Ч. 44 (14.876). Львів, вівторок 1. березня 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 223-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060. Вклку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не вертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБСЯЗІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

ПАЛЬТА оригінальні англійські продає ФАБРИКА ОДЯГІВ Рот і Рудерфер Львів, Легіонів 3/І. п. (над кіном Паляс)

Новий великий процес проти колишніх совітських достойників.

У середу, 2. березня ц. р., перед воєнною колегією найвищого суду СССР стане 21 осіб: Бухарін — б. начальний редактор „Ізвестій", Риков — б. нарком шляхів, Ягода — б. шеф ГПУ, Крестінський — заступник Літвінова, Раковський — б. амбасадор у Парижі, Розенгольц — б. нарком закордонної торговлі, Іванов-Чернов — б. нарком рільництва, Гринько — б. нарком скарбу, Левін і Плотніков — лікарі, Зеленський, Бессонов — б. радник у Берліні, Укрямов, Ходжаєв-Файзалля — б. премієр Узбекістану, Шаранговіч — б. секретар ЦВК компартії Білорусі, Зубаров, Буланов, Козаков, Максимов, Крючков.

АКТ ОБВИНУВАЧЕННЯ.

Закидують їм змагання до розчленування СССР і сепарацію України, Білорусі, Вірменії, Азербейджану, Туркестану та далеко-східного побережжа, дияверсію, ослаблювання збройних сил, провокування війни, дефетизм, замах на суспільний устрій СССР, змагання до реставрації капіталізму, замах на життя Куйбишева, Менжинського і Горкого.

ВІДГУК 1918. РОКУ.

Крім того Бухаріна обвинувачують у тому, що підчас переговорів над берестейським миром він організував змову на Леніна, щоби довести до зірвання переговорів та перевороту.

Французька закордонна політика на роздоріжжю.

У Французькій палаті послів відбулась велика дебата над закордонною політикою; виявились у ній три тенденції.

Б. премієр Фляндєн уважає, що Франція повинна піти слідом Англії та навязати переговори з Італією та Німеччиною.

Комуніст Пері домагався скріплення франко-совітського пакту та спільної оборони проти тотальних держав.

На думку б. міністра Рено Франція повинна опирати свою політику на почутті власної сили, на союзах та на активній підтримці европейської рівноваги.

НАПРЯМНІ УРЯДУ.

Члени уряду підкреслили, що уряд вестиме закордонну політику по дотеперішніх лініях, зокрема буде солідаризуватися з Англією та шануватиме дотеперішні союзи. Уряд відкидув внески сильніше зближуватися до СССР чи до Німеччини й Італії. У дискусії підкреслено, що Франції залежить на незалежности Австрії та що вона виповнить зобовязання супроти Чехословаччини.

З Італією Франція порозуміється, якщо дістане гарантії, щодо Середземного Моря й Еспанії.

ПЕРЕМОГА УРЯДУ.

Після дискусії на тему внутрішньої та закордонної політики французька палата послів ухвалила заяву довіря для уряду 439-ма голосами проти 2-ох.

Австрійський уряд не допустив до нац.-соц. демонстрації в Ґрацу.

На вчорашній (недільний) ранок австрійські націонал.соціялісти заповіли велику демонстрацію у Ґрацу. Тому, що в Австрії демонстрації заборонені, влада зосередила в Ґрацу поліцію та військо і недопустила до маніфестації, до міста вислано один змоторизований курінь. Ніде не нарушено ладу.

Посадник Ґрацу, що на домагання націонал.соціялістів вивісив на ґрацькому ратуші прапор зі свастикою, дістав безтерміновy відпустку, з якої вже не вернеться.

Нема виглядів на англьо-ірляндське порозуміння

По повороті з Льондону ірляндський премієр де Валєра висловився песимістично про хід та виглядн англьо-ірляндських переговорів. На обєднання Ульстеру з Ірляндією нема надій, ріжниця поглядів між Дебліном і Льондоном дальше глибока — не легко буде дійти до порозуміння. Під цю пору важко дійти до ширшої угоди.

Японська артилєрія затопила 4.000 китайців.

Домеї повідомляє: На південь від залізниці Тієнтсін-Пуков японська артилєрія затопила джонки, на яких 4.000 китайців намагалося втекти.

КИТАЙЦІ ЗАТОПИЛИ ДВА ЯПОНСЬКІ ВОЄННІ СУДНА?

Як подає Райтер, представник японської мариняркн рішуче заперечив вістки з китайських джерел, немов би китайські летуни затопили на ріці Янтсе японський контрторпедовець і канонірку. Китайці заатакували японські судна, але не влучили їх бомбами.

ЯПОНСЬКІ УСПІХИ В ПІВНІЧНОМУ КИТАЮ.

Війна на північно-китайському терені входить у вирішню фазу — якщо китайці не спинять японців, треба сподіватись нової великої японської перемоги.

У провінції Шансі китайці відступили поза Жовту ріку. Японські кольони відтяли відступ 250-тисячній армії та намагаються окружити її. Під Лінсіном іде завзятий бій, в якому 10-тисячний китайський відділ уступає перед японською перевагою. Крім того китайці потерпіли невдачі під Фенчу і Пенпу.

Рівночасно японські війська ліквідують загони китайських партизанів.

НАСЕЛЕННЯ ФІЛІПІНІВ БОЇТЬСЯ ЯПОНІЇ.

Високий комісар Філіпінів відбув довшу розмову з през. Рузвельтом та заявив йому м. ін., що під цю пору недоцільно булоб давати Філіпінам повну незалежність. Серед населення тих остр[illegible]в незалежницький рух помітно ослаб, від коли японці почали офензиву на Китай.

—o—

КІНЕЦЬ КАРНАВАЛУ!

Велика забава „Правничої Громади"

2. III. 1938 | „Ад-Харузім", вул. Бериштайна ч. 11 (бічна Казимирівської)

Як може виглядати червона армія на війні.

(З приводу 20-ліття „незломної" червоної армії).

Як відомо в січні року 1918 замість попереднього добровільницького способу формування військових частин більшовики утворили на цілком звичайних „буржуазних" засадах червону армію. 23. лютого 1918. під Псковом цій червоній армії пощастило відбити наступ німецького війська. Цей день уважають у СССР за день ювілею червоної армії.

Треба признати, що справді в роках 1918—1922, червона армія відіграла ролю одного з тих чинників, які причинилися до збереження Совітів і дали їй змогу втриматися.

І ось тепер, коли політичний барометр СССР все падає, коли заноситься для нього не тільки на звичайну непогоду, але й на бурю, щоб заспокоїти хмари, звертаються до армії, забуваючи про все інше, і роблять висновок: червона армія за тяжких часів відбила всі зазіхання ворогів на Совітів, отже вона незломна, отже буде незломна і тепер серед кращих умов, коли озброєна і вишкована технічно.

„Когда нас поведет Ворошилов
И маршалы нас поведут", як співають в одній з численних большевицьких пісень...

Під великим сумнівом стоїть „незломність" червоної армії за її перших часів, але не будемо за це сперечатись, поцікавимося іншим питанням. Що саме причинялося до тодішньої „незломности" червоної армії, в усякому разі, що робило з неї досить грізного ворога?

ДАВНИЙ БОЄВИЙ ДУХ.

По перше сам склад вояків. Більшість із них складалися з людей, добре вимуштрованих в боях за часів великої війни, практично добре досвідчений був підстаршинський склад, що вивчав молодих новобранців. Велику ролю відограваи моральний дух нижчого складу. Це були або селяни, які були певні, що б'ються за землю, або робітники, які давали волю своєму революційному піднесенню, або салдати та матроси з їх штучно розпаленою ненавистю до попереднього ладу. Сприяв цьому навіть політичні комісарі гаслами для більшости червоної армії новими, теоретично привабливими і практично невипробуваними гаслами — комуністичної партії.

Якже-ж тепер?!

Погоджуємося з тим, що червоноармійців дуже добре тепер муштрують, але муштра теоретична, з маневрами, завжди може таїти в собі чимало неприємних несподіванок на випадок війни.

Що сказати про теперішній моральний дух червоноармійців? Чи молоді вояки, хоч як з ними панькається большевицька влада і комуністична партія, хоч дбає прищепити їм розу-

мінця „соціялістичної батьківщини", справді мають те, за що можна йти на смерть, що є дорожче за життя? Чи в них нема особистих розрахунків з владою через розстріли, заслання та несправедливі кари супроти батьків, своїх, приятелів?!

А національне, таке гостре питання, що набрало таких болючих форм за останні роки, чи воно сприятиме совітському патріотизмові серед численних червоноармійців не росіян — українців, білорусинів, грузинів, татар, карелів?!

ВІРНІ КОМУНІСТИ І ПОКРИВДЖЕНІ.

Чи комуністичні гасла і тепер матимуть привабливе значіння, після того як їх особисто випробовано, після партійного терору, застосованого за останнього року до рядових комуністів, чи за ці гасла можна йти на смерть?!

Це стосується до непартійних і не цілком вірних чи ображених комуністів. Але і з рядовими комуністами теж не зовсім добре.

Від року 1930 за сім років усю комуністичну масу в червоній армії виховував Ян Гамарник та його заступник Осепян — ті самі, яким 20. листопада року 1935. надали звання армійських комісарів 1-ої та 2-ої ранги, яких тепер залічено до найгірших ворогів народу... Найкращий з найкращих армійських комісарів" офіційно писали про Гамарника ще так недавно і „скажений пес, найпідліший ворог" говорять про нього тепер.

Беремо це на віру і запитуємо, яку вартість можуть мати оборонці „соціялістичної батьківщини", такого устрою, де довгі роки насичувано отрутою „контрреволюції" звичайних і заслужених громадян. Чи військо такої держави справді дуже небезпечне для ворога, особливо коли зразу йому не пощастить у бою?!

Нам можуть сказати, що на війні люді першу ролю відіграє вище командування, що часто талановитий воєноначальник вирішує справу бою.

СЛАВА КОМАНДАНТІВ-ГЕРОЇВ.

Цілком з цим погоджуємося, та чи не треба ще крім цього деякого морального звязку війська з його головним начальником, віри війська у свого начальника, віри, яка зрозуміло, мусить існувати ще перед першим боєм. Велику ролю відограють тут військові традиції, слава самого начальника, серед минливих лав війська за мирних часів.

І тут большевики висовують наперед своїх „героїв", які провадили воєнними операціями за років 1918—1922, які ніби-то своїм талановитим проводом урятували тодішню небезпечну для Совітів ситуацію.

Слід зупинитися на цих героях-воєноначальниках у СССР. Найбільшу ролю безумовно у війнах тих часів відограв Михайло Фрунзе, якому Совіти мусять завдячувати багато, який мав величезну популярність серед червоної армії. Фрунзе походив з інтелігентної родини і міг навіяти підозріння цілком ортодоксальних комуністів пролетарського походження. 31. жовтня 1925. року Фрунзе помер підчас операції у шпиталі. На його місце — на народнього комісара військових справ призначено особистого приятеля Сталіна — Ворошилова.

І ось наприкінці року 1925 у совітських журналах появляється оповідання совітського письменника Бориса Пільняка під назвою „Смерть командарма". В ньому оповідалось, що „людина, яка зїколи не згиналась", „людина із сталі" викликала до себе „командарма" і наказала йому положитися на операційний стіл, „командарм" оказав, що він почувається цілком добре, що йому непотрібно жадної операції, але „людина із сталі" настоювала на своєму і „командарм" завжди дисциплінований послухав. Операція скінчилась для „командарма" катастрофічно, виявивши водночас, що організм його був цілком здоровий.

За тих часів можна було ще друкувати такі речі. Чи відповідало це оповідання правді і чи може через деяку заздрість за популярність Фрунзе, через страх перед можливим бонапартизмом з його боку, справді забили Фрунзе, — так чи ні, це не відограє великої ролі. Рім в тім, що це оповідання читали червоноармійці, червоні командири, які військово щиро були привязані до свого наркома. Отже зрозуміло, як мусіло це діяти на їх психольогію. На їх відношення до наступника свого начальника!

„СТАЛЕВИЙ" ХАРАКТЕР.

„И с нами Ворошилов",

„Наш первый красный" — так співали декілька років тому. 20. листопада 1935. р. „перший червоний офіцер" перетворився у першого маршала СССР.

Дуже добре для реклями внутрішньої і зверхньої виголошувати, що колишній шлюсар з Донбасу став першим маршалом, дуже корисно мати на чолі війська людину не чисто фахово військовоу, а передовсім партійного діяча, особистого приятеля, що не любить мудрувати, що не має сталевого характеру, але це добре для мирних часів, як за часів війни?!

Здається нам, що і генеральний секретар ЦК і все політбюро добре усвідомлене, що часи Наполеона з його маршалами давно минули, що тепер від маршала передовсім вимагають великої найширшої освіти... Ну, а нема де правди діти, „залізний (в ніякому разі не сталевий!) Ворком не має освіти та і практичний його стаж у військовій справі не такий уже великий. Він прославився головне, справді, щасливо проведеним відступом на весну р. 1918. з Луганського до Царицина, а надалі він виконував другорядні ролі, яким аж тепер надають значіння першорядних. Отже здається нам, що не „Климента Ефремовича" фактично поставили би на чолі червоної армії підчас воєнної небезпеки.

ВЕЛИКІ ПОЛКОВОДЦІ І ЗРАДНИКИ.

Чотирьох ще маршалів іменовано 20. листопада року 1935. „найталановитших полководців", як казали тоді. І перший з них був „майстер оперативного мистецтва" Тугачевський, справді талановитий самородок-полководець... але й на ньому доведено, що сучасну стратегію не може перемогти самий талант.

Та по 20 роках праці Тугачевського, по 20 роках його підготови по військових академіях і військових частинах, його проголошено „ворогом народу"", розстріляно, його називають „найпідлішим зрадником"... якже це так?!

„А армія Будьонного вперед идет, вперед"...

Не можна заперечувати великих заслуг Будьонного для совітів за часів т. зв. громадянської війни, особистої хоробрости цього колишнього вахмістра приморського драгунського полку... Алеж 20 років минуло. Чи зможе тепер Будьонний таксамо зіскочити на коня, таксамо вихопити шаблю, таксамо мчати що-духу на чолі кінноти?! А до чого іншого чи він придатний?...

Маршал Єгоров... алеж і за мирних часів визнано, що він не надається на начальника генерального штабу.

КАНДИДАТИ НА ГОЛОВНИХ КОМАНДУВАЧІВ.

Може найбільше Совіти можуть покладати надії на маршала Блюхера, що перший дістав і орден „Червоного прапору", і „червоної зірки", і „Леніна", що таки мав уже у 1929. році воєнний досвід... Алеж це східний фронт, а західний найнебезпечніший.

Правда, призначено ще 5 командармів І-ої ранги, але з них Сергій Каменєв, що фактично стояв на чолі всіх воєнних операцій у роках 1918—1921, що виграв їх, перед смертю перейшов на сторону ворогів, теж саме зробив Якір, Уборевич... І тільки Белов на Білорусі та Шапошніков на чолі генерального штабу залишилися вірними... І на цього Шапошнікова, дореволюційного старшину генерального штабу властиво і покладають тепер всі надії. Це очевидно майбутній маршал, це очевидно майбутній головний командувач. Алеж це був найближчий помічник Каменєва...

А командарми 2 ранги зникли, як „вороги народу" Левандовський, Дубовий, Корк, Каширин, Алксніс... І це по 20 роках, коли вони були на найвищих щаблях карієри...

Але найвищий щабель військової карієри це бути переможцем у війні на чолі свого війська чи своєї військової частини і коли по 20 роках військової праці вищі воєноначальники відмовляються від цієї мети, коли вони фактично залишають це військо, то значить, що нема у них тих, які найкраще знають це військо, надії на його перемогу в майбутній війні.

Гл. Л.

Зміна державного устрою в Румунії.

Чернівці, в лютім 1938.

Після невдачних виборів у грудні м. р., та одномісячного „націонал-християнського" правління п. Гоги, прийшла зміна якої сподівались та передбачували знавці тутешніх обставин: зміна внутрішнього державного устрою.

На місце деяких уступів давньої конституції (із 1923 р.), що представляла королівство, як демократичну державу (поняття румунської демократії було завсіди дуже гнучке), тепер предложено румунському народові нову конституцію.

Згідно із теоретиками румунського публичного права та щойно оголошеним повним текстом нової конституції можна відмітити такі її провідні засади:

1) Збільшення королівських прерогатив та звільнення екзекутиви (уряду) від його дотеперішньої залежности від виборів. 2) Парляментарна система залишається надалі, але змінена в змислі професійного представництва. Значіння законодавчих тіл обмежене поправді до їх чисто технічних функцій. 3) Провідна думка нової конституції це „авторитет та першенство панівної нації", яка „жертвами та вірою створила собі національну державу".

Подібно, як у попередній конституції, так само й у новій, поняття „румун" не відноситься тільки до етнічних румунів. На це вказує уступ 1-ий: „Всі румуни, без ріжниці їх етнографічного походження та віри, обовязані..." Чергова стаття каже: „Всі румунські громадяни без ріжниці їх етнічного походження та віроісповідання є рівні перед законом..."

Вже з самого початку забороное нова румунська конституція вести пропаганду за зміною державного устрою та поширювання політичних і суспільних гасел. Таким робом вона фактично розвязує всі партії. Одна із найсильніших та радикальних партій зголосила добровільно своє розвязання, а всі інші підчинившись розпорядкам міністерства внутрішніх справ, вже припинили свою діяльність.

В дійсности і без поміційних розпорядків румунські партії не мають реальних можливостей для дальшого істнування, бо новий парлямент повстане не на підставі виборчого змагання ріжних партійно-політичних програм, а на підставі вибору представників трьох загальних звань: 1) рільництва та робітництва, 2) торговлі та промислу і 3) інтеліґенції. Виборча ординація підносить ценз віку та час каденції. Досі румунський громадянин міг стати послом від 26-го року життя, відтепер — маючи бодай 30 літ. Посол вибраний на 6 літ (досі на 4 роки).

Значні устроєві зміни потерпів і сенат. З минулого сенаторського складу залишились тільки вірилісти! Нові сенатори будуть іменовані королем, або вибрані. Мандат вибраних сенаторів важний на 3 роки з правом віднови, мандат іменованих сенаторів триватиме 9 літ. (Досі мандат вибраних і вірильних сенаторів тревав 4 роки).

Зміна парляментарної системи це одна з найважніших постанов нової конституції, бо узалежнює парлямент від адміністраційної екзекутиви. Окремий уступ, що відноситься до діяльности міністрів, стверджує, що міністри політично відповідальні тільки перед королем.

Крім цих загальних постанов, є ще інші, з яких одна з найповажніших це введення кари смерти підчас миру (підчас війни обовязує військове право, що передбачує кару смерти для ріжних провин). Рада міністрів може ввести кару смерти й підчас мира, однак у випадках: замаху на голову держави або представників інших держав, вбивство для грабежі та з політичних мотивів.

Нова конституція не признає теж судів присяглих. Марнотравство державного гроша та крадіж цього майна кваліфікується як злочин.

Щодо самої конституції, як правного акту, то це виявив передусім королівської волі (едикт) яка піддалася 24. ц. м. „народньому одобренню" (плебісцитові).

Дотеперішні румунські конституції (передусім та з 1866 та 1923 рр.) не охоронили держави від постійних кріз. Навіть румунські теоретики публичного права признають, що дотеперішній запозичений (головно з демократичної Бельгії) конституційний режім не найшов серед тутешніх обставин та специфічних питоменностей того, що було прикметою західно-европейських громадянств: сильно розвиненої публичної думки з почуттям відповідальности та міщанських кляс. Румунська держава, що формувалась у 1866. р., не могла прийняти та перетравити демократичної ідеольогії старих західно-европейських держав. Таксамо й у р. 1923., після прилучення здобутих провінцій, територіяльно збільшена держава прийняла ліберальну конституцію, яка тільки підкреслювала прірву між писаною теорією та щоденною дійсністю. Румунська націоналістична школа признає „тільки такі права й публичні вольности, які не утруднюють державі її

ПОВІДОМЛЕННЯ! Висилаємо колекцію прібок **ВЕСНЯНИХ НОВИН в шовках, вовнах** на плащі, сукні, костюми і ін. **НА МУЖЕСЬКІ УБРАННЯ** з найліпших бельських фірм і ориг. англійські **по цінах дуже приступних.** (Просимо докладно подати запотребування.

ЛЬВІВ Готель Европейський 3—3

„ДІМ МОДИ Антін Увера юніор

обовязок запевнити порядок та авторитет. Загальних прав і публичних вольностей не можна порівняти із приватними правами."

Для українців має ця внутрішня політична зміна головно таке значіння, що приневолить їх вкінці задуматись і над іншими способами запевнити собі належні їм права. Досі говорилося багато про „парляментарну арену", клалося все нові та нові надії на щедрі обіцянки ріжних чужих партійних великанів. Від заснування буковинської У. Н. П. до теперішнього фактичного її розвязання минуло десять літ. За той час були — правда — хвилеві успіхи (частинні вибори і була та, ще передвоєнна, сатисфакція „мати там заступників"... Але крім тих поверховно-минаючих ефектів та безуспішних виступів „на парляментарній арені" — не залишилось досі нічого тривкого. Не кажу вже, що нема хочби тих двох годин надобовязкового навчання української мови, але навіть й основ-кадрів У. Н. П., як народньої установи...

І те розполітикування загалу ріжними гаслами, раз в імени „школи", другий раз в імени „представництва", відвертало його увагу від дійсности. А та дійсність вимагала не політичної легковірности та вигоди, а дрібної праці над економічним розвитком народу. Понесення, якого зазнало все державне життя Румунії за часів перевороту Гоги та його упадку мусить спонукати провідників українського народу в Румунії застановитися над іншими шляхами поліпшення його долі: шляхом безпосередньої праці в народі і серед народу. Відпала сама можливість співпраці з іншими румунськими партіями. І тому залишились лише власні сили. Треба їх пізнати та вміти спіратися на них з вірою у свій нарід і себе самих. **нч.**

скомплікованість праці у згаданих ним установах (за виїнятком хіба професійних організацій с.-д. партії, що стоять під охороною відповідних секретаріятів).

Але пересічний українець у практиці часто обертає поставлене послом Реваєм питання так: „А хтож, чи щож **спонукає** мене до вказаної послом Р. науки **поза школою?!**"

І таке питання буде цілком оправдане, коли познайомимось із рожевим оптиміэмом посла Ю. Ревая, що виявляється в отсих рядках цитованої нами його статті: „Український напрям програв" (?) — голосять наші противники. Ні! Коли правда, що так званий русскій напрям дістав 70% більшости, то я смію скажу й дальше, що так зв. русскій напрям з цієї культурної війни вийде переможно, але з болючою поразкою. Пригадаймо собі дещо. До 1930 року наші т. зв. русскіе твердили: русини — то не українці і не будуть українці! Після 1930 р. (по обчисленні народу) мусіли признати, що з русинів уже є 3% українців. У 1937 р. по сімох роках нараз виходить, без жадної агітації українського напряму, навіть без участи всіх громадян, що мають виборче право, що з русинів уже 30% признається до тої правди, що русин-українець, руська (підкарпаторуська), або малоруська чи у. українська мова—то один язик. Щож буде за дальших 7 років, коли за минулих 7 літ українців приросло процентово десять разів тілько. **Горі голову, нема причини до страху!** Правда переможе!"

. . . . . .

Нема причини до страху, але нема й заохоти до праці — „поза школою"... Навіщо наражувати себе на ріжні прикрости й неприємности? Навіщо ризико?! Навіщо зайвий труд, коли за „послушних розказові надставних урядів" працює час і то — по обчисленнях п. посла — в геометричній прогресії?

Цим і треба собі пояснити стверджений прилюдно таки п. послом факт, коли то з 16 учителів-народовців, що вчать в одному селі на П. Руси, за цілу половину цього шкільного року ніодин з них не відвідав селянської хати, щоб у такий спосіб наблизитись до народу та виробити собі марку „нашого пана вчителя". А така марка — як показує дійсність — зобовязує до поради зі „своїм паном-учителем" і в таких важливих справах національного життя, як плебісцит і т. д.

Отже корінь зла на думку думаючого українця лежить не лише у слабому звязку учителя-народовця з народом та односторонности його

Плєбісцитова коломийка.

(Від власного кореспондента.)

IV.

Ужгород, лютий 1938.

Чомуж це так? Де корінь зла? Відповідь на це читач почасти знаходить таки в українській пресі. Згадане нами ужгородське „У. С." пише: „Наші учителі в останніх роках виконали заслужену освідомлюючу працю у своїх станових організаціях. Але мусимо це зафіксувати — їх праця була односторонна. Ширили вона національне освідомлення у своїх гуртках, між інтелігентними учителями, забуваючи про працю у батьківських здруженнях та взагалі поміж населенням. Наслідки того недоглянення і тої односторонности показалися при плебісциті".

Але чи можна вину складати лише на саме учительство — цю армію хоч і „старшинського складу" в бою за мову навчання в народніх школах П. Руси, а всеж таки не „начальну команду" в цьому бою?!

Не без вини залишається тут і фактична командна верхівка. Придивімся до неї, до її писіки, до її боєвого наставлення.

Найвизначнішим репрезентантом цієї верхівки в теперішньому часі є посол Ю. Ревай. Якаж його позиція у плебісцитовій боротьбі?! Автор цитованих інтерпеляцій у статті „Оборона учебникового плебісциту провалилася" (Учит. Голос", ч. І., січень 1938, стор. 4.—5.) пише: „Не можна учити всюди у школах нашим живим народним язиком, то є українським літературним язиком (себто малоруським)?—Хто може заборонити 1.600 учителям, щоб не вчили тим язиком у його літературній формі, то є фонетичним правописом **поза школою**, в читальнях, на курсах і всюди, де лише будуть мати нагоду хоч малу?!". А сам-же він у прилюдних виступах змальовує всю трудність та

Перекл. з б.

АНТУАН ДЕ КУРСОН.

Дипльоматична місія.

Консуль британського королівства, містер Брави, що урядував у Ніцці, не здивувався ні трохи, коли одного дня дістав з Льондону листа такого змісту:

„Дорогий Консуле!

Мій сестрінок Гаррі Фільмор, що колись, по моїй смерти, дістане титул льорда Нордфакс, находиться тепер у Кан. Він покинув наш родинний замок і живе в якомусь маленькому готелику, де мешкає теж молода жінка Доллі Райт. Він закохався в ній. Він готов навіть з нею оженитися! Я мушу подбати, щоб на мені не загинув рід Нордфаксів і тому звертаюся до Вас із проханням, щоб Ви були ласкаві допомогти мені в цьому. Відшукайте його і переконайте, щоб він вернувся до Англії. Коли він незгідний вернутися сам, нехай з ним їде його вибрана. Вони обидвоє певно без одного сотика при душі, отже будьте добрі дати їм усе, що потребують: заплатити білєти у спальному вагоні і передати гроші на дорогу, щоб їхали вигідно.

Для цієї цілі я переказую на Ваше імя через Трансатлянтійський Банк у Ніцці 30.000 франків. Коли мій сестрінок буде вже у дорозі до Англії повідоміть мене телєфонічно на мій кошт. Щиро вдячний Вам

Льорд Нордфакс".

Консуль Брави мав від 20 років у Ніцці неодну таку справу, ще й багато складнішу. Цим разом він відчув, що треба використати ввесь свій дипльоматичний хист. Прізвище льорда Нордфакса було йому віддавна відоме; він для точности ще раз перевірив в „Альманаху шляхотському" місце його осідку, подзвонив на дито і казав себе відвезти до Кан.

Тут відшукав він домик, де мешкав майбутній льорд. Якась сіренька гостинниця. Консуль вийшов на перший поверх і побачив на дверях білет із прізвищем Фільмора. Йому відчинила молода жінка — зараз догадався, що має перед собою фільмову артистку Доллі Райт. Вона була сильно підбльондинена, в шовковому халаті. На тлі того бідного готелику вона виглядала як із казки.

— Чи можу бачитися з містером Фільмором? — спитав консуль Брави.

— А з ким маю приємність? — відповіла молода дама по французьки.

— Брави, британський консуль.

— Я покищо сама дома. Пан Фільмор вийшов і не знаю, чи скоро вернеться.

— Шкода, бо я маю порозмовляти з ним у дуже важній особистій справі.

— Що-ж? я тут не можу нічого.

— Хто знає...

Коли йшла між ними розмова, нараз відчинилися двері напроти і якийсь молодець у домашньому одязі появся на порозі.

— У чому річ?

— Чи маю може приємність з паном Фільмором?

— Так, це я.

Консуль виявив йому мету своїх відвідин.

— Ніколи! — відповів рішуче молодець, беручи за руку місс Райт. — Скажіть мому вуйкові, що він може затримати собі свої гроші. Я найшов щастя і не хочу його зректись.

Консуль Брави почав живо переконувати його, які він має високі обовязки супроти славного свого роду, щоб зберегти дотеперішне становище льорда, далі перейшов до великосердої вдачі льорда Нордфакса, який можливо не буде мати нічого проти того, щоб він приїхав із своєю вибраною до Англії. Консуль проявив таку силу у своєму красномовстві, що пара молодих мала сльози в очах і дала себе переконати.

— Чи ви певні, пане консуле — питалася Доллі — що льорд Нордфакс згодиться на наше подружжя?

— З певністю цього сказати не можу, але знаю, що булоб йому дуже тяжко відмовити бажанню свого сестрінка.

Пів години пізніше їхав Гаррі Фільмор поруч консуля Брава. Вони вступили до кількох великих крамниць і там купили все, що бракувало бідній молодій парі. Консуль маючи при собі чекову книжечку міг легко одягнути Фільмора та його наречену по панськи і заплатити за них усі довги в готелю.

— Ах! які ми щасливі! — повторяла ввесь час Доллі.

Увечір одягнені як льордівська пара в американській фільмі вони заняли окремий переділ у спальному вагоні. Перед самим відїздом консуль передав Фільморові готівку, що залишилася з пересланих грошей від льорда Нордфакса:

— Це пересилає вам вуйко на перші необхідні потреби.

Фільмор навіть трохи завагався, але Доллі пригадала йому, що вони без грошей. Поїзд відїхав. Брави довго ще махав за ним капелюхом вдоволений, що виконав свою місію. Вернувшися до Ніцци, пригадав собі, що повинен повідомити негайно льорда Нордфакса про висліл. Сів у фотель і чекав на телефонічну лучбу з Льондоном.

За якийсь час озвався телєфонічний дзвінок.

— Чи льорд Нордфакс?

— Ні, льорда нема.

— Коли приїде? Що таке? Ви жартуєте?! Ні, не вигадуйте! Я-ж дістав від нього лист. Що?! Його взагалі не буде? Щойно за два місяці буде назад?

Консуль Брави аж тепер зрозумів, що впав жертвою хитрих ошуканців.

— Як? від пів року вже льорд живе в Індії?

праці (як це виходить з „Українського Слова"), не лежить він і в „значній непоінформованости нашого селянства, родичів, молоді", як це твердить п. посол Ревай..

— Ну, а деж, на Вашу думку? — питаєш його...

У відповідь він витягає „Українське Слово" ч. 20. з 20. травня 1937 року і цитує нам такий уступ зі статті д-ра Юлія Бращайка: „Синьо-жовтий прапор і наші уряди та свята": „Краєвий уряд вже давніше видав рішення, що поруч державного прапору **можна вживати всюди синьо-жовтого** прапору, як прапору краєвого. Це рішення не вистачає. Краєвий уряд має дати розпорядження, що при всіх державних і народніх святах **має бути обовязково вивішений поруч з державним прапором і наш синьо-жовтий прапор.** Тоді буде кінець усім тим аномаліям, які тепер час до часу повторяються тому, бо там кільком панкам у роді д-ра Фенціка ет комп. рішення наших урядів не подобається"...

— Добре булоб — мелянхолійно зауважив наш співрозмовець — колиб слова п. голови „Просвіти" відносилися лише до „Пішти" (так у народі називають д-ра Фенціка: Степан — Пішта). А то, на жаль, вони у великій мірі відносяться і до наших патентованих патріотів... Бо якже інакше пояснити собі те, що підчас відповідних урочистостей на будинках цих патріотів і з свічкою не найдеш жовто-блакитного краєвого прапору?!...

... — Ну, а тепер мабуть не потребуєте, щоб я аж пальцем Вам показав, **де лежить корінь зла нашого національно-українського сьогодня на Підкарпатській Руси?!** — закінчив наш співрозмовник.

І дійсно, під знаком оцієї безапеляційної законопослушности та випливаючої з неї психічної роздвоености підкарпаторуського українця й відбувається боротьба за його національне відродження.

*

Є деякі ознаки того, що менше законопослушна, а більше активна частина української суспільности намагається гармонійно **сполучити тактику легальної боротьби з тактикою доконаного факту.**

Таким чином безперечно зміниться загальна ситуація культурної війни на Підкарпатській Руси в користь українців, що вийдуть з неї, „хоч і з болючими поразками, а всеж таки **переможцями".**

Омега.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Ч. 36. Вівторок, 28 (16) лютого 1888.

ЕВРОПЕЙСЬКА ПОЛІТИКА.

„Між Англією, Італією й Австрією йдуть переговори в справі союзу на випадок, якби Росія хотіла окупувати Болгарію. Австрія — кажуть — довго не могла рішитись відступити від Німеччини, але після заяви кн. Бісмарка, що на випадок конфлікту з причини болгарської справи він не буде інтервенювати, вона послухала ради Кріспіого. Але кажуть, що цей новий союз є насправді під протекторатом кн. Бісмарка, який дурить Росію обіцянками, а своїм союзникам дає добрі ради".

„РУСЬКА ТЕРМІНОЛЬОГІЯ".

У львівській мужеській учительській семинарії відбувалися учительські іспити кандидатів і кандидаток. Виявилося, що з винятком кількох ніхто з іспитованих не зна руської термінольогії з таких предметів, як математика, геометрія, історія природи, фізика і т. і. Кандидати й кандидатки оповідали по руськи про „дэсицьоли", „тьми" (цьми); „вагадло", „средницю" (сьредніца), „ошьолі" і т. д. Іспитова комісія ухвалила надрукувати настінні карти з руською термінольогією до всіх предметів науки і поробити заходи у шкільній раді, щоб ті карти висіли по стінах у клясах учительських семинарій.

„ВСІ ГОВОРЯТЬ ПО ВЕЛИКО-РУСЬКИ".

„Новороссійскій Телеграфъ" (одеський щоденник) надрукував статтю про успіхи велико-руської мови за границею і на першому місці кладе австрійських русинів, що всі говорять уже не інакше, як по великоруськи. „Въ Австріи — каже — на немъ говорятъ всѣ южно-Русы, населяющія Угорскую Русь, Буковину и Восточную Галицію". „Діло" кінчить цю новинку: „Самодури, самодури!".

Проти нормалізації і за дальшу колонізацію нашої землі.

УХВАЛИ ЗАГАЛЬНИХ ЗБОРІВ „ЗВІОНЗКУ СФІЦЕРУФ РЕЗЕРВИ".

На своїх останніх загальних зборах „Звіонзек офіцеруф резерви", відомий уже зі своїх протиукраїнських резолюцій, висловив признання резервовому ротмістрові, послові д-рові Броніславові Войцеховському за його виступ проти греко-католицької Церкви. Цей виступ каже резолюція — це відомий становища ріжних окружних зїздів „З. О. Р.", які звертали увагу на діяльність греко-католицького духовенства.

Стоючи на становищі, що вже наспіла пора остаточно вирішити справу польської „народової" політики, загальні збори „З. О. Р." домагаються від уряду та взагалі від державної влади, щоб зірвали з т. зв. нормалізаційною політикою, яка не приносить Польщі позитивних успіхів. Тому, що українці дають — як каже резолюція — раз-у-раз докази, що вони не мають наміру признати остаточної переваги польської держави й польського народу на південно-східніх землях, польська влада повинна у повній мірі виконувати права господаря цих земель.

Далі загальні збори „З. О. Р." ухвалили низку резолюцій, у яких домагаються поширення польської експансії на східні „креси". Це можна осягнути:

1) систематичною працею над організацією плянового руху польського елєменту до міст і містечок Галичини; у цій праці може багато помогти збирання й уділювання інформацій про те, де і на яких умовинах можна поселитися;

2. обороною польського стану посідання у той спосіб, що хтось буде збирати й давати інформації про промислові, господарські та хліборобські обєкти, що йдуть на ліцитацію або хтось їх добровільно продає, та пильнуватиме, щоб вони не переходили в чужі руки.

Загальні збори „З. О. Р." апелюють до всіх своїх окружних організацій, щоб взялися за працю, та взивають свої окружні організації з Познанщини та Поморя, щоб вони зорганізували пляновий рух купецьких та ремісничих елементів до південно-східніх земель

—o—

В обороні Церкви та її Голови.

ГОТОВІ ДАТИ НАЛЕЖНУ ВІДПРАВУ.

Зібрані на довірочній нараді в Раві Руській представники майже всіх сіл равського повіту після реферату о. декана Василя Гучка одноголосно запротестували проти виступу посла Войцеховського, висловлюючи при цьому своє здивування, що такий виступ проти католицького єрарха був можливий у католицькій державі. Зібрані підписали й вислали до Екс. Митрополита письмо з заявою, що завжди готові дати належну відправу всім, що виступають проти нашої Церкви та її Архипастиря.

ПРОТЕСТ ПОВІТОВОГО ПРОВОДУ У. Н. Д. О.

Повітовий провід УНДО в Рудках запротестував в імені громадянства Рудеччини проти виступу посла Войцеховського у варшавському соймі проти греко-католицької Церкви та її Владики.

ЗАЯВА ГРОМАДЯН КОЛОДІЇВКИ.

Всі українські релігійні та культурно-освітні установи і громадяни села Колодіївка, скалатського повіту, вислали з приводу виступу пос. Войцеховського до Екс. Митрополита письмо з висловами найглибшої пошани, відданости та синівської любови. На письмі 180 підписів.

В ОБОРОНІ ПРАВ ГРЕКО-КАТ. ЦЕРКВИ.

В письмі до Екс. Митрополита громадяни Сущина, теребовельського повіту, заявили своє довіря, любов та глибоку пошану до Архипастиря греко-кат. Церкви, **проти** якого виступив пос. Войцеховський. Підписані заявили свою готовість завжди стануть в обороні прав нашої Церкви та авторитету Митрополита Андрея. Підписали місцеві установи та 118 громадян.

УКРАЇНЦІ ЛЕЖАЙЩИНИ В ОБОРОНІ ГРЕКО-КАТ. ЦЕРКВИ.

На вістку про нечувану напасть польського посла Войцеховського у варшавському соймі на нашу греко-католицьку Церкву, а особливо на нашого найвищого Пастиря, Митрополита Андрея Шептицького й підчиненого Йому духовенства — українці Лежайщини, зібрані 24-го лютого 1938 р. заявляють, що твердо стоятимуть в обороні нашої найбільшої цінности, греко-католицької Церкви.

Українці, зібрані дня 24-го лютого ц. р. на сходинах в Лежайську, пересилають своєму Найвищому Єрархові, Митрополитові Андреєві Шептицькому вислови відданости й синівської любови та заявляють, що Його становище — це становище українського народу.

Під заявою велика кількість підписів.

За демократичні вибори до законодатних установ.

У КРАКОВІ ПОЧАВ НАРАДИ КОНҐРЕС ЛЮДОВЦІВ.

В неділю, 27-го ц. м. почався у Кракові конґрес польського „Стронніцтва Людового", з якому бере участь 600 делеґатів і 200 гостей.

Наради конґресу відкрив б. віцепремієр **Станислав Тугут.** Він покликав на заступників голови конґресу **Міколайчика** і **Чапського,** а на секретарів б. пос. **Космовську** і **Теппера** з Ряшева.

Реферат про політичне положення в Польщі виголосив урядуючий заступник голови партії, б. маршал сойму **Матій Ратай.** Він поставив вимоги амнестії для політичних еміґрантів, демократичних виборів до законодатних установ та допущення селян до самоврядування. Вкінці заявився за співпрацею з робітничим табором.

Реферат про заграничну політику виголосив б. посол **д-р Граліньский.**

З польської преси.

„Рускі єнзик по польску назива сен рускім, а не українськім".

Наш випробуваний приятель, львівське „Слово Народове" подає за „Газетою Косьцельною" відпис листа, що його директор „Католицької Агенції Пресової" кс. З. Качинський вислав до Греко-кат. Митрополичої Консисторії у відповідь на письмо Консисторії в українській мові:

„Шануємо українську мову, як мову по свояченого народу, але у Варшаві, столиці Польщі, ніхто не обовязаний знати цю мову навіть як „краєву". З другого-ж боку Канцелярія Митрополичої Консисторії безсумніву знає польську мову. Тому письмо Всесвітлішої Консисторії можемо уважати за демонстрацію нехоти до польської мови, яка як урядова обовязує теж і в греко-католицьких Консисторіях."

„Газета Косьцельна" не дала до цього ніяких коментарів. Але „Слово Народове" не витримало:

„Ми гадаємо, що висилку до Католицької Пресової Агенції у Варшаві листа „по руску" („бо рускі єнзик по польску назива сен рускім, а не українськім") треба уважати нарушенням звичаїв, що панують в Европі, і протипольською політичною демонстрацією. Отже за одним замахом святоюрські каноніки доказали і брак культури (гляди, що в таких справах пише фільософ і педаґог Ферстер) і нехіть до польської мови, з чого можна зробити далекойдучі висновки."

На жаль, не можемо вповні погодитися з цим коментарем „Слова Народового". Якщо у цій справі хтонебудь нарушив европейські звичаї, то без сумніву Католицька Пресова Агенція, що є органом польських католицьких кол, а не державною установою, в якій обовязує закон про „єнзик паньствови", і тому на письмо не тільки в українській мові, але в якійнебудь іншій непольській, повинна була відповісти чемно і мериторично, а не починати політичний спір за мову. Це є ті европейські звичаї, за які розпинається „Слово Народове".

З другого-ж боку справедливість вимагає признати, що „Слово Народове" — цим разом — дуже розумно замітило, жаль, що тільки в скобках, а не якимсь грубим друком, що „рускі єнзик по польску назива сен рускім, а не українськім". Нема нічого правдивішого у світі. Так само, як „кретинізм" по польськи називається кретинізм, а не інтеліґенція.

Якщо ми не заведбаємо нашого обовязку й вишлемо Рідній Школі з нагоди Різдва БІЛЬШИЙ ДАР НА КОЛЯДУ, то й вона зможе сповнити свій обовязок супроти української молоді: виховає її на добрих громадян.

Сторінка без політики.

Їх сто й вона одна.

ПОДІЯ НЕМОВ ІЗ ФІЛЬМОВОГО СЦЕНАРЯ.

Найбільшою сенсацією мистецького Будапешту є молоденька 13-літня піяністка Люіза Майснер, яку відкрив серед романтичних обставин диригент Ерик Кляйбер.

Автори фільмових сценарів та автори повістей беруть собі залюбки теми з буденного життя. Але коли життя бере собі приклад із фільми — це вже справді особлива подія. А така саме подія трапилася недавно в Будапешті. Героїнею тієї події, немов живцем узятої з відомої американської фільми „Їх сто й вона одна" є молода, 13-літня дівчина „Чудесна дитина" Люіза Майснер.

РОЗШУКИ ЗА ПІЯНІСТОМ.

Ціла подія почалася ще від тієї розмови, що її перед кількома тижнями вів диригент Ерик Кляйбер з відомим будапештенським концертовим підприємцем. Кляйбер, який, тоді диригував на кількох концертових вечорах Будапешту прощався вже зі своїм співбесідником. Вони станули оба у дверях концертового бюра і Кляйбер сказав уже на відхідним:

— Я уладив би дуже радо також фортепіяновий концерт Бетовена, якби я міг лиш знайти якогось цікавого мистця, який грав би під моїми рєказівками. Підшукайте якусь відповідну людину. При нагоді, як знову до вас зайду, побалакаємо більше на цю тему.

МАЛА ЛЮІЗА МАЄ ПЛЯН.

Кляйбер, ні концертовий підприємець не примітили незнайомого чоловіка, який оподалік стояв і пильно прислухувався до їх розмови. Флетист будапештенської радіової орхестри Майснер вертався домів глибоко задуманий. Розмова обох мужчин так його зацікавила, що він мимоволі сказав до своєї малої дочки Люізи:

— Так, Люізо, направду шкода, що ти не є кілька літ старша. Кляйбер шукає нового фортепіянового таланту. Якби ти була старша й й більша, то хто знає, чи й до тебе не усміхнулося би щастя.

Люіза нічого не відповіла на слова батька, а в малій голівці дівчинки зродився відразу відважний плян. Хібаж конче треба бути великою, щоб грати для вдовілля публики Бетовена?

Люіза рішила спробувати щастя на власну руку. Родичам не сказала ні словечка про свій плян. Вона боялася, що її висміють і просто заборонять турбувати славного диригента.

ГОЛОСОК У ТЕМНОТІ.

Кілька днів пізніше відбував Кляйбер пробу з будапештенською концертовою орхестрою. На салі не було ні одного слухача й тому диригент немало здивувався, коли раптом підчас музичної павзи залунав у темноті пустої салі дзвінкий дитячий голосок:

— Вибачте, маестро, але я чула, що ви пошукуєте на ваш концерт Бетовена піяніста. Не могли би ви мене випробувати?

Кляйбер зробив великі очі. Спершу вирвалося йому терпке слово, що хтось посмів йому перервати пробу, але коли з темної салі вирнуло усміхнене личко молодої дівчинки, диригент зацікавився малою піяністкою і заявив:

— Прошу, сядь до фортепіяну і покажи, що ти вмієш.

Люізі не треба було цього двічі говорити. Без найменшого сліду треми вдарила вона по клявішах. Кляйбер почав пильно слухати. І чим довше він слухав гри малої піяністки, тим більше розяснювалося його лице. Колиж Люіза скінчила, сказав він захоплений:

— Дуже гарно, мала. Де ти тої гри навчилася?

— Моїм вчителем є професор Високої Музичної Школи Цекелі.

УСПІШНИЙ ДЕБЮТ.

Кляйбер попрощав Люізу зі словами, що вона ще почує про нього. Відтак телефоном попросив він професора Цекелі виправити в найближчі дні особливо пильно, бо мала Майснер виступить на найближчому концерті Бетовена, на якому він Клебер буде диригувати.

Таким чином сон про щастя малої дівчинки швидко сповнився. Вона виступила перший раз на концерті Бетовена під диригентурою Кляйбера перед ширшою публикою і відразу здобула собі успіх та признання. Будапештенська публика привитала ентузіястично цю гнучку, чорняву і відважну дівчинку, яка зробила перший крок у мистецькій карієрі.

ОДИСЕЯ БЕЗПРИЮТНОГО.

Перед кількома днями став перед швайцарським судом в Ціріху тридцятьлітній мужчина обвинуваченний у недозволеному переході через границю. В тім випадку йшло про людину, яка після війни опинилася в несамовитому положенні, бо не мала ніде батьківщини і не могла виказатися державною приналежністю. Безприютний уродився у Сан Франціско. Його батько був російським німцем знад Волги, мати мексиканкою, вона померла небавом після народин свого сина. Ще малою дитиною привезли його до східноафриканської місійної школи. Відтак у дальшій мандрівці опинився він у Шангаї, де вчився в якогось цукорника ремесла. Там теж помер його батько і він мусів далі мандрувати. Зайцем приїхав він на пасажирському кораблі до Европи. Тут мандрував він із краю до краю повних пятнацять літ. Колиж підчас такої мандрівки безприютний загубив свої папери, якими міг ще як-так легітимуватися, настало для нього справжнє пекло. Його скрізь притримували та засуджували за нелегальний перехід кордонів та за волокитство. Нещасний не міг ніяким чином доказати ні свого походження, ні своєї невинности. Про те, щоб здобути в Европі працю, підчас кризи й безробіття, не було навіть мови. Його викидали з кожної держави, бо ніхто не хотів клопотатися безпритульною людиною. Так теж і у Швайцарії арештували його і поставили перед суд. На суді вийшли на яв несамовиті обставини, серед яких нещасний безпритульний мусів жити і швайцарський суд звільнив його від вини й кари, ставши на становищі, що він не виконав підчас свого жахливого життя ні одного карігідного вчинку.

Оцим повідомляємо вічливо, що після розвязання Спілки „Вайдгорн і Канарієнфогель" веду тепер сам підприємство торговлі металів у ЛЬВОВІ ПРИ ВУЛ. БОІМІВ 32 (ріг вул. Сербської 15) під власною зареєстрованою фірмою:

ТОРГОВЛЯ МЕТАЛІВ

Генрик Канарієнфогель у Львові

Тел. 283-69.

Подаючи це до ласкавого відома, очікую цінних доручень і залишаюсь

з поважанням

ГЕНРИК КАНАРІЄНФОГЕЛЬ

Торговля металів.

9—10

„БІЛІ БРАТТЯ".

До ріжних сект, союзів та організацій прибула ще одна секта заснована в Болгарії під назвою „білі браття".

Мова тут не про якихсь стомлених і згублених життям неробів, про клюб якихсь ексцентричних чудаків, лиш глибоко релігійну секту, якої величезна скількість членів виявляє себе непримиримими ворогами цивілізації. Вони ждуть на кращі часи. Згідно зі своїми напрямними ведуть вони наскрізь просте природне життя. Їх справа складається з овочів, ягід та зарини без ніякої штучної приправи. Спрагу заспокоюють вони тільки чистою джерельною водою, бо пити воду, що переходить крізь штучні проводи — це, на думку вірувань тієї секти, гріх. Також смертельним гріхом уважають „білі браття" користуватися штучними комунікаційними засобами. Їхати автом це вже смертельний гріх. Їхати конем теж неменший — залишається лиш один одинокий засіб комунікації: ходження пішки. Члени тієї секції змагають до якнайприроднішого життя і залюбки збираються в лісах коло Софії.

Любовна трагедія 16-літніх.

У Відні скоїлася перед кількома днями любовна трагедія, якої героями було двох молодих людей. Він і вона мали по шіснацять літ. Він був безробітний, вона домовою послугачкою.

ТОМУ, ЩО НЕ МОГЛИ ПОБРАТИСЯ.

Йосиф Рабас і Гедвіга Кліма, які недалеко себе мешкали, недавно тому познайомилися. Хоч їх знайомство тривало дуже коротко, обоє покохалися дуже гаряче і хотіли подружитися. Та на подружжя не хотіли погодитися їх родичі, оправдуючи свою відмову молодим віком закоханих.

Минулого вівтірка мати Рабаса вийшла за якимись справами до міста. Вона мала піти в кілька місць того вечора і мала щойно пізним вечором, про що її син знав, вернутися домів. Підчас її неприсутности молодята зійшлися в мешканні і там відібрали собі життя. Вони відчинили газові крани і затроїли себе газом. При тому залишили ще до своїх родичів прощальний лист.

СМЕРТЬ ПРИ ЗВУКАХ ГРАМОФОНУ

Вже вечором почули сусіди в камяниці сопух газу, але не могли спершу відкрити з котрого помешкання він добувається. Щойно коло півночі одна з сусідок силою вломилася до мешкання Рабасів і знайшла вже лиш мертві тіла самовбивників. Покликаний негайно лікар не міг уже нічого помогти, лиш ствердив смерть молодят. Зате мусів він подати першу поміч нещасній матері, яка саме в тому менті прийшла домів і побачила вже лиш трупа свого сина.

Останній раз бачив закоханих молодят якийсь робітник коло години 7. вечором. Мешканці камяниці чули відтак з мешкання Рабасів звуки грамофону, який приграваз закоханим ко самогубства.

У прощальному листі просили закохані родичів простити їм їх вчинок, який підшепнула їм велика любов. Тому, що вони не могли побратися, рішили спільно померти і просили, щоб їх поховати у спільній могилі. Така була остання воля закоханих, шіснацятьлітніх молодят, що конче хотіли побратися.

ПОСЕЗОНОВА ВИПРОДАЖ

ПЛАЩІВ І РАҐЛЯНІВ

ШАПІРА вул. Личаківська ч. 1.

СПОРТОВА СТОРІНКА.

ЛЕЩЕТАРІ „ПРОСВІТИ".

В суботу 26. і в неділю 27. ц. м. відбулися у Львові лещетарські змагання, зорганізовані у рямках Ювилейного Року „Просвіти".

У змаганнях взяли участь такі товариства і гурти: К. Л. К. (Львів, Ворохта і Гряда), Сокіл (Сокіл-Батько, Сокіл II., III., IV. і V. — Львів і Сокіл — Глиняни), Стріла (Львів), С. К. „Рідна Школа" (Львів), Орли (Львів), С. К. „Центросоюз" (Львів), Сила (Львів), які разом виставили 146 змагунок і змагунів.

Змагання складалися з двох частин: в суботу відбулися скоки до комбінації та отверті на скочні т. зв. Кортумівці, в неділю біги, яких старт і мета були в районі вулиці Пасічної.

Скоки відбулися серед дуже добрих умовин, на жаль, на малій і тяжкій технічно скочні, на якій найкращий теоретично допускаємий осяг не перевищає 26 метрів. Час найвищий проте перенести супер-ництва у скоках на велику скічню, бо українське лещетарство вже вилізло з пеленок і дитяча скочня йому ніяк не вистачає. Недільні біги відбулися натомість серед незвичайно тяжких умовин, на мокрому снігу і це мало свій відомий вплив на осяги.

Організаторів заскочила повидимому велика скількість змагунів і тим хіба можна виясьнити поважніші організаційні недотягнення.

Для змагунів придбали організатори кілька гарних нагород. Редакція „Діла" призначила для першуна отвертих скоків прегарну нагороду: статуетку лещетаря. Крім того були ще нагороди Т-ва „Просвіта", Маслосоюзу, Центросоюзу ф-и „Альое" і нагорода дир. Панькова.

Висліди суботніх змагань ми подали вже в недільному числі.

Другого дня, на старті привитав змагунів і голова Матірнього Товариства **д-р Іван Брик** та від ювилейного Ділового Комітету посол **З. Деленський.**

Технічні висліди поодиноких суперництв були такі:

16 км. мужчин. 1) **Рибачек** (КЛК Львів) — 1.59.06 год., нота 240; 2) Хамула 2.02.21 год., нота 228 т.; 3) Сліпко 2.07.00, 214.15.

Висліди комбінації: 1) Хамула — 428 т.; 2) Рибачек — 420 т.; 3) Сліпко — 395 т.; 4) Хомин — 311; 5) Левицький — 277 т.

12 км. мужчин: 1) **Кушнір** „Ц-С" в часі 1.36.13 год.; 2) Бойцун КЛК 1.39.40 год.; 3) інж. Павлюк 1.40.30 год.

8 км. мужчин: 1) Шкрумеляк (КЛК Львів) 1.02.36 год.; 2) Салдит М (С. IV.) 1.05.15 год.; 3) Кульчицький 1.15.57.

6 км. юніорів: 1) **Климкович** (Орли) 43 м. 31 сек.; 2) Мигул Анд. (КЛК Гряда) 47.02; 3) Гапа Семен (Гряда) 47.32.

4 км. юніорів: 1) **Костельник** (КЛК Львів) 27.30 мін.; 2) Волинець (КЛК) 28.03; 3) Шухевич (КЛК) 29.50.

2 км. юніорів: 1) Костельник З. (КЛК) 10.15 мін.; 2) Купчинський (КЛК Львів) 16.47; 3) Круцько (КЛК) 17.32.

2 км. сеніорів мужчин: 1) **Лициняк** (КЛК) 14.52 мін.; 2) Верхола (С. III.) 15.23; 3) Антонович (С.-Б.) 15.41; 4) Вербицький (Ц-С) 16.12.

6 км. жінок: 1) **Адріянович Дозя** (Еко) 48.05 мін.; 2) Рожанковська К. (КЛК Львів) 49.45; 3) Шухевич І. 51.45

4 км. жінок: 1) Марта (КЛК Львів) 33.10; 2) Унька (КЛК Львів) 33.57; 3) Качмар (КЛК Львів) 35.22

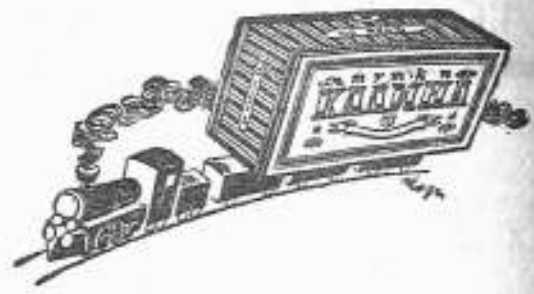

Найбільше поширення свідчить про високу якість паперців і тутюк

„КАЛИНА"

і вспіла здержати майже до кінця цієї терції отверту гру. В тому часі мали наші нападники кілька прегарних нагод здобути ворота, на жаль ніодної з них не використали (ех, ці нерви!). Третя терція принесла Краковії знову одні ворота (стрілив їх Ковальський), хоч ми намагалися львівська дружина підвищити у третій терції вислід, всі її зусилля розбивалися на залізній обороні і Скрипієві (двічі опинився він буквально-таки віч-на-віч із Волковеським) і забрав йому кружок просто з кийка). І в цій терції нападники чорно-червоних мали кілька невикористаних нагод здобути почесні ворота (Маринець, Вучацький). Остаточно цей метч веденій обома дружинами зовсім „фер" покінчився розмірно невисокою (зваживши всі згадані на вступі причини) програною України, яка має ще відбути з Краковією другий метч, імовірно в гостинці. Віримо, що в цім другім метчу молоді наші гак'вкарі осягнуть кращий вислід.

Видів, що поводилися дуже культурно, рекордова скількість 3.000.

Суддювали пп. Кухар і Бухгольц д. добре.

Як щороку, так і в цьому році ходили з колядою чоловіки, жінки, хлопці і дівчата. Не розтрачуйте одержаних дарунків, але призначіть їх Рідній Школі й негайно туди перешліть! Цього вимагає національний обовязок!

ФУТБОЛ.

ВІДЕНЬ. **Ґраджаньсні — Австрія 2:1 (1:1).** Австрійська дружина мала величезну перевагу, одначе не використала її диферно.

КРАКІВ. **Краковія — Блисквиця 7:1 (3:0).**
Висла — Корона 12:0 (4:0).

ГАКІВКА

ЛЬВІВ. **Краковія — Погонь 3:1** (3:1, 0:0, 0:0). Краковія розіграла товариські змагання в Погоні, яку легенько перемогла вже у першій терції. Дві другі частини гри — це був звичайний тренінг, без завзяття, агресивности та волі добуття воріт.

КАТОВИЦІ. **Домб — КТГ (Криниця) 2:0** (0:0 1:0 1:0). Метч за мистецтво Польщі.

ЛЮДЗЬ. **Польонія (Варшава) — ЛКС 2:0** (2:0 0:0 0:0). Польонія вийшла вже до фіналів.

Богородчани, 25. II. 1938 р. II, Т. **Пром-банк, Львів.** Припадаючу на мене від моїх пяти оплачених уділів дивіденду за 1937 р. в **сумі зол. 8.75** — прошу вписати на рахунок постого уділу, а решту виплачу виведові ротьми. З року на р'як **більшаючу дивіденда** — вважаю мене, що **уділ Пром-банку це найкраща льоката капіталу** і тому грошей не вибираю. З належною пошаною, Ів. Іванів.

7% ДИВІДЕНДИ ВИПЛАТИВ СВОЇМ ЧЛЕНАМ ЗА 1937 Р.

Пром-банк

ЛЬВІВ, ГРОДЗІЦЬКИХ 1, І. П.

Наші гаківкарі перебули вогненну пробу.

КРАКОВІЯ — УКРАЇНА 4:0 (2:0, 1:0, 1:0)

Перший раз в історії свого істнування стануди гаківкарі України перед прекрасним завданням репрезентувати львівську округу у міжокружних змаганнях за мистецтво Польщі. Завдання важке не лише тому, що взяло воно на Україну несподівано (адже на початку сезону грали ще наші гаківкарі кваліфікаційний метч за право до А-кляси), але й тому, що Україна як віцемістець Львова попала у фінальовій турі на мистця Кракова і Польщі, на дружину, що творить основу репрезентації Польщі, на дружину загартовану у боях із найкращими закордонними противниками.

Не дивно, що в таких умовинах молоді гаківкарі України вийшли на ледовище з такою величезною тремою, що не знали спершу взагалі, що з ними діється. Недовірюючи згори своїм силам, застосували вони тактичну оборонну тактику й таким чином облегшили знаменитому першому нападові Краковії працю. І саме це недовіря у власні сили та паралічний страх перед противником були найгіршим ворогом нашої молодецької дружини. Найбільше тремтіння виявила перша трійка — ця найтрівкіша зброя гаківкової дружини України і тому теж у першій терції не було мови про якінебудь її офензивні акції. Куди спокійніше загравав другий напад, який у порівнянні з другим нападом Краковії видав незле.

Така ситуація була в першій терції. Згодом, коли виявилося, що не такий вовк страшний і що Україна стратила „т'льки" двоє воріт, наші гаківкарі починають приходити до себе, відзискувати рівновагу і грати чимраз краще. Та деяке недовіря до власних сил все ще таки залишилось і саме це недовіря не дозволило нашим гак'вкарям здобути почесних воріт та поправити вислід, хоч у другій і третій терції було до цього вільна нагод.

Та вогневу пробу Україна перейшла і хоч її перший виступ на „ширшому терені" покінчився невдачею, то при частіших зустрічах із поважними позаземними противниками можуть молоді (і тому багатонадійні) наші гаківкарі чимало навчитись і перейти з ролі учнів у ролю вчителів. Гаківкарям України недоставало й недостає ще посидо головно змагової рутини.

До цього найважнішого свого метчу виступила **Україна** в такім складі: Скрипій, Дяцьо, Лисяк, Бучацький, Маринець, Юрчик І, Посацький, Ліщинський, Юрчик II, Бубела.

Краковія: Мацейко, Міхалік, Чарнік, Ковальський, Волковський, Мархевчик, Бальцер, Тові, Стахура.

Коли йде про порівняння поодиноких ліній обох дружин, то в Краковії найбільше подобалася перша трійка нападу, яка є теж репрезентаційною трійкою Польщі. Зокрема в цій трійці відзначався Волковський знаменитий техник і тактик. На другому місці мусимо поставити оборонне трио України. Скрипій боронив як за найкращих часів і хоч одні (дехто каже, що двоє воріт) має на своїй совісти, що оборонив таку безліч, здавалося, безнадійних ситуацій, що він заслуговує на повне признання. Оборонці грали дуже добре деструктивно, при чому Дяцьо був на цьому метчу найкращим грачем нашої дружини. Завзятий, шпицкий з скомплікованою їздою, одиноким виявлював у нашій дружині найбільше спокою і рутини, його виїзди з оборони в наступ і захвати двобої (взагалі переможні) з противниками поставили його в ряд найкращих гаківкарів Львова. В першому нападі (не враховуючи фатальної першої терції) найкраще зарекомендувався цим разом Бучацький. Знаменитий їздець і техник ліній виявляв доволі часто небезпечні виїзди крилом, одначе за слабо стріляв, або його подачі не заставали на місці Маринця, який на метчу в Краковією здавалося усіх... своєю слабою формою і балакучістю. Найменодший у цій трійці Юрчик І грав зовсім добре. Недостає йому ще швидкої їзди.

Про другий наш напад можна тіба те сказати, що він так приємно розчарував, як неприємно розчаровував другий напад Краковії. Годі когось з нашої другої трійки зокрема хвалити, ліш на „плюс" цієї лінії треба записати те, що воно відразу виявило найбільше рівновагу та спокою.

Хід гри: Вже в перших хвилинах Краковія, яка в тому часі не покидає привороття України здобуває зі стрілів Мархевчика двоє воріт. Заноситься на катастрофальний вислід. Одначе марево небезпеки щезає, коли на лід виходять другі напади. Україна боронить-ся весь час і не дозволює Краковії зрівняти вислід. Та вже перша хвилина другої терції приносить треті ворота з ефектового пробою Волковського. Та Україна почала від тієї хвилини чимраз краще грати

ФАБРИКА

МАШИН і КІТЛІВ

ІНЖ. РАЙТАРІВСЬКОГО

Львів, Якова Германа 26. Тел. 262-70.

Спортові новинки.

Загальні Збори ПЗПН відбуті 26. і 27. м. м. рішили: 1) Анулювати карецію; 2) не створювати II. ліги. З складу I-ої не побільшувати; 3) допустити „Домб" до гор за вхід до л'ги побіч мистця шлеської округи.

ВІДЕНЬ. **Канада — Австрія 4:3** (1:1 2:2 1:0). Міждержавний гаківковий метч закінчився скромною перемогою Канади.

СТОКГОЛЬМ. **Чехословаччина — Швеція 3:2.** У міждержавн'м метчу перемогла Чехословаччина.

БЕРЕЗЕНЬ — МІСЯЦЬ ДЕШЕВОЇ КНИЖКИ В КНИГАРНІ „РІДНОЇ ШКОЛИ", ЛЬВів, УЛ. СИКСТУСЬКА ч. 20. — Книгарня „Рідної Школи" буде продавати в цьому році від 21. лютого до 31. березня біля 1000 книжок по знижених цінах від 20—80%. Цінник тих книжок висилає Книгарня „Рідної Школи" даром. .12

Подяка.

Оцим почуваюся до обовязку зложити подяку Товариству взаємних обезпечень на житті „КАРПАТІЯ“ у Львові за скоре й без зайвих труднощів виплачення повної обезпеченої суми по моєму бл. п. Синові Д-рові Олегові Мохнацькому, лікареві в Теребовлі.

Скоре й акуратне виплачення обезпеченої суми уповажнює мене поручити це одне українське Товариство обезпечень на житті „КАРПАТІЯ“ у Львові найширшим колам українського громадянства.

Теребовля, 14. лютого 1938.

о. Степан Мохнацький.

НАСЕЛЕННЯ ПІВДЕННОЇ АРАБІЇ ПРИГОТОВЛЮЄТЬСЯ ДО ВІЙНИ.

Від довшого часу помітний рух серед арабських племен Гадрамавту, себто південного побережжя Арабії, що є під британським протекторатом; вони зброяться і заключують між собою військові договори. Країна відтята від світу: чужинців туди не впускають, тубольців не випускають, кореспонденцію цензурують. Англія скріпила військові залоги на побережжі.

—o—

СОВІТСЬКЕ ВІЙСЬКО НАРУШИЛО МАНДЖУРСЬКИЙ КОРДОН.

Головна квартира кореанської армії повідомляє, що 25. м. м. частина совітського війська у складі к. 100 вояків піхотинців і кавалеристів увійшла на територію Манджурії, недалеко гори Нумі в окрузі Чієнтао. Частина війська відступила 26. м. м., одначе друга частина ще залишилася на манджурській території. Недалеко Тументое два совітські літаки перелетіли манджурський кордон. Японсько-манджурські стежі подвоїли свою чуйність на кордоні.

—o—

КОНФЛІКТИ ФІНСЬКО-СОВІТСЬКІ.

Після переведення слідства у справі вбивства фінського вояка совітською прикордонною сторожею, фінляндський уряд вислав до совітського уряду протестаційну ноту. Зміст тієї ноти проголосять щойно тоді, коли її доручать комісареві закордонних справ. Одночасно фінляндський уряд вислав другу ноту, що торкається справи недавнього нарушення фінляндського кордону совітським літаком.

—o—

НОВИНКИ.

— **ПЕРШИЙ ЮВІЛЕЙНИЙ КОНЦЕРТ з нагоди 30-ліття композиторської праці Василя Барвінського відбудеться заходами Союзу Українських Професійних Музик, у пятницю 4. березня ц. р. у великій салі Лисенка в год. 20.15. Цей перший концерт присвячений камерним творам Василя Барвінського. У програму концерту входять: фортепіянове тріо есмоль, форт. тріо амоль і варіяції на фортепіяновий секстет. Білети у передпродажі в Союзнім Базарі кожного дня від 9—12 і від 4—7. Для членів СУПРОМ-у 50 пр. знижки за членською виказкою.** —4

— **Наближається час Шевченківських поминків** У цілому краю відбуваються концерти й академії. Диригенти хорів по містах і селах клопочуться програмою. Хто має під рукою „Великий Співанник Червоної Калини“, найде в ньому все, чого шукає. Збірник найкращих пісень історичних, обрядових, побутових, стрілецьких, на хори жіночі, мужеські й мішані — 239 пісень. Репертуар на 25 і більше концертів. Тверда, прегарна оправа, ціна всього зол. 28.50, з портом і опакуванням зол. 29.50. Для членів „Червоної Калини“ зол. 23.50. Замовляйте „Великий Співанник Ч. К.“ Відібєте собі його ціну при нагоді кожного концерту, а без нього не обійтись ні одному хорові, ні товариству, в селі, чи місті. — Адреса: „Червона Калина“, Львів, вул. Зіморовича ч. 12, почт. скр. ч. 43. 418 —6

— **Літниськ[а]! Клімат[и]чні стації!** Перед цьогорічним сезоном вийде нашим накладом „Ілюстрований літниськово-туристичний провідник по Галичині“, який крім пропагандивних описів усіх літниськ, лікувальних живців, туристичних шляхів та районів зимових спортів обібматиме в рівній мірі рекляму всіх місцевих санаторій, готелів, пансіонів, віль, ресторанів та інших підприємств. Щоб не оминути ніодне таке українське підприємство, просимо всіх власників і відпоручників літниськових підприємств надіслати нашій редакції: 1) назви й описи своїх підприємств, 2) теперішні адреси власників або відпоручників, 3) знимки своїх заведень та красовидів 4) відомости про дану місцевість — для вміщення їх в неіснуючому ще в нас, а такому необхідному „Провіднику“. Реклямово-Видавниче Бюро „Астра“, Станиславів, вул. Вісневського 4. 464 a —3

Т-во Чесько-Українська Взаємність“.

Т-во „Чесько-Українська Взаємність“ мало 21. лютого свої річні загальні збори. Розпочав їх привітанням усіх зібраних заст. голови Т-ва проф. д-р Ф. Тіхи. Зборам проводили лег. радн. Отто та проф. М. Тимченко при секретарюванню інж. Васюка та п. Зунтової. Через аклямацію обрано почесним головою Т-ва —голову Чеської Академії Наук д-ра Ферстера та почесними членами пп. М. Єсенську, доц. д-ра Панірка і проф. д-ра Ф. Тіхого.

Зі звітів слідує, що Т-во має 3 секції, які відбули разом з управою 15 засідань. Крім одних надзвичайних зборів було ще кілька членських сходин. Т-во спільно з іншими українськими організаціями уладило концерт у честь Шевченка, зборіське свято, взяло участь у похороні президента Т. Г. Масарика тощо.

Число членів з первісного 37 тепер збільшилося до 93, з того є 52 чех'в. Прибутки досягли висоти 2.030.20, видатки 1.977.50 ч. к.

Від 15. березня Т-во матиме власну домівку для своїх вечірніх сходин, канцелярії, книгозбірні й буфету.

У склад нової управи ввійшли: доц. д-р Панірек — голова, проф. д-р Ф. Тіхи, проф. М. Тимченко і п. А. Макаренко — заст. голови, ген. В. Трутенко, доц. Я. Моравевич, д-р Гасєвський, д-р Тимкевич, дир. Пітро, д-р Гусарек, дир. Швегля, п. Зунтова та інші (в загальнім числі 17 осіб) — члени. (Ч. Т.) **О-ко.**

Перед виставою народнього побуту

НА ПОЛІССІ В МУЗЕЮ Н. Т. Ш.

В неділю 6. березня відбудеться в Музею Наукового Товариства ім. Шевченка відкриття етнографічної вистави Полісся. Вона представить типові прикмети поліського народнього побуту, що визначається своєрідним первісним характером. Виросла зі спільного праджерела української народньої культури, народня культура сучасного Полісся по сьогодні зберегла безліч форм із глибокої давнини у відділі матеріяльного, духового та суспільного життя, завдяки особливим прикметам краю.

Сьогоднішне Полісся, не зважаючи на різнородні впливи, що цілими століттями діяли та намагалися змінити його обличчя, всеж таки залишається для нас природним резерватом предковічних форм українського народнього життя. Тому побут сучасного Полісся є неоціненим джерелом для наукових дослідів, дає теж багато вражінь та прецікавого змісту для кожного, хто любить і дорожить народньою культурою.

Вистава українського народнього побуту поліської области започатковує цикль етнографічних обласних вистав, який задумало уладити Товариство Прихильників Музею Н. Т. Ш. У рямцях вистави відбудуться поліські вечорі з рефератами. Перший вечір буде присвячений народній пісні на Поліссі, чергові: матеріяльній культурі й мистецтву, народнім звичаям та віруванням, антропольогії, оглядові Полісся на тлі статистики, буде теж реферат на тему „Полісся в українській літературі“. Ірина Гургула.

Німеччина скріплює армію.

У Німеччині продовжено час військової служби з 2-ох до 3-ох літ. Згідно з непотвердженими ще вістками німецька армія матиме 52 дивізії. 5. березня 1935. р. заявив Гітлер, що німецька армія має 12 корпусів, зложених з 32 дивізій. Від того часу піднесено стан німецької армії на 4 змоторизовані дивізії і 3 панцирні дивізії. Теперішне скріплення піднеслоб стан німецької армії до 15 корпусів і 52 дивізій, з того 7 змоторизованих і панцирних.

— **З приводу 50-ліття „Діла“ як щоденника** появилася цікава стаття в органі львівських друкарів „Огніско“ (ч. 2. за лютий 1938), в якій відмічено м. ін. працю деяких найстарших працівників друкарні „Діла“ та піднесено з признанням, що „Діло“ як демократичний орган ставилося завжди чесно до справ друкарських робітників, тому професійна організація тих робітників не мала ніколи з нашим видавництвом поважніших сцисій на тлі умовин їх праці та платні.

— **Заточенці! Еміграція!** Просимо всі установи, товариства, організації, вільні фахи й підприємства подати впродовж березня ц. р. свої фірмові назви, точні адреси, рік заснування, ч. тел. тощо для зареєстрування їх в „Річнику українського культурного, економічного й суспільного життя“. Заграничні часописи просимо ласкаво передрукувати. Реклямово-Видавниче Бюро „Астра“, Станиславів, вул. Вісневського ч. 4. —3

— **Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського, Львів, пл. Капітульна 3. I., телефон 254—46.**

— **Забавовий Комітет Вечериць „Основи“** стверджує, що Вечериці відбудуться в проголошеному речинці 5. березня в салях Союзу Залізничників при вул. Кентшинського 54—56 всупереч вісткам, поширюваним невідомими людьми, будьтобн Вечериці відкликано. Запрошення і білети вступу можна дістати кожного дня в домівці Т-ва „Основа“ пл. св. Юра 5, тел. 278-61 від год. 12—14 і в Союзному Базарі в днях 3, 4, 5. березня від год. 17—19.

— **Черновецький щоденник „Час“ виходить.** Поруч „Ради“, яка прийшла до нас з датою 27. лютого, дістали ми сьогодні також число черновецького щоденника „Час“ з того самого дня. Отже виходить, що ті оба українські пресові органи на Буковині появляються дальше.

— **„Робітничий Голос“,** орган української соціял-демократичної партії, появився у Львові (1-е число за березень). „Робітничий Голос“ виходить покищо як місячник. Видав „Р. Г.“ (за центральний комітет УСДП) і відповідає за редакцію Михайло Матвіїв, редагує колегія.

— **„Наші повісти за 1937. рік з погляду їх композиції“.** На таку тему відбудеться дискусія в Комісії Літературознавства при Фільол. Секції Наук. Т-ва ім. Шевченка в пятницю 4-го березня в год. 6. веч. у бібліотеці Наук. Т-ва ім. Шевченка.

— **В Т-ві ім. П. Могили** (саля „Української Бесіди“) в середу 2. березня, год. 18, виклад д-ра Д. Лукіяновича п. н. „Як оцінювати Федьковича із суспільного, історичного й літературного становища?“ Вступ вільний.

— **Виклад проф. Р. Смаль-Стоцького.** В середу 2. ц. м. в год. 7-ій вечором відбудеться виклад проф. д-ра Р. Смаль-Стоцького на тему: „Розвиток значіння слів“ у салі Українського Наукового Інституту при вул. Служевській ч. 7/IV. у Варшаві.

— **Відчит у кошицькому радіо.** В суботу 5. березня в год. 6.15 вечором радн. д-р Стахура виголосить відчит у кошицькому радіо п. н. „Про процеси за зневагу на Підкарпатській Руси“.

— **Ігноранція максіма.** В ч. 59. з 28. II. ц. р. стор. 6, в половині 4-ої шпальти пише краківський „ІКЦ“ про ліквідацію банди ославленого Любінецького, що довго був пострахом повітів Борщів і Заліщик. Все те під вимовним наголовком: „Дефінітивний“ конец банди розбійничей на Гуцульщині“ (!!). Де Гуцульщина, а де Поділля! Може би так редакція „ІКЦ“ взяла до рук популярний підручник географії Польщі?

— **Львівська хроніка.** Апеляційний суд у Львові відмовив проханню оборонця інж. Добошинського, щоб його випустити на волю. — На пл. Конитковій трамвай ч. 2 ударився з дорожкою Д. Горнікера, в якої вилетіло на вулицю трьох пасажирів. Одночасно сполошений кінь перекинув на хідника поліцая, який важко потовкся. Каретка рятункового поготівля відвезла його до шпиталю. — При вул. Пекарській намагалася скінчити самогубством 22-літня Марія Кашарек. Причиною самогубства подружні непорозуміння.

— **Вбивство в костелі.** Минулої неділі польський комуніст Важинець Новак застрілив у костелі в Любоню Великопольськім, віддаленім 8 км. від Познання, місцевого пароха кс. Станислава Стренського. В год. 10-ій передполудням парох Стренський відправив богослуження для дітей, скинув фелон у захристії та вийшов на проповідницю. Саме тоді підійшов до нього В. Новак і стрілом у голову вбив кс. Стренського. Одночасно Новак зранив трьома стрілами паламаря Капчинського, який хотів перешкодити вбивникові. Крім того вбивник зранив у ногу хлопця, який стояв недалеко Капчинського. Після того В. Новак вибіг на про-

НОВИНА! НОВИНА!

Михайло Посацький

ГРЕЦІЯ — усміх життя

20 ілюстрацій

Ця книжка це не звичайні враження подорожі ані наукова студія про Грецію з ріжними фактами Це погляд на давню Грецію з часів її слави і на теперішню оком людини, що прирівнює її з нашою культурою. — —

ЦІНА КНИЖКИ зол. 3·—, з почт. пер. 3·30.

Дістати можна у Видавництві „Діло" Львів, Ринок 10 або у всіх книгарнях

очівницю і крикнув: „Нехай живе комуна! Я зробив це для ідеї." Користаючи з переполоху в постелі вбивник намагався втекти, але його вловив один із вірних Майхшак і роззброїв. Обурені вірні були би злинчували вбивника, якби не шандка інтервенція поліції, яка вирвала Новака з юрби і відвезла зараз спеціяльним поїздом до Познання. До Любоня приїхав з Познання прокуратор зі слідчим суддею і комендантом поліції. Слідство виявило, що вбивник В. Новак має 48 років, перебував якийсь час у СССР, а по повороті до Польщі мешкав на Горішньому Шлеську. В останньому часі Новак замешкав у Любоню, де вів комуністичну акцію між робітниками. Поліція арештувала ще Собчака, в якого мешкав убивник. Застрілений п. Станислав Стренський мав 36 років і був парохом у Любоні від 1935. р.

— **Посвячення нової торговельної станиці.** У Львові появилось в останньому часі кілька нових наших станиць. М. і. в Ринку ч. 14. отворив крамницю з біллям, ковдрами, подушками і т. і. (цілі шлюбні виправи) п. Мих. Проць. У п'ятницю відбулось посвячення цієї станиці. Акту посвячення доконав о. Горчинський.

— **Не 50.000 зол., а течка без грошей.** У звязку з новинкою з ч. 42 „Діла" про те, буцім то ідич М. Малицький підчас їзди з Тернополя до Відня згубив течку з 50.000 зол., дістаємо від п. Малицького вістку, що ця новинка повторена нами за чужою пресою не відповідає правді. Течку згубив один польський ідич подібного прізвища, але чи були в ній такі великі гроші невідомо.

— **За вбивство коменданта „Стшельца"?** Перед судом присяглих у Бережанах стануло сьох українських селян з Таурова: Михайло Воробій, Михайло Загробельний і Павло Загробельний, яких прокуратор притягнув до відповідальности за вбивство та намову до вбивства коменданта „Стшельца" в Таурові Адольфа Чуби. Підсудні заперечили вину. Комісар поліції з Бережан зізнав між иншим, що Адольф Чуба причинився до загострення польсько-українських взаємин у Таурові.

— **Краєва хроніка.** В Косові пов. Чортків померли від зачадження 55-літня Марія Федорків та її 20-літній син Михайло. — В селі Хлопах пов. Комарно згоріла хата і будинки І. Ратая. Причина пожежі невідома. Шкода сягає 2.500 зол. — В Боську пов. Сянік дійшло до бійки на весіллю, підчас якої авантурники вбили поліцая В. Сіткевича. — Перед трибуналом окружного суду у Львові станув І. Стецина з Камінки Волоської, якого прокуратор обвинувачує, що як предсідник місцевої шкільної ради присвоїв собі 3.001.27 зол.

— **Бджоли ворожать зиму.** Пасічники на Поморю запримітили, що бджоли перервали свій зимовий сон і облітають на сонці пасіку. Пасічники кажуть, що це ворожить ще морози та сніги.

— **По веселій забаві масакра в школі.** Батьківський кружок при вселюдній школі в Лодзі зорганізував минулої суботи вечором забаву у школі, що закінчилася загальною бійкою учасників і знищенням уладження школи. Слід згадати, що деякі батьки прийшли на забаву з дітьми. По веселій забаві, закропленій алькоголем дійшло коло год. 4. над ранком до загальної бійки, в якій взяло участь кількасот осіб. На відгомін криків збіглася кількатисячна юрба. А тимчасом у школі пішли в рух ножі, каміння, крісла, ноги від столів і посипалися револьверові стріли. Підчас цієї масакри згинув 24-літній Генрих Турко, трьох тяжко ранених догоряє у шпиталі, кількадесять осіб є ранених або потовчених. Загальну бійку підхмелених учасників припинили щойно сильні відділи пішої і кінної поліції. До школи прибув теж відділ жіночої поліції та прокуратор з представниками слідчого уряду. Підчас ревізії у зруйнованій школі поліція знайшла безліч фляшок з монополъки, багато кастетів, револьверів і безліч поломаних крісел та столів. Поліція арештувала 27 осіб з членів батьківського кружка, в тому одну жінку, яких переслухували цілу неділю. Про повне знищення школи і нечувану масакру повідомлено центральну владу у Варшаві.

— **Велика залізнича катастрофа.** На кордоні Румунії та Югославії дійшло до залізничої катастрофи. На прикордонній стації Войтін зударився минулої неділі товаровий поїзд з особовим, що їхав в Темешвару. Кажуть, що є багато убитих і ранених.

— **Таємні маневри совітських корблів.** Совітський корабель „Єрмак", що везе членів полярної комісії Папанина, затримався коло берегів Ісляндії нібито тому, що жде на другий совітський корабель „Мурманськ". Оба кораблі мають стрінутися в Ісляндії. Шведська преса пише, що совітські кораблі мають на меті прослідити стратегічне положення Ісляндії.

— **Протижидівська кампанія в Японії.** Хоч в Японії нема жидівської проблеми — японський уряд заповів боротьбу зі „змовою жидів цілого світу" проти Японії. Тому офіційні чинники збирають матеріял у справі акції жидів в Америці, Англії, Франції та СССР, проти інтересів Японії в Китаю. Преса подала спис міжнародніх організацій, що „присягаються" з жидами і Москвою проти Японії. У списі є теж кілька пресових англійських і французьких агенцій.

— **Ріжні вісти.** Від довшого часу в Барселоні не можна купити предметів першої потреби. В цілому місті не можна купити сірників, бензини ні тютюну. — По останній промові канц. Гітлера в райхстагу в Парижі закупили одного дня 8.000 примірників його книжки „Майн Кампф" (Моя боротьба). — Голова міської ради Парижа Фельо, якого приймала дуже радо міська рада в Кельні, передав гостинним німецьким господарям різьбу з бронзу і медалю паризької виставки з 1937. р. — У Гамбурзі помер промисловець Павло Кренке, що виїхав з Німеччини 5 і пів мільона марок золотом до Голяндії і зложив їх у голяндських банках.

—o—

З кіна.

КІНО „ХИМЕРА": „ШЕРЛЬОК ГОЛЬМС І Д-Р ВОТСОН".

Оця німецька фільма належить до першорядних зразків кримінальних пригод, в яких складні і несподівані ситуації виведені з гумором і фантазією. Двох детективів із приватного лондонського бюра „Аргус" не має з чого жити, бо їм ніхто не доручає ніяких справ. Одного дня один із них подібний до Шерльока Гольмса за останні гроші купує собі плащ і люльку, такі, як їх уживає Гольмс, товариш переодягає на зразок невідступного Шерльокового — д-ра Вотсона і вони обидва вибираються в подорож. Уже в поїзді вся служба зустрічає їх як відомих детективів, вони їдуть без білету, ревідують усі пашпорти, потім заїжджають до першорядного готелю теж задурно і щораз більше заплутуються в таємну кримінальну історію, яку мусять самі розплутувати, щоб **оминути арешту.** Головні ролі грають Ганс Альберс і Ріман — легко, приємно. Американські кримінальні фільми рідко зроблені так добре.

Відозви й комунікати.

ПАЛОМНИЦТВО НА МІЖНАРОДНІЙ ЕВХАРИСТІЙНИЙ КОНГРЕС ДО БУДАПЕШТУ.

У звязку з українським паломництвом на міжнародній Евхаристійний Конгрес у Будапешті Марійське Товариство Молоді у Львові подає до відома отсе:

Світова Організація подорожей WAGONS LITS//COOK піднялася технічної організації паломництва на догідніших умовинах. У висліді цього кошти паломництва устійнено так:

I. кляса — ціна 115 зол. — обіймає залізничий білет III. кляси зі Львова через Лавочне до Будапешту, 5 днів побуту в Будапешті з нічлігами у 2-о або 3 особових кімнатах, з трикратним харчем денно, візу мадярську й чеську та опіку провідника.

II. кляса — ціна 38 зол. — обіймає тільки сам переїзд зі Львова через Лавочне до Будапешту без приміщення й удержання.

Доплата за збірний пашпорт для обох клас 20 зол.

При зголошенні паломники I. кляси складають задаток у висоті 30 зол., паломники II. кляси 10 зол. Крім цього треба зложити: а) давній заграничний пашпорт або особистий довід з потвердженням громадянства; б) дозвіл місцевого староства на виїзд за границю (мешканці Львова тільки засвідчення замешкання); в) дві знимки; г) мужчини до 50 літ: військову книжечку. Карту конгресову в ціні 12 зол. оплачує кожний учасник.

Дальші інформації оголосимо у пресі. Зголошення приймає до 15. березня ц. р. Марійське Товариство Молоді, Львів, вул. Сикстуська 39 а.

КОМПЛЕТ БІБЛІОТЕКИ „ДІЛА"

20 томів вартости зол. 39·—

ТІЛЬКИ ЗА ЗОЛ. 25·—

ціна поодинокого тому

Ірина Вільде: ХИМЕРНЕ СЕРЦЕ — новелі 1.50
Улас Самчук: ВІДНАЙДЕНИЙ РАЙ — новелі 1.50
Софія Яблонська: З КРАЇНИ ОПІЮ І РИЖУ репортаж з Китаю 2·—
Д'Ореліллі: ЧОРТИЦІ — новелі 2·—
Он. Бальзак: ЧАРОДІЙНА ШКІРА — повість 2·—
Василь Масютин: ДВА З ОДНОГО. 2 томи — пов. 3.00
Ольга Кобилянська: АПОСТОЛ ЧЕРНІ — 2 томи повість 3.00
Кнут Гамсун: ПІД ОСІННІМИ ЗОРЯМИ — повість 2.00
В. Будзиновський: ЯК ЧОЛОВІК ЗІЯШОВ НА ПАНА — повість 2.50
Сальваторе Фаріна: ЛЮБОВ ОПОВИТА БРЕХНЕЮ — повість і новелі 2·—
Володимир Бірчак: ЗОЛОТА СКРИПКА — новелі 2·—
Юрій Косач: КЛУБОК АРІЯДНИ — новелі 2.50
Іван Зубенко: КВІТКА НА БАГНІ — повість 1.50
Федір Дудко: ДІВЧАТА ОЧАЙДУШНИХ ДНІВ оповідання 2·—
Богдан Лепкий: ТРИ ПОРТРЕТИ — спомини 2.00
Новелі Девятьох: ЧОРНА ІНДІЯ „МОЛОДОЇ МУЗИ" — новелі 2·—
Фр. Аляхнович: 7 ЛІТ НА СОЛОВКАХ — спомини засланця 1.50
Ілько Борщак: НАПОЛЕОН І УКРАЇНА — істор. студія на підставі невідомих документів, з ілюстраціями 2.00

Замовляти: „ДІЛО" — ЛЬВІВ, РИНОК 10.
Почтова пересилка 30 сот.

✝ Посмертні згадки.

Д-Р ВОЛОДИМИР ШАРАНЕВИЧ.

Дня 18. лютого ц. р. помер у Лютовиських несподівано адвокат д-р Володимир Шараневич у 78. році життя. Покійний був сином професора львівського університету Ізидора Шараневича. Визначався він рідким чеснотами і християнським характером. Нікому не відмовляв своєї помочі і завжди радо поспішав з жертвами на народні цілі. Був членом усіх місцевих українських установ і завжди ними живо цікавився. В часі своєї 30-літньої праці в адвокатурі виховав у своїй канцелярії цілий гурт адвокатів, які є нині активними працівниками суспільства українського громадянства. Своїм чесним життям здобув собі Покійний любов у своїх і пошану в чужих. Не диво, що громадянство Лютовиччини в дні 20. лютого ц. р. справило Покійному величавий похорон, у якому взяли участь селяни й інтеліґенція всіх довколишніх сіл. Всі українські установи з Лютовиськ склали на могилі Покійного жалібні вінки. О. В. Трипецький, о. С. Коліза й о. Т. Хомко, парохи Лютовиськ, прощали Покійного теплими словами. В. Й. П.!

О. СТЕФАН ВИСОЧАНСЬКИЙ, совітник Митропол. Консисторії і довголітній парох у Краснім і Перегноєві перемишлянського повіту, по короткій і тяжкій недузі, прийнявши Найсв. Тайни упокоївся в Бозі 27. лютого ц. р. в 80. р. життя і 54. р. священства. Перенесення тлінних останків відбудеться у вівторок 1. березня в год. 4. пополудні з парохіяльного дому до церкви. Похорон із Службою Божою почнеться в середу 2. березня ц. р. в год. 9-10 зранку. Вічна Йому Память! 485

Просимо памятати

зол. 1·50

про вирівнання належитости в сумі 1·50 зол. за післанний Вам календар КРИНИЦЯ на 1938 рік — Гроші просимо переслати блянкетом П. К. О. ч.: 504.060 на адресу „ДІЛО". Ринок ч. 10

1 НАГОРОДА ТОВАРИСТВА ПИСЬМЕННИКІВ І ЖУРНАЛІСТІВ ім. ІВ. ФРАНКА за рік 1937 НАГОРОДА 2

Юрій Косач
Клубок Аріядни
збірка новель
ЦІНА зол. 2·50, порто 30 сот.

Ілько Борщак
Наполеон і Україна
історія, що хвилює і захоплює більш, як найкращий роман
ЦІНА зол. 2·50, порто 30 сот.

Дістати можна в Адм н. „ДІЛА", Львів, Ринок 10, або у всіх книгарнях

Дописи.

РАВА РУСЬКА.

Равщина полягли під Крутами. Дня 20. II. в салі Т-ва „Украінський Народній Дім" у Раві Руській відбулося Свято Крут. На програму зложилися: святочна промова, що її виголосив ред. Кацмар зі Львова, хорові продукції мужеського хору з Вербиці під управою п. Наврота, що відспівав „Гей у лузі", думу про зруйнування Січи, низанку українських стрілецьких пісень, виступи хору під управою адв. д-ра Карпевича, що відспівав „Коли ви вмірали". На окрему згадку заслуговує деклямація „Крути", що її виголосив Ярмола Гриць з Вербиці, деклямація, що її виголосили члени Т-ва з Рави Руської. Свято, що його покінчено нац'ональним гимном, пройшло в повним моральним успіхом.

КАМІНКА СТРУМИЛОВА.

Ревія рідного промислу. Рухлива філія Союзу Українок у Камінці Стр. під проводом енергійної голови п. Х. Стефанович уладнила 12 лютого п. р. рев'ю „Рідного Промислу", в театральній салі „Народнього Дому". Це цікавий перегляд українського промислу, ремесла і торговлі, у співах і танках. Вагу цієї ревії зрозуміло громадянство нашого міста і с'л, передусім справники кооператив, бо виповнили салю по береги. Ревія викликала велике зацікавлення серед публики, яка познайомилася з живих реклямах з виробами наших фабрик, з нашими торговельними складами, фірмами, і т. д. Треба признати, що голова С. У. п. Х. Стефанович, як режисерка зуміло поставила цю ревію, яка принесла велику користь моральну і матеріяльну. За її працю місцеве громадянство щиро їй дякує. Окрема подяка належиться п. Л. Цегальській, що акомпанювала в часі ревії та П. С. К. з Жовкви, що своїм персоналом багато пом'г у підготові ревії.

ЛОДЗЬ.

Виїзд п. І. Нагнибіди. В дні 6. лютого п. р. покинув Лодзь бувший полковник Української Армії, дотеперішній голова Філії Українського Центрального Комітету в Лодзі п. Іван Нагнибіда. Не було української хати, де він не спішив би з словами потіхи та розваги й витревалости у вижиданні кращого завтра. Він перебігав величезну Лодзь, розносячи зі собою чи то часопис, чи яку книжку, чи календар, чи взагалі якесь друковане слово, котре тут серед чужих виконувало немалу культурну м'сію, не вважаючи на матеріяльні злидні нашої еміграції, не жалував гроша на всякі культурно-освітні цілі. Займався теж ревно всякою харитативною акц'єю і за його почином удержує українська громада одного хлопця в українській гімназії в Яворові. У доказ признання для нього зібрала українська громада в дні його прощання 35 зол. та передала за його посередництвом управі бурси ім. С. Петлюри в Перемишлі. Отсі слова нехай будуть заплатою для чього за його працю на терені м. Лодзі.

РАДЕХІВ.

Концерт колядок і щедрівок. Дня 15. лютого п. р. відбувся в Радехові заходом Філії Т-ва „Просвіта" в салі Нар. Дому концерт колядок і щедрівок, які виконав мішаний і жіночий хор п'д проводом п. Володимира Островського. Хор у числі к. 50 осіб виступив у пристарих національних строях. Новинною був виступ духової орхестри Філії з диригентом п. Мартином Синицьким. Все це зложилось на симпатичний вечір і зробило миле враження на присутніх. На салі крім м'сцевих громадян можна було побачити гостей із поблизьких сіл

Провірка діловодства читалень. В днях від 16. до 22. лютого від Гол. Т-ва у Львові перевів інж. В. Татомир досить строгу районову провірку діловодства читалень. Провірка виказала деякі хиби, як: брак голосного читання та знання статуту й завідування акцій масового членства по читальнях. Зате виказала вона задовільний стан бібліотек, який у декотрих читальнях навіть дуже гарний. Треба скартувати брак почуття дисципліни деяких читалень, які до провірки не явились.

Тижневий годівельно-ветеринарний курс „Сільського Господаря" відбувся в Радехові від 21.—26. лютого п. р. Виладів з'їздили інж. Роман Файгель, голова філії „С.-Г.", ов'їдя викладали ревіз. Гарасевко, дир. Р. М. Микола Дмитрик, інж. Роман Голод і д-р Лехицький з Львова, інстр. Оля Горкава й агроном Філії Степан Карагницький. Курсантів було 74, що доїздили або доходили навіть із досить далеких сіл. Проте фреквенція весь час була повна і зацікавлення викладами велике, особливо год'влею корів та овець, що процентує в деяких селах. Із тих сіл, де плекають вівці, курсанти були одягнені в гарні сірами домашнього виробу. Їх праця, тревалість і розмірно дешева ціна були найкращою пропагандою плекання овець, поширення домашнього вовняного промислу і розповсюднення гарної народньої носи. Із замітніших моментів курсу було вшанування памяти о. Тита Войнаровського сама в хвилині похорону. Святочне зак'нчення курсу відбулося в суботу 26. п. м. у присутности представників усіх культурно-освітніх та економічних установ Радехова. В їхньому мені і від себе прощала курсантів п. Ніна Селезінкова і побажала всім гарних успіхів у праці на місцях. В'д курсантів дякував президентам та організаторам п. Слюсартук. Курсанти в письменій анкеті висловили побажання уладжувати такі курси частіше.

СТАНИСЛАВІВ.

Виставa Сфінкса. Минулого вівторка виставив драматичний гурток „Сфінкс" драму І. Тобілевича „Бондарівна". У звязку із 30-літньою смерти І. Тобілевича проф. д-р І. Рибчин виголосив перед виставою промову, що була основна, але за довга й тому при кінці трохи змучила слухачів. Про саму виставу треба сказати, що вона рівнем трохи нижча від попередніх. На виграваня треба сказати, що гурток втратив кілька першорядних сил (Л. Караганицька, І. Лисенкова, Т. Ліськівич і Ю. Горлатович), яких заступають дебютанти. Та всетаки, як п'ість, можна останню виставу „Сфінкса" зачислити до чергових успіхів того гуртка. З окремих виконавців роль в загальному добре виконали: Борковська (Бондарівна); П. Крушельницький (жид); Ганушевський (Степан); Кичун (Герцель) і Зубаль (Бондар). Окремо треба згадати декорації п. Бабія, що робили справді гарне вражіння й причинилися до успіху вистави. Публики майже повна сала.

Загальні Збори С. У. К. і Пр. Минулої неділі відбулися Заг. Збори філії Союзу Українських Купців і Промисловців, на яких було приявних понад 100 членів. Звіт виказав, що філія успішно працює в терені й щораз краще виконує своє завдання. В цьому велика заслуга організатора філії п. В. Смольського, що зумів за короткий час зорганізувати понад 80% купців. Нині філія має 248 членів. Філія уладила цілу низку рефератів та анкет, на яких обговорювали справи, звязані з купецтвом і промислом. Після зв'тів вивязалась жива дискусія, в якій одно із перших місць заняла справа українських свят. Деякі бесідники промовляли за тим, щоб українські свята святкувати, тобто замінити в ті дні крамниці, а інші боронили думки, що не у всіх українські свята можна крамниці замикати. Остаточно вирішили звернутись у цій справі до централі. Новий Виділ вибрали в такому склад': голова Юр. Синишин; члени й заступники: пп. Книгницький, Підлуський, Лопатинський, інж. Бачинський, Ольга Щурко, Дейчаківський, Старух, Богуч. До Контрольної Комісії ввійшли: проф. Шашковський, Кущенко й Стебновський. Вірмо, що новому виділові вдасться стягнути в ради членів усіх купців і промисловців, що досі ходить ще „дико". Вірмо теж, що новий виділ попрацює над тим, щоб загал українського купецтва став повноварт'сним станом нашого народу.

Загальні Збори Рем.-Пром. Бурси відбулися минулої неділі в салі „Української Хати" в приявності 32 членів. На самому початку слід п'дкреслити, що такі ділові й річеві збори, як останні рем.-пром. Бурси, рідко трапляються. В даному випадку річ не у звітах, які були, зрештою дуже обширні й вичерпуючі, але у дискусії, що відбулась після зв'тів. Тут ріжко означитись розбіжність у поглядах на методи виховання бурсацької молоді м'ж управителем і виділом. І хоч дискусія прибирала часом дуже гострі форми, то всеж з одного й другого боку було видно змагання, щоб у бурсі було якнайкраще, щоб бурсу поставити на якнайвищому рівні. З повені голосів пробивалась журба за бурсу, звідки багато р'жних добрих рад і вказівок, в яких виділ напевно скористає. Взагалі бурса бориться з фінансовими трудностями, субвенцій, які дістає не вистарчають. Напевно молоді із сіл зростає бувсу тре-

баб доцінити, збільшити службовий персонал, як теж управителеві требаб дадати виховного помічника. Та на те все браку фонд'в і наразі нема надії, щоб можна було їх роздобути. А ремісничо-промислова бурса у нинішні часи справа для нас превелика й тому ціле громадянство повинно б'льше зацікавитись цією бурсою, складаючи відповідні місячні жертви. По видатно річевій і діловій дискусії, збори удільним усуненим виділовим абсолюторію, та вибрали нових. Головою вибрали дир. С. Свігуровича; на місце двох зрезигнованих вибрали дир. Ст. Слюсартука (знову) та о. Вапровича; заступниками: м-ра Савицького та п. Підлуського. Контр. ком'сія лишилась у старому складі, себто: дир. Вісневський, дир. Мартинець і дир. Синишин.

З життя „Р. Ш.". В неділю, 27. п. м. влаштував кружок „Р. Ш." ім. М. Шашкевича „Вечір Народньої Носи" в танцями й різними несподіванками. Вечір заповідається дуже цікаво з уваги на те, що багато пань вибирається в оригінальних народніх одягах. **Б. Л.**

—o—

Нові книжки й журнали.

B. I. Święcicki: UNIA KRAJÓW CHRZEŚCIJAŃSKICH. Wydawnictwo „Dobra Prasa". Wilno, 1938. — Стор. 276, 10°.

Щавницька Юзефіна
втихомирює кашель. 2—1

Театри.

Великий Театр:
Вівторок 1. III. год. 7.30 „Незвичайна подорож".
Середа 2. III. год. 7.30 „Незвичайна подорож".

Театр Різнородностей:
Вівторок 1. III. год. 7.30 „В перфумерії"
Середа 2. III. год. 7.30 „В перфумерії".

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.
САМБІР:
1. III. ?
2. III. Орфей у пеклі — премієра, оперета на 4 відслони Ж. Офенбаха.
Нові стилеві декорації і костюми.
Зі Самбора їде театр до Дрогобича.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.
СТРИЛЬСЬКА:
1. III. Мазепа.
ХОДОРІВ.
2. III. Хмара.
3. III. Пісня Бескиду.
4. III. Гетьман Полуботок.
5. III. Подружній метч.
6. III. Мазепа.
Театр готує до виставн оперу Лисенка „Утоплена".

КІНА.

АПОЛЬО: „Буревій" вязот. фільма.
АТЛЯНТИК: „Царський курієр" на основі Жіль Верна.
ВАНДА: „Останні дні Помпеї", „Багато бідняток".
ГРАЖИНА: „Звахар".
ЕВРОПА: „Я завинила" (Даніель Дарьє).
КАСІНО: „Почалося у пойзді".
КОПЕРНИК: „Останній м'ч засудженого".
МАРУСЕНЬКА: „Чорти побережжа" (Мек Лаглен).
МЕТРО: „Гіпнотайська трійка".
МІРАЖ: „Невдачник" (Ад. Дівівіє)
МУЗА: „Коли цвіте буряк".
ПАКС: „Пропажена", „Ординат М'хоровський".
ПАЛЯС: „Обожала" з Мартою Егерт
РАЙ: „Я вбрехала"
РІЯЛЬТО: „Дівчина з Парижа".
СВІТ: „Алжірія город", „Лет в майбутнє".
СТИЛЕВЕ: „Історія одної ночі" і рев'я.
ТОН: „Останній поїзд до зруйнованого м'ста" і „Гра життя".
УТІХА: „Антво поліцмайстер" і рев'я.
ХИМЕРА: „Шерлок Голмс і д-р Ватсон".

„Зберегти від забуття памятку життя свого народу є справжнім подвигом, який вже тепер (1856) має повну вартість в очах кожної справді культурної людини". Ці слова П. Куліша („Записки о Южной Руси", 1, 220) взяло собі за гасло „Товариство Прихильників Культурно-Історичного Музею НТШ у Львові" (вул. Чарнецького 24) і ви, ставши у його ряди, причинитесь цим до ствердження старовинности української культури та її високого, европейського рівня вже у княжій добі

Шкіряні каганці

з ремінні для пов в найліпшім гатунку, вожна величина по зол. 1.40, липки по 60 сот., гарази по 1.50 — продає Роб тня Римарсько-Галантерійна Н. Б А Р Е Р, Львів, Сикстуська 2, побіч фірми „Саламандра". 519

ФОТОПЛАСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Острів Ява".

ФОТОПЛАСТІКОН „Святовід" (пасаж Гавсмана ч. 7):
„Швайцарія"

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Вівторок, 1. березня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Для дітей: Увесь св'т Петруньці помагає; 11.40 Е. Ковге: Чотири шляхи, пл.; 12.03 Полудньва авдиція; 13.45 Муз. гротеска, пл.; 14.00 Уланські марші; 14.25 Легка музика в пл.; у перерві в год. 14.43 Запов'ідження конкурсу К. К. О.; 14.55 Львівська б'рза; 15.00 „Львівські оповідання" Фр. Яворського, Музика в пл.; 15.25 Біжучі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Муз. загадки для старших дітей; 16.05 Фін.-госп. актуалії; 16.15 Прощавай королю Запустів, словно-муз. авд.; 16.50 19.50 20.55 Актуальна гутірка; 17.00 Підземні Татри; 17.15 Оркестра; 17.50 Вигибаючі раси наших домашніх звірят; 18.00 18.30 Спортові вістки; 18.10 Моди; 18.20 Ем. Кальман: Попурі з оп. „Графиня Маріца", пл.; 18.35 Гутірка; 18.45 „Лещетами у Горгавах"; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Веч'р симфонічний; 19.30 Хор; 20.00 Ф. Р. Лабунський: Оркестра, Шлезінська співа, 20.45 Веч. дивний; 21.00—24.00 Орх., рефрени, нар. капели, співа; у перерві в год. 22.50 Ост. вістки.

Середа, 2. березня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 12.03 Полудньва авдиція; 13.45 Інформаційна газетка в українській мові; 13.55 Г. Касадо: пл.; 14.30 Легка музика в пл.; 14.55 Львівська б'рза; 15.00 „Львівські оповідання" Фр. Яворського, Музика в пл.; 15.20 Біжучі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Хвилина питань для старших дітей; 16.00 Курс мови; 16.15 Розр. музика, орх.; 16.50 19.50 20.55 Актуальна гутірка; 17.00 Відчит про КОП; 17.15 Вільончела, органи; 17.50 Наше серце та легені; 18.00 18.30 Спортові вістки; 18.10 Гранічхитедтен: Попурі з оп. „Орлов", пл.; 18.20 Діточі композиції Моцарта; 18.55 Програма на завтра; 19.00 „Гріх" фрагм. із пов. Сигриди Ундсет „Олаф Гавдунів син"; 19.20 К'тька пісень, Вітовська-Камінська меццосопран; 19.35 Самотина дитини, гутірка Старого Доктора; 20.00 „На стару ноту" пісеньки муж. хору; 20.45 Веч. дивний; 21.00 Шопенівський концерт, форт.; 21.45 Діяльог „Гутірка про вічну проблю"; 22.00 Веч. пастрої, орх.; 22.50 Ост. в'стки; 23.00 Студіо молодих; 23.30 24.00 Танк. вечерниці.

Четвер, 3. березня 1938.

6.25—8.00 Ранішня авд.; 11.15 Виленшина в танку та пісні, муз. поранок для зеленд. шкіл; 11.40 Фрагменти із симфоній. пл.; 12.03 Полудн. авд., 13.50 Муз. легенда в пл.; 14.30 Легка музика в пл.; 14.55 Б'рза; 15.00 „Львівські оповідання" Фр. Яворського, Музика в пл.; 15.25 Біжучі вістки з міста та провінції; 15.30 Госп. вістки; 15.45 Муз. мандр'вка, авд. для молоді; 16.15 Твори характеристичні й інтермедія у вик. військ. орх.; 16.50 19.55 Актуальна гутірка; 17.00 Плекання риб на Поморі, репортаж вет. д-р Володимир Кульматицький; 17.15 Деб'сі: співи, форт.; 17.50 18.50 Спортовий порадник вістки; 18.10 Гутірка про Коломию; 18.20 Молодь перед мікрофоном: Лисенко та українська народня пісня, авд. у вик. учнів Філії Держ. Української Гімназії під пров. проф. Прокоповича і проф. Радишевича; 18.40 Листи та програми; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Театр у вухах: „Поворот Одисея" на осн. Гомерея і муз. іл., 19.35 Камер. мініятури у вик. вальон. тріо; 20.05 „Раз — це мало" вуз. спогади з лютого; у перерві в год. 20.45 Веч. реферат; 21.45 „Кузня" Хойновського; 22.00 Камер. концерт; 22.50 Ост. в'стки; 23.00—23.30 Із спікерового альбума.

Присилайте передплату!

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Вівторок, 1. березня 1938

БЕРЛІН 18.00 Розр. музика, 19.45 Веч. гомін, 20.00 21.00 Вес. парн. вечір; БІЛГОРОД 20.00 Нар. п'сні; БРЮСЕЛЯ ФЛ. 21.00 22.00 „Три вальси" оп. О. Штрауса; БУДАПЕШТ 12.05 12.30 Цит. музика, 17.30 Співа; ВІДЕНЬ 15.40 Для жінок, 17.35 Сервіка, 19.25 20.00 21.00 22.20 23.00 Великий баль в опері; ДАЙТШЛЯНД-ЗЕНДЕР 15.15 Португальська музика та пісні, 19.10 Карнавал народів, вес. муз. авд.; КОШИЦІ 14.00 18.45 В'стки, 18.00 М. М'тне: Дітова література Ст. Борецький: Наші земледільці; МІЛЯНО 17.15 Форт., 19.30 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 Вечір опер; ПРАГА 17.30 Смич ковий квартет д-моль Сметани, 18.10 Кар навал у Шумаві, 21.20 Орх., хор (творн Сметани), 22.15 „Картки с альбума" Сметани, форт.; РАДІО ПАРІ 21.15 22.00 Камер. музика, 22.30 23.00 24.00 Театр Уяви; РІМ 17.15 Сп'в. форт., 19.30 Розр. музика, 21.00 22.00 Симф. концерт.

Середа, 2. березня 1938.

БЕРЛІН 19.10 Розр. музика, 20.00 Симф. концерт, 21.00 Оперетков'і мелодії; БІЛГОРОД 20.00 Співа, 20.30 21.00 Гумор, 21.30 Нар. пісні; БРЮСЕЛЯ ФР. 21.35 22.00 „Ля Фо Мавдіян" оп. Гресіна; БУДАПЕШТ 13.30 Цит. музика, 17.25 Квартет, 19.30 20.00 21.00 22.00 Опера; БЕРОМІНСТЕР 18.30 Пісеньки йодлер'в; ВІДЕНЬ 19.45 20.00 21.00 Симф. концерт під дир. О. Кабасти, Ес. Петрі форт., 22.30 Із улюблених опер; ДАЙТШЛЯНД-ЗЕНДЕР 18.15 Шубертові й Гендлеві творн. 21.15 Камер. музика; КОШИЦІ 14.00, 18.45 Вістки; МІЛЯНО 17.15 Вок. концерт. 21.00 Пісеньки та музика; ПРАГА 19.00 20.00 21.00 22.00 „Бранденбурґ'ці у Чехії" оп. Сметани; РАДІО ПАРІ 18.00 Орх. концерт, 21.30 Камер. музика; РІМ 17.15 Популярна музика, 21.00 Комедія, 21.35 22.00 Вок. концерт, 22.20 Танк. музика; РІГА 18.05 Пісні, 18.30 19.00 20.00 21.00 „Кармен" оп. Візета.

Четвер, 3. березня 1938.

БЕРЛІН 15.35 Муз. дрібниці, 17.00 Романтична музика, 19.10 Ням. романтична оп. музика, 20.00 21.00 Вечір танку; БІЛГОРОД 21.00 Нар. п'сні; БРЕСЛЯВ 19.30 20.00 Симф. концерт Гідемаро Канос; БУДАПЕШТ 21.15 Форт. сонати Бетовена у вик. Дотнанія, 22.05 Джез; ВЕЖА АЙФЛЯ 21.30 22.00 23.00 „Жірофле-Жірофля" оп. Лекока; ВІДЕНЬ 17.20 Годинські нар. пісні, сопран, 19.50 20.00 Нов'і віденські пісеньки, 20.25 21.00 „Дас Фройлайн Парадіс" комедія Полякера, 22.20 Танк. музика; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Форт., 20.00 Оп. музика, альт, тенор. баритон.; КОШИЦІ 13.30 Страві в домашності, 18.00 Форт., 13.30 18.45 Вістки; МІЛЯНО 17.15 Іт.-бразил. концерт, 19.30 Розр. музика, 21.00 22.00 Комедія, 22.15 Вісп.; ПРАГА 15.15 Скрипк. концерт Чайковського у супр. орх., 19.15 Легка музика; РАДІО ПАРІ 18.00 Театр Уяви, 21.15 Пісні, 21.30 22.00 23.00 24.00 „Мадам Батерфляй" оп. Пуччіні; РІГА 18.00 18.45 Латвійські нар. пісні; РІМ 19.30 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 „Богема" оп. Пуччіні; ШТРАСБУРГ 21.30 22.00 23.00 „Козі фан тутте" оп. Лекока.

Поляка.

Складаємо найсердечнішу подяку всім, що в часі нашого безмірного болю по передчасній втраті найдорожчої дружини, донька, мамочки і бабуні, бл. п. СОФІЇ СТЕПАНІВ З МОРАВСЬКИХ КАБЛАКОВОЇ принесли нам поміч і потіху. В першій мірі Впрп. Духовенству: о. прил. Кишаківській за те, що прийшов до Пок'йної вступити в Найсв. Таїнами та за провід у похоронах, о. прил. Гірлякові, пар. Винник, оо. сов. Дущакевичеві і о. Бучацькому зі Львова та о. Б. Левицькому з Медухи коло Галича, що приїхав на похорон з дружиною.

Зокрема дякуємо о. сов. К. Куницькому з Букачовець, що хоча сам недужий виголосив прекрасне, зворушуюче, а серед цим бальсамічне надгробне слово.

Складаємо подяку також хорові п. Кучинського за гарний похоронний спів, усім іншим духовним і світським майонам, особливо Вп. Панночку Заяцю, д-рові Шуровському і п. Броневській, що за життя відвідували Покійну в лічниці і в похороні віддали їй останню прислугу; всім друзям, що висловили нам співчуття устно чи письменно, парохіянам Вокова за молитви та за цвіт жертви на надгробний памятник.

Нехай вам усім Бог нагородить.

Осиротілі: муж, батько, діти, зять, внуки і рідня.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 28 лютого 1938 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 3.45 зол.
1 кг. масла бочков. вид. в опак. 3.50 зол.
молоко 18—19 сот.
(вища пора) 3.50 зол.

Тенденція на масло й молоко здержана, на яйця слаба.

ОПОВІСТКИ.

Замість вінка на домовину Ст. Гладишовського Т-во ім. П. Могили жертвувало 10 зол. на збору молодь Філії Академічної Гімназії і на Українську Захоронку.

З Т-ва „Молода Громада". Дня 2-го березня в середу, в год. 7. веч. відбудеться історично-побутовий реферат зараз із фільмовими ілюстраціями на теми: Крипосу, Боршелава, побутового весілля і т. п., в обрядї п. Ю. Дорошя. Вступ для членів, учасників клюбу та вирозаджених гостей. 489

КУПНО - ПРОДАЖ

ДЕТЕКТОРОВИЙ годинник двомагнетовий дуже чутливий вол. 6.—. Жарівки від 5—25 ват. 65 сот. „ЦЕНТРАЛЯ ЖАРІВОК" Льв'в, Ринок 21. 421 2-9

ДІМ одноповерховий, невеличкий на Малярівці, горішній Личаків, дешево на продаж. Відомість Йосиф Копець, Льв'в, вул. Голуви 7. 5-2

МЕШКАННЯ

СОНЯШНА кімната, лазничка особі на становищі до винайму. Куркова 14, І. м. ч. 6. 440 3-3

РІЖНІ

ФРАНЦІШОК ГЛЯСГАЛЬ — упр. тех.-дентист тепер Львів, Пасаж Гавсмана 7. 375 7-30

ЗА 1 ЗОЛ. перероблю капелюхи жіночі, мужеські, а **2 зол.** прасую мужеські убрання, нічне, направляю гардеробу жіночу і мужеську. Коперника 26 (в подвірю). 395 6-20

УКРАЇНСЬКА КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ що існує від 20 літ ІВАН МАРІЯШ, приймає всякі роботи мужеського, жіночого і священничого відділу по помірковання цінах. Львів, ул. Петра ч. 3. І. 2719 20-30

ТІСТЕЧКАРНЯ Ф. МІХОТКА вже приміщена в новім льокалі Ринок 24. Вхід просто з с'ней. 448 4-5

НОВОВІДКРИТА КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ С. Чура, Львів, Лазаря 5. І. п. (бічна Коперника) виконує всякі кравецькі роботи дешево і солідно. 480 2-6

УКРАЇНСЬКІ марки на листах і листівках куплю. Адм. „Діла" під „Марки". 485 1-1

ОГОЛОШЕННЯ.

X. ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ СПІЛКИ МІНЕРАЛЬНИЙ ЖИВЕЦЬ „ЧЕРЧЕ"

Сп. з обм. пор. у Львові,

відбудуться в четвер. 17. березня 1938. в дирекційній салі Товариства „Дністер" у Львові, вул. Руська ч. 20, І. пов., в год. 18-ій з таким порядком нарад:

1) Відчитання протоколу з останнього Загального Збору.
2) Звіт з діяльности і заміцнення рахунків за д'ловий рік 1937.
3) Звіт Пробірної Комісії з внеском на уділення Управі абсолюторії.
4) Внесення Надзірної Ради Спілки в справі розділу чистого зиску за 1937 рік.
5) Перенесення уд'лів на нових спільників.
6) Виб'р 7 членів Надзірної Ради на протяг 3 літ.
7) Внески і замітки.

Предсідник: Д-р М. Панчишин вр. Секретар: Я. Колтунюк вр.

Оголошуйтеся в найстаршім укр. щоденнику „Д І Л О"!

Оповістка.

Згідно Згідно з § 29. уст. 9. і 10. статуту „Карпатії" Товариства взаїмних обезпечень на житя у Львові й ухваленим Надзвичайних Загальних Зборів Товариства з 22. листопада 1937, зарядженого **доповняючі** вибори 17 представників на час 2 літ на Загальні Збори Товариства.

Представництво вибирається в поодиноких округах. До доповняючих вибор'в приходить:

в окрузі Львівського Воєвідства 6 представників
в окрузі Станиславівського Воєв. 6 представників
в окрузі Тернопільського Воєв. 4 представників
в окрузі Краківського Воєвідства 1 представник.

Представників членів вибирають члени Товариства **письменно.**

Кожний член може мати при виборі представника один або б'льше голосів, залежно від висоти обезпеченої суми.

При обезпеках до золотих 10.000 — обезпеченому прислугує 1 голос, при обезпеках від зол. 10.000—20.000 — 2 голоси і т. д. до зол. 100.000 включно 10 голосів. При сумі обезпеки вище золотих 100.000 обезпеченому прислугує тільки 10 голосів.

Особи правні неповнолітні та недієздатні голосують через своїх правних заступників.

Кожний представник має на Загальних Зборах один (1) голос. Представниками членів можуть бути тільки члени Товариства. Виключені від вибору є члени Управи та чинні службовники Товариства.

Члени Товариства „Карпатія" можуть до дня 16. березня н. р. при рівночасному заповнанні числа полісн. загадати від Товариства, щоби надіслано їм картки до голосування. Виповнені картки голосування слід вкортати до Товариства до дня 1. квітня н. р. включно. Віддані голоси вважатиметься важними лише в тому випадку, коли перешлються їх у назначеному речинці й то в замкнених конвертах та на картках одержаних від Товариства, на яких також буде унаглядненна кількість прислугуючих голосів.

Кожний член вибирає в окрузі свого осідку лише стільки представників, скільки припадає на його виборчу округу. Якщо на виборчій карточці вписано більше кандидатів відпадають кінцеві.

Отвирання виборчих карток в'дбувається у присутности нотара, одного члена Надзірної Ради й одного члена Управи. Протокол з висліду скрутинія предложиться найближчим Загальним Зборам.

Вибору представників доконують більшістю голосів. При р'вному числі голосів рішає жереб. Уряд представника є почесний. Вибраного представника повідомиться про вибір.

Надзірна Рада.

Приписові почтові друки і книжки до вжитку часописів

якими вожне видавництво послуговується можна купити в Адміністрації „Діла" Львів, Ринок 10. Для провінції висилається во ві цілеплатом.

Цінник друків:

Zawiadomienie wysyłkowe 1 пр. 6 сот.
Gazetowa książka nadawcza оправлена (200 карток) вол. 3.50
Książka rozsyłkowa
на 480 урядів зол. 2.50
на 960 урядів зол. 5.—

ХТО?!

хоче купити найліпші косметичні і гігієнічні артикули по найдешевших цінах купує тільки у найсолідніший

ПЕРФУМЕРІЇ
С. ФЕДЕРА

Львів СИКСТУСЬКА 7
Філія КОПЕРНИКА 13а
Філія ГАЛИЦЬКА 16.

Кожний покупець, що покличеться на оце оголошення „Діла" дістане ЗАДУРНО гарний дарунок

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеві шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . зол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках . зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0.15
куплю, продам, вінаєм і т. ін. . . . . зол. 0.10
шукаючі праці . . . . . зол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . вол. 480.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . вол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . вол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . вол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костиш Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10

Ч. 45 (14.877). Львів, середа 2. березня 1938. Орган рускої національної робітничої партії. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-25
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060, Банку Чеських Легіон, Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з доставкою) . 3.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 НОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" З ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Англійська лівиця перешкоджує в англійсько-італійських переговорах.

Опозиція в палаті громад старається не допустити до англо-італійської угоди, тому підносить протиіталійські інтерпеляції. Лейбуристи закинули, покликуючися на заяву голови барсельонського уряду Негріна, що італійські гармати й літаки рішили про упадок Теруелю та запитали, чи британський уряд зажадав у цій справі вияснень від Італії. Прем. Чемберлен відповів, що ні, бо не мав основи до того.

На заміт одного консерватиста, що Франція заосмотрює червону Еспанію у зброю, Чемберлен відповів, що обі еспанські армії воюють закордонною зброєю.

Бельґія, Туреччина, Греція і Румунія визнають анексію Абсинії

БАЛКАНСЬКА АНТАНТА І НАЦІОНАЛЬНА ЕСПАНІЯ.

Бельґійський премієр Жансон заповів, що Бельгія в найближчому часі визнає анексію Абісинії, бо вона хоче оживити торговельні зязки з Італією.

На конференції Малої Антанти в Анкарі ствердженo, що для Малої Антанти абісинська справа вже не істнує. З огляду на те Румунія, Туреччина і Греція визнають анексію Абісинії, Югославія вже визнала.

Крім того конференція Малої Антанти рішила що, обєднані в ній уряди ввійдуть у взаємини з еспанським нац. урядом, щоби запевнити розвиток торговельних взаємин.

Франція не погоджується на скріплену контролю франко-еспанського кордону.

ТРУДНОЩІ ПІДКОМІТЕТУ НЕІНТЕРВЕНЦІЇ.

Комітет неінтервенції несподівано станув перед новими труднощами.

Коли Німеччина й Італія приняли брит. проект евакуації добровольців, здавалося, що вже все полагоджене і що на воєнний терен негайно виїдуть мішані комісії. Тимчасом виявилося, що Німеччина приняла британську пропозицію під умовиною, що з хвилиною виїзду мішаних комісій загостриться контролю на франко-еспанському кордоні.

Франція на те не погоджується мовляв: британський проект передбачує рівночасне загострення контролі на обох сухопутніх кордонах (отже й на португальському) та на побережжях. З огляду на те, що Німеччину підтримує Італія а Францію — Англія та СССР, виглядн на порозуміння в комітеті неінтервенції не великі.

РОЗЧАРУВАННЯ ЛІГОЮ НАЦІЯ В АНГЛІЇ.

Відповідаючи на інтерпеляцію в парляменті, премієр Чемберлен заявив, що британський уряд має надію на реконструкцію Ліги Націй, що дозволилаб їй власними силами виконувати її завдання. Британський уряд поробив зусилля, щоб довести до того стану.

У Льондоні коментують цю заяву так, що британський уряд розчарований Лігою та не думає з неї користати при здійснюванні своєї політики.

У БЕЛЬГІЇ.

Бельгійський премієр Жансон зясував представникам закордонної преси напрямні міжнародньої політики Бельгії, підкреслюючи, що Ліга Націй не сповнила надій, які з нею вязали, тому її значіння останніми часами зовсім підупало. Все таки Бельгія буде і дальше вірна Лізі Націй.

Крім того Жансон схарактеризував бельгійську політику невтральности та згадав про фінансові труднощі, що змушують бельгійський уряд збільшити податки.

Конфлікт між французьким парляментом і сенатом на тлі „кодексу праці".

Вчора опівночі вигасли договори, що тимчасово нормують відносини між французькими працівниками і працедавцями. З огляду на те, уряд конечно хотів до того часу перефорсувати „кодекс праці" через обі законодатні палати. Тимчасом сенат і парлямент не можуть погодитися щодо 10-ох найважніших частин „кодексу праці" (всіх є 15). Комісія праці парляменту відкинула сенатські поправки щодо умовин підвишки заробітків. Якщо не дійде до компромісу, треба рахуватися з урядовою кризою. Новий уряд мав би ширшу платформу і ввійшлиб до нього і комуністи.

Стирія хоче відірватись від Австрії та прилучитись до Німеччини?

В европейській пресі появилась учора сенсаційна вістка, що Стирія проголосила сепарацію від Австрії та злуку з Німеччиною, тому уряд вислав туди сухопутні й повітряні війська.

У віденських колах стверджують, що до Грацу справді вислано 3 піхотні курінї та частину віденської поліції, щоби припинити демонстрації націонал-соціялістів.

АРХИКНЯЗЬ ОТТО ГАБСБУРГ НЕ ЗРЕЗИГНУЄ З АВСТРІЙСЬКОГО ПРЕСТОЛУ.

Після умови в Беохтесгаден появились були поголоски, що архикнязь Отто зрікся претенсій до австрійського престолу та виїхав у довшу подорож довкола світу.

„Тіролер Анцайгер" заперечує це та твердить, що саме тепер Отто слідкує за подіями в Австрії зі ще більшим заінтересуванням.

Представникові фламандського часопису „Де Дагг" заявив він, що ніколи не зрезигнує з прав до престолу. Він пропонує згоду соціялістам і всім своїм противникам.

—o—

Де і хто денунціює?!

Місяць тому появилася в „Ділі" стаття п. з. „Галицькі москвофіли у пошуканні нових доріг", яка викликала у москвофільській пресі нагальну реакцію. Стаття вказує на нові засоби боротьби москвофілів проти українства та на розладдя, яке запанувало в москвофільському таборі між старшим старорускім громадянством та молодим москвофільським доростом, що найшло своє відзеркалення в ідеольогічній дисгармонії двох (головних і єдиних) москвофільських пресових органах „Земля і Воля" і „Русскій Голос". Цей останній відізвався перший, треба признати — у культурній формі, заповів, що ще до справи повернe, але замовк. Зате виступила „на поле брони" „Земля і Воля" і в останньому числі з 27-го лютого принесла статтю, в котрій якийсь „Бужскій" накидається на автора статті в „Ділі" і на „Діло" з вуличною лайкою.

Провіривши ще раз зміст зачепленої статті з „Діла" стверджуємо, що стаття була писана річево і в спокійному, зрівноваженому тоні, та що в ній нема нічого непристойного ані неморального, такого, що напр. подабалоб на донос.

Такий підхід до справи, як у автора статті в „Землі і Волі" має свою питому вагу і свою вимову. По-перше він доказує, що автор вийшов з рівноваги: Вдар у стіл, а ножиці обізвуться. По-друге вказує, що автор не знає річевих аргументів і тому сходить на площину лайки, щоби зробити неможливою якунебудь дискусію. І ми й з такими опонентами не провадилиб, колиб не те, що „Земля і Воля" закидає, буцімто стаття в „Ділі" була денунціяцією на москвофілів, яким закидає (аналізуючи критичну їх прилюдну діяльність та голоси її офіціяльної, легальної преси!) совітофільство. Цей закид „денунціяторства" повторила „Земля і Воля" у тому самому числі на кількох місцях проти українських послів з приводу їх промов у соймі; „денунціяторство" закидають москвофіли цілому українському таборові, при чому залунав знову скрегіт старої пісоньки з фальшивим напівом: панове з „РСО" задзвонили знов Талергофом!

Невже хочуть ті панове ще раз повести дискусію на талергофську тему? Не знаємо, чи така дискусія сьогодні, серед теперішніх нервових настроїв і взаємної грызні, потрібна. Але коли панам із РСО чомусь її якраз тепер треба, коли вони майже в кожному числі свого офіціяльного органу до тої справи повертають, то заявляємо, що ми такої дискусії не боїмося та що, змушені до того зачіпливими виступами їх преси та кириницькою закулісовою роботою на чужому терені, то ми таку дискусію можемо кожного часу піднити. І на самому вступі пригадаємо нашим „русским" один факт, що його вони повинні би добре знати.

А саме: коли в 1915 році австрійські війська знову зайняли Львів, військова жандармерія найшла в бюрку одного з редакторів „Прикарпатської Руси" спис усіх „русских" прихильників „обединительної" ідеї. На цій підставі почалися наново ревізії і арештування і завдяки тому списові багато старорускіх дівчів, котрі 1914 р. не були арештовані, опинилося в Талергофі. **Сам пан редактор у 1914 р. також не був арештований,** буцім то десь „оховався", а в 1915 р. виїхав разом з російською армією зі Львова. Його потім розстріляли большевики, що-прада за інші гріхи. Не називаємо імени, бо 1) йде нам про сам факт і 2) не хочемо вести боротьби довкола особи покійника.

Денунціяція є тоді, коли старорускі матадори ідуть туди, де їм треба чи радше туди, де не треба би їм ходити, та складають на нелюбу

ПОМИНАЛЬНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ
за бл. п.
О. МІТРАТА
Тита Войнаровського
померлого 21. лютого ц. р. відбудеться в четвер, 3. березня ц. р. в год. 8-ій рано в катедрі св. Юра, на яке запрошує
Рідня.

собі людей (також з власного табору) рапорти або зовсім брехливі, або в такій мірі недокладні і тенденційні, що вони мусять проти тих людей викликати підозріння і спричинити на них нагінку, — або коли подають до відома про них речі, прилюдно незнані, а про котрі ті матадори дізналися випадково чи навіть підступними заходами. Денунціяцією є „інформації", що їх „русскі" лідери дають на „довірочних" (тайних) „конференціях" з пп. Войцеховськими; денунціяцією є брехливі та тенденційні дані, якими вони обдаровують діячів Секретаріяту Порозуміння „ад узум" „Волі і Чину", „Львівських Вістей" та „Полька Греко-Католіка".

Зате ніхто, що не втратив здорового глузду, не назвав ще, як це роблять наші москвофіли, денунціяцією прилюдну критику прилюдної (не конспіративної!) діяльности або таку критику поглядів, оголошених друком в легальний спосіб у цензурованих виданнищах!

Не є вкінці денунціяцією боронити себе або остерігати когось прилюдно перед шкідниками, при чому є байдуже, чи вони діють свідомо злочинно чи „тупоумія ради". Не беремося рішати, до котрої категорії шкідників зарахувати деяких наших „галіцко-русских деятелей", бо це наслідків їхньої роботи не змінить ані не направить. В нашому розумінні вони шкідники і ми мусимо перед їх шкідництвом боронитися. Але ми теж настільки обективні і такі далекі від того емоціонального моменту (оліпої ненависти), яким едино кермуються супроти нас москвофіли, що признавали і признаємо: у москвофільському таборі є чимало чесних одиниць, яким щиро співчуваємо, що на них частинно теж падає „одіюм" за поведінку їх менерів. Дуже жаліємо, що нинішне галицьке москвофільство має таких представників, але з цього далеко не виходить, щоб ми мусіли мовчки терпіти й приглядатися всьому тому, що вони діють. Це було б диковижа, колиб ми не могли вести критики прилюдної діяльности політичних діячів і партій та боронитися перед ними, коли та діяльність шкідлива або навіть злочинна.

Віримо, що така прилюдна критика діяльности наших москвофільських вчинків дуже їм немила, особливо коли під впливом цієї критики відкриваються очі і деяким чеснішим москвофілам. Віримо теж, що нередин писака з „Землі і Волі" біситься, коли критика викаже йому справжній сенс і значіння його елюкубрацій і справжню ролю тієї газетки. Але це не наша вина.

Не потрібуємо всім закидати злу волю, навіть всім тим, що стоять близько „Землі і Волі": знаємо всіх їх і ріжні речі про них, не конче речі злі, і признаємо за деким із них „брак зрозуміння істоти вчинку". І ніяких большевицьких „пособій" їм теж не закидаємо, бо знаємо, що оферта деяких „галіцко-русских" і то передовиків „націоналістів", зроблена свого часу большевикам, не була прийнята, і большевики (будімто сам Сталін) прогнали їх на сто вітрів. (Стоп! Це хіба не денунціяція, бо один з тих передовиків безпечний за границею, а другий вже на другім світі. А якщо „денунціяція", то вона мусить вже йти на рахунок „Русского Голоса", що такі дотепні ревеляції подав до прилюдного відома...). Але „Земля і Воля" не виходить на Марсі і москвофільські діячі діють теж не за світами. І ми не можемо мовчати, коли бачимо, яку отруту вливає та газета в душу й мізок простолюддя та не можемо перестерігати перед її погубними наслідками.

І в цьому нема ніякої денунціяції. Коли напр. ми стверджуємо ноторійно відомий факт, що вся міжнародня жидівська преса у закордонно-політичних питаннях згоджується на 100 відс. з офіціяльним совітським закорд.-політ. курсом, — то чи це денунціяція?! І коли ми те саме стверджуємо щодо галицько-москвофільської преси, то це наш злочин?! Коли ми підкреслюємо як характеристичний прояв — апольогічно-гльорифікаційний спомин „Землі і Волі" з приводу роковин вмерщу розіян у 1914 р. до Львова — то це денунціяція?

Коли ген. Денікін у своїх відозвах говорить про „6 мільонів русских" у Польщі, які на випадок війни боронитимуть „русскої справи" та одночасно доказує, що всі „русскі" у світі солідарні з сов. урядом у справі ненарушности СССР („єдиної-неділимої"), то чи це денунціяція, коли ми твердимо, що в даному випадку „вдохновеніем" для пп. Денікінів є галицька москвофільська преса, той єдиний зовнішній покажчик „русскости" в Галичині?! Чи денунціяцією є пригадка **всієї історії москвофільського руху в його міжнародньо-політичному аспекті?!** Чи денунціяцією є пригадка історії і Сель-Робу і КПЗУ, речей давно вже науково ствердженых та невідомих хіба неукам із москвофільського табору?!

Очевидна річ, коли п. Войцеховський, нацькований москвофілами та нагодований їх „інформаціями" виступає в ролі їхнього оборонця, висуваючи їх проти нас і намагаючись дискредитувати нас і наші найвищі культурно-національні цінности, тоді ми мусимо бити й по тих ганебних „вдохновителях". І під їх адресою можемо тільки сказати одно: не провокуйте нас!

Бридимося денунціяцією, але не виречемося права на критику і права на самооборону не тільки в нашому власному інтересі, але також в інтересі більшости самих „старорусинів", тих мас, що зовсім не орієнтуються в ситуації і не освідомлюють собі, до якої катастрофи женуть їх їхні вожаки, і тих інтеліґентів, які не мають досить сильної волі та енергії, щоб робити порядок у своєму таборі. Нинішня ситуація подібна до тої, яка була напередодні всесвітньої війни, з тою хіба ріжницею, що тоді у проводі „старорусинів" стояли люди розумніші і чесніші ніж нині, в усякому разі більшого формату, не такі карлики, як ті, що швендяються по передпокоях Секретаріяту Порозуміння. Політика москвофілів зперед 1914 р. була також катастрофальна і перед її наслідками український табор завдалегідь остерігав нарід, тому й сьогодні остерігає перед політикою ріжних Гулів, Ганасевичів і Марків. Тоді ті перестороги не помогли і прийшов... Талергоф, де потерпіли не лише винуваті „старорусини" (тих там було найменше — провокатори майже всі до одного повтікали), але здебільша невинні або найменше винні зпоміж „старорусинів" і українці, — ті останні за чужі гріхи. І сьогодні український нарід мусить всякими способами боронитися проти того, щоб його не зустрінула така доля, як підчас всесвітньої війни: нести кару за чужі гріхи!

Сьогодні як і тоді, наші „старорусини" рахують на нових своїх, принагідних „приятелів". Вспіли вже забути історію ріжних Загурських. Але коли в тому староруському таборі є ще деякі люди здібні бачити і розуміти все, що довкруги них діється, нехай візьмуть під увагу ту нашу позицію: не покладатись занадто на своїх нових протекторів! Не заганятись у своєму довірі! Також і на джентельменство своїх редакторів не робити за високої ставки...

ПОСЕЗОНОВА ВИПРОДАЖ
ПЛАЩІВ і РАҐЛЯНІВ
ШАПІРА вул. Личаківська ч. 1

Чи тепер черга на Дельбоса?

(Від власного кореспондента.)

Парнж, 23. лютого 1938. р.

Нову англійську закордонну політику означив у Палаті Громад великобританійський премієр Чемберлен ось так: „Сучасна Ліґа Націй виглядає наче попсоване авто і тому буде найкраще, як ми звернемо наші зусилля, щоб порозумітися з диктаторами. Переговори з Італією пічнемо в понеділок. Ми повідомили про все те Францію і ці переговори в ніякому разі не можуть увінчатися успіхом без її згоди." Отже Велика Британія взяла на себе завдання погодити західній світ: у першій мірі Велику Британію з Італією, і Францію з Італією, опісля-ж прийти до порозуміння, якщо це можливе, з Німеччиною.

Головна політична ініціятива світової політики тепер у руках Льондону. Ходять чутки у Парижі, що вчора на засіданні ради міністрів французький міністр закордонних справ, п. Дельбос, двічі зрікався свого портфелю на руки премієра. Провал закордонної політики Ідена в Льондоні є теж і провалом сучасної закордонної політики Франції: Ліґа Націй і збірна забезпека упокоїлися в Льондоні по довгій і тяжкій недузі, на яку занедужала Европа від хвилини підпису Версайського договору.

Якщо сьогодні широкі кола французької публичної опінії роблять білянс програного миру по таких кривавих і переможних змаганнях Франції на полях бою, то діягноза невдачі вже тепер для всіх ясна. Вона така: Французьке міністерство закордонних справ (себто еліта знавців закордонних справ) втратила змогу якоїнебудь зверхньої ініціятиви через безнастанні втручування партій у ділянку праці Кеї Орсе. Довго вже боронниться і бореться ця французька дипльоматична адміністрація (вона складається з людей, що доходять до становищ на основі дуже строгих наукових конкурсів і практики) з французьким парляментом, але вона всилі в найкращому разі тільки спинювати партійні пристрасти, щоб оминати великі пропасти, беручи під свою курателю міністра закордонних справ, якого надсилає парлямент.

Подамо приклади: німецько-французька проблема стоїть без ніякої розвязки, бо, навіть без відповіди, чи взагалі можна її розвязати мирно. Спершу спинювали всі спроби згоди Франції з Німеччиною праві французькі партії, а від хвилини приходу Гітлера до влади, спинюють її ліві французькі партії, що раніше були за такою згодою. Клясичним іншим прикладом є історія французько-італійських взаємин: Італія завдячує зайняття Абісинії у великій мірі Франції, яка спинювала Велику Британію (в додатку тоді ще зле озброєну) від усяких рішучих протиіталійських заходів. Лявалъ, тодішній міністр закордонних справ Франції, зразково поінформований дипльоматичною службою про тодішню англійську боєву спроможність, та без ніяких ілюзій щодо Л. Н., запросив тодішнього міністра закордонних справ Великої Британії Гора до Парижа, і з ним підписав умову, яка поладнала етіопську справу і мала на те згоду Італії.

Англійські пацифісти зневолили Болдуїна видалити з кабінету мін. Гора; французький лівий партійний фронт повалив Лявалъ. У висліді: неґус утратив престіл і край, Франція втратила приязнь Італії, а теперішне заслінлення лівих французьких партій щодо тривкости становища Ідена в Льондоні було таке велике, що Франція втратила навіть ініціятиву при визнанні італійської займанщини в Етіопії — тієї займанщини, яку вона приготовила своїми руками (угода Лявалъ—Мусоліні). Іден завдячував своє становище міністра закордонних справ своїй явній ворожнечі до проіталійської політики Гора; Дельбос завдячує своє становище міністра закордонних справ одній своїй промові в палаті послів проти проіталійської політики Лявалъ.

Іден уже уступив.

Нині чуєте тут усюди фразу: „Маємо досить цього! Наша армія, наше озброєння, наші маєтки заслугують на іншу закордонну політику." Льондонський ніж у плечі ідеольоґам збірної безпеки і Ліґи Націй є грізною пересторогою для Франції. Ми маємо враження, що незабаром матимемо нагоду писати теж і про зміни у внутрішній французькій політиці, бо льондонські події потрясли в основах французькою політичною думкою.

Юрій Студинський.

Післяплатникам під увагу.

Кожний вимагає, щоб наш часопис був щораз кращий, багатший та виконував якнайкраще своє завдання. А чи призадумався коли післяплатник, що саме він руйнує свою пресу? Свій обовязок повинні виконувати не тільки ми, але й ви, шановні післяплатники!

„Німці та українські справи".

(Від нашого кореспондента.)

Варшава, 25. лютого.

Зацікавлення німецького загалу цілістю українських справ викликує помітний неспокій та увагу з польської сторони, передовсім тих польських чинників, яким усе ще здається, що „українство" це — ніщо інше, як тільки „німецький інструмент" на сході Европи.

Останне число пресового бюлетину протинімецького З(ахідної А(генції) П(ресової) приносить під наведеним вгорі заголовком такі, дуже характеристичні інформації:

„Німецьке зацікавлення українськими справами, що в післявоєнних часах виступало в Німеччині спорадично, а в останніх роках — згідно з розенбергівськими концепціями про німецький простір на Сході Европи — виступають навіть зі спеціяльною силою, є у Райху все актуальні і живі.

Поза науковими осередками у Берліні та Бреславі багато уваги присвячують їм на університеті у Кенігсбергу, що подекуди монополізує для себе цей відтинок східно-европейських справ і проблем.

Недавно виголосив там проф. Кох (в рямцях циклю рефератів присвячених східнім проблемам) відчит про Україну. Відчит цей — як зрештою кожний німецький виступ в українських справах — визначився великим сентиментом для України, „недержавного народу". Референт — пише З. А. П. — аналізуючи історію України, сильно підкреслював її германські початки (нормани) як і сучасний поділ тої країни між 4 держави. Не зважаючи на цей поділ, закінчив референт, український нарід вірить у краще майбутнє і в відродження власної, незалежної державности. За таким зацікавленням, як тим, що у великій мірі обходить Польщу, повинна польська загальна опінія стежити пильно і уважно."

А тепер варт оці „кенігбергські інформації ЗАП доповнити ще й такими даними тої дуже добре поінформованої агенції (з 22. II. ц. р.):

„У давнішому, передгітлерівському, німецькому ревізіонізмі існували кордони. Були це передвоєнні кордони Німеччини. Визначували вони межу претенсіям, апетитам і німецьким домаганням.

Націонал-соціялізм доконує власне тут найбільшого перевороту, якщо йде про німців у Польщі, — ломить давніші кордони. Рівняє німців колишньої пруської займанщини з німцями в Конгресівці, Галичині і на Волині під оглядом завдань та опіки, з боку самої Німеччини.

Давні цілі з передгітлерівського часу падають. Висуваються нові. Доконує цього табор молодих, якого представником є „Юнгдайче Партай".

Тими новими цілями для німецької меншини у Польщі є здобуття для неї сходу і то сходу Польщі. Поняття і кордон сходу в німецькій пропаганді теж змінилося. В часах перед Гітлером під словом німецький схід розуміли: Познань, Торунь, Катовиці, чи Клайпеду.

Сьогодні націонал-соціялістична пропаганда поширила поняття німецького сходу на Львів, Луцьк, Ригу, Таалін. Усі німці, що живуть у Польщі, після нових понять це — східні німці. Передгітлерівські ріжниці і зарозумілість німців з давньої прусьої займанщини відкинено.

Здобуття Сходу для німецької нац.-соц. пропаганди — пише ЗАП — це передове завдання табору молодо-німців.

Практично здійснена та ціль має лежати в тому, щоб німці здобували б. конгресівку, „східні і півд.-східні креси" для нац.-соц. ідеольогії та для обеднання їх у рядах тої організації. Поширення діяльности молодо-німецької партії на Волині і в Галичині є видним проявом акції „здобування німецького сходу".

ВЖЕ НИНІ, В СЕРЕДУ!

Велика Забава „Правничої Громади"

„Яд-Харузім", вул. Бернштайна 11. (Вічна Казимирівської)

Джез Яблонського

З цілим притиском треба ствердити, що тут іде про сполітикування німців на цілій території Польщі та запряження їх у рядах пропаганди німецької держави.

Є це очевидно нова мета і нові цілі. Здійснити їх узяв на себе табор молодо-німців під проводом сенатора з номінації Віснера. А протиревізіонізм у передгітлерівській формі залишено в кол. пруській займанщині. Його виразником у Познанщині та на Поморю є — „Дайче Ферайнігунг", а на Шлеську — „Дайчер Фольксбунд". Стільки ЗАП. Не сумніваємося, що зацитовані нами інформації зацікавлять і українського читача.

Гром.

З польської преси.

„Медвежий хід посла Войцеховського"

або „акції проти українізму не треба вести „на ура".

У статті п. н. „Більше почуття відповідальности" львівське „Слово Народове" (ч. 70. з 1. березня ц. р.) спамятує ті польські організації, що занадто голосно ведуть свою боротьбу з українцями.

„Маємо на увазі т. зв. українську справу. Від деякого часу роблять довкола неї багато галасу, що часами стає просто шкідливий і то всупереч намірам тих, що галасують. Ніхто не звертає уваги на те, що український сепаратистичний рух вирісь до розмірів значної сили, якої самим галасом увешкідливити не можна. Треба памятати, що цей рух — це сьогодні, у великій мірі завдяки фальшивій політиці відповідальних польських чинників, — велика сила і що не можна супроти неї поводитися по старошляхоцьки по думці гасла: купою, мосці панове! Треба противника знати і не переціюючи його сил — доцінювати їх. Треба знати, до чого цей противник здібний."

Автор статті стверджує, що зле сталося, що зміст викладу майора Домоня, який 18-го листопада м. р. говорив про українську справу у „Звйонзку Легіоністуф" у Варшаві, дістався до української преси. Поляки змісту цього викладу не подали, бо не хотіли робити непотрібного шуму, але українці шум зробили. Було — на думку автора — ще більше справ, що надавалися до внутрішньої дискусії, але прилюдно проголошувати їх не треба було. Як ось резолюції наради деяких суспільних організацій, яку скликало „Заржеве" (гляди „Діло" ч. 38. з 23-го лютого ц. р.):

„І так трапилося, що один з учасників п. Журавський виступив з цілою низкою далекосяглих постулятів. Проголосив їх „Експрес Вечорни" всупереч інтенції організаторів зібрання, а потім підхопила українська преса і має тепер від тижня жир для своєї агітації. Над аргументом п. Журавського, що треба стверджувати, що кандидати до греко-кат. духовної семинарії не були карані, бо досі найрадше приймали туди б. старшин б. української армії, можна дискутувати, але його не треба проголошувати, бо й мотивація його кульгає. Бо-ж всі ті б. старшини б. української армії, що мали стати духовними з протекції митр. Шептицького, вже ними стали! До лиха, минуло вже 20 років від початку збройної боротьби з українцями за Східну Галичину. А зрештою, чи п. Журавський не памятає, що інваліди тієї армії дістають тепер вивінування зі скарбу польської держави? Отже постулят але спрямований і до того з ненайкращими аргументами, а для українців до пропаганди знаменитий. Ось бачите! — гремить „Діло" чи якась там ін-

---

В. НАГЛОЧ.

ВОВКИ.

Світ такий широкий, а Галичина така вузька, — проте збиточна доля звела разом д-ра Івана Котика та Грицька Мазника знову в таку хвилину, щоб вони могли прожити кілька неменше зворушливих годин від романтичної пригоди з гуцульською Венерою на блакитній полонині.

Трапилося це під самий Новий Рік, у Маланчин вечір. Метелиця неслась розлогими полями серед білої куряви та дикого свисту зимових вітрів. Снігові замети виростали за ї слідом мов білі гори.

У такий вечір, що його приємно оглядати тільки з вікна тепло огрітої кімнати, в останній вечір старого року, на далекому хуторі, серед широких подільських піль зустрілись наші герої: людина науки і поет.

— Що за несподіванка! Га, га! — корчив д-р Котик свій носик, стискаючи поетову правицю. — І подумати, що ми тут зустрінемось!

На Грицьковому обличчі появилась щира, дитяча усмішка. (Хтось сказав, що поети це великі діти.).

— Моє поважання! Так, так... Що за приємна несподіванка! А ви звідкіля тут, пане докторе?

Д-р Котик узяв Мазника попід руки й повів углиб кімнати, до гостей. Грицько щулив очі, бо в дискретних сутінках вітальні можна було тільки бачити розпливчасті сильветки, що снувались сюди-туди серед клубів сивавого диму та притишених, мельодійних тонів фрідеової музики.

Расольог підійшов до заставленого стола і наповнюючи чарки червоним вином, почав:

— Чи не дивно, пане Грицьку, що нас якась біда загнала аж сюди, щоб новий рік зустрічати там, де дідько добраніч каже?

— Не кажіть так! — підняв Грицько вгору чарку — Я щойно тут, серед безкрайого, білого простору, де так легко, здається, скочити мов на лещетах у синє небо, я щойно тут почуваюся правдивою дитиною матері-природи! — І одним рухом випорожнив чарку.

Котик спокійно налив собі другу (чи третю?) і простягнув її угору:

— Вельмишановні Пані й Панове! — на диво дзвінко пролунав його голос. — За хвилину годинник продзвонить дванадцяту. Дозвольте, що в той момент, коли старий рік відійде в забуття, а з ним і всі наші минулорічні журби та клопоти, в хвилину приходу коханого немовлятка Нового Року — дозвольте, що я крім загальних побажань щастя і здоровля піднесу тост на честь нашого дорогого господаря, щирого друга й приятеля — соленізанта Василя. Многая лі...! — не докінчив д-р Котик, бо годинник почав вибивати дванадцяту, а расольог відчув немилосерну спрагу в горлянці.

Недокінчений оклик підхопив Мазник, а за ним ціле товариство. Наприкінці спів перейшов у гольгіт вина та мляскотання язиків.

Господар, добродушний інжінір Василь Кавун (що мав голову справді подібну до кавуна) зі сльозами в очах вицілувався з Котиком, а потім по черзі стискав долоні гостям.

— Вибачте — промовив — що не поджую вам високолетними словами. Але чоловік, проживаючи на відлюдним хуторі, занятий виноградом та помідорами, забуває й говорити. Усім щиро дякую, що не забули й прибули до мене в гостину. А зокрема дорогому другові зі шкільної лавки — Котикові та відомому поетові Мазникові, що заглянули сюди аж зі столиці.

— Слава дітям природи! — гукнув наразі надхненно Мазник і знову зачервонілось рубіном шляхетне вино в піднесених чарках. Тільки д-р Котик з жахом помітив, що пазький поет миттю випорожнив і його чарку.

За столом знайшлись вони побіч одної дами з очима мов два цяшки. Вона відразу зацікавилась поетом.

— Ви справді поет? Я страшенне люблю поетів! А які ви вірші пишете? Правда, що любовні?

Поет почав червонітись, а дама кивала пальчиком:

— Ей, то мені небезпечно було коло вас сідати!... Не так, пане докторе? — звернулася до Котика

Котик поправив окуляри й облесливо всміхнувся:

— Ви, пані, занадто скромні. Перед вами кожний мужчина мов лев у клітці перед приємницею...

ша „преса": Хочуть, щоб поліція контролювала духовне покликання! Так само домагання висилати греко-католицьких священників до Берези таке дурне, що не варто з ним навіть полемізувати. Навіщо допускати когось на становище пароха, щоб потім посилати його до Берези? Чи не краще його взагалі не допустити до того становища, або доказати йому судом провини й усунути з пароха? Березою таких справ не розвязують, хіба що комусь залежить на тому, щоб дати мучеників українському політичному напрямкові серед греко-кат. духовенства. Вкінці і засадничі огляди: Береза не є місцем для духовних якогонебудь віроісповідання."

Це становище ендеків у справі Березн нас ні трохи не дивує. Це так сказатиб становище кон'юнктуральне.

Дісталося цим разом на горіхи і проф. Ромерові.

„Одну дурницю стрілив і проф. Ромер, що зрештою ревно боронив польської справи на наших землях."

Далі мова про відоме інтервю проф. Е. Ромера у варшавському „АБЦ.", в якому він наплів цілу купу нісенітниць (гл. „Діло" ч. 43 з 27-го лютого ц. р. в новинці п. н. „Спеціяліст від української справи"). Автор статті невдоволений з тих „неточних" відомостей проф. Ромера, бо „українські часописи мали кілька днів знову жир; вони не вдаючися в дискусію щодо пісні „Боже Великий" закидали проф. Ромерові брехню.

„Оце кілька образків до тези, що акцію проти українізму треба вести більш дбайливо і не „на ура". Особливо повинні памятати про те люди, що належать до урядового табору і від яких вимагаємо не тільки слів, але й чинів. Клясичним прикладом буде тут медвежий хід пос. Войцеховського, про наслідки якого напишемо окремо."

Ну, ну, поживемо, почитаємо ще й про цей клясичний приклад.

Як працює польська й українська кооперація в Галичині.

Під цим наголовком львівський „Дзенник Польскі" (ч. 60. з 2. березня ц. р.) вмістив таку замітку:

„Як працює польська й українська кооперація в Галичині можна зясувати собі порівнюючи числа, що відносяться до польської й української кооперативної господарки у Сх. Галичині. І так всі польські кооперативи разом з крамницями „Кулек Рольничих" зробили в 1936. р. оборот на суму 24 міл. золотих, при чому видали товару на борг на 3, 300.000 зол. У цьому самому часі українські кооперативи осягнули оборот 44 мил. золотих, а їх довжники винні ледви 2,200.000 зол. На терені Східної Галичини у праці двох відламів польської споживчої кооперації і крамниць „Кулек Рольничих" виразну перевагу виказує споживча кооперація: 980 крамниць „Кулек Рольничих" зробило в 1936. р. оборот на суму 10,575.000 зол., підчас коли у 85 крамницях споживчої кооперації оборот дійшов до 6,8.70.000 золотих.

Тріска в українському оці.

Цей самий „Дзенник Польскі" і в цьому самому числі, у замітці п. н. „Ненависть чи націоналістичний шал" пише:

„Від деякого часу українські часописи і розполітикований греко-католицький клір, заражені бацилем націоналізму, дишать не нашистю до всього, що польське".

Після такого вступу хтось міг би думати, що „Дзенник Польскі" має в руках якісь справді незвичайні факти прояву тієї української ненависти до всього, що польське. А тимчасом ця ненависть — то відомі нашим читачам протести проти виступу посла Войцеховського, протести поважні і втримані в дуже достойній формі, в якій український нарід, як це випадає великій нації, спокійно заявляє, що він стоїть на сторожі своєї чести і своїх прав. Але панів з „Дзенніка Польского" обурює те, що в тій протестаційній акції бере чинну участь українське духовенство:

„Такий випадок трапився у Камінці Струй миловій, в приявності о. Цегельського, місцевого греко-кат. пароха. У звязку теж з масовою маніфестацією, яку ведуть в користь митр. Шептицького греко-кат. клир і малощо не всі українські установи й організації, о. Мирон Кашуга з Тернополя, в часі богослуження, відправленого в церкві у Янівці, прилюдно заявив, що це богослуження призначене спеціяльно за здоровля й успіх митрополита Шептицького, якого „один з високих польських достойників образив, і разом з ним образив цілий український нарід".

Прошу тільки подумати: як той о. Мирон Кашуга жахливо ненавидить все, що польське!

„Таких випадків, що греко-католицький клир організує такі маніфестації, багато. Але вершком ненависного відношення греко-католицького віроісповідання треба признати промову о. Мирона Іжака, греко-кат. пароха з Забойків, тернопільського повіту. Отже цей священник сказав у церкві, що дітей українок, охрещених в костелі, Бог покарає так, що вони будуть горбаті, сліпі, німі, криві і т. д. Чи це не клясичний приклад ненависти, що перейшла вже в шал",

Що писало „Діло" 50 років тому.

Ч. 37. Середа, 29 (17) лютого 1888.

„МУЧЕНИК" ЗА СЛАВЯНСЬКУ ІДЕЮ.

У статті п. н. „По процесі д-ра К. Жівного" — „Діло" висовує свій погляд на процес і самого д-ра Жівного, який на розправі відкрито признавався, що з одного боку брав гульдени від б. австрійського міністра за пропаганду німецько-централістичних ідей, а з другого боку брав рублі від „Благотворительного Комітету".

„Д-р Жівний, як показав процес — пише „Діло" не є політичним дівчем якоїсь ваги, що його треба би було брати дуже поважно чи дуже з ним рахуватися... Сімом приязним німцям, що відповіли „ні" на питання, чи винен д-р Жівний, — кожний розумний славянин може бути тільки вдячним. Бо не є в інтересі славянства таких людей, як д-р Жівний робити мученниками за „славянську" ідею..."

СЛОВАЦЬКИЙ ПАТРІОТ.

Редактор „Діла" — Іван Белой умістив у фейлетоні цього числа посмертну згадку про д-ра Йосипа Мирослава Гурбана, великого словацького патріота та борця за автономію Словаччини в австрійській державі.

„ЛИШІТЬ ЦЕ ПУСТЕ ДІЛО..."

Допис з Чернівців п. н. „Румунський шовінізм і православя" кидає трохи світла на те, як наш народ вже 50 років тому боровся з румунізацією.

Щоб якось зберегти читальню „Просвіти" перед переслідуваннями румунізаторів громадяни села Раранча вирішили піти до митрополита Андрієвича за порадою „та мов у батька пожалуватись — читаємо в дописі — на все те, що їх давить. Громадно зібралась майже ціла читальня і пішли просто до свого владики. Розказали все, пожалувались, відкрили перед ним свої болючі груди та ченають, що він порадить. Ой, порадив! — всіх аж за серце ймило. — „Лишіть — каже — це пусте діло! Лишіть вашу читальню, котру Дутка (місцевий громадянин, голова читальні) бунтом збудував, а все буде добре!" Глянув один на одного... а з уст до уст поплило тихцем: „Що? Читальня пусте діло?.., Ходім, браття, ходім чимскорше!.. Нам тут не бути! Рідну маму покинути?.. Цього ми ніколи не зробимо".

Набаром після того з Раранча до чернівського староства пішли задви переходу на греко-католицьке віроісповідання.

Не знаємо, що говорив у церкві о. Іжак. Але знаємо, що такі погрози, докладно тими словами, чуються з уст своїх священників поляки, що подружилися з українками чи українцями. Це теж клясичний приклад. Але цього поліна в польському оці пани з „Дзенніка Польского" не бачать, бо „то що инего".

—o—

НОВА КОНСТИТУЦІЯ ВЖЕ ОБОВЯЗУЄ.

Команда букарештенської військової округи, що на основі декрету про стан облоги бере же публичного ладу, заборонила вчора усякі збори й маніфестації, загострила цензуру листів та наказала негайно зложити зброю.

В урядовому дениику появився вчора повний текст нової конституції, що від передучора ввійшла у життя.

— Не забувайте, мій Котику, що я дружина ветеринаря — закотила гордо вона червоненькі губки й так вбила свої оченятка-цвяшки в Грицька, що поет притьмом сягнув за чаркою.

Багряне вино горіло в чарках, підхмелені звуки карколомного джезу стрибали з радіоприймача, сині клуби диму неслися вгору мов із жертвенних вогнів. І тоді видалося Грицькові, що на столі, поміж тарілками припечені ноги індиків, курок, качок стають виводити макабричний танок.

Поетові від вина та сусідства „дами з цвяшками" робилось млісно-гаряче і він з трудом прислухувався товариській гутірці.

— Ви не повірите, пане інжиніре, що з Басарабії через замерзлий Дністер пробігають до нас стада вовків, гнаних голодом і морозами? — запалювався грубий ветеринар

— Де там стада, може й ніодного вовка. Люди всяке вигадують...

— Люди? Це вже пишуть по часописах. Ага, а ви сьогодні зранку не слухали радія? Вовки роздерли коло Козачівки троє селян, що проїзджали лісом? Може заперечите? — кукурічився ветеринар.

— А ви не боялись приїхати сюди з містечка? Теж можуть вас вовки напасти — вмішався до розмови Котик.

— Го-го! Я їм покажу, нехай спробують! Я їзджу з рушницею при собі.

— Ет, що там вовки! Ходімо краще заграти бриджа — кивнув головою Кавун.

Товариство встало зза стола.

Тільки д-р Котик і Грицько не пішли до карт, а стали осередком зацікавлення жіночого товариства, що окружило їх вінком. Пані меценасова перешіптувалася з місцевою учителькою, сусідка-імость питалась Кавунової про перепис на пампушки, а очі-цвяшки щораз глибше відались у поетове серце. Тимчасом д-р Котик говорив з патосом:

— Я саме тепер працюю над психольогією страху, над його відмінами у різних рас. Підчас війни, мої дорогі пані, стрінула мене цікава пригода, що кидає жмут світла на питання, що таке страх. Сталось це на Сибірі, а героями були вовки.

—Вовки? — заметушились ураз жінки й цікаво насторошили вуха. І Грицько звільнив свою руку від теплої долоні „дами з цвяшками". Інстинктовно поет підсвідомо відчув цінний матеріял до своєї творчости.

— Зима шіснацятого року була на Сибірі виняткову гостра — продовжував Котик, любуючись кольорами вина в грі світла. — В наші баражи полонених били скажено сибірські вітри й курила снеговія. В такий вечір, страшний вечір сибірської зими, коли в посвистах вітру чути дике виття вовків, коли в шумах високих сосон гудить пісня смерти — нас трьох смільчаків-утікачів рушило в білу ніч жаху.

— Це страшне! — завернула очима „дама з цвяшками", а пані меценасова щиро позіхнула.

— Ми втікали в темний бір у надрі сибірських тайг, щоб лише бути вільними, свобідними! Трьох синів рідної землі. Проводив нас хитрий, косоокий чорт, який — сам не знаю чому — згодився нам помогти, прецінь ішов на певну смерть.

По півночі небо визоряилось і ми відітхнули. Втікали лісами далі. Тоді почалось страшне. Довкола нас, ізза дерев почали щораз ближче, щораз частіше блимати лиховісні вогники. Одне слово: вовки!

— Далі, далі! — зашипів Грицько, а його груди розпирало творче зворушення.

— „І тоді я гукнув: Раз мати родила, братці! До зброї! Якась надприродна сила заволоділа нами. Ми вмить відломали соснові здорові галузи і стали мов сталева лава. Око в око! Хижа лава звірів і залізна людей. І зачалась нерівна боротьба!... Монгольський чорт десь щез, а верховіттям сосон пронісся дикий регіт смерти.

Людські мязи змагалися з дикими, звірячими зубами. Вили вовки і скрипіли ломаки в наших руках. Ми самі стали вовками і в диких обіймах боролись на життя і смерть!

Тут д-р Котик урвав і обтираючи хустинкою чоло, цідив крізь зуби вино.

— Що дальше, що дальше? — метушилось жіноцтво в виразом страху та неспокою на обличчях.

(Докінчення буде.)

КУПУЙТЕ КНИЖКИ ВИДАВНИЦТВА „ДІЛО"!

ПРАВНИЧА СТОРІНКА

Як набути землю з парцеляції?

Т-во „Сільський Господар" звернулося до нас з проханням помістити це вияснення у справі купна землі з парцеляцій. З огляду на актуальну справу подаємо її в цілости. Зазначуємо, що ми вже подали на цю тему свого часу докладні вияснення. — Прим. Ред.

До „Сільського Господаря" звертаються селяни постійно з ріжних сторін по інформації за купном землі з парцеляції. Свого часу ми подали вже докладні вказівки у нашій пресі але наші люди ще не призвичаїлися читати часописів, хоч вони дешеві і всім доступні.

Отже земельна власність величиною понад 180 га орних грунтів і лук підлягає законові з 28. XII. 1925 р. про земельну реформу; надвижка понад 180 га підпадає добровільно або примусово парцеляції. В першу чергу парцеляції підпадає надвижка задовжених дворів, але господарованих. Згідно з законом слід парцелювати надвижку понад 180 га для доповнення малоземельних (до 3—5 га) господарств, якщо переводиться комасацію цих господарств. Надвижка понад 180 га орних грунтів і лук не підлягає парцеляції, якщо велика власність є упромисловлена, власник веде інтенсивну господарку або спеціяльні культури (городовину, цукроварню, насінництво, зародову обору і т. п.) Такому власникові закон лишає 350, а найвище 700 га землі.

Якщо власник земельної посілости добровільно не розпарцелює надвижки, уряд змушує його до того. Тоді такий маєток призначений на парцеляцію оголошує уряд у „Деннику Законів". Часопис „Сільський Господар" подає що року до загального відома виказ таких маєтків, призначених до парцеляції. За інформаціями щодо купна землі треба звернутись до солтиса, до волости, чи не було оголошеного рішення староства про парцеляцію якогось маєтку, опісля до староства (найкраще через філію „Сільського Господаря") і там розвідатись про умовини купна та можливости довготермінового кредиту з Державного Рільничого Банку при 4% річно до висоти половини вартости грунту (для фільварчної служби до 90% вартости). Готові друки на позичку можна дістати у старостві або у відділі Державного Рільного Банку у Львові, при вул. Пілсудського ч. 25).

Землю з парцеляції продає землевласник або ним уповажнена особа, бюро чи банк. Краєве Т-во „Сільський Господар" у Львові старалося про концесію міністерства на парцеляції, але з відомих усім причин не дістало і досі концесії і тому не переводить парцеляції.

Якщо українському селянинові не хочуть продавати землі, тоді треба писати жалобу на тих, що не хочуть продати, до воєвідства (вільні від стемпля) і повідомити Т-во „Сільський Господар", щоб вставилось та інтервенювало в цій справі у воєвідстві. Взагалі на кожну відмову слід вносити жалобу і повідомляти свою хліборобську установу, щоб вона знала, де не виконують постанов закону.

Якщо вимагають високої ціни, треба теж скаржити до воєвідства і жадати переоцінки та устійнення ціни. Але треба пильнувати речинця зголошення малоземельних, бо по речинці тратять право першенства і тоді приходять кольоністи. Речинець все оголошений принайменше на місяць у волости і старостві. Взагалі не сміємо резигнувати з прав, які прислугують з постанов закону.

Ніяк не можна резигнувати з купна землі на доповнення господарства при комасації. Слід домагатися купна землі з найближчого двора, ба навіть, хочби перенестися на кольонії при парцеляції дальшого двора, а свою землю продати другим малоземельним. В обох випадках прислугують довготермінові кредити з Державного Рільного Банку. Коли хтось хоче купити землю в іншому повіті, тоді слід за інформаціями звернутися до філії „Сільського Господаря" в повітовому місті даного повіту. В кожному повіті є філія за винятком північно-західніх земель.

Філія „С. Г." обовязана знати, які в повіті є парцеляції, і на яких умовинах, а про це все розвідати у старостві, чи оголошення чи в зем. комісаря зглядно секретаря. Вкінці слід пригадати, що треба вважати, чи парцельовані грунти не задовжені, бо в такому випадку можна перейняти довг і вже не платити цілої ціни готівкою та не давати гроша парцелянтові, але складати до депозиту найближчої каси чи банку.

І. Лапчук.

Алькоголізм стелить ліжко сухотам.

Чи жінки повинні бути присяжними суддями?

Під таким наголовком появилася в 29-му числі „Діла" з 9. лютого ц. р. дискусійна стаття в цінній справі: участи жінок у вимірі справедливости. Написала її жінка-адвокат, скриваючи своє прізвище під криптонімом „Аля". Авторка згаданої статті мотивує своє наскрізь негативне становище щодо участи жінок в установі судів присяжних не тільки теоретичними висновками, але що більше старається його змінити фактами, яких була свідком у своїй дотеперішній адвокатській практиці. Тепер поміщуємо статтю першої адвокатки українки у Львові п. м-р О. Люстіг-Ганицької. — Прим. Ред.

На вступі мушу зазначити, що багато осіб неслушно вважає мене авторкою вище згаданої статті. Це не відповідає правді, що на цьому місці опрокидую між іншим з приводу засадничої ріжниці моїх поглядів на порушену в наголовку проблему.

Не буду торкатися подрібно поодиноких аргументів, що їх наводить авторка у згаданій статті на оборону свого становища в цій справі. Скажу лише загально, що авторка підкреслила односторонно ті відомі прикмети — на мою думку тільки деяких — жінок, вони зрештою характеризують і деяких мужчин, що промовляли би проти того, щоб жінки займали становища присяжних суддів. До того поминула зовсім ті, прикмети, що саме промовлялиб за тим, що жінки не тільки можуть нарівні з мужчинами виконувати завдання присяжних суддів, але в деяких справах у першій мірі вони повинні бути присяжними суддями.

Фактом є що сучасні жінки займають у громадянстві побіч мужчин найбільше відповідальні становища, — займають наукові катедри, здобувають літературні й мистецькі нагороди, проводять промисловими підприємствами, господарськими установами, займають становища в урядах, в дипльоматії, є професійними суддями, адвокатами, лікарями, інжинірами, журналістами, летунками, стоять у проводі громад і т. д.

І чомуж то жінки не могліб виконувати згідно також завдання присяжних суддів у нас, коли навіть в Америці, в Англії і на Закарпатті жінки займають такі становища і дуже добре з того завдання вивязуються. Слід зясувати собі, яке завдання виконує присяжний суддя, на чому полягає його функція у вимірі справедливости, які кваліфікації на те становище вимагає закон. Ці справи є загально відомі нашим читачам і тому з повною рішучістю підкреслю, що жінки є в силі вже тепер авторитативно вирішувати питання вини згідно зі своєю совістю. В цій ділянці йдуть жінки нарівні з мужчинами. Що більше — є деякі злочини, яких спричинниками є у великій мірі жінки та є злочини, так можна наскрізь жіночі.

Чомуж то в таких справах про вину жінки мають вирішувати мужчини, чому жінки самі не мають рішати про долю жінок? Хтож краще зуміє зрозуміти психіку жінки матері, як не жінка? Хто більше зуміє відчути моральну, а то й матеріяльну кривду дівчини заподіяну їй несовісним мужчиною-донжуаном, — як саме не жінка? Хто краще зуміє зрозуміти мотиви тих учинків — жінок, як не жінка? Як багато випадків неслушного присуду жінок у цих справах записує кримінольогія саме тому, що про вину жінки, про її долю і недолю в чисто таки мовити, жіночих злочинах рішає присяжний суддя мужчина.

Я глибоко переконана, що жінка-матір, яка часто в голоді й холоді зберігає дитину в своєму лоні, годує її власними соками й власною кровю та вростті в муках і часто наражуючи власне життя родить дитину на світ, повинна рішуче мати голос у цих справах.

Жінка-матір зуміє краще, ніж мужчина зрозуміти трагедію неодної обвинуваченої жінки-матері. Вроджена любов жінки до дитини не спричинилаб ніколи за сувору оцінку вини жінки у справах про вбивство дитини, бо лише жінка-матір зрозуміє і відчує трагедію неодної дівчини-матері, яку закони створені мужчинами, відштовхують з погордою від дальшого життя в суспільности, хочуть скинути на неї ввесь тягар її помилки і наслідки за неї, запроторюючи її на довгі літа до вязниці тільки тому, що вона примушена страшними обставинами життя хоче увільнитися від цього тягару.

У таких справах повинні конче рішати жінки. Вони краще зрозуміють мотиви такого вчинку жінки, вони рішатимуть про її вину не на підставі букви закону, а на основі своєї совісти, — а відома річ, що в суспільних питаннях жіночий інстинкт-інтуіція вміє краще, глибше і ніжніше підходити до таких справ.

Минулися часи, коли традиція визначувала жінці становище і обовязки в родині, де цім був її цілим світом. Прийшли нові покоління жінок — жінок свідомих своїх прав — жінок з ріжними обсягами зацікавлення, що вміють вишукувати і авторитативно розвязувати великі суттєві проблеми життя та вміють вишукувати і авторитативно розвязувати великі суттєві проблеми життя та вміють глядіти дальше поза свій дім і спромогтись гідно нарівні з мужчинами на синтетичну оцінку найскладнішої життєвої справи.

Погоджуюся з авторкою, що виконування професії впливає на умове вироблення, але думаю, що це не торкається всіх професій, бож хіба професія нижчого урядовця чи іншого того роду працівника не має і не може мати впливу на його умовий розвиток, а і такі громадяни можуть бути і є присяжними суддями. Зате ніколи не погоджуся зі становищем авторки, начеб жінки скорше психічно і фізично вичерпувалися як мужчини. Слід теж відмежувати становище свідка від становища присяжного судді. Свідок (жінка і мужчина) на розправі може дуже скоро фізично і психічно вичерпатися, бо він находиться дуже часто у перехресному вогні председника, прокуратора, сторін, адвокатів. — а присяжний суддя спокійно прислухується ходові розправи, його ніхто про нічо не випитує, зате він має право питати і на основі цілого, переведеного на розправі матеріялу виробити собі синтетичний світогляд на справу та видати осуд, згідний тільки з його совістю.

Закиди щодо дрібничковости жіночої вдачі, дальше щодо її зовсім іншої від мужчин нервової системи, іншої фізичної конституції — зовсім нестійні. Є жінки слабодухи, дрібничкові, продажні, але є і сильні індивідуальности так само як і між мужчинами.

Проблеми участи жінок в установі присяжних суддів не можна ніколи оцінювати з такого погляду, щоб на основі прикмет малої кількости людей таку справу узагальнювати. Не можемо категорично запевнити, що всі жінки не можуть, чи хочби покищо не можуть засідати на лавах присяжних суддів — так само, як не можемо казати, що всі мужчини безумовно підготовані до такого завдання.

Цю справу можна вирішувати тільки в рямах конкретних фактів і осіб.

М-р Ольга Люстіг-Ганицька.

—o—

ЗАПОВІТ ГУЦУЛА.

Для тих, що люблять ломиголовки, подаємо цікавий випадок заповіту одного старого гуцула. Він мав трьох синів. Умираючи, покликав свідків і своїх синів і заявив їм таке: „Сини мої! Не позичайте. Коли що позичите — віддайте зараз; це влекшить вам життя і рахунки. Все своє обійстя і хату залишаю вам до спільного вжитку. Маю ще вівці. Їх мусите поділити між себе. Найстаршому даю половину з них, другому третину, третьому девяту частину". Після смерти батька почалася сварка за вівці. Їх було 17. Поділити їх на половину, третину і девяту частину не було можна. З того почалися дальші сварки. Вже сини мали йти до суду. Аж хтось із добрих сусідів порадив їм піти до найстаршого розумного баджи, щоб їх розсудив. Він заявив таке: „Легіні! я позичу вам одну вівцю. Батько казав вам віддати позичене зараз і треба його слухати. Тепер маєте 18 овець: Найстарший дістає половину — 9 овець, другий третину — 6 овець, третій девяту частину 2 вівці — разом 17. Одна і так вам залишається і мусите мені її зараз віддати. Так думав ваш дедьо, ідіть у мирі і не сваріться".

Сторінка без політики.

Нововідкрита історія одного грабунку в горах Кольорадо.

Геольоги їдуть на виправу.

Американська преса розписується широко про висліди свіжої наукової виправи до під'ємних провалів на високорівнях Кольорадо. Ці високорівні покриті велитенськими скалами, поперерізуваними лябіринтами і прірвами досі вважали за недоступні, з огляду на тисячні небезпеки повороту з покручених ходів, до яких требаб мати нитку Аріядни. Ця частина краю визначається незвичайно дикою красою, яку не можуть наслідувати найкращі твори людських рук. Американські геольоги, що вибралися туди, мали на оці не подорож для приємности і для цікавости, а хотіли віднайти зложжя нових дорогоцінностей у землі такій багатій у природні багатства. Вони і не сподівалися, що при такій нагоді вони зможуть відкрити одну сторінку забутої вже в актах криминальної хроніки крівавої драми.

Сліди у кришталевій печері.

Вчені опинилися в одній кришталевій печері відпочити. Вони наткнулися на людську постать, що стояла при стіні скелі. Це був труп. З одягу ще незнищеного, можна було зробити висновок, що та людина згинула тут яких 30—40 років тому. При покійнику не знайшли ніяких ознак, що могліб ствердити його тотожність. На землі видко було його сліди, якби свіжі. Ці сліди вказували на те, що подорожник бігав довкола шукаючи надаремне виходу. Поруч нього лежала недопалена свічка. Ясно було, що він згинув з голоду.

Поліційні протоколи з 1901. р.

Йдучи за слідами мерці геольоги відкрили другого трупа в одному з відгалужень коридору. Можна було ствердити, що він згинув від стрілу в груди. Ці два мусіли тут зводити боротьбу за щось, що було для них важніше ніж людське життя. За що? — на це старалася дати відповідь американська поліція. Вона почала перешукувати акти зперед 30—40 років, головно такі, яких дія моглаб відноситися до високорівні Кольорадо. Після довгих розшуків один урядовець віднайшов папери про великий бандитський напад на поїзд у Кольорадо. У жовтні 1901. р. в околиці Пантано напали невідомі бандити на експрес, який віз велику кількість золота.

Напад на поїзд.

Як виглядав цей епізод? Трьох озброєних бандитів вскочило водночас на паровіз і до поштового вагону і вистріляваши провідників поїзду забрали скриню зі золотом. Машиніст, якому вдалося омминути смерти, перший повідомив поліцію про напад. Погоня не дала висліду. Кілька днів пізніше в околиці знайшли ци коні без верхівнів. Фармери описали, як виглядали ті, що втікали. Були це три пастухи, що кілька днів тому покинули свою працю і щезли безслідно. Вже тоді поліція могла встановити, що одного з них товариші вбили і поховали серед піль. Ті два, що залишилися, втікали між скелі Кольорадо, де вони могли сховати свій награблений скарб. На цьому кінчилися протоколи поліції з 1901. р.

Голодова смерть серед золота.

Щойно тепер поліція могла відповісти на питання, яка доля стрінула бандитів. Бронкс і Пекос (так вони звалися) позбувшися третього приятеля Шорті знайшли прегарний лябіринт у кольорадових печерах. Там вони жили довший час разом із своїм скарбом. Аж прийшов такий день, коли треба було покинути своє сховище зі скарбом або без нього і тоді прийшло до нового розрахунку між спільниками. Можливе, що вони не мали їжі на двох або не погоджувалися, як і куди втікати. Бронкс згинув і Пекос залишився єдиним власником золота. Але зїсти його він не міг, ані не міг за нього купити їжі. Повторилася трагедія короля Мідаса, що згинув з голоду серед золота. Золота схованого ним і досі не віднайшли. Скелі Кольорадо мають забагато сховищ на величезному просторі. Американські кіновиробництва мають новий сюжет до пригодницької фільми.

Дивоглядки.

Деякі багачі мають свої химери, автім хто їх не має. Та гроші дуже часто перевертають людям у голові, дуже часто доводять їх до переситу й нудьги. В таких випадках, люди, що мають стільки грошей, що не знають, що з ними робити, видумують ріжні, дивоглядні способи, щоб розкидувати гроші.

Та деякі дбають про те, щоб їх гроші по смерти перейшли у відповідні руки, інші дбають про те, щоб наслідникам було якнайтяжче дірватися легких грошей і т. д.

Деякі багачі записують своє майно у дивоглядних завіщаннях, іноді в дуже гумористичних.

Один мілонер в Америці записав акції броварy — голові т-ва абстинентів. Одній своячці, що дуже любила танцювати, записав доволі велику ренту, але під умовною, що вона ні разу не піде на баль, ні на вечерниці, ні навіть на звичайний дансінг. Колиб її побачили на такій забаві — її рента пропадає.

Чи такі завіщання правосильні? Чи люди, що їх робили — нормальні? Ось питання, які мусять рішати суд, бо звичайно в таких випадках правні спадкоємці домагаються уневажнення завіщання.

Спадщина для птахів.

Одна мадярка записала велике майно на опіку над своїми голубами. Вона лишила для них величавий город, спеціяльна служба мала цільно дбати, щоб голубам нічого не бракувало. Подібний запис зробила одна англійська пані. Вона записала ціле своє майно, коло 5 мільйонів фун. ст., на основання парку, в якім найшлиб захист птахи. В цьому парку окрема служба розсипувалаб для птахів поживу, а крім того старалася б про чистоту в гніздах і скриньках. Свояки цієї пані внесли до суду скаргу, домагаючись уневажнення завіщання. Суд признав їм слушність і зредукував запис на користь птахів до невеликої суми.

Померший шеф одного з найбільших рекляmових бюр в Америці Стон, не міг навіть у завіщанні позбутися рекламових привичок. Він поручив своїм спадкоємцям, щоб за його похороном несли рекламові транспаренти і плякати. В похоронній поході мали взяти участь рекламові вози фірми помершого містера Стона. Навіть на домовині мали наліпити рекламові плякати.

Завіщання у книжці.

Один багатий голяндський учений записав своякам тільки меблі й бібліотеку, нічого не згадуючи про завіщання і про решту свого майна. Розчаровані свояки зреклися бібліотеки, не бажаючи навіть брати до хати нудних, наукових книг. Але один зі спадкоємців, молодий студент зацікавився бібліотекою. Він забрав до хати кілька грубих томів і почав їх переглядати. І ось — на свою найбільшу радість — він побачив між картками банкноти. Що картка, то банкнот. Взяв другий том — те саме. Приніс дальші томи — в кожнім гроші. Він тоді з найбільшим запалом забрався до „студій" над цілою бібліотекою. Але на нещастя для нього довідалися про те його свояки і останні томи „перестудіювали" спільно.

Завіщання на драбині

Завіщання на мілионові суми, писані на машинах, на хустинках до носа і т. д. трапляються дуже часто. Але одиноким у своєму роді є запис багатого промисловця з Льос Анджельос Герберта Стасмана. По його смерти перешукали цілий дім, але не найшли завіщання. Щойно припадково один з домашніх слуг запримітив, що небіжчик писав завіщання на... щаблях драбини, що вела на стрих. Згідно з тим записом — ціле майно промисловця переходило на власність сусідки помершого Олени Гудс.

Веселий похорон.

В 15-ім столітті помер у Падуї славний тоді учений Кортезій, лишаючи велике майно. В своїм завіщанні він виявив незвичайний гумор. Велів, щоб його тіло відправили на місце вічного спочинку співаки й музиканти („див. завіщання"), серед музики й веселих пісень. Дванацять гарних дівчат, одягнених у зелені одяги, мали деклямувати свавільні віршики. Кожна з тих дівчат мала за те отримати віно з майна помершого. Трапляються і в наших часах подібні дивацки. — Недавно померший „король" світляних реклям Стидокінс велів своїм спадкоємцям йти за його домовиною танковим кроком. Цілий похід мав бути убраний „кольорово" — подібно, як карнавальний похід — і не мало бути ні сліду чорного кольору. А тому, що спадкоємці дістали поважні квоти — ніхто з них не спротивився такому завіщанню.

Телєфонічна образа.

Оповідати всі подробиці, що зложилися на ворожнечу між поважним ліонським промисловцем та не менше поважаним експертом автомобілісток — зайва річ, бо тих подробиць багато й одночасно всі вони доволі скучні. Важне те, що в зовсім буденному процесі про автомобільну катастрофу, суд вирішив звернутися за опінією до експерта. Опінія експерта випала некорисно для промисловця.

Колиж промисловець програв на підставі тієї опінії процес, запалав ненавистю до експерта і придумав для нього не так оригінальну, як радше дошкульну пімсту.

Кожної ночі, між годиною 12. і 4. вночі, промисловець кликав знавця до телефону і лаяв його що влізло. Телефонічні алярми і лайки повторялися правильно в тих самих годинах з перервами: чотири рази кожної ночі.

Експерт та його жінка по тієї міри втомилися, що по кількох днях почали здіймати наріч телефонічне слухальце. Оцей спосіб дав їм на якийсь час відпочинок, одначе телєфонічна централя прислала гостре упімнення та загрозу, що здійме апарат, якщо слухальце здіматимуть на віч.

Експерт мусів знову віддати себе на поталу свого ворога. По місяцеві, стомлений, хорий нервово і фізично виснажений експерт подав жалобу на поліцію.

Поліція устійнила доволі швидко й без більших трудів, що дзвонив кожної ночі та лаяв у телефоні знавця згаданий на вступі промисловець. Почався процес. Суддя не знав спершу який параграф закону застосувати до промисловця і вкінці зголосив обвинувачення в... телефонічній образі.

Розправа відбулася перед карним судом. Оборонець промисловця доказував, що телефоном не можна ображувати і що обвинувачення його клієнта зовсім безпідставне. Адвокат експерта просив суд забезпечити сон та здоровля його клієнта від варварської пімсти, куди гіршої і дошкульнішої як найгірша лайка у сварці чи в бійці.

Суд засудив промисловця на тиждень вязниці, 50 франків кари і 500 фр. відшкодування за моральні шкоди експерта.

КУЗЕН КОРОЛІВСЬКОГО ДОМУ.

В Нордвіку помер у 65. р. життя рибалка Ян ван Кан, незвичайно популярна людина в Голяндії. Покійного рибалку вважали попросту національним героєм Голяндії. Останніх 30 літ свого життя займався він тим, що рятував загрожені бурею кораблі й рибальські човни та помагав їм добитися до берегу. Ян ван Кан урятував сотні людей. Прізвище „Спасителя" дістав він після найбільшого подвигу свого життя, коли вирятував залогу корабля „Катвік 47" в листопаді 1919. р. Тоді зірвалася на морі жахлива буря. На ширині Нордвіка „Катвік 47" почав тонути. Із шести людьми, в тім із двома синами, Ян ван Кан виплив на море. Чотирьох його партнерів потонуло. Тільки він та двох його синів чудом вирятувалися. Оба сини були поважно ранені, одначе залогу „Катвіка" вдалося вирятувати. Двічі привозив ван Кан моряків на сушу і двічі вертався на море. За другим разом його човен затонув недалеко берега. Ян ван Кан та вирятувані ним моряки добилися вплав до берегу.

Після того геройського вчинку королева відвідала Яна ван Кана в його малій рибальській хатині і обнявши, живу ще тоді, маму „Спасителя", заявила їй, що ціла Голяндія гордиться її сином.

Груди Ян ван Кана обвішені були медалями й ордерами, які він із гордощами одягав в неділю, коли йшов до церкви. Він був теж лицарем Оранського ордеру, найвищого відзначення в Голяндії. Лицаря цього ордеру вважають кузеном королівського дому і він має всі права династії. Та Ян ван Кан прожив у своєм Нордвіку до самої смерти, скромним життям, не змінивши ні привичок, ні способу життя і залишився все звичайним рибалкою.

Загальні Збори Видавничої Спілки „Діло".

В понеділок 28. лютого ц. р. в домівці Редакції „Діла" відбулися річні Загальні Збори Видавничої Спілки „Діло", попереджені ранішнім жалібним богослуженням за померших редакторів „Діла" і членів Спілки, що його в Успенській церкві відправив о. кан. Дамян Лопатинський.

Збори відкрив голова Надзірної Ради Вид. Спілки **д-р Дмитро Левицький**, покликавши на секретаря **ред. Романа Купчинського.** За президіяльним столом сидів теж заст. голови Надзірної Ради през. **д-р Кость Левицький** та найстарший директор Спілки **о. кан. Дамян Лопатинський.** Розпочалися Збори згадкою про тих членів Вид. Спілки, які за минулий рік відійшли з цього світа, а саме про: радн. Спіридона Баньковського, дир. Сидора Громницького, д-ра Теофіля Гвоздецького, дир. Миколу Заячківського й о. мітрата Тита Войнаровського; цієї згадки присутні вислухали стоячи. Загальні Збори приступили до І-ої точки денного порядку, **пос. В. Целевич** зголосив внесок відложити Загальні Збори, щоби ще перед Загальними Зборами прийняти до Спілки тих понад 20 громадян, які зголосили заяви. Цей внесок підтримав **д-р А. Говикович.** Формальну сторону справи пояснив голова д-р Дм. Левицький. Внесок посла В. Целевича перепав.

Після відчитання протоколу з попередніх Загальних Зборів звіт управних органів з діяльности за рік 1937 склав директор **о. кан. Дамян Лопатинський,** підкреслюючи поважний розвиток „Діла", головно зріст впливів з передплати, кольпортажі й анонсів у порівнанні з давнішими роками. Після того головний бухгальтер Вид. Спілки **інж. В. Несторович** пояснював поодинокі позиції біляншу, який, як щороку, дістали всі члени Спілки (друк. на цикльостилі). З технічних причин найважніші цифри подамо завтра.

Звіт Контрольної Комісії відчитав ред. **М. Таранько,** підкреслюючи також помітний розвиток „Діла" як часопису та видавництва, і зразковий порядок діловодства, зорганізованого на останніх модерних взорах, що відзначив навіть урядовий фінансовий ревізор з Варшави. На внесок Контрольної Комісії присутні одноголосно признали Надз. Раді й Дирекції абсолюторію.

Після звіту над біляном коротка дискусія відбулася довкола справи „Змагу", заініційована проф. Б. Шеховичем із Перемишля. В обороні „Змагу", аргументуючи доцільність видавати його, виступали **пп.:** М. Галібей, дир. Я. Колтунюк, д-р М. Волошин і д-р Долинський (із Заліщик). Друга коротка дискусія відбулася при внесках і запитах у справі повістевої бібліотеки „Діла", цінника оголошень і т. д. На деякі запити радн. д-ра І. Копача відповідав о. кан Д. Лопатинський і д-р Дм. Левицький.

На місце трьох уступаючих членів Надзірної Ради вибрали Збори всіх трьох тих самих, а саме: **пп. М. Галібея, інж. Ю. Мудрака та інж. Е. Храпливого.** Заступниками членів Н. Ради стали: **пос. В. Кузьмович, о. Ю. Татомир і пос. Гр. Тершаковець.** Вибори були тайні, картками (вибрані дістали по 50 або 49 голосів при 13 білих картках). До Контрольної Комісії ввійшли (через аклямацію) пп.: **дир. М. Лазорко, О. Пащак і М. Таранько.**

Велика фреквенція членів Вид. Спілки на Зборах і поважний хід нарад засвідчили про те, що члени Вид. Спілки „Діло" дорожать цією станицею і здають собі справу з її важливого значіння для всенаціонального життя.

—o—

Цьогорічний конґрес людовців радикальніший від попередніх.

Б. маршал сойму Ратай урядуючим головою партії.

В другому дні нарад конгрес „Польського Стронніцтва Людового" вибрав провід партії. Головою залишився далі Вінценти Вітос, що перебуває тепер за кордоном. Урядуючим головою вибрали б. маршала сойму Ратая, який не хотів з уваги на поганий стан здоровля прияти вибору, але дав остаточно свою згоду, коли зібрані заявили, що не вийдуть зі салі, доки Ратай вибору не прийме.

Сенсацією на конгресі було те, що з партії викинули адвоката д-ра Путека.

До головної ради партії увійшли між іншими б. віцепремієр Тугут, проф. Кот, дружина проф. Котa, б. посол Міколайчик. Значний відсоток вибраних, бо майже половина — це молоді.

Між іншим конгрес ухвалив, що виховною організацією молоді признає організацію „Віці". Кажуть, що вже й на цьому конгресі було багато учасників, які пройшли школу тієї організації, і багато з них саме увійшло до головної ради партії.

Ті, що мали змогу бачити наради конгресу ПСЛ, кажуть, що в порівнанні з попередніми конгресами цієї партії цьогорічний визначався великою внутрішньою силою та більшим радикалізмом.

Наприкінці треба підкреслити, що М. Ратай у своїй промові заявив, що до „Польського Стронніцтва Людового" горнуться українські та білоруські селяни.

В обороні Церкви та її Голови.

ПРОТЕСТ СУПРУГА.

Головна Рада Союзу Українських Приватних Службовиків „СУПРУГА" приняла на своєму засіданні дня 21. лютого ц. р. таку резолюцію:

Союз Українських Приватних Службовиків „СУПРУГА", що обединує українських приватних службовиків у краю, протестує проти вмішування посторонніх чинників в українські справи, зокрема проти нахабного своїм змістом і тоном виступу посла Войцеховського на терені варшавського сойму, та в зрозумінні високого значіння Церкви в житті одиниць і нації заявляє свою найвищу пошану її Князеві.

Львів, дня 21. лютого 1938. р.

Головна Рада Союзу Українських Приватних Службовиків „СУПРУГА" у Львові.

ПРОТЕСТАЦІЙНЕ СТАНОВИЩЕ КОЛОМИЙСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА.

Відгомін напасти посла Войцеховського на Князя української греко-католицької Церкви, нашого Найдостойнішого Митрополита Андрея, схвилював глибоко і громадянство м. Коломиї. Специфічні місцеві умовини не дали змоги на той виступ посла, вибраного й українськими голосами під авспіціями наладнання українсько-польських взаємин, який зрадив мандат своїх виборців для задоволення низьких інстинктів польської вулиці, зареагувати так як годилось би. Через те протестаційне становище громадянства виявилось у такій формі:

Дня 20. лютого в 12. год. відправив о. прелат О. Русин богослуження в катедрі Митрополита Андрея й українського народу, закінчене піснею „Тебе Бога хвалим", ектенією благальною та многоліттям. Рівночасно громадянство Коломиї вислало до Митрополита спеціяльну адресу, в якій 1) заложило якнайрішучіший протест проти того небувало образливого виступу посла В. проти Найдостойнішої Особи нашого Князя Церкви; 2) заявило, що вважаючи становище Митрополита становищем цілого українського народу, стоїть і стоятиме твердо й непохитно в обороні нашої Церкви та її Князя; 3) висловило Йому заяву синівської любови й повного віддання. Адресу підписало 512 громадян.

ОБРАЗА КНЯЗЯ НАШОЇ ЦЕРКВИ — ЦЕ ОБРАЗА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ.

Українське громадянство зібране 23. лютого ц. р. в Товмачі в числі понад 200 осіб, протестує проти нападу посла Войцеховського в сеймі на нашого Владику й духовенство. Громадянство Товмаччини висказує своє здивування з приводу того, що польські посли приплескували цій повній ненависти та злості промові посла Войцеховського. Образу Князя Церкви уважає громадянство образою українського народу та заявляє свою синівську любов і пошану та беззастережне довіря Голові нашої Церкви.

КНЯЗЮ УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕРКВИ — МИ З ТОБОЮ!

Громадяни села Воля Висоцька біля Жовкви вислали до Екс. Митрополита таке письмо:

„Ваша Ексцеленціє, Високодостойний Митрополите! Ми, українці-католики, громадяни села Воля Висоцька біля Жовкви, зі зрозумілим спочуттям прилучуємося до тисячних голосів наших братів і сестер українців, що лунають тепер по всій Галицькій Землі з приводу великої зневаги, нанесеної нашому Народові у Вашій Найдостойнійшій Особі і кличемо: Князю української Церкви — ми з Тобою! Твоя кривда — наша кривда! Твоє слово — наше слово! Твоя перемога і слава — наша слава! Великий наш Архиерею і Батьку: Веди нас і заведи через Голготу до воскресення!"

Письмо підписало багато громадян.

ОБОРОНА ЦІЛОСТИ І ПРАВ ГРЕКО-КАТ. ЦЕРКВИ НАЙВИЩИЙ НАКАЗ.

Представники українського громадянства любачівської округи на нараді, що відбулася 28. лютого ц. р., ухвалили резолюцію, яку з численними підписами переслали Екс. Митрополитові. Це письмо таке:

Ваша Ексцеленціє! Високодостойний Архипастирю! Українське громадянство повіту Любачів, горде зі своєї приналежности до греко-католицької Церкви, з приводу нечуваного виступу посла Войцеховського на терені сойму завіряє через своїх представників, зібраних на нараді дня 28. лютого 1938. р., що оборона цілости і прав греко-католицької Церкви є його найвищим наказом та рівночасно висловлює Вашій Ексцеленції свою беззастережну віддання, найглибшу честь і синівську любов

—o—

З Міської Управи у Львові.

Львівська Міська Управа розглядала на засіданні 28. лютого ц. р. частину міського буджетового прелімінаря на 1938/39 рік, що торкається субвенцій на релігійні цілі. У прелімінарі поміщені такі субвенції: на костел Остробрамської Богоматері 20.000 зол., на костел у Сигнівці 5.500 зол., на костел у Персенківці 5.000 зол., на костел у Знесінні 1.000 зол., на інсталяцію центрального огрівання вірменської катедри 3.000 зол., вкінці на церкву св. Миколая 500 зол. Радник Судгоф, що був референтом справи, предложив внесок підвищити субвенцію на костел Остробрамської Богоматері ще на 10.000 зол., на костел у Сигнівці на 3.500 зол., на костел у Знесінні на 4.000 зол., мотивуючи цей внесок тим, що місто Львів повинно дбати за підтримку релігійних почувань населення. Після того радник сенатор Децикевич заявив, що погоджується з поглядом, що треба підтримувати релігійні потреби населення. Тому, що та підтримка повинна обіймати також вірних греко-католицького обряду, зголосив внесок признати субвенцію в сумі 5.000 зол. на будову церкви св. Івана Богослова. Президент міста д-р Островський заявив на те, що в буджеті міста Львова покищо нема покриття на запропоновані субвенції, але якщо зчайшлисяб фонди, він радо підтримає зголошені внески.

ХОЧЕТЕ ДОБРЕ ПРОДАТИ
СВОЮ РЕАЛЬНІСТЬ
АБО ЇЇ ЗАМІНЯТИ?
ДАЙТЕ ОГОЛОШЕНЯ ДО
НАШОГО ЩОДЕННИКА

З відчитової салі.

А. Жук: Місце української кооперації в кооперативному русі Польщі.

Згідно із заповідженою програмою відбувся в суботу 26. лютого в малиновій салі Дому Української Кооперації у Львові 2-ий з черги виклад з кооперації п. н. „Місце української кооперації в кооперативному русі Польщі". Піделегент ред. Андрій Жук на основі статистичного матеріялу, послуговуючися при тім гарно виконаними діяграмами, представив численно зібраній авдиторії порівняльний стан українських кооператив, обединаних в РСУК, у відношенні до кооператив, обединаних в інших Ревізійних Союзах. З поданого матеріялу виходить, що українські кооперативи, хоч виявляють безсумнівний розвиток, у деяких ділянках далеко ще не осягнули свого відповідного ступня розвитку і загальний матеріяльний стан їх не дорівнює чужим кооперативам.

Для ширшого загалу, що цікавиться нашим кооперативним рухом, такі виклади дуже цінні бо вони дають перегляд стану й сили нашого зорганізованого господарського життя.

В програмі є ще 9 дальших викладів, метою яких є познайомити слухачів про стан і потреби поодиноких видів наших кооператив.

Черговий виклад п. н. „Стан і потреби молочарського виду кооперації" виголосить інсп. інж. О. Зибенко в середу 2. березня в год. 18.

У справі непошанування греко-католицьких свят.

ВІДПОВІДЬ МІН. КВЯТКОВСЬКОГО НА ІНТЕРПЕЛЯЦІЮ ПОС. Д-РА СТ. БАРАНА.

Управа найбільшої у Польщі монополевої складниці тютюневого сирівця в Борщеві, що вже нераз допускалась непошанування греко-католицьких свят примушуванням робітників та робітниць греко-кат. віроісповідання під загрозою позбавлення праці й заробітку до робіт у складниці в греко-кат. свята, видала восени минулого року доручення тютюневим плянтаторам доставити тютюневий сирівець у дні 8. листопада 1937 р., себто в урочисте свято св. Димитрія. Для пояснення подамо, що на південному т. зв. теплому Поділлі, зокрема в борщівському повіті, управляють люди тільки найшляхотніші роди тютюну і то на значних просторах і що плянтаторами є там у величезній більшости наші селяни. Дістають вони за свою нелегку працю, получену зі значними видатками в готівці на будову спеціяльних сушарень та їх опалювання, розмірно невелику винагороду, яка через кривдячу наших плянтаторів-селян клясифікацію при відборі тютюневого сирівця часто-густо не покриває навіть вложених видатків у готівці. З цієї причини є зрозуміле огірчення наших плянтаторів на управу монополевої складниці тютюневого сирівця в Борщеві, у проводі якої стоїть відомий у Борщівщині наш національний противник п. Падальог. Зазначити слід теж і те, що тютюневий монополь на перероб. сирівця шляхотних тютюневих сорт, випродукованих нашими плянтаторами в Борщівщині та в сумежних повітах, зробляє дуже багато, виробляючи з того сирівця кращі роди тютюну і папіросок.

У справі непошанування греко-кат. свят управою монополевої складниці тютюневого сирівця в Борщеві виїс посол чортківської виборчої округи д-р Степан Баран інтерпеляцію в соймі 22. грудня 1937 р. до міністра скарбу і вавів між іншим факт, що в дні урочистого греко-кат. свята 8. листопада 1937 р. стокількадесять тютюневих плянтаторів греко-кат. віроісповідання були змушені доставити своїми підводами тютюневий сирівець до Борщева, нераз із далеко положених сіл. Інтерпелянт, подаючи це до відома міністра скарбу, прохав його, щоб на будуче згадана управа монополевої складниці тютюневого сирівцю в Борщеві шанувала греко-католицькі свята і не примушувала плянтаторів греко-кат. віроісповідання до достави сирівця у тих днях.

На цю інтерпеляцію відповів письменно віцепремієр і міністр скарбу Квятковський; зміст цієї відповіди такий:

Дирекція Польського Тютюневого Монополю видала окрему інструкцію в справі викупу краєвого тютюневого сирівця з тим, що відбір має переводитися тільки у звичайні дні з виключенням неділь і римо-кат. свят, а на терені воєвідств станиславівського і тернопільського теж з виключенням греко-кат. свят. Також для плянтаторів інших віроісповідань не визначується достави тютюну в дні їх урочистих свят. Органи тютюневого монополю, призначені до відбору краєвого тютюневого сирівця, строго придержуються повищої інструкції дотично свят, зокрема греко-католицьких, на терені воєвідств станиславівського і тернопільського.

У випадку, що його підніс в інтерпеляції пос. д-р Ст. Баран, зайшов тільки недогляд урядовця в Борщеві, що опрацював плян викупу сирівця і визначив його доставу на день 8. листопада 1937 р. для 158 плянтаторів. Одначе на заввагу дирекції Польського Тютюневого Монополю, що на цей день припадає урочисте греко-кат. свято, управа монополевої складниці тютюневого сирівця в Борщеві відкликала речинець достави на 8. листопада 1937 р., але це відкликання дійшло вже запізно до відома плянтаторів. Тому то і сталось таке, що плянтатори греко-кат. віроісповідання, не знаючи про відкликання, таки доставили свій сирівець до Борщева у своє урочисте свято. На будуче таких випадків, як вище згаданий, уже не буде, бо дирекція Польського Тютюневого Монополю про це заздалегідь подбає.

Архиєпархіяльні вісти.

Іменовані й назначені: 1. о. Гуглевич Данило, завідатель Білого заралівського деканату, катехитом у Бережанах. — 2. о. Дурбак Всеволод, був. префект Малої Семінарії у Львові, директором Ремісничої Бурси й душпастирем для робітників у Львові. — 3. о. Лішинський Михайло, сотрудник у Дубі перегінського деканату, капеляном С. С. Студиток у Бруховичах. — 4. о. д-р Фіголь Володимир духовником Малої Семінарії.

Канонічну інституцію на парохіях дістали: 1. о. Бордуляк Виктор, завідатель Ходачкова Великого козівського деканату, на Ходачків Великий. — 2. о. Гудей Микола, завідатель Сервир озірянського деканату на Сервири. — 3. о. Свистун Петро, завідатель Нуща олійського деканату, на Нуще. — 4. о. Терешук Володимир, завідатель Високька брідського деканату, на Високько.

Завідательства дістали: 1. о. Ганзе Роман, парох Зборів львівського деканату, у Зборові. — 2. о. Голованський Михайло, завідатель Лолина долинського деканату, у Фразі стрілицького деканату. — 3. о. Грат Станислав п'ятий повороту зі студій у Тростянці Великому олійського деканату. — 4. о. Коржинський Василь, неопресвитер у Витвиці болехівського деканату. — 5. о. Кулик Василь, парох Зборова, у Зборівських львівського деканату. — 6. о. Малий Юрій, сотрудник у Ясенівцях золочівського деканату, в Якимові мшанецького деканату. — 7. о. д-р Пелліх Володимир, зі Станиславівської Єпархії, в Чернові бурштинського деканату. — 8. о. Пилипчук Мирон, сотрудник у Банюнині мшанецького деканату, в Покрівцях жидачівського деканату. — 9. о. Салагуб Роман, сотрудник у Добромірці новосільського деканату, в Надтичах миколаївського деканату. — 10. д-р о. Сарок Степан, сотрудник у Добротворі струмилокамінецького деканату, в Незвисові тогож деканату. — 11. о. д-р Цегельський Ігнатій, апол. катехит і сотрудник у Камінці Струмиловій, у Любині Великім городецького деканату.

Доїзджаючими завідателям назначені: о. Нікінкевич Ярослав, сотрудник у Винні стрілицького деканату, у Фразі тогож деканату. — 2. о. Побігушій Богдан, ректор церкви в Бубниці любінецького деканату, в Трухановій тогож деканату. — 3. о. Семьовський Дмитро, парох Колоколина бурштинського деканату, в Журові тогож деканату.

Ректором церкви іменований: о. Мацієвич Іван, був. завідатель Гая Старобрідських, у Старих Бродах.

Доїзджаючим ректором церкви назначений: о. Лиховач Гавриїл, парох Утіховач перемишлянського деканату, в Тучнім тогож деканату.

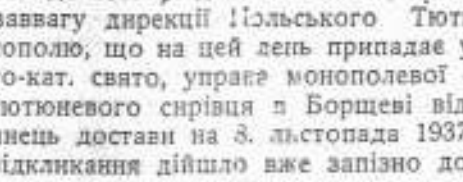

Сотрудниками з правом управи назначені: 1. о. Барилик Тома, ректор церкви в Тучнім перемиського деканату в Липині Горішній рогатинського деканату.— 2. о. Щирба Леонід, сотрудник у Красним буського деканату, в Демні миколаївського деканату.

Сотрудниками назначені: 1. о. Білинський Володимир, неопресвитер, у Могильниці теребовельського деканату. — 2. о. Будний Юрій, неопресвитер, у Кошлаках новосільського деканату. — 3. о. Буць Олександер, неопресвитер, у Зарудцях яричівського деканату. — 4. о. Галій Василь, неопресвитер, у Скоморохах Нових галицького деканату. — 5. о. Галлій Йосиф, неопресвитер, у Куткорі глинянського деканату. — 6. Данько Володимир, неопресвитер, у Березівцях миколаївського деканату. — 7. о. Дикий Роман, був. сотрудник у Липиці Горішній рогатинського деканату, в Бурштині. — 8. о. Дмитрук Евген, сотрудник у Струсові теребовельського деканату, в Камінці Струмиловій. — 9. о. д-р Михайлишук Дмитро, сотрудник у Демні миколаївського деканату, в Красним буського деканату. — 10. о. Павасюк Йосиф, сотрудник у Куткорі глинянського деканату, в Струсові теребовельського деканату. — 11. о. Приплям Ярослав, неопресвитер, у Сварничові рожнятівського деканату. — 12. о. Семен Володимир, неопресвитер, у Вербилівцях рогатинського деканату. — 13. о. Слободян Володимир, неопресвитер, у Дубі з о-сідком у Рінім перегінського деканату. — 14. о. Сяник Богдан, неопресвитер, у Добромірці новосільського деканату. — 15. о. Тарнавський Володимир, неопресвитер, у Заланові рогатинського деканату.

Рукоположені: 1. о. Білинський Володимир. — 2. о. Будний Юрій Степан. — 3. о. Буць Олександер. — 4. о. Галій Василь. — 5. о. Галлій Йосиф. — 6. о. Данько Володимир Адам. — 7. о. Коржинський Василь Онисим. — 8. о. Приплям Ярослав. — 9. о. Семен Володимир. — 10. о. Слободян Володимир. — 11. о. Сяник Богдан Юрій. — 12. о. Тарнавський Володимир.

† Померли: 1. о. Андрущишин Ілля, парох Незвисова. — 2. о. Вонс Степан, парох Ігровиць. — 3. о. Тимішевський Василь, парох Фраги. — 4. о. Чекалюк Богдан, парох Пійла.

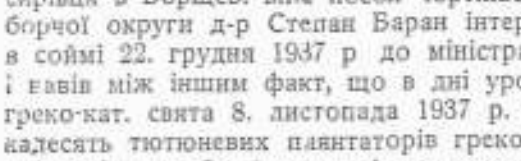

Зі судової салі.

ПРОЦЕС ЗА ПРИНАЛЕЖНІСТЬ ДО ОУН У СТАНИСЛАВОВІ.

Третій день розправи (24. лютого).

На самім вступі виявилося, що того дня виток не западе, бо воєвідський знавець від політичних справ м-р Шандровський повідомив суд, що на розправі явитися не може. Він був тоді саме як знавець у політичнім процесі у Стрию.

Як першого переслухували свідка обвинувачення, агента слідчої поліції Ябчинського, котрий чомусь не показувався в тому часі процесу, як переслухувано свідків обвинувачення, але зявився аж на самому кінці; на час його зізнань заряджено повну тайність розправи. Зачувати, що він ані слова не сказав такого, що вимагало тайности. Опісля зізнавали свідки на оборону підсудного Михайла Мартинця, Катерина й Олена Мартинці: в липні 1935, коли той підсудний буцімто мав бути у Львові, він з дому нікуди не виїздив і нормально працював у своїм варстаті.

Процес цей незвичайно цікавий з того погляду, що органи безпеки і чому зачинають кваліфікувати як „приналежність до ОУН" або як „роботу на річ ОУН". Одначе про подробиці можна буде довідатися щойно з кінцевих промов, які хіба не будуть тайні.

Прикро вражає неодностайна поведінка оборонців: два з них постійно промовляють по польськи.

Справу перервано до 10. березня.

ЗА ВБИВСТВО КОМАНДАНТА „СТШЕЛЬЦА".

Як ми вже повідомляли — минулої пятниці і суботи відбулася розправа перед судом присяглих у Бережанах проти трьох селян з Таурова пов. Бережани, а саме: **Михайла Воробія, Михайла Загробельного і Павла Загробельного** яких прокуратор притягнув до відповідальности за вбивство команданта „Стшельца" в Таурові Адольфа Чуби в червні м. р. На основі вердикту присяглих суддів трибунал засудив за вбивство А. Чуби М. Воробія на 12 років вязниці, М. Загробельного на 8 років, Павла Загробельного на 5 років вязниці — обох за допомогу до вбивства.

НОВИНКИ.

— **В Українському Лікарському Товаристві** чергові сходини членів у пятницю 4. березня в год. 7. ввечір. На сходинах виголосить д-р Нарциз Лукіянович відчит п. н. „Перегляд руху хворих та хворобливих випадків неврольогічного відділу Народньої Лічниці в 1937. р.".

— **Зібрання Фільольогічної Секції Н. Т. Ш.** відбудеться в суботу 5. березня в год. 18-ій у Бібліотеці НТШ для рефератів д-р Я. Гординського і В. Радзикевича про праці М. Возняка: „Псевдоконинський і Псевдополетика" та „Молодість Франка".

— **Садівничий і пасічничий курс** уладжує Краєве Господарське Товариство „Сільський Господар" у Львові в часі від 7.—19. березня ц. р. Є це курс призначений для осіб зі середньою освітою, які по його скінченні будуть працювати потім як інструктори садівництва і пасічництва в краю. Садівничий курс відбудеться від 7.—14. ц. м., пасічничий від 14.—19. березня. Оплата за один курс 8 зол., за обидва курси разом 12 зол. Додаткові зголошення приймає ще Краєве Господарське Товариство „Сільський Господар" у Львові, Руська 20.

— **Печера Мазепи в Киеві.** Підчас земельних робіт відкрили стару печеру гетьмана Івана Мазепи. Окрема археольогічна комісія забезпечила вхід до печери та занялась її дослідом.

— **Шкільні великодні ферії.** Шкільні куратор'ї приготовляють розпорядок у справі цьогорічних великодних ферій у вселюдніх і середніх школах. Цього року великодні ферії починаються 13-го квітня і триватимуть до 20-го квітня.

— **Пожежа старинної церкви.** Минулої неділі вечором згоріла в селі Грабіжній, пов. Зборів, старинна дерев'яна церква з XVII. віку, великої історично-музейної вартости, з цілим уладженням. Пожежа повстала від незгашеної свічки на престолі, від якої запалилися паперові квіти. Вартість самої спаленої церкви сягає 3.000 зол., внутрішнього уладження 8.000 зол. Історично-музейна вартість безумовно куди більша.

— **Нові костели в Калущині.** В калуському повіті будують два нові костели, а саме у Стефанівці та у Цвітовій. Будову костела у Стефанівці фінансує копальня Тесп-у в Голині, у Цвітовій землевласник Смоленський.

— **Помер „приятель" українців.** У вівторок в год. 2.45 вночі помер по довшій недузі Владислав Грабський у 65. році життя, б. премієр і міністр скарбу та хліборобства. Він разом зі своїм братом проф. Ст. Грабським був відомим „приятелем" українців.

— **Здичіння між польською шкільною молодю.** Краківський „І. К. Ц." з 2. ц. м. (ч. 61) пише: Про нечуване здичіння шкільної молоді свідчить найкраще подія, що трапилася в костелі св. Анни у Львові. По вечірні напали якісь типи з учеником VIII кляси з другої гімназії на 8-літнього Тадея Гавриша, викрутили його руку і тоді гімназист вирвав йому з голови шість пучок волосся зі шкірою. Батьки покаліченого хлопця пішли до судового лікаря, щоби ствердив рани на голові і повідомили комісаріят поліції та дирекцію гімназії.

— **Львівська хроніка.** На 59-літню Регіну Фельдман (Жовківська 22), яка переходила вчора вул. Городецькою, напало якихсь двох злочинців і вирвали їй течку з дорогоцінностями вартости 837 зол. — До приватного бюра А. Цаплінського при вул. Бельовського вломився якийсь злодій і забрав машину до писання „Ремінгтон" вартости 500 зол. — На стрих Ізака Гольдгаєра (Сикстуська 17) вломилися злодії і вкрали жіноче, мужеське біллє та постіль, вартости 511 зол. — Також зі стриху Павла Стріха (Сикстуська 25) вломники вкрали постіль вартости 270 зол.

— **Пачкував сахарину.** Поліція арештувала в Роздолі пов. Станиславів одну купчиху, яка перепачковувала сахарину і камінці до запальничок. Підчас ревізії поліція забрала в неї кілька кільограмів сахарини і 1.500 каменчиків. Сахарину надсилали купчисі харчевими пачками, що проходили на різні прізвища.

— **Безконечна черга мільонових зловживань.** Нема вже дня, щоби преса не приносила вісток про щораз то нові велитенські зловживання. І так торговельний відділ окружного суду у Варшаві ствердив при досліді резервових фондів варшавської електрівні, що в таємничий спосіб пропало 1,200.000 зол. Колишні концесіонарі відступали відповідні квоти нібито на фонд будови домів для робітників варшавської електрівні, але цих домів не будували. Тепер уже не можна висвітлити, де поділося 1,200.000 зол. — Перед окружним судом у Лодзі стане в найближчому часі б. касієр міської різні ч. 2, Еміль Козій, який допустився велитенських грошевих зловживань у різні так, що керманич різні Густав Фельфі з розпуки скінчив самогубством. По виявленні аферн Козій утік і довший час скривався. Щойно в лютому ц. р. арештувала його поліція в одному з готелів у Сосновці. Слідство виявило, що Козій довів до втрат теж кільканацять більших фірм, від яких брав на сплати дивани, меблі, машини і не платив ні сотика.

— **Дзвін на Мон Блян.** На скалі Мон Блян в Альпах стоїть велитенська статуя Христа; в підставі статуї викули у скалі капличку, де відправляють богослуження для туристів і населення, що мешкає в селі Л'Уш. Тепер збудують ще дзвінницю, з якої дзвін буде скликати туристів на молитву. Вежу дзвінниці збудують з давних металевих монет, що їх зібрала шкільна дітвора у Франції.

— **Заплатив гривну фальшивими грішми.** Суд у Ліверпулі засудив відомого фальшівника грошей Альфреда Андрюса на кілька років вязниці. Виявилося, що кілька років тому суд засудив його на високу гривну за фальшування грошей, яку засуджений заплатив з місця. Щойно по якімсь часі виявилося, що Андрюс заплатив гривну фальшивими грішми. Про цілу справу заговорило в англійській пресі і влада опинилася в незручному положенню, бо Андрюс пропав без сліду. Щойно тепер удалось його зловити і судді засудили його вже не на гривну, але на кілька років вязниці.

— **Тосканіні бойкотує Австрію.** Відомий композитор і диригент Тосканіні, який диригує музичними фестівалями в Зальцбургу від хвилини припинення своєї мистецької діяльности в Італії, повідомив дирекцію фестівалів, що зрікається музичного проводу з огляду на відносини в Австрії.

— **Велика повінь в Німеччині.** Минулого понеділка вода розірвала греблю штучного озера, що засобляло електричною енергією цілу долину Некару. Під водою знайшлися поля, сіножати і кілька домів, з яких мешканцям удалося втечи. Шкоди покищо годі обчислити, але вона дуже велика.

— **Шпигунська афера в Америці.** У Злучених Державах викрили велику шпигунську аферу. У звязку з цією аферою арештували багато людей. Відбулася теж нарада військових комендантів, які розглянувши перші вислідн слідства, радили над зміною планів оборони Панамського каналу та фортів Нюйорк, Балтімор, Бостон і Чарлестон.

— **Афера зі схопленням** ген. Міллера — **висвітлена.** До слідчого судді, що веде слідство у справі схоплення перед кількома місяцями ген. Міллера відбулася вчора рано конфронтація пані Міллерової з жінкою ген. Скоблїна-Плевицькою, що сидить у вязниці уже 5 місяців. Адвокат п. Міллерової предложив слідчому судді документи і матеріяли у справі схоплення ген. Міллера. Він доказує своїми матеріялами, що замах виконали агенти ГПУ, бо того дня причалив до Гавру совітський корабель „Марія Ульянова" і нагло відплив. Авто совітської амбасади приїхало того самого дня до пристані коло 5. год. попол. і цим автом привезли ген. Міллера на корабель, бо він пропав в год. 6. попол. Третім доказом є те, що корабель „Марія Ульянова", який їздить на шляху Ленінград—Лондон—Гавр, відбував подорож через кільонський канал, а 22. вересня м. р. після того, як пропав ген Міллер, корабель плив іншим шляхом довкола Данії, оминаючи кільонський канал. Корабель змінив свій шлях тому, що були чутки про ревізію корабля німецькою владою.

— **Різні вісти.** В Гавміле в Німеччині згоріла велика прядільня з великими запасами вовни. — Паризьке комунікаційне товариство рішило звинути кілька автобусових ліній, бо 9 автобусових ліній дало 3.52 мільони франків недобору. — Недалеко місцевости Вордель на території Данцігу автобус наїхав на дерево. 8 пасажирів важко раненних. — У Москві ліквідували ватагу злодіїв, які від довшого часу крали на залізничній стації клунки та інші посилки з багажу.

— **Грипа! Заклик до матерей!** Кожна мама повинна саме у цьому часі звертати пильно увагу на здоровля своїх дітей. В жадному домі тепер не повинно бракувати блішаної коробки з таблетками Аспірини, щоб при перших появах простуди або грипи можна було відразу протидіяти недузі. Проста річ, що коли заживаємо себе в Аспірину мусимо провірити, чи на блішаним опакуванні або на табалтках є застережене з Патентового Уряду слово „Аспірія".

Дописи.

ЛЬВІВ-ЛЕВАНДІВКА.

Праця в читальні у Левандівці. Кожної неділі в нашій читальні відбуваються реферати. В минулу неділю, тобто 27. лютого п. р. п-р В. Пелех виголосив реферат про церковні справи. Він говорив про останні події на Волині в Юшківцях, Ланівцях і головно у Гриньках, пригадав подібну справу у селі Дубрівці, пов. Ніско, переповів історію православя та унії на наших землях і торкнувся справи перетягання українців на латинство давніше і тепер. Прелегент закінчив свій реферат закликом до любови своєї Церкви, обряду та народу. Після дискусії голова читальні п. І. Кочоровський та п. П. Тусеєнч закликали левандівських громадян до участи у вечірніх курсах для грамотних і неграмотних, які веде управа місцевої Рідної Школи.

Левандівський

ІЛЬКО БОРЩАК

Наполеон і Україна

ІСТОРИЧНА СТУДІЯ НА ПІДСТАВІ НЕВІДОМИХ ДОСІ ДОКУМЕНТІВ З ІЛЮСТРАЦІЯМИ. — ПЕРЕДМОВА ПРОФ. ЕДВАРДА ДРІО.

ЦІНА КНИЖКИ ЗОЛ. 2.50.

Можна дістати у Видавництві „ДІЛО", Львів, РИНОК 10. II. і таком у всіх книгарнях.

Спортові новинки.

Чеська Державна Ліга дала минулої неділі такі футбольні вислїди: Пардубиці — Вікторія Жіжков 3:0 (2:0). Несподівана перемога Пардубиць на чужому грунті. Спарта — Братислава 3:1 (1:1); Наход — Славія 5:2 (1:0). Теж несподіваний вислїд, бо після минулонеділької програної Находу у Брні та успіху Славії у Кладні, ніхто не сподівався такого вислїду. Кладно — Шлеська Острава 3:1 (0:1); Жіденіце — Простейов 5:1 (4:1); Вікторія Пільзень — СК Пільзень 2:1 (2:1).

Мадярська Ліга. Гунгарія — Немцеті 2:1 (2:0). Ференцварош — Сарветансі 3:2 (1:1)! Фебус — Кішпешт 3:2 (1:2), Бочкай — Сегед 2:0 (1:0), Електромош — ЕТО Гер 1:1 (1:0).

Швеція — ЛТЦ (Прага) 4:1 (:0 0:0 4:1). Матч відбувся в зовсім неормальних умовинах, бо в день було 18 ст. Ц. і лід зовсім стопився.

Голяндія — Бельгія 7:2 (1:0). Міжнародній футбольний матч у присутності 40.000 глядачів.

—o—

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

УКРАЇНСЬКИЙ ВІСТНИК. Орган Українського Національного Обєднання. Рік видання III. Ч. 1 (9). Січень 1938. Берлін.

ВІСТИ Українського Наукового Інституту в Берліні. Місячник. Річник V. Ч. 6 (34). Берлін.

УКРАЇНСЬКИЙ ІНВАЛІД. Четвертьчинник Українського Товариства Допомоги Інвалідам у Львові. Рік І. Ч. 4. Грудень 1937. Львів.

НАРОДНЄ ЗДОРОВЛЯ. Ілюстрований місячник. Рік II. Ч. 1 (13). Січень 1938. Львів.

ДИТЯЧА ЗІРКА. Часопис підготовчої, І та II. кляси Української Реальної Гімназії в Модржанах. Ч. 3. 1937. (Відбиваний на гектографі).

ШЛЯХ МОЛАДЗІ. Ілюстрований часопис Белорусской Моладзі. Год. IX. Ч. 15 (114) 15. листопада 1937. Вільня.

Театри.

Великий Театр:

Середа 2. III. год. 7.30 „Незвичайна подорож".

Четвер 3. III. год. 8. веч. VII. Симф. концерт львівської філгармонії.

Театр Різнородностей:

Середа 2. III. год. 7.30 „В перфумерії".

Четвер 3. III. вистави нема.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

САМБІР:

2. III. Орфей у пеклі — премієра, оперета на 4 відслони Ж. Офенбаха.

Нові стилеві декорації і костюми.

Зі Самбора ідe театр до Дрогобича.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ХОДОРІВ.

1. III. Хмара.

4. III. Пісня Бескиду

4. III. Гетьман Полуботок.

5. III. Подружній метч.

6. III. Мавена.

Театр готує до вистави оперу Лисенка „Утоплена".

КІНА.

АПОЛЬО: „Буревій" еквот. фільма.

АТЛЯНТИК: „Царський курієр" на основі Жіль Верна.

БАЛТИК: „Благословенна земля".

ВАНДА: „Останні дні Помпеї", „Багате бідпятко".

ГРАЖИНА: „Фройлайн Доктор"; „Я була шпіоном".

ЕВРОПА: „Я занюнила" (Даніель Дарьє).

КАСІНО: „Почалося у поїзді".

КОПЕРНИК: „Останній в'ях засудженого".

МАРУСЕНЬКА: „Чорти побережжа" (Мак Ляглен).

МЕТРО: „Гальтайська тріїна".

МІРАЖ: „Невдачник" (Ад. Діммз)

МУЗА: „Коли цвіте бузок".

ПАКС: „Провалена", „Орлиний Міхоровський".

ПАЛЯС: „Обожана" з Мартов Егерт.

РАЙ: „Шлях до Р'о".

РІЯЛЬТО: „Дівчина з Парижа".

СВІТ: „Аллагів город", „Лет очайдухів".

СТИЛЬОВЕ: „Історія одної ночі" і рев'ю.

ТОН: „Останній поїзд до зруйнованого міста" і „Гра життя".

УТІХА: „Антво поліцай-інтер" і рев'ю.

ХИМЕРА: „Шерлок Гольмс і д-р Ватсон".

ФОТОПЛАСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Острів Ява".

ФОТОПЛАСТІКОН „Світовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
„Швайцарія".

Ділом ушануйте память тих, що своїм зусиллям та терпінням поставили нас у ряд вопій.

ШАФКОВІ КУФРИ

валізи, міхи на постіль, коробки на капелюхи та комірці, багажові паси по цінах найнижчих поручає

Робітня римарсько-галантерійна **Н. БАРЕР**

Львів, Сикстуська ч. 2, побіч ф-ми „Салміврана"

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Середа, 2. березня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 12.03 Полуднева авдиція; 13.45 Інформаційна газетка в українській мові; 13.55 Г. Касадо: пл.; 14.30 Легка музика з пл.; 14.55 Львівська біржа; 15.00 „Львівські оповідання" Фр. Яворського, Музика з пл.; 15.20 Б'жучі вісти з міста та провінції; 15.30 Господарські вісти; 15.45 Хвилина питань для старших дітей; 16.00 Курсом мови; 16.15 Розр. музика, орх.; 16.50 19.50 20.55 Актуальна гутірка; 17.00 Відчит про КОП; 17.15 Вільончеля, органи; 17.50 Наше серце та легені; 18.00 18.50 Спортові вісти; 18.10 Грамофонтедтеп: Попурі з оп. „Орлов", пл.; 18.20 Дитячі композиції Моцарта; 18.55 Програма на завтра; 19.00 „Гріх" фрагм. із пов. Сигриди Ундсет „Олаф Гавдунів син"; 19.20 Кілька пісень. Вітовська-Камінська мецосопран; 19.35 Самотня дитина, гутірка Старого Доктора; 20.00 „На старому" пісеньки муж. хору; 20.45 Веч. дениик; 21.00 Шопенівський концерт, форт.; 21.45 Дискус „Гутірка про вічну поезію"; 22.00 Веч. настрої, орх.; 22.50 Ост. вісти; 23.00 Студіо молодих; 23.30 24.00 Танк. вечерниці.

Зол. 11·50 медалик з ланцюшком з 14-каратового золота тільки у **Б. Грінберга** Сикстуська 4.

Четвер, 3. березня 1938.

6.25—8.00 Ранішня авд.; 11.15 Вилежина в танку та пісні, муз. поранок для всіляд. шкіл; 11.40 Фрагменти із симфоній. пл.; 12.03 Полудн. авд. 13.50 Муз. догляда з пл.; 14.30 Легка музика з пл.; 14.55 Біржа; 15.00 „Львівські оповідання" Фр. Яворського, Музика з пл.; 15.25 Біжучі вісти з міста та провінції; 15.30 Госп. вісти; 15.45 Муз. мандр'вки, авд. для молоді; 16.15 Твори характеристичні й інтермеца у вик. військ. орх.; 16.50 19.55 Актуальна гутірка; 17.00 Плекання риб на Поморі, репортаж вит. д-р Володимир Кульматицький; 17.15 Деб'сі: співи, форт.; 17.50 18.50 Спортовий порадник вісти; 18.10 Гутірка про Коломию; **18.20 Молодь перед мікрофоном: Лисенко та українська народня пісня, авд. у вик. учнів Філії Держ. Української Гімназії під пров. проф. Пронеповича і проф. Радзиневича;** 18.40 Листи та програми; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Театр Уяви: „Поворот Одисея" на осн. Гомера в муз. із., 19.35 Камер. мініятура у вик. сальон. тріо; 20.05 „Раз — це мало" муз. спогади з лютого: у перерві в год. 20.45 Веч. денник; 21.45 „Кузня" Хоєвовського; 22.00 Камер. концерт; 22.50 Ост. вісти; 23.00—23.30 Із співочого альбума.

Пятниця, 4. березня 1938.

6.15—8.00 Ран'шня авд.; 11.15 Для дітей: „На дворі кор. Жигмонта"; 11.40 Дуети з італ. опер, пл.; 12.03 Полудн. авд.; 13.45 Суси. гутірка; 13.50 Фр. Крайслер як композитор і виконавець, пл.; 14.00 Концерт у вик. дутої орх.; 14.25 Легка музика з пл.; 14.55 Біржа; 15.00 „Львівські оповідання" Фр. Яворського, Музика з пл., 15.20 Біжучі вісти з міста та провінції; 15.30 Госп. вісти; 15.45 „Пять горобців в одній скриньці" опов. для дітей; 16.00 Гутірка з хорими; 16.15 Розр. концерт у вик. орх.; 16.50 19.50 Актуальна гутірка: 17.00 Уршулянки на Поліссі; 17.15 Пісеньки амер. трампа, слівно-муз. авд.; 17.50 Огляд видань; 18.00 Сніговий комунікат, спорт. вісти. 18.10 Програма на завтра; 18.15 Пізні авст. н'сні. хор; 18.40 Мелодомемти о перерухора; 18.55 Спорт. вісти; 19.00 „Театрум санкті Казимірі" авд.; 19.30 Пісеньки в супр. форт.; 20.00 Симф. концерт, орх., солісти, сп'в, скрипка: у перерві коло год. 21.00 Веч. денник, актуальна гутірка; 22.50 Ост. вісти; 23.00—23.30 При моїм фортепіяні.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Середа, 2. березня 1938.

БЕРЛІН 19.10 Розр. музика, 20.00 Симф. концерт, 21.00 Оперетькові мельодії; ВІЛЬГОРОД 20.00 Співи, 20.30 21.00 Гумор, 21.30 Нар. пісні; БРЮСЕЛЯ ФР. 21.25 22.00 „Ле Фо Мандіян" оп. Гресіка; БУДАПЕШТ 13.30 Циг. музика, 17.25 Квартет, 19.30 20.00 21.00 22.00 Опера; БЕРОМІНСТЕР 18.30 Пісеньки йодлер'в; ВІДЕНЬ 19.45 20.00 21.00 Симф. концерт під дир. О. Кабасти, Er. Петрі форт., 22.30 Із улюблених опер; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.15 Шубертові й Генделеві твори, 21.15 Камер. музика; КОШИЦІ 14.00, 18.45 Вісти: МІЛЯНО 17.15 Вок. концерт. 21.00 Пісеньки та музика; ПРАГА 19.00 20.00 21.00 22.00 „Бранденбурґці у Чехії" оп. Сметани; РАДІО ПАРІ 18.00 Орх. концерт, 21.30 Камер. музика; РИМ 17.15 Популярна музика, 21.00 Комедія, 21.35 22.00 Вок. концерт, 22.20 Танк. музика; РИГА 18.05 Пісні, 18.30 19.00 20.00 21.00 „Кармен" оп. Бізета.

Четвер, 3. березня 1938.

БЕРЛІН 15.35 Муз. дрібниці, 17.00 Романтична музика, 19.10 Нім. романтична оп. музика, 20.00 21.00 Вечір танку; БІЛГОРОД 21.00 Нар. п'сні; БРЕСЛЯВ 19.30 20.00 Симф. концерт Гіндемаро Канон; БУДАПЕШТ 21.15 Форт. сонати Бетговена у вик. Догнанія, 22.05 Джаз; ВЕЖА АЙФЛЯ 21.30 22.05 23.00 „Жірофле-Жірофля" оп. Лекока; ВІДЕНЬ 17.20 Голяндські нар. пісні, сопран, 19.50 20.00 Нові віденські пісеньки, 20.25 21.00 „Дас Фройлайн Парадіс" комедія Поліпера, 22.20 Танк. музика; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Форт., 20.00 Оп. музика, альт, тенор, баритон; КОШИЦІ 13.30 Струї в домашності, 18.00 Форт., 18.30 18.45 Вісти; МІЛЯНО 17.15 Ін.-бразил. концерт, 19.30 Розр. музика, 21.00 22.00 Комедія, 22.15 Віол.; ПРАГА 15.15 Сирени, концерт Чайковського у супр. орх., 19.15 Легка музика: РАДІО ПАРІ 18.00 Театр Уяви, 21.15 Пісні, 21.30 22.00 23.00 24.00 „Мадам Батерфляй" оп. Пуччіні; РИГА 18.00 18.45 Латвійські нар. пісні; РИМ 19.30 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 „Богема" оп. Пуччіні; ШТРАСБУРГ 21.30 22.00 23.00 „Кові фан тутте" оп. Лекока.

Пятниця, 4. березня 1938.

БЕРЛІН 19.10 Фільмові мельодії, 22.30 Розр. концерт; БУДАПЕШТ 17.30 18.00 Циг. музика, 19.30 20.00 21.00 22.00 Опера; ВІДЕНЬ 15.15 Соната на кларнет і форт. ф-моль Корнгавта, 17.00 Для дітей, 17.40 Віол. 19.35 20.00 21.00 22.00 „Страсти на осн. св. Матея" „ораторія Баха, сопр., альт. хори, симф. орх.; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Дитячі пісні, 20.10 Дуга орх., 21.00 „Помовки, роблю кар'єру" ком. Гер. Геродія; КОШИЦІ 14.00 18.45 Вісти, 18.00 Савч. музика з пл., Відчит; МІЛЯНО 16.00 Концерт із Акад. св. Сесілії, сопран, форт., 21.00 22.00 23.00 Симф. концерт; ПРАГА 14.00 Шуманові твори, 16.35 Форт. тріо Сметани, 19.30 20.00 21.00 „Христ. Коломб" оп. Мільода; РАДІО ПАРІ 18.00 Камер. музика, 21.15 Пісні, 21.30 22.00 23.00 Театр Уяви: „Давід Коперфільд"; РИМ 21.00 22.00 Оперетка.

Радіокутик.

ПОЛЯРНА ЗОРЯ ЗАКОЛОЧУЄ РАДІОВИЙ ВІДБІР.

Коли вночі з 26. на 27. січня п. р. загор'лася на овалі полярна зоря, денські слухачі не могли зовсім вислухати авдиції в закордонних станцій. Данці адеморувалися, та навіть готові були пов'рнти в кінець світа, бо коли вже радіо не діяє... Здавалося би, що полярна зоря та радіо не мають нічого спільного Чим є полярна зоря? Твориться вона внаслідок сильного притягання електричних сонячних променів, або інакше сонячних електромагнетичних хвиль, магнетичною силою землі. Сонячні промені, коли вже дійдуть до вищих верств атмосфери, підлягають т. зв. абсорбції і тоді наступає явище кольорового світла.

Відомо вже стверднли, що що кількадесять літ полярна зоря появляється виняткова часто, при чому світить від год. 10. до 24. В цьому часі електромагнетично-сонячні промені так підлягають магнетичному діланню землі, що потрапляють на ту сторону земляної кулі, де саме панує н'ч.

Полярна зоря виразно свідчить, що сонячні промені не розходяться простими лініями, як довший час думали вчені. Вони подібно як всі інші електромагнетичні хвилі, підлягають впливам інших магнетичних хвиль та можуть зійти зі своєї первісної дороги. При явищі полярної зорі маємо до діла зі „скрученими сонячними променями", які можна догадатнути, з хвилиною, коли дістануться верстви атмосфери, як до „газової поволоки" землі.

Появу полярної зорі звичайно супроводять магнетичні розлади, тому що причиною обох цих явищ є збільшене промінювання сонця. Відомо, що радіовий відбір є гірший уденъ як уночі. Тому нічого дивного, що в часі особливо сильного діяння сонця, як саме в часі появи сильної зорі, слухати радія майже неможливо.

КОРОТКІ ХВИЛІ ПРОТИ КАТАРУ ТА ГРИПИ.

Один з американських л'карів винайшов спосіб лікувати катар та грипу при помочі коротких хвиль. Лікар наставляє проміння свого апарату на хвору частину т'ла пацієнта і тепло цих променів нищило мікроби. Цей апарат може також служити до лікування чиряків. Повідомляють, що вже 6.000 хворих вилікувано в цей спос'б.

Подяка.

День 28. січня 1938 р. приніс зі собою страшну хвилину — момент смерти ВОЛОДИМИРА ТЕМНИЦЬКОГО, мого чоловіка і батька наших дітей.

Невблагана сила смерти не повернулась ні перед великими зусиллями й ціпими заходами Впов. проф. д-ра М. Панчишина, ні перед найщирішою н'жною працею Впов. д-ра В. Лазорка, якому нераз вдавалося викликати поріднй настрій у психічно та фізично втомленого хворого.

У першій м'рі дякую від усієї моєї душі Впов. проф. д-рові М. Панчишинові, що цілими роками безкорисно лікував Померлого, та не шадив ні часу ні труду, щоб привести мого чоловіка до здоровля. Водночас дякую Впов. п. д-рові В. Лазоркові за ширу віддапість, з якою спішив з полекшею пригнобленому Недужому в останніх двох місяцях, як також д-рові Квапінському, лікареві Суспільної Обсервачальні, який своєю прихильністю багато прислужився Померлому.

Дякую Впов. Головному Отоманові п. Андрієві Лящицькому за ширі вислови співчуття та вінок і Впов. Ген. В. Сальському за вислови співчуття від воїнства У. Н. Р.

Всечесній Отцеві Новосадові дякую за панахиду і відправу похорону, Впов. промовцям д-рові В. Старосольському, д-рові Л. Ганкевичеві, ред. Скалківі, п. Шерерові та І. Кушнірові за їх щирі, теплі і такі сильні слова прощання; Львівській „Робітничій Громаді" за останню прислугу; Товаришам і Товаришам моїх дітей за участь у похоронах, хорам за співи.

Врешті дякую щиро Адвокатській Раді у Львові на чолі Впов. Деканя д-ра Здіслава Станкевича за дорадову матеріяльну поміч.

Всім нашим Друзям, Товаришам Померлого та Знайомим, що поспішили в цьому важкому для нас часі з устною чи письменною підтримкою наша найщиріша дяка.

Ростислава, Рута і Оріх Темницькі.

БІРЖА.

Львів, 1. березня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·72 88·25, Долярн американські 5.26·50, 5.24·00 Долярн канад. 5.26·00—5.23·50, Фльорени гол. 296·04—294·30, Франки фр. 17·3/ — 17·07, Франки швайцарські 122·90—122·10 Фунти англ. 26·54—26·38, Гульдени данц. 100·25—99·75, Корони ч. 17·60—16·40 Кор. дан. 118·45—117·60 Кор. норв. 133·25—132·30, Корони шв. 136·79—135·80, Ліри-італ. 21·90—20·80, Марки фінлянд. 11·72 —11·25, Марки нім. 108·00 —1·2·00 Шилінги австр. 96·00—90·00, Тель Авів 26·20 —25·95, Марки нім. срібні 121·00 — 119·00

Банкн.

Банк Польський 119·00, Цукор 36·50, Вугель 31·50, 32·25, Ліквідн 64·00, Можель 14·00, Остроленъ 57·00, Стараховичі 39·25, 39·75, 39·85, Габербуш 48·25.

Папери.

4 і пів проц. внутр. 66·75, 66·00, 3 інв 1 ем. 83·88 серія 90·00, 3 пов. інв. 2 ем. 83·88, серія 93·00, 5. поверх. 69·25 прем. дол. 43·25, 4 конвер 68·00

Тенденція спадаюча.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 1. березня 1938 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 3·45 зол.
1 кг. масла бочков. инд. з опак. 3·50 зол.
молоко . . . . . 18—19 сот.
(яйця копа) . . . . . 3·20 зол.

Тенденція на масло й молоко здержана, на яйця зниккова.

З СВІЖИХ ПУПЯНКІВ І КВІТІВ

Сія Серденшника змішує і успокоює серце. Магістер Едвард Гобец. Варшава, Міодова 14. Продаже: Аптики і Дрогерії. 472 2-15

ОПОВІСТКИ.

Книгарня Шевченка просить п. Марію Гавриляшин подати негайно свою адресу. Справа дуже важна. 495 1-2

Замість цвітів на домовину нашого дорогого і незабутнього судді Степана Гладиповського складають 10 зол. на фільо чит. „Просв'ти" на Вульці і 15 зол. на Рідну Школу калуські приятелі: Д-р М. Воробці 5 зол., Мелася Байдова 5 зол., В. і О. Миклашевичі 5 зол. М. Мосорн 10 зол.

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ШУКАЄМО панночок пристійних, молодих, метких, найкраще абсольвенток середніх шкіл або торг. курс'в, до продажі в елегантних крамницях. Зголошення, референції, фотографія — Адміністрація „Каміл 300". 491 1-2

ФАБРИКА прийме директорку відділу, 30 років, незалежню, енергічну, совісну, аредуковану учительку, або абсольвентку сер. шкіл. Зголошення, референції — Адміністрація „Чесна". 491 1-3

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

ТЕХНІК дентистичний — українець з десятьлітньою практикою шукає посади. Зголошення: Тернопіль, скр. почтова 36 „Техн'к". 492 1-2

РІЖНІ

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, черевні, жиркові, проти усування матиці під гарантією виконує відоме **УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА.** Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2041 34-100

ВІЧНІ ПЕРА направляє дешево, солідно „Прешка" Львів, тепер Шайнохи ч. 1. 210 10-7

ОГОЛОШЕННЯ.

фортепіяни, піяніна

першорядних марок нові й оказійні.
Догідні кредитові умовини.

Новацький

ЛЬВІВ, ПІЛСУДСЬКОГО 17.
Тел. 235-21.

БРИТВИ

найліпші, гарантовані, світових марок продає по найнижчих цінах оказійно фірма

С. ФЕДЕР

ЛЬВІВ Коперника ч. 15 а
" Сикстуські ч. 7
" Галицька 16

Шукаєте мешкання?

Найдете його і буде воно Вам зовсім відповідати, як що дасьте оголошення до „Діла".

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . зол. 0.35
1 мм. одношпальтовий в тексті і поміжних . зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . зол. 0.10
шукаючі праці . . . . . зол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . зол. 480.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . зол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . зол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло", З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10

Ч. 46 (14.878). Львів, четвер 3. березня 1938. Орган руского шляхетного дїлателя. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 223-41
Телефон Друкарні 229-28
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБСЯЗІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Кооперативний Банк
„ДНІСТЕР"
ЛЬВІВ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20
поладнує всі банкові чинності, зокрема під найкориснішими умовами приймає вкладки ощадности, отвирає ченові рахунки, переводить есконт векслів, торговельні операції, купно і продаж цінних паперів.

Британські лейбуристи проти візити румунського короля в Льондоні.

Кількох представників опозиції гостро виступило на вчорашнім вечірнім засіданні палати послів проти заповіджено офіційної візити румунського короля в Льондоні. Зокрема виступають проти того лейбуристи.

Палата послів відкинула 208-ма голосами проти 104. внесок, що домагається від уряду вияснень у тій справі.

Як повитають Гітлєра в Італії?

Італійська преса подає подробиці позитання, яке мають зробити Гітлєрові підчас його побуту в Римі.

Остійський двірець зовсім перебудують та окружать просторою площею. Від того двірця йтиме нова тріюмфальна дорога, через тріюмфальну алею, Колісей та імперіяльну алею.

Гітлєр з почотом переїде до квіринальської палати і там замешкає в кімнатах, де колись жив італійський наслідник престолу. З ним приїдуть міністри: Гес, Гебельс, Рібентроп і Геринг.

Гітлєр буде присутній на сухопутніх, повітряних і морських маневрах. Базою тих останніх буде Неаполь.

Нові дипльоматичні представники національної Еспанії.

З огляду на те, що конференція Малої Антанти рішила визнати еспанський національний уряд, він намітив Палєнсію на посла в Білгороді або в Анкарі, Ромера Радігалеса — в Атенах і Прата — в Букарешті.

БРИТИСЬКІ ПОГОЛОСКИ И ЕСПАНСЬКЕ ДЕМЕНТІ.

У Гібральтарі відбувись великі британські маневри з того приводу в англійській пресі появилася вістка про протиангліїські демонстрації в еспанській місцевости Ля Лінеа, що лежить біля кордону Гібральтару. Ген. Кеіпо де Ллано виголосив там промову, в якій заявив, що Англія вкрала Гібральтар від Еспанії. „Гібральтар — сказав він буцімто — зрабували нам англійські бандити, що перекупили наш уряд і в той спосіб опанували цю скалу. Але вона є і буде еспанською". — Промову було чути в Гібральтарі, бо Кеіпо де Ллано говорив через мегафон. Ця промова викликала в англійських колах велике обурення.

Віцепремієр та міністр внутрішніх справ еспанського національного уряду рішуче заперечили цю вістку.

Чеські надії на СССР, наміри чеських комуністів.

„СССР — ЦЕ НАЙБІЛЬШИЙ ОБОРОНЕЦЬ ЧЕХОСЛОВАЧЧИНИ."

Чехословацьке „Товариство для культурних і господарських звязків зі СССР" уладило в Пільзні **при участи активних старшин** та б. легіонерів маніфестацію в честь червоної армії.

Отаман чехословацької армії Пташинський заявив у своїм рефераті, що **„СССР та його могутня армія — це найбільші оборонці незалежности Чехословаччини"**. Присутні приготовили прелєгентові велику овацію.

„ДО МОСКВИ ІЗДИМО ВЧИТИСЯ, ЯК СКРУТИТИ ВАМ ГОЛОВУ."

Чеський комуністичний посол Готт заявив у одній промові в парляменті м. ін. таке: „Ви, сопіял-фашисти закидуєте, що ми нарушуємо вам спокій. Справді — ми агітуємо і нарушуємо ваш спокій. Не дамо вам ні хвилини спокою, щоб ви не мали змоги перетравити того, що ви виссали з пролетаріяту... Чому викидаєте нас із того парляменту? Тому, що добре знаєте, що **одного гарного дня поступимо з вами так, як поступили російські большевики з царем, буржуазією та Керенським.**

Закидуєте нам, що боремося проти чехословацької держави? Так, супроти вашої капіталістичної держави не маємо заслуг, ми за тих встидались би. Ми є пролетарською партією, **нашим найвищим трибуналом є Москва. До Москви їздимо вчитися, як вам скрутити шию.** А вам хіба відомо, що московські большевики — мистці у тій справі"

Втрати японського і китайського летунства.

Представник японського командування в Китаю заявив, що від початку далеко-східньої війни знищено коло 410 китайських літаків на летунських майданах, 350 зістрілено в повітрі. Японське летунство втратило найбільше 80 апаратів.

Присилайте передплату!

Парцеляція і політика.

Львів, 2. березня 1938.

Справою, що нею найбільше цікавиться українське громадянство та його незалежна преса, є без сумніву земельна справа, чи пак політика польського уряду в ділянці виконання земельної реформи. Цій справі присвячено вже чимало місця і на сторінках „Діла", говориться про неї і на політичних партійних зїздах та вічах у краю, а з кінцем 1936 р. переведено навіть ширшу вічеву акцію в краю заходом дїячів УНДО з протестами проти дальшої колонізації польським елементом зі заходу українських земель у Польщі та за переведенням парцеляції виключно поміж місцеве малоземельне й безземельне хліборобське населення. Очевидно, цікавиться повищою справою й УПР., зокрема при нагоді щорічних буджетових дебат у соймі й сенаті, підлягаючи строгій і річевій критиці земельну політику міністерства хліборобства та земельних реформ.

Так було воно і цього року. Пос. Пеленський у буджетовій комісії та посли Болюх і д-р Баран на пленум сойму обговорили докладно цілу процедуру земельних властей, що йде в тому напрямку, щоб обмежити, а то взагалі не допустити українського хлібороба до купна парцельованої землі, всупереч тому, що закон про виконання земельної реформи дає першенство сусідській парцеляції. Згадані посли навели у своїх промовах цілу низку конкретних випадків, як то не допускають наших хліборобів до купна землі, або як їх змушують до зміни греко-кат. обряду на римо-католицький за ціну закваліфікування як набувців парцеляційного наділу.

Про згадану земську політику уряду говорив обширно на пленумі сойму пос. д-р Степан Баран дня 22. лютого ц. р., що теж обговорив і поодинокі закони, які діють у земельній справі. Ще минулого року в часі надзвичайної літньої сесії сойму вніс пос. д-р Баран (16. червня 1937) обширну інтерпеляцію до міністра хліборобства й земельних реформ з поданням місцевостей, дат та осіб, що безпосередньо були зацікавлені в парцеляції та з характеристикою поведінки органів державної адміністрації у цій справі — теж на підставі конкретних фактів і дат. Відповідь міністра Понятовського на згадану інтерпеляцію посла д-ра Барана подало недавно „Діло" і вона найкраще характеризує сучасну політику ресорту хліборобства й земельних реформ супроти наших найбільших житевих справ. Ця відповідь була доповненням програмової промови мін. Понятовського до виконування земельної реформи, яку він виголосив на пресовій конференції у Варшаві 23. жовтня 1936 р., бо у соймі такої програмової промови він ще досі не виголосив ніколи. Суть відповіди мін. Понятовського на інтерпеляцію посла д-ра Барана у тому, що він заповів, що буде переводити і дальше колонізацію дївківського воєвідства на схід від Сяну, а передовсім тернопільського, поселенцями з повітів Перемишль, Ланьцут, Ряшів, Кольбушова, Ніско і Тарнобжег, бо вони є перенаселені і мають лихі зем-

---

Sygn. VI. 1. Pr. 55/38. Wyciąg z protokołu wspól. ego posiedzenia niejawnego. Sąd Okręgowy, Wydział VI. karny we Lwowie w składzie: Wiceprezes S. O. T. Mrlicki, Sędziowie S. O. d-r J. Locker i P. Dyszewicz w sprawie konfiskaty nr. 34 czasopisma p. t. „Dilo" z daty Lwów, dnia 17. lutego 1938 r. do sygn. VI. 1. Pr. 55/38 na posiedzeniu niejawnym w dniu 22. lutego 1938 r. po wysłuchaniu zdania Prokuratora Sądu Okręgowego we Lwowie postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 17. lutego 1938 r. przez Starostwo Grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma p. t. „Dilo" nr. 34 z daty Lwów, dnia 17. lutego 1938 r., zawierającego: w art. p. t. „Nastroji lwiwskoji wulyci u warszawskomu sojmi" w użytym przy nazwie Małopolska Wschodnia cudzysłowiu, zasmiona przestępstwa z art. 154 § 1 i 2 k. k. zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa, przewidziane w § 21. ust. druk. z 17. XII. 1862. Dz. p. p. nr. 6 ex 1863, t. j. zasadzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 złotych. Uzasadnienie. Użyty przy nazwie części obszaru Państwa Polskiego urzędowej sądów, ma na celu poddanie w wątpliwość zasadności opartej na prawdzie historycznej nazwy Małopolska Wschodnia, a tym samym propagandę ukraińskich nacjonalistycznych haseł separatystycznych. Według §§ 487, 489, 493 p. k. oraz §§ 36 i 37 ust. prz. jest zatym powyższe postanowienie uzasadnione. — Przewodniczący: Mrlicki, w. r. Protokolant: Barików, w. r. Za zgodność: L. Locker, w. r. Protokolant: Barików, w. r. Za zgodność: L. Jaroszek, kier. sekret.

—o—

ло та майже ніяких парцеляційних теренів. Зательвінське воєвідство на схід від Сяну має ще мати коло 36.000 га, а тернопільське близько 100.000 га землі, яку слід розпарцелювати згідно з постановами закону про виконання земельної реформи з 28. грудня 1925 р.; в додатку і почаа родючої землі є там куди краще, як на заході у вичищених вище повітах. Про те, що Галичина і на сході є надмірно перелюднена кліборобським малоземельним та безземельним населенням і що панує тут нечуваний голод, мін. Понятовський не сказав у своїй відповіді ні одного слова. Зате ім статистичними датами говорив про цю справу докладно президент Кліборобської Палати у Львові п. Папара у своєму рефераті при отворенні Господарської Ради у Львові 12. лютого ц. р. в присутності кількох міністрів — між ними й мін. Понятовського — та ріжних польських достойників, політиків і господарських діячів. Жаль тільки, як це й „Діло" зазначило, що зі свого реферату п. Папара не зробив ніяких висновків, а саме, що кольонізацію Галичини на сході слід раз на завжди припинити, бо для кольонізації нема тут місця!

Вертаємось до промови пос. д-ра Ст. Барана, що більш-менш дає цілість теперішньої урядової політики в парцеляційній ділянці. Після обговорення усіх діючих земельних законів, що відносяться до парцеляції та військового осадництва (останні тільки у східних воєвідствах), посол д-р Баран навів у своїй промові силу низку фактів, що саме відносяться до урядової політики в земельній справі. Ось вони:

Мин. року переведено на терені чотирьох південно-подільських повітів — Заліщики, Борщів, Чортків і Копичинці — парцеляцію цілої низки фільварків. Між іншим уперше в парцеляційній практиці зайшов випадок, що уряд чи Державний Рільний Банк став творити оселі на прусський аразок, зриваючи з дотеперішньою практикою, що кольоністи набували тільки саму землю без ніяких будинків і вже справою самого кольоніста було власними засобами постарати собі мешкальні й господарські будинки на набутому наділі. Мин. року вперше в громаді Бедриківці біля самих Заліщик (село типово малоземельне й безземельне) збудовано окрему оселю для кольоністів зі заходу на просторі 400 га. Утворено там 41 самост. господарств з простором пересічно пять гектарів і вибудовано для кольоністів мешкальні й господарські будинки в ціні 12.000 до 13.000 золотих за пятьгектарове господарство разом з готовими новими будинками, з керницями й дорогами. При цьому кольоніст платив тільки незначну квоту, дістався все на низькопроцентову сплату на 57 літ. Те саме зроблено в громаді Угринівка, повіт Заліщики, де створено оселю з будинками для 42 кольоністів на просторі 600 моргів. Є в пляні перевести це саме в цьому році при парцеляції деяких фільварків і в борщівському повіті.

В громаді Заліся, пов. Чортків, при парцеляції мин. року місцеві українські селяни, що творять там велику більшість населення, набули тільки 15%, решту розпарцельовано поміж місцевих поляків. У громаді Угринь, пов. Чортків, переводять тепер парцеляцію і місцевим українським селянам роблять усякі перепони в набутті землі, бо є намір розпарцелювати усе лише поміж поляків.

Клясичний приклад сучасної парцеляційної політики дає громада Підліски, пов. Мостиска. Місцевий солтис і громадські радні та 120 громадян внесли жалобу до міністра Понятовського, що не хотять їм продати — навіть місцевим полякам — ані пяди землі, бо цілий фільварок з обшаром 140 га призначено виключно для кольоністів зі заходу. Громада Підліски є наскрізь спролетаризованим селом. Має вона 1550 мешканців — у більшости українців — 278 нумерів та аж 350 „самостійних господарів", що всі разом мають 540 моргів — себто один „господар" пересічно має менше як один гектар землі! В селі нема ніяких заробітків, а жидівський фільварок має йти на парцеляцію поміж спроваджених кольоністів! Місцеві селяни — і українці і поляки — зі солтисом у проводі були в депутації у старости в Мостисках та в земельного комісаря в Городку і там усюди сказали їм, що ніхто з місцевих селян не може купити землі, бо цілий фільварок призначено тільки для кольоністів.

Не ліпше діється і на Волині. В маєтности Буща, здолбунівського повіту, кількадесять місцевих українських селян закупило від власника поменші наділи, заплатили більшу частину ціни в готівці, але воєвідський уряд у Луцьку відмовив усім, бо і ця маєтність призначена для кольоністів з келецького воєвідства. Теж саме є в поліській частині Волині в маєтности Гіжицького біля Сарн, де теж спроваджують кольоністів з келецького воєвідства, саме того, де творять тепер великий центральний промисловий осередок, що дасть заробітки десяткам тисяч місцевих малоземельних та безземельних селян.

Наведені у сеймовій промові посла д-ра Барана факти говорять самі за себе і не потребують ближчого пояснення й аналізу. Мова тих фактів для нас страшна і сама вона характеризує найкраще сучасну політику у земельній справі теперішнього режиму. На мову тих фактів ми повинні бути сторожкі й об'єднати всі свої сили в обороні рідної землі.

ЧИ ЗНАЄШ,
ЩО МИЛО
„ЦЕНТРОСОЮЗУ"
ПРОДУКУЮТЬ з найздоровіших
сирівців?

Політична мряка над Австрією.

(Від нашого кореспондента.)

Відень, 28. лютого 1938.

Несподівана подорож австрійського канцлера Шушніга до Гітлера та досі властиво ще нікому невідомий вислід їх умови з 12. лютого поставила Австрію знову в осередок світового зацікавлення. Світ цілі літа по мировому трактаті з 1919. р. не цікавився господарською нуждою збідненої Австрії, світові байдуже було, що у Відні більше як десятиліття гуляла червона мафія, творячи тут філію московського інтернаціоналу. Але все, що пахло „аншлюсом", злукою Австрії з Німеччиною, викликало у володарів сучасної Европи галас і неспокій.

Так сталося вони ще у листопаді 1918. р. перший парлямент австрійської республики своєчасно заявив, що „німецько-австрійська республика є частиною німецької республики". Сторожі права самоозначення народів так само внехтували цю заяву, як і забороняли просту назву „Німецько-Австрія". Нікчемним австрійцям, що хотіли тоді злучитися з Німеччиною, не дозволено назвати своєї держави, як вони самі схотіли, а мусіли лишатися скромними громадянами скромненької 6-мілїонової держави „Австрії".

Історія дальшого розвитку питання „аншлюсу" відома. Відомо теж, що наслідник канцлера Зайпеля Шобер, хотів перепровадити бодай митну унію з Німеччиною. Але й це було всім явним і тайним ворогам Німеччини не до вподоби і вони тоді вже погрожували насильством. А ще недавно, коли прийшло до спроби національно-соціялістичного перевороту в Австрії, Італія вислала свою армію на австрійську границю, щоб запобігти німецькій окупації.

Від тоді змінилося багато. Прийшло за абісинської війни до санкцій Ліги Націй проти Італії, прийшло до осі Рим-Берлін та до спільної італійсько-німецької політики в Еспанії та на Далекому Сході і що може найважніше, замість 100.000-ної армії версайської Німеччини бачить світ сьогодні сильну, добре озброєну та національно сконсолідовану Німеччину, добру таксамо для приятелів як для противників. Німеччина відвоювала собі давне становище „великодержави".

А коли світ тепер стоїть перед відновленим питанням „аншлюсу", то галас таксамо великий, як колись, хоч картина цілком інакша. Вже тоді, як 11. липня 1936. р. прийшло до першої австро-німецької угоди, пророкував відомий редактор півофіціяльного „Джорналє д'Італія" Гайда, приятель Муссоліня, що і в Австрії прийде до національно-соціялістичного режиму. Цим і зазначив, що Італія з такою зміною, яка повела би до аншлюсу, готова погодитися. Що тоді та й досі до такого режиму не прийшло, то цьому винні не так чинники міжнароднього, а такі внутрішнього становища Австрії.

Течія ворожа „аншлюсові", непомітна майже до 1933. р., зміцнилася, коли в Німеччині прийшов гітлеризм і з ним принцип тотальности нац.-соціялістичної партії до влади. Не треба забувати що національний соціялізм в партійному житті Австрії не грав аж до кінця парляментарного режиму майже ніякої політичної ролі. У парляменті не було його взагалі, а у т. зв. бундесраті мав тільки кілька голосів. Головні австрійські партії, християнські-суспільники та соціяльні демократи були від самого початку гострими противниками гітлеризму. Перші як католики з огляду на світогляд, другі, як експоненти Москви. Червону революцію в лютім 1934. р. здушено, і від тоді тільки христ. суспільники залишились при владі.

Спроба національно-соціялістичного перевороту у липні 1934, як уже згадано, не вдалася. Христ.-суспільники розвязали вже раніш всі партії, творячи „фронт батьківщини" як єдину легальну політичну організацію. Але в суті речі вони дальше правили і правлять у дусі старих принципів христ.суспільної партії. Червоне робітництво так само, як під впливом відродженої Німеччини сильно змінені національні партії лівшилися в опозиції та з нечисленними винятками поза рядами фронту батьківщини. Проти національної опозиції, підбадьореної німецькою нац.-соц. партією шукав Шушніг, як експонент христ.-суспільників чи „фронту батьківщини" помочі за границею. Він знайшов її саме у тих державах, що противляться „аншлюсові" та що є противниками Німеччини. Сам з переконання габсбурський монархіст, отже ворог німецької єдности, Шушніг міг лекше, ніж його попередники, триматися політичної дороги, що не все була у згоді з інтересами національного соціялізму чи з інтересами Німеччини. Відень нераз кокетував Малу Антанту або ідею союзних держав Середущої Европи. Відень давав місце й вплив ріжним політичним авантюрникам — чи то легітимістам чи католицьким і жидівським емігрантам з Німеччини. Такі факти не могли задовольнити та успокоїти Німеччину.

Тричі вжито засобів до наладнання таких відносин. Перший раз, коли прийшло після двохлітньої ворожнечі до німецько-австрійської умови з дня 11. липня 1936. Тоді Відень запрягли політично назверх, іще міцніше до осі Рим.-Берлін, через т. зв. римські протоколи (союз з Італією, з Австрією та Мадярщиною). Щодо внутрішньої політики, то § 9 тих умовин передбачував співпрацю „національної опозиції" (національних соціялістів) при розбудові держави та при творенні політичної лінії. У практиці намічено зорганізувати в рямцях фронту батьківщини т. зв. „Дойч Соціялєр Фольксбунд". Коли до нього зголосились цілі лави людей, то австрійський уряд налякався і не допустив до такого союзу.

Вдруге зробили спробу 12. лютого 1937, отже рік тому, при пертрактаціях між Шушнігом і капітаном Леопольдом як провідником національної опозиції. Тоді рішили приєднати до співпраці національні елементи у Відні та „комітети чотирьох" у всіх союзних краях для організації „національного примирення". На провідника цілої акції покликано до генерального секретаріяту фронту батьківщини д-ра Сайса-Інкварта, а в комітеті сімох проводив капітан Леопольд та д-р Тавс. З невідомих загалові причин своєї діяльности іменовані референти не почали, а 26. січня 1938. поліція замкнула бюра „Комітету сімох" та арештувала його лідерів під замітом державної зради.

Зрозуміло, що Німеччину така тактика обурила. У Берліні обвинуватили австрійський уряд, що він саботує угоду з 11. липня 1936., що він дискредитує національну опозицію та що веде протинімецьку політику. Але зрозуміло також, що Шушніг вже із самого гону до самозбереження ледви міг інакше повестися. Дозволяти на національну опозицію в уряді чи у фронті батьківщини значило би підривати свій режім і фундаменти австрійської держави національно-соціялістичними впливами. Щоб омінути цього на майбутнє та взагалі вияснити становище поїхав Шушніг 11. лютого на просьбу Гітлера до Берхтесгадену.

Щоб могло прийти до тої третьої з черги спроби помирення не треба було ніякого ви-

ського натиску Німеччини на Австрію (говорили про загрозу обсаджування Зальцбурга та Куфштайну німецькою армією). Також із заворушеннями на вулицях Відня не було так страшно, як писали газети. Вибито тут тільки кілька вікон у жидівських крамницях і знищено кількадесять телефонічних автоматів. Не прийшло, як бачимо, також до ніякої „капітуляції" Австрії, чи до кінця австрійської самостійности. По відвороті Шушніґа та після заяви у промовах Гітлера та австрійського канцлера загал знає такі факти:

На підставі нових умовин амнестовано всіх політичних вязнів м. і. проводирів нац. соціялістичного „пучу" з липня 1934; іменовано заступника національної опозиції, д-ра Сайса-Інкварта міністром внутрішніх справ, але лишився для агенд поліції дотеперішній її шеф, д-р Скубль; шукають за новими дорогами до співпраці національних соціялістів у фронті батьківщини, зате лишають заборонені надалі всі національно-соціялістичні організації, відзнаки, прапори і привіти і не вільно переводити національно-соціялістичні збори чи агітацію. Кількакратно підкреслив Шушніґ у своїй промові перед кількадесятитисячним народом та у радіо ненарушну державну незалежність Австрії.

Називають цю угоду „німецьким миром". Розуміють його, як видно з газет, обі сторони інакше. Покищо взагалі ніхто не знає, чи наведені тут факти вичерпують увесь зміст, чи є там ще щось іншого. Національна опозиція чекає ще на дальші мирні докази, головно на митну унію, на спільну форму державного устрою за прикладом Данціґу та на протижидівські закони. Після кількаденних галасливих демонстрацій національних соціялістів, що особливо на провінції мали часто тріюмфальний характер, денне життя йде старим шляхом. Емігранти та жиди віддихають, а у клерикальних колах радіють, що їм час допоможе. Рухливі католицькі політики надіються, що нарешті таки прийде їм у поміч чужина. Простий нарід знає з досвіду останніх літ, що щира співпраця між владою і національними соціялістами неможлива. Їх світогляди та політичні цілі надто ріжні. Явно чи тайно боротьба піде далі. Переможе Шушніґ — не буде аншлюсу, переможуть „наші" — не буде канцлерства Шушніґа. Ця боротьба покищо на короткий час притихла, але вона незакінчена. Політичне майбутнє Австрії закрите надалі мрякою.

Віденець.

З польської преси.

„Німці далі цікавляться українізмом".

Під таким наголовком містить „Слово Народове" у своєму огляді преси замітку катовицького часопису „Польска Заходня":

„Німецьке зацікавлення українськими справами в Райху заєдно актуальне й живе. Поза науковими осередками в Берліні та Бреславі багато уваги присвячують їм в кенігсберґському університеті, що під деяким оглядом монополізує для себе цей відтинок східно-европейських справ та проблем.

„Недавно виголосив там проф. Кох у рямах циклю рефератів, присвячених східнім проблемам, відчит про Україну. Цей відчит — як зрештою кожний німецький виступ в українських справах — був надиханий великим сентіментом для України, для „бездержавного народу". Аналізуючи історію України референт підкреслював сильно її „германські" початки (нормани) і теперішній поділ країни між 4 держави. Не вважаючи на цей поділ — закінчив референт — український нарід вірить у кращу будучність та у відродження власної незалежної державности".

До цієї замітки „Слово Народове" додає своїх „чотири нових":

„Інформації „Польскі Заходней" можемо доповнити подробицями, що проф. Ганс Кох в Кенігсберґу не є німцем з Райху але сином німецького кольоніста зі Східної Галичини. Проф. Ганс Кох, який став професором, був старшиною т. зв. української армії і в її рядах боровся проти Польщі за Львів та Східну Галичину. Те, що йому доручили катедру історії Східної Европи в Кенігсберґу свідчить про те, що п. Розенберґ зацікавився не тільки Україною, але і східними землями Польщі та внутрішнім сепаратизмом наших „українців, що на них бушує".

ПОСЕЗОНОВА ВИПРОДАЖ
ПЛАЩІВ І РАҐЛЯНІВ
ШАПІРА вул. Личаківська ч. 1.

Коли Вас на вулиці не пізнають,
це вина невідповідного коліру пудру
10 природних тонів
ПУДРУ „МЕРІДА"
ДИСКРЕТНО ВІДПОВІСТЬ УСІМ ВІДТІНКАМ ЛИЦЯ.

В. НАГЛОЧ.

ВОВКИ.

(Докінчення)

Та расольог тільки сопів пригублюючись час до часу до чарки. Кліпав очима, сам — здається — не знаючи, коли перейшов межу дійсности і фантазії.

— А потім, потім... — повторяв безрадно Котик кліпаючи очима й обтираючи піт з чола, — потім...

— Впала перша жертва! — прозвучали трагічні слова й жах упав на слухачів. Мазників ніби оживився, а щоки пашіли в надхненні творчої імпровізації. — Кров лилася рікою і багряніла непорочний сніг сибірської тайги. А божевільний танок людей і звірів йшов далі. Дядько Семен лежав на землі, з пораненого лиця скапувала чорна кров. Тоді Котик гукнув:

— Андрію, не даймо товариша на поталу голодним вовкам!

Кинулися в геройському пориві і застигли враз. За ними знімався людський галас і вистріли. Одна думка мигнула блискавицею: погоня!

Герої задеревіли! З одної сторони дикі бестії, з другої — бестії в людській шкурі. Погоня! Ще хвилина і — ні, нема часу до надумн! Андрій схопив Семена на плечі, Котик з ломакою пішов пробоєм крізь череду вовків. О, це був геройський рейд! Страх запався у дебрі, дика відвага простувала шлях! І сталось щось нечуване, диво! Нараз вовки спинились перед магічним, пронизливим поглядом Котика і закам'яніли. А він підняв сосновe полiно й патетично гукнув:

— Станьте навіжені! Самі не знаєте, що робите! Ми, діти природи, сибірських звірюх, ваші брати, гнані голодом і холодом — а там дороги природи й волі. До них вишкіріть свої величезні зуби, покажіть їм силу нашої спільної матері-природи!

І сталося. У вовчих очах заблисли вогні зрозуміння Котикової пророповіді. І вони рушили мов месники вперед. Проводив їх Іван Котик, герой і приборкник сибірських вовків!

Настало пекло. Стріли, виття, вовчі зуби, кров, трупи! Десь завився монгольський чорт. І тоді видалось салдатам, що на них наступають хмари вовків, а на кожному сидів характерник-Котик з сосновою ломакою. Дебрами нісся дикий регіт монгольського чорта...

Грицько споглянув на слухачів, яке враження зробила його сильна візія. Половини пань не було, половина дрімала... а герой-Котик цілував у руку „даму із цвяшками".

Поет одним махом наповнив дві чарки вина й сягнув ще за пляшкою.

— — — — — — — — — — —

Потім Грицько сам не знав, як це сталось, що над ранком він і д-р Котик опинились у санях ветеринара. Дама з очима-цвяшками трусилась зі страху перед вовками. Та й чоловік вперся вертатись до містечка, сміючись з друзяки й показуючи всім рушницю. Проте пані ветеринарева переблагала Котика й Мазника, щоб вони товаришили їй у тій небезпечній (як вона бідкалась) їзді. Герої довго не надумувались (вино додає відваги) а ветеринар цмокнув на куциків.

Санки летіли стрілою серед широких, білих лапів, що ісмрились блакитно-зеленим самоцвітами. І місяць, що висів над Дністровим Яром мов вирізок замерзлої цитрини, поволі западався за вали хмар. Кавунів хутір зникав у далі, а перед очима вирисовувала шораз ближче смуга лісу. „Дама з цвяшками" дивилась допитливо в дорогу очі, ветеринар спокійно пустив поводи куцикам, расольог спокійно корчив носик, червоний від морозу мов бурячок. Рання мряка сивою поволокою осотувала все і всіх.

— Ах, чи це вже ліс? Я так боюся, пане Гриньку... — лебеділа ветеринарева.

Її чоловік бурмотів:

— Не завертай голови! — (хоч сам був лисий як ніс. У мряці не бачив кінця свого носа). — Ще трохи й минемо ліс. Не бійся, куцики знають дорогу.

Їхали мовчки. Коники бігли в ранньому тумані й усе довкруги мало дивнонедійсний вигляд. Жінка перша відчула інтуїшією, що щось у непорядку.

— Деж ми врешті? Таж це не ліс. А що там гуманіє направо?

Котик протер очі, напружив зір і з демонічним спокоєм процідив:

— Коли не помиляюсь, Кавунів хутір.

— Господи! — заголосила дама. — Таж ми блудили! Годину їдемо й знов зближаємось до того самого місця.

— Лише з протилежної сторони — зашипів злюче її чоловік.

Якраз поетів ніс видовжився у сиву мрячку й дахнув вигук мов стріл!

— Вовки!

— Що??! — усіх поразило мов електричним струмом.

Санки летіли, в ухах піснею смерти неслось

Нове світло на одну точку декларації полк. Коца.

ХТО БУДЕ ДАВАТИ НАПРЯМ ПРАЦІ ОЗОНУ В ГАЛИЧИНІ.

Теперішній шеф „Обозу Зедноченя Народового", ген. Скварчинський переводить широку реорганізацію організації. Він скасував міські та сільські організації і залишив тільки поділ на округи (воєвідства), райони, по польськи „обводи" (повіти) та відділи. У Східній Галичині буде таким чином три округи, тобто львівська, тернопільська і станиславівська, причому львівська округа буде надрядна для двох інших і компетенції голови тієї округи будуть багато ширші.

Шеф Озону призначив провідником округи та головою президії округи львівського воєвідства проф. **Людвика Колянковського.** Першим і урядуючим заступником став пос. д-р Бронислав **Войцеховський,** другим заступником пос. д-р **Станислав Островський,** президент Львова, і третім заступником пос. **Тадей Шетеля.** Секретарем округи і президії округи львівського воєвідства став майор **Людвик Домонь.**

Коли взяти на увагу, що організацією чи її відділом кермує як не голова, то урядуючий заступник голови і секретар, то можемо уявити собі напрям діяльности східньо-галицького Озону, якому доведеться найчастіше інтерпретувати ту точку декларації полк. Коца (ціла ця декларація, не вважаючи на зміну на становищі шефа залишилася в силі), де говориться про національні меншини.

У 9-ій точці цієї декларації — пригадуємо — сказано: „Нашою напрямною щодо національних меншин є бажання братнього громадського співжиття на цій землі..." Як виглядатиме інтерпретація цієї точки в устах і — це найважніше — в діяльности урядуючого заступника голови, посла Бронислава Войцеховського, відомого з протиукраїнських виступів у варшавському соймі, та майора Людвика Домоня, автора теж відомого реферату про українську справу у „Звйонзку Легіоністуф" у Варшаві.

Призначення особливо цих двох людей на провідні становища організації, що має діяти на терені Східньої Галичини, — це пророчиста відповідь на всі промови наших послів у соймі у справі виступу посла Войцеховського та на всі протести й заяви нашого громадянства. Це ми мусимо мати на увазі

Богородчани, 25. II. 1938 р. П. Т. **Промбанк, Львів.** Припадаючу на мене від моїх пяти виплачених уділів дивіденду на 1937 р. в **сумі зол. 8.75** — прошу виписати на рахунок шостого уділу, а решту виплачу внедовзі ратами. З року на рік **більшаюча дивіденда** — вспокоює мене, що **уділ Пром-банку це найкраща льоката капіталу** і тому грошей не вибираю. З належною пошаною, Ів. Івасів.

7% ДИВІДЕНДИ ВИПЛАТИВ СВОЇМ ЧЛЕНАМ ЗА 1937 Р.

Пром-банк

ЛЬВІВ, ГРОДЗІЦЬКИХ 1, І. П.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Ч. 38. Четвер. 1. березня (18. лютого) 1888.

ВИБОРЧІ ПРАКТИКИ.

Віденський парлямент мав розглянути протест українського громадянства з виборчої округи Бережани-Підгайці-Рогатин проти неправного вибору гр Романа Потоцького послом до парлямєнту. В „Ділі" вміщена — у трьох числах — довга стаття, що об. говорює цей виборчий протест. В цьому числі знаходимо між іншим опис, як відбувалися вибори в Рогатині:

„Виборами правив сам ц. к. староста Подвисоцький. Виборчу салю залягла товпа платних агентів. Виборців не допустили до голосування на чвенів комісії. Карток не складали до урни, але клали на стіл. Зайди брав їх рогатинський бурмістр, мішав з власними, готовими картками і вручав старості. Тільки одного с. Манастирського вибрали цим способом до виборчої комісії, а це потягнуло інші недобрі для руського кандидата наслідки. Комісію вибрала перша третина виборців. В часі голосування на дві третини виборців, що входили до салі; деяких кололи шпильками. Священника Филипповського, що нотував собі голоси, ця товпа мало що не викинула крізь вікно вихопивши йому всі записки. Виборцям підповідали імя графа; тих, що голосували на д-ра Савчака, лаяли і били, а председник комісії, якому звертали увагу на ці неправильности, не уважав за відповідне припинити ці скандали. Виборцям з Гнильча сказав один урядник: „Не голосуйте на д-ра Савчака, бо він іде проти цісаря".

Не вважаючи на ці практики д-р Савчак мав у. весь час більше голосів від гр. Потоцького. Тому председник комісії зробив перерву, а після перерви записали всі голоси на гр. Потоцького, а голоси, що впали на д-ра Савчака або уневажнили або сказали, що голоси розстрілялись. Таким чином гр. Потоцький дістав 25 голосів більше від д-ра Савчака.

ЗАВДАННЯ СВЯЩЕННИКА.

В 1888-му році святкував ювилей у 50-ліття священства єпископ д-р Йосип Юрій Стросмаєр, великий хорватський патріот. З нагоди того ювилею привітали сп. Стросмаєра не тільки хорвати, але й усі австрійські славяни, а рада міста Праги іменувала Стросмаєра почесним громадянином. У відповідь на привітання празьких чеських студентів сп. Стросмаєр між іншим написав: „Від першої своєї молодости до сьогодня я завжди був того переконання, що священник, коли хоче відповісти своєму покликанню, повинен завжди любов до Бога і свого уряду лучити з любовю до батьківщини і до свого народу".

В обороні Церкви та її Голови.

ВСІ СИЛИ ДЛЯ ПРАЦІ НАД РЕЛІГІЙНИМ І НАЦІОНАЛЬНИМ РОЗВИТКОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ.

Духовенство львівського і підльвівських повітів, зібране 1-го березня 1938 р. на просвітній анкеті у Львові з нагоди підготови ювилею „Просвіти", обурене напастю посла Войцеховського на греко-кат. Духовенство і його Найдостойнішого Голову, заявляє найглибшу пошану і сердечну любов для Князя Церкви і Народу та готовість посвятити всі свої сили для праці над релігійним і національним розвитком українського народу в напрямі, вказаним Сідоголавим Митрополитом Мучеником.

ЗАЯВА ДУХОВЕНСТВА ЯРИЧІВСЬКОГО ДЕКАНАТУ.

Духовенство яричівського деканату, зібране на деканальній конференції у Львові 2-го березня 1938. р. вислало до Ексц. Митрополита письмо, в якому заявило своє синівське привязання та готовість під проводом свого Найдостойнішого Архипастиря на жертви в обороні греко-католицької Церкви

ПИСЬМО ДУХОВЕНСТВА ВИННИЦЬКОГО ДЕКАНАТУ.

Священство винницького деканату у своєму письмі до Ексц. Митрополита висловило своє обурення з приводу виступу посла Войцеховського та заяву любови, вдячности та найглибшої пошани до Князя нашої Церкви.

ПРОТЕСТ ГРОМАДЯН ПІДГАЙЧИК І ВОЛОСІВКИ.

Громадяни Підгайчик і Волосівки, зборівського повіту, переслали Ексц. Митрополитові письмо з протестом проти виступу пос. Войцеховського та з заявою глибокої пошани і любови для нашого Архиєрея. Письмо підписали всі місцеві установи.

ГРОМАДЯНИ КОРШИЛОВА ПРИЄДНУЮТЬ І СВОЇ ГОЛОСИ.

Громадяни села Коршилова, зборівського повіту, зібрані на ширших сходинах культурно-освітніх установ, приєднують і свої голоси до всенароднього протесту проти виступу пос. Войцеховського і складають Великому Оборонцеві Церкви і прав українського народу висловн своєї глибокої пошани і синівської відданости.

...життя вовків, природжені дерева простягали свої галузі мов хижі звірі рамена. І звідусіль, з сивої мряки блискали зловіщі вогники. Вовки!

Тільки д-р Котик сидів зрівноважений, надзвичайно спокійний, без дрібки страху. Грицько взяв в обхват ветеринареву, а й чоловік, пустивши конята самопас, прицілювався рушницею в мряку.

— Бачу, що коні зовсім не відчувають близькости ваших вовків, Грицьку — почав іронічно Котик та в ту мить коні насторожились і почали фиркати. Із мряки вирвали справжні звірячі сильветки.

— Ах! — прогомоніла розпучливий жіночий крик. Коні дали сторчака й вихром рванули санки.

Бах! Бах! — лясnули стріли, що в пошумі шаркого вітру змішались з диким вовчим скавуліннм та бурмотінням.

Коні несли санки серед високих, снігових заспів, наосліп, вперед. Лунали стріли, Котик зацілював зуби, Грицько пригортав непритомну „даму з очима-цяшками". На плечах усі відчували гарячі подихи голодних хижаків.

— А проте це велич!... — не докінчив поет, бо сани нагло підскочили вгору і сніг трисnув під небо фонтанною.

Крик змішався зі снігом. Коні летіли вперед. Вовки, здавалось, змучені пристawали позаду. Тоді Котик помітив щось жахливе, що заморозило йому кров у жилах.

— Пане докторе, гей! Станьте!!!

— Що там? — оглянувся ветеринар і побілів мов сніг.

Його дружини й Грицька не було в санках.

— Гей! пррр!!.. — ревів на коні. Але розгукані куцики летіли мов навіжені. Ветеринареві волосся ставало дубом, а перед очима миготіла страшна картина смерти його дружини та Мазника в пащеках вовків. Він непритомно вистрілював останні набої в мряку.

Вітер гнався навперейми з кіньми і дерева мигали вздовж шляху мов шибениці.

Нараз расольог доглянув зпід баранниці жіночий чоботик.

— Бідна, я мав прочуття... — зідхнув, сягаючи по нього. Як показалось, до чоботика була прикріплена жіноча нога, а далі доктор витягнув зпід кожуха земляку жертву. Та Грицька Мазника таки не було.

— Це був талановитий поет... — зідхнув удруге Котик. Земля нехай буде йому вічним пером!...

Оглянувся довкола. Вовків не було. Мряка рідшала й небо на сході покривалось рожевою пудрою.

Змучені конята бігли підтюпцем.

— Що це до лиха? — крикнув враз Котик. — Миж знову коло Кавунового хутора!

— Це можна збожеволіти! — гукнув ветеринар — і затиз коні.

Незабаром побачили, як щось чорніється край дороги.

— Рештки Мазникового трупа— глухо вишептав доктор і прикрив далі очі хустиною, щоб не бачити страшної картини.

Коли зближались, рука трупа піднеслась благально і якийсь голос здалека, мов ізза гробу прогудів:

— Вілгоеблайте мене, панове!

Д-р Котик зліз відважно й витягнув поета з гори снігу. Підійшли до саней; расольог всадив охлялого Мазника і сам перекинув одну ногу.

Нагло коні стануди дуба і рванули з місця моє шалені. Зправа бігли — вовки. Знову вовки! Хижакам ще мало було крови...

Коні гнались наосліп і несли на санях трох земліших людей: ветеринаря, його дружину й Грицька Мазника. Летіли дорогою, що вела до хутора.

І зимового ранку, рожево-блакитного ранку Нового Року добродушного інжиніра Василя Кавуна пробудив галас на подвірі. Кавун зірвався з ліжка і вибіг.

Перед хатою стояли санки ветеринаря, а на них лежали без руху три марива, не люди. Брасувало доктора Котика. Сани окружало трьох Кавунових вовчурів, що грізно бурчали й шкірили зуби.

— То не вовки?! — гукнув, зірвавшись, поет.

— Ні, це мої кохані вовчурі — усміхнувся добродушно Кавун.

— Ха, ха, ха! А—а!.... ха, ха, ха!... — вибухнув поет сміхом, що летів у свіжість зимового ранку та витав весело Новий Рік.

— Ха, ха, ха!...

— — — — — — — — — — —

Д-ра Івана Котика віднайшли незабаром. Він сидів на галузі придорожнього дерева, куди втік перед хижими вовками.

Мав час роздумувати там над психольогією страху і геройства.

З природи і життя.

Таємниця хворих душ.

Причини умових хворіб.

Хоч як поступає освідомлення широкого загалу про здоровля і недуги, умові недуги ще й досі, навіть для інтелігентних людей, є чимось таємничим. А вже найбільше таємні їх причини.

Умові недуги належать переважно до т. зв. функціональних недуг, при яких часто нема в організмі людини, головно в мізку, ніяких анатомічних змін. У світлі найновішої науки це недуги мізкової кори. Мізкова кора це найбільше верхня поволока мізку сірого коліру, завгрубшки пальця, зложена з нервових клітин, де є осередок т. зв. душевного життя людини і найвищі духові осередки.

Родинний нахил.

Лікарі ділять тепер причини повстання умових недуг на такі, що до них одиниці підготовані і на такі, що їх щойно родять. Одначе найчастіше буває, що при повстанні умової недуги в даної людини діють обі причини. Обсервації лікарів виказали, що при появі умових недуг відіграє велику ролю родинний нахил; доказом на те є факт, що члени деяких родів незвичайно часто западають на умові недуги. Крім такого загального нахилу ствердили лікарі родинні нахили до поодиноких недуг, чи їх груп, як епілепсія, раннє отупіння, маніякально-депресійне божевілля. В одних з членів таких родів психоза може бути ледви зазначена в інших може бути сильна.

Нинішня психіятрія називає такі роди **звиродніліми**. Морель каже, що звиродніння є надто сильним повільного занидіння життєвих сил роду і змагається з покоління на покоління і доводить до вимирання роду.

Недуга в зародковій клітині.

Як багато інших прикмет людини, так і нахил до умових недуг, усяких чи лиш деяких, може бути спадщинний, переходячи з покоління на покоління зародковими клітинами. Часом буває, що в нащадків виступають визначні досить прикмети (геній), або відемні (нахил до злочинности), яких у предків не було. Учені не знають добре причини цього явища; можна припустити, що причиною цього може бути деяка **незгідність полових клітин** обоїх батьків. Це потверджує також факт, що напр. якісь батьки дають життя умово упослідженим дітям, а кожне з тих дітей дає з іншою особою життя зовсім нормальним нащадкам. Має тут вплив також схрещення відмінних рас у батька та матері. Поєднання подружньої пари має настільки великий вплив на здоровля дітей, що коли вони походять з родин схильних до умових недуг, тоді в тих дітях сходяться, наче додані разом психопатичні нахили (т. зв. закон Мендля). Полові клітини батька і матери може також нарушити така отрута як алькоголь, морфій, олово або заразливі хвороби як сифіліс та малярія, а це відбивається відемно на психічному і фізичному розвою дітей.

Також плід, що хворує в лоні матери, або находиться там в некорисних умовинах розвою з причини хвороби матері або при її злій відживі та виснажливих клопотах, може зазнати такої шкоди, що родиться потім ідіотом або психопатом.

Особи, що походять з родин, де повторяються умові недуги, називаються **дідично обтяженими**. Одначе цей стан не мусить провадити до умової недуги, хочби тому, що їх нервова система може відроджуватися.

Чинники, що спричиняють психозу.

Чинники, що ділають на людину за її життя, раз можуть привести тільки до нахилу до психози, іншим разом можуть бути безпосередніми або випадковими причинами. До тих чинників належать такі причини, що ослаблюють уже в перших хвилинах життя людський організм, спеціяльно ті, що нарушують мозок напр. пароки, далі заразливі хвороби як сифіліс, хвороби, що є причиною хирлятства, зміни в залозах, що витворюють гормони як напр. при вольоватім занидінню борлакової залози (що лежить на горлянці) появляється придуркуватість, перерість тої самої залози спричинює хоробу Базедова і психози з нею звязані; далі на появу умових недуг мають вплив затяжне затроєння алькоголем, етером, опієм, морфіною та ін., виснажлива умова праця, велика втрата крови та ін.

Між чинниками, що випадково можуть спричинити психозу є клімат (підзворотникове божевілля, „амок" в Індіях), зміна барометричного тиску, як про це згадує Гете в І. част. „Фавста" при ліжку Маргарети словами: „Чи нами бавиться повітряний тиск?" — далі зміна пір року, сильні пригноблівні враження (психози емоційні), важкі життєві ситуації (психози ситуаційні); арешті на появу психози має вплив час полового дозрівання і переквіту.

Часом буває, що коли здорова особа перебуває з психічно хворою, може перейнятися її хворобою так, що вона приймає її хворобливі марива за свої і ще й розвиває їх дальше. В той спосіб умово хворі особи можуть „заразити" здорові особи; така „перенята психоза" характеризується тим, що зникає, коли здорового звільниться від впливу умово хворої особи. Тим способом пояснюємо собі масові психози, що повстають звичайно на тлі релігійнім (секти), суспільних чи політичних поглядів.

Б. Г-й.

Павіяни.

Багато диких звірят полудневої Африки гине від куль мисливців. Тільки павіяни, як і довніше, живуть тисячами, хоч їх немилосерно винищують, а навіть назначують нагороду за кожну вбиту штуку.

Павіяни нищать овочеві сади, вириває молоді дерева, поривають малі ягнята й викрадають з курників кури. Ті смішні карикатури людського роду є дуже хитрі, підступні й відважні. Навіть кулі відстрашують їх тільки на короткий час.

„Милі" сусіди.

Від більше, як сто років живуть павіяни в найближчому сусідстві людини. Супроти жінок поводяться ворогантсько, але втікають перед мужчиною й перед пальною зброєю. Люди стараються винищити павіянів на величезному просторі, від Кіліманджаро до найдальших полудневих границь Африки. Ціна за вбитого павіяна 4 шилінги, в роках, коли ті „милі" звірятка дуже надто нахабно поводяться — навіть 10 шилінгів за штуку.

Полювання на павіянів.

Фармери вирушають із псами до далеких осередовищ павіянів. Малпи скриваються в норах і щілинах. Між павіянами і псами вибухає кріваний бій. Пси скачуть малпам до горла й розривають їх зубами. Але й павіяни так легко не здаються. Своїми довгими лапами ловлять псів, душать їх або скидають у пропасть. Раненні павіяни є майже такі завзяті, як ранені люди. Борються до останнього віддиху — й дорого продають своє життя. Підчас більших ловів убивають денно до сто павіянів: але від цього їх рід ані трошки не зменшується.

Павіяни на волі.

Улюбленою лакомінкою павіянів є скорпіони. Часто можна бачити, як шукають за ними на соняшних горбах — і так скоренько ловлять, що скорпіони не мають навіть часу вжити свого трійла.

Павіяни дуже звинно драпаються по скалах і скоренько бігають по гострих камінчиках і шпильках, на яких не могла би стати людська нога. Малпяча мама поводиться майже таксамо як людина: купає своє маленьке у ставі, як малу дитину. Коли воно нечемне, кладе мале на коліна і бе, часом навіть малим патиком.

Освоєні павіяни.

Стада павіянів люблять зривати огорожі на фармах, або закрадатися на поля кавунів і без потреби їх нищити.

Хоча вони дуже дикі, їх можна зовсім легко освоїти. Деякі фармери вживають їх на провідників запрягу волів. У східній Африці можна зустрінути на чолі каравани павіяна зі зброєю в лапах. Хто годує павіяна як кімнатне звіря, мусить бути приготований на ріжні несподіванки. Про одного освоєного павіяна оповідають таке: одного разу схопив він малу дитину свого пана і виліз з нею на високе дерево. Не вважаючи на переляк родичів, спокійно, на вершку дерева, тулив дитину до свого волохатого тіла. Щойно коли батько дитини положив під деревом тарілку з їжою — павіян злізі із дерева, побіг до дому й ніжно поклав немовля в колиску.

І.

—o—

Товариш нашої землі.

Найближче від нас небесне тіло — Місяць є здавних давен предметом зацікавлення астрономів. Він кружляє довкола нашої Землі недалеко, бо всього у віддалі 380 тис. км., що в астрономії є дійсно малою віддаллю. Поверхня сателіта нашої Землі в нічому не пригадує поверхні нашої Землі, хоча Місяць повстав з нашої Землі. Вона покрита багатьома „кратерами", що подібні до кратерів вулканів нашої планети, одначе перевищують їх своїми розмірами. Місячні кратери є це долини замкнені високими горами у формі перстеня, високими на 9 тис. м. або й більше.

Мапа Шмідта нараховує коло 30 тис. таких кратерів. Для людських дослідів є доступна лиш одна сторона Місяця. Його друге „лице" є для нас невидне і залишиться для нас таємницею аж до часу міжпланетних подорожей. Крім згаданих вище ланцюгів на Місяці видно т. зв. моря себто простори, покриті рідко горами і ланцюги гір „Апенінн" („Альпи" та ін.). Описану поверхню Місяця можна оглядати вже навіть слабою люнетою.

—o—

Астрономічний календар на березень.

Сонце.

	схід	захід	довгота дня
1. III.	6.24 год.;	17,14 год.;	10,50 год.
11. III.	6,01 год.;	17,32 год.;	11,31 год.
21. III.	5,38 год.;	17,50 год.;	12,12 год.
31. III.	5,15 год.;	18,06 год.;	12,51 год.

21. дня березня в год. 7,43 Сонце найдеться у т. зв. пункті весняної рівноночі. Є це пункт, де перетинається екліптика (площина дороги Землі довкола Сонця) з рівником неба (продовження площини рівника неба). У часі, коли Сонце найдеться недалеко перетину тих площин (коло 21. III. і 23. IX.) на цілій земній кулі день рівний ночі.

3. дня березня підчас заходу Сонця починається 1357. рік мусуламиської ери, яку числять від утечі Магомета з Мекки до Медини.

Місяць у березні.

2. III. год. 6.40 — новик, місяця не видно.

9. III. год. 9,35 — перша квадра, місяць світить у першій половині ночі.

16. III. год. 6,15 — повня, місяць видно цілу ніч.

24. III. год. 2,06 — місяць видно в другій половині ночі.

31. III. год. 19,52 — новик, місяця невидно.

Підчас кількох днів по новику можна, крім освітленого безпосередньо промінням Сонця щиту Місяця, видіти голим оком також решту його поверхні освітлену т. зв. попелястим світлом. „Попелясте світло" є світлом Сонця відбитим від Землі. Колиб ми з Місяця обсерували Землю, то виділи би, як вона, подібно як у нас Місяць, переходить фази. Коли Місяць находиться по сусідству новика, Земля оглядана з Місяця є „в повні", отже „попелясте світло" є світлом Землі „в повні".

Мандрівка планет у березні.

Меркурій — щойно під кінець місяця виринає із променів Сонця і світить зараз по заході Сонця на тлі зоряної громади Риби.

Венера — підчас останньої декади березня супроводить Меркурія в його буйм-то мандрівці по небі.

Марс — підчас березня перебігає через зоряні громади Риби і Барана.

Юпітер — сходить на годину перед сходом Сонця.

Сатурна — видно зараз по заході Сонця в Рибах; під кінець місяця його не видно, бо тоне в променях Сонця.

Погода у березні.

Столітній календар каже, що змочатку місяця буде хмарно і тепло; коло 8-ого наступить відлига та вітри. Після 15-го холодніше і сніг. Від 20-го до кінця місяця погода й тепло

Сторінка без політики.

Чоловік, що чотири рази був на тому світі.

Кільканацять днів тому у паризькій лічниці Сен Антуан сталося чудо. Лікарі воскресили чоловіка, якого серце перестало вже бити, проткте кухонним ножем. Чоловік той на операційному столі чотири рази вже віддавав духа...

Оце хірургічне чудо тримали в таїні, тому що лікарі побоювалися, що пацієнт все таки помре. Тепер, коли вся небезпека щезла і коли смертельно ранений є вже майже на видужанні, цілу цю неймовірну подію розтрубила французька преса.

Пятниця, 11. лютого.

Ця подія трапилася 11. лютого вечором. До хірургічного відділу лічниці Сен Антуана, в якому дижурувало трьох молодих лікарів привезли нового пацієнта. Алармовий дзвінок покликав дижурних лікарів до кімнати, в якій приймали недужих.

На носилках лежав якийсь чоловік, зовсім уже без памяти. Поліцай, що привіз раненого до лічниці, пояснив лікарям кількома словами цілу драму.

— Він безробітний, має 40 літ. Підчас суперечки з жінкою, під впливом розпуки схопив кухонний ніж і вбив собі його у груди. Жінка вирвала ніж із рани, і покликала поліцію

...іоскопія.

Раненого піддали негайно радіоскопійним отлядинам. Розміри серця були збільшені. Сильний виток крови. У лівій половині серця рана на 2 цм. глибока. Серце вже майже перестало битися.

Пацієнта кладуть на операційний стіл. Нема нічого до втрати, адже за кілька хвилин пацієнт і так помре від виливу крови.

Годинник показує 21. год. 15 хвилин. Грудна клітка відкрита. Серце відкрите. Хірург починає зашивати рану. Але слабі удари серця не дають йому працювати. Найменший необережний рух і мала голка може перемінитися в смертельну зброю, може завдати нову смертельну рану.

Та ось серце перестало битися... Живчика нема. Легені перестали працювати. На операційному столі лежить труп.

При могильній мовчанці лікар не перестає працювати. Шви наложені. Відтак він бере в руки серце і починає його легко масувати. До легенів впомповують раненому кисень. „Покійник" робить перший слабий віддих. Серце починає битися.

Боротьба із смертю.

Та кров знову тече із поганю на швидку руку зішитої рани. Хірург перестає масувати серце, стримує подачу кисня до легенів і знову дає пацієнтові вмерти.

По двацяти секундах він накладає нові шви. Відтак масаж знову починається і серце знову починає битися.

Так чотири рази під ряд пацієнт „умирав" на операційному столі і чотири рази вертався знову до життя.

В годині 22.15 хвилин операція була закінчена. Грудну клітку закрили. Недужому зробили перелив крови і він почав приходити поволі до себе.

Воскрес із мертвих.

Минуло 12 днів. Всі умовини промовляли за тим, що недужий ожие. Що навіть, коли операція вдалася, то в нього витвориться закаження крови.

Він вижив. Недужий сам не вірить, що він чотири рази вмирав і що чотири рази вставав із мертвих. Не вірить, що він справді був „на тому світі".

У лічниці св. Антона відмовляють подати прізвища тих молодих лікарів, що виконали оте „чудо". Всі три — це учні проф. Грегуара. Найстарший із них має 32 роки.

церквою, юрба кинулася на молоду, здерла з неї весільну сукню, а молодого дошкульно побили.

Про цю подію повідомили поліцію, яка мусіла інтервенювати та розігнати розлючених селян. І щойно під опікою поліції, могла молода пара побита і знівечена повінчатися.

—o—

НАЙМОЛОДШИЙ ДІДО В ЮГОСЛАВІЇ.

Молодий ще 36-літній сербський селянин Александер Джорджевич, який мешкає недалеко Білгороду, став дідом. Джорджевич уродився в 1901 р. і як 16-літній хлопець, коли підчас світової війни всі старші мужчини пішли на війну, оженився. Небавом його жінка вродила сина, якого охрестили Томою.

Ледви той син підріс і дійшов до 18 літ, оженився і саме недавно став щасливим батьком здорового й сильного хлопчика.

Вістка про молодого дідуся розійшлася блискавкою по цілій околиці і селяни з сусідніх сіл прийшли юрбою на хрестини внука. Хресним батьком став посол тамошньої округи, який теж зложив молодому дідові побажання в імени югославянського уряду і передав йому при тім відповідну суму грошей.

—o—

ОЗЕРО ЖУРАВЛІВ У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ.

На чесько-німецькім кордоні лежить болотнисте і покрите очеретом озерце, яке має невелику поверхню 30 га. Околиці озерця доволі гористі і в ній є багато дикої звірини ріжних родів, між ними навіть буйтури. Найближче містечко Ашберг лежить на висоті 930 м. і рідко хто чужий до нього навідується. Тому, що береги озера є багнисті і важко доступні, на багні загніздилася хмара ріжних птахів, між іншими теж і журавлів. На домагання вчених які могли на тому безлюдді спокійно прослідкувати життя ріжних рідких родів звірят, чехословацький уряд признав озеро та його околицю природним резерватом, в якому процеси природи відбуваються без ніякої інтервенції чоловіка який тепер не має там зовсім вступу.

Коротний час посезонова випродаж по значно знижених цінах висортовані речі за половину ціни. — На новини спеціяльний ребат.

Тільки короткий час. **Е. ДУМИН** **ЛЬВІВ Коперника 4**

Німста королеви Вікторії.

Підчас останніх засідань англійського парляменту численні відвідувачі вестмінстерської палати, оглядали зацікавлені величезну мапу земної кулі, на якій чомусь територія республики Болівії замазана чорною фарбою. Один з льондонських часописів подає тепер пояснення цього дивного явища.

Ще за часів королеви Вікторії, британський посол у Болівії дістав запрошення на двірський баль, що його уладжував диктатор Болівії Мельгарехо.

Коли гості зібралися, диктатор увійшов під руку зі своєю черговою любовницею і вимагав, щоб усі присутні витались з нею. Британський посол зміцця відмовився від тієї „почести". Після того Мельгарехо приказав роздягнути його і посадивши його на осли лицем до заду, велів перевезти його по місті при звуках барабану.

Коли про цю нечувану зневагу англійського представника довідалася королева Вікторія, вона попала у страшну злість. Вона дала приказ фльоті негайно виїхати до Болівії, одначе коли королевій виявили, що Болівія не лежить над берегом моря і тимсамим недоступна для британської фльоти, королева покликала до себе премієра і веліла викреслити Болівію назавжди з мапи земної кулі.

Довгі літа в англійських школах не говорили нічого на годинах географії про Болівію і, очевидно, ніякого офіційного представника тієї республики не було в Льондоні.

Важко вдівцеві вдруге оженитися.

Що не всі вдівці мають щасливе та безжурне життя, не треба про те згадувати. Іноді доля вдівця така важка, що він рад не рад мусить оженитися. Здебільша друге подружжя беруть знайомі і приятелі за зле вдівцеві. Одначе загал погоджується з думкою, що „має чого хоче".

Та мабуть ніде так ніхто не переймається долею вдівців і вдів, що удруге, добровільно, жечаться, чи виходять заміж, як в одній югославянській місцевості Чвар. Тамошні дивогляди звичаї виставляють усіх вдівців, що хотять удруге оженитися, на прилюдне посміховище. Під вікнами кандидатів до подружжя уладжують т. зв. „котячу музику". Густо-часто юрба вибиває молодому вікна й ріжними, пре-ріжними способами намагається перешкодити подружжю. Тоді така „молода пара", що наважилася конче на подружжа, мусить тихцем покинути Чвар і повінчатися в іншій місцевості.

Недавно мав там теж відбутися шлюб такої молодої пари. Під вікнами „молодят" панував до пізної ночі величезний галас та крики. Щоб втекти перед нагінкою фанатичних мешканців, молода пара рішила в глибокій таїні повінчатися у 5 годині ранку.

Дарма!...

Вже в год. 4. раню мешканці Чвару уставили перед церквою, щоб не допустити до вінчання. І коли лише „молодята" появилися перед

Нема доброго снідання без кави з цикорієм

ЛУНА

— яку виробляє єдина — українська кооп. фабрика

Суспільний Промисл

Львів 24, вул. Жовківська ч. 188

ДИТИНА ІЗ ДВОМА ГОЛОВАМИ.

В Югославії трапилася недавно дивна подія. Одна жінка на прізвище Ізета Маньо породила дитину із двома головами. Дитина-дивогляд природи не жила довго і її трупа примістили у музею в Мостарі. Як повідомляє сербська преса, околиця того малого міста Герцоговини славиться такими дивоглядними явищами вже віддавна і то не лиш серед людей, але і серед звірят.

Єдиний український магазин постелевого білля і ковдер
Михайла Проця — Львів, Ринок ч. 14
оручає: ковдри, простирала, подушки, ручники, хустинки до носа і всілякого роду виробами білля для Пань і Панів у великому виборі. — Комплетні шлюбні виправи. — Ціни найнижчі.

Із Загальних Зборів Видавничої Спілки „Діло".

ВАЖНІШІ ЦИФРИ З РАХУНКОВОГО ЗАМКНЕННЯ ЗА 1937. РІК.

У доповненні до вчорашнього звідомлення з Заг. Зборів Вид. Спілки „Діло" подаємо важніші цифри з рахункового замкнення за 1937. рік. Цей, як і попередній рік, можна вважати дійсно корисним, під оглядом господарських осягів, очевидно рівняючи їх не з осягами передвоєнних добрих часів, а з осягами останніх років. Біланс Вид. Спілки „Діло" виказує цим разом наддвишку в квоті 3.563.94 зол. Але ця надвишка не відзеркалює справжніх господарських успіхів у звітовому році, бо є вона вислідом рахункової звязи з попередніми роками. В дійсности, коли йде тільки про 1937. р., то вислід є куди кращі завдяки тому, що вдалось осягнути сплату поважної частини задовження передплатників „Діла" і клієнтів друкарні та поширити значно круг читачів „Діла".

Постійне майно Вид. Спілки, на яке складається вирад друкарні й інші рухомости, фігурує в білянсі первісною вартістю 410.766.68 зол. По зменшує квота амортизаційної резерви 368.534.25 зол., так що **рахункова вартість** постійного майна булаб 42.232.43 зол., що вимагає вже деяк півтора року амортизаційних відписів. **Оборотове майно спілки** фігурує квотою 72.584.84 зол. На цю суму складаються: суми до диспозиції (каса і банки), льокати, запас римес і матеріялів (матриці, олово, папір), довжники (22.762.17 зол.) лядові довжники (залегла передплата), запас книжок по власних коштах, антиципації (наперед заплачені суми) тощо. **Довги Спілки** (чужі капітали) представляє головно позиція: вірителі — 82.535.65 зол. Ця позиція у звітовому році значно зменшилась, бо сплачено поверх 45 тисяч довгу, в тому 32.760 зол. довгу банкового (за останніх 2 і пів року сплачено коло 84 тис. довгу).

Перебудова книговодства, а саме обєднання книговодства друкарні і книговодств поодиноких видавництв, спричинило те, що білянсові цифри є виразніші, бо нема серед довжників і вірителів позицій, що взаємно себе компензували (нпр. довг за друк „Діла" в друкарні був одночасно і на довжниках і на вірителях). Це не дасть змоги в дальшому декому з наших „приятелів" атакувати „Діло", спираючись на механіці цифр зачерпнутих, з нашого білянсу. Треба також зазначити що поважна знижка довгів Спілки зменшила і ще більше зменшить у дальших роках видатки, звязані з відсотками при обслузі довгів.

Щавницька Юзеф из
усуває хрипку і флегму при грип. 3—4

Коли йде про **власний капітал**, то на запасному фонді є 4.870.30 зол., на уділах 8.847.53 зол, що разом з надвишкою, яку Заг. Збори рішили перелити на зап. фонд, дає 17.281.77 зол.

Рахунок страт і зисків виказує ось такі цифри: друкарня в зисках (оборот) 213.757.96 зол., у стратах (виробництво) 180.453.48 зол., себто надвишка 23.204.48; щоденник у зисках 197.861.62 зол., у стратах 168.218.73, що дає надвишку 29.642.89 зол. Та цю останню надвишку фактично зменшує недобір у видавництві книжок (премії) 13.442.88 зол. (24.106.30 кошти і 10.663.42 приходи), так що зиск зі щоденника був 16.200. 01 зол. Також „Змаг" за 3 місяці (бо при „Ділі" від жовтня 1937) дав страту в сумі 1,294.44 зол. У стратах фігурують дальше: відпис з рухомостей 33.684.02 зол. і відпис з довжників (завдяки чому білянс сильно уреальнений) 10.962.09 зол.

Треба врешті зазначити, що число передплатників „Діла" в останньому часі сильно зростає. У звітовому році піднеслась їх кількість на поверх 500 осіб, а за перші два місяці цього року на дальших 100.

Краса народнього одягу.

(Перед „Вечором народньої ноші", 3 п. м.).

Від кількох літ вечорі народньої ноші стали у нас традиційною національно-культурною імпрезою. Рікрічно тішаться великим успіхом та стягають повну салю цікавої публики. Варта застановитись тепер, коли стоїмо напередодні четвертого вечора, що нам дали попередні.

Всі ми, мешканці міста, так чи інакше звязані з нашим селом. Хто провів там своє дитинство, а хто знає його з вакацій чи мандрівок. Правда, знаємо його в будні, при сірій роботі. А села святочного, в усій красі свого одягу, у стилевих рямцях старовинних обрядів, мало хто памятає.

Вечорі народньої ноші показують нам саме те святочне село. Пізнаємо розкішні одяги, що нагадують призабуті стилі та впливи. Вглиблюємось у старовинні обряди та цікаву їх символіку. Прислухуємось нескладним народнім мелодіям та радіємо темпом народніх танків. Саме ця сільська естетика переконує нас, що фраза про багацтво нашого фольклору не є видумкою.

Бо те, що ми побачили досі у Львові було, навіть для декого несподіванкою. Наприклад бойківське вбрання, мало відоме й недоцінюване, здивувало всіх своїми яркими красками. Правда, ми бачили всього кілька сіл, Тарнавку коло Славська, Стрільбичі коло Турки. Але ті білі спідниці й фартухи, яскраві квітчасті хустки, сердаки з нашивками з колірової волічки, прегарне морщення коло шиї були надзвичайні. І над тим усім прецікава „кичка", себто плоска кругла шапочка, що її вдягає молодиця на голову, під хустку. Все це мерехтить барвисто при вечірньому світлі й тому бойківські строї ведуть перед на вечорах народньої ноші. Треба тільки подбати, щоб їх було якнайбільше.

Попуч слід згадати лемківське вбрання, з Висови коло Горлиць. Воно скромніше від бойківського своїми спокійними відтінками. Біла краска теж переважає. Майстерно повязані очіпки з батисту чи мережива придають йому легкости, прозорости. На жаль, не бачили ми їх багато, тому варто, щоб інші околиці теж себе показали.

Несподіванкою був теж стрій із Яворівщини. Правда, перевага полотна, як матеріялу, теж дає біле тло. Але крім вибиванки, на спідницю вживають яркого пасманистого матеріялу „шорю", а підклад під хустку, це плоска бойківська „кичка", тут вища і рівна. Вона прикрита характеристичною яворівською вишивкою — баницею. Це густий помаранчевий взір, що визирає зпід хустки і притримує зпереду волосся гривки.

Дуже багате у відміни строїв наше Покуття. Лежить на важному шляху, де колись посувались купецькі каравани й войовничі виправи. Тому носять у Серафинцях фези, як підклад до жіночих очіпків, а вишивки бувають золотом перетикані. Оця дивовижа степенується ще при обрядовому вбранні. Весільний вінок із Вербіжа це чудо з качачих пер, барвінку, волічки та позліток.

Барвне Покуття степенується ще Гуцульщиною. Космач захопив усіх яркою помаранчевою краскою. Вибивані постільці, дукачі на грудях, а золоте чільце на голові свідчить про гуцульську пишноту.

Буковину можна порівнати з Покуттям щодо характеру одягів. Шовкові хустки „турпани", що ними обвивають стан у Суховерхові, вказують теж на орієнтальні впливи.

Окремо стоїть придністрянське Поділля. Тут вишивка важка й багата, як придністрянський чорнозем; здається, немов спалені сонцем оті темні уставки з горошови коло Заліщик. Сорочки й горботки тут довгі, так як і хода подолян розмірена, повільна.

Сильно ріжниться від нього північне Поділля. Ноша з Іванівки у Скалатщині пригадує міщанські строї. Моршені спідниці, розмашисті бекеші, високі запої, ось сильвета української подолянки. Широка, важкувата, але достойна. Такі самі верхи має Угнів. Хирівщина й Перемищина. Всього одинадцять одягів завелись із тих околиць. А скільки ще є цікавих відмін у тих сторонах!

Волинь і Полісся приїздили теж. Полотно з поліських мокляків тонке й шовковисте, тому воно стрункo вгортає жіночу постать. Червона вишивка з Каменя Коширського цілий ярко на цьому білому тлі.

І справжньою несподіванкою були вбрання з Володави на Холмщині. Сильвета холмської жінки пригадує поліську білістю свого тонкого полотна.

Відомо, на всіх показах являється теж полтавське вбрання. Завдяки показам виконують його вже зовсім стилево. Всі, що привикли до „жупанів" наших „дівчаток", пізнали, який гарний може бути полтавський стрій. Корсетку, фартушок і спідницю можна згармонізувати в одно ціле, а також достосувати краску вишивки на сорочці. І силою традиції стає цей стрій загальний, репрезентаційний.

Як бачимо, перегляд тих одягів, що вже були у Львові, дав змогу пізнати всі закутки нашої землі. Мистці можуть черпати звідуми до картин, актори підшукувати вбрання, мандрівники зацікавитись околицями. А скільки лишилось ще невідкритих сіл, незбагнених закутків! Всюди є цікаві деталі, обрядові звичаї. Видобути їх на світло денне, ще й повинно бути завданням чергових вечорів. Щороку повинні ми кидати нове гасло. Наприклад видвигати вбрання весільне, шляхотське або міщанське, зіставляти давніше й новіше вбрання і т. д. Праці ще багато.

Покази ноші пробуємо оживити давніми нашими обрядами, що їх виконують селяни на сцені. Обряди ці вносять живий чар традиції, що на нього одяги натякають. Сільські весілля, вечерниці, обжинки мають глибоку символіку, що звязана з життям селянина. Селяни-актори, що зрослися з цими обрядами, відіграють це напричуд природно. Все те підкреслене вражіннями однородних строїв. До того бачимо строї на власниках — селянах. Бо вони найкраще вміють їх носити.

Варта згадати тут також про вражіння, що його лишають ці покази у селі. Знаємо, що там сучасне життя витискає давні звичаї, а народне вбрання заступає модною тандитою. Покази вповюють переконання, що ці давні обряди мають свою цінність, що їх память треба берегти. Мало того: для обрядових показів мусять селяни звертатись у давньому питомому вбранні села. Тому розшукують їх і відновляють там, де вже призабулись. Є вже кілька сіл, особливо підміських, де в такий спосіб удалось відновити призабуту ношу й установити її, як святкове вбрання. Вслід за цим відживають давні галузи народнього мистецтва, як вишивкарство, кожушкарство і т. д.

Крім цих показів народньої ноші бачимо й інше явище. Народні обряди починають включати до свят загального характеру, як днів селянки, кооперативних, днів господині і т. д. Замилування до нашої вишивки, вбрання, обряду починає стихійно заливати наше життя. Одначе до цього треба ставитись дбайливо. Ініціятори таких свят повинні підбирати обряди вірно та строї провірювати щодо стилевости. Тому слід і їм приглядатись до показів народньої ноші та черпати з досвіду і попередніх подібних імпрез.

В четвер 3. березня відбудеться показ народньої ноші у Львові. Цього року йде він під кличем шляхоцького і міщанського вбрання. Безліч наших сіл і містечок ще себе не маніфестували, а наша шляхта досі майже себе не виявила. Гадаємо, що наше жіноцтво доложить усіх зусиль, щоб це направити.

Лідія Бурачинська.

Після конґресу людовців.

Вибраний головою „Польського Стронніцтва Людового“ М. Ратай виголосив на конґресі довшу промову, в якій обговорив між іншим і справу серпневих подій, тобто відомих селянських заворушень. Можна догадуватися, що для М. Ратая ця справа була дуже дражлива, бо політичні кола твердять, що він про цей страйк нічого не знав, що страйк вибух без його, ба навіть проти його волі. Дисповиції до вибуху страйку вийшли від Вітоса, але наслідки за цей невдалий виступ впали на Ратая, як урядуючого заступника голови, що в імя партійної солідарности мусів покривати політику Вітоса.

Про причини цих заворушень М. Ратай сказав м. і.: „За 12 літ призбиралася величезна енергія мас. Вона не могла виладуватися ні у гиборах, ні при плузі і вилах, бо землі, яка заспокоює голод, щораз менше. Дошукувалися різних причин селянського страйку, говорили про комуністичні впливи, про традицію Шелі. Одного тільки не могли доглянути, про що селяни говорили на вічах і зборах. Селяни не могли дивитися з заложеними руками на те, що діється в Польщі. Чи знає хтось, що в теперішньому соймі діється? У Польщі запанувало почуття непевности і переконання, що так далі не може бути. І це є причина перелому в настроях селян. Досить згадати, що в часі покращання економічної кон'юнктури урядова статистика виказує 548 тисяч безробітних.“

М. Ратай говорив і про внутрішню та закордонну політику Польщі:

„Ми є посередині між двома тоталізмами: сашистівським і комуністичним. Маємо одну партію велику, важну, якої вісь світогляду була завжди протинімецька. За цю орієнтацію тривав спір підчас війни і ця партія, що жила протинімецьким фронтом, зробила зворот на 180 ступнів переймаючи тоталістичну ідеольогію. (Оклики: Геть з ендецією!). Це для мене один із прикладів, як чужі агентури роблять підбої, як вони зачинають діяти в ділянці закордонної політики. Польща мусить підготовитися не тільки до того, щоб відперти зовнішнього ворога, але теж і до того, щоб відперти внутрі чужі агентури, ріжно забарвлені. Хто має дати відпір, хто має протиставитися чужим ідеольогічним впливам?“

Щоб мати змогу дати відпір — казав М. Ратай — щоб виповнити фізичну й політичну горожнечу, — треба „отворити широко двері перед хлопами“.

У цій своїй промові М. Ратай особливо підкреслив, що під вплив людовців горнуться українські й білоруські селяни та що на конґресі є українські й білоруські делеґати і наспіло понад 70 привітів від українських селянських орґанізацій.

Що торкається загалу учасників конґресу, то — як це підмітила польська преса — більшість делеґатів — це селяни, одягнені по міщанськи, коло 30 відсотків міської та сільської інтеліґенції. Територіяльно мала перевагу Галичина, зокрема визначну участь взяло Підгалля.

В цьому конґресі виступили вперше як делеґатки орґанізацій селянки. Яких 40 відсотків делеґатів — це, як ми вже вчора подали, молоді орґанізації з „Віці“, яка щораз глибше входить у життя партії. Всіх делеґатів було 580, а кожний із них репрезентував 500 зорганізованих селян.

Драматична конфронтація Міллєрової та Скобліної.

Вчора пополудні відбулась конфронтація жінки ґенерала Міллера, який пропав у Парижі без вісти, з ґенераловою Скобліною-Плевицькою, арештованою під замітом співучасти у схопленні ген. Міллера. Скоблїна заявила: „Присягаю перед Богом і людьми, що нічого не знаю в цій справі. Мене очорнили, — не можу сказати того, чого не знаю.

Залишившися сам на сам з Міллеровою, Скоблїна висловила міркування, що як її чоловік так і Міллер є в СССР. „Як мене звільнять — заявила вона — зроблю, що зможу, щоби їх обох віднайти.“

БОЛЬШЕВИКИ ТАКИ ВИВЕЗЛИ МІЛЛЄРА НА „МАРІЇ УЛЯНОВІЙ“?

Адвокат ґенералової Міллерової предложив слідчому судді докази, що Міллера таки вивезено до СССР на кораблі „Марія Улянова“.

Вопереч большевицьким твердженням доказано, що самохід совітської амбасади приїхав до Гавру щойно в 17. годині, так, що він мав змогу привезти Міллера, який пропав в год. 13. Капітан „Марії Уляновоі“ відібрав докумен-

ти від портової влади в останній хвилині та негайно відчалив, перериваючи вивантажування товарів. „Марія Улянова“ вийшла на Балтійське Море через Белт, не — як звичайно — через Кільонський канал, щоби німці не перевели по дорозі ревізії.

По широкому світі.

Туреччина заключила з Грецією пакт приязни, зобовязуючись на випадок війни зберегти звичайну невтральність та не толерувати на своїй території орґанізацій звернених проти контрагента.

На британському летунському майдані у Рімвей ушкодив хтось два літаки; є це мабуть саботаж.

Б. провідник австрійських націонал-соціялістів сотник Леопольд виїхав з Німеччини до Відня.

Британський уряд відбув під проводом мін. Галіфакса нараду у справі переговорів з Італією.

Американська влада безпеки викрила велику шпигунську орґанізацію, що м. ін. роздобула плани оборони Панамського каналу.

Михайло Посацький

ГРЕЦІЯ — УСМІХ ЖИТТЯ

20 ілюстрацій

Ця книжка це не звичайні враження подорожі ані наукова студія про Грецію з ріжними фактами Це погляд на давню Грецію з часів її слави і на теперішню оком людини, що прирівнює її з нашою культурою. — —

ЦІНА КНИЖКИ зол. 3·—, з почт. пер. 3 30.

Дістати можна у Видавництві „Діло“ Львів, Ринок 10 або у всіх книгарнях

НОВИНКИ.

— **ПЕРШИЙ ЮВИЛЕЙНИЙ КОНЦЕРТ з нагоди 30-ліття композиторської праці Василя Барвінського відбудеться заходами Союзу Українських Професійних Музик, у пятницю 4. березня н. р. у великій салі Лисенка в год. 20.15. Цей перший концерт присвячений камерним творам Василя Барвінського. У програму концерту входять: фортепіянове тріо есмоль, форт. тріо амоль і варіяції на фортепіяновий секстет. Білети у передпродажі в Союзнім Базарі кожного дня від 9—12 і від 4—7. Для членів СУПРОМ-у 50 прц. знижки за членською виказкою. —4**

— **Наближається час Шевченківських поминків** У цілому краю відбуваються концерти й академії. Диригенти хорів по містах і селах клопочуться програмою. Хто має під рукою „Великий Співанник Червоної Калини“, найде в ньому все, чого шукає. Збірник найкращих пісень історичних, обрядових, побутових, стрілецьких, на хори жіночі, мужеські й мішані — 239 пісень. Репертуар на 25 і більше концертів. Тверда, прегарна оправа, ціна всього зол. 28.50, з портом і опакуванням зол. 29.50. Для членів „Червоної Калини“ зол. 23.50. Замовляйте „Великий Співанник Ч. К.“ Відібєте собі його ціну при нагоді кожного концерту, а без нього не обійтись ні одному хорові, ні товариству, в селі, чи місті. — Адреса: „Червона Калина“, Львів, вул. Зіморовича ч. 12, почт. скр. ч. 43. 418 —6

— **Печатки, монограми, таблиці,** виконує найдешевше перше та єдине українське ритівниче заведення Володимир Ярош, Львів, Сенкевича ч. 3. 1—2

— **Комітет Брат-братові та Союз Українок Емігранток улаштовують Традиційні Наддніпрянські Запусти в неділю 6. березня н. р. в год. 8 вечір у клюбі „Молодої Громади“, вул. Костюшка 1. І. п. В буфеті правдиві українські закуски і приставки — млинці, борщ, пиріжки та інші присмаки.** 434 1-2

— **Найсолідніші футра тільки у Юлівна Глушевського, Львів, пл. Капітульна 3. І., телефон 254—46.**

— **Нова книжка! Дм. Донцов: Де шукати наших історичних традицій?** (Квартальник Вістника). Ціна 1.50 зол. Львів, Чарнецького 26, чек. к. 500 371. Книжка кличе пірвати зі спадщиною соціялізму та драгоманівщини й повернути до традицій княжої Руси й козацтва, часів моральної й політичної сили нації.

— **Т-во Прихильників Музею НТШ у Львові** влаштовує в місяці березні н. р. у салях Музею Наук. Т-ва ім. Шевченка **Велику Етнографічну Виставу „Полісся“,** якої відкриття буде в неділю 6. ц. м. год. 12, вполудне. Дохід з вистави призначений на наукові досліди Музею НТШ у терені.

— **В Шевченкові роковини.** Молодь Філії державної ґімназії і ліцею з українською мовою навчання і молодь дівочих ґімназій і ліцею СС. Василіянок у Львові відсвяткують память Тараса Шевченка ц. р. 10. березня в салі театру Різнородностей в год. 15.30. У склад програми війде також вистава „Назара Стодолі“. Вистава Шевченкової драми, полученої з „Вечерницями“ Ніщинського відбудеться під проводом п. Лесі Кривіцької.

— **Емансипація та її наслідки для нації.** Незвичайно цікава і актуальна тема, яка ворушить тепер усіх, буде темою дискусійного вечора у дні 6. березня, влаштованого т-вом наукових викладів ім. П. Могили в Перемишлі. Було б дуже корисно для загалу, щоб такі життєві теми обговорювано якнайчастіше. Як повідомляють нас, тема ця викликала велике зацікавлення, серед перемиського громадянства, головно жіноцтва.

— **Організація адвокатських аплікантів** у Львові при вул. Коперника 7. І. організує підготовний курс для адвокатських аплікантів, які здаватимуть адвокатський іспит у найближчому часі. Перші сходини в четвер в год. 1-ій пополудне. Зголошення та інформації щоденно приймає секретаріят від год. 7—9. вечором при вул. Коперника 7. І. п.

— **47 вогнищ пришиці в Польщі.** Від 20. до 26. лютого ц. р. влада ствердила 47 вогнищ пришиці в Польщі, а саме у воєвідствах: краківському 3, лодзькому 7, поморському 1, познанському 25 і шлеському 11. В тому часі зліквідовано 7 вогнищ пришиці, винищивши всі домашні тварини і птицю.

— **Тайна розправа.** Перед судом присяглих у Стрию відбулася розправа проти Миколи Козака, приватного урядовця, Івана Клима, студ. прав, Дениса Притуляка, студ. прав, Оксани Винник, студ., Марії Притуляк, дружини священника, Маріяна Жукевича і Петра Гузоватого, дяка, яких прокуратор притягнув до відповідальности за злочин державної зради зі ст. 97. к. к., а перших двох підсудних ще за вбивство бл. п. дир. І. Бабія. Розправа була тайна. Вночі з понеділка на вівторок трибунал видав на основі вердикту присяглих суддів такий присуд: М. Козака засудив на три роки вязниці, І. Клима — 5 р., Д. Притуляка на 3 р., П. Гузоватого на 1 рік і М. Жукевича на 10 міс., О. Винник та М. Притуляк звільнив від вини і кари. Засудженим трибунал зачислив слідчий арешт.

— **Комуністичний процес при замкнених дверях.** Минулого понеділка почався у Станиславові перед лавою присяглих великий комуністичний процес. На лаві підсудних засіли: Марія Мельник зі Станиславова, Франц Ридз з Креховець, Рахиля Грос з Товмача, Хаїм Штіц зі Львова, Шайндля Глік зі Станиславова, Йосиф Фремд зі Львова, Василь Бардега зі Львова, Мих. Небога зі Львова, Карло Коссак зі Станиславова, м-р Едвард Гавскнехт зі Станиславова та багато інших. Розправа ведеться при замкнених дверях.

— **Грабунковий напад на банк.** У вівторок 1. ц. м. передполуднем невідомий бандит напав на 60-літнього Франца Куся, возьного „Повшехного Банку Звйонзкового“ у Бялій, вирвав йому течку з 15.000 зол. і втік. Возьний Ф. Кусь вертався з ґрішми з Банку Польського. Коли ввійшов уже до сіней „Повшехного Банку Звйонзкового“ і замкнув за собою двері, підбіг до нього невідомий мужчина, двома ударами тупим предметом у голову повалив його на землю, вхопив течку і втік на вулицю, де зник між юрбою. Здогадуються, що бандит утік через міст до суміжного міста Бельська.

— **Найближчі цікаві** українські авдиції. Сьогодні, в четвер 3. ц. м., львівська радіостація робить в год. 18.20 українським радіослухачам приємну несподіванку: хор учнів Філії держ. гімн. з українською мовою навчання у Львові під проводом проф. Р. Прокоповича злаштовує перед мікрофоном концерт „Лисенко й нар. пісня". Концерт, який має у програмі найкращі нар. пісні в оформленні мистецького духа Лисенка, попередить гутірка д-ра В. Радзикевича про Батька української пісні і його звязок із творчістю українського народу. — В неділю 6. ц. м. в рямцях ранішньої авдиції цих села буде в год. 8.50—9.00 й українська гутірка інж. Р. Голода „Які телята вибирати для хову". — Дуже цікавий і актуальний буде відчит ред. Лідії Бурачинської „Українська народня ноша" у вівторок 8. ц. м. в год. 18.10; прелегентка підійде до цієї нераз обговорюваної теми з оригінального погляду і напевне цікаво послухають її всі, що тією темою цікавляться.

— **Купувала чоловіка у Львові.** До Львова приїхала 27-літня І. З., донька фабриканта білля з Філядельфії, щоб піднайти собі мужа, бо в Америці не могла собі найти. Перед двома днями пішла на дансінг у Львові і тут залюбилась у прив. урядовцеві А. С., який був на дансінгу з жінкою. Але це не перешкоджало їй залицятись до А. С. Жінці цього добродія жертвувала навіть американська жидівка до 15.000 зол. за розвід. Про справу довідалася рідня жінки урядовця й один з родини стрінув американку на вулиці та побив її так, що зломив їй ніс. Американка віддала справу до суду.

— **Львівська хроніка.** Львівський воєвода доручив, щоби розпочати дорогові і вуличні роботи по змозі вже 10. березня ц. р. — Перед трибуналом окружного суду у Львові станув прокурент комунальної каси ощадности в Городку Тадей Бажант за присвоєння собі 13.085 зол.

— **Селяни будують водотяги.** У селі Поточиська пов. Городенка селяни приступили до земних робіт, щоби спровадити воду до пиття з віддалення півтора км. Вода власним тисненням допливе до кожної хати, де заложать відповідні гидранти, щоб мати воду кожної хвилини під рукою.

— **Вкрав торбинку прокаженої.** Підчас ревізії в пасера Шмуля Габерберга у Варшаві поліція знайшла дамську торбинку. Виявилося, що невідомий злодій вкрав цю торбинку Ф. Цвібусовій, прокаженій з Естонії. Тому Габерберга піддали клінічній обсервації, а ціла його родина зголосилася до лікаря з остраху перед занедужанням на проказу.

— **Статистика** віроісповідань на земній кулі. Згідно зі статистичними даними статистичного річника Ліги Націй жило на земній кулі при кінці 1937 р. 2,1 мільярда людей. Під віроісповідним оглядом число католиків сягає 19 відсотків цілого населення світу; визнавці Конфуція обіймають 16 прц. цілого населення світу; мусулмани 13 прц.; визнавці гіндуських релігій 12 прц. і буддисти 11 прц., всіх протестантів є 9 прц.; православних 7 прц. і жидів 0.9 прц. Поган, безбожників і вільнодумних є коло 12 прц.

— **Смерть Г. Анунція.** Вчора помер у 75. р. життя один із найбільших італійських письменників Габріеле д' Анунціо, що колись заживав величезної слави і популярности. Його справжнє прізвище було Рапанієта. Перші великі успіхи він здобув собі повістями „Невинний", „Інтруз" та „Насолода". В його песах виступали такі слави як Елзонора Дузе та Іва Рубінштайн. Підчас війни вславився Анунціо як летун та організатор оборони Фіюме. Втративши око, написав прегарний твір „Ноктюрн". Як приятель Мусолінія він зазнав усіх почестей — дістав титул князя і на місці Марконія вибрали його минулого року головою італійської Академії. Цього становища, як недужий, він не мав часу вже перебрати. Прегарне видання його збірних творів появилося державним накладом.

— **Масові арештування комуністів.** В останніх двох тижнях поліція арештувала в Болгарії 305 комуністів за протидержавну діяльність. Між арештованими є 15 жінок, 4-ох лікарів, 5-ох адвокатів і багато студентів. Влада викрила і забрала рукописи тайного комуністичного щоденника „Робітнича Газета", що накликував до державного перевороту. Крім того влада припинила 6 лівих часописів.

— **Провінція близнят і трійнят.** Статистичний департамент провінції Квібеку стверджує, що в цій провінції частіше приходять на світ близнята і трійнята, ніж в інших провінціях. І так у 1926 р. прийшло на світ у провінції Квібек 1.021 пар близнят, — 18 пар трійнят. У роках 1927. 1928 і 1929 число близнят походило річно до 1.000 пар, трійнят до 12 або 13. В роках 1930—1936 це число дещо впало і вагалося менше більше коло 910—960 близнят і 10 до 14 трійнят.

— **Японський вояк зневажив німецького лікаря.** Японський вояк напав на проф. Бірке, начального лікаря шпиталю Павлінів у Шангаю і зранив пястуком лікаря в око. Генеральний німецький консуль склав протест перед японськими властями. Генеральний японський консуль Окамото висловив перед німецьким консулем співчуття в імени військової японської влади і запевнив, що винуватця строго покарають.

— **Страшний вибух газів.** Підчас каналізаційних праць у Копенгазі дійшло до жахливого вибуху газів, від якого згинуло чотирьох робітників, а кількох тяжко ранених. Вибух газів був такий страшний, що один із робітників вилетів з каналу в повітря і смертельно ранений. Одночасно в каналі вибухла пожежа, з якої вдалося врятувати кількох робітників з важкими попареннями. До вибуху дійшло внаслідок запалення газів у каналі, коли один із робітників хотів запалити лямпу.

— **Снільни всіб — стільни думок...** — так каже відома приповідка. Життя потверджує правильність цього вислову, але і тут находимо доказ на правдивість загади, що нема справи без винятків. Бо всюди — на півночі чи на полудні, на сході чи на заході праці кожної одної господині, яка не знала б, що мило Олень Шіхт є синонімом мила найвищої якости.

—o—

† Посмертні згадки.

Ілля Савчак, емер. учитель, помер 26. лютого ц. р. в Жовкві в 62. році життя, по довгій і тяжкій недузі. В. Й. П.! 506

Не зволікайте з присилкою дару на коляду Рідній Школі, бо кожна проволока приносить шкоду цій необхідній українській установі сучасної доби!

Конференція представників УПР. з мін. Ґрабовським.

У вівторок 1. березня ц. р. відбулася конференція представників Української Парляментарної Репрезентації з міністром справедливости Ґрабовським про наші актуальні домагання до ресорту міністерства справедливости; від УПР взяли участь у цій конференції посли: **д-р Степан Витвицький і д-р Степан Баран.** Темою конференції були такі справи: 1) справа законопроекту права про устрій адвокатури, 2) справа судової присяги в українській мові, 3) реактивування деяких передчасно звільнених зі служби суддів українців і 4) справа номінації нотарями найстарших нотаріяльних асесорів українців.

У всіх порушених справах мін. Ґрабовський дав згаданим представникам УПР. відповідні вияснення.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Дві сторони медалі.

Гакізковий метч: Україна — Краковія...

Коли прочитає афішу чужинець, скаже:

— Яка нерівність! З одного боку цілий великий край, з другого одно невелике місто. Краковія не має хіба ніяких виглядів!

Коли прочитає афішу наш брат, скаже:

— Яка нерівність. З одного боку „Краковія", з другого „Україна". „Україна" не має хіба ніяки виглядів!...

Чужинець бере справу, такби мовити, географічно, наш брат фактично. Один і другий має рацію, але й обидва її не мають.

Україна — це не край, а спортове товариство, що тяжко пробивається крізь наші фінансові хащі, лопухи байдужности і терня ворожости. Тільки завдяки орієнтації в терені її провідників вона не губить напряму та членів.

З тієї причини чужинці не мають рації, коли кажуть: край.

Але й подекуди мають рацію. Адже спортове товариство „Україна" це щоправда не цілий край, все таки досить велика частина його, коли брати під увагу ряжську лінію.

Наш брат має рацію, коли каже: де-де „Україні" до „Краковії". Хто бачив атлетично збудованих і солідно підгодованих краковян, а проти них молоденьких, сухорлявих хлопчиків, той не міг сумніватися у вислід, хіба що це був непоправний гіпероптиміст.

Але наш брат і не має рації, коли каже: де-де... Адже кружок, совги і кійок ті самі всюди, а лід напевно довше тримається у Львові, як у Кракові. Одним словом — майже так довго як у Канаді. Чому не маємо і ми дочекатися своїх „Садберійських Вовків"?!

А тепер інша сторона медалі.

Казав мені недавно хтось:

— Пощо „Україна" грає з чужими?! Користи ніякої, а школи ціла фіра. Вигуки публики, несправедливість суддія, неприхильні замітки в пресі...

Багато в тім правди і признає її кожний..., хто не буває на м'ячевих, чи гакізковних метчах.

А хто буває, той чує:

— Kogo ty chwalisz, kogo? Takiego zakazanego pataſachę. Ta mój Wróbelek jak by twego Matyjasika dostał w swoje nogi...

— Co Matyas pataſacha?! Ty koniu fiakierski. Masz pojęcie o forbalu jak świnia o sztajerze

— Ty do mnie wedle świni nie pyskuj. Masz!..

На дереві, на т. зв. зеленій трибуні повстає замішання і один з дискутантів летить як грушка на землю. Позбираївшись шукає іншої трибуни (дерев довкола площі досить!), а дальшу дискусію відкладає на потім, коли будуть вертатися хріаь парк до дому.

На гакізковім метчу „Україна" — „Краковія" було 3000 тисячі людей і були такі розмови:

— A ja ci mówie, że Ukraina nachapi dwucyfrówkę.

— Fe! Wstydziłbyś si Franek. Ta z ciebi tyż kawałek jakiegoś ukraińca.

— Nu to co z tego. Wiadomo, tego si nie zapiram. Ale co rycht to rycht.

— Kycht czy nie rycht, ale musimy stać za swoimi. I jak ty mi zaczniesz dupingować krakusów, to ja ci tak zdupinguję, że popamiętasz.

— To sie wi, że nie bende. Za co ty mnie właściwi trzymasz?!..

— Klawo. Patrz, Buczacki ciągnie. Pomagaj bracie!

І оба згідно: Гей, гей!

А після метчу один з „Краковії" до другого з „Краковії":

— Słuchaj, ta w tym Lwowie ukraińców jest a jest. Na meczu z Pogonią sześćset ludzi, a z Ukrainą trzy tysięcy.

І це є та цікавіша сторона медалі.

Галактіон Чіпка.

Спорт.

РУСЬ ПОЧАЛА ВЕСНЯНИЙ СЕЗОН.

УЖГОРОД. **Русь — УМТЕ (Ужгород) 11:0 (3:0).**

Ужгородська Русь започаткувала вже весняний сезон товариським метчом з дружиною УМТЕ. Перший метч відбувся в досить важких умовинах, на гриді покритім ще декуди верствою снігу, декуди водою і болотом. Русь, технічно краща дружина давала собі легше раду з важким тереном і без напруги перемогла у високім відношенні. У Русі найкраще заграв правий ік нападу Кобаяр-Мозер. В добрій формі є теж Потьо Кріж. Воротар Руси Сашовець мав за цілий метч всього тричі мяч у руці і то дальні в подачі своєї оборони.

Ворота здобули: Кориан і Потьо Кріж по 4 та Хоян 3. Публики, як на перший метч, досить багато.

СПОРТОВІ НОВИНКИ.

Гакізков: мистецтва Польщі відбудуться імпозиційно в суботу 5. ц. м. в Кринці. У тих мистецтвах візьмуть участь такі дружини: Чорні Львів, Домб Катовіці, Польонія і Варшавянка Варшава та Висла Краковія, яка має ще грати в себе один метч з Україною, Вільєньске Огніско відступило від розгрівок. Повінець ще не має місця, бо залишилося ще один метч АВС — Варта, який має рішити, котра з тих дружин здобуде мистецтво. Імовірно Сокіл-Грудзьондз увійде до фіналів без гри. Дуже можливо, що поза конкурсом допустять до фіналів дружину КТГ Кринця.

Табелю Чехословацької Ліги відчинив Спарта, яка має 14 гер. 11 перемог, 1 нерішену, 2 програні, 23 здобутих пунктів в відношенню вор'т 42:21. На другому місці опинилося Кладно з 19 пунктами. Третє місце займає Братислава з 17 пунктами і щойно четверте Славія з 15 пунктами. Дальша черговість така: Жіденіце, Пардубіці, Вікторія Пльзень, Вікторія Жіжков, Простейов, СК Пльзень. Два останні місця загрожені деградацією займають: Наході і Шлеська Острава.

В Мадярській Лізі ведо в табелі Гунгарія, яка має 31 пункт'в при трьох остраченіх. Друге місце займає Гунгаріл, третє Уйпешт. Два останні місця займають Будаї 11 і ЕТО Гор з 7 і 4 здобутими пунктами. Бочкай, який минулого року грав у Львові з Україною, займає 12 місце з 10 пунктами і внаслідок тепер чимраз кращу форму.

ОГОЛОШЕННЯ

Жіночі торбинки

гречки, портфелі, портмонетки, валізи, ве. сесери, поручає і направляє по найдешевших цінах робітня римарсько-галян. терійна Н. БАРЕР, Львів, Сикстуська ч. 2 побіч фірми Саламандра.

Театри.

Великий Театр:

Четвер 3. III. год. 8. веч. VII. Симф. концерт львівської фільгармонії.

П'ятниця 4. III. год. 7.30 „Незвичайна подорож".

Театр Різнородностей:

Четвер 3. III. виставн нема.

П'ятниця 4. III. год. 7.30 „Дімок з карт".

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

ДРОГОБИЧ:

3. III. Орфей у пеклі.

4. III. Орлеяна.

5. III. Під курателею.

6. III. Лісова пісня.

З Дрогобича і з пов'яту їде театр до Стрия, Сколього, Болехова, Долини, Калуша і Станиславова.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ХОДОРІВ.

3. III. П'єси Вєсницу.

4. III. Гетьман Полуботок.

5. III. Подружній метч.

6. III. Мазепа.

Театр готує до виставн оперу Лисенка „Утоплена".

КІНА.

АПОЛЬО: „Буревій" екзот. фільма.

АТЛЯНТИК: „Царський курієр" на основі Жіль Верна.

БАЛТИК: „Благословенна земля".

ВАНДА: „Останні дні Помпеї", „Багате бідпятко".

ГРАЖИНА: „Фройляйн Доктор"; „Я була шпіоном".

ЕВРОПА: „Я вишувата".

КАСИНО: „Еспанський метелик" (Дж. Макдональд).

КОПЕРНИК: „Остання в'я засудженого"

МАРУСЕНЬКА: „Без окінків"; „Зі'рі дикого Заходу".

МЕТРО: „Гіпьтайська трійка".

МИРАЖ: „Незвичник" (Ал. Дюма).

МУЗА: „Пропавший овщ"; „Кінець пан' Чені".

ПАКС: „Прокажена", „Ординат М'хоровський".

ПАЛЯС: „Обожана" з Мартою Егерт.

РАЙ: „Шлях до Р'о".

РІЯЛЬТО: „Дівчина з Парижа".

СВІТ: „Аладатів город", „Лет очайдушів".

СТИЛЕВЕ: „Історія одної ночі" і рев'я.

ТОН: „Останній поїзд до зруйнованого міста" і „Гра життя".

УТІХА: „Антіно поліцмайстер" і реалі.

ХІМЕРА: „Шерлок Гольмс і д-р Ватсон".

ФОТОПЛАСТІКОН:
(пл. Матійківка 5).
„Острів Ява".

ФОТОПЛАСТІКОН „Світовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
„Швайцарія".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Четвер, 3. березня 1938.

6.25—8.00 Ранішня авд.; 11.15 Вилеканна в танку то пісні; муз. поранок для вселюд. шкіл; 11.40 Фрагменти із симфоній, пл.; 12.03 Полудн. авд., 13.50 Муз. вегавда з пл.; 14.30 Легка музика з пл.; 14.55 Біржа; 15.00 „Львівські оповідання" Фр. Яворського. Музика з пл., 15.20 Вікучі вістки з міста та провінції; 15.30 Госп. вістки; 15.45 Муз. мандр'янд. авд. для молоді; 16.15 Твори характеристичні й інтермеца у вик. військ. орх.; 16.50 19.55 Актуальна гутірка; 17.00 Плавання риб на Поморі, репортаж вик. д-р Володимир Кульматицький; 17.15 Деб'єсі: сюїта, форт.; 17.50 18.50 Спортовий порадник вістки; 18.10 Гутірка про Колонію; **18.20 Молодь перед мікрофоном: Лисенко та українська народня пісня, авд. у вик. учнів Філії Держ. Української Гімназії під пров. проф. Прокоповича і проф. Радзикевича;** 18.40 Листи та програми; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Театр Уяви: „Поворот Одисея" на осн. Гомера з муз. із., 19.35 Камер. мініятури у вик. сальон. тріо; 20.05 „Рок — не мало" муз. спогади з лютого; у перерві в гост. 20.45 Веч. денник; 21.45 „Кузня" Хобановського; 22.00 Камер. концерт; 22.50 Ост. в'стки; 23.00—23.30 Із співочого альбума.

Пятниця, 4. березня 1938.

6.15—8.00 Ран'шня авд.; 11.15 Для шкіл: „На дворі кор. Жигмонта"; 11.40 Дуети з італ. опер, пл.; 12.03 Полудн. авд.; 13.45 Сусп. гутірка; 13.50 Фр. Крайслер як композитор і виконавець, пл.; 14.00 Концерт у вик. дутої орх.; 14.25 Легка музика з пл.; 14.55 Біржа; 15.00 „Львівські оповідання" Фр. Яворського, Музика з пл., 15.20 Вікучі вістки з міста та провінції; 15.30 Госп. в'стки; 15.45 „Пять горобців в одній скриньці" опов. для дітей; 16.00 Гутірка з хорими; 16.15 Розр. концерт у вик. орх.; 16.50 19.50 Актуально гутірка; 17.00 Уршулянки на Полісі; 17.15 Пісеньки амер. трамва, словно-муз. авд.; 17.50 Огляд видань; 18.00 Сніговий комунікат, спорт. вістки, 18.10 Програма на завтра; 18.15 Давні англ. п'єні, хор; 18.40 Моменти з передгучора; 18.55 Спорт. вістки; 19.00 „Театрум санкті Каземірі" авд.; 19.30 Пісеньки в супр. форт.; 20.00 Симф. концерт. орх., соліста. сп'в, скрипка; у перерві коло год. 21.00 Веч. денник, актуальна гутірка; 22.50 Ост. вістки; 23.00—23.30 При моїм фортепіані.

Субота, 5. березня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авд.; 11.15 Для шкіл: Співаймо пісеньки; 11.40 Грає Карло Цекі, форт., пл.; 12.03 Полудн. авд.; 13.45 Концерт бажань; 15.20 Техн.скринька; 15.30 Госп. вістки; 15.45 Театр Уяви для д'тей: „Казка про сім крунів" з муз. із.; 16.15 Е. С. Гольман: „Дівчина у вікні" вик. Фльора Мударт-Мас супр. у супр. орх., 16.50 18.35 19.50 Актуальна гутірка; 17.50 Наша програма; 18.00 18.50 Спортові вістки; 18.10 Нар. п'єні, хор; 18.55 Програма на завтра; 19.00 „Суд над Вехетом" авд. для дітей, на осн. Конопніцької „Кунаи" з муз. із.; 20.00 Розр. концерт, орх., мандоліни, хор; 21.45 „В полісця", Рассрта: 22.00 Концерт орх.; 22.50 Ост. в'стки; 23.00—23.30 Популярна музика в пл.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Четвер, 3. березня 1938.

БЕРЛІН 15.35 Муз. дрібниці, 17.00 Романтична музика, 19.10 Нім. романтична сп. музика, 20.00 21.00 Вечір танку; БІЛГОРОД 21.00 Нар. п'єні: БРЕСЛАВ 19.30 20.00 Сяйв. концерт Гідемаро Кнове; БУДАПЕШТ 21.15 Форт. сонати Бетовена у вик. Дорманія 22.05 Танц: ВЕЖА АФФЛЯ 21.30 22.05 23.00 „Жірофлє-Жірофля" оп. Лекока; ВІДЕНЬ 17.20 Голландські нар. пісні, сопран. 19.50 20.00 Нові віденські пісеньки, 20.25 21.00 „Дас Фройляйн Парадіс" комедія Подіпора, 22.20 Танц. музика; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Форт., 20.00 Оп. музика, альт, тенор, баритон; КОШИЦІ 13.30 Оркуї в домашності, 18.00 Фоот., 13.30 18.45 Вістки; МІЛЯНО 17.15 Іт.-бразил. концерт, 19.30 Розр. музика. 21.00 22.00 Комедія, 22.15 Віол.; ПРАГА 15.15 Скрипк. концерт Чайковського у супр. орх., 19.15 Легка музика; РАДІО ПАРІ 18.00 Театр Уяви, 21.15 Пісн'. 21.30 22.00 23.00 24.00 „Мадам Батерфляй" оп. Пуччіні; РИГА 18.00 18.45 Латвійські нар. пісні; РИМ 19.30 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 „Богема" оп. Пуч'ніні; ШТРАСБУРГ 21.30 22.00 23.00 „Кози фан тутте" оп. Лекока.

Пятниця, 4. березня 1938.

БЕРЛІН 19.10 Фільмові мельод'ї, 22.30 Розр. концерт; БУДАПЕШТ 17.30 18.00 Цит. музика, 19.30 20.05 21.00 22.00 Опера; ВІДЕНЬ 15.15 Соната на кларнет і форт. ф-моль Корнгавта, 17.00 Для дітей, 17.40 Віол. 19.35 20.00 21.00 22.00 „Страсти на осн. св. Матея" ораторія Баха, сопр., альт, хори, симф. орх.; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Дітячі пісні, 20.10 Дуга орх., 21.00 „Помагай, роблю карієру" ком. Гер. Гермодія; КОШИЦІ 14.00 18.45 Вістки, 18.00 Скеч. музика з пл., Відчит; МІЛЯНО 16.00 Концерт із Акад. св. Сесілії, сопран. форт., 21.00 22.00 23.00 Симф. концерт; ПРАГА 14.00 Шумапові твори. 16.25 Форт. тріо Сметани, 19.30 20.00 21.00 „Хвист. Колюмб" оп. Мільода; РАДІО ПАРІ 18.00 Камер. музика, 21.15 Пісні. 21.30 22.00 23.00 Театр Уяви: „Давид Коперф'ільд"; РИМ 21.00 22.00 Оперетка.

Субота, 5. березня 1938.

БЕРЛІН 15.30 Пісні, 19.10 Російська музика, 20.00 Розр. музика, 21.00 Марші, орх.; БІЛГОРОД 20.00 21.00 22.00 Нар. пісні; БУДАПЕШТ 17.30 18.00 Оп. орх.; 19.10 Нар. мад. пісні, 21.40 22.00 Орх. концерт; ВІДЕНЬ 15.05 Хор, 19.10 20.00 21.00 „Гейша" оп. Джонса, 21.25 Концерт на скр. і орх. д-дур; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Сюїта, скр., віол., форт.; КОШИЦІ 14.00 18.50 Вістки, 18.00 В. Свєсенник „Значіння опінн над кал'ками"; Музика з пл., Д-р Л. Стахура: Поцвіси за обрезу чести; МІЛЯНО 17.15 Данці танки, 19.30 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 „Ля бісбетіка доната" оп. М. Пересіка; ПРАГА 17.55 18.00 Нім. авд.: Сценка, Концерт хору, 19.20 Сальон. музика: РАДІО ПАРІ 18.00 Для д'тей, 21.15 Пісні, 21.30 22.00 Концерт; РИМ 17.15 Танц. музика, 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 Комедія, 22.15 Сюїтка, 22.45 Танц. музика.

БІРЖА.

Львів 2. березня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89.81 (9.38, Доляри американські 5.26.50, 324.00 Доляри канад. 5.26.00—5.23.50. Фальоренти гол. 296.04—294.30, Франки фр. 17.41 — 17.11, Франки швайцарські 122.85—122.05. Фунти англ. 26.54—26.38, Гульдени дачн. 100.25—29.75. Корони ч. 17.60—16.40 Кор. дан. 118.40—117.55 Кор. норв. 133.33—132.25 Корони шв. 136.79—135.80. Ліри італ. 22.00—20.90. Марки фінлянд. 11.71 —11.25. Марки пім. 106.00 —100.00 Шилінги австр. 99.00—93.00, Тель Авів 26.20 —25.95, Марки пім. срібні 112.00 — 113.00

Акції.

Банк Польський 114.00 Цукор 36.50, Вугель 32.63, 32.25. Дільдог 64.00. Можеїв 14.00, Островець 57.50 Стараховичі 40.00, 39.75, Габербуш 48.25

Папери

4 і пів проц. внутр. 66.50, 66.25, 3 інв. 1 ем. 84.25 серія 93.50, 3 пов. інв. 2 ем. 84.25. серія непот., 3. конверс. 69.50 прем. дов. непот., 4 консол 68.25

Тенденція сильна.

ШІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 2. березня 1938 р.

1 кг. масла десер. більов. без оп.	3.45 зол.
1 кг. масла бочков. вид. в опак.	3.50 зол.
молоко	18—19 сот.
(яйця копа)	3.20 зол.

Тенденція на масло й молоко вдержана, на яйця зниження.

ОПОВІСТКИ.

Книгарня Шевченка просить п. Марію Гавриляшин подати негайно свою адресу. Справа дуже важна. 495 2-2

Повітовий Союз Кружків „Рідної Школи" в Чорткові повідомляє, що з днем 15. березня п. р. отварая в Чорткові дво-м'ячний курс для провінниць дитячих садків, який тревати буде до 15-го травня. Оплата за цілий курс 15 зол., які треба вложити до відня курсу. Зголошення слати на адресу: ПСК. „Р. Ш." в Чорткові на руки д-ра Михайла Рослика, адвоката в Чорткові. 500 1-4

Жертви зложені в Адміністрації „Діла": Роман Клос, Луцьк вложив на **Рідну Школу** 5 зол., **Просвіту** 5 зол., **Інвалідів** 5 зол., **Ф. Д. А. М.** 5 зол.; Гр. Масник, Сянік, як дохід з вечерниць зол. 60 на Ф. Д. А. М.

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ШУКАЄМО панночок пристійних, молодих, метких, найкраще абсольвенток середніх шкіл або торг. курсів, до продажі в елегантних крамницях. Зголошення, референції, фотографія — Адміністрація „Кавція 800". 491 2-3

ФАБРИКА приїме директорку відділу, 30 років, незамужню, енергічну, совісну, арадуговану учительку, або абсольвентку сер. шкіл. Зголошення, референції — Адміністрація „Чесна". 491 2-3

ПОТРІБНА зараз до ведення домашнього господарства старша жінка найкраще вдова або сирота по священику. Зголошення з описом життя і референціями до Адмін. „Діла" під „Праця". 497 1-2

ШУКАЮ інжиніра-лісника до заряду ліса. Зголошення п'ся „Практик" до Адміністрації „Діла". 508 1-1

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

ТЕХНІК дентистичний — українець з десятьлітньою практикою шукає посади. Зголошення: Тернопіль, скр. почтова 36 „Техн'к". 492 1-2

МАТРИМОНІЯЛЬНІ

ШУКАЮ подруга життя до становищі, середніх літ, що бажає спокійного родинного життя. Сама гарна, вища освіта, посаг. Непотрібні. Адмін. „Діла" під „Мрія". 501 1-1

РІЖНІ

ФРАНЦІШОК ГЛЯСГАЛЬ — упр. техн. дентист тепер Львів, Пасаж Гавсмана 7. 375 1-50

ШАФГАВЗЕН, ЛЬОНЖІН, ЗЕНІТ, ОМЕГА, ДОКСА та ін. годинники найпрекиснійше направить фірма П. Карпінець, Домініканська 7. Купує золото, срібло.

ЗА 1 ЗОЛ. переробляє капелюхи жіночі, мужеські, за **2 зол.** прасує мужеські убрання, шиє, направляє гардеробу жіночу і мужеську. Копернпка 26 (в подвірю). 505 7-26

ТІСТЕЧКАРНЯ Ф. МІХОТКА вже прими. шена в новім льокалі Ринок 24. Вхід просто з с'ней. 448 5-5

НОВОВІДКРИТА КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ С. Чура, Львів, Лазаря 5. І. п. (бічна Копернпка) виконує всілякі кравецькі роботи дешево і солідно. 480 3-6

ТІЛЬКИ 5 ЗОЛ. тримісячна сеадуляція в 5.місячною гарантією. Сальон чесання пань. Сикстуська 8, вхід через браму. 499 1-2

ОГОЛОШЕННЯ.

Відома українська шваляня
„ЕМКА"
перенесена з вул. Личаківської
на Підзамче ч. 1.

Знає тепер цілий світ
Ту рецепту люкри,
Що говорить: Ідіте всі
Оселі і цукри.

Без вагання і без тайн
До силепу подайся
Фірми Зигмунт Гляттштайн
Львів, Сикстуська 20.

ХТО?!
хоче купити найліпші косметичні і гігієнічні артикули по найдешевших цінах купує тільки у найсолідпішій
ПЕРФУМЕРІЇ
С. ФЕДЕРА
Львів СИКСТУСЬКА 7
Філія КОПЕРНИКА 15а
Філія ГАЛИЦЬКА 16.
Кожний покупець, що покличеться на оце оголошення „Діла" дістане ЗА ДУРНО гарний дарунок.

МЕБЛІ їдальні, спальні, кабінети, сальони, клюби, тапчани, матраци і декорації поручає Віденська виробнпстолярсько-тапіцерська
ІВАН ОРТНЕР
Львів, Сикстуська 41. Тел. 292-79.
498 1-50

За печатію відповідає Олександер Костик Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Ч. 47 (4.879). Львів, пятниця 4. березня 1938. Ціна рестового післяплата готівкою. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 223-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.000.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Півріччо . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" З ОБСЯГОМ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

„Британський уряд пильно слідкуватиме за подіями в Австрії"

— ЗАЯВИВ ПРЕМІЄР ЧЕМБЕРЛЕН

На вчорашньому засіданні палати послів посол-лейбурист Гендерсон зложив інтерпеляцію, домагаючися, щоби британський уряд дав моральну підтримку Австрії, приводнуючись до заяви Дельбоса. На думку Гендерсона, Австрію важко вважати від тепер незалежною державою.

Прем. Чемберлен відповів, що у порозумінні двох держав для поліпшення взаємин між їхніми краями годі добачувати нарушення сен-жерменського миру чи женевського протоколу (який постановив, що без згоди Ліги не можна змінити незалежности Австрії). Тепер треба чекати наслідків того порозуміння. Англія мусить цікавитися життям Середущої Европи, бо вона змагає до того, щоб довести Европу до почуття безпеки і взаємного довіря. З огляду на те Чемберлен привязує вагу до недавньої заяви Дельбоса. Британський уряд дальше буде пильно слідкувати за подіями в Австрії.

Болгарія визнає еспанський нац. уряд

І АНЕКСІЮ АБІСИНІЇ.

З Анкари прийшла вістка, що конференція Балканської Антанти звернулася до Болгарії з внеском, щоб вона визнала анексію Абісинії та еспанський національний уряд.

Болгарська преса потверджує цю вістку; офіційні кола заявляють, що та пропозиція ще не прийшла, але Болгарія прийме її, як дістане.

Французька палата послів ухвалила „кодекс праці".

Минулої ночі по 12. годині французька палата послів ухвалила 408-ма голосами проти 96-ох цілий проект „кодексу праці". Вона взяла під увагу зміни, що їх ввели комісії за винятком одного закону, якого текст палата послів приняла в такому стані, як його ухвалив сенат.

Велика Британія визнала анексію Абісинії де факто.

У Льондоні відбувся процес б. абісинського негуса Гайле Селясія проти англійського телеграфічного товариства. Він домагається звороту 10.000 фунтів штерлінгів, що належаться абісинському урядові. Товариство не квестіонувало, що така сума належиться абісинському урядові, але відмовилася виплатити цю суму б. негусові, бо вона належиться італійському урядові, як фактичному володареві краю. В цій справі звернулися до Форін Офісу, який заявив, що британський уряд визнає італійський уряд де факто в частині Абісинії, що підлягає Італії. А що Італія виконує дійсно владу над цілою Абісинією, британський уряд визнає італійський уряд, як уряд де факто в цілій Абісинії.

Беручи під увагу, що британський уряд все таки визнає ще владу де юре б. негуса над Абісинією, суд відложив присуд на необмежений час.

СПРАВА АНГЛЬО-ІТАЛІЙСЬКОГО ПОРОЗУМІННЯ.

Як подає льондонський ліберальний „Стар", підчас переговорів з Італією англійський уряд порушить такі справи:

1) Стан італійських збройних сил в Лівії є надмірно великий, тому Англія хотіла б знати, яке призначення цих військ; 2) Справу фортифікацій деяких італійських островів на Середземному Морі, головно Пантелярії та побереж Червоного Моря, головно напроти Адену; 3) Питання джерел Нілу й озера Тана, де Італія повинна визнати спеціяльні господарські привілеї для англійців; 4) Справа протианглійської пропаганди на Близькому Сході.

Італія мабуть висуне такі домагання: 1) Паритет з англійською фльотою на Середземному Морі; 2) Справу англійської бази на Кипрі; 3) Справу нагляду над Суезьким каналом та участи у проводі товариства Суезького каналу.

В Льондоні переконані, що італійський уряд висуне ще справу безпеки Суезького каналу.

Після довгих нарад британського уряду з амбасадором у Римі Пертом затверджено загальні напрямні для англьо-італійських переговорів. Амб. Перт відїде в суботу до Риму, де мабуть вже у вівторок пічне з мін. Чіяно переговори. В Льондоні сподіються, що ці переговори триватимуть 6—8 тижнів. Назагал англійські політичні кола оптимістично задивляються на хід цих переговорів. Як тільки вони почнуться, мін. Чіяно прийде до Льондону, де підпишуть договір.

Дальші японські успіхи в північному Китаю.

КИТАЙЦІ ВТРАТИЛИ ПОНАД 100.000 ЛЮДЕЙ.

Домеї довідується з Тайюану, що японці посуваються у південному Шансі скоро вперед. Кольона Марімота здобула вчора Менчон, кольона Оказаки — Куйган, кольона Кобаяші пішла на 10 кільометрів вперед.

Від 11. лютого ц. р. китайці втратили понад 100.000 вояків.

НА ДОМАГАННЯ БОЛЬШЕВИКІВ ЖІНКА ЧАНКАЙШЕКА ПОКИНУЛА КЕРМУ КИТАЙСЬКОГО ЛЕТУНСТВА.

Як говорять у Ганкав, жінка Чанкайшека уступила зі становища шефа китайського летунства з огляду на спротив совітських летунів, які погрожували страйком, бо не хотіли служити під проводом жінки.

Райтер подає іншу вістку: Причиною димісії жінки Чанкайшека було її домагання, щоби на літаках, які пільотують на чужині, скоростріли обслуговували китайці.

Найкраща подяка Рідній Школі за святочні бажання приходить чеком Рідної Школи.

СЬОГОДНІ ПЕРШИЙ
Ювилейний Концерт
Василя Барвінського
ВЕЛИКА САЛЯ ЛИСЕНКА.

Живий медвідь і його шкура.

„ЗВОРОТ" ЗАКАРПАТТЯ УГОРЩИНІ У СВІТЛІ ІСТОРІЇ ТА ТЕПЕРІШНЬОЇ ДІЙСНОСТИ.

Львів, 3. березня 1938.

I.

Односторонній підхід польської публіцистики.

Недавній побут у Польщі регента Угорщини, адмірала Горті, актуалізував знову питання шляхів польської закордонної політики, які ведуть із Варшави на Будапешт. Прихильники „французької орієнтації" витали голову угорської держави стримано, зате палко й захоплено зустрічали його всі ті, що безоглядно підтримують нинішній польський закордонно-політичний курс мін. Бека, намагаючись хіба надати йому виразніше обличчя. Коли у польській пресі — з виїмком таких часописів, як „Політика", яка ставить всі точки над „і", — справу польської закордонної політики завжди трактують обережно, з ріжними серпанками, то в закордонній пресі читали ми знову звістки про „продовження осі Берлін-Рим до Варшави й Будапешту". Але і тут і там всі одновгідні, що Польща підтримує Угорщину в її ревізіоністичних змаганнях щодо Закарпаття, маючи зі свого боку такий інтерес у тому, щоб віддалити Чехословаччину від Совітів, від яких тепер ділить її лише вузька смуга румунської території, і щоб таким робом спаралїжувати совітські тенденції — проникати аж до середущої Европи. Цікаво, що навіть дехто з ендецьких кол, традиційно-русофільських, франко- і чехофільських, так само „звертає" Угорщині Закарпаття, кермуючись тут уже явно і славно — протиукраїнською ненавистю: українцям у Мадярщині таки, мовляв, буде гірше, ніж у Чехословаччині! Таким робом „зворот" мадярам Закарпаття має безумовно більшість польського громадянства за собою; є теж польські кола які в цьому напрямку ведуть кампанію зовсім отверто. Свого часу була в „Ділі" мова про брошуру графа Бема де Косбана, що її роздали всім послам і сенаторам у Варшаві: аргументи автора про „мілїони чеських корон", що їх буцім то чеський уряд видає на „українську ірреденту" на Закарпатті були не тільки доказом „поінформованости" того діяча (співробітника „Нашої Пшшлосьці" Яна Бобжинського), але й характеристичним показчиком підходу шовіністичних польських кол до цієї справи.

Як страшенне поширений у Польщі погляд, що українське Закарпаття повинно „вернутися" до Мадярщини, вказує на це м. і. стаття „Венгер-Полик...", що появилась у варшавській „Мисьлі Польскей" за другу половину лютого ц. р. Читаємо там буквально: „...До реалізації того постулату нашої закордонної політики (щоб польсько-угорсько-румунська границя не була переділена державною чехословацькою територією — Ред.), не треба зовсім зломити договори. Річ іде просто про те, щоб звернути мадярам Закарпатську Русь, яка находиться в руках чехів на підставі тимчасового провізоричного мандату, що його дали їм держави Антанти. Самі чехи, як заявив Масарик, уважають Закарпатську Русь депозитом, який буде звернений... Росії. Поворот автономічної Закарпатської Руси до співпраці з мадярами ослабить

совітський фронт і значно причиниться до унормування політичних відносин у тій частині Европи.." „Мисль Польска", як відомо, належить до концерну „П.-У. Бюлетину" та „Всходу", себто стоїть на т. зв. прометейському платформі у східно-европейській політиці Польщі а сам автор тієї статті, п. Ф. Загора, це один із чільних польських українїстів, який неодноразово за своїм підписом висловлював свої думки — найприхильніші для всеукраїнської ідеї та українського національного розвитку в Польщі. І саме тому той голос такий знаменний.

Саме тому треба нам, українцям, голосно заявити, що 1) не лицює торгувати шкурою того українського медведя, який покищо таки живе і не має заміру переноситись на той світ, 2) не лицює ділити українську етнічну територію, не цікавлячись зовсім думкою і волею у цій справі самих українців, і 3) коли дженельменську засаду — не вмішуватись у чужі внутрішні справи — інтерпретує дехто з польських публіцистів (напр. цитований нами п. Косбан) у той спосіб, що можна видумувати і мільони корон на „українську ірреденту" і саму „ірреденту" то не лицює промовчувати зовсім, наче неіснуючу річ, — мадярську політику супроти українського Закарпаття, записану історією століть. Тим більш не лицює стояти на визвольницько-прометейському становищі супроти українських земель у Совітах та на насильницькім становищі супроти українських земель у ЧСР. Правда, польський публіцист може тут відповісти: „Там я є прометейцем, бо це лежить у польському держ. інтересі тут я ним не є, бо цього наш інтерес не вимагає". Але таке становище, хоч похвальне у своїй щирости (цинізм у політиці — це тільки одна з форм щирости і тому ми не ображувались би ним), проте воно не бере під увагу моменту польсько-української співпраці, без якої прометейська ідея, як польська закордонно-політична концепція, не має чейже ніякої реальної вартости. Польська сторона повинна зрозуміти, що до питання т. зв. етичности польського й українського інтересу мусить бути однаковий підхід з обох сторін: коли поляки підходять до неї з великодержавницького польського інтересу, то українці — із всеукраїнського інтересу. Якщо один другому перечить, то та суперечність буде бодай пригуплена тоді, коли вийдемо з засновку, що ніяка частина української етнічної території не повинна на такій польсько-українській протирос. (протисовітській) співпраці в порівнянні з нинішнім станом — утратити, потерпіти. Адже 1920-ий рік скінчився катастрофою саме тому, що польська сторона вважала, що можна з Галичини вести ту політику, яку вела, та одночасно з українцями провадити похід на Київ. Той сам польський погляд став причиною, чому молода польська держава не тільки не використала відступу УГА за Збруч та її переходу на протисовітський фронт для спільної протисовітської військово-політичної співпраці, але й розбила той український фронт, коли тільки передові польські частини стрінулись з тиловими українськими частинами, що їх особовий склад творили галичани. Тому й сьогодні тільки одиниці, які абсолютно не орієнтуються у справі, можуть припускати, що можна деклямувати про польську прихильність для справи української державности над Дніпром і кликати на цій підставі до польсько-української співпраці, при одночасній такій внутрішній національній політиці, яка була і є. Тимчасом це дві речі, які взаємно себе виключають.

І тому теж не можна одним віддихом казати про польсько-український протисовітський фронт та про „зворот" українського Закарпаття мадярам — для добра протисовітської акції! Очевидно, факт чесько-совітського військово-політичного союзу однаково прикрий для Польщі, як для українців: коли поляки дивляться на співгосподарювання совітських старшин у закарпатських аеродромах з погляду будучої війни, то тамошні українці відчувають той стан найболючіше вже тепер, через арешт чеського русофільства і натиск всього чеського режиму на український національний рух. І нема ніякого сумніву, що той русофільський та протиукраїнський курс чеської політики на Закарпатті, який такі дивогляди форми прийняв в недавній шкільній плебісцитовій „коломийці" (як назвав її наш ужгородський кореспондент), що та чеська короткозорість є найбільшим і чи не єдиним союзником мадярської „ірредентн" на Закарпатті, тієї ірредентит, якої досі фактичними носіями і пропагаторами були місцеві русотяпи й жиди (адже про пок. Куртяка, голову Автономного Сойма, довго по його смерти кружляла серед його неграмотних звеличників легенда, що він живе на... Мадярщині і приготовляє там полки до походу проти... Чехословаччини! Адже й „Русская Народная Партія" Фенцика, яка свого часу користувалась великою опікою одного чужоземного консуля в Ужгороді, відома зі свого і русофільства і мадярофільства!).

І саме тому, що там, на Закарпатті, такий сплутаний вузол національних і політичних інтересів та конфліктів, що там по нинішній день існують мало не середньовічні історії у справах мови, релігії і школи (кількакратно помножені галицько-москвофільські абсурди, піднесені там до площини державних проблем та фаворитовані деякими найвищими державними чинниками) — справа зі „зворотом" Закарпаття Мадярщині зовсім не така проста і ясна, як це видається полякам. Коли настрої українських мас супроти мадярів порівняємо з настроями польських мас супроти німців, то зясуємо ми буть найкраще почування, з якими українець стрічає аподиктичне польське рішення — „завернути" українське Закарпаття мадярам. Що сказалиб поляки на те, колиб якийсь український публіцист відважився (абстрагуючи вже від судово-карних наслідків) казати про „зворот" німцям польського Шлеська чи Поморя?!

Ні, так до проблеми Закарпаття підходити не можна. Справа надто делікатної і складної натури, щоб мати для неї готові формули. Історичне минуле має таки свою мову, якої не можна легковажити. Що-ж говорить ця мова?

Про це — кілька історичних пригадок у завтрішньому числі.

ік.

Мир в Европі в руках чотирьох держав.

(Від власного кореспондента).

Женева, 27. лютого 1938.

„Мир в Европі залежить від становища чотирьох великодержав: Німеччини, Італії, Франції і Великобританії". Так сказав премієр Невіль Чемберлен закінчуючи свою промову у Вестмінстерській Палаті і закінчив її запитом: „Чи справу відомого пакту чотирьох не поставлено офіційно на порядок денний?" На питання це дасть відповідь мабуть найближчий час. Офіційно справу цю на порядок денний переговорів між европейськими великодержавами ще не поставлено; формальні переговори навіть між Великобританією та Італією ще не почалися. Уже дипльоматичні приготування до них показали, що без участи Франції та Німеччини вони мають небагато виглядів на успіх. Чемберлен знав у Палаті Громад, що французький уряд дістав подрібні інформації про всі заходи британського уряду в цій справі. Приготування до англьо-німецьких переговорів ідe рівнобіжно з такою самою підготовою до англьо-італійських переговорів. Виміна думок поміж чотирма великодержавами фактично вже відбувається, а офіційні переговори почнуться не раніше ніж виявиться, що вони мають помажні виглядн на успіх. Покищо европейська преса почала обговорювати можливости пакту чотирьох.

Швайцарська преса і політичні кола Ліги Націй зацікавлені цим питанням тимбільше, що англійська опозиція намагається довести, як неможливо погодити засади Ліги з пактом чотирьох. Цікаві думки висловлює в цій справі „Журналь де Женев" зазначуючи, що між загальною політичною ситуацією в лютім 1933 р., коли Мусоліні запропонував вперше пакт чотирьох та сучасною ситуацією існує ціла безодня. Тоді він був кроком назад у відношенні до Ліги, тепер він є кроком уперед у відношенні до неї, бо в Женеві залишилися тільки дві великодержави. Тоді ідея збірної безпеки розвивалась, тепер вона занепала. „Журналь де Женев" наводить уступ із промови Чемберлена, де він говорить про Лігу: „Коли вона в теперішньому своєму стані не може дати комусь збірної безпеки, то ми не повинні робити собі ілюзій у цій справі, а ще менше полишати малі націй у вірі, що Ліга зможе оборонити їх від якогось нападу, знаючи, що вони і не повинні сподіватися чогось подібного." Далі автор статті пише: „Отже ці націй повинні стрінути з полекшою все, що сприяє зближенню між Англією та Італією, Німеччиною та Францією... Ми переконані, що ані Гітлер, ані Мусоліні, ані Чемберлен, ані Шотан не хочуть війни, і всеж усі чотири рискують, що їх втягнуть до неї, коли вони не вважатимуть на правду проголошену бритійським премієром, щоб омминути війни, ми мусимо порозумітися".

Щоб змірити бодай приблизно значіння, яке може мати тепер пакт чотирьох і труднощі, що стоять на шляху до його заключення, досить глянути на деякі події за першу пятилітку розвитку цієї великої політичної ідеї, яку зневажливо взажали деякі утопією і в якій найрозумніші державні мужі бачать єдиний засіб уникнути нової европейської, чи може навіть світової війни.

У лютім 1933 р. Німеччина не мала навіть частини того політичного і мілітарного значіння, яке вона має тепер, злучена фактичним союзом з Італією. В 1933 р. булаб Німеччина в пакті чотирьох полоненим у неволі держав „фронту Стрези". Провід у пакті малиб західні великодержави. Пакт міг був навіть докотитися до того, що Франція моглаб впровадити до нього московський уряд. Найбільшою заслугою Ліги Націй перед Европою і людством є очевидно те, що вона до пакту чотирьох тоді не допустила, боючись диктатури чотирьох великих держав над малими, і перевела на власному тілі московський „експеримент", щоб бачити як міг би виглядати пакт чотирьох. Пять років тому перед Москвою стояли відкриті всі ті можливости, які тепер безнадійно замкнули три великодержави своїм протикомуністичним пактом. Пять років тому готувався московський уряд вступити до Ліги, щоб заняти місце поруч европейських держав; Літвінов розтягав по цілій Европі своє панування, говорячи про умови ненападу і обопільної допомоги. Від них не лишилося фактично майже нічого, хоч формально вони існують далі. Кремль фактично майже виключений із спільноти европейських держав. Коли при проектах нового Льокарно преса згадувала про СССР між державами, що пізніше могліб до цього пакту приступити, то тепер ця преса підкреслює, що про московський уряд взагалі не згадують.

Але не бракує голосів, які слушно вказують на те, що франко-совітський пакт є найбільшою перешкодою для участи Франції у пакті чотирьох. Зрештою він буде очевидно щораз більшою перешкодою для англьо-французької приязни. Становище Чемберлена супроти Москви та Ліги ріжниться грунтовно від позиції Дельбоса зазначеної ним при останніх парляментських дебатах. І що властиво міг сказати Дельбос в обороні французької політики? „Франко-совітський пакт перебуває в рямцях пактів Ліги. Франція буде дотримувати його льояльно понад пристрастями і політичною пропагандою." І на це відповів цілком слушно Фляйден, що версайський мир вмирає, а Ліга Націй на думку Чемберлена безпеки не запевнює.

Непорозуміння між Францією та Великобританією моглоб тим більше зростати, чим брутальніших засобів буде вживати московський уряд, щоб захитати пактом чотирьох держав. А що Кремль почав наступ проти цього пакту на цілому політичному фронті Европи до самої Англії включно, не підлягає найменшому сумнівові. Московська акція не має справді багато виглядів на успіх, але вона не безнадійна. Доки у Франції існує уряд залежний від комуністів та інших соціялістичних і несоціялістичних приятелів Москви, виглядів на її участь в пакті чотирьох небагато. Допровадити англьо-італійські переговори без участи Франції до бажаних обома сторонами висліків буде очевидно також нелегко. А розчарування, яке прийшлоб після невдатних англьо-італійських переговорів, булоб тільки водою на млин англійської опозиції. На цю останню можливість числять мабуть агенти Москви у Парижі та Льондоні починаючи нову офензиву в Европі. Ця офензива спрямована передусім на здобуття Ліги Націй, з якої прихильники Москви намагаються зробити справжню політичну фортецю в боротьбі проти пакту чотирьох. Женева стала европейським Теруелем у цій боротьбі.

М. Данько.

ФЕДІР ДУДКО

Дівчата очайдушних днів

Ціна 2 зол., почт. пересилка 30 сот.

Замовляти в Адміністрації „Діла" або у всіх українських книгарнях.

Хроніка Совітської України.

МУЗЕЙНА СПРАВА НА СОВІТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

Чи треба говорити багато про дорогоцінні реліквії старої української культури, що не дивлячися на всілякі злидні для них, ще збереглися по музеях совітської України?!

Згадати, наприклад, столицю найстаршої Сіверянщини, Чернигів з його археольогічним багатством! І чи не найголовнішу ролю в цьому відношенні відіграє там, мохом старовини повитий, святий Спас Чернигівський, найстарший мурований храм на Україні, що зберігся до наших часів, заснований щось коло року 1030... Багато довелося йому перетерпіти, багато довелося перенести всяких надбудовань, замурованъ, затинкованъ...

Року 1923-го особлива комісія, що її вислали з Харкова, у складі професора Моргилевського та Макаренка, досліджувала цю будову; з їх дослідів виявилось, що свого часу Спаський собор повинен був вражати своїм мистецьким та багатим виглядом, бо чернигівські князі не жалували коштів на його будування. Під сучасним тинком відкрили останки чудових фресок та мозаїки XI. ст.

Згодом церкви в соборі закрили, а собор проголосили музейним заповідником і передали до диспозиції Чернигівського обласного виконкому.

Чернигівський обласний виконком не міг знайти нічого кращого, як це, що цю старовинну мистецьку памятку віддав в аренду організації з назвою „Головросмасложирзбут" під склад...

І стоїть ця гармонійна, мистецько закінчена, з чіткими й урівноваженими масивами, п'ятибанна (три круглі, присадкуваті і дві гострі, високі) девятьсотлітня будова без хрестів з відповідною вивіскою над мистецькими стародавними дверима... а всередині кадовби, бути, скрині...

Не вважаючи на телеграфічний розпорядок Ради народніх комісарів чернигівський облвиконком, виправдуючись браком приміщень, зволікає з передачею заповідника для музейного використування.

Миколаївський облвиконком перевіз міський музей до будинку колишнього костела, цілком не пристосованого. Будинку не огрівають і цінні експонати великої збірки робіт відомих малярів Айвазовського, Верещагіна та інших, зрозуміло, псуються.

У Києві, під оком, так мовитиб, управління у справах мистецва, виставу „Квітуча Соціялістична Україна" вмістили у приміщенні, де по стінах стікає вода, і від вогкости псуються цінні картини та скульптури.

АРХІВНА СПРАВА НА СОВІТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

У невеличкому одноповерховому будинку у центрі міста розмістився Полтавський історичний архів. В ньому зберігають матеріяли і справи з кінця XVIII. століття. Ще не всі справи досліджили, але між дослідженими знайшли вже оригінали листів Гоголя, Шевченка, скарги Шевченка. Полтавський архів — велика скарбниця історично минулого України, але те, що там збережено, невідоме не тільки широкій громаді, але навіть самим співробітникам архіву. Приміщення цілком непристосовані, про якийсь порядок справ і документів говорити не доводиться, бо в архіві нема ніодного наукового співробітника. І нікого це не турбує, нікого не цікавить.

У відділі рукописів бібліотеки Академії Наук УССР розібрали архів Василя Капніста, цього своєрідного українського патріота, з цікавої родини Капністів, відомого зі своєї оди „На рабство", (російською мовою) що була гарячим протестом проти указу Катерини II. про приспівлення українських селян до поміщичих земель, і ходила у відписах, доки не надрукували її за Олександра I. Серед матеріялів дуже багато власноручних рукописів Капніста, багате листування з письменниками, громадськими діячами тощо.

СПРАВИ КИЇВСЬКОГО ОРДЕНОНОСНОГО ТЕАТРУ, ОПЕРИ И БАЛЄТУ.

Державний оперовий театр української столиці дав глядачам у січні „Запорожця за Дунаєм" (шість вистав), „Тихий Дон" оперу Дзержинського на сюжет Шолохова (чотири), балет „Спляча Красуня", муз. Чайковського (шість),

Чи придбати
гарну церу
кошт великий?

Багато жінок думають досі, що гарну церу можна придбати тільки довгими і коштовними косметичними засобами. Та не в малій некорисливій. Відомі косметичні засоби Пальмоліве потвердили, що регулярне вмивання мила Пальмоліве збер'гає свіжий і молодечий вигляд.

Вранці і ввечір масуй лице, шию і рамена 2 хвилини піною мила краси Пальмоліве, виробленого на маслиновім оліїку. Ця багата і ґеґідна піна д'лає як л'к на шкіру, робить її тугою і гладкою. Навіть найбільш занедбана шкора в коротким часі знову дістає св'жий і молодечий вигляд. Пальмоліве — це для міліонів жінок привітний і здоровий засіб краси.

Мило Пальмоліве можна д'стати у всіх перфумеріях і дрогеріях а теж в крамницях Народної Торговлі, міських українських кооперативах і Центросою3.

ШАМПУН ПАЛЬМОЛІВЕ ПЛЄКАЄ ВОЛОССЯ, ЯК МИЛО ПАЛЬМОЛІВЕ ЦЕРУ

Мити волосся Шампуном Пальмоліве, виробленим на маслиновім оліїку, це знаменитий засіб, що запевнює волоссю красу і гарний вигляд. Волосся дістає знову свою природню м'якість і шовковість та можна його легко зробити хвилястим.

КОЖНА КОПЕРТА МАЄ 2 ТОРБИНКИ.

Ще краще ніж мило — засіб краси.

Д-Р С. ЛЮДКЕВИЧ.

Василь Барвінський.

(У 30-ЛІТТЯ МУЗИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТИ).

Коли перед 30-ти роками Василь Барвінський двацятилітнім хлопцем появився на естраді Львівської Фільгармонії як піяніст і композитор*), пригадую собі добре, від естради повіяло чимось свіжим, якого раніше при фортепіянових продукціях наших концертів не можна було відчути. Також пізніше, коли вже композитор перенісся до Львова, при складанні нових камерних його творів, саме коли при фортепіяні сидів автор, мимохіть несвідомою силою находила находила на мене згадка того першого милого враження, наче цвітника на весну. Квіти В. Барвінського були таки нашого рідного походження, але ніжно вилеліяні, викохані немов у оранжерійному підсонні, майже екзотичні своєю ніжністю, дотого немов коштовним, золототканим шовком сповиті.

Тепер уже розумію добре причину і сенс цього мого інстинктовного враження від перших творів Барвінського. Цеж тоді саме родився і будилася вперше у нас в Галичині, оригінальна українська **фортепіяново-камеральна** музика, яка у Лисенка та інших піонірів нашої музики не встигла ще дійти до повного вирази і виявити своє оригінальне обличча.

І справді, **фортепіян,** цей найінтелігентніший повірник новітньої музики від часів Шумана і Шопена став для В. Барвінського тим знаряддям, в якому він найлекше висказувався, в якому найкраще виявлялася творча думка і сила його таланту, тією стихією, в якій його поетичний лет почував себе так природно як пташка у повітрі, чи риба у морі. Тим, чим був хор для наших староцерковних композиторів від Бортнянського до Вербицького, або й для Стеценка чи Леонтовича, (не Лисенка!), тим для В. Барвінського стала інструментальна, спеціяльнож фортепіяново-камерна сфера музики, яка квантитативно, і кваліятивно становить у нашого композитора львину частину його творчости.

Правда, не можемо забувати про той факт, що композитор з самого почину своєї діяльности старається (мабуть свідомо) вимеанципуватися від тої „односторонности" форми і поширити її на всякі інші ділянки музики, т. зн. сольоспів, хор і орхестру: він уже в перших роках своєї творчости своєю орхестровою „Українською Рапсодією" (1912), відтак „Українським весіллям" на хор з фортепіяном дав явний доказ, що не чужа йому мистецька техніка також на полі симфонічної та хорової ділянки. Ще кращий доказ цього дав він у пізніших роках своїм широко закроєним „Заповітом" та деякими прекрасними обробітками народніх пісень на мішаний хор а капелля. Але не вважаючи на усе те, що Барвінський також у тих ділянках дав нам репрезентативні зразки нашої музики та проявив високе артистичне почуття і техніку, — я посмію заризикувати тезу, що В. Барвінський у своїй найглибшій істоті, мистецько-музичній структурі і психіці — всюди залишався вірний своїй рідній цвітистозапашній сфері, яка викохала його талант у ранній молодости, себто у фортепіяново-камерному стилю музики. На це зложилися ще деякі глибші причини, що корінилися в самій суті музичної психіки й таланту композитора.

В. Барвінський — це **щирий, глибокий** лірик з одного і **типовий настроєвий гармонік** з другого боку. Найбільш характеристичною, заразом **найсильнішою** прикметою його музичного таланту й інвенції є тонка й рафінована, але змістова й виразова лінія гармоніки, повна пражливих нюансів, таємних ходів по захисних закамарках лябіринту людської душі. Мелодична тематика й поліфонія, яку розвиває у своїх творах Барвінський, здаються нераз тільки **акцесоріями, випливом** його гармоніки, а не навпаки. Оцей **суто гармонічний стиль** Барвінського найкраще висловлюється у найбільше з усіх „гармонічному", а найменше змисловому інструменті, яким став у новітній музиці фортепіян. Фортепіян, який має головну ролю або інтегрально співділає у більше, ніж у 80-ти процентах усіх музичних творів Барвінського, став у нього головним і найкращим носієм та інтрепретатором його всіх музичних задумів, настроїв і почувань, і завважив на всій музичній творчости композитора. Під тим оглядом, здається мені, музичний стиль Барвінського близький до стилю таких композиторів як Шуман або Цезар Франк.

У звязку із цими прикметами В. Барвінського треба нам зачислити до тих нечисленних визначних новітніх композиторів, які все життя залишаються собою, вірні своїм ідеалам. Він не попав ніколи у дешевий компроміс чи шабльон, ні тимбільше в якусь позу чи перебільшення. Він ніколи не жонглював задуманими чи настроями, не зробив ніякого „сальто мортале" а ля Стравінський, чи який інший апостол нової музики. Не вважаючи на всі мож-

*) Це було мабуть уперше на концерті „Львівського Бонно" 1910 р. Барвінський грав тоді дві мініятури Новака, Ноктюрн ді-моль Лисенка і дві свої прелюдії. Відтак на концерті у 100-ліття рождення Шашкевича 1911 р. Барвінський виступив як композитор і виконавець свого тр'о а-моль, яке відограв із професорами В. Мея, Інститорісом бр. ім. Е. Перфецьким і А. Вольфсталем.

„Продану наречену", оперу Сметани (три), „Наталку Полтавку" (три), „Підняту цілину", оперу Дзержинського (чотири), „Євгена Онегіна (дві), „Травіяту" (три), „Кармен" (одна вистава) і одну виставу „Мазепи" Чайковського, прем'єра її відбулася 30-го січня, ясно, цілком за Пушкіном з усіма цими:

„Донос на гетмана злодея
царю Петру от Кочубея..."
„Но где Мазепа. Где злодей
Куда бежал Іуда в страхе..."

Питання тільки, яке враження це робитиме тепер на українське громадянство?!

На постанову „Сплячої красуні", як виявляється, витратили 300 тисяч карбованців, причому ця постанова — це докладна копія з давніх постанов... Київські часописи мають сміливість запитувати, чому досі не створили радянського українського балету? Чому досі не використали українських народніх танків. Чому не створили балетної вистави з героїчної історії українського народу? Чому не використовують балетного твору композитора Скорульського „Лісова пісня?..

І „ТАРАС БУЛЬБА" МОЖЕ ПРИДАТИСЯ...

Ми писали вже, як опера „Тарас Бульба" попала на індекс за свою націоналістичну контрреволюцію.. Алеж „Тараса Бульбу" російською мовою треба використовувати, бо він може тепер придатися... І співаки в Москві тремтячими, несамовитими голосами вичитують про „Русь, хранимую Христом, про Русь..." Очевидно тоді вже Тарас Бульба мріяв про „єдину, неподільну Росію", а може навіть про „єдиний нерозривний СССР."...

НОВА КНИЖКА.

У державному літературному видавництві вийшла книжка віршів колгоспної поетки Марії Миронцевої. Л.

З українського життя у Варшаві.

УКРАЇНСЬКА ВАРШАВА — СВОЇЙ ЛАВРЕАТЦІ.

Заходами управи Союзу Українок-Емігранток улаштовано в середу 23. лютого ц. р. симпатичні клюбові сходини, присвячені поезіям цьогорічної лавреатки літературної нагороди — **Наталії Лівицької-Холодної.** Тісну салю У. Ц. К. заповнила вщерть запрошена публіка, особливо жіноцтво, так, що молодші люди мусіли вдоволитись місцем у сусідніх кімнатах. За президіяльним столом, до якого запрошено поетку, засіли представниці С. У. Під довгі оплески зібраних п. Лукасевич привітала п. Н. Лівицьку-Холодну від С. У.-Е. та варшавської української кольонії, опісля п. Чайківська перечитала звязкий реферат про поетку. Офіціяльну частину сходин закінчили мистецькі рецитації поезій Холодної з обох її збірок, виконані п. Поповичевою. Поетка, обдарована квітами, поднякувавши в простих, теплих словах за вияви симпатії, на просьбу слухачів сама віддеклямувала найкращі на її думку свої вірші. Враження цього вечора — наскрізь симпатичне.

ВІДЧИТ З ПРЕЦІКАВИМИ ВИСНОВКАМИ.

Проф. **Шовгенів** зацікавив усіх слухачів. Уже сама тема його відчиту: „Проблеми організації водної господарки на Україні" (Український Науковий Інститут, 25. лютого) стягнула багато охочих довідатися з авторитетного джерела, як воно — мовляв — у дійсности є з тими реклямованими Дніпрельстанами. Зміст і висновки реферату принесли дійсно багато ревеляційного.

Стан водної господарки на Україні — поганий. Дотепер не виконано планіфікації в І. пятирічки, деякі проекти праць зовсім відпадають. Дніпрельстан — збудований зле (надто швидка течія) і не дивно, бо керму робіт при його будові мав комсомол (!), а інжиніри були тільки виконавцями. Большевицька преса постійно скаржиться на ворогів народу у водній господарці.

В цікавій дискусії висловлено м. і. бажання виготовити на майбутнє проекти водної господарки на Україні, приймаючи за основу досвід зах.-европейських держав, при чому вказали м. і. завваги, що німецька водна господарка є більш плянова, як польська, та що для України важніша є проблема наводнювання сухих теренів, як транспорт і судноплавство.

ПРОФ. ДМИТРО ДОРОШЕНКО ПРО УКРАЇНСЬКИЙ ТЕАТР.

Імя прелєгента і сама тема його відчиту, спеціяльно тепер серед українців у Варшаві актуальна, стягнули до Східнього Інституту (26. лютого) понад 70 слухачів. Прелєгент переповів у довшому рефераті, вказавши на багату літературу предмету, історію, зміст і перипетії українського театру від його початків аж до сьогоднішньої доби. Був це один із кращих цьогорічних українських відчитів у Варшаві.

КОМЕРС У „ЗАПОРОЖЦІВ".

„Запорожці" — козаки студентської корпорації „Запорожжа" — вітали на суботньому комерсі рідкого гостя: свого першого кошового п. **Миколу Лівицького**, українського журналіста і діяча на міжнародньому терені. За корпораційним столом засіло кошове товариство, запрошені гості і представники української преси. **Ред. Крижанівський** у заступстві кошового Холодного, привітав п. Лівицького, згадуючи перші важкі дні корпораційного життя, коли то у рр. 1928—29 треба було рятувати українську молодь перед поширеним совітофільством. У часі товариської гутірки, що протягнулася пізно в ніч, промовляли ще пп. Б. Ольхівський, **ред. Занько** (від українських журналістів у Варшаві), **проф. Зайцев** і врешті сам п. **Лівицький**, що в годинному рефераті зясував, на просьбу господарів, політичну ситуацію у світі та міцними рисами начеркнув позиції і завдання української справи за кордоном, підчеркуючи потребу всенаціональної, державницької консолідації та боротьби з акцією за масковання і явних ворогів української державницької ідеї. Поважний тон промов не перешкодив опісля закінчити комерс в атмосфері вдатної товариської забави.

ДИТЯЧА КОСТЮМОВА ЗАБАВА.

Була це одна з тих найсимпатичніших вечірок, де — на жаль — так мало буває „розполітикованих" старших, а які треба би піддержувати найбільше, бо українські діти у Варшаві мають право вимагати спеціяльної опіки. Під проводом своїх учительок учні **школи ім. Лесі Українки** бавилися 19. м. м. знаменито. Був добрий буфет, удатна льотерія з фантами, цікаві несподіванки. А дохід — хоча малий — всеж таки поміг українській бідній дітворі закупити для себе необхідне шкільне приладдя.

КТВ.

Не зволікайте з присилкою дару на коляду Рідній Школі, бо кожна проволока приносить шкоду цій необхідній українській установі сучасної доби!

Що писало „Діло" 50 років тому.

Ч. 39. Пятниця. 2. березня (19. лютого) 1888.

„ГАЛЬБАЗІЄН"

У спеціяльному дописі з Відня кореспондент „Діла" С. Поденюх у звідомленні з процесу д-ра Жівного пише:

„На одному тільки пункті прокурятор — хоч, як кажуть, два місяці студіював славянські справи — не міг попасти і скапітулював перед бистрою Жівного, а це на пункті галицьких русинів. За добру монету приняли твердження Жівного, неначе цісар Йосиф II скасував був катедри російської мови у львівському університеті. Далі Жівний дослівно говорив: „Не до речі булоб уважати російську мову заграничною, бо-м 4 мілюни австрійської людности руські (Русскі) — фальшиво звані русинами (Рутенен) — говорять тією мовою і саме тих русинів зазвичай хвалять за австрійський патріотизм". На щастя Жівного в суді у Відні не було нікого, що міг би був сказати, ім він говорить правду, бо Галичина для німця „Гальбазіен", — він нею мало цікавиться.

„НІГІЛІСТИ" І „ДИКИЙ ЖАРГОН"

В останніх вістках читаємо:

„Варшавський Днєвник", субвенціонований реакційно-„обєдинительний" орган вмістив недавно статтю про загальні збори „Народньої Ради" і „Просвіти", від початку до кінця повну жовчі і поршемної лайки. На зборах, каже, було кількасот „нігілістів", „голєта", громада „дурнів" і т. д. „Варшавський Днєвник" просто казиться особливо за те, що в програмі „Народньої Ради" сказано: „Ми русини, народ 20-мілюновий", дальше за те, що галицькі русини уживають малоруського язика („Варшавський Днєвник" називає його „диким жаргоном", „волляпюком" і т. д.) і за те, що „русини хочуть розвивати свою народність в Австрії". Діставалось при цьому й митроп. Сильвестрові за те, що видав „Молитвенник" у „псевдо українофільському волляпюку". Кінець-кінців всі галицькі русини „підлі духом і розумом"...

„Ми не гніваємось на „Варшавський Днєвник" за таку його про галицьку Русь мову, бо знаємо, що від російської „обєдинительної" преси годі чого іншого сподіватися. Це така їх метода — до пригортання та обєднування славян — добре випрактикувана в Болгарії".

„ГАЛИЦЬКА РІВНОПРАВНІСТЬ".

Під цим наголовком у новинках: „Цими днями потвердило намісництво статут „Галицько-руської Матиці", який змінив у деяких параграфах останній загальний збір цього товариства. З другого боку намісництво потвердило статут: „Товаржистова взаємної помощи учестників повстання польского в р. 1863-4".

циві еволюції, яким підпадала і ще може підпасти музична творчість В. Барвінського під оглядом поширення формального обсягу, чи технічних засобів, основний зміст, тон і характер цієї творчости залишається у своїй суті один. Як правдивий, не фінгований талант з божої ласки, Барвінський вже в заранні творности (у своїх фортепіянових прелюдіях і тріях) виявив яскраво своє мистецьке обличчя і зберіг його досі. Це правда, що сьогодні оцінити якслід значіння Барвінського як композитора у розвою української, а то й загальної музики — булоб передучасно, бо він будучи у повнім розвою своїх сил, може ще музикознавцям зробити деяку несподіванку. Алеж з другого боку і те, що він досі дав українській музиці, запевнює йому на все чолове місце й переломове значіння в її історії без огляду на те, якими шляхами вона у найближчому майбутньому може прямувати. Правда, продуктивність його, як усіх новітніх музиків, **квантитативно** не може рівнятись із продуктивністю давніх класиків чи романтиків у роді Гайдна чи Шуберта, зате сміло можна ствердити, що між творами Барвінського всіх його ділянок без винятку, ми не найдемо ніодного, який не був би цінним вкладом у нашу музичну літературу, та не носив би на собі рис щирої, природної інспірації, індивідуальности та божої іскри. І коли ми тепер у 30-літні роковини В. Барвінського робимо підсумки його загально-музичної діяльности, — годі нам поминути теж його незвичайно видатної праці на муз.-педагогічній ниві, якій він віддається від 20-ти літ із подиву гідним запалом та піетизмом, як професор і директор В. Музичного Інституту, відтак на полі організації ріжних проявів нашого музичного життя, зокрема у ділянці музично-наукові і публіцистичній, якими він особливо в останніх роках посвятив чимало уваги та енергії, врешті у проводі і ревній праці в секціях „Союзу професійних музик", як голова цього Союзу. Але коли в оглядах діяльности композитора підносимо та славимо ту незвичайну працездатність його на ріжних полях поза його музичною **творчістю,** то нам мабуть уже від самого перечислення його праць як музики-громадянина мусить стати ніяково, і стає перед нами сумнів, чи таку, хочби найпотрібнішу громадянську працю, повинен виконувати талановитий музика-композитор, та чи навіть найцінніші висліди ревної педагогічної, наукової чи публіцистичної праці зможуть стати рівноважником тої втрати, якої легко може зазнати композитор у ділянці властивої, головної своєї праці своєї музичної творчости. Чи не платить тут наш ювілят-композитор тяжкої, а може й неконче потрібної данини не тільки сучасній музично-культурній кризі, а ще й нашій культурній незорганізованости, злому поділові праці тощо?

І тому я в день 30-літніх роковин творчости В. Барвінського іменем усіх тих, яким добро української музики справа не байдужа, дозволю собі йому зложити бажання від щирого серця, щоб наші суспільні відносини дозволили йому хоч в частині скинути з себе те надмірне громадянське ярмо обовязків, які він добровільно чи поневолі дав на себе наложити, та хоч „на часочок" зажити трохи кращим життям „свобідного" мистця-творця, до чого його душа весь час рветься. А щодо дальших шляхів його творчости, то я особисто не бажав би йому ніяких модних тепер „ревеляцій" в цей чи другий бік, а тільки хотів би, щоб він якнайдовше продовжував свій первісний йому тільки питомий, цвітисто-запашний, справді „барвінковий" стиль.

Алькоголізм стелить ліжко сухотам.

Жіноча сторінка.

Бенкет серед чуми.

Під наголовком „Пир серед чуми" вмістила стаття п. Ласовської в „Українських Вістях". Тому, що та стаття викликала живий відгук серед нашого жіноцтва, містимо тут статтю п. Марії Морачевської на цю тему.

П-ні Ласовська у своїй статті обурювалась у досить гострій формі з приводу балевої сукні одної з наших пань, яка „забита" коштувала аж 500 зол. та при цій нагоді зачепила одну з дуже поважних наших жіночих станиць, а саме кооперативу „Труд", що без усякого сумніву робить дуже корисну роботу і дає фахову освіту та працю багатьом нашим ремісничкам. Саме, щоб розвіяти наклепи на цю установу, нехай серед мало ознайомлених з працею „Труду" стаття п. Ласовської може зробити немало кривди, містимо тут статтю, яка до справи підходить обективно і спокійно.

Коли я писала статтю „Пир серед чуми" в „Українських Вістях" прийшло мені на гадку, що стаття написана прихапцем і не розглядає справи всесторонньо, що це наче образ без тла. Що станеться, коли підложимо тло? Змінити треба буде всі коліри. Спробуймо. Стаття написана в тоні диктаторськім, сьогодні дуже популярнім, неліберально накидає нам свої погляди, диктує нам певні способи поведінки. Спосіб це старий і як знаємо з історії недоцільний. Кожний заказ чи наказ будить у нас реакцію, бунт і викликає спротив. Навіть річ маловажна, коли заборонена, стає для нас цікавою, стає тим яблуком з раю і ми йдемо слідами нашої праматері Еви, бажаючи зломити заказ.

Якби ми і хотіли бути послушні ідеям проголошеним у вище згаданій статті, то ми принесли би тільки матеріяльні шкоди нашому промисловому підприємству, яке як варстат праці богатьох людей, є корисним суспільним явищем. Товариство „Труд" утримує ще школу, де виховує свідомих ремісників, яких так треба нашому громадянству. Бо знаємо, що богатство народу, це його сила, а багатством більшим, ніж гроші є праця. Навчімо працювати наших робітників розумно, витворім ради культурних ремісників, фаховців, купців, — а зробимо для нашого народу дуже багато. Знаємо, яка важна роля промислу в історії народів. Розвивати промисл треба, а не його спиняти. Пригадаймо ролю варшавських позитивістів; розбудовою промислу вони причинилися у великій мірі до вибореня самостійности. Замість „Бенкет серед чуми" краще булоб сказати тоном статті „лік на чуму". Пощо прибільшувати, пощо вживати тону бружової преси. Де той спокій, потрібний для розгляду найбільше складних проблем?

А причина цих громів — спитаємо — яка? Чи те, що одна пані або друга захотіла мати кращу сукню як інша, чи це такий прогріх? — От, звичайна легкодушність, якій не лише жінки, та й мужчини часто підлягають. Не гадаю, щоб дорогу сукню купувала жінка, яка на це не має засобів. Часто буває, що богатий, маючи гроша доволі, не думає про загальні злидні, а про те, щоб зробити собі приємність. От така то вдача людини, що коли їй добре, не дуже то любить пригадувати собі сумні речі. Та і приповідку часто повторяємо: „Живемо лише раз". А чи кожна з нас жінок, не переживала таких хвилин, що хотіла подобатися, що хотіла прикрасити себе і тоді навіть жінка-інтелектуалістка забуває про дуже цікавий виклад або концерт визначної артистки, та про інші духові потреби. Чи ми не є людьми, що підлягають ніжним пристрастям? Чи потреба подобатися собі та іншим не є стара, як світ, як людина? Ми не лише радо себе прикрашуємо, але й все довкола хочемо бачити гарне!

Вже чоловік з печер, в неоліті, коли зробив перший горнець з глини, став його прикрашувати, витискати паличком, шнурком, чи нігтем орнамент-прикрасу. Матеріяли найдені у гробах з передісторичної доби як: ковтки, нараменники, бранзольети вказують на ту вічну потребу краси у людини. Той естетичний гін є такий сильний, що йому підлягаємо всі у більшій чи меншій мірі. І так воно добре, — не треба обмежувати наших естетичних потреб, навпаки треба їх поширювати на всі ділянки нашого життя. Не лише сукня має бути гарна, — гарна має бути наша хата, обставова нашої хати, гідні мають бути наші товариські звичаї. Треба привчати змалку людину, щоб любила красу у всіх її проявах, щоб краса стала для неї необхідна, а тоді вона певно купуватиме радо гарні образи чи книжки. Не лише мистецтво: музика, малярство, архітектура чи література має говорити про красу, а все, що робимо повинно носити ознаки естетичного смаку. Естетика щоденного життя дає нам змогу бачити у звичайний сірий день ясні промені сонця.

Скажуть песимісти, „нас на красу не стати". Треба вміти найти красу і в найпростішій і найбільше вирафінованій формі. От напр. гарний є стіл накритий тонесенькою адамашковою матерією зі севрською порцеляною, але гарний є також стіл накритий народньою з грубого сірого полотна скатертю, з перетканою червоною ниткою, з глиняними мисками, та соняшником у зеленім глинянім дзбанку. Вміти всюди найти красу, плекати її — це мистецтво, а мистецтво є мірилом культури народу. Не згине нарід, який має велику культуру. Чи мала грецька держава є пропорціональна до скількости культурних вартостей внесених до історії світа? Чи можемо собі уявити культурну людину, що не чула би про Грецію? Не богатству своєму завдячує Греція свою славу.

Естетичні проблеми завсіди важні, завсіди однаково актуальні займають письменників, учених фільософів. Запитаємо, що спільного з мистецтвом має сукня, цеж не образ? Донедавна, до кінця 19. віку так було прийнято, що лише література, музика, різьба, малярство та архітектура це було мистецтво, а промисл прикладного мистецтва зараховували до ремесла. Мистецький промисл це теж мистецтво і треба його розглядати на тлі епохи, у злуці з усіми іншими культурними та суспільними явищами.

А тепер перейдемо до моди. Що таке мода? Чи є щось більше нельогічного, незрозумілого та химерного? Чому сукня, що одного року подобається, вже другого — негарна, чому продають, перероблюють добру сукню лише тому, що вона немодна. Чи само слово „немодна" не є таке сильне, що переконує навіть жінку найбільше освічену? Чи недавно відчит про моду у поважнім жіночім клюбі не виголосив наш визначний соціольог, чи той відчит не вібрав багато нашого жіноцтва, саме того жіноцтва, якого звичайно більше цікавить література, ніж сукня? Мода чинник життя незрозумілий, непослідовний, а проте всевладно панує у світі. Інші тирани минаються, навіть держави зникають, а той тиран все однаково могутній і нема сили, яка зуміла би його заступити.

Що й казати у нас про люксус? Одна або дві дорожчі сукні у робітні! Чи саме не того люксусу нам треба, щоб зменшити наші соціяльні злидні? Ми тому так багато маємо безробітних, що наші потреби обмежуємо все більше і більше. Люксусу нам треба, щоб розбивався наш промисл, щоб більше робітників та робітниць мало працю, щоб наші промислові підприємства розбагатіли.

Чи можемо обмежитися до краєвих матеріялів і наших полотен? Полотна дуже милі в лоті, та взимі непідхожі. Дуже гарна може бути мальованка, — але її також вибивають у нас жидівські купці і не все можна на баль її носити; при тім полотна вимпаються скоро, прати треба їх часто, вони непрактичні. Я дуже шаную народні наші матеріяли, та знаю, що покищо до них обмежитися не можемо. Бути може, що зчасом заведемо годівлю расових овець на Гуцульщині і створимо фабрики сукна, що зачнемо годувати шовківницю та будемо мати свій шовк. Але тоді певно найдеться якась пані, що купить дорогий матеріял з чужої фабрики, і принесе до „Труду". Що тоді зробить „Труд"? Вшите з того дорогого матеріялу сукню і врятує хочби заробіток для наших робітниць, чи може відішле його до чужого магазину? Може тоді „Труд" буде багатим підприємством, що зможе не рахуватися з клієнткою... Сьогодні нас на такий підхід нестати. Кожна клієнтка є потрібна на те, щоб заплатити великі податки, „касу хорих" та щоб робітниці мали защо собі хліба купити.

Згадаймо ще саму ревію, яка стільки лиха накоїла. Чому дивуватися? Цеж найзвичайніший спосіб реклями. Коби ми мали виставову шибу, можеб навіть і ревії не робили, а що дня виставляли б нову сукню таксамо, як „Маслосоюз" сир і масло, як „Центросоюз" ковбаси та шинку. Рекламу доцінюють за границею, чому ж ми маємо бути консерватистами?

А тепер переглянемо саму статтю, точка за точкою. Інформації в ній неточні. Як знаю, сукні не були шиті на ревію, але вибрані з суконь, пошитих для клієнток. Робота найдешевшої сукні у „Труді" коштує 8 зол., а ні 30—40 зол., як подано. Сукні за 500 зол. не було не лише на ревії, але взагалі в робітні „Труду" не шили досі такої дорогої сукні. Наведу слова „Не хочу псувати інтересу п. Олесницькій" Бо що знаю: сукні були з робітні „Труду", отже і в тім випадку інформації неточні. П. Е. Олесницька є лише управителькою робітні і завдяки її праці робітня „Труду" має високий мистецький рівень. До ревії чи огляду дала почин п. Е. Олесницька в перших роках праці в „Труді", а що ті ревії пізніше наслідували інші то значить, що було що наслідувати. Вислови вживані у статті: „Безголова товпа наших пань", „сліпі курки" і „мальовані ляльки", також „перепрошування за жіночі теми" не надаються до дискусії. Оправдати їх можна лише надміром молодечого темпераменту, з яким підходять до складних суспільних та загально-життєвих проблем. У прилюдних виступах треба мати спокій та вирозумілість. Тоді напевно матимемо кращі успіхи та скоріше переконаємо інших. І може тоді супроти себе самих станемо більше критичні, не будемо виголошувати поглядів з такою самовпевненістю, що не допускає протилежної гадки! Завсіди корисно поглянути на ту саму річ з другого боку.

Марія Морачевська.

ПРИ ПРОСТУДІ

„Зелена проти терпінь легенів"

загально відомі як „Herbata Puhlmanna" знагоднюють нашель. Дістанете в аптиках і драгеріях.

Ціна за пачку зол. 1.65.

З нашої хроніки.

З КЛЮБОВОГО ЖИТТЯ

Минулий понеділок відбув у клюбі „Нової Хати" і „Труду" особливо багато слухачів. Всі були цікаві послухати гутірки п. М. Морачевської з приводу одної дискусії про „минуле чи прийдешнє". Привід до дискусії дала стаття в „Українських Вістях" п. С. Ласовської п. н. „Пир серед чуми", де авторка в гострій спосіб осуджує львівське українське мариотворство і пустоту. Притому до них й міркування дала недавня рев'я „Труду" і початок карнавалу. Реферат п. М. Морачевської подаємо вище у скороченні. Дуже цікаво розвинулась дискусія. Забирали в ній голос пп. О. Залізняк, інж. Ст. Чижевич, К. Малицька, І. Паламарівська, Е. Олесницька, д-р Х. Конопелько, інж. Н. Зубенко, Н. Савчак, інж. Л. Бурачинська, Н. Любінська, Н. Коренева. Загалом кінець дискусія до двох становищ: чи обмежувати життєву стопу й ним оминяти господарське життя. Більше було прихильників цієї другої справи. Зокрема організаторки ремісничої молоді звернули увагу на те, що ремісництва наше не може розвинутись без добрих підстав. Треба, щоб вони вийшло із загумінку покутніх сил та вибивалось на передових фахівців. Цікавий був також голос одної нашої економічної дівчини, що не тільки одяг, але взагалі всі наші видатки повинні бути управлювані за нашим, як не переходять тепер державні кроки. Прихильники першої теорії, щоб обмежувати наші потреби, звертали увагу на те, що, не маючи власних текстильних фабрик виходить за багато гроша в чужі руки. Сукні повинні ми обирювати так, щоб видаток на матеріял не був за високий у порівнянні до роботизни. Звертали також увагу на використання наших домобутніх матеріялів. З весною повинен „Труд" звернути увагу на вишивані сукні. Дискусія протягнулась до пізна.

У найближчий понеділок почитає клюб у себе нашого гор'ну лавреатку Наталю Лівицьку-Холодну, що прибуває на вечір народньої пісні до Львова.

ПОСЕЗОНОВА ВИПРОДАЖ

ПЛАЩІВ І РАГЛЯН В

ШАПІРА вул. Личаківська ч. 1.

Сторінка без політики.

Дивні явища природи.

Люди, що прочували свою смерть.

В нашому житті натрапляємо густо часто на явища, яких ніяким чудом не може людський розум пояснити. Щось таємного й загадочного виливає іноді на життя людини й ніякі людські міркування не можуть тих явищ пояснити.

Дивний пастрій дитини.

Недавно трапилася в чехословацькій місцевості Петерсдорфер така подія:

Шестилітній син вуляря просив одного недільного ранку свою маму, щоб вона пустила його самого до церкви. Мати, яка мала ще в хаті чимало роботи, не хотіла спершу хлопчину пустити самого і відмовила йому дозволу. Але синок просив її так довго, що вкінці мати дала йому під напором прохань дозвіл піти самому до церкви. Хлопчина попрощався з мамою особливо сердечно, куди гарячіше, як іншими разами.

Найстарша робітня
ЖІНОЧИХ І МУЖЕСЬКИХ ФУТЕР
Владислава Старнавського
перенесена до нового льокалю при пл. Бернардинській ч. 2 А.

Ледви хлопчина вийшов із хати, як без найменшої причини вернувся знову домів і кинувся мамі на шию. Мама була тим несподіваним виявом любови дуже вражувана і счудована. Коли хлопчина вийшов удруге з хати, взялася вона знову за свою роботу. Раптом відчинилися двері і хлопчина знову явився при матері. Нічого іншого не завернуло його домів, як бажання щераз попрощатися гаряче з матірю.

Його прощання було ще гарячіше і щиріше, як за другим разом. Невже він думав, що він прощається востаннє?

По дорозі до церкви переїхало його авто і поранило при тім так нещасливо, що хлопчина помер унаслідок ран.

Невже малий шестилітній хлопчина прочув якимсь дивним таємничим способом свою смерть?

Сам викопав собі могилу.

Кількох німецьких вояків, що билися підчас світової війни на східнім фронті в Польщі, пережили доволі дивну подію. Вони мешкали на квартирі в одного багатого селянина. Дім того селянина віддалений був всього кілька кільометрів від фронту. Під ту пору на тім відтинку фронту було доволі спокійно і ніхто не сподівався, щоб у найближчому часі щонебудь мало змінитися. Також і селянин працював на своїм господарстві зовсім спокійно, не турбуючися подіями на фронті. Раптом одного ранку сповів селянина якийсь дивний неспокій.

— Нині станеться щось жахливого! — сказав він до підстаршини, якій запитав його про причину неспокою.

Вояки намагалися схвильованого господаря заспокоїти, але він зовсім стратив голову і не знав, що з ним діється. Вкінці він вибіг із хати і почав у смертельнім жаху копати у своїм городі яму. Вояки приглядалися счудовані, як він копав у землі справжнє пристановище-захист. Вони вже думали, що нещасний селянин утратив глузди.

Перед вечором господар закінчив свою роботу. В тому самому менті, коли він хотів залізти у найглибшу закутину свого сховища, зашумію якесь заблукане стрільно і перелетівши понад хату, вдарило просто у викопану яму. Стрільно вибухло і вбило та присипало нещасного селянина в могилі, що він її собі сам викопав.

Отже і його якесь дивне прочуття перестерігало перед смертю. Воно справді виглядало на іронію долі, що селянина поховали теж у цій ямі, що він її собі сам викопав.

Молодий чоловік робить завіщання.

Третя таємнича подія така:

Молодий американський інжинір Сам Гардінг вибрався кораблем у добірному товаристві на прогульку на Багамські острови. Гардінг був молодим, здоровим і виспортованим мужчиною і не думав навіть про те, щоб його стрінуло якесь нещастя. Навпаки, він сподівався, що буде жити довгі роки та зі сміхом оповідав, що одного разу циганка виворожила йому вік Метузалема.

Подорож до Багамських островів відбувалася в якнайкращому ладі і спокою. Одначе на кілька годин перед причалом корабля трапилося нещастя, яке до краю схвилювало ціле товариство. Інжинір Гардінг виходив сходами на чердак, похопцнувся і впав так нещасливо, що з розбитим черепом мусіли його негайно після причалу корабля відвезти до лічниці. Два дні пізніше він помер.

Та найбільшою несподіванкою була не так сама смерть, як те, що він до неї якнайкраще приготовився. Безпосередньо після смерти виявилося, що Гардінг виготовив перед своїм виїздом завіщання, в якім він своє майно розділив аж до найменших подробиць. Що спонукало його до цього? Адже до тієї пори виїздив він нераз і то іноді в доволі далекі й небезпечні подорожі, не думаючи ніколи про свою смерть.

Випадок прочуття чи невияснений страх перед смертю спонукали його написати завіщання: на це питання міг би відповісти тільки небіжчик.

Вдова по ветерані з Ватерльо.

Вдові англійського вояка, що боровся під Ватерльо, а дорученням британського уряду визначили пенсію.

Ця вістка виглядає спершу зовсім неймовірна. Битва під Ватерльо відбулася в 1815. р. значить 123 роки тому. Як могла залишитися між живими вдова вояка, який брав участь у тому бою?

А всеж таки вона ще живе.

Її муж мав підчас бою під Ватерльо 16 літ. У 1879. р., значить 64 роки пізніше, коли ветеран мав уже 80 літ, він оженився утрете з 18-літньою дівчиною. Небавом він помер і залишив жінці невеликий капітал, з якого вона жила. Тепер, коли їй скінчилося 75 літ, не мала вона вже ніяких засобів до прожитку.

Тому уряд рішив призначити їй пенсію. В мотивах свого рішення зазначив британський уряд, що хоч вдови ще не було тоді на світі, коли відбулася битва під Ватерльо, то всеж таки вона стала відтак жінкою героїського вояка й тому має всі права до згаданої пенсії, яку діставали ветерани зпід Ватерльо.

—o—

Убивство Одетти Льоран.

Ми писали вже минулого року кілька разів про жахливе вбивство малої дівчинки Одети Льоран із Сен Ілєр де Лян у Франції.

Як уже нашим читачам відомо, мала Одета Льоран вийшла ще 24. вересня м. р. з дому до школи. Від тієї пори її більше не бачили. Місяць пізніше знайшли її труна закопаного в землі у віддалі 150 м. від дому родичів. Слідство виявило, що дівчинку якийсь злочинець спершу зґвалтував відтак задушив.

Спершу поліція арештувала якогось умово хорого Журдана. Одначе швидко виявилося, що він невинен. Батько дівчинки вів слідство на свою руку і недавно на підставі його інформацій арештували 25-літнього сільського робітника Жозефа Гонтіє, в якого знайшли закровавлену хустинку до носа малої Одети.

Злочинця переслухували 24 години і вкінці суддя зголосив обвинуваченнє в убійстві малої Одети.

КОМПЛЕТ БІБЛІОТЕКИ „ДІЛА"
20 томів вартости зол. 39·—
ТІЛЬКИ ЗА ЗОЛ. 25·—

	ціна поодинокo зол.
Ірина Вільде: ХИМЕРНЕ СЕРЦЕ — новелі	1.20
Улас Самчук: ВІДНАЙДЕНИЙ РАЙ — новелі	1.60
Софія Яблонська: З КРАЇНИ ОЛІЮ І РИЖУ репортажі з Китаю	2.—
Д'Орвіллі: ЧОРТИЦІ — новелі	2.—
Он. Бальзак: ЧАРОДІЙНА ШКІРА — повість	2.—
Василь Мисютин: ДВА З ОДНОГО, 2 томи — пов.	3.60
Ольга Кобилянська: АПОСТОЛ ЧЕРНІ — 2 томи повість	3.60
Кнут Гамсун: ПІД ОСІННІМИ ЗОРЯМИ — повість	2.50
В. Будзиновський: ЯК ЧОЛОВІК ЗІЙШОВ НА ПАНА — повість	2.50
Сальваторе Фаріна: ЛЮБОВ ОПОВИТА БРЕХНЕЮ — повість і новелі	2.—
Володимир Бірчак: ЗОЛОТА СКРИПКА — новелі	2.—
Юрій Косач: КЛУБОК АРІЯДНИ — новелі	2.50
Іван Зубенко: КВІТКА НА БАГНІ — повість	1.50
Федір Дудко: ДІВЧАТА ОЧАЙДУШНИХ ДНІВ оповідання	2.—
Богдан Лепкий: ТРИ ПОРТРЕТИ — спомини	2.20
Новелі Девятьох: ЧОРНА ІНДІЯ „МОЛОДОЇ МУЗИ" — новелі	2.—
Фр. Аппхневіч: 7 ЛІТ НА СОЛОВКАХ — спомини засланця	1.20
Ілько Борщак: НАПОЛЕОН І УКРАЇНА — істор. студія на підставі невідомих документів, з ілюстраціями	2.50

Замовляти: „ДІЛО" — ЛЬВІВ, РИНОК 10.
Почтова пересилка 30 сот.

ПРОЗОРА ЗВІЗДА.

Американський астроном Кепер зробив незвичайно цікаві відкриття, а саме він устійнив, що звізда „Ипсільон" з констеляції Візника складається в дійсності з двох звізд. Одна з тих звізд є правильною, звичайною звіздою, а друга велитенських розмірів зовсім прозора, бо складається з газів, розріджених до найвищого ступня. Перекрій тієї прозорої звізди є 2700 разів більший від перекрою нашого сонця.

Оці звізди є в постійнім ротаційнім русі довкола себе. Окруження одної звізди другою гривае 29 літ. У той час, коли звичайна звізда заходить за прозору, настає затьма. Затє спектральна аналіза променів звичайної звізди не змінюється в тому менті, коли її промені проходять крізь розріджені гази другої звізди. Промені звичайної звізди викликують довкола прозорої спеціяльну обвідку, яка як відомо, істнувала в атмосфері нашої землі. Її спричинювали промені сонця. Ця обвідка має ню прикмету, що може відбивати короткі радіові хвилі й перекидати їх на далеку віддаль. Сучасна наука виказала, що такі обвідки є теж і в атмосфері звізд.

ШКЛЯНІ ГРОШІ.

Американський монетарний уряд приготовляється до введення шкляних грошей. Спроби й досліди дали якнайкращі висліди.

Нові монети будуть виготовлювати із грубої шкляної маси. Спосіб продукції тієї маси держать у тайні. При докладнішій обробці цю масу можна забарвлювати на різні кольори.

Спеціялісти заявляють, що фальшувати монети зовсім неможливо. Одночасно нові гроші так само тривкі і вигідні, як мідяні, або ніклеві гроші. Найкраща прикмета шкляних грошей це те, що їх можна без труду мити й дезинфекувати. Тому нові гроші багато пятіснішні, як теперішні монети.

Досліди над монетами будуть остаточно закінчені, коли монетарний уряд переведе ще кілька проб.

ВЕСЕЛЕ.

МІЖ ТОВАРИШАМИ.

Актор: „Підчас моїх виступів публика атакувала просто каси театру".

Товариш: „Ну, і каси завернули всім людям гроші?"

ДОБРОВІЛЬНИЙ ВИБІР.

— Я бачу Петрусю — каже батько — що братчик їсть мале яблоко, а ти велике. Чи ти сам дозволив йому вибрати яблоко?

— Очевидно, татусю — відповів хлопчина. — Я сказав до нього: Або маєш яблоко, або жадне. — І він вибрав мале.

В обороні Церкви та її Голови.

МАНІФЕСТАЦІЙНИЙ ПРОТЕСТ КОПИЧИНЕЦЬКОГО ПОВІТУ.

Дня 26-го лютого ц. р. громадяни копичинецького повіту, зібрані на повітовому з'їзді, вислухали Служби Божої в наміренні Митрополита й українського народу у місцевій церкві. Після того в „Народньому Домі" м-р О. Зеленецький виголосив реферат про виступ поета Войцеховського проти греко-католицької Церкви та Митрополита Андрея у варшавському соймі. Зібрані ухвалили резолюції, в яких заявили свою беззастережну відданість греко-кат. Церкві та сердечну любов Владиці з подякою за його непохитну оборону прав українського народу.

ПРОТИ УДАРУ В ЄДНІСТЬ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ.

Представники всіх установ і широкі кола громадянства Городенки на довірочній нараді 27-го лютого ц. р. після реферату адвоката д-ра Романа Комариньского ухвалили резолюції з протестом проти виступу пос. Войцеховського, як удару в єдність українського народу. У зв'язку з нападом на наше духовенство та на особу Архипастира зібрані в окремій резолюції висловили найбільшу пошану Митрополитові Андрієві, як голові греко-католицької Церкви.

На закінчення наради зібрані відспівали національний гимн. Ухвалені резолюції переслали Екс. Митрополитові окремим письмом, яке підписало 270 громадян. Відпис резолюцій дістали ми окремо.

ПРОТИ ВМІШУВАННЯ ЧУЖИХ ЧИННИКІВ ДО НАШОГО ЖИТТЯ.

Після Служби Божої, відправленої в наміренні українського народу та Митрополита Андрея, громадяни сіл Кобиловолоки і Млинищка, теребовельського повіту, на протестаційній анкеті 20. лютого ц. р. ухвалили низку резолюцій з приводу виступу посла Войцеховського. В цих резолюціях особливо підкреслили протест проти вмішування чужих чинників до нашого національного життя та заклик до громадянства, щоб боролося з сектанством та вільнодумством, які підкопують нашу релігію та руйнують національний організм. В одній резолюції заява вірности й відданости Екс. Митрополитові.

—o—

ЕСПАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УРЯД ІМЕНУЄ ДАЛЬШИХ ДИПЛЬОМАТИЧНИХ ПРЕДСТАВНИКІВ.

Еспанський національний уряд заіменував брата голови уряду Миколу Франка дипльоматичним представником у Лісабоні, Анхеля Мугіра — надзвичайним делегатом у Відні, Прана і Сузу — дипльоматичним представником у Букарешті.

Радіостація у Саляманці потверджує вістку, що еспанський національний уряд утворить дипльоматичні представництва в Югославії, Румунії, Туреччині та Греції.

—o—

КУРДИ БОРЯТЬСЯ В ПАЛЕСТИНІ.

Єрусалимський кореспондент „Дейлі Геральду" повідомляє, що арабські партизани вербують до своїх відділів добровольців у Курдистані. Минулої суботи й неділі перейшло сирійсько-палестинський кордон 200 завербованих добровольців, між ними є чимало курдів. Кожний новозавербований член партизанського відділу дістав уже в Дамаску завчет у висоті 5 до 10 фунтів, залежно від военного стану. Опісля його приділюють до одного з 6-ох операційних районів, на які рабські боевики поділили Палестину.

Якщо ми не занедбаємо нашого обовязку й вишлемо Рідній Школі з нагоди Різдва БІЛЬШИЙ ДАР НА КОЛЯДУ, то й вона зможе сповнити свій обовязок супроти української молоді: виховає її на добрих громадян.

Українська інтерпеляція в соймі.

На четверговому засіданні сойму пос. д-р Степан Баран заголосив інтерпеляцію у справі нападу польсько-ендецької студентської боївки на просеминар української мови, який він 25-го лютого ц. р. проф. Янів у львівському університеті. Боївка розігнала студентів-українців і одного з них побила. Про це була тоді згадка в „Ділі".

По широкому світі.

Німецький маршал Герінг заявив з нагоди 3-их роковин німецького летунства, що німецька повітряна фльота мусить бути готова дати поміч німцям за кордоном. У цьому добачують погрозу під адресою сусідів, у першу чергу Чехословаччини.

Б. британський міністр Іден стане — як твердить „Дейлі Скеч", — амбасадором у Вашінгтоні.

Німецький суд у Берліні засудив протестантського пастора Німелера на 7 місяців вязниці і 2.000 марок гривни.

Альбанський король вислав свої сестри до Злучених Держав, щоби вони ввійшли у товариські зносини з тамошніми товариськими колами і намовили альбанського епископа Фана Нолі вернутись до Альбанії.

Словацька народня партія уладила в Ружомберку велику маніфестацію. Після промов послів о. Глінки та Сідора ухвалено в резолюції боротися за здійснення пітсбурської умови, що запевнила автономію Словаччини, і то разом із іншими автономістичними партіями. „Словак" помістив інтервю з провідниками німецької та мадярської меншини, Генляйном і Естергази.

Московський процес почався

В середу в 12. годині почався у „синій залі" московського робітничого дому процес проти 21-ох б. совітських достойників, обвинуваченних у троцьківсько-бухарінській змові. На розправу допущено м. ін. представників закордонної преси та дипльоматичного корпусу. Підсудні збідовані, постарілись.

Усі вони признаються до вини за винятком Крестінського, який заявив, що його зізнання у слідстві вимушено. Правдивих зізнань Крестінський у слідстві не зложив, бо все одно сумнівався, чи дійдуть вони навіть до відома проводу партії та уряду. Тому він — дав у слідстві неправдиві зізнання, щоб мати змогу сказати правду щойно на судовій розправі. Крестінський заявив виразно, що був троцькістом до 1927 р., тобто до часу, як троцькізм був внутрішньо-партійним рухом. У листопаді 1927 р. написав Крестінський до Троцького гострого листа, в якому заявив йому категорично, що з ним зриває. **Копію цього листа забрали агенти ГПУ Крестінському підчас ревізії; вона повинна бути в актах. У тому місці встав прок. Вишинський і заявив, що є інша копія листа до Троцького, але листа, про який згадує Крестінський, в актах нема. Крестінський кричить, що це неможливе. Предсідник прикликає його до порядку.** Зізнання інших підсудних, як Бессонова, Гринька і Розенгольца не годилися з тим, що сказав Крестінський, але він усьому рішуче заперечив.

Заява Крестінського викликала велике враження на салі, зокрема серед членів дипльоматичного корпусу та закордонних кореспондентів. **Це дуже рідкий випадок у московських процесах, щоби підсудний відкликав свої зізнання, зложені у слідстві.** Подібний випадок трапився в р. 1932. підчас процесу Штерна, „обвинуваченого" в замаху на радника німецької амбасади в Москві Твардовського. Штерн заявив тоді теж, що ГПУ змушувало його тероризмом до зізнань. Плєшнів та Левін мають обронців, інші підсудні — ні.

Московський процес викликав у европейській пресі коментарі дуже неприхильні для СССР.

МАРІЯ СОКІЛ.

Уздовж і вшир Америки.

ЧУДОВІ АМЕРИКАНСЬКІ ДВІРЦІ.

Наш поїзд відходить із „Нью Йорк Гренд Централ Термінал". Це двірець залізничого товариства „Нью Йорк Централ" — одного з найбільших побіч Пенсильванійського у східній частині Сполучених Держав. Двірець — і цей при Медісон-Лексінгтон-Парк Евеню, і двірець Пенсильванійської залізничої лінії при Семій Евеню — справжні чуда! Не знаю, скільки вони займають поверхні, скільки в них перонів, положених поверхами один над другим; не знаю статистики руху поїздів і подорожних, знаю тільки те, що бачу: велитенських розмірів двірцеві галі із мармуру, десятки всяких ждалень, кімнат для куріння, кімнат для пань і всього, що може тільки видумати людська фантазія, а що має будьяке відношення до залізниці взагалі, а до залізничого двірця зокрема. Але в усіх цих галях, салях чи кімнатах даремне чекаю на те, що є найголовнішою ознакою залізничих двірців в Европі: залізничих сигналів, свистків, гудіння локомотив, шипіння пари чи гуркоту поїздів, які приходять і відходять. Цього всього тут не почуєте хочби перестояли на двірці цілий день. Бо перони для поїздів скриті десь глибоко під землею і так ізольовані, що звідтіля не пробивається ніякий гуркіт, ніякий звук.

Шукаємо входу на перон, звідки маємо відїхати. Проходимо побіч безлічі дверей, за якими скриті ці перони. ...Шлях 20-ий, 50-ий, 80-ий, 100-ий, 140-ий...

Пройшовши побіч цих дверей і прочитавши цю цифру, завертаємо ще раз, щоб прочитати її вдруге. Може ми помилились? Ні, таки правда: шлях 140-ий... Чи розумієте, що це значить? Що з цього двірця йде 140 залізничих шляхів у різні напрямки... А в Европі славний є двірець у Ляйпцігу тим, що має 30 чи 50 шляхів...

Колиб американські залізниці були такі чудові, вигідні і приємні як ті двірці, які бачимо в Нью Йорку, в Вашингтоні і Клівленді! Поки поїзд стоїть на стації, він робить гарне вражіння — і вагони з мягкими фотелями (тут, як відомо, нема поділу на класи), які можете уставляти, як бажаєте: в напрямі їзди, або проти напряму, а в деяких вагонах взагалі, як вам забажається; умивальники з теплою водою, які маєте таки всередині вагону, а служба у вагоні, здебільша муринська, яка опікується кожним Вашим кроком і в порівнанні з европейською є вершком чемности, услужливости і терпцю. Але вже по кількох годинах, коли ми „розкусили" (очевидно кажучи символічно!) цю американську залізницю, вона виглядає в менше рожевому світлі. Передовсім: у вагонах страшна спека, до якої звикли американці, але зовсім нестерпна для нас. А тому, що вагон не поділений на відділи, як в Европі, тільки творить одну цілість у всій своїй довжині — у ньому регулює тепло кондуктор. Ну й регулює його очевидно „по американськи"... Вікон відчинити не можете, бо вас негайно злінчували б інші пасажири, які у цій горячі сидять у плащах, капелюхах на голові а часто-густо і в снігівцях...

Не дивниця, чому всі тут вічно перестуджені. Така температура панує скрізь: у трамваях, у ресторанах, автоматах, крамницях і т. п. Ледви хто думає про те, щоб скинути пальто: аджеж на це треба часу і місця, а одного і другого мало! Але чому і в усіх приватних хатах і помешканнях температура пересічно 22—24°, таки для нас незрозуміле.

Таксамо незрозуміло, чому при такому високому розвитку в Америці поїзди роблять стільки гамору, гуркоту і неспокою! Кожний новий відїзд поїзду із стації кидає немилосерно бідним пасажиром у дві, а то й чотири сторони світа; те саме діється, коли поїзд стає. При цьому такий стукіт від заліза, немов би на голову валилася якась здоровенна гора. Тому, що поїзди не мають східців назверх, як в Европі, на кожній стації кондуктори скидають залізні східці, підчас їзди якось хитро-мудро скриті у залізній платформі, через те повстає нова гора заліза, яка вам валиться на голову. Одночасно приголомшує вас іще всякий інший гомін. Не вільно забувати, що це все — „експреси", найкращі, найскорші й найдорожчі поїзди!

Кільканацятигодинна подорож із Дітройту через Пітсбург до Філядельфії, коли ми мусіли їхати цілу ніч — належатиме мабуть до найбільш кошмарних спогадів з усіх наших мандрівок!

Та нічого не вдієш: їздити мусимо раз-у-раз, а при тутешніх просторах кожна наша подо-

З відчитової салі.

Академічні Вечорі Богословського Наукового Т-ва у Львові: **о. д-р М. Конрад: Приватна власність.**

Справа поділу дібр, приватної власности — це головна точка суспільного питання. Лібералізм, спираючись на римському праві, приймав засаду ніким необмеженої приватної власности, права вживання і надуживання. Лібералізм створив капіталізм. Як реакція повстали різні соціялістичні напрямки, які домагаються знесення приватної власности.

Християнський солідаризм займає посереднє місце між соціялізмом і тоталізмом, бажаючи зберегти приватну власність, обмежує її для добра загалу. Тоталізм в Італії та Німеччині занадто обмежив приватну власність.

Суспільно-господарський устрій, оснований на приватній власности, є впливом природного закону. Занадто велика свобода чи обмеження шкідливі. Є три теорії про повстання приватної власности: 1) державна влада встановила позитивні закони, якими признала прив. власність; 2) суспільний договір, порозуміння; 3) еволюція — розвиток форм людського співжиття. Щодо першої теорії, то людина і приватна власність старші від держави; давніше люди займали простори без договорів, бо вони були нічні; вже в первісних часах була прив. власність, тому еволюцією тут годі пояснювати. Тільки теорія природного закону відповідає католицькому світоглядові, бо це проява волі Творця. Сема й десята заповідь Божа, Христос і евангелія є за прив. власністю.

Папа Лев XIII, в енцикліці „Рерум новарум" зясував докази на конечність прив. власности. Колективізм викликав море ненависти та крови. Помірковане обмеження прив. власности конечне з огляду на добро загалу. Вкінці о. прелєгент підкреслив конечність парцеляції великих дібр між селян.

В цьому рефераті, що зясував справу прив. власности з катол. становища, поминено зовсім, як виглядала ця справа на Україні від найдавніших часів аж дос.

ІНЖ. О. ЗИБЕНКО: Стан і потреби молочарського виду кооперації.

В Т-ві Українських Кооператорів у Львові відбувся 2. ц. м. черговий виклад п. н. „Стан і потреби молочарського виду кооперації". Референт інж. О. Зибенко перейшов коротко стани розвою українського кооперативного молочарства від самого його початку аж до 1936. р. включно. При тім подав для порівнання також деякі дані про неукраїнські молочарські кооперативи, що існують на терені трьох полудневосхідних воєвідств.

У дискусії, яка вивязалася по рефераті, сен. О. Луцький подав для інформації деякі дані про стан молочарських кооператив, обєднаних в Союзі німецьких кооператив у Грудзьондзу. Вкінці сен Ю. Павлуковський представив господарське підложжа, на якому повстала й успішно, хоч при накладі великих зусиль та без ніякої зовнішньої помочи, працює наше молочарство.

Черговий виклад під н. „Стан і потреби міської споживчої кооперації" відбудеться в суботу 5. березня в год. 18. у „Домі Української Кооперації" при вул. Технічній 1.

Подяка.

Рада Карпатського Лещетарського Клюбу складає ширу подяку ф-ні „Альое", Видавничій Спілці „Діло", Краєвому Молочарському Союзові „Маслосоюз", Матірному Т-ву „Просвіта", п. дир. Володимирові Панькову та Союзові Кооперативних Союзів „Центросоюз" за уфундування нагород на лещетарські змагання для звеличання 70-літнього ювилею Т-ва „Просвіта" в днях 26. і 27. лютого ц. р.

За Раду:

В. Паньків, голова. **О. Клюфас,** секретар.

Відозви й комунікати.

ПОМОЖІТЬ ЗБУДУВАТИ ДОМІВКУ ДЛЯ ОСВІТНЬО - ГОСПОДАРСЬКИХ УСТАНОВ У СЕЛІ ВІЛЬШАНКА МАЛА!

Село Вільшанка Мала, пов. Золочів, є вбоге та змагає до кращої долі через освіту та кооперацію. Не має воно своєї домівки, де могли би поміститися всі установи. Самі селяни з причини малої скількости населення не можуть спромогтись на це велике для них діло. Вони є меншістю серед сусідів. Положення просто безвихідне, бо власні сили заслабі. Просимо дуже помогти нам у будові власної домівки, хочби невеликими жертвами. Двічі дає, хто скоро дає! Нам дорога кожна українська душа. Ласкаві жертви просимо пересилати на адресу: **о. Володимир Свистун, парох, Скнилів, п. Красне к. Львова.**

Просимо дуже всю пресу в краю і за кордоном передрукувати наш поклик.

З СПРАВІ ПАЛОМНИЦТВА ДО БУДАПЕШТУ.

В справі паломництва на Міжнародній Евхаристійний Конгрес у Будапешті ще додатково подаємо до відома:

1) З огляду на технічний провід світової організації подорожі Wagon — Lits // Cook перший комунікат Марійського Товариства Молоді з 17. лютого анулюємо. Зате важний є другий комунікат з 1. березня ц. р.

2) З причин від нас незалежних кошти подорожі підвищено на 7 зол. більше від цін, оголошених у другому комунікаті. Отже тепер кошта I. кляси (з повним удержанням) 122 зол., кошта II. кляси (сам переїзд без удержання) 45 зол.

Управа Марійського Т-ва Молоді.

рож це бодай один день. За кожним разом згадуємо добрим словом цих інжинірів, механіків чи директорів залізниць, які дали можливість европейським міжнароднім експресам зупинятися на стаціях і вводити їх у рух так, що цього й не помічаєте. Що вам із слави американської техніки, коли на голови пасажирів сиплеться при кожній нагоді підчас подорожі — гора заліза!...

У дітройтському музеї стоїть дімок якогось філядельфійського громадянина з 18-го століття, перенесений із Філядельфії до цього музею як зразок стилевого американського дому з тих часів, стилевого зверха і всередини.

Не знаємо, як тепер ці доми умебльовані, — але напевно не так, як тоді. У Філядельфії бачимо безліч таких самих стилевих, старих американських домиків. Вони одноповерхові, з дерева, з гарною архітектурою дверей та рівненько вирівнених вікон. Зрештою нічого замітного.

В такому самому досить незамітному „американському" стилі 18-го століття побудовані домики, які є найбільшою памяткою не тільки Філядельфії, але Сполучених Держав взагалі. Це „Інтендантс-" і „Конвеншен-Гол, один побіч другого. Тут у 18-ім стол. відбулися перші конституційні збори американських стейтів, проголошення незалежности і підписання конституції.

Заки входимо до цих домів, звертають нам увагу на... ліхтарні довкола. Показується, що довкола цілого того комплексу домів поставлено оригінальні ліхтарні з часів тих історичних подій — стільки ліхтарень, скільки стейтів підписало тоді конституцію...

Чи хтось крім американців вигадав би таке?! Всередині бачимо все так, як воно виглядало в цих історичних днях. Усі крісла стоять в тому самому порядку, як на них сиділи тоді посли — і крісло Вашингтона, його одяг і т. і. Тільки замість живих людей — їхні портрети. При виході книга: кожний, хто тут був, залишає у ній своє прізвище на памятку. Робимо й ми це — та вписуємося по українськи. Може колись хтось із наших знайомих знайде там колись ці підписи.

Показують нам у Філядельфії, чи пак кільканацять кільометрів за нею, ще одне історичне місце: місце виграної битви Вашингтона з англійцями, здається в 1777-ім р., т. зв. „Валліфорд". І тут ще все „по старому"; тільки поміж на „паркування" авт нові і написи і стрілки, куди їм їхати.

Наприклад гарна найближча околиця величезного Музею Мистецтв. Він побудований високо, на вершку численних широчезних сходів, які туди ведуть. Зверха чудова панорама філядельфійських хмародерів. Десь у віддалі — парки. Звертає нашу увагу якась будівля в сусідстві: щось східнього, може мавританський музей? Підходимо, чи пак підїздимо ближче: ні, це тільки асекураційне товариство!

На вулицях Філядельфії повно написів поперек вулиці, спрямованих до автомобілістів. „Минулого тижня згинуло через неувагу стільки то автомобілістів. Чи хочеш бути одним із них у найближчому тижні?!" Або: „Коли хочеш згинути, можеш це зробити у простіший і дешевший спосіб, як їдучи автом!"

КУПУЙТЕ КНИЖКИ ВИДАВНИЦТВА „ДІЛО"!

СОЙМ УХВАЛИВ ЗАКОН ПРО ДОПОМІЧНУ ВІЙСЬКОВУ СЛУЖБУ ЖІНОК.

Сойм прийняв без дискусії у другому і третьому читанні проект закону про загальний обовязок військової служби. Цей закон поширює обовязок військової служби на всіх громадян у той спосіб, що вводить допомічну й заступну службу і притягає до допомічної служби жінок. Ця допомічна служба жінок добровільна, але жінки, які склали заяву і пройшли військовий вишкіл, мусять виконати цей обовязок так само, як мужчини.

—o—

НОВИНКИ.

— **Конфіската „Діла".** Вчорашнє „Діло" (ч. 46) підпало конфіскаті за частину промови М. Рата на конгресі людовців у Кракові.

— **Овочеві салатки, креми й соки.** Черговий показ куховарського курсу „Нової Хати" відбудеться сьогодні, 4. березня ц. р. Ринок ч. 39. Початок в 6-ій год. Членам і гостям ради. 512

— **Звірята і природа в мистецтві.** Заходом ліги охорони звірят у Львові відкриють 6. ц. м. у промисловому музею при вул. Гетьманській ч. 20 виставу „Звірята і природа в мистецтві".

— **Країна чару.** Етнографічна виставa Полісся, що її уладжує управа музею Н. Т. Ш. і Т-ва Прихильників Н. Т. Ш., викликала велике зацікавлення між українським громадянством. На виставі будуть всі збірки з музеїв від приватних людей про Полісся, де зберігася архаїчна українська народня культура. Виставa триватиме майже півтора місяця. Присутні матимуть нагоду почути на спеціяльних вечорах, присвячених Поліссю, реферати про духову і матеріяльну культуру українського населення Полісся, його незбагнуту душу і про таємний чар поліської природи. Початок вистави вже 6. березня ц. р.

— **Дискусійні сходини.** Львівська філія Т-ва Прихильників Астрономії повідомляє, що в суботу 5. ц. р. в год. 18-ій вечором відбудуться в салі Геольогічного Інституту при вул. Длугоша 8 дискусійні сходини, на яких Маріян Войтович, професор корпусу кадетів виголосить відчит п. н.: „В соті роковини першої паризької". Вступ вільний. Гостям рада.

— **Українка.** Місячник „Сльовански Пжеглєд" у числі за лютий ц. р. вмістив статтю В. Харвата п. н. „Після зїзду українців у Польщі". у статті мова про січневий зїзд УНДО.

— **Припинили двотижневик „Народня Сила" на місяць.** Краєвий уряд на Закарпатті припинив видавання органу українських націоналістів „Народня Сила" на цілий місяць. Це рішення попередила ціла низка конфіскат і упімнення. Одночасно влада припинила теж на один тиждень видавання фенциківського органу „Наш Путь".

— **Краєва хроніка.** В Яремчу саникувалася 9-літня Ольга Рошканюк з іншими дітьми. Підчас забави санки зїхали до глибокого на 25 метрів яру Прута і нещаслива О. Рошканюк розбила собі голову. На місце випадку виїхала судово-лікарська комісія. — Іван Ференц, тартачний робітник у Затварниці пов. Лісько, попав між три-би машини і згинув серед страшних мук. — Поліція арештувала в Боську пов. Сянік 25-літнього М. Каршеня за вбийство поліцая В. Сіткевича. Арештованого відвезли до арешту в Сяноці.

— **Грабунковий напад на поштовий амбулянс.** Чотирьох бандитів напало на Шлеську на почтовий амбулянс, який під охороною поліції перевозив почтові посилки і касетку з грішми. Бандити зранили тяжко поліцая у правий бік, забрали касетку з грішми і відстрілюючись утікли до ліса. За бандитами уладили погоню. Стан раненого дуже тяжкий.

— **800 кін у Польщі.** В самій Варшаві одно кіно припадає на 18.000 населення, в Польщі одно кіно пересічно на 42.500 мешканців; у східних воєвідствах на 82.000 мешканців. Зпоміж 800 кін є 47 мандрівних кін і 38 німих. У Німеччині є 5 500 кін, в Англії і Франції по 5.000, у Чехословаччині 1.500 кін.

— **Стріли Учителя в кураторії.** Минулої середи прийшов до кураторії в Познані 28-літній учитель Леон Навроцький і віддав кілька револьверових стрілів до рад. Мікіцінського, персонального референта кураторії. Всі кулі застрягли у стіні і рад. Мікіцінський вийшов без ран. Навроцького розброїли і віддали поліції. Виявилося, що Навроцького недавно зредукували і він стріляв до персонального референта тому, щоб запротестувати проти безправного його звільнення з посади. Кураторія запевняє, що Навроцький був нервово хорий і тому його звільнили з посади.

— **Трибунал заскаржував вердикт присяглих.** Перед судом присяглих у Львові станув Антін

Дорош і Іван Гебус, яких прокуратор притягнув до відповідальности за грабіжницький напад на дім Г. Брика у Нових Гринківцях. Грабіжники нічого не забрали, бо старий жид мав лиш 15 сот. і його лише побили. У слідстві підсудні признавалися до вчинку, але на розправі заперечили свою вину. Присяглі заперечили вину підсудних. Трибунал рішення присяглих скасував. Тому підсудні залишаться у вязниці і стануть перед новою лавою присяглих.

— **Димісія генерала єзуїтів — кс. Ледоховського.** Віденський часопис „Кірхенцайтунг" пише, що в Римі уступив зі свого становища генерал єзуїтів — поляк кс. В. Ледоховський — нібито з огляду на лихий стан здоровля. Димісія кс. Ледоховського викликала у католицьких колах численні коментарі. Пригадують, що дотепер не було випадку, щоб генерал єзуїтів уступав зі свого становища загалом, а тимбільше з огляду на лихий стан здоровля. Кс. Ледоховський уступив саме напередодні канонізації єзуїта Боболі, що її підготовив. Становище генерала в чині Єзуїтів займав кс. Ледоховський 24 роки. Звичайно вибраний генерал єзуїтів (або „чорний папа"), займає це становище до смерти.

— **Летунська катастрофа.** На трасі Сан Франціско-Абукерк пропав пасажирський літак з 6-а пасажирами і трьома членами залоги. Військові літаки, які шукали за літаком, мусіли перервати лет з приводу густої мряки. Здогадуються, що літак загинув недалеко Фресно. Розшуки за літаком вестимуть далі, як лише настануть кращі атмосферичні умовини.

— **Шлюб доньки Макдональда.** Донька покійного англійського премієра Рамсея Макдональда вийшла несподівано заміж за малярського майстра Нормана Діджлея. Шлюб відбувся в гурті найближчих, бо жалоба ще не скінчилася.

— **При кожній нагоді співатимуть румунський гимн.** Румунська влада видала розпорядок, щоб усі відчити і сходини кінчилися відспіванням румунського гимну — подібно, як дотепер співали на всіх театральних виставах.

— **Голівуд під водою.** Від 4-ох днів падуть у Злучених Державах зливні дощі. Виливи рік у полудневій Каліфорнії такі великі, яких не памятають від 400 років. Більша частина Голівуду під водою. Великі частини краю позбавлені комунікацій. Положення дуже грізне ще й тому, що метеорольогічні стації передбачують загальні зливні дощі і буревії. В Санто Сузанна два поїзди забльоковані, в Індії стоїть поїзд із 250 пасажирами. Повінь поширюється у північнім і північно-західнім напрямі від Льос Анджельос. Червоний Хрест розвинув допомогову акцію.

— **Учителькам не вільно шмінкуватись ні курити папіросок.** Румунське міністерство освіти видало кілька розпорядків, між іншим зі строгою забороною учителькам народніх і середніх шкіл шмінкуватися, курити і ходити в сукенках, що можуть викликувати згіршення. Крім того міністерство освіти заборонило шкільній молоді до 16 років ходити до кіна і на совганку у будні дні. Молодь може ходити до кін і на совганку лише в неділю і в свято з батьками.

— **Ватага бандитів знищила село.** Провідник бандитів Ель Таллярін, який тероризував перед кількома роками стейти Мозельос і Пуебля, напав минулого вівторка на село Кватілля у стейті Пуебля, ограбив його, повісив управителя школи і чотирьох членів громадської управи, підпалив школу і кілька інших будинків та втік без сліду.

— **Розвиток радіостацій в Америці.** Злучені Держави розбудували минулого року сітку своїх радіостацій. В 1937 р. вибудували 41 нових радіостацій. Тому число стацій збільшилося на 143.

— **Найелегантніша дама світа.** Жюрі, зложене з представничок найвибагливіших салонів моди, признало вдруге княжну Віндсору найелегантнішою дамою світа, друге місце заняла княжна Кенту, третє дружина Агі Хана.

— **Країна чорних бузьків.** Згідно з обчисленнями досвідної орнітольогічної стації в Росіттен у Сх. Прусії живе коло 200 пар чорних бузьків. Вони є під спеціяльною охороною закону.

— **Осьме чудо світа.** Недалеко містечка Карльсбад у стейті Ню Мексіко відомий геольог д-р Барнет відкрив велитенські підземні печери. Представникам преси заявив, що відкриті печери перевищають все, що досі люди знали в цій ділянці. Відкривець перейшов з двома товаришами пять кільометрів і вернувся щойно тоді, коли зайшов на закрут, бо боявся, що заблудить. Печера є широка понад 200 метрів; її висоти не можна було дотягнути навіть при допомозі світла сильних електричних ліхтарок. Середина печери ціла з вапняка, покрита сталяктитами і сталяґмітами, що доходять понад 30 метрів. Вапняк є сніжнобілий, без ніяких темних жил. Д-р Барнет каже, що печера зробила на нім враження восьмого чуда світа та є найбільшою на світі.

— **Новина для смакунів.** Недорогі і легші до приладження страви можуть бути дуже смачні, що доказує такий перепис на митівні клюсочки, які смаком нагадують найкращі пульпетики з мяса: **Додатки на 4 тарелі супи:** 1 яйце, 1 мала цибулька, 1 петрушка, 1 ложка масла, пушка перцю, пів кістки булйонової КНОРР, 3—4 ложки столові вівсяних платків КНОРР. (2 кістки булйонові КНОРР розпустити в 3/4 л'тр. води і в ній варити клюсочки). Дрібно покришену цибулю і петрушку дусити на маслі. Розтерти в миссчці яйце, додати решту додатків (платки покрушити), вимішати все і ложечкою уформувати малі клюсочки, потім вкинути до вареного булйону. За кілька секунд клюсочки повижуться наверху, а це значить, що вони вже вварені.

—o—

З кіна.

КІНО ЕВРОПА: „Я ВИНУВАТА".

Французька фільма з Даніелею Дарйє на підставі повісти відомого франц. комедіописця Пєра Вольфа. Молода студентка правничого факультету в Парижі тратить свою бабусю, яка була останнім членом її рідні та єдиною опікункою. Залишаючися без засобів до життя, вона пробує найти працю, але або непідготована до ріжних посад, або приходить запізно, або могла дістати місце з огляду на свою молодість і красу. Навіть її товариш з університету, що у скрутній хвилині веде її на вечерю та забаву, хотів би використати її привабу, чи може вважає її за особу легкої поведінки, розчаровує її. Дівчина доведена до краю і виголодніла рішається піти за радою одної своєї приятельки, щоб представитися одному багатому панові як його донька і донька його давньої знайомої, що покінчила самогубством. Цей багатий учений вірить оповіданню бідної гарної дівчини і приймає її до себе на виховання. Вся фільма повна драматичних моментів, дуже добре психольогічно переведена, цікава, непересічна.

—o—

✝ Посмертні згадки.

Ілля Савчак, вислужений управитель школи в Пристані, жовківського повіту, помер 26. лютого ц. р. в Жовкві. Похорон провадив о. камбелян Погорецький в асисті оо. Василіян. Покійний вийшов з народу, пішов йому на службу і виповнив своє завдання по громадянськи. В Пристані працював 35 літ і був ініціятором та основничком усіх місцевих економ.-освітніх установ. Осівши в Жовкві як емерит, брав участь у житті повіт. установ. Був скромний та ощадний і в цих прикметах виховував своїх учнів на активних громадян. Учні Покійного, батьки разом з синами, прибули громадно з вінками від усіх установ у Пристані на похорон і на своїх раменах віднесли свого вчителя на місце вічного спокою. Покійний був здисциплінованим членом Т-ва ВПУВ, активним членом повітових та краєвих установ. У ділянці садівництва поклав великі заслуги: овочеві дерева — то живі свідки його економічної праці. Над могилою попрощав Покійного М. Сухий від учит. організації та від повітових установ, а від учнів та установ у Пристані його учень, вже господар. В. И. П.!

Ділом ушануйте память тих, що своїм зусиллям та терпінням поставили нас у ряд націй.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Театр:

Пятниця 4. III. год. 7.30 „Незвичайна подорож".

Театр Ріжнородностей:

Пятниця 4. III. год. 7.30 „Дімок з карт".

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

ДРОГОБИЧ:

4. III. Орлеяя.
5. III. Під курателю.
6. III. Лісова пісня.

З Дрогобича і з повіту їде театр до Стрия, Сколього, Болехова, Долини, Калуша і Станиславова.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ХОДОРІВ.

4. III. Гетьман Полуботок.
5. III. Подружий метч.
6. III. Мазепа.

Театр готує до виставн оперу Лисенка „Утоплена".

КІНА.

АПОЛЬО: „Буревій" вкінот. фільма.
АТЛЯНТИК: „Царський курієр" на основі Жіль Верна.
БАЛТИК: „Благословенна земля".
ВАНДА: „Останні дні Помпеї", „Багате бідпятко".
ГРАЖИНА: „Фрайлайн Доктор"; „Я була шпіоном".
ЕВРОПА: „Я винувата".
КАСІНО: „Еспанський метелик" (Дж. Мендоцальд).
КОПЕРНИК: „Останні п'ять засуджених".
МАРУСЕНЬКА: „Без сліпків"; „Звірі дикого Заходу",
МЕТРО: „Гільтайська трійка".
МІРАЖ: „Невдачник" (Ад. Дюпа).
МУЗА: „Пропащий синаї"; „Кінець пані Чені".
ПАКС: „Прокажена", „Ординат М'єровський".
ПАЛЯС: „Обожана" в Мартою Ейерт.
РАЙ: „Шлях до Р'о".
РІЯЛЬТО: „Дівчина з Парижа".
СВІТ: „Аллатів город", „Лет очайдухів".
СТИЛЕВЕ: „Історія одної ночі" і рев'ю.
ТОН: „Останній поїзд до зруйнованого міста" і „Гра життя".
УТІХА: „Антко поліцмайстер" і рев'ю.
ХИМЕРА: „Шерльов Гольмс і д-р Ватсон".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(вул. Марійська 5).
„Острів Ява".

ФОТОПЛЯСТІКОН „Салтовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
„Швайцарія".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Пятниця, 4. березня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авд.; 11.15 Для шкіл: „На дворі вор. Жигмонта"; 11.40 Дуети з італ. опер, пл.; 12.03 Полудн. авд.; 13.45 Суоп. гутірка; 18.50 Фр. Крайзлер як композитор і виконавець, пл.; 14.00 Концерт у вик. дутої орк.; 14.25 Легка музика з пл.; 14.55 Біржа; 15.00 „Львівські оповідання" Фр. Яворського. Музика з пл., 15.20 Вікучі вістки з міста та провінції; 15.30 Госп. вістки; 15.45 „Пять горобців в одній скриньці" опов. для дітей; 16.00 Гутірка з хлопцями: із 15 Розр. концерт у вик. орх.; 16.50 19.50 Актуальна гутірка; 17.00 Уршуланки на Поліссі; 17,15 Піснями амер. трампа, словно-муз. авд.; 17.50 Огляд видань; 18.00 Світовий комунікат, спорт. вістки, 18.10 Програма на завтра; 18.15 Дитні англ. пісні, хор; 18.40 Медитації в передчорах; 18.55 Спорт. вістки; 19.00 „Театрум саніті Каліміґі" авд.; 19.30 Пісеньки в супр. форт.; 20,00 Симф. концерт, орх., солісти, оп'єта, скрипка; у перерві коло год. 21.00 Веч. дневник, актуальна гутірка; 22.50 Ост. вістки; 23.00—23.30 При моїм фортепіяні.

Субота, 5. березня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авд.; 11.15 Для шкіл: Співаймо пісеньки; 11.40 Грає Карло Цекі, форт., пл.; 12.03 Полудн. авд.; 13.45 Концерт бажань; 15.20 Техн.скринька; 15.30 Госп. вістки; 15.45 Театр Уяви для д'тей: „Казка про сім круків" з муз. іл.; 16.15 Е. С. Гольмел: „Дівчина у вінці" вик. Фльора Мулярт-Мас сопр. у супр. орх., 16.50 18.35 19.50 Актуальна гутірка; 17.50 Наша програма; 18.00 18.50 Спортові вістки; 18.10 Нар. п'єні, хор; 18.55 Програма на завтра; 19.00 „Суд над Вехетком" авд. для дітей, на осн. Конопніцької. „Кунин" а муз. іл.; 20.00 Розр. концерт, орх., мандоліни, хор; 21.45 „В колісце", Раорта; 22.00 Концерт орх.; 22.50 Ост. в'єстки; 23.00—23.30 Полуднярна музика з пл.

Неділя, 6. березня 1938.

8.00 Сигнал часу; 8.15 Для села: Хл. Газетка. Музика з пл.; Що чувати 8.30 Хл. скринька; 8.40 Росіні: „Облоге Коринту" пл.; 8.50 Які телята вибирати на плекання, п'єяа богослуження коло год. 10.30 Суїти з пл.; 11.25 Сандечника у пісні: 12.03 Симф. полонез; 13.00 Ост. театр. прем'єри; 13.10 Два походи, фрагмент із опер. А.Міяра; 13.30 Музика, хор, орх., сопран; 14.45 Для села: 15.00 Промова міністра Кантовського на інавгурації Госп. Ради; 15.20 Музика з пл.; 15.40 Для дітей: Подорож олимпа й метелика довкола світа. Музика з пл.; 16.00 Пісні підлляка; 16.40 Авіяція та життя; 17.00 Світовий концерт із Австралії; симф. орх., хори, соністи; 17.30 П'ятнадцять при мікрофоні, орх., сол., гармоніка; 19.35 Пан Онуфрій робить хрестини; 20.00 „Джез-компані" розр. концерт; 20.35 Спорт: 22.00 Найгарніші пісні Монюшка, співа. музика; 22.20 Сир. реціталь Роб. Сотенса в супр. форт.; 22.50 Репортаж зі зїзду полїтів у Берліні, Останні вістки; 23.00—23.30 Танк. музика з пл.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Пятниця, 4. березня 1938.

БЕРЛІН 19.10 Фільмові мельодії, 22.30 Розр. концерт; БУДАПЕШТ 17.30 18.00 Цик. музика, 19.30 20.00 21.00 22.00 Опера; ВІДЕНЬ 15.15 Соната на кларнет і форт. фамоль Корнгавта, 17.00 Для дітей, 17.40 Вол. 19.25 20.00 21.00 22.00 „Страсти на осн. св. Матея" оратоpія Баха. сопр., альт. хори, симф. орх.; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Дитячі пісні, 20.10 Дуга орх., 21.00 „Помяни, робиш кар'єру" ком. Гер. Геродія; КОШИЦІ 14.00 18.45 Вістки, 18.00 Скеч. музика з пл., Відень; МІЛЯНО 16.00 Концерт із Авад. св. Сесілії, сопран, форт., 21.00 22.00 23.00 Симф. концерт; ПРАГА 14.00 Шумакові твори, 16.35 Форт. тріо Сметани, 19.30 20.00 21.00 „Христ. Колюмб" оп. Мільоди; РАДІО ПАРІ 18.00 Камер. музика, 21.15 Пісні, 21.30 22.00 23.00 Театр Уяви: „Давід Копперфільд": РИМ 21.00 22.00 Оперетка.

Направа жіночих торбинок

та продаж найновішої шкіряної галантерії по найнижчих цінах тільки в

Робітні Римарсько-Галантеріяйна

Н. БАРЕР, Львів, Сикстуська 2, побіч фірми Саламандра.

Субота, 5. березня 1938.

БЕРЛІН 15.30 Пісні. 19.10 Російська музика. 20.00 Розр. музика, 21.00 Марші, орх.; БІЛГОРОД 20.00 21.00 22.00 Нар. пісні; БУДАПЕШТ 17.30 18.00 Оп. орх.; 19.10 Нар. мад. пісні, 21.40 22.00 Орх. концерт; ВІДЕНЬ 15.05 Хор, 19.10 20.00 21.00 „Гейша“ оп. Джонса, 21.25 Концерт на скр. і орх. д-дур; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Сюїт, скр., віол., форт.; КОШИЦІ 14.00 18.50 Вістки, 18.00 В. Сверепи: „Значіння опіки над калїками“, Музика з пл., Д-р Д. Стахура: Процесн за обрізу чести; МІЛЯНО 17.15 Давні танки, 19.30 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 „Ля бебетіка донато“ оп. М. Перозія; ПРАГА 17.55 18.00 Нім. вид.: Сметана, Концерт хору, 19.20 Сальон. музика: РАДІО ПАРІ 18.00 Для дітей, 21.15 Пісні, 21.30 22.00 Концерт; РІМ 17.15 Танк. музика, 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 Комедія, 22.15 Сюїтова, 22.45 Танк. музика.

Неділя, 6. березня 1938.

БЕРЛІН 19.30 20.00 21.00 „Фавст“ оп. Гунода; БІЛГОРОД 18.45 19.00 Концерт хору, 20.00 Співочий рецїталь, 20.30 21.00 Нар. пісні; БРЕСЛЯВ 20.10 21.00 „Цирульник із Багдаду“ оп. Корналіуса; БУДАПЕШТ 12.30 Оп. орх., 18.00 Форт. твори Ліста, 18.55 19.00 Цит. музика; БУДАПЕШТ II 15.00 18.00 19.00 „Гофманові казки“ оп. Офенбаха; ВІДЕНЬ 11.45 12.00 Симф. концерт, 15.40 Тр'о д-моль Шумана, 19.35 Бетг ван Бош сонати, 20.00 21.00 Розр. музика; КОШИЦІ 18.00 Словацькі та підкарпаторуські образки із літератури XIX. ст.; МІЛЯНО 15.00 18.00 19.00 „Норимберські співці“ оп. Вагнера; ПРАГА 20.05 21.00 Симф. концерт; РАДІО ПАРІ 20.00 Сметана, 21.15 Пісні, 21.30 22.00 23.00 „Дон Цезар де Базан“ ком. оп. Масенета; РІМ 17.00 18.00 Симф. концерт, 22.10 Концерт хору Базиліки; ШТУТГАРТ 19.15 21.00 „Ондина“ оп. Льорцінга; ШТРАСБУРГ 21.30 22.00 23.00 24.00 „Шепіт кохання“ муз. ком. Шуберта; СОФІЯ 19.30 Співи; ФРАНКФУРТ 20.00 21.00 22.00 „Мона Л'за“ оп. Шілінгса.

Зол. 16 50 ручний годинник Анкер 15 рубін.

Тільки у **Б. Грінберґа**

Сикстуська ч. 4.

Радіокутик.

НАША СЛУЖБА БОЖА В РАДІО.

Недавно п. Ю. Петрі директор львівської радіовисильні обговорюючи т. зв. „львівську радіеву сарнїну“, тобто поміткн всїх радіослухачів про тижневу радіеву програму, окремо відмітив хвист наших селян з одного з надзбручанських сіл. В цьому листі — як казав п. Петрі — наші селяни в числі около 50 дякували дирекції львівського радія за те, що мали змогу вислухати на греко-католицьке Різдво нашого Богослуження. Вони, як виходить з листа, вібрались в хаті одного господаря, що має радіевий апарат і не без зворушення вислухали святоріздвяної відправи й проповіди в церкви св. Успення (Волоській) у Львові. Очевидна річ, що дир. львівської радіовисильні відповідаючи на дяка вших надзбручанських братів, занотував їх широ, що львівське радіо постійно в усі наші свята надаватиме для слухачів гр.-кат. богослуження з церкви у Львові.

Коли трошки глибше застановимось над цим фактом, тоді приходить нам стверднти, що він у своїй суті дуже пречистий. Бо чи не викликує зворушення оця подяка наших бідних селян над Збручем за богослуження? Живучи над Збручем, у безпосереднім сусідстві з Совітами, та їхньою тріюмфною радіопропагандою, наші селяни в якимсь виняткоиим духовим настроєм зас'ідають на саме Різдво у хаті трохи багатшого сусіда, довкола радіевого голосника, та з дитячим серцем ловлять слова молитви й богослуження, що плинуть сотні кілометр'ів до них во Львова над Збруч.

Та то приклад не тільки зворушливий, але й повчальний. Повчальний з уваги на обставини, в яких зродився та з уваги на ролю радіевого апарату у злиденнім житті людини. Бо хоч на один недовгий момент ця „чудодійна“ рад'ова скринька осолодила нашим землякам їхнє сіре життя.

ВІДЧИТ ПРО УКРАЇНСЬКУ ЛІТЕРАТУРУ В СОВІТАХ.

В дні 8. м. м. мали ми змогу вислухати дуже цікавого й рідкого відчиту М. Оленича про „Умовини розвитку українського письменства в Совітськ'й Україні“. В щоденній пресі багато вичитуємо про жахливі умовини життя в „большевицькому раї“ — Совітах“, але зовсім не знаємо, як розвивається у цій „тюрмі народів“ літературне письменство. Зокрема нас дуже цікавив розвиток українського письменства в Совіт. Україні, де як знаємо, до 1930 року були прояви дуже гарного й буйного розвитку духової культури взагалі, літератури зокрема. Згодом, як знаємо, прийшов її п'ятилітний розгром. Та про те, ми досі н'коли ласлід не потрапили уявити які в дійсности умовини розвитку нашого письменства там — за Збручем. І в цьому дуже цікава й повчальна була прелекція М. Оленича. В 10-х хвилинім сконденсованім і річевім рефераті докладно й всесторонно засував він нам ті всі умови, в яких доводиться існувати нашому письм'нству в Совітах. Ми мали р'дку змогу довідатись про сучасних совіт.-письменників на Україні, про їхню пригнічену червоним чоботом психіку повну упідлення, упокорення, безхарактерности, забріханости та вреші про безл'я інших практик, якими червоні сатрапи оперують для здавлення всяких проявів самостійної думки чи слова в недобитків сучасного українського совітського письменства.

БІРЖА.

Львів, 3. березня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·77 89·30. Доляри американські 5.26·30, 5.24·00 Доляри канад. 5.26·00—5.23·30. Фльорени голл. 295·69—293·95, Франки фр. 17·24 — 16·94, Франки швайцарські 122·60—121 80, Фунти англ. 26·91—26·35, Гульдени данц. 100·25—99 75, Корони ч. 17·60—16 40 Кор. дан. 118·30—117·35 Кор. норв 133·28—132·30. Корони шв. 136·54—135·35. Ліри італ. 22·00—20·90, Марки фінлянд. 11·72 —11·25, Марки нім. 106·00 —100·00 Шилінги австр. 99·00—93 00, Тель Авів 26·20 —25 95, Марки нім. срібні 119·00 — 113·00

Акцій.

Банк Польський 112·50 Цукор 36·50 Вуголь 32·25, 32·00, Лільпоп 63·50. Можеїв 14·25, Островець 57·00, Старахович 40·00, 39·50, Габербуш 48·25.

Папери

4 і пів проц. внутр. 66·38, 66·00, 3 інв 1 ем. 83·75 серія 93·75, 3 пов. інв. 2 ем 84·00, серія 95·75, 5. конверс. 69·38 прем. дол. 42·50, 4 консол 68·00

Тенденція слабка

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“

Львів, 3. березня 1938 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 3·45 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. в опак. 3·50 зол.
молоко . . . . 18—19 сот.
(яйця копа) . . . . 3·20 зол.

Тенденція на масло й молоко здержана, на яйця зниження.

ОПОВІСТКИ.

VIII. Загальні Збори Кооперативи „Волі“ у Львові відбудуться 19. березня 1938 р. в год. 16. в домівці кооперативи при вул. Потоцького 11 А. (II. брама-партер) з таким порядком нарад: 1) Відкриття Збор'а. 2) Відчитання протоколу з попередніх Загальних Зборів і його приняття. 3) Звіт Управи о діяльности за рік 1937 р. разом з предложенням білянсу за р'к 1937. 4) Відчитання звіту з ревізії РСУК і поревізійного письма РСУК. 5) Звіт Контрольної Комісії з внеском на затвердження білянсу за 1937 р. і уділення абсолюторії Надзірн'й Раді та Управі. 6) Розділ білянсової надвишки за 1937 р. 7) Затвердження буджетового прем'ямарія на 1938 р. 8) Доповнення Надзірної Ради. 9) Зміна статуту. 10) Внески і запити. — **Надзірна Рада.**

Чистий мясний екстракт — добірний екстракт городовини — це складники буліонових кісток КНОРР, і тому найвідповідніші до поліпшення смаку сосів, зуп і ріжних страв, а теж на буліон із смаком домашнього росолу.

Повітовий Союз Кружків „Рідної Школи“ в Чорткові повідомляє, що з днем 15. березня н. р. отвирає в Чорткові двом'ячний курс для провідниць дитячих садків, який тревatиме до 15-го травня. Оплата за цілий курс 15 зол., які треба вложити до кінця курсу. Зголошення слати на адресу: ПСК. „Р. Ш.“ в Чорткові на руки д-ра Михайла Рослина, адвоката в Чорткові. 500 2-4

Площа С.-Б. Клюби, Товариства, Установи і Школи, що задумують користати в 1938 р. з площі С.-Б. внесуть подання до дня 10. III. 1938 на адресу: **Сокіл-Батько, Львів, Руська 20.** 517 1-2

В цілі опіки над Дівочою Ремісничою Бурсою відбудуться Надзвичайні Загальні Збори 2-ої філії Т-ва охорони дітей і опіки над молодю **дня 8. березня** в год. 6-ій веч. в льокалї клюбу „Нової Хати“ Ринок 39 „Труд“ І. пов. 521

Замість цвітів на могилу бл. п. дир. Іллі Сав'чака складаємо 10 зол. на **Український Шпиталь** — Потерейки, Жовква.

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ШУКАЄМО панночок пристійних, молодих, метких, найрадше абсольвенток середніх шкіл або торг. курс'в, до продажі в елегантних крамницях. Зголошення, референції, фотографія — Адміністрац'я „Кавція 300“. 491 3-3

ФАБРИКА приїме директорку відділу, 30 років, незаміжню, енергічну, совісну, зредуковану учительку, або абсольвентку сер. шкіл. Зголошення, референц'ї — Адміністрація „Чесна“. 491 3-3

ПОТРІБНА зараз до ведення домашнього господарства старша жінка найрадше вдова або сирота по священнику. Зголошення з описом життя і референц'ями до Адмін. „Діла“ під „Праця“. 497 2-2

ФІЛІЯ „ПРОСВІТИ“ в Тисьменниці приїме негайно просвітянського організатора, який є здібним диригентом та режисером. Умови винагороди, враз з письменними приторученнями від освітньо-культурних установ надсилати до виділу Ф'лії „Просвіти“ в Тисьменниці. 511 1-2

ПРАКТИКАНТ . землемір (самостійний) здібне працю на процент або згідно з умовою. Зголошення „Діло“ п'д „Землемір“. 513 1-2

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

АПЛІКАНТ адвокатський в правом застугпства шукає патрона. Зголошення до Адм'ністрації „Діла“ під „Рутинований“. 510 1-2

ЗРЕДУКОВАНА вчителька, фахова доглядачка хорих, шукає праці при управі домом, науці дітям або догляді хворих. Зголошення до Адм'ністрації під „Солідна“. 516 1-3

КОРЕСПОНДЕНЦІЯ

„Т. К. ШТ. в КР.“ Оголошення дешо коштуватиме 10.— зол., коротше 6.- зол. Адміністрац'я.

РІЖНІ

ПЕРЕРІБКА шкарпет 3 зол. Романова, Городецьких 4 (побіч Ринку). 520 1-8

УКРАЇНСЬКА КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ

що істнує від 20 літ ІВАН МАРІЯЦ приймає великі роботи мужеського, жіночого і священичого відділу по помірованих цінах. Львів, ул. Петра ч. з. І. 2719 21-30

НА КАРНАВАЛ виконичає убрання фрачові, смокінгові, візитові, Колонтая 10, тел. 215-37. Ціни низькі. 449 3-4

ОГОЛОШЕННЯ.

Коли терпиш — Пий Святоіванський Сік Зілля („діробий“) успішний при болях і кольках печінки, катарах, болях шлунка і кишок, церковому камінню і мехура, невральгічних болях і нервових корчах і болях голови. Продаж в аптиках і дрогеріях. Головний склад: Варшава, Міодова 14, телефон 5.42.99 Магістер Едвард Гобец. 2-20

ПОВІДОМЛЯЄМО,

що п. МАРУСЯ ГАНУШЕВСЬКА

вернулася з Варшави і веде

кравецьку робітню жіночих і дитячих одягів

(плащі, костюми, сукні)

у ЛЬВОВІ, вул. МАРКА 20, II. п.

УПРАВА ФАХОВОЇ ГІМНАЗІЇ СС. Василіянок.

ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ
Філії Українського Товариства Допомоги Інвалідам у Тернополі

відбудуться 17. березня 1937 р. в четвер в годині 6-ій вечір у домівці Товариства „Поділля“ в Тернополі при вул. Мицкевича 13 з таким порядком нарад:

1) Відкриття Зборів.
2) Відчитання протоколу з попередніх Загальних Зборів.
3) Звідомлення з діяльности Ф'лії за 1937 р.
4) Звідомлення Контрольної Комісії і уділення уступаючому Вид'лові абсолюторії за 1937 рік.
5) Вибір голови, 4-х членів Виділу і 2-х заступників.
6) Вибір Контрольної Ком'сії.
7) Внески і запити.

Якщо в означеному часі не буде достаточної кількости членів, Загальні Збори відбудуться годину п'зніше в тім самім льокалі, з тим самим порядком нарад та важністю рішень без огляду на число учасників.

Тернопіль, 1. березня 1938 р.

Виділ Філії УКТОДІ в Тернополі.

БРИТВИ

найліпші, гарантовані, світових марок продає по найнижчих цінах оказійно фірма

С. ФЕДЕР

ЛЬВІВ Коперника ч. 15 а
„ Сикстуська ч. 7
„ Галицька 18

Оголошуйтеся в найстаршім укр. щоденнику „ДІЛО“!

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО“.

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . вол. 0.35
1 мм. одношпальтовий в тексті і позвинах . вол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . вол. 0.90

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по вол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . вол. 0.10
шукаючі праці . . . . . вол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . вол. 480.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . вол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . вол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . вол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10.

Ч. 48 (14.280). Львів, субота 5. березня 1938. Оплата поштова виготовна ґотівкою. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 223-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою). 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч.
У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБСЯГУ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

ПАЛЬТА оригінальні англійські продає ФАБРИКА ОДЯГІВ Рот і Рудерфер Львів, Легіонів 3/І. п. (над кіном Паляс)

Незалежницька змова на Совітській Україні

В НАСВІТЛЕННІ МОСКОВСЬКОГО ПРОЦЕСУ.

Вечором зізнавали на московському процесі Гринько і Чернов; вони оба потвердили зізнання зложені у слідстві, навіть поширили їх.

Гринько признався до участи в українській троцькістівській організації, яка ворожо ставилася до російського елементу. Він підтримував до 1925. р. звязок з Коцюбинським, Шумським, Солодубом, Максимовичем і Любченком. Коли ГПУ розбило ту організацію, вона відродилася 1929. р. і почала боротьбу проти колективізації та упромисловлення краю. Рівночасно взялась вона

до підготови повстання

при помочі закордону. У тій справі навязано **контакт з одною державою, ворожою для СССР;** занялись тим Коцюбинський і Конар.

В 1934-5 рр. українська троцькістівська організація замінилася на націонал-фашистівську, змагаючи до того, щоб відірвати Україну від СССР.

В тому часі Гринько навязав контакт з військовими змовниками, між якими був м. ін. Яковлів, Гамарнік, Пятаков, Риков і Крестінський.

КРЕСТІНСЬКИЙ ДАЛЬШЕ ВСЕ ЗАПЕРЕЧУЄ.

У цій хвилині прокуратор питається Крестінського чи це правда — той заперечує. Зате Риков, Бухарін, Ягода, Розенгольц і Женський признаються до участи у змові, потверджуючи зізнання Гринька.

ПЛЯН ЗАМАХУ НА КРЕМЛЬ.

Дальше Гринько оповідає, що від Антонова довідався він про плян замаху на Кремль. У половині минулого року Гамарнік повідомив його про змову на Єжова; Якір поручив виконати той замах Озерянському. Берганінов, заступник директора південного морського шляху Шмідта, мав виконати замах на Сталіна. Чому до тих замахів не дійшло — Гринько не пояснює. Дальше він признається до участи у відомих фіскальних надужиттях у білоруському селі Лепельна, за що засуджено на смерть кількацятьох урядовців.

Обговорюючи закордонну діяльність „право-троцькістівського бльоку", Гринько згадав, що

троцькісти бойкотували франко-совітський пакт.

Про змову Тухачевського знав Бухарін, Риков, Розенгольц і Ягода.

ЧЕРНОВ ОБУРЮЄТЬСЯ НА... СЕБЕ.

Опісля переслухують Чернова, який говорить про свої провини з великим обуренням, мов прокуратор.

На лікуванні в Німеччині дістав він інструкцію від Рикова, щоб навязати контакт з провідником меншевиків Даном і через нього з II. Інтернаціоналом, що мав помогти змобілізувати публичну опінію світу проти большевиків.

II. Інтернаціонал є на послугах німецької поліції.

ЗА 30.000 МАРОК І 150.000 РУБЛІВ.

Коли 1930. р. Чернов вернувся до СССР, кореспондент „Берлінер Тагеблятту" Шефер зажадав, щоб він давав йому тайні інформації та вів диверсію в рільництві. Згідно з інструкціями німецької дефензиви Чернов дезорганізував працю тракторів і комбайнів, заражував шпиклірі і худобу і т. п. За те дістав він 30.000 німецьких марок і 150.000 совітських рублів.

Коли колективізацію переведено успішно і надії на селянське повстання не здійснилися, Риков видвигнув плян „палатної революції" та диверсії на випадок війни.

АГЕНТИ ЦАРСЬКОЇ ОХРАНИ — ЧЛЕНАМИ УРЯДУ СССР.

У другому дні процесу рано зізнавав **Іванов,** б. комісар деревного промислу СССР. Він потвердив, **що перед 30 літами був членом царської охрани.** Іванов своїми зізнаннями обтяжив сильно Бухаріна та поставив йому кілька запитів, які мали за ціль ще більше обтяжити Бухаріна, що потвердив зізнання Іванова. Між Бухаріном і прокуратором дійшло до інциденту, бо прокуратор насміхався з Бухаріна. Цей останній заявив, що ані місце, ані повага хвилі не дозволяють на дотепи.

Б. заступник комісаря рільництва **Зубарев** теж признався до всього, що йому закидують, виявилось, що і він **був членом царської охрани.** На потвердження слів Зубарева привели на салю розправ **88-літнього Василева,** б. царського пристава, який потвердив, що в 1908 р. Зубарев належав до охрани. Зізнання Зубарева обтяжували також поважно Рикова.

ВЖЕ І КРЕСТІНСЬКИЙ ПРИЗНАЄТЬСЯ ДО ВИНИ.

На пополудневій розправі Крестінський, який до нічого не признавався, потвердив свої слідчі зізнання. Своє становище з попереднього дня виясняв він встидом перед публичною опінією; — мовляв — не мав він відваги публично признатися до своїх вчинків. Цю заяву зложив він підчас зізнань Раковського, який обтяжував Крестінського. Щодо листа до Троцького з 1929. р., що про нього згадував Крестінський першого дня розправи, твердить Раковський, що Крестінський написав його, щоби мати алібі. Раковський теж признався до всіх закидуваних йому вчинків.

По Раковськім зізнавав Риков, який обтяжив сильно Бухаріна; його зізнання Бухарін потвердив. Риков теж признався до всіх вчинків, що їх йому закидує акт обвинувачення.

Соціялістична інтервенція у справі московського процесу.

II. Інтернаціонал та Міжнародня Синдикалістична Федерація рішили вислати телеграми до уряду СССР, звертаючи йому увагу, що теперішній московський процес та евентуальний розстріл підсудних принесе великі шкоди для соціялістичної справи. Також Ліга Охорони Прав Людини рішила вислати протест до Москви.

5. БЕРЕЗНЯ
Великі Вечерниці Основи
В САЛЯХ СОЮЗУ ЗАЛІЗНИЧНИКІВ ПРИ ВУЛ. КЕНТШИНСЬКОГО 54-56.

Живий медвідь і його шкура.

„Зворот" Закарпаття Угорщині у світлі історії та теперішньої дійсности.

Львів, 4. березня 1938.

II

ЖМЕНЯ ІСТОРИЧНИХ ДАТ І ФАКТІВ.

Все можна польській стороні закидати, тільки не — знання української історії. Цим проступком вона не грішить і воно торкається навіть польських публіцистів і вчених на таку велику мірку, як В. Студніцький („Систем політични Европи"), проф. М. Здзєховський („Венгри і доколя Венгер") та д-р Ян Домбровський („Венгри"), які у названих книжках одноздідно пропагують гасло: спільна польсько-угорська границя через „зворот" мадярам Закарпаття. Всі ті публіцисти й політики, включно з питованим учора п. Загорою, який з усіх вичислених знає українські справи мабуть найкраще, не беруть під увагу як не як характеристичного факту: що з усіх українських [illegible] них земель, які найшлись після 1920. року у рамцях чотирьох чужонаціональних держав, одно тільки Закарпаття найшлось у межах Чехословаччини **добровільно,** наслідком акту справді добровільної злуки. (Очевидно, не беремо під увагу трагікомедії із „самостійним" українським Виконавчим Комітетом та „українським урядом" у Харкові на переломі рр. 1917/18). На фальшивому підході польської публіцистики та цілої польської політичної думки до справи Закарпаття найбільше тяжить той момент, що польська сторона не здає собі зовсім справи з найтіснішого звязку проблеми закарпатських українців із всеукраїнським національним рухом, і під цим оглядом вона робить ту саму помилку, що її роблять і чехи, тільки у відворотному напрямку: чехи вважають, що це полякам залежить на підтримуванні української „ірредента" у змислі тяготіння закарпатських українців до Галичини (через те викидання галичан із Закарпаття), поляки знову певні, що чехи викидають „міліони корон" на українську „ірреденту", у змислі творення на Закарпатті бази для українського революційного руху в Галичині. Закарпатського українства, як самостійного чинника, який проте свій розвиток і свою силу черпає саме зі спільноти етносу, культури й ідеалів з усіми іншими вітками одного великого українського народу, — немов не признає ніодна сторона. І цей підхід є головним джерелом щораз нового розчарування, щораз нових помилок і щораз більшого гніву на українців, що вони не хотять відповідати ролею, яку їм приписують: предмету чужих експериментів та фігурок на шахівниці европейських великодержавницьких інтересів.

Скільки поляків знає напр. про те, що національне відродження закарпатських українців розпочалось майже рівночасно з відродженським рухом галицьких українців, бо вже 19

X. 1849 р., себто зараз після здавлення мадярського повстання російськими військами, закарпатські українці домагалися у спеціяльному меморіялі, що його предложили віденському урядові, створити окрему „велику жупу" з „жуп" з українським населенням, з широкими політичними й культурними правами! З тих вимог уряд дійсно частину зреалізував (допустили українську мову до середніх шкіл, допустили місцевих українців до вищих державних становищ і т. д.). Одначе з проголошенням устроєвого дуалізму Австро-Угорщини (1868) ті права перекреслено, при чому лідер закарпатців Альольф Добрянський мусів навіть на деякий час утікати з Угорщини. І ось пізніший період, ген аж до упадку австро-угорської монархії, належить до найсумнішого часу історії Закарпаття: це був час безоглядної мадяризації, у висліді якої денаціоналізаційний процес не тільки заволодів інтеліґенцією, з якої залишились тільки могікани, але й закрадався вже до широких низів. Коли в часах панщини, яка панувала на Закарпатті від XVII. ст. до 1848. р., пануючою системою був соціяльний визиск, то в рр. 1868—1918 розмірне господарське піднесення краю ішло впарі з національним утиском, як один із засобів асиміляційної політики. Закарпатські українці масово рятувались від мадярського режиму — втечею за море.

Воєнна програна центральних держав знову актуалізувала визвольницький рух закарпатських українців. У їх проводі стануда американська еміґрація. На зборах представників усіх закарпатських еміґраційних осередків у Гомстед 23. VII. 1918. р. сформуловано таку політичну програму: якщо земляки в краю не моглиб здобути власної самостійности, тоді мають змагати до зединення зі своїми братами в Галичині й Буковині; колиж і це булоб неможливе, тоді мають боротися за автономію. „Американсько-Руська Національна Рада" приступила 23. X. 1918 р. до „Середземно-европейської демократичної конвенції" у Філядельфії, до якої належали вже раніш чехи з Т. Ґ. Масариком на чолі. Представником закарпатських українців був молодий адвокат д-р Юрій Жатковичь. На зїзді делеґатів Америк.-Руської Національної Ради у Скрентоні (Па) 19. XI. 1918. р. плебісцит закарпатських еміґрантів висловився за приєднанням Закарпаття до Чехословаччини, під умовиною широкої краєвої автономії. Майже одночасно, після розвалу Австро-Угорщини, творились у краю самостійні Національні Ради, яких було 4. Збори з участю делеґатів з цілого Закарпаття проголосили 21. I. 1919 урочисто — злуку Закарпаття з Українською Народньою Республикою.

Під натиском того визвольницького руху змінив свою політику й мадярський уряд, як звичайно в таких випадках — за пізно. У жовтні 1918 року появився закон, що покликав до життя 4 закарпатські „жупи", обєднані назвою „Руська Країна", з окремим губернатором у Мукачеві (д-р Августин Штефан) та окремим „Руським міністерством" у Будапешті. В будапештенському університеті створили катедру української мови (проф. д-р Ол. Бонкало). Коли в березні 1919 р. владу на Угорщині здобули комуністи, перейменували „Руську Країну" на „Русько-Українське Народне Комісарство". Після упадку Белі Куна і вмаршу чехословацьких військ до Ужгороду на зборах трьох Національних Рад у Пряшеві, Ужгороді й Густі 8. V. 1919. р. під впливом некорисного для українців ходу польсько-української війни в Галичині та згаданого плебісциту американських українців — рішено прилучитись до Чехословаччини і те рішення передано Мировій Конференції у Парижі, де представниками закарпатських українців були д-р Жатковичь і Антін Бескид, пізніший перший і другий губернатор офіційно званої Підкарпатської Руси. Первісна адміністрація краю спиралась на т. зв. Генеральнім Статуті, від 1928 р. всі давні 4 жупи творять одну адміністраційну одиницю. Застережена в акті злуки і включена до конституції ЧСР автономія Закарпаття починає поволеньки та з ріжними інтерпретаційними крючками входити в життя щойно тепер, коли тамошня дійсність висунула цілу низку інших актуальних справ і проблем.

Всі ці історичні дані українському загалові давно відомі, безліч разів про них писалось і завжди можна перевірити їх от хочби в нарисі І. Панькевича в УЗЕнциклопедії. Наводимо їх тут не так для наших читачів, як радше і для польської і подекуди теж для чеської та мадярської сторони, себто для всіх тих, для яких нічого не значать ані історичні прецеденси, ані настрої чужонаціональних автохтонів.

Історія виглядає в той спосіб, що мадярська національна політика на Закарпатті залишила в памяті і почуваннях усіх українців і на Закарпатті і поза ним панічний острах перед поворотом мадярів. Бо своє становище до українства зазначили мадяри не тільки на Закарпатті: мартирольогія українського населення в Галичині в часі світової війни, коли мадярські війська поводились тут, як у ворожому завойованому краю, не знає рівного собі прикладу в якійнебудь іншій частині Европи: режим німців в окупованій Бельгії був раєм у порівнянні з поведінкою мадярської содлатески в Галичині, частині австро-угорської монархії, по стороні якої боровся Легіон УСС та в армії якої українські вояки були чи не найкращим боєвим елементом!

І коли від часу версайського мира мадяри повторяють уперто „nem-nem soha!" під адресою Закарпаття, вважаючи його надалі інтеґральною частиною Мадярщини, яка мусить до неї вернутись, то проте в оцій своїй ревізіоністичній кампанії найменше місця присвячують — українській проблемі. Ми бодай не знаємо, щоб мадярська політична думка признала отверто помилковість своєї передвоєнної національної політики супроти Закарпаття, щоб мадярські духові проводники висловлювали жаль з приводу ліса шибениць невинних українських селян, якими мадярські війська засівали терен своїх операцій. Не може бути двох думок, що самого протиросійського підходу нинішньої Мадярщини ще замало, щоб приєднати собі українців. Не знаємо взагалі, що моглоб засипати недовіря, що його в українських душах засіяли мадяри! І коли Прага така страшенно вразлива та перечулена на мадярську ревізіоністичну кампанію й одночасно — всупереч українським тенденціям — ґре на руку тій кампанії власною поведінкою, то це справді виїмкове щастя мадярів та виїмкове щастя всіх тих польських мадярофілів, які „віддають" їм Закарпаття". **Ік.**

Хоробливі прояви й ми.

Останні місяці деякими своїми несподіванками викликали в українському громадянстві чимало здивування, хвилювань і ріжних, не дуже світлих гороскопів.

Серед великого числа цих несподіванок найголовніші оці: 1) Гриньки, 2) виступ на соймовому терені попа Войцеховського проти митрополита Андрея Шептицького й 3) пропозиція сен. Фудаковського, референта буджету міністерства справедливости в сенатській буджетовій комісії, а саме: ввести за дрібні провини тілесну кару замість кари вязниці.

Ці три факти проречисто характеризують дух нашого часу та окреслюють його рівень на скалі загальної сучасної культури людства.

Якби був якийсь апарат до міряння культурного ріня доби в ролі термометра, барометра і т. д., то його стрілки напевно сьогодні сигналізувалиб:

— Обниження на 50, 100, 200 літ!

Як у індивідуальному, так і в збірному людському житті деякі чинники викликують підвищення чи, навпаки, обниження теплої і світлої життєдайної сили — дають розвиток чи занепад і смерть. Знаємо, яку добродійну ролю відограло в житті людства християнство, і в окремих країнах пуританізм, ґуманізм та інші ідейні течії. Все це явище вищого, позитивного порядку, що у своїй основі мали та мають на цілі добро, ґуманність, пошанування прав і гідности людини, — наближення людського життя до можливого раю на землі.

Знаємо і протилежні явища: все, що мало в собі негацію абсолютного добра, гідности, свободи і прав людини, викликувало в житті ріжні нещастя, назадництво й занепад.

Кілько великих духом людей, кілько ґуртів, кілько поколінь боролося за втілення в життя пошанування людської гідности, зрівнання одиниць і народів перед Богом і правом, за ґуманні методи й засоби відділовування на людей! Кілько серця, доброї волі й розуму вложило людство, щоб мати високі етичні засади, щоб викорінити тілесні кари, щоб завести свободу віри та здійснити ідею свобідного національного розвитку, окремих, — байдуже — великих чи малих, державних чи недержавних — народів.

І кілько за все це впало найвищих, святих жертв: життя, крови, енергії, праці! Чи треба на доказ згадувати тут християнських мучеників, фільософів, великих педаґоґів і мужніх суспільних та політичних борців?

Що ж повинна сьогодні справді переживати культурна людина, яка бачить, як прилюдно з високих трибун обдирають з чести найгідніших людей нашого часу, та чує накликування:

„Єдиний спосіб завести спокій у житті — знищити цей чи той нарід".

„Змусити цих чи інших змінити віру".

„Відновити тілесну кару — бичування".

Це такі зловіщі симптоми, що повинні ворушити й найменше вразливих та культурних людей. Бо цеж якийсь хоробливий скок у далеке страшне минуле. Бо цеж перекреслення найвищих здобутків людства — плодів тисячліттього горіння людського духа, праці й боротьби. Бо це-ж віднова на землі тих форм життя, що навіть найбліді оповідання про них змушують нас здрігатися.

Бо хтож з нас, нарешті, не відчуває ніякости й сорому за людство, коли читає, як деякі народи „хрестили поган мечем", як европейці „цивілізували" диких американських тубильців алькоголізмом і сифілісом, як на поміщицьких подвірях сікли різками чи батогами наших дідів-прадідів?

І це має бути сьогодні вищий ідеал, останнє слово людської мудрости та культури?

Як є мікроорганізми, які викликують у людському тілі горячковий стан та зміцнений живчик, що є доказом не здоровля й сили, але навпаки — недуги й загрози самому життю, так є й у людських збірнотах подібні чинники, що викликують метушню, горячкову рухливість і примарність праці, а тимчасом, у силу самої своєї природи, своєю роботою ведуть цю збірноту до знесилення, і часто-густо й до загибелі. І дуже характеристичне, що ці чинники завжди головним своїм гаслом мають буцім-то „добро й рятунок" цієї збірноти.

Пригадаймо собі царську Росію. Хто найбільше гомонів про її рятунок ще до війни, хто найсильніше рухався, хто винюхував ворогів серед „інородців" чи пак — меншин та гукав, що російська державна рація вимагає нищити їх, вимагає рішучої русифікації окраїн, зміцнення на них російського стану посідання? Хто? Чорна сотня, „Союз русскаго народа", які були нічим іншим, як тими мікробами, що викликують в організмі горячку й ведуть його до загибелі. Ці найкрикливіші російські гура-патріоти й найбільші меншиножери своєю акцією остаточно відіпхнули меншини від Росії, а свою державу розстроїли й добили.

Сьогодні бачимо подібне явище: горячкову метушню ендеків із цими самими гура-патріотичними гаслами, з цими самими вигуками про державну рацію, про рятунок від меншинної небезпеки, про зміцнення польського стану посідання на „кресах", а навіть про необхідність їх полонізації. Бачимо одночасно й особливішу симпатію цих ендеків до російських кол зпід прапору колишніх монархістів і чорної сотні. Хібаж це тільки звичайна ощадність явищ? Напевно є тут щось глибше, що лежить у спорідненій природі одних і других.

Луцький польський часопис „Волинь" виразно назвав це явище наголовком одної вступної статті: „Політична патальогія". Редактор В. Бончковський підвів це явище під питання про відділовування східніх сусідів, майже в характері провокації, а молоді польські поступові публіцисти добачають у цій хоробливій протименшинній, зокрема протиукраїнській метушні ендеків навіть грізне мементо.

Заторкаємо це питання тому, що обяви (згідно з думкою „Волинь") політичної патольогії у горячковому ендецькому протименшинному поході, що дуже подібний до колишнього наступу на меншини російського „Союза русского народа", — спрямовані особливо інтенсивно проти українського народу.

Ця обставина ставить перед нами питання: — Яка небезпека загрожує нам і як ми повинні реагувати на згадані явища?

Здоровій, зрівноваженій, повній незужитих ще сил, нації можуть загрожувати тільки здоровіші та сильніші від неї; в иншому разі не обтяжені патольогією і не ті, що діють у стані хворобливої горячки.

Тому-то все те, що бачимо коло себе, не повинно викликувати в нас ні тривоги, ні сумнівів; не повинно виводити нашого громадянства з з рівноваги та спокою і тим менше — відтягати нас від розпочатої національної праці, що є виявом самого нашого життя. Здоровий національний організм, силою інстинкту самозбереження сам вироблюватиме в собі необхідну йому відпорність і життеву енергію.

Хіба ми цього вже не бачимо? Хіба Гриньки не розпочали цього процесу вже серед наших волинських мас? Хіба випад Войцеховського не започаткував консолідації нашого громадянства сильніше, ніж усі наші чисто теоретичні заклики? Хіба пропозиції, в роді сен. Фудаковського і інших ендецьких діячів не приводять до зміцнення в нашому громадянстві почуття своєї людської гідности?

А до того ж хороблива ендецька протиукраїнська метушня, загрозлива для самого польського народу, мусить врешті розбудити в польському громадянстві інстинкт самозбереження, що вже й тепер помічаємо в реагуванні польських молодших поступових публіцистів.

В. Островський.

Богородчани, 25. II. 1938 р. П. Т. **Промбанк, Львів.** Припадаючу на мене від моїх пяти вплачених удіяів дивіденду за 1937 р. в **сумі зол. 8.75** — прошу вписати на рахунок шостого уділу, а решту виплату виконати ратами. В року на рік **більшаюча дивіденда** — вписує мене, що **уділ Пром-банку це найкраща льоката капіталу** і тому грошей не вибираю. З належною пошаною, Ів. Івасів.

7% ДИВІДЕНДИ ВИПЛАТИВ СВОЇМ ЧЛЕНАМ ЗА 1937 Р.

Пром-банк

ЛЬВІВ, ГРОДЗІЦЬКИХ 1, І. П.

В обороні Церкви та її Голови.

ВРОЧИСТА СЛУЖБА БОЖА В НАМІРЕННІ МИТРОПОЛИТА У ПАРИЖІ.

В неділю, 27. лютого ц. р., греко-католицький парох о. Я. Перрідон відправив у греко-католицькій церкві св. Юліяна Убогого в Парижі врочисту Службу Божу в намірені Митрополита Андрея. Церкву виповнила по береги українська паризька кольонія, яка після богослужби підписала лист-чолобитню до львівського українського Князя Церкви, протестуючи проти нападів на Його особу.

Ю. С.

Париж, 28. II. 1938.

ВИКОНАЮТЬ СВОЇ ОБОВЯЗКИ СУПРОТИ ЦЕРКВИ І НАРОДУ.

Установи і громадяни Бокова, пов. Підгайці, на довірочній нараді 20. лютого ц. р. осудили з обуренням напасти посла Войцеховського на Митрополита Андрея і греко-католицьке духовенство, висловили Владиці своє синівське привязання і послух та переслали окремим письмом заяву, що виконають свої обовязки супроти своєї Церкви і народу. Під заявою 160 підписів.

ПРОТЕСТ ГРОМАДЯН МИХНІВЦЯ.

На знак протесту проти нападу на греко-кат. Церкву і Митрополита Андрея сто парохіян села Михнівець, повіт Лісько, приступило до св. Причастія, і хоч село бідне, громадяни зложили 6.19 зол. на шпиталь ім. Митрополита Шептицького у Львові.

Крім того громадяни Михнівця вислали Екс. Митрополитові письмо з подякою за працю для греко-кат. Церкви й українського народу. Письмо підписали виділи місцевих товариств і 125 громадян.

Щавницька Юзефіна

втихомирює кашель. 3—1

ПОСЕЗОНОВА ВИПРОДАЖ

ПЛАЩІВ і РАҐЛЯНІВ

ШАПІРА вул. Личаківська ч. 1.

Важне для селян і для адвокатів.

ЧИ АДВОКАТИ БУДУТЬ СПИСУВАТИ КОНТРАКТИ У СПРАВІ НЕРУХОМОСТЕЙ.

Закон про нотаріят з 27-го жовтня 1933 р., що оголошений у формі президентського розпорядку, у статті 82 уводить нотаріяльний примус, як договір торкається перенесення, обмеження або обтяження права власности нерухомостей. В цей спосіб позбавили адвокатів у Галичині найголовнішого джерела їх доходів і спричинили у великій мірі їх теперішне зубожіння. З другого боку згаданий нотаріяльний монополь, з високою тарифою нотаріяльних оплат за виготовлення контрактів, наложив нову, досі неману дошкульну грошеву данину на зубожіле село в користь нотарів, нині здебільша спенсіонованих президентів і віцепрезидентів окружних та апеляційних судів, окружних та апеляційних суддів і прокураторів, навіть воєводів, як це є напр. у Золочеві, де нотарем стала колишній воєвода Гарасіх.

Це все спричинило такий стан на селі, що селяни, купуючи землю, дуже часто не виготовля-

Ф. ПОРГЕС.

Як на льотерії.

Багаті люди або такі на вищих становищах не завсіди мають добре серце. Але бурмистр надморського англійського містечка Вільям Кокс був не тільки важною та інтелігентною особою, але і людиною з добрим серцем. Крім цього — нежонатий. Усім молодим жінкам мав він нагоду показати, яке це серце. І до добрих учинків був завсіди готовий.

Перед ним сиділа гарна молода дівчина Дорота Лейн і оповідала ще раз свою історію:

— Присягаю вам, пане бурмистре, що я купила той льос 22. серпня в бюрі міської льотерії за 10 шилінгів. Зазишилося мені в кишені тільки на трамвай. Я — англійка, але мене вивезли до Франції як сироту на виховання. Шороку я приїзджала до Англії на два тижні. Останнього року також. Потім я виїхала до Марсилії, де я вчила дітей по англійськи. А коли я прочитала в „Дейлі Мейль" вислід льотерії, страшенне втішилася, що я виграла три тисячі фунтів і зараз сюди приїхала, щоб залишитися в рідним краю.

Дорота відгорнула мичку волосся над чолом, а бурмистр помітив, що вона має ніжну руку. Вона говорила далі:

— Я була як у гарячці. Аж коли треба було відобрати виграу, я помітила, що не маю льосу. Я вложила його в Марсилії до своєї торбинки, ще в дорозі я мала його кілька разів у руках провірюючи число з газетою. А тепер не розумію, як я його згубила. Але присягаю вам, що я його купила! Вони мусять мені виплатити виграу!

Секретар бурмистра, що сидів поруч, вмішався до розмови:

— Я повсюдна уже панні Лейн, що без льосу ми не можемо виплатити їй грошей. Згідно з приписами мусимо чекати шість місяців. Коли за той час ніхто не зголоситься, тоді пан бурмістр вирішить, чи можна буде виграу виплатити.

— Але що я буду робити тих шість місяців?! — крикнула Дорота. — Я зреклася своєї посади, ціла Марсейль знає, що я виграла на льотерії, а в Англії напевне не знайду праці.

Звернулася до бурмистра:

Повірте мені пане бурмистр і поможіть!

Бурмистр відповів:

— Я допоміг би вам з найбільшою приємністю, але ми мусимо триматися законів державної льотерії.

Дорота витягнула хустку до носа і серце бурмистра змякло:

— Я маю один вихід...

Дівчина дивилася на нього ясними від сліз очима, а він говорив:

— Як бурмистр можу вам улекшити тут безплатний побут, доки не знайдеться ваш льос. Ми дамо вам нічліг та утримання і дещо на видатки, а потім відтягнемо собі з вашої виграу.

Дорота дивилася на нього з подивом. При цьому помітила, що той сивавий добродій має ще зовсім свіже обличчя і непоганий. Ще й джентельмен.

І так почалося...

* * *

Минув місяць. Дорота мешкала недалеко бурмистрового дому в родині, заприязненій з „президентом міста". Вечорами заходив туди бурмистр і випитував, як ведеться його сироті. Також про те, чи хто не зголосився із загубленим льосом. Часом запрошував Дороту до своєї льожі до театру. Раз навіть пішли по театрі на вечерю. Дорота була щаслива...

Минуло знову два тижні і Дорота довідалася, що вона звичайне свій побут у місті не міській управі, а самому бурмистрові, який покривав усі кошти її утримання із власної кишені. Це вже їй не подобалося. Не подобалося чимраз більше, за кожним разом, як вони обидвоє сходилися. І стало для неї ясно, що вона не може зовсім байдуже дивитися на нього.

Бурмистр був дуже здивований, коли почув одного вечора від своїх приятелів, що Дорота Лейн покинула їх дім, залишаючи лист з подякою за опіку, з вибаченням, що не прощається і що тепер мусить вже сама думати про себе. Бурмистр задумався і рішив зробити розшуки, куди вона виїхала.

Водночас він дістав дома лист з проханням від Дороти, щоб прийшов до одної цукорні.

— Що за ідея прийшла вам до голови?! — він обурився.

— Я не можу дозволити, щоб ви мене утримували... Я вже знайшла собі місце вчительки французького до дітей.

— Ах, ж панно Дорото! Чому ви мені не сказали правди...

— Якої правди?

— Я вже знаю віддавна, що ви... ви... — тут затикався.

Вона почервоніла, він усміхнувся: — Це-ж не сором.

Вона поникла головою:

— Я знаю, що ні.

— Це і так було видно, що ви вигадали всю ту історію з льосом...

Вона побліднла і вибігла мерщій на вулицю.

* * *

Аж тепер мав бурмистр клопіт. Дорота пропала на кілька днів безслідно, а він відчував, що це перша жінка, яка вивела його з англійської рівноваги. Як вона мала через таку дурницю втікати! Те, що вона приїхала була сюди, до малого містечка, з такою ідеєю — не була якась вука призначення.

ють нотаріяльних актів і беруть куплену землю в посідання, хоч вони не записані у грунтових книгах як її власники. Тому табулярний стан не годиться з фактичним станом і вписи у грунтових книгах стають з кожним днем більше фіктійні. Слід тут ще згадати, що цю позанотаріяльну трансакцію зправила *респектують* у цілости, хоч вона не створює ніяких правних наслідків для новонабувця. Таким чином це своєрідний саботаж законних приписів тому, що вони суперечні з вимогами життя, не вважаючи на те, що у загалу наших селян є високе почуття правопорядку і законности.

Цю велику аномалію може усунути тільки привернення адвокатам у Галичині права списувати договори про нерухомости, як це було до 1933 р. Для зацікавлених селян буде це без порівнання дешевше, як це є нині, не буде незгідности між табулярним і фактичним станом, при чому покращає і сьогоднішнє жалюгідне матеріяльне становище наших адвокатів.

З цієї причини У. П. Р. за почином посла д-ра Степана Барана виготовила ще минулого року новелю до закону про нотаріят, яку 16-го березня 1937 р. вніс у соймі пос. Гринько Гершаковець, що як селянин найкраще знає всі шкоди, які випливають для селян зі сучасного нотаріяльного монополю. У новелізаційному проекті після ст. 82. § 1. уводиться новий уступ того змісту, що договори про перехід, обмеження або обтяження права власности дотично селянських грунтових або лісових парцель з обшаром до пяти гектарів є вільні від примусу списування їх у формі нотаріяльного акту з тим, що підписи договірних сторін на цих письменних договорах треба удостовірити у нотаря або в суді.

Минулої сесії 1936/37 згаданий вище новелізаційний внесок не прийшов під наради соймової правничої комісії, бо сесію замкнули. На основі постанов соймового правильника внескодавець підтримав свій внесок окремим письмом до маршалка сойму 9-го лютого ц. р. і тому він і далі стійний та є тепер у соймовій правничій комісії. На окрему інтервенцію у председника цієї комісії, віцемаршалка Подоського, заявив останній, що внесок пос. Тершаківця поставить на денний порядок комісійних нарад у черзі, але не знає, чи зможе це зробити вже в цьому місяці. Якщо це не вдасться, то справою згаданого новелізаційного проекту займуться меритонично щойно восени цього року.

Розбудова ужгородського „Українського Слова".

Ужгородський незалежний суспільно-політичний часопис „Українське Слово", що виходить уже VII. рік під редакцією знаного закарпатського національного діяча д-ра Михайла Бращайка, виходить з днем 1. березня ц. р. замість раз на тиждень уже **двічі в тижні:** в середу й суботу. В статті „Наша мета" (ч. 9. (243) з 2. березня) редакція „У. Сл." з признанням підносить ідейність та завзяття тих громадян що безкорисною працею та матеріяльною підтримкою помогли розбудувати рідний часопис, і заповідає, що вона й далі не спочине, бо її мета — **розбудувати ступнево „Українське Слово" на щоденник.** Редакція „У. Сл." вірить, що не зважаючи на всі перепони і труднощі у своїй праці, не зважаючи на доноси і цькування ріжних москвофільських провідників, праця, запал і жертвенність українських інтелігентів та свідомих селян доведуть уже небавком до того, що Закарпаття буде мати свій національний щоденник. Щоб це яко мога швидше здійснити, „Українське Слово" мусить стати масовим часописом і бути в руках кожного свідомого інтелігента, селянина та робітника.

У звязку зі своєю розбудовою редакція й адміністрація „У. Сл." перенеслася до іншого льокалю. Нова адреса „У. Сл." така: Ужгород, Другета пл. 8, Підкарпатська Русь, ЧСР.

Морські зброєння СССР та його сусідів.

СССР.

Як подають з Кореї, совітська воєнна фльота має тепер 300.000 тон поемности; м. ін. належить до неї 140 підводних суден.

Тепер СССР замовив в Америці 2 панцирники по 35.000 тон. Крім того в СССР будується під цю пору 4 кружляки класи А і 2 кружляки класи Б. У Миколаєві будують 10.000-тонову авіоматку „Ворошилов".

У Владивостоці та в Мурманську будують большевики великі морські бази. Тому, що Владивосток не є досить певний, над Охотським морем будують нові бази.

ТУРЕЧЧИНА.

Як подає царгородська преса, Туреччина замовила у Круппа 20 підводних суден; урядово ще не потверджено тієї вістки. Під цю пору Туреччина має 5 підводних суден готових, 4 в будові — 2 у Царгороді, 2 у Німеччині.

Крм того ходили поголоски, що Туреччина замовила в Німеччині 8.000-тоновий кружляк та проєктує будову двох інших кружляків такого самого тонажу.

ШВЕЦІЯ.

Найвище командування шведських збройних сил предложило парляментові проєкт будови 4-ох кружляків по 8.000 тон, 8-ох контрторпедовців, 4-ох торпедовців, 6-ох підводних суден, 4-ох сторожевих суден, 2-ох помічних та 4-ох міноловів; усе те коштувалоб 185 міл. корон.

Він віднайшов її в одному багатому домі, як бонну.

— Ви мусите мені вибачити, Дорото... Це не було гарно з мого боку, але я не мав наміру вас образити.

— Якто не мали наміру? Ви закинули мені обман! А я докажу вам... Почекайте!

І вибігла з саду, де бавилася з дітьми. Бурмистр спитав дітей:

— Чи панна Дорота добра для вас?

— Дуже добра! Ми страшно її любимо!

Дорота вернулася з газетою „Дейлі Мейль":

— Ось бачите тут мною закреслене число... три тисячі фунтів.

Саме в тій хвилині вилетів з газети блакитний листок на землю.

— Льос! — крикнула Дорота радісно. — Я покладу його в поїзді.

Бурмистр провірив числа — вони згоджувалися. Уперше у житті він почервонів і засоромився.

За кілька днів появилося урядове спростування, що при передруку льотерійних виграшів трапилася у газетах помилка; замість числа 57690 видрукували там 57696.

Бурмистр не звернув на це уваги, а мучився своєю неджентельменською поведінкою.

— Вибачте мені; Дорото... Я був засліплений — виправдувався — але вирозумієте: закоханий. Чи ви не хотіліб поділитися із льосом ...свого життя зі мною.

Відповідь була коротка:

— Хочу.

А коли перейшли на „ти", вона сказала:

— Чи я могла мріяти, що я виграю на своє число ще щось більше як гроші!

— Но, щось більше як гроші то я не є, але згублений льос або з друкарською помилкою то я теж не є!

Перекл. **в. л.**

Голяндська королева не уступає.

В европейській пресі появились були поголоски, немовби голяндська королева Вільгельміна хотіла абдикувати, передаючи корону княжній Вільгельміні. У тій справі буцімто навіть уже відбулися наради кабінету.

Як подає Авас, голяндські міродатні кола рішуче заперечують ці поголоски.

—o—

По широкому світі.

Німецький канцлер Гітлер приїде до Риму мабуть 3. травня, вернеться до Берліна 10-го травня.

Литовський премієр Тубелис, що перебуває в одній швайцарській санаторії, небезпечно занедужав.

Турецький уряд приняв плян розбудови важкого промислу, пристосованого до військових потреб.

Американський державний департамент оголосив експозе, в якому схарактеризував виспіди американської закордонної політики за минулих 5 літ.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Ч. 40. Субота, 2. березня (19. лютого) 1888.

РОЗМОВМОСЯ.

У цьому числі велика передова стаття п. н. „Розмовмося!" у відповідь на статтю „Дневника Варшавского", в якій той орган варшавського губернатора накинувся на український національний рух в Галичині. З цієї статті видно, що редакцію „Дневника Варшавского" заболіла дуже стаття „Діла" про політичні міркування німецького фільософа Гартмана, який на випадок війни передбачував програну Росії і створення „Київського Князівства".

„Думав би хто — писав „Дневник Варшавский" про загальні збори „Народньої Ради" — що в цій громаді дурнів сидів справді Великий князь „Київського Князівства", про яке писав їх орган за Гартманом, що недавно у брошурі покраяв всю Европу..."

„Ось що — відповідало „Діло" — заболіло „Дневника Варшавского"! — Київське Князівство! Бідний! Боїться, щоб кн. Бісмарк не схотів направду заснувати Київського Князівства з окремим великим князем! Але-ж на це є рада! Можеб „Дневник Варшавский" занявся цією справою та з любови до Руси і славянофільства, щоб чужинцям не давати змоги мішатись у внутрішні справи Росії, виєднав для України наразі бодай свободу національного розвитку, бодай скасування указу з 1876 р., яким заборонили розвиватись нашій малоруській письменности, заведення малоруського язика бодай у народніх школах на Україні, і т. і. — нехай, кажемо, виєднає для Руси-України бодай національну свободу, коли вже не політичну!"

„ТАТУНЦЮ, РАТУЙ!"

У фейлетоні „Під неділю" К. К. Устіянович згадав між іншим і про протест проти неправного мандату гр. Романа Потоцького: „Одно тільки ясно з наших всіх протестів, що ми нарід чесний, мирний і не бунтівливий. Якби так напр. в якімсь мадярськім місті насмілився хтось у комісії маневрувати картками в такий спосіб, як це діялось в Рогатині, то певно дістав би по личку так, що йому зубки пятами вилетіли! Що зробилиб чехи з таким, що спиняв би їх у виконуванні конституційних прав! А у нас?.. Нас потрутити або уколоти шпилькою, то ми лиш до Таффого: „татунцю ратуй!"... тай тільки.

Зі сойму.

На засіданні, що відбулося в четвер, 3-го ц. м. сойм ухвалив новелю до закону про емеритури, яка підвищує емеритури для емеритів б. займанщицьких держав, тобто зрівнює ці емеритури з емеритурами емеритів польської держави.

Сойм ухвалив теж проєкт закону про обовязок військової служби, про що написали ми у вчорашньому числі у вістках з останньої хвилини. До вчорашньої згадки про допоміжну службу жінок додаємо, що вік жінок яких можуть покликати до військової служби сягає від 19 до 45 літ. Згідно з новим законом молодь по матурі обовязана до військового вишколу. Це збільшить кількість старшин запасу. Закон вводить примусові хірургічні операції, щоб привернути здібність до військової служби.

Назву Галицької Каси Ощадности у Львові сойм змінив на „Центральна Малопольська Каса Ощадности у Львові". Каса має характер правно-публичної установи і має стати кредитовою централею для Галичини.

Віддовження хліборобства.

На пленарному засіданні сойму 3. березня ц. р. відбулося перше читання цілої низки зголошених поодинокими послами новелізаційних законопроєктів, що торкаються віддовження хліборобства. Тими новелями є: 1) новеля до през. розпорядку з 24. 1934. р. про конверзію та упорядкування рільничих довгів; 2) новеля до президентського розпорядку з 14. січня 1936 р. та полекші у сплаті зобовязань хліборобських кооператив та їх централь; 3) новеля до президентського розпорядку з 24. жовтня 1934. р. про полекші у сплаті в державних банках довгів посідачів сільських господарств і рільничих підприємств та установ; 4) новеля до закону з 24. березня 1933. р. про полекші для кредитових установ, що признають довжникам полекші щодо рільничих вірительностей; 5) новеля до президентського розпорядку з 24. жовтня 1934. р. про обнижку задовження рільних господарств з титулу належитостей Оборотового Фонду Земельної Реформи і 6) новеля до закону з 12. березня 1932. р. про полекші у сплаті утяжливих зобовязань, що обтяжують рільні господарства.

Повищі посольські внески слід було відіслати до соймової рільної комісії, одначе з огляду на те, що внески вирішують багато правних квестій, утворено окрему соймову комісію для віддовження хліборобства, зложену з 25 членів, до якої від УПР вибрано посла **д-ра Степана Барана.** Комісія розпочала вже свої праці 3. березня ц. р.

Економічний огляд.

Вивіска в українській мові предметом приєуду Окружного Суду.

З кінцем липня і початком серпня постерунок державної поліції у Велдіжі став домагатися від Управи кооперативи „Рільник" у Новошині, повіт Долина, вміщення на крамниці кооперативи двомовної вивіски. Управа кооперативи цьому жаданню, як правно необосно-ваному, спротивилася, а наслідок був такий, що постерунковий зняв вивіску та зложив її в солтиса громади. В цьому часі РСУК у Львові інтервенював письменно в долинського старости і у висліді цієї інтервенції солтис на доручення постерунку звернув кооперативі вивіску. Справа на цьому не покінчилася, бо внаслідок донесення постерунку д. п. в Велдіжі долинський староста рішенням з 18. X. 1937. покарав справника кооперативи Федора Андрушка гривною за нарушення арт. 33. пром. права, а саме через те, що на крамниці кооперативи не було „відповідної вивіски". Внаслідок відклику справника, дня 14. лютого 1938 р. відбулася в Окружному Суді в Сурію розправа. Суд прихилився до виводів оборони, що наскільки фірма кооперативи вміщена на вивісці відповідає фірмі вписаній до реєстру, то таке означення кооперативи виповнює вимогу арт. 33. пром. права і видав присуд, що виправдує справника.

В цей спосіб суд висказав погляд правний, що **вивіска в українській мові зовсім вистачає** згідно з вимогами з арт. 33. пром. закону.

40 років кооперативної праці.

Устшедні Єднота (Центральний Союз) сільсько-господарських кооператив у Празі недавно вступила у пятий десяток свого істнування. Було це в листопаді 1897-го року, коли після рішення установчих зборів делегатів позичково-ощадних товариств у Чехах, після довших заходів та настирливих відмовлень з боку кол. австрійських судів, статут Центрального Союзу сільсько-господарських кооператив у Празі вписано під натиском Празького Вищого Земського Суду, до реєстру Торговельного Суду в Празі, на підставі тодішніх у Австрії законів щодо кооперативних товариств.

Завдання Центрального Союзу при його заснуванні полягали передовсім на обединанні ріжних форм сільсько-господарської кооперації з метою дати їм широку підтримку кредитами, організацією ревізії, культурною роботою в кооперативах, торговельно-промисловою діяльністю, відповідно до зросту потреб цих кооператив. Центральний Союз швидко зростав; кооперативи вступали до нього сотнями; вже в році 1902 він був найбільшим Союзом у цілій колишній австрійській монархії. Мало того, він був зразковим Союзом завдяки бездоганній організації своїх операцій. Він був (за термінольогією австріяків) паралним*) Союзом, тому, що саме до цього Союзу колишній віденський уряд посилав чужинців, коли вони цікавилися кооперативною справою в кол. Австрії. За 40 років діяльности Устшедні Єднота не боялася ускладнити своїх завдань, включаючи нові роди кооепративної праці. 20 років тому, під головуванням чільного державного діяча Чехословаччини, небіжчика Антонія Швегли, провели важні зміни у статуті Устшедні Єдноти. Тоді втягли до статуту засаду поділу праці в Центральному Союзі між пять автономних фахів, з яких кожний включав у собі кооперативи, тотожні щодо своїх завдань. Це такі фахи:

I. дрібних крамниць;

II. кооператив складових, мельничних та пекарських;

III. кооператив для використування електричної енергії та машин;

IV. Союзу молочних кооператив;

V. товариств для збуту худоби.

До року 1924-го Устшедні Єднота була не тільки Центральною Касою для своїх кооператив, але й Центральною Торговельно-Промисловою Організацією, що вела операції в інтересах товариств, що ввійшли у склад її членів. Але закон з року 1924-го заборонив організаціям, що приймають вклади, вести торговлю ріжними товарами.

Та Центральний Союз реорганізував свою діяльність: замість вести торговлю своїм іменем, він улаштував цілу низку (при собі) торговельно-промислових акційних підприємств. Ці останні є по формі самостійними торговельно-промисловими організаціями з кооперативним характером своєї діяльности. Поправді це — організації, якими всебічно проводить та контролює їх Центральний Союз. Такими підприємствами є: а) Кооперативно-закупочний Союз сільсько-господарських кооператив у Празі, б) Аграсоль — акційне товариство, хліборобське та торговельно-промислове, в) Вес — акційне товариство торговлі гуртом електротехнічними предметами, г) Селекта — товариство для культури зерна та городовини.

Від часу відродження Чехословаччини до самостійного політичного життя, діяльність Центрального Союзу ще більше виросла. Це видно з того, що перед 20-ти роками в ньому було 295 службовців усіх категорій; нині є в ньому, разом із персоналом, що працює в перерахованих вище підприємствах та в Ревізійному Союзі — 1379 службовців. Незалежно від того, про розвиток діяльности Центрального Союзу говорять порівняльні дані зі стану звітів Устшедні Єдноти за два роки: 1917 та 1936. Ось, у році 1917 решта удільних Устшедні Єдноту позичок своїм членам сягала до 5.6 міліонів кч., а в році 1936 — 942,5 міліонів; рухоме та нерухоме майно доходило до — 2,1 та 57.6 міліонів Кч.; уділи (пай) — 0,5 та 12,0 міліонів, власні засоби — 0,7 та 103,3 міліони; вклади складали відповідно 148,5 та 863,1 міліони кч.; вклади — 150,5 та 1320 міліонів кч.; суми біляисів відповідно — 163 та 1917 міліонів кч. Але, щоб уявити собі дійсні розміри праці Устшедні Єдноти, необхідно прияти на увагу обороти згаданих торговельних організацій, що працюють при Центральному Союзі. Коли візьмемо тільки дві такі організації: Кооперативу та Аграсоль, то перша з них продала в році 1936 ріжних товарів 118.000 вагонів на загальну суму 1.084 міліони кч.; друга продала майже 42.000 вагонів на суму 416 міліонів кч. Слід завважити, що в році 1937-ім обороти цих двох організацій були багато значніші.

Успіхи Устшедні Єдноти за час самостійного політичного життя Чехословаччини попросту вражають. Безсумнівно, що значна частина успіхів завдячує це вмілому проводові. Брак місця не дозволяє нам говорити про ці подробиці, але не можна не згадати двох головних керманичів Центрального Союзу, а саме: її голови, інжинір Кліндера, добре відомий не лише кооперативним колам своєї країни, але й закордоном, та головний директор Устшедні Єдноти, д-р Л. Дворжак, чільний кооператор та знавець фінансових справ; згадані особи присвятили вже багато років свої сили Устшедні Єдноті.

Проф. С. Бородаєвський.

*) Див. цікаву статтю д-ра Гульки в „Земедельських дружстевних листах". 1938—1. з нагоди сороколіття Устшедні Єдноти.

ПОЛЬСЬКА ХРОНІКА.

ЗАПОВІДАЮТЬ КІНЕЦЬ „ВІДПЛИВУ" ПОЛЬСЬКОЇ ЕНЕРГІЇ ЗІ СХІДНИХ ЗЕМЕЛЬ І ПОЧАТОК ІІ „ПРИПЛИВУ" ДЛЯ СКРІПЛЕННЯ ГОСПОДАРСЬКОГО І СУСПІЛЬНОГО ПРАЦІ.

Покликання до життя Господарської Ради Ск. Галичини надихнуло польську публіцистику не тільки тут, але і в Варшаві, бо навіть у західній Польщі, до численних міркувань, у яких патріотична нотка грає далеко не останню роль. До таких голосів треба зарахувати м. і. перебудову „Газети Польської" п. н. „Відпливу і приливу".

Наближаючи до інавгурації Госп. Ради і до Центр. Пром. Округи, яку доповнюватиме львівська округа зі станиславівським і тернопільським заміалом, автор підкреслює велику роль південно-східних воєводств не тільки в господарстві, але теж зі становища міжнародньої і „народовосьцьової" політики. Міжнародній політиці не може бути байдужний терен, що простягається поміж Чехословаччину, Румунію і Совіти. Зновук розвязка української проблеми буде безсумнівно найважнішим іспитом зрілости польської „народовосьцьової" політики на сході. „Напрям, що його візьме у Львові розвій української проблеми, матиме незвичайне значіння в процесі зростання т. зв. кресів з іншими землями Польщі".

Тому експансія польського елементу на півд.-східних землях не може корчитися. Досі чимало було програшів і занедбань. Тільки послідовного політичного плану, спертого на лихих і добрих догеперішніх досвідах.

Кільканадцять років після відбудови польської держави експанзія поляків зі східних земель ішла до центра і до заходу для організації державности. Через те не сході польська енергія взяла. Це було тим неправильніше, що рівночасно суперництво зусилля нац. меншин (читай: українців) пішло без решти на суспільну працю. Сьогодні можна стверднти, що відпливу польської енергії з „кресових земель" скінчився. Але настав час, в якому треба сплатити долг, що його загнгнули центральні державні осередки з заходу у польського елементу на сході. Треба організувати повоєнний приплив енергії на внутрішні війною зубожілі і вичерпані політичним зусиллям східні землі. Всі партійні непорозуміння, амбіції, тощо, треба безоглядно відсунути від цих великих завдань.

Стільки „Газета П.". Не далеці є ці міркування на які повстання „Госп. Ради" від чисто господарських завдань що зазначили її інціатори, не треба хіба підкреслювати.

„СПОЛЕМ" ПОДАЄ В СУД „СЛОВО НАРОДОВЕ" ЗА ПОШИРЮВАННЯ ВІСТИ ПРО ДОГОВІР „СПОЛЕМ" З УКРАЇНЦЯМИ.

Кооперативний орган „Сполем" з 23. лютого п. р. полемізує зі статтею львівського ендецького щоденника, що появилась п. н. „Соціалісти до співпраці в українцями хочуть експлуатувати господарську Сх. Галичину". „Сполем" заявляє між іншим, що польські кооператори не є безплатними антисемітами, що розбивають жидівські газети і крамниці, а справчинили замовлення більше жидівських крамниць, ніж усі „Слова Народові" крикливою і людоїдською пропагандою". Дальше читаємо: „Жалісно гумористично є підозріння „Сполем", немов то воно браталося („кумалосєн") з українцями для відділання Сх. Галичини в жидівську неволю. Про договір з українцями — кінчить газета — забудь довідаємося від „Слова Народов-ого" на судовій розправі.

„КОМІСІЯ КЛЯРНЕРА". — ОЖИВЛЕНА ДИСКУСІЯ.

Спроба надати новий смісл державному інтервенціонізмові в Польщі широко обговорює дальше вся господарська і політична преса. На повідомку для реалізації ріжних проектів „комісію Кляркера" (див. попередній „Ек. Огляд") дивляться деякі кола з надією, що вона не дозволить ні трохи збільшити бюрократизацію господарського життя в Польщі і що навпаки цю бюрократизацію ослабить у користь приватної господарської диспозиції. Та є очевидно і такі, яким громадський характер комісії не подобається. „Курієр Поранни" навіть висуває „страшака", ніби то господарські кола заступають переважно закордонні інтереси, через те надія на їх прихильні висловлювання щодо оформлення інтервенціонізму треба вважати „шляхотною оманою".

Треба признати, що вже проголошені на днях чотири офіціальні тези про госп. інтервенціонізм завдовольнять справу далеко не так, як цього хочуть переконані інтервенціоністи чи нав етатисти з соціалістичної „Газети Польської" і інших нечисленних на щастя органів преси, що знають у сторону тоталізму. В 2-ій тезі виразно зазначено, що концентрація інтервенціонізму в міністерстві пром. і торгівлі „довела би в кінцевости до поглиблення бюрократизації госп. життя до значної розбудови урядничого апарату і до усування фахових неурядових чинників від співпраці".

Як означено в цих тезах — завданням „Комісії Кларнера" є: 1) спрацювати внесли дотично усправнення методів інтервенціонізму і 2) спрацювати проект закону про брашове самоврядування (напр. комісія вважатиме доцільною реформу теперішнього стану).

—o—

З нашої кооперації.

УКРАЇНСЬКА КООПЕРАЦІЯ НА ПОТРЕБИ УКРАЇНСЬКОЇ НАУКИ.

Ревізійний Союз Українських Кооператив у Львові призначив з окремого фонду, вложеного нашими кооперативами на потреби української науки і культури суму 1000 зол. на наукові цілі Наукового Т-ва ім. Шевченка у Львові. Сповняючи бажання РСУК Видія Н. Т. Ш. призначив згадану суму на оплату урядовця, який має займатися статистичними дослідами, конечними для праць комісії Національної Економіки, Соціології і Статистики. Таким способом створено завдяки жертві української кооперації при Н. Т-ві ім. Ш. „Статистичну Робітню", необхідну для наукових досліджень на тлі економій і демографій.

ПЕРША УКРАЇНСЬКА ПОВІСТЬ З КООПЕРАТИВНОГО ЖИТТЯ.

На днях появилася друком накладом Т-ва Українських Кооператорів повість з кооперативного життя С. Білозерського п. н. **„Димарівна нивеє"**. Автор змалював суспільне тло, на якому розвивається у нас не легкі кооперативна ідея і труднощі, які вона надибує. Книжка має 208 ст. 8°, видала дбайливо, ціну складна арт. М. Бутович.

МАНДРІВНІ КООПЕРАТИВНІ ПРОПАГАТОРИ.

РСУК вислав з кінцем лютого п. р. 8 мандрівних пропагаторів кооперації у найбідніші округи на час 1—2 місяців.

В. Л.

Сторінка без політики.

Інтервю з убивником.

ЯК ПРАЦЮЮТЬ АМЕРИКАНСЬКІ ЧАСОПИСИ.

Америка — це край ріжких дивоглядів і необмежених можливостей. Це торкається в першу чергу американських часописів. Сенсація в їхньою розгинвою силою. Щоб подати сенсаційні вістки, не бояться там і не соромляться навіть якийсь час зберігати злочинців перед поліцією.

Жахливе вбивство прегарної модельки малярів Вероніки Гедеон разом із її матірю та зі субльокатором, який у них мешкав — викликало в цілій Америці величезне вражіння. Поліція повела негайно слідство і устійнила, що ледгадним убивником є різьбар Ірвін, який побував довший час у лічниці для божевільних. Гарна Вероніка була в нього колись модельку.

Лови по цілих Злучених Державах.

Тоді почалися лови за вбивником по цілих Злучених Державах. Ірвін виринав все тут, то там і завжди вмів в останній хвилині вирватися погоні з рук. Але що він не мав відповідних грошевих засобів, то його арештування було лиш питанням часу. Американська опінія цікавилася цілою справою і зачитувалася у всіх вістках, що торкалися Ірвіна. Поліція мусіла, як завжди в таких випадках, витерпіти чимало докорів і закидів про свою пинявість та нездарність.

Одного дня викликав хтось телефоном редакцію „Шікаго Трібун". Голос на другому кінці телефону заявив, що він є Ірвіном. Він погодився віддати себе за посередництвом часопису в руки поліції, якщо йому запевнять відповідну суму грошей. Та в редакції не повірили, щоб злочинець, який скінчить на електричному кріслі і який не має ніяких свояків, домагався грошей. Усі думали, що якийсь обманець підшився під прізвище Ірвіна і тому відкинули його оферту.

Небавом таку саму пропозицію дістав часопис із концерну Герста „Шікаго Геральд". Той часопис відразу зорієнтувався у всіх можливостях сенсації, які редакції самі в руки пхаються і прийняв пропозицію. Коли той, що говорив телефоном, зявився в редакції, ствердили, що він справді Ірвін.

Що години надзвичайне видання.

Тепер редакція почала тихцем використовувати цю надзвичайну нагоду. Випит тривав від суботи до неділі пополудні. Чотирьох або пятьох репортерів змінялося що дві або три години. Кожної години появлялося окреме надзвичайне видання, яке мало між читачами небувалий успіх. Щоб Ірвін не вибився зі сил і мав увесь час добрий гумор, давали йому досхочу напитків і страв. Репортери грали теж із ним у карти, щоб його трохи розважити, коли він попадав у песимізм.

За той час інші часописи, зокрема „Шікаго Трібун", яке само випустило легкодушну таку „лакоминку" з рук, счинили аларм і накинулися на поліцію, що вона мовчки погоджується на таку безличну поведінку. Часописи домагалися, щоб поліція негайно арештувала Ірвіна.

Та легко сказати, а важче зробити! Коли урядовці поліції негайно після появи першого надзвичайного видання прийшли до редакції, не застали там навіть сліду по Ірвіні, хоч поліція обставила цілий будинок від пивниць аж по стрих і перешукала навіть найменшу закутину.

Усі службовики редакції не зрадилися ні одним словечком. У редакції передбачили відвідини поліції і скрили Ірвіна в елеґантній гостинниці, в якій винаймили кімнату й без перешкод далі його там випитували. Щойно тоді, коли при найкращій волі, не могли вже нічого видусити з убивника, передали його в руки поліції.

му не вистачав, він хотів мати урядовий документ. Сіньоре погодився й на те. Добре, містер буде все мати, лиш треба відвідати кілька міністерств, роздобути кілька підписів і поладнати всі формальности. А тепер треба ще замовити десятьох інжинірів і пятьдесятьох робітників.

Колиж інжинєри та робітники стануть під колюмною Траяна, подивившися на колюмну, подивившися на американця, глипнули на його документи і...

Тоді почали сміятися з усіх сил. А з ними сміялася ціла Італія. Грошей не було, таємничого „сіньора" також, американцеві залишилася тільки анекдотка: „Як я ще був у Римі і купував колюмну Траяна..." А що той американець був не лише багатий але й пустий, то він нераз мабуть оповідає цілу пригоду своїм гостям у Кентікі, або Огайо.

„ДОБІРНА" ПУБЛИКА.

В Полудневій Америці всі мешканці мають особливо гарячий темперамент, який вони виявляють в буденному житті, в коханні, в танках й очевидно в кіні. Публика полуднево-американських кін виявляє дуже галасливо й гаряче своє вдоволення або невдоволення з фільм, що їх висвітлюють. Коли публиці не подобається якась фільма, тоді цю фільму мусять перервати й починати іншу. Зате, коли публика кричить „біс" кінооператор пускає ще раз цю саму сцену, яка мала успіх серед публики.

Зовсім буденне явище в полуднево-американських кінах — це стріляння до екрану. Глядачі стріляють до екрану, немов хотіли би таким чином змінити на екрані хід подій. Тому теж бути власником і управителем кіна в Полудневій Америці не дуже легко, іноді навіть доволі неприємно, тимбільше, що нема від кого домагатися відшкодування за знищений екран, чи уладження. Поліція в таких випадках не помагає нічого, бо, як всюди, приходить запізно.

Як у Констанці продавали Овідія.

Перед кількома днями намагався з букарештенської судової вязниці втекти один вязень, який підчас проходу засипав своїм сторожам сіллю очі. Спроба не вдалася і вязень залишився далі серед вязничних мурів. Тим вязнем, що намагався втекти, був славний обманець і гохштаплєр Франгополь, який перед букарештенським судом мав відповідати за цілу низку своїх гріхів. Одним із найбільших його успіхів, була продаж памятника Овідія в Констанці для громадської ради одного села в Добруджі.

„Генеральний урядовий інспектор".

Одного дня повідомив свою станицю поліцай, який на головній площі Констанци виконував службу, що приїхало вісьмох селян із трьома возами, які хочуть статую римського поета Овідія здіймити і забрати зі собою.

Простодушні селяни виказалися якоюсь посвідкою „генерального інспектора Делію" і обвязали своїми мотузами бронзову статую поета, який жив у старині підчас свого заслання в тому місті, яке називалося тоді Томі. Полицаї завели спантеличених селян на комісаріят, на якому селяни заявили, що вони купили статую Овідія зовсім чесно і правильно для свого села. Вони виказалися при тому умовою купна та посвідкою сплати згаданого вже генерального інспектора.

З комісаріяту перевели обох селян до поліційної квестури. Там вони заявили, що все робили в якнайкращій вірі. Тоді виявилося з оповідання селян, що кілька тижнів перед тим приїхав до їх села „пан генеральний інспектор з Букарешту" на „інспекцію". Коли війт села довідався, що високопоставлений гість заїхав до тамошньої жандармської станиці, він сподівався, що „пість" загляне й до громадського уряду. І справді урядовець із Букарешту зайшов до громадського будинку і прислухувався якийсь час засіданню громадської ради, яка турбувалася ріжними справами села.

Громадські радні повідомили з острахом „пана інспектора", що вони вирішили побудувати у своїм селі памятник у честь полеглих вояків підчас світової війни і придбали на те 30.000 леїв. Тут уже вмішався „генеральний інспектор" і порадив селянам змінити їх плян, тому, що новий памятник коштуватиме кількасот тисяч леїв. Краще було би купити за безцінь старий памятник Овідія в Констанці. Він, генеральний інспектор, хоче продати той памятник, щоб звільнити площу під новий, великий памятник короля Карла І.

Ґенеральному інспекторові Делію вдалося красномовними словами переконати наївних селян і вони погодилися на його проект, щоб купити для свого села Овідія за 23.000 леїв.

Ґенеральний інспектор взяв гроші — більше готівки під цю пору не було у громадській касі — виставив посвідку і наказ видачі памятника.

З тієї нагоди уладили ще радні добрий могорич, на якому підпили собі разом із паном інспектором.

Щойно на поліційній станиці Констанци довідалися легковірні селяни, що Овідій не є напродаж, а є найбільшою памяткою міста та, що „генеральний інспектор" Делію є тотожний з обманцем Франгополем.

Американець, який купив стовп Траяна.

Подія з Констанци нагадує ще інший римський памятник, славну колюмну Траяна в Римі, що її перед кількома роками хотів купити американець на прізвище Ґарднер, щоб забрати її зі собою до батьківщини.

Коли американський турист побачив уперше колюмну Траяна, то аж очі заблищали йому з подиву. Запримітив це якийсь римлянин, що оподалік стояв. Так блищать лиш очі людини, яка хоче щось за всяку ціну здобути.

Сіньоре взявся відразу за діло і запропонував американцеві продаж колюмни. Американець виплатив 20.000 фунтів стерлінгів, щоб віддати державі те, що державне. Сіньоре домагався для себе 1.000 фунтів. Якби він був нічого для себе не домагався, була би ціла справа видалася американцеві доволі підозріла, бо хтож робить сьогодні щонебудь із чистих ідейних мотивів, без особистих користей.

Очевидно, американський містер не був знову такий дуже легковірний. Ні, він домагався, щоб усе було на письмі. Звичайний квіт по-

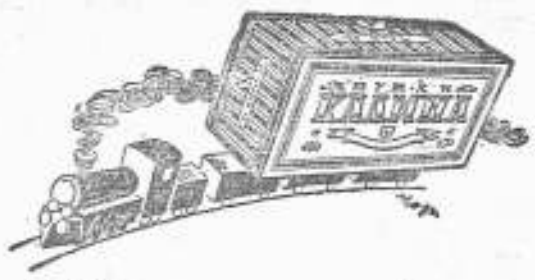

Найбільше поширення свідчить
про високу якість **паперців і туток**
„КАЛИНА"

ВЕСЕЛЕ.

ПОМИЛКА.

Сусід: „Це безличність співати серед ночі! Чи ви не чули, що я ввесь час стукав до стіни?

— Ах, тому? А я думала, що ви вбивали цяхи.

ВЕСНЯНА ПОГОДА.

— Як вам подобається ця весняна погода?

— Прегарна. Моя жінка ще перед тижнем так перестудилася, що не може словечка промовити.

НЕ МАЄ ОХОТИ.

— Маю завтра йти на шлюб, але чомусь не маю охоти.

— А чий шлюб?

— Мій.

ДОВГО ПАДАВ.

Шеф: Чому ви знову спізнилися до бюра?

Урядовець: Я посовгнувся, пане директоре, на сходах свого дому і впав.

Шеф: То аж цілу годину ви падали?!

ДИТЯЧА РАДІСТЬ.

Діти зібралися під школою, радісно вигукуючи, одначе до школи ніхто не ввійшов.

Чому?

Бо якийсь смішака здіймив уночі вивіску над кіна напроти школи і прибив цю вивіску над шкільними дверима.

Напис на вивісці був такий:

„Молоді нижче 16 літ вступ недозволений".

НА ГОСПОДАРСЬКІ ТЕМИ.

Правда про прищицю.

Коли перед півроком насліли перші вістки про зарааз.ливий стан прищиці в Німеччині та перехід її на цей бік кордону, — на широкі кола впав жах. Це й не дивниця, якщо зважити, які погубні наслідки моглаб спричинити прищиця, перейшовши на наші землі!

Але від того часу багато змінилося на краще. Прищиця, занесена уперше до Франції з північно-африканських кольоній, спалахнула тут великим полумям і вигинуло від неї багато худоби. В дальшому перекинувшася вона на области чеських та німецьких земель; звідти перейшла на окраїни Польщі до Велюня і Кемпна. Тут по завзятій кампанії уряду — зліквідували її. Але не вдалося прослідити і унешкідливити шляхів зараження, якими вона напливла у Познаншину й краківське. Незабаром і тут припинили пошесть радикальним засобом, тобто просто вбивали хорі і підозрілі в зараженні штуки.

Ця коротка історія вчить нас багато! Небезпека грізної досі прищиці зменшилася двічі. Раз тому, що заразень в ході (пасаж) через десятки тисяч худоби, значно обезсилився (мітігація). З другого-ж боку те, що уряд ужив усіх засобів для льокалізації прищиці в небагатьох ще осередках, дозволяє сподіватися, що пошесть не піде на дальші землі. Тепер прищиця на території Польщі — вигасає. Сприяє цьому безсумнівно й зимова пора, що елімінує головних носіїв пошести. Перевалювання худоби з місця на місце для апровізаційних чи пак годівельних цілей піддали тепер гострій нормалізації, — тож небезпека прищиці з закордону моглаб загрожувати хіба від диких жвачів та ґеронів, які за жиром перелітають сотні кільометрів і обсідають по дорозі ріжні людські оселі.

Цей корисний бюлетин прищиці **зовсім не зменшує** потреби обачної чуйности й поготівля на випадок якби прищиця наново спалахнула з весною! Бо можуть бути ще й затаєні-непрослідженї джерела пошести. Тому треба інформувати громадянство про катаклізми, які наближаються і моглиб захитати наше с.-господарське життя. Але справу треба представляти, спираючись на вірогідних фактах, що відповідають справжньому станові небезпеки в даний момент; не слід при тому подавати переборщених, чи й невірних подробиць, — що моглоб викликати шкідливу паніку. У відношенні до пошесних хоріб між тваринами, зокрема прищиці, має це велику вагу тому, що залякані моглиб скривати окремі випадки захорувань, та утруднити цим урядові негайну ліквідацію прищиці у свіжих центрах, що евентуально виявилисяб. А треба мати на приміті, що акція уряду у поборюванні пошести без завзятого і послідовного співдіяння села — не матиме корисних успіхів. Такий стан потягає за собою довший хід хороби і продовжує контумацію зараженого осередка.

Матеріяльні втрати від прищиці — не тільки у відсотку падежі худоби, але передовсім у зменшенім прибутку у продукції, також у почетанні телят в часі хороби, і далі у припиненні торгів та експорту за границю. Ці втрати у підсумку — йдуть у мільони. Всі великодержави, з якими Польща стоїть у ветеринарно-поліційних взаємовідносинах (ветеринарних конвенціях), мають у нас своїх емісарів у консулятах. Вони стежать за ходом пошесних хоріб між тваринами й інформують про це негайно свої уряди, представляючи звичайно справу тенденційно з переборщенням. Внаслідок цього негайно замикають границю для імпорту тварин і їх продуктів. Тут не завжди входить в рахубу справжня небезпека, частіше грає тут ролю аграрна політика. Зразок цього бачили ми недавно, як на румунській границі затримали більший транспорт худоби, мовляв з уваги на „небезпеку прищиці", а також в забороні ввозу беконів до одної з заморських держав.

У нас знову полюють на сензації ріжні репортери а також свійські і заграничні кореспонденти, які — не завжди перевіривши справу як слід, передають в краю і за границею переборщені, а то й неправдиві вістки, чим — ясно — приносять велику шкоду сільському господарству і державі. Тому німецький уряд, маючи саме це на увазі, заборонив під гострими карами проголошувати бюлетини про прищицю.

Але шкідлива діяльність ріжних невідповідальних одиниць не кінчиться на тому, що вони передають переборщені, не завжди згідні з позадосю, вістки про небезпеку прищиці. Можна нераз вичитати також всякі оголошення, що мають на меті особливу рекляму, щоб нпр. збільшити розпродажу молока, яке — мовляв — „в пастеризованому стані" хоронить перед прищицею (?!). Але воно зовсім не так. Молоко від хорих прищицею корів, **навіть пастеризоване** для здоровля людини шкідливе; щойно перевареное (стерилізоване) не шкодить. Тож і **по закону** молоко від хорих штук можна споживати, але **виключно в перевареному стані!**

В одному тижневику (ч. 4. (474) з 30. І. ц. р.) подають пораду, що прищицю можна лікувати промивкою ротової ямини розчином карболю (?!). Нічого такого не можна дораджувати!

Всі відзаразнюючі засоби — фенолі (карболь, лізоль, крезоль, креолінa, бацільоль) **їдкі і сильно воняють,** тож у пристосуванні до ротових полоканок, викликують обридження і зменшення апетиту у худоби, яку хороба вже й так згнобила. А з цього виходить тільки більша матеріяльна втрата.

Закон доручає лікування **всецїло** вет.-лікареві; тож не слід і то під загрозою важких кар, самому лікувати чимнебудь хорі прищицею тварини! Натомість треба ужити всіх зусиль, щоби **зберегти худобу перед небезпекою зараження,** якби така небезпка стала актуальна.

Як хоронити худобу перед прищицею?

Прищиця — як і інші тваринні пошести, підпадає під розпорядки закону про поборювання пошесних хоріб з 22. серпня 1927. р. В. Д. З. ч. 77, поз 673, арт. 40—42. і виконний розпорядок до цього з 9. січня 1928 р. В. Д. З. ч. 19, поз. 167 §§ 132—137.

Першим обовязком кожного власника худоби є негайно сповістити волость про запримічення прищиці.

Щоби **не допустити до зараження** худоби, треба зберігати оцих **X. заповідей:**

I. **Не набувати** в часі, коли панує прищиця, **худоби невідомого походження!**

II. Не пускати в загороду похатніх торговців **худобою-безрогами,** бо вони облапували передше мабуть хорі штуки або підозрілі в зараженні й моглиб легко на брудних руках перенести зараження на нашу здорову худобу!

III. Не доганяти коров до бугаїв **у підозрілих осередках,** зокрема там, де не дбають про чистоту стадника, або пускають корови без контролі їх походження!

З почину Т-ва Ваканційних Осель у Львові відправлять у неділю дня 6. ц. м. в год. 12 в Успенській церкві

ПОМИНАЛЬНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ

за бл. п.

о. Мітрата Тита Войнаровського

Добродія і Почесного Члена Т-ва Ваканційних Осель,

на яке запрошує П. Т. Громадянство — Видїл Т-ва.

IV. В часі пануючих пошестей **не вигнати худоби на спільні пигони-пасовиська,** де вона моглаб нюхатися із стороннею — мабуть зараженою худобою!

V. Не попасати в місцях, близьких до заповітрених централь, а саме: постоях, заїздах, хорошмах, млинах, куди віджаються фірманки з усіх сторін і де можна легко натикнутися на заражену солому, заражене відро!

На торговицях **стаяти оподалік чужих фір,** не зичити сіна-оброку, не дозволяти будькому доторкатися губ нашої худоби!

VI. В часі пануючих пошестей **тримати собак на привязі** і не пускати хатньої птиці та котів, щоби вони валялися по сусідських обістях!

VII. Не набувати в цьому часі **пашні із зараженых осередків та невідомого походження,** від сторонніх продавців сіна (нпр на торговицях).

VII. Не поїти худоби при спільних колодах, коритах, водопоях, річках, потічках, що пливуть сюди із віддалених, мабуть **заражених** полос!

IX. Стайні обістя, загорожі (окульники), **утримувати підчас пануючих пошестей у бездоганній чистоті.** Гіпсітком захищати худобу-свині перед обсіданням насекомих (комах-чужоїдів), бо бомки-гедзі, табани-сліпаки, мухи й комарі — є носіями заразнв! Тому треба стайні закривати плахтами, а комахи губити, отвираючи стайні кватєк, губити їх лепом, муримухом, англійською землею, тощо; білити стайні вапном з додатком синки, якої комахи бояться!

X. При ревізії худоби, хто й не переводив би не слід дозволити чужим входити у загороду, а то ще й облапувати худобячі губи — без попереднього, на наших очах, обеззаразнення чобіт і рук!

Д-р Маріян Стахурський.

На Фонд Хліборобської Освіти ім. о. Т. Войнаровського

зложили дальше (третій спис ·): Ревізійний Союз Українських Кооператив, Львів, 100 зол.; Краєвий Союз Кредитовий (Центробанк), Львів, 50 зол.; Промбанк, Львів, 50 зол.; інж. Роман Левицький, Коршів, 100 зол.; Ірина й Евген Гашинські, Підлюте 20 зол. — **Разом з попередніми 1.610 зол.** Жертводавцям щиро дякує Т-во „Сільський Господар" та просить дальші датки пересилати 1) до Кооп. Банку „Дністер", Львів, Руська 20, ч. кн. 18.550 або 2) до Центробанку, Львів, 3 Мая 15., ч. кн. 13.250.

Буджет британського міністерства війни.

ВЕЛИКА БРИТАНІЯ ЗБІЛЬШУЄ АРМІЮ.

Вчора оголошено прелімінар буджету британського міністерства війни. Він вищий на 24 міл. фунтів від минулорічного, осягнув цифру 166,000.000. З того 21,000.000 зужиється на военний промисл, 85,000.000 на саму армію.

На цей рік підвищено чисельний стан британської армії на 2.000, себто до 170.000. Територіяльну армію збільшать зі 130.000 на 132.000 До кінця цього року на 15 полків кінноти 12 буде змоторизованих.

СССР ліквідує всі консуляти в Німеччині, Німеччина --- в СССР.

Німецький уряд вислав до совітського уряду ноту, в якій домагається ліквідації совітських консулятів у Гамбургу та Кенігсбергу до 15. травня. До того часу Німеччина зліквідує свої консуляти в Києві та в Новосибірську, залишаючи лиш консулярний видїл при амбасаді у Москві.

Перед дальшою національною офензивою

ПІД ТЕРУЕЛЕМ ТА У ПІВДЕННІЙ ЕСПАНІЇ.

Як подає Радіо Насіональ, вчора здобула національна армія кілька важних позицій під Теруелем; у цьому наступі помагало летунство.

Також південна армія посунулася на перші лінії, приготовляючися до вирішного удару.

На піринейському фронті та в околиці Альмерії розвинуло велику активність національне летунство.

ЛІТАКИ ЧЕРВОНОГО УРЯДУ БОМБАРДУВАЛИ НЕВТРАЛЬНУ ПРИСТАНЬ.

Пять літаків червоного уряду бомбардувало вчора пополудні Пальма ді Мальйорка і скинули бомби на пристань і полосу що її признано невтральною. Під ту пору у пристані стояв англійський панцирник Рояль і два італійські торпедовці. Протилетунські батерії приневолили літаки до відлету. Вкинені бомби не спричинили ніяких шкід ні жертв у людях.

КУПУЙТЕ КНИЖКИ ВИДАВНИЦТВА „ДІЛО"!

Великий Театр
від 9-го березня
Доногоо?

Показ народньої ноші.

У четвер 3-го ц. м. „Українська Захоронка" і Кооперативa „Українське Народнє Мистецтво" у Львові уладили черговий „Вечір народньої ноші".

Розпочало його вступне слово п-і Софії Ракової, яка виступила у стилевому бойківському одязі. „Серед гамору щоденної борні покажемо вам зразки народнього мистецтва (сказала п-і Ракова), яке жило не тільки у княжих палатах та українських боярських домах, але й під селянськими стріхами, будучи одною із підвалин тої живої традиції, яка вяже минуле з сучасним та творить національну культуру." „Вечорі народньої ноші" мають за завдання поглиблювати ту національну культуру, ширити пієтизм до рідної бувальщини та рідного фольклору." Промова п-і С. Ракової була справді прегарним зразком, як треба відкривати таку імпрезу, витворювати відразу відповідний настрій та одночасно відповісти всім вимогам щодо літературної форми та красномовного способу виголошення.

Найбільшу частину вечора забрав показ двох народніх весіль: **шляхотського весілля з Березова коло Коломиї та весілля з Чертежа коло Журавна.** Обидва обряди відтворювали гуцулі селяни й селянки, при чому поводились на сцені з подивугідною свободою, даючи 100%-ву ілюзію дійсности. Вони привезли з собою навіть частину хатньої обстанови, власних вбрань, ну й очевидно — зразкові народні одяги, позбавлені всякої найменшої домішки із вищої міської „моди".

На гуцульський весільний обряд склалось аж 5 образів: 1) вступні плачі і бажання, 2) розплітання коси та благословення батьків короваєм, 3) танок двох весільних груп (пара молодих, пара дружбів і батько в одному гурті та сваха і мати в другому), 4) заплітання коси й зголошування очіпка і 5) роздача короваю в хаті молодого. Назагал гуцульський весільний обряд, не вважаючи на танці і музику — сумний, пісні одностайно-сумовиті, величезна роля хору живо пригадує клясичну грецьку драму. Дуже гарне враження зробив пояснюючий вступ „пана молодого", який відчитав опис Березова та подав характеристику його патріотів-мешканців.

Весільний обряд із села Чертіж складався з двох образів: 1) вінкоплетення і заручини та 2) завивання і роздача дарів. Цей обряд багато веселіший, веселіший, з виразною закраскою народнього гумору та сатири. Обидва обряди — підкреслюють привязання нашого простолюдя до релігії та пошани для батьків. Роля цих останніх у весільному обряді — величезна, може більша від ролі самих молодих.

Обидва весільні обряди переплітав **бойківський танок** у дві пари та в одну пару з села Гілоске коло Турки. Обидві пари виявились першорядними „балетниками" та ще й співаками і заслужено збірали бурю оплесків.

Щойно після того розпочався властивий показ ноші, що тягнувся від пів 12-ої до пів 1-ої год. ночі — і через те, через таку спізнену пору, відбувався вже при половині присутніх спершу глядачів. Показ народньої ноші презентували пані й панночки з львівського товариства. Цього року загальну увагу звертали одяги з Полісся, але були справді чудові зразки із преріжних околиць нашої етнографічної території у Польщі.

Установи, які цей вечір уладжували, вклали в нього величезний капітал праці, знання, пієтизму і мабуть і гроша. Маси народу, які не могли поміститись у салі театру Ріжнородностей, були безумовно чималою нагородою для трудівників. А проте не можна стриматись від того, щоб під адресою цих останніх не сказати й слова неприємної правди, саме в ім'я будучого успіху таких вечорів. Рішуче треба звертати увагу не тільки на організацію самого показу одягів, але й на технічну сторону імпрези, на залю, білетерів, місця і т. д. На превеликий жаль, під цим оглядом панував балаган, який не заохочував відвідати такий вечір ще раз. Білетерів не було, люди в пошуканці за своїми місцями топтали собі по ногах, двері на коридор стояли ввесь час відкриті, а по коридорі люди ходили й голосно розмовляли, вентилятор гудів, хтось відчинив середнє велике вікно, через що люди з сусідніх крісел утікали, а по салі віяв протяг. — усе це не причинювалось до приємного настрою. Крім того — таки треба рахуватись з часом і „відміряти" згори час поодиноких точок програми. Показ одного весільного обряду був цілком достаточний, занавіса взагалі повинна рідше підноситись, — очігля треба залишити час на товариські сходини у салях „У. Весіди", з яких присутні, які за собою і перед собою мають день праці, — мусять вже резигнувати. Все це речі дрібні, але саме тому треба їх доконче наладнати і поправити. Позатим — учорашній „Вечір народньої ноші" доказав ще раз, яка це гарна і корисна культурно-національна імпреза

Шварцбарт помер.

У Капштаді (Південна Африка) помер у 50. році життя убивник Симона Петлюри, Шальом Шварцбарт. Після розправи він увесь час подорожував; не дістав дозволу поселитись у Палестині.

Він мандрував без упину з держави до держави, бо ніде не давали йому дозволу на постійне поселення і навіть англійський уряд не хотів його пустити до Палестини.

Таким чином убивник Головного Отамана Петлюри, якого паризький суд звільнив (Шварцбарта боронив тоді адвокат Торез, тепер головний корифей французьких комуністів), Шварцбарт не знайшов до кінця життя спокою, хоч одноплемінники прославили його своїм національним героєм та не жалували йому грошей.

Тепер із перспективи минулого ясно, що Шварцбарт убив Головного Отамана на большевицький приказ.

ДАЛІ ВИСЕЛЮЮТЬ.

Надвірнянське староство виселило Дмитра Черевка з Росільної к. Солотвини на час 10 літ з надвірнянського повіту.

Мотивом старостинського рішення був присуд окружного суду в Станиславові, яким Черевка засудили були на 4 роки вязниці

ЗА ВІРШ ДО БЕРЕЗИ.

У Кракові арештували і вивезли до Берези польського письменника, жида Льва Пастернака за вірш п. н. „Пісня про „поганьбене расе", поміщений у львівськім гумористично-сатиричнім журналі.

Цей вірш назвала польська преса найбільшою зневагою польського жіноцтва. Пастернак був уже раз в минулому році в Березі.

НОВИНКИ.

— **Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського,** Львів, пл. Капітульна 3. І., телефон 254—46.

— **Вечір народної пісні і танків.** В суботу 12. березня ц. р. відбудеться заходом кружка „Рідної Школи" ім. Ганни Барвінок і „Батьківського Кружка" у Львові, в салі Академічної Гімназії при вул. Сапіги 14, в годині 6-ій попол. концерт народної пісні і народного танку у виконанні молоді дівочої школи ім. Т. Шевченка. Кому лежить на серці добро цієї школи — прийде і почує рідну пісню та побачить національний танок.

— **Загальні Збори** секції книговодів при „СУПРУГА" у Львові відбудуться дня 8. ц. м. в год. 6-ій вечором у домівці „СУПРУГА" у Львові при вул. Коперника 26, І. п. Виділ Секції.

— **Щире прохання.** В цих днях усунули з клініки внутрішніх хвороб студента вищого року фільос. п. Т. П., що від кількох місяців обложно хворий. По волі чи неволі мусів хворий шукати приміщення у приватнім домі. До оплачення цього ж, як теж на дальше клінічне лікування не має хворий найменших засобів. Звертаємося до української суспільности, зокрема до українських установ, з просьбою прийти з допомогою безталанному та рятувати його молоде життя. Віримо, що наш щирий заклик не лишиться без відгомону. — Віримо, що українській суспільності вдасться вирвати з обіймів недуги щирого сина українського народу. Жертви просимо посилати на адресу: Уряд Парохіяльний церкви св. Петра і Павла, Львів, Личаківська ч. 82, з дописком „Для недужого студента".

— **Львівська хроніка.** У домі ем. майора Адольфа Твардовського (вул. Офіцерська 11) посперечалися два сини 28-літ. Тадей і 26-літ. Здіслав. Коли Здіслав загрозив Тадеєві револьвером, Тадей хотів вирвати йому револьвер із руки і підчас шарпанини куля вбила Здіслава. — Перед трибуналом апеляційного суду у Львові почалася апеляційна розправа проти львівського польського адвоката д-ра Ст. Табіша, якого окружний суд у Чорткові засудив на 2 роки вязниці за наклікування людовців у Бучачі 15. серпня м. р. до масового страйку. — Г. Зоммерові при вул. Мохнацького ч. 22, злодії вкрали з передпокою футро вартости 400 зол. — З помешкання К. Спеціяли при вул. Марка вкрали злодії золотий дамський годинник за 100 зол.

— **Погоня за гангстерами.** Недавно ксьондз Радивил з Антоніна дістав листа з домаганням більшого окупу під загрозою схоплення і вбивства його нареченої п. Сухестов. До поліції прийшов другий лист, що його вислали гангстери до власника каменяниці у Варшаві Станислава Годлевського з домаганням скласти їм 5.000 зол. під загрозою вбивства 12-літнього сина Годлевського. Слідство виявило, що обидва листи були писані на одній машині, під якими видніла печатка з черепом трупа і зложеними кістками навхрест. Поліція порадила Годлевському вислати під адресою „посте-рестанте" коверту із кусниками газет. Одночасно поліційні агенти стали слідкувати, хто зголоситься за листом від Годлевського. Минулої середи підійшов до вікна якийсь молодий мужчина і зажадав листа, що його надав Годлевський. Йому видали цього листа і молодець швидким кроком вийшов на вулицю та скочив до таксівки, де ждав на нього його спільник, бо доглянув, що за ним слідкують поліційні агенти. В погоню за таксівкою обох гангстерів рушила таксівка з поліційними агентами. Втікачам вдалося заїхати на головний двірець і вскочити до поспішного поїзду, що відїздив з Варшави до Берліна. Одному з агентів теж удалося скочити до поїзду. Інші агенти пустились автом здоганяти поїзд і дігнали його на стації Кутно. По дорозі агенти завважили біля залізничого шляху коверту з кусниками газет, що її викинули гангстери, щоби позбутися доказу вини. Обох гангстерів арештував уже в поїзді поліційний агент і їх відвезли автом до Варшави. Виявилося, що карієру гангстерів почали 20-літній Стефан Вішневський і 19-літній Веслав Клюпінський — оба з Варшави. Від Клюпінського поліція відобрала набитий револьвер з набоями і фальшивий документ тотожности на прізвище Ст. Крамштика. Арештовані признались, що вислали оба листи з погрозами. Листи переписувало бюро переписування на машині Ядвіги Найдінг при вул. Свентокшиській у Варшаві.

— **Облога божевільного.** Прокуратура у Варшаві зладила акт обвинувачення проти жінки старшини Марії Ризінської, за провину зі ст. 242 к. к. (виставлення життя людини на безпосередню небезпеку). Обвинувачена звернулася до лікаря психіятра д-ра Бочковського, щоби відвіз її божевільного брата Тадея Гомулка, маляра, до шпиталю умово-недужих, кажучи, що брат має лише старий револьвер у шафі, непридатний до вжитку. Коли лікар увійшов зі санітаром до кімнати божевільного — посипалися револьверові стріли, що зранили санітаря, а лікар ледви чудом урятувався з життям. Божевільного обезвладнила щойно поліція в панцирях, яка цілу годину облягала помешкання божевільного, який засипував її стрілами.

— **Кінець скандального страйку.** В пятницю 4 ц. м. вранці скінчився страйк працівників варшавської опери, що тягнувся майже два тижні. На ліквідацію страйку вплинула рішуча підмова уряду признати 300.000 зол. підмоги, щоб можна було довести оперу до 1. червня ц. р. Зате президент м. Варшави Стажинський пообіцяв працівникам допомогу у квоті 100 тис. зол. Крім того запропонував, щоб організація оперових працівників перебрала оперу під свою управу. Страйкарі рішили скінчити страйк тому, бо бачили, що не осягнуть ніяких кращих умовин.

— **Дві великі шпигунські афери.** Слідство у справі шпигунської афери у Злучених Державах виявляє щораз то нові сензаційні подробиці. Аферу вдалося викрити припадково. Отже до департаменту справедливости в Ню Порку зателефонував хтось із пашпортового бюра з домаганням прислати 50 пашпортових книжечок. Урядовець, що відбирав телефонограму, інстинктовно відчув, що це неясна спра-

АТЛЯНТІК
НЕВІДКЛИЧНО ОСТАННІ ТРИ ДНІ
„Царський кур'єр"
ЦІНИ ЗНИЖЕНІ НА ВСІ СЕАНСИ ВІД 50 СОТ.

за. Тому наказав двом детективам, щоби слідкували урядовця, який поміс паспортові книжечки. І дійсно детективи доглянули, що урядовця з паспортами спинив на вулиці якийсь незнайомий мужчина і заявив йому, що начальник паспортового бюра мусів піти до одної кавярні. Туди теж треба віднести паспорти. В кавярні урядовцеві заявили, що шеф паспортового бюра визначив стрічу в іншому локалі. Детективи пішли теж туди та врештували з місця здогадного директора паспортового бюра. Виявилося, що ним був дезертир американської маринарки Рамріч, який подав прізвища членів шпигунської організації. Поліція арештувала негайно летуна Еріка Глязера і гарну манікюристку з великого корабля „Європа" Йоганну Гофман. Вона перевозила до Европи всі вістки шпигунської організації. У Глязера знайшли ключ до тайного шифру, при допомозі якого вдалося відчитати документи, продані чужим державам. Слідство виявило, що шпигунська організація передавала головно подробиці про будову нових типів военних літаків і важких гармат. Нову шпигунську аферу викрили теж в Англії. Минулого вівторка вечором поліція арештувала власничку фризієрського заведення в Данді Жесіе Жорден. Її обвинувачують за крадіж дуже важних тайних документів. Підчас ревізії у фризієрському салоні і сусіднім помешканні був присутній старшина з розвідки з міністерства війни. Вдалося викрити багато документів у справі поширеної шпигунської організації.

— **Втеча капіталів з Австрії.** В останніх днях віденська поліція затримала кілька осіб, між ними двох банкирів, які намагалися вивезти свої капітали за кордон.

— **Пяте місто на болотах.** Мусоліні затвердив плян будови пятого міста на данних понтійських болотах. Плян архитектів Петруччія і Фуфаролія є останнім словом архитектури фашистівської ери.

— **Засуд 13-ох осіб за шпигунство.** Военний суд на Литві засудив 13 осіб за шпигунство, між ними Витовда Гяке на кару смерти. Чотирьох підсудних засудив суд на кару смерти, 8 на вязницю від 2-ох до 15-ох років. Литовська преса не подає ніяких мотивів.

— **Велитенські розміри повені в Каліфорнії.** Повінь у Каліфорнії потягнула за собою жертви 124 осіб. Багато місцевостей відтятих зовсім від світа і з ними не вдалося наладнати комунікації вже від чотирьох днів. Повінь знищила 10.000 родин, а втрати сягають понад 25 мільонів долярів. Нижче положена частина міста Льос Анджельос під водою. Студіо фільмової зирібні Парамавнту евакуоване. Під натиском филь завалився великий деревляний міст, з якого публика приглядалася повені. 10 осіб потонуло, 6 згинуло під звалищами мосту. Залізнична комунікація з полудневою Каліфорнією перервана. Вода позмивала зовсім залізничі шляхи в богатьох місцях.

— **Де є найбільше масонів?** Найбільше масонів є у Злучених Державах, бо аж 3,306.000, в Англії 400.000 братів, у Шкотії 59.000, в Австралії 192.000, у Франції 48.200, в Німеччині, перед приходом до влади канц. Гітлера, було 76.260, у Швеції 23.170, в Данії 8.480, в Бельгії 4.800, у Греції 4.000, в Голяндії 8.250, в Норвегії 11.800, в Португалії 5.000, в Румунії 3.350, у Швайцарії 5.000, в Еспанії 6.810, в Югославії 0, в Болгарії 550, в Польщі 400 в 11-ох льожах.

— **Ріжні вісти.** В Ню Йорку важко занедужав полк. Гавз, співробітник президента Вільсона на мировій конференції в 1919 р. — У Трессігальо пожежа знищила великий склад товарів і фабрику. Шкода сягає 7 мільонів лірів. — У Мінхен ударилися два трамваї. 13 пасажирів тяжко ранених. — В музею в Ленінграді виставили твори еспанського мистецтва, що їх пограбували червоні в Мадриді, Барсельоні і Валенсії. — В Парижі напало двох грабіжників на листаря Ленца, оглушили його та забрали йому 40.000 франків на очах численної публики.

— **Справлення помилки.** У „Жіночій сторінці" („Діло" ч. 47) в статті Марії Морачевської „Бенкет серед чуми" закінчила в першому реченні друкарська помилка. Замість коли „я писала статтю" має бути „коли я читала".

— **Правдивий відпочинок.** В'домо, що кожна людина голод', мужчина як і жінка потребує щодня перерви і умового відпочинку. Коли хочемо дійсно в'дпочити, їдемо вфесний грейпфрут — він відживлює, підносить на дусі і сили, усуває перетому та привертає веселість думки. Кожна жінка, яка займається домашнім господарством скоро відчує добродійний вплив, який приносить змученому організмові: ці гарні, золотисті овочі.

— **Коли востаннє було дома велика пранна...** двадцять вісім Христів надягало, щоб і їй дозволили помагати.

Мамуся радо згоджувався. Чому говоримо про таку, на перший погляд, малозначну подію? Бо це характерне для цілого краю! Всюди — від Балтійського моря до Татр — мільони мам уже зразу дають своїм донькам ради, які придадуться їм в житті. Вчать їх, що мило Оленьі Шіхт є синонімом мила найвищої якости.

—o—

Зі судової салі.

ПРИСУД У ПРОЦЕСІ 25-ОХ ЗОЛОЧІВСЬКИХ ХЛОПЦІВ.

У другій серії великого радехівського процесу за ОУН, що тягнувся з малою перервою від 26. січня ц. р. перед судом присяглих у Золочеві, трибунал, на основі вердикту присяглих суддів, засудив минулого четверга одного підс. Березюка Гриця з Куликова за приналежність до ОУН на 6 років вязниці, а всіх інших 24-ох підсудних уневинив. Їх обвинувачував прокуратор за злочин державної зради зі ст. 97 к. к., деяких ще за підпал стирти і посідання зброї та муніції.

Підсудних боронили золочівські адвокати: **д-р В. Безпалько, д-р Гр. Пиндик, д-р Ю. Струсевич та м-р Е. Олесницький.**

—o—

Дописи.

ТОВМАЧ.

Повітова кооперативна анкета відбувався в Товмачі 23. лютого п. р. Присутні (коло 200 представників кредитових та закупочних кооператив) з увагою вислухали рефератів дир. О. С. У. К. у Станиславові ін. Семанчука та п. Вісневського. В першім рефераті представлено дотеперішні здобутки нашої кооперації. В Товмачині започотковано в 1937 р. збут дробу і збіжжа. В збуті якось на перше місце висунулася кооператива в Петрилові, яка доставила поверх 300 скринь яєць, за що дістала понад 500 зол. премії. Коли порівняти осяги кооперативної праці років 1933 і 1937, то бачимо справді чималий поступ. Та всеж таки це лише кілька або кільканадцять відсотків, це лише маленька частинка тієї великої праці, що її має ще виконати кооперація в ділянці організаційній та торговельній. Коли цією частиною референту ін. Семанчук вливляв більшу віру у власні сили та зрушив амбіцію кооперативних працівників, тоді подав дальше напрямні кооперативної праці на селах, як поширення членства, збуту с.-г. продуктів, стягнення боргів і т. д. Згадав також про потребу співпраці кооператив з іншими товариствами. Реферат про кредитову кооперацію та про ощадність виголосив п. Вісневський. У дискусії м. ін. д-р Макух значно поширив реферат про ощадність, вказуючи на конечність при помочі ощадности творити власний капітал, необхідний до економічної розбудови краю. При кінці ухвалено низку резолюцій про конечність організаційної єдности та скріплення кооперативної праці на селі. Чи не одинокою тінню кооперативної праці нашого повіту є те, що майже все духовенство вибрало дорогу найменшого опору та не бере майже ніякої активної участи в кооперативній роботі. І це д'ється тоді, коли польонізація робить у нас помітні поступи головно завдяки праці польського духовенства, але правне з запалом у всіх польських установах.

Сільсько-господарське навчання. Садівничо-пасічничо-городничо-ветеринарно-год'вельний тритижневий курс почався в Нижневі 16. 2. ц. р. Присутніх коло 50. Викладають фахівці, між іншими редактор „Українського Пасічника" ін. Боровський та інші. Місцевий кружок „С. Г.", який має понад 600 членів, вислав на курс понад 30 курсантів. Шкода, що сусідні села не використали нагоди згаданого курсу. Двотижневий ветеринарно-годівельний курс починається 9. березня в Товмачі. Може вже в цім курсі всі доокольичні села візьмуть численнішу участь. Відбудеться також 2- і півторамісячні трикотарські курси в Олеші й Острім'. З приємністю стверджуємо, що всюди ради кружків „С. Г." стараються не лиш морально, але й матеріяльно допомогти в уладжуванні згаданих курсів. Абсольвенти курсів не забудуть тої помочі та певно постараються пізніше віддячитись, ставши піонірами с.-г. поступу на селі. Повітовий Відділ у Товмачі повинен би засвідчити чином рівнорядне трактування корінної організованої різничної праці та хоч частинно повернути всі видатки, зв'язані з уладженням згаданих курсів.

ГОРОДЕНКА.

Свято Круг у Корнові. За почином головки читальні „Просвіта" п. Михайла Іванікового з'їхалися в суботу 20. січня ц. р. вечором до салі „Народнього Дому" членки читальні та лугівчани й лугівчанки, щоб відсвяткувати роковини бою під Крутами. Свято почалося рефератом голови „Лугу" Івана Лопіта. Хор відспівав потім стрілецькі пісні, Марія Лопіт і Михайло Кубик виголосили відповідні до хвилини вірші. Б. управителька місцевої школи п. Р. Струтинська виголосила дуже гарну промову, в якій закликала жінок-матерей виховувати дітей у такому дусі, щоб вони могли піти слідами героїв зад Крут. На закінчення вечора промовив до вібраних парок Корнова о. Іван Пісецький. Його промовив повної національного підйому і гарячої любови до рідного краю, прибиті вислухували в запертім відділку, після чого молодь з „Лугом" у проводі на закінчення промовця склала обіцянку, що для добра України своє особисте добро і навіть життя. Після промови о. пароха вібрані відспівали національний гимн. На другий день, тобто в неділю 30. січня ц. р., відбулася велична маніфестація в церкві. Біли прибраної зеленю могили з березовим хрестом і терновим вінком від нього стояла почесна сторожа дуговників. О. парох відправив торжественну Службу Божу і виголосив патріотичну проповідь. Настрій численно вібраного народу був дуже поважний. При цій нагоді вібрано на українських інвалідів 15 зол.

Учасник.

—o—

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

NASZA PRZYSZŁOŚĆ. Nr. LVIII. Styczeń 1938. Warszawa.

RUCH SŁOWIANSKI. Miesięcznik poświęcony życiu i kulturze Slowian. Rok III. Nr. 2. 1938. Lwów.

PION. Tygodnik literacko-społeczny. Rok VI. Nr. 8 (229). 27. lutego 1938. Warszawa.

SLOVANSKY PREHLED. Sbornik pro poznava... politickeho, socialniho a kulturniho zivota slovanskych stati a narodu, Rocnik XXX. C. 2. Unor 1938. Praha.

Театри.

Великий Театр:

Субота 5. III. год. 7.30 „Незвичайна подорож".
Неділя 6. III. год. 12. вполудні „Івась і Франек", казка для дітей; год. 3.30 попол. „Пан Коханьський"; год. 7.30 веч. „Сіді".

Театр Різнородностей.

Субота 5. III. год. 7.30 „Дзюк з карт".
Неділя 6. III. год. 3.30 попол. „Дзюк з карт"; год. 7.30 „В перфумерії".

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

ДРОГОБИЧ.
5. III. Під курателею.
6. III. Лісова пісня.
З Дрогобича і з повіту їде театр до Стрия, Сколього, Болехова, Долини, Калуша і Станиславова.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ХОДОРІВ.
5. III. Подружній метч.
6. III. Мазепа.
Театр готує до виставн оперу Лисенка „Утоплена".

КІНА.

АПОЛЬО: „Буревій" еквот. фільма.
АТЛЯНТИК: „Царський кур'єр" на основі Жіль Верна.
БАЛТИК: „Благословенна земля".
ВАНДА: „Шаржа легкої бригади", 30 днів виникою".
ГРАЖИНА: „Фройлайн Доктор"; „Я була шпіоном".
ЕВРОПА: „Я викупата".
КАСІНО: „Еспанський металік" (Дж. Мендоваль).
ЮЛІВРНИК: „Останні п'ч засудженого".
МАРУСЕНЬКА: „Все свідчить"; „Взірці дикого Заходу".
МЕТРО: „Гільтайська трійка".
МІРАЖ: „Невдачник" (Ал. Дюма).
МУЗА: „Пропавший овец"; „Кінець пан' Чені".
ПАКС: „Проклята", „Орднат М'хоровський".
ПАЛЯС: „Обожана" з Мартою Егерт.
РАЙ: „Шлях до Р'о".
РІАЛЬТО: „Дівчина з Парижа".
СВІТ: „Аллагів город", „Лет очайдух'а".
СТИЛЕВЕ: „Історія одної ночі" і рев'ю.
ТОН: „Останній поїзд до зруйнованого міста" і „Гра життя".
УТІХА: „Антимо поліцайстер" і рев'ю.
ХІМЕРА: „Шерлок Голъмс і д-р Ватсон".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Острів Ява".

ФОТОПЛЯСТІКОН „Святовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
„Швайцарія".

Шкірян каганці

ремінні для псів в найліпшім гатунку, кожна величина по зол. 1.40, линви по 60 сот., гарди по 1.50 — продає Робітня Римарсько-Галантерійна Н. БАРЕР, Львів, Сикстуська 2, побіч фірми „Саламандра". 519

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Субота, 5. березня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авд.; 11.15 Для шкіл: Співаймо пісеньки; 11.40 Грає Карло Цені, форт., пл.; 12.03 Полудн. авд.; 13.45 Концерт бажань; 15.20 Текн.-сирінька; 15.30 Госп. вістки; 15.45 Театр Уяви для д'тей: „Казка про сім круків" з муз. іл.; 16.15 Е. С. Гольман: „Дівчина у вікні" вик. Фльора Мулярт-Мас сопр. у супр. орх., 16.50 18.35 19.50 Актуальна гутірка; 17.50 Наша програма; 18.00 18.50 Спортові вістки; 18.10 Нар. п'єні, хор; 18.55 Програма на завтра; 19.00 „Суд над Всехтєм" авд. для дітей, на осн. Конопніцької „Кунви" з муз. іл.; 20.00 Розр. концерт, орх., мандоліни, хор; 21.45 „В колісце", Равєля; 22.00 Концерт орх.; 22.50 Ост. в'стки; 23.00—23.30 Популярна музика з пл.

Неділя, 6. березня 1938.

8.00 Сигнал часу; 8.15 Для села: Хл. Газетка. Музика з пл.; Що чувати 8.30 Хл. скринька; 8.40 Росіні: „Облога Корінту" пл.; 8.50 Які телята вибирати на плекання, після богослужения коло год. 10.30 Суїти з пл.; 11.25 Сандечина з пісні; 12.03 Симф. полонок; 13.00 Ост. театр. прем'єри; 13.10 Два походи, фрагмент із пов. А.Мілера; 13.30 Музика, хор. орх., сопран; 14.45 Для села: 15.00 Промова віцемін. Квятковського на інавгурації Госп. Ради; 15.20 Музика з пл.; 15.40 Для дітей: Подорож слимака й черепаха довкола св'та. Музика з пл.; 16.00 Пісні підлога; 16.40 Аннуся та життя; 17.00 Свят. концерт із Австралії: симф. орх., хори, соліст; 17.30 П'явчірок при мікрофоні, орх., сол., гармоніка; 19.35 Пан Онуфрій робить хрестини; 20.00 „Джез-компані" розр. концерт; 20.35 Спорт; 22.00 Найгарніші пісні Монюшка, з літ. музика; 22.20 Скр. рецітал Роб. Остенса в супр. форт.: 22.50 Репортаж зі з'їзду полісів у Берліні. Остан. вістки; 23.00—23.30 Танк. музика з пл.

Понеділок, 7. березня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авд.; 11.15 Для шкіл: „У країні цвітучої вишні" з вик. мужиков; 11.40 Коміварева проця; 12.03 Полуднева авдиція; 13.45 Хвилина Лядова, пл.; 14.00 Пісні у супр. форт.; 14.20 Розр. концерт із пл.; 14.55 Біржа; 15.00 Трохи пісні, трохи слова; 15.20 Бікучі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 З піснею по краю; 16.15 Орх. концерт; 16.50 19.50 Актуальна гутірка; 17.00 Новочасна школа дальтона: 17.15 Пісні та скрипк. твори. Ровєльа мецосопр., у супр. форт.; 17.50 18.50 Спорт; 18.10 Осередки селянської годівлі у Сх. Галичині; 18.20 Славні артисти, ал.; 18.35 Про добру людину; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Вонінька авд.; 19.30 Сьір за гром. думку; 20.00 Розр. концерт, вик. квартет, два форт., орх.: у перерві коло год. 20.45 Веч. денник. Авт. гутірка: 21.40 Поет новинок: 22.00 Симф. концерт. сопр., форт.: 22.50 Ост. вістки: 23.00—23.30 Танк. музика з пл.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Субота, 5. березня 1938.

БЕРЛІН 15.30 Пісні. 19.10 Російська музика. 20.00 Розр. музика, 21.00 Марші, орх.; БІЛГОРОД 20.00 21.00 22.00 Нар. пісні; БУДАПЕШТ 17.30 18.00 Оп. орх.; 19.10 Нар. мад. пісні, 21.40 22.00 Орх. концерт; ВІДЕНЬ 15.05 Хор. 19.10 20.00 21.00 „Гейша" оп. Джонса, 21.25 Концерт на скр. і орх. д-дур; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Сяйв. сопр., віол., форт.; КОШИЦІ 14.00 18.50 Вістки, 18.00 В. Оверами „Значіння опіки над кал'ками", Музика з пл., Д-р Д. Стахура: Процеси за обрізу чести; МІЛЯНО 17.15 Давні танки. 19.30 Розр. музика. 21.00 22.00 23.00 „Ля бебетіка доната" оп. М. Персіка; ПРАГА 17.55 18.00 Ням. авд.: Сценка, Концерт хору, 19.20 Сальон. музика; РАДІО ПАРІ 18.00 Для д'тей, 21.15 Пісні, 21.30 22.00 Концерт; РИМ 17.15 Танк. музика, 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 Комедія. 22.15 Скрипка, 22.45 Танк. музика.

Неділя, 6. березня 1938.

БЕРЛІН 19.30 20.00 21.00 „Фавст" оп. Гунода; БІЛГОРОД 18.45 19.00 Концерт хору, 20.00 Співочий рецітал, 20.30 21.00 Нар. пісні; БРЕСЛЯВ 20.10 21.00 „Цирульник із Багдаду" оп. Корнеліуса; БУДАПЕШТ 12.30 Оп. орх., 18.00 Форт. твори Ліста, 18.55 19.00 Циг. музика; БУДАПЕШТ II 15.00 18.00 19.00 „Гофманові казки" оп. Офенбаха; ВІДЕНЬ 11.45 12.00 Симф. концерт, 15.40 Тріо д-моль Шумана, 19.35 Бетг пан Боєн сопран. 20.00 21.00 Розр. музика; КОШИЦІ 18.00 Словацькі та підкарпаторуські образки з літератури XIX. ст.: МІЛЯНО 15.00 18.00 19.00 „Норимберські сп'єці" оп. Вагнера; ПРАГА 20.05 21.00 Симф. концерт; РАДІО ПАРІ 20.00 Сценка, 21.15 Пісні, 21.30 22.00 23.00 „Дон Цезар де Базан" ком. оп. Масенета; РИМ 17.00 18.00 Симф. концерт, 22.10 Концерт хору Баязіліки; ШТУТГАРТ 19.15 21.00 „Ондина" оп. Льорцінга; ШТРАСБУРГ 21.30 22.00 23.00 24.00 „Пісня кохання" муз. ком. Шуберта; СОФІЯ 19.30 Спів; ФРАНКФУРТ 20.00 21.00 22.00 „Мова Л'ао" оп. Шілінгса.

Понеділок, 7. березня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Розр. музика. 20.00 Дуетта орк.; БІЛГОРОД 18.45 Нар. пісні, 20.00 21.00 22.00 Опера; БУДАПЕШТ 12.05 12.30 Вок. концерт. 17.00 Флят, арфа, 18.15 Циг. музика, 20.10 21.00 22.00 Фільг. концерт; ВІДЕНЬ 19.35 20.00 Симф. концерт, 21.40 Двоформ. музика; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 21.15 Форт., 22.30 Соната на скр. і форт. Дворжака; КОШИЦІ 14.00 18.45 Вістки; МІЛЯНО 17.15 Скрипка, 21.00 Вок.-інстр. концерт, 22.10 Арфа; РАДІО ПАРІ 21.15 П'єні. 21.30 22.00 23.00 24.00 Опера; РИМ 20.30 Розр. музика. 21.00 Вок.-інстр. концерт; СТОКГОЛЬМ 17.05 Фін. форт. музика, 22.00 „Зигфрид" оп. Вагнера.

Позір! Єдині українські шоферські курси інж. Ярослава Білинського

Провадженні українськими фаховими силами, поручаються всім, що хочуть здобути всесторонні знання в ділянці моторизації та запевнити собі певний прожиток. — Інформації і вписи щоденно. —

Львів, вул. Сикстуська 43. — Телефон 27-55.

Подяка.

У своєму тяжкому горю після смерти дорогого Мужа і Батька бл. п. МИКОЛИ СТРІЛЬБИЦЬКОГО ніяк дорогим складаємо щиру подяку Вел. Духовенству: о. деканові П. Пилипцеві, о. деканові В. Мармашеві, о. І. Ткачукові, о. Мельникові, о. м-р А. Бущеві та всім тим конеканальним Вел. Отцям, які звволили взяти ласкаву участь у віданні останньої прислуги Покійному.

Зокрема дякуємо Вел. О. дек. В. Мармашеві та о. м-р А. Бущеві за щирі слова потіхи та труд при Покійнім у часі його важкої недуги, як теж у часі сумного обряду, та за їх гарні та зворушливі промови. Дякуємо теж Вел. о. м-р Бущеві за його повний посвяти труд, щоб утихомирити нам біль та облегшити тягар нещастя, яке впало на нас.

Дякуємо Вп. Учительству школи в Зарудцях за участь у похоронах, а зв'язку з щирим зворушенням Вп. дир. Льові Пилипець, як теж і колишнім парох'янам зі Шпрецьких Сорік та Нижанкович дякуємо за те, що не жаліли труду ні часу, ні грошів, щоб відв'їдувати нас у тяжких хвилинах та віддати Покійному останню прислугу, даючи цим доказ свого щирого прив'язання. Дякуємо теж Вп. Ф. Шпітці за його зворушливу надгробну промову.

Дякуємо Просвітянському Хорові в Зарудцях за участь і заспівання сумного обряду та тим парохіянам із Зарудець, що у часі недуги Покійного як теж і в хвилині смерти вложили чимало труду та врешті всім тим, що звволили взяти участь у похороні і цим виявили свою пошану до Покійного, як теж і тим, що письменно від'славли нам вислови свого співчуття.

Марія Стрільбицька і Аделя Олексій.

БІРЖА.

Львів, 4. березня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·77 89·30. Долари в американські 5·06·50, 594·00 Долари канад. 5·06·00—5·23·50. Фльорени гол. 295·69—293·95, Франки фр. 17·94 — 16·94, Франки швайцарські 122·60—121·80, Фунти англ. 26·51—26·35, Гульдени данц. 100·25—99·75, Корони ч. 17·60—16·40 Кор. дан. 118·30—117·35 Кор. норв. 133·28—132·30. Корони шв. 136·54—135·55. Ліри італ. 22·00—20·90, Марки фінлянд. 11·72 —11·25, Марки нім. 106·00 —100·00 Шилінги австр. 99·00—93·00, Тель Авів 26·20 —25·95. Марки нім. срібні 119·00 — 113·00

Акції.

Банк Польський 112·50 Цукор 36·50. Вугель 32·25, 31·50, Лільпоп 63·00. Можеїв 14·25, Островець 57·00, Стараховичі, 40·00, 39·00, Габербуш 48·25.

Папери

4 і пів пром. внутр. 66·25, 66·00, 3 інв. 1 ем. 84·00 серія 93·00, 3 поз. інв. 2 ем. 84·00 серія венот. 3. конверс. 69·50 преміол. 42·50, 4 консол 68·00

Тенденція слабша

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 4. березня 1938 р.

1 кг. масла десер. більок. без оп. 3·45 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак. 3·50 зол.
молоко 18—19 сот
(вінця вода) 3·20 зол.

Тенденція на масло й молоко здержана, на яйця зниження.

ПОДЯКА.

Виділ жіночого Т-ва допомоги вдовам і сиротам по священиках „Доля" у Львові, складає цим щиру подяку всім Вп. Гостям, що так численно прибули на Традиційний Вечір, уладжений 8. II. 1938. Окремо дякує його Ексцеленції Преосвященному Кир Никиті і всім Вир. Отцям і їх родинам, що навіть в далеких сторін звволили ласкаво прибути. Увесь дохід зійшов Виділ на чергову ратту гіпотечного довгу, що тяжить ще на каменищі т-ва при вул. Шептицьких 38. Щире Спасибі всім за щедрі датки до буфету.

Виділ.

ПОДЯКА.

За чудесне оздоровлення мене і мого сина Ігора з дуже тяжкої, затяжної і безнадійної недуги запалення мізкових опон, нирок, горла тощо дякую дуже щиро з глибини душі в найглибшій покорі Господу Богу і Пресвятій Д'ві Марії.

Дякую щиро: Вел. Отцям: Ю. Гошкові з Гордині і Іващикові з Самбора; Вп. лікарям: д-рові Мих. Дубовому, д-рові Мих. Хомишині, пов'товому д-рові От. Хшонщевському і шпитальному д-рові Красові; Вс. Сестрі Франціші і посвячині Катерині; Вп. Вдовицям дібр: Євгенов і Л'т. Манявським; кревнякам: Осині К. Полячка, Анусі К. Гут, Антонові К. Полячка, Домінікі К. Цмайло, Ількові К. Цмайло, Петров та Остапові К. Данишич, Олі Кривенько; Сусідові Левові Врисові; Товаришам: Ост. Мельничському, Чорн'овій і Ів. Готовці; п. Кривенькові і всім тим, які несли поміч і спочували в нашому горю.

Теодор Штокайло-Кульчицький з рідною
учитель у Кружинах п. Самб'р.

Подяка.

Невблагання смерть забрала нам Найдорожчого Мужа, Батька і Брата бл. п. ДЕНИСА БАНАХА, управителя школи в Глуховичах п. Львів. Прибиті важким горем почуваємося до обовязку подякувати всім за щире співчуття та участь в похоронах. В першій мірі дякуємо зі широго серця Вел. ОО. Студитам за уділення Покійному останньої прислуги як також за ласкаву участь у похоронах. Щире Спасибі Вп. Д-рові Л. Стефанікові, лікареві за п'ятнічну поміч. Сердечну подяку складаємо Вел. о. професорові Шпитковському за відправу панахиди в каплиці. Всел. Отцям нашої парохії та Вел. Духовенству з довколичних с'л за численну участь, зокрема Вел. о. деканові Гірнякові з Винник за провід у похоронах. Вп. Панові Президентові К. Левицькому. Вп. Учительству львівської округи, Вп. Знайомим і Родині з Винник пересилаємо найсердечнішу дяку. Спасибі громадянам села Глухович, Гаїв, Чижикова, Дмитровичі та ін. що численно зорганізованою участю в похоронах вчинили свою любов і пошану для Покійного.

Щиро дорогою складаємо теж подяку обірним хорам в повіту під управою Вп. Івана Голоди з Глухович та оркестрі з Чижикова. За прегарні слова прощення дякуємо Вел. о. Остапковському з Підберезець, Вп. директорові Вельові, Вп. проф. О. Петосові, Вп. Д-рові Івахову з Винник, Вп. І. Голодові з Глухович та іншим промовцям з довколичних сіл, що на жаль їх прізвищ не знаємо.

Вкінці щире Спасибі пересилаємо Сусідам і Знайомим, що устно чи письменно висловили нам свої співчуття.

Дружина, Діти, Сестра і Брати.

ОПОВІСТКИ.

Повітовий Союз Кружків „Рідної Школи" в Чортків повідомляє, що з днем 15. березня ц. р. отварає в Чорткові двом'ячний курс для провідниць дитячих садків, який тревatиме до 15-го травня. Оплата за цілий курс 15 зол., які треба зложити до кінця курсу. Зголошення слати на адресу: ПСК. „Р. Ш." в Чорткові на руки д-ра Михайла Рослака, адвоката в Чортків. 509 3-4

Площа С.-Б. Клюби, Товариства, Установи і Школи, що задумують користати в 1938 р. з площі С.-Б. внесуть полагодження до дня 10. III. 1938 на адресу: **Сокіл-Батько, Львів, Руська 20.** 517 2-2

Замість вінка на домовину бл. п. судді Степана Гладишовського, складає Виділ Народнього Дому в Калуші суму 10.— зол. на Рідну Школу. 524

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

АПЛІКАНТ адвокатський з правом заступства шукає патрона. Зголошення до Адм'ністрації „Діла" під „Рутинований". 510 2-3

ЗРЕДУКОВАНА вчительна, фахова доглядачка хорих, шукає праці при управі дому, науці дітей або догляді хворих. Зголошення до Адм'ністрації під „Солідна". 516 2-2

ОСОБА європа, чесна шукає праці на малу господарку до хрестіян за господиню. Зголошення „Діло" під „Працьовита". 1-1

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ФІЛІЯ „ПРОСВІТИ" в Тисьменниці приймє негайно просвітянського організатора, який є здібним диригентом та реквізером. Умови вигідні, враз з письменними припорученнями від освітньо-культурних установ надсилати до виділу Ф'лії „Просвіти" в Тисьменниці. 511 2-2

КУПНО - ПРОДАЖ

ФОРТЕПІЯНИ — ПІЯНІНА вживані, відполагоджені як нові, поручає дешево Ганак, Львів, Пілсудського 21. 523 1-10

ПРОМИСЛОВИЙ обект з комфортовим мешканням і двофронтова парцеля, близько середмістя, при трамвайній лінії. Ціна зол. 30.000, вклад зол. 25.000. Предасть Бюро Крива 2 — Чорний — Гіпотечний Банк. 527 1-3

РІЖНІ

ФРАНЦІШОК ГЛЯСГАЛЬ — упр. техн. дентист тепер Львів, Пасаж Гавсмана 7. 375 9-50

ЗА 1 ЗОЛ. перероблює капелюхи жіночі, мужеські, за **2 зол.** прасує мужеські убрання, нішує, направляє гардеробу жіночу і мужеську. Коперника 28 (в подвірю). 395 8-20

НОВОВІДКРИТА КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ С. Чура, Львів, Лазаря 5. I. п. (бічна Коперника) виконує всілякі кравецькі роботи дешево і солідно. 480 4-6

НА КАРНАВАЛ виконичає убрання фракові, смокінгові, віянтові, Колонтая 10, тел. 215-37. Ціни низькі. 449 4-4

УКРАЇНСЬКА ПРАЛЬНЯ І ФАРБАРНЯ повідомляє П. Т. Клієнтів, що в цьому сезоні обнижила ціни на 50% на всілякі роботи, прання комірчика 10 сот. Марія Процикова, Вірменська 14. 528 1-5

ОГОЛОШЕННЯ.

Приписові почтові друки і книжки до вжитку часописів

якими вожне видавництво послуговується можна купити в Адміністрації „Діла" Львів, Ринок 10. Для провінції висилаємо за післяплатою.

Ціннік друків:

Zawiadomienie wysyłkowe
1 пр. 6 сот

Gazetowa książka nadawcza
оправлена (200 карток) зол. 8.50

Książka rozsyłkowa
на 480 урядів зол. 2.50
на 960 урядів зол. 5.—

ХТО?!

хоче купити найліпші косметичні і гігієнічні артикули по найдешевших цінах купує тільки у найсолідніщій

ПЕРФУМЕРІЇ С. ФЕДЕРА

Львів СИКСТУСЬКА 7
Філія КОПЕРНИКА 15а
Філія ГАЛИЦЬКА 16.

Кожний покупець, що покличеться на оце оголошення „Діла" дістане ЗА ДУРНО гарний дарунок.

Присилайте передплату!

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.

Ч. 49 (14.881). Львів, неділя 6. березня 1938. Орган росторів національних д-тівок. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 223-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.000.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічна . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБСЯЗІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Складайте свої ощадности і всяку часово зайву готівку
в ЦЕНТРОБАНКУ
У ЛЬВОВІ ПРИ ВУЛИЦІ ТРЕТЬОГО МАЯ Ч. 15,
бо це не тільки безпечна і корисна для Вас льокота, але ця рівночасно живчик для нашого господарсько-кооперативного організму. Центробанк акредитує наші кооперативні централі, Українбанки, Повітові Союзи, Районові Молочарні та ввесь кооперативний промисл. а на це потрібні мільони своїх ощадностей.

КРІМ ВІДСОТКІВ ПРЕМІЮ ЗА ОЩАДНІСТЬ
дає Вам Кооперативний Банк
„ДНІСТЕР"
у Львові, вул. Руська 20, тел. 280-50
за вкладки на ПРЕМІЙНІ КНИЖЕЧКИ.
Складаючи щомісячно впродовж року щонайменше зол. 5.— на премійну книжечку, можете одержати крім відсотків ще й нагороду за ощадність у висоті 25 до 100 золотих.

ОБІЙМАЄ СВОЇМ ЗАСЯГОМ
СКО
ЦІЛИЙ КРАЙ
ФІЛЯРОМ ТВОГО ДОБРОБУТУ
НАЙСТАРША УСТАНОВА ОЩАДНОСТЕВА В КРАЮ

Змагання до незалежности України, Білоруси, Кавказу і Туркестану.

ДАЛЬШІ РЕВЕЛЯЦІЇ МОСКОВСЬКОГО ПРОЦЕСУ.

У четвер вечором зізнавав Риков. Він заявив, що правицево-троцькістівський бльок допускав унезалежнення України, Білоруси, Кавказу і республик Середущої Азії. **Українськими націоналістами проводив Гринько,** білоруськими — Шарангович, Червяков, Голодід і Антоньшов.

Білоруські націоналісти змагали до того, щоби відірвати Білорусь від СССР та віддати її під польський протекторат.

Предсідник Ульріх так кермує розправою, щоби зізнання підсудних компромітували незалежницькі рухи поневолених народів СССР. **Риков стверджує, що українська націоналістична організація була польсько-німецькою експозитурою.**

ЗМОВА ТУГАЧЕВСЬКОГО.

Арештування троцькістів мали той вплив, що

Тугачевський рішився зробити переворот, не чекаючи на вибух війни;

йому помагав Якір, Корк та Уборевич. У цій справі він порозумівся з Троцьким у Мерані Троцький заапробував плян.

У пятницю рано зізнавав Шарангович і Шоджаєв. Шарангович, б. генеральний секретар білоруської комуністичної партії, оповів **про широко розгалужену білоруську націоналістичну організацію,** що істнувала від 1932 р. та в останніх часах **співпрацювала з опозиційним центром Бухаріна й Рикова.**

Білоруська націоналістична партія намагалася відірвати Білорусь від СССР та зробити з неї незалежну державу.

Шарангович признається, що від 1931. р. працював для польської розвідки.

ЗА НЕЗАЛЕЖНІСТЬ ТУРКЕСТАНУ.

Ходжаєв — узбек. До минулого року був він головою совнаркому узбецької совітської республики. Ходжаєв признається, що він є узбецьким націоналістом та що від 1920 р. він

змагав до політичної незалежности республики Бухари,

де він тоді був президентом. Незалежна Бухара стала би буферною державою між Росією і британською Індією. Від 1925. р. **узбецькі націоналісти робили всі можливі зусилля, щоби скинути большевицьке ярмо.** 1936. р. Бухарін наказав Ходжаєву зробити

збройне повстання в Середущій Азії,

з порозумінні з британськими колами **Англія мала дістати протекторат над незалежною середньо-азійською державою.**

ЧОМУ КРЕСТІНСЬКИЙ ВІДКЛИКАВ ЗІЗНАННЯ?

Як подають із Риги, Крестінський признався в другому дні розправи до закидуваних йому злочинів, бо після першої розправи сконфронтували його з жінкою, яка потвердила всі прокураторські заміти. Під впливом того Крестінський зовсім заломився.

На основі іншої версії агенти ГПУ зломили Крестінського тортурами.

Збомбардували передмістя Валєнсії.

Як подають з Барсельони, над передмістями Валенсії появилось учора 5 національних літаків, що скинули коло 100 бомб. Кількаканість домів знищено

В АМЕРИЦІ ВЕРБУЮТЬ ДОБРОВОЛЬЦІВ ДО ЕСПАНСЬКОЇ ЧЕРВОНОЇ АРМІЇ.

Парагвайська поліція викрила велику організацію, що вербувала у Південній Америці добровольців до червоної Еспанії, куди їх висилали через Буенос Айрес. Чималий обтяжуючий матеріял найшли в одного парагвайського підстаршини. Також у Канаді вербункова акція до червоної Еспанії набирає щораз більшого розмаху, зокрема в Торонто і на терені інших міст в Онтеріо.

Агенти обіздять ріжні міста й обіцюють охотникам золоті гори в Еспанії. Незорієнтована молодь, заохочена тими фальшивими обіцянками, записується на листу добровольців — її крадьки висилають за море. Крім того агенти звертаються до б. вояків зі світової війни, що мають фахові кваліфікації — летунів, механіків, інжинірів і т. д. Чимало добровольців запізно переконується, що їх ошукали і звертаються до канадійської влади за поміч. Канадійський уряд небагато може їм помогти, бо вони виїхали за границю нелегально.

Канадійська влада взялась переводити доходження, хто властиво кермує тією нелегальною вербунковою акцією, і відкіля беруться гроші на вивіз тих добровольців.

Злучені Держави побудують 68 воєнних кораблів і 950 боєвих літаків.

Морська комісія вашингтонського парляменту заапробувала морську програму уряду, що передбачує будову 46-ох боєвих кораблів, 22-ох помічних і 950-ох боєвих літаків. До постанови долучений меморіял, який стверджує, що американська фльота має служити виключно до оборони

АМЕРИКАНСЬКА ЛІГА НАЦІЙ.

Уряди Колюмбії та Сан Домінга предложили проект панамериканської Ліги Націй; у її програмі не передбачена ніяка збірна акція проти напасника. Проект не має ніяких виглядів на успіх.

Живий медвідь і його шкура.

„Зворот" Закарпаття Угорщині в світлі історії та теперішньої дійсности.

Львів, 5. березня 1938.

III.

ПАРАДОКСИ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ДІЙСНОСТИ І ЧЕСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ.

Як у кожному суспільно заскорузлому краю, де процес національно-політичної думки та кристалізація соціяльної структури були зупинені у довгому періоді чужої екстермінаційно-асимілянційної політики, так само й на Закарпатті панує хаос, повний дивогляддів, що їх не розуміє европеець, непривичлий до специфічних політичних штучок, виплеканих дбайливо у двох передвоєнних державах — Австро-Угорщині та Росії. Отже передовсім іде там боротьба за національний характер краю, ведена з повним нехтуванням наукових правд та при стосуванні метод, що не рахуються ані з критерієм політичної доцільности, ані — інколи — таки просто зі здоровим глуздом. Трагедією цієї боротьби є активна участь у ній посторонніх чинників, етнічно з закарпатською територією незвязаних, а зацікавлених у тому терені виключно політично. Отож на вигляд і напрямок тієї боротьби впливають три чинники: чеський, мадярський та подекуди й польський. Цікава річ: **всі ті чинники, взаємно собі суперечні й ворожі (поляки й мадяри проти чехів) — у практиці підтримують той сам москвофільський напрямок та всі разом однозгідно поборюють — укр[illegible]їнство!** Одночасно називається, що це для добра протисовітської орієнтації треба прилучити Закарпаття до Мадярщини! Тимчасом кожна дитина на Закарпатті знає і це взагалі річ безспірна, що саме найбільш соціяльно-консервативна та національно заскорузла і ретроградська **москвофільська** закарпатська верства — найбільш **мадярофільська** верства на всьому Закарпатті. Не свідомі українці, лиш москвофіли та жиди говорять по нинішній день дома по мадярськи і є підвалиною всього мадярофільського напрямку на Закарпатті! Як погодити культ для Пашкевича і до його „доблестних" військ з любовю для Будапешту — це вже інша річ. Зазначити хіба можна, що закарпатські **автохтонні** москвофіли знають Росію, її історію, її мову ще менше, ніж галицькі москвофіли і творять справді музеальний твір. Досить читати „Русскій Вѣстникъ", або й „Недѣлю", орган „тутешників", себто т. зв. „третього напрямку" (ані українського ані російського): для науковця фільольога мова тих часописних органів — це „тістечко з хремом", а за 100 літ напевне ніхто не повірить, що колинебудь, хтонебудь міг такою тарабарщиною говорити чи писати!

Другий капітальний парадокс закарпатської дійсности — це ті нещасні вихиляси чехословацької національної політики, стосовані на Закарпатті. Вони є сумішкою трьох, може й підсвідомих, психольогічних спонук: глибоко за-

МЕТАЛІ

БЛЯХИ, ТАСЬМИ, КРУЖКИ, ПАСИ, ШИНИ, ПРОФІЛІ І РУРИ з мосяжу, міді, бронзу, томбаку, нового срібла, ніклю, олова, алюмінію, антікородалю і т. д.

СИРІВЦІ: мідь, цина, олово, алюміній, антимон, нікель і т. д. Білі металі, цини до лютування, шмергльові щити.

КУПНО І ПРОДАЖ СТАРИХ МЕТАЛІВ. ЗНАРЯДДЯ ДО ОБРОБЛЮВАННЯ МЕТАЛІВ І ДЕРЕВА.

„ПОЛЬТГАП"

Польське Товариство Технічне для Торговлі і Промислу, сп. з о. в.

ВАРШАВА, ПАНСЬКА 83 (власний дім).

корінного, одного й наскрізь емоціонального москвофільства, скріпленого тепер вірою, що Совіти є єдиним союзником та гарантом державної незалежности ЧСР, 2) привязання до демократичних форм, при чому слово „демократія" належить вже, так мовити, до привичних декляматорських акцесорій, і 3) апетиту та самозакоханости кожного народу, що здобув чи відновив після довгих літ неволі свою державність і є прикладом на фальш латинської пословиці, що „історія є вчителькою життя".

Передовсім чехословацька політика відразу розпочала трактувати Закарпаття, як терен і політичної і господарської експльоатації, себто глядіти на нього, як на домену чеських політичних партій, або — кажучи вірніше — як резервуар голосів при парляментарних виборах. А що аграрники п. Годжі та суперницькі народні соціялісти п. Кльофача і „зєднінєні народовці" пок. Крамаржа мають якнайкращі русофільські тенденції, то й державна адміністрація, насаджена й обсаджувана тими трьома партіями, підтримує на Закарпатті русофільські, а не українські партії. Правда, коли показалося, що український національний рух (читай: українські виборці) має свою силу і реальне значіння, то в аграрній партії почався деякий відворот: члени-українці тієї партії почали видавати власний орган, — а проте загальний напрямок державної політики на Закарпатті залежний здебільша від тієї партії, на краще небагато змінився. Від останнього німецького напору на Середню Европу, від часу, коли і в Румунії зросли протисовітські націоналістичні впливи і Австрія фактично опинилася в орбіті німецької політики, — русофільський (совітофільський) напрямок ще дужче зміцнився, маючи свою відбитку у місцевому режімі.

Однак чеське русофільство не має нічого спільного з трактуванням Закарпаття, як „депозиту", що його колись Чехословаччина „заберне" — Росії. Так було, але не є, таксамо як колись і польські чільні діячі (пок. Голувко у приватній розмові у Львові) легковажно висловлювалися про Волинь чи Полісся, як терени, призначені для „регуляції границь" з будучою Українською Державою, чого тепер не вільно казати під ризором заміту державної зради. І д-р Бенеш, як міністр закордонних справ, у своїй подорожі по Закарпатті раз-ураз з притиском підкреслював, що Закарпаття — це інтегральна чехословацька державна територія. А що український елемент, як етнічно безпосередньо звязаний з українським елементом з цього боку Карпат, є в історичній перспективі для чехів, вічних посідачів Закарпаття, більш небезпечний від елементу московського, що не має спільної границі з московським материком, то й **панросійський рух толерований на Закарпатті далеко ласкавіше, ніж рух український (нічого й казати про політичний рух всеукраїнський!) що його трактують як протиукраїнську ірреденту!**

Але Чехословаччина — держава демократична. І та демократія, як завжди і всюди, і там має свої два кінці. Виходячи з демократичного засновку, чехи станули були на становищі, що в культурній ділянці вони будуть приглядатись реалізації таких напрямків, трьох течій: української, російської і т. з. „третього напрямку", русинського, який загубив свою національність (як нпр. польські „шльонзаки" за німецьких часів, або й деякі наші галицькі москвофіли, які не є ані „русскі-росіяни", ані українці, лише русини, як окрема „нація"). Прага мовляв чекатиме який напрямок видасть із себе найчисленнішу та найбільш конструктивно вартісну інтелігенцію. Відсутність тієї місцевої інтелігенції стала причиною найбільшого хаосу: бо у вижиданні, поки та інтелігенція народиться, чехи і словаки залили край масово своєю бюрократією та кольоністами і розпочали на широку мірку чехізацію та словакізацію краю. Одночасно на Закарпаття поплила політична еміграція: невеличкий відсоток української еміграції, яку згодом чеська адміністраційна влада „перечистила", чимало одиниць викинувши з краю, — і величезний відсоток російської чорносотенної еміграції, яка опинилась на Закарпатті на теплих посадах. Здається, що ніщо так не характеризує тієї хиткої, назверх демократичної і безстороннього по суті завжди тенденційно-русофільської політики, як заведення на Закарпатті російських шкільних підручників та ще й розпутання бурі по школах, в яких ведено „плебісцит", хто яких підручників хоче. Як той плебісцит ведено, яких штук і штучок уживали москалі та прихильна їм чеська русофільська шкільна адміністрація — про це мали ми довгі кореспонденції з точними даними й фактами.

А проте **українська стихія** в розумінню зросту повної національної свідомости має і підростаючої інтелігенції. — **росте майже на очах.** Під цим оглядом має заслуги однаково консервативно-клерикальний осередок о. Волошина, що й соціял-демократичний посла Ревая. Сила українського національного руху в молодому вчительстві, масовій національній регенерації української молоді Закарпаття — це й запорука перемоги національного відродження тієї країни. Політично ввесь український національний рух Закарпаття орієнтується **на Прагу,** бо-ячись, як вогню, повороту до Мадярщини. Трагедією закарпатських українців є те, що та сама Прага, яка так нервово реагує на сам згук мадярського ревізіонізму, відплачує українцям за їх найщирішу льояльність — підтримкою русофільства, багато ближчого і приємнішого мадярам від українства. Очевидно, кожна акція мусить мати свою контракцію: у відповідь на

Найбільше поширення свідчить про високу якість **паперців і туток**

„КАЛИНА"

чехізацію та словакізацію краю — закарпатські українці мусять приходити до щораз глибшого переконання, що єдиний їх рятунок — це духовий звязок з українцями поза границями ЧСР, з цілим великим українським народом, без огляду на його державні кордони.

Розвиток міжнародніх подій ставить перед закарпатськими українцями вигляди дуже сумні. Не є зовсім виключене, що торг за шкуру живого закарпатського медведя, який покищо йде на сторінках преси, перейде на більш реальну і більш загрозливу площину. З одного боку мадяри, які не викликують до себе довіря хоч-би найкращими заявами, з другого чехи зі своїм русофільством і совітським пактом, тут знову поляки, що форитують Фенцика — це ситуація справді незавидна. У цій ситуації єдиною потіхою для закарпатських братів може бути запевнення, що ввесь український світ з найбільшою увагою, та найбільшими симпатіями слідкує за їх боротьбою з усіми ворожими ходами і труднощами. І — маємо те глибоке переконання — з закарпатськими українцями та цілим закарпатським українським національним рухом більше будуть рахуватися всі ті, що його сьогодні легковажать собі, якщо бачитимуть, що ввесь той рух опертий на **духовій всеукраїнській спільноті**, „ірредента" тут ні при чім. Але єдність культурну й ідейну всього українського народу мусять освідомити собі всі — чи вона їм приємна чи ні, і прийняти до відома, як реальний політичний чинник. Нехтування та поборювання того чинника — це шлях найгірший для тих, що зайнтересовані в Закарпатті. **ік.**

ПЕРЕВОЗИ: меблів, товарів СПЕДИЦІЯ, ПОСИЛКИ

ГАРМА

Львів ул. Потоцького ч. 11 А тел. 111-21

Сумерк Совітів на Балкані.

ЗІЗД „БАЛКАНСЬКОГО ПОРОЗУМІННЯ".

Букарешт, 1 березня.

Цьогорічний зїзд „Балканського Порозуміння", відбувся в Анкарі. Взяли в ньому участь представники союзних балканських держав: Арас, Стоядіновіч, Метаксас й Комнен.

Це перша зустріч представників чотирьох тоталістичних держав. До первісної двійки авторитарних держав (Туреччина, Югославія) долучилася згодом Греція і тепер Румунія.

Державний лад згаданих держав зблизив їх також у загальній зовнішній політиці і цим можна пояснити, чому наради цьогорічного Зїзду не обмежились до чисто балканських справ, але торкнулись і середземноморських питань. І цього року уперше — від коли істнує Балканський Союз — відложили чорноморські та босфорські питання на другорядне місце! Цю програмову зміну пояснюють передусім перемогою Італії в Абісинії та скріпленням її впливів на Середземному Морю.

Давні тертя між Італією та Грецією (кривавi випадки на Корфу), правда, не повторювались, а в 1928-ому році навіть підписали в Римі греко-італійський договір ненападу то всеж давні боляки ще не вигоїлися. Можливо, що до цього причиняється англійська та французька дипльоматія, якій залежить на тому, щоб побіч сильної Італії зросла й сильна Греція.

В самих Атенах уважають, що ця англьо-французька „політика рівноваги", невідповідна, бо вона викликує дальші нові ускладнення. (Питання італійського Додеканезу). — Зрештою й самі греки нерадо згадують первісний італьо-грецький повоєнний договір (1920 в Севр.) т. зв. „порозуміння Тітоні—Венізельос"...

Підчас останніх нарад „Балканського Порозуміння", висловили покищо надію на „швидке та основне наладнання взаємин" згаданих держав, тимбільше, що „передбачене англьо-італійське порозуміння запевнить мир у цій середземноморській дільниці".

Треба признати, що минулорічні успіхи Італії та її „регіональне" порозуміння (щоб не сказати: одностороннє) з Югославією мали рішальний вплив на зовнішну політику інших балканських союзниць. Згадаємо тут ще й вилім сербських політиків із загальних рямців „балканської антанти", вилім, якого їм довгий час не могли простити союзниці, а тепер формально признали: югославянсько-болгарський союз. Болгарія — як відомо — не є членом „Балк. Порозуміння" і завжди висуває свої ревізіоністичні територіяльні домагання. Всеж болгарський уряд Кіосеіванова, більш стриманий та поміркований як його попередники, не виключає дальших місцевих — „регіональних" порозумінь із іншими сусідами. Одним із доказів доброї волі болгарського уряду було його доброзичливе відношення до держав „Балканського Порозуміння" підчас нарад в Ніоні.

Найстарша робітня ЖІНОЧИХ І МУЖЕСЬКИХ ФУТЕР

Владислава Старнавського

перенесена до нового льокалю при пл. Бернардинській ч. 2 А.

Тому нагле „регіональне" порозуміння між Югославією та Болгарією викликало повне одобрення Туреччини, зрозуміння в Румунії та деякі застереження Греції. Грекам якось не подобався цей несподіваний союз — бо він їм пригадав давні болгарські „егейські мрії" (доступ до Егейського Моря: Дедеагач).

Щоб випередити дальші такі самочинні (читай несолідарні) виступи членів союзу, устійнили підчас нарад в Анкарі, що „кожна держава може ввійти в дружні взаємини з Болгарією, якщо вона збереже льояльне відношення до післявоєнного „статус кво"...

Так треба розуміти уст. 2. Статуту „Балк. Порозуміння", що виразно зазначує: „Підписані держави зобовязуються не вести ніякої самостійної політичної акції супроти іншої балканської держави, яка не підписала цієї умови, хіба що на таку окрему акцію згодяться й інші держави-контрагенти („Балканського Порозуміння").

Як бачимо, то й самі „контрагенти" переконалися, яку вартість мають деякі договори...

Таке розчарування відносилосяб передусім до Ліги Націй. На одній з анкарських нарад прийшли до висновку, що дотепер всі чотири союзні балканські уряди святочно дотримувалися своїх зобовязань, які наложила на них Женева. Але тепер прийшов час нової оцінки женевської установи, тим більше, що на заході Европи прийшло до змін, яких Ліга Націй не мала сили унеможливити.

Перший самостійний виступ члена „Балканського Порозуміння" проти засад Ліги — це те, що югославянський уряд визнавав італійську імперію (окупація Абісинії). І Румунія знайшлася тепер у подібному положенні, бо мусить вислати до Риму нового посла та акредитувати його при „королівсько-італійському та цісарсько-етіопському уряді".

Замість наосліп притримуватися „вже неможливо-перестарілих засад Женеви", краще визнати дійсність та вможливити мирну співпрацю на південному Сході Европи! Очевидно, що й Греція та Туреччина змінить свої первісні погляди щодо правного визнання „Етіопської Імперії".

Дальша справа, що торкається загальної „женевської проблєматики" — це визнання уряду ґен. Франка.

Кожна із союзних балканських держав має вже зносини із республиканською Еспанією. (Крім Туреччини, яка їх вже фактично зірвала — через відомі події в Мадриді). Але підчас останніх нарад в Анкарі, станули на становищі, що справжнім еспанським урядом є той, який опановує дві третини еспанської території. І в цьому випадку, рада союзу балканських держав признає політичне першенство урядові ґен. Франка. Але на всякий випадок „Балк. Порозуміння" не випередить великих держав і покищо навяже тільки торговельні звязки з національною Еспанією. На це рішення фактично й правно визнати уряд ґен. Франка вплинула поведінка республиканського уряду із Валєнсії, який ворожо віднісся до представника Туреччини в Мадриді.

Коли уважно слідкувати за офіційними заявами союзних балканських дипльоматів та за коментарем преси сусідніх держав, то не важко відмітити основний тон останніх нарад: Балканський Союз відвернувся від небажаного, вілзливого партнера із Монтрє: С. С. С. Р.

Перший удар в нього — це заходи урядів союзних балканських держав, притягнути Італію в члени договору із Монтрє. Другий — це вже згадане визнання уряду ґен. Франка. Але найсильніший удар — це безперечно втрата впливів СССР на Балкані.

Правда, цих впливів не було в Югославії, де сильно вкорінилась біла російська еміграція. Але впливи Комінтерну зростали в Болгарії та Греції. І тут прийшло до остаточного спокою аж після „королівського перевороту" в Софії та після відновлення грецької монархії.

В Румунії минула „совітофільська доба", яку започаткував був мін. Тітулєску. Вона мабуть закінчилася із жалюгідним відкликанням посла Островського. Чи вдасться новоіменованому совітському послові здобути назад втрачене поле — сумніваємося.

Найцікавіше представляється сумерк совітських впливів у Туреччині.

Ще перед роком була „молода" національна Туреччина під сильним впливом СССР. Совіти встрявали не тільки у внутрішню турецьку політику, але втручувались навіть в чисто економічні та військові (достава військового матеріялу для повітряної та водної турецької фльоти). Були це часи всемогучого Карахана (совітського посла в Анкарі).

Треба признати б. совітському полпредові неабиякий зручний підхід до турецького націоналізму, який Карахан намагався підсичувати „проти англійського та італійського імперіялізму". Насправді діяв інший імперіялізм — совітський! Його вручно маскували безчисленні совітські „специ", яких висилав Комінтерн, „щоби перевести упромисловлення дружньої Туреччини". Ці „техніки" та їх провід із генерального совітського консулята у Стамбулі вели вмілу совітофільську пропаганду. Вислідом їх довголітньої, систематичної праці, була — совітофільська орієнтація „Камутачі" (турецького парляменту).

Комінтерн завдячував ці успіхи не тільки своїй „дипльоматії" — але передусім, колишньому турецькому премієрові Інону. Генерал Ісмет Інону, ославлений на полі бою в Анатолії, став перше дорадником Ататюрка і потім премієром. Як приятель „старої гвардії" із Кремлю, колишній премієр Інону вможливив турецько-совітську військову співпрацю. Впливи Інону зростали й кажуть, що ставали навіть невигідні для Ататюрка. Натиск Англії та держав „Протикомінтернівського Союзу" на турецький уряд — прискорили димісію Інону. На його місце прийшов представник „центру" б. мін. освіти Джелал Баяр... Так почався кінець совітських впливів на Балкані.

Совітська амбасада в Анкарі, яку він „здалека" новий посол Карський (вже арештований у Москві), не втручувалася вже підчас останніх нарад „Бал. Порозуміння" своїми традиційними „протифашистівськими та пацифістичними вказівками".

Влучно замітив мені один представник турецької преси, тепер іменований аташе у сусідній державі. „Нас грубо використовували Совіти в Женеві, Монтре та таки в нас дома. Нехтій не гніваються, коли цим разом і ми, всупереч давній приязни та не вважаючи на всякі допомоги, змінили напрям нашої зовнішньої політики..."

Он.

Знавці пудрів зараховують тепер **український пудер** між першорядні **французькі пудри** „МЕРІДА" **Попробуйте! Він субтельно запашний ніжно дискретний, ідеально мілкий, і без шкідливих металів.**

МИХ. РУДНИЦЬКИЙ

Ґабрієлє Д'Анунціо.

ЕВРОПЕЙСЬКИЙ ДЕКАДЕНТ І ТРУБАДУР ФАШИЗМУ.

(1863 — 1938).

Д'Анунціо не був у нашій літературі ніколи боєвим іменем, ні навіть автором, що тимчасово притягнув увагу читачів. Не переклали з нього нічого і на нашій сцені не появилася ніодна його пєса. Це не винятковe явище, а майже нормальне відношення нашої літератури до всієї італійської.

Зате доходило до нас прізвище Д'Анунція та його твори через інші літератури. Був час, коли він був „модний", популярний, навіть славний. Кажемо: навіть славний, бо слава, у сяйві якої він жив у Італії тільки вривчасто доходила до чужини. Д'Анунціо займає в італійській літературі місце передове, переломове; велика частина його діяльности звязана з чисто національними почуваннями італійців, на яких він умів грати, як поет, вояк і політичний діяч.

Европейці, які не знають італійської мови не можуть оцінити величини Д'Анунція як поета. Саме в поезії він досяг найбільших вершин і навіть те, що у його прозі найкраще є тільки відблиском його поривної, пянкої, бунтарської, змислової і красномовної лірики. Від лірики він почав; ще як школяр у 16-ому році життя (у р. 1879) він видає свої „Прімо Вере", які звернув увагу найбільший поет тодішньої Італії Кардуччі. Переїхавши з рідної Пескари до Риму починає видавати дальші збірки, які роблять його славним, часто не без скандалу: „In memoriam", „Новий спів", „Інтермецце оим". Водночас дає свої перші прозові твори п. з. „Цілина" і „Книжка дівиць", збірку новель „Сан Панталеоне" і великі повісти „Насолода", „Невинний" і „Тріюмф смерти" (1894).

Вже в цій першій добі своєї творчости він розворушує італійців духом новітньої европейської літератури. Італійська література XIX-го віку занята занадто долею поневоленої батьківщини і звязана з ідеями політичними. Сільвіо Пелліко, Джюсті. Манцоні Джоберті занадто засклеплені в собі і в національних болях, щоб сприймати загальні ідеї поза Італією. Переважає історична повість, для рідного вжитку або побутові картини. Д'Анунціо перший схоплює незвичайно живо чужі ідеї та модні напрямки.

У першій добі, як він сам признається, ним заволоділо „еротичне божевілля". Його гимни в честь тіла та змислових насолод давали нераз привід критиці обурюватися, таврувати його як деморалізатора. Сильний вплив Толстого та Достоєвського — це другий етап, якого висловом мала бути аналіза духового терпіння в повісти „Невинний". Та в усіх його творах ст. Ґапереміну і перехресні впливи В. Гюго, Бодлера, Вагнера, Ніцше, Гюісманса, Буржета, Уітмена. Раз він позичає натуралістичні сюжети, раз прибирає декадентську позу, то попадає у романтичний патос, тужить, зневіряється, шукає віри, змальовує перевтому, то знов шукає обнови в якомусь сильному ідеалі.

У прозовій великій поемі „Дівиці скель" він хоче найти духову рівновагу, стати „іншою людиною". За мотто цієї книжки вибирає слова Лїонарда да Вінчі: „Створю фікцію, що означатиме великі речі". Це бажання, про яке він часто говорить у книжці, щоб приборкати свої пристрасти і суперечні намагання, буде в його поетоорятися ціле життя. У „Дівицях скель" уперше чуємо у Д'Анунція про вічну душу предків, про чесноту раси „евгенею", про поезію життя і сміливість. Твір має неодну поетичну сторінку і неодин сильний поклик до сили, але все це мрії, зідхання, роздумування.

Поруч цього йдуть його найкращі класичні поезії „Райська поема", „Морські оди" і „Лявді". Його повість „Вогонь" є гимном у честь Венеції і звеличанням Елеонори Дузе, яка надхнула його до неї.

Його пєси від 1897. р. зазнавали коротких трюмфів і великих невдач. „Сон весняного ранку" це лірична фантазія на 1 дію; „Мертве місто" — грецька трагедія написана для Сари Бернар; „Сон осінніх сутінків" і „Джіоконда" написані для Елеонори Дузе; у „Джіоконді" Дузе мала одну з найкращих своїх роль. Є тут сцени, що схвильовують нас та інші, що розчаровують. „Слава" — це сучасна політична трагедія з різними натяками; „Франческа да Рімині" сильні картини із середньовіччя; „Донька Юрія" дика трагедія з абруційських селян; „Смолоскипи під коршем" — несамовита пєса зі злочинами; „Корабель" пєса історії давньої Венеції, якби випереджувала його мрії про участь у війні та імперіялізм фашистівської Італії. Такі драми як класична „Федра" або „Мучеництво св Севастіяна" (написана по французьки) писані здебільша з думкою про якусь артистку і великі театральні ефекти. При всьому багатстві мови та сміливих поетичних образах Д'Анунціо рятує недостачу своєї уяви — красномовством і рутиною. Він умів робити із премієр своїх пєс — великі події, а проте не вніс у розвитку европейської драми таких цінностів як Гоголь, Ібсен, Чехов або Піранделло, — не мав навіть глибини споріднього з ним Гавптмана.

Великий Театр від 9-го березня

Доногоо?

Чорні люди з чорними думками.

РЕПОРТАЖ (IV.)
З ЦИКЛЮ: „ГАЛИЧИНА НЕ КІНЧИТЬСЯ В СОКАЛІ".

I.

Грубешів, лютий 1938.

Чудотворна холмська Божа Мати має сумне, чорне від смутку обличчя. Скорбна Мати. Дві переломані воскові свічки опромінюють святе лице жовтавим, неспокійним мерехтінням, відбиваючись у густій оливній крови пригаслих лямпад. У церковці зимно й темно. Людей мало, як захочеш. За вікнами скрипить під полозами саней сніг.

ЧОМУ О. ПЕТРО НЕ МОЖЕ СПАТИ?..

Старий, похилений, покорчений (погано зі здоров'ям, нерви, домить у кістках) о. Петро запрошує мене після вечірні переночувати.

— Зайдіть, будь ласка, не цурайтесь!

Йдемо. В малій хатині (колись дяківка) холодно й непривітно. Сидимо у верхніх одягах; о. Петро у старій, ватованій, подертій рясі — я в плащі. Дівчина (від сусіда приходить) подає нам чай. Пемо, гуторимо, взаємно припрошуємось до оселедця. О. Петро оповідає. Цікаво слухати.

Вийшов з села. Був дяком. По двацятьох роках добився свого: висвятили в діякони. Перед самою війною „удостоїли саном священника", призначили сюди, до Путятич. О. Петро почав бути „паном", добре було, що й казати!

— І ви тут, отче, без перерви?

— Та де там, не дай Господи... (здухайте, беріть оцей мясистий хвостик, ви молоді, апетит „конешно" маєте). Пережилося ріжне, але і добре... гей, гей...

О. Петро закашлявся довгим, тяжким кашлем, обтер уста хустинкою, оповідав.

Москалі казали виїхати у глибину Росії, перейшов зі своїм селом тисячі верстов, вернувся назад, без „матушки" й дітей. Поховав їх разом з десятками односельчан на довжезному шляху від Туркестану — сюди, шляху, яким ішли втікачі та їхній найвірніший друг — тамтмистий тиф. По війні було ріжно, але якось пережилося. Бувало іноді дуже важко, та Господь поміг перетривати йому й людям. Але тепер — погано, ще так ніколи не було. О. Петро говорить, що ночами ніяк не може спати.

— Так сильно вам, пан-отче, докучає цей артретизм?

Старий духовник болісно всміхнувся. Довго і нервово вертів у пальцях темну кульку з чорного, сільського хліба. Причин було багато: з людьми не вільно, як давніше, так як слід пастиреві жити, діти в школі не хочуть слухати, не хочуть зрозуміти свого батюшки, коли до них говорить по чужому, молодші священники стараються один одного перехитрити. Ех, стільки того...

— Аби Господь, нам милосердний дав діждати смерти; терпів, терпів і ще хотів би потерпіти, але чи видержу?...

Свічка, заткнена в шклянку, кліпає, догасаючи над кістяком зїдженого оселедця. О. Петро чомусь так сумно дивиться на неї..

ЧЕРВОНИЙ ПРАПОР ПОПРИ ЦЕРКВУ.

В тому селі солтис — перекінчик, а найкращі інтереси робить Вольфка Айзеннагель. Він приносить раз у тиждень телятину для батюшки і вчителів. Горілку теж у нього купують, але вивіска на крамниці виписана на солтиса (щоб „антижиди" не робили „погрому"). О. Спиридон, місцевий парох, має єдиного приятеля і дорадника — Вольфку Айзеннагля, доставця телятини з нелегального забою. Йому одному парох вірить, хлопам ніщо; не можна, комуністи!

В тому селі були колись інтелігенти: двох учителів і трьох студентів з Києва. Усі втікли в большевію і всі вже не живуть. Їх розстріляли за те, що під червоними мундурами забули загасити решту того вогню, що його запалив у них в революційних пяних роках жовто-блакитний прапор на якійсь там барикаді. Але в селі ніхто не вірить, що це все (з тим розстрілом) правда. Та де там, вони щонайменше — комісарі!

Коло церкви в тому селі росли колись високі ясені. На них щороку вішав хтось на першого травня червону шмату з кістяком і гаслами, від яких людям шуміло в головах. О. Спиридон знайшов спосіб: щоб історія не повторялася, зрізав усі дерева і голосно хвалився, що таки перехитрив большевиків. На чергового першого травня шмата теліпалась у вікні дзвінниці. Тепер у селі спокійно, тихо. Люди швидко лягають спати (календарів нема), а о. Спиридон зачиняє вікна на широкі дубові заставні. Під вікнами понуро вие пес.

ТРАГЕДІЯ ЗОЛОТОУСТОГО МІТРАТА.

О. мітрата я вже певно не побачу, а такби хотів!

Називали його золотоустим, бо такі проповіди людям говорив, що нарід його охоче слухав. Говорив голосно, згадував багато святих, вмів переконувати, та всеж деякі з духовенста дивувалися.

— Що ви властиво бачите в тих проповідях? питали взаємно один одного; так говорити кожний з нас потрапить.

А таки нарід любив слухати мітрата.

— По нашому говорить, добрий пан-отець, не дурно мітру має — казали вусаті хитрі селяни, гусаком ідучи зі схрещеними долонями під мітратове благословення.

Памятаю таке: в перехрещеній холмській катедрі на православну Пречисту правили латинську богослужбу. Гудуть органи, линуть переспіви, дзвонять ритмічними струсами дзвінків штивні, білі міністранти. Всі катедральні нави переповнені народом. Раптом десь з боку, з юрби висувається темна, чорна постать.., православний священник! Старий, сивий, похилений, з довгою, розвіяною бородою. В головній наві занімліло. Старець повільною ходою підійшов аж до вівтарних сходів перехрестився тричі, як каже православний звичай, клякнув і на очах задубілої чужої юрби поцілував бруду камяну долівку...

Міністранти перестали дзвонити. Зробилося тихо-тихо. В бічній наві з чиїхсь жіночих грудей вирвалось ридання. Потім органи заглушили все.

Перед катедрою зустрінув я мітрата. Іщиро тричі привіталися.

— Що ви тут робите, отче мітрате?

— Те, що й ви. Я тут вирік, хіба вам дивно? Під тою катедрою закопана наша доля.

— Але катедра не наша.

— Бог дав. Бог взяв, аби звідси (показав на серце) не взяли... Ви знаєте те місце із Шевченка, де говориться про церкву домовину...

Ми пішли на діл під православну церкву, між нарід. Мітрат говорив того дня проповідь. Чи доведеться мені таку проповідь ще раз почути?

Того дня місцевий декан видав урочистий обід для духовенства і запрошених почесних гостей. За столом засіли спільно: єпископ, духовенство, делегат старости, місцевий полковник, комендант поліції, старшини... Почалися промови. Найбільше патетично промовляли духовники, всі поганою, але урядовою мовою. Аж десь при кінці промовив і мітрат. Сказав, що говоритиме по свому, бо він на своїй землі і думає, що його зрозуміють. Священники і поліцаї почервоніли, зате полковник з видною пошаною подякував.

Згадується мені це все, коли приїхавши до села о. мітрата, не застаю його дома, бо він у місті, у лічниці. Нерви і серце не витримали. Що за причина? Проста. Єдиний син і єдина донька сивоголового мітрата покинули батьківську віру і перейшли на чужу.

Мій Боже, скільки таких історій трапляється у наших тихих сторонах! А сеж коли згадаю, що ті діти покинули старого батька для... посади — чомусь жаль мені сивоголового мітрата-проповідника. Що скаже він своїм парохіянам?

А може.., взагалі вже не промовить?

Роман Гучванович.

(Докінчення буде.)

В останній добі своєї творчости Д'Анунціо — націоналіст та імперіяліст, пробудник фашистівської Італії. У повісти „Може так, може ні" (1910 р.) передбачив свої майбутні геройства воєнного летуна. Підчас завойовницької війни Італії в Лівії у 1912 р. пише палкі оди, спрямовані проти Союзних держав. Поруч цього видає 3 томи своїх нарисів, роздумувань і новель друкованих у „Корієре делля Сера" п. з. „Леда без лебедя". У великій війні дає Д'Анунціо доказ, що вміє бути вояком, командантом і не вякатися смерти. Його поклики з 1915. р. „Для більшої Італії" випереджують промови Мусоліні. Памфлет проти Вільсона і тодішнього італійського уряду „Проти одного і всіх" (1919) збільшує його популярність. Лірична повість „Ноктурн" (1921) змальовує його болі по втраті ока на війні.

Фашизм із своєю перемогою поставив Д'Анунція на педестал. Поет зазнав усіх почестей від титулів графа і князя до державного пребагливого видання всіх своїх творів і становища Президента Італійської Академії після смерти Марконія. Як европейський письменник, він майже перестав істнувати, зате тимбільше зростала його слава національного письменника. Д'Анунціо вичерпав у своєму вербалізмі майже ввесь той запас красномовного патріотизму, яким користується у своїх маніфестаційних виступах і „писаннях" Мусоліні і всі підспівачі італійського фашизму.

Д'Анунціо висловив з великим талантом одну з найбільше характеристичних рис італійців спрагнених величини, закоханих у своєму красномовному палі, чванькуватих у своїй гордости, що навіть у хвилинах найщирішого геройства не можуть обійтися без жестів комедіянта.

З польської преси.

„Будівничі України".

Так називає „Слово Народове" (ч. 73. з 4-го березня ц. р.) б. львівського воєводу Боркоського та гр. Лося за їх становище в українській справі. Вони на нараді у „Варшавському Клюбі Сполечно-Політичному", що відбулася під проводом б. міністра Залеського і на якій міркували про майбутність Східної Галичини,

„здекларувалися як прихильники „конструктивної" методи в політиці з українцями, тобто політики будування України на польських землях" — пише „Слово Народове".

„Цю методу гр. Лось дорадже від початку нашої незалежности у всяких статтях, і тому десять літ присвятив їй окрему книжку. Вона полягає на тому, щоб якнайінтенсивніше підтримувати українців на кожному полі, особливо в ділянці українського шкільництва, щоб створити у Львові український університет, дати українцям самоуправу, але автор не каже, чи також іншим русинам треба признати такі самі добродійства. Гр. Лось добре знає, що ті русини, які називалися українцями, уважаються громадянами майбутньої української держави, яку вони мають намір збудувати на просторі сьогоднішньої східньої та південної Польщі, а взміру спромоги також на землях сьогоднішньої Совітської України, Румунії та Чехословаччини. Він отверто признає, що українці чекають на догідну для них політичну конюнктуру, яка дозволить їм виступити против Польщі та відібрати від нас ті землі, які вони самі вважають українськими, знає теж досконало, що це не українські землі, бо на них осіла від віків польська людність, що залишилася вірною Польщі і за цю свою вірність терпить від українців всякі знущання, переслідування та напади; не вважаючи на те все, він гадає, що дальше скріплювання українського сепаратизму — це найкраща політична метода у відношенні до них".

А на думку „Слова Народового" ця метода — це влекшування українцям переходу до вимріяного українського раю, як тільки надійде вижидана політична конюнктура. І „Слово Народове" ломить руки, що можуть між поляками трапляться такі одинці, що не бачать, в якому дусі виховується українська молодь, «яких не

відстрашують „терор, саботажі та інші злочини сепаратистів", і які дораджуючи таку політику у відношенні до українців, просто годяться на поступневу парцеляцію Польщі.

„Ми вже віддали 80% землі польської великої посілости на окраїнах Галичини українцям. Їм мало того, домагаються ще решти для себе і нарікають на „кривду". Даємо обильні підмоги їх товариствам і господарським організаціям зі шкодою для польських товариств. Уряд намагається розмістити їх інтелігенцію у школах і державних заведеннях, хоч багато поляків даремно цілими роками чекає на ці посади. Чим більші уступки їм робити, тим більші й нагальніші їх вимоги, аж до „відокремлення".

Все це написане зовсім поважно, як випадає у вступній статті такого поважного органу такої поважної партії, як ендецька. Щоб, Боже борони, хтонебудь не сумнівався, що всі українці сидять сьогодні на державних посадах в тому часі, коли багато поляків ходить без праці і посади.

„Слово Народове протиставить конструктивній методі гр. Лося свою:

„Льояльним громадянам, віримм без застережень Річипосполитій належаться рівні права і рівні користи без окремих вкладів. Громадяни нельояльні, що змагають до власних політичних осель, не можуть мати до держави ніяких претенсій, бо не можуть брати участи в будові держави, яку уважають за чужу".

Справа ясна. Розуміємо, чому „Слово Народове" так підкреслило у наведеній статті, що „українці мріють про власну державу". Це було потрібне до висновку, що **українці не можуть мати як українці ніяких прав у польській державі.** Цікаве, чи тоді, коли поляки — до війни — боролися за свої права у трьох займанщинах, вони не мріяли про власну державу, і то саме на тих землях, що були під займанщинами?

На цю статтю „Слова Народового можемо відповісти тільки те, що національних прав народу не можна опрокинути, чи хочби навіть підтримати, такою чи іншою методою чи політичною теорією, бо вони спираються на грунті, на якому нарід живе.

ПОСЕЗОНОВА ВИПРОДАЖ
ПЛАЩІВ і РАҐЛЯНІВ
ШАПІРА вул. Личаківська ч. 1.

НА МЕРТВІЙ ТОЧЦІ.

Переговори у справі англьо-ірляндського торговельного договору спинилися на мертвій точці; справу заключення договору відложать на необмежений час. Де Валера залишиться з рештою делегації в Льондоні до вівтірка.

МИЛО ОЛЕНЬ ШІХТ

Поліські руки.

Перед відкриттям вистави „Полісся" в Музею Наук. Т-ва ім. Шевченка б. п. м.

На небо лізе дикий місяць.
Болото курить, як наділо.
Його Господь назвав — Полісся.
А серце в нетрях заблудило.

І. Коровицький: Вірш в збір.

Так є. Місяць на Поліссі інший, болото інше і нетрі інші. І заблудило серце поліщука у тім всім і виріс поліщук інший, як всі українці, — а коли відчиняють у Музею Наукового Товариства ім. Шевченка етнографічну виставу Полісся, знаю напевно, що для неодного з відвідувачів буде вона справжнім „откровенієм". Бо не лежить Полісся ні за океанами, ні на якомусь з островів південного моря — лежить 500 км. від Львова і знаємо його менше, як Полінезію й ескімосів.

Духова й матеріяльна культура Полісся — своєрідна, високооригінальна. Це не оклепана Гуцульщина з її колірами й пестротою півдня, а щось суворе, холодне — щось з Півночі, де кожний мешканець мусить сам дбати про себе, куди не заїздить „культура" і де техніка та „цивілізація" починає щойно ставити свої перші кроки. Нема на Поліссі ні курортів, ні літніськ, ні автобусів, ні шляхів, але нема на автобусових пристанках дівчат у народніх строях, що за гріш готові побавити панича „регіональною" ласкою, нема гуртів, якому кинь б золотих, а він тобі аркана затанцює, нема тих типів, що з витканими на килимі портретами різних достойників мандрують до столиці. Замкнулося Полісся для „цивілізації" — тієї в лапках — на чотири спусти, живе не сьогоднішнім, а давниною сивою і за чотири спусти сховало скарби своєї примітивної культури та мистецької душі, на вид яких тільки відчинити рота й витріщити очі. І ось — ідіть і дивіться, львівські громадяни! Пізнавайте серце й душу Полісся, оцінюйте творчі руки, що десь там — серед вільхових лісів, серед багон і мокликів, у хижі при каганці з сушеного вюна, насіленого на нитку — витворюють чари і цінності. Ще

Коли чисте небо простягло свій бальдахим над барвистими левадами і коли Адрійське море аснїло від сонця і помаранчевих вітрил, коли на вулицях метушилися заняті люди, він сидів понад дахами своїх дзвонів як шуліка — бездільник, з лицем притупленим до своєї Вовчиці — страшної і величної звірюки, що раз уже пошматувала йому чоло.

* * *

Одного травневого пополудня вони зустрілися під горіхами, коли небо у своєму зеніт переливалося всіма барвами опалю, а на захід фіолетовими цятками. Зольфіна підспівувала — косила траву для корови. Весняні пахощі запаморочували, як солодкий осінній яблошник. Коли вона схилялася вперед, блюзка відставала і приставала до її тіла, яки пестилася і Зольфіна від цих пестощів жмурила очі.

Біяске підійшов до неї похитуючися, а шапкою на бакир, а гвоздиками за вухом. Він не був поганий; мав великі, чорні очі, дивно сумні чи тужливі, наче хижаки у клітці, а в голосі щось дивно привабливого, якусь глибину нелюдську — не вмів йому надавати модуляції, ні м'якости. Тільки серед своїх дзвонів у самотности відналодив у свому голосі повні металеві звуки.

— Що чувати Зольфіно?

— От кошу траву для корови батька Михайла...

— Ах, Зольфіно. Чуеш, як чудово пахне? Я був на вежі і бачив чозна серед вітру і чув тебе внизу, як співала „Гей квіти у траві..."

Біяске побліз і нахилився до рослинного

ГАБРІЄЛЄ Д'АНУНЦІО.

Дзвони.

Березень приніс йому муки кохання. Біяске кілька ночей навіть очей не прижмурив і відчував, як усе тіло його пече, свербить і коле, якби крізь шкіру продиралися терня, галузки та цілі кущі диких рож. До його кімнатки на підданші втискався, невідомо звідки, свіжий і сильний пах рослинних соків, молодого терену і розквітлих мигдалових дерев...

Клявся святою Варварою! Коли бачив Зольфіну востаннє, вона спиралася на пень мигдалового дерева і стежила за вітрильниками на повному морі. Над її головою повисла у соняшному сяйві білобальсамічна хмаринка квіття, довкола хрилював розквітлий синій лен, в її очах квітли дві незабудьки, а в серці — теж певне росли квіти.

Біяске на своєму нуждєнному леговищі знову роздумував про променисте сонце та про безмежне весняне прядиво. Далеко на обрію заблищала смуга Адрійського моря у перших несмілявих ранніх проблисках, коли він устав і по деревлянних сходах пнявся аж до ластівяних гнізд — на верх дзвінниці.

Там нерухомо висіли три дзвони прикрашені арабесками — три кришеві тіла, що ждали Біясковоі руки, коли вона їм скаже звугудіти тріюмфальними звуками у танковім віддиху.

Біяске хопив за шнури. За шарпком струснувся до глибини найбільший дзвін Вівчиця; відкрив свою величезну пащу, закрив і знову відкрив, хвиля металевих тонів, що випереджувала протяжний шум, виплила понад усі дахи, а вітер поніс її вниз — цілим побережжям. Звуки перевалювалися щораз швидше. Криця оживала — нагадувала щось страшне, що шаліє гнівом або коханням; колихалася загрозливо в один і другий бік з розявленою пащею, і чути було в ній два глибокі тони, які супроводило раз-у-раз бурмотіння. Нараз урвався ритм, рух пожвавішав і перейшов у мелітенську, чисту як кришталь, гармонію, що могутньо гуде у просторі. За цим чути інший звук — це музика Сови — хрипкий, шерсткий, розбитий тон, якби щось клапало серед виття хижака. Ще далі прискорене темпо Співачки — веселе, ясне, живе, як грудки граду на кришталевій банї. До них приєднуються звуки дальших дзвонів, що прокинулися. Там унизу, з червонастої вежі Сан Рокка між дубами, з вежі Святої Терези — мелітенської, відламаної голови цукру, із дзвінниці Сан Франко, з манастиря ...десять-пятнацять металічних голосів, які веселу, могутню мелодію недільного гимну несуть полями у переможному сяєві ранку.

Цей гомін пянив Біяске. Треба було бачити того кістлявого, нервового парубка, з великою червоною близною на чолі, як причеплений, мов малпа до шнурів, працював рамснами, ввесь задиханий, давав себе нести своїй улюбленій Вовчиці і як вилазив аж під дах, щоб передати Співачці останні два удари, коли ті дві приборкані потвори глухо бурмотіли.

Там угорі він — король. Його звали божевільним, але він почував себе королем і поетом.

олну перлину з багатої етнографічної скарбниці українського народу побачите!

*

На Поліссі доволі побути тиждень, щоб переконатись, як справді відстало воно від нашої доби. „Країна кам'яної епохи" — не пусте слово, коли бачите села, до яких можна доїхати тільки водою і на човні, довбанім з одного пня, отже найпримітивнішім човні світу. Хати мають одне маціське віконце і в багатьох випадках вогнище серед хати, тому вся хата від цього закурена, брудна, задушлива. За хатою побачите ще „борті" — найстарший зразок вулика з дуплового пня, з отвором збоку; такі борті побачите і високо в лісі на дереві й денебудь на вербі біля ріки.Власне про такі „борті" згадує і „Руська Правда" і „Литовський Статут". Поруч „борті" найдете ще деревляну, примітивну „соху", віз, у якому даремне шукатимете залізного цвяшка, і врешті борону, якої ніба в цілій Європі нема: в деревляну крату посаджувані деревляні кілки і все те міцно повязане березовим ликом. Одну таку борону бачив я на подвірі господаря, що був на війні і бачив чимало світу, навіть хату мав — одиноку в селі — криту черепом та з високими вікнами.

Полісся взагалі влаштувалось і живе так, якби не було залізниці, торговлі й фабрик. Воно є ще в тій стадії, коли кожний заспокоює свої потреби сам і з тих матеріялів, які є під рукою. Отже дерево, глина, кора, солома, конопляне та льняне волокно. Сокира, пилка й ніж — це одиноке залізо на Поліссі, де все, від одежі до господарського приладдя зроблене в хаті, руками самого поліщука. Коли я був у „Поліському Музею" при головній вулиці в Пинську, до речі — музею, що не в наших руках і де є кілька тис. експонатів до етнографії — це можна було ствердити наглядно. Найпримітивніші жорна світу — вигнений півпень з двома округлими камінцями — були ніби символом матеріяльної культури Полісся, що дала крім цього деревляні гудзики, деревляний гребінь, деревляну люльку, також ложки, черпаки, вили, граблі, лопати, заступи, сани, навіть деревяний мозділр і деревляний ковбан на рибу: дзюе нецьок, діркованих, зішитих ликом, з дверцятами на завісах з лика. Попри це — деревляна сільниця, дійниця, миска, ведро й цебер....

Лико? Кора береан? Руки поліщука і з цього сирого матеріялу виплітають чудові коробки на їжу, кошики, табакирки, пастирські труби і підставову обуву — личаки. Це не те, що гуцульський шкіряний ходак, який все таки дає запоруку проти холоду й вогкости: поліський личак — незугарно заплетене коритце, з дірами, крізь які можуть безпечно бігати миші, звязане мотузком. Тому й онучі поліщука звяжди до півлитки мокрі і тому такий частий на Поліссі гостець, зокрема у старих. Але ріжниця є: на ходак мусить гуцул купити шкіру, а личак зробить собі кожний поліщук сам.

Дерево — найважніший сирівець поліського побуту. Поруч нього виступає глина, що є вже своєрідним „вищим ступнем" поліської культури, бо вимагає все таки варстату. І ці варстати — гончарські — є. Примітивний „струг" до стругання глини та „круг", обертаний ногою. З „круга" трудящі руки поліщука здіймають всякі „макотри", „гладишки", „млечарники", „хлебниці", „вареніци", „яічніци" й багато інших, ріжновидних посудин, всі блідожовті, рідко коли поливані, з нештудерним орнаментом викопалин: проста біла лінія, кілька ліній, щонайбільш хвилястих. Та є серед поліських гончарів і мистці: роблять вони кафлі, примітивні ліхтарі, навіть фігурки-забавки і статуї святих.

І нарешті — ткацтво. З простим, найпростішим варстатом світу, в якому основа йде не поземо, а доземо. Такий варстат — це вже домена жінки і на ньому вони вичаровують те, що на Поліссі найкраще: взірчасті, грубонитні „радюшки" до спання, на постіль, на стіл, чудово витказі рушники, полотно на спідниці й фартушки, що має виткані взори, „намітки" на голову, крайки. Орнаментика на всіх виробах — геометрична, колір її при полотні червоний, але в „радюшках" дуже цікавий комбінаціями: жовте з фіолетом, сіре з рожевим, зелене з бронзом. Ці тканини, зокрема ті, які я бачив мимохіть на жінках (ткані уставки сорочок, долиною спідниці) та у „клунях" на жердці — незвичайні своєю красою. Вони мабуть одиноке, що на Поліссі не сіре, бо є і сіре сукно, биге з вовни, на мужеські й жіночі „світки", рукавиці й ін. Не дивуюся, що є мода на ці твори жіночої руки: самі побачите на виставі в Музею Наук. Т-ва ім. Шевченка, чи красою, гармонією і свіжістю кольорів та орнаментикою може з ними конкурувати киіська тандита.

І оце булоб уже все, якби не згадати ще багатої рибальської культури Полісся, з її сітями, кошами, „ятірами" (деж його й бачити цю культуру, як не на Поліссі?) та — я сказав би — „культури соломи": чудові збанки, горшковаті „баклажки" й великі „бодні" на збіжжя, зроблені з соломи, точніше, з її валочків, вязаних і плетених ликом.

А якщо перейти до тих виробів поліщука, що звязані з його духовим життям, з його радощами і смутками — то вони виявлені теж цими сирівцями, які є під рукою поліщука: у згаданім „Поліськім Музею" в Пинську, бачив я кількадесять зразків її — це грубо різьблені фігури святих з дерева (дуже характеристична серед них „Скорбний Христос", що сидить у терновім вінку, підпертий рукою) та з глини, усякі пташки, „голубці" й дитячі іграшки, сопілки ріжної довжини та кручені з кори труби, колядницькі „звязди" й вертепи, весільні „китиці" і дуже цікавий експонат — примітивний

барометер з галузки ялівця. Це вигнена галузка цього куща, прибита на дощечці в одному розі і звисає на неї перекутнею. Мабуть дерево ялівця корчиться у вогкости, вигинається й показує ріжні різки на дощечці — на дощ, на погоду, на хмарно. Просте, але яке штудерне, коли брати під увагу все Полісся!

*

Це цільки мої враження — те, що бачив на власні очі підчас короткого побуту на Поліссі. Живе Полісся своїм життям, мало відомим нам, коч братне воно нам мовою, піснею, звичаями, наше спільним минулим, кровю і землею. Створило Полісся, найбільш на північ висунена частина наших етнографічних земель, окрему, пребагату та прецікаву культуру і дає воно цією культурою доказ, що в кращих умовинах, під щирою та сердечною опікою, цвісти йому і розвиватися.

Дуже добре сталося, що Львів побачить таке наше Полісся: непідшмінковане чужою шмінкою, а таке, як воно було, є і буде.

Осип Матейко.

ЗА ОКЕАНОМ.

ВЕЛИКИЙ ВЕЧІР УКРАЇНСЬКОЇ МУЗИКИ.

Під протекторатом Комітету українських національних організацій міста Ню Йорку відбувся там 13. лютого концерт наших артистів Марії Сокіл та Антона Рудницького. Велика саля була переповнена. Артистів представив адвокат Михайло Пізнак. Програма концерту складалася з двох частин. Після першої частини А. Рудницький у короткій промові пояснив ціль збірки фондів на Українську Лічницю у Львові. В часі перерви збирали жертви на цю ціль.

Між творами Барвінського, Василенка, Людкевича, Лисенка й Гайворонського Марія Сокіл відспівала теж арії з опери „Мадам Батерфляй" Пучінія, з опери „Захар Беркут" Лятошинського та з опери „Довбуш" А. Рудницького.

Наш відомий музика, що перебуває тепер в Америці, Михайло Гайворонський, написав про цей концерт наших артистів рецензію в нюйорській „Свободі", з великим признанням для артистів. Між іншим підкреслив, що оперові арії з нових наших опер звернули на себе особливу увагу та що у звязку з цим виринула думка, щоб ці опери виставити за океаном. Треба замітити, що опери А. Рудницького „Довбуш" ще ніде не ставили; композитор щойно викінчує музику до лібретта, що його написав покійний молодий поет Б. Антонич.

ПРАВОСЛАВНІ УСУНУЛИ АДАМА ФИЛИПОВСЬКОГО.

Нюйорський російський щоденник „Новое Русское Слово" подає до відома, що православний „митрополичий совет" в Ню-Йорку усунув Адама Филиповського як „карпаторусского епископа". Він був у Філядельфії, а тепер митрополит Теофіль доручив цю дієцезію пітсбурському епископові Веняминові.

Адам Филиповський, син священника з Рогатинщини, як московфіл перейшов був в Америці до московського православя

Якщо ми не занедбаємо нашого обовязку й вишлемо Рідній Школі з нагоди Різдва БІЛЬШИЙ ДАР НА КОЛЯДУ, то й вона зможе сповнити свій обовязок супроти української молоді: виховає її на добрих громадян.

запаху трави шукаючи Зольфіних рук, а вона почервоніла, як жаринка.

— Може тобі помогти? — спитав хрипко.

Дві ящірки перебігли під ногами. Біяске зловив Зольфіну за руку.

— Пусти мене, Біяске! — крикнула дівчина, якби вмліваля.

Потім притулилася до нього, дозволила йому цілувати себе і повторяючи: „ні! ні!" — надставляла йому уста, як вишні.

Їх любов росла із травою, трава росла, як хвиля, а серед тої зеленої хвилі Зольфіна у червоній хустині нагадувала буйний мак. Якою погодою дихали її пісеньки під рядом низьких яблінок і білих морв, серед кущів сплетених прочитаном, серед жовтої розсади на полі, коли їм із вежі Святого Анточія супроводила весело Співачка.

Та одного дня, коли Біяске чекав на неї при джерелі з білими левкоями, вона не прийшла. Лежала в ліжку на чорну віспу. Коли дізнався про це, захитався більше ніж тоді, як Вовчиця розшматувала йому чоло.

А проте мусів вилізати на дзвінницю і напружувати рамена, щоб тягнути шнури від дзвонів, коли зневіра підходила до його серця, у Цвітну неділю, у ту прегарну, сонячну пору маслинових гілок, барвистих суконь, хмарок кадила, молитов і пісень, тоді як його Зольфіна хто зна які мусіла переходити муки. Мати Небесна, які муки!

Страшний час настав для нього! Як тільки сутеніло, Біяске крадькома підходив під дім недужої, зупинявся на хвилину під закритими вікнами, звідки прозирало світло і очима запухлими від сліз вдивлявся у тіні на шибах. Надслухуючи притискав рукою серце, щоб не тріскло з болю, згодом відходив і знову кружляв недалеко як навіжений або втікав на дзвінницю. Довгі години вночі сидів непорушно при дзвонах, скоцюрбившись, блідий, як смерть. Під ним у місячному сяєві, серед вулиць залитих тишею ні душі; перед ним похмуре море з покучерявленими хвилями, що одноманітним шумом розбивалися на німих берегах; над ним — небо.

А там унизу під дахом ледви помітним лежала у смертній боротьбі Зольфіна непорушно простягнена на ліжку з лицем обсипаним коростою і вередами — майже чорна, німа, при блідій свічці, що блідла від світанку, у супроводі молитов і плачу. Двічі чи тричі піднесла важко ясноволосу голову, якби хотіла щось сказати, але слова завмерли в її горлі; забракло їй віддиху, довкола неї потемніло. Порушила устами, захрипіла, як придушене ягня, задеревіла і захолола.

Біяске відвідав свою одну покійну. Задубілий дивився на домовину вкриту запашними квітками, під якими лежало тіло молодої дівчини, вкрите білою габою, все опоганіле. Непомітний в юрбі дивився хвилину і вернувся на дзвінницю. Зупинився в половині деревляних сходів, схопив за шнур Співачки, зробив зашморг, заложив його на шию і дав себе пірвати у простір.

Розгін від тіла висільника був причиною, що нараз серед тиші у Велику Пятницю люди почули короткий, срібний, веселий голос Співачки, коли ластівки зпід даху дзвінниці зринули до сонця.

Перекл. м. р.

Державний і приватний урядник

може мати свій власний дім, коли заощадить на те в

ЗЕМЕЛЬНІМ БАНКУ ГІПОТЕЧНІМ У ЛЬВОВІ

вул. Словацького ч. 14. — (філія: Станиславів, вул. Собіського 11).

Українські інтерпеляції в соймі.

На пленарному засіданні сойму 3. березня ц. р. внесено від У. П. Р. такі інтерпеляції:

1) **Посла д-р Степана Барана** до міністра віроісповідань та освіти в справі нагаду студентів боївкарів з польського народово-демократичного табору на проссемінар української мови проф. д-ра Янова при гуманістичному виділі львівського університету у Львові в дні 25. лютого 1938 р. Про цю інтерпеляцію подали ми вістку в ч. 47 „Д'ла".

2) **Посла д-ра Степана Барана** до міністра комунікацій в справі відібрання залізничої апаски учням та ученицям осьмої гімназійної клясн давнього устрою з правами державних шкіл приватної кодукаційної гімназії Товариства „Рідна Школа" з українською мовою навчання в Тернополі.

3) **Посла Зиновія Поленського** до міністра внутрішніх справ і міністра комунікацій в справі побиття Івана Городиського постерунковим державної поліції Янішевським з постерунку в Янові коло Теребовлі на залізничій стації в Деревяці коло Теребовлі.

УКРАЇНСЬКА ЩАДНИЦЯ В ПЕРЕМИШЛІ
ЄДИНА
Українська Каса Ощадности
з правом пупілярности веде банкові чинности.
Чекове конто ч.144.755.

В обороні Церкви та її Голови.

ТАКІ ВИСТУПИ НЕ РОЗІБЮТЬ ЄДНОСТИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ.

Представники всіх центральних і місцевих культурно-освітніх та економічних установ міста Журавна, протестуючи проти нападу пос. Войцеховського на нашу Церкву та Митрополита Шептицького, заявили:

„Наше обурення не має меж, бо цей посол, послуговуючися неправдивими аргументами, образив наші найсвятіші релігійно-національні почування, тимбільше, що цей посол увійшов до сойму з нашої округи.

Та нехай п. Войцеховський знає, що його виступ та цього роду праця не розбє єдности українського народу, навпаки скріпить її, бо ми всі добре знаємо, яка мета цього виступу.

„Зазначуємо при цьому, що не дозволимо глузувати собі з наших святощів і з найбільшого нашого релігійного провідника Митрополита Андрея, але навпаки прирікаємо Йому святочно, що зі синівською любовю і послухом будемо стояти при Ньому і йти за Його проводом для добра нашої Церкви і цілої української нації".

„ПРИРІКАЄМО ЗОРГАНІЗОВАНО СКРІПЛЮВАТИ НАШІ СИЛИ".

Представники українських установ у Микулинцях, зібрані на спільному засіданні 13. лютого ц. р. у справі нападу пос. Войцеховського на греко-католицьку Церкву та її Голову Митрополита Андрея, ухвалили таку резолюцію: „Схвильовані нечуваним виступом посла Войцеховського проти Найдорожчої Особи Вашої Ексцеленції, складаємо Вашій Ексцеленції як Найдостойнішому Голові української греко-католицької Церкви, вислови найглибшої пошани й повного віддання та рівночасно прирікаємо дальше зорганізовано скріплювати наші сили в обороні Церкви і народу". Цю резолюцію переслали Ексц. Митрополитові.

МАНІФЕСТАЦІЯ ГРОМАДЯНСТВА СКАЛАТЩИНИ.

Дня 1. березня ц. р. зійшлися громадяни скалатської землі, щоб засвідчити свою вірність і відданість Ексц. Митрополитові Шептицькому. У місцевій церкві 12 священників відправило Службу Божу в наміренні Митрополита, в часі якої о. Цимбала виголосив зворушливу проповідь. Після Служби Божої в домівці читальні „Просвіти" відбулася дальша частина маніфестації Д-р Михайло Мельник виголосив реферат на тему „Роля духовенства в нашому національному відродженні". Потім дир. Олександер Білевич зреферував справу виступу посла Войцеховського. Окликами „слава" громадянство Скалатщини заявило свою любов і привязання до нашого Князя Церкви.

Зібрані ухвалили резолюцію, в якій заявили, що прилучуються до всенародного протесту проти нападу на нашу Церкву та її Архипастиря.

ПРОТЕСТ ГРОМАДЯН ЛАНІВ І ЗАПЛАТИНА.

В Ланах (13. лютого ц. р.) і Заплатині (15. лютого ц. р.), стрийського повіту, відбулися маніфестації в честь Митрополита Шептицького, як протест проти виступу посла Войцеховського. В одному і другому селі відбулися торжественні Служби Божі в наміренні українського народу й Митрополита Андрея, підчас яких виголосив проповіди місцевий парох о. М. Цурковський. По Службі Божій зібрали в Ланах 10 зол. на „Петрів Гріш", в Заплатині 9 зол. на шпиталь ім. Митрополита Шептицького.

Після Служби Божої відбулися в обох селах сходини громадянства, на яких зібрані ухвалили протестаційну резолюцію. Протест підписали всі місцеві установи та 320 громадян

—o—

По широкому світі.

Німецький канцлер Гітлер запропонував британському амбасадорові у Берліні англо-німецьке пресове порозуміння.

Австралійський уряд рішив покрити третину коштів переїзду англійських емігрантів до Австралії. Другу третину покрие британський уряд.

У румунській пристані Галач будують смугу вільну від мит коштом 60 міл. леїв.

Еменський князь Сейль ель Іслям аль Гусейн приїхав до Риму, де прийняв його міністр.

Фінляндський уряд рішив загородити кільчастим дротом 115-кільометровий відтинок совітського кордону.

Румунський воєнний суд у Чернівцях засудив 8-ох жидів на 2 до 5 років примусових робіт за комуністичну діяльність.

Італійська ескадра зложена з 2-ох кружляків та кількох менших кораблів причалить завтра до Лісабони.

Ділом ушануйте память тих, що своїм зусиллям та терпінням поставили нас у ряд націй.

АНТІН РУДНИЦЬКИЙ.

Моріс Равель.

(Посмертна згадка).

Клівленд, Півн. Америка, в лютім.

Сиджу в „Северенс Гол", чудовій, розкішно влаштованій концертовій салі клівлендської фільгармонії. На естраді, залитій світлом, грає стокільканацятьособова орхестра цієї фільгармонії, одна з найкращих пяти орхестр Злучених Держав Півн. Америки; диригує Артур Родзінскі, мій знайомий ще з „давніх" львівських часів, сьогодні один з найславніших американських диригентів. У темній салі, крім мене, ще тільки три особи: мадярська співачка Роза Павлі, сензаційна виконавчиня „Електри" в минулотижневій виставі опери Ріх. Штравса в „Метрополітен" в Ню Йорку, українська співачка Марія Сокіл і радіо-спікер. Бо цей концерт, це „радіогодина": „Нешенель Бродкастінг Компані", або у скороченні „Ен. Бі. Сі", найбільшого радіевого підприємства в Америці, що трансмітує цю годину на всі свої стації. Тому на салі нема нікого, крім нас трое гостей і спікера, який тут-же на салі заповідає до мікрофону точки і пояснення.

Сиджу, слухаю як диригент і орхестра Равеля блискуче інтерпретують другу сюїту із „Дафніс і Хльое", один з найбільших віртуозних творів сучасної орхестрової літератури, слухаю його пренїжну, розмріяну „Павану" і думки кружляють коло автора цих творів, який нічого більше не дасть вже музичній літературі ні віртуозного, ні ніжного й розмріяного... Пригадується знайомство з ним-же Равелем — спершу листовне, як я виставляв його „Еспанську рапсодію" у балєтовій формі в Харківській опері, потім особисте, підчас приняття у французького консуля по концерті Равеля у Львові, перед шести роками. Пригадується цей невеличкого росту, худенький, гладко виголений, сивий панок, аж занадто елеґантний в одязі і манерах, який всеж забував всю цю „дистинґованість" при першій нагоді, коли хід розмови почав його справді цікавити: тоді виходила на верх вся живучість його ґалійської вдачі, ввесь його темперамент і стихійність, які проявлялися в живій, нічим не стриманій, типово французькій жестикуляції рук і міміці лиця.

У французькій музиці були останні два роки справді трагічні. Після смерти двох найбільших органістів, Відора і Віерне, після смерти великих композиторів Альберта Русселя, Ґабріеля Піерне і Поль Дюка — тепер найбільша втрата: Моріс Равель. Він був найбільшим із них всіх, нетільки силою і всебічністю таланту, але й його досконалістю. У своїх вчасних творах вступив він, одночасно зі своїм конґеніяльним товаришем Кльодом Дебіссі, на шлях імпресіонізму. Та коли Дебіссі залишився вірним аж до смерти цьому напрямкові, якого він став найкращим представником, то Равель у пізніших своїх творах чимраз дальше відсувався від імпресіонізму, навязуючи до старої клясичної французької музики, до Рамо і Куперена, у формі і в тематиці. Не перевищивши Дебіссі інвенцією, він перевищив його богатством гармоніки, оригінальністю тематики і передовсім: просто клясичною пропорціональністю і зрівноваженням форми. Становище Равеля у французькій музиці можна порівняти до становища Анатоля Франса у французькій літературі: вони оба зуміли зєднати у своїй творчости клясичну достойність, шляхотність і міру з тонкістю, поетичністю і рафінованістю сучасних настроїв.

У цій тонкости і поетичности настроїв, у цілій „жанровій" настроєвости, Равель був чи не найбільшим мистцем нинішньої музики взагалі. Саме ці твори здобули йому світову славу — дарма, що вони стали на початку нашого століття причиною „кабінетної кризи" в дирекції паризької консерваторії, яка покінчилася тим, що консервативний директор Дібуа уступив і на його місце призначили нового, Форе. Ці початкові твори Равеля — блискучі фортепіянові „Гри води", клясична „Сонатіна", „Дзеркала", „Сентиментальні вальси", смичковий квартет, цикль пісень „Шехерезада" — разом з творами Дебіссі, найбільше вплинули на розвиток таких визначних французьких композиторів, як Форе, Шабріє і Саті.

Підчас коли дві опери Равеля „Еспанська година" і „Дитина і злі ворожби" не здобули більшого успіху поза романськими краями, то його орхестрові твори стали голосними в цілому світі. І дивно, що цей розголос здобули не тільки оригінальні орхестрові твори, як „Вальс", „Еспанська Рапсодія" чи дві сюїти з балету „Дафніс і Хльое", але й твори, написані в оригіналі для фортепіяну на дві або чотири руки, які Равель потім інструментував: „Ґріб Куперена", „Поранна серенада", „Павана" та „Моя мати — гуска". Дивно — бо в історії музичної літератури такий випадок рідкий і небуденний. Його можна пояснити не тільки віртуозністю інструментації Равеля і богатством його орхе-

Прага не признає Берлінові права опікуватися німецькою меншиною в Чехословаччині.

ЕКСПОЗЕ ПРЕМ. ГОДЖІ.

Вчора (пятниця) вполудне виголосив прем. Годжа у чехословацькому парляменті експозе на тему закордонної політики, зокрема взаємин з Німеччиною.

Годжа зареагував на недавну промову мін. Ґерінґа з погрозами на адресу сусідів та на одну частину Гітлерової промови, у якій канцлер заявив, що Німеччина має обовязок опікуватися німцями — громадянами чужих держав. Годжа вважає це амішуванням у внутр. справи Чехословаччини, яка хоче мира, але заатакована буде боронитись усіми силами.

Австралія та Південна Африка

за англо-італійськими переговорами-

МУСОЛІНІ ПРОПОНУЄ НЕҐУСОВІ УПРАВУ КІЛЬКОХ АБІСИНСЬКИХ ПРОВІНЦИЙ.

Австралійський премієр зложив заяву, якою вповні підтримує політику Чемберлена у справі італійсько - британських переговорів.

Подібну заяву зложив недавно премієр Південної Африки.

„Дейлі Геральд" подає сенсаційну вістку, що Мусоліні запропонував неґусові управу кількох абісинських провінцій, якщо він зречеться своїх прав до краю. Цю пропозицію буцімто зробив неґусові мін. Галіфакс.

До українських громадян Волині й поза Волинню.

Кілька слів про кооперативу „Український На родній Дім у Луцьку".

Кооператива „Український Народній Дім у Луцьку" заложена давно, але інтенсивну діяльність розпочала вона щойно перед півтора роками. За той час провід кооперативи приєднав 100 нових членів, які вплатили на уділи 6.000 зол. Майжеж щодня зголошуються нові члени. Всіх членів є вже понад 140. Уділ у кооперативі 5 зол., вписове 1 зол.

Члени кооперативи розуміють, що 5-золотовими уділами вибудувати відповідний дім неможливо, тому-то, маючи на увазі значіння власного будинку, декларують і вплачують по 20 уділів, себто по 100 зол. Лише матеріяльно неспроможні члени вплачують 1 уділ з тим, що потім число своїх уділів збільшують. Найчастіше задекларовані уділи вплачують місячними ратами по 10 зол. Але є і такі члени, що відразу вплатили на уділи по 100 і навіть по 200 зол.

Кооператива „Український Народній Дім у Луцьку" має в найближчому часі набути площу під будову дому, але зустрічає деякі трудноші, бо ціни на землю в Луцьку дуже високі. Якби українські громадяни Луцька й околиць і ті, що живуть в інших місцях Волині й поза її межами, зрозуміли вагу власного будинку, то його можна булоб мати до одного року. На жаль, так не є. 75 відсотків уділовців — це бідні, але дійні люди; найменше-ж нараховуємо серед членів людей заможних.

Хочемо вірити, що від нині всі наші громадяни стануть до будови власного дому в Луцьку, бо цей дім потрібний нам усім і буде потрібний черговим поколінням.

Деякі українські громадяни виїхали з Волині в різні сторони і, можливо, в нових місцях осідку беруть участь у розбудові українського життя. Але ця обставина, на нашу думку, не звільняє їх від морального обовязку причинитися й до розбудови життя на Волині, тим більше, що Волинська Земля, яка колись пригортала їх до себе, може статися, пригорне їх ще й у майбутньому.

У звязку з недалекими загальними зборами кооперативи „Український Народній Дім у Луцьку" звертаємося з горячим закликом до українських громадян усіх міст і сіл — вступати в її члени і прискорити справу будови українського дому в Луцьку.

Гроші на уділи можна вплачувати до каси кооперативи „Український Народній Дім у Луцьку" або до Центробанку у Львові на конто ч. 12233.

Луцьк, 1. березня 1938 р.

Володимир Островський — голова Надз. Ради. **Роман Клос, Іван Личик, інж. М. Нищий** — члени Управи.

Земля в польські руки.

УХВАЛА СІЛЬСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ОЗОНУ В КОЛОМИЇ.

В Коломиї відбувся перший зїзд сільської організації Озону, на якому ухвалили між іншими таку резолюцію:

„Зібрані уважають костел і польську школу за підстави національного життя та рішають спрямувати всі свої сили на будову костелів і каплиць та на творення нових римо-католицьких парохій. Зібрані, признаючи землю підставовим варстатом праці польського села, вирішили змагати до того, щоб польська земля безумовно переходила в польські руки".

—o—

Домагаються польського єпископства у Станиславові.

Дня 3-го березня ц. р. в архиєпископа Твардовського була делеґація Озону з терену Східної Галичини, яка просила, щоб архиєпископ допоміг своїми заходами до створення єпископства латинського обряду у Станиславові. У складі делеґації були: Михайло Свйонтецький, голова округи ОЗН у Станиславові, проф. д-р Адам Фіщер, голова національно-віросповідної секції ОЗН у Львові, м-р Котлярчик, президент міста Станиславова, П. Санойца, президент міста Коломиї і Йосип Андровський, посадник Надвірної.

Архиепископ Твардовський заявив, що признає вагу справи, особисто ставиться до цього домагання дуже прихильно та якнайгарячіше підтримає його, де треба.

Львівський „Дзенник Польскі" підкреслює, що ця акція Озону має велике не тільки релігійне, але й національне та державне значіння для поляків, що живуть на терені майбутнього єпископства.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Ч. 41. Понеділок. 5. березня (22. лютого) 1888.

ДОКАЗ, ЩО СТОЇМО НА ДОБРІЙ ДОРОЗІ.

У другій частині статті п. н. „Розмовмося" — „Діло" далі відповідає на безприкладно напастливу та лайливу статтю „Дневника Варшавского", що крім „Народньої Ради" накинувся й на „Просвіту". Цю статтю „Діло" кінчить так:

„Наговоривши всяких чемностей кінчить „Дневник Варшавский": „Без сумніву українофіли подлі розумом і духом". Чим не гарна незабудька для нас у цій пахучій китичці? Справді, почувши всі ці чемности, можемо запевнити „Дневник Варшавский", що коли чим, то цією статтею міг він розвіяти всякі ілюзії і у своїх галицьких приятелів і взагалі у Славянщині! Та всеж радимо „Дневникові Варшавскому" не припиняти початої праці. Його скажена лють буде для нас завжди доказом, що стоїмо на добрій дорозі і ободрить нас до дальшої витривалої праці".

ВІСТКИ З УКРАЇНИ.

У фейлетоні під цим наголовком кілька вістей про українські театри Старицького, Кропивницького Василенка й Андрієвської. Старицький саме у цьому часі був зі своїм театром у Петербурзі (довше як місяць), де ставив такі пєси: Наталка Полтавка, Назар Стодоля, Гаркуша, Кум мірошник, Святаня на вечерницях, оперету „Утоплена", драматичну оперу „Ніч під Івана Купала" (Шабельська-Лисенко), комедію „Пилип Музика" (Старицький), пєсу „Світова річ" (Олена Пчілка), водевіль „По модному" (Старицький), „Не знавши броду, не сунься в воду", „За Немань іду", „Не ходи Грицю на вечерниці". Театр Кропивницького грав тоді в Одесі; Василенка в Польському Королівстві, щойно зорганізована трупа Андрієнкової мала почати виставу в Харкові.

АРЕШТИ В КИЄВІ.

„З Росії дістаємо вістку, що в Петербурзі поліція дослідила нитку змови підготовуваного на 1-го марта нового атентату на царя. Ближчі дані покищо невідомі, але це факт, що внаслідок цього досліду поліції пішла у Петербурзі, в Києві та в інших містах велика поліційна нагінка. Всюди переводили багато ревізій і заарештували багато людей, особливо студентів, розуміється невинних. Ця вістка стоїть без сумніву у звязку з недавнім повідомленням віденського бюра „Корресп. де ль' Ест" про арештування студентів університету св. Володимира".

Перед новим політичним процесом у Золочеві.

В понеділок 7. ц. м. починається перед судом присяглих у Золочеві новий політичний процес. На лаві підсудних засядуть: 22-літній **Ілля Кук** з Красного; 2) 28-літній **Володимир Качор** з Лисинецьких Пасік коло Львова; 3) 24-літній **Петро Дзядига** з Ремезівець, пов. Золочів; 4) 30-літній **Ярослав Дзядига** з Дуброви, пов. Перемишляни; 5) 23-літній **Василь Галапа** з Подусова, пов. Перемишляни; 6) 36-літній **Володимир Івахів** з присілку Рівне коло Підусильної; 7) 37-літній Тимотей **Дзядига** і 8) 22-літній **Григорій Дзядига** з Дуброви, пов. Перемишляни та 9) **Андрій Майба** заробник зі Щуровичі, пов. Радехів. Прокуратор притягнув підсудних до відповідальности за злочин державної зради зі ст. 97. к. к. (за приналежність до ОУН). Крім того перших трьох підсудних ще обвинено вбивство Марії Ясінської і Мечислава Ясінського, землевласників у Белзці, пов. Золочів дня 6. травня 1937. р., себто за злочини зі ст. 225 і 259 к. к.; дальших пятьох за скривання трьох підсудних та влекшування їм утечі, себто за злочини зі ст. 148 к. к. Підсудні: Тимотей і Григорій Дзядига відповідають з вільної стопи, всі інші сидять в арешті. Розправа розписана на 9 днів. З цієї розправи будемо подавати докладні звіти від нашого спеціяльного кореспондента.

стрової техніки, але власне цим його даром пропорції між інвенцією та формою, між творчою думкою та її зодягненням у шати музичного твору.

Цим талантом Равеля орхестрова музична література завдячує ще один твір ,який, хоча й написаний в оригіналі для фортепіяну, від хвилини його появи в інструментації Равеля, найшов постійне місце у програмах симфонічних концертів цілого світу. Це Мусоргського „Картини з вистави", ці геніяльні, химерні музичні імпресії, які мерехтять десятками барв і настроїв. Творча інвенція геніяльного московського композитора найшла у такій-же геніяльній інвенції французького композитора - інструментатора рівнорядний відповідник.

Воно виглядає на, свого роду, іронію долі, що найбільший свій світовий успіх завдячує Равель, майстер настроєвої, жанрової характеристики, творові власне не такого роду чи стилю, але творові, зародженому з ритму і збудованому на ритмічній основі. Це „Болеро", орхестровий твір написаний для славної танечниці Іди Рубінштайн. Це „Болеро" і два фортепіянові концерти Равеля (один із них тільки для лівої руки), є найкращими прикладами еволюції колишнього прихильника і провідника імпресіонізму.

Якби хотіти в якнайкоротший спосіб схарактеризувати Равеля, то треба би сказати: він був досконалішим типом французького музики, з усіми прикметами, рисами і питомими признаками французької раси. Тому, коли світова музика втратила в особі Равеля великого творця, французька музика втратила — свого найідеальнішого представника.

Літературна сторінка.

1000 книжок для ощадних і байдужих.

Рання почта приносить серед листів кілька катальогів Книгарні Наук. Т-ва ім. Шевченка. На великому аркуші заголовок аж серце ласкоче: „Тисяча книжок і нот... знижка цін 20—80% від 21. лютого до 31. березня".

„Чудовий час... заки сонце вижене інтелігентних людей до парків, де отуманить їх свіже повітря і замотиличить зелена трава, — можуть іще користати місяць з книжок..." — думаєш мимоволі.

Варт зійти до книгарні і подивитися на натовп. Сходжу і заводжу розмову.

— Як інтереси?

— О, саме ми продали одному адвокатові з провінції 10 томів Золі. Майже останні примірники.

— Чекаєте на дальших гостей. А самі до покупців не йдете?

— Що-ж? Пробуємо торгувати на зразок західньо-европейських книгарень. Не можемо робити так, як приватні видавці, що шукають доступу до клієнта всілякими способами мандрівних продавців, себто агентами. Для таких агентів покупець істнує тільки раз, щоб продати йому те, що має в руці і більше до нього не вернутися. Для нас книгарів — навпаки: покупець має вартість, як постійний клієнт. Коли він буде раз незадоволений, більше в нас книжки не купить.

— Може якби ви брали такі низькі ціни ввесь рік, як тепер у місяці книжки...

— То це не змінилоб ні трохи нашого книжкового руху. Хто зацікавиться якимсь твором, той не дивиться на ціну. Книжка не балева сукня, що може коштувати клієнта більш як його місячна пенсія.

— У кравчині можна торгуватися...

— А в нас у книгарні — ні. Зате видаємо катальоги, де кожний знайде якнайнижчі ціни, відповідно до своєї кишені і якнайвищі твори, відповідно до свого смаку.

— Якби ви так до книжки додавали ще краватку або коробку чоколяди...

— Ми, книгарі, подивляємо видавців, що дивляться на книгарів як на причіпку до свого гешефту або до реклями свого патріотизму. Під цією покришкою можна друкувати, що попало і продавати це силоміць.

— Ви замало реклямуєте добрі книжки, які маєте на складі.

— Бо реклама в нас не виплачується; коштувала би більше, як дохід із проданих книжок. Можемо дозволити собі на такий люксус тільки раз на рік. Тоді продаємо старі запаси або останки закуплених накладів по знижених цінах.

— І це помагає?

— Це притягає клієнтів, що люблять і цінять добрі видання, хочби вони були не знати які старі. Тоді продаємо книжки тільки за готівку, бо сплати...

— Зїдають купця і клієнта.

— Клієнта не дуже. Більшість із них заплатить одну-дві сплати і далі не хоче, вважаючи, що добра воля вистачає.

— Бачу, що совітських видань уже у вас небагато.

— Бо не дістаємо нових. Навіть дорогі великі збірні твори декомплетуються, а не маємо чим їх доповнювати.

— У катальогу „Тисячі книжок по знижених цінах" бачу ще тільки один твір Бальзака, один твір Меріме... нема збірних творів Коцюбинського, ні Лесі Українки, ні Льондона, ні цілого Мопасана...

— Зате є ще неодна наша передвоєнна книжка. Як бачите: по ціні мінімальній. Є навіть зовсім свіжі як „Пан Тадей" у перекладі Рильського, люксусове видання Українського Наукового Інституту за 2 золоті...

— Навіть у роковини Байрона „Чайль Гарольд" за золотого!

— Ви, здається, кепкуєте собі з наших цін. А чи повірите, що наукових українських книжок 70 відсотків купують чужинці?

— Важко повірити. Хіба треба розуміти це так, що земляки взагалі їх не купують.

— Так воно безнадійно не є, але що книжки ніхто не купує із постійної духової потреби го ви самі знаєте... Може б ви написали що на цю тему?..

— Промовляти інтеліґентним людям до розуму? чи серця? Соромно якось. Можу щонайбільше списати нашу розмову. **м. р.**

Літературна хроніка.

СПОМИНИ ФРАНКА ГАРРІСА.

У польському перекладі появився 2-томовий життепис великого англійського критика Франка Гарріса п. н. „У погоні за повнотою життя". В оригіналі вони називаються „Моє життя і мої любови". Ф. Гарріс мав багате, різнобарвне життя і умер десять років тому в 90 р. життя.

Як 15-літній хлопчина він утік з англійської школи до Америки, діставши нагороду за найкращу математичну вправу. У Нью-Йорку почав чистити черевики на вулиці, потім став ковбоєм на прериях і за якийсь час доробившись там гроша, виїхав до Німеччини на студії фільософії. На викладах славного Вінера зацікавився ближче Шекспіром і вумів дати про нього книжку вискрізь оригінальну, яка здивувала навіть спеціялістів, професорів англійської літератури. Память мав Гарріс таку незвичайну, що вмів цитувати на память цілі сторінки великих поетів і цитував чужі мови незвичайно скоро. Він умів дуже добре по німецьки, італійськи, французьки і грецьки. Підчас свого побуту у Греції дав почин до розкопів у Мікенах, найповнішим тіла героїв там, де сподівався найти. Як редактор англійського денника „Дейлі Кронікл", Гарріс провів авангардний органівзаційний хист і мав нагоду познайомитися з найвидатнішими д'ячами та письменниками. Завдяки знайомости з великим англ. письменником Карлайлем, який поручив його іншим письменникам, він мав доступ до найвидатніших людей. Деякі з його новель були у свій час незвичайні. Гарріс дає у своїй книжці цілу низку портретів і характеристик великих людей, а дуже самостійною оцінкою їх вартости. І там теж подробиці з приватного життя письменників, як напр. про Карлайля або Мопасана, що кидають зовсім зовсе світло на їх творчість. Спомини Гарріса цікаві тим, що він переплітає свої враження про книжки і людей з часто особистими переживаннями, які завдячували жінкам зустріченим на своїй довгій дорозі. Ці переживання відбігають дуже далеко від звичайного тону споминів своєю щирістю і сміливістю. Гарріс, француз з походження, виховований в Америці, виступає перав проти англійської гіпокризії. Як приятель Оскара Уайльда він видав книжку в його обороні. Одну з найцікавіших книжок про Б. Шова, теж свого друга, видав Гарріс перед смертю. Його любов свободи та мистецтва, книжок і людей дала йому змогу пройти цікаве життя, а його різносторонні нахили та зацікавлення не дали йому змоги зверути всю свою працю в одному напрямку для одного великого твору. Його спомини багато цікавіші, ніж „Книга з Сан Мікеле" Акселя Мунте.

НОВИЙ ЧЛЕН АКАДЕМІЇ ҐОНКУРІВ.

Академія Ґонкурів зробила цим разом несподівану пресі і письменникам своїм вибором нового члена на місце недавно померлого пісенькаря та богемієта Рауль Поншона. Зам'сть Александра Арну та Пер Мак Орлана, що були кандидатами, між „Ґонкурів" увійшов старий письменник Трістан Бернар, відомий автор комедій, один із найкращих французьких гумористів. Бернар був уже кілька разів кандидатом на фотель Французької Академії.

СМЕРТЬ АМФІТЕАТРОВА.

Помер один із найстарших російських письменників А. В. Амфітеатров, що почав свою діяльність одночасно з Чеховим. Його найкращі речі — часописні фейлетони, які почав писати в „Новом Времені", пізніше у „Русском Слове".

З ФРАНЦУСЬКОЇ АКАДЕМІЇ.

Новим членом Французької академії став дослідник грецької старовини Леон Берар. Через смерть двох членів Академії Анрі Роберта та Рене Думіка опорожнилися знову два місця. Кандидатами на пости є: Альфонс Сеше (критик), Едуард де Рок (фільософ), поети Люї Артіс та Фернан Грег і повістяр Жером Таро. Кандидати на другі тан': Андре Моруа — відомий творець повістевих життєписів, знавець Англії, історик літератури проф. Поль Газар і Рене Пінон, автор суспільно-політичних студій.

ОПОВІДАННЯ С. ЦВАЙҐА.

У переклад на кільна мов появилася книжка оповідань австрійського письменника Стефана Цвайґа „Заокеанський сьомисвічник". Вона написана за зразком арабських казок. У 455 р. підчас руйнування Риму варвари вирали дорогоцінний сьомираменний свічник, який був колись реліквією жидів в Єрусалимі. Його вивіз звідти Тит. Старий раббі вислідив сімох вірних слідами за грабіжниками, щоб вони його відшукали. Історія свічника складається на різні пригоди.

ПОВІСТЬ ТВОРЧОГО БЕЗСИЛЛЯ.

Успіх із легким запахом скандалу має польська повість Витовта Гомбровіча „Фердидурке". Цей заголовок є вигаданим дивогляду, який не значить нічого. Це так, щоб читач ломав собі голову. Повість має бути сатирою на сучасну школу, літературу та шляхту на селі. І ідея на перший погляд оригінальна. Герой повісти 30-літній молодець, почуває себе ще вічно незрілим, а що всі довкола вважають його „смаркачем" то він одного дня починає йти взад і вертається як 15-літок до V-ої клясн гімназії, хоч... має років 30. Він поводиться щораз більше наївно і переходить іще раз телячу молодість. Малюнок школи у викривленому дзеркалі нагадує сильно відому повість Зеґадловіча „Змори". Тут теж повторює автор жалюбки деякі нецензурні слова школяр'я. Повість не має сюжету і крутиться весь час довкола полємічних атак на літературу та громадянство, не вказуючи ні трохи: проти кого і чого виступає. Читач відчуває перебільшену амбіцію автора, який взагалі завдяки проблемою власного таланту, щоб написати бажаний твір. Замість повісти маємо зразки публіцистичного красномовства — зовсім безплодного. Деякі сцени дозволяють підозрівати, що і фізично автор не зовсім нормальний. Найшлися критики (правда не з поважними іменами), які пробували дошукуватися у „Фердидурке" глибини тоді, як її порожнеча аж позіхає. 100 років тому Карлайль написав „Сартора Ресартуса" у подібному гротесковому стилі, але поза сатирою дав поважні думки і ввесь свій широкий запал. „Фердидурке" — безплодне бичування себе самого і всіх довкола без гумору і без сатиричного хисту.

ОПОВІДАННЯ Й. Ф. ЄНСЕНА.

Французька критика звернула увагу на свіжо перекладені новелі данського письменника Йоганнеса Ф. Єнсена, відомого в Німеччині від 40 років себто від часу, коли вперше його перекладли на німецьку мову. Це новелі з найтіснішої батьківщини Єнсена — Ґіммерлянду себто північної Ютландії, де він уродився в 1873 році. Єнсен обіхавши, як справжній скандинавець, світ уже давно відчув потребу змалювати силу рідної землі. У передмові до своєї збірки автор пише так: „Я хочу змалювати мандрівку нашого народу від часу, як він вийшов із мрак Тулє і йшов як ледовик на південь, — цимбрів і тевтонів, лєомбардів, готів, вандалів, нормандців та англо-саксонців. Хочу змалювати велику епопею наїздів, що ще не закінчилася, бо я бачив їх хвилі, як підіймалися аж до Байтері Плінс у Нью-Йорку. Хочу відтворити піонера — могутнього селянина та охопити цілі нації"... Новелі Єнсена дають тільки поодинокі картини боротьби тихих, скромних ґіммерляндських селян. Маємо тут постать пастора Еспера, що колись був шукачем золота і поруч нього дивогляднї постаті Пашти та Мовчазного Могенса — на тлі мандрівного цирку, далі заглиблених у собі, завзятущих данських хліборобів. Єнсен виповнив краще намічену програму у таких своїх повістях як „Велика подорож".

ПОВІСТЬ З ЕСПАНСЬКОЇ ВІЙНИ.

Еспанець Петер Мерім подбав за переклад своєї повісти „Еспанія між життям і народженням", даючи цілу низку картин, якби для фільми. Поодинокі сцени бють, смов, трагедії і порвані попереривані міркуваннями та інформаціями з давньої історії Еспанії. Там, де автор є очевидцем, оповідання плине цікаво та легко, — рефлексії тінкі, часто мало зрозумілі.

АНҐЛІЙСЬКА ПОВІСТЬ ПРО БУДДУ.

Вона зветься „Найменодушний учень". Едвард Томсон перестудіював добре буддизм і дає в повісти життєпис Будди та виклад його науки. Є це пригода молодого пастуха Панчкорі, якого вловили бандити; щасливо звільнений з неволі, він стає вірним, ощукує одного брамана, потім спокутовує свій гріх і підлягає різким епокусам. Автор зайнятий більше буддійською доктриною, ніж оповіданням.

ДІМ „ПЕН-КЛЮБУ".

У Парижі відкрили окремий дім „Пен-клюбу". Є там салі з бібліотекою, салі на збори та відчити, поміщено готелеві кімнати для письменників, що приїжджають на короткий час до Парижа.

Сторінка без політики.

Свідок, що зявився в суді з могили.

В одному процесі, що відбувся недавно в Будапешті, один із свідків викликав своєю появою несамовите вражіння серед суддів і публики. Всі слухаючі сиділи по перших словах того свідка немов заворожені і минуло добрих кілька секунд, заки суддя відзискав до тієї міри рівновагу, що почав випитувати свідка далі.

Суд вислав покликання до якогось добродія Асбота, щоб він зявився як свідок у суді на розправу про зневагу чести.

Свідок прийшов на салю задиханий і блідий і миттю звернувся до судді з проханням, щоб його негайно переслухати, бо він саме прийшов просто з гробу і йому дуже спішно туди вернутися.

Після тих слів на салі зацарила несамовита мовчанка. Всі дивилися збентежені на свідка, який нагнав своїми словами судді й цілій салі безмежного страху. Дехто думав, що свідок — це якийсь божевільний, якого повинні замкнути за решітками.

Та мабуть сам свідок запримітив, яке це несамовите вражіння викликали його слова, бо по кількох хвилинах почав пояснювати свої слова.

А саме він був грабарем і йому справді було дуже спішно. За годину мав відбутися якийсь похорон, а він докопав могилу лиш до половини.

Тому він мусів дуже спішитися, щоби вспіти зі своєю роботою на час. Це вияснення принесло полекшу для цілої салі і несамовитий настрій переміннвся відразу в загальну веселість.

Суддя справді переслухав особливого свідка негайно і по нецілих пятьох хвилинах він вернувся до свого гробу

—o—

Оригінальна причина розводу.

Вже сама приповідка „до серця найлекше дістатися через шлунок" доказує, що кожна жінка повинна дбати про добрі і смачні страви, якщо хоче вдержати любов свого чоловіка.

Такої думки був теж начальник вантажного відділу на центральнім залізничім дворці в Ню-Йорку Шарль Штіф, який почувався у своїм подружжі дуже щасливий. Його жінка вживала всіх заходів, щоб сніданя, яке він брав зі собою до праці, якнайкраще йому приготовити. Вона знала, що він любить надівсе добру паштетівку і тому додавала мужеві до сніданя кусень паштетівки.

Перед кількома місяцями звернули знайомі аматорові паштетівки увагу, що його жінку можна дуже часто зустрінути в ріжних веселих льокалях. Одначе Штіф не звертав ніякої уваги на ці доноси й довіряв далі своїй жінці. Та коли він запримітив у неї якісь нові дорогоцінности, запитав її, все ще нічого не підозріваючи, відки вона їх має. Жінка відповіла, що один із її дядьків задержався в переїзді в Ню-Йорку і купив їй ці дарунки. Ці вияснення спершу трохи збентежили Штіфа, але назагал він був ними вдоволений. Та вже при найближчій нагоді, на свій превеликий жаль, ствердив він, що жінка справді його обманює.

Бо що могло для легковірного мужа бути найкращим доказом, як не те, що від кількох тижнів жінка зовсім про нього забула й не давала йому разом із сніданям... паштетівки?

Він почав розводовий процес, який на вдоволення обох сторін покінчився справді розводом.

Неімовірна память.

Після упадку Наполеона III. у Франції, відносини між Англією та Францією були назагал можливі, хоч і не дуже щирі. Тому теж вістка про приїзд англійського короля Едварда VII. у травні 1903. р. до столиці Франції, була немалою подією тодішнього політичного життя. Королі Англії не відвідували Франції вже майже 30 літ. У Франції поробили теж усі заходи, щоб привитати якслід високого гостя. Преса сподівалася з тієї нагоди цікавих політичних енунціяцій. У програмі привитальних парад передбачували великий бенкет, який мав уладити на честь короля тодішній французький президент Любе. І справді бенкет відбувся в Елізейській Палаті при кінці тижня в суботу.

Та чергового дня, в неділю, цікаві журналісти не могли в цілій французькій пресі знайти змісту промови, яку король виголосив підчас бенкету. Згодом виявилося, що Ке д' Орсе звернулося до англійської амбасади з проханням подати зміст промови короля та дістало відповідь, що англійський король як добрий політик і знаменитий промовець не пише ніколи своїх промов наперед, лиш імпровізує їх в останній хвилині. Збентеже Ке д' Орсе хотіло примістити в бенкетовій салі потайки стенографа, який записав би зміст промови. Одначе на такий плян не погодився сам президент Любе, вважаючи, що такий вчинок був би незгідний із вимогами етикети.

Серед політиків і журналістів счинилося замішання. Як вийти з тої клопітливої ситуації? Годі з допомогою прийшов міністр закордонних справ Делькассе, який відзначався просто неймовірною памяттю.

В понеділок появилася в часописах промова англійського короля, що її міністр Делькассе відтворив із памяти. Ця промова була така докладна, що коли французький міністр дав її затвердити англійському королеві, то він не потребував додавати навіть протинки.

Рекордовий літературний гонорар.

Якщо хтось думав би, що той рекорд осягнув Бернар Шов, або якийсь інший популярний автор, то сильно помилився би. Правда, кажуть, що Шов дістає від своїх видавців по одному долярові за слово, враховуючи вже туди й знаки інтерпункції, одначе і він не міг би змірятися зі скромним американським шофером Рой Гарісом, який за кожне написане слово дістав пречарну сумку: 1666 долярів і 66 центів.

Літературна праця Рой Гаріса невелика, бо він написав у своїм житті всього два слова і за них дістав теж гонорар. А саме фільмове виробництво Метро-Гольдвін-Маер проголосило конкурс на найкраще підібраний заголовок до фільми.

В тому конкурсі брало участь 122 тисячі осіб. Першу нагороду здобув Гаріс за назву „Історія людських сердець". Другу нагороду здобула якась фільмова зірка.

Після проголошення висліду конкурсу Гаріс став відразу славний, мусів приїхати до Голівуду і давати ріжним журналістам спрагненим сенсації, випити, але при тім він зазначив, що більше нічого не буде писати і що вертається до Полудневої Каліфорнії і там заложить собі автомобілеві гаражі.

Клюб привидів.

В Льондоні відновили саме перед кількома днями діяльність найоригінальнішого клюбу т. зв. „Клюбу Привидів", який перед кількома роками закрили.

Засідання цього оригінального клюбу будуть відбуватися не вповночі, так як цього можна було сподіватися, тільки в годині 8. вечором, у прозаїчний час нашої вечері, але англійського обіду. Засідання не будуть теж відбуватися, як хтось може догадувався би в руїнах якогось старого замку чи манастиря, але у комфортових приміщеннях при вул. Св. Джемса.

Секретар клюбу заявив співробітникові „Обсервера", що той клюб основали ще в 1862 році. Завданням клюбу було тоді здемаскувати деякі шарлятанські штучки ріжних спіритистів. Засідання клюбу відбувалися при ріжних парадних ритуалах і займалися явищами, що їх називали духами. Перед початком кожного засідання председник клюбу вичитував спис членів живих і мертвих. Секретар відповідав за покійників: „Відійшов у вічність". Живі члени відповідали самі за себе.

В останніх роках свого істнування клюб стратив звязок із сучасними напрямками наукової та псевдонаукової думки. Тепер рішили приймати всіх, хто лиш цікавиться психічними явищами: мужчин і жінок.

Клюб буде займатися ріжними наприродними явищами та прикметами душі, які ще недавно називали телепатією. У літні місяці члени клюбу будуть виїздити на провінцію, щоб відвідувати старі доми, замки та руїни в яких зявляються „духи".

СОЛОДЖЕНЕ ВАПНО.

Зовсім випадково люди запримітили, що поцукроване вапно куди сильніше схоплює, як звичайна мулярська заправа. Будівельно-технічні товариства перевели численні досліди та ствердили, що найкращий вплив має меляса відпадок при виробі цукру. Вплив цукру можна собі пояснити в той спосіб, що цукровий розчин розчиняє вапно куди лекше, ніж звичайна вода і той розчин входить краще в пори цегли чи каменя. „Солодкий" мур є багато відпорніший на розрив.

Якщо солоджене вапно виявило би справді добрі прикмети і по довшім часі (імовірно і цемент теж буде міцніший) тоді це дало би новий збут для меляси, яку тепер доволі важко використати. **Фр.**

ПЕКТІН.

Пектін — це органічна рідина, яка спричинює творення дрижу. Найкращі дрижі творять агар та желятина, виварювана з костей.

Недозрілі яблука, порічки, айви дають добрі дрижі, зате сік суниць, вишень і морелів можна цілими годинами виварювати та мішувати, все таки дрижу не буде. Якщо хочемо виробити з тих овочів дрижі або добре варення, слід додати до них пектін. Вже по десяти-пятнацяти хвилинах маємо добрі дрижі чи варення або й джем. Щадимо не тільки на часі, але й на коштах палива. Дуже добрі пектинові препарати виробляють у Франції та Італії. Але й ми могли би зовсім обійтися не тільки без тих привізних препаратів, але й без агару, якби ми самі захотіли перероблювати ріжні відпадки, особливо зелених яблук, чи цитринових шкірок.

Продукція пектіну зовсім не важка. Крім того пектін злагіднює подразнені кишки, отже пектінові дрижі є добрим домашнім ліком на болі шлунка та кишок (очевидно не всі). **Фр.**

ВЕСІЛЬНІ СТРАВИ У ВЕРБЛЮЖІМ ШЛУНКУ.

На весільних бенкетах бедуїнів подають гостям оригінальну страву. А саме на стіл подають печеного верблюда. В тому верблюді є два печені барани. У кожному з баранів знаходять гості кілька штук дробу, в кожній курці чи качці знаходять гості відповідну скількість риб. Зокруж риби виповнені в середині смаженими яйцями.

Таким чином одна страва творить цілий весільний бенкет і тою стравою заспокоюють весільні гості свій голод два або три дні.

—o—

Єдиний український магазин постелевого білля і ковдер
Михайла Проця — Львів, Ринок ч. 14
оручає: ковдри, простирадла, подушки, ручники, хустинки до носа і всілякого роду вибагливе білля для Пань і Панів у великому виборі. — Комплетні шлюбні виправи. — Ціни найнижчі.

На свіжу могилу бл. п. о. Войнаровського.

ОДИН СПОМИН.

У грудні 1914 р., а можливо в половині січня 1915 р. — точно собі часу вже не пригадую — виголосив архиєпископ Відня кардинал Піфль у Вотівкірхе проповідь, в якій яскравими словами представив мартирологію нашого духовенства в Галичині та згадав про нечуване насильство над нашим Митрополитом, котрого за Його католицьку проповідь, де він взивав вірних видержати при своїй прадідній вірі, москалі вивезли в глибину Росії.

Проповідь кардинала дійшла до відома численної тоді української колонії в Відні і на одному зібранні порішено вислати делегацію до кардинала, щоб висловити йому подяку за ту проповідь. До цієї делегації вибрано бл. п. о. прелата Т. Войнаровського, генерала Павлюха і мене.

Ми зголосилися на авдієнцію і нас принято у великій авдієнціональній салі архиєпископської палати. В імені делегації промовив до кардинала бл. п. о. прелат Войнаровський.

Красномовна промова о. В., яка тревала коло 20 хвилин, виголошена прекрасною класичною німецькою мовою, як також сама аристократична постать промовця, зробила помітне враження на кардиналі. Він нас задержав і в довшій гутірці питав, чи маємо які вістки про Митрополита, про котрого висказався з великою пошаною, кажучи, що рідко котрий з єпископів має таку повагу в католицькім світі, як наш Митрополит. При тому висказав надію, що цей мученик за католицьку віру повернеться і довгі ще роки буде служити своєму народові. Далі кардинал сказав, що цісар знає про вивезення Митрополита і навіть випитувався кардинала про подробиці, але він, на жаль, не міг дати ближчих даних, бо їх не мав.

Ми розговорилися з кардиналом, котрий обняв о. Войнаровського, розцілувався з ним і на прощання сказав, що вперше в житті чує, що чужинець так гарно володіє німецькою мовою. При цьому просив о. В., щоб колись ще його відвідав. Чи о. Войнаровський скористав з того запрошення, того я не знаю.

Роман Дмоховський.

Богородчани, 25. II. 1938 р. П. Т. **Промбанк, Львів.** Припадаючу на мене від моїх пяти вплачених уділів дивіденду за 1937-р. **в сумі зол. 8.75** — прошу вписати на рахунок шостого уділу, а решту вкладу внесені ратами. В року на рік **більшаюча дивіденда** — вповні мене, що уділ **Пром-банку це найкраща лєката капіталу** і тому грошей не вибираю. З належною пошаною, Ів. Іващів.

7% ДИВІДЕНДИ ВИПЛАТИВ СВОЇМ ЧЛЕНАМ ЗА 1937 Р.

Пром-банк

ЛЬВІВ, ГРОДЗІЦЬКИХ 1, І. П.

З концертової салі.

І. КОНЦЕРТ З ПРИВОДУ 30-ЛІТНЬОЇ КОМПОЗИТОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТИ В. БАРВІНСЬКОГО.

На програму інавгураційного концерту, влаштованого „СУПРОМ-ом" для вшанування 30-літньої діяльности композитора В. Барвінського, зложилися його три фортепіяново-смичкові камерні твори: два добре вже відомі трія ес-моль і а-моль та трохи менше відомий досі секстет ц-моль. Усі вони походять з його молодечих літ, з часу побуту у Празі (1910—1913), і побіч сильних індивідуальних рисів інвенції композитора носять на собі доволі виразні познаки тодішньої „празької" школи й артистичного міліє з одного та змагання автора протиставитися тим впливам через пошуканку опору й надхнення у рідній тематиці. Коли в першім тріо (ес-моль) при всій технічній зрілости автора він ще трохи може надто вірить слову великих своїх чеських учителів та у тематиці є трохи несміливий чи „інтернаціональний", то у **2. тріо** та ще більше у секстеті композитор еманципується дуже сильно, стає сміливою та певною ногою на рідному грунті не тільки українською тематикою у коломийках, але також гармонікою нпр. хочби у реверіяційній, натуралістично схопленій „арії" у секстеті.

Виконавці творів (проф. Р. Криштальський, Л. Пшеничка, Р. Савицький, у секстеті ще проф. Кокулькевич та пп. Задорожний і Горницький) вложили у виконання стільки зусиль і піетизму, що сотворили ансамбль, який уповні доріс до високого завдання; вони дали змогу любителям справді гарної та вартної української музики пережити такі рідкі у нас гарні моменти, а мабуть і самому композиторові дали заслужене повне вдоволення.

Поклонники музи Барвінського, що виповнили вщерть салю Лисенка, давали вислів свого широго захоплення по виконанні кожного твору не тільки бурхливими оплесками, викликуванням виконавців і автора на сцену, але й подекуди — тихими сльозами правдивого, непереможного зворушення. **С. Л.**

КОНЦЕРТ ФІЛЬГАРМОНІЇ.

VII. концерт Львівської Фільгармонії із Гореншайном як диригентом і Мінцером як солістом мусів трохи розчарувати доволі численно зібрану публику. Диригент Яша Гореншайн показався трохи переоцінюваним, чи може нервово недиспонованим — не дорівнював цим разом не то Шерхенові, але й Найманові. До того програма не дібрана, надто пестра своїм стилем: Брамс, Моцарт, Вагнер і трохи пізно ставляючий перші кроки місцевий композитор (Маєрський: Симфонічні етюди) не могли якось зединитись до суцільного враження. Феноменальний технік, п. Мінцер, що останніми роками від модерної бурлески переходить до класичної музики, як виконавець Моцарта шукає собі ріжних тонких динамічно-кольористичних ефектів, які — що правда — в салі міського театру не виходять як слід, — але попадає декуди в деякі агогічні перебільшення, які не виходять на користь граціозній Моцартівській пропорції ліній. **С. Л.**

Зі судової салі.

ЗДОГАДНІ ЧЛЕНИ ОУН ПЕРЕД СУДОМ.

Дня 1. березня ц. р. відбулася перед судом присяглих у Бережанах розправа проти 29-літ. **Демка Кендзерського**, римо-кат. господаря у Гниловодах і 24-літ. **Михайла Мороза**, грекокат. зарібника в Мозоліяки, пов. Підгайці — яких прокуратор окружного суду в Бережанах притягнув до відповідальности за злочин зі ст. 215 к. к. Акт обвинувачення закидав обом підсудним підпал будинків господаря Семка Патри у Гниловодах дня 29. вересня м. р. Далі акт обвинувачення закидав, що підсудні є активними членами ОУН, зокрема дуже рухливим членом ОУН мав бути — як зізнали у слідстві поліцаї — Демко Кендзерський, що скриваючись перед поліцією за римо-кат. релігію, вів роботу ОУН в селі Гниловодах. Одначе на розправі комендант поліції Й. Рутковський не міг подати яких-небудь фактів протидержавної діяльности обох підсудних, зокрема Демка Кендзерського. Найбільшим промахом цього підсудного було те, що Кендзерський охрестив свого сина в церкві, хоч сам є римо-католик і що належав до читальні та купував у кооперативі, а не в „кулка рольнічім".

Прокуратор закидав підсудним, що підпалили загороду Патри за те, що він видав свою доньку за поляка Ляску, хоч сам є українцем, як теж його донька. Також сам пошкодований Патра рішуче запевняв, що його спалили за „політику". Тому то надано цілій справі політичне тло, а з підсудних поробили здогадних членів ОУН.

Підсудних боронили: **д-р Володимир Бемко** і **м-р Михайло Степ[illegible]няк**. У своїх знаменитих промовах оборонці опрокинули тези акту обвинувачення і виказали невинність підсудних. О. боронці підкреслювали, що не слід дошукуватись політичного тла у всіх справах на наших землях, де поповнено вчинок, що противиться карному кодексові, бо непотрібно заогнюється і так напружені польсько-українські відносини. Вкінці оборонці звернулися до присяглих суддів, щоб розглядаючи справу вини підсудних відкинули політичне тло, якого нема, не керуючись настроями вулиці, що в кожному підсудному готова бачити протидержавного злочинця.

На основі вердикту присяглих суддів, що заперечили вину підсудних, трибунал увільнив обох їх від вини і кари та випустив їх негайно на волю.

Останні вісти.

СЕНЗАЦІЙНИЙ ВІДГУК МОСКОВСЬКОГО ПРОЦЕСУ.

„Берлінер Тагеблят" помістив телеграму свого московського кореспондента Шефера, який заперечує зізнання обвинуваченого у московському процесі Чернова.

Як відомо, цей останній заявив перед судом, що Шефер поручив йому вести шпигунську працю 1930. р. Шефер стверджує, що тоді його вже не було в СССР; взагалі він не знає Чернова, навіть ніколи його не бачив.

НОВИНКИ.

— **Весняно́к, угрів, вакни,** всяких дефектів шкіри, позбудетеся, панї, в Інституті „Космео", Миколая 7. 143 1—7

— **Печатки, монограми, таблиці,** виконує найдешевше перше та єдине українське ритзвиче заведення **Володимир Ярош**, Львів, Сенкевича ч. 3. 1—2

— **Як працює радіо?** Гутірку на таку тему влаштовує Клюб „Нової Хати" і „Труду", в понеділок 7. ц. м., Ринок ч. 39. Реферує ред. Р. Пашківський. Початок в год. 6-ій. 544

— **Тов. „Союз Українок" і „Стрийгор" у Перемишлі,** влаштовують в середу, 9. III. ц. р. в салі Народнього Дому **„Вечір Народньої Ноші"** в год. 8. веч. 535

— **Етнографічна виставa „Полісся",** якої відкриття відбудеться вже у неділю 6. III. в год. 12. вполудне у салях Музею НТШ, зацікавить певно усе львівське громадянство великою кількістю оригінальних експонатів із корінного Полісся (Пинськ, Кобринь, Берестя, Сарни, Камінь Коширський і т. д.). Вступ на відкриття 1 зол. і 50 сот. Увесь дохід призначений на наукові досліди Музею НТШ в терені.

— **„Етичні основи суспільного виховання",** Останній виклад з циклю прилюдних конференцій на виховні теми Католицької Акції виголосить о. дир. Ю. Дзерович п. н. „Етичні основи суспільного виховання", в неділю 6. III. в год. 17-ій у салі Бібліотеки Т-ва „Просвіта", Ринок, 10/II. Вступ вільний.

— **Слухаймо в неділю, вівторок і середу!** Пригадуємо, що львівське радіо надає сьогодні в неділю 6. ц. м. в год. 8.50—9.00 по-українськи гутірку для хліборобів інж. Романа Голода „Які телята вибирати для хову", у вівторок 8 ц. м. в год. 18.10—18.20 відчит про „Українську нар. ношу" Лідії Бурачинської і в середу в год. 13.45 тижневу газетку.

— **В справі зміни виборчої ординації до міської ради у Львові.** Дня 7. березня ц. р. відбудеться в салі „Української Бесіди" у Львові, вул. Рутовського 22, в год. 7-мій веч. **ширша нарада громадян міста Львова,** в справі зміни виборчої ординації до міської ради м. Львова. Референтувати буде посол д-р Степан Баран. Справа преважна, тому просимо всіх громадян-українців прибути на цю нараду. — **Народня Організація Українців м. Львова.**

— **Несамовиті історії з недоручуванням часописів.** Від деякого часу діються на терені здолбунівського повіту несамовиті речі з дорученням українських часописів. Передплатники щоденників дістають в тиждень 1—3 примірників а тижневі газети на місяць 1—2. Я сам дістаю 2—3 примірники „Діла", а решта пропадає. Минулого тижня від вівторка я ще не бачив „Діла". Складав вже 4 реклямації і по кожній дістаю 2—3—5 примірників і знову перерва; інші примірники так і пропадають. І такі речі діються в повітовому місті. Що-ж робиться по селах — нема вже навіть слів, щоб це описати. Не минає ця доля і продавців газет та кіосків, які дістають рахунки, а газет дасть Бог. В сусідному повіті рівенському всі дістають українську пресу нормально, але трудно, що край то обичай. **Гал.**

— **Бандитизм на Поділлі.** 2-ох замаскованих бандитів, озброєних в обтяті кріси, напало вечором на шляху Мельниця—Борщів на кілька фір, якими їхали жиди, і обрабували їх з грошей.

— **Напад на дім солтиса.** Як подає ПАТ, невідомі люди напали вчора на дім солтиса у Дібці, пов. Бережани і зранили револьверовою кулею скарбового секвестратора Івана Кодоні; секвестратор відстрілювався.

— **Львівська хроніка.** У брамі при вул. Сичстуській ч. 36 занедужав нагло швець Дмитро Макогін. — У фабриці заліза „Феррум" при вул. Жовківській ч. 147 робітникові Петрові Савчинові машина придавила руку. — При вул. Городецькій трамвай штовхнув робітника Григорія Бориса, який гнав худобу. Раненим заопікувалася каретка рятункового поготівля. — В понеділок 7. ц. м. починається у Львові процес проти Марії Рогозінської та Казимира Хмелевича за вбивство старушки О. Закшевської при вул. св. Софії у травні м. р.

— **За кавцією випустили на волю.** Апеляційний суд у Вильні прихилився до прохання видавця ендецького часопису „Дзеннік Віленьскі" ред. О. Звежинського і звільнив його за кавцією 2.000 зол. Звежинський виїхав негайно до Варшави. Згаданий часопис закрив суд за помішення статті доцента виленського університету Цивінського зі зневагою памяти марш. Пілсудського.

— **Страйк кравецьких челядників.** Від кількох днів триває в Лодзі страйк кравецьких челядників, які працюють для магазинів. Страйк охопив 900 челядників, які домагаються підвишки платень від 15—25%. Дотеперішні переговори не довели до нічого.

— **Вістуни весни.** Вже прилетіли дикі гуси і лебеді. Тепер можна доглянути цілі стада фейворонків, що перелітають над півостровом Гель. Ці вістуни вказують, що весна зближається. На побережжі теплота сягає 12 ступнів Цельзія.

— **Прогульки до північного бігуна.** Від 1-го травня ц. р. відбуватиметься правильна летунська комунікація між Гельсінґфорсом і Петсамо, що лежить на побережжі Ледового Океану та безпосередньо сусідує з північним бігуном. Організатори сподіються, що з цієї комунікаційної лінії користатимуть радо туристи.

— **Швидкий розвиток телетехнічної техніки.** Німецька почта перевела низку досвідів, що мають великий вплив на розвиток телетехнічної техніки. Незалежно від нормального телевізійного руху на телевізійнім каблі відбувається одночасно 30 телефонічних розмов. При дальшому технічному поступі число розмов зросте до 200 на одному каблі.

— **Помер найстарший чоловік.** У місцевости Ковнава на Литві помер найстарший чоловік на Литві Курсоніс, який мав 119 років. Найстарший його син має тепер 90 років.

— **Будова нових готелів.** На Литві повстало окреме акційне товариство, якого метою є будова нових готелів. Крім Ковна і Клайпеди інші литовські міста не мають дотепер ніяких готелів.

— **Жахливі наслідки повені.** В полудневій Каліфорнії падуть далі дощі. Гори покриті снігом і тому побоюються, що вода буде прибувати і повінь швидко не вступиться. Згідно з дотеперішніми обчисленнями повінь спричинила шкоди на 30 міл. долярів. 150 осіб стратило життя. Невідомо, що сталося зі 100 особами. Тисячі людей опинилося без даху над головою. Шкоди, що їх мають залізниці і хліборобство, покищо годі обчислити.

— **Вибух знищив 100 будинків.** У кітлівні одного з броварів в оживленій дільниці Ню Йорку дійшло до кільканацятьох вибухів, які знищили коло 100 сусідних будинків. Чотири особи вбиті, 20 ранених, яких відвезли до шпиталю.

— **Найкраще уладжене летовище.** В Іраку викінчують будову летовища в Басра, якого поверхня обіймає 6.000 кв. м. В головному будинку перший поверх призначений на державні бюра і летунських товариств, другий поверх на гостинницю для подорожніх. До вжитку подорожніх передали 50 кімнат з 85 ліжками. В кожній кімнаті є лазничка з гарячою водою. Кошти будови сягають 60.000 фунтів штерлінгів. Летовище відкриє король Іраку Газі, який прилетить літаком у супроводі всіх літаків Іраку. Фахівці запевняють, що летунський порт у Басра є одним з найкраще уладжених летовищ на світі.

— **Ревізії в 72-ох урядовців.** В арабськім музею в Каїро викрито крадіж старинних арабських памяток мистецтва. У звязку з цією крадіжю слідча влада наказала перевести ревізію в помешканні 72-ох урядовців і сторожів цього музею. В одного знайшли частину краденых предметів. Втрата музею дуже велика.

— **Найбільший черевань.** Бразилійська преса пише, що в стейті Матто Гросо на фармі „Віста Алегре" живе 22-літній мужчина, який важить 265 кільограмів. Цей найбільший черевань у світі високий на 1.55 м. і має 2 м. в обводі. Тому, що ноги дуже малі і слабкі — черевань не може ходити, лише мусить лежати.

— **„Буджет сатани".** Так називає один віденський часопис буджет центральної ради московського союзу безбожників на цей рік. Цей буджет осягнув суму 65 міліонів рублів. З цього 51 міліонів рублів рада призначила на поборювання релігій, решту на розбудову організації безбожників у світі.

— **Російське пограниччя без осель і людей.** Естонська преса пише, що совітська влада закінчила виселювання селян з місцевостей, що лежать при естонському кордоні. Тому, що оселі виселених цілковито знищили, прикордонна смуга по російському боці лежить сьогодні пусткою: без осель і людей.

— **Вальдемарас житиме постійно у Франції.** Колишній литовський диктатор, Вальдемарас, якого помилували і випустили з тюрми, покинув Литву і поселився на постійно у Франції.

— **Чи ощадність — для ощадности?** В одному гурті зайшла мова про ощадність. „На що хто щадить?" — сказав один поважний громадянин. „Один щадить, щоб мати на подорож за границю, — другий, щоб забезпечити себе на старість, — третій, щоб колись зробити собі чи своїм рідним якусь надзвичайну приємну несподіванку. І це все добре — бо взагалі ощадність то добра чеснота. Одначе на мою думку на найбільше признання заслуговує такий щадник, який при щадженні має на узасі якусь тривку і не тільки для нього одного корисну ціль. Наприклад: щадить, щоб колись побудувати собі дім, або заснувати торговельне чи промислове підприємство, чи взагалі створити новий вартість праці, прикупити землі, вивінувати свої діти — і тому подібне. Таку ощадність я назвав би активною, живою, бо добрі наслідки такої ощадности відчує не лише щадник але менше або більше коло 'наших людей, наприклад у новім підприємстві знайдуть працю безробітні люди і так оживиться господарське життя на одну клітину більше... Такого активного щадника я назвав би щадником вищого стилю, бо йому присвічує певна ідея і головно таку ощадність треба нам пропагувати. Очевидно, не потребую додавати, що найбільш пригожим місцем для такої ощадности може бути тільки рідний банк". Всі вислухали тих слів досвідченої людини з увагою і признали їм цілковиту правду. Треба собі тільки побажати, щоб таких добрих пропагаторів ощадности і таких активних щадників було в нас якнайбільше. Бо тільки активна ощадність направду оживить усе національно-економічне життя.

— **Кожна хвилина дорога.** ...коли вранці муж спішиться до праці, діти до школи — на пані дому тягнуть обовязки господині. Щойно тоді спеціяльно пінова стає готова мішанка ЕНРІЛЬО, яка дуже вигідне приладження кави на снідання. Цю мішанку, яку купуємо вже готову до вжитку, змелену — варимо три хвилини і маємо готову знаменну каву, яка до того і дешева.

— **Мило** — урядово провізійоване, пристосоване до кожної цери, навіть до найпражливішої. Мило падатне до остатку, з густою піною і милим запахом, то лише мило Візля, аптикаря в Перемишлі. 2—9

Не зволікайте з присилкою дару на коляду Рідній Школі, бо кожна проволока приносить шкоду цій необхідній українській установі сучасної доби!

Відозви й комунікати.

ДО ВСІХ ВП. ПРОФЕСОРІВ. АБСОЛЬВЕНТІВ ТА УЧНІВ БУВШОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ ГІМНАЗІЇ В ТЕРНОПОЛІ.

Цього року минає 40 літ від заснування одинокої на Поділлі української державної гімназії в Тернополі. За час свого істнування (1898—1930) виховала вона численні кадри рідної інтелігенції, яка несла освіту в маси і заповняла ряди суспільних діячів не тільки по всій Галицькій Землі, але й поза її межами. Сьогодні гімназія ця не істнує. Розвязано її памятної осени 1930. р.

Щоб зберегти память цього культурного огнища для майбутніх поколінь, професори й абсольвенти цієї гімназії, що перебувають у Тернополі, як живі ще свідки колишньої її слави, рішили гідно відсвяткувати 40-ліття її заснування і для цієї цілі склали Комітет, який намітив осьтаку програму ювилейного свята:

1. Скликати зїзд всіх бувших професорів та абсольвентів з річників 1906—1930, при чому учні кляс VII. і VIII. зі шк. року 1930/31 візьмуть також участь у зїзді.

2. Видати „Ювилейний Альманах", який обняв би: історію школи, статистику, спис директорів, професорів та учнів, їх спогади та ін.

3. Зладити пропамятну таблицю з іменами тих професорів та учнів, що полягли у наших визвольних змаганнях.

Щоб зібрати ввесь потрібний для цього матеріял, Комітет прохає всіх зацікавлених надсилати йому негайно свої адреси, відомі адреси товаришів, дані щодо місця і року народження, іспиту зрілости й теперішнього суспільного становища. При покійних треба ще окрім того подати дату і місце смерти, при військових їх ступінь.

Всі можливі джерела для альманаху, як: річні шкільні звідомлення, видання учнів, табли, поодинокі чи гурткозі світлини зі шкільних часів, особисті спогади в рукописах або друковані та всякі інші матеріяли й письма просимо надсилати на адресу: Проф. Дяків Павло, Тернопіль, вул. Костюшка 7.

В Тернополі, дня 1. березня 1938.

ЗА КОМІТЕТ:

Проф. Брикович Ілярій, проф. Дяків Павло, д-р Ладнка Дмитро, м-р Боднар Марія, Чубатий Волод. м-р Куріца Василь, м-р Мурій Богдан.

—o—

З кіна.

КІНО КАСІНО: „ЕСПАНСЬКИЙ МЕТЕЛИК".

Фільма з часів найбільших успіхів Наполеона, коли він ішов війною на Еспанію. У цій війні велику ролю грає одна еспанська танцюристка та співачка, яка в містах занятих франц. цуською армією вміє своїм чаром і хитрощами робити знайомости між французькими старшинами. Між ними є один, який припадає їй до вподоби більш, як інші, дуже добрий співак. Коли танцюристка вибирається з таємною військовою місією до Байонни, де Наполеон має зустрітись з еспанським королем Фердинандом, він їде за нею. По ідилічних сценах і присягах мол. пари виявляється, що французький старшина — шпигун. Еспанія тратить свою незалежність. Щойно підчас повстання проти Франції „еспанський метелик" шукає нагоди помститися на ворогах. Головну ролю у фільмі має Жанета Мекдональд, що як звичайно співає прегарно. Її партнер досі нам невідомий американський артист з добрим голосом. Фільма має багато военних сцен; не дуже передумана в интризі, більше діє театральними ефектами і своєю довжиною.

КІНО „ПАЛЯС": „ОБОЖАНА".

Австрійська комедія з Мартою Егерт у головній ролі. У цій ролі грає вона співачку, що зазнає великих успіхів. Одного дня вона знайомиться з гарним багатим землевласником і для нього, на його виразне домагання, покидає Відень і сцену, щоб насолоджуватися сільською ідилією. Кілька місяців по шлюбі, коли вона зовсім щаслива, до маленького сусіднього містечка приїжджає трупа віденських артистів; це колишні члени великого, збанкрутованого театру, що втративши свою „зірку", розбився. Співачка, тепер дідичка, залишившись сама дома, йде на виставу своїх давніх товаришів і запрошує їх по виставі до себе. Вечеря кінчається пяною забавою з танцями. Коли чоловік співачки вертається несподівано до дому досвіта — між подругами приходить до конфлікту. Співачка вертається на сцену, щоб відродити збіднілу трупу. Як усе це кінчається геппі-ендом, щоб вовк був ситий і коза ціла, неважко

а фільми догадатися. Марта Егерт співає і грає як звичайно з душею. Поруч неї добре відомі віденські артисти як Атиля Гербігер, Ганс Мозер та ін. Є у фільмі веселі сцени і добрі дотепи.

✝ Посмертні згадки.

Ярослав Демянчук, визначний український спортовець, член У. С. Т. „Пролом" у Станиславові, один із найкращих змагунів футбольної дружини та її провідник, помер у Станиславові 4. ц. м. по важкі операції. В Покійному втратили українські спортовці Станиславова одного з найкращих своїх товаришів, що своїм здисциплінованням та товариськістю давав якнайкращий приклад. Зокрема „Пролом" відчує болюче втрату найсовіснішого члена, робітника й діяча. В. Й. П.!

Михайло Посацький

ГРЕЦІЯ – УСМІХ ЖИТТЯ

20 ілюстрацій

Ця книжка це не звичайні враження подорожі ані наукова студія про Грецію з ріжними фактами Це погляд на давню Грецію з часів її слави і на теперішню оком людини, що прирівнює її з нашою культурою. — —

ЦІНА КНИЖКИ **зол. 3·—**, з почт. пер. 3·30.

Дістати можна у Видавництві „Діло" х Львів, Ринок 10 або у всіх книгарня

Дописи.

ЛЬВІВЩИНА.

Кооперативна просфора в Бірках Янівських. Під львівське село Бірки Янівські колиś Брухóвич в останньому часі, під проводом о. пароха Мировича а Новинськ зробило великий крок вперед у національно-культурному розвитку. В селі працюють: читальня „Просвіти", кружок Рідної Школи та кооператива „Згода". Дасть Бог, що незадовго бірчани матимуть ще й церкву, бо дотеперішня заплиця СС. Студиток за мала і далеко віддалена. Дня 20. лютого п. р. відбувався в Бірках уперше спільна просфора, яку уладила кооператива „Згода". Було прибувших коло сто осіб, але через брак місця до стола засіло не більше як 60 осіб. Крім місцевих селян були на цій просфорі: о. парох Мирович, о. Ліщинський, капелян СС. Студиток, делегат РСУК зі Львова, місцева учителька та інші гості. Просфору поблагословив та сказав гарну промову про необхідність національної єдности о. Мирович. В часі приняття на переміну з колядками та піснями були ще чотири промови. О. Ліщинський закликував зібраних гуртуватися б'ля національних установ, особливо б'ля нашої Церкви. Промовець згадав і про виступ посла Войцеховського та закликав у відповідь на цю напасть як нашу Церкву ще тісніше обєднатись в ній під проводом Митрополита Андрея. Дуже гарну промову виголосив делегат РСУК п. Мигович, який розказав про початки англійської кооперації, про її зріст та у зв'язку з тим про завдання української кооперації, заохочуючи громадян ставати членами місцевої кооперативи да поширювати між собою ідею ощадности. Після гутірки старші громадяни роз'йшлися, а молодь бавилась до ранку. На просфорі зібрано на Рідну Школу 4.80 зол.

Як відбулися вибори на війта в Ярчеві Старому. По 8 роках комісарщини у волости Ярчів Старий повітове староство у Львові заряднло вибори в дні 1. III. п. р. Коли українські та польські радні зложили все кандидата на війта, предсідник виборчої комісії п. Маріян Рудзінський, народній учитель у Ярчеві Старому, заявив, що крім остемпльованих конверт приготовлений теж чисті білі картки, на яких виборці, тобто радні, будуть вписувати імена та прізвища кандидатів тими у виборчому льокалі. Проти цього зібрані виборці запротестували та заявили, що виборчий регулямін цього не передбачує, і просили пристосувати точно до постанов регуляміну. Коли предсідник виборчого зібраний обстоював при своєму, зібрані виборці покинули виборчий льокаль, так, що вибори не відбулися.

ТОВМАЧ.

Зачинаймо від себе! Загальні Збори Т-ва „Українська Бесіда" в Товмачі відбулися 19. 2. Більша скількість присутніх та рівнений хід нарад дають запоруку, що нечинне дотепер товариство стане більш дільне.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Фініш карнавалу.

Кожний спортовець знає те слово і знає, що воно означає. Фініш! Мета недалеко, ще трохи і кінець. Треба напружити всі сили і дати з себе максімум. Змучений бігун раптом оживає і починає фінішувати. Аж іскри з під черевиків летять.

Такий менш-більш фініш уладило собі місто Лодзь, тільки не спортовий, а карнавалový.

Про цей фініш написав досить стидливо І. К. Ц., хоч під дуже скромним наголовком.

А справа виглядала так:

Піст за плечима, а тут ніякої порядної забави. Самі нудні, безтемпераментні балі чи вечорниці. А місто Лодзь — це не якийсь зимнокровний Ліверпуль або Менчестер!

І знайшовся гурт людей, які вирішили дати забаву, але в повнім змислі того слова, забаву, про яку згадувалиб не тільки внуки, але й газети.

„Гурт людей" — це був батьківський кружок при одній зі шкіл, кружок не який небудь, а з ініціятивою, розмахом і фантазією.

Батьківський кружок став відразу балевим комітетом, а комітет рішив: „Це має бути фініш карнавалу!"

Треба признати, що рішення виповнив на сто відсотків, а запрошені гості виповнили на двісті відсотків шкільну салю.

Почалося від алькоголю і пісні „хохаймисе", перейшло потім на алькоголь і пісню „Не даймісе", а скінчилося на алькоголю і загальній гальопці при акомпаніяменті кастетів, ніг від столів, крісел і револьверів.

Скромний опис в І К. Ц. не дає докладного образу того історичного шкільного балю. Всеж таки і звідтам можна дещо довідатись.

Отже спершу мале непорозуміння, яке можна було залагодити двома-трьома поличниками чи позаушниками. Потім чимраз більша ріжниця думок, яка вимагала вкрісла чи ноги від стола, в крайнім випадку бодай поліна. Вкінці вина і загальна незгода, яку можна було вирівняти тільки на подвірю при помочі білої й пальної зброї. Підчас баталії якийсь ворог вселюдних шкіл кинув гасло — здемолювати школу.

Розбавлені гості приняли це з ентузіязмом і лишивши на подвірю одного трупа та трьох тяжче покалічених, рушили гурмою на ненависний бастіон освіти. Побили шиби, поломали лавки, поторошили таблиці і булиб може взялися й до самих мурів... Але приїхала кінна, піша і жіноча поліція, головний командант поліції обняв верховодство і врешті-решт перервав карнавалову фініш. Цілий батьківський комітет, аранжери і багато дансерів та дансерок опинилося за кратами, один учасник у трупарні, кілька в шпиталі, а кількадесять у домовім ліченні.

Всі ми знаємо творчу фантазію І. К. Ц. коли йде про українців. Не тільки в змісті, але й у наголовках. Уявляю собі скислі міни спецїв від сензацій, коли прийшлося їм назвати і описати отой карнавалový фініш — на жаль у Лодзі!

— Ех! — зітхали десь спецн, — чому то Лодзь а не Львів і не якась там „Рідна Школа"!...

Вірю, що опис вийшов би далеко живіший, бо освітлений з ріжних боків: з історичного, етнографічного і політичного. А наголовок дав би більше як опис.

А так — кровава бійка і прикрий інцидент. Одним словом: фініш карнавалу.

Галактіон Чіпка.

Гемороїди

з причиною злого самопочування і т. п. Треба конечно усунути ті докучливі недомагання. При гемороїдах вживаємо

Чопки **Anusol** -GOEDECKE-

Дістанете в аптеках

12 чопків 5 зол. — 6 чопків 3 зол.

Товариство під проводом дир. Тогана поробило вже заходи, щоб розпорошену інтелігенцію Товмача організувати та зактивізувати при помочі товариських сходин і науково-популярних рефератів.

Повітова анкета Рідної Школи відбулася в Товмачі 27. 2. заходом Пов. Союзу Кр. „Р. Ш." у Станиславові. Заступлених було лише 5 кружків „Рідної Школи". Як бачимо, нема ще у нас такої свідомости, щоб ми розуміли, що на анкету Р. Ш. треба спеціяльно приїхати і тому чи не ліпше би було подібні анкети уладжувати в ярмаркові дні і навіть деякі важніші справи реферувати при нагоді анкет інших товариств. Щодо самого порядку нарад, то коли йде про слабші кружки, чи не доцільніше було би, щоб на одній анкеті не реферувати майже всієї статутової діяльности Рідної Школи, а обговорити одну чи дві справи. Справи, які вимагають частіших сходин членів, як напр. домашнє навчання, боротьба з неписьменністю, деякі бібліотеки, організаційні справи, — лішше би було реферувати по жнивах на місцях ще восени; тоді також слід переводити лекторій, щоб кружки в зимі мали змогу вповні доручливим заняттся. Розуміється, що найкращі починн проводу Р. Ш. без підтримки місцевого свідомого громадянства, світської та духовної інтелігенції, нічого не поможуть. Обовязком всієї інтелігенції більше зацікавитися Рідною Школою. Годі дальше своє виробництво в суспільній праці прирівнати уроєними перекладами! Вкінці думаємо, що для 1/3 кружків „Рідної Школи", приналежних до Пов. Союзу Кружків „Рідної Школи" у Станиславові, треба організаційний осередок також формально перенести до Товмача, створюючи тут Пов. Союз Кружків „Рідної Школи". Тоді заряд в місцевім проводі та головно ліпше знання місцевих відносин можуть лише додатньо вплинути на дальшу працю.

Повітова анкета крамарів відбулася в Товмачі 27. 2. Присутні майже всі крамарі з пов'ту. В тригодинному рефераті дир. Шваюк говорив про вигідне уладження крамниць та про правильну працю крамаря. На внесок Посока з Клубовець зложили присутні 7 зол. на українських інвалідів. Такі освідомлюючо-виховні анкети слід тільки вітати.

Може наразі... Ювілейний Комітет для відсвяткування 70-ліття діяльности Т-ва „Просвіта" заснований в Товмачі 1. 3. У склад Комітету під головництвом п-ра Макуха увійшли представники всіх місцевих повітових організацій. Деяка палиця вимінн думок з приводу принятя до Комітету представників „Лугу" та „Каменяр'а" закінчилася компромісово. Може [illegible] буде це у нас початком більшої толеранції до людей інших партійних переконань. Вслід за цим може змешаться в нашому повіті й порозумінне політичне, яке спричинило багато моральних і навіть матеріяльних шкід для нашого народу.

ПЕРЕМИШЛЬ.

Бібліотекарський курс. Добре організована бібліотека в читальні, добрий бібліотекар, який знає кожну видану книжку, який знає, де яка книжка в шафі стоїть, який уміє підібрати до бібліотеки відповідну книжку та вміє нею зацікавити читача — це читальні, які видають топ праці в читальні. Зовсім сміло можна сказати, що який бібліотекар у читальні, таке і життя в ній та що бібліотека й бібліотекар надають світогляд цілому селу. Тож видно філія „Просвіти" в Перемишлі, маючи на увазі добрий розвій культурно-освітнього життя читалень у своїй філіяльній окрузі, організує кожного року бібліотекарський курс, на якому вишколюються її заряджування до читання книжок та пропагатори такого читання. Минулого тижня відбувся третій з черги тридневний бібліотекарський курс при участи 88 осіб. Поважна частина курсантів доходила до Перемишля, роблячи денно й по 30 км. Не жалували труду й предлегенти. Вони старались у коротких зарисах подіктувати своїм знанням з курсантами. Програма була доволі обширна: бібліотекознавство — п. Наталія Дорошенко-Савченко (управительна курсу), референтка Маг'ярного Т-ва, історія — проф. д-р Свенціт Іван, дидпія — проф. Хичій Остап і діловодство — п. Стасів Ольга. Курс повідчило 68 представників з 57 читалень та 19 представниць кружків Союзу Українок. Замкнення цього курсу відбулося в суботу 26. м. м. вічним вечором у присутности представників виділу філій „Просвіти" та представниць виділу філій „Союзу Українок". Промовляли: п. Н. Дорошенко-Савченко п. К. Зиликова, голова філії „С. У." і д-р М. Хробак, голова філії „Просвіти". В імени учасників курсу зложила подяку за працю обом виділам та предлегентам Радьо Ольга.

З викладової салі. Заходами Учительської Громади і філії Т-ва наукових викладів ім. П. Могили відбувся в неділю 20. м. м. в салі ОО. Василіян черговий виклад, що його виголосив при великому зацікавленні присутніх о. д-р Костельник про бачванських українців. З чергового викладом, який відбувся в тій самій салі 27. м. м. приїхав до Перемишля професор варшавського університету д-р Самсль-Стоцький, що говорив на тему: „Українська мова в Совітській Україні". Тема ця стягнула широкі кола громадянства та багато шкільної молоді.

ГОРОДОК.

Концерт колядок і щедрівок. Читальня „Просвіти" Городок-середмістя влаштувала 15. лютого ц. р. концерт колядок і щедрівок, що відбувся у салі „Поміч" в год. 5. попол. для дітвори та в 8. год. для старших. На програму першого цього роду концерту в Городку вложилися: 1) Видить Бог Людкевича у виконанні м'ішаного читальняного хору; 2) Промова о. Омеляна Кіся про українські колядки і щедрівки. Реферат був дуже цікавий, змістовний і добре виголошений — варто би його видати друком. 3) Нова радість стала Безкоровайного — хор. 4) Бог предвічний — деклямація у виконанні Іванни Калимуківної. 5) По всьому світі Стеценка. 6) Дар нині пребогатий Вашківця. 7) Не плач Рахиле Кудрика — хор. Другу частину концерту почав виступ мандолінової орхестри, яка відограла кілька колядок укладу Ярославенка. Опісля хор в'ідспівав чотири щедрівки: 1) А у цього хазяїна і 2) В полі, в полі Стеценка та 3) А в Брусельці, 4) Днесь повсюде. Василь Шевчик виголосив деклямацію: Різдво Уляни Кравченка. Концерт закінчено відспіванням національного гимну. Хорові точки виконали зовсім добре. Концерт колядок — це другий з черги виступ читальняного хору, якого диригентом є п. Гриць Палеха, підготова тревала довший час, добір програми та само виконання стояло на досить високому, як на Городок, рівні. Тому прикро вразив аранжерів брак зрозуміння перед частиною городецького громадянства, що вимикося слабою фреквенцією і вслід за цим новелицким матер'яльним успіхом. На концерт справлено окремі декорації (зимовий краєвид), які малював артист-маляр Бобинський. Хор при читальні „Просвіти" в середмісті Городка, правда, не дуже сильний чисельно; всеж таки завдяки праці диригента та здисциплінованости своїх членів може він похвалитися гарним успіхом. Сподіємося, що громадянство Городка приохотить хорові більше зацікавлення та підтримає його морально й матеріяльно.

Відійшов працівник. З днем 21. січня в'ідійшов з Городка м-р Степан Бутурин, аспірант адв. К. Карачевського. За недовгий час свого перебування в Городку здобув собі п. Бутурин і серед молодих і серед старших загальну симпатію і повагання. Як секретар читальні „Просвіти" в Городку-середмісті проявляв дуже живу громадянську д'ільність — його праці у великій м'ірі слід приписати оживлення її д'ільности (організування хору, вистав, приєднання більш ніж сотні членів і т. д.). При відході п. Бутурина з Городка не було ніяких прощальних сходин ні публичного признання його заслуг, тому цих кількох рядків нехай будуть йому признанням та подякою за працю м'іж громадянством Городка.

БЕРЕЖАНИ.

В справі бережанської гімназії. Невідрадні відносини запанували в нашій державній гімназії під керму теперішнього директора, який майже до 50-го року свого життя відбував службу в учительській семинарії і недавно дістав у свої руки керму гімназ. молоді. Нещастя хотіло, що дібрав собі своїх помічників, які були з ним у його семинарії та прихильники її розвивання на р'ік скорше, як деінде. Справа виховання у нас захитана від кількох, коли вчителька гімнастики в коедукаційній школі зачала на подвірю робити вправи з дівчатами в г'імнастичних строях. Розгарячені виховний нині не дається вже опанувати. Не менше сумний і науковий рівень гімназій, що обнизився до атмосфери учительських семинарій та вселюдної школи. Не наука є на перш'м місці, а політика. З політичних оглядів лучать наші окремі відділи з польськими і творять горішальні кляси з 50 і більше учениками. І то в класах четвертих, що становлять закруглення гімназійної праці нового типу і повинні бути якнайдокладніше ведені. Тимчасом серед такої гнили учителі, особливо нові, навіть не знають своїх учеників при кінці шкільного року. Зм'ани в Кураторії не позволяють горі вглибити в це дидактично-методичне забагнення. Отже мусимо пішу дорогою домагатися, щоб наші відділи не стягали з польськими, щоб не інтерпретували по ендецьки ідей співжиття й обосторонньої нормалізації та щоб Куратор'я дала для наших відділів окремого педагогічного інструктора, бо теперішній директор ні нашої культури ні нашої мови не знає. До того він на суспільний позітивний діяч навіть не має часу, щоб занятись якслід вихованням польської молоді та не допустити до таких вибриків, які мали недавно місце (биття шпб професорам, писання анонімових листів з погрозами і т. д.).

СТАНИСЛАВІВ.

Вечір народньої ноші. Мин. неділі влаштував кружок „Р. Ш." ім. Я. Шашкевича „Вечір народньої ноші" в якому взяло участь багато селянок в оригінальних строях. З інтелігенції було кільма пань. Вечір був получений з народньою забавою, що протягнувась до пізної ночі.

Концерт Лисенка. В неділю б. п. м. влаштовують: Муз. Інститут ім. М. Лисенка, „Станиславівський Боян" і муж. хор „Дунка" великий концерт у честь Миколи Лисенка з приводу 25-ліття смерти нашого найб'ільшого композитора. Участь у концерті, крім організаторів, беруть: д-р С. Людкевич (промова), М. Голинський (тенор) і Зарецька (сопран). Зацікавлення концертом велике.

З життя гімназійної молоді. Драм. секція при муж. держ. гімназії з українською мовою навчання приготовляє драму Старицького „Маруся Богуславка". У виставі беруть участь теж ученици гімназії Р. Ш. Режисерію вистави обняла п. Баранчева, що дає запоруку дбайливої підготови. Вистава відбудеться в суботу 12. ц. м. в салі „Сокола".

З життя філії Т-ва „Просвіта". Як попередніми роками, так і цього року відбудеться конкурс аматорських драматичних читальняних гуртків за першенство у станиславівській просвітянській окрузі. Перший день І. рунди тих ІІІ. з черги змагань відбудеться 6. ц. м. в салі „Сокола". Участь беруть: 1) гурток з Черніева, що відіграє драму на 1 дію М. Косовського „Об три шляхи широкії"; 2) гурток Кн'ягинина-Бельведеру (Станиславів) з песою М. Васькова „Де Бога нема"; 3) гурток з Угорник з драмою на одну дію Тогобочного „Борці за мрії"; 4) гурток з Підпечар теж драмою „Борці за мрії"; 5) гурток з Крехівців з драмою в двох діях С. Чугайстера „На широких степах Україні". Сподіємося, що громадянство в ювилейному році „Просвіти" більше масову участь у конкурсі, причиняючись таким чином до його морального й матеріяльного успіху.

Б. Л.

Спорт.

РЕЧИНЦІ ЗМАГАНЬ ЗА ПЕРШЕНСТВО ОКРУЖНОЇ ЛІГИ.

Весняна рунда мистецьких фоотрипок 1938 р. начинається 3. квітня і кінчиться 10. червня.

Квітень.

3. Корона — Україна; Чувай — Польонія; Чорні — РКС; Огнісько — Гасмонея; Погонь (Стрий) — Лехія; Юнак — П. Сокіл; Ресовія — Погонь І Б.

10. Україна — Ресовія; Чорні — Чувай; Погонь І Б — Юнак; Гасмонея — Лехія; Польонія — Огнісько; Р. К. С. — П. Сокіл; Погонь (Стрий) — Корона.

17. Гасмонея — Чорні.

18. Юнак — Корона.

24. Р. К. С. — Україна; Гасмонея — Погонь (Стрий); Лехія — Польонія; Огнісько — Юнак; Чувай — Ресовія; Корона — Погонь І Б; П. Сокіл — Чорні.

Травень.

1. Лехія — Україна; П. Сокіл — Гасмонея; Чорні — Погонь І Б; Погонь (Стрий) — Чувай; Огнісько — РКС; Польонія — Корона; Юнак — Ресовія.

8. Україна — Огнісько; Польонія — Юнак; РКС — Гасмонея; Ресовія — Лехія; Чорні — Корона; Погонь І Б — Чувай; П. Сокіл — Погонь (Стрий).

15. Україна — Польонія; Гасмонея — Ресовія; Юнак — Чорні; П. Сокіл — Лехія; Корона — Чувай; Р. К. С. — Погонь І Б; Огнісько — Погонь (Стрий).

22. Україна — Чорні; Гасмонея — Польонія; Чувай — Юнак; Лехія — РКС; Ресовія — Погонь (Стрий); Погонь І Б — П. Сокіл; Корона — Огнісько.

26. Україна — Гасмонея; Чорні — Польонія; РКС — Корона; П. Сокіл — Чувай; Погонь (Стрий) — Юнак; Огнісько — Ресовія; Лехія — Погонь І Б.

29. Чувай — Україна; Погонь І Б — Польонія; Гасмонея — Юнак; Корона — Лехія; Огнісько — П. Сокіл; Погонь (Стрий) — РКС; Ресовія — Чорні.

Червень.

2. Погонь І Б — Україна.

5. Україна — П. Сокіл; РКС — Чувай; Лехія — Огнісько; Ресовія — Польонія; Погонь І Б—Погонь (Стрий.)

12. Чувай — Огнісько; РКС — Польонія; Погонь (Стрий) — Чорні; Юнак — Лехія; П. Сокіл — Ресовія; Гасмонея — Корона.

16. Погонь (Стрий) — Україна; Польонія — П Сокіл; Гасмонея — Погонь І Б; Чорні — Огнісько; Лехія — Чувай; Корона — Ресовія; РКС — Юнак.

19. Україна — Юнак; Погонь (Стрий) — Польонія; Чорні — Лехія; Гасмонея — Чувай; Корона — П Сокіл; Погонь І Б — Огнісько; Ресовія — РКС

—o—

На допомогу студентству.

ВИКАЗ ДАЛЬШИХ ЖЕРТВ.

Одноразові датки:

По 50 зол.: Народна Торговля, Львів; о. Юрій Кисіта, (збірка), Ярослав; Т-во „Молода Громада", Тернопіль. **По 25 зол.:** Взаїмна Поміч Українського Учительства, Львів. **По 20 зол.:** Самосоміч, кооп. службовців Р. С. У. К., Мих. Сеник, Роззорини. **По 10 зол.:** Сільський Господар, Львів; о. Василь Левчина, Львів; о. Курчаба Іван, Побужани; о. проф. Ст. Рудь, Львів; чит. „Просвіти" Городок-місто; Вп. Сподаренко, Прага; о. Ярослав Матв'як, Хівра; кооператива в Городенці Великій; П. С. К. в Ярославі; Марія Пашебінська, Львів (січень і лютий); д-р Тарас Білинський, Збараж. **По 7 зол.:** М. і М. Осідачі, Белигород; о. Клепарчук (збірка) Черниця. **По 5 зол.:** Вп. Галянти, Львів; о. Антін Пакош, Розтока Велика; о. мітр. Ол. Баяков. Львів; д-р Б. Дольницький, Рожнітів; К. Панейко, **Львів; гр.-кат. парох. уряд Загірє;** Тома Водяний, Яворів; Гординська Михайлина, Яворів; о. Іван Хавалка, Хмільно; гр.-кат. парох. уряд Грізова; І. К. Варшава; двр. Василь і М. Япульчаки, Синевідсько Вижне; чит. „Просвіти" Жуків; Ом. Крохмальницький, Борислав. Духовенство ходорівського деканату по 5 зол.: о. Васюк Сайгевич, Васючин; о. Вол. Мицюк, Григорів; о. Богдан Нуд; Загірочко; о. Богдан Литвин, Загірці; о. Степан Юзич, Кн'ягиничі; о. Микола Рожицький, Лишки; о. Микола Дереш, Молодиниче; о. Микола Мельничук, Молотів; о. Ярослав Глинський, Новосілці; о. Ом. Кревенч, Отинівичі; о. Евген Тарнавський, Підністряни; о. Йосиф Скульський, Помонята; о. Евстахій Радкевич, Сугр'ів; о. Яків Долгий, Ходорів. **По 3 зол.:** Ростислав Гошовський, Воля Матківська; чит. „Просвіти", Станиславів; о. Кость Отиловський, Рясна Руська; Спілка Ощадностева, Глуфчок; Іван Горук, Львів. **По 2.50 зол.:** о. д-р М. Сопухин, Отинава Нижна; о. Евген Тимчишин (коляда), Войславичі. **По 2 зол.:** двр. О. Заблоцький, Глинляни; м-р М. Пахурко, Глинляни; інж. Т. Рілінський і м-р В. Клімко, Глинляни; І. Довгенкова, Грубів; о. П. Сенетуш, Гуще; Р. Равлюк, Белигород; Марія Тимяків, Жабе; І. Вовчко, Кульчиці; Дм. Сиротинський, Жовква; Т. З. Стрий; І. Дедик, Чорлів; о. Тит Долинський, Плотича; Олеся і Микола Рибчичі, Сучалки; д-р Ст. Беленський, Збараж; о. В. Боліновський, Збараж; двр. М. Трембач, Збараж; Фармановська, Збараж; м-р Р. Б'ланівський, Збараж. **По 1.50 зол.:** Евген Білинський, Збараж; О. Парашунова, Збараж. **По 1 зол.:** О. Кудринова, Белигород; проф. Іван Бітик, Угнів; О. Моровик, Жабе; Дм. Бурбан, Тернопіль; Ільницький Ярослав, Львів; о. Іван Яремин, Косина, Зі Збаража по 1 зол.: В. Черлянський; П. Вонсевич; двр. Краснопера; проф. Королюк; двр. М. Борш; М. Верещак; Середа; М. Сенникова. **По 50 сот.:** Луканюк Онуфрій, Розтоків; проф. Бабик, Збараж; М. Береза, Збараж; Данилевич, Збараж.

Різні:

Яків Яворівський, Сарамчуки (збірка в церкві) 16.50 зол.; о. Т. Приїма (збірка) 13.10 зол.; Іван Дукан, Філядельфія 4.14 зол.; середньошкільна молодь Самбора 30.62 зол.; о. Юрик (збірка), Кипичка 15.43 зол.; учителі Р. Ш. в Яворові 9 зол.; о. Мирон Цурковський (з тацн), Лани 26.50 зол.; о. Скопляк Ярослав (з тацн), Квасенина 16 зол.; о. Ом. Іваськ (з акафисту), Ходовичі 10.05 зол.; о. Л. Бісінський (збірка) Карлів 11 зол.; о. Мирон Колтунюк (збірка) Жуків 8 зол.; гр.-кат. парох. уряд, Мшана Новий (збірка) 6 зол.; церква в Кульчицях (збірка) 17 зол.; Вп. Вачинин, Кульчиці 2.75 зол.; Бойко Микола 0.20 зол.; гр.-кат. парох. уряд, Винники 11.40 зол.; кружок Р. Ш. в Любині Малім 3.25 зол.; „Нове Село" (передня датків), Львів 13.50 зол.

Щомісячні датки:

Кооп. „Будучність", Тернопіль 20 зол.; „Нове Село" Львів 10 зол.; членн У. П. Р. по 5 зол.: д-р Бараз Степан; д-р Бізяк Степан; Болюх Василь; Великанович Дмитро; д-р Витанцький Степан; Завалкут Іван; Кузьмович Володимир; Мудрий Василь; Пеленський Зиновій; д-р Перфецький Роман; Тершаковець Гриць; д-р Троян Корнило; Целевич Володимир; д-р Горбачевський Антін; Дещинович Володимир; Луцький Остап; Павликовський Юліян.

Загальна сума всіх датків **885.10 зол.**

Всім П. Т. Жертводавцям складаю щиру подяку.

Рівночасно вияснюю, що деяких жертв, висланих у днях від 15. листопада до 6. грудня м. р. на адресу тодішнього Комітету Допомоги Студентству, не проголошено з причин від мене незалежних.

ЗА АКАДЕМІЧНЕ ДУШПАСТИРСТВО:
о. д-р Іван Гриньох, Льв'ів, пл. св. Юра 5.

—o—

Нові книжки і журнали.

UKRAINIAN YOUTH. Official Organ of the Ukrainian Catholic Youth League. Vol. V. Nr. 2. February 1938. Jersey City.

Театри

Великий Театр:

Неділя 6. ІІІ. год. 12. попол. „Івась і Франек", казка для дітей; год. 3.30 попол. „Пан Йовіяльський"; год. 7.30 веч. „Сісі".

Понеділок 7. ІІІ. год. 7.30 „Сісі".

Театр Різнородностей:

Неділя 6. ІІІ. год. 3.30 попол. „Дамок з карт"; год. 7.30 „В перфумерії".

Понеділок 7. ІІІ. год. 7.30 „Незвичайна подорож".

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

ДРОГОБИЧ:

6. ІІІ. Лісова пісня.

З Дрогобича і з повіту їде театр до Стрия, Сколього, Болехова, Долини, Калуша і Станиславова.

Український Народній Театр ім. М Садовського.

ХОДОРІВ.

6. ІІІ. Мазепа.

Театр готує до виставн оперу Лисенка „Утоплена".

ШАФКОВІ КУФРИ

валізи, міхи на постіль, поробки на капелюхи та комірці, багажові паси по цінах найпижчих поручає

Робітни ремарсько-галантерійна **Н. БАРЕР**

Львів, Сикстуська ч. 2, побіч ф-ми „Салямандра"

КІНА.

АПОЛЬО: „Бурі ІІ" екзот. фільма.
АТЛЯНТИК: „Царський курієр" на основі Жюль Верна.
БАЛТИК: „Наступ на співанку".
ВАНДА: „Шарпа легкої бригади", „80 днів кружком".
ГРАЖИНА: „Фройлайн Доктор"; „Я була шпіоном".
ЕВРОПА: „Я вандрувала"
КАСІНО: „Еспанський метелик" (Дж. Мендональд).
КОПЕРНИК: „Останній з'їв засуджений".
МАРУСЕНЬКА: „Без свідків"; „Зорі дикого Заходу".
МЕТРО: „Гільгайська трійка".
МІРАЖ: „Невдачник" (Ал. Дюма).
МУЗА: „Пропащий овид"; „Кінець сан Чені".
ПАКС: „Прокажена". „Ординат М'хоровський".
ПАЛЯС: „Обожана" з Мартою Егерт.
РАЙ: „Шлях до Р'о".
РІЯЛЬТО: „Дівчина з Парижа".
СВІТ: „Аллагів город". „Лет очайдух'є".
СТИЛЕВЕ: „Історія одної ночи" і рев'ю.
ТОН: „Останній поїзд до зруйнованого міста" і „Гра життя".
УТУХА: „Антон поліцмайстер" і ревія.
ХИМЕРА: „Шерлок Гольмс і д-р Ватсон".

Зол. 7.— **Щасливі обручки** з 14 кар. золота тільки у **Б. ҐРІНБЕРҐА, Сикстуська 4**

ФОТОПЛЯСТІКОН: (ул. Марійська 5). „Острів Ява".

ФОТОПЛЯСТІКОН „Світовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7): „Швайцарія".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Неділя, 6. березня 1938.

8.00 Сигнал часу; 8.15 Для села: Хл. газетка. Музика з пл.; Що чувати 8.30 Хл. скринька; 8.40 Poслані: „Облога Коринту" пл.; 8.50 Які телята вибрати на плекавки, після богослуження коло год. 10.30 Суїти з пл.; 11.25 Сандечинда у пісні; 12.03 Симф. поранок; 13.00 Оот. театр. прем'єри; 13.10 Два походи, фрагмент із пов. А.Мілера; 13.30 Музика, хор. орх., сопран; 14.45 Для села: 15.00 Промова віцемін. Кантковського на інавгурації Госп. Ради; 15.20 Музика з пл.; 15.40 Для дітей: Подорож єдинака й мелешка довкола св'та, Музика з пл.; 16.00 Пісні підлаша; 16.40 Аннеця та життя; 17.00 Світовий концерт із Австралії: симф. орх., хори, солісти; 17.30 П'ядесятиріч при мікрофоні, орх., сол., гармоніка; 19.35 Пан Онуфрій робить хрестини; 20.00 „Джез-компан" розр. концерт; 20.35 Спорт; 22.00 Найгарніші пісні Монюшка, співає музика; 22.20 Скр. реціталь Роб. Сотенса з супр. форт.; 22.50 Репортаж зі злету полків у Берліні, Останні вістки; 23.00—23.30 Танк. музика з пл.

Понеділок, 7. березня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авд.; 11.15 Для шкіл: „У країні цвітучої вишні" з муз. ілюстр.; 11.40 Комінарова праця; 12.03 Полудневa авдиція; 13.45 Хвилина Лящова, пл.; 14.00 Пісні у супр. форт.; 14.20 Розр. концерт із пл.; 14.55 Біржа; 15.00 Грохи пісні, трохи слова; 15.20 Бівуачі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 З піснею по краю; 16.15 Орк. концерт; 16.50 19.50 Актуальна гутірка; 17.00 Новочасна золота валюта; 17.15 Пісні та скрипк. твори, Роєнська маєбоотр., у супр. форт.; 17.50 18.50 Спорт; 18.10 Осередки селянської ґодівлі у Сх. Галичині; 18.20 Славні артисти, пл.; 18.35 Про добру людину; 18.55 Програма на завтра: 19.00 Вонцьва авд.; 19.30 Спір за гром. думку; 20.00 Розр. концерт. вок. квартет. два форт., орк.; у перерві коло год. 20.45 Вет. денник, Акт. гутірка; 21.40 Поет новини; 22.00 Симф. концерт, орх., форт.; 22.50 Ост. вістки; 23.00—23.30 Танк. музика з пл.

Вівторок, 8. березня 1938

6.15—8.00 Ранішня авд.; 11.15 Для шкіл: „Осинко на термині"; 11.40 Реєстрації: „Птахи" суїти пл., 12.03 Полудневa авд.; 13.45 Балада з музики, пл.; 14.30 Легка музика з пл.; 14.55 Біржа; 15.00 Фрагм. із пов. І. Лящ „Косонар у Галичині", Музика з пл.; 15.25 Бівуачі вістки з міста та провінції; 15.30 Госп. вістки; 15.45 Цікаві речі з 5 частин світа; 16.05 Фіз.-госп. актуалії; 16.15 Фейлетон на тему вівсяних п'єсень; 16.50 19.50 20.55 Актуальна гутірка; 17.00 Польський оперета у Римі; 17.15 Віол. рецталь Мор. Маршала; 17.50 Із психольогії домашнього пса; 18.00 18.50 Спорт; **18.10 Українська народня пісня, в українській мові вик. Степанія Чижович;** 18.20 Шубертові пісні в супр. форт.; 18.40 Львівський кельнер герой; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Безсмертні книжки: „Проби Монтеня", 19.30 Кільна пових п'єсень у супр. форт.; 20.00 „Щось для кожного" розр. концерт, сальон. тріо, вок. дует, цитра, форт.; 20.45 Веч. денник; 21.00 Симф. концерт, 22.00 Танк. музика, орх., рефрени; 22.50 Ост. вістки; 23.00—23.30 Концерт балянь.

Середа, 9. березня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Для шкіл: З пригод л'сових людей, Музика з пл.; 11.40 Бетовен: В'ол. соната п-дур оп. 102. ч. 1. пл., 12.05 Полудневa авд. 13.45 Інформ. газетна з українській мові; 13.55 Волині марші, пл.; 14.30 Легка музика з пл.; у перерві з год. 14.40 Умовини конкурсу ККО. 14.55 Біржа; 15.00 Фрагм. із пов. Із. Лящ: „Коронар у Галичині", Музика з пл.; 15.20 Бівуачі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 „На що полює жовтий, дикий звір" гутірка для старших л'тей, 16.00 Вчімся говорити; 16.15 Концерт мандолінівтів, сніп; 16.50 19.50 20.55 Актуальна гутірка; 17.00 „Двадцятьліття червоної армії"; 17.15 В. Малішевський: Сичинний квартет ес-дур; 17.50 Пасерство; 18.00 18.50 Спорт; 18.10 Краї та пісні, поєзії з пл.; 18.20 „Хвести на бівуаці"; 18.55 Програма на завтра: 19.00 Образок з пов. Гуляшча: „Залюбила"; 19.20 Жанрові пісні, хор; 19.35 Самотина молодости, гутірка Старого Доктора; 20.00 „В 1001-ой оперетки" розр. концерт, сопран, тенор, форт.; у перерві з год. 20.20 Кутох гумору; 20.45 Веч. денник; 21.00 Шопенівський концерт; 21.45 Чвертьгодина поезії; 22.00 Популярний концерт; 22.50 Ост. вістки; 23.00—23.30 Легка музика з пл.

Терпиш

НА ПЕЧІНКУ ШЛУНОК, КИШКИ НИРКИ АБО МІХУР

ПИЙ СІК

СВЯТОЇВАНСЬКОГО ЗІЛЛЯ МАҐІСТРА ҐОБЕЦА

ВАРШАВА, МІОДОВА 14 АПТИКИ І ДРОГЕРІЇ

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Неділя, 6. березня 1938.

БЕРЛІН 19.30 20.00 21.00 „Фавст" оп. Гунода; БІЛГОРОД 18.45 19.00 Концерт хору, 20.00 Співочий рецталь, 20.30 21.00 Нар. пісні; БРЕСЛЯВ 20.10 21.00 „Цирульник із Багдаду" оп. Корнеліюса; БУДАПЕШТ 12.30 Оп. орх., 18.00 Форт. твори Ліста, 18.55 19.00 Цик. музика; БУДАПЕШТ II 15.00 18.00 19.00 „Гофманові пісні" оп. Офенбаха; ВІДЕНЬ 11.45 12.00 Симф. концерт, 15.40 Тр'о д-моль Шумана, 19.35 Бетї ван Бон сопран. 20.00 21.00 Розр. музика; КОШИЦІ 18.00 Словацькі та підкарпаторуські образки із літератури XIX. ст.; МІЛЯНО 15.00 18.00 19.00 „Норимберські співці" оп. Вагнера; ПРАҐА 20.05 21.00 Симф. концерт; РАДІО ПАРІ 20.00 Оцінка, 21.15 Пісні, 21.30 22.00 23.00 „Дон Цезар де Базан" ком. оп. Масенета; РІМ 17.00 18.00 Симф. концерт. 22.10 Концерт хору Василіки; ШТУТҐАРТ 19.15 21.00 „Ондина" оп. Льорпінґа; ШТРАСБУРҐ 21.30 22.00 23.00 24.00 „Пісня кохання" муз. ком. Шуберта; СОФІЯ 19.30 Спів; ФРАНКФУРТ 20.00 21.00 22.00 „Мона Л'за" оп. Шліпґса.

Понеділок, 7. березня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Розр. музика, 20.00 Дуета орх.; БІЛГОРОД 18.45 Нов. пісні, 20.00 21.00 22.00 Опера; БУДАПЕШТ 12.05 12.30 Вок. концерт, 17.00 Флет, арфа, 18.15 Цик. музика, 20.10 21.00 22.00 Фільг. концерт; ВІДЕНЬ 19.35 20.00 Симф. концерт, 21.40 Двофорт. музика; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 21.15 Форт., 22.30 Соната на скр. і форт. Дворжака; КОШИЦІ 14.00 18.45 Вістки; МІЛЯНО 17.15 Сюїта, 21.00 Вок.-інстр. концерт, 22.10 Арфа; РАДІО ПАРІ 21.15 Пісні, 21.30 22.00 23.00 24.00 Опера; РІМ 20.30 Розр. музика, 21.00 Вок.-інстр. концерт; СТОКГОЛЬМ 17.05 Філ. форт. музика, 22.00 Вагфрид" оп. Вагнера.

Вівторок, 8. березня 1938.

БЕРЛІН 19.10 Розр. музика, 20.00 21.00 Вес. вечір; БІЛГОРОД 20.00 Спів; БУДАПЕШТ 17.30 18.00 Нар. пісні, 19.00 Орх., 22.30 Симфонія г-дур Шуберта; ВІЛЕНЬ 15.15 Дашя італ. і фр. музика, 21.30 Симф.-концерт, 22.20 Танк. музика; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Альт. бариг., КОШИЦІ 19.30 Павотуни про Масарика; Е. Волощук: Рентгенове дослідження на службі людини; МІЛЯНО 17.15 В'ол. фортепіян; 21.00 22.00 Симф. концерт; ПРАҐА 15.15 Китиця нар. пісень, 16.10 Орх., 17.30 Соната е-моль Бусоні'а на скр. і форт., 18.10 Дивак нім. музика; ПАРІ ПТТ 21.30 22.00 23.00 „Школа чаклунків" ком. оп. Бондейля; РАДІО ПАРІ 21.15 Камер. музика; РІМ 17.15 Сюїта, 21.00 22.00 23.00 „Лучія з Ламмермуру" оп. Доні'цетті.

Середа, 9. березня 1938

БЕРЛІН 20.00 Симф. концерт, 21.30 „Ля ботега фантастіка" балет Россіні; БІЛГОРОД 20.00 Сюїта, рецталь, 20.30 21.00 Гумор, 21.30 Нар. пісні; БРЮСЕЛЬ ФЛ' 21.00 22.00 „В'кторія та її гузар" оп. Лябрагама; БУДАПЕШТ 15.30 20.00 Цик. музика, 21.25 Оп. орх.; ВІДЕНЬ 17.25 Сюїта, 17.50 18.00 Форт., 18.30 Вок. авд., 19.55 10.00 20.00 21.00 22.00 Вечір опер; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.20 Скрипка, 20.15 Лицарські мельодії, 22.30 „Фльоріштіке" на клари. і форт. Шумана; КОШИЦІ 14.00 18.45 Вістки; ЛЬОНДОН РЕДЖ 21.00 Музика під. моря — гавайські пісні й танки; МІЛЯНО 21.00 22.00 23.00 „Ля жонґлер де Нотр Дам" оп. Масенета; ПРАҐА 15.15 Пісні, 19.25 Легка музика та веселі пісеньки; РАДІО ПАРІ 21.30 Пісні, 21.45 Сюїта, 22.00 23.00 Галевий концерт; РІМ 17.15 Сюїта, 18.40 Розр. музика, 21.00 Комедія, 21.35 Форт., СОФІЯ 19.15 20.00 21.00 „Євген Онєгін" оп. Чайковського.

З СВІЖИХ ПУПЯНК'В І КВ'ТІВ

Сік Середущика зміцнює і успокоює серце. Магістер Едвард Гобец. Вертана, Міодова 14. Продаже: Аптики і Дрогерії. 472 3-4

Подяка.

18. лютого п. р. відійшов до вічности наш Найдорожчий Брат і Вуйко, сеніор нашої родини, бл. п. Д-Р ВОЛОДИМИР ШАРАНЕВИЧ, адвокат у Лютовисках.

У нашому глибокому жалю почуваємося до обовязку заложити цвіту подяку:

ВПанам: М-рові Степанові Мальтовському і М-рові Антонові Терешові за дбайливу опіку в часі недуги, ось'сли за всі труди зложені в узладженню похорону.

ВПанам д-рові Осипові Менціяновому і д-рові Фобіянові Шляхтовій за в'дання лікарської поміч. Вор. отцям духовним: деканові Теодорові Хомові з Лютовисок, о. Вячеславові Трощинському зі Смільника і о. Софронові Колісі з Миляцина за проводи на місце вічного спочинку і прощальні слова над домовищем. Усім Товариствам і Громадянам Лютовиськ, що численною участю зволили почтити похоронний обряд, усім своїкам, приятелям і знайомим, що словами співчуття старалися зменшити наш глибокий біль.

Константин Шараневич і Сальомея з Шараневичів з родиною.

Коли терпиш — Пий Святоіванський Сік Зілля („лікарський") уживний при болях і кольках печінки, катарах, болях шлунка і кишок, нирковому камінню і мішура, невральгічних болях і нервових корчах і болях голови. Продаж в аптиках і дрогеріях. Головний склад: Варшава, Міодова 14, телефон 5.42.99 Магістер Едвард Гобец. 3-99

БІРЖА.

Львів 5 березня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельґія бельг. 89·77 (9·30. Голяндія американські 5·26·50, 554·00 Голяндія кашад. 5·26·00—5·23·50. Фльорени голл. 205·74—204·10, Франки фр. 17·31—17·01, Франки швайцарські 122·65—121·85 Фунти анґл. 26·53—26·37, Ґульдени данц. 100·25—99·75, Корони ч. 17·50—16·90 Кор. дан. 118·40—117·55 Кор. норв. 133·18—132·20, Корони шв. 136·59—135·60, Ліри італ. 21·90—21·00, Марки фінлянд. 11·74—11·50, Марки нім. 104·00 — 98·00 Шилінги австр. 99·00—94·03, Тель Авів 26·20—25·95, Марки нім. срібні 119·00 — 113·0

Акції.

Банк Поль ський 112·00 Цукор 36·50 Вугель 31·75, 31·50, Ліяльон 65·00, Мажейя 14·25, Остроленць 57·00, Страховичі, 40·00, 39·25, Ґабербуш 45·25.

Папери

4 і пів прон. внутр. 66·25, 66·00, 3 інв. 1 ем. 84·38 серія 93·75, 3 поз. інв. 2 ем. 84·50, серія непот. з. конверс. 69·75 прем. пож. 42·50, 4 конверс. 67·0

Тенденція сильніша.

ШИНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 5. березня 1938 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 3·45 пол.
1 кг. масла бочков. акц. з опак. 3·50 пол.
молоко . . . . . 18—19 сот
(яйця копа) . . . . . 3·2[illegible] пол.

Тенденція на масло й молоко пвеоднма, на яйця зниження.

СІК ЦВИТУЧОГО ЛОПЯНУ

усувний при шкірних висипках, болячках, скрофулах, коростах, чорних цятках і веснянках. Продаже в аптиках і дрогеріях. Головний склад: Варшава, Міодова 14, Тел. 5.42-99 Маґістер Едвард Гобец. 1-15

ОПОВІСТКИ.

Загальні Збори Т-ва Укр. Студ. Мед. і Фарм. **„Медична Громада"** у Львові відбудуться в неділю дня 13. ІІІ. 1938 р. в год. 10. в XIV салі Старого університету при вул. Миколая ч. 1 зі звичайним порядком нарад. За Виділ: Б. Олесницький, голова; Я. Калицький, секретар. 542

Повітовий Союз Кружків „Рідної Школи" в Чорткові повідомляє, що з днем 15. березня п. р. отварає в Чорткові двом'ячний курс для провідниць дитячих садків, який тревatиме до 15-го травня. Оплата за цілий курс 15 зол., які треба вложити до кінця курсу. Зголошення слати на адресу: ПСК. „Р. Ш." в Чорткові на руки д-ра Михайла Рослака, адресата в Чорткові. 500 3-3

Замість вінка на могилу Михайла Дяка, головного старшини У. Г. А. зложили в ліквідаційній „Поч" на Інвалідів 10 Анна Пажтуревич, Косовим.

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ШУКАЄМО агентів ветеринів до продажі домашньо-рільничого приладдя по селах. Зголошення „Вулькан", Львів 28. 316 3-3

КОНКУРЕНЦІЙНИЙ Виплисовий Дім віс, мануфактури і галантерії, шукає агент'а трактіни до продажі по селах Lódź, skrytka 338.

ПРАКТИКАНТ - землемір (самостійний) шукає праці на процент або річно з умовою. Зголошення „Діло" п'д „Землемір". 513 3-3

КУПНО - ПРОДАЖ

ДЕТЕКТОРОВИЙ годинник двомагнетозовий дуже чутливий зол. 6.— Жалібки від 5—25 нат. 65 сот. „ЦЕНТРАЛЯ ЖАРІВОК" Львів, Ринок 21. 421 3-3

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

ЗРЕДУКОВАНА вчителька, фахова доглядачка хорих, шукає праці при управі домом, якщо дітям або дожилій хворих. Зголошення до Адміністрації п'д „Солідна". 518 3-3

АДВОКАТСЬКИЙ АПЛІКАНТ з 2-літньою практикою, пише на машині, меткий просвітлений шукає практики з платнею або і за утриманням. Зголошення під „Солідний" до „Діла". 522 1-1

МЕШКАННЯ

ДО ВИНАЙМУ 2 кімнати і кухня з повним комфортом. Вул. Каденська 11 а. Дозорець покаже. 537 1-1

РІЖНІ

ДО ТЕРНОПОЛЯ тимчасово з еміграції окуліст Д-р ВОРОНИЧ Н. приймає, операцію вул. В. Мал 8. 417 3-4

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, ресорові, жіночі, проти утучнення матиці та гарантією виконує відоме УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА, Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2041 15-100

ШАФҐАВЗЕН, ЛЬОНЖКІН, ЗЕНІТ, ОМЕҐА, ДОКСА та ін. годинники найпереписаніше направить фірма П. Карпинець Домінікавська 7. Купує золото, срібло.

НОВОВІДКРИТА КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ С. Чура, Львів, Лозаря 5. І. п. (біля Конкретки) виконує всілякі кравецькі роботи дешево і солідно. 490 4-6

КОВДРИ зимові пухові найдешевше виробляє Романова, Городиських 4 (побіч Ринку). 520а 1-7

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

Спец. сніри., венер. недуг і косметики

Др. ФІШЕР

б. лікар (асистент) Клініки у Берліні, Празі, Відні орд. КІЛІНСЬКОГО З (напроти Від. Кварталі) тел. 251-68. 2142

Вже надійшов Вже надійшов
новий транспорт вовни
на весняний сезон
Галицький Маґазин Новин
Галицька 15.
УВАГА! Повідомляємо, що „Дешеві б'ілі дні" ми продовжили ще тільки до 10 цм з дальшою, великою знижкою цін.

Л. В. II/1 — 680/38

Оповіщення.

Міська Управа в корол. стол. м. Львові подає до загального відома, що преліміпар буджету Громади м. Львова на р'к 1938/39 є виложений до перегляду в бюрі Відділу II/1 Міської Управи (ратуш. II. п. двері ч. 267) на протязі 1 тижня, а саме від 6. березня до 12. березня 1938 р. включно, в годинах від 9-ої до 13-тої.

Інтересованим платникам комунальних данин прислуговує право перегляду в повищому речинці буджетового преліміпара та внесення завидів і застережень в дальшім речинці 1-тижня себто до дня 19. березня 1938 р. включно.

Міська Управа в корол. стол. м. Львові.

У Львові, 5. березня 1938 р.

Президент міста: **Д-р Станислав Островський** в. р.

Загальні Збори „Нового Села".

2. березня ц. р. відбулися чергові Загальні Збори Української Селянської Видавничої Кооперативи „Нове Село" у Львові. Наради мали поважний та річевий характер. Загальні Збори одобрили всі останні зміни, які зайшли у Видавництві. Зокрема суджено інж. В. Воробця за те, що розсівав неправдиві вістки, мовляв останні зміни у Видавництві мали політичний підклад. Редакція часопису „Нове Село" зложила заяву, що часопис і далі не буде залежати від ніякої партії ані групи, а буде дбати про підвесення культури українського села. Загальні Збори вибрали нову Управу і Надзірну Раду під проводом селянина Івана Ковалишина 30 голосами проти 4.

543 1-1

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ „Р О Ю" відбудуться 8. III. 1938 (вівторок) в домівці „Рою". Початок в год. 10.

КІР
Львів, Усійського 6
Тел. 280-88.
Станиславів, 3-го Мая 4.
ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ

Огородові дротяні СІТКИ
найдешевше і найсолідніше доставляє фабрика
„СІТКОЦЕНТР"
Львів, Красіцьких 18. Тел. 245-75.

ФОРТЕПІЯНИ, ПІЯНІНА
світової марки
Б. СОММЕРФЕЛЬД
Експорт: до Англії, (Steinway & Sons-Londyn) Америки, Франції, Голяндії, Палестини, Швеції, Цейльону і т. д.
виключне заступництво
С. Новацький
Львів, вул. Пілсудського ч. 17.

ПОВІДОМЛЯЄМО,
що п. МАРУСЯ ГАНУШЕВСЬКА
вернулася з Варшави і веде
Кравецьку робітню жіночих і дитячих одягів
(плащі, костюми, сукні)
у ЛЬВОВІ, вул. МАРКА 20, II. п.
УПРАВА ФАХОВОЇ ГІМНАЗІЇ СС. Василіянок.

Інж. Юрій Бясецький
держ. уповажнений інжінір будови
Львів, Мучна 46, тел. 270-27
виконує усі праці з обсягу: будівництва та промислової і житлової архітектури.
2—19

Знає тепер цілий світ
Ту рецепту люкри,
Що говорить: їжте всі
Овочі і цукри.
Без вагання і без тайн
До склепу подайся
Фірми Зигмунт Гляттштайн
Львів. Сикстуська 20.
в домі „Народньої Гостинниці"

Купуйте тільки знаної доброти
ГОЛЮБСЬКІ ДЕЛІКАТЕСОВІ СИРКИ
ЕМЕНТАЛЬСЬКІ лагідні в смаку,
ТИЛЬЖИЦЬКІ пікантні в смаку,
КМИНКОВІ служать доброму травленню
САРДЕЛЕВІ побуджують апетит
з назвою „ROTR", бо це товар поживний і дешевий. Вистерігайтесь фальсифікатів. Домагайтеся всюди, замовляйте у фірмі „ROTR", Golub, Pomorze.

Український Текстильний Склад
„Manufactura" Львів, Капітульна Площа 3.
Подаємо до відома наших Вельмишановних Клієнтів, що найновіші весняні матеріали на мужеські та жіночі одяги маємо вже на складі. Радо теж служимо інформаціями про моду кольорів матеріїв, виробів та десенів. 1-15

УКРАЇНСЬКИЙ ТЕХНІЧНО-ГОСПОДАРСЬКИЙ ІНСТИТУТ ПОЗАОЧНОГО НАВЧАННЯ
приймає безперервно вписи студентів та курсантів на:
1. ВИСОКОШКІЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНО-КООПЕРАТИВНИЙ ВІДДІЛ. 4 роки. Дає всебічну фахову освіту, необхідну для праці в кооперативних і громадських установах та приватних підприємствах.
2. ВИСОКА ШКОЛА ПОЛІТИЧНИХ НАУК. 3 роки. Підготовляє до громадської, політичної та журналістичної діяльности.
3. ВИСОКІ КУРСИ ГРОМАДСЬКОЇ АГРОНОМІЇ. 1 р'к. Докладно навчають про форми і методи переведення громадсько-агрономічної праці серед українського населення.
4. ТЕХНІКУМ СІЛЬСЬКО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОМИСЛОВОСТИ. 2 роки. Дає фахові знання в р'жних галузей промисловости, що працює на с.-г. сировині.
5. ВИЩІ КУРСИ УКРАЇНОЗНАВСТВА. Півтора року. Систематично ознайомлюють про минуле і сучасне України та українського народу, його культурні скарби і підстави матеріяльного добробуту.
6. КУРСИ БУХГАЛЬТЕРІЇ. 1 р'к. Підготовляють книговодів для праці в установах і підприємствах.
7. КУРСИ МОВ: англійської, німецької та французької. Уможливлюють опанувати світові мови для користування чужоземною літературою і пресою.
8. КОРОТКОТЕРМІНОВІ КУРСИ: а) Пасічництво, б) Американське промислове пасічництво, в) Садівництво, г) Городництво, ґ) Консервація та переробляння садовини й городини, д) Оброблення шкіри, е) Миловарство, є) Радіотехніка, ж) Фотографія, з) Теорія музики.

Жадайте проспекти з програмами, правилами вступу і таксами оплат. Висилаються безплатно. На ширшу відповідь приспайте поштову міжнародню марку. Можна замовляти також лише самі підручники. Цінники висилаються безплатно. Прохання надсилати на адресу: Ukrajinsky Technicko-Hospodarsky Instytut, Podebrady, Zámek, Tchechoslovaquie.

Білизняне **ПОЛОТНО** Постелеве
С. М. ГАВЗНЕР
Львів, Ягайлонська ч. 15.
Поручає матеріяли на
ШЛЮБНІ ВИПРАВИ
СТОЛОВІ ГАРНІТУРИ
найліпших виробів краєвих і закордонних по приступних цінах. Обслуга також в українській мові.
11—11

МЕБЛІ їдальні, спальні, кабінети, сальони, клюси, тапчани, матраци і декорації поручає Віденська вирібня столярсько-таліцерська
ІВАН ОРТНЕР
Львів, Сикстуська 41. Тел. 292-79.
496 2-50

ВИКЛЮЧНА ПРОДАЖ
ЕЛЄКТРО — РАДІО — ОПТИКА
І. Дойтшер
СТАНИСЛАВІВ, Гославського 11 а.

Відома українська швальня
„ЕМКА"
перенесена з вул. Личаківської на **Підвалля ч. 1.**

МИЛО Аптикаря **ВІЗЛЯ** вигладжує церу склонну до прищів і угрів.
МИЛО Аптикаря **ВІЗЛЯ** відмолоджує і виніжнює шкіру.
МИЛО Аптикаря **ВІЗЛЯ** надає молодечо-свіжий англід.
МИЛО Аптикаря **ВІЗЛЯ** усуває зморщки.
МИЛО Аптикаря **ВІЗЛЯ** стягає пори і хоронить перед повставанням угрів
МИЛО Аптикаря **ВІЗЛЯ** хоронить перед повставанням зморщок.

Повідомляю Шановних Клієнтів, що я вернувся зі спеціяльного **курсу віденського і англійського крою** та поручаю на весняний сезон убрання, загортки, військові мундури, жіночі костюми і також реперації для Вісчесшого Духовенства з власних і припоручених матеріялів. **Ціни приступні і**
Павло Андрусь
Львів, ул. На Скалці 5.
(бічна Зибликевича) тел.: 237-32.

БРИТВИ
найліпші, гарантовані, світових марок продає по найнижчих цінах оказійно фірма
С. ФЕДЕР
ЛЬВІВ Коперника ч. 15 а
„ Сикстуські ч. 7
„ Галицька 16

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . вол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинах . вол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . вол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по вол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . вол. 0.10
шукаючі прації . . . . . вол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . вол. 480.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . вол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . вол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . вол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10

Ч. 50 (14.282). Львів, вівторок 8. березня 1938. Cena pôčtowa miesięczna 6-tówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ. РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 223-41
Телефон Друкарні 229-28
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060. Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч.
У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБСЯЗІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Вся большевицька верхівка на послугах японської, німецької й анґлійської розвідки

СТВЕРДИВ РОЗЕНГОЛЬЦ, РАКОВСЬКИЙ ТА ЗЕЛЕНСЬКИЙ НА МОСКОВСЬКОМУ ПРОЦЕСІ.

ШКІДНИК, ТРОЦЬКІСТ І ЯПОНСЬКО-НІМЕЦЬКИЙ АГЕНТ.

У пятницю вечором зізнавав перший б. нарком закордонної торговлі Розенгольц. Він признався, що він шкідництво на домагання **Німеччини та Японії, експортуючи потрібні тим державам сирівці по зниженій цінах.** Державними грішми підпомагав він троцькістів: 1933 р. дав Троцькому 300.000 рублів, опісля 3 роки по 110.000 Розенгольц вів шкідницьку акцію також проти збройних сил, та проте буде він зізнавати на тайній розправі.

ПІДГОТОВА ПЕРЕВОРОТУ.

Під кінець березня 1936. Розенгольц відбув у своєму мешканні нараду з Тугачевським і Крестінським. По арештуванні Пятакова вони сподівались дальших арештувань, тому рішили приспішити переворот на кінець березня того року, як лиш Тугачевський вернеться з Льондону з коронації. Коли дізналися, що Тугачевський взагалі не поїде до Льондону, **відложили переворот** на травень. Гамарнік та Горбачов (заступник комманданта московської округи) мали опанувати кар. комісаріят внутрішніх справ.

ТРОЦЬКИЙ ДІСТАВ ВІД НІМЕЧЧИНИ 480.000 ДОЛЯРІВ ЗА ШПИГУНСТВО.

На домагання Троцького мав Розенгольц і Крестінський постачати німецьким генералам фон Сектові і Гамерштайнові **вістки про совітське військове летунство; зате діставав Троцький від райхсвери 8 років по 60.000 долярів.** Крестінський давав Німеччині шпигунські інформації від 1922 до 1930. р., опісля прийшов на його місце Розенгольц.

Крестінський потвердив усі зізнання про нього.

НІМЕЧЧИНА І ПЕРЕВОРОТ У СССР.

Виїжджаючи 1930. р. з Берліна, Крестінський залишив звязок з Троцьким Якубовичеві і Штернові.

У Москві Крестінський давав німецьким і анґлійським кореспондентам неприхильні вістки про СССР.

Коли прийшов до влади Гітлер, троцькісти почали робити заходи, щоб дістати німецьку збройну поміч. Тоді виринула **концепція поділу СССР.** В тому часі рішили змовники здобути вплив на червону армію, тому втягнули до змови Рудзутака і Тугачевського. Звязки з Німеччиною мав підтримувати Троцький, з Японією Пятаков і Крестінський.

ГПУ АРЕШТУЄ ЗМОВНИКІВ.

З огляду на арештування Пятакова рішено приспішити переворот, не чекаючи на вибух війни, а то ГПУ вирешту всіх троцькістів. На 8. зїзді совітів Тугачевський був зденервований.

Змовники мали видати відозву до населення, стверджуючи, що вони не думають змінювати устрою СССР. Троцький, що тоді був у Норвегії, заапробував плян.

До перевороту не дійшло з огляду на арештування Тугачевського та зміни на провідних становищах у армії.

Крестінський заявив, що **Тугачевський домагався перед переворотом замаху на Сталіна, Молотова і Ворошилова; мав їх перевести Гамарнік.**

Розенгольц хотів сам убити Сталіна.

РОЛЯ СОВІТСЬКИХ ДИПЛЬОМАТІВ.

Дальше зізнавав Раковський, б. амбасадор у Льондоні. До своїх „поганих злочинів" признавався він з таким запалом, що предсідник трибуналу мусів приводити його до порядку.

Від Троцького дістав він завдання ізолювати Сталіна в европейській опінії та підготовити інтервенцію капіталістичних держав.

1934. р. їздив Раковський до Токіо на міжнародню конференцію Червоного Хреста. Він привіз зі собою лист Пятакова до амбасадора в Токіо Юренева, з якого виходило, що

Юренев, Богомолов (амбасадор у Нанкіні) та Сабанін (директор правного департаменту наркоміндолу) це активні троцькісти.

Підчас бенкету в Токіо **Раковський зобовязався перед одним визначним японським дїячем давати шпигунські інформації Японії.**

НА ПОСЛУГАХ БРИТІЙСЬКОЇ РОЗВІДКИ.

В суботу дальше зізнавав Раковський. Двох агентів британської розвідки вимусило на ньому зобовязання вести розвідчу працю для Анґлії.

Також Троцький працював від 1926. р. для британської розвідки.

Вернувшися 1934. р. зі Сибіру, Раковський знову ввійшов у звязок з брит. розвідкою. Помагала йому леді Пейдж, що при підтримці британської амбасади в Москві помагає бідним анґлійцям у СССР.

АКЦІЯ ПРОТИ ФРАНКО-СОВІТСЬКОГО СОЮЗУ.

1927. р., як амбасадор у Парижі, Раковський увійшов на приказ Троцького в контакт з французьким великим промислом, пропонуючи послам Ніколеві та Дрефюсові концесії в СССР за матеріяльну підмогу для троцькістів.

Коли весною 1935. р. Ляваль приїхав до Москви, **Раковський не жалів зусиль, щоб не допустити до франко-совітського зближення;** остерігаючи французького публіциста Бюра, що це може наразити Францію на війну з Німеччиною.

У ВСЬОМУ ВИНУВАТИЙ ЗЕЛЕНСЬКИЙ.

Опісля зізнавав б. провідник совітського „Центросоюзу" **Зеленський, б. агент царської охрани.** Він широко описував саботажі у ділянці прохарчування: **припізнював заосмотрення у хліб, сипав до масла шкло, цвяхи і т. п., саботував постачання соли, яець, одягу і т. п., щоби викликати невдоволення серед населення. Зеленський намагався представити себе як одинокого виновника всіх недостач, що так даються у знаки населенню СССР.**

СПРАВА ВБИВСТВА КІРОВА.

Дальше переслухували Ікрамова, секретаря центрального комітету комуністичної партії Узбекістану, Бухаріна і Безсонова, радника торговельного представництва СССР в Берліні. В зізнаннях Ікрамова не було жадних нових моментів.

Бухарін заявив, що не брав участи в диверсійній акції та у вбивстві Кірова. Це заперечив також **Риков.** Але Ягода ствердив, що Бухарін і Риков, як також і він-сам були в безпосередньому звязку з вбивством Кірова. Прокуратор поставив Бухарінові кілька питань, намагаючися доказати, що Бухарін 1918 р. плянував замах на Леніна, Сталіна й Свердлова. **Бухарін цьому заперечив категорично,** заявляючи, що була тільки мова про арештування. Прокуратор зажадав покликати в цій справі свідків Яковлеву, Осінського, Мяцева, Карелїна і Комдова.

Безсонов зізнав, що мав взаємини з Масловом, старим есером, який перебуває постійно в Празі. Від нього довідався Безсонов, що „правий троцькістський блок" фінансують чужі розвідки.

„Каїн Джуґашвілі перейшов сам себе..."

Львів, 7 березня 1938.

Здавалося, що після московського „процесу 16-ти", коли на лаві обвинуваченних сиділи Зінов'єв, Каменєв, Пятаков, Радек та інших 14-ти вождів жовтневої революції, що після того процесу, закінченого масакрою всіх підсудних, ніяка совітська несподіванка світа вже не здивує. Але й несподіванки мають різні ступні та нема границь для поняття неймовірности. Прийшло арештування та розстріл „мозку червоної армії": 8-ох найчільніших, найбільш відомих, розславлюваних і реклямованих генералів, що займали у військовому апараті СССР найвищі, найбільш відповідальні становища: маршал Тухачевський, командант київської — потім ленінградської — військової округи Якір, командант білоруської військової округи Уборевич, командант военної академії Корк, командант кавалерії Прімаков, шеф військового персонального бюра Фельдман, шеф ліги воздушної і газової оборони („Осоавіяхім") Айдеман, військовий атташе в Японії і Анґлії Путна; шеф політичного управління червоної армії Гамарнік сам застрілився напередодні репресій проти верхівки червоної армії. І коли після того надходили вістки про приготування до чергових „монстр-процесів" у Совітах, то це вже не робило в широкому світі ніякого вражіння. Час до часу читали тільки люди, що такий то черговий совітський дипльомат „відкликаний", або відмовив послуху своїй державній владі і віддався під опіку чужинецької поліції. Скандалістика з букарештенським Бутенком, який щез, ніби вбитий фашистами, та після алярмів Москви цілу і здорово відпайшовся у Римі, звідки почав гриміти проти Москви, радше бавила своїм гротесковим характером, віж спонукувала до рефлексій над розвалом державного совітського апарату. А всеж, ниніші дні знову висунули совітську тему на перші сторінки всіх часописів світа: судовий процес, який іде саме в Москві, мабуть ще більш макабричний і ще менш для всього світа зрозумілий, ніж були згадані вище процеси, ніж було самогубство Скрипника і цілого ряду інших старих та заслужених большевиків.

Звіти з московського процесу займають щоденно у газеті надто багато місця, щоб повторювати фактичні подробиці. І мабуть нікого у світі подробиці процесу не цікавлять. Зате нема ніодної людини, яка не завдавалаб собі питання: як це можливо?! Як можливо, щоб зрадниками своїх ідей, свого народу, своєї держави, свого режіму були творці ідеольогій, фанатики, будівничі вищішьої совітської держави та автори її режіму?! Як можливо, щоб найбільшими шкідниками, організаторами ще першого замаху на Леніна, людьми, які затроювали збіжжя і масло та дезорґанізували промисловість великої держави, були: перший голова III. Інтернаціоналу, премієр СССР, амбасадори у столицях інших великодержав, народній комісар (міністр) фінансів, заступник наркома закордонних справ та спорадичний керманич закордонної політики СССР, голова й організатор лісового промислу і т. д. і т. д. — знову мозок і руки самої великодержавницької верхівки, одночасно творці всього того ідеольогічного баласту, на якому спірялась ціла большевицька революція? Як це можливо, щоб усі ті люди, між якими є справді великі індивідуальности, старі й загартовані революціонери, які чейже знають, що всеодно вони засуджені на смерть, — що всі вони ллють помий собі самим на голову, своїм товаришам підсудним і своїм ідеалам, за які все своє життя боролися?!

Даремне шукати відповіди на ці питання і мабуть лікар із дому божевільних мав би да-

леко лекше завдання пояснити цікавим відвідувачам „логіку" поведінки його пацієнтів, ніж найкращий спец від совітських справ — логіку тих московських курйозів. Люди зачитуються сьогодні у книжці Льва Троцького „Злочини Сталіна" (Вид. Інст. „Бібльотека Польска", Варшава 1937, стор. 570). Всеодно вся „механіка" ломання душ, що її пояснює Троцький, не переконує, таксамо, як читач тієї книжки (зрештою писаної дуже розводненим стилем, балакуче: так і пізнати, що автор живе з соленых журналістичних гонорарів на „рядкове"!) не вспіє второпати, чому в 1937 році, як запевнює Троцький, Бухарін і Риков рішуче відмовили „покаяния" а на початку 1938 року пішли на таке покаяння, якого не вимагали магометани від християн у часі ловлі їхніх душ, ані свята інквізиція від „відьм", палених у середньовіччі на кострах.

Є все ще люди, які залюбки розгадують нинішні большевицькі загадки порівнянням з взаємним винищуванням себе французьких якобінів. Порівняння французької революції з російською шкутильгає на цілій лінії. Пауль Фрідріх у своїй обробітці „Всесвітньої історії" Леопольда Ранке (Айгенбредлер-Ферлаг, Берлін-Цюріх, стор 758) подає такий висновок із кривавого періоду (1792—94) французької революції: „Однак, коли навіть ніодна здороводумаюча людина не похвалює дикої та божевільної господарки останнього періоду революції (російська революція, наскільки можна передбачувати, взяла відворотний курс), то проте в цілости вона виконала світово-історичну місію та зробила кровавий кінець абсолютизмові, який знав нарід тільки як засіб до цілі та висмоктував його для свого безсердечного егоїзму..." (стор. 530). Але й позатим у взаємному винищуванні себе французьких революціонерів може сьогодні кожний читач напів наукових, напів белетристичних монографій — вилускати якийсь внутрішній сенс. Не тільки боротьба між двома крилами „законодатних зборів" та пізнішого „конвенту", але й боротьба внутрі тих крил (Робеспієр-Дантон чи Талейран-Фуше) була якось мотивована. На слід теж забувати, що нпр. засуд смерти на Людвика XVI. впав тільки незначною більшістю голосів (387 проти 334) та що реакція на терор французьких радикалів була така сильна й розмірно швидка, що клюб якобінів був уже в листопаді 1794 року замкнений. Якаж тут бодай одна точка подібна до большевицької революції? Хіба тільки період „терору для терору" (російський „воюючий комунізм"), що йшов у першій половині 1794 року у Франції (головно на провінції) та в першім періоді жовтневої революції. Але й на цьому кінець.

Бо чейже від жовтневої революції минуло вже поверх 20 літ! „Відворотний курс" російської революції випливає в той спосіб, що той „кінець" російської революції, який у Франції тревав властиво від січня до червня 1794 року, у Росії треває вже 20 літ! Троцький запевняє, що „трагічна місія Сталіна зближається до кінця: чим більш він певний, „що нікого не потребує, тим ближча хвилина, коли покажеться, що саме він нікому непотрібний". Очевидно, Троцький заповідає щойно після упадку Сталіна „правдиву" революцію: „революція відкриє всі тайні шафи і скритки, переглядне всі процеси, зреабілітує клеветницько обвинуваченых, поставить памятники жертвам самоволі та вічним проклоном вкриє імена катів. Сталін зійде зі сцени обвантажений всіми злочинами, що їх доконав, не тільки як грабар революції, але і як найбільш зловіща карикатура в історії світа". Те ефектове заключення книжки Троцького не збільшує любови до її автора — коштом симпатій до його смертельного противника: знаменитий польський перекладач тієї книжки, Тадеуш Теслярº); надзвичайно влучно характеризує антагонізм Сталіна-Троцького, як представників двох напрямків тієї самої течії, які себе взаємно доповнюють і взаємно себе потребують та — додаймо від себе — взаємно себе вартні: адже це Троцький, нинішній такий палкий противник терору, був одним із його батьків у тому періоді, коли мав у своїх руках майже диктаторську владу!

Зате можна погодитися з Троцьким, коли він описує враження, що його він зазнав, коли почув у радіо комунікат паріської висильної стації, що всіх 16-ох чільних большевиків з минулорічного процесу — розстріляли. Він звернувся тоді до своєї жінки і сказав: „Каїн Джугашвілі перейшов сам себе!" Хто є Каїном большевицької революції — не нам про це судити і нам це направду зовсім байдуже. Зате ввесь світ сьогодні знає, що сама себе перейшла вся большевицька революція. Сьогодні у Москві все ще її „поглиблюють": адже по всьому Совітському Союзі йдуть віча і збори, які „домагаються" смертної кари на своїх вчорашніх божків, нинішніх „підлих гадів", а всі совітські радіостації не мають часу ні місця на ніякі інші авдиції поза тими кровавими поклитами. Але ввесь світ не зазнає почуття злорадности, коли чує, як взаємно себе ті носії революції вирізують. Ввесь світ з тугою жде тільки хвилини, коли закінчиться взагалі той кровавий танок, коли евразійські диктатори перестатнуть „переходити себе" в інсценізації кровавих пирів, коли не стане кровавих аранжерів.

ік.

*) Тадеуш Теслярº, один з найкращих знавців совітських справ та найкращих польських публіцистів, присвятив чимале увагу українській проблемі у книжці „Політика Совітської Росії підчас війни з Польщею", Варшава 1937, Вид. Гебетнера і Вольфа (стор. 262). На жаль, українського читача мусять прикро вразити одна подробиця у тій книжці: російська транскрипція українських цитат! Невже п. Теслярº не може для такої речі взяти якогонебудь українського коректора?!

Чорні люди з чорними думками.

РЕПОРТАЖ (IV.)

З ЦИКЛЮ: „ГАЛИЧИНА НЕ КІНЧИТЬСЯ В СОКАЛІ".

II.

В ДОБРОМИРИЧАХ БУДЕ УНІЯ.

На малій пошті чекав на мене лист „постерестанте". Сіра мала коперта з невеселою вісткою внутрі: „Старий Сай з Бабич помер, на похороні було багато людей"..

Може ще памятаєте старого Сая, того, що приповідку мав таку чудернацьку: Правда вмерла тай ноги здерла?

Помер старий у сніжну завію, коли над світом вихор божеволів і хати позавівало. Помер — не встане, зрештою панський похорон йому справили, поховали Сая мов якого старшину. На цвинтар несли його на руках і через міст, першого через новий міст!

З тим мостом теж була довга, повчальна історія. Споконвіку стояла в селі над річкою церква і споконвіку люди у цьому селі брили через річку без мостів та так і вмерлих переносили на другий бік, на цвинтар. Так було споконвіку і ніхто цьому не дивувався. Ніби чому мав дивуватися? Те, що часами провесною річка бурлилася пінистою струєю, що „батюшка-ксендз" води в кальоші, крізь гнучку кладку за вмерцем ідучи, набірали, що врешті — як то раз було — непевна кладка заломалася під носіями труни і небіжчик добре викупався у воді, заки його виловили і назад до труни потожили, — це все не грало ніякої ролі. „Так було споконвіку" — казали люди у селі — „ту всех так буде ду кінце". І річка плила, плило життя, людиська вмирали, знаючи, що їх понесуть „за ріку через кладку".

Але до села прийшов новий священник.

— Доброго ксендза маїмо — казали люди в тому селі — свій, по нашому говорить, за церкву дбає, народу не кривдить, пуредний ксендз, настоящій, нема що!

Священник-вигнанець, засланий сюди за національні переконання, не міг багато працювати, лихі люди не давали, пильно стежили. Одначе що міг, робив. Між іншим скликав хлопів і сказав, що мусять збудувати міст, інакше годі на цвинтар мерців носити. Хлопи подумали, головами покрутили, але міст поставили.

Тепер пішла селом цікава гадка: А кого то першого понесуть через наш міст?

Тільки Сай був невдоволений.

— Щось видумують, віру ломлять, старовину нищать, ще й міст поставили...

І його сараку таки першого повезли через міст; видно, вичув це заздалегідь, боявся старий смерти.

Нагадала мені усе це оця мала коперта; нехай її, алеж мені йшло чейже тільки про ту Саєву приповідку.

Бо в Добромиричах увесь народ ту правду лає.

— Нема правди — кажуть бабусі — нема, нашого священника перенесли, чужину нам накидають. — хочемо йти всі на унію!

— Алеж ваша віра православна!

— А хіба унія чужа? **Туж вуна зі Львова родом;** накшої не хочемо знати й відати. Нехай нас львівський міхтрополіт отцями наділює, українцями!

В Добромиричах, Пересоловичах, Гостинім унія стала символом українства. Раз у тиждень приїзджає до села молодий уніятський духовник-українець. Побожно хреститься нарід у хатині, лине спів св. Вечірні. Але люди сумні, сумні. Вони знають, що так буде недовго: **свого** отця заберуть, пришлють чужого „в комжі"; але вони не приймуть. Хіба без ксьондза не можна поховати?

І В КРИЛОВІ ТАКСАМО

В Крилові між міщанством і прав. священником почалася ворохобня. Причин було багато: „матушка" в піст на забаву до „звйонзку" пішла, священник з гміною покумався, комуністи вели агітацію і ще багато, багато дечого. Але найважніша була одна причина. Про неї треба ширше оповісти.

Люди в Крилові побожні і національно свідомі. Церкву міську їм забрали, так, що тільки цвинтар залишився. Цей цвинтар після відібрання церкви став їхнім оком у голові. І ось тепер сталася подія майже неймовірна: місцевий латинський ксьондза заборонив їм ховати мерців на власному цвинтарі і казав, що з гробів тіла викине. Люди схвилювалися, післали до ксьондза делеґацію — не помогло. Пішли по поміч до свого священника. І знаєте, що він їм відповів?

Сказав, що він нічого тут не вдіє. Правду зрештою сказав, бо дійсно нічого не міг у цій справі зробити. Але щож, коли й надалі до ксьондза не перестав ходити! У церкві (давніша капличка на передмісті) стало тепер цілком пусто.

...І В ТОМАШОВІ.

В Томашові нема тепер до кого зайти. Не стало сивого о. Б. Його перенесли „по наказу". Перенесли, щоправда, на краще, бо на Волинь, але Томашів без нього підупав.

О. Б. — людина стара, стоїть над гробом. Умре одного дня й ніхто не знатиме, крім найближчого окруження, що перенесла цю людину в священничій рясі на своїх плечах. Кажуть, що плечі в о. Б. були пасмисті, покреслені кровавими пругами. Чейже завжди, коли о. Б. їхав з св. Причастям до хворого, зустрічені чужі візники не занедбали вдарити його по плечах; чим хто міг: палицею, батогом, а то й чоботом.

— Неахй зняе поп, якої вони віри!

О. Б. ніколи не жалувався на це все. Був гордий і видержав. Інші не видержали, постаралися про його перенесення

ЧОРНІ ЛЮДИ.

Безконечними рядками можна би снувати ті чорні мініятури, чорні образи людей незнаних, невідомих, призабутих.

За день, за два вертаюся вже до міста, великого, камінного, що співає неоном і гомоном. У вітринах лєних книгарень побачу там розкішні фантастичні повісти про зрадників і героїв, про славних, щаслнвих, непокривджених. У кавярнях буде тепло і привітно.

Чи не забуду тоді усіх тих чорних, бородатих, заглушених людей, що їх ніхто не памятає? Хто їм подасть руку, тим чорним людям з чорними думками?

Роман Гучвановнч.

Два відчити і дві дискусії.

„ГОСТИННИЙ ВИСТУП" ПРОФ. РОМЕРА. — Б. ПОЛЬСЬКИЙ КОНСУЛЬ У ХАРКОВІ ПРО УКРАЇНУ.

(Від власного кореспондента).

Варшава, 4. березня 1938.

I.

Годі було нам „конкурувати" з довжезними телефонатами варшавських кореспондентів львівської польської преси, що негайно поспішили повідомити своїх читачів про чергові і хіба не останні пригоди знаменитого професора і цілком кепського статистика п. Ромера на варшавському терені. Ми вважали, що саме ці „пригоди" відомого нашого „приятеля" будуть багато цікавіші від змісту реферату і дискусійних промов на описаному вже деякими з органів української преси (не завжди точно) вечорі у місцевому „дискусійно-суспільному" клюбі.

Але й сам хід згаданого вечора та україністичної дискусії, яка розвинулася після вступного реферату **гр. Лося** і завваг б. воєв. **Борковського** — заслуговує на обширнішу згадку.

Зорганізував цю імпрезу — як ми вже згадували — „Клюб дискусійно-суспільний". З чиєї ініціятиви? Про це ріжно кажуть... Помітна навіть для пересічного знавця актуальних українсько-польських взаємин участь в одній дискусії віч-на-віч двох контрастово протилежних сторін: **Ромер—Лось і Борковський** — дала вже багато матеріялу для найріжніших рефлексій. Одні говорять, що почин до тих політичних зустрітин вийшов з офіційних кол, інша версія приписує її авторство полякам консерватистам. Від себе додамо, що ціла імпреза відбулася у майже замкненому гурті людей без реклями і розголосу, а заінтересовані нею журналісти мусіли виказати багато „нюху і сприту, щоб мати змогу прислухатися дискусії".

На салі мазовецьких князів на старому місті прибуло понад 70 осіб з політичних, парляментарних, військових і пресових кол. Збори відкрив б. мін. Август **Залеський**, голова клюбу, що проводив ними на зміну з секретарем б. мін. Г. **Штрасбургером.**

Приявні з зацікавенням вислухали ядерної промови гр. Лося з відомою для українського читача „конструктивною програмою" розвязки українсько-польських взаємин у Сх. Галичині, виказуючи увагу і при загальних політичних виводах б. воєв. Борковського.

Зате інше вражіння викликав бундючний виступ п. **Ромера.** Проф. Ромер виказував підчас промов попередників помітне невдоволення і зденервування. Хвилювався теж підчас перерви, на якій подали чай. Коли прийшов до слова, виняв привезені з собою скомпільовані таблиці з „науковими" даними про „курченесе"... Коли побачив, що його промова не діляє (так, як напр. ділала була на памятних його виступах в листопаді м. р. у тутешньому „Зажевю") на слухачів переконливо, почав кидати громи на Митрополита Шептицького, на українське духовенство і кооперацію, цитуючи на зміну... Тацита і Святе Письмо, що їх приніс із собою.(!!)

Доходило до того, що деякі слухачі, як напр. Ксаверій Прушинський почали голосно домагатися, щоб промовистий професор скінчив свою філіпіку.

Ще більше незнання в українській справі виказав черговий промовець полк. **Садовський** з редакції „Польскі Збройної", що своїми теревенями міг лише скомпромітувати свою газету. Зрештою самі поляки, як гр. Дідушицький, сен. Соболевський чи посол Кржечунович полемізували з його фантастичнними тезами. М. і. підчас промови посла Кржечуновича дійшло до цікавого інциденту: знервований п. Ромер вигукнув: „Я вас не вважаю(!) послом", а опісля висловився ще й зневажливо про урядові чинники. Це викликало загальне невдоволення, а дехто очікував хочби негайної інтервенції найбільше до того покликаного полк. Садовського, але він вдавав, що нічого не розуміє...

У загальному п. Ромер уперше на прилюдних зборах у Варшаві мав слухачів, що його не оплескували, а навіть скомпромітувався, виказавши брак поважної, або хоч будьякої реальної концепції в українській справі. Тимто недивно, що п. Ромер старався — як мога — віграгатися. Вже на другий день генерівське АБЦ — принесло ніби „спеціяльно зі Львова написане" інтервю із ним... В дійсности це інтервю приготували — як кажуть — у Варшаві ще перед відчитом для підтримання захитаного авторитету п. Ромера, як знавця „руської справи". Великий жаль має —як кажуть — старий професор до посла Кржечуновича, з яким разом подорожував до Варшави. Щож „фаціюнт перігріпатіонес амікос, фаціюнт інімікос"...

*

Як довідуємося, побут проф. Ромера у Варшаві дав йому нагоду відбути кілька конференцій з важливішими представниками антиукраїнського курсу. На тих конференціях мали м. і. обговорювати справу відношення до акції О. З Н. в Галичині, як і відношення до акції майора Домоня, що є, як відомо — фактичним намісником перенесеного ген. Токаржевського у СПОСС. Проф. Ромер не ентузіязмувався — як сам зрештою недавно писав — діяльністю перенесеного генерала.

У „народових" колах Варшави очікують збірного приїзду пп. Ромера, Гломбінського і інших львовян з демонстраційним рефератом про „українську небезпеку", що мав би стати відплатою за останні успіхи „голувковців". Слід підкреслити, що після останніх виступів проф. Ромера, багатьох поважних польських діячів, особливо журналістів почало вважати його антиукраїнські пассуси, нагодою для... атак проти польського уряду.

ПОСЕЗОНОВА ВИПРОДАЖ
ПЛАЩІВ І РАҐЛЯНІВ
ШАПІРА вул. Личаківська ч. 1.

II.

В тиждень пізніше, відбувся в тій самій салі великий відчит на тему **„Зариси української проблеми на тлі сучасної ситуації в С. С. С. Р.".** Запрошений Інститутом Національогічних Досліджень, що організував відчит, прелегент **д-р Тадей**

ЕВКАЛІПТУСОВА ПАСТА ДО ЗУБІВ „МЕРІДА" це ревеляція української КОСМЕТИЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ

В. СОМЕРСЕТ МОҐЕМ.

ОБОРОНА.

Я завсіди був переконаний, що коли якась жінка рішила вийти за якогось мужчину, то нічого не може його спасти крім негайної втечі. Один із моїх приятелів бачучи таку загрозу, сів на найближчий корабель (з єдиною зубною щіточкою замість багажу) і довгий рік мандрував довкола світа; коли-ж рішив, що він уже безпечний (жінки — непостійні, думав, і за рік забувають про нас) і висів у тому самому порті, перша особа, яка весело вимахувала до нього рукою була саме дама, перед якою він був утік.

Я знав раз чоловіка, який у подібних обставинах пробував сам дати собі раду. Він звався Роджер Чарінг. Він уже був немолодий, коли закохався в Руті Барльов і мав досвід, але Рута Барльов мала хист чи прикмету, супроти якої чоловіки були безборонні. Ця прикмета відобрала Роджерові здоровий розум і придбану життєву мудрість. Пані Барльов була вже подвійною вдовою, мала чудові карі очі, вони кожної хвилини готові були плакати. Цими очима вона вміла сказати, що світ був для неї немилосерний і що вона терпіла більш, ніж будьяка друга жінка у світі. Якби ви були таким міцним і багатим, як Роджер Чарінг, ви нехибно мусіліб собі сказати: „Я мушу стати між кігтями життя і цим безрадним створінням і прогнати смуток з тих великих, коханих очей!"

Я чув від Роджера, що всі поводяться з панею Барльов дуже зле. Вона належала імовірно до тих нещасниць, яким скрізь не ведеться. Коли вона вийшла заміж то чоловік бив її; коли вона звернулася до якогось біржевика то він ошукав її, а коли наняла кухарку то вона любила запиватися. Якби була взяла на виховання ягнятко то воно здохло би.

Коли Роджер сказав мені, що він нарешті переконав паню Барльов вийти за нього, я побажав йому щастя.

— Я сподіюся, що ви подружите одне з одним — відповів Чарінг. Вона трохи боїться вас і каже, що ви без серця.

— Не розумію чому.

— А вона вам подобається?

— Дуже.

— Вона мала страшне життя і мені дуже її жаль

— Без сумніву — я закінчив.

Я не міг сказати більше, бо знав, що вона дурна, любить сплітки і тверда як цвях. Коли ми зустрілись вперше, ми грали бриджа і вона двічі зіпсувала мою найкращу карту. Я поводився як янгол, але признаю, що не мав би нічого проти того, щоб витиснути сльози з її очей. При кінці гри, коли ми обидвоє програли, вона завважила, що перешле мені чек на цей довг і цього не зробила.

Роджер познайомив її зі своїми приятелями, купив їй самоцвіти, водив скріз. Їх шлюб був назначений невдовзі. Роджер був дуже щасливий. Він робив добре діло і знаходився в небувалій ситуації, яка його захоплювала.

Та зовсім несподівано він розчарувався своєю нареченою, зовсім охолов до неї. Причини не знаю. Може він зажурився розмовами з нею, хоч не уявляю собі про що він міг з нею розмовляти, — може й благальний погляд перестав робити вражіння на його чуле серце. Його очі дивилися наразі ясно на світ і він мав ясну свідомість, що Рута Барльов загадала собі вийти конче за нього заміж. Тоді він зложив святочну присягу, що за ніщо у світі він з нею не ожениться.

Тепер, коли він уже пізнав ближче її вдачу з усіма фізичними нахилами, він зрозумів, що якби хотів звернути їй своє слово нареченого, вона зуміліб добути із своєї рани пронизливі окрики болю. Дотого завсіди неприємно для джентельмена вигнати жінку. Знайомі могліб думати, що вона зробила щось нечесного.

Роджер затримав свої почування для себе і ні словом ні жестом не зрадив себе, що вони змінилися. Він виконував надалі всі бажання Рути — брав її зі собою на обіди та вечері, до клюбу на карти, присилав їй квіти, був симпатичний і закоханий. Він мешкав у готелі, вона у пансіоні і вони рішили, що візьмуть шлюб, як тільки знайдуть відповідну хату. Вони почали шукати за нею. Роджер насилав Руті посередників і ходив з нею оглядати доми. Нелегко було найти щось відповідне. Посередники зголошувалися щораз частіше. Роджер і Рута оглядали доми основно від льохів до горіща. Одні були за малі, другі за великі, одні за далеко від осередку міста, другі в самій середині, одні за дорогі, другі занадто зруйновані, одні не мали досить свіжого повітря, другі мали за великі продуви, одні мали за мало сонця, другі за багато диму.

Роджер умів у кожному домі найти якісь хиби. Він не міг згодитися на те, щоб його кохана жіночка мешкала в будьякому домі. Шукати за домом — прикра річ, затяжна справа. Рута почала відчувати втому від тої невпинної ходанини. Роджер прохав її, щоб мала терпець, адже десь мусить бути якийсь гарний, вигідний домик, саме такий, якого їм треба і що при зрібці витревалости вони його знайдуть. Вони оглянули сотні домів, сходили тисячі сходів, випробували тисячі кухонь. Рут тратила гумор:

— Коли ти не знайдеш хутко дому, я готова передумати своє рішення. Коли все так піде далі, то ми не поберемось і за десять років.

— Не говори так. Я благаю тебе бути тер-

ПОВІДОМЛЯЄМО ШАНОВНИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ

ЩО З ДНЕМ 15 БЕРЕЗНЯ Ц. Р.

СТРИМАЄМО

ДАЛЬШУ ВИСИЛКУ „ДІЛА"

ВСІМ, ЩО ЗАЛЯГАЮТЬ З ВИРІВНАННЯМ ПЕРЕДПЛАТИ

Бжезінський, б. польський консуль у Харкові, накреслив перед чисельною авдиторією (поверх 160 осіб) загальну політично-економічну ситуацію у цілому С. С. С. Р., давши на її тлі пластичний образ ситуації і настроїв у сов. Україні.

Особа прелєгента, що недавно повернувся із зліквідованої економічної стійки у Харкові, як і актуальність обговорюваної ним проблеми (чейже саме тепер відбувається московський процес, в якому стільки місця займає справа національної акції на Україні) — стягнула еліту добірної варшавської публики, серед якої помітили ми м. і. членів У. П. Р. з головою Мудрим на чолі, голову В. І. О. проф. Тимошенка, дир. Папроцького з президії міністрів, нач. Окуліча, проф. Д. Дорошенка, Лотоцького, Кордубу, Стрийковського, послів Василевського, Жиборського, ред. Бончковського, багатьох представників наукових організацій і інституцій, визначних польських і українських публіцистів, військових, представників дипльоматичного, літературного і культурного світу, врешті кореспондентів краєвої і закордонної преси.

Після вступного слова провідника зборів радника **Зелєневського,** забрав голос прелєгент і в майже півторагодинному відчиті основно обговорив стан української справи над Дніпром, попередивши її обширним вступом про загальну ситуацію в Совітах.

При нормальному розвитку подій, змін у Совітах, сподіватися не слід, але не можна там дотепер помітити при всіх спробах Москви — спільного обединального гасла, навпаки помітні **дораз більше індивідуальні національні рухи.**

Без огляду на всі удари в інтеліґенцію, при всьому терорі, слабого національного потенціялу серед широких верств народу — **природне джерело національної струї бє там без перерви. У всіх тих революційних протибольшевицьких відрухах українці можуть відограти першу ролю.**

Після такого твердження прелєгент схарактеризував Україну, ґеоґрафічно, ґеольоґічно, промислово і врешті на підставі власних обсерваційй заявив, що 30 мілїоновий український нарід, що 1000 років тому разом з Польщею вступив на шлях історії, без огляду на сумні переживання **зберіг багато конструктивних зах.-европейських первнів.** Нарід цей не використав конюнктур можливо тому, що не полягав на власних силах. Ще у 1921 р. Польща підписала мирний договір з „Україною", але від того часу сталося так багато, що український нарід замкнувся в глибинах національної душі. А проте ознаки нових струй серед українців можна доглянути.

Тут прелєгент цитує відомі події на Україні за останні роки, а опісля доходить до висновків:

Гноблення національного руху українців **може вже навіть завтра викликати революцію чи повстання. Українцям бракне щоправда витревалости й готовости, але їх тактика мусить в собі мати більше з лиса як із льва.**

Українці — на думку прелєгента — все є українцями і без огляду на всі розчарування — творять гідний польського зацікавлення потенціял. **Немає сьогодні серед українців в У. С. С. Р. москвофільської орієнтації,** можуть бути лише совітофіли. **Поляки повинні — на гадку прелєгента — так вести свою політику супроти українців, щоб не наражувати свого імени „на шванк" перед Сов. Україною.** Прелєгент вірить, що наворот історії у властивому напрямі її розвою буде можливий.

Ми переповіли — очевидно — тільки провідну думку цікавих виводів д-ра Бжезінського, що підчас свого побуту у Харкові і подорожей по Україні мав нагоду перевірити на місцях совітську пропаґандову теорію з дійсністю.

Про велике зацікавлення відчитом, свідчила довга дискусія, що розвинулася після нього.

Дискутанти (проф. Стрийковський, М. Кордуба, адв. Липацевич і багато інших) задавали прелєгентові питання і самі розвивали поодинокі фраґменти відчиту. М. і. порушено справу православної Церкви, судівництва, найнижчої адміністрації, польської меншини в Україні та її відношення до українців, далі справу саботажів, відношення до можливого інтервенційного чинника зверха, тощо. Кількох молодших польських журналістів інтересувала можливість німецької інтервенції на Сході Европи, представник японської преси цікавився спеціяльно питанням повстанчої діяльности, і загал слухачів — треба признати — слухав цікавих вияснень і контроверсій з неослабленою увагою.

Враження з цього поважного відчиту — в протиставленні до ігнорантських виступів деяких учасників попередньої українїстичної дискусії — **наскрізь позитивне.** **Гром.**

—o—

Закарпаття.

ХТОЖ ВИГРАВ ПЛЄБІСЦИТ?

Під таким наголовком ужгородське „Українське Слово" пише:

Відома річ, що шкільна влада наказала голосувати по наших селах у справі шкільних підручників. Як відбулися ці голосування, про те ми вже реферували й раз-у-раз реферуємо. Досить того, що наші „русскіе" і їх приятелі з чеського табору трубили й трублять на все горло про велику перемогу „русских учебників".

Питання було ясне: „Русская граматика Сабова, чи малоруська (українська) граматика Панькевича"? Батьки мали відповісти, за якою граматикою і в якій мові треба їх дітей вчити.

Згідно з урядовими повідомленнями в 310-ти школах більшість заявилася за граматику Сабова, отже за московську мову, 170 — за граматику д-ра Панькевича, тобто за українську мову навчання. Одним словом виграли московські книжки.

Тепер один редактор питався у шкільному відділі, що буде в тих школах, де більшість дістала граматика Сабова і якою мовою будуть у них учити? Бо в багатьох селах ухвалили граматику Сабова, а тепер батьки протестують проти того, щоб їх діти вчилися з московської книжки.

На цей запит секретар Шкільного Відділу, Чепіль відповів:

— По русски (великоруськи) не можна вчити!

— Отже, треба вчити по малоруськи, по українськи — відповів редактор.

— Ні, по карпаторуськи — сказав п. Чепіль.

— Алеж такого запиту — продовжував редактор далі — не було!

— Правда. — відповів радник Хмеляж. — Ми хотіли й це написати, але не було на це місця.

Ось так виглядає вислід голосування.

Питався ще редактор, де картки голосування і кілько голосувало за руськими і кількс за українськими підручниками.

— В нас такої статистики нема — була відповідь, — може десь у шкільних інспекторів буде.

Настирливий редактор пішов ще й до референта шкільних справ при ґубернаторському уряді, до радника Грибовського. Цей заявив: „Ми ще такої статистики не маємо від референту. Уґрували ми вже кілька разів, але не дістали нічого! Не знаємо, кілько було всіх голосів і кілько голосувало за одним чи за другим напрямом. Здається, нам треба буде звернутися у цій справі аж до Міністерства Шкільництва, бо й ми радіб знати, як поділилися голоси."

Це сказав радник Грибовський.

До цього додамо від себе: „І ми радіб знати, і так само радіб знати, де зібрані ці голоси, хто і як їх контролював та рахував.

ЯК ПРАЦЮЄ УЖГОРОДСЬКА ФІЛІЯ Т-ВА „ПРОСВІТА".

Дня 30-го січня ц. р. відбулися чергові загальні збори філії Т-ва „Просвіта" в Ужгороді при участи 78 делеґатів, які заступали 20 читалень з ужгородської округи. Філію заложили перед 6-ти роками. Приділили їй 37 сіл ужгородської округи, з яких тільки в 14-ти селах були читальні „Просвіти". За перший рік філія заложила чотири нові читальні і багато читалень з тих, що вже істнували, зактивізувала.

За час від лютого 1936 р. до 30-го січня 1938. р. філія:

1. Заложила 6 нових читалень і підготовила ґрунти, щоб заложити дальших дві; таким чином сьогодні філія має 24 читальні.

2. Відбула 29 поїздок по читальнях і по селах, де ще читалень не було, з ріжними викладами та за інформвціями. До цієї праці притягнула коло 30 свідомих ужгородських громадян.

3. З початком січня 1937 р. зорґанізувала однотижневий „Просвітянський Курс", в якому взяло участь 40 делеґатів, яких делеґувало 13 читалень. На курсі прочитали 17 лекцій (разом

Що писало „Діло" 50 років тому.

Ч. 42. Вівторок, 6. березня (23. лютого) 1888.

ПОЧИН.

„Щоб раз на все показати край жидівському панованню в наших Карпатах, вирішили основати таке товариство, що могло би взяти у свої руки цілий промисл гуцулів і так його вести, щоб часом мати по цілій Галичині і навіть за границями своєї околиці з гуцульськими виробами. Найвідповіднішим способом до цього признали створити торговельне товариство, яке назвали „Карпатською Крамницею" та на місце її осідку призначили Яблоніц".

Читаємо це у статті п. н. Карпатська Крамниця". Почин до цього дала коломийська „Народня Торговля". Окремий комітет зібрав деклярації около 100 членів, що підписали уділи на 2000 зр., та закупив площу та дім крамниці. У плянї було: збувати на долах гуцульські вироби (деревляні, ткацькі, гончарські), а звідти доставляти в гори збіжжя, причому „Карпатська Крамниця" мала тримати і всі споживчі товари.

НАВІТЬ В ЧАСІ МИРА.

„З Варшави повідомляють, що комендянти російських твердинь дістали нові інструкції, які значно поширюють обсяг їх влади навіть і в час мира. Поліція обовязана здавати їм звіт про настрій мешканців та про переїзд чужих осіб, при чому комендант має право прогнати з міста кожного, що видасться йому небезпечним. Для закупу нерухомостей в окрузі твердині треба дозволу комендянта. Комендант має право видалити з міста в часі війни значну частину мешканців, брати їх до роботи при укріпленнях і т. д., словом комендант має диктаторьску владу".

В ІНТЕРНАТІ „ЗМАРТВИХВСТАНЦІВ".

У першому шкільному півроці 1887-88 було в інтернаті „Змартвихвстанців" „71 учеників; в цьому 37 русинів, 4 поляків і 3 болгарів. До руської ґімназії ходило 53, до польської 13, до реальної школи 1, до університету 4. Таких, що платили, було 30, священичих синів 24. Двох вислали Змартвихвстанці до Риму, щоби дивки виїздить третій. Стипендій від повітових рад і від приватних осіб було в цьому півроці 1900 зр., батьки учеників вплатили 2767 зр. У преліміварі доходів на рік 1888 знаходяться позиції: запомога від сойму 4500 зр., львівська „опєка" зложить 4501 зр., краківська „опєка" 3541 зр.; з Великопольщі (з Прус) прийде 4825 зр.".

Пригадаємо: „Змартвихвстанці" — польський місійний чин, що повстав у 1842 році і мав свої місії в Канаді, Техасі, Китаю, Болґарії і колеґії в Римі, Відні, Кракові й у Львові.

пеливою. Я саме дістав новий спис вільних домів. Є там яких шістьдесять.

І вони знову шукали. Минуло два роки. Рута спохмурніла; її промовисті ясні очі замрячилися. Є межа людського терпцю. Рута Барльов чекала терпеливо як вигол, а проте почала бунтуватися.

— Чи ти маєш намір зі мною оженитися чи ні? — вона спитала його.

Її голос звучав шерстко, як рідко, а проте Роджер відповів якмога найніжніше:

— Певно, що маю. Ми поберемося, як тільки знайдемо дім. Я саме чув про один дім, який буде для нас відповідний.

— Я вже дістаю памороків від оглядин домів.

— Моя кохана! Мені здається, що ти перетомилася трохи.

Рута положилася до ліжка. Вона не зустрічалася з ним більше, а він розпитувався за її здоровля і далі посилав їй квіти. Крім цього щодня він таксамо ніжно писав до неї, як колись і повідомляв про новооглянені доми та адреси нових, які мусить скоро оглянути.

Минув тиждень. Роджер дістав лист такого змісту:

„Роджере! Я не вірю, що Ви мене кохаєте. Я знайшла когось, хто хоче мною справді заопікуватися і я беру з ним сьогодні шлюб. — Рута."

Роджер відписав негайно посланцем.

„Руто! Ваша вістка потрясла мною до глибини душі. Я ніколи не забуду цього удару, але думка про Ваше щастя стоїть у мене на першому місці. Я дозволяю собі долучити тут нові проспекти домів, які прислали мені з бюр саме сьогодні. Я певний, що Ви найдете між ними цім, в якому зможете жити щасливо. — Роджер".

Перекл. а. б.

33 години) на науково-культурні і практично-організаційні теми.

Від останнього місяця філія утримує постійного люстратора, що вже відвідав майже всі читальні та веде підготовну працю, щоб заложити нові читальні в окрузі.

Філія мала 4.909.95 кч. прибутків і 2.940.10 кч. видатків.

На цих зборах вибрали головою філії д-ра Володимира Пежанського, що був досі головою, і до виділу: Михайла Карбованця, Федора Шимоновського, Андрія Мересія, Юрка Вакулу й Василя Чола. Заступники: Е. Волощук, Ю. Манівчук. Контрольна комісія: Михайло Вербинець, Микола Цуперяк.

РОЗБУДОВА УКРАЇНСЬКОЇ ПРЕСИ.

Ужгородський український часопис „Свобода", орган табору о. А. Волошина довгі роки виходив як тижневик. В останнім числі „Свободи" читаємо, що цей часопис, ідучи слідами „Українського Слова", також буде виходити двічі в тижні. Редакція „Свободи" звертається до українського населення Закарпаття підтримати свій часопис який називає „наймодернішою зброєю" в боротьбі за права українського народу.

Міністр Бек у Римі.

Міністр Бек приїхав учора до Риму з жінкою, директором кабінету, віцедиректором політичного департаменту міністерства і двома особистими секретарями. У Венеції повитав його амбасадор при Квіриналі, у Римі на двірці — мін. Чіяно, ген. секретар фашистівської партії Стараче й інші достойники, персонал обох польських амбасад у Римі та місцева польська кольонія.

Нині буде мін. Бек на авдієнції у Чіяна й Муссоліні.

Завзята битва в Палестині.

З БРИТИЙСЬКІ ПОЛКИ І 6 ЛІТАКІВ У БОЮ.

У середущій Палестині дійшло до битви, найбільшої від початку палестинського збройного руху, між арабськими партизанами і 3-ма британськими полками, яким помагає 6 літаків. Кілька дрібних арабських відділів продерлося через перстень британських військ та дісталось до Трансйорданії.

Коло 80-ох арабів згинуло, чимало ранених.

Кружляк „Балеарес" затонув?

Барсельонське міністерство оборони подає в комунікаті, що минулої ночі дійшло коло порту Пальос до бою між обома еспанськими фльотами, підчас якого один червоний контрторпедовець сторпедував національний кружляк „Балеарес". Два британські контрторпедовці врятували залогу.

ЧОТИРИ РАЗИ ЗБОМБАРДУВАЛИ БАРСЕЛЬОНУ.

Еспанські національні літаки збомбардували в ночі зі суботи на неділю 4 рази Барсельону. Дотепер ствердженo, що згинуло 9 осіб, ранено 20.

По широкому світі.

Еспанському червоному урядові загрожує криза на тлі суперництва між Негріном і Прієто, що змагає до диктатури.

Австрійський міністр Цернато, ген. секретар „патріотичного фронту" виголосив перед мікрофоном велику промову, в якій підкреслив, що Австрія мусить зберегти незалежність і дотеперішній устрій.

Америка обняла владу над островами Кантон і Ерденбері у південній частині Тихого Океану, щоби там зробити летунську базу; претенсії до тих островів зголошує також Англія. Рузвельт зголосив права Америки до Антарктиди.

Еспанський національний уряд заіменував маркіза де Прата агентом в Анкарі, Букарешті та в Атенах. Грецький уряд вислав мабуть адм. Ботсаріса як агента до Бургосу.

Італійський міністр закорд. справ Чіяно приїде у квітні ц. р. до Анкари з ревізитою.

Турецький уряд ухвалив буджет у висоті 248 міліонів фунтів. У порівнянні з минулим роком він збільшений на 17 міліонів, з чого 15 міл. припадає на національну оборону.

Німецький уряд вислав пастора Німелера до концентраційного табору.

Варшавські студенти та „Союз Українок".

Пишуть нам із Варшави:

Від якогось часу частина варшавських студентів-українців „закативізувалась" на фронті — внутрішньої боротьби з українцями. Боротьба йде ніби проти одного політичного осередку, та фактично б'є по тих бідних українських установах і організаціях, які конструктивно працюють на чужонаціональному терені та намагаються підтримувати єдність української кольонії і її культурний та товариський звязок.

Політична боротьба нас не цікавить і хай нею займаються політики, хоч не можемо зрозуміти, який глузд з суто-політичної кампанії українських студентів — проти якихнебудь **українських** осередків на **польському** варшавському ґрунті! Очевидно, що для поляків і всіх тутешніх чужинців — це жалюгідне видовище, як жруться українці з українцями, замість займатись спільно, кожний по свому, як і де може та вміє, пропагандою української справи!

Але, як сказано, це тільки уваги мимоходом, бо цікавить нас боротьба проти істнуючих громадських установ, головно проти варшавського „Союзу Українок-Емігранток". Ця організація займається найбільш конструктивною та аполітичною працею, яку тільки можна собі уявити. Вона уладжує відчити, запрошуючи прелєгентів із ріжних політичних таборів, концерти, вечірки, літературні академії, гутірки та товариські сходини, які — за відсутністю постійного українського клюбу — стали фактично єдиним тереном українського товариського життя у Варшаві. Крім того „Союз-Українок Емігранток" займеться справою, що нею всі нехтують: журиться долею дітей, які прийшли на світ вже на польській етнічній території і яким грозить — незнання рідної мови та грамоти! Навчання сиріт українських емігрантів у власному захисті у Перемишлі — це та національно-культурна та харитативна праця, яка чейже повинна зедвати собі прихильність і активну підтримку всього українського громадянства без огляду на політичні погляди, без огляду на симпатії та антипатії до ріжних доктрин та ріжних — осіб.

Щавницька Юзефіна
усуває хрипку і флєгму при грип'. 3—4

Тому не можна ніяк зрозуміти, як українські студенти-патріоти можуть дати себе спонукати (бо хтось мусів піддати таку геніяльну ідею!) напр. до — бойкоту вечірок варшавського „Союзу Українок", — бодай теоретичного бойкоту, бо у практиці чимало розумніших студентів його — на щастя — не тримається. Як це лицює українським студентам — проголошувати „бойкот" товариських імпрез рідної організації та одночасно самому відвідувати вечірки **російські**?! Або: кидати громи на те, що на такій то вечірці Союзу Українок продавали алькоголь (продавали — кому знали та в міру), та одночасно допускати до такого згіршуючого явища, що студенти з власної вечірки вибігали до сусіднього шиночку?!

Прикро про це писати, але й не можна поминути мовчанкою, тим більше, що більшість студентів паде в таких випадках жертвою кількох одиниць, які „тягнуть" за собою малопоінформованих товаришів. Чи справді українські ідейні та розумні студенти у Варшаві не могли б призадуматись над питанням, що у польському столичному місті є чимало іншої праці для українця, а не боротьба з рідними організаціями?!

Ревія народніх одягів.

Традиційний уже „Вечір народньої ноші", що його уладжує від кількох літ у Львові кооператива „Українське Народне Мистецтво", відбувся 3. ц. м. з повним успіхом. Про народні обряди (весілля з Березова й Чертежа) та бойківські танки була вже рецензія в попередньому числі „Діла". Тепер подаємо короткий опис ревії народніх одягів.

Перша група — наддністрянське Поділля: жіночі одяги з Волковець і Вільхівця (Борщів), Горошови (Заліщики) й ін. Темний кольорит вишивок і опинок, неначе спечених гарячим подільським сонцем. У цій групі був одинокий одяг з Буковини: п. Сімовичева виступила в одягу з Мамаївець зпід Чернівець.

Яснішій, червоний кольорит мали одяги з Покуття, з Русова, Завалля й Карлова (Снятин), з Тишковець і Якубівки (Городенка). Цікаві одяги зі Сновидова (Бучач) з старовинними переміткамн.

З Печеніжина приїхали дві мішанки, з гарно вивязаними, рясованими переміткамн. Рідкий був верхній одяг старшої жінки, „петек" з Цуцилова (Надвірна). В цій групі виступило дівчатко в космацькому, помаранчевому одязі (одинокий гуцульський одяг на цьому вечорі).

Шляхотська група з Березова (Коломия), яка вивела весілля, відзначилася старинними жіночими корабликами на головах під хустками. Це ремінісценція з козацьких часів. Цю групу зорганізувала і привезла до Львова п. Білозорова, дружина лікаря з Коломиї.

Загальну увагу звернули два дівоцькі одяги з Ключева (Коломия), молодої і дружки, з з великими вінками з пір'я.

Велику групу творили бойківські одяги з Долинщини, Калущини, Скільщини й Турчанщини. Цікавий був одяг зі Славська (Сколе) — старинний крій сорочки, на голові „чички". З Плоского (Турка) були дві пари танцюристів, які відгуляли справді по мистецьки „шторцака" і „турчанську коломийку" з веселими співанками. Дівчата мали характеристичні мальованки з широким узором, хлопці старовинні бойківські лейбики. Одяг з Борині (Турка) відзначався оригінальною гунькою з коліровими вишивками.

З Самбірщини був один характеристичний одяг старшої жінки з Дорожева.

Лемківщину репрезентувала група жіночих одягів з Боського (Сянік), Граба й Висової в білих полотняних одягах. Найбільш оригінальний був зелений вінець молодої, що йде просити на весілля, довгий майже до землі. Організацією цієї групи зайнялася п. Лобрянська, що веде в музею „Лемківщина" в Сяноці відділ народнього мистецтва.

З Бузеччини був один старовинний жіночий одяг з рясованою переміткою. Цікаво, що в Бузеччині йде тепер регенерація народніх одягів під впливом пропаганди й таких імпрез, як „свято селянки".

З Підгаєччини був один дівоцький одяг з вінком молодої з Голгоча. Дуже характеристичний був одяг з Добромірки (Збараж). Дальше були цікаві одяги з Комарнянщини, й Перемишлянщини.

Сокальська група (Угринів, Ліски, Горбків, Копитів), характеристична своїми квітистими вишивками і білим зверхнім одягом, зорганізувала п. Хомінська.

Волинську Землю запрезентувала група одягів з Ковельщини. Звертали увагу червоні вишивки, самодільні спідниці в кратки або пояски на червоному тлі.

Підляшша заступали жіночі одяги з Володавщини. Рясовані спідниці з білого полотна з широкими тканими взорами, свити з бронзового сукна з бічними клинами й поясами, на голові перемітка, звана „плат". Підляську групу зорганізувала як і минулого року п. Олесіюкова з Володави.

Наддніпрянщину заступили 4 гарні одяги з Полтавщини й Київщини.

Вкінці виступила група селян з Чертежа (Журавно). Звертали увагу білі вовняні свити з гаптованими взорами й довгі білі завої на голові. Зорганізували цю симпатичну групу п-ні Дида і п. Кизимишин.

Вичерпуючі пояснення до всіх цих одягів давала м-р Ірина Ґурґула, яка вложила багато праці над підготовкою цієї ревії. Також п. Ір. Павликовська, Л. Бурачинська та інж. Ст. Чижович присвятили багато праці цій імпрезі.

Всі одяги були типові для даних околиць; деякі з них дуже архаїчні, як з Покуття й Бойківщини. На жаль багато околиць було незаступлених, або дуже слабо заступлених, як Яворівщина, Перемищина, Гуцульщина, північне Поділля. На чергових показах народньої ноші треба подбати, щоб були заступлені всі околиці, бо тільки тоді найкраще виступає ціле багатство нашої народньої ноші у всіх її численних відмінах.

ВИСЛІД ВИБОРІВ У БОЛГАРІЇ

Вчора відбулися в Болгарії вибори. Вибрано 48 послів, з яких 30 ставило по боці уряду.

Сторінка без політики.

Анекдоти про Ідена.

В Ню-Йорку є бюро, яке подає кожного тижня спис імен, що про них найбільше говорять. Це, так сказатиб, „термометр слави". Популярність одної людини збільшається, іншої меншає.

Та всім відомо й без того бюра, що в останніх часах найпопулярнішою людиною став міністр Іден після своєї несподіваної димісії. При цьому оповідають, ще про нього багато анекдот.

Сен Гранє незвичайно інтеліґентний паризький артист оповідає подію, яка є доволі доброю характеристикою Ідена.

Було воно в Женеві. Артист і міністр сиділи зовсім випадково при сусідних столиках і снідали. Замість вина Іден замовив собі лимонаду. Йому подали кілька цитрин і витискальце. Сен Гранє був счудований вибором такого напитку, де кожна людина має свій смак і про те годі спорити.

До цитринового соку впало кілька кісточок. Іден почав вилавлювати кісточки соломкою. З трудом виймив одну кісточку, виймив другу, але третя сховзнулася і впала знову до шклянки. Іден починав тоді свою працю наново. Тривало воно доволі довго. Вкінці найелеґантніший британець, законодавець моди, і дорогого смаку стратив терпеливість, відкинув соломку і вложив до шклянки три пальці.

Між політикою та лимонядою мало спільного. Але людина все однакова в обох випадках.

Друга анекдотка про зустріч Ідена з Мусолінім у Римі.

При кінці розмови Мусоліні показав Іденові цілий ряд електричних ґудзиків на своїм бюрку:

— Бачите, наприклад, оцей ґудзик? Мені вистане потиснути і за кілька годин всі збройні сили Італії будуть змобілізовані!..

Іден на те усміхнувся:

— Вважайте, не помиліться!.. Не натисніть цього ґудзика, коли вам забагнеться, щоб вам принесли канапку або коробку папіросок. Відтак не легко буде знайти причину до виповідження війни!...

Великий Театр
від 9-го березня
Доногоо!

Фальшива мати.

Ця історія, що про неї тепер розписуються англійські часописи, надається знаменито як тема повісти або тема до фільмового сценарія.

Місіс Чендлерс самітна вдова жила на передмісті Ліверпулю і від двацяти літ виходила кожного дня над море, до пристані.

Яка то погода не була б, спека, буря, чи дощ, старушка виходила з дому, йшла над море, стояла там пять хвиль, дивилася в даль і верталася домів.

Приятелі знали її тайну. Місіс Чендлерс була колись заміжня за шкіпером далекоплавного корабля. Коли він вмирав, домагався, щоб і його син став моряком. Хлопчину віддали до морської школи, до якої виїхав він двацять літ тому і від тієї пори завжди обіцяв у листах матері вернутися. Мати виходила до пристані, чи не зявиться корабель, яким приїде її син.

Минулого року місіс Чендлерс померла. Перед смертю вона просила сусідку місіс Брови виконати її одиноке бажання: син не повинен довідатися, що вона померла. Вона просила ще щоб сусідка піддержала в її імени листування і як він вернеться, щоб вона приняла його як рідна мати.

Син вернувся. У пристані кинувся він в обійми пані Брови і плакав із щастя. Своєї матері він майже не памятав, автім чимало людина за 20 літ зміняється.

Семейна ідилля була без закиду. З оповідань покійної місіс Брови знала всі подробиці дитинства молодого Чендлерса. Вони разом споминали минуле й укладали пляни на майбутність. Справді Чендлерс став для пані Брови сином.

Та недавно молодець дістав анонімовий лист із насміхами. Обман вийшов наверх. Чендлерс щез ще того самого дня і ніхто не знає, де він. Побоюються самовбивства.

Стара сусідка мусітиме відповідати перед судом.

За що відповідати?

—o—

Дезертир у панцирному авті.

Минулого тижня урядовці Вальдвісе місцевости віддаленої 20 км. від Тіонвілля звернули увагу на панцирне авто, яке гнало полем. З авта виставали звернені на всі боки дула скорострілів. Панцирне авто зявилося зі сторони Німеччини і гнало з найбільшою скорістю.

Заалярмували цілу прикордонну сторожу, одначе вона не мала причин до інтервенції. Панцирне авто затрималося само, переїхавши кілька кільометрів французькою територією.

В середині панцирного авта, найновішого моделю, сидів тільки один чоловік: молодий німецький вояк.

Підчас слідства дезертир виявив, що він проїхав серед ночі більше як 100 км., щоб добитися до французької території. Він забрав у своїй частині панцирне авто-повз, бо воно давало йому змогу переїхати кордон подальше дороги й вминути таким чином німецькі та французькі прикордонні стійки.

Авто сконфіскували, дезертира арештували.

—o—

Історія червоного одностроєю.

У військовому музеї Сомюра на виставі стоїть червоний однострій сотника Бурназеля. 2-го м. м. біля виставової шиби, в якій висить однострій, виставили почесну сторожу. Таку сторожу виставляють кожного року у роковини смерти сотника Бурназеля.

Сотник Бурназель згинув з приводу того червоного одностроєю. Так бодай каже легенда.

Підчас війни з ріфенами, сотник Бурназель дивував усіх своєю незвичайною відвагою та очайдушністю. Два роки командував він відділом спагіві, завжди появлявся в найнебезпечніших місцях. Сотник Бурназель ніколи не розставався зі своїм червоним одностроєм і до наступу йшов завжди з паличкою в руці.

— Його благословив Алах — говорили марокканські стрільці.

Сотник Бурназель виставляв себе може зо двацять раїв на смертельну небезпеку. Його червоний однострій був прегарною ціллю для ріфенів. Він ніколи не клався підчас наступу на землю і ніколи не ховався від куль. І ніколи ніодна куля його навіть не зачіпила.

Після одного наступу ґенерал, який командував воєнними операціями, покликав до себе Бурназеля.

— Ви шукаєте смерти, Бурназелю!

— Я нічого не боюся...

Але я забороною вам робити зі себе ціль для ворога. Прошу здіймити червоний однострій та одягнути, як інші старшини білий кітель. Це мій приказ!

Бурназель послухав приказу.

На другий день, 28. лютого, пішов він до наступу в білому кітлю. Вже перша куля поцілила його в руку. Однострій забарвився кровю. Він зробив ще кілька кроків. Друга куля поцілила його просто в груди. Капітан Бурназель

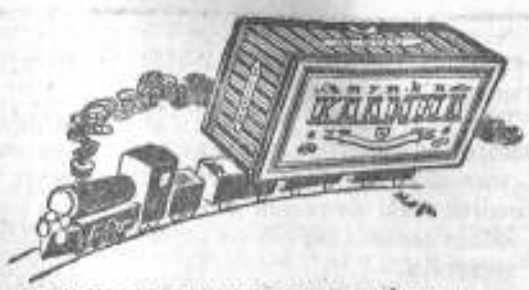

Найбільше поширення свідчить
про високу якість папериців і тутюк
„КАЛИНА"

упав, щоб уже більше не встати. Він згинув на місці.

І тому тепер кожного року, в день його смерти, виставляють почесну сторожу в Сомюрськім музеї.

ВІДМОЛОДЖЕННЯ БРАМІНА.

„Дейлі Телеґраф" повідомляє про таку сенсаційну подію:

77-літній „пандит" (вчений брамін) Манавая який в 1909 р. був предсідником всеіндуського національного конґресу, перейшов тепер у Калькуті лікування відмолодження. Лікування перебув він в якогось йога, якому, яка кажуть, минуло 173 роки, і тривало воно шість тижнів.

Увесь час підчас цього оригінального лікування пандит мешкав у спеціяльно уладженій для нього кімнаті над берегом Ґанґу. До тієї кімнати не продіставався ні один промінь світла. Увесь час жив він тільки молоком і виварами трав, що їх давав йому йог. Тепер брамін житиме пять днів в іншій кімнаті, щоб поволі привикати до сонячного світла.

У висліді лічення здоровля браміна покращало, всі зморщини на лиці пощезали. Манавая знову може просто ходити, волосся на голові почорніло. В роті виросло йому чотири зуби. Крім цього поправився теж брамінові зір і він пише й читає без окулярів.

—o—

ПОДРУЖЖЯ ШІБЕЛЬ МЕКДОНАЛЬД.

Про намір дочки б. англійського політика і премієра Шібель Мекдональд повінчатися з кімнатним малярем Норманом Ріґлі ми вже писали.

В мерії льондонського передмістя Гемстід відбулося 28. м. м. вінчання Шібель Мекдональд і Нормана Ріґлі.

Щоб зберегти себе перед напливом фотоґрафів та журналістів час і місце вінчання тримали в тайні. При підписі присутні були тільки: сестра молодої і старий приятель родини Мекдональдів д-р Бонар. Ні брата молодої, міністра кольоній Малькольма Мекдональда, ні інших членів родини не було. Їх теж не повідомили про речинець вінчання. Церковне вінчання відбудеться в тіснім родинім кружку кілька днів пізніше. Запрошень чужим не будуть висилати, тому, що жалоба в родині Мекдональдів ще не покінчилася.

—o—

ТІЛЕСНА КАРА В АМЕРИЦІ.

— Сподіюся, що мої запухлі очі дозволять мені те все бачити — закликала з радістю 33-літня американка місіс Єлисавета Клайд-Мілер коли почула рішення суду, який присудив її мужові 20 ударів плетеними ременями. Муж побив і скривдив жінку й вона подала його до суду.

Екзекуція мала відбутися (імовірно теж і відбулася) на подвірі бальтіморської вязниці. По закону стейту Меріленд, в якому ще зберіглася тілесна кара, жінка має право бути присутна при екзекуції мужа, якщо на цю кару засудили його за неї.

Всі американські часописи друкують на видним місці присуд бальтіморського судді та переводять порівнання між американською справою і недавнім процесом в Англії, де молодих людей із найкращого льондонського товариства засудили на кару биття „девятихвістної кітки"

—o—

ВЕСЕЛЕ.

НАД ВОДОПАДОМ НІЯҐАРИ.

Провідник над водопадом до туристів: „Мої панї і панове, оце перед вами найбільший водопад на світі і якщо панї хотіли би хвилинку помовчати, то могли би ви почути найжахливіший шум і рев води, що спадає на скелі.

КОЛИ ВІН І ПІЗНАВ.

— Петре, коли ти пізнав свою жінку?

— Коли я пізнав свою жінку?... На жаль, аж по шлюбі

Калуш, 23. II. 38. **П. Т. Пром-банк.** Саме я дізнався з преси, що останні Загальні Збори ухвалили 7% дивіденди, що мене незвичайно втішило. Я хотів закладених 200.— зол. злажити по **вкладкову книжечку,** але за радою добрих людей **купив 8 уділів Пром-банку** і тепер маю відсотків **зол. 14.— а не 10.—** які дістав би я як процент від вкладу. Дивіденду прошу виписати на рахунок дальшого уділу. — З повагою Гр. Царик.

ЛЬОКУЙТЕ КАПІТАЛИ В УДІЛАХ

Пром-банку

ЛЬВІВ, ГРОДЗІЦЬКИХ 1, І. П.

тел. 292-15, 200-15.

Ще одно заперечення московських ревеляцій.

Крестінський заявив перед судом, що 1928. р. дав він у Берлінї більшу квоту Альфредові Гільфердінгові. Цей останній вислав до прокуртора Вишинського телеграму, в якій заперечує цей факт і домагається відложення розправи, щоби мати змогу очиститися від замітів.

Також **Трощький** заперечив деякі зізнання в московському процесі. Від московського уряду дістав він лише раз, у Стамбулі 2,500 долярів, більше ніяких грошей ані він ані його син не дістав.

Французький посол **Н'кОль** заявив, що він ніколи не відбував з Раковським розмов, про які той оповідав перед судом.

Начальний редактор французького щоденника „Ордр" — **Бюр** зовсім не говорив з Раковським підчас поїздки Лявала до Москви.

Соціяліст **Дʼан,** якого Черінов назвав німецьким шпигуном, заперечує все, що про нього говорили на московському процесі.

Леді Пейдж та б. міністр Александер з обуренням заперечують на сторинках преси все, що про них сказали перед судом Раковський і Зеленський

Італія не бере під увагу жидівської кольонізації Абісинії.

НЕГУС ДЕМЕНТУЄ ЛЬОНДОНСЬКІ СЕНЗАЦІЇ.

Італійське міністерство пропаганди рішуче здементувало поголоску, немовби італійський уряд плянував кольонізувати жидами Абісинію.

„Дейлі Геральд", а за ним і „Сандей Кронікл" подали вістку, що мін. Галіфакс посередничить між італійським урядом і б. негусом, якому Мусоліні буцімто запропонував віддати четвертину Абісинії під володіння під італійською зверхністю, щоби тим способом присмирити всі абісинські племена.

Гайле Селясіе заперечує ці погодоски.

—o—

Етнографічна вистава Полісся.

В неділю, 6-го березня ц. р. в год. 12-тій відбулося відкриття етнографічної вистави „Полісся", яку в салях Музею Наук. Т-ва ім. Шевченка уладило Т-во Прихильників Музею Наук. Т-ва ім. Шевченка. Вистава, яку відкрив директор Музею д-р Ярослав Пастернак у присутності понад 150 гостей, уладжена так, що дає повну картину тієї гарної й цікавої частини нашої країни. Багато заступлений відділ народньої ноші, вишивок, є відділ кераміки, рибальського приладдя і т. д. Ціла серія рисунків дає тим, що ніколи на Поліссі не були, уяву полісського села та краєвиду. Вистава справді цікава і можна сподіватися, що наше громадянство зможе скористати з нагоди і познайомитися з Поліссям. До докладнішого познайомлення причиняться багато виклади, що їх уладжує Т-во Прихильників Музею НТШ у звязку з виставою. Можна буде довідатися про матеріяльну культуру Полісся, про поліські звичаї й вірування, про національне обличчя Полісся, антропольогічний тип поліщуків і т. д. Цей, так сказавши, місяць Полісся, започатковує „Вечір поліської пісні".

Новий політичний процес у Золочеві.

ДЕВЯТЬОХ МОЛОДИХ УКРАЇНЦІВ ПЕРЕД СУДОМ ПРИСЯГЛИХ.

В понеділок 7. ц. м. почався перед судом присяглих у Золочеві третій з черги великий політичний процес проти девятьох молодих українців.

ЩО КАЖЕ АКТ ОБВИНУВАЧЕННЯ.

Акт обвинувачення ділить підсудних на три групи. До першої зачисляє тих, які брали безпосередню участь в нападі на Ясінських в Белзці; до другої і третьої тих, які помагали першим в утечі. Підсудні відповідають за злочини зі ст. 97, § 1, 225, § 1, 259, і 148 § 1. кк.

З пятьох учасників нападу стає перед судом лише трьох, бо один з них згинув підчас утечі, один ще скривається. Учасниками нападу — каже акт обвинувачення — є: 1) **Кук Ілярій,** 22 роки, скінчив 6 гімназій, кляс, з Красного; 2) **Качор Володимир,** 28 років, зарібник з Лисиницьких Пасік коло Львова; 3) **Цица Петро,** 24 роки, абсольвент гімназії з Ремезівець, купець шкіряних товарів. Всі три підсудні — каже акт обвинувачення — належали до ОУН і вбили 6. травня 1937. р. Марію Ясінську та Мечислава Ясінського в Белзці і забрали їм 610 дол., 1.200 зол., 2 револьвери і портфель.

Дальші три підсудні це: 4) **Ярослав Дзядига,** 30 років, абсольвент гімназії, з Дуброви, пов. Перемишляни; 5) **Василь Галапа** 23 роки, абсольвент гімназії, помічник люстратора філії „Просвіти", з Подусова, пов. Перемишляни; 6) **Володимир Івахів** рільник, жонатий 36 років з присілка Рівне коло Підусильної. Вони обвинувачені за приналежність до ОУН, укривання перших трьох підсудних, влекшення їм утечі і затирання слідів. Черговий два підсудні: 7) **Тимотей** і 8) **Григорій Дзядига** 37 і 25 років, рільники з Дуброви, обвинувачені за скривання і допомогу в утечі; вкінці 9) **Андрій Майба,** зарібник зі Щурович, пов. Радехів, за приналежність до ОУН.

На початку акт обвинувачення переповідає відомі речі про діяльність ОУН та її завдання. На приказ повітової екзекутиви ОУН виконали перші три підсудні 6. травня 1937. р. грабунковий напад на дім землевласників Марії та Мечислава Ясінських у Белзці пов. Золочів і їх убили. Подробиці нападу у світлі слідства виглядають так: 6. травня 1937. р. коло год. 8.30 вечором чотирох озброєних мужчин і пятий в однострою поліцая з кріссом увійшли на фільварок Марії та Мечислава Ясінських у Белзці; трьох з них, а саме 2-ох у цивільних одягах і один в однострою поліцая ввійшли до помешкання Ясінських, представилися як розвідчики слідчої поліції з Золочева і заповіли переведення ревізії в політичній справі. Ясінські, не прочуваючи підступу, не противилися переведенню ревізії, яку перевели оба мужчини в цивільних одягах при асисті третього в однострою поліцая. Одного з них називали два інші начальником. Двох дальших мужчин зайшлося на сторожі, а саме один перед верандою дому, другий коло брами. Підчас перешукування кредензу Марія Ясінська, на бажання тих, які переводили ревізію відчинила залізну касету, що була у кредензі. В цій касеті були доляри і золоті.

По ревізії здогадний начальник візвав обоїх Ясінських, щоб вибралися на станицю поліції у Скваряві у справі їх переслухання і вияснення справи. Тому обоє Ясінські вспіли на бричку разом з двома учасниками нападу і відїхали. По їх відїзді три учасники нападу ввійшли до помешкання Ясінських і забрали знайдену залізну касетку з грішми, 2 револьвери і портфель з документами Мечислава Ясінського, опісля вспіли на фіру і відїхали слідом за бричкою Ясінських у напрямі Скварави. На гостинці коло фігури св. Анни злізли з фіри, наказали фірманові вернутись до дому, а самі побігли за бричкою. Коли цігнали бричку з Ясінськими, здогадний начальник, який їхав на бричці коло Ясінських злів з неї і долучився до трох учасників нападу, з якими порозумівся і після того рушили дальше у напрямі Скварави. На шосе перед закрутом до Скварави один з учасників нападу візвав Ясінських, щоби злізли з брички. Коли обоє спротивились, усі напасники почали стріляти до Ясінських і так позбавили їх життя. Фірман Іван Миськів під загрозою револьвера „начальника" покинув підчас стрілянини бричку і полями втік до двора, а коні враз з бричкою рушили з місця, затрималися щойно недалеко залізничої станції у Скварявій.

„Начальником" — каже акт обвинувачення — був підс. Качор. По втечі коней, підсудні побігли гостинцем у напрямі Скварави Близько села скрутили в ліво, де стрінули нічних вартівників, питаючи їх куди побігли коні. Дійшовши до залізничого шляху пішли у напрямі Красного.

Недалеко Красного підс. Іван Майба забрав від усіх товаришів зброю, лише Кук і Цица затримали при собі револьвери, і разом з пятим, невиявленим дотепер винуватцем пішов у напрямі Красного з наміром дістатися до Острова, де мешкав. Підсудні Качор, Кук і Цица ішли за ними. Кілька хвилин після того, як підсудні розділилися на дві групи, підсудні Качор, Кук і Цица побачили світло електричної ліхтарки і почули кілька стрілів. Вони зорієнтувалися, що Майба з товаришем мусіли попастися на полі цїлу погоню. Тому швидко побігли до поблизького ліса. Затримавшися хвилину на пасовиську коло Русилова, рішили не вступати ніде до села і чимшвидше вирушили у напрямі голоґірських лісів.

СМЕРТЬ ІВАНА МАЙБИ.

У міжчасі Іван Майба разом з товаришем — каже акт обвинувачення — дійсно стрінули поліцая Владислава Скуру, освітивши його ліхтарками, засипали револьверовими стрілами. Поліцай став відстрілюватись і в тій взаїмній стрілянині Івана Майбу ранено в бедро. Раненний зорієнтувався, що не зможе втікати, вистрілом в уста з револьвера відобрав собі життя. Зате його товариш встиг втечи і досі його поліція не схопила. При вбитім І. Майбі найшли револьвер марки „Наган" у правій руці, крім „Маніхер" з насадженим багнетом 14 набоїв з трьома магазинками ще два револьвери марки „Наган", автоматичну пістолю з магазинком і 5 набоями, 16 набоїв до „Нагана", одну військову петарду, скіряну течку і скіряний портфель венецької роботи з різними документами Мечислава Ясінського.

ВТЕЧА ІНШИХ УЧАСНИКІВ НАПАДУ.

Тимчасом три інші учасники нападу втікали далі. Між Русиловом і Фірлеївкою отворив підс. Кук залізну касетку, з якої вибрав готівку; коло Новосілок викинув касетку до рова з водою. Підс. Цица поскидав теж поліційні відзнаки і вкинув їх у різних місцях теж до рова, а саме: поліційну шапку, шкіряну торбу і нарамєнники з нашитими числами. Над ранком 7. травня втікачі зустрінули на полі між Перегноєвом і Новосілками селянина Казимира Квятковського, якого питалися про дорогу до Глинян і просили, щоб продав їм дещо їсти, але він не мав ніяких харчів. Коло Новосілок зайшли в ліс, де відпочали кілька годин. Тут перечислили гроші, яких було 610 доларів і 1200 зол. Гроші розділили між себе менше більше на рівні пайки тому, щоб на випадок арештування одного з них, не відібрали усіх грошей. Коло полудня пішли лісами до села Дуброва до Ярослава Дзядиги, з яким підс. Цица в 1935. і 1936. р. він годівлю курей. Отже підсудний Качор і Кук залишилися в лісі, а підс. Цица пішов на подвіря Ярослава Дзядиги, де застав його брата Гринька Дзядигу, бо Ярослав поїхав до Золочева. Перед Гриньком підс. Цица звірився, що він з товаришами скриваються перед поліцією і втікають до Чехословаччини. Гринько Дзядига дав їм їсти, а по повороті Тимка Дзядиги з Перемишлян, дозволив їм переночувати в хаті Ярослава Дзядиги. Тогож дня продав Тимко Дзядига підс. Циці одіння за 80 зол. Ночуючи в хаті, а в день скриваючись у лісі, перебули там Цица і Кук до 10 травня; підс. Качора відвіз Гринько Дзядига 9. травня 1937. р. до залізничої станції Коростенко, звідки він відїхав до Львова.

Ярослав Дзядига по повороті до дому дня 9. травня 1937. заопікувався підсудними Куком та Цицою, яких ночував і давав їм харчі. Він спалив теж у пекарській печі плянц та скіряний пояс, в яких підс. Цица був перебраний у Белзці за поліцая Дня 10. травня закупив обом підсудним у Перемишлянах білля, приладдя до голення та інші дрібниці за 50 зол. і вечором віддав їх під дальшу опіку підс. Василеві Галапі, який їх завів лісами вночі до присілка Рівне коло Підусильної. Досвіта 12. травня завіз їх до хати підс. Івахова, який їх скрив у себе на стриху і вечором дав дальшого провідника, якого прізвища не вдалося устійнити. Новий провідник завіз їх під село Жолібори рогатинського повіту, де вони прибули 15. травня. Тут віддав їх під опіку Софронові Дякунові, який скривав їх у себе на стриху до 22. травня, коли то їх а-

рештувала поліція. Арештовані вказали місця ва стриху, де скрили зброю і гроші. Підс. Кук признався, що в гімназії належав до „Юнацтва" і був провідником звена з 5-ох членів. У вересні 1933. р. був арештований у Красним під замітом підпалу стирт. В січні 1936 р. дістав доручення від повітового провідника обняти команду району ОУН у Красним та певести селекцію членів. Згідно з вказівками виясновав членам ідеольогію, збирав членські вкладки по 20—50 сот. місячно. У своїй діяльности стрічався з великими трудощами, бо не мав відповідної літератури. Повітовому провідникові піддав думку, щоб підготовити відповідну літературу для дальшої організаційної праці. На це треба було більше грошей. В золочівському повіті появлялися видання ОУН, але розмірно у малій скількости. Разом з повітовим провідником брали під увагу різні можливости придбання відповідних фондів, як членські вкладки, добровільне оподаткування, збірки і т. п., але при основнішім розгляді справи прийшли до висновку, що лише при допомозі безпосереднього нападу можна придбати необхідну готівку. Як можливі обекти брали під увагу передовсім державні каси, почтові уряди, амбулянси і т. п. на терені золочівського повіту, але ніодин з тих обектів при ближчому розгляді не надавався до нападу. Вкінці підс. Кук висунув проект нападу на двір Ясінських в Белзці, які вели зразкову господарку, доставляли набіл до шпиталю у Львові, а самі жили скромно. Двір у Белзці надавався до нападу, бо положений далеко від міста і віддалений від села. Підс. Кук був перед нападом кілька разів у Белзці ровером і пішки. Опісля обговорив справу з провідником і дійшли до висновку, що до нападу треба буде 5 людей. Рішили виконати напад у формі поліційної ревізії, щоб не зрадити, що напад зорганізувало ОУН.

Щож торкається вбивства Ясінських підс. Кук зізнав у слідстві, що його не плянували і воно було трапилося зовсім припадково. Отаке коли бричку з Ясінськими тримали на гостинці у віддаленні 200 м. від фігури св. Анни і він двократно крикнув „злазити", а Ясінські спротивилися, в тій хвилині хтось з його товаришів стрілив. Щойно наслідком цього стрілу повстало між ними схвилювання і всі почали безпляново стріляти. Тоді теж підс. Кук віддав кілька стрілів перед себе, і не звертаючи уваги що сталося з Ясінськими — учасники нападу почали втікати в напрямі Скваряви.

Підс. Цица — каже акт обвинувачення — теж признався до приналежности до ОУН, куди звербував його О. Кук. Раніше був двократно арештований і раз засуджений за розкидування летючок ОУН. В його крамниці Кук купив шкіру на ремінь, поручив йому придбати гранатовий плащ і дня 5. травня повідомив його, що чергового дня мають виконати напад, в якому саме підс. Цица має виступати в ролі поліцая. Підс. Цица позичив на один день гімназійний плащ від учня VIII. кл. Петра Сороки. До нього пришив з Куком нараменники з відзнаками поліцая і гудзики з орелками. Нараменники і гудзики дістав від Кука. На доручення Кука пішов підсудний чергового дня, себто 6. травня в год. 5-ій до ліса перед Белзцем, де від якогось мужчини дістав інші частини поліційного однострою. Опісля пішов в год. 8-ій вечором до стирти соломи коло двора, де найшов кріс, баґнет і поліційну торбу. Там зійшовся теж з Куком і трьома товаришами нападу. Підс. Цица теж зізнав, що **вбивства Ясінських не плянували.** Признав, що стріляв кілька разів у напрямі візка, але безпляново і лише тому, що стріляли й інші. До Ясінських не міряв.

Підс. Володимир Качор не признався до вини ні до приналежности до ОУН, ні до участи в нападі та вбивстві Ясінських. Підс. Ярослав Дзядиґа признає, що переховував у себе Кука та двох його товаришів заперечуючи, щоб знав, що саме вони є учасниками нападу в Белзці. Заперечив теж свою приналежність до ОУН. Підс. Галапа трикратно змінив свої зізнання. На поліції в Золочеві зізнав, як переводив підсудних. Перед слідчим суддею заявив, що переводив їх під загрозою Кука та Цици, які мали загрозити йому, що мусить їх відвести, бо буде з ним зле. Вкінці перед слідчим суддею заявив, що зовсім не знає Ярослава Дзядиґи, не відбирав від нього ніяких людей і нікого не переводив. На поліції не знав, що підписує, бо йому протоколу не читали, і не памятає, чи опісля слідчий суддя його слухав. Не признається до вини теж підс. Іваків кажучи, що первісні зізнання на поліції вимушені побоями.

Підсудні третьої групи Гринько і Тимотей Дзядиґа признають, що допомагали Кукові і товаришам, але перечать, будьтобн знали, що вони є учасниками нападу в Белзці.

Щож торкається підс. Андрія Майби, арештованого під замітом участи у нападі на двір у Белзці, то — як каже акт обвинувачення — хоч і слідство не виявило доказів його вини в тому напрямі, всеж таки виявило, що він є членом ОУН і розвивав оживлену діяльність. Він жив у ближчих відносинах з безпосереднім учасником нападу Іваном Майбою і кількома наворотами був арештований та караний. При ревізії поліція найшла в нього брошуру п. н. „Програма виховання ОУН".

Трибуналові проводить віцепрезидент окружного суду **Млинарський,** як вотанти засідають судді: **Тиховський і Шайда.** Підсудних обвинувачує прок. **Пехе.** Боронять адвокати: **д-р Степан Шухевич і д-р Семен Шевчук зі Львова та д-р Пиндик, д-р Герета, д-р Йойко і д-р Краснопера** зі Золочева.

По відчитанні обширного акту обвинувачення почали зізнавати підсудні.

—o—

Гостра критика уряду в сенаті.

В сенаті почалася ґенеральна дискусія над будженом. Кількох сенаторів виступило з дуже гострою критикою відносин у Польщі (сен. Слівінський) і теперішнього уряду. Сенатор Бінсьвний покликався на буджетову дискусію в соймі, яка, на його думку, виказала, що державний організм не функціонує якслід. Діється це тому, що польська конституція відірвана від життя, що її ніхто не притримується. Міністерство внутрішніх справ не має ніякої програми у внутрішній політиці, і зокрема в українській та жидівській справі. Прилюдна опінія не має довіря до уряду, уряд не хоче опиратися на прилюдній опінії. Закордонна політика не може мати успіхів, бо не має для опертя суспільної внутрішньої політики.

Сен. Міхалович виступив проти Озону, що хоче бути надрядним чинником для уряду. Домагався зміни теперішньої елітарної виборчої ординації і закликав сенат, щоб оперся на довірю польського люду.

Докладніше звідомлення про це засідання сенату подамо в завтрішньому числі.

—o—

НОВИНКИ.

— **Скрипковий концерт Евгена Цегельського** по приїзді із закордону (Прага). В неділю 20. ц. м. в год. 19.30 в Малій Салі Муз. Т-ва ім. М. Лисенка відбудеться самостійний концерт молодого українського скрипака Евгена Цегельського. У програму входить концерт Е-дур І. С. Баха, (з орхестрою учнів Муз. Інституту), V-а соната Бетовена, твори Ляльо, Сука й інші. При фортепіяні Роман Сімович. Вступ за програмкою. 550 1—2

— **Українська Студентська Громада в Познані** влаштовує 13. березня в год. 17.30 в салі „св. Мартина" при вул. св. Мартина ч. 8 **Шевченківський Концерт.**

— **Вечір поліської пісні** — це єдина цього роду культурна імпреза, що дасть змогу ширшому громадянству зазнайомитися з музикою Полісся та його оригінальними народніми мельодіями. Беруть у ній участь: проф. д-р Філярет Колесса, оперова співачка Е. Зарицька, Український Студіо-Хор під орудою д-ра Миколи Колесси (у поліських народніх строях), д-р Нестор Нижанківський та д-р Я. Пастернак. Вечір відбудеться у вівторок 8. березня в год. 17. у салі театру Ріжнородностей. Вступ за програмкою, яку можна набути ще у Книгарні та Музею НТШ.

— **Шевченкові роковини** в Т-ві ім. П. Могили дня 9. березня. Виклад проф. Тисовського п. н. „Відгомін Слова о полку в деяких Шевченкових творах" попередить вступне слово Д. Лукіяновича. Рецитації Ір. Ґургулівни. — Сала Української Бесіди, год. 18, вступ вільний.

— **Шевченківський концерт у Тернополі.** Заходом культурно-освітніх товариств у Тернополі відбудеться в четвер 10. ц. м. в год. 8-ій вечором святочний концерт у честь Т. Шевченка в салі „Української Бесіди". У концерті з добірною програмою візьме участь співачка Ольга Сушківна, мішаний хор Бояна та професори Філії Музичного Інституту ім. М. Лисенка в Тернополі. В неділю 13. березня ц. р. в год. 12.30 відбудеться ще святочна академія в честь Шевченка в салі Міщанського Братва.

— **Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського,** Львів, пл. Капітульна 3. І., телефон 254—46.

— **Проти скреслення адвокатських аплікантів.** У вівторок 8. ц. м. відбудуться сходини в домівці організації адвокатських аплікантів при вул. Коперника ч. 7. І. На сходини повинні прийти всі ті апліканти, що їм загрожує скреслення з листи аплікантів.

— **Розвязують „Луги" в Тернопільщині.** Тернопільський воєвода розвязав рухавкове т-во „Луг" у Соколові за „діяльність незгідну з постановою статуту цього товариства".

— **Львівська хроніка.** 25-літній Владислав Жук вийшов 1. ц. м. з дому при вул. Джерельній 52 і дотепер не вернувся — У шпиталю Суспільної Обезпечальні при вул. Курковій найшли підкинену 3- тижневу дитину. — Портієр фабрики „Ультрамарина" на Знесінні зранив з револьверу 19-літнього Станислава Занфа, що намагався вкрасти вугілля з вагону. — Невідомі злодії обікрали галянтерійну крамницю Гітера (Сапіги 85) і спедиційну фірму „Транспорт" (Магазинова 5). — 3-ох злодіїв і одна злодійка намагалися обікрасти мешкання Цецилії Шпринг (Францішканська 5), але сусіди їх сполошили, а злодійку 27-літню Евгенію Секанец, зловили

— **Сензаційний кримінальний процес у Львові.** В понеділок 7. ц. м. почався перед судом присяглих у Львові процес проти Марії Рогозінської та Казимира Хмелевича за вбивство старушки Ольги Закшевської в червні 1937 р. при вул. св. Софії. Вбивство мало грабунковий підклад. Трибуналові проводить суддя Капецький, обвинувачує прок. Ольберек. Цей кримінальний процес викликав велике зацікавлення між львівською „добірною" публікою, бо вже перед год. 9. рано елегантні пані заповнили вщерть велику салю окружного суду при вул. Баторія.

— **Страшне вбивство родини ґенерала.** Минулої неділі викрили у Скерневицах страшне вбивство дружини і доньки ґен. Козіцького та бони і покоївки. Усі жертви повбивав сокирою ординанс ґенерала Станислава Козіцького, користаючи з його відсутности, щоб ограбити помешкання. Ґен. Козицький вернувся минулої неділі з військового шпиталю з Варшави, де кілька днів лікував свою руку. Довший час добувався до віллі, але надаремне. Тому воїни мусіли виважувати двері, щоб ґенерал міг увійти до помешкання, де панувала гробова тишина. В першій кімнаті не було нікого. В передкімнаті до кухні знайшли в калюжі крови закостенілі тіло дружини ґенерала 42-літньої Геленц що була завинена в ковдру. Далі на порозі до спіжарки знайшли закостеніле тіло 18-літної служниці Вальчаківної, а дитинній кімнаті на ліжку тіло 5-літньої донечки ґенерала Лілі а вкінці в останній кімнаті тіло 16-літньої бони Пйотровської. В помешканні був великий нелад бо вбивник забрав з шаф одіння і навіть срібники дівчинки та гроші. Лікарі ствердили, що ординанс Янковський повбивав нещасні жертви ще перед трьома днями, себто в пятницю вранці. В пятницю багато осіб бачило ординанса Янковського на стації у Скерневицях звідкіля поїхав варш. поїздом: Янковський був у цивільному одінню і мав зі собою велику валізу. Ніхто зі сусідів не чув криків нещасних жертв, бо вілля, в якій мешкає ґенерал, стоїть оподалік від вулиці в городі. Не чув їх теж директор комунальної каси ощадности, який мешкає на першому поверсі віллі. Енергійне слідство ведуть прокуратори цивільного та військового суду при допомозі поліції та жандармерії. Покищо поліція арештувала приятельку вбитого ординанса Янковського.

— **Засуд комуністів у Самборі.** Трибунал окружного суду в Самборі засудив за комуністичну діяльність, на основі вердикту присяглих суддів, Івана Ільчишина на 4 роки вязниці, Івана Кравця на 3 роки вязниці, Василя Музику на 2 роки вязниці і Гринька Марка на 2 роки вязниці.

— **За вбивства і грабункові напади в Тернопільщині.** В останньому часі відбулося перед судами на терені тернопільського воєвідства кільканацять розправ за вбивства і грабункові напади. І так перед окружним судом у Бережанах відбулася розправа проти Й. Ракшавського з Гутиська за вбивство Й. Гудзовського. Суд засудив його на 4 роки вязниці. Перед окружним судом у Золочеві відповідав Микола Слівінський з Підгорець за вбивство Тимка Щудляка. Суд засудив Слівінського на 2 роки вязниці. Волочівський суд розглядав теж справу вбивства Й. Калини і засудив І. Кутняка та П. Вегеру по 2 роки вязниці, Дмитра Вегеру на півтора року вязниці, трьох дальших підсудних увільнив.

— **Віденські весняні торги** будуть відкриті від 13. до 19. березня ц. р. У палаті торгів будуть виставлені, як щороку, останні новости з продукції вибагливих та ужиткових предметів, шкіряних виробів, з ділянки моди, одіння, меблів, забавок, музичних інструментів, галянтерії і вироби віденського та австрійського ремесла. Чужинці матимуть змогу оглянути вистави: технічну, будівельну, дорогову, рільних машин, мотоциклів та споживчу. Учасники дістануть великі пашпортові і залізничі полехші. Візи не треба ні на візд до Австрії ні переїзд через Німеччину, Чехословаччину чи Мадярщину.

— **Грета Гарбо вийшла заміж?** Американська преса запевняє, що відома фільмова артистка Грета Гарбо і Л. Стоковський, відомий диригент симфонічної орхестри з Бостону, взяли вчотайки шлюб і тепер відбувають пошлюбну подорож по Італії. Л. Стоковський має 51 років, Грета Гарбо 33 роки. Американські часописи пишуть, що Грета Гарбо задумує покинути екран.

— **Різні вісти.** Минулої неділі вечором закрито самоходову виставу в Берліні, яку відвідало 7,819.000 осіб, 39.000 більше ніж минулого року. — На побережжі Норвегії лютує страшна буря. Німецький кружляк „Кельн" заладав допомоги, щоб віхати до одного з норвеських портів. Внаслідок буревію втопилося двох членів залоги голяндського корабля „Враденбург".

— **Тета Катерина на відпустці.** По приїзді до своєї тестрінниці, яка постійно мешкає в Радомі, тета замучувала її порадами щодо домашнього господарства. Поетійно на її устах: „Ми в Варшаві робимо це зовсім інакше". Трапилося, що в часі її присутности мало відбутися велике прання. Пані Катерина вже приготовлялася виголосити довгу промову, про те, як треба прати, але пані Ізвся попередила її усміхом і словами: „Але-ж тето! Чи дійсно ти вважаєш себе одинокою в краю господинею, що вимається на пранні? Можливе, що ви тем в столиці робите по іншому, одні краще від нас, інші може і гірше! Та хоч різнимося в багатьох поглядах, так одни в нім спільний. Бо всі господині в краю знають, що мило Олень Шіхт є синонімом мила найвищої якости.

✝ Посмертні згадки.

Юлія з Бачинських Метелля, вдова по парохові Люблинця, померла 1. березня 1938. р. в Люблинці. Похорони відбулися 3. березня. В. Їй П.!

Дописи.

КОЛОМИЯ.

З відчитової салі. Коломия мала нагоду почути (14. II.) відчит д-ра Дм. Донцова на тему „Наші традиції і XIX вік". Наашпиковний відпов'дно підібраними цитатами з чужих і різних авторів, відчит мав на цілі переконати численних, у більшости молодих, необанайомлених з темою з інших джерел слухачів, що сьогодні міжнаціональні взаємини нормує не етика й мораль, тільки й виключно сила, яку і треба нам творити спираючись на здорові традиції нашої довгої історії. Мовляв аргументи пролегента можна вважати за переконливі. Алеж добір прикладів подекуди засував позаякі суманізи. Чи напр. темного Ігоря Святославича, героя „Слова о полку", що 1184 р. вимовляється від участи в поході вел. князя Святослава київського на половців, а 1185 р. бажаючи затьмити славу перемоги Святослава над половцями, вибирається на них з найближчими своїми та своєю невдачею пімочить очі перемоги Святослава й навалище половців на Українську Землю, можна подавати як взірець? Хто знає в історії, скільки лиха наробило те потемкуне геройство нашому народові, тому такий герой на власну руку, для власної слави, не відповідає. Таких неслухняних анархічних героїв у нашій історії повно, та добрим словом тяжко їх згадати. Від зразкових героїв вимагають ще й послуху начальному проводові нації, що його тоді репрезентував вел. князь Святослав. А саме того в Ігоря не було. Ще й інші заміти висувають слухачі по адресу пролегента (шкода, що він не допускав дискусій на відчитах, почув би і мав би нагоду може й убивати їх). Лише ці от хочби безцеремонне відношення до Драгоманова, який усетаки мав чималі заслуги в історії української культури і громадського життя (пролегентові — колишньому ідеологічові ідей Моркса й учневі Драгоманова, вони х'ба не повинні бути чужі), може становити виховний чинник молодого покоління, що, не надбавши собі здорового критичного апарату, звичайно перекреслює факти то вліво то вправо та ще й перекреслює їх. Від ідеольогів-теоретиків, перенасичених катастрофальними наслідками війни, тобто по праві „мудрих по шкоді", можемо право вимагати більшого: не пристрасного але об'єктивного відношення до передових діячів XIX ст., яким і на думку не вспало, що найближча велика війна зробить з їх великих соціялістично-демократичних та гуманних ідей таку негуманно жорстоку салямаху. Те саме торкається й відношення до діячів нашої невдатної революції, як Грушевський та ін. Пролегент може не освідомлює собі добре морального ефекту такого підходу до заторкнених ним осіб і фактів. Можемо його певнити, що у здумливих одиниць (а такі є й між тими, котрі жадібно довлять його слова, бо бажають справді дійти до тої „сили") дальші рефлексії після його відчиту доводять до висновків доволі песимістичних. Тих інтенцій він хіба не мав. — Того самого тижня в суботу (10. II.) виголосив заходом секції прихильників знання й мистецтва при філії „Просвіти" в Коломиї проф. д-р Василь Сімович виклад п. з. „Нові тенденції в українській літературній мові" із серії наукових викладів Т-ва Петра Могили у Львові. Про зміст викладу була вже згадка в „Ділі" з нагоди його виголошення у Львові. Численно, як на не зовсім відповідну пору (5-та год. попол.), зібрана, переважно старша публіка (наша погімназійна молодь, на диво мало зацікавилась темою!) слухала з правдивим захопленням не так то вже й легкої теми, викладеної ясно й цікаво, а деякі учні робили собі нотатки. Виклад із дискусією тривав понад дві години і був би певно забрав ще годину, якби не те, що треба було опорожнити салю на забаву. Шан. професор певно не дурить себе думкою, що його наукові аргументи всіх переконали. Заботато плутанини в питанни мови та правопису внесли мовознавчі органи й публіцисти, які стали в деяких збалямучених одиниць одиноким, непорушним фундаментом їхньої самоосвіти на відтинку українського мовознавства. За велику вагу прикладають деякі вчителі мови до випадково зачутих або без критичної вибірки в різних наддніпрянських письменників повибираних цікавих їм прикладів. А все таки виклад розворушив думки, вніс жвавого, здорового духа у стухлу атмосферу провінційного дилетантського мовознавства. Було дуже побажаним, щоб той виклад, поширений і на ті питання, яких у викладі та в дискусії не вигорнено (напр. чуж. звуки в українській мові), появився друком. Він поміг би усунути неодну закорінену помилку й розплутати неодне балямутство.

ГЛИНЯНИ.

Загальні Збори Філії „Просвіти" в Глинянах відбулися дня 27. лютого ц. р. при участи делегатів з дванадцяти читалень глинянського району і тридцяти фізичних членів філії. Збори відкрив заст. голови м-р Клімко Володимир, що подав порядок нарад. По прочитанні протоколу з попередніх Заг. Збор'в м-р Клімко В. подав звіт з діяльности виділу за 1937. р. За цей час Виділ відбув 18 засідань, уладив 1 виставу для інтелігенції і дві районові конференції в справі праці в комітетному році та 1 святочні сходини дня 2. грудня Заходом філії відбулося за рік 108 поїздок у районі, а саме: на заг. збори 27, на дистрикції 28, на виставу, реферати й інші 53. Через брак відповідного освітнього інструктора праці не виконано згідно з наміченим планом. У всіх читальнях засновано комітетні. Маєтна має філія 4.966 зол. Касовий звіт подав п. Пастушенський Іван, зв'т Контрольної Комісії п. Галан Миколи, який поставив внесок признати абсолюторію уступаючому Виділові. До нового Виділу увійшли: д-р Дичок Степан — голова; д-р Дужий Михайло, о. Гавлюк Михайло, дир. Сеник Михайло, Пастушенський Іван, м-р Клімко Волод., д-р Дмитко Михайло, дир. Мулбовський Іван; заступники: Вербицький Филимон і Федина Осип. Збори закінчено відспіванням національного гимну.

Спортові новинки.

Загальні Збори УСТ „Пролом" у Станиславові, які відбулися 20. м. м. вибрали новий виділ в такому складі: голова дир. Т. Мартинець, І. заступник голови: д-р І. Кутинський, ІІ. заступник голови: д-р Я. Хмілевський. Члени виділу: радн. Величко, проф. Шашковський, д-р Бих, м-р Петринів, пр. Пі'ренко, Синишин; Гречанин, Прідун, Сікора й Андрейшин. Заступники: пп. Гриньо, Мачулик, Ватрикуш, Керницевич, Ліськевич Б. До контрольної комісії ввійшли: вик. Дутка, д-р Гелінтний і п. Підгородецький. Минулор'чна діяльність виділу відбувалося серед дуже несприятливих умовин, одначе належало було їй діяльність усп'шна й можна сподіватися, що в девятому році свого істнування новий виділ залюбнить Т-ву високий організаційний і спортовий рівень.

Ширші сходини Спортової Секції львівської „Зорі". В неділю 5. ц. м. відбулися у Львові Ширші Сходини Спортової Секції при Т-ві „Зорі". На сходинах було присутних 40 членів. Збори в'дкрив голова п. Фединський, який вложив подяку української пресі, головно „Ділові" і „Змаганн'" за їх прихильне становище до діяльности Секції та лікарові д-рові В. Сталецькому за безкорисну л'карську поміч для членів Секції. Діяльність Секції в минулому році була дуже жива. Секція має дві дружини копаного м'яча, з яких перша стоїть на чолі табелі ІІ-класи, дуже рухливий наголесинський гурток, якого чолівий нападун Ст. Клак добув у минулому році ваше ім'я О. Сембановича в біту, уладжены Спорт. Т-вом Україна. Також має Секція дуже рухливий гурток піш-понгу, відбивання та гурток шахістів. Делегат гол. виділу „Зорі" заст. голови Галушка М. звернув присутнім увагу, що саме цього року минає 15 літ від істнування Спортової Секції і поставив внесок, щоб новий виділ гідно відсвяткував 15-ліття істнування Секції. До нової управи вибрали Сходини таких членів: голова: дир. О. Костик, члени управи: пп. Федінський Ст., Клак Ст., Галушка М., Миськів О., Клюк Гр., Мартинин М., Вітинський Я., Березицький В., Андрійчук І. і Кордуба М. присутні на Сходинах члени здложили на викупну плошу Сяну 5.20 зол.

З діяльности УСТ „Гарт" у Здолбунові. У С. Т-ві „Гарт" у Здолбунові устаяли 26. м. м. карнавалові вечерниці по спілки зі Союзом Українок. Організація забави була дуже добра завдяки заходам голови Гарту п. Качан'вського і пань зі Союзу Українок. Сала була ефектовно, хоч і скромно прикрашена. На забаві панував веселий та погідний настрій і гості при звуках доброї орхестри забавлялися до пізного рання. Дохід доволі великий призначений на потреби Союзу Українок і Гарту. По обчисленні стану каси Гарт зараз-же замовив у Пласті комплетний новий виряд для першої дружини копунів на суму к. 250 зол. Другу дружину, копунів, що її саме Гарт організує вишустить у старих одягах на зелену мураву. 13. ц. м. відбувався Загальні Збори Гарту, про які напишемо іншим разом. **Гал.**

Відплатний метч України з Краковією відбудеться імовірно у вівторок 8. ц. м. в Катовицях на штучному леді. Речинець відплатних змагань зміняли в минулому кілька раїв. Було таке, що одна телеграма апелювала іншу. Україна надіялася вже грати відплатні метчі в такі дні: четвер, пятницю, суботу й неділю. Остаточно визначили метч на вівторок 8. ц. м., одначе годі у 100% ствердити, чи він справді відбудеться.

В останній хвилині довідуємося, що й цей останній речинець метчу Україна — Краковія за гак високе мист. Польщі в'дкликала.

Мистецтво Польщі. Також змагання за гак високе мистецтво Польщі, що мали початися у вівторок у Кринниці — відкликали з причини браку льоду.

Перший футбольний метч України відбудеться вже імовірно цієї неділі (13. III.). Поки що невідомо, хто буде противником нашої дружини. Зате в неділю 20. ц. м. в'дбудеться товариський метч Україна — Гасмонея.

Сян здобув чашу за гру „фер". В неділю 6. ц. м. відбувався в Перемишлі Збори футбольної підокруги на яких вибрали на місце вильосованих, трьох нових членів управи. Крім того делегат львівської округи проф. Древенич вручив представникові Сяну чашу за гру „фер".

Україна — Ровера. Боксерський метч обох дружин відбудеться 13. ц. м. у Станиславові. Першого виступу боксерів України виждають у Станиславові з великим заінтересованням. У т. зв. індивідуальних мистецтвах семіор'в, що відбудуться у Львові 11, 12 і 13 ц. м. Україна не бере участи. Відомих містерій підчас мистецтв кінорів вистало, щоб набрати недовір'я до львівських імпрез О. З. Б.

Перші футбольні метчі у львівській окрузі. В Перемишлі відбувся футбольний метч Польонії з Електровнею, який закінчився скромною перемогою лігової дружини над А-клясовим противником у відношенні 1:0. Польонія грала д. слабо. Також Ревовія грала вже перший метч із б-клясовою дружиною Пашцерних в Журавині к. Перемишля. Ревовія осягнула ледви нер'шений виспід 2:2, при чому Пашцерні вели в першій половині 2:0.

Інші футбольні виспіди: У Варшаві відбулися такі метчі: Варшавянка — ЦВС 6:2 (2:0), Польонія — Друкар 6:0. У Кракові відбувся метч: Краковія — Погонь (Катовиці) 5:0 (1:0). В Познані: Легія — Варта 4:1. В Торуні: Гриф — Поможанія 5:5. В Гливіці: Рух — Форвертс Расенспорт 2:2.

Мистецтво світа в зіздах. В Ейгельберґу відбулися змагання у зіздах. Переміг француз Кут. 2) Але, 3) Лянчнер (Нім.). Дружинове перемогли французи, 2) Німеччина.

Сляльом. У слальомі переміг швайцер Розінгер 183,4 сек. В альпійській комбінації переміг Але (Франція), 2) Розінгер. У гуртковій класифікації перемогла Німеччина перед Францією. Серед жінок перемогла німка Христль Краш.

Театри.

Великий Театр:

Вівторок 8. III. год. 7.30 „Сісі".
Середа 9. III. год. 7.30 веч. „Довгого Тонка" премієра.
Четвер 10. III. год. 7.30 „Довгого Тонка".

Театр Різнородностей:

Вівторок 8. III. год. 7.30 „Незвичайна подорож".
Середа 9. III. год. 7.30 „Незвичайна подорож".
Четвер 10. III. год. 7.30 „Незвичайна подорож".

Жіночі торбинки

гачки, портфелі, портмонетки, валізи, несесери, поручаю і направляю по найдешевших цінах робітня римарсько-галантерійна **Н. БАРЕР**, Львів, Сикстуська ч. 2 побіч фірми Саламандра

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

ТУСТАНОВИЧІ:

8. III. „Під курателею".
9. III. Процес Мері Дейєв".

КІНА.

АПОЛЬЙО: „Буревій" екзот. фільма.
АТЛЯНТИК: „Царський курієр" на основі Жюль Верна.
БАЛТИК: „Наступ на світанку".
ВАНДА: „Петро Ібетсон", „Орел летить до Китаю".
ГРАЖИНА: „Фройлайн Доктор"; „Я була шпіоном".
ЕВРОПА: „Я винувата".
КАСІНО: „Еспанський метелик" (Дж. Макдональд).
КОПЕРНИК: „Останнє ім'я засудженого".
МАРУСЕНЬКА: „Без свідків"; „Звірі дивного Заходу".
МЕТРО: „Пенні".
МІРАЖ: „Невдачник" (Ад. Дюпа).
МУЗА: „Пропавший овід"; „Кінець дня Чені".
ПАКС: „Галька".
ПАЛЯС: „Обожана" з Мартою Егерт.
РАЙ: „Шлях до Р'о".
РІЯЛЬТО: „Дівчина з Парижа".
СВІТ: „Пострах опери"; „Великий плин".
СТИЛЕВЕ: „Історія одної ночі" і рев'я.
ТОН: „Останній поїзд до зруйнованого міста" і „Гра життя".
УТІХА: „Клівеки і пазурі" та рев'я.
ХІМЕРА: „Шерльок Голмс і д-р Вятсон".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(ул. Марійська 5).
„Острів Ява".

ФОТОПЛЯСТІКОН „Святовід" (Пасаж Івасмана ч. 7):
„Швайцарія".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Вівторок, 8. березня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Для шкіл: „Осінко на германії"; 11.40 Реп'ї: „Птахи" суїта пл., 12.03 Полуднева авд.; 13.45 Балада в музиці, пл.; 14.30 Легка музика в пл.; 14.55 Біржа; 15.00 Фрагм. із пов. І. Люма „Коронар у Галичині", Музика в пл.; 15.25 Біжучі вістки з міста та провінції; 15.30 Госп. вістки; 15.45 Цікаві речі з 5 частин світа; 16.05 Ф'я.-госп. актуалії; 16.15 Фантазія на тему відомих п'єсень; 16.50 19.50 20.55 Актуальна гутірка; 17.00 Польський острів у Римі; 17.15 Віол. рецеталь Мор. Маршалл; 17.50 Із психології домашнього пса; 18.00 18.50 Спорт; **18.10 Українська народня ноша, в українській мові інж. Степанія Чикович;** 18.20 Шубертові пісні в супр. форт.; 18.40 Львівський кельнер герой; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Безсмертні книжки: „Проби Монтеня", 19.30 Кілька нових п'єсень у супр. форт.; 20.00 „Щось для кожного" розр. концерт, сальон. тріо, вок. дует, цитра, форт.; 20.45 Веч. дениик; 21.00 Симф. концерт, 22.00 Танц. музика, орх., рефрени; 22.50 Ост. вістки; 23.00—23.30 Концерт бажань.

Середа, 9. березня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Для шкіл: З пригод лісових людей, Музика в пл.; 11.40 Бетовен: В'ол. соната ц-дур оп. 102. ч. 1, пл., 12.03 Полуднева авд., 13.45 Інформ. газетка в українській мові; 13.55 Великі марші, пл.; 14.30 Легка музика в пл.; у перерві в год. 14.40 Умовини конкурсу ККО, 14.55 Біржа; 15.00 Фрагм. із пов. Ів. Люма: „Коронар у Галичині", Музика в пл.; 15.20 Біжучі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 „На що полює жовтий, цікий дінго" гутірка для старших д'тей, 16.00 Вчімся говорити; 16.15 Концерт камерової музики; 16.50 19.50 20.55 Актуальна гутірка; 17.00 „Двадцятиліття червоної армії"; 17.15 В. Малішевський: Смичковий квартет ес-дур; 17.50 Насеребство; 18.00 18.50 Спорт; 18.10 Краї та пісні, попурі з пл.; 18.20 „Хрестиці на бігуні"; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Образок із пов. Гулевича: „Завірюха"; 19.20 Жартівливі пісні, хор; 19.35 Самотина молодости, гутірка Старого Доктора; 20.00 „Із 1001-ої опереткн" розр. концерт. сопран, тенор, форт.; у перерві в год. 20.20 Куток гумору; 20.45 Веч. дениик; 21.00 Шопенівський концерт; 21.45 Чеська поезія; 22.00 Популярний концерт; 22.50 Ост. вістки; 23.00—23.30 Чеська музика в пл.

Четвер, 10. березня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Шопен — муз. порнок для гімназій; 11.40 Твори Чайковського, пл.; 12.03 Полудн. авд.; 13.45 Комунікат льв. Хмб. Палати; 13.50 Перові дуети й терцети, пл.; 14.30 Легка музика з пл.; 14.55 Біржа; 15.00 Фрагм. із пов. І. Люма „Коронар у Галичині", Музика в пл.; 15.25 Біжучі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Гутірка музика з молоду; 16.15 Концерт соліст'в, форт., співів, віол.; 16.50 19.50 Актуальна гутірка; 17.00 Про Мик. Коперника; 17.15 Сальон. орх.; 17.50 Спортовий порадник; 18.10 Як робити закупна; 18.20 Молодь перед мікрофоном; 18.35 Для сільської молоді; 18.40 Листи та програми; 18.50 Спорт; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Театр Уяви: „Пушкінський поранок" Яр. Івашкевича; 19.30 Скрипк. рец'таль Евг. Умінської в супр. форт.; 20.00 Розр. концерт; 21.45 Забутий поет — Фр. Новіцький; 22.00 Концерт присв. творам Шимановського, форт., співів; 22.50 Останні вістки; 23.00—23.30 Із спікерового альбума.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Вівторок, 8. березня 1938.

БЕРЛІН 19.10 Розр. музика, 20.00 21.00 Вес. вечір; БІЛГОРОД 20.00 Співи; БУДАПЕШТ 17.30 18.00 Нар. пісні, 19.00 Орх., 22.30 Симфон'я г-дур Шуберта; ВІДЕНЬ 15.15 Давня італ. і фр. музика, 21.30 Симф. концерт, 22.20 Танц. музика; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Альт, баритон, КОШИЦІ 19.30 Пластуни про Мікарвва; Е. Волощук: Рентгенове проміння на службі людини; МІЛЯНО 17.45 В'ол. фортепіяни; 21.00 22.00 Симф. концерт; ПРАГА 15.15 Китиця нар. пісень, 16.10 Орх., 17.30 Соната е-моль Бузоні на скр. і форт., 18.10 Давня ім. музика; ПАРІ ПТТ 21.30 22.00 23.00 „Школа злозвіків" ком. оп. Бондвіля; РАДІО ПАРІ 21.15 Камор. музика; РИМ 17.15 Солісти, 21.00 22.00 23.00 „Лукія з Ламермуру" оп. Доніцетія.

Середа, 9. березня 1938.

БЕРЛІН 20.00 Симф. концерт, 21.30 „Ля ботега фантастіка" балет Росіні; БІЛГОРОД 20.00 Співи, рецеталь, 20.30 21.00 Гумор, 21.30 Нар. пісні; БРЮСЕЛЬ ФЛ. 21.00 22.00 „В'кторія та її гузар" оп. Абрагама; БУДАПЕШТ 13.30 20.00 Цит. музика, 21.25 Оп. орх.; ВІДЕНЬ 17.25 Співи, 17.50 18.00 Форт., 18.30 Вед. авд., 18.55 19.00 20.00 21.00 22.00 Вечір опер; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.20 Скрипка, 20.15 Лицарські мельодії, 22.30 „Фантазіштіке" на клярн. і форт. Шумана; КОШИЦІ 14.00 18.45 Вістки; ЛЬОНДІОН РЕДЖ 21.00 Музика під. моря — гавайські пісні й танки; МІЛЯНО 21.00 22.00 23.00 „Ля жонглєр де Нотр Дам" оп. Масенета; ПРАГА 15.15 Пісні, 19.25 Легка музика та веселі пісеньки; РАДІО ПАРІ 21.30 Пісні, 21.45 Скрипка, 22.00 23.00 Галевий концерт; РИМ 17.15 Солісти, 19.40 Розр. музика, 21.00 Комедія, 21.35 Форт., СОФІЯ 19.15 20.00 21.00 „Евген Онегін" оп. Чайковського.

Четвер, 10. березня 1938.

БЕРЛІН 21.10 Танц. музика; БІЛГОРОД 18.15 Нар. пісні; БУДАПЕШТ 18.30 19.00 Цит. муз., 19.30 20.00 Опера, 21.00 Форт. сонати Доглянія, 22.05 23.00 Військ. орх.; ВІДЕНЬ 15.15 Казки, 17.20 Сонати на віол. і форт., 19.40 20.00 21.00 Віденські мельодії, 21.10 22.00 В'ідшайдені Гайдлові твори; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Форт., 20.00 21.15 Вечір оп. музики, 22.30 Соната на скр. і віол. Мірш-Ріц'юса; КОШИЦІ 18.00 Голубінка: Шевченко та чеське відродження; ЛІОН 21.30 22.00 23.00 „Кастор і Полюкс" оп. Рамо; МІЛЯНО 17.15 Сопран, бартон, 21.00 22.00 Комед'я, опісля скрипка; ПРАГА 17.10 18.00 Муз. авд. для дітей, 19.30 20.00 21.00 „Геді" оп. Фібіха; РАДІО ПАРІ 18.00 Театр Уяви, 21.30 22.00 23.00 Невідомі Шубертові твори, симф. концерт; РИМ 17.15 Солісти, 21.00 22.00 23.00 „Ля Валід'" оп. Каталяпія; СТОКГОЛЬМ 18.45 Пісеньки англ. і ам., 19.30 20.00 Симфонія ч. 3 „Еройка" Бетовена.

Радіокутик.

УКРАЇНСЬКА НАРОДНЯ НОША.

Справа української народньої пошї нераз була предметом ріжних дискусій, газетних статтей тощо. Багато нашого селянства, особливо в околицях більших міст, закидає свою народню ношу переміняючи її на міську тандету. Роблять це в ріжних причин, та часто повсюдно тим, що мовляв міське шматтє багато дешевше. Та воно тільки так виглядає на око. Бо коли домашній з полотна незнищальний, то м'ські шматки треба щораз міняти і у висліді це виходить куди дорожче. Та крім цього ще є одна причина на яку варт звернути увагу: це велика краса і мистецтво нашої народньої пошї, яке безумовно слід плекати і підтримувати. Народня ноша це немов символ творчости народу, що дає пізнати ближче цінности нашого народнього мистецтва та взагалі має вплив на збереження традиції на сел. Правда, хтось міг би сказати, що цю народню пошу можна би відтворити чи то в театрі чи в спеціяльних музеях чи навіть взагалі компонувати нові цікаві зразки народньої пошї. Та є величезна різниця під оглядом мистецької вартости такої праці. Є виразнича різниця між твором народнього мистецтва й індивідуальним. Останнє залежить від індивідуальної вартости людини, його освіти і розвитку: народне мистецтво це стихійний твір самого народу, безпосередній, тісно зв'язаний з природою та етнографічними обставинами.

Про українську народню пошу почуємо дня 8. березня ц. р. цікаву гутірку, яку матиме перед мікрофоном польського радія у Львові п. ред. Лідія Бурачинська в год. 18.10.

ПРОПАҐАНДА ТЕЛЄВІЗІЇ В АНҐЛІЇ.

Англійські кола, заінтересовані телевізією, вважають, що спроби надавання 405-лінійових телевізійних картин, що їх введено від 1. II. 1937 р., дали задовільні висліди та що початковий період в англійській телевізії вже скінчився. Тепер проектують перевести велику телевізійно-пропаґандову акцію. У зв'язку з цим 17 ріжних фірм працює над зворохлізуванням телевізійних приймачів. Водночас промисл змагає обізнати цих приймачів, щоби так здобути якнайбільшу кількість прихильників телевізії. Також у ділянці програм ВВС намагається більше брати на увагу потреби телевізійних абонентів.

МІСТІНҐЕТ ЗГАДУЄ.

В минулому році М. Шевалєр в рамцях оригінальних концертів оповів перед мікрофоном про своє життя. В дійсности співав свої спомини. Ця нова та оригінальна форма вдавцій тішилася великим успіхом. В цьому році почуємо Містінґет в цілому ряді таких самих концертів, що надаватимуть радіорозказні Пост-Парізієн, Радіо-Люксембург та Радіо-Тулюз. Славна кабаретова зірка буде співати та оповідати про своє життя, повне цікавих споминів, поданих у дуже живій та незвичайно добре застосованій до обставин радіофонії, формі.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 7. березня 1938 р.

1 кг. масла десер. більов. без оп. 3·45 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак. 3·30 зол.
молоко 18—19 сот.
(айва кова) 3·40—3·40 зол.

Тенденція на всі артикули сильна Попит оживлений.

КУПНО - ПРОДАЖ

ФОРТЕПІЯНИ — ПІЯНІНА вживані, відновлені як нові, поручає дешево Ґапак, Львів, Пасудського 21. 523 2-10

ПРОМИСЛОВИЙ обект з комфортовим мешканням, двофронтова парцеля, близько середмістя, при трамвайній зупинці. Ціна зол. 30.000, вклад зол. 25.000. Продасть Бюро Кріва 2 — Чорний — Гіпотечний Банк. 527 2-3

ХМЕЛЕВІ ПЛЯНТАЦІЇ Чеські грани оказійно продає Ренчнер, Легіонів 37. 546 1-7

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

ДОХОДЯЧА, підручна, глядає праці на години або на цілий день. Потоцького 102/II, мешкання 6. 549 1-1

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ЗА ВКЛАД-кавцію 3000 зол. добра посада книговода (-дки), продавця (-чині). Писати: „Льоката" Адм. „Діло". 1-1

МЕШКАННЯ

ПРИЙМУ на мешкання панночку, що працює поза домом або старшу, інтелігентну пано. Потоцького 102/II, мешкання 6. 549 1-1

РІЖНІ

ФРАНЦІШОК ГЛЯСҐАЛЬ — упр. тех.-дентист тепер Львів, Пасаж Гавсмана 7. 375 10-1

ЗА 1 ЗОЛ. переробляє капелюхи жіночі, мужеські, за **2 зол.** прасує мужеські убрання, шиє, направляє гардеробу жіночу і мужеську. Конопниска 26 (в подвірю). 395 9-29

ВІЗЬМУ в аренду від 30—60 гектарів управної землі разом з будинками. Взголошення під: „Господар" до Адміністрації „Діла". 547 1-1

ТІЛЬКИ 5 ЗОЛ. тривка ондулянція з 5-місячною гарантією. Сальон чесання пань. Сикстуська 8, вхід через браму. 499 2-

УКРАЇНСЬКА КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ що існує від 20 літ ІВАН МАРІЯШ приймає всякі роботи мужеського, жіночого і священичого відділу по помірковапих цінах Львів, ул. Петра ч. 3. І. 2719 12-30

ПЕРЕРІБКА ковдри з вол. Романова, Грод'ських 4 (побіч Ринку). 520 2-

ОГОЛОШЕННЯ.

КІР
Львів, Усійського 6
Тел. 280-88.
Станиславів, 3-го Мая с.
ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ.

ХТО?!
хоче купити найліпші косметичні і гігієнічні артикули по найдешевших цінах купує тільки у найсолідпішій
ПЕРФУМЕРІЇ
С. ФЕДЕРА
Львів СИКСТУСЬКА 7
Філія КОПЕРНИКА 15а
Філія ГАЛИЦЬКА 15
Кожний покупець, що покличеться на оце оголошення „Діла" дістане ЗА ДУРНО гарний дарунок.

Приписові почтові друки і книжки до вжитку часописів
якими кожне видавництво послуговується можна купити в Адміністрації „Діла" Львів. Ринок 10. Для провінції висилається за післяплатою.
Цінник друків:
Zawiadomienie wysyłkowe 1 пр. 6 сот.
Gazetowa książka nadawcza оправлена (200 карток) зол. 3.50
Książka rozsyłkowa на 480 урядів зол. 2.50 на 960 урядів зол. 5.—

ПОВІДОМЛЯЄМО,
що п. МАРУСЯ ГАНУШЕВСЬКА вернулася з Варшави і веде
Краєвську робітню жіночих і дитячих одягів
(плащі, костюми, сукні)
у ЛЬВОВІ, вул. МАРКА 20, II. п.
УПРАВА ФАХОВОЇ ГІМНАЗІЇ СС. Василіянок.

НОВОЗАЛОЖЕНА
ВИРІБНЯ ҐУДЗИКІВ
ДО ОБШИВАННЯ
АРНОЛЬДА РОСЕНА
Львів, Вірменська 8.
поручає: бляшки (абуци), машинки і штанци. 552 1-2

СПЕЦІЯЛІСТ КОРСЕТІВ
ҐЕРМАН ПІЗЕН
повідомляє Шановних Клієнтів, що ПЕРЕНІССЯ до давнього льокалю при
ВУЛ. ЯҐАЙЛОНСЬКІЙ 4
і поручає свій багато засоблений магазин найновіших КОРСЕТІВ і СТАНИКІВ по зниженних цінах.
ПРИЙМАЄМО ТАЛЬОНИ Ц. О. Т. 1-3

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів Ринок 10.

Ч. 51 (14.883). Львів, середа 9. березня 1938. Орган всенародньої щоденної газетки. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-28
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не вертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
Чвартьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 2.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" З ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Змова проти уряду СССР

В НАСВІТЛЕННІ БУХАРІНА І СВІДКІВ.

ПЛЯН „ПАЛАТНОЇ РЕВОЛЮЦІЇ".

У понеділок дальше зізнавав **Бухарін.** Він зізнав, що плян „палатного перевороту" зродився 1929—30. рр. Ягода намагався втягнути до змови коменданта Кремлю Петерсона. Проєкт Томського — арештувати делегатів на 17. партійний зїзд — відкинули, щоб не обурювати мас. Бухарін не підтримував звязків з німецькою дефензивою ні з білогвардійською еміґрацією, зате він

організував повстанчий рух на Північному Кавказі.

ПЕРЕГОВОРИ З НІМЕЧЧИНОЮ.

Бухарін знав, подібно як і Риков, про переговори Карахана з Німеччиною. Шпигунством він не займався.

Шарангович стверджує на питання прокурора, що **Риков і Бухарін вели шпигунську** працю та підтримували контакт з польським шпигуном Бенеком, наркомом рільництва Білоруси.

Опісля Бухарін оповідає, що **Троцький вів з Німеччиною переговори у справі відірвання від СССР України та інших просторів.**

Права опозиція не брала участи в тих переговорах. На думку Бухаріна Троцький загнався за далеко.

ЖІНКА — ШЕФОМ ҐПУ.

Опісля складає зізнання як свідок Яковлева, **що була шефом ленінградського ГПУ** після вбивства Урицького та наркомом скарбу РССФР. Вона ствердила, що — як оповідав Бухарін — **змовники хотіли вбити Леніна, Сталіна і Свєрдлова.** Бухарін заперечує: вони — ковляв — хотіли **лише арештувати** тих трьох червоних достойників, усуваючи уряд. **Прокуратор** намагається доказати, що усунути уряд инакше — це значить убити його членів; Бухарін заперечує.

Цікаве, що Яковлева оповідає подрібно про події зперед 20-ох років, подаючи цілі цитати з розмов з Бухаріном.

ІНШІ СВІДКИ.

Вечором зізнають як свідки ліві ес-ери й комуністи, арештовані під замітом змови на Леніна: Осінський, Менцев і Карелін. Вони потверджують, що **Бухарін брав участь в організуванні замаху на Леніна, Сталіна і Свєрдлова та в замаху Дори Каплан у 1917. р.** Проект вийшов від Троцького й Бухаріна.

„ЗНАЮ, ЩО НЕ БУДУ ВЖЕ ДОВГО ЖИТИ..."

Бухарін дальше все те заперечує і твердить, що ініціятором змови на Леніна, Сталіна і Свердлова був Троцький. Прокуратор дальше намагається доказати, що плянуючи замах на уряд шляхом насильства, Бухарін хотів убити членів уряду. Бухарін твердить, що під насильством розуміється також арештування. „Ось і я є предметом насильства, бо мене арештували — говорить Бухарін — а все таки живу, хоча

я майже певний, що довго жити не буду.

Большевики арештують японців на Сахаліні.

ЯПОНІЯ ПОГРОЖУЄ РЕПРЕСІЯМИ.

Японський міністр закорд. справ Гірота заявив у парляменті, що Японія мусить ужити протисовітських репресій з огляду на те, що большевики переслідують на північному (совітському) Сахаліні японських рибалок та нафтові й корабельні підприємства. Большевики затримали 9 японських рибацьких човнів та арештували 58-ох японців — здебільша рибалок.

НЕ ДУМАЮТЬ ПЕРЕГОВОРЮВАТИ З КИТАЙСЬКИМ УРЯДОМ.

Опісля мін. Гірота ствердив, що тепер Японія не веде ніяких переговорів з китайським урядом і не думає їх вести, бо не хоче мати нічого спільного з Чанкайшеком.

Нові постанови румунської ради міністрів

Вчора (в понеділок) відбулося в Букарешті під проводом короля засідання ради міністрів, на якому м. ін. рішено подбати про направу шляхів, обєднати під спільним проводом при президії ради міністрів уряди преси, радія, фільми й туристики та зажадати від видавництв часописів і торговельних підприємств, щоб вони виказалися, відкіля мають капітал.

Товариства, які не оголосили цілей згідних з новою конституцією, розвяжуть.

ПОЛІТИЧНІ ПРАВА ДЛЯ ЖІНОК.

Дотепер у Румунії жінки не мали активного ні пасивного виборчого права; дістати його щойно завдяки новій конституції.

Німецький уряд займеться справою военних довгів?

Отвираючи торги у Ляйпцігу, німецький міністр господарства порушив справу звороту кольоній та сплати военних довгів, які Німеччина має у висліді сумної памяти версайського мира. З огляду на те треба сподіватися, що німецький уряд видвигне проєкт конверсії позичок Доза і Йонга. Німецька преса широко коментує ту промову.

Міністр Бек у італійського короля.

Нині в год. 10.45 італійська королівська пара приняла мін. Бека і його жінку на авдієнції, опісля — на сніданку: вечором мін. Чіяно уладить у його честь принятя. Крім того мін. Бек буде завджувати деякі будівлі.

СУБОТА 12. III. САЛЯ РІЖНОРОДНОСТЕЙ.

Студ. Драм. Студія під арт. проводом Л. Крвіцької

Дума про Нечая

Істор. карт. в 4-ох явах М. Лужницького.

Початок год. 20 (8 веч.).

Білети раніш можна дістати в „Союзнім Базарі".

Шанування памяти Шевченка під окупацією.

ЯК ПЕРЕЇМЕНОВУВАЛИ РІЖНІ НАЗВИ ШЕВЧЕНКОВИМ ІМЕНЕМ.

Коли на початку лютого року 1919 большевики вдруге захопили Київ і він опинився у становищі столиці „незалежної Української соціялістичної радянської республіки", в київській періодичній пресі, зрозуміло українській: „Вістях", „Більшовику", „Боротьбі" стали зявлятися статті про неодмінну потребу виконати те, що не виконано досі, про потребу якнайскоріше збудувати у Києві памятник Шевченкові.

Ще року 1911 біля входу до так званого Купецького Саду відкрили памятник Олександрові II-му роботи італійського різьбаря Ксименеса. Крім постаті царя на памятку внизу була постать Росії, яку оточували в національних одягах постаті інших народів, причім українець чомусь то стояв перед нею навколішках.

Всі ці постаті зняли зараз по революції, залишився тільки високий і широкий гранітовий педестал. На цей педестал поставлено невелике погруддя поета з білого гіпсу. Це і був перший памятник Шевченкові в совітській Україні. Погруддя розбили денікінці першого дня по вступі до Києва в вересні року 1919.

Не дуже то щасливо вирішено і з другим памятником Шевченкові в Києві. Як відомо ще перед війною зібрано на памятник поетові в Києві по цілій Україні понад 177 тисяч крб., і київська Міська Дума ухвалила поставити його на Михайлівській площі перед будинком реальної школи. Проти цього запротестував куратор шкільної округи, доводячи, що перед російською школою слід поставити памятник комусь з дівчів російської історії. Тоді серед російських кол у Києві повстала думка створити від Михайлівського манастиря до Софійської катедри так звану „історичну дорогу" — обставлену з обох сторін памятниками дівчів „російської історії" починаючи від Олега.

З огляду на очікуваний приїзд царя до Києва вирішено на наміченому для памятника Шевченкові місці збудувати „тимчасовий модель" памятника княгині Ользі. І справді такий памятник (треба сказати дуже нездалий) з бетону з постатями Ольги і по боках: з одного апостолів Кирила і Методія, з другого Андрія Первозванного на постументі трьох вишому від землі відкрили в прияві царя.

Постать Ольги зняли ще за першого приходу большевиків, а інші заставили дошками. І ось на цьому низенькому постументі поміж ідіотським руштуванням поставлено невеличке погруддя Шевченка. Воно постояло недовго, бо і большевики зрозуміли всю нікчемність такого „памятника". Вшанувала поетову память нова окупантська влада, переіменовуючи старі, встановлені за царату, назви київських вулиць. Це зроблено досить удатно: на бульвар Тараса Шевченка переіменовано одну з найкращих вулиць Києва — Бібіковський бульвар, названий так колись у честь одного з прибічників Миколи I, київського генерал-губернатора за тодішніх часів — Бібікова, лютого ворога Шевченка і у-

ПОВІДОМЛЯЄМО ШАНОВНИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ

що з днем 15 березня ц. р.

стримаємо

ДАЛЬШУ ВИСИЛКУ „ДІЛА"

ВСІМ, ЩО ЗАЛЯГАЮТЬ З ВИРІВНАННЯМ ПЕРЕДПЛАТИ

українців. Цим перейменуванням особливо пишалась совітська періодична преса, підкреслюючи, що назвати іменем поета революціонера вулицю можна тільки за часів „робітничо-селянської" влади.

І може було деяке здивування, коли зявилася тоді пригадка, що ще за реакційних сімдесятих років XIX. віку тодішнім свідомим українським одиницям пощастило вплинути на те, що надали назви трьом сусіднім вулицям: Тарасівській у честь поета, Паньківській у честь Куліша і Миколо-Ботанічній у честь Костомарова.

Київському оперовому театрові, розмірно новому, (бо збудованому в році 1901), надали большевики назву державного театру імени Лібкнехта, колишній театр Соловцова, одноліток оперового, названо театром імени Леніна, а найменший, старенький театр, колишній цирк, так званий театр Бергоніє на колишній Фундукліївській вулиці перейменовано на театр імени Шевченка, де всередині, проти сцени повішено величезний портрет поета, невдалу лубочну копію з портрета роботи Репіна. У цьому театрі раніше грала українська драматична трупа теж імени Шевченка, потім цю трупу перетворено на український драматичний державний театр імени Шевченка з осідком у Полтаві і Катеринославі, пізніше Дніпропетровську (обидві назви чужі, окупаційні). Театр цей передали щойно зорганізованому славетному „Березілеві" з Лесем Курбасом на чолі.

За Шевченкових днів року 1923 „Березіль" виставив прем'єру „Гайдамаки". Це була, правда трохи стилізована, трохи пристосована до тодішньої „революційности" перерібка з Шевченкової поеми, але без жадного каліцтва його, (що трапилося вже згодом) і вистава була, як то кажуть, вища за всякі похвали. Тоді у пресі почали лунати голоси (а було це за часів українського „псевдоренесансу"), що в Києві, цьому „культурному Донбасі" України, українська трупа грає в найгіршому театрі. Отже „Березіль" переведено до театру імени Леніна, а театр імени Шевченка віддано російській драматичній трупі. Зчасом „Березіль" забрали до Харкова, тодішньої столиці, а на його місці почала грати київська державна українська драматична трупа імени Франка з Гнатом Юрою на чолі, а портрет Шевченка в цьому театрі його імени мусів дивитися на всякі російські пісні.

Надали імя Шевченка також у Києві... лікарні для божевільних, відомій колись під назвою „Кирилівка". Навіть у совітській пресі траплялися здивовані запити, що спільного між Шевченком і лікарнею для божевільних?!

Перетворивши першу київську гімназію ім. Шевченка на першу трудову школу, нова влада ласкаво залишила за нею назву Шевченківської. І хоч цю школу в її закутку, в будинку колишньої лікарні колишнього Покровського, так званого у Києві Китаєвого манастиря, залишили за перших часів майже на поталу долі, батьки учнів, учительський склад вирішили самі собі дати раду. Гасло було працювати так, щоб школа була гідна свого патрона. І це вона виконала на 100 відсотків. Незабаром школа ця стала найкраща, зразкова у всій Україні, повстала ціла література про неї, і вже совітська влада пишалась нею, надсилала туди екскурсії ознайомлюватися із станом навчання і виховання в ній.

На першому місці в школі був культ Шевченка...

І майже ввесь учительський персонал школи опинився на лаві підсудних підчас історичного судового процесу Союзу Визволення України...

А восени 1929 року вбито в цій школі суто українську душу, позбавлено школу її назви і навіть змінено її нумерацію...

Надали імя Шевченка і колишньому міському музеєві на колишній Олександрівській улиці. На чолі цього державного вже музею імени Шевченка став академік Микола Біляшевський, найближчий, так би сказати, сусід небіжчика поета, бо збудував він собі вже давненько хатку на сусідній з Шевченковою горою, Княжій. Там його і поховано по його смерти. І. травня року 1925 селяни довколишніх сіл навколо могили Шевченка біля Канева ніби-то з власного почину зняли хрест з цієї могили. Той великий хрест, що його спорудив колись відомий український меценат Василь Тарновський, той великий хрест, що разом з могилою і всією горою творив грандіозний, далекоглядний памятник поетові...

Влада пішла назустріч „волі народу", зрозуміло заарробувала цей учинок і збудувала на могилі інший памятник. 1-го липня його відкрили. Треба сказати, що свято вийшло досить імпозантно. Народу було дуже багато, представники від уряду, київської, місцевої влади, червоної армії, капеля „Думка", військові частини, безліч селянства, тощо. Було багато промов і не можна заперечити, що у всіх тих промовах чути було справжній пієтизм до Великого Небіжчика. Віддавано і данину сучасному, говорили, що царська влада тільки гнітила могилу поета хрестом, а памятник йому поставити спромоглася щойно совітська влада. Але не мистецькі і не любовно-надхнені руки створили цей памятник. Це був не дуже високий обеліск з якогось білого каменя з таким самим погруддям поета на ньому. Памятник цей якось не гармонізував з довкол. місцевістю, був цілком невидний здалека, і Шевченкова могила втратила свій попередній, справді величний вигляд.

Надавали імя Шевченка різним установам та місцевостям за перших часів дуже часто.

Так звенигородський окружний зїзд рад виніс постанову про перейменування назви округи на Шевченківську. Це задоволено, але потім підчас різних адміністративних реформ назва ця зникла. На Конотопщині було село Гирявка. На хутір під цим селом заїзджав колись Шевченко до Афанасії Олексіевни Лазаревської, цієї „божественної бабусі", яку він так називав у своєму щоденнику, матері шістьох синів — близьких приятелів поета. Збереглася в цій садибі стара повітка, де ночував Шевченко. Досить довго можна було розібрати на величній старовинній тополі в густому садку — де як і колись на весні хрущі над вишнями гудуть — монограму з двох літер „Т" і „Ш", що й вирізав там власноручно поет...

І гирянська сільрада винесла побажання, щоб село перейменували на Шевченківку. Це задоволено, а із старої садиби з садом утворили заповідник імени Шевченка. Управляти цим заповідником влада доручила онуці А. О. Лазаревської — Ганні Олександріані Осадчій, хоч це і не перешкоджало владі позбавити паню Осадчу виборчих прав і час до часу заарештовувати її, як колишню помічницю та контрреволюціонерку. На перших кроках нова влада навіть декретувала день 11. березня як день памяти Шевченка, як революційне свято, але згодом і це зникло.

Узимку р. 1926—1927 на київських екранах зявилася прем'єра-картина у двох серіях „Шевченко", в ній висвітлено життя поета від дитинства до смерти. Дуже добре грав у ній артист Бучма. Фільма мала великий успіх, але її трохи згодом зняли з екрану, а про фільми на Шевченкові сюжети і чуток навіть не було.

На Крещатицькому завулку, колишній Козинці відшукали року 1927 під ч. 8а деревяний будиночок, в мансарді якого року 1846 мешкав Шевченко. В цьому будиночку в сімох кімнатах влаштовано музей Шевченка, де показано життя і творчість поета. В мансарді відтворено майстерню Шевченка.

Пропамятні дошки прибито в Києві до будинків: під ч. 11 на Георгіївському завулку, де перед перебудованням мешкав Юхим Ботвиновський, приятель Шевченка, в якого у серпні 1859 р. гостював Шевченко і до будинку під ч. 10 на Орининському завулку, який належав учителеві Іванові Юскевич Красковському і в якому востаннє в Києві перебував Шевченко.

Усе це зроблено заходами Київської філії Науково-дослідчого інституту ім. Шевченка, утвореного в роках 1927-1928...

І щойно 24. березня року 1935 совітська влада відкрила в Харкові памятник Шевченкові. У своїй промові з цього приводу Затонський значно більше говорив про Постишева та його роботу для України, ніж про Шевченка. Будують тепер памятник Шевченкові в Києві, а також на його могилі, яку цілком впорядкують.

І врешті ще про один памятник Шевченкові. Говоримо про видання його творів.

Видається, правда, там академічне видання творів Шевченка, але так поволі, що невідомо, коли його закінчать. Зате популярних його видань, все менше і менше. Ще за часів царату судовий присуд знищив частину Шевченкових творів, заборонивши їх друкувати і в виданнях їх чимало білих плям, місць, відмічених крапками. Але завжди місця затушовані крапками ще швидше поширюються між читачами. Отже окупантська влада на Україні вирішила цілком логічно: для чого викидати з Шевченкових творів небезпечні місця і тим звертати на них увагу, коли значно простіше можна їх переробити, зфальшувати і вкласти в ніби то Шевченкові слова потрібний зміст. Чи треба для цього коментарів?!

Одне можна сказати: Шевченко ще потрібний для окупаційної влади на Україні як вивіска, як слово „Україна", як форма. Але його зміст уже став занадто для неї небезпечний, вона цей зміст або не показує або фальшує.

Інакше вшановує велику людину власна влада інакше ворожа.

Гн. Л.

З польської преси.

„Слово Народове" не хоче...

„Слово Народове" знайшло нову велику українську небезпеку. Подумайте: „УНДО проектує кинути до Львова пів мільона людей". Таким піднаголовком скрізив цей наш невтомний прихильник свою статтю п. н. „Кольосальна українська маніфестація, яку підготовляють у польському Львові".

„Довідуємося, що т. зв. українські або, докладніше ундівські чинники підготовляють великанську, на кольосальну скалю українську маніфестацію у Львові у днях 5-го і 6-го червня ц. р. Ця маніфестація — це здвиг українських товариств „Сокіл", що його вже рік підготовляють і т. зв. всенародній здвиг в нагоди 70-ліття Т-ва „Просвіта". Роблять заходи, щоб у цих святах взяв участь також „Луг" масова руханкова організація, при чому патронат над цілістю перебирають: митр. Шептицький і партія Ундо".

„Слово Народове" бє на тривогу, бо — як пише — „українські чинники імовірно дістали вже дозвіл на цей зїзд і то просто з Варшави. Це тимбільше небезпечне, що „цей здвиг має перейти всі дотеперішні українські масові виступи", що „Сокіл" наказав, щоб у здвизі взяти участь усі члени, інакше їх виключать з товариства", що „Сокіл" має двацятькілька тисяч членів, „Просвіта" - ж це наймасовіше українське товариство, що має кількасот тисяч членів" і т. д. Але найбільша небезпека ось у чому:

„На всякий випадок по руських селах іде агітація під гаслом: Пів мільона українців має увійти до Львова дня 5-го червня. Організаційна підготова у повному ході, дата вимаршу з окремих місцевостей передбачена на 5 днів перед здвигом. Маніфестанти з окремих сіл мають йти зорганізованим походом піхотними кольонами з обозами, складеними з возів. Залізницю мають збойкотувати. Всі маршові кольони мають дійти до рогачок Львова і затриматися тут, щоби потім рівночасно увійти до Львова з усіх сторін".

Бачимо, що розвідка „Слова Народового" працює незбияк. Дістати такі докладні відомости про наступ „Сокола" і „Просвіти" на Львів — до цього треба небудьякого сприту й енергії. І навіщо придалося „Соколові" і „Просвіті", що вони намагалися втримати пляни цього наступу в тайні аж до останньої хвилини! Розуміється: в тайні перед „Сл. Народовим", щоб воно мало ще одну нагоду зробити свого традиційного вола з мухи та повторити котрийсь там раз з черги свої ідіотизми, тримаючись засади: „що знав — те сказав".

Наприклад ця історія з бойкотом залізниці. Це теж „інформація". Чи, бува, „Слово Народове" не помилилося? Може не дочуло? Досі так було, що залізниця бойкотувала українців, бо дуже часто їх прохання за знижкою — це був горох об стіну. Міркуємо, що так воно й тепер буде. І „Просвіта" і „Сокіл" внесуть прохання за знижкою для своїх членів, що схочуть взяти участь у здвизі, дирекція залізниць знижки не дасть і згідно з термінольогією „Слова Народового" це буде називатися, що т. зв. українці бойкотують залізницю.

З дальших реверляцій „Слова Народового" довідуємося, що не вважаючи на жертви між окремими українськими групами, ніхто не робитиме перешкод акції УНДО, бо „всім якнайбільше залежить на маніфестації сили українства у Львові".

„Участь у ході мають взяти не тільки члени згаданих організацій, але також спеціяльно зорганізовані групи. Найгарячішу підготову можна завважити у станиславівському воєвідстві, звідки в деяких випадках вибираються до Львова майже цілі села. Підготовляють багато груп у регіональних одягах, при чому ця підготова така інтенсивна, що вже сьогодні забракло матеріялів на однострої та народні одяги".

Як це добре, що „Слово Народове" про це написало. Мануфактурні фабрики у Бельську та Лодзі будуть йому невимовно вдячні. Вони напевно вдесятеро збільшать продукцію і робитимуть на три зміни тільки матеріяли на сокільські та лугові однострої, ну і на народні й регіональні одяги. Чи уявляєте собі, яка поправа кон'юнктури готова прийти?! Хто зна, чи не доведеться ще й інші фабрики перемінити на мануфактури? А тоді безробіття зникне, як сніг на весну.

Це, так сказавши, кон'юнктура в господарській ділянці. Та це „Слову Народовому" не промовляє до серця. Бо:

„Становище польської опінії супроти цієї української підготови ясне: польський Львів не може бути ареною українських маніфестацій. Міркуємо теж — не вважаючи на українську підготову, що так не буде!"

Ясно! Нічого з того всього не буде. Бо „Слово Народове" не хоче. Крапка.

—o—

Припинили діяльність читальні „Просвіти" у Павлокомі.

Виділ читальні „Просвіти" у Павлокомі, березівського повіту, дістав від повітового старостваа у Березові письмо з повідомленням, що староство припиняє діяльність читальні за те, що вона у своїй діяльности не трималася меж, означених статутом. Одночасно староство підкреслило, що хоч виділові читальні прислуговує право внести відклик до воєвідства, проте це право не стримує рішення староства. Це рішення могло б утратити обовязуючу силу щойно тоді, якби воєвідство до двох місяців після того рішення не розвязало читальні.

Виділ читальні вніс відклик до львівського воєвідства, подаючи в ньому, що за час 32-літнього істнування читальня „Просвіти" у Павлокомі вела завжди працю тільки в рамах свого статуту. Закиди, на підставі яких припинено діяльність читальні, не мають, як виходить з відклику читальні, ніякої основи, бо читальня ніякої протистатутової діяльности ніколи не вела та все придержувалась точно постанов статуту.

Алькоголізм стелить ліжко сухотам.

„Наша політична розмова з урядом".

СЕНАТОР ЛУЦЬКИЙ ПРО ПОЛІТИКУ ТЕПЕРІШНЬОГО ПОЛЬСЬКОГО УРЯДУ У ВІДНОШЕННІ ДО УКРАЇНЦІВ.

В понеділок, 7-го ц. м. відбулася в сенаті генеральна дискусія над буджетом. Вже у вчорашньому числі „Діла", у вістках з останньої хвилини, дали ми коротеньку замітку про те, що деякі промовці гостро критикували уряд, особливо за його внутрішню політику, зокрема за політику у відношенні до національних меншин.

ЩОРАЗ ХИТКІШИЙ ГРУНТ.

Обговорюючи внутрішню політику сен. **Слівінський** сказав: „Грунт, по якому ходимо, стає щораз хиткіший, щораз частіше маємо до діла з тривожними явищами, від яких громадянство вже відвикло. В умах збільшується хаос і ферментація. В ріжних, протилежних собі, політичних середовищах, йдуть спори та внутрішня боротьба. Малощо не всі чекають чогось, що має прийти, кожний чекає чогось іншого, а в суті речі ніхто не знає, що прийде. Політичне життя сьогоднішньої Польщі — це життя у ждальні. З намулу теперішніх суперечностей щораз виразніше вирисовує примара типової польської анархії, тобто боротьби усіх з усіми, боротьби безсилля з безсиллям, боротьби без великої провідної ідеї і без надії чиєїнебудь перемоги".

ПРИКОРДОННИЙ ТЕРЕН.

Сен. **Мальський** затримався у своїй промові справу східних окраїн держави: „До східних окраїн відносимося все ще як до прикордонного терену, що не дає поля для приватної ініціятиви. Мусимо знайти спільну мову. Тоді розвяжемо меншинну проблему на наших східних окраїнах. Це ніщо інше як тільки короткозорість — твердити, що на терені Вилейщини й Новогородеччини нема нікого, що говорить по білоруськи.

НА ШЛЯХУ МРЯЧНОЇ КОНЦЕПЦІЇ.

Сен. **Міхалович** уважає, що шлях, яким сьогодні йде влада, не доведе до цілі, тому треба вибрати інший шлях.

„Після струсу, яким був відхід великого маршала — говорив сенатор Міхалович — перед Польщею стануло два шляхи: або знайти нового провідника або йти збірним зусиллям. Тимчасом замість піти шляхом конституції ми ступили на шлях мрячної концепції і тримаємося її цілий рік. Попри уряд Річпосполитої повстала група, що має виконувати владу. Всупереч 5-ій точці конституції зажадали від громадян, щоб вони занехали власне думання і підпорядкувалися якійсь надрядній організації. Ми були свідками, як шеф „Обозу", що не має ніякої ерархії в державному житті, бере участь у

ПОСЕЗОНОВА ВИПРОДАЖ
ПЛАЩІВ і РАҐЛЯНІВ
ШАПІРА вул. Личаківська ч. 1

М. РУДНИЦЬКИЙ.

ЗБУДЕНІЛІ ШЕВЧЕНКОВІ РОКОВИНИ.

Знову роковини Шевченка? Без округлої дати, звичайні, щорічні. А що пригадуємо їх що-року то вже аранжери деяких Шевченківських свят починають добирати навіть поодинокі роки з життєпису поета, щоб мати „ювилейні" цифри з пятками і зерами на кінці.

З одного боку часом десь чути голос, що пора б скінчити з добою, коли поезія та життя Шевченка були зброєю національної та освітньої пропаганди, бо ми вже виросли з неї, — а другого не маємо чим заступити таких традиційних свят щораз нудніших, щораз більше змеханізованих.

От минулого року святкували роковини М. Шашкевича. Писали статті, промовляли, збирали достойників на академію, але „Русалки Дністрової" ніхто не передрукував; ніхто і не зацікавився, як виглядає та книжечка, яку мало хто бачив.

Не можна мати претенсії до нашого громадянства, щоб воно читало бодай раз на тиждень Шевченка, як англійці біблію. Класиків читає (бо мусить) молодь у школі — скрізь, але скінчивши школи француз не читає поезій В. Гюго, англієць не читає Байрона, німець не читає Гетого, ані італієць Леопардія. Архитвори великих національних поетів спочивають у бібліотеках і чекають на спеціялістів-літературознавців, критиків, професорів, поетів.

Не треба обурюватися, що і в нас не інакше. Коли є земляки, які впевняють, що „Кобзар" був їх настільною книжкою, то це тільки доказ, що вони не мають вуха ні серця для поезії. За рік читаючи „Кобзаря" для приємности і з закопленням, можна його вивчити напамять на ціле життя.

Знаємо вийняткове становище Шевченка в історії нашого національного відродження. А проте наша пошана для нього не відповідає ні трохи цьому вийняткowому становищу. У таких часах як нинішні, коли що-місяця якесь товариство організує роковини собі або якомусь достойникові і що-року кілька разів повторяємо ювілейне видовище — штучне, вимучене і беззмістовне, як усі ювилейні програми, Шевченко заслуговував би врешті на те, щоб до нього приклали мірку великих европейських поетів.

Роковини великих европейських поетів у їх рідних країнах — ріджі, як поява великих поетів і поява безсмертних творів. Тільки великі артисти десь колись уміють передати зі сцени принаду і міць їх почувань, — тільки великі критики вміють відкрити нам деякі таємниці їх творчости, а ми, пересічні читачі, розгорнувши у зрілому віці випадково якусь сторінку їх давно читаних творів, тільки часом задумаємося над дивним вражінням, що злилося з якимись нашими особистими переживаннями.

Чи ви справді віриті в те, що можна що-року в усіх органах нашої преси і в усіх салях, де відбувається Шевченківський концерт почути щось таке, що змінювалоб наше захоплення поезією нашого найбільшого поета? У готових видрукованих уже студіях найбільших шевченкознавців знайдете тільки те, що вони передумали про Шевченка; коли захочете позичати в них думки, можете наслідувати тільки наших бідних школярів, які на заведану тему мусять про Шевченка витиснути з себе дві-три сторінки, над якими їх учитель, обкладений підручниками, мусів би не менше намучитися!

Думки про великого поета можуть родитися тільки під безпосереднім вражінням лектури. Вони не можуть родитися раз на рік в означений день, ані на домагання святочного комітету, ані на власне бажання.

Чи хто вірить в оману святочних красномовців, буцім-то думки про поета кинені у масу причиняються до того, що одиначі починають поета читати! Чи навіть хто вірить у те, буцім-то сотні тисяч примірників „Кобзаря" розійшлося між нашим загалом?

Якби кілька років тому наші наддніпрянські земляки не були зорганізували власними силами при Українському Наук. Інституті у Варшаві перше повне видання творів Шевченка, то ми й досі не зналіб, кілько томів таке видання може мати... Від смерти Шевченка всі такі галицькі видання були куці, пообрізувані і без коментарів.... як галицьке життя.

Чим більше ми читали і чули думок про Шевченка, тим більше відчуваємо потребу піддатися струмові особистих вражінь, коли беремо в руки його твори. Оригінальних образів і надхненних поривів поета не можна заступити міркуваннями ні висновками. Та мало вірити в животворну міць поезії. Вона-ж зовсім ріжна для одиниць, що сприймають її наскрізь індивідуально, відповідно до потреб тих рідких хвилин, коли беруть у руки літературний твір, і ріжних для загалу, що не відчуває, бо не має змоги відчувати ріжниці між голосними актуальними покликами громадських діячів і акордами самотної Музи.

Велика це радість для людей закоханих у літературі, коли такі рідкі зразки поезії як „Кобзар" вілбиваються не меншою лунею, як промови диктаторів із бальконів перед багатотисячною юрбою. Але і нема причини сумувати, коли „Кобзар" зазнає вже тої самої долі, що неодин твір найбільших европейських поетів. Не треба тільки підтримувати оману, що втримуємо свого великого національного поета на педесталі, коли ставимо на естраді його бюст або обвішуємо його портрет вишиваними рушниками. Пошани для літератури і захоплення творами письменника не всі можуть у громадянстві висловлювати однаково, коли це громадянство складається з маси, яка готова йти за будьяким покликом зредагованим у найгіршій прозі з будьякими підписами і з одиниць, які відчувають ріжниці між прозою і поезією, твором і макулятурою, графоманом, талантом і геніем.

КУПУЙТЕ КНИЖКИ ВИДАВНИЦТВА „ДІЛО"!

засіданні ради міністрів і що державний підсекретар в одному з найважніших ресортів посвячується майже цілковито працям цього „Обозу". Я подивляю жертвенну працю п. премієра, але не можна виконувати влади у тіні надпремієрів. Треба розкласти працю на помічні сили. Такою силою є сила **характеру**. Цієї сили не маємо забагато серед людей, що в якийнебудь спосіб беруть участь у виконуванні влади у Польщі. Бо відійшов „єден монж опатшносьцьови, і позостали тисьонце менжуф „набачносьцьових". (Даємо це речення в оригіналі, бо його з уваги на гру слів не можна перекласти).

„Політичні зїзди і зїзди службовиків, виразно кажуть, що хочуть могутности Польщі, але ця могутність — це **не гето вибранців**, це реалізація 1-ої точки конституції, яка каже, що польська держава — це **спільне добро** всіх громадян. Не можна одною рукою давати конституцію, а другою ординацію, що перекреслює права, які випливають з конституції.

КРИТИКА УРЯДУ БЕЗ НАСЛІДКІВ.

Сен. **Бінський** стверджував, що в часі теперішньої буджетової дебати була річева критика уряду, але без наслідків. Де йде така критика спричинила би якщо не уступлення уряду, то бодай його реконструкцію. Ця критика мала ту відємну сторону, що спричинила дальше послаблення авторитету уряду. Польщаж домагається сильного уряду з ясною програмою, що мав би довіря і підтримку усього громадянства. Це може статися щойно тоді, як законність і її підстава — конституція буде у відповідному пошанівку.

ТРЕБА ЗМІНИТИ ВИБОРЧУ ОРДИНАЦІЮ.

Сен. **Руг** домагався зміни виборчої ординації: „Сьогодні не тільки в опозиційних колах чуємо домагання, щоб змінити ординацію. В попередньому соймі я голосував проти цієї ординації. І сьогодні так, як перед трьома роками, стою на становищі, що її треба змінити".

„ПОМИЛКИ, ЩО ВІДСУВАЮТЬ ВІД НАС НАЦІОНАЛЬНІ МЕНШИНИ".

„В саму пору — говорив сен. **Бечковіч** — появилася заява уряду у справі меншин. За заявою мусить піти адміністрація не тільки в думці розпорядків, але й у своєму відношенні до проявів господарського і культурного життя. Треба ствердити, що неодин керманич державного життя на окраїнах робить помилки, які відсувають від нас національні меншини, передовсім славянські та запропащують ідеї, що їх Польща має реалізувати на східних землях".

„СТРИМУЄМОСЯ ВІД ГОЛОСУВАННЯ НАД БУДЖЕТОМ".

Від українців забрав голос у цій дискусії сен. **Остап Луцький.**

В 1935. році — говорив промовець — провідники політичного життя українців прийшли до переконання, що українцям не можна відступати від історичної лінії розвитку, що Збруч і Риська лінія не мусять бути національною трагедією, що в Росії вирішиться остаточно доля українського народу, а проблема буття українців залежить від того,

чи українці зуміють відірватися від Росії не тільки комуністичної, але і від всякої Росії.

Добре передумавши справу ми рішилися в ім'я української рації звинути фронт боротьби з Польщею. Ми заявили про те польському урядові і ствердили, що на нашу думку можна узгіднити українську політичну рацію з державною рацією польської держави. Ми хотіли жити й розвиватися на ґрунті польської конституції. Факт, що в межах польської держави знайшлася багатомільонова українська людність — це не колода для польської держави, це може бути тільки щасливою ставкою, так як щасливою ставкою для українців може бути риська лінія. Бо по цей бік знайшлися осередки свідомого українського елементу, що можуть знову рушити українську справу. Щоб вести таку політику, до цього треба великого капіталу і довіря у польському громадянстві і тому ми перевели наш нарід на

Непопулярний шлях спільних виборчих лист.

Ясно й рішуче зложили ми заяву у справі армії, як оборонної сили держави. Від нас вплинули перш датки на Ф. О. Н. Здаємо собі справу, що наше становище скріплює починання польської держави на відтинку закордонної політики. У соймі почули ми слова промовця, що найбільшим ворогом держави є митрополит Шептицький. Ба, що більше, що він є патроном комунізму. Годжуся з твердженням пана премієра у справі меншин. Знаємо, що є проворні голови у польському громадянстві, але не вони рішають про зміну клімату в ділянці польсько-українських взаємин. Немає кия, що бючи нас не вдаряв би в політичну рацію держави. Українські сенатори з засадничих мотивів не голосуватимуть проти буджету. Не змінюємо нашої політичної рації. Наша політична рація т. зв. нормалізаційна залишається правдивою видалі. Але стримаємося від голосування над буджетом. Це

наша політична розмова з урядом.

Нам дуже залежить на тому, щоб думка польського громадянства в українській справі основно змінилася, щоб польське громадянство відчуло слова маршала Пілсудського: „Річ в тому, щоб наша країна зрозуміла, що свобода — це не химера, що свобода — це не є ні, одному все можна, другому ні, що свобода, якщо має дати силу, мусить подавати руку сусідам і противникам і не тільки при своєму упиратися." Як представник свідомого українського громадянства кидаю думку: не допустім, щоб малі люди нищили великі думки і великі справи.

ВІДНОВИТИ КАТЕДРУ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ У ЛЬВОВІ.

У дальшій низці промовців після сен. О. Луцького промовляв ще сен. **Дзедушицький** з Галичини, який полемізував з сен. Луцьким, але заявив, що в одному підтримує сен. Луцького: „Звертаюся до п. міністра освіти, щоб відновив катедру української мови у Львові. Це справедлива вимога, щоб була змога плекати українську культуру. На цьому становищі станули ми у Хліборобській Палаті у Львові, де ми ввели українську мову побіч польської".

—o—

З білоруського життя.

(За „Білоруськими Вістями").

ВОЄВІДСТВО ВІДКИНУЛО ВІДКЛИК У СПРАВІ ПРИПИНЕННЯ БІЛОРУСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО КОМІТЕТУ.

Після того, як городське староство у Вильні припинило в половині січня ц. р. діяльність Білоруського Національного Комітету, управа Комітету внесла від цього рішення городського староства відклик до воєвідського уряду у Вильні. Дня 7-го лютого ц. р. прийшла відповідь воєвідства, яке відкинуло відклик, і цим самим рішення городського староства залишилося в силі.

ЗА ЩО ПРИПИНИЛИ „БЕЛАРУСКУЮ КРИНІЦУ"?

Б. редактор „Беларускай Крыніцы" Й. Позняк дістав з Найвищого Суду повідомлення, що єдину його пресову справу за звідомлення з нарад Ради БХД у дні 19. І. 1936 р., якої не відхилив був Окружний Суд, Найвищий Суд відхилив і тому вона ще раз знайдеться перед судом. Таким чином часопис „Беларуская Крыніца" не має ані одного засуджуючого присуду, та не зважаючи на це цей часопис влада припинила ще 18-го грудня 1936 р.

НЕ ДАЛИ ДОЗВОЛУ НА БІЛОРУСЬКЕ ВИДАВНИЦТВО.

Група білоруської інтелігенції в Ошмяні мала намір започаткувати видавництво білоруської популярно-наукової бібліотеки п. н. „Що тыдня книжечка". Але ошмянське повітове староство не дало на це видавництво дозволу.

ЗНАК ЧАСУ.

„Хрисціянская Думка" (ч. 5.) у передовій статті п. н. „Розмова редакції з читачами" дає таку відповідь на запитання одного з читачів, чому редакція не друкує тепер поіменних потверджень на вплачену передплату в самому часописі: „Багато, особливо ті, що як передплатники або як жертводавці, надсилають більші суми не бажають собі, щоб про них знали, або щоб хтонебудь міг хочби тільки догадатися і просять про них мовчати".

ЗАСУДИЛИ ПОЕТА ЗА ЗБІРКУ ПОЕЗІЙ.

Молодого білоруського поета М. Танка, автора поеми „Нарач" і збірки поезій п. н. „Жураўінавы Цьвет", притягнули до судової відповідальности за перший том творів п. н. „На етапах". Суд першої інстанції звільнив обвинуваченого від вини, але в другій інстації засудили його на 6 місяців вязниці. М. Танк відкликався до Найвищого Суду.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Ч. 43. Середа, 9. березня (24. лютого) 1888.

„ЧОРНІ КАРТИ З ЕКОНОМІЧНОГО ЖИТТЯ ГАЛИЧИНИ".

Під цим наголовком „Діло" подає зміст книжки посла до парляменту Ст. Щепановського п. н. „Нендза Галіції в цифрах і програм енергічнего розвою господарства крайового". Автор цієї книжки виказує, що хоча Галичина — це виключно хліборобська країна, то хліборобство в ній стоїть найгірше з усіх країн Европи.

„Головні плоди хліборобства — це: збіжжя, худоба й молоко.

„В останніх літах Галичина продукує пересічно на один рік 16.5 мілїона метричних сотнерів збіжжя і 30 мілїонів сотнарів бараболі. Конгресівка, яка щодо хліборобської людности стоїть з усіх країн найближче до Галичини, виказує продукцію збіжжя вищу на 8.5, а продукцію бараболі вищу на 7 мілїонів сотнерів. Продукція збіжжя у всіх інших країнах без порівнання корисніша.

„В Галичині припадає на 1000 голов хліборобської людности 551 штук худоби. В Конгресівці на таке саме число людности — 587 штук худоби, у Мадярщині — 760, Німеччині — 1028, Франції — 1050, Румунії — 1162. Ірляндії — 1350, Англії — 1645.

„В Галичині припадає на одну голову хліборобської людности витворених хліборобських плодів 6.75 сотнарів, в Конгресівці — 9.1, Мадярщині — 9.3, Ірляндії — 11.4, Німеччині і Франції — 16, Бельгії та Англії — 22.

„Вартість цілої краєвої продукції в Галичині виходить на 341 мілн. зр. або коли брати за підставу розділу теперішнє число людности 6.400.000 — по 53 зр. на голову. В Конгресівці, у Мадярщині і в Румунії припадає на одну голову 91 зр., в Англії — 300 зр."

ВІСТКИ З УКРАЇНИ

Полтавське губернське земство розписало збірку на будову школи ім. Гоголя, яку мали основати замість памятника в родинному місті Гоголя. До 1-го січня 1888 р. вплинуло з цієї збірки 31.000 рублів з цілої російської держави. Земство вирішило основати у Миргороді (Гоголь родився у селі Василівці) мистецько-промислову школу з такими відділами: ліплення та виливання форм з глини, різьби в дереві та залізі, токарське ремесло, ґравірування, моделювання і т. д.

* * *

Вдова по Костомарові відступила своїм завіщанням Т-ву „Літературний фонд в Петербурзі" літературні права на всі твори і рукописи М. І. Костомарова. Доходи з цього мали бути ненарушним капіталом ім. Костомарова, а з його відсотків мали бути дві стипендії при харківськім університеті для філольоґічного факультету, особливо для студентів, що займаються історією. Гроші, що залишаться від стипендій, мали йти на дохід фонду на виховання дітей письменників та вчених.

„НАЙНОВІШИЙ УЖИТОК З ТЕЛЄФОНУ".

В новинці під таким наголовком: „В англійських шпиталях має кожний недужий на заразливу недугу над своїм ліжком телєфон, яким можна з ним говорити без небезпеки заразитись".

СМЕРТЬ МОЛОДОГО ПОЕТА.

У Вильні вмер багатонадійний білоруський поет-початківець Володимир Казаревич. Походив з бідної селянської родини з поставського повіту і був учнем Білоруської Філії Держ. Гімназії ім. Юл. Словацького. Безпосередня причина смерти, як подає білоруська преса — це комплікації після перебутої грипи.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ Т-ВА „БІЛОРУСЬКЕ КАТОЛИЦЬКЕ ВИДАВНИЦТВО".

При кінці лютого відбулися загальні збори „Білоруського Католицького Видавництва", яке, не зважаючи на важкі умовини праці, гарно розвивається. Головою Т-ва вибрали через аклямацію дотеперішнього голову о. Адама Станкевича.

НА НАУКУ ДО ІТАЛІЇ.

Молодий білоруський артист-маляр Петро Сергєєвич виїхав до Італії, щоб там продовжувати малярські студії.

—o—

По широкому світі.

Альбанський король Ахмет Зогу одружиться з графівною Апоні 27. квітня ц. р.

Італійська аґенція Стефані рішуче заперечує поголоску, немовби Італія запропонувала б. негусові поворот до Абісинії.

Румунський король приїде 22. ц. м. зі сином до Льондону.

Предсідника італійського сенату Федерцоні вибрали президентом італійської академії, на місце д'Анунція.

В Уруґваю відбудуться 27. ц. м. вибори президента.

Не зволікайте з приспілкою дару на коляду Рідній Школі, бо кожна проволока приносить шкоду цій необхідній українській установі суспільної любві

ПРАВНИЧА СТОРІНКА.

Реформа основ виміру ґрунтового податку.

Клясифікація ґрунтів у звязку з реформою ґрунтового податку добігає до кінця. Про це ми писали вже на сторінках нашої преси. Наказ не маємо дотепер ніяких звідомлень, як вона відбувається у краю. Хочемо вірити, що все йде якнайкраще. Всеж таки це за поважна справа, щоб її залишити на боці. Йде-ж про устійнення раз на кількадесять років основ виміру ґрунтового податку, що є підставою всіх інших данин. Йде про клясифікацію ґрунтів, що її переводять клясифікатори повітових клясифікаційних комісій при скарбових урядах. Чевже направду так добре клясифікують ґрунти, що нема рекурсів у воєвідських клясифікаційних комісіях? З практики знаємо, що на клясифікацію ґрунтів при комасації майже все і всюди є жалоби. А клясифікація для податку не менше важна справа, як комасація. Деж шукати причин такої мовчанки? На нашу думку або селяни легковажать собі клясифікаційну акцію, бо покищо ніхто їх не тисне, або не знають значіння цієї акції, або застрашені. Доходять до нас чутки, що клясифікатори інформують селян, що рекурси коштують гроші і можуть наразити селян на величезні кошти приїзду воєвідських комісій на ґрунт.

Знаємо, що цього року випала клясифікація гірших ґрунтів некорисно і то тому, що був сухий рік і підмоклі ґрунти добре представлялись, навіть були доббрі збори. На це звернули увагу хліборобські організації і львівська хліборобська палата виступила з меморіалом до міністерства, щоб припинити клясифікацію підмоклих ґрунтів у 1937. р. Одначе клясифікацію переводили на таких ґрунтах далі, признали доволі високі кляси і селяни не вносили на це рекурсів.

Не хочемо, щоб повторилась у цій справі історія. Вже раз поклясифікували ґрунти наших селян за високо і годі було ввести якінебудь поправки. Щойно безмежні поділи господарств і деґресія ґрунтового податку вирівняла дещо кривду. Клясифікація ґрунтів — це дуже важна річ. Міністерство видає на це мільонові суми. Отже слід допильнувати, щоб і на користь селян вона випала. При клясифікації поправляють катастер та устійнюють посідачів. І цього слід допильнувати, бо пізніші поправки будуть за дорогі і тяжко буде їх переводити.

Тепер відбуваються наради та устійнюють економічні округи для податку. І на ці наради „Сільський Господар" виделеґував своїх представників, що знають свої повіти. Це теж важка справа, але вже на відповідній дорозі. Тому вертаємося таки до клясифікації.

Де ще остаточно не затверджено клясифікацій — радимо провірити докладно реєстри і пляни та у випадку сумнівів вносити рекурси до воєвідської клясифікаційної комісії. Нема ніяких труднощів. Слід лише основно перестудіювати приписи, що містяться у книжці, виданій „Сільським Господарем" у Львові п. н. „Клясифікація ґрунтів" (ціна 1 зол. і 25 сот. на пересилку); постанов закону не можна переочити, бо уряд відкине рекурс. **Рекурс вільний від стемплів,** а всякі кошти приїзду комісії покриває держава і нема чого боятись коштів комісій. Де клясифікатори мильно інформують і страшать коштами, слід про це донести до „Сільського Господаря" у Львові, Руська 20. Ще раз зазначуємо, що крім підвод і робітників при клясифікації не поносить селянин ніяких коштів.

Пригадуємо, що першою інстанцією, до якої слід зголосити жалоби — це протоколи клясифікатора. Протокол підписує двох представників громадської ради. Вони повинні теж допильнувати, щоби клясифікацію перевести якслід.

Інж. І. Лапчук

Великий Театр
від 9-го березня
Доногоо?

Чому чеська преса виступила
проти судів присяжних.

У звязку з поміщенням у „Ділі" з 23. м. м. (ч. 39) реферату надрадн. д-ра Д. Стахури п. н. „Чи присяжні суди відповіли своєму завданню" дістали ми запити від наших читачів. Хто це така Вельгова, що з приводу її справи чеська преса повела кампанію проти суддів присяжних у Чехословаччині? Дістаємо теж запити, яку ролю відограють „нотаріяльні уряди" на Закарпатті? На ці запити подаємо коротке вияснення: Вельгова — це прізвище молодої 25-літньої дружини старшого судового надрадника Вельга у Брні. Сама вона була донькою сторожа. Вельго познайомився з нею в парку і в короткому часі після того одружився з нею, але потайки. Подруже життя виглядало так, що молода жінка відвідувала свого чоловіка — на його виразне бажання — лише час до часу, мешкаючи постійно у своїх батьків. А що чоловік поводився з нею дуже брутально — мотода жінка зненавиділа його. Про свою незавидну долю оповіла своїм батькам у присутності якогось Черного. У відповідь почула завагу, що такого чоловіка слід убити. Ця думка так довго мучила молоду жінку, що вона за 10.000 кч. згодила того Черного, щоб він убив її чоловіка. І дійсно одного вечора пішла з Черним до помешкання свого чоловіка і сховала його до лазнички. Вельго по своїм повороті до хати почув якийсь шелест у лазничці, зайшов туди і там Черний втопив його у лазничці з водою. Прокуратор у Брні притягнув до відповідальности Черного за вбивство, Вельгову за намову до вбивства. Судді присяжні потвердили вину Черного і на основі вердикту трибунал засудив його на 30 років вязниці; вину Вельгової присяжні судді заперечили прихилившись до тези оборонця, що вона діяла під психічним примусом. Тоді чеська преса повела завзяту кампанію проти суддів присяжних. Отже справа Вельгової наробила стільки шуму в Чехословаччині, що справа Добошинського в Польщі. А що найвищий суд у Празі скасував присуд у справі звільнення Вельгової — проти неї відбулася нова розправа перед іншою лавою присяжних, яка теж заперечила головне питання щодо вини в убивстві свого чоловіка, зате потвердила додаткове питання про співучасть в убивстві. На основі такого вердикту Вельгова дістала 12 років вязниці. Справа Вельгової опинилася вдруге у найвищому суді у Празі. Якщо найвищий суд не затвердить присуду — Вельгова стане втретє перед судом присяжних, який може її зовсім увільнити від вини і кари.

Щож торкається „нотаріяльних урядів" на Закарпатті — то це орган адміністраційної влади на селі. Нотарем може бути особа, що скінчила середню школу, склала іспит зрілости і має дворічну практику в нотаря. Нотар має свою канцелярію службовиків і є зовсім незалежним від громадського уряду, себто від війта (старости). В обсяг його ділання входять цивільні шлюби, складення громадського буджету, право „вета" щодо рішень громадських рад і т. д. Головним обовязком нотаря за часів мадярської влади було перевести „добре" вибори.

*

До згаданого реферату „Чи суди присяжних відповіли своєму завданню" вкралися такі дві прикрі друкарські помилки: в 22-ім рядку другої шпальти видруковано помилково **„винних"**, а має бути **„невинних"** і в 42-ім рядку цієї шпальти замість **„ще не кожний"** видруковано **„кожний"**.

Нові напрямні у спадковому праві.

Зміст реферату м-ра Юрія Фединського, що його виголосив на І. конґресі українських адвокатських аплікантів у Львові 20. лютого 1938.

Дотеперішня історія людства виказала, що ґраїна духа й орґанізм права не підлягають впливам смерти. Потреби правного обороту вимагають тяглости і безперервности правних відносин поза межі означені природою. У способі унормування переходу спадщини на спадкоємців бачимо значні ріжниці у поодиноких періодах, залежно від цілости суспільного ладу у даному часі. У давньому германському праві майно померлого переходило з самого права на його родину. Пізніше під впливом римського права і Церкви розвивається тестаментова форма дідичення. Воля спадкодавця висувається на перший плян. У браку важного завіщання спадщина дістається у руки законних дідичів, себто родини. Через це не захитується природна тяглість правних відносин, тому, що на місце розмірно коротко живучої одиниці входить вже значно тривкіша ціла ґрупа, якою є родина. Спадкове право, що має на меті злагіднити потрясення у маєткових відносинах, які спричиняє смерть спадкодавця — переказує спадщину померлого особам, що йому безпосередньо чи посередньо завдячують життя, або яким сам спадкоємець у такий сам спосіб своє життя завдячує. Та при цьому унормуванні навіть найслушніші приписи законні мусять уступити місця відмінній волі спадкодавця.

В останніх роках, коли відійшли від перебільшеного індивідуалізму і матеріялізму (головно у Німеччині), змінилися основно теж і підстави спадкового права. Одиниця — як член колективів вищого ступня — має перемінитися з необмеженого пана теперішности на посередника поміж минувшиною і будуччиною, буде завідувати матеріяльними добрами наче з доручення тих вищих обєднань та буде переказувати їх нащадкам. Тими вищими обєднаннями є родина і держава. Тому тенденцією нового спадкового права є видатно обмежити самовілю одиниці в користь родини і держави. В тій цілі реформатори спадкового права стараються робити застереження щодо завіщань та запевнити державі вплив на зміст завіщань. Є плян увести всякі особові і річеві обмеження, як підвищення віку тестатора, виключення осіб позбавлених державного громадянства (німецький закон з 5. XI. 1937). В 1933. р. усунув німецький закон про дідичні господарства зпід довільної диспозиції спадкодавця цілі великі комплекси нерухомостей, що з них утворено нові господарські одиниці, які переходять з батька на сина у спосіб законом точно унормований. Тут можна додати обмеження щодо того, як набувати тестаментовою дорогою ґрунти у прикордонній смузі та чужинцями. У Німеччині введено перед кількома місяцями нову підставу видідичення, а саме з причини подружжя арійця з жидом або з жидівським мішанцем без вимаганого дозволу держави. Якщо йде про форму завіщань, то суддя чи нотар будуть мати право і обовязок співділати при заяві останньої волі та повчати спадкодавця про доцільність такого, а не іншого розпорядження майном. Кількість власноручних (приватних) завіщань має бути обмежена. Понадто суди будуть уневажнювати завіщання, яких зміст буде противитися обовязкам чесного спадкодавця. А обовязком чесного спадкодавця є не забувати про своїх найближчих. Суди будуть теж мати право поправити хибні постанови завіщання в дусі суспільно корисному в тих випадках, коли таке управильнення покажеться доцільним. Законний порядок дідичення буде обмежений лише до кола близької родини (діди з нащадками), а в її браку спадщина припаде державі.

Нове спадкове право починає виказувати деякі подібности до середньовічного права. Як тоді воля спадкодавця не грала ніякої ролі, а спадщина припадала родині — так тепер волю спадкодавця дуже поважно обмежують, а спадщину призначують членам родини, звязаної вузлами спільного походження, понадто ширшій родині — державі. До моменту великого значіння родини як підстави спадкового права долучується чинник держави як першорядний момент. Завданням новітнього спадкового права стає вирівняти та зєднити інтереси держави і родини.

Найкраща подяка Рідній Школі за святочні бажання приходить чеком Рідної Школи

Сторінка без політики.

Драматична погоня за автом злочинців.

Робітники трикотарні фабрики Ґастова Верде у Фер Шампенуаз сполошили о 5 годині ранку трьох якихсь мужчин, що грабили склад. Злодії вспіли втекти до авта, яке ждало на них біля воріт фабрики і відїхали „повним газом".

Робітники спинили алярм і дали знати телефоном до жандармської станиці, яка у свою чергу повідомила всі довколичні станиці. На дорогах уставили негайно рогачки. Першу рогачку у Фертіе-Гоше бандити просто розбили, кинувши на неї повним розгоном своє авто. Тоді жандармерія мусіла змобілізувати поліцію чотирьох сусідніх департаментів.

Почалися драматичні лови, які закінчилися смертю одного жандарма. Та й один із злочинців згинув у бою з поліцією, один важко раненний, щойно третього вдалося поліції вхопити.

Нема доброго снідання
без кави з цикорієм

Л У Н А

— яку виробляє єдина —
українська кооп. фабрика

Суспільний Промисл

Львів 24, вул. Жовківська ч. 188

Лови на бандитів.

Дорога, на яку завернули злочинці, розбивши першу рогачку, вела до містечка Кульоміє. Жандарми розмістилися на передмістях. У середмісті переведення „боєвих операцій" взяв на себе комісар Люісіянї.

У віддалі кількох кільометрів від Кульоміє стоїть малий гайок. Бандити запримітили в ньому жандарма Бувено, якого вислали туди на стежу. Бувено не вспів ще навіть набити свій крісь, як його вже поцілила куля бандитів.

Злочинці зрозуміли, що їм не вдасться вже далеко втекти на авті, якого опис уже скрізь поліція переслала. тому покинули авто в гайку, коло трупа вбитого жандарма і самі пустилися пішки у напрямі Кульоміє. По дорозі стрінули вони пекаря, який розвозив хліб на своїм вантажнім авті.

До пекаря звернулися дула трьох револьверів.

— Злази з машини, а ні — то смерть!

Бандити сіли на авто і відїхали повним розгоном у напрямі Кульоміє.

Бій у центрі міста.

Жандарми, які зорганізували в місті облаву-пречінь, не могли спершу зрозуміти, чому пекар жене своєю машиною зі скорістю 80 км. на годину. Вони ледви вспіли відскочити на бік, щоб пропустити авто бандитів. Стріляти ніхто не відважився, бо в місті було під цю пору багато робітників і жінок.

Комісар Люісіян почув алярмові свистки. Десять секунд пізніше авто вїхало на головну площу міста. Комісар та один поліцист почали стріляннину. Бандити відстрілювалися з ручних скорострілів та автоматичних пістолів.

Авто завернуло з бічну вулицю і бандити втекли утрете від поліційної погоні.

Кровавий епільог.

Телефони почали нагально алярмувати сусідні поліційні станиці, щоб воно не було, рішуче задержати вантажне авто пекаря, яке стало панцирником бандитів. На вулицях поставали справжні барикади. В 9. годині ранку авто затрималося при одній із таких перешкод у Ребе. Перебитися крізь заставу не було змоги.

— Будемо боронитися — крикнули бандити.

І почали знову стріляннину. Вони зранили одного жандарма в ногу. Одначе він, не зважаючи на біль, скрився за залізно-бетоновий стовп і почав обстрілювати бандитів. Стріляв він цільно. Одного з бандитів убив, другого зранив — третій бандит сам піддався.

Десять хвилин пізніше раненого бандита відставили до лічниці, арештованого перевели до поліційної станиці на слідство.

Арештований був робітником, який б „ів працював у згаданій фабриці Вердіє. Він запевнив, що не знає прізвищ двох інших бандитів. Він знав їх тільки як „Бебе" і „Перо".

Вони познайомилися недавно і рішили ограбити фабричний склад. Ноии приїхали автом із Парижа і вломилися до фабрики, одначе їм не пощастило.

Клопіт із метрикою.

До кімнати невличкої гостинниці в шотляндськім містечку Берт застукав інспектор Скотленд Ярду. В тій кімнаті мешкала молода німкиня Магда Воброк, яка кілька днів тому приїхала з Німеччини.

— Я мушу перевести у вас ревізію — заявив інспектор.

— В чомуж ви мене підозріваєте? — запитала збентежено дівчина.

— У шпіонажі.

Не зважаючи на протести молодої дівчини, поліцаї перевели ревізію у всіх її річах. Відтак відвезли її до вязниці й перевели при ній особисту ревізію.

Одначе ревізія не дала ніяких вислідів. Після вияснення цілої справи полковник „Інтелідженс Сервіс" особисто перепросив Магду Воброк і її випустили.

Ціла халепа. Як згодом виявилося, молода німкиня приїхала з Німеччини, щоб у Берті дістати метрику своєї бабусі, яка була родом із Берту. Дівчина мала вийти в Німеччині заміж і мусіла доказати, що її бабуся була арійкою. З тої причини приїхала Магда Воброк до маленького шотляндського містечка.

Клюб „добровільних тіток".

Бувають різні найдивніші клюби на світі. В одних клюбах шукають люди розваги, в інших товариського співжиття, яке заступало їм родинне життя, інші закладають різні клюби просто для своїх забаганок. Найоригінальнішим клюбом у світі може почванитися цим разом не Америка, лиш Полуднева Африка, а саме її провінція Преторія. Там основали новий клюб, який має справді дивну і при тім оригінальну назву: „Клюб добровільних тіток". Новий клюб має під цю пору вже 40 членів, які згуртувалися лиш тому разом, що мали забагато вільного часу. Члени цього клюбу віднині увесь свій вільний час присвячувати дітям, очевидно чужим, бо хто має свої діти, напевно не буде жалуватися, що має забагато часу.

Отже, „добровільні тітки" будуть опікуватися дітворою, яка лишається сама вдома, коли родичі йдуть до праці. Родичі посилають повідомлення до клюбу й небавом приходить добровільна тітка до дітей і йде з ними на прохід, дбає про те, щоб діти зїли у свою пору обід, підвечірок і щоб у відповідній годині йшли спати. Одначе „тітки" застерегли собі вільний час від год. 7-ої веч. Ясно, що „клюб" працює зовсім без грошей.

ВЕСЕЛЕ.

БАТЬКО І СИН.

— Татку, ця задача, що ти мені вчора зробив, була зла.

— Прикро мені синку

— О.., не переймайся, таточку, цим... Інша батьки також не написали ліпше задачі

ГОВІРЛИВА ЖІНКА.

— Чи твоя жінка багато говорить?

— Багато? Якби я раптом замовів, то вона запримітилаб це щойно по тижневі

ВАРТІСНА ПАМЯТКА.

— Підчас моєї подорожі по Італії, придбав я собі прегарну памятку: вічне перо, яким Данте писав свою „Божественну Комедію".

— Алеж тоді ще не було „вічних пер".

— Егеж, саме воно й тому таке вартісне!...

НАІВНА, ЧИ БЕЗЛИЧНА

— Оцей вазон упав мені на голову з вашого балькону.

— Ох, дуже мені приємно, що ви самі погрудилися... Я була би післала дітей, щоб вони його принесли на гору.

ПІДЧАС ТАНЦЮ.

Якийсь добродій танює і ввесь час говорить до своєї партнерки:

— Перед тим танком з вами, моє життя було справжньою пустинею.

На те вона іронічно:

— Тому теж ви й танцюєте як верблюд.

ДИТЯЧА ФІЛЬОСОФІЯ.

Учитель: „Якщо твій батько, Славцю, буде щадити й відложить кожного місяця по 20 зол., то що він буде мати за 8 місяців?"

Учень: „За вісім місяців буде мамуся мати нову суконю".

ПРОПОВІДЬ ПРО ОЩАДНІСТЬ.

Пастор у Шотляндії до паламаря: „Сьогодні йдіть з тацою перед проповіддю.

Паламар: „Чому"?

Пастор: „Бо я говоритиму нині про ощадність"..."

ХТО СИЛЬНІШИЙ?

— Тут написано, що ми жінки відважніші від мужчин.

— Смійся, адже жінка боїться навіть миші.

— Слушно. Але тієї самої жінки боїться й чоловік.

ЗАБАЛАКАВСЯ.

— Як ти станеш моєю жінкою, то ніодин мужчина не посміє тобі навіть волоска з голови здіймити.

— Чи ти, Ромку, хочеш цим сказати, що я не піду більше тоді до фризієра?

НЕМА РАДИ.

— Як тобі подобається ця краватка, що мені її купила моя жінка?

— Зовсім не подобається.

— Мені теж, але мушу її носити... Нема ради!

— Чому, можеш собі запустити бороду.

ЗНАЄ.

— Чи знаєте фільму: „Бажання гарної пані"?

— Ні, фільми не знаю, але бажання — так.

НЕМА СТРАХУ.

— Що я чую? Ви хочете повінчатися з вашим субльокатором? Адже він такий бідний як церковна миш. З чого ви будете жити?

— Ах, він мені стільки винен за чинш, що ми зможемо за ці гроші зовсім добре перші роки жити! Автім... як ми побереморся, то він заощадить на чинші.

ТАКОЖ СТУДІЮВАВ.

— Я також студіював замолоду.

— Що право, медицину?

— Ні, стравосписи.

НАЙВАЖЧА ПРАЦЯ.

— Кожного ранку перед сніданням маю найважчу роботу цілого дня.

— Щож ти робиш?

— Намагаюся звести з ліжка.

НЕПОРОЗУМІННЯ.

— Підсудний, отже ви поцілували позовчицю і коли вона почала плакати, ви її поцілували другий раз.

— Так пане суддіє! Я думав, що вона плаче з радости!

Ділом ушануйте память тих, що своїм зусиллям та терпінням поставили нас у ряд націй

В обороні Церкви та її Голови.

ЗАЯВА ГРОМАДЯН ЛЯШОК МУРОВАНИХ.

Українські громадяни села Ляшки Мурованих, львівського повіту, чоловіки і жінки, зібрані на довірочній, святочній нараді в дні 5-го березня 1938, висказують Найбільшому Громадянинові, правдивому Батькові, Провідникові, Високодостойному та Високозаслуженому Митрополитові, Їх Ексцеленції Кир Андрееві Шептицькому своє найщиріше привязання та сердечну синівську любов і безмежне віддання Греко-католицькій Церкві й Українській Нації.

ПРОТИ ЗАЗІХАНЬ ЧУЖИХ ЧИННИКІВ.

Українське громадянство Добротвора, повіт Камінка Струмилова, на протестаційних сходинах 27-го лютого ц. р. вислухало реферату д-ра П. Мінка й ухвалило резолюції, в яких протестує проти зазіхань чужосторонніх чинників на цілість і повагу греко-католицької Церкви та заявляє готовість боронити її прав та привілеїв.

ЩОБ БОГ ДАВ ПЕРЕБУТИ ВАЖКІ ЧАСИ ДЛЯ ЦЕРКВИ І НАРОДУ.

В Якторові, повіт Перемишляни, відбулося дня 22-го лютого п. р. в намренні Митрополита Богослуження, в часі якого зібрані громаляни молили Бога, щоб дав силу перебути важкі часи для Церкви і Народу.

Парохіяни Якторова і всі місцеві установи вислали до Ексц. Митрополита письмо з заявою найсердечнішої любови, безмежного довіря та синівського послуху.

—o—

Гриньки - Дубрівка - Боднарів.

ЯК ІДЕ ПОЛЬОНІЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ШЛЯХТИ В БОДНАРОВІ.

У зрязку з появою статтей у „Ділі" про польонізаційну акцію на наших окраїнах, як ось у Гринках на сході і в Дубрівці на заході, треба нам не забувати, що така акція ведеться послідовно тепер усюди. Як приклад подаю село Боднарів, станиславівського повіту.

При кінці 1936 р. заснували поляки в тім 100%-ім українськім селі „гніздо шляхти загродовей". Досі вже перейшло з греко-катол. обряду на латинський дуже поважне число шляхтичів. Відступники ті — це роди від найдавніших часів вписані у метрикальних книгах як греко-католики українці.

Найстарша робітня
ЖІНОЧИХ І МУЖЕСЬКИХ ФУТЕР
Владислава Старнавського
перенесена до нового льокалю при пл.
Бернардинській ч. 2 А.

В який спосіб відбувається такий перехід, всі про це добре знаємо. Отже звичайно „керовнік станції" або „керовнік школи" обіцює якомусь господареві, що як він зголосить свій перехід, то йому вистараються місце при роботах (очевидно, сезонових!) на залізниці або при роботах дорогових (також тільки сезонові). Сьогодні тут навіть на сезонового робітника при залізниці може дістатися тільки римо-католик. І наші люди, нащадки княжих бояр'ів, лакомляться на ті переважно брехливі обіцянки ріжних сільських „дигнітажи" та зміняють прадідівську віру. Праці обіцяної опісля очевидно найчастіше не дістають, але нової, „панської" віри вже тримаються.

До „гнізда шляхти загродовей" втягається не тільки людей, котрих назвиска кінчаються на -„ський" і -„цький", але й на всякі інші: прикладом нехай послужать назвища: Різничук, Попендюк і т. д.

Останніми місяцями появився в селі т. зв. організатор шляхти. Він бере значну платню (звідки?) за це тільки, що відбуває з місцевими перекінчиками сходини, ну, і вчить їх трохи польськости, бо, ніде правди діти, ніхто з тих збаламучених людей не вміє ані слова по польськи.

В 1937 р. тіж самі відступники прадідівської віри і свого народу уладили згори зорганізований „наязд" на домівку читальні „Просвіти" і повісили на стіні побіч образу Матері Божої та Ісуса Христа — образ маршала Сьміглого-Ридза й орла. Про це свого часу українська преса писала доволі широко. Від тої хвилини староство в Станиславові наказало цілому селові тримати як день, так ніч варту в читальні, щоб хтонебудь не посмів зняти тих образів. Образи ті висять до сьогодні. Витворилась через це така дивна ситуація, що коли виділ читальні заквітчує образи на стіні жовто-блакитними лентами, а не заквітчує вище згаданих двох образів, то дістає нагану, чому і тих образів не заквітчав; а якщо заквітчає і ті образи, то дістає нагану, пощо ті образи заквітчував. Автім всяка праця та всякі імпрези читальні „Просвіти" в Боднарові і так заборонені старостом і на ніщо не можна дістати дозволу.

Робота поляків у селі зростає з дня на день. Крім „школи паньствовей" засновано ще школу „Т. Ш. Л.", де працюють вже дві учительські сили і де вчаться чейже тільки наші українські діти. А вислід тої науки такий, що деякі діти на вулиці вже інакше не витають прохожих, тільки словами: „Niech będzie pochwalony". Своє прадідівське: „Слава Ісусу Христу" вже забувають. Повелі і ті діти і їхні батьки та мами зачинають чимраз більше ходити до костела і в церкві вже їх не видно. Кажуть на свою оборону: „А в косьцьолі є де сісти, і хор є, і музика є". Та правда, що в наших церквах у станиславівській дієцезії нема ані хорального співу, ані відповідного співжиття з вірними їх душпастирів, бо головний пастир греко-катол. душ у Станиславові заборонив, як відомо, духовенству і до культурно-освітніх товариств належати і хоральний спів у церкві вести, і багато дечого іншого, що влекшує у висліді польонізацію нашого елементу, тимбільше, що церковна влада у Станиславові підірвала до себе і підчиненого собі духовенства довіря в народі ріжними своїми розпорядками.

Деякі шляхтичі, котрі перейшли в Боднарові на латинське, подають на свою оборону і те, що їх образили українці, називають їх „холачковою шляхтою", коли вони почуваються і поляки їх називають „загоновою і загородовою шляхтою". Розуміється, що така аргументація є тільки доказом мінімальної національної свідомости, якої ми тут досі серед нашої шляхти не поширили. Хто в першу чергу повинен ту свідомість ширити, не треба, здається, згадувати.

Другим головним чинником денаціоналізації українських дітей у Боднарові є „пшедшколе". По кількох тижнях побуту дитини у „пшедшколю" витає вона вже старших тільки словами „Cześć" або „Niech będzie pochwalony", ходить тільки до костела, співає тільки польські пісні. В „пшедшколе" ловлять поляки дітей т. зв. обідами та сніданками. Спершу давали там дітям їсти тільки хліб і картопляні пляцки, але як це одного дня побачив комісар поліції зі Станиславова, зараз видобув і фонди більші на „пшедшколе" і подбав за те, щоб усі жінки посте рунковик (а є в селі 7 постерункових) щоденно дбали про поживу для дітей і про порядок серед них. Тепер діти у „пшедшколю" дістають вже найліпші страви і кілька „дань".

Ось так-то ведуть польонізаційну акцію в чисто українськім селі, почавши вже від найменшої дітвори. Невже ми тій акції не можемо нічого протиставити?

Сусід.

ДАЛІ ВИСЕЛЮЮТЬ.

Бувший учитель Іван Міщена, постійний мешканець с. Рудок на Кремянеччині, дістав 20. лютого ц. р. наказ кремянецького староства покинути добровільно до 10. березня терен кремянецького повіту і не жити у прикордонних повітах 5 років. Офіційним мотивом висилки послужив присуд рівенського Окр. Суду з 25. IX. 1932 р., яким Міщену засудили на 2 роки вязниці за протидержавну діяльність. Кару цю він відбув і, проживаючи вдома на селі, займався хліборобством та садівництвом. Кажуть, що дійсною причиною висилки є активна участь Міщени в оздоровлюванні церковних відносин у с. Рудці, що довело до зміни священника та до українізації православного богослуження; одначе на цьому ґрунті серед місцевої людности повстали тертя, що поліція скваліфікувала як акцію О. У. Н. і тому поборює введення до церкви української мови.

—o—

Китайські протинаступи.

Як подають з Ченчов, китайські війська перевели протинаступ у південній частині провінції Шансі; до великих боїв дійшло коло Пінмо, Гума і Ваншу. Також у північній частині провінції Гонан китайці перейшли Жовту ріку та розвинули протинаступ.

—o—

З відчитової салі.

В суботу 5. ц. м. відбувся в Т-ві Українських Кооператорів четвертий з цьогорічного циклю виклад на тему **„Стан і потреби міської споживчої кооперації".** В ролі прелєгента виступив рев. РСУК **Д. КВАСНИЦЯ.** Виклад попередив вступним словом сен. інж. Павликовський, представивши соціяльну структуру міського населення, стан торговлі й участь у ній українського населення.

Прелєгент Д. Квасниця, послуговуючися статистичним матеріялом за 1936 рік, зясував докладно матеріяльний та організаційний стан українських споживчих кооператив. Щоб краще зазначити вагу і вартість наших осягів навів прелєгент також деякі характеристичні дані з діяльности неукраїнських споживчих кооператив, що діють на терені трьох полудневих воєвідств. З виводів референта вийшло, що скооперування українського споживача по наших містах є дуже слабе, при чому осягнені торги спожив. кооператив становлять ледви коло 5% того, що пересічно видають українські споживачі на закупно харчів і предметів особистої потреби.

По рефераті вивязалась жива дискусія, в якій насвітлювано ріжні сторони діяльности й організації міської споживчої кооперативи. Дискусія була дуже цікава і полишила додатне враження на численно зібраній авдиторії.

Черговий виклад відбудеться в середу, 9. ц. м. в год. 18 на тему: **„Стан і потреби кредитового виду кооперації"** Реферуватиме рев. Ілярій Ольховий.

•

Прилюдні конференції на виховні теми Жіночої Секції при Генер. Інституті Катол. Акції: **О. крил. Ю. ДЗЕРОВИЧ: „Етичні основи суспільного виховання".**

На вступі о. прелєгент порівняв виховника до різьбаря й городника. Виховник має далеко більше перепон: дитячий егоцентризм, спадковість, домашнє довкілля і т. д. Велику ролю у вихованні дитини відіграють такі моменти, як місце побуту, заможність та освіта батьків, нац. приналежність, політ. відносини, тощо. Етичні основи — це норми життя. Світська, т. зв. незалежна етика має стільки поглядів на життя, скільки є філософів і напрямів. Зате Христова етика все незмінна, хоч людство за 2.000 літ розвинулося значно під матеріяльним оглядом. До чого доводить світська етика, видно по тому, що діється в СССР та в Еспанії. Дальше о. прелєгент навів думку В. Ферстера про те, що педагогічна практика скріпила його переконання про необхідність християнської етики. Приклад фарисеїв доказує, що не вистане тільки голосити релігійну етику, але треба й жити згідно з нею. Звязавши погляди Плятона Ніцшого, новітній расизм і націоналізм, прелєгент закінчив тезою, що українці християни повинні жити для України й Україну вести до Бога.

В дискусії промовляли м-р П. Ісаїв, радн. І. Копач і д-р М. Дзерович; вкінці промовляв ще й референт.

Новий політичний процес у Золочеві.

ДЕВЯТЬОХ МОЛОДИХ УКРАЇНЦІВ ПЕРЕД СУДОМ ПРИСЯГЛИХ.

(Від власного кореспондента.)

ЗАГАЛЬНІ ВРАЖІННЯ.

Вже кілька тижнів перед теперішнім процесом багато осіб робило всі заходи, щоб дістати карти вступу на розправу. Одначе мабуть тому, що саля розправи не може помістити багато осіб зі зголошених лише 60 осіб дістало карти вступу на салю і менше більше половина того числа на балькón. Труднощі у придбанні карт вступу були такі великі, що напр. один із золочівських адвокатів щойно тоді, коли зголосився як заступник одного з оборонців підсудних дістався на салю. Численно теж заступлена преса. При маленькому столику, при якому нормально може приміститися 4 особи, засіли пред стажники „Діла", „Нового Часу"; „Українських Вістей", „Хвилі", „Експресу Поранного", „Віку Нового", „Гонця", „Дзенніка Польського" та представник якогось варшавського часопису. На вулицях міста вже від год. 8. рано збираються товпи цікавих, щоб побачити підсудних водай в переїзді вулицями, але даремні їх зусилля, бо поліція розганяє товпу гумовими палками. До того підсудних перевозять вантажним автом під щільною полотняною будою.

Саля поволи заповнюється публикою, в якій переважають пані. Поволі заповнюється і лава оборонців. При маленькому столичку тиснуться як можуть репортери часописів. На салю ніяк не хотіли пустити кореспондентів „Нового Часу" та „Свободи", що щойно в понеділок приїхали потягом зі Львова. Вкінці представника „Н. Часу" впустили, а ред. Пеленський таки не добився вступу на салю.

На столі перед прибуналом лежать три автоматичні і три бубневі револьвери, крім з насадженим багнетом, мала ручна залізна касета на гроші, три шкіряні торби та якісь предмети в мішках.

Пять хвилин перед 11. годиною вводять на салю по двох за руки скованих підсудних, під сильною ескортою По двох поліцаїв з багнетами на гостро сідає на краю лавок підсудних, яких у міжчасі розкували. За підсудними сідає ще чотирьох поліцаїв.

Кілька хвилин по 11. дзвінок і на салю входить трибунал під проводом предсідника віцепрезидента Млинарського. Секретарює суддя Панкевич, обвинуваченє прокуратор Пехе. Підсудних Кука і Цицу боронить адв. д-р Ст. Шухевич, підс. Качора — адв. д-р С. Шевчук і д-р Герета; підс. Івахова і Галапу — адв. д-р Пиндик; усіх трьох Дзядиків — адв. д-р Йойко і підс. Майбу — адв. д-р Краснопера.

ДВОКРАТНЕ ВИЛЬОСОВУВАННЯ ЛАВИ ПРИСЯГЛИХ СУДДІВ.

З черги вильосовано лаву суддів присяглих. Одначе виявилося, що нема на салі підсудних Тимотея та Григорія Дзядиків, які відповідають з вільної стопи. Коли вони заняли місця на лаві підсудних предсідник приступив удруге до вильосування лави присяглих суддів. Іменем підсудних спротивився цьому адв. д-р Шухевич, але трибунал не признав спротиву.

СКЛАД ЛАВИ ПРИСЯГЛИХ СУДДІВ.

Отже остаточний склад лави суддів присяглих такий: Янковський Владислав, Собчинський Марцін, Цомбер Франц, Герман Владислав, Мулер Владислав, Гживач Роман, Врубель Юліян, Дробіцький Роман, Мендик Антін, Боярський Маріян, Висоцький Михайло, Брояновський Фльоріян; заступники: Хома Йосиф та Залеський Павло.

З черги відчитано акт обвинувачення. Опісля обор. Шухевич поставив внесок, щоб на розправу покликати знавця з ділянки криміпальної психольогії з Кракова або з Варшави, бо, оскільки йому відомо, в Золочеві такого нема та щоб суд на кілька перших днів розправи удався до Белзця, де на місці може устійнити становище підсудних, чергування стрілів і т. п. Цьому спротивився прокуратор, при чому говорив піднесеним голосом. На думку прокуратора внесок спізнений, до того знавців слід покликати лише тоді, якщо цього вимагає умовий стан підсудних, а не їх схвилювання. На місці злочину пороблено дуже точні поміри і тому переїзд суду є безцільний.

ЗІЗНАННЯ ПІДС. КУКА.

Опісля склав дуже обширні зізнання підс. Кук. Признався до приналежности до ОУН. Був головним ініціятором експропріяційного нападу на двір Ясінських, щоб роздобути гроші на організаційні цілі. Вбивства Ясінських зовсім не плянували. Напад виконав всупереч виразній заборонї проводу ОУН з 1934. р. Як провідник району Красне міркував, що не злюбить приказу проводу ОУН, бо не думав про вбивство Ясінських, лише про придбання грошей хитрістю. Тому теж уладжено ревізію з поліцаєм в Ясінських, щоб вони не зорієнтувалися в чому діло. Підсудний оповів, що по виході з вязниці в 1935 р. став знову членом ОУН, пізніше комендантом району Красне. Гроші необхідні були на потреби організації. Нападів на почтові амбулянси не брав під увагу тому, бо при них не обійшлось би без проливу крови, що його провід ОУН заборонив. Підсудний був переконаний, що гроші в Ясінських забере зовсім спокійно, хитрістю при допомозі ревізії, що до жалюгідного випадку не дійде тимбільше, що напад організував сам на власну руку. Плян нападу на двір Ясінських уложив сам підсудний і втаємничив про все Цицу тому, бо не мав людей зі свого району. Критичного вечора зійшовся з іншими учасниками нападу коло год. 7-ої біля стирти коло Белзця. Був там підс. Цица в однострою поліцая й Іван Майба. Прізвищ двох інших не подає тому, щоб не взяли підсуд ному за зле, що їх тягне в нещастя.

Опісля оповідає про хід ревізії в Ясінських, підчас якої найшли касету з грішми. Не забрали її зараз тому, щоб Ясінські не зорієнтувалися, що це не поліція переводить ревізію. Тому запропонували Ясінським поїхати на станицю поліції у Скварявї, щоб по їх відїзді забрати касетку з грішми. Так теж сталося. Ясінські відїхали з двома товаришами, а підсудний з І. Майбою та Цицою забрали касетку і відїхали за Ясінськими. На закруті дороги підсудний завернув фірмана, який віз його з товаришами і хотів теж завернути бричку з Ясінськими і після того самим піти у напрямі Красного. Це сказав підсудний „пшодовнікові", який зліз з брички. А що на ній залишився ще один товариш з Ясінськими — підсудний крикнув „злазіць" саме до цього товариша. І в тому моменті впав стріл, а за ним посипались інші стріли. В цьому схвильованні підсудний теж витягнув револьвер і стріляв. Коні з бричкою побігли до Скварави. По стрілах підсудний побіг теж у цьому напрямі. А що по дорозі дійшло ще до другої стрілянини, підчас якої згинув Іван Майба, підсудний ще більше схвилювався, бо зовсім не сподівався подібних випадків.

Далі підсудний оповідає про утечу свою і підс. Цици. Ця втеча не була плянова. Підсудний втікав тому, щоб бути якнайдалі від випадків. Ні підс. Галапи ні Івахова не пізнає. З акту обвинувачення довідався, що підс. Дзядики були першою родиною, що дала їм нічліг. Підс. Качора обтяжив у слідстві зовсім безпідставно. Цілу низку питань підсудному ставили вотант Шайда і прокуратор так, що він не скінчив своїх зізнань до год. 4.30 пополудні і зізнавав ще у вівторок 8. ц. м. рано.

У вівторок докінчив свої зізнання підс. Кук. З черги зізнавав підс. **В. Качор** і підс. **Цица**. Підс. Качор рішуче заперечив свою участь у нападі на двір Ясінських. До ОУН ніколи не належав. Підсудних не знає.

Підс. Цица признався і до приналежности до ОУН і до участи в нападі на двір Ясінських.

Михайло Посацький

ГРЕЦІЯ – усміх життя

20 ілюстрацій

Ця книжка це не звичайні враження подорожі ані наукова студія про Грецію з ріжними фактами. Це погляд на давню Грецію з часів її слави і на теперішню оком людини, що прирівнює її з нашою культурою. — —

ЦІНА КНИЖКИ зол. 3·—, з почт. пер. 3·30.

Дістати можна у Видавництві „Діло" Львів, Ринок 10 або у всіх книгарня

ВТРАТИ КИТАЙЦІВ.

Японська військова влада подає в офіційній комунікаті, що від початку війни убито й ранено в Шансі коло 123.000 китайців.

ГЕРОЙСЬКА СМЕРТЬ НА АДМІРАЛЬСЬКОМУ КОРАБЛІ.

Згідно з англійськими інформаціями з Гібралтару, на затопленім у неділю вранці кружляку національних військ „Балеарес" затонуло 600 моряків з адміралом і старшинами. Хоч британські контрторпедовці „Кемпенфілд" і „Бореас" взивали залогу сигналами, щоб покинула горіючий кружляк, більшість залоги вибрала геройську смерть. Лише коло 200 моряків всіло на рятункові човни і їх вирятували. Коли „Балеарес" по 2 і пів год. ішов на дно — на нім повівав ще адміральський прапор на головній щоглі.

НОВИНКИ.

— **Веснянок, угрів, акни,** всяких дефектів шкіри, позбудетеся, пані, в Інституті **„Космео"**, Миколая 7. 143 г—7

— **В Українському Лікарському Товаристві** чергові сходини членів у пятницю 11. березня в год. 7. ввечір. На сходинах виголосить д-р Т. Р. Бурачинський відчит п. н.: „Лікарські досвіди з абісинської війни", II. частина. 557

— **Український Народній Музей „Гуцульщина" ім. о. Йосафата Кобринського в Коломиї** збільшився недавно д. рідким предметом. На днях дістав наш Музей від п. Макогона в Льондоні мапу України й Покуття, яку опрацював французький інжиніер Боплян. Як королівський висланник будував він в Україні у рр. 1631 до 1648 р. польські кріпости і збудував м. ін. Кодак. Тоді то опрацював він невелику скількість мап України та українських земель. На присланій мапі Покуття заподані давні місцевости. Мапа є ручної роботи з гарними мальованими орнаментами по боках. За цей так цінний дар Управа Українського Народнього Музею „Гуцульщина" ім. о. Йосафата Кобринського в Коломиї складає оцим прилюдно Вп. П. Макогоновї в Льондоні щиру подяку.

— **„Зелена рута".** Під цим наголовком появилося 1. березня ц. р. перше число ілюстрованого двотижневика, присвяченого ліковопромисловим рослинам. Видає „Зелену руту" кооператива „Зелоцентр" у Львові. Адреса редакції та адміністрації „Зеленої рути": **Львів, Підвалля 7.**

— **„Спорт і нація".** В четвер 10. ц. м. в год. 7-ій вечором проф. Е. Жарський виголосить у домівці клюбу „Молода Громада" реферат п. н. „Спорт і нація".

— **Шевченко і чеське відродження.** Кошицька радіостація передаватиме в четвер 10. ц. м. в год. 18-ій вечором монтаж проф. Оксани Голубінки, щоби вшанувати 125-ліття уродин Т. Шевченка. Проф. О. Голубінка розгляне відношення Т. Шевченка до чеського відродження.

— **Чуда в Чайковичах.** ПАТ повідомляє: До Чайкович, пов. Рудки приїхав о. проф. д-р Г. Костельник зі Львова з доручення духовної влади, щоби провірити поголоски про появу образу Божої Матері на шибі в хаті бідного селянина Якова Городиського. О. проф. д-р Костельник доконав кілька рисунків цієї шиби, а окремий фотограф відфотографував її кількакратно. Масі вірних о. Костельник заявив, що доручить перенести шибу з образом Божої Матері до церкви, а на місці чудесного обявлення образу Божої Матери повинна станути каплиця. Парох Чайкович о. Юрій Кміт повідомляє, що в ночі з 1. на 2. березня ц. р. були два чуда в Чайковичах. І так прозріла одна стара жінка, яка 9 років була сліпа на одне око і заговорив 70-літній старець, який довший час був німий, втративши мову по якійсь недузі. Обоє старушки прибули до Чайкович з прочанами, які масово йдуть туди з найдальших околиць.

— **Конфіската збірки поезій.** В Ужгороді влада сконфіскувала збірку поезій українського поета на Закарпатті Боршоша-Кумятського.

— **Оплати в ліцеях.** Міністерстов освіти видало обіжник у справі адміністраційної такси в ліцеях. Отже згідно з цим обіжником ученики загально-освітніх середніх шкіл, які переходять до ліцеїв, платять адміністраційну таксу 200 зол., а не 230 зол., що їх платять зовсім нові ученики в ліцеях.

— **Нові поклади золота, платини і нафти.** В долині ріки Тукул, 4 км. від Чітата Альба відкрили великі поклади золота, платини і нафти. Багато промислових і торговельних підприємств зацікавилося новими відкриттями, а деякі зложили вже румунському урядові більшу кавцію, щоб виєднати дозвіл на експльоатацію мінеральних багатств.

— **Буревій над Перемишлем.** Минулого понеділка вполудне перейшов над Перемишлем буревій, який спричинив у місті і в околиці вели-

ченські шкоди. В Ринку буревій зірвав дах з каменицї інж. Бистшицького. Пожежній сторожі вдалося наложити дах на каменицю щойно по двогодинних зусиллях. Далі буревій вирвав кількасотлітню липу і перекинув її через паркан на вулицю. В околиці Перемишля буревій повиривав з корінням придорожні дерева, поломив телеграфічні стовпи, зірвав телефонічні дроти, дахи зі селянських хат і т. д. Майже всі антени радія в Перемишлі і в околиці позривало. Розміри шкід сягають кількадесять тисяч золотих. — Буревій лютував теж над Бродами над околицею. В багатьох каменицях повилітали вікна. Крім того буревій знищив засіви жита і пшениці.

— **Морфіністи перед судом.** У львівському процесі за вбивство Ольги Закшевської при вул. св. Софії обоє підсудні відпекуються вбивства і скидають вину одно на другого. У понеділок і вівторок пересунувся перед судом цілий коровід свідків, які обтяжили підсудних. З їх зізнань виходить, що обоє були налоговими морфіністами і вбивство виконали тому, щоби придбати гроші на цю страшну отруту. Процес закінчиться щойно в середу.

— **Велика пожежа.** У Стрільбичах, пов. Самбір, у хаті Андрія Блажка вибухла пожежа, що наслідком сильного вітру перекинулася на сусідні будинки. За нецілої пів години стануло в огні 18 хат. Зовсім згоріло 16 хат вартости приблизно 20 тис. зол. Пожежа вибухла була в год. 20.45, а зльокалізувала її щойно в год. 24 вогнева сторожа зі Старого Самбора. В пожежі попікся 80-літній Іван Яців і помер до кількох годин.

— **Краєва хроніка.** Городський суд у Рудках засудив М. Мартина з Дубанович на 8 місяців вязниці і приміщення в заведенні для непоправних тому, що тепер суд засудив його вже 21-ий раз за крадіж. — Перед судом присяглих у Ряшеві відповідала Міна Рут-Вістрайх за розжидання комуністичних летючок біля одного з ряшівських полків. Дістала 2 і пів року вязниці.

— **Самогубство „опіра" зі Скерневіц.** За вбивником дружини і доньки ген. Коцюбського та їх служниці і бони — ординансом Бронеславом Яновським, званим тепер „опіром зі Скерневіц", розіслала поліція і військова жандармерія стежні листи. Слідство виявило, що Яновський мав від кількох років приятельку Владиславу Квятковську, з якою мав трилітнього синка. З нею і з дитиною втік убивник зі Скерневіц ще в пятницю. Яновський походить з Лодзі, не вмів ні читати ні писати і заробляв як слуга в господарів в дооколичних селах. Родина вбивника мешкає на передмістю Хойни в Лодзі. Там теж поліція уладила облаву і затримала кілька осіб, між ними брата вбивника, Йосифа Яновського, караного за крадіж, його сестру Бронислану, гітку Марієнну і три особи з дальшої родини. Сам убивник був теж уже караний. Квятковська приїхала з Лодзі за вбивником до Скерневіц і не була ніде зголошена. На прожиток заробляла послугою в кухні місцевого полку піхоти. Далі слідство виявило, що вбивник заявив сусідам у пятницю рано, що дружина генерала з донькою і зі службою виїхала до Варшави до недужого чоловіка. Коло год. 10. позамикав вікониці і покинув помешкання. Щойно вечором Яновський відїхав з приятелькою і дитиною зі Скерневіц до села Цеглова недалеко Мінська Мазовецького, де мешкає мачуха Квятковської Шматрова. В суботу і в неділю ходив ще зі своєю приятелькою по вулицях Мінська Мазовецького в одінню, загарбаним з помешкання генерала. Колиж у неділю поліція звернула вже на обоїх увагу — Яновський з приятелькою покинув швидко місто. Квятковську арештувала поліція в понеділок вечором в відвезла до Варшави, де її переслухують. За Яновським уладила поліція погоню, який скривався в хаті Мар'іна Садовського в селі Гута Куфлерська, 5 км. від Цеглова, 17 км. від Мінська М. Там теж поліція облягала його цілу ніч і не могла його арештувати, бо вбивник заступав поліцію рясними стрілами з револьверів. Тому з Варшави справдили спеціяльний віддїл поліції в панцирах, щоби схопити Яновського за всяку ціну живим. Тимчасом Яновський двома останніми стрілами тяжко зранився і помер. — У Скерневіцах відбувся величавий похорон дружини і доньки ген. Коцюбського.

— **Страшна залізнича катастрофа.** В ночі зі суботи на неділю трапилася страшна залізнича катастрофа на шляху Ревс — Барсельона. Поїзд, що їхав з Леріди до Тараґони зударився з товаровим поїздом. Два вагони зовсім розбиті; 19 осіб убитих, 168 раненних.

— **Смерть адютанта Гебельса.** Підчас катастрофи бомбового літака під Берліном минулої пятниці згинув 25-літній кн. Вільгельм Фридрих фон Шавмбург Ліппе, який був поручником летунства та адютантом мін. Гебельса. Міністерство летунства не потвердило ні не заперечило цієї вістки.

— **Різні вісти.** Під Картаґіною в Колюмбії розбився автобус. У катастрофі згинуло 11 осіб, 14 було тяжко раненних. — Зі Сан Сальвадор надійшли вістки, що з місцевости Порто Сегуро втікає в переполосі населення, бо хвилі океану загрожують заливом міста. Вода знищила вже кілька домів.

— **Справлення помилки.** В попередньому, 50. ч. „Діла" у статті „Ревія народніх одягів" надруковано помилково: ...одяг зі Славська... на голові „чичка"; має бути: „кичка".

Відборцям Календаря „Український Інвалід"

НА 1938 Р.,

що не заплатили дотепер належности за календар зол. 1.50, висилаємо сьогодні розрахункові перекази для пересилки грошей. З огляду на кошти, упімнень не висилаємо.

Чистий зиск з розпродажі календаря призначений на допомогу інвалідам Українського Війська!

Видавництво „УКРАЇНСЬКИЙ ІНВАЛІД"

Львів, Потоцького 46.

З кіна.

КІНО „АПОЛЬО": „БУРЕВІЙ".

Кілька чи може вже більше років тому несподіваний буревій замів з лиця землі один із найкращих яванських острівців. Той острівець був один з найчарівніших, найзахисніших закутин землі, де природа дала людям усе, щоб вони могли зазнавати безжурного щастя у сонці, воді та зелені. Ніщо не вказувало на те, що буревії можуть там бути небезпечні. Одного дня острівець щез під водою з усіма людьми та будинками, як паперова забавочка. Оця трагічна подія послужила американському режисерові Фордові за тему до фільми. Більшу її частину займає історія щасливої молодої пари на острові Манукура. Найбільший красунь острову, найкращий моряк і плавець мусить розстатися із своєю молодою жінкою, відїжджаючи на англійському кораблі на Таґіті. Там у борні обопнувчися перед якимсь „білим" достойником, ударяє противника так сильно, що розторощує йому щоку і за це йде на 6 місяців до вязниці. Кожна спроба його втечі приносить йому щораз більшу кару, яка зростає до 6 років. Основою фільми є боротьба цієї „дитини природи" з путами законів, яких він не розуміє, кохаючи понад усе свободу. Цей мотив ми бачили вже в неодній іншій фільмі, але він повторений тут не гірше. Зате слабше випали сцени з самої природи, трохи банальні, відомі з різних інших фільм. Кульмінаційною точкою фільми є сцени буревію, що приходить, наче пригадка для тих, що не розуміють свободи на лоні природи та мешканців чудової закутини. Головну ролю грає не професійний актор, мабуть один із туземців яванських остовів Джон Гол, подивугідний спортовець, його партнерка Доротея Лямур. Фільма має великий успіх. Сцени буревію відтворені так, що маємо справді повну ілюзію дійсности.

—o—

Спортові новинки.

Друга вносна перемога Руси. В Ужгороді відбулися другі товариські змагання, на яких було всього 800 осіб. Цей матч уже не мав тренінгового характеру. Противником Руси була дружина КСП Кр. Хлопець. Русь перемогла вносну у вносним відношенні 10:0 (8:0). Ворота для Руси здобули: Мазер 6, Кріж 2 і Пеганин.

Чеська Державна Ліга. Спарта — Вікторія Пльзень 5:0 (1:0); СК Жіженіце — Вікторія Жижков 1:0 (0:0), СК Пльзень — СК Пардубиці 3:0 (0:0); Шпесьна Острава — Наход 7:0 (6:0)!!! Сенсаційний виклік, бо ніхто не сподівався, щоб Наход, який виграв м. поміж ін. Славією програв з новим Ліги. Славія (Прага) — Простейов 9:0 (5:0)! Також сенсаційний виклік. Простейов — це лише тінь колишньої знаменитої дружини, що брала участь у змаганнях Мітропи.

Австрійська Ліга. Адмира — В'єнна 2:2, Рапід — Аустрія 3:0, ФК Він — Сімерінґ 5:0, Фавор'тнер АЦ — Вакер 3:0.

Мадярська Ліга. Кішпешт — Гунґарія 3:1; Уйпешт — ФТО 7:0; Ференцварош — Будаї XI 3:0; Електромош — Терешвеш 2:1; Будафок — Фебус 4:1; Сіраттасі — Бочкаї 1:1; Сеґед — Немзеті 4:1.

КУПУЙТЕ КНИЖКИ ВИДАВНИЦТВА „ДІЛО"!

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

М-р Ярослав Падох: ГРУНТОВИЙ ПРОЦЕС ҐЕТЬМАНЩИНИ. Накладом Союзу Українських Журналістів. Львів 1938. Стор. 52, ф. 8°.

Борис Вільхівський: ВІЛЬНИЙ НАРІД. Бібліотека українського державника. Том І. В-во „Вараг". Варшава, 1937.

Беніто Мусоліні: Наштаре нецесе. — Промови і писання за час 15. XI. 1914—28. X. 1922. Частина І і ІІ. Переклав Михайло Островерха. Видавництво „Нова Доба". Львів 1938.

ЖУРНАЛИ.

ЖИТТЯ І ЗНАННЯ. Ілюстрований популярно-науковий журнал місячник. Рік XI. ч. 2. Лютий 1938. Львів. Зміст: С. Орлик: По двох століттях. — В. С.: Два скромні живителі світу. — Мирон Дольницький: Рухи сухої долїв — Степан Шурат: З минулого фотографії. — Іван Велигорський: Вплив почуття на зміну значіння слів. — Василь Пачовський: Шота Руставелі — безсмертний співець Грузії. — Вл.: Літературні нагороди в 1937 р. — Микита Лупка: На землях Вавилону. — Мирін Стахурський: Кров — життєдайна складова тіла. — Б. Галайчук: Крим. — Володимир Бараґура: Вплив середовища на дитину. — Гр. Бобик: Картопля. — Ярослав Пастернак: Бувальщина за пів сотні літ. — Франц Коковський: Запоріж. — Лев Яцимич: Сталеві верблюди. — О. В. Час. — Теофіл Коструба: Літописець Яків стольник короля Данила. Олександер Цинкалов. ський: Балтар. — рец.: Залізні шини на 1000 м. завд. — В. С.: Юлим Січинський. — 10 літ „Кооперативної Республики". — Е. Жарський: Значіння рутанки. — Те, що від нас відійшли. — Бібліографія.

УКРАЇНСЬКА КНИГА. Місячник присвячений бібліольогії та бібліофільству. Орган Бібліольогічної Комісії Наукового Товариства ім. Шевченка та Українського Товариства Бібліофілів у Львові. Річник ІІ. Ч. 1. Січень. 1938. Львів. Зміст: К. Ю. Пелеховський: „Українська Літературна Літопись". — П. Зленко: Українські приватні бібліотеки. — Н. П.: Типографічне оформлення оповістки. — Огляди. — Хроніка. — Рецензії.

УКРАЇНСЬКА МУЗИКА. Місячник. Р'к II. Ч. 2 (12) Лютий 1938. Отрим. Зміст: Д-р Зиновій Лисько: Василь Барвінський. — Д-р Федір Стешко: З історії української музики XVII ст. (Церковна музика в Галичині). — Кагеа Кокульканич: Українська сирітська література. — Д-р Василь Витвицький: До справи театральної салі у Львові. — Бібліографія. — Хроніка й Рецензії. — Пресовий фонд „У. М." — Листування Редакції й Адміністрації.

НИВА. Часопис присвячений церковним і суспільним справам. Рік XXXIII. Ч. 2. Лютий 1938. Львів. — Зміст: о. Н. Павлоскі: Дискусія на Свят-Вевір. — о. О. Кіт: Плекаймо церковний спів. — о. І. Цимбала: Ревізія як головна священича чеснота. — о. д-р Г. Костельник: Проблема чуда. — Х.: З голосів преси. — Нові книжки. — Всячина.

КООПЕРАТИВНА РЕСПУБЛИКА. Економічно-суспільний місячник. Річник XI. Ч. 2. Лютий. 1938. Львів. Зміст: На сторожі дня (Актуальні завваги). — І. Вигновичі: Андрій Жук (Ільченко). — В. Тотомінш: Тобіґіро Кагава, японський кооператор.— С. Бородаєвський: Сільсько-господарська кооперація в Сполучених Державах. — К. Коберський: Протикооперативні заходи в організації торговлі. — І. Домбчавська: По селах. — Е. Перейма: Нова промислова округа Польщі. — Серед книг.

ТЕХНІЧНІ ВІСТИ. Орган Українського Технічного Товариства. Рік XIV. Ч. 2. Лютий, 1938. Львів. Зміст: Дві культури. — Штучні матеріяли. — Досліди над лїйністю металів і сталів. — Зі матеріяльну базу „Технічних Вістей". — Перед загальними зборами. — Технічно-господарський огляд. — З життя У. Т. Т.

ВІСТЬ. Місячник літературної, наукової, мистецької і громадської думки. Річник І. Книжка 1. Січень 1938. Львів. Зміст: Олександер Кондратчук: Присяга. Благословенство. Герой без імени. — Йосип Хохайло: На Полісї. — О. Кондро: Література творчість. — Олександер Кондратчук: Шевченківські мрії. — О. Л.: Дійсність. Пресові хвилі. — Від Редакції. — Від Адміністрації.

ВІДРОДЖЕННЯ. Ілюстрований журнал українського протиалкогольного і протитютюнового руху. Рік XI. Ч. 2. Лютий, 1938. Львів.

УЧИТЕЛЬСЬКЕ СЛОВО. Орган „Взаємної Помочі Українського Вчительства". Рік XXVI. Ч. 3 (282). Львів.

ВІСТИ З ЛУГУ. Двотижневик. Рік XIII. Ч. 2-3, 4. Львів.

ШЛЯХ. Релігійно-громадський часопис для народу. Видання Т-ва ім. Петра Могили. Рік II. Ч. 2 (10). Лютий 1938. Львів.

НА СЛІДІ. Журнал молоді. Рік III. Ч. 2. Лютий 1938. Львів.

ЛИЦАРСТВО ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ. Ілюстрований м'ісячник присвячений для поширення, плекання й набоженства Пресв. Діви Марії. Рік III. Ч. 2. Лютий 1938. Львів.

Вже надійшов Вже надійшов
НОВИЙ ТРАНСПОРТ ВОВНИ
на весняний сезон
Галицький Магазин Новин
Галицька 15.
УВАГА! Повідомляємо, що „Дешеві б'лі дні" ми продовжили ще тільки до 10 цм. з дальшою, великою знижкою цін.

Направа жіночих торбинок
та продаж найновішої шкіряної галантерії по найнижчих цінах тільки в
Робітні Римарсько-Галантерійній
Н. БАРЕР, Львів, Сикстуська 2,
побіч фірми Саламандра.

Театри.

Великий Театр:

Середа 9. III. год. 7.30 веч. „Довгого Тонка" прем'єра.

Четвер 10. III. год. 7.30 „Довгого Тонка".

Театр Різнородностей:

Середа 9. III. год. 7.30 „Незвичайна подорож".

Четвер 10. III. год. 7.30 „Незвичайна подорож".

Зл. 6·50 ЗОЛОТІ ПЕРСТЕНІ з 14 кар. золота тільки **у Б. ҐРІНБЕРҐА,** Сикстуська 4.

КІНА.

АПОЛЬО: „Буревій" еміот. фільма.

АТЛЯНТИК: „Царський курієр" за однойм. Жіль Верна.

БАЛТИК: „Наступ на світанку".

ВАНДА: „Петро Ібетсон", „Орел летить до Китаю".

ГРАЖИНА: „Фройлайн Доктор"; „Я була шпіоном".

ЕВРОПА: „Я винувата".

КАСІНО: „Еспанський метелик" (Дж. Мендоальд).

КОПЕРНИК: „Шулерія ревзи" із Самсоном Ґітрі.

МАРУСЕНЬКА: „Без свідків"; „Звірі дикого Заходу".

МЕТРО: „Пенні".

МІРАЖ: „Таємничий пірат".

МУЗА: „Пропавший овец"; „Кінець цар. Чені".

ПАКС: „Галька".

ПАЛЯС: „Обожана" з Мартою Егерт.

РАЙ: „Місячна соната" (Падереєський).

РІЯЛЬТО „Не вір мужчині".

СВІТ: „Пострах опери"; „Великий алиб".

СТИЛЕВЕ: „Історія одної ночі" і рев'я.

ТОН: „Останній поїзд до зруйнованого міста" і „Гра життя".

УТІХА: „Клівлєнд і пазурі" та рев'ю.

ХІМЕРА: „Шерлок Гольмс і д-р Ватсон".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 6).
„Острів Ява".

ФОТОПЛЯСТІКОН „Святовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
„Швайцарія".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Середа, 9. березня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Для шкіл: З пригод лісових людей. Музика з пл.; 11.40 Бетовен: В'ол. соната п-дур оп. 102. ч. 1. пл.. 12.03 Полудньова авд., 13.45 Інформ. газетка в українській мові; 13.55 Веселі марші, пл.; 14.30 Легка музика з пл.; у перерві о год. 14.40 Умовини конкурсу ККО. 14.55 Біржа; 15.00 Фрагм. із пов. Із. Лямо: „Коронзр у Галичин'", Музика з пл.; 15.20 Біжучі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 „На що полює жовтий цикий дінго" гутірка для старших д'тей. 16.00 Вчімся говорити; 16.15 Концерт мандоліністів, спів; 16.50 19.50 20.55 Актуальна гутірка; 17.00 „Двадцятиліття червоної армії"; 17.15 В. Мар'яшевський: Смичковий квартет ес-дур: 17.50 Пасерство; 18.00 18.50 Спорт; 18.10 Краї та пісні, попурі з пл.; 18.20 „Хрести на бігуні"; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Образок із пов. Гуцевича: „Заверюха"; 19.20 Жартівливі пісні, хор; 19.35 Самотня молодість, гутірка Старого Доктора; 20.00 „Із 1001-ої оперетки" розр. концерт, сопран, тенор, форт.; у перерві о год. 20.20 Куток гумору; 20.45 Веч. дзвінок; 21.00 Шопенівський концерт; 21.45 Чвертьгодинна поезія; 22.00 Популярний концерт; 22.50 Ост. вістки; 23.00—23.30 Легка музика з пл.

Четвер, 10. березня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Шопен — муз. поранок для гімназій; 11.40 Твори Чайковського, пл.; 12.03 Полудн. авд.; 13.45 Комунікат льв. Хліб. Палати; 13.50 Оперові дуети й терцети, пл.; 14.30 Легка музика з пл.; 14.55 Біржа; 15.00 Фрагм. із пов. І. Ляма „Коронзр у Галичин'", Музика з пл.; 15.25 Біжучі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Гутірка музика з молодою; 16.15 Концерт соліст'в, форт., скр. віол.; 16.50 19.50 Актуальна гутірка; 17.00 Про Мик. Коперника; 17.15 Сальон. орк.; 17.50 Спортовий поралник; 18.10 Як робити закупна; 18.20 Молодь перед мікрофоном; 18.35 Для сільської молоді; 18.40 Листи та програми; 18.50 Спорт; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Театр Уяви: „Пушк'нівський поранок" Яр. Івашкевича; 19.30 Скрипк. рес'таль Евг. Умінської в супр. форт.; 20.00 Розр. концерт; 21.45 Забутий поет — Фр. Новіцький; 22.00 Концерт присв. творам Шимановського, форт., спів; 22.50 Останні вістки; 23.00—23.30 Із співерового альбуму.

Пятниця, 11. березня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Для шкіл: „Мала Еліза"; 11.40 Еспанські пісні Мануеля де Фалі з пл.; 12.03 Полудньова авдиція; 13.45 Суспільна гутірка; 14.30 Легка музика з пл.; 15.00 Фрагм. із пов. І. Ляма „Коронзр у Галичин'", Музика з пл.; 15.20 Біжучі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Зазуля, авд. для дітей; 16.00 Гутірка з хорими; 16.15 Концерт військ. орк.; 16.50 19.50 Актуальна гутірка; 17.00 Із істор'ї суєв. опіки на селі; 17.15 Форт. твори на 4 руки; 17.50 Огляд видань; 18.00 Сніговий комунікат; 18.10 Туристичний інформатор; 18.15 Розр. концерт у вик. сал. трія; 18.30 18.55 Програма на завтра; 18.35 Про львівського краєзнавця-письменника; 18.50 Спорт; 19.00 Театр Уяви „Лис-Мишта" Гетого, у перел. Стаффа; 19.30 Нар. пісні левчицької землі у вик. 8-гол. хору; 20.00 Симф. концерт, орк., скрипка; у перерві коло год. 21.00 Веч. дзвінок, авт. гутірка; 22.50 Ост. вістки; 23.00—23.30 Розр. сальон. музика з пл.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Середа, 9. березня 1938.

БЕРЛІН 20.00 Симф. концерт, 21.30 „Ляботега фантастіка" балет Роґзія; БІЛГОРОД 20.00 Спів. рес'таль, 20.30 21.00 Гумор, 21.30 Нар. пісні; БРЮСЕЛЯ ФР. 21.00 22.00 „В'кторія та її гузар" оп. Абрагама; БУДАПЕШТ 18.30 20.00 Цик. музика, 21.25 Оп. орх.; ВІДЕНЬ 17.25 Спів, 17.50 18.00 Форт., 18.30 Вес. авд., 18.55 19.00 20.00 21.00 22.00 Вечір опер; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.20 Скрипка, 20.15 Лицарські мельодії, 22.30 „Фантазіштюке" на кларн. і форт. Шумана; КОШИЦІ 14.00 18.45 Вістки; ЛЬОНДОН РЕДЖ 21.00 Музика пів. моря — гавайські пісні й танки; МІЛЯНО 21.00 22.00 23.00 „Ля жонґлер де Нотр Дам" оп. Масенета; ПРАГА 15.15 Пісні, 19.25 Легка музика та веселі пісеньки; РАДІО ПАРІ 21.30 Пісні, 21.45 Скрипка, 23.00 23.00 Галевий концерт; РИМ 17.15 Соліст. 19.40 Розр. музика, 21.00 Комедія. 21.35 Форт., СОФІЯ 19.15 20.00 21.00 „Евген Онеґін" оп. Чайковського.

Четвер, 10. березня 1938.

БЕРЛІН 21.10 Танк. музика; БІЛГОРОД 18.15 Нар. п'єси; БУДАПЕШТ 18.30 19.00 Цик. муз., 19.30 20.00 Опера, 21.00 Форт. сонати Доґнанія, 22.05 23.00 Військ. орк.; ВІДЕНЬ 15.15 Казки. 17.20 Сонати на віол і форт., 19.40 20.00 21.00 Віденські мельодії, 21.10 22.00 В'ідомі деякі Гайдинові твори; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Форт., 20.00 21.15 Вечір оп. музики, 22.30 Соната на скр. і віол. Мірш.-Ріґюса; КОШИЦІ 18.00 Голубівка: Шевченко та чеське відродження; ЛІОН 21.30 22.00 23.00 „Кістор і Полюкс" оп. Рамо; МІЛЯНО 17.15 Сопран, бартон, 21.00 22.00 Комед'я, співля сарцика; ПРАГА 17.10 18.00 Муз. авд. для дітей, 19.30 20.00 21.00 „Гелі" оп. Фібіха; РАДІО ПАРІ 18.00 Театр Уяви, 21.30 22.00 23.00 Невідомі Шубертові твори, симф. концерт; РИМ 17.15 Соліст, 21.00 22.00 23.00 „Ля Валь'є" оп. Каталлінія; СТОКГОЛЬМ 18.45 Пісеньки англ. і ам.. 19.30 20.00 Симфонія ч. 3 „Еройка" Бетовена.

Пятниця, 11. березня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Оперетков' мельодії; 20.00 „Гарна пригода" ком. Колнета, 21.00 Розр. концерт; БРЮСЕЛЯ ФР. 21.00 22.00 23.00 „Викрадення зі сераю" оп. Моцарта; БУДАПЕШТ 17.30 18.00 Цик. музика, 20.25 21.00 22.00 „Палатті Губая", концерт оп. орх., хору та солістів; ВІДЕНЬ 15.15 Дулі інструменти, 17.00 Для дітей, 17.35 Сол'сти. 19.25 Вес. муз. авд., 20.00 21.00 22.00 „Ірод і Маріямна" траг. Гебеля, 22.20 23.00 Віденські мельодії; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.15 Дітячі пісні; КОШИЦІ 18.00 „Старі парубки" скеч Аверченка. Нар. переказ „Про грибки" та „Бабці", 18.45 Вістки; МІЛЯНО 17.15 Танц. музика, 21.00 22.00 Муз. комед'я; ПРАГА 12.35 Соліст, 18.40 Квінтет ц-дур Бетовена, 18.25 Соната е-моль Фрамера на скр. і форт., 22.20 Форт. твори Моцарта; РАДІО ПАРІ 18.00 Камер. музика. 21.15 Пісні, 21.30 22.00 Театр Уяви; РИМ 21.00 22.00 Композиторський концерт Р. Штравса.

Радіокутик.

М. РОСТАНД НЕПОЖАДАНИЙ

В Ліль недавно виник конфлікт м'ж представниками радіостанції Радіо-РТТ-Нор та представниками французької державної радіофонії. Предметом спору була змішана радіорозсильнею в Ліль трансмісія слуховища М. Ростана „Імператриця Катерина". Представники цієї округи приказали, що твір Ростана, де за багато говориться про людські пристрасти, не відповідає „родинним бесідам" мешканців цієї частини Франції. Тому вони спочуче домагалися скреслити авдицію із програм радіостанції в Л'ль. В цьому спорі вже не вперше виринає проблема моральности авдицій, що викликують ст'лькн суперечних думок. Якщо суворість осуду є дуже банана у відношенні напр. до двозначних пісенок, яких вартість не можна пояснити високим артистичним рівнем, то така суворість видається небезпечна у в'дношенні до творів, що мають признану високу літературну вартість. Може найкращим розв'язанням цього спірного питання було попередження авдицій осторогою, щоб батьки могли заощадити своїм дітям авдицій, які не відповідають їх вікові.

АМЕРИКАНСЬКІ ТЕЛЕВІЗІЙНІ ГОРОСКОПИ.

У Сполучених Державах Америки телевізія вже існує, та все ще не є вона доступна для поодиноких осіб. Беручи під увагу систему звукової радіофон'ї в Америці, будуччина телевізій є там дуже проблематична. Справа ця вяжеться зі спеціяльними відносинами в Америці. Американці хотять раніш „бачити чи вдасться", а навіть мати повну певність що вдасться, щоб взагалі почати відповідну акцію для організації телевізії. Звукова радіофон'я розвинулася завдяки приватному капіталові, тому зрозуміло, що ці самі чинники цікавляться введенням телев'зії в Америці.

За багато л'т американське населення звикло безплатно користати з радійових програм. Тепер можнаб завести слухачів, щоб вирівняли рахунки при помочі програм оплачуваних рекляновими фірмами, так як це робить рад'о. Одначе тепер все частіше дискутують в Америці потребу ввести „закуплені" авдиції.

Американські спеціялісти перевели вже вступні праці над методами реклями до спеціяльних телевізійних умов. Вони стверджують, що телевізія могла б охопити своїм обсягом вже 65 м'л'онів американського населення, коли б при її розбудові застосували методу зосередження телевізійних уряджень в найбільш заселених містах при помочі перехресних станцій, що працюють на ультракоротких напругах, або при помочі співосьового кабля. Яка це коштовна річ, видно хочаб з того, що за'ст.-лювання кабля, який лучить Ню Йорк з Філядельфією, де в минулому році надавали пробні к'нові картини, коштувало пів м'л'она долярів. Хоча телев'зія в Америці розвивається дуже слабо, то всеж буде вона представлена в найблизчому році на світових торгах в Ню Йорку.

БІРЖА.

Львів, 8 березня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·60 89·15, Доляри американські 5·27·00, 5·24·52 Доляри канад. 5·26·50—5·24·00, Фльорени гол. 295·50—29·385, Франки фр. 17·24 — 16·94, Франки швайцарські 122·62—121·85, Фунти англ. 26·50—26·34, Гульдени данц. 100·25—99·75, Корони ч. 17·50—16·50 Кор. дан. 118·35—117·50 Кор. норв. 135·13—132·15, Корони шв. 136·49—135·50, Ліри італ. 22·00—21·10, Марки фінляндз. 11·72 —11·30, Марки нім. 103·00 — 98·00 Шилінги австр. 90·00—85·00, Тель Авів 26·20 —25·95, Марки нім. срібні 120·00 — 115·00

Акції.

Банк Польський 113·00 Цукор 36·50, Вугель 31·75, 31·50, Ліпкоп 64·50, Можеїв 14·25, Островець 57·00, Старахович I 40·00, 39·00, Габербуш 48·25.

Папери

4 і пів проц. внутр. 66·38, 66·50, 3 інв. 1 ем. 85·75 серія неност. 3 пов. інв. 2 ем 84·50, серія неност. 5. конверс. 70·00 преш. дол. 45·63, 4 конверс 67·63

Тенденція сильніша.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 8. березня 1938 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 3·45 зод.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак. 3·30 зод.
молоко 18—19 сот.
(яйця копа) 3·40—3·45 зод.

Тенденція на всі артикули сильна Попит оживаючий.

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ПОВАЖНА канцелярія провінціональна прийме зараз аплїканта. Зголошення „Касиєр" Адміністрація „Діла". 1-2

РІЖНІ

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, чер'вані, ниркові, проти усування матниці під гарантією виконує відоме УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА, Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2041 36-100

НОВОВІДКРИТА КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ С. Чура, Львів, Лазаря 5. І. п. (бічна Коперника) виконує всілякі кравецькі роботи дешево і солідно. 450 6-6

ДО ДОХОДОВОГО, монопольного підприємства шукає українська фінансова установа меткого спільника-праців'ника (чку) з вкладом до обороту 4—5 тисяч золотих. Зголошення до „Діла" під „Запорука". 559 1-3

ОГОЛОШЕННЯ.

фортепіяни, піяніна

першорядних марок нові й оказійні.
Догідні кредитові умовини.
Новацький
ЛЬВІВ, ПІЛСУДСЬКОГО 17.
Тел. 235-21

МЕБЛІ їдальні, спальні, кабінети, сальони, клюбі, тапчани, матраци і декорації поручає Віденська вирібня столярсько-тапіцерська
ІВАН ОРТНЕР
Львів, Сикстуська 41. Тел. 292-79.
498 3-50

БРИТВИ
найліпші, гарантовані, світових марок продає по найнижчих цінах оказійно фірма
С. ФЕДЕР
ЛЬВІВ Коперника ч. 15 а
„ Сикстуські ч. 7
„ Галицька 1

Присилайте передплату!

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів Ринок 10.

Ч. 52 (14.884). Львів, четвер 10. березня 1938. Oprata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060. Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не вертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБСЯЗІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Як кремлівські лікарі на приказ Ягоди згладили зі світа Горького, його сина, Куйбишева та Менжинського?

ПРИМАРНІ РЕВЕЛЯЦІЇ МОСКОВСЬКОГО ПРОЦЕСУ.

ЩОБ ОХОРОНИТИ ГОРКОГО ВІД ПРИКРОЩІВ... УБИЛИ ЙОГО СИНА.

Вчорашня (вівтіркова) розправа почалася від зізнань кремлівського лікаря **д-ра Левіна.**

Коли Горький вернувся до Москви, Ягода почав ставитися до Левіна дуже прихильно — давав йому закордонні паспорти, робив інші прислуги. Одного дня

Ягода зажадав від Левіна, щоб він згладив зі світу сина Горького, Пешкова,

а то він пе та перебуває в непідхожому товаристві і тим робить прикрости Горкому, якого, як великого письменника, Ягода хотів від тої змори увільнити.

Левін вагався, але коли всесильний Ягода загрозив, що знищить його з родиною, він погодився. В убивстві поміг йому лікар Горкого, Кручков, який

упив Пешкова і перестудив його, викликуючи грипу й запалення легенів.

ЯК ЛІКУЮТЬ НА КРЕМЛІ.

Від коли Левін зробив цей перший злочин, він був у руках Ягоди і мусів його у всьому слухатя. Він приспішив смерть Менжинського, Куйбишева і Горкого, свідомо лікуючи їх зле.

Ягода наказав убити Менжинського, щоб якнайскоріше заняти його місце.

Приказ убити Горкого умотивував Ягода обставиною, що **це приятель Сталіна, якого треба усунути разом із державним і партійним проводом,** щоби приспішити переворот.

Коли йде про **Куйбишева,** то йому Левін — разом із проф. Плетніковим і д-ром Максимовом Ніковом — „поміг умерти" так, що після ангіни не казав йому відпочати; тому хоре серце Куйбишева не витримало.

Горкого спровадили передвчасно з Італії після того, як його окруження хорувало на грипу, тому й він заразився грипою та помер з огляду на поважний вік та злий стан легенів і серця.

Д-р Казаков потвердив зізнання Левіна, додаючи, що

Ягода виразно наказав йому приспішити смерть Менжинського і Куйбишева.

ЯГОДА ПРИЗНАЄТЬСЯ.

На запит прокуратора **Ягода признався, що наказав згладити Куйбишева і Горкого, але на смерть Менжинського і Пешкова не мав ніякого впливу.** Чому у слідстві признався, що наказав убити і тих двох останніх, не зясовує собі того, і не хоче відповісти на питання прокуратора.

З відповідей на запити оборонців (Комодова і Бравне) виходить, що **начальний лікар кремлівського шпиталю д-р Ходоровський знав про злочин д-ра Левіна.** Виявляється, що всі лікарі, які підписали автопсію Орджонікідзе, арештовані; невідома лиш доля д-ра Меца.

ЯГОДА МАВ СТАТИ ГОЛОВОЮ СОВНАРКОМУ СССР.

Особистий секретар Ягоди, Буланов, який зізнавав вечором, ствердив, що

після перевороту Ягода мав стати головою совнаркому, Бухарін, Риков і Томський мали кермувати партією.

Ягода був звязаний з Троцьким і Зіновєвом, тому часто припинював допити проти членів опозиції.

НАМАГАЛИСЬ ОТРУЇТИ ЄЖОВА.

Ягода хотів убити Єжова, бо боявся, що він викриє змову.

Він намагався утруднити допит у справі вбивства Кірова, за яким наглядав Єжов на приказ центр. комітету партії

В літі 1936. р.

Ягода наказав Буланову і Саволайнінсові розпилювати в кабінеті Єжова трутину,

зложену з розтвору ртути в якомусь квасі та якоїсь невідомої речовини, яку дав Ягода. Він побудував **окрему лябораторію, де витворювали трутини для вжитку опозиції.** Буланов брав участь у вбивстві Менжинського і Пешкова.

Опісля зізнавав сам Ягода. Він признався, що змагав до знищення совітського режиму, щоби відбудувати капіталізм.

Підчас партійного зїзду 1934. р. мав вибухнути переворот, підчас якого мали вирешутувати і повбивати партійних провідників. **Шпигунством він не займався,** лише толерував шпигунську діяльність; також не займався тероризмом.

Останній зізнавав секретар Горкого **Кручков,** що признався до замаху на життя письменника.

Англьо-італійські переговори

почнуться у пятницю.

Британський амбасадор у Римі, що недавно вернувся після наради зі своїм урядом у Льондоні, відвідав мін. Чіяна та відбув з ним довшу розмову — мабуть над преліминарями і програмою англьо-італійських переговорів, що почнуться в найближчу пятницю.

БРИТАНСЬКИЙ УРЯД ЗАСПОКОЮЄ ЄГИПТЯН.

Як виходить із комунікату египетського уряду, британський уряд запевнив, що підчас недалеких англьо-італійських переговорів не порушуватимуть ніяких египетських справ, не порозумівшись наперед з египетським урядом.

100 британських военних кораблів бере участь

У МАНЕВРАХ, НАЙБІЛЬШИХ ВІД СВІТОВОЇ ВІЙНИ.

Вчора (вівторок) почались між португальськими берегами й Азорами великі маневри британської фльоти; вони покінчаться 17. ц. м. Бере в них участь атлянтійська ескадра та середземно-морська, за винятком кораблів, що ведуть контролю еспанських вод — разом коло 100 одиниць.

Є це найбільші маневри від кінця світової війни. У них звернуть окрему увагу на вжиття морського летунства і протилетунську оборону.

КОРИСНОЮ ПРИНУКОЮ ДО ОЩАДНОСТИ Є ПРЕМІЯНА ВКЛАДКОВА КНИЖЕЧКА

Кооперативного Банку

„ДНІСТЕР"

у Львові, вул. Руська 20, тел. 280-50,

на яку крім звичайних відсотків можна дістати ще й нагороду за ощадність в сумі 25 до 100 золотих, залежно від висоти постійної місячної вкладки.

Соборним чи бюрократичним шляхом?

(З православних кол.)

До сойму зголосили законопроект про повновласть для президента держави у справі видачі декрету про правний устрій Православної Церкви. Ця вістка надзвичайно схвилювала православних вірних. Затрівожились вони не тому, що закон про правне положення Православної Церкви не буде предметом нарад сойму. Що мав би говорити у православній справі сойм, в якому православні посли це кілька одиниць без впливів та рішального голосу. Трівога православних кругів зродилась із сумніву, чи у формі декрету президента не проголосять статуту про устрій Православної Церкви, який вийшов би з т. зв. мішаної комісії, що складається з 3-ох єрархів Православної Церкви та 3 чи пак 4 урядових достойників. Колиб так сталося, що це означалоб, що Собор Православної Церкви взагалі не збереться та що надії православних на впорядкування справ своєї Церкви підуть цілком намарне. Отже православне громадянство трівожиться: буде чи не буде Собор, що його скликання декларативно заповідав декрет президента з 31. травня 1930 року?!

Цей декрет 1. червня 1930. р. відчитали урочисто по **всіх** православних церквах підчас Служби Божої, а у Варшаві на богослуженні, що його відправляв сам митрополит, були присутні високі достойники на чолі з міністром віроісповідань Червінським. Не менш урочистий був сам зміст того декрету президента: він відкликався до **історичної традиції** та згадував про славетню Пиньску Конгрегацію, що напередодні розподілу Польщі нарешті впорядкувала справу Православної Церкви. Пиньска Конгрегація проголосила була унезалежнення Православної Церкви від Москви, базуючи автокефалію на соборноправности та на національній окремішности українського народу від москалів.

Декрет Президента з 31. травня 1930 р., що начеб хотів зреалізувати у новій Польщі заповіт старої Польщі, викликав був великі надії у православному громадянстві. Спочатку все заповідалось добре. Склали Передсоборне Зібрання, до якого входили: 3 архиереї, 13 священників та 17 світських. Передсоборне Зібрання утворило 6 комісій для підготови праць майбутнього Собору та поділило реферати між всіми майже членами Передсоборного Зібрання. Почали виготовляти реферати. Вони досить швидко були готові.

Але ні Передсоборне Зібрання ні його комісії не встигли вже вислухати зладжених рефератів (крім деяких). Бо попросту не скликали передсоборних комісій. Двох найважніших комісій не скликали ані разу, а всі інші збирались тільки один раз та ледви розпочали вою працю. Як могло це статися?

Річ у тому, що несподівано зявилась т. зв. мішана комісія, у склад якої — як вище зазначено — ввійшли й польські державні достойники, спершу на паритетній основі, потім навіть

у більшости. І ця мішана комісія заступила собою Передсоборне Зібрання, дарма, що декрет Президента про нову мішану комісію не згадував ані словом. Отже Собор Православної Церкви почали підготовляти не тільки **православні архиереї**, але й **світські римо-католики**, річ, здається, небувала ніде у цілому світі. Підготова до Собору пішла шляхом акуратно протилежним до напрямку соборноправности, а згадка у декреті президента з 31. травня 1931. р. про Пинську Конгрегацію в обличчі дійсности подобала щораз більше на якесь непорозуміння. Така була дотеперішня історія Собору.

Нічого дивного, що вона могла викликати острах у православному громадянстві, що дотеперішне нехтування Передсоборного Зібрання буде ступенуватись аж до тої границі, що у формі декрету президента оголосять статут Православної Церкви, що його саме виготовила згадана мішана комісія.

Острах, що Собору вже взагалі не скличуть, має підставу ще й у тих вістках, які вже раніше поміщувала преса. „Діло" своєчасно зареєструвало уступ з промови румунського патріярха Мирона (нинішнього премієра), якою він витав митрополита Діонизія, де був виразний натяк на декрет, яким уведовзі обдарує польський уряд свою Православну Церкву. У „Ділі" теж писалось і про те, що справу скликання Собору обговорював Св. Синод на своєму останньому засіданні та що тоді тільки 2 архиепископи, — волинський Олексій та виленський Теодозій, — висловились за скликанням Собору, а 3 члени Св. Синоду — митрополит Діонизій, поліський архиепископ Олександер та гродненський епископ Сава — висловили думку, що статут про Православну Церкву „може вийти" й у формі декрету Президента.

Таке становище більшости Св. Синоду хіба не дуже здивує православних українців. Адже православні архипастирі в Польщі — чужі для своєї пастви душею та відчуваннями. Їх не тільки ніщо не вяже з українською чи пак білоруською землею, але навпаки, — як російські патріоти вони знають, що зможуть прислужитися **російській** ідеї таким робом, коли далі збережуть своє самовладство у церковному устрою. У додатку це люди, що хотіліб задержати назавжди систему **безбудже**т**ової та безконтрольної господа**р**ки церковним майном.** Тому більшість нинішніх православних епископів ворожо ставиться до засади соборноправности у церковному устрою, дарма, що соборноправність це душа православного світогляду та найбільш його характеристична риса.

На жаль, цього не розуміють міродайні рівальні польські чинники, які виховані у католицькому світогляді та призвичаєні до впорядкованих відносин, питомих католицькій Церкві, не всилі відчути тих питоменностей православія, що ними дорожать православні. І тому навіть заповіт передрозподільної Польщі, що знайшов свій ідеольогічний вислів у Пинській Конгрегації, не може знайти повного зрозуміння у керманичів сучасної політики супроти Православної Церкви. Цим пояснюється, чому сучасна історія скликання Собору така не подібна до історії Пинської Конгрегації та чому сьогодні православні українці у Польщі глибоко схвильовані та затрівожені, що статут Православної Церкви може побачити світ без участи та при знехтуванні Собору. К. В.

Драма Франції.

(Лист з Парижа.)

Минулий тиждень, чи краще сказати минулий політичний тиждень, був одним з найбільш бурхливих за минулих 20 років і фахівці міжнароньої політики слушно завважують, що у ньому сталося більше вирішних подій, ніж за цілий час абісинської та еспанської війни. Головними етапами цього історичного тижня були: зустріч канцлерів німецького й австрійського, їхні промови в парляментах, димісія Ідена та заповідження недалеких відвідин Гітлера й Галіфакса в Римі.

Всі сказали своє слово і слово лишалося за Францією, яка мала його сказати за час великих дебат у парляменті, які щойно скінчилися. А саме вона мала сказати, чи продовжує совітофільську політику „людового фронту", чи змінить її залежно від світових політичних змін. Ці, так довго очікувані дебати, які тривали день і ніч, показали на здивування цілого політичного світу, що сектарство та зарозумілість сучасного французького політика не знають меж та що ховати голову в піску на взір струся — це одинока метода, що її визнає той французький політик. Як відомо, загальну політику уряду цілком апробовано, отже санкції проти Італії, розрив з Німеччиною, розходження з Англією та зближення зі Совітами. Правда, про це виразно не говорилося, але слова лишаються словами, а практика практикою. Отже, коли міністр закордонних справ, Дельбос, заявив у своїй промові, що політика Англії лишилась незмінною, тимчасом усім відомо, що вона змінилась на 180 ступнів, то парлямент привитав ці його слова справжньою овацією. Ще дальше пішов Поль Рейно, говорячи про непереможну силу совітської армії. „Нам кажуть — заявив він при оплесках цілої салі — „що ця армія слаба, але чомуж тоді вона помагає так успішно червоним в Еспанії?" Очевидно, кожний підхорунжий міг би зясувати зарозумілому послові, що совітська допомога в Еспанії не є навіть тисячною частиною того, що необхідно, щоб витримати будь-яку війну на місці. Але, як кажуть, нема більш легковірних, як ті, що хочуть бути обдуреними; і всі присутні військові, маршали та генерали, приняли той дитячий аргумент якслід. Правда, годі сказати, що не було голосів більш тверезих. Колишній премієр, Фляйден, виступив з великою громовою цілком протилежного напрямку, закликаючи пожертвувати партійні та демократичні засади для патріотизму та батьківщини. Але з одного боку Фляйден не має ніяких даних на вождя, з другого боку запропонована ним політика зближення з Італією та безпосередніх розмов з Німеччиною вимагала таких радикальних змін у провідній групі, що його голос залишився „вопіющим у пустині", і по закінченні дебат політику уряду ухвалено незвичайною ще більшістю 439-ох голосів проти 2-ох.

ЗАПАМЯТАЙ
ДВА СЛОВА
„МИЛА-ЦЕНТРОСОЮЗ"

Французька преса приняла це голосування більше ніж стримано. Лиш органи крайної лівиці писали про перемогу — решта обмежилась натяком на „національне обеднання", і з цього сумнівного обеднання не витягає ніяких рожевих висновків. Але фактично це „обеднання" ховає в собі глибоку історичну драму, і не виключено, що майбутні історики назвуть це історичне голосування „тестімоніюм навпертаіс". Факт, що більшість послів так званих національних груп голосувала за довірям політиці уряду, політиці, яка наразила Францію на безнадійну ізоляцію, доказує, що в сучасній Франції нема людей волі та чину, та що система введена Тієром та Гамбеттою програла націю аж до кости. Це голосування доказало, що сучасна Франція живе з решток свого морального капіталу, придбаного працею попередніх поколінь та що вона находиться на схилі своєї міжнародньої карієри — як то було в свій час з Італією, Еспанією і на наших очах з Росією, що з огляду на недостачу внутрішніх творчих сил відразу пірнула в безодню большевизму.

М. Тростянський.

Хроніка Совітської України.

НОВЕ ПРО ШЕВЧЕНКА.

До київського будинку-музею Т. Г. Шевченка надійшли цікаві документальні матеріяли про перевіз труни з тілом Шевченка з Петербурга на Україну.

Як відомо, за постановою Петербурської Української Громади цю труну супроводили молоді друзі поета: Олександер Лазаревський та Григорій Честахівський. З Петербурга до Москви вони везли труну залізницею, з Москви до Києва кіньми, з Києва до Канева пароплавом.

Малер Честахівський зробив підчас цієї подорожі низку цікавих етюдів, головним чином груп селян, що зустрічали сумний поїзд. Особливо добре вийшла група селян, що чекала на березі Дніпра прибуття тіла пароплавом.

Ці етюди свого часу були у приватній власности, потім перейшли до музеїв. Тепер їх і передали до київського будинку-музею Шевченка, на колишній Козиці.

ЗА ВБИВСТВО КОМСОМОЛЬЦЯ.

У Глухові виїздна сесія Чернигівського обласного суду розглянула справу про вбивство комсомольця Соломеного. Соломений прилюдно обвинувачував Федора Юрченка у крадіжах, звязках з ворогами, тощо. Незабаром після цього знайшли Соломеного вбитим. Притягнули до відповідальности Федора Юрченка, його сина та родичів, на суді ствердили „контрреволюційне минуле" підсудних. Зрозуміло, вирок суду — розстріл та заслання до далеких таборів на десять років.

НОВИЙ РЕЖИСЕР НА СОВІТСЬКІЙ УКРАЇНІ „ТОВАРИШ НІКІТА СЕРГІЄВІЧ ХРУЩОВ" ПРАЦЮЄ..

Московський спікер радіостації оголошує: з приводу сто перших роковин смерти Пушкіна трудящі совітської України (не трудящі СССР, не трудящі союзних республик, ні, тільки України!) урочисто святкують цей ювилей.

Московський спікер оголошує: з приводу 125-річчя народин російського композитора Даргомижського трудящі совітської України (не трудящі СССР, не трудящі союзних республик, ні; тільки України) урочисто святкують цей ювилей.

Московський спікер оголошує: з приводу роковин смерти Орджонікідзе Академія Наук УССР улаштувала урочисту виставу.

Читаємо вже в українській совітській пресі, що київський оперовий театр підготовляє оперу грузинського совітського композитора Палеашвілі „Даїсі" (український переклад лібретта Миколи Бажана), написану на підставі матеріялів грузинського фольклору. Роблять це, щоб познайомити трудящі маси української столиці з культурними досягненнями братерської совітської Грузії.

Ніхто не буде заперечувати геніяльности Пушкіна, може трохи інше питання про талановитість Даргомижського, але чому не пригадати його едину оперу „Русалку" та декілька романсів?!.. Чому справді не ознайомлювати Київ з красою грузинського фольклору?!.. Та чи тільки не виникне у цих самих українських трудящих, зрозуміло не запитання, ні, але думка:

— А чому саме не святкуємо ми ювилеїв своїх поетів, своїх композиторів, а їх же чимало було на Україні?! Чому не знайомитись нам з красою власного українського фольклору? Невже мусимо обмежовуватися тільки двома українськими операми „Наталкою Полтавкою" та „Запорожцем за Дунаєм"? Невже не маємо інших?!..

Може і відповідь на це німе запитання знайдеться у „трудящих Совітської України"

І ще маленька риска до цього всього:

За програмою народнього комісаріяту освіти УССР в 8-ій, 9-тій та 10-тій клясах середніх шкіл треба вести літературне читання окремих зразків клясичної і сучасної української літератури, треба... але ніхто не веде, бо нема й досі підручників до цього.

Колиж придивимося до життя цих „трудящих", то побачимо, що, так, справді, співають вони пісень про „Вождя народів", про „Сталінську конституцію", але співають і старих пісень; що як гриби по дощі ростуть тепер по колгоспах драматичні гуртки, які виставляють не „братерські російські" песи, не нові совітські, а таки старе, але своє „Мартина Борулю", „Безталанну", „Дай серцеві волю — заведе у неволю", тощо.

НОВІ ПАМЯТНИКИ У ПОЛТАВІ.

Цього року Полтава збагачується на памятники письменникам Короленкові, Іванові Котляревському та Панасові Мирному.

НОВІ КНИЖКИ.

До XX-их роковин червоної армії та військово-морської фльоти державне видавництво України випускає збірник під назвою „Непоборна" з поезіями Тичини, Сосюри, Малишка та інших поетів. Видають книжку Лільїна „Над Збручем" і збірку поезій Рильського „Україна". Надійшли в продаж також книжки „Шлях на Київ" Скляренка і „Присяга вірних" Дмитерка.

Л.

КУПУЙТЕ КНИЖКИ ВИДАВНИЦТВА „ДІЛО"!

ТАРАС КУЛЬЧИЦЬКИЙ.

В VII-ому виділі.

Я бачив її щоденно, переходячи попри VII-ий виділ магістрату. Стояла сперта на одвірок, опустивши сумні очі вдолину, де блистіла до денного світла вивосковжена долівка. Вижидала своєї черги. А побіч неї, тримаючись її витертої спідничини, стояв спокійно малий хлопчик, кидаючи цікаво меткими очима по кімнаті.

Це було таке звичайне тут — під тими дверима, де сотні всяких дітей зі засумованими мамами дожидають своєї черги. Та молода дівчина, що сумна стояла біля одвірка, була якась інша. І тому зацікавила мене.

Мешкала вона в робітничій дільниці, в останніх дверях довгого, понурого подвіря. Кімната її була вузька та незвичайно темна. Вікна тільки що в дверях.

— Темне помешкання маєте, пані Химкова, говорили до неї знайомі.

— Не тільки темне, але і дороге. Двацять золотих це тріш. А скажи власникові дому, щоб обнижив то він: „Не подобається вам — виправляйтеся". Падлюка.

Похитували головами.

— Але, якби не дитина, я не мучилась би. Світ великий — говорила, задумавшись, якби сама до себе.

Струшувала думки, що приємними образами розсідалися в голові та дальше бралась до праці. Починала співати модну пісеньку.

А люди дивувались. Якась чудна та Химкова. Нарікає на життя, а прецінь чоловік її працює та й не зле заробляє, як будівельний наглядач. А як він елегантно вбраний!

— Він мусить не давати їй грошей — говорила вілзлива сусідка до немеши цікавої сусідки.

— Напевно! Дивіться, як сам гарно прибраний, а їй не дає навіть тільки, щоб могла добре зісти. Порядний панок!

Тимчасом переходили дні, наповняючи мале, заболочене подвірячко безупинним гамором.

— Знаєте, Степанова, та вона з ним здається шлюбу не брала. Нині була тут його перша жінка. Ох, як геньбила його. Сама елегантна, у футрі — говорила сторожиха до своєї сусідки.

— Я так і думала. Певно навірники. Тому в них ні любови, ні згоди. Нема що й дивуватись.

— А він то передше був управителем хвабрики. Добре заробляв. Та через жінку стратив цю посаду.

— Дивіться. Такий мурло і покинув жінку. Як іде, виглядає такий невинний, такий немовля, мов найпорядніший. Так то, так — цмокала язиком Степанова, поки її не прикликав чоловік, щоб ладила вечерю.

Для Химкової приходили щораз гірші дні. Люди від сплітки почали ставитись до неї неприхильно, родичі відцурались її вже давніше, говоришок не мала...

Одне, що її тішило — це Юрчик. Хоча й набиткує ввесь день, і нераз треба пошпути його, то всеж миліше з ним у цім темнім закутку. І праця йде скоріше і день не тягнеться так довго.

Та лише в хату ввійде Химка і все обертається горонїж. І з їжі невдоволений і за непорядок у мешканні вилає.

А як тут все добре зробити молодій ще й не двацятьлітній дівчині, яка мусить зварити і попрятати і дитини доглянути?

— Та чейже не розірвусь, Фуфа. Сам бачиш, що не можу дати собі ради. Дитина...

І все зводилося до дитини.

Дитина була завадою в їх житті. Тому Химкова рішила старатись, щоб приняли її до захисту. Там і опіка відповідна і вивчиться дитина чогось. Та до захисту трудно дістатись. Даремно вистоювала щоденно годинами в VII-ому виділі, даремно просила крізь плач начальника, щоб полагодив її прохання.

— Нема місця. Всюди повно. Не можемо нічого порадити — відповідав сухо незворушливий начальник.

Тимчасом Юрчик, якому шкодила невідповідна, вогка кімната, захорував. Віддали його до лічниці.

Тоді дещо розв'язались руки Анні Химковій. Вона манікюристка найшла собі місце у стрижія та почала працювати. Заробляла непогано. А до дому приходила лише на ніч. Та Химка не дорікав їй.

— Видиш, Анка, тепер нам несогірше. Я зароблю та ти заробиш; можемо свобідніше жити.

— Так, так! Але це лише перехідний час. Дитина не лежатиме вічно в лічниці. А тоді знов, як передше — говорила сумно Анка.

Химка не відповідав. Обоє задумались. І хоч не говорили цього голосно, то таки думали про те, якби це було, якби так дитина нараз...

А проте обоє любили Юрчика. Відвідували його часто в лічниці та приносили йому солодощів. Щож порадити, як такі тяжкі часи! Химка не може заробити аж тільки, щоб собі догодити й жінку утримати, ще й виховувати ди-

Нова волинська радіовисильня матиме постійні українські авдиції.

Варшава, 8. березня.

В технічних варстатах „Польського Радія" на Мокотові у Варшаві викінчують будову машин та апаратур для нових радіопосилень, що незадовго будуть змонтовані в Барановичах і Луцьку.

Будова луцької радіовисильні треватиме до кінця ц. р. Електричною струєю забезпечуватимуть її Ківерці, а надавальна сила її буде 50 кільоватів.

Детекторний простір (цей тип радіоприймача на Волині найпопулярніший) нової радіовисильні обійме цілу Волинь, південне Полісся, на заході частину Холмщини, на південь лінію Рави Руської, Жовкви, Тернополя і Збаража, на сході перейде совітський кордон, себто разом обійме 57.500 кв. кільометрів.

Як довідуємося, програма волинського радія матиме постійні українські авдиції, спрямовані в першу чергу проти ворожої пропаґанди закордонних стацій.

Побажатиб тільки, щоб спеціяльна комісія П. Р., яка розглядає справу майбутної волинської радіопрограми, не забула, що українці на Волині — це величезна більшість населення.

Гром.

ПОСЕЗОНОВА ВИПРОДАЖ
ПЛАЩІВ і РАҐЛЯНІВ
ШАПІРА вул. Личаківська ч. 1.

В обороні Церкви та її Голови.

ЗА МИТРОПОЛИТОМ АНДРЕЄМ СТОЇТЬ ЦІЛИЙ НАРІД.

В Улашківцях та Заболотівці, чортківського повіту, відправили Богослуження в наміренні Митрополита Андрея. З цієї нагоди вислано на шпиталь ім. Митр. Шептицького 7.60 зол.

Громадяни обох сіл, зорганізовані в українських товариствах, відбули в домівках читалень „Просвіти" 14-го лютого ц. р. довірочні наради і вислали до Ексц. Митрополита письма, в яких заявляють свою солідарність із всенароднім протестом проти виступу посла Войцеховського і стверджують, що і такі виступи і всяка інша ворожа злоба безсильні супроти Авторитету Митрополита Андрея, за яким стоїть цілий український нарід.

ЗАЯВА ГРОМАДЯН ВІКНА.

Українці села Вікно, скалатського повіту, запротестували 27-го лютого ц. р. проти виступу посла Войцеховського у варшавському соймі і вислали до Ексц. Митрополита письмо з заявою відданости та любови. Письмо підписало 664 громадяни.

Останній епігон байронізму.

(ГАБРІЄЛЄ Д'АНУНЦІО)

Рік 1915-тий — весна.

Австрійський уряд робить, що зможе, щоб затримати другого члена потрійного союзу, Італію, при невтральности, а тодішний італійський премієр Джіолітті, великий австрофіл, відбиває по геройськи від парляменту буруни інтервенціонізму. Емісар нашого „Союзу визволення України" в Римі, таксамо емісар посла М. Василька присилають все песимістичні вісти з італійського кулькіну, та покищо урядова преса, яку наша організація дістає у вирізках, не дає приводу до повного песимізму. Та приходить місяць травень і „Корієре дела Сера" приносить текст велитенської, вогненної промови Д'Анунція у Кварто, де поет взиває нарід до війни з Австрією, щоб врешті змити пляму „Італії іредента", зєднати останки італійської землі з материком. За цим маємо тріюмфальний вихід поета на Капітоль, при супроводі бойових фанфар. Центральні держави, в першу чергу Австрія, мають іще один боєвий фронт.

Скільки театральности на перший погляд, було в тому діянні Д'Анунція! Виніжнілий поет жіночих будуарів, співець рафінованої еротичної змисловости, а з другого боку парнасист і ентузіястичний звеличник естетизму життя, „arbiter elegantiarum" — і боєві сурми... Хто тоді не насміхався з Д'Анунція і короля, якого він просто зневолив до війни, скільки то карикатур на „гротескових войовників" ми тоді не оглядали!

А потім прийшли славні „метеорольогічні звідомлення" генералісіма Кадорни з боєвого фронту і вияви спочуття для Італії, якій загрожувала смерть.

І хто був би догадався, що колись прийде Піяве і цілковита перемога Д'Анунція, та що довгий час італійці будуть паношитися у Відні? Хто не пророчив, що Д'Анунція юрба в Римі скине з Тарпейської скелі, або зготовить йому долю колишнього народнього трибуна Колі ді Рієнці, якого саджею вимащена статуя стоїть на Капітолю?

Та нам довелося ще раз пересвідчитися, що захоплення святою справою доконує чуда. Та самого захоплення мало. Треба додати до нього привабливий приклад. Д'Анунціо обелнав не і те. Він від перших днів війни пішов укупі з військом на бій, і то вибрав найнебезпечнішу форму бою, війну в повітрі.

Читайте його твір „Ноттурно", читайте опис одчаю цього колишнього любимця жіночих будуарів, коли він впевнився, що йому загрожує втрата ока, яке він приніс на жертву рідній Італії!

І хто тепер насмілився глузувати собі з актора, автора такого твору, як „Насолода"? Те, що великий Джосуе Кардуччі вимріяв великий Д'Анунціо здійснював. Останній епігон байронізму, романтик, який свою мрію умів перемінити в діло. І умів виждати, аж мрія справді втілиться в дійсність.

Та тут не кінчиться роля Д'Анунція.

Коли уряд, бачучи виснаженість народу, не має сили довести подвиг до краю, протиставляючи свою волю волі Антанти, яка не мала охоти якслід заплатити своєму союзникові за його надлюдські зусилля, Д'Анунціо діє на власну руку. Він ще раз приймає на себе ролю романтика у стилі Байрона, творить свою армію „ардітів" і займає Фіюме та Дальмацію, творить свою „Фіюманську Республіку". Протиставляє свій романтизм волі італійського уряду і всесильної „Ради амбасадорів". І виграє. Дає Італії нові територіяльні здобутки, а саме відходить на бік, замикається у своїй тихій віллі над озером Гарда, де вмирає як тріюмфатор, у свідомости, що його імя запише історія Італії поруч імені Гарібальдія.

Для нас, українців, постать Д'Анунція цінна не тільки з огляду на цей воєнний порив. Нам годиться при цій нагоді нагадати, що імя Д'Анунція могло записатися також в історії нашої визвольної боротьби. А чому воно не сталося, цьому винною є мабуть наша нездарність.

В 1920-му р. на весну з Фіюме приїхав до Риму один зі старшин Д'Анунція і запропонував мені, як представникові уряду У. Н. Р. допомогу Д'Анунція, який боячися, щоби безділля його війська не спричинило занепаду його боєздатности мав охоту від сторони Чорного Моря заатакувати большевиків, дати роботу рукам „ардітів". (Участь Байрона у визвольній боротьбі греків). Ішло тільки про порозуміння з українським урядом і його згоду.

Та даремно я тоді їздив з Риму до Відня і звідси через декого з членів уряду, що вже перебував у Тарнові, закликав до акції в цьому напрямі. В Тарнові нагадали собі Д'Анунція десь аж по році, тоді, як він уже був без армії і спочивав у Гардоне.

Так і не довелося великому романтикові вплести ще один листок, листок із запашних степів України, у вінок своєї слави.

А шкода!

П. Кармаиський.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Ч. 44. Четвер. 8. березня (25. лютого) 1888.

„ТЕПЕРІШНЄ ПОЛОЖЕННЯ В ЄВРОПІ".

У передовій статті під цим наголовком „Діло" писало:

„Дивлячись оком спокійного глядача на все те, що діється нині в Европі, мимоволі приходимо до висновку, що тепер відбувається між народами Европи той процес, котрого наслідком може бути лише нова переміна під політичним, економічним та культурним оглядом. Куди не глянемо — всюди боротьба. Тут борються нарід за своє істнування, там ведеться боротьба за політичну перевагу, деінде видно боротьбу релігійних принципів з фільософічними, а в цілій майже Европі йде завзята соціяльна й економічна боротьба. Словом сказати, всюди слідний замічна боротьба. Словом сказати, всюди слідний загальний розстрій, що вкінці мусить довести до такого стану річей, якого остаточним наслідком може бути тільки переміна теперішніх відносин, бо тільки тоді уступить все те, що сьогодні є підставою загальних розстроїв. Відома річ, що не можна наперед означити, коли має настати така зміна, але що йде до цього, це чує кожний, що слідкує за розвитком людськости так само, як той, що привик слідкувати за змінами в природі. Що ми переживаємо тепер критичну пору в розвитку народів Европи, не дасться заперечити".

„ЦЕ ЗНАЧИТЬ: ОБМАНЮВАТИ СЕБЕ І ДРУГИХ".

Петербурський польський часопис „Край" виступив при одній нагоді проти тих галицьких поляків, які думали розвязати українську проблему засадою „gente rutenus, natione polonus". Цей виступ дуже не подобався „Дзєннікові Польскому", який писав:

„Справді сором, що знайшовся польський часопис, який назвав „дикою" програму, згідно з якою русин, що любить і плекає свою народність, не повинен забути, що його історично і силою фактів лучить з поляком".

На це „Край" відповів:

„Оце раз полемічне крутійство! Наш дописувач протестував проти маскарадної політики, яка назвала називати „правдівими" русинами тих, що як Зибликевич, Добрянський, Костецький, не мали з Русю, крім ролу, нічого спільного: по руськи не писали, по руськи не думали, не брали ніякої участи в руському житті, і яких ніякий русин не признавав за своїх. Думали, що цією дорогою і при допомозі такої тактики дасться полагодити справу буття й будучини 2 і пів мілїонового народу (руського в Галичині), — це значить: обманювати себе і других..."

В. ШАНОВНИХ АВТОРІВ І ДОПИСУВАЧІВ просимо завжди памятати, що рукописи треба писати тільки на одній сторінці, чітко й виразно, залишати між рядками відступ (т. зв. інтерлінію) і вживати паперу, на якому чорнило не заливає. Рукописи, що не відповідають цим вимогам, Редакція може використати тільки з трудом.

тину. Анка ще молода і від забави не відмовилась би. А як давно не була вона в кіні!

Вечорі були погідні, так і манили жити. Химки ходили одного вечора до кіна, іншого до театру чи на прохід.

А під неділю вибрались навіть на забаву. Та цей свобідний час тривав не довго. Дитина видоровіла та прислали її назад до дому. Химкова мусіла покинути працю, та поратися коло дитини.

— І що буде з Юрчиком? Чи не можна взагалі примістити його денебудь у захисті? — сказав одного вечора Химка.

— Бачиш, що не можна. Ходжу до магістрату і надармо. Якби сирота, то скоріше, а так...

— Ти там не кажи, що маєш чоловіка. Ось бідна дівчина, впала жертвою, а тепер ніде пристановища, ні звідки помочі. Та мусять чейже вглянутись.

— Спробую.

Та це нінащо здалось. Прийшла контроля, побачила, що дитина ще мешкає під дахом і має сяку-таку опіку, та залишила її дома.

— І кажіть, пані Степанова, що мені робити — жалілась Анка до сусідки. Дитини не хочуть приняти, „він" мені докучає. Що мені робити?

— Так, так. Бідному завше вітер у вочі. Де то таким, як ми, правди знаходити. Гинь, чоловіче, коли ти бідний!

— А можеб ви, пані Химкова, дали дитину до родичів. Їм не-зле ведеться — радила зїдливо сусідка.

— Шкода й мови. Ще мама... можеб що помогла. Та батько не хоче мене й знати. „Не хотіла мене слухати, має — говорить — нехай само радить собі, як і тоді" — говорила крізь сльози Анка.

(Докінчення буде).

З життя української кольонії в Шанґаю.

ЖАЛІБНА АКАДЕМІЯ В РОКОВИНИ БАЗАРУ.

Військові події в околицях Шанґаю і в самому місті не могли не відбитись і на житті та праці шанґайської „Української Громади". Громада не могла, як це робила до цього часу, відсвяткувати роковин смерти гетьмана Івана Мазепи, що припадають на день 2-го вересня, бо у звязку з воєнним станом були заборонені всякі сходини. Управа Громади відбула тільки у ці роковини урочисте засідання.

Як тільки воєнні операції відсунулися від Шанґаю, „Українська Громада" у дні 22-го листопада 1937 р. гідно вшанувала жалібною академією память 359 лицарів, що згинули геройською смертю під Базаром. Академію, на якій зібралося численне громадянство, відкрив промовою голова Громади М. Квашенко. Секретар Громади І. Г. Сніжний змалював у рефераті часи наших визвольних змагань під проводом Головного Отамана Симона Петлюри. Після того голова М. Квашенко говорив про часи Мазепи та Петлюри, порівнював еміграції, що прийшли після виступів їх обох та підкреслював подібність метод тодішньої і теперішньої Москви в боротьбі з українським визвольним рухом.

УКРАЇНЦІ НА ЗАРОБІТКАХ.

Наприкінці місяця серпня минулого року японська армія окупувала північну частину міжнародньої дільниці Шанґаю. Кілька тижнів цю дільницю бомбардували з повітря та моря, наслідок чого багато будинків перемінилося в румовища. Коли ж фронт від перших днів вересня посунувся далі, до цієї частини міжнародньої дільниці не було доступу, бо там були розташувалися відділи японської армії. Це дуже шкодило торговлі, бо саме в цій частині міжнародньої дільниці містяться склади всього краму, який з усіх частин світу імпортують до Шанґаю. Тому дипльоматичні представники таких держав, як Англія, Німеччина, Злучені Держави, Франція та інші звертались до японських чинників, щоб вони дали змогу фірмам вивезти товар зі складів. Японське командування дало на це свою згоду, але під умовою, що при вивозі товарів будуть заняті тільки европейці; китайці, навіть як шофери чи робітники не мали права вступу до цієї дільниці.

Ясно, що в такому положенні фірми вербували робітників з еміґрантів. Тому, що не було конкуренції платня робітників, як на місцеві відносини, була досить висока, бо коло 5 місцевих долярів, тобто півтора американського доляра. При цій праці знайшло заробіток майже три четвертини української кольонії в Шанґаю. Якийсь час була навіть українська „артіль", щоправда незвязана ніякою організаційною умовою, але з тенденцією відокремитися від москалів. Це вдалося українцям особливо в місяцях жовтні та листопалі, коли одному з земляків удалося дістати роботу у двох більших німецьких фірмах. Треба відмітити незвичайний лад та здисциплінованість української групи, особливож те, що всі робітники вживали постійно української мови, яку мусіли розуміти й ті москалі, що їх через брак своїх, довелося брати до роботи.

Це безумовно відрадне явище, оця національна свідомість наших еміґрантів, що умисно відокремлюються від москалів уживаючи своєї рідної мови, та ладом, здисциплінованістю та культурною поведінкою (серед українських робітників не чути було відомих московських лайок) приносять на чужині честь українському імені.

З природи і життя.

Сьогоднішнє покоління.

Вже від 20 літ лікарі з краю і чужини помічали, що пересічний ріст і вага шкільних дітей збільшилися в подивугідний спосіб. Досліди переведені в Ляйпцігу на дітях, що кінчають вселюдну школу, виказали, що різниця між ростом і вагою передвоєнних дітей і сьогоднішніх доходить у хлопців пересічно до 8,9 цм. і 8 кг., а в дівчат до 11,6 цм. і 11 кг.

Зміни в розвою полягають тут не тільки на збільшенні росту й ваги, але також на глибших перемінах самого ходу розвою молоді. Ростом, вагою, тілесною зрілістю (поява періоду в дівчат), діти, що тепер кінчають вселюдні школи, відповідають в порівнянні з передвоєнними часами дітям на півтора до двох років старшим.

Численні помічення вказують також, що значний відсоток сьогоднішніх дітей зачинає самостійно ходити вже перед кінцем першого року життя, що давніше було доволі рідким явищем. Також перше та друге виколювання зубів відбувається в нинішнього покоління значно вчасніше; сталі зуби виростають тепер пересічно на пів року скоріше, ніж у передвоєнних дітей. Також мутація голосу відбувається вже в молодших дітей. Далі, діти, що вступають до народньої школи вчасніше умово розвиваються.

Причини скорішого розвою.

Лікар Кох з Ляйпцігу застановляючися над причинами цього характеристичного явища, звязує приспішення тілесно-умового розвою дітей з нинішніх часів з більшою кількістю вітамін в їжі сьогоднішніх дітей. Давніша пожива була, правда, достатня щодо числа кальорій (себто відживчих одиниць), але мала замало вітамін, головно зростової вітаміни Д (як також А). Тимто давніше бувало так багато випадків легкої, а то й тяжкої кривухи (рахітіс, англійська хороба дітей).

В останніх 25 літах кількість тої дитячої хороби значно зменшилася, до того ступня, що навіть у клініках рідко оглядають тепер випадки тяжкої кривухи. Так напр. скривлення хребетного стовпа, яке давніше так часто обсервували шкільні лікарі. Навіть лекші форми скривлення хребетного стовпа або скривлення долішніх кінчин тепер доволі рідкі.

Лікарі думають, що ця поправа здоровля і рідкість кривухи в сьогоднішніх дітей є наслідком того, що нинішні діти їдять більше вітаміни Д. Все одно, чи вони їдять її в городовині, всяких молошних перетворах, траві чи штучних препаратах тої вітаміни. Врешті нинішня дітвора і молодь перебуває більше на сонці, що є наслідком великого розвитку спортів.

Досліди стверджують також, що вітаміна Д повстає просто в людській шкірі під впливом соняшних промінів.

Сама вітаміна Д повстає з товщеватого тіла т. зв. ергостерини (яка є і в шкірі людини) — насвітленої позафіолетними промінями, яких так багато у соняшних промінях.

До того цілющого діяння віт. Д причинюється вплив віт. А, якої багато в деяких овочах напр. помідорах; вона має теж додатній вплив на скоріший ріст і збільшення ваги дорослу.

У звязку з цим явищем виринає питання, чи збільшення росту і ваги дітей є додатнім явищем для життя нинішнього покоління. Це покаже щойно їх дальше життя.

УКРАЇНСЬКА ЩАДНИЦЯ В ПЕРЕМИШЛІ
ЄДИНА
Українська Каса Ощадности
з правом пупілярности веде банкові чинности.
Чекове конто ч.144.755.

Голуби на службі людини.

При всьому великому розвитку комунікаційних засобів і способів порозуміння на віддаль як телефон, телеграф без дроту, радіо і т. д. людина користується ще й нині голубами до скорої передачі вісток. Людина використовує тут той інстинкт голуба, який так подивляємо, а саме, що голуб навіть з великої віддалі вертається до свого голубника, находячи в подивугідний спосіб дорогу до нього.

При тому голуби є дуже скорим посередником для передачі всяких вісток, як про це свідчить такий приклад.

Недавно прибув до Ню-Йорку з Европи великий пасажирський корабель, де було кілька славних осіб. Ледви корабель причалив до пристані, на поміст вдерлися хлопчаки-розносники часописів і розпродували найновіше число місцевого щоденника, де були поміщені м. ін. фотографічні знимки кількох визначних пасажирів корабля, зроблені на тім кораблі. Це сталося в той спосіб, що кліші знимок переслали з корабля до бюр редакції голубом, який прибув там надовго перед кораблем.

Голуби в Японії.

Спеціяльно багато вживають тепер голубів в Японії, і то поголовно на службі японської преси.

Японія займає щодо числа голубів перше місце у світі. З 80.000 витресованих голубів 20.000 є на службі війська, решта служить поліції, пресі, рибалкам, годівникам перел, сільським лікарям та іншим аматорам. Головно японська преса користується голубами; ось напр. одна лише редакція „Токіо Асагі Шімбун" має 300 почтових голубів.

Голуб у господарстві.

Велику прислугу віддають почтові голуби рибалкам. Вони забирають голубів зі собою, щоб при їх помочі повідомити товаришів на березі чи натрапили на лави риб, коли повернуться і який везуть вантаж.

Багато рибалок, що пливуть суднами, на яких нема радієвої стації, завдячує свій ратунок голубам, що стають тоді єдиною сполукою з берегом.

Голуби служать теж японським лікарям. У деяких сільських округах, де нема телефонів, лікарі виїзджаючи на обїзд хворих, забирають зі собою кіш з голубами, і по кожній візиті відсилають голуба з прикріпленою до ніжки рецептою до дому, щоби хорому скоро виготовили в аптиці лікарство.

До яких незвичайних цілей вживають часом голубів, вказує факт, що в деяких сторонах Японії вживають їх до транспорту... звіринної сперми. Коли напр. селянин хоче опарувати свою корову чи кобилу з расовим бугаєм чи конем, вибирається до годівельної ферми і звідсіля висилає потрібну сперму в рурці, прикріпленій до ніжки чи хребта голуба.

Голуби-поліціянти.

Голуби служать також поліції. Ось напр. вязниця у Фучу вимінює з прокуратурою в Токіо всякі урядові акти при помочі голубів. Також напр. підчас погоні поліції за злочинцями, коли поліціянт не має часу, щоб зупинити авто і підійти до телефону, поліціянти випускають з авта в повному гоні голуби, що летять до поліційного уряду.

Тресура голубів.

Голуби вже по 7 місячній тресурі стають здатні до переношення посилок. Голуби доживають до 20 років, одначе звичайно їх відтягають зі служби вже по 8 роках служби. Добре витресовані голуби можуть летіти і вночі. Найдовшою трасою почтового голуба в Японії була віддаль між Мурораў—Токіо довга на 800 км. Інший голуб перелетів трасу Гахійо—Токіо (290 км.) в часі 390 мінут.

Доказом великої справности почтових голубів були японські маневри в 1934. р., підчас яких випущено 1290 голубів з фотографічними кліщами і письмовими комунікатами. Серед дощу з темряви тільки 150 голубів не вернулося, головно від перевтоми і через яструбів, що є найбільшими ворогами почтових голубів.

Крім згаданих випадків, вживають ще голубів до переношення напр. знимок з полудневих мячевих змагань. В той спосіб знимки доходять до редакцій скоріше, ніж навіть самоходом, бо підчас повільного руху самоходів у великім місті. Спеціяльні змагання між самоходом і голубом виграв голуб, що прийшов до мети на 30 сек. скоріше ніж авто. Голуб переносить пересилку двояким способом: або причіпляють йому лист до ніжки або вміщують її на хребті. Останнім способом можна переслати голубом навіть фільмові кліші знимок розміром 9×12 цм.

З таємниць нашої землі.

Сагара буде все пустинею. До такого висновку прийшов англійський ученний Стеббінг. Він каже, що давно на Сагарі мешкали люди і застановляється над причинами її заміни в пустиню. Він каже, що Сагара не повстала через некорисні кліматичні переміни; причиною повстання пустині мали бути війни, пожежі і погана господарка людини. По вирубленні лісів повстали хащі, а ті зужито як пасовиська. Мільони звірят випасаючись знищили рослинність і вкінці залишилася гола пустиня. Поверхня Сагари сьогодні така знищена, що, як каже Стеббінг, колиб навіть прийшла тепер над Сагару фаза вогкого клімату, то це не оживилоб мертвої пустині.

Пекло на землі.

Американська експедиція нюйорського метеорольогічного товариства вернулася з цікавими вислідами своїх розшуків за найгарячішими місцями нашої землі. Експедиція перепроваджувала свої досліди у східно-іранській пустині Лют, де недалеко міста Нафадабад ствердила температуру 58° Ц в тіні. Пустиня окружена горами, високими на 3—4000 м. від яких відбиваються соняшні промені, через що в пустині ще збільшується спека. Головною причиною такої високої температури є гарячі вітри „широкко".

Інші такі пекольні гарячі місцевости нашої землі це м. Азізія у Трипольсі, де в 1922. р. ствердили подібно високу температуру. Таксамо несамовита горяч панує в Долині Смерти в полуднево-східній Каліфорнії (56,7° Ц), Мурсук в полуди. Трипольсі на Сагарі (56,2 Ц°), і поза Уарбля в Альжирі з температурою 53° Ц. Ясно, що ті місця нашої землі не надаються для життя людини, а для білих є просто убийчі.

Два нові мінерали відкрила інша американська експедиція з університету Гарварда в провінції Антофагаста в Чілє. Один, названий назвою провінції — антофагаситт, є хемічно хльорком міді; цієї сполуки дотепер не знали в природі. Цей мінерал виступає там ніби ніжний зелений мох на скалах. Другий мінерал названо бандилітом в честь провідника експедиції Бандія. Мінерал зложений з первнів бору, хльору й міді і виступає в природі як дрібні сині кришталики.

Де колиска альхемії?

Досі думали що початків таємної науки альхемії, що цвіла так буйно в середніх віках, треба шукати у старім Єгипті, де мали нею займатися греки.

Тимчасом в останньому часі найшли китайський трактат про альхемію, який написав китайський ученний Ко Гунг в 317 р. перед Хр. З нього виходить, що вже в тім часі китайські дослідники займалися питаннями, якими займалися европейські вчені щойно кільканацять віків пізніше, як напр. пробами винайти золото і срібло з інших хемічних тіл чи розшуками за еліксіром, який запевнює безсмертність.

Ко Гунг каже, що китайська альхемія в його часах мала вже 600 літ. Цей цікавий альхемічний трактат зперед 2.200 років видала тепер американська Академія Наук і Мистецтв.

ПАЛИТИ ЧИ ХОРОНИТИ ТРУПІВ?

З огляду на запити щодо статті під таким наголовком, яка появилася на цій сторінці, зазначуємо, що ця справа має у нас чисто теоретично-наукове значіння, з огляду на те, що католицька церква паління трупів осуджує і відмовляє своєї участи у таких похоронах. Палять трупів лише у протестатських краях, головно у Скандинавії, Німеччині, Швайцарії, П. Америці, також у Чехословаччині та в інших державах. В Польщі нема ніодної крематорії.

Сторінка без політики.

Несамовита пригода африканської ночі.

„Святий крокодиль" — пострах джунглі.

Африка є для европейців все ще не лиш терено кольонізаційних апетитів, але краєм різних несамовитих загадок і таємниць. Одну з таких пригод пережив англійський старшина В. Рігбі. Опис своєї пригоди подав він у пресі й вона не менше цікава, як найбільш сенсаційна фільма чи повість.

Експедиція отамана Рігбі мандрувала вже кільки тижнів по середній Уганді. Одного сонячного дня експедиція прийшла над беріг озера Альберта. Туземці залишилися із клунками експедиції трохи позаду. На переді експедиції ішов лиш майор Рігбі зі своїм слугою, який ніс його ловецький кріс та інші підручні причандали.

Раптом Рігбі пристанув і задивився немов заворожений у блискучі води озера. У воді плив велитенський крокодиль, який у роззявленій пащеці тримав чоловіка.

— Бестія схопила якогось туземця — була перша думка Рігбі і він крикнув голосно на слугу:

— Швидко, дай мені кріс!

В тому самому менті трапилося щось неймовірного. Крокодиль випустив раптом мурина з пащеки й пустив його свобідно. Мурин постояв хвилинку у воді, відтак віддалився від крокодиля й почав йти до берега. Вода була в тому місці вже така плитка, що він не потребував зовсім плисти.

Шатро під селом.

Рігбі все ще стояв счудований без слова на березі. Чоловік, який чудом, здавалося, вийшов цілo з пащі крокодиля, приступив до майора і вибухнув цілою лявіною слів. Одначе не були це слова вдячности й подяки, лиш найбільше лайливі і найнечемніші, на які лиш може мурин здобутися у відношенні до англійського старшини.

— Ти зневажив божество — заявив чорношкірий. — Воно дуже озлобилося твоїм криком і ми мусимо тепер подбати про те, щоб його якимсь чином за твою дурноту перепросити й переблагати.

Рігбі поволі зоріентувався в чому справа. Мурин був високим жрецем „святого крокодиля з Нііянци". Рігбі вже також чув про того „святого крокодиля" різні неймовірні історії. Чув теж про те, що мурини складають цьому плазунові час-до-часу людську жертву. Зі своїми жерцями й „сторожами", здавалося, жили „святі крокодилі" в якнайкращій згоді.

Заки Рігбі вспів щонебудь муринському духовникові відповісти, він щез у гущавині.

Над вечором розложив Рігбі своє шатро недалеко оселі туземців. Тільки його шатро стояло поза мурами мурииського „міста". Всі носії та прислужники ночували внутрі міста. Якесь дивне прочуття, яке його доволі часто перестерігало в Африці перед небезпекою, і тепер наказувало йому особливу чуйність.

Облога крокодиля.

Нічний концерт африканського пралісу особливо нервував і хвилював Рігбі тієї ночі. Гієни й шакалі виводили дивними голосами свої жалі і підходили майже під само шатро. Здалека долітав відгомін громового реву льва.

Раптом той жахливий концерт африканської ночі втих і Рігбі почув серед тиші якийсь дивний шелест. Він зрозумів відразу, що „святий крокодиль" прийде до нього тієї ночі в гості й коли почув підозрілий гомін, негайно поробив із вантажних скринок застави і спустивши занавісу свого шатра, вийшов із кріcом на двір.

З недалекого містечка блистіли світла смоляскипів. Під барикадами стояв величезний, гад-плазун.

Рігбі мав величезну охоту пустити крокодилеві кульку в одно з блискучих зеленкавих очей, одначе не хотів звертати на себе ненависти туземців.

Раптом відчинилися важкі ворота в міськім мурі. Невидні руки викинули назовні заплакану мурииську дівчинку. Опісля ворота знову зачинилися. Дівчинка була призначена на жертву крокодилеві.

Рігбі крикнув до дівчинки кілька слів заохоти і знаками закликав її до себе. Дівчинка завагалася, одначе страх перед крокодилем був куди більший як сором перед білим мужчиною. Рігбі схопив дівчинку і втягнув її швидко до шатра.

Мурииське дівча було напів божевільне з переляку. Воно лежало постогнуючи і хлипаючи на землі і з острахом стежило за кожним порухом крокодиля. Плазун був незвичайно подразнений. Він оббігав злютий довкола забарикадоване шатро, щоб віднайти якесь місце, яким можна булоб дістатися до нутра і люто бив хвостом по землі.

Припадковий рятунок.

В цій незвичайно важкій і невигідній ситуації прийшла англійському старшині щаслива думка. Він добув із своїх клунків світляні ракети й почав одну по одній запалювати. Велитенська вогненна гадюка вистрілила зі шатра аж кудись до хмар. Вогненні кулі вибухали вгорі і розлорскувалися в безліч колірових зірок із пронизливим сичінням. По жахливім крику, який залунав у „місті", здогадався майор Рігбі, що між муринами вибухла несамовита паніка. Гакож і крокодиль перелякався світляних гадюк і заляканий дзвоном пащами втік.

Таким чином Рігбі мав уже до самого ранку спокій. Він заварив дівчині чаю і коли вона вкінці заснула, сів він із кріcом перед шатром і там просидів аж до самого ранку.

Ранком прийшли носії знову до Рігбі. Вони счудувалися, коли його застали живого. Колиж вони побачили ще й дівчинку цілу й здорову, тоді запанував між ними безмежний жах. Тоді Рігбі не мав іншої ради, як наклясти добре своїх носіїв і загрозити, що крокодилячого духовника відставить до найближчої поліційної станиці. За кілька хвилин зявився в шатрі оборотень крокодиля і глипнувши на дівчинку, заявив, що на ній уже покладений знак смерти і що вона до місяця помре. Тому теж її викинули на жертву крокодилеві.

Рігбі викинув „чарівника" зі шатра і відвіз дівчинку до найближчої місійної станиці.

Одначе там померла вона по кількох тижнях. Причини її смерти не міг ніхто вияснити.

—o—

Богородчани, 25. II. 1938 р. П. Т. **Промбанк, Львів.**
Припадають на мене від моїх пяти вплачених уділів дивіденду за 1937 р. в сумі зол. 8.75 — прошу виписати на рахунок шостого уділу, а решту виплату внесові ратами. З року на р'як **більшаюча дивіденда** — впевнює мене, що **уділ Пром-банку це найкраща льоката капіталу** і тому грошей не вибираю. З належною пошаною, Ів. Іван'є

ЛЬОКУЙТЕ КАПІТАЛИ В УДІЛАХ
Пром-банку
ЛЬВІВ, ГРОДЗІЦЬКИХ 1, І. П.
тел. 292-15, 200-15.

Японська ввічливість.

Як відомо, японці незвичайно ввічливі і дуже чутливі, так, що іноді навіть за дрібниці, які нам видаються зовсім маловажні, японець готовий покінчити гаракірі, як воно щось вийшло не по його думці. Ця „перечулена" чутливість така велика, що навіть японські кельнери, фризіери і прислужники не приймають „чаевого", якщо є воно не вміщене у зачиненій коверті. Прийняти „голі" гроші, вважає кожний японець за щось образливого, тому теж вживають до цього спеціально роблених малих паперових коверт.

ПОВІДОМЛЯЄМО ШАНОВНИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ
що з днем 15 березня ц. р.
стримаємо
ДАЛЬШУ ВИСИЛКУ „ДІЛА"
ВСІМ, ЩО ЗАЛЯГАЮТЬ З ВИРІВНАННЯМ ПЕРЕДПЛАТИ

ЛЮДИНА МОЖЕ ДУЖЕ МАЛО ЗАПРИМІТИТИ.

Найкраще знають судді, що ріжні свідки ріжно оповідають про одну й ту саму справу, хочби вони мали навіть якнайкращу волю. Пояснюють оце явище недосконалістю людського обсерваційного змислу. Один професор психольогії на університеті в Колюмбії рішив показати студентам це явище в якнайбільше доступний і зрозумілий спосіб. Він заінсценізував на викладовій салі навмисне авантуру, щоб відтак перевести анкету і таким чином переконатися, які запримічення поробив кожний із студентів. Ця подія виглядала менш більше так, що в одному менті вбігло на салю чотирьох людей, счинило авантуру, взаїмно побилися, поломили уладження і втекли. Ціла авантура-експеримент тривав усього трицять секунд.

Із 25 студентів тільки трьох уміло дати правильні відповіди щодо згаданої події. Вони вміли описати докладно хід події, подали правдиву скількість осіб, одначе коли йде про опис самих осіб, то ніхто не подав його правильно. Той приклад є найкращим доказом, що свідки можуть ріжно бачити одну й ту саму подію та ріжно її відтак описувати. Очевидно, коли мова про події, що тривали дуже коротко

—o—

НАЙБІЛЬША СВІТОВА ОРХЕСТРА.

Найбільша світова орхестра, яка колинебудь істнувала, грала підчас ювилею Світового Миру в Бостоні у 1879. р. Ця орхестра складалася з 1689 інструментів. Коли вона грала Вердія „Хор ковалів", то крім інструментів сто ковалів било у відповідних ментах у ковала. Замісць великого барабану, вживали тоді батерії гармати, що стояла на дворі, при чому можна було з тих гармат стріляти при натисненні електричного гудзика.

—o—

ГУМА ТВЕРДША ВІД СТАЛІ.

Новітня техніка довела ґуму до такої витривалости, що перевищає сталь. Можна виробльовати теж безбарвну і прозору ґуму як шкло. Недавно випродукували в Америці панцирі на підморські каблі із ґуми спеціяльно гартованої, яка виявилася куди триваліша від сталі, яку передше вживали до тієї самої цілі.

—o—

НАЙВИЩА ГОСТИННІСТЬ.

Найбільшу гостинність, що її записала світова історія, виявив мабуть султан Абдуль Гамід, який побудував у Гереке прегарну палату, щоб прийняти в 1898. р. в ній цісаря Вільгельма II., який їхав тоді до Палестини. Бенкет у цій палаті тривав усього три години. Опісля тієї палати вже більше до ніяких потреб не вживали.

ВЕСЕЛЕ.

ДИТЯЧА ЛЬОГІКА.

— Петрусю, алеж твої руки жахливо брудні! — зганив батько синка. — Сподіюся, що ти не сядеш до обіду з такими руками.

— Так, татку, алже я інших рук не маю.

ГЕРОЙ.

— Тому гольтіпаці, тому розбишаці, тому драбузі Дранкові мушу при найближчій нагоді сказати все, що я про нього думаю.

— Ти повинен уже був давно те зробити.

— Так, але він щойно від учора заложив у себе телефонічний апарат.

ВІЛЬНЕ МІСЦЕ.

До Рубінштайна, відомого піяніста звернулася підчас одного його концерту в Льондоні чкась елегантна леді з проханням вистаратися для неї денебудь якесь місце, бо ціла сала вже випродана.

— Я можу на жаль відступити вам тільки одно вільне місце — відповів славний піяніст. — І я готов його вам відступити.

— З найбільшою приємністю прийму це місце. Де воно?

— При фортепіяні, — відповів Рубінштайн.

Єдиний український магазин постелевого білля і ковдер
Михайла Проця — Львів, Ринок ч. 14
ручає: ковдри, простирала, подушки, ручники, хустинки до носа і всілякого роду вибагливе білля для Пань і Панів у великому виборі. — Комплетні шлюбні виправи. — Ціни найнижчі.

Вбивство в Белзц перед судом.

(Від власного кореспондента.)

ДРУГИЙ ДЕНЬ РОЗПРАВИ В ЗОЛОЧЕВІ.

Зацікавлення розправою постійно зростає. До численного гуртка репортерів часописів прибуває ще один, репортер „Дзенніка Польского". При столику робиться тісніше, нема навіть для нас всіх крісел. Рятуємося так що деякі сідають в найкращій згоді по двох на одне крісло і пишуть на колінах, на підложених течках.

Розправа другого дня, у вівторок 8. ц. м. почалася точно в год. 9. дальшим переслуханням підс. Кука. Спершу ставив йому питання представник цивільного позовництва, адв. Коженни. На відповідні питання підс. Кук зізнав, що кілька разів їздив ровером до Белзця, щоб запізнатися з терейом. З двірською службою не стрічався. Підчас нападу підсудні не були схарактеризовані. По стрілах негайно втікли. Бачив лиш як упала бл. п. Ясінська; як падав бл. п. Ясінський — не видів.

На питання обор. д-ра Шухевича підсудний відповів, що учасники нападу мали при собі зброю на те, щоб на випадок паніки могли евентуально стримати погоню від дальшого переслідування. Каже, що на першім возку сиділо двох товаришів, один високий, другий невідомий. Вони не мали від підс. Кука ніяких вказівок, що мають далі робити. Коли ходив до гімназії в Золочеві мешкав частинно у Красним, частинно в Золочеві. Красне віддалене від Белзця коло 15 км. Родина підсудного на роботу до двора не ходила.

Обор. д-р Шухевич поставив внесок, щоби предсідник ствердив з протоколів слідства, що підсудний вжив слова „паніка" вже при перших своїх переслуханнях на поліції. Прокуратор не спротивився цьому внескові і просив відчитати теж інші місця з протоколів слідства, головно ті, що відбігають від нинішніх зізнань підсудного.

Обор. д-р Шухевич питає підсудного, як тепер виглядає ціла подія і чи жалує, що так сталося?

Підс. Кук: „Те, що сталося, сталося. Заявляю глибокий жаль з приводу цього страшного вчинку, а саме з трьох причин: 1) він наразив українську суспільність; 2) він наразив добру славу ОУН, без її відома; 3) довів до того каригідного вчинку і до невинної смерти бл. п. Ясіньких.

На низку питань вотанта д-ра Шайди, підсудний заявив, що не мав звязку з мешканцями Белзця ні фільварку. Був кілька разів в Белзці і по світлі вікон зорієнтувався про розклад помешкання, що його зрештою пізнав точно щойно в дні нападу. Револьвер носив постійно при собі і тому мав його при собі і в день нападу. Своїм людям дав зброю, щоб почувалися безпечніше. Того, щоб підчас нападу могли його людей пізнати, не брав під увагу. З черги відчитано деякі зізнання підсудного. На внесок прокуратора звернено увагу на ті місця, в яких згадується, що підсудний плянував напад і обговорював спільно з повітовим командантом.

Підсудний заявляє, що вся історія з провідником, чи там повітовим командантом, то лише твір його уяви. Зізнавав так тому, бо бачив, що поліція хотіла, щоб усе не було лише його виключно його ділом.

Прокуратор: „Кук уже в слідстві подавав деякі справи неправдиво, щоб лиш замотати слідство". Підреслює це тому, щоб присяглі набрали переконання щодо правдивости зізнань підсудного. Отже підсудний зізнавав, що роло поліцієнта відограв у нападі Майба, а не Циця, хоч сам Циця до цього признається.

Підс. Кук виясню є, що він рішив щойно на розправі зізнавати всю правду, а не перед поліцією. Що Майба був поліцієнтом, повторив це за краківським „І. К. Ц.", якого одно число попало йому випадково в руки підчас утечі. За цим денником повторяв це первісно і в слідстві. Підсудний просить відчитати протокол зізнань з 25. червня, в якому він відкликав свої попередні зізнання, що ними обтяжив свого брата, називаючи його повітовим командантом. Частинну вину скинув на брата тому, бо знав, що його брат скрився, побоюючись, щоб як брат учасника нападу на Белзець не був арештований. Зрештою брат був би йому це простив. Він зорієнтувався що і поліція не хотіла бачити в ньому безпосередню пружину нападу і тому склав у тому напрямі відповідні зізнання.

Прокуратор старається переконати підсудного, що його брат, як інтеліґентна людина і правник, якщо почувався зовсім невинним, не мав чого боятися арештування. „Зрештою, не було би таке бардзо вельке нещенсце, гдиби трохи поседзял". І так покинув крамницю. Підсудний намагається нині виб'ілити свого брата так, як учора намагався виб'ілити підс. Качора.

На питання обор. Шухевича, підсудний зізнав, що чув, що часто і невинні люди втікали.

На заперечення підсудного, що він не міг на поліції свобідно і добровільно зізнавати, а мусів свої зізнання складати згідно з бажаннями поліції, старається прокуратор довідатися від підсудного, що з його зізнань сугерував йому ком. Фурман, про якого сам підсудний висловився на вчорашній розправі, що поводився з ним дуже культурно. Підсудний дає неясні відповіди.

Суддя Шайда: „Ви виявили три прізвища: Майби, Цици і Качора?"

Підс. Кук: „Ні, я подав у слідстві лише Майбу і Цицу а прізвище Качора піддала мені поліція". Як був убраний провідник не памятає, знає лише, що мав на собі плащ.

На дальші питання обор. Шухевича, адв. Мощинського та судді Шайди підсудний заявив, що у слідстві не старався себе відтяжити.

Обор. Шухевич: „Тут питали вас про льогіку поведінки. Адже ви втікаючи покидали річи одні за другими, неначе даючи поліції сліди своєї втечі. Чи була тут льогіка, чи не було?"

Підс. Кук: „Не було".

ЗІЗНАННЯ ВОЛОДИМИРА КАЧОРА.

Підс. В. Качор зізнав, що по скінченні школи мусів помагати батькам. Коли в 1928. р. померла мати, мусів їхати до Львова, де працював по різних фірмах. Не належав до ніяких організацій крім робітничих товариств. Не належав теж до ОУН. На свята приїздив до дому. В 1930. р. на Маркіяновім Святі на Підлисю пізнав свою наречену Стефу Янович. В Белзці не був ніколи. Кука пізнав у Русилові. Не мав з ним нічого спільного. Стрінувся з ним може два рази. Цицу бачив лише раз у життю. Особисто його не знає. Про напад у Белзці довідався з преси і ніякої участи в ньому не брав. Останній раз стрінувся з Куком при кінці лютого 1937. р., нічого з ним про ці справи не говорив. Взагалі про організаційні справи або про зброю з ніким не говорив.

Прокуратор старається довідатися від підсудного, що він робив день за днем, починаючи від першого травня 1937. р. (як відомо напад у Белзці відбувся 6. травня) та устійнити яке одіння мав підсудний, а саме: святочне і яке до роботи, що носив на голові і чому переховував свою гардеробу у шваґра, хоч мешкав у Пасіках у Степана Качора.

Підсудний виясняє, що свою гардеробу переховував у шваґра, бо там де мешкав, було тісне приміщення і була вогкість. Мав два убрання, попелясте святочне і чорне до праці. Мав у брата білля, старий чорний плащ та новий попелястий. Від свята уживав попелястого. Поліція забрала його в Стефи Яновичевої, де залишив його може тиждень перед арештуванням. Арештували його 1. червня 1937. Було хмарно і тому взяв плащ. Опісля випогодилося, то залишив його у нареченої, до якої вступив по святі. Святочний капелюх був попелястої краски, до праці вживав бронзового кашкета. Чобіт не мав, мав лиш чорні черевики і такі мешти.

Великодні свята почалися 2. травня, у суботи на неділю був у брата, опісля пішов до шваґра Покривки, в якого ночував. Шваґра не було, лише шваґрова. Швагер виїхав на свята. В неділю пішов до Стефи Яйович. Здається, що в дома був лише сам п. Файдлевич, (де служила його наречена). Нікого чужого у Стефи не було. На хвилину викликала її сторожиха. В ночі спав у нареченої, рано був у неї. Опісля пішов до міста, до т-ва „Сила". Вечором знову вернувся та переночував у нареченої. Так було теж з 4. на 5. і на 6. травня. Чи п. Файдлевич був дома не памятає. Не міг його бачити, бо він перебував у покоях. Дня 6. травня 1937. було це в четвер, (римо-кат. свято) перебував у нареченої. Чи п. Файдлевич був тоді дома, не памятає. Того дня, десь від 12. до 3. був у нареченої, опісля пішов до т-ва „Сила". Вечором вернувся до нареченої і перебув ніч у неї. Дня 7. теж був у Стефи, взагалі, цілий той тиждень до 8. травня перебував у Стефи, а в суботу ночував в Покривки, опісля у брата або шваґра. 9. травня була неділя. Знову був у „Силі", десь коло 10. чи 11. год. пішов до Стефи. Чому Стефа покинула службу, де була коло 6 місяців — не знає. У Стефи на святах був у чорнім одінню. Супереченість виясню є тим, що мав дві пари сподень, з яких кращі вживав до чорної маринарки.

Прокуратор запитує підсудного, чому фірман з Белзця пізнав його і чому його наречена зізнала, що підсудний не ночував в неї, а ночі на 6. травня?

Підсудний: „Але вона змінила опісля свої зізнання".

Прокуратор: „Про це довідається в моїй кінцевій промові".

Опісля запитує прокуратор, відколи підсудний змінив фризуру і перестав носити довге волосся? Підсудний відповів, що після бунту у вязниці адміністрація веліла всім вязням обтяти волосся. Зрештою йому при арештуванні забрали гребінець і пальцями годі добре зачесатися.

Адв. Мощинський запитав підсудного у справі накриття голови. Підсудний відповів, що від хвилини арештування мав лише кашкет, а капелюха вже не мав.

Адв. Мощинський: „Чи знаєте, що Кук знищив ваш капелюх і ви вертаючись до Львова, вже його не мали".

Підсудний: „Мені вкрав його хтось у робітничому товаристві".

На дальше питання чи проходжувався з нареченою в тому знищеному кашкеті — підсудний відповів, що проходжувався без капелюха.

ЗІЗНАННЯ ПЕТРА ЦИЦИ.

Підс. Цица признався, що належав до ОУН, брав участь в експропріяційному нападі у Белзці, але Ясіїських не вбив. Кук втягнув його до „Юнацтва". На феріях арештували його за летючки. Перебув у вязниці три місяці, опісля вчився приватно. В 1933. р. знову арештували його за летючки, тому перенісся до Львова, де здав матуру, працював у „М. С." а в 1936. р. отворив у Золочеві крамницю зі скірами. В 1934. р. екзекутива ОУН заборснила терористичну акцію. Кук згадував йому нераз, що треба грошей на нелеґальну літературу, а 5. травня доручив йому придбати гранатовий плащ. Підсудний мав у бурсі стрічного брата свого спільника з крамниці. Тому пішов до нього і дістав плащ. Приніс до нього поліційні відзнаки, що дістав від Кука. Ціла історія йому по-

добатася, бо видавалася романтичною. Зрештою нераз так забавлялися, що перебиралися, переводили ревізії і т. д. Організація заборонялa це, але Кук брав усю відповідальність на себе. Коли їх не пустили до мешкання мали втікати до лісу. Хід цілого нападу описує згідно з актом обвинувачення. Каже, що був цілий час дуже схвильований, що виявилося при наливанні води до шклянки. На запит п. Ясінської, чому хвилювався, відповів, що це наслідком нічної служби. Коли впав стріл і по ньому посипалися стріли, був дуже схвильований, тому взяв револьвер і стрілив кілька разів перед себе. По першім стрілі був коло переднього сидження візка. Біг коло візка, бо хотів сполошити коні. Хто стріляв не бачив, бо було темно. За ним був „пшодовнік". Під Фірлеївкою дав Майбі кріс, а револьвер як свою приватну власність затримав. Мав зараз сісти на поїзд і поїхати до Львова по шкіру.

З черги прокуратор випитувався його у справі суперечности зізнань зі слідства щодо Качора. „Чому перед ком. Фурманом ви зізнали, що „пшодовніком" був Качор?" Тут прокуратор відчитав частину зізнань, в яких подано, що ком. Фурман виєцпів перед Цицою на стіл кількадесять фотографій, а він вибрав з них фотографію Качора і сказав, що цей був „пшодовніком". Чому тепер Качора бороните?

Підс.: „Тоді я відповів без застанови"

Прокуратор: „За потаргане перткі платите сто золотих!" „Мало бути без терору, а стріляєте?"

Підсудний: „Ми були схвильовані".

Прокуратор: „Чому ваші стріли не трапили фірмана, коней, товаришів, лиш Ясінських?"

Підсудний: „Я був такий схвильований що не знав, що роблю".

Прокуратор: „По першім стрілі ви могли зрефлектуватися. Адже щоби потягнути за курок, треба сили".

Підсудний: „Саме я так зробив по кількох стрілах".

Прокуратор: „Ви зрефлектувалися тоді, коли Ясінські були вже небіжчиками!" „Чи знаєте, де лежав Ясінський?" — питає прокуратор далі. „Він лежав 38 метрів далі, бо ви його гонили; п. Ясінську ви добили на землі. Дві жертви добивали на землі. Дякую я скінчив".

Адв. Мощинський питав підсудного, чи признається до злочину грабунку, чи Качор ніс їдзажачи мав на голові капелюх чи кашкет і як це було з продажу його поля, коли він поле продав двом різним особам.

Підсудний до грабунку признається. Не пам'ятає накриття голови товариша, який відїжджав. Поле продав другому тому, щоб першому гроші звернути.

Адв. Мощинський: „Але цього ви не зробили я це знаю, бо саме веду цю справу. З хвилиною, коли ви стали стріляти, хто сидів на першому, а хто на другому сидженню? Хто міг стріляти, коли ви були по лівій стороні візка. Ви „цільово" міряли до своїх жертв, коні рушили, ви бігли вздовж. Коні вїхали в рів і їхали так 38 м, і щойно опісля виїхали на гостинець. Де тоді було місце для вас по лівій стороні?"

Підсудний: „Я був тоді так схвильований, що не памятаю".

Адв. Мощинський: „Коли романтика і забава, то чому ви мали зброю?"

Підсудний: „Я свій револьвер усе носив при собі. Чому мали інші, не знаю".

Тут підходиться збір. д-р Шухевич і реагує на одну замітку адв. Мощинського словами: „Мушу застерігтися проти замітку, що хочу баламутити присяглих суддів. Я ніколи нікого не баламутив і баламутити не буду, але коли так далі будеться легковажити оборону, то буду приневолений зложити оборону".

По кількох менше важних відповідях підсудного почав зізнавати Ярослав Дзядига.

ЗІЗНАННЯ ЯРОСЛАВА ДЗЯДИГИ.

Підсудний зізнає, що його батько згинув у боях у 1918. р. Його виховувала мати. Опісля вступив до монастиря в Уневі, де приватно перероблив матеріял менше більше з обсягу чотирьох гімназійних клас. Захорівши на груди, вернувся до дому, де заопікувалася ним родина. Тоді заложив крамницю в селі та внаслідок шикан сівмешканців, мусів її зачинути. Додає, що село в більшости замешкале поляками. Опісля старався заложити польську малочарню, але з цього нічого не вийшло, тоді взяли до дому інструктора і підсудний здав вступний іспит до VII. кл. у Львові. Заробляв тут на прожиток лекціями і кольпортажем книжок. Звичайною його стравою були денно три шклянки чаю та кілька кусників чорного хліба. Дуже часто треба було вдоволитися одною шклянкою чаю та одним куском хліба на цілий день. Вкінці дістався до ремісничої бурси, де мав значні полекші в оплаті. Там познайомився з богатьома товаришами і з Цицою, але він ніколи не намовляв його вступити до ОУН. На вакаціях ходив на прогульку з підс. Цицою і тоді розмовляв з ним на економічні теми, ніколи на політичні теми. По прогульці започаткували спільну годівлю дробу. Плянували теж заложення рибного ставку, але вже 5. лютого 1936. р. розвязали годівельну спілку. Опісля підсудний не бачив Цици аж щойно 9. травня 1937. р. Тоді то в Зашкові довідався про жахливу подію у Белзці і чув, що вона повстала на тлі родинних непорозумінь в родині Ясінських, на тлі спадку. Вертаючи з Золочева, затримався з причини дощу в Майдачі, у п. Циців. Вечором прибув до Липовець, де стрінувся з братом, який його повідомив, що вдома нагло занедужав тяжко його брат. Це було правдоподібне, каже підсудний, бо брат часто тяжко нездужав на шлункову недугу. На дорозі брат оповів йому, що вдома жде на нього Цица ще з одним товаришем. В дома Цица пояснив підсудному, що посварився в хаті і так розійшовся, що не міг взяти нічого з дому та просив, щоб підсудний йому доставив з дому одіння. Підсудний заявив йому, що не буде кілька днів дома, почувається втомленим і не буде могти піти до його дому за одінням. Тоді запропонував йому Цица, щоб бодай на короткий час підсудний замінявся з ним маринаркою. Кука не знав і не знає до нині. Ввесь час розмовляв лише з Цицою, вважаючи Кука за субєкта з його крамниці. Що Цица має гроші, здогадувався, бо знав, що продав поле і веде крамницю. Хотів теж помічити плащ, а на випадок, якби знищився, то з розрахунку оба розчисляться, бо і так підсудний був йому винен гроші ще зі спільного ведення годівлі курей. Тоді брат продав своє убрання. З нього підсудний тішився, бо воно було але вшите і брат підсудного з нього був невдоволений. Купно одіння не видалося дивним, бо чув від Цици, що він з дому вибрався без нічого. Коли Цица довідався, що підсудний має бути в Перемишлянах, просив купити деякі річи, на що дав банкнот 50 зол. Що сам не йде на купно, вияснював тим, що змучений дорогою і має з собою товариша. Закуплені річи приніс до дому. Коли Цица виходив в понеділок, просив позичити наплечника і коца. Що в день вони робили не знає, бо вернувся до дому щойно вечором. Цица передтим просив провідника до Черча, а що в Перемишлянах стрінув Галапу, що знає повіт, бо ходить по селах і мав їти саме до Борщева, тож з ним умовився, що з гостями стрінеться на дорозі. Ми дійсно, каже підсудний, стрінули опісля Галапу і я не вважав за відповідне їх взаємно представляти, лиш сказав: то є цей чоловік, покаже вам дорогу. Підсудний вияснює, що важко нездужав на невластенію і жовтачку. Отже щоб не мучили його допитами потвердив одне, чи більше навіть питань, що поведінка Цици видалася йому підозрілою.

З черги прокуратор поставив йому низку питань того змісту, чому підсудний встрявав у такі історії, хоч передтим уже тричі був арештований? Чому зізнав у слідстві, що Цица сказав йому, що переслідує його поліція і віде не може показатися і тепер цьому заперечує? Чому потвердив у слідстві, що плащ спалив, хоч тепер цьому перечить? Хто просив його за провідника? Звідки знав, що Цица має гроші? Чи не видалось йому підозрілим, що Цица сам не полагоджує закупок, але його про це просить і т. д.

Підсудний відповів, що кожного разу незвинно його арештувала поліція. Ніколи не міг припустити, що між поведінкою Цици і страшною подією у Белзці є причиновий звязок і нині йому тяжко в це повірити. Що ж торкається спалення плаща, то він десь залився і поліція шукаючи за ним переводила в нього вдома три рази ревізію і нагнала страху родині. Підсудний зобовязаний своїй родині за те, що йому допомагала. Щоб від них ревізій увільнити родину, видумав, що плащ спалив, хоч в дійсности не знає, де він міг подітися.

Не питання обор. Йойка відповів, що ведення фірми дробу та інші господарські справи так його абсорбували, що не мав часу на ніяку іншу діяльність, тимбільше на політичну. Щож до його арештувань, то перший раз арештували його під замітом кольпортажі летючок. Колиж замітвиявився безосновним, його випустили. Другий раз шукала поліція за якоюсь особою в білому плащі. А що саме тоді підсудний мав білу куртку, його притримали. Третій раз поліція арештувала цілу ремісничу бурсу і його з іншими товаришами.

При кінці розправи виринула справа, чи Дзядига Яр. зізнав вже на розправі, що закупівлені в Перемишлянах річи для Кука і товариша вручив їм дома, чи в лісі. Прокуратор обстоює, що Дзядига зізнав, що дав їм ці річи в лісі. Це заперечує Дзядига кажучи, що мабуть його зізнання зле інтерпретують.

На цьому скінчилась розправа в год. 5-ій пополудні і предсідник відложив розправу до середи на год. 9. рано.

—o—

Подяка.

Комітет „Брат — Братові" і Союз Українок-Емігранток почувається до милого обовязку сердечно подякувати всім ВШ. Панам за труди і датки до буфету на вечірку „Наддніпрянські запусти", що відбулася 6. березня 1938. р. у клюбі „Молодої Громади".

Рівночасно складаємо подяку також українському громадянству, яке численно прибуло на згадану вечірку, з якої дохід призначений сиротам і найбіднішим дітям емігрантів.

За Комітет „Брат — Братові":
Проф. О. Ціпановська.

За Управу Філії С. У. Е.:
[illegible] Панченко, секретар.

Промова сен. Вол. Децикевича.

У другому дні подрібної буджетової дискусії сенат розглядав буджет міністерства внутрішніх справ. Після звітодавця сен. Клепинського промовляв сен. В. Децикевич, який підкреслив ролю деяких польських кол, що уневожливлюють нормалізацію, мобілізуючи проти українців польську публичну опінію. У тій протиукраїнській акції беруть участь також і представники державної адміністрації. На жаль уряд не положив кінця цій самоволі адміністраційних урядовців, до яких в останніх часах причислися ще і представники армії.

—o—

Хід англо-ірландських переговорів.

Після кількагодинних нарад між обома премієрами — Чемберленом і де Валерою — відбулось у вівторок спільне засідання обох делегацій. Мабуть переговори доведуть не лише до торговельного договору, але й до порозуміння у справі оборони Ірландії. Нині полудні наради йтимуть дальше.

Переговори мабуть затягнуться до кінця цього тижня.

ПЕРЕД АНГЛЬО-НІМЕЦЬКИМИ ПЕРЕГОВОРАМИ.

Нині рано поїхав до Льондону німецький міністр закордонних справ фон Рібентроп. Завтра в год. 11. перед полуднем відбуде він нараду з міністром Галіфаксом, позавтра — з премієром Чемберленом.

—o—

НЕВДАЛА РЕВОЛЮЦІЯ НА КУБІ.

У пресі появились були поголоски, що на Кубі знову вибухла революція. Прибічний старшина президента заперечив це в розмові з представником Аваса, заявляючи, що служба безпеки здавила револьту в зародку.

—o—

ЛЕТУНСЬКИЙ БІЙ НАД СІЯВ.

Домей подає: Японські ескадри збомбардували вчора Сіян, столицю провінції Шансі. Дійшло до повітряного бою, в якому японці зістрілили 15 ворожих літаків і знищили гангар із 5-ма літаками.

По широкому світі.

Французький правий часопис „Епок" купив видавництво другого щоденника „Еко де Парі".

Б. американський президент Гувер відвідав Гітлєра. У кількагодинній розмові між ними взяв участь американський амбасадор у Берліні.

Австралійський премієр висловив у промові повну солідарність з британською політикою, яку намітив у недалекій промові прем. Чемберлен.

Румунський уряд виключив окремим декретом чужинців від державних достав та публичних робіт.

Польський міністр закорд. справ Бек виголосив підчас принятя у Римі тост на честь „короля Італії та цісаря Абісинії".

ЕСПАНСЬКО-ФРАНЦУСЬКА МОРСЬКА БИТВА.

До Перпіняну дійшли непотверджені вістки, що між французьким контрторпедовцем „Ля Пурсуївант" і двома еспанськими національними кораблями дійшло недалеко Порт Вандр до перестрілки. 3-ох французьких моряків ранено.

Щавницька Юзефіна
втихомирює кашель 4—4

Комунікат.

На спільному засіданні членів Почесного Комітету допомоги українським безробітним, як також членів Дїлового Комітету допомоги українським безробітним при Товаристві „Сила", та в приявї представника Товариства „Сила" у Львові, по вислуханні висліду переведеної контролі діяльности Дїлового Комітету, предложеного членами Контрольного Комітету: о. Всеволодом Дурбаком, адвокатом м-ром Зиновієм Решетиловичем та інж. Любомиром Савойкою — стверджено згідно, що при згаданій провірці найдено деякі недотягнення в діловодстві, які доручено Дїловому Комітетові усунути, а позатим не найдено ніяких зложивань.

Рівночасно для дощільного ведення акцій допомоги українським безробітним постановлено сформувати обновлений Дїловий Комітет допомоги українським безробітним при Товаристві „Сила" у Львові в ось-такому складі: 1) о. Всеволод Дурбак, як провідник, 2) адвокат м-р Зиновій Решетилович, 3) Павло Музика, 4) Софія Табора, 5) Михайло Соболь, 6) Іван Нагачевський і 7) Юліян Петречко.

Вкінці згідно доручено отсьому Дїловому Комітетові негайно оголосити дотеперішніх жертводавців і висоту жертвованих грошей, одягів та харчів, як також кількість наділених осіб і висоту призначених допомог.

У Львові, 8. березня 1938 р.

Д-р Кость Левицький,
провідник наради.

—o—

НОВИНКИ.

— **Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського**, Львів, пл. Капітульна 3. І., телефон 254—46.

— **Селедці на ріжні способи.** Черговий показ куховарського курсу „Нової Хати" відбудеться сьогодні, Ринок ч. 39. Початок год. 6. Членам і гостям раді. 1—1

— **Карнавал минув — і що далі?** Карнавал минув і почався Великий піст. У той час треба дбати про відповідну поживу. При тому слід мати на увазі, що мясні потрави заступлять Вам зовсім добре набіл, бриндзя, сири й сирки. Бриндзя Маслосоюзу, знаменита в смаку виробляється з правдивого овечого будзу й якістю перевищує заграничну бриндзю. Сирки Маслосоюзу — виробляються тільки з повновартісного молока. Тимто ті продукти не тільки є повновартісні, але й дають нашому організмові достатню кількість потрібних поживних складників.

— **Філія „Союзу Українок" у Львові** повідомляє, що 15. березня ц. р. відкриває **гігієнічний курс**, ведений фахівцями-лікарями. Виклади відбуватимуться 3 рази в тиждень, у вечірніх годинах. Оплата за науку на курсі тільки **2 зол.**, вписове 50 сот. Вписуватися можна кожного дня від год. 9—11. в домівці С. У., Сикстуська 46.

— **На розбудову школи „Р. Ш." ім. М. Шашкевича в Золочеві.** З нагоди 25-ліття 7-кл. народньої школи „Р. Ш." ім. М. Шашкевича в Золочеві дїловий комітет повідомляє українське громадянство, економічні і культурно-освітні установи, передовсім золочівського повіту, що речинець складання ювилейного дару на вдержання і розбудову згаданої школи продовжує до кінця ювилейного шкільного року 1937/38, себто до 31. серпня 1938. р. і просить надсилати ювилейні дари на адресу голови комітету д-ра *О. Ю. Залужного, лікаря* в Золочеві, вул. Сокола ч. 18. Поіменний виказ жертводавців і жертвованих ними квот комітет оголосить на сторінках української преси. — **Дїловий Комітет.**

— **Організація адвокатських аплікантів у Львові** при вул. Коперника ч. 7 взиває всіх аплікантів округи апеляційного суду у Львові, які **не мають ще** року аплікантської практики, щоби негайно зареєструвалися в льокалї т-ва листовно або особисто від год. 19.30—21.

— **„Субвенція" для українців м. Львова.** На засіданні управи м. Львова президент д-р Островський обговорив справу підвишки субвенцій для польських організацій. Зі загальної суми 13.500 зол. на субвенції українське населення м. Львова дістане аж 500 зол. для церкви св. Миколая. Зате магістрат підвищив для „звйонзку оброньцуф" 1000 зол.; для пожичкової каси „звйонзку жемесьльнікуф"" 2000 зол.: для костела Богоматері Остробрамської — 5000 зол. до квоти 25.000 зол.; для костела на Персенківці 1000 зол. до 6000 зол., для костела на Знесінні 4000 зол. до 5000 зол.; для костела в Сигнівці 500 зол.

— **Смерть начальника** кураторії **Кестліха.** У вівторок 8. ц. м. помер у 55-ому році життя Роман Кестліх, начальник виділу вселюдного шкільництва у львівській шкільній кураторії. Р. Кестліх був раніше директором державної гімназії в Бережанах.

— **Реферат проф. д-ра М. Кордуби у Варшаві.** В пятницю 11. ц. м. в год. 5-ій попол. виголосить проф. д-р М. Кордуба реферат п. н. „Становище В. Локетка до кандидатури Болеслава Тройденовича на Волинський трон". Реферат відбудеться в салі Українського Наукового Інституту у Варшаві при вул. Служевського ч. 7.

— **Страшна пожежа в с. Угринові Горішнім.** У вівторок 8. ц. м. вполудне вибухла пожежа в Угринові Горішнім коло Станиславова. Пожежу спричинила дитина Ольги Каськової, яка вийшла з чоловіком на заробітки до міста. Дитина підпалила в печі і від вогню занялася в комині саджа, опісля і дах. Тому, що був сильний вітер, пожежа поширилася і перекинулася на інші будинки, так, що незабаром горіло аж кількадесять господарств. У хвилині, коли прибула пожежна сторожа зі Станиславова, горіло вже кількадесять домів. Пожежу гасили до пізної ночі. В огні згинуло двоє дітей і багато худоби. Згоріло 50 господарств. Шкоди сягають 100.000 зол. Нещаслива Каськова — по повороті до дому — кинулася в вогонь. Її ледви врятували.

— **Самогубство зі страху перед військовою службою.** В Надибах коло Самбора застрілився злодій Степан Мельничин. Слідство виказало, що Мельничин застрілився тому, що дістав несподівано візвання зголоситися до війська.

— **Дві жертви вибуху гранати.** 18-літній М. Лаврук з Пійла пов. Калуш знайшов у лісі відломок гранати з запальником. Дійшло до вибуху запальника і важко раненого Лаврука відвезли до шпиталю в Калуші. Майже одночасно з тому самому лісі 17-літній К. Мазяш з Пійла найшов подібний запальник, що теж вибух при розкручуванні в дома. Мазяш утратив три пальці правої руки. Раненого відвезли до шпиталю в Калуші.

— **Присуд у комуністичному процесі в Коломиї.** Великий процес у Коломиї проти 29-ох підсудних за комуністичну діяльність скінчився звільненням 17-ох підсудних. Зате трибунал засудив Михайла Факащука на 4 і пів року вязниці; Дмитра Люльчука на 4 роки вязниці. Підсудних Івана Девдюка, Івана Яремія, Михайла Ковалюка, Юрка Медведчука, Явдоху Пасайлюк, Юрія й Михайла Пасічняків, Миколу Старуха й Миколу Сварича по 3 роки вязниці; Василя Ременівського на 3 і пів р. вязниці; на 2 і пів року вязниці — Василя Андрусяка, Миколу Андрусяка, Івана Онуфрейчука, Юрія Пасалюка й Івана Пасічняка; Петра Бойчука і Василя Данилюка на 2 роки вязниці; Івана Семеґена на півтора р. вязниці. Вину підс. Петра Одудяка, який признався до вини та обтяжив усіх підсудних, присяглі судді потвердили всіма голосами. Його засудив трибунал на примущення у поправчім домі, але виконання кари припинив.

— **Втеча засудженого на смерть з вязниці.** З вязниці в Ряшеві намагався втікти Павло Біль, якого трибунал засудив на кару смерти за грабіж. Біль використав хвилеву неувагу сторожа підчас ранішнього проходу і з вязнем Зигмунтом намагався перелізти через мур. Тимчасом вязничний сторож зорієнтувався, що вязні втікають і вистрілив за ними двократно. Оба втікачі зі страху пристанули так, що вязнична сторожа могла їх скувати і відвести назад до вязниці.

— **Пяниця вбив поліцая.** Минулої ночі поліційна стежа спинила на вулиці Отвоцька дорожку, якою їхали якісь пяниці, що авантурувалися. Коли поліцаї хотіли відвезти їх до комісаріяту, один із пяниць убив прикладом кріса поліцая Степана Гаска.

— **Жінка, яка нічого не памятає.** На передмістю Слоніма найшла поліція елеґантно одягнену молоду жінку, яка лежала в болоті непритомна. Коли вона вернулась до памяти, почала питати: „Відкіля я тут взялася? Де я до-

тепер була?" Виявилося, що вона втратила память: забула, як називається; тямить лише, що мешкала у Вильні та що 10. або 12. лютого якісь мужчини схопили її самоходом і кудись вивезли. Що діялось опісля — вона не тямить. Загадковою жінкою занялася поліція та лікарі.

—o—

✝ Посмертні згадки

О. ГРИГОРІЙ ОСТРОВСЬКИЙ.

В Іванківцях пов. Борщів помер нагло на удар серця парох **о. Григорій Остр⁰вський.** У похороні взяло участь багато священників та інтеліґенції з Борщівщини. В. Й. П!

Найкраща подяка Рідній Школі за святочні бажання приходить чеком Рідної Школи.

Театри.

Великий Театр:
Четвер 10. III. год. 7.30 „Доногоо Тонка".
Пятниця 11. III. год. 7.30 „Доногоо Тонка".

Театр Ріжнородностей:
Четвер 10. III. год. 7.30 „Незвичайна подорож".
Пятниця, 11. III. год. 7.30 „Незвичайна подорож".

Український Народній Театр ім. М. Садовського.
РОГАТИН:
10. III. Пісня Бескиду.
11. III. Маруся Богуславка.
14. III. Гетьман Полуботок.
15. III. Мазепа.
ПУКІВ:
12. III. Пісня Бескиду.

КІНА.

АПОЛЬО: „Буревій" екзот. фільма.
АТЛЯНТИК: „Царський курієр" на основі Жіль Верна.
БАЛТИК: „Наступ на світанку".
ВАНДА: „Петро Ібетсон", „Орел летить до Китаю".
ГРАЖИНА: „Фройлайн Доктор"; „Я була шпіоном".
ЕВРОПА: „Я винувата".
КАСІНО: „Еспанський метелик" (Дж. Мендоваль).
КОПЕРНИК: „Шулєрів роман" із Самом Ґрі.
МАРУСЕНЬКА: „Я вбив" і коліроза протеса.
МЕТРО: „Пенні".
МІРАЖ: „Танцюючий пірат".
МУЗА: „Павове в товариства".
ПАКО: „Галька".
ПАЛЯС: „Обожана" з Мартою Егерт.
РАЙ: „Місячна соната" (Падеревський).
РІЯЛЬТО „Не вір мужчині".
СВІТ: „Пострах опери"; „Великий плян".
СТИЛЕВЕ: „Історія одної ночі" і рев'я.
ТОН: „Останній поїзд до зруйнованого міста" і „Гра життя".
УТІХА: „Клинки і пазурі" та рев'я.
ХИМЕРА: „Шерлок Голмс і д-р Ватсон".

ФОТОПЛАСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Острів Ява".

ФОТОПЛАСТІКОН „Світовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
„Швайцарія".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Четвер, 10. березня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Шовен — муз. поранок для гімназій; 11.40 Твори Чайковського, пл.; 12.03 Полудн. авд.; 13.45 Комунікат льв. Хліб. Палати; 13.50 Оперові дуети й терцети, пл.; 14.30 Легка музика з пл.; 14.55 Бірка; 15.00 Фрагм. із пов. І. Лиса „Коронар у Галичині", Музика з пл.; 15.25 Біжучі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Гутірка музика з молоді; 16.15 Концерт солістів, форт., скр., віол.; 16.50 19.50 Актуальна гутірка; 17.00 Про Мик. Конопницьку; 17.15 Сальон. орк.; 17.50 Спортовий порадник; 18.10 Як робити замочки; 18.20 Молодь перед мікрофоном; 18.35 Для сільської молоді; 18.40 Листи та програми; 18.50 Спорт; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Театр Уяви: „Пушкінський поранок" Яр. Івашкевича; 19.30 Скрипк. рецталь Евг. Умінської з супр. форт.; 20.00 Розр. концерт; 21.45 Забутий поет — Фр. Новіцький; 22.00 Концерт присв. творам Шимановського, форт. солів; 22.50 Останні вістки; 23.00—23.30 Із співочого альбуму.

Пятниця, 11. березня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Для дітей: „Мала Еліза"; 11.40 Естрадові пісні Мануеля де Фалі з пл.; 12.03 Полудн. авдиція; 13.45 Суспільна гутірка; 14.20 Легка музика з пл.; 15.00 Фрагм. з пов. І. Лиса „Коронар у Галичині", Музика з пл.; 15.20 Біжучі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Бадьора, авд. для дітей; 16.00 Гутірка з горами; 16.15 Концерт віолон. орк.; 16.50 19.50 Актуальна гутірка; 17.00 Із творів Чайковського: Сюїта ля-мінор, Концерт для скр. і орк.; 17.15 Форт. твори на 4 руки; 17.50 Огляд видань; 18.00 Сирітський комунікат; 18.10 Туристичний інформатор; 18.15 Розр. концерт у вик. сол. тріо; 18.30 18.55 Програма на завтра; 18.35 Про дольківського пропагандьовчиню; 18.50 Спорт; 19.00 Театр Уяви „Лис-Мичита" Гетгро, у перекл. Стаффа; 19.20 Нов. пісні лемківської землі у вик. 3-гол. хору; 20.00 Симф. концерт, орк., співпрца; у перерві коло год. 21.00 Вел. денник, авт. гутірка; 22.50 Ост. вістки; 23.00—23.30 Розр. сальон. музика з пл.

Субота, 12. березня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Для дітей: Співаймо пісеньки; 11.40 Твори Дебіс'я, форт., пл.; 12.03 Полудневі авдиції; 13.45 Концерт бажань; 15.20 Техн. хроніка; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Театр Уяви для дітей; 16.15 Сальон. тріо: скр., в'ол., форт.; 16.50 18.55 19.50 Актуальна гутірка; 17.00 Римський гумор; 17.15 Скрипк. твори славянських композиторів у вик. Любові Владікерова у супр. форт.; 17.50 Нова програма; 18.00 18.30 Спорт; 18.10 Концерт; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Битва під Грунвальдом, Авд. про Ст. Виспянського; 20.00 „Фроскіта" оп. Легара; у перерві Вел. денник. Актуальна гутірка; 22.00 Скені Ф. Занадлера: „Поранні для графоманів", „Дуже мені приємно", „Гальо, тут горить"; 22.15 Пісеньки, бажані й дуети при гітарі; 22.50 Ост. вістки: 23.00—23.30 Легка музика з пл.; у перерві о год. 23.10 „Сім годин по шостій" спец.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Четвер, 10. березня 1938.

БЕРЛІН 21.10 Танк. музика; БІЛГОРОД 18.15 Нар. пісні; БУДАПЕШТ 18.30 19.00 Цит. муз., 19.30 20.00 Опера, 21.00 Форт. сонати Дорнанія, 22.05 23.00 Військ. орк.; ВІДЕНЬ 15.15 Кларн. 17.20 Сонати на віол і форт., 19.40 20.00 21.00 Віденські мельодії, 21.10 22.00 В'язанські Гайдновські твори; ЛАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Форт., 20.00 21.15 Вечір оп. музики, 22.30 Сонати на скр. і віол. Мірш.-Ріц'єса; КОШИЦІ 18.00 Голубінка: Шевченко та чеське відродження; ЛІОН 21.30 22.00 23.00 „Кастор і Полюкс" оп. Рамо; МІЛЯНО 17.15 Сопран. бартон. 21.00 22.00 Комед'я, оцісли скрипка; ПРАГА 17.10 18.00 Муз. авд. для д'тей, 19.30 20.00 21.00 „Гелі" оп. Фібіха; РАДІО ПАРІ 18.00 Театр Уяви, 21.30 22.00 23.00 Неоіпсоп Шубертові твори, симф. концерт; РИМ 17.15 Солісти, 21.00 22.00 23.00 „Ля Валь'" оп. Контанті'ні; СТОКГОЛЬМ 18.45 Пісеньки англ. і ам., 19.30 20.00 Симфонія ч. 3 „Еройка" Бетховена.

Пятниця, 11. березня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Оперетков' мельодії; 20.00 „Гарна пригода" ком. Кеннета, 21.00 Розр. концерт; БРЮССЕЛЬ ФР. 21.00 22.00 23.00 „Викрадення ві серайо" оп. Моцарта; БУДАПЕШТ 17.30 18.00 Цит. музика, 20.25 21.00 22.00 „Пам'яті Гуйан", концерт оп. орк., хору та солістів; ВІДЕНЬ 15.15 Дуті інструменти, 17.00 Для дітей, 17.35 Сол'сти, 19.25 Вес. муз. авд., 20.00 21.00 22.00 „Ірод і Маріямна" драг. Гебеля, 22.20 23.00 Віденські мельодії; ЛАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Діточ' пісні; КОШИЦІ 18.00 „Старі парубки" скеч Аверченка, Нар. перекази „Про грабки" та „Бабці", 18.45 Вістки; МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 21.00 22.00 Муз. комед'я; ПРАГА 12.05 Солісти, 16.40 Квінтет п-дур Бетговена, 18.25 Соната е-моль Франкера на скр. і форт., 22.20 Форт. твори Моцарта; РАДІО ПАРІ 18.00 Камер. музика, 21.15 Пісні, 21.30 22.00 Театр Уяви; РИМ 21.00 22.00 Композиторський концерт Р. Штрауса.

Субота, 12. березня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Розр. музика, 20.00 21.00 Концерт; БІЛГОРОД 18.05 Нар. пісні; БУДАПЕШТ 17.30 Форт. 18.55 19.00 Нар. пісні, цит. орк., 22.30 Цит. музика; ВІДЕНЬ 15.15 Хор, 19.45 20.00 21.00 „Календар" вес. муз. авд., 21.15 Пісні й арії, Гадрабова оперн., 22.20 23.00 Давній Відень розр. концерт; ВЕЖА АЙФЛЯ 21.00 22.00 23.00 24.00 Опера; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 22.30 Соната г-дур на віоля да Гамба і клявесин. Баха; КОШИЦІ 14.00 18.50 Вістки, 18.00 Відзначення на Підкарпатській Русі; Концерт хору т-ва Боян в Ужгороді; МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 19.30 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 24.00 „Трістан та Ізольда" оп. Вагнера; ПРАГА 14.00 Вес. авд (н'м.), 18.00 „Пісня Фортуни" ком. оп. Офенбаха; РАДІО ПАРІ 18.00 Газетна для найменодітних, 21.15 Пісні, 21.30 22.00 Театр Уяви; РИМ 14.30 15.00 „Ловні перел" оп. Бізета, 20.30 Розр. музика, 21.00 Комедія, 21.15 22.00 Танк. музика; СОФІЯ 19.00 Опів.

Український Текстильний Склад
„Manufactura" Львів, Капітульна Площа 3.

Подаємо до відома наших Вельмишановних Клієнтів, що найновіші весняні матеріяли на мужеські та дівочі одяги вже на складі. Радо теж служимо інформаціями про моду кольорів матерій, вибобів та десенів. 7-15

НАЙСТАРША ЛЬВІВСЬКА ПРАЛЬНЯ „A LA PARIS"
ТІЛЬКИ Пасаж Гавсмана 6.
І філія Глубока 3.
1—3
уладжує до 16. ц. м. передсезоновий
дешевий тиждень реклямовий
хемічного чищення всякої гардероби.
Ціни до 50% знижені. Ціни до 50% знижені.

Нема сумніву, що
„Революція йде"
нагороджена повість ГАЛИНИ ЖУРБИ
це найкращий твір, що появився в останньому році.
Ціна 1-го тому 2·20 зол. з поштовою пересилкою. (Стор. 220).
Замовляти: В-во „Батьківщина", Львів, Чажнецького 8.

ОПОВІСТКИ.

Повідомлення. Загальні Збори Філії СУЕ у Львові відбудуться в неділю 20. березня 1937 р. в год. 4. попол. в комн. „Труду" Ринок 39, І. пов. в таким денним порядком: 1) Відкриття Збор'в. 2) Вибір Президії Зборів. 3) Затвердження протоколу попер. З. Збор'в. 4) Звіт з діяльности Управи і Рев. Комісії. 5) Вибір нової Управи і Рев. Комісії. 6) Внески і запити. — **Управа.**

Звичайні Загальні Збори Відділу Товариства Українського Центрального Комітету у Львові відбудуться в неділю 20 березня 1938 року, в малій салі Музичного Інституту у Львові, при вул. Шевченка 5, в год. 10 зранку, з таким порядком денним: 1) Відкриття Зборів і вибір президії. 2) Відчитання і затвердження протоколу попередніх загальних зборів. 3) Затвердження уходу Управи Відділу про прийняття нових членів. 4) Справоздання Управи і Ревізійної Комісії. 5) Вибір нової Управи і Ревіз. Комісії. 6) Біжучі справи. Коли в означену годину не зберетьсся потрібна кількість членів, то в год. 11 рано того самого дня і в тій самій салі відбудуться збори при всякій кількости. — **Управа Відділу У. Ц. К.** 562

Жертви зложені в Адміністрації „Діла": **На Український шпиталь** Марійська Друзина Пань в Ярославі зол. 22.; **на будову церкви св. Йоана Богослова** зол. 6.— Софія Сенетова, Шлихтова.

В оповістці з 6. III. п. р. зайшла помилка, має бути: Замість вівтаря на могилу Михайла Дидила (а не Дідина) заложила Анна Павлусевич на Інвалідів 10.— зол.

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ПРОВІНЦІОНАЛЬНА канцелярія приїме негайно апліканта, матеріяльно добре ситуованого. Зголошення Адміністрація „Діла" під „Канцелярія". 556 1-1

КУПНО - ПРОДАЖ

ФОРТЕПІЯНИ — ПІЯНІНА живані, відновлені як нові, поручає дешево Ганак, Львів, Пілсудського 21. 523 3-10

ПРОМИСЛОВИЙ обєкт в комфортовим мешканнім: двофронтова парцеля, близько середмістя, при трамвайній лушнині. Ціна зол. 80.000, вклад зол. 25.000. Продасть Бюро Крива 2 — Чорний — Гіпотечний Банк. 527 3-3

РІЖНІ

ФРАНЦІШОК ГЛЯСГАЛЬ — упр. тех.-дентист тепер Львів, Пасаж Гавсмана 7. 375 11-4

БІРЖА.

Львів 9. березня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельгія бельг. 59.4[illegible] 58.95, Долярн американські 5.27·00, 5.24·50 Долярн канад. 5.26·50—5.24·00 Фльорени гол. 295·40—293·75, Франки фр. 17·74—17·74, Франки швайцарські 122·70—121·90 Фунти англ. 26·50—26·34 Гульдени данц. 100·25—99·75, Корони ч 17·50—16·50 Кор. дан. 118·30—117·45 Кор. норв 133·13—132·15. Корони шв. 136·40—135·50. Ліри італ. 22·00—21·10, Марки фінлянд. 11·72—11·30, Марки нім. 103·00 — 98·00 Шилінги австр 90·00—85·00, Тель Авів 26·20—25·95, Марки нім. срібні 120·00 — 115·00

Акції.

Банк Польський 113·50 Цукор 36·50, Вугель 31·75, 31·25, Ліянозн 65·00, Можейів 14·25, Островець 54·75, Стараховичі 40·00, 38·25, Габербуш 48·25.

Папери.

4 і пів проц. внутр. 66·63, 66·50, 3 і пів. 1 ем. 85·25 серія немот. 3 пів 1 ем. 7 ем. 84·50 серія немот. 3 конверс. 79·00 през дол. 4·63, 4 консол 67·63.

Тенденція сильніша.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 9. березня 1038 р.

1 кг. масла десер. бльов. без оп. 3·45 зол. 1 кг. масла бочков. вид. в опак. 3·30 зол. молоко 18—19 сот (вінця копа) 3·[illegible]—3·[illegible] зол.

Тенденція на всі артикули сильна. Попит оживлений.

ШАФГАВЗЕН, ЛЬОНЖІН, ЗЕНІТ, ОМЕГА, ДОКСА та ін. годинники найтрепливіше направить фірма П. Карпинець, Домінікаська 7. Купує золото, срібло.

КОВДРИ новинки пухові найдешевше вир. рібня Романова, Городоцьких 4 (побіч 520а. 1-7 Ринку).

ЗА 1 ЗОЛ. переробляє капелюхи жіночі, мужеські, за 2 зол. прасує мужеськ. убрання пішук, направляє гардеробу жіночу і мужеську. Коперника 26 (в подвірю). 395 10-9

ПЕЧАТКИ, монограми, ТАБЛИЦІ, виконує найдешевше перше та єдине українське рисарське заведення ВОЛОДИМИР ЯРОШ, Львів, ул. Сенкевича ч. 3. 502 1-6

ОГОЛОШЕННЯ.

Коли терпиш — Пий Святоіванівський Сик Зілля („діворобний") успішний при болях і кольках печінки, нагорах, болях шлунка і кишок, пирозому, камінню і мокуру, невральгічних болях і нервових горячах і болях голови. Продаж в аптеках і дрогеріях. Головний склад: Варшава, Міодова 14, телефон 5.42 99 Магістер Едвард Гобен. 4-20

Відома українська шваляня
„ЕМКА"
перенесена з вул. Личаківської на **Підвалля ч. 1.**

Повідомляю Шановних Клієнтів, що я вернувся зі спеціяльного **курсу віденського і англійського** крою та поручаю на весняний сезон убрання, заготки, військові мундури, нічні костюми і таким виконання для всіх частинах Духовенства з власних і припоручених матеріялів. **Ціни приступні!**
Павло Андрусь
Львів, ул. На Скалці 5,
(бічна Зиблікевича) тел.: 237-3[illegible].

ХТО?!
хоче купити найліпші косметичні і гігієнічні артикули по найдешевших цінах купує тільки у найсолідніший
ПЕРФУМЕРІЇ
С. ФЕДЕРА
Львів СИКСТУСЬКА 7
Філія КОПЕРНИКА 15а
Філія ГАЛИЦЬКА 16.
Кожний покупець, що покличеться на оце оголошення „Діла" дістане ЗА ДУРНО гарний дарунок.

КІР
Львів, Усійського 6
Тел. 280-68
Станиславів, 3-го Мая
ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Ч. 53 (14.685). Львів, пятниця 11. березня 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060. Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБСЯЗІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Зізнання останніх обвинуваченних у московському процесі.

ДАЛЬШІ ЛІКАРІ, ЩО ВБИВАЮТЬ СВОЇХ ПАЦІЄНТІВ.

В середу рано зізнавали дальші лікарі. Проф. Плетнев твердить, що 1936. р. Ягода мусив його вбити Менжинського і Горкого, загрожуючи обвинуваченням у протисовітській діяльности. Лікарі позбавили життя Горкого і Куйбишева без ніяких трутин ані за великих доз ліків, лише лікуючи їх зле. На запит прокуратора Плетнов заявляє, що не зробив скарги на Ягоду, бо цеж був всемогутній шеф ГПУ.

Казаков також обтяжує Ягоду і признається, що на його приказ **убив Менжинського т. зв. „лізате" — лікарським препаратом що йому сам винайшов.**

Максімов признався, що на домагання Ягоди і Єнукідзе взяв участь в замаху на Куйбишева: лікував його зле, підчас серцевих атак спізнювався з помічю.

Опісля прочитали лікарську експертизу, яка потвердила акт обвинувачення.

Виясненням Розенгольца про талісман, який при ньому найшли аґенти ГПУ, закінчилася розправа. Дальше процес йтиме при замкнених дверях.

У пятницю або суботу проголосять присуд.

Британський премієр Чемберлен дементує ревеляції московського процесу.

ЩЕ ОДИН ВІДГУК.

Один з послів британської палати громад вніс інтерпеляцію у справі зізнань обвинувачених у московському процесі, з яких виходило, що деякі британські політики та розвідка („інтеледженс сервіс") підтримували контакт зі совітською опозицією.

Прем. Чемберлен заявив, що зайвим було б запевняти парлямент, **що те все видумки, в які ледви чи хтось вірить.** Зізнання на московській судовій салі шкодять взаєминам між обома державами

Відомий французький діяч і вчений Альфред де Монзі помістив у „Матені" вступну статтю, в якій заявляє, що не вірить самобвинуваченням Христіяна Раковського свого приятеля, якого знає тридцять років. Хоч він не погоджувався з поглядами Раковського, проте на підставі такої довгої знайомости може якнайрішучіше стверднти, до яких учинків він був здатний. А. де Монзі був колись французьким послом у Москві і добре орієнтується у російських справах.

Переможна офензива національних військ в Арагонії

ЧЕРВОНІ ВТРАТИЛИ ТРИ БАТЕРІЇ І 500 УБИТИХ.

Комунікат барсельонського міністерства національної оборони стверджує: **Вчора вранці національні війська перейшли до наступу на трьох відтинках східнього фронту,** вживаючи артилерію, повзи та летунство.

Червоні мусіли відступити — національні війська заняли місцевости Фуентетідос, Коль дель Ревентон, Коль Магоста, Ріско і Льок Клявале.

Національні летуни збомбардували місцевости Рес і Тортозу; 18 осіб убитих, кількадесять ранених.

Національна головна кватира подає в комунікаті: Національні війська перервали на трьох відтинках арагонський фронт, змушуючи ворога до відвороту.

Червоні втікли серед переполоху, залишаючи понад 500 убитих.

Національні війська захопили багату добичу, м. ін. дві важкі батерії та одну протилетунську. Зістрілено 2 ворожі літаки.

У хвилині, коли появився комунікат, національні війська йшли дальше вперед.

Еспанські червоні літаки бомбардували британські кораблі, що рятували залогу кружляка „Балеарес".

БРИТІЙСЬКИЙ ПРОТЕСТ У БАРСЕЛЬОНІ.

На вчорашньому засіданні британської палати громад порушено напади еспанських червоних літаків на британські контрторпедовці, що рятували залогу зторпедованого національного кружляка „Балеарес".

Представник уряду заявив, що британський уряд уважає цей інцидент дуже поважним, тому вислав протест до Барсельони.

Чого домагається Німеччина від Англії?

Німецький міністр закордонних справ Рібентроп приїхав до Льондону на переговори з британським урядом. Як твердить англійська преса, Німеччина домагається, щоб Англія:

1) спинила протинімецькі виступи преси;

2) не старалася нарушити осн Берлін—Рим;

3) признала Німеччині право до кольоній незалежно від европейських справ;

4) признала Німеччині права опікуватися німцями в інших державах;

5) признала Німеччині право боротися з большевизмом.

Таке пише м. ін. „Дейлі Геральд" і „Нюз Кроніка". Зате „Дейлі Телеграф" твердить, що Рібентроп порушить лише справу протинімецьких коментарів у англійській пресі та питання кольоній.

Назагал англійська преса песимістично коментує вигляди німецько-англійських переговорів.

ДЕМОНСТРАЦІЇ.

Протестуючи проти приїзду Рібентропа, лівиця уладила в Льондоні демонстрації, які поліція з трудом опанувала.

ЗА ВЛАДУ У ПОЛЬЩІ.

ПІД ГАСЛОМ ПРОТИЕЛІТАРНОГО РЕЖІМУ.

Львів, 10. березня 1938.

Боротьба за владу у Польщі поодиноких партій, гуртків, а то й осіб несьогоднішньої дати. Відколи вона від першої хвилини істнування сучасної Польщі і на своєму близько двадцятилітньому шляху мала ріжні форми і творила часті й численні комбінації кандидатів до влади. Методи боротьби та форми комбінацій співграці охочих дістатися до державного жолоба були інакші до травня 1926 р., іншими знову стали після травневого перевороту. До часу перемоги марш. Пілсудського герці за владу розгривалися передовсім на соймовому терені і там після міжпартійних закулісових договорів ватажки хрилевої коаліції ділили між себе міністерські портфелі, тягнули коротший — нераз навіть дуже короткий — або довший час користи й зиски для себе і свого гуртка, що їх давала виконувана ними влада.

Коаліційні спілки мали назовні ріжну барву чи пак комбінації ріжних барв — зеленої, червоної і чорної, при чому кожна з них мала ще і всілякі відтінки. Переважала зправила зелена барва як барва польського селянського прапору, при чому найчастіше на польському державному човні маяв тоді зелено-чорний прапор з частів всевлади Хієно-Пяста. Не було тільки комбінації двох барв — червоної з пепесівського Другого Інтернаціоналу у спілуці з чорною барвою народово-демократичного табору і його прибудівок; зате були комбінації усіх трьох згаданих барв.

Історія соймової всевлади під омофором формального демократичного парляментаризму — як відомо — не вийшла нам, українцям, на добро. Саме у періоді соймової всевлади ухвалено закони про незнане ніде в Европі військове осадництво на „кресах" закон про земельну реформу і ведену на його основі кольонізацію наших земель польським елементом зі заходу, мовні закони і ліквідацію українського вселюдного шкільництва. Про інші закони і виконавчі розпорядки вже й не згадуємо; всі вони стали підставою до витворення того стану, в якому нам доводиться жити сьогодні.

Потравневий режим, що витворив елітарну систему правління у Польщі з небувалою розбудовою державного етатизму, керував державою авторитетом пок. марш. Пілсудського. Постала фактична його диктатура, що проте не усувала формального парляментаризму. Польський парлямент у тому часі дійшов лише до ролі заслони, за якою уряд робив фактично все, чого забажав. Не помогла тут і опозиція польських партій злоза Безпартійного Бльоку співпраці з урядом, хоч до серпня 1930 р. мала вона більшість у соймі.

Одначе зміна режиму не принесла ніякої зміни на краще у відношенні до національних меншин. Навпаки, наше становище до потравневого режиму з кожним роком щораз більше погіршувалось, доводячи до відомої пацифікації восени 1930 р.

Не покращало наше положення і тоді, коли увійшла в життя квітнева конституція з 1935 р., що була завершенням державної праці й останнім державним актом Йосифа Пілсудського. До нової конституції достосували виборчі закони до сойму і сенату, на основі яких справу особового добору членів законодатних установ передано в дійсности в руки державної адміністрації, що послідовно йшла до омніпотенції в державі. З черги витворило це у нас стан, що йому надано історичну вже нині назву „нормалізації".

Не стало Пілсудського і його авторитету. Почали заступати його в Польщі культом армії

і II вождя. Всевладним залишився уряд, чи радше його низові органи та бюрократичний апарат з рішальними референтами. Не витворено проурядової партії, а спроби створити її у формі Зєднчення Обозу Народового (ОЗОН-у) так і досі не дали більших позитивних вислідів і можна сумніватися, чи вповні владується, хоч до чинної суто-політичної роботи втягнули і військовий чинник, про що знаємо найкраще з життя на терені Східної Галичини. Не використано широкої конституційної влади, що її має президент держави на основі постанов квітневої конституції та обмежено скількість декретів, чим хваниться публично теперішній премієр ген. Складковський. Законодавчі установи дістали ніби повний приділ праці, яку і виконують у симбіозі з урядом, не маючи сили ні змоги започаткувати з власного почину якісь дальше йдучі зміни. Доказом хочби спроба посла д-ра Духа, колишнього віцеміністра, з відкликанням проекту зміни виборчої ординації до сойму і сенату. Вправді і в соймі й у сенаті падуть слова критики, нераз і гострішої та ілюстрованої фактами, яких ніколи не бракує, але без практичного значіння, бо теперішній режім по суті залишається і надальше той самий.

Велика більшість польського громадянства, згуртованого у політичних партіях, є без сумніву проти теперішнього режіму і його репрезентанта — уряду. Проти нього є ендеція з прибудівками, пепесівці і т. зв. фронт Морж, із найбільшою польською партією людовцями, що у сучасному польському парламенті не мають свого представництва. Координації сил між ними нема і кожна з них підважує теперішній режім власною акцією та власними засобами.

Осторонь стоять ендеки з прибудівками зі своєю боєвою інтелігентською молоддю, що стала такою гомінкою у високих школах і на жидівській вулиці. Мріє вона про виключне захоплення влади і зорганізування її на гітлерівський чи, як дехто з них хоче, — на фашистівський зразок. Спроби захопити у свої руки польське село назагал їм не вдаються і в конкуренції з людовцями їм таки не вдадуться. Приклад Добошинського ледви чи знайде наслідників. За те безсумнівний і великий успіх — хочби тільки посередній — можуть вони записати на своє конто у Східній Галичині, частинно і на Волині. Доказом Секретаріят Порозуміння у Львові, який у сто відсотках ще й з чубом виконує супроти нас ендецьку програму. Багато з них увійшло до ОЗОН-у, робячи велику особисту кар'єру, та стануло нині у проводі протиукраїнського походу.

Пепесівці, здесятковані комунізмом, не входять покищо як рішальний чинник для якоїнебудь польської палатної революції. Їхні симпатії з тактичних оглядів є по стороні людовців, що й висловлюють на сторінках своєї преси. Однак не вдалися і не вдаються їхні заходи, щоб створити спільний з людовцями фронт для боротьби зі сучасним режімом. Таку пропозицію польських соціялістів людовці ввічливо відкинули.

Як найголовніший претендент до влади у Польщі зголошується людовці, покликуючись на факт, що тільки вони репрезентують польське село і що селянство творить велику більшість населення держави. Їхні залицяння у Новосілцях перед двома роками до армії і II вождя, щоб через них зробити собі поміст до здобуття влади, не вдалися. Загострено тактику боротьби з режімом і на основі ухвал минулорічного конгресу у партії проголошено хлопський протестаційний страйк з блькадою міст від довозу поживи зі села. Був це суто політичний страйк, що на терені середущої і західньої Галичини закінчився кроваво в серпні мин. року, потягаючи за собою адміністраційні репресії з арештами і судами провідників.

Серпневі події з мин. року були головною канвою нарад конгресу людовців у Кракові в днях 27. і 28. лютого ц. р. та стали вихідною точкою конгресових резолюцій, які до уряду їх не зблизили. Навпаки, настало нове загострення відносин польського села до теперішнього режіму, якому людовці виповіли сьогодні безпощадну боротьбу. Остаточний рефрен харківських конгресових резолюцій людовців — перейняти владу у Польщі і віра, що це стане ться.

Словом, відносини на польському внутрішньому політичному ринку щораз більше загострюються і боротьба за владу піде дальше. Чи скоро вона закінчиться та хто стане переможцем, сьогодні годі це передбачити.

Д-р Степан Баран.

З польської преси.

„Завзятий спротив українців".

Краківський ІКЦ (ч. 70. з 11-го березня ц. р.) вмістив під наголовком „Кризис польскості на Кресах Всходніх поглембя сен далей!" чергову статтю про польські кривди „на кресах", де „польскі стан посядання курчи сен", де криза польщини поглиблюється, де не важаючи на „енергічне поставеня велю організаций сполечних ситуація польскості не поправя сен".

Як виглядають статті ІКЦ у цій справі, всі добре знаємо. Тому ані нахабний тон, ані брехливі статистичні дані, ані вкінці натягана аргументація нас не обурюють, навіть не зворушають. Нас тільки трохи дивує те, як можна отак не загикнувшись займати ріжні, зовсім протилежні, становища у таких самих справах. Саме вчора (ч. 69. з 10-го березня ц. р.) цей самий ІКЦ подав вістку, що у Чехословаччині на теренах, на яких ствердиться кваліфіковану меншість польської людности, будуть двомовні, тобто чесько-польські, написи на залізничих двірцях та всіх державних і громадських установах, будуть двомовні почтові бляшкети і т. д. Цього для ІКЦ мало, це тільки задаток на ті права, що їх — на його думку — польська меншина у Чехословаччині повинна мати. Але якінебудь права для української більшости в Галичині — це кривда для „польскості", це навіть злочин, це „антипаньствова акція" як українська більшість якихнебудь прав домагається.

Претенсії на „польскість кресуф" не покриваються з дійсністю. Країна, що в мріях ІКЦ і йому подібних повинна мати сто відсотків поляків, виказує навіть у натягненій статистиці невеликий їх відсоток. ІКЦ не хоче бачити того, що цей відсоток зріс вже значно після війни, що він тепер більший як перед кільканацяти чи перед кількома роками. ІКЦ стверджує, що на терені 30 громад борщівського повіту:

„працює ледви 4-ох польських священників і... 28 українських. На терені згаданих громад ще перед вибухом світової війни польський елемент був у більшости, а сьогодні впав до 30 або 25 відс. і цей процес далі поглиблюється. В такому стані польський елемент далі сильно корчиться.

Тому треба — пише далі ІКЦ — боротися за збільшення польського елементу на окраїнах, треба боротися з греко-католицьким духовенством, яке не дозволяє відбирати з греко-католицької церкви тих поляків, що їх колись внаслідок браку костелів хрестили в церквах. Те, що українське духовенство веде метрикальні книги, то взагалі лапка на поляків, бо ні один поляк, якого охрестили в церкві, вже не може вернутися до римо-католицького обряду (?!). Тому треба, щоб греко-католицькі метрикальні книги вела адміністраційна влада (!!).

Вкінці ІКЦ дає ще одну раду на те, щоб скріпити „польскість на кресах". А саме: на підставі обовязуючого закону батьки можуть змінити віроісповідання своїх дітей до 7-го року їх життя. ІКЦ радить змінити цей закон так, щоб батьки могли це робити до 14-го року життя дитини, бо

> „така зміна влекшила би у великій мірі польському вчительству впливати на батьків дитини, що ходить до школи, в напрямі зміни віроісповідання."

Ясно і отверто! Така зміна закону напевно більше зробить в акції збільшення польського елементу „на кресах", як навіть „фундуш оборони польскості", який ІКЦ радить створити з грошей, що їх можнаб добути пом парцеляції; від кожного морга можнаб брати на ню ціль по 20—30 золотих від тих, що купують землю.

І при цьому всьому ІКЦ страшенне дивується, що ця польонізаційна акція натрапляє на „гвалтовни спшеціф зе строни українскей".

Вбивство в Белзці перед судом.

(Від власного кореспондента.)

ТРЕТІЙ ДЕНЬ РОЗПРАВИ В ЗОЛОЧЕВІ.

В середу 9. ц. м. зізнавав підс. **Василь Галапа**. До ОУН не належав і не належить. Є службовцем філії „Просвіти" у Перемишлянах і люстрував читальні в повіті. В понеділки і в ярмаркові дні був усе в Перемишлянах. В понеділок 10. травня 1937. стрінувся на місті з Ярославом Дзядиною і в розмові з ним згадав йому, що вибирається додому. Тоді він запитав, чи йдучи додому не вказав би двом особам дороги до Черча? Згодився на це. Умовилися, що стрінуться вечором на дорозі з Липовиць до Черча. Дійсно так сталося. Завважив, що один був вищий, другий нижчий. Чи це були Цица і Кук не знає. Йшли лісом найпростішою дорогою на Брикун. Показавши їм напрям до Черча, вернувся до Перемишлян, бо пригадав собі, що чергового дня мусить безумовно внести до староства подання у справі дозволу на виставу. По дорозі випитували його про околичні села. До Івахова їх не запровадив. На поліції переслухували підсудного 8 годин. Коли довідався, що його вмішують до такої поважної справи перестрашився і був сильно схвильований.

Сконфронтований з підсудними заявив, що не може пізнати, чи це були ті самі люди, з якими йшов до Черча, бо тоді було темно. Ростом менше більше відповідають.

Суддя Шайда ставив підсудному низку питань, щоб вияснити суперечности в його зізнаннях. Прокуратор теж старався вказати підсудному суперечности між його зізнаннями у слідстві і теперішніми на розправі та відчитував дотичні місця з протоколів. Підсудний обстоював при своїх теперішніх зізнаннях. Заявив, що в Підусильній не був і з Іваховом не розмовляв. Зізнавав у слідстві лише так, як цього хотіла поліція. (На салі сміх публики). Прокуратор звернув йому увагу, що другий раз слухав його слідчий суддя і там зізнав так само, як на поліції, змінюючи свої зізнання лише так, що він підсудних під терором, бо вони йому заявили, що інакше буде з ним але.

„Так не було, я цього не міг зізнати..." Безпосередньо з поліції привели мене до слідчого судді і це був в дійсности дальший хід слідства, що вже на поліції тревало 8. годин. Був схвильований і не памятає, що тоді зізнав. На дальші запити прокуратора заявив, що вернувся до Перемишлян того самого дня коло півночі (тоді гасять у місті світло), застукав до свого помешкання, що міститься в домі п. Дзвоніка, йому відчинив його співлокатор Костків, з яким не розмовляв, бо був заспаний. Не світив лампи, розібрався і поклався спати. Чергового дня підсудний щойно коло 9. год. пішов на молоко до молочарні, опісля заніс подання до староства. По дорозі стрінув чоловіка з Корця, який йому кланявся, але не розмовляв з ним. Костків при виході з дому збудив його і доручив при відході замкнути хату, а ключ лишити на парапеті. З Дзвоніком не стрічався. Того дня пішов на люстрацію бібліотеки до Корця і занотував там в голови читальні. Далі вияснював на питання судді присяглого Врубля значіння слова „товариш".

Другий присяглий суддя Мендик питає: „Чи обвінені не умійон по польску мувіць, чи майон такі встрент до мови польскей?"

Предсідник відповідає йому що такого питання не можна підсудним ставити, бо прислугують їм право так зізнавати.

ЗІЗНАННЯ ВОЛОДИМИРА ІВАХОВА.

Володимир Івахів — це в білій полотняниці, середніх літ, рільник, женатий батько троїх дітей. Ні до ОУН, ні до ніяких інших товариств не належить. Галапи не знає. Арештували його 23. серпня в саді, коли зривав перші овочі. Не мав часу взяти зі собою навіть харчів. Зрештою поліція заявила йому, що йде про дрібницю і зараз його звільнять. Був добу на поліції в Перемишлянах, опісля дві доби на поліції в Золочеві і щойно після того відставили його до вя-

Простуда?

КАШЕЛЬ, ХРИПКУ І КАТАР

втишують зела проти болів грудей, відомі як „Herbata PUHLMANA. Теж і для дітей. Дістати можна в аптинах і дрогеріях в ціні 1.65 зол. за пачку.

Найстарша робітня
ЖІНОЧИХ І МУЖЕСЬКИХ ФУТЕР
Владислава Старнавського
перенесена до нового льокалю при пл.
Бернардинській ч. 2 А.

ниці. Жалується, що на поліції тяжко його били і в Перемишлянах і в Золочеві. В Перемишлянах било його більше поліцаїв, але він затямив собі лише число одного поліцая, а саме число 1278. Цей поліцай відставляв його до Золочева. Підсудного били кулаками в лице, в ухо і то довший час. Впав непритомний на землю і кухарка подала йому води, щоби вмився. В Золочеві теж били його до крови. Опамятався щойно при мидниці, при котрій підтримував його якийсь пан. Били попід ребра і вимагали признатися до вини.

Предсідник: Вас оглядали в суді, але не було ніяких слідів побоїв!

Підсудний: Сивці виступили в мене щойно на другий день, бо первісно били мене попід ребра. На побої подав я свідків і їх переслухували. Мені сказали, що мене побили вівні, але це неправда. Коли мене розібрали, то кров текла по рукаві і є на сорочці до нині, бо сорочка захована в магазині.

На питання прокуратора каже, що один з тих, які його били є тут на салі. „Пане прокуратор, чи можу його показати?"

Прокуратор: „Прошу". Підсудний вказує рукою на поліційного агента, який сидів на кріслі коло стола журналістів. — Бив мене в голову, високий сивий. Щонебудь я говорив, закидували мені неправду і зараз мене били.

Прок.: Суддя казав, щоб вас оглянув лікар.

Підс.: Ні, мене не оглядав лікар, лише сам суддя дивився на мене. Я з вязниці зголосився до лікаря.

На питання одного з присяглих суддів, чи має на собі ту саму білу блюзу, в котрій його побили — підсудний відповів, що так, але вона була вже прана. На питання прокуратора чи був в цій покровавленій блюзі у судді, відповів, що йому забрали її, але опісля віддали мокру (в Перемишлянах).

Підс. Галапа на питання обор. Пиндика каже, що бачив у Перемишлянах, як Івахів ішов закривавлений до кухні митися.

ЗІЗНАННЯ ТИМОТЕЯ ДЗЯДИГИ.

Коли тяжко хорий вернувся критичної пятниці вечором з Перемишлян, прийшов Цица і спитався його, чи не міг би переночувати з двома товаришами. Дозволив, бож з Цицою він разом спільну фарму курей. „Я тоді хорий клався при ним в ліжко. Довідавшись, що маю мариварку на продаж, просив, щоб йому продати, але не можу тратити, бо мене коштує метер 45 зол. Не питав про його товаришів бо вірив йому, як знайомому. Опісля не вставав з ліжка і з ніким не розмовляв.

При переслухуванні цього підсудного йде головно про устійнення, чи Качор ночував тоді в нього. Підсудний заявив на питання прокуратора і обор. Герети, що не може стверднти, чи це був підс. Качор чи людина подібна до нього.

ЗІЗНАННЯ ГРИГОРІЯ ДЗЯДИГИ.

Підсудний зізнав, що критичної пятниці вечором добрий його знайомий Цица спитав його, чи не міг би з товаришами переночувати. Відповів, що це залежатиме від дозволу старшого брата. Сконфронтований з Куком і Качором, каже, що подібних людей бачив, але чи це напевно вони, не знає.

Прокуратор: „Це дивне, що ви щораз стрічаєтеся з тим чоловіком, а нині не можете його пізнати!" Далі прокуратор відчитав підсудному деякі виїмки з його зізнань зі слідства, що суперечать з його теперішніми зізнаннями.

Підсудний виявив, що не знає яким чином найшли в нього в дома у стрісі програму виховання ОУН і звідкіля вона там узялася. Підчас ревізії не був в дома, лише в Щуровичах, де вчився диригентури та гри на інструментах. Мав їхати ровером до дому на весілля сестри. По дорозі вступив до дому І. Майби, щоб віддати йому довг за нотний папір 2 зол. Ті гроші дістав від своєї матері на залізницю, а що їхав ровером, не були йому потрібні і хотів віддати довг Майби не застав дома, не прийшло йому на думку залишити ці гроші його мамі. Що його арештували у звязку зі страшною подією в Белзці, про це довідався щойно підчас переслухання на поліції у Скварявій.

На питання адв. Мошинського до Кука, чи короткий час перед подією у Белзці їздив туди підс. Кук заявив, що не буде відповідати на його питання, бо він його вчора образив.

Пополудневе розправа почалася точно в год. 5.20. Предсідник ствердив, що нема на салі підс. Гринька Дзядиги, який відповідав з вільної стопи. На внесок прокуратора трибунал рішив вести розправу дальше без нього. На питання адв. Коженного та обор. д-ра Шухевича підс. Кук відповів, що недовго перед нападом був у Белзці. Не має там ніякої рідні і з ніким з населення не контактувався. Теперішнього пароха Белзця знає лише з прізвища.

ЗІЗНАННЯ СВІДКІВ.

Перший свідок **Іван Миськів**, заприсяжений зізнав про цілу подію нападу згідно з актом обвинувачення. Коли вже спав, застукав до нього Ніязити і велів піти до двора. Тут застав перед ґанком якогось мужчину, в передкімнаті поліцая, а в канцелярії паню і пана Ясінських, побіч них якогось пана. Дістав приказ запрягти коні до візка з ліхтарнями, бо було темно. На візок всіло чотири особи; один з чужих панів коло панства, один коло нього. Виявилось що нема місця ще для трьох і тому п. Ясінські веліли запрягти другу фіру. Бричка заждала на них коло брами. Коли і вони рушили, казали нам їхати. Свідок думав, що до Білого Каміня, але сказали скрутити до Скваряви. Той, що їхав коло свідка що хвилини світив ліхтаркою на боки. Коло фігури св. Анни закликав до тих, що їхали фірою, що там сталося, певно колесо зломилося! Велів не спинятися, бо ті з фіри підуть за ними пішки. Одначе вони добігли нас недалеко скруту до Скваряви і один спитав: „пане керовніку, цо бендземи робіць?" У відповідь він закликав: „Висядаць!" „На цо висядаць?" — спитала бл. п. М. Ясінська, а за нею і пан. Тоді посипалися стріли, з яких два були звернені і до свідка. Тому свідок зіскочив тоді з візка і полями побіг до Британа, збудив його і пішли до двора, де вже було більше людей. Опісля бачив, як пані лежала на гостинці лицем догори, пан багато дальше з розхрещеними руками.

На запити описував учасників нападу. Один був низький і мав чорний заріст. Він стояв у кімнаті. Той, що був у канцелярії, був у ясному плащі, волосся чесане догори. Він мав скіряні рукавички і сидів коло свідка. На замку в Золочеві сказали свідкові, що це має бути Качор. Сконфронтований з Качором каже: „Пэісь та тваж венцей худа, втенчас била пелна".

На запити прокуратора свідок описує, що той, що коло нього сидів був тим, якого кликали „керовніком". Він був блєондином, мав буйну фризуру, плащ сильно вивітуваний, виглядав на селюха, мав чоботи шевські, рукавички, годинник на лівій руці. Він стрілив свідка двічі і закликав: „Вирвай!" Прокуратор ще раз звертається до свідка, щоб приглянувся Качорові і сказав, чи це був той?

Свідок: „Єст подобни".

На запити адв. Мошинського свідок зізнав, що лямпи світилися, а світла електричної лямпки „пшодовніка" виглядали на сигнали. Підчас стрілів не було перед кіньми нічого. Всі стріляли в одній хвилині.

На питання обор. Герети свідок подав різницю між „пшодовніком" і Качором. „Пшодов-

---

ТАРАС КУЛЬЧИЦЬКИЙ. 2

В VII-ому виділі.

(Докінчення)

Химкова розказала сусідці, як то вона не хотіла вчитись, як через це не злюбив її батько та післав до стрижія на науку. Як потім докучав їй так, що раз рішила скінчити з життям. Напилась спірту, замкнувшись у пивниці. Та її відратували. Тоді пізнала вона Химку. Він приходив до того стрижія, де вона працювала. Вона робила йому манікір і так познайомились.

— Та як мені було не годитись на його пропозиції, коли дім не притягав мене? Зрештою він запевняв, що невдовзі дістане розвід і поберемось. Ще й представився інжинієром...—говорила Анка зі сльозами в очах.

Степанова лише похитувала головою.

— Але я його покину — рішила по хвилині Анка. — Я не буду терпіти. Лише дитина мені на заваді. Якби так не дитина, я давноб уже це була зробила.

Одного дня Химка був на роботі. Анка за той час покликала похатника, продала дещо з обстанови, забрала свої речі та пішла. Дитину вбрала тепло та лишила на подвірі.

Увечір прийшов Химка та навіть не входив до помешкання. Видно догадувався всього.

— Та заопікуйтесь на Бога дитиною, пане. Деж можна її так лишити на ласку долі — кричала сторожиха, біжучи за ним.

— Або це моя дитина. Я лише заопікувався нею. Я взяв жінку вже з дитиною.

І пішов.

Юрчиком занялись сусіди.

— А то родичі — плескала сторожиха. — Як вітер у полі. Пожили, пожили та розійшлись. І пощо ще дитину мучать при собі! Про все дали знати на поліцію.

Дитина волочилась цілий день по брудному подвірі, немита, голодна, аж жаль.

Та по кількох днях Химки вернулись. Знову зажили у зголі. Ба навіть Химка ще зі сіней посилав Анці поцілунки. Здавалось, що їх життя попливе вже правильно.

Анка дальше відвідувала VII-ий виділ. Таки не тратила надії. Дотого перестала платити за помешкання.

— Може — думала собі — тоді, як викине мене власник із помешкання, возьмуть дитину до захисту. Бо деж тоді подінеться із нею?

Ходила до магістрату та ждала. А дні котились по гамірній землі, мов легкі вози по гладкій дорозі. Здавалось, що хочуть перегнати сам час.

— Знаеш, Фуфа, нині власник питався мене, коли ми врешті винесемось? Я відповіла йому, що покищо нам тут добре — казала, сміючись, Анка.

— Так, так, добре жартувати, але остаточний день уже близький. Мусимо порадитись, що робити — відповідав Химка, сліпаючи над книжкою при темному світлі нафтової лямпи.

А другого дня Химка вже не прийшов до дому. Так, якби його тут не було.

— Де ваш чоловік? — питала в Анки сусідка.

— Пішов собі. Завтра прецінь мусимо вже покинути це помешкання.

— А що з дитиною?

— Не знаю. Піду завтра та скажу, що не маю де притулитись. Може що зроблять. Але знаю, що це не поможе. Начальник обіцяв давати мені що місяця десять золотих на помешкання. А мені що з них? Помешкання заплачу, а з чого житиму? Заробити не можу, бо хтож тоді заопікується Юрчиком? Зрештою ці нинішні заробки...

— А що їх то обходить? Добре, що доки істнують свої платні — закінчувала різко Степанова, втираючи губи брудним хвартухом.

Химкова приготовлялась до переносин. Попродала все господарське приладдя, спалила два крісла, які мала, викинула скриньку від вугілля та ждала. Дивлячся сумно у вікно, крізь яке видно було почорнілий від дощів пліт і мирщавий мур сусіднього дому, й думала:

— Що-ж варта таке життя? Вічна непевність завтрішнього дня, вічна боротьба, за шматок хліба. Для кого все це? Праця, праця, а в нагороду за неї ні даху над головою.

Ліжко та столик, які ще лишились Химковій, купив сам власник дому. Йому може вони і непотрібні були, але що шкодить за невеликий гріш позбутися скоріше немилого комірника?

Химкова опинилась із дитиною на вулиці. Пішла до цукорні, купила там усяких ласкомінок і годувала ними досита Юрчика.

Сміялась любо, бачучи, як дитина звинно порзеться біля незвичайного подарунку.

— На ще, ще одно тістечко — впихала їй у ручку, коли дитина не могла вже більше їсти. — Інші діти мають це щодня. Чи ти щось гіршого від них?

ніх" мав повне лице і говорив інакшим голосом. Тоді обор. д-р Шухевич просить запротоколувати слова свідка: „Не моґлем го познаць, бо тваж мял інном".

ВНЕСКИ ОБОРОНЦІВ.

З черги адв. Мошинський поставив внесок, щоб трибунал із присяжними суддями оглянув візок, що є на подвірю суду і внесок покликати на свідків суддів Йоркаша, Коха та Закшевського, які переслухували підсудних у слідстві в огляду на „крентацтва" підсудних. Прокуратор не спротивився цим обом внескам.

Тоді обор. д-р Шухевич вказав на суперечне становище прокуратора нині і з початком розправи. Сам візок не має ніякого значіння. Важне, щоб присяглі на місці могли витворити собі хід цілої події. Тому поставив внесок зреасумувати попереднє рішення, вдруге поставив внесок, щоб трибунал допустив льокальну візію. Що-ж торкається другого внеску, заявив іменем своїх клієнтів, що вони ніколи не закидали суддям неправди, лиш боронилися інакше. Як, скаже в кінцевій промові. Обор. Пиндик заявив, що ніколи з уст Івахова не впали слова, неначеб було незапротоколоване те, що він сказав, другому внескові спротивився, бо ніякий суддя, лише лікар може ствердити побої, що в даному випадку виступили щойно кілька днів пізніше. По промовах в цій справі ще обор. Йойка, адв. Мошинського, та обор. Пиндика трибунал пішов на нараду і відкинув обидва внески адв. Мошинського.

Черговий свідок, фірман фіри **Никола Ніґнити** описував хід події як попередній свідок. Бл. п. Ясінська веліла йому прийти незамітно на ніч і сторожити, бо має бути велика крадіж. Не сказала, звідки знає про це. З ним їхав на фірі мужчина, перебраний за поліцая та ще двох, з яких один мав клуночок. Коло св. Анни поліцай казав йому вернутись, бо вже фіри не треба. Вискочило тоді двох з воза, а поліцай станув напроти нього з волів навертати. Двох побігло за візком, поліцаянт третій. Свідок чув голос: „Що сталося, віз поломався?" і впали стріли, спершу два, три, опісля інші. Вернувся тоді до двора. Опісля з людьми на місце події і побачив коло пані лямпку, і мертвого пана оподалік. Підсудних не видів. Майбу знав давніше, але підчас самого нападу його не пізнав. Такого як підс. Качор, — який встав — з таким лицем не бачив".

Василь Капітанець, Сильвестер Кушіль та Франц Шайрінґ не вносять до розправи нічого нового.

Св. Анна Британ подавала одному з підсудних воду. Він був високого росту, в попелястому плащі, в кашкеті. Качора не пізнає. Качор на візвання прокуратора встав, обернувся до свідка профілем, вона йому придивлялась добре вкінці заявляє, що не може сказати, щоб це був той, що був у Белзці. Подібний зростом до нього, але він мав довшу бороду. Підс. Качор одягнувся ще в ясне пальто. Свідок придивлявся йому довшу хвилину і вкінці каже: Ні, це був інший; Він був ширший у плечах.

Дальші свідки: Ядвіга Яськова, Таціяна Цюрусь, Марія Падух, Микита Тарнавський, Федько Бриган, Войцех Цирак, Данило Павлишин, Антін Куна, Степан Геша не вносять нічого нового до розправи. Учасників нападу бачили або у дворі, на дорозі, чи на полі, але нікого з обвинуваченних не пізнають.

Після того **предсідник** відложив розправу до чергового дня, год. 9. рано.

—o—

Що писало „Діло" 50 років тому

Ч. 44 і 45. Пятниця, 9. березня (26. лютого) 1888.

КОНФІСКАТА.

Редакційна замітка:

Вчорашнє 44 ч. „Діла" сконфіскувала нам ц. к. державна прокураторія за статтю „Дорогова новела з р. 1885. Письмо пос. Ник. Січинського". З причини що сконфіскували пізно, не могло редакціє вислати і розіслати другого накладу. Тому видаємо сьогодні разом, заповняючи опорожнене місце на 44. і 45. чч. новим матеріялом з нинішнього дня. В нагороду на шим Вп. Читачам завтрашнє число видамо на півтора аркуша. — Редакція „Діла".

ЦІСАР ВІЛЬГЕЛЬМ ПОМЕР.

„Берлін, 9. марта. Цісар Вільгельм помер нині в 8 годині 30 мінут. Ще вчора давав він слабі познаки життя, але життєві сили його опустили, ослаблення дійшло сьогодні рано до найвищого ступня і цісар закінчив життя".

Ч. 46. Субота, 10. березня (27. лютого) 1888.

„ВАТРА".

З новинки довідуємося, що наслідком пожежі ме ста стрийська Касино попало в матеріяльні клопоти. Хотіло вийти якось з цього положення і вирішило видати Альманах, який згодився безінтересовно зредагувати Василь Лукич. Видів Касина рахував, що „родимці численною перепилкою передплати позволять не тільки покрити значні кошти друку, але й придбати якийсь фонд на упорядкування сумного матеріального стану" товариства. Появилася „Ватра", критики одноголосно зарахували її до найкращих альманахів, але не вважаючи навіть на низьку ціну розійшлося таке мале число примірників, що „товариство через це загнилось у новий довг, котрий зупинив природний розвиток Касина".

ЗІ СТРАХУ ПЕРЕД ВІЙНОЮ.

— З Гуцульщини пишуть, що там зі страху перед війною люди випродують за безцінь худобу. Певна річ, що в цьому буде рука якихсь жидів, що поширюють неправдиві вістки про війну, щоб при цьому поживитися людською працею.

„ДО ЦАРЯ ТРЕБА ВІЛЬНОСИТИСЬ ЯКНАЙСЕРДЕЧНІШЕ".

В телеграмі з Берліна: „Цісар вмирав зовсім притомний. Кажуть, що в останніх годинах він сказав: „Маю переконання, що війни з Росією не буде; до царя треба відноситись якнайсердечніше".

НОВИЙ НІМЕЦЬКИЙ ЦІСАР.

Німецький престолонаслідник Фридрих, перебуваючий у Сан Ремо в Італії, де лікував важку невигоду горла. На вістку про смерть батька виїхав з родиною до Берліна.

В обороні Церкви та її Голови.

ПРОТЕСТ ДУХОВЕНСТВА ЗБАРАСЬКОГО ДЕКАНАТУ.

Зібрані на конференції священники збаразького деканату одноголосно запротестували проти виступу посла Войцеховського у варшавському сеймі та проти Архипастиря Митрополита Андрея і заявили свою щиру любов та привязання до свого найвищого Провідника.

ГРОМАДЯНСТВО ЗБАРАЖЧИНИ ПРОТЕСТУЄ.

Всі культурно-освітні й економічні установи міста Збаража запротестували проти наклепів посла Войцеховського у варшавському сеймі на греко-католицьку Церкву та її Архипастиря і заявили, що твердо стоятимуть в обороні Церкви та її Провідника і всього українського народу.

Такий самий протест ухвалили представники майже всіх сіл Збаражчини 27-го лютого ц. р. після реферату посла Василя Болюха.

Учасники обох нарад вислали до Ексц. Митрополита письма з заявами довіря, привязання та любови з численними підписами.

В ОБОРОНІ НАРОДУ І ЦЕРКВИ.

Громадяни села Чагарі Збаразькі вислали до Ексц. Митрополита письмо з численними підписами, в якому пересилають Голові нашої Церкви вислови пошани та любови і заявляють, що твердо стоятимуть в обороні українського народу та греко-католицького обряду.

ПОКЛІН МНОГОСТРАДАЛЬНОМУ АРХИПАСТИРЕВІ.

Громадяни Сторонятина і Підлісок Малих, львівського повіту, переслали письмом поклін многострадальному Архипастиреві Митрополитові Андрееві у звязку з нападом на Його Особу і в доказ відданости зложили 10 зол. на шпиталь Його імени.

Федір Дудко

ДІВЧАТА ОЧАЙДУШНИХ ДНІВ

Оповідання.

Вид. Бібліотеки „Діла". — Ціна 2 зол.

У великих днях нашої визвольної боротьби наше мистецтво відограло перша велику роль. Ф. Дудко змальовує постаті безіменних, повних поверстан героїзм серед романтичної обстановки.

Ішла, мов пяна людними вулицями, тягнучи позад себе за ручку Юрчика.

Опинилась у VII-ому виділі. Перестояла там у кутку так довго, доки не примістила дитини на вигідному місці. Залишила їй у руках картонку: „Кругла сирота, змилуйтесь над нею" і тихцем вийшла, поцілувавши Юрчика в чоло. Ніхто навіть не помітив її.

Коли всі відвідувачі вийшли урядовець магістрату знайшов дитину і аж тоді ввесь VII-ий виділ мусів нею заопікуватися. Телефонічно повідомили захист для дітей-сиріт і відослали Юрчика туди з урядовим письмом, поки родичі дитини не найдуться.

Від того дня ні магістрат ні я не бачив бідної молодої мами. Навіть сусіди не знали про неї нічого. Говорили, що виїхала вона десь в інше місто. Та чогось певного ніхто не міг сказати. Я серед власних клопотів потроху забув про Химків. Чи мало є на світі людей, що нараз щезає і ми ніколи їх більше не бачимо?

Аж одного дня був чудовий день. Неділя. Сонце буйними плямами золотило понуре місто. Я вибрався за місто на прохід. Проходжуючись доріжкою під тахт розколиханого від вітру листя, побачив я Химків. Сиділи обоє на лавочці, частувались взаємно шоколядою та гляділи далеко перед себе.

Я присів недалеко, щоб прислухатись їх розмові. Сидів довго, поки не почув:

— Юрчикові тепер дуже добре. Як підросте трохи і ми доробимося, я візьму його. Мама все має до дитини право.

— Знову підеш до VII-го виділу... — засміявся Химко.

Чи Італія боронитиме арабські інтереси в Палестині?

Вістка про англьо-італійські переговори викликала майже таку саму реакцію в усіх арабських краях. В арабській публичній опінії переважає погляд, що **Італія не підійметься оброни арабської справи, може навіть посвятить багато своїх дотеперішніх концепцій, щоб** дійти до порозуміння з Англією. Зате араби сподіються, що Італія виступить проти поділу Палестини й основання жидівської держави над Середземним Морем.

—o—

За „аншлюсом" чи проти нього.

ПЕРЕД ВАЖНИМ ПЛЕБІСЦИТОМ В АВСТРІЇ.

Найближчої неділі, 13. ц. м., відбудеться в Австрії плебісцит у справі дальшої долі краю. Канцлер видав у цій справі відозву.

Гаслом плебісциту є: „За вільною, німецькою, незалежною, становою й суцільною Австрією, за працею та миром, за рівноправністю для всіх, що признаються до миру й батьківщини".

Реконструкція мадярського уряду.

Регент Горті затвердив учора реконструкцію мадярського уряду. Голова держ. банку Імреді став міністром без теки, теку рільництва дістав віцемін. Ф. Маршаль, справедливости віцемін. Е. Мікех, скарбу — Ремеш-Шнеллер.

—o—

Римська візита мін. Бека

в насвітленні офіційного комунікату.

В середу вечором появився в Римі урядовий комунікат такого змісту: „У щирих розмовах дуче і мін. Чіяна з мін. Беком розглянено ріжні питання загальної політики як і такі, що торкаються обох країн. Вони рішили і дальше обмінюватись інформаціями та поглядами нормальним дипльоматичним шляхом та дальше вести щиру співпрацю між обома державами на політичному, господарському й культурному полі".

Мін. Бек зложив дошлу злову представникам преси, Мін. Чіяно прийняв польських журналістів і заявив їм, що на запрошення мін. Бека прибуде до Польщі.

Жіноча сторінка.

Кілька завваг про вечорі народньої ноші.

Гарний звичай завела кооператива „Українське Народне Мистецтво" улаштовуючи щороку у Львові „Вечорі Народньої Ноші". Цю ідею підхопила і инша провінція і в багатьох містах, а навіть у містечках і селах такі „Вечорі" мають великий успіх. Та є кілька завваг, які може придадуться на майбутнє аранжеркам цих вечорів, а ще більше може тим панам, які радо беруть у цих імпрезах участь..

Головною метою цих показів є відшукати та показати світові красу тих наших народніх строїв, які або вже зовсім зникли з ужитку, або поволі тратять свою колишню красу і барвистість, так би мовити, модернізуються. Але ще одна неменш важна мета примушує аранжерок тих показів не тільки витрачати масу часу і сил, але й поважні кошти до тої справи накладати, щоб привернути нашому селу ту народню ношу до вжитку, бодай у святочні дні та з нагоди національних свят. Хіба ніхто не скаже, що таке завдання легке, але з усіх огляднів дуже корисне і потрібне. Для львовян і львовянок такі покази мають ще й іншу привабливість, бо виявляють нам усю красу нашого народнього мистецтва, увесь добірний народній смак, а цим же ми так любимо хвалитись.

Та коли ідея і мета організаторок цих показів така пінна і цікава, коли зрештою з великою затратою сил вони із свого завдання і виявуються добре, то чи можна це саме сказати про нашу публику, а особливо про ті наші пані, які у таких показах беруть участь? Не говоримо тут лише про те, чи багато на такі „Вечорі" ходить, бо під цим оглядом нашій публиці нічого закинути не можна — приходить дійсно дуже численно, може так численно, як на ніодну іншу імпрезу, але ось про зрозуміння мети організаторок та висліду їх зусилля вже можна сказати не те.

Приклад є найліпшим педагогічним засобом, а з нашим селом та сама справа. Село бере радо приклад з міста і в усьому його наслідує. Тому коли хочемо щось увести на село, мусимо дбати про те, щоб подати до того добрий приклад. Що з нашими показами народньої ноші? Хай на мене шановні пані не ображаться, але скажу тут може кілька неприємних слів. Того доброго прикладу нашому селу в даному випадкові наша інтеліґенція не дає, тимсимим не помагає аранжеркам у їх гарній меті. Наші пані, правда, дуже радо убирають на себе прегарні народні строї з ріжних околиць, але на жаль ставляться до того убирання трохи, як до маскаради. Не тільки більшість пань сама не постарається роздобути собі стрій з якоїсь околиці, де напевно має рідню або знайомих, а цілком складає ввесь цей обовязок на аранжерок показу, ще й коли доведеться й убиратись на той вечір то виявляє масу цілком зелощільних претенсій і не хоче взяти на увагу і вказівок впорядничць. „Українське Народне Мистецтво" має для них подбати не тільки про сам одяг, але і про всі додатки, як скажім чоботи чи черевики. є пані тільки меланхолійно заявляють, що ті чоботи на них за великі, бо вони мають меншу ніжку і нізащо не спогодить П. Коли-ж скажім приходить до прикраси голови, то тут вже починається правдива трагедія для впорядничць, бо тяжко переконати пашо, яка вбираеться в перемітку, що кучері треба поховати, або що до того чи іншого строю належить, скажім, чорна хустка, а не червона, яка на думку пані їй булаб більше до лиця, або що хустку треба надіти на чоло, а не від чола і т. д. Забувають при тому наші пані, що в народньому строї мусить бути затриманий стиль, а також про те, що треба собі той народній стрій добирати до типу, а не лише по його барвистости і що часом так дібраний до типу стрій, може на перший погляд і неефектовний, а робить надзвичайно гарну цілість, і навпаки — барвистий стрій тратить на своїй красі, коли вбраний на невідповідну особу.

А шож по Вечорі Народньої Ноші? Чи наші пані задумались коли над тим, що варто булоб той чи інший стрій і на власність придбати, коли в ньому так гарно дана особа виглядала? А придбавши той стрій може варто булоб і на інші національні свята в нього вбиратись? Чому беремо приклад із тих народів, що вже свій народній стрій цілком затратили, а не з тих, що його ще старанно зберігають і вважають як ознаку своєї національної окремішности? Чому не беремо прикладу з чехок, які в день відродження чеської незалежности все вбирають на себе народні строї? Чому при румунському королівському дворі народній стрій є свого роду одностроєм і його вбирають усі високопоставлені дами і не соромляться того? Чому югославянська королева вбирає на ріжні балі народній стрій і навіть чародні танки в ньому танцює? А ми вважаємо наш народній стрій уже якогось роду пережитою етнографією, яку варто вбрати хіба ось на такий показ та до фотографії. Не треба тут проповідувати тої примітивізації, яку накидує нам пані Лясовська, але треба більше уваги і пошани до нашого народнього строю, а особливо хотілось би, щоб добрим прикладом для нашого села ми привернули йому дійсно те, що помалу губиться і замінюється на ріжні „фаталашки".

Ще кілька слів про „Вечорі Народньої Ноші" на провінції. Здається, що тут требаб робити ті „Вечорі" в трохи інший спосіб, ніж у Львові. Коли до Львова варто звозити народні строї з ріжних околиць, а властиво з цілого краю, то на провінції требаб мабуть улаштовувати т. зв. районові покази Народньої Ноші, тобто відшукувати і воскрешувати стародавні народні строї даної околиці, а тоді можнаб лекше здійснити і ту мету ініціяторок цих показів — привернути до вжитку стародавні народні строї. Таку спробу зробила Філіяльна Секція Господинь при „Сільськім Господарі" в Буську. І ось в Бузеччині, де нібито народні строї вже цілком зникли, вдалось розшукати прегарні народні стародавні строї, виявились вони такими недорогими і гарними, що господині почали вже їх наново собі справляти, а села Гумниська та Купче в святах вже інакше майже не вбираються. Ще більше: молодь, яка побачила ті стародавні строї, відчула їх красу і з своїх циганських строях, що запанували у нас тепер у цілому краю, почувала себе на показі дуже ніяково і напевно піде слідом старших господинь. Те саме робить Борщів на своїх „Народніх Вечерницях", що кожного року улаштовує їх „Сільський Господар".

Чи не могліб і інші наші околиці взяти приклад із цього гарного почину? Хай впорядничці „показів Народньої Ноші" поважно над цим задумаються, а наші пані на провінції нехай стараються вбиратися при своїх виступах на ріжних народніх святах у строї даної околиці, а не в оту цигапщину, яка тільки засмічує наше село. Памятаймо, що добрим прикладом багато можна зробити.

Х. К.

ПОСЕЗОНОВА ВИПРОДАЖ
ПЛАЩІВ І РАҐЛЯНІВ
ШАПІРА вул. Личаківська ч. 1.

З нашої хроніки.

з клюбового життя.

Минулого понед'ілка повітав клюб „Нової Хати" і „Труду" референта українських радіових авдицій, ред. **Романа Пашківського**. „Як працює радіо" було темою гутірки. Присутні почули коротко про історію радія взагалі, а Польщі зокрема. Дальше референт поясняв „рамову" програму радія на зимовий сезон. На підставі таблиці, що обіймає „посіл години" на цілий тиждень, можна було розглянути, скільки часу присвячує радіо ля ріжні слуховиська. День поділений на відтинки часу. В середині кожного відтинка мусить відбутись авдиція саме того типу, а ніяка інша. Ширше спинався референт на українських авдиціях. Від якогось часу остувався спеціяльний радіовий комітет при Т-ві Українських Письменників і Журналістів, що проводить цю акцію. Українські авдиції мусять доглядатись до відтинків часу. Тимчасом вони розпинові поміж польськими слуховиськами, так, що не творять своєї суцільної програми. Всі заходи комітету йдуть тепер у напрямі, щоб зібрати ці авдиції в один якийсь відтинок часу, де можнаб їх вислід поділити. Дискусія розвинулась дуже живо. Присутні засипали референта різними запитами. Вистарало цікавились авдиціями для молоді й шкільними. Інші домагались гутірок про прогульки в українській мові, дехто бажав більше літературних гутірок. З заінтересованням довідалися присутні, що львівське радіо дістає багато листів. Всіх їх переглядають не побожання, похвали й догани. Відповідно до того орієнтується управа радія в смаку публіки. Кожний лист, байдуже, якою мовою писаний, польською чи українською, читають і втягають до відповідних картотек. — Ред. Пашківський дав відповідні пояснення і при нінці подав назви українських авдиція на найближчий м'ясяць.

У черговий понеділок улаштовує клюб вечір на пошану наших письменників: **Наталі Лівицької Холодної та Галини Журби**. З особливою радістю повитає жіноцтво наші шоєрічні лаврети.

ГОСПОДАРСЬКИЙ ПОКАЗ

Куховарський курс „Нової Хати" має небувалий успіх. Курсантом записалось досі 23. Та вдесь ст'ялки приходить кожного фазу приватніших слухачок, так що класова вінчать „Труду" виповнена по береги. Показалась потреба подавати слухачкам друковані приписи, щоб не тратити надто багато часу на списання їх. Отже кожна слухачка дістає л'тографовану схему на дану лекцію і тільки на марґінесі прим'чує свої спостереження. Провідниця курсу п. Гаврих призначила також чверть години на сапіти щодо попереднього показу. Звичайно слухачки випробовують принесені часопісного тижня. Кожна має такі чи інші завваги і хотілаб їх провірити. Тоді саме може розказати про свій досв'д, спитатись, чи вдалось їй і т. д.

Дня 4. березня відбувався **показ овочевих кремів, салятом і соків**. Тепер сезон помаранч, мандаринок і цитрин. Їх можна куштувати не тільки в свіжій й пещорої смаки, особливо здорові для дітей. П. Гаврих задемонструвала крем помаранчевий і цитриновий та показала дужеручний спосіб, як вимолоти помаранчу, щоб овоч і шкірка лишились цілі. В такій видовбаній помаранчі зладила потім овочеву салятку.

Показ відбувається що четверта в домівці клюбу

Гальо!... Наш секрет?

Публична таємниця Пальмолів!

Уявіть собі, яка делікатна була шкіра найвідомішої п'ятнадцятилітньої уродженої передучасної! Тому ліпарі поручали їм тільки м'якшаючий оліїок для їх плекання. Пізніше вибрали одно мило і то на маслиновім оліїку... Пальмолів!

Яка пінна рада і для Вас, Гарна Пані, якщо бажаєте придбати чисту перу і гладку шкіру, як оксамит. Довірте оліїку про красу власну і дітей милові Пальмолів. Є це мило краси, що дає завжди знамениті висліди.

„З виливною води можна було вжити мила з водою, вибрали ми виключно мило Пальмолів до щоденної купелі цих славних в цілому світі дітей".

Dr Alice Ray Baft

Сторінка без політики.

РОБІНСОН У СПІДНИЦІ.

Відома, багата спортсменка і змагунка в перегонах на моторівках Бетті Карстер цікавить тепер всю американську опінію. Одного дня гарна спортсменка рішила покинути шумний та галасливий світ із його рекордами та витребеньками й перенеслася на самітний, маленький острівець, який лежить у групі Багамських островів. Той острівець купила Бетті від англійського уряду.

Небавом Валь-Кай — так назвала Бетті свій острівець — перемінився в малий рай на землі, в якому росли найгарніші окази підрівникової фльори.

Бетті, яку сьогодні всі називають Робінсоном у спідниці, появляється „на світі" дуже рідко. Час до часу покидає вона свій острівець, щоб зявитися в модних літницях Формози або Бермудів. Крім тих прогульок ніде вона більше не показується і просто закохана у своїм малім самітнім острівці який теж намагається всіма силами прикрасити.

Уладження, які вона там увела, коштують й вже більше, як 300.000 долярів. За ці гроші вибудувала вона в мініятурнім королівстві дороги, віллю для себе в еспанськім стилю і доми для своїх „підданих".

Тих підданих має вона аж 35. Це самі мурини й мурінки, які творять домашню прислугу химерної американки. Крім згаданих уже уладжень вибудувала ще Бетті на своїм острівці радіову висильну стацію, лазнички й купальні та морську ліхтарню.

Комунікація відбувається на острові 3 автами, 3 мотоциклями та кільканацяти роверами. Фльота міс Бетті складається з малого перевозового пароплава, великого моторового судна, рибальського судна та з кількох звичайних човнів.

Харчевих продуктів доставляє сам острівець, на якому під гарячим рівниковим сонцем ростуть найвибагливіші овочі та ярини. „Населення" острова годує дріб та безроги. Власниця острову є загорілою аматоркою рибальства і ловів на морську птицю. Тому теж, для тієї цілі купила вона ще й сусідній острівчик Бінд Кей, на якім гніздиться завжди тьма-тьменна перелетної птиці.

Як ми вже згадали, в культурному світі появляється міс Карстер дуже рідко. Останній раз бачили її 8. грудня минулого року, коли якийсь невідомий яхт осів на мілині недалеко Валь-Кай. Тоді своєю радіовою стацією власниця сама візвала на підмогу державний надбережний корабель і сама теж брала участь у рятунковій акції.

Як довго ексцентрична американка буде ще бавитися в Робінсона, ніодна з амриканських газет не подає. Які настирливі американські репортери — всетаки не вдалося їм від міс Бетті добути такої заяви.

5.000 долярів за направу ляльки.

Діти звичайно сильно привязуються до своїх забавок. Навіть коли якась забавка їм попсується то вони таки радше бавляться старою забавкою, як новою.

Вже перед кількома роками одна дотепна американка звернула увагу на це привязання дітей до своїх забавок і рішила на тому дитячому привязанні заробити добрі гроші. Той її план дав згодом якнайкращі успіхи. Дотепна американка називається Цінтія Фарлей. Вона стала лікаркою ляльок дітей нюйорських мільонерів. Коли якась дитина розібє свою улюблену лялечку, тоді кличуть ляльокову лікарку, яка знову приводить забавку до порядку.

Недавно Цінтія Фарлей приїздила до Парижа, щоб там направити ляльку дитини такого американського мільонера.

Мала дівчинка, власниця тої ляльки приїхала разом із своїми родичами, нюйорськими мільонерами до Парижа і там на якийсь час затрималися. Кілька днів після приїзду дівчинка важко занедужала і її мусіли відвезти до лічниці. Одинокою розвагою малої дівчинки була лялька, яку вона тримала постійно в обіймах і не спускала з неї очей.

Одного дня, коли дитина дістала пропасницю і стала особливо неспокійна, випустила вона ляльку з рук, яка впала на землю й розбилася. Коли мала пацієнтка побачила, що сталося з її ляльокою, почала безупинно плакати й кричати і ніхто не міг її заспокоїти. Здоровля недужої сильно погіршилося і тоді родичі рішили покликати з Нью-Йорку Цінтію Фарлей, щоб вона направила розбиту ляльку. До Нью-Йорку вислали кабльограму і найближчий пароплав привіз лікарку ляльок до Франції. Вона направила ляльку й віддала її врадуваній дівчинці, яка після того почала швидко приходити до здоровля. Рахунок, який вона відтак виставила, був дуже скромний: „всього" 5.000 долярів.

S O. S. з причини скислого молока.

Американський пароплав, який плив із англійської пристані Суттемптон до Ню Йорку, вислав раптом серед моря радіотелєграму S. O. S! Та тому кораблеві не грозила ніяка небезпека, лиш алярмову телеграму вислали тому, що на кораблі скисло молоко.

Корабельний кухар опинився в дуже клопітливій ситуації, коли по сильній бурі відкрив, що в магазині скис йому ввесь запас молока, яким він мав наситити і напоїти підчас подорожі 1400 пасажирів. Кухар станув безрадний, бо до деяких страв потребував він конче молока. Також ні сніданку ні підвечірку не міг він приладити без молока. Якже тут дати собі раду, коли на кораблі нема ні шклянки солодкого молока. Хіба пасажири схочуть зрозуміти, що з причини поганої погоди скисло ась молоко. Адже квасним молоком годі ввесь час всіх годувати, бо ще може якась бігунка між пасажирами кинутися. Не було іншої ради лиш просити пасажирів, щоб до кінця подорожі зреклися білої кави й солодкого молока.

Та подорожні не хотіли про те навіть чути і протестували на всі лади. Адже вони заплатили солені гроші за вигідну і приємну подорож. В тій невигідній ситуації знайшов вихід капітан, який доручив радіоапаратові надати телеграму S. O. S. і просити в інших кораблів свіжого молока.

Пять кораблів ріжних держав, які під ню пору плили недалеко американського пароплаву, почули його сигнали і поспішили з підмогою. Вони всі дали такий запас молока, який їм залишався і таким чином кухар корабля зі скислим молоком мав майже 3.000 л. свіжого солодкого молока до диспозиції і міг заспокоїти всіх пасажирів.

Оригінальна поліційно-кабаретова війна.

Серед зір і зірок усіх білгородських кабаретів настало велике обурення та схвилювання. Поліція видала зовсім несподівано доручення, щоб усі танцюристки й співачки в нічних локалях ставили перед спеціяльною іспитовою комісією і зложили іспит із своїх мистецьких здібностей та зі своєї поведінки.

В Білгороді є дуже багато ріжних кабаретових артистів. Вони здебільша цигани, які співають національні сербські пісні й тайцюють національні танки. Вони не мають майже ніякої освіти. Багато з них не вміє навіть читати нот, всеж таки неодна така кабаретова зірка здобула собі славу і їх вважають справжніми артистками. Та вони виїмки, бо багато з них не має ні голосу, ані своєю поведінкою не заслуговує на назву артистки. Вони є справжнім нещастем нічного життя Білгороду.

Коли поліція почала заводити лад у тій ділянці, кабаретові співачки й танцюристки запротестували, заявляючи, що оцінку співання національних пісень та національних танків може дати лиш сама публика, а не мистецькі критики. За кабаретовими зірками станули всі цигансьні капелі.

Таким чином, на превелику радість публики, яка має сенсацію, вибухла війна між білгородською поліцією з одного боку та зірками кабаретів і цигансьними орхестрами з другого боку. Публика живо цікавиться ходом тієї оригінальної „війни" і поділила свої симпатії між обі „воєнні сторони". Який буде цьому кінець, покищо невідомо, імовірно виграє таки поліція.

ВЕСЕЛЕ.

СПОКІРНИЙ ДІМ

— Якшо ви мене не приймете, то я застрілюся тут на ваших очах.

— В нашому домі не вільно по 10. годині чинняти ніякого галасу.

НЕПОРОЗУМІННЯ.

— Слухайте, тут прийде рано до вашої келії ексцеленція міністр. Памятайте про відповідну поведінку.

— Добре, добре, але що він такого зробив?

НЕМА ПРИЧИНИ ДО ЗАЗДРОСТИ.

Жінка: „Тепер уже знаю все. В четвертій годині ранку знайшов тебе поліцай на вулиці, як ти обіймав і гаряче обціловував ліхтарню".

Муж: „Моя кохана, хіба за ліхтарню не будеш заздрісна!"

ХИТРА ДИТИНА.

— Панчинку, випий ложку трану, бо так каже лікар.

— Добре, але нехай мені тран подає бабуся.

— Чому?

— Бо їй трясуться руки.

ПОДРУЖНЯ ЛЮБОВ.

— Як, ви щойно місяць як повінчалися і вже одно з одним не говорите?

— Егеж, подумай собі, ми сперечалися про те, хто кого більше любить.

НІЧОГО НОВОГО.

— Чи ти читав, що тепер винайшли таку машину, яка все пізнає, коли хтось бреше?

— Нічого надзвичайного — з такою машиною я вже майже десять літ жонатий.

ПРОСТІША СПРАВА.

— Моя жінка домагається від мене постійно грошей на речі, які вона конче хоче мати.

— Моя жінка цього не робить.

— Невже твоя жінка така вирозуміла?

— Ні, але вона купує собі ті речі, які хоче й відтак дає мені рахунки.

НАЙКРАЩИЙ СПОСІБ.

— Як ти це зробив, що Ірина так швидко пробудилася зі своїх памороків.

— Я сказав оттак буцім то до себе: „Цікаве, чому жінка, яка попадає в памороки, виглядає завжди бодай на десять літ старше."

ЄДИНИЙ.

Панночка в паперовій крамниці:

— Ось тут прошу, особливо гарна листівка на вродини: „Найширші побажання для єдиної, яку я покохав!"

— Дуже гарно — відповів молодий покупець — прошу мені дати таких пять штук...

МАЛІ МИСТЦІ.

Малий Славко грає на фортепіяні похоронний марш Бетовена.

— Отва, велика штука — каже на те його приятель Миколько — я граю той сам марш в половину коротшім часі.

АМЕРИКА.

— Свою каріеру я завдячую звичайній шпильці до спинання.

— Як же так?

— Зовсім просто: вона спинала пачку банкнотів, які я підніс.

ПРОСТА ПРИЧИНА.

— Касуню, чим пояснити собі те, що коли ми вернулися вчора з театру, застали ми в тебе в кухні якогось мужчину?

— Зовсім просто, прошу пані, в театрі скінчилося швидше, як то писали часописи.

СПІВЧУТТЯ.

Двох акторів сперечається, чому тенор Х. замикає завжди підчас співу очі.

— А я знаю — каже вкінці один. Той співак дуже добра людина, він не може дивитися, як інші терплять.

Українські справи в сенаті.

На засіданні сенату, що відбулося у вівторок, 8. лютого, в часі дискусії над буджетом міністерства суспільної опіки промовляв сенатор **о. д-р Лободич.**

„ДОПУСТИТИ УКРАЇНЦІВ ДО ГОЛОСУ У СПРАВІ ФІНАНСОВОЇ ГОСПОДАРКИ".

В ділянці суспільної опіки — говорив сен. о. Лободич — українська людність, що в 90-ти відсотках складається з селян, стоїть на останньому місці. Те, що робить для неї українська інтелігенція, яка закладає захоронки, сиротинці, порадні не вистачає, бо нема на те необхідних грошевих засобів. Тут потрібна поміч з буджетових фондів держави та самоуправи. Фонд Праці, що міг би багато зробити у допомозі голодуючій та безробітній людности, щораз більше поминає наші землі, бо звертає тепер більше уваги на організацію промислових централь. Булоб бажане, щоб Фонд Праці давав змогу заробітку більшій кількости української молоді.

Промовець звернув увагу на те, що влада не дає змоги українським робітникам організуватися в українських професійних організаціях, що Суспільна Обезпечальня не допускає українців до праці у своїх установах, а все те діється з політичних мотивів.

Щоб поправити положення українців у ділянці суспільної опіки — говорив сен. о. Лободич — треба справедливої національної політики, яка буде можлива тільки тоді, коли українське громадянство допустять до голосу у справі фінансової господарки у відповідних урядах, передовсім в обезпечальнях, у воєвідських урядах та в міністерстві суспільної опіки.

УКРАЇНСЬКО-ЖИДІВСЬКИЙ ДЕНЬ.

В середу, 9-го ц. м. сенат мав свій українсько-жидівський день. Промовці-поляки, що забирали слово у дискусії над буджетом міністерства внутрішніх справ, не поминали одні української, другі жидівської справи.

Буджет референував сен. **Клєщинський.** Після його реферату промовляв від УПР сен. **Децикевич.**

„УРЯД НЕ ВИЯВЛЯЄ ЕНЕРГІЇ В ПОБОРЮВАННІ САМОВОЛІ АДМІНІСТРАЦІЇ".

Сен. Децикевич ствердив, що політика нормалізації, яку започатковано три роки тому і до якої українці віднеслися позитивно, про що свідчать заяви у парляменті у справі сильної Польщі та сильної армії і голосування за буджетом, не подобались тим, яким залежить на тому, щоб польсько-українські взаємини були завжди напружені. І вони „відкрили" українську небезпеку, якою почали лякати польське громадянство.

„Треба бути дуже наївним — говорив промовець — щоби повірити, що для польського народу, який диспонує власним державним апаратом і армією, міг бути небезпечний нарід, який щойно шукає свого місця під сонцем. Але цього було досить, щоб витворити панічні настрої серед польського громадянства. А наслідок тих панічних настроїв — гасло активізації польського громадянства на землях заселених українцями".

Промовець вказував у своїй промові, як розуміли це гасло польські маси. Отже на вулицях почалися напади на прохожих, що говорили по українськи, бійка перервала виклад української мови у львівському університеті, польські суспільні організації на спеціяльних вічах ухвалюють резолюції, деколи просто комічні, але часом дуже небезпечні. В останньому часі ці резолюції зачепили навіть справи греко-католицької Церкви. Найгірше, що до цієї акції втягають державну владу та уряди. Участь представників державної адміністрації в протиукраїнській акції спричинює небезпечні наслідки для держави, бо в цих умовинах людність вважає таких представників адміністрації за своїх ворогів і займає до держави відповідне становище.

„На жаль — говорив сен. Децикевич — уряд, здається, не доцінює цієї небезпеки; не виявляє ніякої енергії в поборюванні самоволі чинників адміністрації, до якої в останньому часі причучилися — це треба з прикрістю стверднти — деякі представники війська".

Адміністрація — на думку промовця — може відіграти поважну ролю в нормалізації польсько-українських взаємин, але вона мусить виконувати свої обовязки у відповідний спосіб та обєктивно, відносячись до кожного громадянина рівно, незалежно від його національности.

„СТАВМО СПРАВУ СПІВЖИТТЯ З ОБОХ СТОРІН ПО ЛИЦАРСЬКИ..."

Велика частина промови сен. Заржицького була відповіддю на промови українських сенаторів. „Ніхто у війську — говорив він — не може перейти до денного порядку над елементами, які змагають до того, щоб розсадити польську державу. Відгородіться від них, панове, виразно, і то не тільки словом, але й чином. Бо щож сказати про такі тайні накази, які ходять по українських селах, що бий кожного українця, який співжие з поляками, або про ухвалу „Союзу Українок" що не можна ламати протипольського фронту. Цих та й інших фактів не можуть не зауважити військові чинники. Признаю, що так само як українське громадянство підпало і польське громадянство у Східній Галичині деякій націоналізації. На цьому тлі трапляються рад.-у-рад висновки і якщо не будемо на них на час реагувати, то у майбутньому дочекаємося сумних речей. Колиж маємо направду співжити з собою, то хіба найкраще здійснити це при спільнім столі у спільних організаціях.

Тимчасом ви, панове, домагаєтеся самостійности свого господарського й культурного життя, самостійности, яка на долині перероджується у сепаратизм. Треба більше щирости. Ми простягнули до вас руку, перекресливши не давно ще таке кровавe минуле. Це не була легка справа, бож ще недавно стріляли до найкращих споміж нас. Ставмо справу співжиття з обох сторін по лицарськи, з обох сторін щиро і, як говорив п. премієр — не тільки у площині прав, але й обовязків. Коли сен. Луцький апелював, щоб не допустити, щоби малі люди перекреслювали наші великі завдання, то вповні підтримую цей апель. Але глядім, щоб це було в обох сторін. З польського боку є більше людей доброї волі, якби це могло комусь на перший погляд видаватися.

КОНСТИТУЦІЯ І ДІЙСНІСТЬ.

На цю промову сен. Заржицького відповів від УПР сен. **Горбачевський,** який сказав, що зміст промови сен. Заржицького про польсько-українську проблему насуває думку, що сен. Заржицький є під диктатом психози, яка панує на терені Східньої Галичини. В атмосфері психози важко поважно дискутувати. Обсервація явищ щоденного громадського життя на теренах заселених українським елементом виглядує питання, чи всі громадяни у польській державі рівні перед законом.

Відповідь на це питання — каже сен. Горбачевський — знаходжу в 7-ій статті конституції. Ця стаття дає теоретичну відповідь, що „ані національність, ані пол, ані віроісповідання не можуть бути причиною до обмеження громадянських прав." У дійсності-ж громадянин стає перед гаслами, що це цілковито заперечують. І діється це у всіх ділянках життя. Всюди на перший плян висувають справу національности і віроісповідання. Не помагають фахові кваліфікації, свідоцтва, опінії, бо органи влади заявляють, що цю чи іншу справу можна полагодити під умовиною доказу метрикою, що петент змінив віроісповідання на римо-католицьке. Знаю особисто такі факти з обсягу парцеляційної акції.

Мої слова потверджує заява сен. Бнінського, який сказав, що конституція відірвана від життя і сен. Бечковича, який заявив, що помилки адміністраційної влади відсувають національні меншини від польського громадянства.

Санація відносин на відтинку меншинної політики — це наказ хвилини.

Промовець наводить факт, що львівська цензура загрозила українським журналістам, що всі видання, в яких буде термін „Східня Галичина" буде конфіскувати. Галичина — це історична назва. І такий розпорядок не зможе викреслити цього факту з історії. Історичні памятки в культурному громадянстві не пропадають. Гадаю, що розпорядок львівської цензури — це тільки дошкульний акт, який не має правних мотивів.

Від довшого часу — говорив сен. Горбачевський — підкреслюємо брак зрозуміння для національної проблеми і для програми в українській справі. Якогось рішучого кроку в напрямі створення такої програми домагалася Українська Парляментарна Репрезентація, але ці домагання зі шкодою для українців і для польської держави залишилися без успіху. Вимоги української меншини треба полагодити не тільки в інтересі українського народу, але цього вимагає і польська державна рація.

ПРОМОВИ СЕН. ДЗЕДУШИЦЬКОГО Й РАДЗІВІЛА.

З думками сен. Горбачевського полемізував сен. Дзедушицький, польсько-українське питання обговорив досить широко у своїй промові сен. Радзівіл.

Подяка.

Оцим почуваюся до обовязку зложити щиру подяку Товариству взаїмних обезпечень на життя „КАРПАТІЯ" у Львові за виплачення повної обезпеченої суми по мому Мужеві бл. п. інж. Денисові Бурачинському в Шепорах п. Пістинь.

Незвичайно кулянтне полагоджування справи виплати обезпеченого капіталу уповажнює мене порушити не одне українське Товариство взаїмних обезпечень на життя „Карпатія" найкращим колам українського громадянства.

Шепори, дня 22 лютого 1938.

Ірина Бурачинська.

ЖИДІВСЬКА СПРАВА.

Від жидівської парляментарної репрезентації промовляв на цьому засіданні сен. **Трокенгайм.** З польських сенаторів говорили про жидівське питання сен. Фудаковський, сен. Лехніцький, сен. Петражицький і сен. Радзівіл.

ПРОТИ ТОТАЛІЗМУ.

Наприкінці слід підкреслити, що сенаторка Ярошевичева, яка промовляла третя після референта, виступила з гострою критикою спроб, що мають на меті завести у Польщі тоталний лад. Тоталізм — на її думку — чужий польському духові і суперечний з основними тезами конституції. Підставою сили і могутности польської держави є пошанування права, а тоталізм — це не право, тільки сила сильнішого

Димісія французького уряду.

Премієр Шотан зложив президентові Франції прохання принати димісію уряду.

Ця кріза уряду прийшла зовсім несподівано — очікували її щойно під кінець місяця. Причиною упадку уряду була постава партій зокрема соціялістичної, які відмовили урядові повновластей.

Вечір поліської пісні.

Заходом Т-ва Прихильників Музею НТШ у Львові відбувся 8. ц. м. в 17. год. вечір поліської пісні в салі Театру Ріжнородностей. Дир. Музею НТШ д-р **Я. Пастернак** виголосив вступне слово; в ньому згадав м. ін. про недавні розкопи на Поліссі, що зацікавили цією частиною нашої землі українське громадянство Опісля на підставі згадок у творах давніх наших письменників промовець старався відтворити давне поліське життя. З черги **проф. д-р Ф. Колесса** виголосив науковий реферат про народню музику на Поліссі. Майже годинний реферат утомив публику своєю науковою термінольогією. Підчас реферату **проф. М. Колесса** відіграв на фортепіяні низку мотивів поліських пісень. Дальше „Український Студіо-Хор" під проводом проф. М. Колесси (в поліських одягах) виконав 6 поліських народніх пісень, весільних, любовних та ін. Ці пісні зібрав д-р Ф. Колесса в 1932. р. підчас своєї наукової прогульки в лунинецькому повіті; згармонізував їх проф. М. Колесса. Наша молода співачка, п. **Е. Зарицька,** відспівала дві поліські народні пісні. Виконання усіх вокальних точок стояло на мистецькому рівні.

Вечір поліських пісень зазнайомив українську львівську публику вперше з поліською пісенною творчістю, шкода тільки, що співані пісні були переважно білоруські, а не українські.

З відчитової сапі.

ШЕВЧЕНКОВІ РОКОВИНИ В Т-ВІ ІМ. ПЕТРА МОГИЛИ.

У вступному слові Д. Лукіянович розбирав справу, як дотепер шанували Шевченкову память, як слід було шанувати творця української національної ідеольогії і чи Шевченкові роковини вже не втратили актуальности. Промовець вирішив питання позитивно.

Проф. Тисовський говорив про анальогії в Шевченкових героїчних поемах, чи радше в „Гамалії", в „Слові о полку Ігореві" і в народній поезії. Предегент присвятив багато уваги зацікавленню Шевченка „Словом о полку", цитуючи його лист до Лазаревського, і розглядаючи Шевченкові переспіви із „Слова".

Атракцією і прикрасою вечора були рецитації Ірини Гургулівни. Вона вже знана як визначна інтерпретаторка поетичних творів. Шевченкову „Причинну" і „Плач Ярославни" відтворила так удатно, що захопила авдиторію — на жаль, нечисленну.

с. ч.

КИТАЙЦІ ПОГРОЖУЮТЬ БОМБАРДУВАННЯМ ТОКІО.

Французький летун М. Фльорен, що служить у китайській армії, заявив, що китайці небавом уладять летунський райд над Японію, щоби збомбардувати Токіо. Не могли того зробити скоріше, бо не мали відповідних літаків — щойно тепер дістали їх зі СССР.

—o—

НОВИНКИ.

— **Новий том Бібліотеки „Діла"** Богдана Лепкого „ДО ЗАРВАНИЦЬ" вічне розсилати наша Адміністрація **точним передплатникам** із завтрішнім днем. Цей том — не премія за місяць лютий. Хто не заплатив 25 сот. на пересилку, нехай додасть їх при найближчій вплаті.

— **В Познані Шевченківський Концерт,** який влаштовує Українська Студентська Громада відбудеться в салі „св. Мартина" при вул. Мартина ч. 8 дня 13. березня **в год. 19.30**, а не 17.30, як було помилково подано в числі „Діла" з дн. 8. ц. м. 548

— **Студ. Драм. Студія** під арт. проводом Л. Кривицької дає **„Думу про Нечая"** істор. карт. в 4 актах М. Лужницького в суботу 12. ц. м. в салі „Ріжнородностей". Початок год. 20 (8 веч.). Білети раніш можна дістати в „Союзнім Базарі". 555

— **Конфіската „Діла".** Вчорашнє (52.) число „Діла" підпало конфіскаті за два місця у передовій статті п. н. „Соборним чи бюрократичним шляхом?"

— **Засідання математично-природничої секції** Н. Т. Ш. відбудеться 11. ц. м. в год. 6. увечір у музею. На черзі дня вибір дійсних членів і біжучі справи.

— **„Дрібнички в житті родини й народу".** Чайний вечір з дискусійним рефератом на тему „Дрібнички в житті родини й народу" відбудеться заходом Кружка „Рідної Школи" ім. Т. Шевченка 13. березня ц. р. в год. 18. у домівці кльоп. школи ім. Т. Шевченка при вул. Супінського 21а.

— **Святочний концерт у Перемишлі.** Учні державної української гімназії з українською мовою навчання в Перемишлі зложать поклін невмирущому кобзареві Україні Т. Шевченкові святочним концертом дня 12. березня ц. р. в год. 18. у власній гімназійній салі. Програма концерту добре зложена і богата. Вступ на сам за добровільними датками.

— **Дирекція радіостації у Львові усуває українця.** Польська преса повідомляє, що дирекція львівської радіостації рішила запосити музиків з різних міст Польщі до т. зв. сальонової орхестри, хоч така вже існує від давна у львівському радію. При цій нагоді дирекція позбулась одинокого члена орхестри українця, відомого челіста проф. Петра Пшенички, який працював вже в цій орхестрі майже 7 років. Чи це початок нової протиукраїнської політики дирекції львівської радіостації?

— **Кольпортажа видань „Відродження" на Волині дозволена.** В Рівному відбулася б. ц. м. цікава розправа за кольпортажу видань. Перед судом станув Павло Семенюк із Александрії, обвинуваченій з § 178 кк. про податк. орд., за буцімто нелегальну кольпортажу видань Т-ва „Відродження", які поліція на Волині конфіскує і справорує справу на судову дорогу, бо — мовляв — на кольпортажу всяких видань треба викупити промислове свідоцтво. Обвинуваченій доказав, що він, як член і муж довіря Т-ва „Відродження", продавав календарі й інші видання Т-ва без ніякого рабату, без особистого зиску, а з ідейних мотивів. Суд станув на становищі, що кольпортажа видань Т-ва його членами, як статутовий засіб ділянности Товариства, що має право обняти простір цілої держави, не підлягає податковим приписам ані карі. Тому суд виніс присуд, яким увільнив Павла Семенюка від вини й кари і кошти розправи зарахував на втрату державного скарбу. На розправа дуже важна тим, що можуть на неї покликуватись ті члени Т-ва, яких хтось пробував би за те саме потягати до судової відповідальности. Відтепер можуть голинки без перепон і страху кольпортувати видання Т-ва „Відродження" (але без рабату). Обвинуваченого Павла Семенюка боронив з успіхом адв. І. Кольчукія з Рівного.

— **Амнестія з нагоди 20-ліття Польщі.** Кружляють поголоски, що з нагоди 20-ліття Польщі проголосять широку амнестію. Кола, здавжені до міністерства справедливости заперечують ці поголоски і вістки польської преси.

— **Нова римо-катол. парохія в Галичині.** Архиєп. Твардовський утворив нову римо-кат. парохію в Синевідську Вижному пов. Сколе. До нової парохії належать місцевости: Ямельниця, Корчин Рустикальний і Шляхотський, Крушельниця, Межиброди, Підгородці, Побук, Сопіт, Синевідсько Вижне, Труханів і Тишівниця.

— **Язва крадежей.** Після „Вечору польських гісень" у гардеробі Театру „Ріжнородностей" осень у гардеробі Театру „Ріжнородностей" обслуга гардеробу була зовсім незастарчаюча і така безрадна, що ніяк не могла собі дати рали з поважним числом гостей. Через те стиск при гардеробі тривав довший час і був знаменитою нагодою для „небесних птиць". Тому що це повторяється майже на всіх українських імпрезах, слід призадуматися організаторам імпрез, як усунути цю язвицю хронічних крадежей у гардеробі.

— **Присуд за вбивство Закшевської.** В ночі зі середи на четвер закінчився процес проти М. Рогозінської і К. Хмелевича за вбивство О. Закшевської у Львові. Присяглі судді потвердили вину після. Рогозінської 7-ма голосами, признаючи одночасно, що відповідальність її за вбивство обмежена, а вину Хмелевича 10-ти голосами. В годині 2.30 вночі трибунал проголосив присуд серед великого зацікавлення публики, яким засудив М. Рогозінську на 15 років вязниці, К. Хмелевича на досмертну вязницю. Сенсацію викликав якийсь мужчина, дуже подібний до обв. Хмелевича, що почувся підчас розправи в судових кульоарах.

— **Самовбийство.** 33-літній Тадей Машталеж, власник корінної крамниці при вул. Стрийській 78, любив одну замужну жінку і на тому тлі попав у депресію; вчора вечором відібрав він собі життя револьверовою кулею.

— **Львівська хроніка.** Перед львівським судом станув Ю. Скопів із Равщини, що знасилував і вбив Марію Лещук, яку любив без взаємности. Опісля намагався він відібрати собі життя, але його відратували. — При вул. Жовківській трамвай „9" наїхав на вантажне авто, одначе більшої шкоди в тому зударі не було. — Трамвай „3" перевернув фіру В. Дахновича сьоянина в Жорниськах, пов. Городок, знищив фіру й потовк Дахновича. — На головній пошті хтось трунув так нещасливо Авраама Цукера (Шептицьких 34), що він упав і зломив собі обі ноги. — До бюра реклями Ш. Туха при вул. Сикстуській 14 вломилися злодії і вкрали дві машини до писання вартости 940 зол. — З помешкання Й. Цепляка (Хорущини 11) вкрали незнані злодії гардеробу, долівіяку і 50 зол. готівки. Разом було шкоди на 910 зол. — Арештували трьох студентів медицини: Яна Шпехта, Богдана Вестфаля та Станислава Танцевина, які важко побили свого товариша Яцуша Бубіцковського за те, що він не пристосовувався до лавкового гетта.

— **Бандитизм.** На студента мистецької акад. ем ії І. С. Лєрхера, що вечором переходив вулицею Микулинців, напав невідомий бандит і зрабував у нього 22 зол. — У Білій Чортківській арештували одного зарібника, закидуючи йому що він написав минулого року до дідички А. Городиської анонім з домаганням зложити йому 2.000 золотих з підписом „Зайонзек бандитуф в Польсце".

— **Краєва хроніка.** Перед кількома днями нічний сторож Іван Чепіль застрілив Василя Запалецького з Голиня підчас крадежі дощок на площі тартаку фірми Глезінгер у Брошневі. — Перед окружним судом у Тернополі відбулася розправа проти М. Кутеля за вбивство своєї жінки Петронелі. Вбивника суд засудив на 10 років вязниці. — Перед судом присяглих у Станиславові відбувається розправа проти В. Сіщука і товаришів за вбивство Якова Семенюка з Дори та грабіж 1.500 дол. Бандитам грозить кара смерти.

— **Пожежі.** В селі Жмієвиська п. Яворів, вибухла пожежа в будинках Михайла Капелюха. Вогонь роздутий сильним вітром спалив у швидкому темпі 26 домів і 49 господарських будинків, 180 мешканців села опинилося без даху над головою. Причиною пожежі була необережна поведінка з вогнем. — У селі Ваньовій пов. Сокаль вибухла в будинках Дмитра Вербиохи пожежа, яка знищила три будинки вартости 4.000 зол. — В Новосілках пов. Перемишляни вибухла пожежа в домі Івана Долгана. Дім згорів до тла.

— **Покарнавалевий скандал у торуньській жіночій гімназії.** Дирекція жіночої гімназії в Торуні викинула зі заведення кілька учениць вищих клас і кільком заборонила приходити до школи аж поки не покінчать слідства. Причиною того рішення була невідповідна і скандальна поведінка учениць підчас карнавалу. Учениці сходили без ніякої опіки по прилюдних забавах і вечорницях, пили з мужчинами та брали участь у різних гульнях в товаристві пяних мужчин. Дві учениці навіть шезли з дому й ніхто не знає де вони подівалися. Досі цілу справу ту затирали і щойно тепер вибух справжній скандал.

Зі судової салі.

НОВИЙ ПОЛІТИЧНИЙ ПРОЦЕС У СТРИЮ

Суд присяглих у Стрию засудив на 3 роки вязниці Степана Присталька зі Стрілкова за те, що він буцімто ушкодив хрест на полі Жигмонта Любінецького. Другого обвинуваченого, Мигколу Проня, увільнили.

У цій касації відбудеться перед стрийським судом присяглих 7 розправ за приналежність до ОУН

З театру.

Великий Театр: „ДОНОГОО ТОНКА", пєса на 3 дій Жіль Ромена.

Чоловіка, що хоче кинутися з моста у воду рятує від смерти приятель і посилає його до лікаря-магнетизера, який накидає йому свою волю. Кандидат на самогубця звязує своє життя з незнайомим собі досі професором географії, що теж переживає трагедію. Професор у своїй великій книжці згадав у добрій вірі за фіктивним джерелами про одне місто у Півд. Африці, яке зовсім не існує. Через ту помилку його не виберуть до Академії Наук. Його новий знайомий, що відчув у собі приплив незвичайної енергії кидає думку, що коли місто не існує, то його можна збудувати. Йому вдається при помочі меткого фінансіста організувати пропаганду для експльоатації природних багатств і „урбанізації" того новоутвореного міста — Доногоо Тонка. Напливають капітали, сотні людей виїжджає до Півд. Африки шукати в Доногоо Тонка золота. Перша і друга партія емігрантів находять тільки пустелю. Маючи гроші та знаряддя вони осідають у гарній околиці та над рікою як перші поселенці, називаючи це місце Доногоо. Так повстає нова колонія, куди зїжджаються щораз-то нові люди, понаблені вістками про золотодайні зложення. Бо і золотий пісок у ріці віднаходять поселенці.

Уся пєса у дусі сатиричної комедії зачіпає подане загально людське і сучасне питання. Останніх два пєси повна натяків на ті сучасні державні, де культ вожда і звеохні маніфестації займають перше місце у розбудові держави. Жіль Ромен — один із найбільших сучасних французьких письменників у всьому оригінальний, дав пєсу легку, а водночас драматичним пєвном — без жінок. 25 коротких сцен не томлять глядача, а розбуджують подану думку.

Головні ролі грають: Малаліївський, Махальський і Шиманський, першорядні артисти з темпераментом і дуже доброю дикцією. Обтягнова подумана дотепно, без зайвих ризадок і штучних прикрас. м. р.

—o—

Листи.

СТРИЙ.

Академія в честь Митрополита Йосифа В. Рутського. Заходом Марійської Т-ва Пань в Стрию відбудеться 6. березня в салях Т-ва „Матіцова Бесіда" академія в 200-ліття смерти Митроп. Рутського. Виголосить виклад присвячений памяті Т-ва п. Мавії Мойсеєвої Марійської Т-ва в Стрию радникова дошкільних при тому духовної школи в. парохії Гавриляшина подасть, що на власній зїздові можна найти такий до праці — сам із тільки підпустить. Старшим членам Марійського Т-ва Пань поведуть реї того академії по виставки. По отворенні академії о год. 5-ій Гавриляшином відспівав хор Марійського Т-ва Пань під проводом п. Олени Янчин, учительки зерцадол. співає в Стрию дві пісні в честь Пр. Т. Матері. По них цілі декламацію: „Заповіт Йосифа Рутського", написав Уласів Кравченко й виголосить п. Пилипівський. По ще одній хоровій точці виголосить доктор п. Уласка зібрання витворений поезій, а те дівчий ребенат: „Хто такий Митрополит Йосиф Вишенки Рутський?" Марійських гімнів заспівають по громадянства, так, що при кінці „Мішаній Вісіді" зали могли вже співати.

З життя одного перемишлянина. Що може ізібна чекати одинока, покинута всіма мати бути перемишлянина. Знаємо. Доведання — як то кажуть — Богом у хатині, пашні, крутом них поля, а в середині діти. Цілий рік і нидьми в них безпосередня темнота, бо ці стоять в них нема, хоча по місто, а і в один бік, що перейти не можна, хоча у Вворичах буде ще тут можна. До цього слід додати, що перемишлянина неодноразово дурійом, яка серед зимової пори забрала дітей приспільнів. Але ні вистрах цього зимового звороту до колишого. Почалось не з хвилиною вступлення

читальні „Просвіти“ в минулому році. Головою читальні вибрали тепер п. Дмитра Зварича. Хоч вже 70-літній, а сповнює вагітся до праці. Минулого року читальня уладила „свячене“, цього року святочну „Проформу“, першу у Зваричах. Свято відбулося в місцевій церкві. Проформу виголосив парох о. М. Цуприковський, який привітав вібраних і склав святочні побажання. Між аматорськими гістьми видно головну читальні з Лаців п. Олексу Болеста й відпоручниці Союзу Українок п. Держкову й Венгринову. Сам вечорок — як довідуюся — завдячують Зваричі надзвичайній праці трьох одиниць місцевих мешканців: Стефана Держка, гімназійного абітурієнта, який — до речі кажучи — не маючи средств до дальших студій, працює як майстровий робітник, абсольвентки торгівельної школи Стефанії Болеста й Петра Орісяна. Одиниці ці, яким до помочі стають ще інші, як: Клебанич, Горгин весь свій час вільний з'єли тяжкої праці щоденної посвячують для загальної справи. На святі першій забрав слово п. Стефан Держко. З його промови, переплітаної цитатами з нашої поезії, віяла любов до всього рідного і зацікавлення до загальної справи. Від „Просвіти“ промовляв п. Олекса Болеста, від Союзу Українок п. Держко і Венгрин. Промови переплітані деклямаціями малих дівчаток Стефи Грушак, Ант. Янків і Степана Дубика, що з великим зрозумінням відеклямували одну з поезій Шевченка. В часі між промовами й деклямаціями співали бадьорі стрілецькі пісні. Свято закінчила голова читальні п. Дмитро Зварич подякою всім прибувшим за участь та зокрема, щоб всі працювали для національної справи. Читальня у Зваричах пильно працює. Вібувається у ній виклади з історії України, є курс для неграмотніх та аматорський гурток, що за коротший час свого істнування дав уже кільна вистав. Крім читальні є у Зваричах вже і об'єднання Пром. Банку. Тепер громадяни поважно думають над будовою власної хати, на яку то ціль вже мають здержану готівку у Пром-Банку. Є ще між Зваричанами деякі одиниці, що тримаються осторонь читальні, але є надія, що вони „навернуться“.

Відкриття захисту для шкільної молоді. Т-во „Українська Бурса“, яке має прегарну двоповерхову камениницю, не могло від війни відкрити захисту для шкільної молоді з браку відповідного приміщення. Цілий будинок Т-ва займає частинно II. державна польська гімназія, частинно приватна жіноча гімназія з рідною школою і 7-клясова всенародна приватна рідна школа. Минулого року за чийсь купило Т-во при найкращій вулиці у Стрию партеровий мурований дім з великим городом і по опорожненню його з льокаторів дня 1. лютого п. р. відкрило захист для шкільної мужеської молоді. Помимо найшло тут приміщення 16 гімназійних учнів під опікою проф. гімн. Барагури. Не треба додавати, як прихильно ставиться до отворення бурси ціла українська суспільність. Слід би тільки побажати, щоб уже з початком вересня п. р. Т-во могло дати приміщення бодай для 50 учеників, коли треба було витягнути над вибудованим домом поверх.

Загальний збір Брацтва св. о. Николая. Дня 18. лютого відбулись по литургійній перерві заг. збори церковного Брацтва св. о. Миколая у Стрию. Отже бл. п. о. Височанський задумував обновити це брацтво і зробити з нього важний осередок українського життя. Одначе передчасна смерть того заслуженого священника і чергова смерть ще двох чергових парохів унеможливила зреалізування того гарного почину. Щойно теперішній парох о. Ілля Гаврилишин піднявся його реалізації, знаючи, що привабність інтелігенції підвисе культурний рівень Т-ва. Вписалось дійсно багато інтелігентів крім міщан та робітників. До нового виділу вибрано Б. Грубського на голову, адв. д-ра Гарасимова на заст. голови й о. Лящинського, катехита, на секретаря. Ухвалено заложити при Т-ві похоронний фонд. На внесок п. Осипа Красинського збори ухвалили протест проти нападу в совіті пос. Войцеховського на Українську Церкву та її Митрополита. Ухвалено теж вислати на руки Митрополита Кир Андрея щире привітання любови й послуху.

Вшанування 25-ліття смерти Миколи Лисенка. Взаїмна Поміч Українського Вчительства у Стрию гадпутувала 6. березня п. р. для своїх членів святочні сходини з нагоди 25-ліття смерти Лисенка. Реферат про Лисенка виголосив учитель Лесик, спомини про зустріч Лисенка в 1905 р. і похорони Лисенка в Києві на підставі оповідань бл. п. о. Никанківського відчитав п. Кобат. Нарем, управитель школи в Голобутові п. Кобат. На закінчення хор „Стрийського Бояна“ відспівав пісню Лисенка „Кажу піду“ і хорову партію з оп. „Утоплениця“. Присутні (50 учителів з цілої Стрийщини) перебували дві гарні години.

БЕРЕЖАНЩИНА.

Контрактовий учитель не допускає нашого священника на науку релігії. Парохія Плавуча. Велика має прилучене село Цецори, в 99% українське, в якому є одноклясова польська школа. Хоче до неї 52 дітей, в того питеро дітей є римо-католиків і 47 гр.-католиків. Контрактовим учителем є тим Ян Урсель, родом зі Львова. Шовінізм цього учителя дійшов до такого ступня, що не з'довпідає до дітей, які з приходом до школи здоровлять його: „Слава Ісусу Христу“. Були випадки, що він завертав дітей, щоб здоровали його по польськи. Також дав наказ дітям-українцям говорити між собою на павзі по польськи. Дня 4. березня приїхав я в год. 10. рано на релігію до Цецор'в й ждав майже пілу годину задармо на те, щоб учитель закінчив свою лекцію. Свідками цього були господарі: Ярія Шкільний, Олекса і Марія Прогній та Петро Карпин, який мене привіз до Цецорів. Точно в год. 11.2 мін. Урсель випустив старші діти до дому, наказуючи до них: „Ідіть до дому, бо я го (ян. мене) не пущаю на релігію“. Ці з'відповіді вилали не слова дітей, які сказали до Урселя, що мають тепер релігію. Коли я заступав до дверей шкільної салі, червоний як індик учитель крикнув до мене: „Терая юж пущьно на релігію“. На мої слова, що я чекаю вже пілу годину, відповів: „То вот неправда“. Запитую шкільний інспекторат у Бережанах та Львівську Шкільну Куратор'ю, чи правильно поступив Ян Урсель зі мною та домагаюся слідства і покарання його за таке поведення. Цей сам учитель уладив 24. лютого п. р. в шкільній салі забаву з танцями для школяр'в, а від год. 18—20 танцювали там і дорослі парубки, від яких п. Урсель взяв гроші на музику. Сейок: Микитів Косур з Цецорів. — **О. п-р Володимир Левицький.**

СТАНИСЛАВІВ.

Загальні Збори станиславівського Сокола. Загальні збори станиславівської філії Сокола-Батька відбулися ще 25. с'чня п. р. Після відкриття аборів і відчитання протоколу почалися звіти поодиноких членів Старшини. Праця відбувалася у двох напрямах: організаційній та рухово-спортов'м. Сокіл має 70 дійсних членів, 74 рухомих і 19 рухових на правах учасників. В минулому році відбулися такі імпрези: 3 змагання наколесник'в, 1 біг навпростець, 1 гуртовий марш, окружні змагання у відбиванці, 3 товариські мечі у відбиванці, 1 показ вправ на приладах, 2 лещетарські прогульки, 2 проби ф'зичної справности. Філія вдержувала зв'язок із 33 гніздами в повіті. В минулому році було 96 організац'йних поїздок. Збори вобовязали нову старшину до перебудови дому Сокола, а саме до прибудови гардероби, кас, фове та побічних приміщень. До нової старшини філії вибрали: голова: дир. Трач; члени: д-р Лаб'й, проф. Заславський, м-р Світний, Посель Ярема; заступники: пп. Блажкевич й Чоботар, Контрольна Комісія: пп. Слюсарчук, Пшеренко й Підгодиєрський.

З життя філії „Просвіти“. Минулої неділі відбулися змагання аматорських гуртків. Був це перший день І-ої рунди. Змагання відкрив коротною промовою голова філії д-р Ю. Олесницький. До змагань станули, як ми вже подавали, чотири гуртки. Рівень гурток досить високий, у загальному вищий як у попередніх роках. Жюрі признало І. місце двом гурткам: з Черняєва й Угорниць, II-е гурткові з Бельведеру, III-е гурткові з П'ятничан, IV-е гурткові з Крехівців. Всі гуртки допущені до другої рунди. В неділю 13. п. м. відбудуться чергові змагання. Буде це другий день І-ої рунди. Участь беруть гуртки з: Микитинців, Ямниці, Хомякова й П'ядуха. Слід підкреслити, що заінтересування змаганнями величезне: сала „Сокола“ була переповнена.

В обороні Митрополита й Церкви. Цього тижня вислали села: Побережне, Добрівляни, П'ятничани, Іванич'ва, Гутиська, Ямниця, Хомяків, Підлуже, Лящьке Шляхотське, Угорники, Микитинці, Дрогомиричани, Княгинин-Кольонія й Угринів Долішній до митрополичої канцелярії заяви відданости Голові Церкви. Вони пот'писували сотні громадян. Ямниця вислала заяву з 1000-ою п'дписів!

Кінець карнавалу. Минулої суботи зак'нчило станиславівське громадянство карнавал забавою, що її влаштувала філія „С. Українок“. І хоч „С. У.“ на запросинах не подав години, то зібралося багато гостей, що весело з'нчили карнавал до рання'х годин. Б. Л.

—o—

ВІДГУКИ ДНЯ.

Може бути - може ні!

Прикро признаватися, але ми про свої окраїни знаємо менше, як про „дикий захід“ у Злучених Державах, Аляску чи Нову Зеляндію.

Тому з признанням треба повитати ініціятиву Т-ва Приятелів Музею Н. Т. Ш., що уладжує для нас „Поліський Місяць“. І концерт поліських пісень, і етнографічну виставу, і відчити про життя-буття Полісся. Врешті довідаємось чогось більше про ту чарівну, далеку, окутану мряками, обступлену лісами, завіяну сажерами країну, в якій живе українське плем'я поліщук'в! Від часу, як завелись у Львові покази народньої ноші, побачили ми бодай кілька зразків поліських одягів. І — час до часу почули в радіо якусь поліську пісню, на жаль, переложену, а в ній оригінальну, але дуже коротеньку.

Саме нині про поліську пісню...

Позавчора був концерт „Вечір поліської пісні“. Признаюся, що я трохи дуже здивувався.

Признаюся, що я трохи дуже здивувався. Пісні, які я почув на концерті, перенесли мене (може несвідомого, може слабо зорієнтованого, але перенесли!) на Білорусь.

„Да лецелі гусоньки...
Гей гукнулі браценьки...“
„Повінь, повінь буйон вецер
З зельоного гаю“...
„Устань мой колосочок, не лежі!
Люцкіе хлопчикі гуляють“...
„Цішей, да цішей на морі погода,
Єще цішей на то літо будзе“...
„Пють люде горілочку, сері гусі воду,
Накажіце, сері гусі тай до мого роду“.

Ось кілька рядків з пісень, що мене трохи дуже здивували... Аж нарешті при кінці концерту:

„Ой поля, ви поля,
Ви широкіє поля,
Ой, на вас же, поля,
Урожаю нема“.

Богу дякувати, що хоч на останку вернувся я з Білорусі.

Може бути, що я помиляюся, може бути, що „Беларуская Крыніца“ — газета, яку нераз читав, причинилася до тієї помилки. Але все-таки мені здається що „цякання“, „дзекання“ і тим подібні „цікання“ не є типові для цілої території Полісся. Хіба для малої і сильно перемішаної смужки на півночі, до якої крім нас мають претенсії і білоруси.

Ось передомною книжечка про Полісся: „Мопім Лицях Z“ А в ній досить велика скількість текстів поліських пісень. Берім першу з краю:

„Ой прибудь, прибудь, сам Господи з неба;
Да наладь у нас все добре що треба“.

Або:

„Деж ти молоденький воду брав,
Хтож тобі коровая начинав?“.

Або:

„Вийди, вийди, мамонько погляди;
Яку тобі невістку привезли“.
(Це з села Морочно, пінського повіту.)

Або:

„Ломите роженьку,
Стелите дороженьку!
Молоду молодому
До Божого дому“.

Або:

„Сторонітеся люди,
Богатирочка їде,
Сем вуз да добра везе,
Ана усьмом да сама їде“.
(Це з села Погост-Загородський, пінського повіту.)

Аж лекше чоловікові на серці! Та цеж майже чиста українська мова. А що є якісь чужі впливи, якісь пронціялізми, якісь своєрідности, то це зовсім не разить і ні трохи не вадить. Ми широко розсілись у східній Европі, то й мусимо мати ріжні діялекти.

Всеж таки не такі, щоб аж трохи дуже дивуватися... Галактіон Чіпка.

—o—

Спорт.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ФІЛІЇ КЛК — ЛЬВІВ.

Виділ філії КЛК Льв'в, подає до відома, що звичайні загальні збори Ф'лії відбудуться в суботу 26. п. м. в год. 17.30 в салях клюбу при вул. Рутовського 22, III. пов. Звичайний порядок нарад. Усі члени клюбу повинні рішуче прибути на збори. Виділ.

ВІДБИВАНКОВІ ЗМАГАННЯ.

В суботу 12. і в неділю 13. березня відбудуться совільські першенства Львова у відбиванці в салі С.-Б. До змагань зголосилося 15 дружин в усіх гн'ах Львова: Сокіл-Батько, С. II, С. III, С. IV і С. V. Початок змагань в суботу в год. 17. і в неділю в год. 15.30.

—o—

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

НАЗУСТРІЧ. Література, мистецтво, наука, громадське життя. Двотижневик. Рік V. Ч. 4 (100) за 15. лютого 1938. Львів. Зміст: Юрій Косач: До проблеми історичної повісти. — 100-те число „Назустріч“. — О. Кульчицький: До джерел 'країналізму. — Святослав Гординський: Долг. — Краєва над і. — Павло Коекун: Балис. — Денис Іванцов: Минуле і сучасне. — Нач: Література Закарпаття. — Остап Тарнавський: Романтика ночі. — М. Романишин: Ірпінь. — Хроніка. — Сатира.

ГОЛОС СПАСИТЕЛЯ. Місячник. Видають монахи Чина Найсв. Ізбавителя у Йонктоні, Саск. Рік X. Ч. 2. Лютий 1938.

ТРИЗУБ. Тижневик. Рік XIV. Ч. 7 (607). Париж.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Шкіряні каганці

з ремінні для появ в найкращім гатунку, довжина величина по зол. 1.40, ширина по 50 сот., гарази по 1.50 — продає Робітня Римарсько-Галантерійна Н. БАРЕР, Львів, Сикстуська 2, побіч фірми „Саламандра". 519

Театри.

Великий Театр:

Пятниця 11. III. год. 7.30 „Довгого Тонка".

Субота 12. III. год. 7.30 „Довгого Тонка".

Театр Різнородностей:

Пятниця, 11. III. год. 7.30 „Несвичайна подорож".

Субота 12. III. виставки нема.

Український Народний Театр ім. М. Садовського.

РОГАТИН:

11. III. Маруся Богуславка.

14. III. Гетьман Полуботок.

15. III. Мазепа.

ЛУЦЬК:

12. III. Пісня Бескиду.

13. III. Гетьман Полуботок.

Зол. 14·— ПАПІРОСНИЦІ з празд. срібла тільки у ГРІНБЕРГА, Сикстуська ч. 4.

КІНА.

АПОЛЬО: „Буревій" екзот. фільма.

АТЛЯНТИК: „Царський курієр" за однойм. Жюль Верна.

БАЛТИК: „Наступ на світанку".

ВАНДА: „Петро Ібетсон", „Орел летить до Китаю".

ГРАЖИНА: „Від в'язірка до четверга" та „Мистці глупоти" — Фліп і Флап

ЕВРОПА: „Я винувата".

КАСИНО: „Еспанський металик" (Дж. Мендоальді).

КОПЕРНИК: „Шулерія роман" із Сашею Гітрі.

МАРУСЕНЬКА: „Я один" і комічна гротеска.

МЕТРО: „Пекні".

МІРАЖ: „Танцюючий пірат".

МУЗА: „Панове з товариства".

ПАКС: „Галька".

ПАЛАС: Обмежена" з Марлен Дітріх.

РАЙ: „Мінна сімат" (Пабереєвська).

РІАЛЬТО: „Не ліо мужчини".

СВІТ: „Пострах опери"; „Великий пан".

СТИЛЬВЕЯ: „Легенда одної ночі" і рев'ю.

ТОН: „Останній побіг до крупнованого цвіту" і „Гра життя".

УТІКА: „Канарки і пазурі" та рев'ю.

ХІМЕРА: „Шерлок Голмс і д-р Ватсон".

ФОТОПЛАСТІКОН:
(вул. Мар'йська 5)
Еспанія — Валенсія, Гранада.

ФОТОПЛАСТІКОН „Світовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
„Швайцарія"

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Пятниця, 11. березня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Для шкіл: „Мала Еліза"; 11.40 Еспанські пісні Мануели де Фалі з пл.; 12.03 Полудньова авдиція; 13.45 Суспільна гутірка; 14.80 Легка музика з пл.; 15.00 Фрагм. із опер. І. Лятка „Коронар у Галичині", Музика з пл.; 15.20 Біжучі вістки з міста та провінції; 15.50 Господарські вістки; 15.45 Вазуля, авд. для дітей; 16.00 Гутірка з хорими; 16.15 Концерт відсьв. орк.; 16.50 19.50 Актуальна гутірка; 17.00 Із кітор'і сусп. оспіки на селі; 17.15 Форт. твори на 4 руки; 17.50 Огляд видань; 18.00 Світовий комунікат; 18.10 Туристичний інформатор; 18.15 Розр. концерт у вик. сол. тріо; 18.30 18.55 Програма на завтра; 18.55 Про дивовижного краянця-письменника; 18.50 Спорт; 19.00 Театр Уяви „Лис-Микита" Гете-го, у перепл. Стольфа; 19.20 Нар. пісні ланчицької землі у вик. ч.-сол. хору; 20.00 Симф. концерт, орк., скрипка; у перерві коло год. 21.00 Вечірнє, авт. гутірка; 22.50 Ост. вістки; 23.00—23.30 Розр. сальон. музика в пл.

Субота, 12. березня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Для шкіл: Співаймо пісеньки; 11.40 Твори Дебіс'я. торт., пл.; 12.03 Полудньова авдиція; 13.45 Концерт бажань; 15.20 Техн. скринька; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Театр Уяви для дітей; 16.15 Сальон. тріо; скр., в'ол., форт.; 16.50 18.35 19.50 Актуальна гутірка; 17.00 Римський гумор; 17.15 Скрипк. твори слов'янських композиторів у вик. Любена Владігерова у супр. форт.; 17.50 Наша програма; 18.00 18.50 Спорт; 18.10 Концерт; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Битва під Грунвальдом. Авд. про Ст. Васильківського; 20.00 „Фраскіта" оп. Легара; у перерві Веч. дзенник. Актуальна гутірка; 22.00 Свєчі Ф. Заваллєра: „Поралні для графоманів". „Дуже мені приємно". „Гадьо, тут горить"; 22.15 Пісеньки, балади й дуети при гітарі; 22.50 Ост. вістки; 23.00—23.30 Легка музика в пл.; у перерві в год. 23.10 „Сім годин по півночі" скеч.

Неділя, 13. березня 1938.

8.00 Сигнал часу; 8.30 Про пр'і весінні; 8.40 Музика в пл.; 8.50 Мариновані скарби села; коло год. 10.30 Симф. музика з пл.; 11.30 Репортаж із життя; 12.03 Симф. поранок; 13.00 Із львівських наукових вистав'ів; 13.30 „У діточій кімнаті" розр. музично, орк., вок. квартет; 14.45 Для села: Огляд ринків рільних продуктів. Музика з пл.; Виховниці хліб. пи'л про себе. Роботи на проведні; 15.45 Для дітей: „Пригоди Мартинка. Майстерклясси" Ст. Темерсона. Музика з пл.; 16.35 Камер. концерт. форт., віол.; 16.45 Аннпця та життя; 17.00 Пів-вірок при мікрофоні: смішн. інстр., п'єсеньки, анекдоти, кольфон; у перерві в год. 17.55 Хвилина бюра студій; 19.00 Театр Уяви: „Тутвір у Перлінці" фантастичний репортаж Беке-Хоінського; 19.35 Військ. Газетка; 20.00 Співаюче передмістя, легк' пісеньки, квартет, гармоніка, форт.; 20.35 21.00 Спорт; 20.40 Політ. огляд; 20.50 Веч. дзенник; 21.15 Гець із жінками, вес. авд.; 22.00 Оповідання про Бетовена: „Безсмертна любов"; 22.50 Ост вістки; 23.00—23.30 Розр. музика в пл.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Пятниця, 11. березня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Оперетков' мельодії; 20.00 Галова вправа" опер. Кеслера, 21.00 Розр. концерт; БРЮССЕЛЯ ФР. 21.00 22.00 23.00 „Вечірня зі сюрпр." оп. Монарха; БУДАПЕШТ 17.30 19.00 Цит. музика. 20.25 21.00 22.00 „Памяті Губа" концерт оп. орх. хору та солістів; ВІДЕНЬ 15.15 Чисті інструменти. 17.00 Для дітей 17.35 Сол'єти. 19.05 Вес. музд. 20.00 21.00 22.00 „Іпод і Маріянна" трагед. Гебеля. 22.20 23.00 Віденські мельодії; ЛАЙПЦІГЗЕНДЕР 15.15 Дітячі п'єси; КОШИШ 18.00 „Старі парубки" скеч Аверченка, Нар. перекази „Про грибки" та „Баби", 18.45 Вістки; МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 21.00 22.00 Муз. комед'я; ПРАГА 12.35 Сольєти, 16.40 Квінтет п-дур Бетовена, 18.25 Соната е-моль Франкера на скр. і форт., 22.20 Форт. твори Моцарта; РАДІО ПАРІ 18.00 Камер. музика. 21.15 Пісні, 21.30 22.00 Театр Уяви; РИМ 21.00 22.00 Композиторський концерт Р. Штрауса.

Субота, 12. березня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Розр. музика. 20.00 21.00 Концерт; БІЛГОРОД 18.05 Нар. пісні; БУДАПЕШТ 17.30 Форт. 18.35 19.00 Нар. пісні. цит. орк., 22.30 Цик. музика; ВІДЕНЬ 15.15 Хор, 19.45 20.00 21.00 „Календар" вес. муз. авд., 21.15 Пісні й арії, Газрабова сопр., 22.20 23.00 Давній Відень. розр. концерт; ВЕЖА АЙФЛЯ 21.00 22.00 23.00 24.00 Опера; ДАЙТЦІЛЯНДЗЕНДЕР 22.30 Соната г-дур на віолю да Гамба і клявесин, Баха; КОШИШ 14.00 18.50 Вістки, 19.00 Видавництва на Підкарпатській Русі; Концерт хору т-ва Боян в Ужгороді; МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 19.30 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 24.00 „Трістан та Ізольда" оп. Вагнера; ПРАГА 14.00 Вес. авд (в'ол.). 18.00 „Пісня Фортуни" комп. оп. Офенбаха; РАДІО ПАРІ 18.00 Газетка для наймолодших, 21.15 Пісні, 21.30 22.00 Театр Уяви; РИМ 14.30 15.00 „Лоші перед" оп. Візета. 20.30 Розр. музика, 21.00 Комедія 21.15 22.00 Танк. музика; СОФІЯ 19.00 Спів.

Неділя, 13. березня 1938.

ВЕРЛІН 20.00 21.00 Розр. концерт, військова орк., 22.30 Розр. музики; БІЛГОРОД 18.50 19.00 Хор, 20.00 Нар. пісні; БРЮССЕЛЯ ФР. 21.30 22.00 23.00 „Корнвальські дзвони" оп. Планета; БУДАПЕШТ 12.30 Увертюри та балет. музика, оп. орк. 15.45 16.50 17.45 18.00 Мад. нар. пісні у супр. цит. орк., 19.00 21.40 Цит. музика; ВІДЕНЬ 11.45 12.00 Балади у вик. хору, 15.40 Камер. музика, 18.00 Вес. авд., 18.25 Лещетарські п'єси, 19.00 Скрипк. 19.40 20.00 Колись і нині, попурі, 21.25 22.00 Концерт на форт. і орк. б-дур Брамса; ДАЙТЦІЛЯНДЗЕНДЕР 20.00 Вагнерівський концерт, 21.15 Симфонія ч. 2 п-дур Шумана; КОШИШ 18.00 Словацьк. муз. монтаж; ЛЯЙПЦІГ 18.00 19.00 20.00 21.00 „Трістан і Ізольда" оп. Вагнера; МІЛЯНО 17.00 18.00 19.00 Симф. концерт, 21.40 Хор, 22.15 Марші й вальси; ПРАГА 19.00 Військ. орк.; 20.30 21.00 Галевий вечір; РАДІО ПАРІ 19.45 Пісні, 20.00 Сценка, 21.30 22.00 23.00 Симф. концерт; РИМ 21.00 Розр. концерт. 22.00 Комедія; ФЛЬОРЕНТІЯ 15.30 18.00 „Джоконда" оп. Понтінел'я.

Радіокутик.

РАДІОВЕ ШПИГУНСТВО.

У Празі засуджено на кару смерти шпигуна Леопольда Катзорна за те, що він у певних годинах при помочі короткохвильового радіового висильника переказував в'домости державі, для якої працював.

ВАРШАВА МОДЕРНІЗУЄТЬСЯ.

У Варшаві при будові нових мешканевих домів, інсталяцію радієвих антен заладнять однаково важну як газові, електричні та водопровідні інсталяції. У деяких домах вводять спільні антени дозволяючі їх до поодиноких мешкань. Опіка над антеновим пристроєм належить до власника дому.

ГОНОРАР СЛАВНОГО ТЕНОРА.

Славний італійський тенор Беняміно Джілі дістав за кожний свій виступ перед мікрофоном американського радія цих 30 000 зол. Одначе в Італії Джілі має багато менші вимоги та часто співає безкоштовно, присвячуючи весь зарібок зі свого концерту на добродійні цілі.

РАДІО ВМІЄ РИСУВАТИ.

Радіостан'я Радіо-Парі надає у свої вечірніх авдиціях вказівки аматорам фарбування світ на свої приймачі перфект.

Такі вказівки цікаві не тільки для звичайної молоді, але і для штатового інтеліґентного загалу. Ці лекції почалися 17. лютого та відбуваються у понеділки і четверги.

БІРЖА.

Львів 10. березня 1938.

Гроші.

Купно-продажа: Белъги белъг. 59·47 58·60, Долари американські 5·07·00, 5·06·50 Долари канад. 5·06·50—5·24·00, Фльорени гол. 203·75—204·00, Франки фр. 17·03 — 16·58, Франки швайцарські 102·70—101·90, Фунти англ. 26·12—26·36, Гульдени данн. 100·25—99·75, Корони ч. 17·50—16·50 Кор. дан. 118·45—117·45 Кор. норв. 133·13 — 132·25 Корони шв. 136·54—135·55, Ліри італ. 22·00—21·00, Марки фінлянд. 11·73 —11·30, Марки нім. 103·09 — 98·00 Шилінги австр. 90·00—85·00, Тель Авів 26·20 —25·95, Марки нім. срібні 120·00 — 115·00

Акції.

Банк Польський 113·50 Цукор 36·50, Вугель 31·75 31·25, Пільпол 65·00, Можеїв 14·25, Островець 54·75, Страхованні 40·00, 38·25, Габербут 48·25.

Папери.

4 і пів проц. вигор. 66·13, 66·25, 3 і пів 1 ем. 84·50 серія неност. 3 пов. інв. 2 ем. 84·50, серія неност. 5. конверс. 70·00 прем. дол. 4·25, 4 консол. 67·63

Тенденція слабша.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, 10 березня 1938 р.

1 кг. масла десер. блюк. без оп. 3·45 зол.
1 кг. масла бочков. вид. з опак. 3·50 зол.
молоко . . . . . 18—19 сот
(дійна вода) . . . . . 3·40—3·45 зол.

Тенденція на всі артикули сильна Попит оживлений.

Подяка.

Видія Т-ва „Основа" почувається до милого обовязку здасити найщирішу подяку Вп. Панам: Зубенковій, Коттуновій, інж. Коттунок Л. Олесницькій, Палієвій, Пекарській, Попович-ій, Райтарівській, Романковській, Сосновій, інж. Сасик Н., Стефанівській, Творилівій, К. Шухевичевій і Н. Шухевичевій за труд, що вложили в улаштування буфету на Великі Вечерниці „Основи", Вп. П. дир. Л. Лепкому за провід пал таїнками всім Панам і Панам з Почесного Ком'тету і українським установам за шедрі жертви на Фонд Будови Дому Українського Техніка.

За Видія Т-ва „Основа":

Роман Олесницький, Мирослав Кривенко
голова. секретар.

СПОВІСТКИ.

Академічне Душпастирство подає до відома, що в днях від 12. до 20. березня н. р. будуть відбуватися в церкві св. Духа при вул. Непорочна 38 в год. 19-ій Реколекції для Академічної Молоді. Перша наука в неділю 13. н. м. в год. 7. вер. Сповідь в суботу 19. н. м. в год. 3. попол. Архиєрейська Служба Божа і спільне Св. Причастя в неділю, 20. н. м. в год. 8. рано. 566

Загальні Збори Тов. „Українська Бурса" в Стрию відбудуться 25. березня 1938. в год. 20. в домівці Маслосоюзу з тим порядком нарад: 1) Відкриття Збор'в. 2) Відчитання протоколу з останніх Загальних Зборів. 3) Зайомлення голови з звітністю Тов. за р. 1937. 4) Зайомлення скарбника. 5) Зайомлення Пом'ічної Комісії і внесення правильні абсолюторію управляючій Старшині. 6) Вибір голови, 4 членів Виділу, 2 заступників та 3 членів Провірної Комісії на 1 рік. 7) Внески і внесення. — За Виділ: Сінський Осип, голова; Романишин Теодор, секретар. 567

НАЙМУТЬ ПРАЦЮ

ДО ДОХОДОВОГО, монопольного підприємства шукає українська фінансова установа мешкого спільника-праціівника (чку) з великою до обороту 4—5 тисяч злотих. Зголошення до „Діла" під „Заворуха". 550 в.-2

ДО ПОВАЖНОГО торговельного підприємства потрібно ж'ночу силу до виділення адміністрації і заступства власника. Вимагані референції і капіт. 2.000. Особа з готівкою від 5.000 може стати співвласником. Висока доходовість. Скор' оферти до „Діла" під „Імпортер". 560 1-1

РІЗНІ

УКРАЇНСЬКА КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ що існує від 20 літ ІВАН МАРІЯШ, приймає всякі роботи мужеського, жіночого і священичого відділу по поміркованих цінах. Львів, ул. Петра ч. 2. I. 2719 23-30

ОГОЛОШЕННЯ.

БРИТВИ

найліпші, гарантовані, світових марок продає по найнижчих цінах оказійно фірма

С. ФЕДЕР

ЛЬВІВ Коперника ч. 15 а
„ Сикстуські ч. 7
„ Галицька 16

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти

1 мм одношпальтовий або його місце в руб.
ряді оголошень . . . . . зол. 0.25
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинах . зол. 0.50
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0.15
купно, продаж, вимом і т. п. . . . . зол. 0.10
шукаючі праці . . . . . зол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . зол. 480.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . зол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . зол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10

Ч. 54 (14.886). Львів, субота 12. березня 1938. Oplata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 223-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060. Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою). 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБСЯЗІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

ПАЛЬТА оригінальні англійські продає ФАБРИКА ОДЯГІВ Рот і Рудерфер Львів, Легіонів 3/І. п. (над кіном Паляс)

Провідники ҐПУ — шпигунами чужих держав.

ПЕРЕРВА В МОСКОВСЬКОМУ ПРОЦЕСІ.

У дальших зізнаннях Ягода ствердив, що шпигунами були: Прокопєв — заступник союзного наркома внутр. справ, Гай — шеф „спеціяльного відділу" ГПУ, Молчанов — шеф тайного політичного відділу, Павкер — шеф оперативного (шпигунсько-політичного) відділу, Шарін — шеф транспортового відділу, Петерсон — комендант Кремля, Волович — заступник шефа оперативного відділу, Вінецький — шеф звязку нар. комісаріяту внутр. справ, Запорожець — його заступник. Всіх їх іменовано у листопаді 1935. р. — разом з Ягодою, що став тоді генеральним інспектором безпеки.

Процес перервали, щоби прокуратор мав час приготовити промову. Нині йтиме розправа дальше.

ВІДГОМІН МОСКОВСЬКОГО ПРОЦЕСУ В АНГЛІЙСЬКІЙ ПРЕСІ.

Коли донедавна були ще помітні в Англії симпатії до Совітів, то останній московський процес напевно їх помітно змінив. Напади на визначних англійських громадян викликали зрозуміле обурення й англійська преса присвятила чимало місця подіям у Совітах. „Широкий світ дивиться зі здивуванням і відразою на ті чистки, що в точних відступах йдуть одна за другою, а було їх вже чотири за минулого півтора року і які послідовно винищують совітських провідників. Можна зробити тільки два міркування і одно з них мусить бути правдиве; або люди, які творили комунізм у Росії, були від першого до останнього найбільшими гураками і драбами, які колинебудь кермували якоюсь державою, або Сталін є найбільше кровожадною бестією, яка колинебудь огидила сторінки історії. Вибирайте ту можливість, яка вам краще подобається" — пише „Івнінг Ньюз".

З тих, що творили большевицьку революцію, дуже скоро не буде ні одного при житті — крім Сталіна. Зі „старої гвардії" остали ще оба Каґановичі та Літвінов. „Найбільший дипльоматичний успіх Літвінова — пише „Івнінг Ньюз" — був той, що він дотепер ще не попав на листу обвинуваченых. Цей його успіх далеко більший від усіх його підсувань у Женеві."

Як обчислює „Таймс", терор, який панує в СССР, пожер за минулий рік коло 4.000 осіб і викликав у рядах комуністичної партії счудування і страх... Більшість обвинуваченых, це ті що ще вчора займали найвищі місця в партії та в державі, і коли навіть вони не мали однакової думки і однакової волі з диктатором, то треба ствердити, що диктатура справді в небезпеці."

Національні війська заняли Бельчіте.

Національна головна кватира повідомляє: **Мароканські частини, відділи „чорних стріл" та наварська дивізія здобули Бельчіте. Використовуючи цю перемогу, національні війська заняли по черзі Альмонасід де ля Куба, гору Карнісеро, Пуеблю де Аль Бортон, гору Вальса Нуева, село Кодо та чимало інших ворожих становищ.**

Також на середущому відтинку національні війська зробили пролім, займаючи місцевости: Мунієка, Плеза, Плю, Кортез де Араґон і Маїкас.

Минулої ночі **праве крило, відбиваючи ворожі протинаступи, пішло вперед, здобуваючи Ля Пляніелю, Кабезос Альтос, Ля Муелю, Колядо де ля Ворхен, Мальтін дель Ріо, Мірабуено, Ляс Фуентес і Моневу.**

ВТРАТИ.

Підчас цих операцій червоні потерпіли дуже поважні втрати: національні війська взяли 3.500 вояків у полон і здобули чимало воєнного матеріялу, м. ін. 5 совітських повзів. Барсельонське міністерство оборони твердить, що підчас протинаступів червоні взяли деяку скількість національних вояків у полон. У повітряних боях зістрілено 7 національних літаків і 6 червоних.

ЧЕРВОНИЙ УРЯД ПОТВЕРДЖУЄ.

Барсельонське міністерство оборони стверджує, що на східному відтинку національна офензива триває дальше. **Червоні мусіли евакуювати Пуеблю де Альбордон, Кортес де Араґон, Муніязу та Ерміту де Сан Ґреґоріо.**

Карта праці національної Еспанії

БЕРЕ ПІД ОПІКУ ПРАЦЮ І РОДИНУ.

Авас подає: Національний уряд проголосив учора т. зв. „карту праці", зложену з 63-ох параґрафів. На основі того документу держава визнає приватну власність, але вважає, що капітал є на послугах держави, тому карає як злочин всі індивідуальні та збірні акти, що шкодять нормалізації продукції.

Родина, як основна комірка суспільности має природні права, яких не можна їй відібрати; майна родини не можна занять.

Держава змагатиме до того, щоб дати кожній селянській родині поле, яке заспокоїть її потреби та становитиме родинне майно.

Крім того „карта праці" обіймає постанови про охорону робітників, обмежує час праці, передбачує платні відпустки і т. п.

Блюм творить новий французький уряд.

Французький президент Лебрен прийняв у четвер перед полуднем предсідників обох законодатних палат, пополудні — Блюма. Коли Блюм виходив з президентської палати, заявив: „Президент поручив мені місію утворити уряд. Я рішений перевести це завдання до кінця. Буду старатись утворити уряд, якого вимагає ситуація: тривкий, сильний і здібний, щоби зібрати всі сили демократії."

Місія Блюма остільки важка, що останніми часами зросли у Франції протикомуністичні настрої, тому годі міркувати, щоби вдалось утворити уряд на ширшій платформі, з центром і комуністами.

Комунікат

Тільки три дні — четвер, п'ятниця і субота в наглядновідкритого (управителем Рибної Холодільні з Ґдині) Торговельного Дому „Риби", вул. Собіського 14 (біля Ринку) будуть продавати

СВІЖІ МОРСЬКІ ЛОСОСІ — ЧИСТЕ М'ЯСО
по вісімдесять сотиків за кільограм.

Кожний дістає кухарські приписи задурмо. Морські риби поручають здоровим, анадоровцям і ведужим, бо вони мають в'ятаміни, вони здорові і легкострівні.

Галицькі москвофіли та Церква.

Відношення наших „старорусинів" до церковно-віроісповідних справ (маємо на думці провід РСО та нечисленний і щораз менший гурток її інтеліґентської еліти, а не низи нечисленних москвофільських сіл) — відоме. Ототожнюючи релігію з національністю і призначаючи православія інтеґральною частиною російського націоналізму, який вони ісповідують, вони мають вже згори устійнені напрямні, як ставитися до всіх справ, що доторкають гр.-кат. Церкви та її інтересів. Це їх відношення мусить бути „а пріорі" негативне, бо унія, гр.-кат. Церква, це в їх ідеольоґії той чинник, який розбиває панросійський моноліт. Всеж, в останніх часах трапилися події, що мусіли сильно захитати досі непорушною догмою наших „старорусинів", що православія — це єдина і найтривкіша твердиня „русскости" в значінні російського націоналізму.

Заки ще прийшли відомі події у православній Церкві і ерархії в Польщі, котрі завдали тій догмі важкий удар („мішана комісія", польонізація богослужень і т. д.), галицькі москвофіли мали аже нагоду на власній шкурі відчути помилку свого вірування, а саме тоді, коли на письмо „на русском літературном язикє", звернене до православної митрополичої Курії, в справі продажі церковних літурґічних книг, виданих Ставропіґією та здатних також для православних, дістали відмовну відповідь у польській мові. Не згадуємо вже про фатальне вражіння, яке на кожного російського націоналіста мусіла зробити поведінка загалу православного духовенства у Совітах з патріярхом Тихоном на чолі, який вкінці признав большевицький уряд: якщо навіть він зробив це з тих самих мотивів, з яких „Русскій Голос" хвалив Сталіна за розстрілювання Зіновєва, Каменєва і Йоффе („рятування Росії від жидів"), чи просто з мотивів опортунізму (легалізація церковного життя), то всеж чолобитні голови Церкви для режіму, який організує, веде і субвенціонує безбожницький рух по всьому світі, — річ дуже прикра.

Тому було цікаво, яке становище супроти загального нападу польського посла на Голову нашої Церкви займуть галицькі москвофіли. Адже навіть у найбільш москвофільських селах, податливих на всяку розкладову агітацію, симпатії для Митрополита Шептицького дуже значні, що признають самі москвофільські менори. І тому цікаво було знати, чи ненависть до українства та до Унії покажеться в них сильніша від здорового політичного глузду та інстинкту самозбереження, який повинен би підповісти їм, якого становища вимагає від

Чи знаєш, що слава про паперці і тутки „Калижа“ лукає по всьому світі?

ьних інтерес народу, до котрого також вони належать та разом з котрим вони живуть або падуть? Чи посміють, чи не завагаються вони стануть по боці тих шовіністичних і виразно ворожих нашому народові кол польського громадянства, що посягнули на найбільшу святість цього народу, його Церкву та її духовників?

Очевидно, що реакція мусить бути негайна, безпосередня, емоціональна, викликана першим враженням, що її спричинив, бо тільки така реакція має вартість як мірник і віддзеркалення справжніх настроїв і почувань схвильованої душі. Не має такої вартости реакція спізнена раціональними духовними процесами під впливом оглядів на практичний інтерес, хоч і такій спізненій реакції не можна відмовити деякої вартости.

Треба ствердити, що наші „старорусини“ в перший мент збентежилися і розгубилися. Чейже солідаризуватися явно з отвертим нападом на гр.-кат. Церкву — це йшло вже навіть у розріз зі старою традицією політики тієї партії! Та від чого старі випробовані методи? Ті методи, які дозволяють їм вести ворожу акцію одночасно і проти гр.-кат. Церкви і проти українства — навіть у найбільш несприятливих умовинах. А ті методи такі, щоби повести завжди наступ з „флянків“. Отже з одного боку заява вірности гр.-кат. вірі, з другого боку безоглядна і злобна атака на тих, що покликані стояти на сторожі тої віри. Очевидно, бо основи віри небезпечно було би атакувати, та й не так легко. Але лекше зробити це з ерархами, з людьми, хочби найвизначнішими. Тут можна пустити в рух скоростріл наклепів і клевети, інсинуацій і підозрінь, легковаження і погорди до тих ерархів, яких признається буцімто „своїми“, та одночасно звеличувати тих інших, що представляють тамту, іншу віру... ніби правдиву „русскую“, для котрої запопадливо приготовлюється настрої у власному громадянстві.

І саме тут виходить на верх уся хитрість москвофільських вожаків. Спершу заявляють: „ми руські свою Церкву любимо, шануємо і боремося за її права“ („Земля і Воля“ з 20. II. 1938). Сам лідер єврії Гулла відпекується, що давав матеріял до наклепів на Митрополита. Він, мовляв, жалувався у надрукованій статті на кривди „русских“ унітів у гр.-кат. Церкві...

Що-ж він бідний сарака винен, що ті його скарги повторили „Львівські Вісти“ і „Поляк і Греко-Католік“, та що їх підхопив потім п. Войцеховський? Ді ж тут, у таких умовинах, може бути мова про інспірування когонебудь! Так казати — це „наглая ложь“! Очевидно, що п. Гулла не мусить знати про конференції п. Войцеховського з іншими членами РСО і віримо навіть щиро, що про ті конференції п. Гулла не знав (не виключаємо, що ми швидше про подробиці довідались, ніж п. Гулла!).

Розуміємо. Булоб для пп. Гуллів і Ганкевичів ризиком виступити сьогодні проти Митрополита. Якось так склалося, що всякий виступ проти гр.-кат. Церкви чи її ерархії галицьке село ототожнює сьогодні з большевицькою пропагандою. Тут „нічєво не поделаєш!“

Але далеко лекше завдання має другий офіціоз партії „РСО“, „Русскій Голос“. Це часопис, призначений для москвофільської верхівки і москвофільської нечисленної інтеліґенції, що визнає російський націоналізм („триєдина Русь“, одна „русска нація“, одна російська літературна мова для тих „русских“). Тут не треба прикидатися прихильником Унії, гр.-кат. Церкви то-що... Навпаки тут можна навіть різко накинутися на гр.-кат. Церкву та її Голову, коби тільки не переборщити!

І так п. Войцеховський в очах „Русского Голоса“ це просто добродій гр.-кат. Церкви, українства та самого Митрополита. „Г. В. объединил „украинцев“ вокруг Владыки Митрополита и поднял его авторитет в их глазах так высоко, что „украинцы пойдут за Митрополитом, куда бы он их не повел“... („Р. Г.“ 7. з 20. II. 1938). Це нічого не міняє, що п. В. вилив на Митрополита ведро грязюки. З такими „неувязками“ москвофільські ідеольоги вміють легко справитися. Бо ось: ...„В этом послѣднем моментѣ (боротьби українсько-русскої „в церковной оградѣ“) как никогда ярко и наглядно сказались послѣдствія близорукой политики „украинской“ верхушки церковной и свѣтской, по отношенію к русским, которая снабдила своих оппонентов неисчерпаемым запасом аргументов, подчас вообще не подлежащих возраженію“ („Р. Г.“ 7 з 20. II. 1938). Отже повне і безастережне признання стійности всіх гуртом наклепів п. Войцеховського, повторених за статтями, поміщеними в обох москвофільських газетах, та-за його інформаторами з москвофільського табору! На одній сторінці можна прилескувати Войцеховському, на іншій сторінці, в тому самому „Русскому Голосі“ шумно заявляти: ...„мы не забываем что он (Митрополит) состоит Главой Церкви нашего народа. А помня об этом, мы избѣгаем осуждать его и не желаем, чтоби его, Главу нашей Церкви, осуждали другіе“... („Р. Г.“ 6 з 13. II. 1938). Отже в „старорусській“ ментальности така заява до нічого не зобовязує! Можна її скласти та одночасно признати 100-відсоткову правду наклепам п. Войцеховського!

Певне, що ситуація москвофільських вожаків неприємна і незавидна. Бо і як могліб вони заперечити п. Войцеховському, коли він покликується на статті, надруковані в їх офіціяльних пресових органах та на їх приватні, довірочні інформації?! Правда, це останнє можнаб цинічно заперечити, але ніхто такому запереченню не повірить, коли вже всі воробці знають про дружню співпрацю деяких „деятелей“ з Секретаріяту Порозуміння і „Львівськими Вістями“?! І що зробити з тим, що увіковічнене друком?!

Навіть найпримітивніший і найбільше заскорузлий „старорусин“ розуміє вже сьогодні, що ціла ця сумна і прикра справа, як наслідок „дѣятельности“ москвофільської верхівки, зробила фатальне враження навіть у москвофільському середовищі, як доказ їхньої просто казкової політичної незручности і мусить мати на їх політичний престіж у майбутньому рішучий вплив. Та вони самі мабуть свідомі того, що оборона чи лише виправдання свого промаху замало. І вони підняли контр-наступ. Відгребали на своєму смітнику стару, вже зовсім заржавілу зброю, закинену вже давно навіть ними самими наївну пісоньку про історичний рід Шептицьких; перфідно-фарисейські дитирамби йдуть поруч з інсинуаціями і колючками.

Ось, яке стрільно із арсеналу москвофільських ідеольогів має знівечити в опінії їх однодумців авторитет Митрополита: ...„Владика Андрей Шептицький вступил на метрополичій престол з опредѣленной задачей не только укрѣпить унію в Галичинѣ, но и открыть ей пути в Малороссію, содѣйствуя таким образом пріобщенію малорусскаго народа к культурѣ Запада и затѣм присоединенію Приднѣпровской Руси к Австріи, непосредственному или посредством „самостоятельной Украины под протекторатом Австріи и Германіи“... Таким чином українство мало послужити ...„для уничтоженія того, что составляет русскую сущность малорусскаго народа и связывает его в духовном отношеніи с остальной Русью“... Що це таке, що „составляет“ цю „русскую сущность малорусского народа“, це пояснює москвофільський ідеольог на дальшому місці: ...„Пославшіе его (тобто Митрополита — до речі: як що йде про гр.-кат. ерархи, наші русскі уніяти пишуть всюди з малої букви — як що про православного — з великої букви...) Ватикан, Вѣна и польскіе дѣятели были одинаково заинтересованы в продвиженіи католичества на русскій Востокъ и в разложеніи русской нації с послѣдствіями этого в политической плоскости“... („Р. Г.“ 8. з 27. II. 1938). Отже „разложеніе русской нації“ заключається на думку наших русских греко-католиків „в продвиженіи католичества на русскій Востокъ“, і тому з їхнього погляду Митрополит Андрей має один первородний і неіскупимий гріх, а саме, що як гр.-кат. Митрополит дбає за гр.-кат. Церкву та за поширення гр.кат. віри!

Тут „камень преткновенія“! Певне, коли вульгаризуємо собі проблему так дуже, як це роблять москвофільські ідеольоги, що національність утотожнимо з релігією, а православія признаємо за єдину „русскую“ віру, — тоді очевидно мусимо дійти до таких абсурдальних висновків: значить, що хто православний, цей „ipso facto“ „русскій“ а хто не православний; цей „розкладає“ „русску“ націю. Виходячи з таких засновків ідеольог з „Русского Голоса“ мусів додуматися до того, що поляки не зрозуміли Митрополита і тому ставлять йому перепони... Справжнє „кві про кво“!

Чогож узагалі хотять „старороські“ ідеольоги від гр.-кат. Митрополита? Бо коли в їхньому розумінні гріх Митрополита полягає в тому, що він, Митрополит гр.-кат. Церкви, є вірний гр.-кат. вірі та хотів би поширити її на схід, то в такому випадку питаємо: як можливо взагалі вдовольнити тих грекo-католицьких „русских“, які унійну місію утотожнюють з загибіллю „Руси“?!

Скіз.

Чехословацько-німецькі взаємовідносини.

Прага, 8. березня 1938.

Голова чехословацького уряду д-р М. Годжа промовляв 4. березня ц. р. в парляменті. В основі своїй промова ця була відповідю на промови, виголошені німецьким канцлером А. Гітлером 20. лютого ц. р. та шефом німецького летунства, фельдмаршалом, головою ради міністрів і головою парляменту.

Відповідаючи на ту частину промови канцлера Гітлера, що звертала увагу на положення 10 міліонів німців, які живуть „у двох державах біля німецьких кордонів“, голова ради міністрів д-р М. Годжа підкреслив, що „першою умовиною міжнародніх відносин є їх ясність. Булоб кепською прислугою усьому дальшому розвиткові справ у Середущій Европі, а найгірше відношенню Чехословаччини до Німеччини, якби не проголошено ясно, що Чеословаччина та її нарід ніколи та в ніяких обставинах не можуть і не сміють допускати й не допустять втручування до своїх внутрішніх справ. Якби повсюдно заяву німецького канцлера, як справу вмішуватись до наших внутрішніх справ, спробу, що не лучиться зі засадою визнання суверенности інших держав, то чехословацька влада жалувалаб того щиро, тому, що за обновлення самостійности Чехословаччини це булаб перша спроба такого характеру і то саме в такому часі, коли в Чехословаччині робляться поважні конструктивні приготування до полагодження відносин з Німеччиною на основі коректної співпраці й цілковитого невмішування до внутрішніх справ другої держави“.

Д-р М. Годжа рішуче заявив, що колиб з якогось боку пішли спроби обмежити суверенність, то чехословацький нарід буде свою незалежність твердо і всіма силами боронити. Коли буде добра воля, про яку згадував у своїй промові й канцлер Гітлер, то важних перешкод до наладнання добросусідських взаємовідносин між Чехословаччиною й Німеччиною нема. „Потрібно сказати ясно — казав д-р М. Годжа, — що між Німеччиною та Чехословаччино є більше перешкод характеру психольогічного, ніж характеру політичного. Коли буде добра воля з обох боків, то мусить розпочатись зниження психольогічних перешкод. Ч. С. Р. є держкавою, якої нарід не боявся великих кроків, що могліб вести до заспокоєння. Вирівнання принесе для всіх незмірно більше користей, ніж кризи й конфлікти. Відкидаючи кожну спробу змішуватись до суверенности нашої держави, привітаємо творчу співпрацю на засадах рівности й невмішування.“

На цю промову д-ра М. Годжі зареагувала в Німеччині „Deutsche diplomatisch-polit. Korrespondenz“ своїми завагами й наріканнями, що „німці не можуть майже у всіх частинах Ч. С. Р. почувати себе, як у дома, на власній землі. Змінити цей стан і тим зменшити між державами напруження це є, очшім, справою чехословацького державного проводу. Ніхто так не бажає, як німецький нарід, щоб чехословацька держава здобула рівновагу власними силами, щоб як противаги до пригнічення інших національних груп не треба було підтримки чужих сил і нарешті й сили власних багнетів, лише аби у власній державі витворили мир“...

Але урядові кола Чехословаччини вказують на конкретні факти, що не свідчать про гніт німецької меншини в Ч. С. Р. І справді німці в Ч. С. Р., котрих нараховують 3,25 міл. душ, мають свій університет, дві високі технічні школи з високою школою хліборобською.

отже три високі школи. Це одинока у нашій взагалі в Европі, що має високе державне шкільництво. Крім того німці в Ч. С. Р. мають: 73 гімназії та реальні школи, 10 учительських семинарій, 193 фах. школи, 423 горожанські (видільові) школи і 3.233 народні школи. Будуть мати і свою Академію Наук, про організацію якої вже ухвалений закон. Мають вони 3.500 публ. бібліотек та 117 народовиховних установ; крім того розпочалася вже будова окремої німецької радіової стації.

От, якби так українцям у Польщі, яких є вдвоє більше ніж німців у ЧСР, щось подібне!..

Мих. Ост.

НИНІ АТЛЯНТІК

Велика сензаційно-обичаєва фільма, на підставі знаменитої повісти АНТОНІЯ МАРЧИНСЬКОГО

ЖІНКИ НАД ПРОПАСТЮ

В гол. родях туаи польської сцени і екрану: Нора Ней, Марія Гогда, Й. Анджеєвська, К. Юноша-Стемповський, Б. Самборський, Л. Бродзіш, Ст. Селянський.

Білети вільного вступу і знижені до відхилку неважні.

Кові пляна у волинській політиці.

Зза куліс одної політичної лябораторії.

Варшава, 8. березня 1938.

ВОЛИНСЬКА ДИСКУСІЯ.

Волинь — стала тепер з багатьох причин актуальна, навіть модна. Немає сумніву, що спричинилися до цього найбільше таки волинські ендеки — негірші „алярмісти", ніж їх львівські „камрати", що зуміли поставити на ноги майже цілу здезорієнтовану польську приюдну опінію „осторогами" перед „розшалілою українською небезпекою".

Правда, казати, що крик волинських ендеків робить там, куди він спрямований, вже надто велике враження, значилоб переборщувати і ми не розглядатимемо діевої сили його політично-суспільних реперкусій. Реєструємо факт: ендеки зацікавили при помочі фантастичних метод і пресових апокаліптичних візій — цілу Польщу справами Волині до тієї міри, що нпр. дискусія на волинські теми стала сьогодні **модною** не тільки на гротескових „програмових" вічах ендецьких корпорантів і не лише на засіданнях численних кресофільських товариств (їх щораз більше), але сягнула до літературних, мистецьких та інших інтелектуальних кол, поділивши — як ось тепер — Варшаву на **юзефовців** (прихильники теперішньої волинської політики) та **напоровців** (від: напур на креси!).

Немає сумніву, що саме демагогічний тон ендецьких алярмів піддав думку передовому польському репортажистові, авторові прецікавих імпресій з еспанського фронту, **Ксаверіеві Прушинському** — поїхати в чергову репортерську подорож на Волинь. Прушинський написав про те, що там побачив, цілу книжку (вийде цими днями у Познані), а ще перед її появою опублікував у варшавських „Вядомосцях Літерацкіх" репортаж п. н. „Була це колись багата країна", де гостро скритикував волинську дійсність, протиставивши їй давне минуле Волині з часів Острожських, розцвіт тамошньої культури, добробуту і т. д. Репортаж Прушинського викликав негайно низку полемік, реплік, контроверсій і зауважень. Уже в черговому числі „В. Л." скритикувала його п. Данілевічова; на сторінках луцького „Волиня" появився відкритий лист молодо-волинського діяча Румеля з палкою обороною волинської дійсности, врешті забрала слово сама п. Марія **Домбровська** (чи не відплата за давнішу аґрарну полеміку?), яка закинула Прушинському брак знання великих, буцімто, осягів сучасної польської акції на Волині. Полеміка триває зрештою далі і переходить на щораз більше часописних і журнальних шпальт. На нашу гадку, українці могли би найкраще сказати, хто тут має рацію, бож саме їх у цих всіх висновках хочуть насильно продати у мішку, але ми, у цій інформаційній статті, не маємо наміру зголошувати своєї участи до полеміки.

ЩО ЗА ПЛЕЧИМА ПОЛЄМІКИ?

Пан Прушинський має багато рації, не можна її відмовити теж п. Домбровській, але найцікавіша є глибша **причина** тієї голосної сварки за Волинь.

Причина буде ясна тоді, коли зрозуміємо, що полеміку над одним фрагментаричним репортажем (нота бене: його автор в інших частинах книжки, не гірше від своїх противників

ПОСЕЗОНОВА ВИПРОДАЖ
ПЛАЩІВ І РАҐЛЯНІВ
ШАПІРА вул. Личаківська ч. 1.

гльорифікує волинське сьогодні) викликали для деяких конкретних цілей: вона мала доказати, переконати — і переконує — людей, найперше „впливову столицю", що теперішній політичний курс на Волині — ідеальний, або близький до ідеалу.

Не хочемо сугерувати погляду, що волинський воєвода, чи зближені до нього чинники інспірують оцю оборону теперішнього курсу, але ніхто не заперечить, що саме тепер сторона, яка репрезентує ідеольогію й тактику Юзефського, перейшла до оборонного **протинаступу**, організуючи м. і. базу своїх офензивних зусиль у найгрізнішому полі обстрілу — Варшаві.

Оце факти.

Від шістьох років виходить у Луцьку часопис „Волинь", орган волинського воєводи. У Варшаві знали його дотепер хіба з брукових випадків „народової" преси, не вважаючи на те, що — як пише п. Домбровська — „Волинь" випередруковує навіть ляйпціґські німецькі часописи. Саме цими днями редакція „Волиня" відкрила своє представництво у Варшаві, що — як зачуваємо — ладиться до активної пропаґандивної акції.

Тут же діє обединання б. вихованців кремянецького ліцею, що енергійно організує всякі відчити з волинською тематикою і починає успішно конкурувати з анальоґічними, щодо програми ендецькими організаціями на академічному терені.

Це саме можна сказати про відоме „Т-во Розвою Зем Всходніх". Це саме про „Звйонзек Осаднікуф" і його велику бурсу.

Анальоґічно слід оцінювати і хитро передуманий проєкт **нової „волинської організації"**, що матиме великий обсяг діяльности й особливі привілеї, але тут саме й треба дещо докладніше придивитися цій новій роботі.

НОВЕ „СТОВАЖИШЕНЄ"...

Мотором цілої волинської акції на терені Варшави є згаданий уже молодий, талановитий волинський діяч **Зигмун. Румель**, б. вихованець кремянецького ліцею. З його ініціятиви — повновласті має цей пан широкі — вийшла концепція створити попри існуючий польсько-український Союз „Млода Весь — Молоде Село" — нову, окрему, цупку організацію з осідком у Варшаві, якої мета більш-менш

ЮЛІЯ КІЦЕРА.

ОБІТНИЦЯ.

Коли священник благословив Марію й Олексу, промінь сонця продер захмарене небо й через маленьке закратоване віконце вгорі церкви впав на голови новоженців, прибравши форму хреста.

— Недобрий знак — сказала сусідка Марта. Тільки завжди оптимістично настроєна Ганна відсіяла:

— Але, не говоріть дурниць, кумо, — власне то пан Біг благословить їх, посилаючи їм у цю хвилину сонячне проміння, а що воно виглядає як хрест — то тому тільки, що відбиває крати на вікні.

І коли минув рік, а Марія з Олексою вславились, як найдобірніша пара на селі, всі визнали, що Ганна мала рацію.

Вони мало були подібні до подружжя, скоріше до наречених, що перед хвилиною визнали одне одному своє кохання. Олекса користав з кожної нагоди, щоб допомогти своїй молоденькій подрузі в усіх її господарських клопотах, старався відгадати кожне її бажання, щоб сповнити його, — і тоді погляд Марії, ніжний і вдячний казав йому більше, ніж слова, на які Марія ніколи не була щедра.

Навіть батьки Марії, які довго не годились віддавати свою одиначку, власницю багатого дому за бідного сироту Олексу, — тепер і вони не жалували, що дали згоду на шлюб молодят. Олекса був неоціненим робітником у господарстві, добрим сином для старих і ніжним чоловіком для їх долі.

Ніщо не захмарювало їх щастя і нераз забобонна Марія казала:

— Старі люди кажуть, що за велике щастя часом людина платить пізніше ще більшим горем.

А Олекса, самовпевнений і веселий, сміявся з неї або радив піти помолитись до каплички Пречистої Діви, що стоїть за їх селом на роздоріжжі.

Біля цієї каплички вони визнали собі кохання і обіцяли ніколи не зрадити його. Пречиста також слухала, як Марія, привівши сюди батька, присягала, що відбере собі життя, якби він не згодився на її шлюб з Олексою.

І обоє вірили, що їх свята патронка ніколи не залишить їх без своєї опіки та потіхи.

Аж надійшла світова завірюха... Коли проголосили мобілізацію, ніякий внутрішній голос не підшепнув Марії, що це наближається розплата за її щастя. Вона так певна була свого Олекси та його кохання, так вірила, що немає сили, яка відняла б його від неї.

Тимчасом за кілька тижнів Олекса пішов до війська. Марія ходила, як сновида, нічого не бачила й не чула довкола себе. Вона була повна розпуки, перед розстанням із чоловіком і не слухала заспокійливих своїх батьків, сусідів й самого Олекси, який старався триматись мужньо, хоч видно було, як тяжко йому це йшло.

Напівпритомну притулив її до себе Олекса востаннє — і аж коли Марія почула цей чужий і ворожий для неї запах грубого сукна його одностроя, вона трохи опритомніла:

— Пиши мені часто, коханий, щоб лекше було нам обом переносити розлуку, а я буду молити Бога, щоб дав мені сили дочекатись тебе.

Марині очі, повні розпуки й безмежного болю, договорили йому те, чого вже не вспіли були сказати уста.

Жадібно впилась в нього очима, здавалось їй, що може хоч поглядом своїм затримає його при собі ще кілька зайвих хвилин... Та дарма — грізна потвора, повна зеленкавих постатей, з яких вона бачила лише одну, зникла за крутим поворотом.

Марії здавалося, що навколо неї простягнулися грубі сірі мури, за якими десь може й є життя, люди, радощі, сонце, але до неї це все вже не доходить, здавалось, біль, що рвав їй серце, відокремив її від усіх його проявів життя.

Від часу розлуки з Олексою вона жила тільки його листами, він писав їй про себе і про темні переходи в горах і про бої, в яких він досі ще не був ранений, і про те, як йому бракує її і про надію скорої відпустки, на яку він так тішиться.

Кожного полудня можна було бачити Марію коло порога хати. Вона чекала на листоношу, якому вже здалека подавала знаки, питаючись, чи є для неї лист, а коли він вимахував білим трикутником, вона бігла назустріч і ледве подякувавши спішила до хати, щоб на самоті прочитати лист коханого.

І в кожному листі Олекса обіцяв їй, що він вернеться, просив вірити йому і присягався, що не забуде про неї, куди б не закинула його нелегка доля вояка.

Так писав він і в останньому листі, після якого замовкли.

(Покінчення буде).

так: обєднати у спільних організаційних рядах **польську й українську інтелігентську молодь Волині** у спільній праці для одної батьківщини. П. Зигмунт Румель зібрав біля себе численний гурт людей, з якими вже від кількох місяців відбуває організаційні наради і збори. Ціла ця акція йде під гаслом: **„працею на кресах і втягненням до неї українських мас будуємо моцарствову Польщу!"** На дискусійні вечори „волинняків" запрошують якнайбільше „поляків з кресів", а серед **українського студентства заздалегідь шукають кандидатів на співпрацю.**

Яка буде назва цього чергового політичного новотвору, — покищо невідомо, але статут організації вже готовий у подробицях. З цього готового статуту, до якого слід вписати тільки офіційну назву т-ва, довідуємося, що місцем осідку т-ва буде **Варшава,** тереном діяльности — ціла Польща. Ціль союзу: „виховання повновартісного громадянина Р. П., що був би готовий і вмів виконувати службу на кожній стійці, що розумів би історичні завдання Річпосполитої." Далі: „Необхідність уводити у життя держави сили й вартости **братніх національностей, що співжинуть на східніх і півд.-східніх землях Р. П."**

Реалізація накреслених цілей йтиме ріжними дорогами, отже через співпрацю членів союзу в ріжних секціях, суспільних організаціях, видавництвах, народніх університетах і найважніше: через широку, бо субсидіовану офіційними чинниками допомогову акцію створених для цього стипендій, кас, відпочинкових осередків, вакаційних таборів суспільної праці на селах, врешті пресово-пропагандової діяльности.

ЧИ НОВА СПРОБА ВДАСТЬСЯ?

Не входячи в закамарки організаційного схематизму тої нової „волинняди", розглянемо конкретне питання: чи акція п. Румеля вдасться?

Здається, так. П. Румель і його товариші це не є оці ріжні іґноранти з ендецькими фантастичними ере-міркуваннями в українській справі. Навпаки, „румелівці" — це фанатики своєї ідеї „співжиття". Вони знають історію України, літературу, знають село, говорять тільки по українськи, не хочуть — як кажуть — нікого польонізувати. Але щоб бути їхнім приятелем, — треба бути членом їхньої організації, невтральним бути не можна! І звідси зрозумілими стають оці куріозні випадки на волинських селах, де українського юнака зі значком „Млодей Всі — Молодого Села" у клясі свитки ніхто не чіпає за українську ґазету тоді, коли інших за це саме суворо карають.

Організатори нового волинського союзу, що передусім творять у приспішеному темпі **залізну молоду ґвардію теперішнього волинського режиму на варшавському терені,** хочуть мати для успіху своєї акції чимскоріше у своїх руках **українську академічну молодь з Волині,** так, як давно зробили з деякими селами. Нам відомо *напр.*, що всі українські студенти-волиняки, які мешкають здебільша у бурсі „Звйонзку Осаднікуф Кресових" дістали пропозицію вписуватись до нової організації з безобиняковою умовинною: з нами або проти нас, отже геть!

Ми могли бн вже тепер навести багато українських прізвищ, що — хоч-не-хоч — пішли на цю акцію і поволі мають ставати знаряддям у чужих руках. Коли третього виходу для волинської академічної молоді немає — найважніша річ у тому, щоб вона отим знаряддям не стала.

Т.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Ч. 47. Понеділок, 12. березня (29 лютого) 1888.

У СПРАВІ ГРЕКО-КАТ. ПАТРІЯРХАТУ У ЛЬВОВІ.

Появилися були у пресі чутки, що мадярський примас, кардинал Сімор погодився на проект римської курії, щоб греко-католицькі єпископства у Пряшеві та Ужгороді прилучити до львівської митрополії. В цьому числі „Діло" наводить спростування, яке появилося в мадярському щоденнику Egyetertes в саме, що кард. Сімор з цілою рішучістю відкидає такий проект, бо уважає, що це було б нарушенням прав мадярської церкви і державного права Мадярщини.

ПРИЧИНА ҐАЛИЦЬКОЇ НУЖДИ.

В дальшому рефераті книжки Ст. Щепановського п. н. „Нужда Галичини в числах" — „Діло" підкреслює, що „Галичина витворює розмірно до числа людности найменше хліборобських плодів, тобто найменше поживи. Галичина є сьогодні тим, чим була перед сорок літами Англія, тобто найбіднішою і найнужденнішою країною на цілій земській кулі. До цього неприродного і ніде нечуваного стану звинили у нас керуючі сфери як до чогось, що так повинно бути. Їм здається, що бараболя, капуста без сала та інші подібні охлапи є природним і зовсім властивим харчем людности і що саме провидіння призначило вже сіно для коня, бодяки для осла і охлапи для хлопа... Цей стан є причиною всіх наших сумних економічних відносин, є висловом цілої нашої немочи і нужди. Павперизм люду заводить цілу країну на жебранину".

РОСІЙСЬКИЙ КОНСУЛЬ І „СТРАХОПУД".

Львівський дописувач петербурського польського часопису „Нрей" написав про те, що російський консуль у Чернівцях. Дімітров, посилаючи передплату на гумористичний часопис „Страхопуд" написав своє бажання на переказі по німецьки. Редактор „Страхопуда" відписав на те, що передплати не може приняти, бо консуль повинен був написати по російськи. Дімітров заявив у своїй відповіді, що якби мав писати „рутеніш", то мусів би в Австрії листуватися щонайменше в десяти мовах, в польській, чеській, хорватській та інш. Така відповідь дуже вразила львівських „обєдинителів", бо як російський консуль може робити ріжницю між „рутеніш" і „руссіш".

ДРУЖБА МІЖ РОСІЄЮ Й НІМЕЧЧИНОЮ.

„Журналь де Ст. Петербург" довідується з доброго джерела, що в останніх днях відбувалася між Петербургом і Сан Ремо (там перебуває новий німецький цісар) дуже оживлена вимінa телеграм, в яких обі сторони висловлювали собі симпатію та дружбу. Це вказувалоб, що дружба між Росією та Німеччиною закріпилася і мир для Европи забезпечений.

В обороні Церкви та її Голови.

АНҐЛІЙСЬКІ УКРАЇНЦІ ПРОТИ НАПАДУ НА МИТРОПОЛИТА ШЕПТИЦЬКОГО.

Дня 11-го лютого ц. р. Українське Бюро в Льондоні та Український Клюб у Манчестер, дві установи, біля яких ґуртується все українське життя в Англії, вислали письмо на руки Й. Е. Митрополита Шептицького, в якому з обуренням напятнували негідний напад посла Войцеховського на Князя Української Церкви.

(УКБЮРО, Льондон.)

ЦЕЙ ВОРОЖИЙ ВИСТУП ЩЕ БІЛЬШЕ ОБЄДНАЄ УКРАЇНСЬКИЙ НАРІД...

Повітовий Народній Комітет Українського Національно-Демократичного Обєднання в Коломиї вислав до Ексц. Митрополита письмо з висловами синівської любови й пошани та щирої відданости. „Ворожий виступ посла Войцеховського — пише ПНКомітет — ще більше обєднає український нарід коло прадідної віри і Церкви та коло найвищого її Достойника."

ЗАЯВА ҐРОМАДЯН СУДОВОЇ ВИШНІ.

Ґромадяни Судової Вишні, зібрані на Прохфорі 15-го лютого ц. р. в числі 250 осіб, та представники місцевих і окружних установ ухвалили у справі нападів посла Войцеховського на Митрополита Андрея резолюції, в яких висловили своє обурення з приводу цієї нечуваної напасти і заявили Владиці свою любов та привязання.

З українських справ у Варшаві.

ЛЄҐАЛІЗАЦІЯ КОРПОРАЦІЇ „ЗАПОРОЖЖА".

Академічний сенат університету Й. Пілсудського на засіданні 23. лютого ц. р. залеґалізував українську студентську корпорацію „Запорожжа", що від кількох років не могла добитися формального визнання її університетською владою. Куратором корпорації іменовано **проф. Мирона Кордубу.** Таким робом істнуватимуть від тепер при варшавському університеті два українські студентські товариства: допомогове — У. С. Ґ., та новозалеґалізоване — строго ідеольоґічне „Запорожжа". Ідеольоґічні рями корпорації випрацювала ґрупа молодих журналістів-державників, якої пресовим органом є „Трибуна Молодих" у паризькому „Тризубі".

ЗБІРНА УКРАЇНІСТИЧНА ПУБЛІКАЦІЯ.

Під кінець ц. м. вийде у Варшаві (у в-ві „Політика") нова україністична публікація з ділянки меншинної політики. Книжка матиме три частини. Першу — про національну політику в Ґаличині — написав **Олександер Бохенський,** другу про господарські справи тої проблеми — **гр. Лось,** у третій займається проблемою прометеїзму **ред. Бончковський.**

З КУЛЬТУРНОЇ ХРОНІКИ.

В Українському Науковому Інституті відбувся 2. ц м. цікавий виклад проф. Р. Смаль-Стоцького на тему: Розвиток значіння слів.

На недільних зборах мистецького ґуртка „Спокій" п-і Н. Дорошенко б. артистка держ. драматичного театру в Києві розказувала про свої дослідн над українською костюмольоґією.

КНИЖКА ПРО КРИМ.

Накладом орієнталістичного квартальника „Всхуд" вийшла нова книжка п. з. „З історії Криму". Автор тої публікації, **д-р А. Зіхні Сойсал,** варшавський кореспондент турецьких щоденників, обговорює з особливою увагою культурні взаємини Криму на тлі його політичної історії. Форма твору — радше публіцистична; зміст викликує серед знавців Криму багато застережень.

КТВ.

„Все для Рідної Школи!" — За цим ґаслом повинні йти діла. Чи ви повинили вже свій обовязок і післали дар на коляду Рідній Школі? Адреса: Рідна Школа у Львові, вул. Сикстуська ч. 46

З відчитової салі.

Дня 9. ц. м. відбувся виклад в Т-ві Українських Кооператорів **інж. Ілярія Ольхового** на тему: **Стан і потреби кредитового виду кооперації.** Підхід до теми викладу, розложення і обрібка його тез та переконливий спосіб виголошення викладу вповні заслуговували на рясні оплески, якими зібрані нагородили прелеґента по більш як годинній його рефераті. Референт обговорив усі проблеми звязані з грошевою ґосподаркою, організацією і технікою кредитової кооперативи, оживлення діяльности кооператив, потребу фахового вишколу та відмолодження персонального складу теперішнього проводу в більшости наших Українбанків. Цифровим матеріялом послуговався прелеґент ощадно і то лише для характеристики якоїсь ділянки стану українських кредитових кооператив.

В дискусії по рефераті насвітлено окремо деякі важніші справи, що відносилися до ощадностевої акції, кредитової політики та організації нових кредитових кооператив.

Слідуючі сходини в Тов. Укр. Кооператорів відбудуться **в суботу 12. березня** в год. 18. й будуть присвячені **памяти В. Райфайзена** з нагоди 50-річниці його смерти. Реферувати буде д-р К. Коберський.

БУВШИЙ ПРЕЗИДЕНТ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ ҐУВЕР У ПОЛЬЩІ.

У четвер пополудні приїхав з Берліна до Познаня б. американський президент Ґувер. Його повитав президент міста і голова польсько-американської торговельної палати, опісля Ґувер відвідав примаса кард. Гльонда.

Коло півночі виїхав Ґувер до Кракова, куди приїхав рано.

ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ ПРОТИ АМЕРИКАНСЬКОЇ ЛІҐИ НАЦІЙ.

Вашингтонський уряд виступив проти проекту американської ліґи націй, що його випрацували уряди Сан Домінґа та Колюмбії. Злучені Держави змагають мабуть до того, щоб їхня політика залишилась незалежна.

—o—

Економічний огляд.

ПРОБЛЄМА ПЛАТЕНЬ.

СУПРУГА ПРОПАГУЄ КАМПАНІЮ ЗА ПОПРАВОЮ МАТЕРІЯЛЬНОГО СТАНУ СЛУЖБОВИКІВ.

Проблєма платень усе стає гострїша, коли кон'юнктуральна лінія сильніше зростає або паде, що має свій вплив знову на рівень заробітків. Франція недавно перейшла з цього приводу тяжке потрясення, а також в інших державах — крім держав тотальних — працюючий світ старається капіталізувати кінець кризи і покращання господарського положення в різних державах, домагаючись відповідного поліпшення його матеріяльного стану. У Зл. Державах П. А. найшли працюючі міцного союзника в особі самого президента Рузвельта, який на зріст заробітків, а разом із тим покупної сили широких мас населення, кладе велику вагу.

В Польщі нема тепер назагал поважніших рухів серед працюючих за підвищкою заробітків, бодай не мають ці рухи радикального характеру у формі страйків, тощо. Та це не свідчить про вдоволення працюючих існуючим станом. Про це говорить хоч би лектура професійної преси, де справа заробітків нераз бувае темою друкованого там матеріялу. Діло в тому, що ціни багатьох артикулів — особливо артикулів першої потреби в останніх двох роках, піднеслись, себто інакше: покупна сила гроша у відношенні до багатьох артикулів обмилилась. Через те змінилось відношення реальної вартости платень до їх вартости номінальної. А потім: заробітки в Польщі взагалі дуже низькі, коли рівняти їх із заробітками на заході.

Коли взяти під увагу дані Гол. Статистичного Уряду у Варшаві, проголошені в „Малім Стат. Річнику" за 1937. р. (новішого ще нема), то треба признати, що вказівник (індекс) заробітків не залишився в Польщі на місці від часу, коли криза осягнула своє дно. Цей вказівник, бодай у табелі робітників у великому і середньому промислі, виказує тенденцію зросту і то зросту постійного. Це треба вважати причиною, що проблєма заробітків у Польщі не виявляє гостроти. Незначні конфлікти на цьому тлі, які тут і там появляються (ось як нпр. недавно на нашому терені в друкарській бранжі), кінчаються швидко і з користю для працюючих.

В останньому часі виринула проблєма заробітків **на українському грунті.** Порушила цю проблєму перша „Кооперативна Республіка", щоправда ще у квітні м. р. У статті „Треба подбати і про них" згаданий журнал звернув увагу на те що в міру, як кращає господарське положення кооператив, повинна теж поліпшуватись доля кооперативних працівників. „Не закриваймо очей на факт, — писала „К. Р." — що розвиток кооперації в нас у великій мірі був можливий коштом недокормлення, недоодягнення, взагалі безприкладно низької винагороди для наших робітників (умових та фізичних). Хто має колинебудь нагоду інформувати чужинців про стан нашої кооперації і назвав при цьому платні, що їх одержують працівники нашого кооперативного апарату, як в місцевих кооперативах, так і в союзах, той знає, яке зачудування викликують ці інформації в чужих людей. Ім трудно навіть зрозуміти, як можна працювати при таких умовинах винагороди праці. „Кооп. Республика" закінчила свої завваги зазивом до установ і союзів, які вже вилікувались з наслідків кризи, щоб вони поставили точкою своєї чести поправити також матеріяльне і правно-професійне положення своїх працівників.

Тепер знову підняв голос у цій справі „Службовик", (лютий 1938. р.) орган Союзу Українських Приватних Урядовців, у передовиці „Ціни ростуть — платні стоять!" Орудуючи даними „Вядомосьці Статистичних" про бюджет родини умового працівника (зріст загального вказівника видатків на 2.5 пр. від грудня 1936. до грудня 1937. р. у Варшаві), „Службовик" — після кількох загальних завваг дотично закордону і Польщі — обговорює заробіткові відносини в **українських установах і підприємствах, кооперативних і приватних.** „Службовик" підкреслює диспропорцію між заробітками рядових працівників і директорів (бувають — пише він — різниці як 1:10, або навіть гірше), згадує про „неморальний розріст додаткових нагород директорів, що висотою своєю нераз дорівнюють офіційним платням", тощо. Врешті кінчає „Службовик" зазивом, щоб зорганізовані члени СУПРУГА почали продуману кампанію за поправою свого матеріяльного стану, маючи на увазі особливо найнижчу винагороду своїх товаришів і товаришок.

Нема двох думок про те, що цю справу повинні полагодити скоріше ніж вона дозріє до зайвої гостроти. Правда — наше господарське життя, наші підприємства кооперативні і приватні, назагал є щойно на дорібку. Вони мусять думати про те, щоб створити собі сильні фундаменти, щоб стануги твердою ногою і забезпечити себе від небезпечних можливостей заломання. Проте ця турбота мусить іти в парі з турботою за тих, що нерідко з самовідреченням досі працювали, що в будову цих підприємств вклали чимало труду, знання, доброї волі. Зрештою: чи збільшення покупної сили українського працюючого світу у великій мірі не скріплює нашої торговлі, промислу і ремесла, куди цей гріш дуже часто вертається в заміну за продані товари чи послуги?

Вважаючи проблєму заробітків працюючого українського загалу одного зі складових частин загально-господарської нашої проблематики, треба сподіватись, що вона найдеться швидко на столі управ і самостійних підприємців нарівні з іншими пильними справами, які ждуть негайного вирішення.

В. Н.

ЛЬОНСЬКА ХРОНІКА.

ПОЛЯКИ І ЖИДИ. — НЕ ГРОЗЯТЬ, АЛЕ ПРОМОВЛЯЮТЬ ДО РОЗУМУ.

В генеральній дискусії над буджетом у сенаті порушив сен. Петражицький питання відношення поляків до жидів. Зі зм'істом його промови варто познайомитись.

До жидівської проблєми — сказав сен. П. — підходжу з цілою повагою, бо розумію, що йде тут про живих людей, а не про мертві предмети. Говорив я вже колись, що існують два залізні соціольогічні закони, які мають рішальне значіння для жид. справи в Польщі. Перше: **якщо тузємці дозрівають до економічної діяльности, то напливовий нарід,** що досі викопував у даній державі економ. функції мусить уступити. Друге: якщо деякі явища лежать на лінії історичних конечностей, то спротив цим конечностям викликує **патольогічні процеси,** здаряючи передусім у тих, які противставляться цим конечностям.

У всіх тих польського народу доконався величезний перелом. **Польський нарід стихійно прямує до торговлі і промислу, до економічної діяльности.** З цим моментом доля жидів у Польщі **пересуджена.** Їх становище буде з місяця на місяць, з року на рік гіршати, як будуть вони мусіли вигравати. Але жиди здебільша не орієнтуються в ситуації, виступають проти історичної конечности і викликають ще гірші протижидівські настрої. Коли б жиди були державною нацією, а тимбільш напливовий нарід поступав з ними так, як вони в Польщі, то тоді жидам нашому не голилось би з тяжким станом. Світове жидівство дає мільони на утримання польських жидів. Який недоцільний цей видаток. Справа тут програна, отже ці гроші тільки загострюють ситуацію. Чи не краще призначити ці гроші на студії і реалізацію жидівської еміграції? Немо сили, яка обернула би листки історії. Ми, старше покоління, зв'язане морально, або матеріяльно, або навіть посвоєченням з жидами. Але на зміну йде молоде покоління, що з більшою неуступчивістю боротися буде за „упародовлення" торговлі. Не маю ненависти до жидів, навпаки, хотів би я, щоб цей історичний процес перейшов як мога без болю. Жиди повинні мої слова спокійно обміркувати, а може прийде день, коли засядемо спільно до одного стола, щоб також спокійно цю проблєму розв'язати.

КОРОТКІ ВІСТИ.

= Праці **комісії** для справ господарського інтервенціонізму в Польщі, яка відбула ва днях 2-ге з черги засідання під проводом Ч. Кларнера, мають потривати **кілька місяців.**

= **Суспільна Обезпечальня** устійнила курси вартісних паперів, що їх прийматиме **на сплату залеглих обезпеченевих складок.** Устійнені курси важні до к'інця березня ц. р., а курс 3%-преміової інвестиційної позички тільки на 10 дн'в (тепер вол. 85).

= В деяких галузях промислу і ремесла в Польщі, головно в металевій і будівельній бранжі, **брак спеціялістів.** З цього приводу преса кидає думку, щоб дозволити ремісничим братам **платну за науку.** Тільки 1/3 управнених до навчання промислових і ремісничих учнів — тримає їх (на 120.000 тільки 42.000). Польща потребує річно 50.000 учнів, а має коло 30.000.

= Ремісничі **цехи** можуть поширювати свою діяльність і **поза свій повіт,** основуючи за дозволом воєвідства свої філії або делегатури. На ралі українських цехів нема.

СВІТОВА ХРОНІКА.

ВЕСНЯНІ ТОРГИ В ЛЯЙПЦІГУ. — ВИСТУП МІН. ФУНКА. — СПРАВА КОЛЬОНІЙ.

В німецькій і заграничній прес, а також у польських газетах, багато уваги присвячено цьогорічним весняним лайпцізьким Торгам. На цю увагу заслуговують вони своїми цьогорічними рекордами в кількости і якости виставлених експонатів, у кількостовій участи заграничних виставців з 32 держав, а також ціло великою вагою, що її кладуть гітлерівські кола на цю традиційну господарську імпрезу.

В день відкриття б. п. м. писав Людвіг Фіхте, віцепрезидент лайпцізького ярмаркового уряду у провідному гітлерівському органі „Фельькішер Беобахтер" м. і. ось-що: Так само як кожний лайпцізький ярмарок під патронатом національ-соціялістичного господарського проводу від 1933 р. має сповняти особливе завдання, так і Торги в 1938 р. мають таке особливе завдання сповнити. Вони мають присвітити озброєнню підприємств доцільними машинами, апаратами, знаряддям і т. і., щоб найостанніше підприємство сповнило все, що від нього жадають у рямцях чотирорічки. Все, що нове й оформлене зродилось у лабораторіях, фабриках і майстернях, мусить швидко дістатись у руки тих, що при помочі цих новин зуміють збільшити і поліпшити господарські осяги Німеччини.

Немалий відгомін у пресі знайшла промова міністра господарства Функа на відкритю Торг'а. Міністр підкреслив значіння господарських заходів німецького націонал-соціялізму для світового господарства, а також великі обороти Торгів (минулого року майже пів мільярда марок, з чого 168 м'ліонів припало на експорт). Німецька господарська політика дуже великий значіння приділяє до заграничної торговлі і до покращання торговельних та платничих умовин у взаєминах зі закордоном. Окрему згадку присвятив міністр Функ справі кольоній, яка висунулась тепер на чоло німецьких постулятів.

КОРОТКІ ВІСТИ.

= **До втечі від франц. франка** прилучилась тепер **втеча від амер. доллра.** Причиною того є внутр'ішньо-економічні відносини: ослаблення конюнктури, шорах то нові несподівання на бірках, загальний стан у відношенні капіталістів до през. Рузвельта, чутки про дальшу девальвацію доллра, тощо.

= Ухвалений франц. парляментом закон про створення **національного оборонного фонду** принесе шляхом внутрішньої позички 8 до 10 мільярдів франків. Буде це операц'я, що **не тільки** матиме **буджетове і фінансово-політичне значіння,** але передусім суто-політичне, ім'понуючи дуже сильно Францію як морі і в пов'трі.

= Проголошена англійським канцлером сварбу Саймоном **лібералізація кредитової політики В. Британії** викликала широкий в'дгомін у світі. Зокрема викликала вона надії серед тих держав, що відчувають голод капіталу (м. і. Польща на інвестиції). П'дкреслюють, що англ. капіталовий ринок відкриється поступово щораз ширше для корисних і певтовних приватних господарських емісій.

З економічної літератури.

„ЕКОНОМІЧНИЙ СЕМІНАР" ПРИ УКРАЇНСЬКОМУ НАУКОВОМУ ІНСТИТУТІ, Ч. 3. ПРАЦЯ СЕМІНАРУ в 1936/37 р. — Варшава 1937.

Людина, що цікавиться українською економікою, з вдоволенням перечитає це звідомлення з праці Семінаря при УНІ у Варшаві. М'стить воно короткі зм'сти рефератів, що відбулись від 5. листопада 1936 р. до 21. червня 1937 р. і подає хід дискус'й над рефератами. З цими рефератами виступили: **Гл. Лазаревський** („Конституція СССР і Україна" і „Земельний устрій в УССР та його перспективи"), **І. Липовецький** („Морська торговельна фльота УССР" та „Минуле і сучасне українських портів"), **проф. В. Іваніс** („Хемізація більшого господарства СССР"), **проф. Б. Іванщький** („Сучасний стан лісової господарки й торгу в европейських країнах"), **Е. Гловінський** („Прибутковий податок у СССР") і **інж. М. Деревянко** („Українська Солідаристична Госп. Асоціація"). Як видно вже з наведених наголовків у рефератах — тематично вони завязані були майже виключно з надднірянськими землями і їх господарством. І це не випадково. Всі праці цього Семінаря, починаючи від 1930-31, себто від тої, коли він почався, а малими винятками завязані з СССР чи пак УССР. Має воно деяке своє оправдання і незперечні прикмети (треба пізнавати життя і побут українського народу в Совітах). Але добре було, коли Екон. Семінар присвятив деяку увагу також економіці Надніпрянщини і Волині.

Сторінка без політики.

Дух у громадському будинку.

ЧОЛОВІК, ЩО ЗАПОВІВ СВОЮ СМЕРТЬ.

В Атен повідомляють, що у грецькому селі Рупакія трапилася подія, яка зацікавила не лише цілу околицю але й цілий край грецького громадянства.

Недавно скликав один заможний і загально шанований селянин Яніс Косавос усіх своїків та сусідів із цілої околиці до себе і зложив їм оригінальну заяву.

— Я помру ще сьогодні — заявив Косавос. — В ночі бачив я привид, який повідомив мене про мою близьку смерть. Якась таємнича сила піднесла мене до гори і жбурнула відтак до землі. Одночасно відчув я, що моя смерть уже десь близько мене.

КОСАВОС ДОТРИМАВ СЛОВА.

Запрошені свояки і знайомі докладали всіх зусиль, щоб старого селянина заспокоїти. Вони знали, що він цікавився різними надприродними явищами і думали, що його нічна пригода була лиш виплином перечуленої уяви. Одначе Косавос не дав себе переконати.

— Якщо не хочете мені сьогодні повірити — заявив він — то дістанете по моїй смерти від мене знак, який переконає ваше недовіря.

Сусіди похитали головами й покинули дивного старця. Ніхто не мав найменшої причини побоюватися що до стану його здоровля, бо не зважаючи на старий вік, був він ще незвичайно здоровою і сильною людиною. Та найближчого ранку розійшлася по цілій околиці вістка, що віщування старого селянина сповнилися. Його знайшли рано у ліжку мертвого. Лікар стверди, що причиною смерти був серцевий удар. Здавалося, що сама смерть зовсім буденна подія, просто звичайний випадок.

Та вже чергової ночі трапилася подія, яка мале село зробила найславнішою місцевістю в цілім краю.

Після смерти Косавоса, який не мав жінки, запечатали й замкнули його дім. Коло півночі почули сусіди, з кімнати небіжчика якісь несамовиті голоси та стукоти. Здавалося, що хтось пересуває важкі меблі з їх первісного місця і перевертає їх.

Найближчого ранку пішли оглядати мешкання померщого. Замки й печатки були ненарушені.

В кімнаті, в якій помер старий Косавос меблі були поперевертані, начеб там якийсь дикун серед ночі шалів. Одначе в кімнаті не бракувало навіть найменшого кусника.

І ЖАНДАРМИ ВТЕКЛИ ПЕРЕД ДУХОМ.

Несамовиті, таємничі явища повторялися кожної ночі, хоч дім докладно берегли і в ньому не було ніякої живої душі. Серед населення настало таке велике схвилювання, що вкінці жандармерія під напором домагань населення перевезла меблі небіжчика до громадського будинку. В домі померщого було тієї ночі зовсім спокійно, зате духи перенеслися до громадського будинку. Тоді жандарми рішили самі цілу ту справу прослідити. Вони думали, що все таки якимсь чином сільські гульвіси дозволюють собі на такий поганий жарт. Двох жандармів рішило переночувати серед „несамовитих меблів". Одначе в півночі мали вони таке несамовите видовище, меблі з такою жахливою силою літали по кімнаті, що оба жандарми втекли напів мертві зі страху із зачарованої кімнати.

Несамовиті історії з Рупакії набрали такого розголосу, що вкінці дійшли до відома урядових кол в Атенах. Також усі часописи заповнилися описами таємничих подій і називають дивне явище з Рупакії дивоглядом Пельопонезу.

До Рупакії приїхала спеціяльна слідча й наукова комісія, але досі не вдалося їй вияснити тайни „зачарованого" села.

—o—

„Дикий край".

Ще в 1875. р. багато людей в Европі уявляло собі Америку, як край дикунів, індіян, ковбоїв, хоч вже й тоді Ню-Йорк був величезним містом з ріжними прегарними будівлями та модерними (як на тодішні часи) уладженнями. На підставі того переконання й недовіря европейців до Америки уладили чи не найкращий жарт, який хтонебудь і колинебудь уладив. Автором того жарту був славний американський актор Едвард Сотери. Підчас своєї гостини в Англії оповідав він залюбки своєму найкращому приятелеві Филипові Ле багато про американські звичаї, змальовуючи їх у незвичайно пестрих кольорах.

Колиж згодом Филип Ле приїхав до Ню-Йорку, запросив його Сотери на бенкет, в якому мали взяти участь найкращі громадяни міста й головачі. І справді той бенкет відбувся, але він був знаменито завізцеінзований Сотерном, який зібрав гурток знайомих, щоб вони відіграли перед англійським гостем сцену „справжнього американського бенкету".

Кожний із гостей поклав на тарелі величезний револьвер. Стурбувало воно трохи англійського джентельмена, який запитав свого приятеля, що воно означає.

— Такий уже в нас звичай — відповів найповажніше у світі Сотери. — Ми маємо сильно розвинене почуття чести й тому не розстаємося зі зброєю.

Коли підчас бенкету одна із гостей розлив юшку на скатерть, губернатор стейту Ню-Йорку, який сидів напроти нього, не видержав і засміявся. Тоді незручний гість ухопив револьвер і засипав губернатора стрілами. Губернатор вийняв ловецький ніж і кинувся на противника. На щастя „дрібне непорозуміння" вдалося якось поладнати. Зайве булоб додавати, що англійський гість, який пізнав „справжні американські звичаї", почувався трохи збентежений.

Вкінці счинилася нова бійка на ножі й револьвери, яку гості дуже реалістично відограли. Англієць радив покликати поліцію. На те дістав відповідь, що в Америці ніколи цього не роблять і що трупів може з кімнати вінести прислуга. Бенкет відбувався далі. Филип Ле мав уже в душі вироблену думку про американські звичаї.

Вкінці прийшла черга на тости. Англійський гість виголосив промову, в якій вихвалював прикмети Америки. Одначе в одному місці промови якийсь сенатор дослухався образливих для себе натяків і взявав промовця до двобою на ножі. Інші гості станули в його обороні і тоді счинилася ціла авантура. Хтось стягнув скатерть разом із посудиною на землю, хтось розбив лямпу і серед темноти лунали вигуки та стріли „сметанки нюйорського товариства".

Коли вкінці засвітили світло, виявилося, що англійський гість сидить під столом і трясеться зі страху. Щойно тоді винесли йому ситуацію. Винесені передтим трупи вернулися на салю. Цілий Ню-Йорк сміявся з того жарту кілька літ, але Филип Ле таки довідався вже чогось про Америку і її життя.

Жінки можуть літати даром.

Очевидно в Америці можуть літати жінки даром. Деякі летунські підприємства ввели недавно на своїх летунських лініях новий засіб пропаганди, а саме вони проголосили, що жонаті мужчини, які куплять летунський білет із Ню Йорку до Шікаго, можуть брати зі собою своїх жінок без ніякої доплати. Значить, жонаті мають право на підставі своїх білетів зайняти два місця в літаку. Ця полекша обовязувала покищо тільки в лютім.

Обчислення, що їх летунські підприємства поробили за місяць лютий, перейшли всі їх сподівання. На всіх лініях занотували рекордове досі число пасажирів. Жінки, які досі залюбки відмовляли своїх чоловіків від подорожей літаком, побоючися за їх життя, переконалися тепер, як гості, про повну безпеку подорожі на всіх лініях. Учасниці безплатних подорожей заявили, що на будуче дозволятимуть своїм чоловікам відбувати летунську подорож навіть на найдальших віддалях.

—o—

ВЕСЕЛЕ.

ПЕХ.

— Я знайшов учора у трамваю 20-золотовий банкнот. На мій запит, хто загубив ці гроші, ніхто не зголосився і я тоді поділився гошіми з кондуктором.

— О, то ти мав учора щасливий день!

— На жаль, ні... Бо коли я вернувся домів, запримітив, що то я сам загубив був той банкнот.

ПРОСТА СПРАВА.

— Слухайте — каже подорожній до готелевого прислужника — я мушу відїхати рано тим поїздом, що відходить у 6. годині. Отже я мушу встати в 5-ій годині.

— Добре — каже прислужник — чаєве можете залишити мені в такім випадку на нічнім столику.

СОРОМЛИВИЙ.

— Мушу вас ще просити, пане професоре — заявила мати — щоби ви були при іспиті особливо ласкаві для мого Богданчика. А саме він дуже, так сказати, соромливий, особливо в правописі...

ЗНАК ЖИТТЯ.

— Ми дістали вістку, що наш дядько помер в Америці.

— Ну, вкінці дав якийсь знак життя про себе.

ПОЧУТТЯ ПРАВА.

— У слідстві ви до всього признались, чому муж тепер усе відкликуєте? — питає суддя.

— Моє почуття права каже мені, що я невинен.

ВИСТУП.

На найбагатшій льондонській вулиці стоїть прошак і жебрає з витягненим у руці циліндром. Якийсь цікавий питає його:

— Дивне, чомуж ви жебраєте в циліндрі?

— Цеж зовсім зрозуміле — відповідає прошак — коли хтось хоче щонебудь на цій вулиці осягнути, то мусить перш усього відповідно виступити.

ЗНАМЕНИТИЙ ЛІК.

— Знаєш, д-р Мішанинка є знаменитим лікарем. За нещілий тиждень вилічив він паню Стрибунцеву з нервової недуги. Як він міг її так швидко вилічити?

— Не знаєш? То я тобі скажу: він заявив їй, що нервова недуга є першим обявом старости.

ПРИЄМНЕ ЗАПРОШЕННЯ.

Французьку співачку Лілі П. просили підчас одного бенкету в Ню Йорку, щоб вона для гостей дещо заспівала.

— Будьте ласкаві пані — просив її господиня дому — заспівайте щось.

— Ох, як же я можу. Тут стільки людей.

— Тільки не лякайтеся. Слухати й так вас ніхто не буде.

ДОБРИЙ СИН.

— Славчику, ти не йдеш нині бавитися на двір?

— Ні, мамусю, я мушу сьогодні помагати таткові при моїх заданнях.

ПОДВІЙНА ЦІНА.

— Що? за вирвання одного зуба домагаєтеся 30 зол.?

— Так, мені дуже прикро, але підчас рвання зуба ви так кричали, що з одягальні втекло мені двох інших пацієнтів.

ЗАСПОКОЇЛАСЯ.

Після шлюбу питається молода своєї матері:

— Чи я була дуже схвильована?

— Спершу навіть дуже, але коли він сказав „так", ти відразу заспокоїлася.

СКІЛЬКІСТЬ РІШАЄ.

Пані запитує дівчину, яка прийшла згодитися до служби:

— Я не знаю ще сама чи тебе приняти. Чи дітей любиш?

— А скілько їх, прошу пані?

ПОДВІЙНА ПРАЦЯ.

Один визначний професор музики й піяніст, коли його запитали кілько він бере від своїх учнів за лекції, відповів:

— Якщо вони ще нічого не вміють 10 зол. за годину, але якщо вже щось училися, то беру тоді 20 зол. за годину.

— Защо?

— Зате, що їх відзвичаюю від того, чого вони вже навчилися

Велика Британія розбудовує фльоту.

Велика Британія в дуже короткому часі відшукала назад свою давню военну силу, яку занедбано минулими роками, надіючися на загальне европейське розброєння. Коли женевська політика завела, прийшло до основної зміни брийської політики і за 2 минулі роки Велика Британія не то що у зброєнню дорівняла другим державам, але в дечому навіть їх і перегнала. Допомогла їй у цьому велика фінансова сила, яка дозволила без великого напруження видати велитенські суми на военні потреби.

На фінансовий рік 1938-9 передбачено в буджеті 332,927.000 фунтів штерлінгів на армію, летунство і фльоту. На розбудову фльоти призначено в буджеті 123,707.000 фунтів штерлінгів. За цей рік вибудують 118 нових воєнних кораблів, у тому пять понад 40.000-тонових, 17 великих кружляків, 18 підводних суден і т. д. Відповідно до того піднесено також число старшин і моряків активної морської служби, що дійде до 119.000 люда. (УКБЮРО, Льондон.)

—o—

Австрія напередодні плебісциту.

Плебісцитова агітація в Австрії почалася — всюди видно афіші, транспаренти, самоходи з мегафонами. Як „патріотичний фронт" так і націонал-соціялісти уладжують демонстрації, підчас яких доходить до кривавих сутичок; у Відні ранено понад 20 осіб.

Австрійські націонал - соціялісти приняли плебісцит дуже неприхильно: питання сформує, що націонал-соціялісти) не має права голосу. ватимуть за Шушнігом; голосування явне; молодь до 24-ох літ (з якої головно рекрутуються націонал-соціялісти) не мають права голосу. Націонал-соціялістичний провідник Стирії запротестував проти плебісциту як незгідного з конституцією.

Також у Берліні австрійський плебісцит викликав неприхильні коментарі.

—o—

Калїш, 23. II. 38. **П. Т. Пром-банк.** Саме я дізнався з преси, що останні Загальні Збори ухвалили 7% дивіденди, що мене незвичайно втішило. Я хотів заощаджених 200.— зол. вложити на **вкладкову книжечку,** але за радою добрих людей **купив 8 уділів Пром-банку** і тепер маю відсотків **зол. 14.— а не 10.—** які дістав би я як процент від вкладу. Дивіденду прошу вписати на рахунок дальшого уділу. — З поважанням Гр. Царик.

ЛЬОКУЙТЕ КАПІТАЛИ В УДІЛАХ

Пром-банку

ЛЬВІВ, ГРОДЗІЦЬКИХ 1, І. П.

тел. 292-15, 200-15.

Вбивство в Белзці перед судом.

(Від власного кореспондента.)

ЧЕТВЕРТИЙ ДЕНЬ РОЗПРАВИ В ЗОЛОЧЕВІ.

В четвер 10. ц. м. зізнавали свідки і відчитували акти. Спершу зізнавали селяни зі Скваряви, що критичної ночі були на варті і сторожили при костелі, положенім на роздорожжі між Белзцем, Скварявою та Острівчиком.

Св. Василь Браніцький зізнав, що з товаришами сторожив коло костела дня 6. травня 1932 в ночі та десь коло 9. або 10 год. почув низку стрілів і після того два стріли поодинокі. Опісля перелетіли коло них коні, яких не можна було спинити. По якімсь часі надійшов якийсь чоловік, кажучи, що тут десь було чути стріл. Далі надійшло ще двох і електричними ліхтарками засвітили їм в очі. Один з них сказав: Це варта! Свідок хотів затримати їх. Тоді один з незнайомих спитав: „А котрий це?" Посвітили знову сильно в очі і відійшли у напрямі Красного. Вартівники пішли зараз селом на станицю поліції, щоб її зналярмувати. Свідок не міг бачити лиця ніодного з тих людей тому, що була ніч і що осліпили його світлом ліхтарки. На бажання адв. Мощинського й обор. д-ра Шухевича свідок демонструє черговість стрілів ось так: „Паль, паль, паль, паль; паль, ... паль . . . . паль". Ці два останні впали в секундових відступах по черговій серії.

Згідно з ним зізнають теж два дальші члени нічної сторожі: **Іван Браніцький та Лука Посполіта.** Не вносить нічого до розправи і черговий свідок **Іван Штохмаль**, кажучи, що стрінув по дорозі незнайомого постерункового, якого хотів взяти на свою фіру, але він не скористав з того.

Далі ряд свідків зізнавав про найдені в Новосілках річи, що їх покинули підсудні підчас утечі. Св. **Микола Марухняк**, 15 літ, пас коні і тоді найшов шапку поліцая, дещо дальше шкіряну торбу. Ровесник свідка найшов „ожелка і нумерки". Про це повідомив постерунок черговий св. Каспер Мазур. Найдена шапка і торба були приложені каменем. Св. **Казімеж Квятковський**, 66. л. рільник з Новосілок, виїхавши дня 7. травня досвіта в поле, стрінув трьох панків, які випитували за дорогу. Подумав тоді що певно заблудили, бо було ще темно і до того мрячно.

По переслуханні цього свідка председник дав суддям присяглим оглянути ситуаційні пляни і наказав відчитати низку актів та протоколів. З протоколу оглядин місця трагедії виходить, що під бл. п. М. Ясінського найдено дві кулі, з яких одна була здеформована. З протоколів секції вбитих та опінії лікарів д-ра Голіча і Тимражевича виходить, що бл. п. Ясінську поцілило пять куль, з чого дві в груди, одна в голову. Бл. п. Ясінський дістав три стріли. В одному і другому випадку лікарі не вспіли устійнити черги стрілів. З відчитаних на внесення адв. Мощинського протоколів додаткової секції виходить, що смертельні стріли в груди і голову до бл. п. Ясінської віддані вже тоді, коли впала на землю. Також один зі стрілів до бл. п. Ясінського віддано вже тоді, коли скочив з фіри. Протоколи оглядин і секції бл. п. Івана Майби, описують точно, яку зброю, скільки набоїв та які інші речі найдено при нім. Стріл в бедро унеможливив йому дальшу втечу, та стріл з револьвера в уста спричинив негайну смерть. Відчитано теж інші протоколи, а саме з ревізій у Софрона Дякуна в Жоліборах, у якого поліція арештувала підс. Кука та Цицу; протокол оглядин візка, опінія протехніка з описом найденої петарди військового типу та протокол найдених писем у Кука, з яких відчитано виїмки, що членам організації не вільно під загрозою кар до кари смерти включно виконувати актів саботажу, терору і т. п. на власну руку, без приказу з гори та що кожний член має цього точно притримуватись.

По 20-хвилинній перерві св. **Йосиф Зелінський**, рільник зі Скваряви, зізнав, що вертаючи з кіньми 6. травня 1937, пізнім вечором до дому почув низку стрілів — „вшистке на купе". Опісля побачив кількох мужчин (3 чи 5), ішов навіть за ними, але коли вони нічого не говорили, вернувся. Св. **Андрій Теодоровський,** рільник зі Скваряви, вертався з Розважа через Белзець і побачив невідомих людей з жандармом, за якими закликав: „злодій, неслодій" але вони не відзивалися. Далі стрінув священника як ішов до Белзця. Св. **Берш Шрагер,** торговець з Б. Каміня, ішов зі Скваряви до Б. Каміня, почув низку стрілів, зойкіт, опісля ще два поодинокі стріли. Попри нього перебігли коні. Не йшов уже далі і вернувся до Скваряви, де заночував в одного господаря. На питання обор. д-ра Шухевича подав, що по стрілах за 10 хвилин побачив людей, які йшли в напрямі до нього. Від місця подій був віддалений на пів кільометра Св. **Тухай Людвик**, 50 л. рільник, найшов у полі в рові касету, що виставала з води. Передав її війтові. Пішли теж оба до коваля, де її отворили, але крім шматки не найшли нічого. Св. **Бронислава Цицан** стрінула над рікою коло броду двох незнаних мужчин, один в чорному одязі, з кашкетом на голові, оба несли плащі на раменах. Хотіла підійти до них ближче, щоб їх побачити, але це їй не вдалося.

ЗІЗНАННЯ СЕСТРИ ТА ШВАГРА БЛ. П. ЯСІНСЬКИХ.

Св. **Казимира Млодніцька** сестра бл. п. Ясінської зізнала зворушеним серед сліз голосом, що постійно перебуває у Львові. Кілька разів до року приїздила до Белзця. Сама підіймала доляри з каси і знає, що було їх 600. Спеціяльно запамятала собі два долярові банкноти, з яких один був підписаний червоним, другий чорним чорнилом. Небіжка мала звичку завивати гроші в хустину. При слідстві пізнала хустину й один з банкнотів. Оповідає далі, що її бл. п. сестра прихильно ставилася до людей та їм помагала. Нераз тримала діти до хресту, дозволяла на своїх грунтах уладжувати свята, а за поміч в уладженні гр.-кат. місії навіть дістала писемну подяку від Митрополита Шептицького. Св. **Адам Млодніцький,** чоловік попереднього свідка зізнав, що знав точно, яку зброю мав бл. п. Ясінський і пізнає показані револьвери як його власність. Оглянув набої і заявив, що це ті самі, бо тепер виробляють інакші.

З черги відчитано дальші акти та зізнання свідків. З довжезних дактильоскопійних оглядин виходить, що з утревалених слідів нема ніяких ідентичних зі слідами Качора, зате понад усякий сумнів є дактильоскопійні знаки, згідні з відтисками вказуючого пальця правої руки Цицн, який напевно там був. З протоколу експертизи зброї виходить, що вона ділала справно. З відчитаних зізнань матері бл. п. Марії Ясінської, виходить, що не була вона в силі пізнати нікого з нападників. З відчитаних зізнань Марії Дзядиги, жінки Тимотея, Мирослава Дзядиги, Марії Майби, матери застріленого Івана, Степана Майби, його брата та батька Михайла Майби не довідуємося нічого суттєвого.

Обор. д-р Герета поставив внесок, щоб перелухати Анелю Качор, Володимира Біліха та Авраама Файвлєвича у справі Качора. Прокуратор спротивився тим внескам і трибунал по нараді ті внески відкинув. Далі відчитано зізнання Володимира Біліха, зложені перед слідчим суддею. З них виходить, що Качор мешкав у нього два роки, та часто спав у сестри. Не памятає, чи 5. травня був дома чи ні, бо раненько виходить до праці. Качор мав звичку часто ходити без капелюха, а свою гардеробу переховував у сестри. Зі зізнань Анелі Качор виходить, що підс. Качор вийшов з дому 1. травня а вернувся 9. Цю дату памятає тому, бо це була Великодня Субота. Мав два убрання: чорне і попелясте; чорне було святочне; носив чорні мешти. 1. травня вийшов в попелястім убранні без накриття голови. Казав, що йде до нареченої. Колиж 9. травня вернувся, не питала його, де був і що робив.

На внесок адв. Герети відчитано зізнання тих самих свідків на поліції. Зі зізнань Анелі Качор, зложених на поліції, виходить, що Качора не було в дома від 1. травня до 6. травня. 6. травня була субота. Памятає, що тоді спав у них і на другий день у неділю перебірав рано сорочку. Поліційні зізнання Володислава Біліха подають, що часта кількаденна неприязність Качора не дивувала його, бо часто ночував у швагра.

Зі зізнань Файвлєвича, службодавця нареченої Качора, що їх він склав перед слідчим суддею виходить, що не міг бачити Качора у травні дома, бо виїхав тоді до Варшави і Данцігу. Зрештою, до кухні є окремий вхід, а він не мав звичаю входити до кухні. Качора бачив усього тричі. Крім того бачив ще у своєї служниці кілька разів двох молодих мужчин, про яких вона йому говорила, що це її брат і швагер. При своїх додаткових зізнаннях подає, що найшов у себе дома залізничий білет з Орбісу, на основі якого установив, що приїхав до Львова 6. травня, а 7. відїхав до Варшави. Не памятає, чи саме в тому часі бачив чи ні нареченого своєї служби. Прізвища цього нареченого не знає, але якби побачив його, то пізнав би.

Обор. Герета поставив внесок, щоб з актів председник стверднв, чи конфронтацію Файвлєвича з Качором.

З відчитаних зізнань Анни Назар, служниці з цієї самої каменниці виходить, що вона бачила нераз Качора з ганку. Чи був 6. травня, не знає; раз питала Стефу, де її наречений, і дістала відповідь, що виїхав на свята. В каменниці в часі свят Качора не бачила.

Свідки: Степан Гичко, Осип Синенький і Степан Лунів, працівники „Народньої Торговлі", зізнали у слідстві що вони стрінули дня 17. травня Качора на вулиці у Львові як він ішов до дирекції „Народньої Торговлі" відібрати свою касцію.

Председник переглянувши акти стверднв, що не було конфронтації між Файвлєвичем і Качором. Опісля відложив розправу до чергового дня, год. 9. рано.

КУПУЙТЕ КНИЖКИ ВИДАВНИЦТВА „ДІЛО"!

Чи кольонізацію на наших землях ведуть справді згідно з законом?

Промова сен. Юліяна Павликовського в сенаті в дискусії над буджетом міністерства хліборобства.

В четвер, 10-го ц. м. сенат радив над буджетом хліборобства й земельних реформ. У дискусії над цим буджетом забирав слово сен. **Юліян Павликовський.**

МІНІСТЕРСТВО ДОСІ НЕ ЗАПРИМІТИЛО ПОТРЕБ УКРАЇНСЬКОГО ХЛІБОРОБСТВА.

Промовець зробив між іншим закид, що міністерство хліборобства досі не запримітило потреб українського хліборобства. Свідчать про це хочби буджетові позиції на р. 1938/39, де інвестиції зовсім не обхопили галицько-волинських земель. Це значить, що Черемош, Прут і Лімниця дальше гуляятимуть на нашій землі, приносячи сотні мільонів втрат.

Український хлібороб — заявив промовець — відсуджений від того, щоби купити землю з парцеляції великої власности. П. міністр заявив, що веде кольонізацію на цій землі згідно з законом. Тимчасом ст. 51 і 53 закону з р. 1925 кажуть, що землю з парцеляції повинні дістати передовсім ті, що на місці відчувають голод землі. П. міністр може призначити деякі области на кольонізацію, але тільки тоді, коли господарські огляди на це дозволяють. На нашій території, поза якимись спорадичними випадками, господарські огляди ніде не дозволяють на імпорт хліборобів.

Сам буджет атакували тут з приводу його тайности і маскованих позицій. Ми, члени Української Парляментарної Репрезентації, прилучуємося до цього становища в обороні прав парляменту, як органу контролі. Буджет цього ресорту охоплює майже 25 мільйонів зол., що є до диспозиції міністра. На підтримку українського хліборобства дістає наша головна репрезентація „Сільський Господар" ледви 15.000 зол. Наших зусиль на полі організації та кооперації не признають якслід. Закони пристосовують інакше, коли це відноситься до нас, і інакше, коли справа торкається польського хліборобства.

НЕ МОЖУ З ЧИСТОЮ СОВІСТЮ ВІДДАТИ ГОЛОСУ ЗА БУДЖЕТОМ ЦЬОГО МІНІСТЕРСТВА.

З інших промовців на цьому засіданні слід відзначити промову німецького сенатора Гасбаха, який обговорюючи земельну реформу, висловив думку, що надмірна кольонізаційна акція доводить тільки до зниження більшої власности. На заході Польщі не переводять земельної реформи справедливо у відношенні до німецької меншини. Політика міністерства хліборобства така, — говорив сен. Гасбах — що я не міг би з чистою совістю віддати голосу за буджетом цього міністерства. Мене могліб посудити, що виступаю в обороні німецької більшої земельної власности та хочу врятувати її перед парцеляцією. Так воно не є. Як хлібороб і польський громадянин осуджую тільки безоглядне винищування хліборобських варстатів без уваги на те, чи вони в німецьких чи польських руках. Нам треба міністра, що дбав би про раціональний розвиток хліборобства.

—o—

Частинна мобілізація в Австрії.

ЗАМКНЕННЯ АВСТРІЙСЬКО-НІМЕЦЬКОГО КОРДОНУ. — РАНЕНІ.

ВІДЕНЬ, 11. 3. ПАТ. Нині в год. 10-ій радіо уряд оголосив у радіо розпорядок про негайне покликання з нинішнім днем до військової служби резервістів з 1915. р. До військової служби покликали лише нежонатих, які мають за собою 10 місяців служби. Розпорядок мотивують необхідністю зміцнення австрійського війська і запевнення спокою і порядку підчас плебісциту. Політ. кола коментують це так, що уряд хоче виключити кільканадцять тисяч змобілізованих з рядів молодих націонал-соціялістів, які будуть намагатися в останніх днях уладжувати демонстрації і заворушення.

Підчас вчорашньої демонстрації у Відні ранили трьох поліцаїв і коло 10 демонстрантів. Поліція арештувала 50 осіб. Підчас демонстрацій націонал-соціялістів дійшло до сутички з поліцією та відділами штурмового корпусу патріотичного фронту. У звязку з тим влада видала гострі приписи у справі безпеки і ладу, до збереження якого вжиють усі поліційні сили, жандармерію і частинно військо. В політичних колах кружляли поголоски, що вчора замкнули австрійсько-німецький кордон.

Алькоголізм стелить ліжко сухотам.

Залізнича катастрофа за Ковлем.

5 км. за Ковлем дійшло в пятницю 11. ц. м. рано до залізничої катастрофи поспішного поїзду, що їхав до Варшави. В катастрофі загинуло дві особи, кілька осіб ранених. Причиною катастрофи було розкручення залізничих рейок.

По широкому світі.

Голова німецького кольоніяльного товариства ген. Епп виголосив у Римі промову на тему звороту німецьких кольоній.

Румунська рада міністрів рішила, що в ніякому ресорті буджет не може бути вищий, ніж минулого року.

Італійська велика фашистівська рада, що збиралася під проводом Мусоліні, висловила довіру міп. Чіяної.

Кубайська поліція арештувала 20 осіб під замітом протиурядової змови.

У **Палестині** дійшло до великих боїв між повстанними арабськими відділами й англійськими коло Сапад; коло 30-ох арабів згинуло

Михайло Посацький

ГРЕЦІЯ — УСПІХ ЖИТТЯ

20 ілюстрацій

Ця книжка це не звичайні враження подорожі ані наукова студія про Грецію з ріжними фактами. Це погляд на давню Грецію з часів її слави і на теперішню оком людини, що прирівнює її з нашою культурою. — —

ЦІНА КНИЖКИ зол. 3·—, з почт. пер. 3·30.

Дістати можна у Видавництві „Діло". Львів, Ринок 10 або у всіх книгарня.

Гімназійна молодь Шевченкові.

Шевченківські свята є вже традиційним явищем діяльности наших гімназій, тому ці свята починають діставати вигляд утертих, шаблонових урочистостей. Всеж і тут при вмілій і живій організації можна внести щось нового.

Таким новим духом навіяний був останній солідно підготований концерт, який уладила спільно філія Державної Гімназії та гімназія СС. Василіянок у салі театру „Ріжнородностей". Мав він зобразити передовсім драматичну діяльність Поета, яка якнеяк найбідніша в Нього. Концертову частину свята виповнили: реферат про драматичну творчість Шевченка, рецитація „Молитов" і фортепіянове сольо. Найкращою була третя точка, де Роман Клименкевич виконав дуже культурно Лисенкову „Елегію" та „Український танок" В. Барвінського. Добре сталось, що замість бомбастичної промови на концерті виголошено реферат, але й він повинен бути коротший і більш популярний (без цитат!), щоб зібрана публіка при акомпаніяменті шелесту крісел могла його зрозуміти. Можнаб його теж зовсім добре відчитати, щоб не перетяжчати промовця, який замість дбати про безоглядне виголошення, шукає в памяті вивчені речення.

У другій частині свята, що могла для вшанування роковин поета зовсім вистачити, виведено „Назара Стодолю". Попередив її вступ до „Вечорниць" П. Ніщинського у виконанні шкільної симфонічної орхестри (підсиленої професіональними музиками) під управою проф. Р. Проковича. Багатство костюмів гарні мистецькі декорації та бездоганна, відана гра молодих артистів-аматорів поставили виведення цієї драми на висоті, якої позаздрити міг би не один професійний театр. На увагу заслуговують Б. Яшків у ролі Назара, В. Бучко в ролі Гната та Г. Голобродська в ролі Галі. Апляузами були „Вечорниці" П. Ніщинського, виконані в другій дії хорами обох гімназій і орхестрою. Гарне враження робили теж народні танки у-кладу проф. О. Суховерської, збираючи заслужені оплески. Імпреза багато завдячує Лесі Криницькій, в якої руках находився мистецький провід.

Згадати теж треба, що у „Вечорницях" виступив відомий бандурист Ю. Сінгалевич, який відспівав і відграв на бандурі думу „О на Чорному Морі".

Т. Кульчицький.

НОВИНКИ.

— З НИНІШНИМ ЧИСЛОМ „ДІЛА" (54) висилаємо своїм точним передплатникам черговий (за лютий) безплатний повістевий додаток: „ДО ЗАРВАНИЦІ" Богдана Лепкого. **Пригадуємо тим, що не прислали 25 сот. на кошти пересилки книжки, що треба буде їх долучити до найближчої передплати разом із новими 25 сотиками на книжку за місяць березень. Рекламації щодо цієї книжки Адміністрація бере під увагу тільки до 14 днів.**

— В Т-ві „Молодя Громада", відбудеться в суботу 12. ц. м. точно в год. 6. веч. реферат Ю. Дороша про „Можливости розвою української фільми" з фільмовим покавом. Вступ для членів і впроваджених гостей. 573

— **Студ. Драм. Студія** під арт. проводом Л. Кривіцької дає **„Думу про Нечая"**, істор. карт. в 4 явах М. Лужницького, в суботу 12. ц. м. в салі „Ріжнородностей". Початок год. 20 (8 веч.) Білети раніш можна дістати в „Союзнім Базарі". 555

— **Вже надійшли** журнали мод на 1939. рік. Мода дещо змінилася. До кінця травня всякі перерібки роблю дешевше. **Юліян Глушевський**, Львів, пл. Капітульна 3, І. п., тел. 254-46.

— **Чи Ви уважно перечитуєте списи книжок** Видавництва „Діло"? Багато вартісних новин з останнього року продаємо в місяці дешевої книжки (березень). За інформаціями звертайтеся до Адмін. „Діла", Ринок 10.

— **Про Мармарошські Карпати** говоритиме в неділю 13. березня ц. р. у Т-ві „Плай" д-р К. Паньківський. Домівка „Учительської Громади" при вул. Чарнецького 26. Початок в год. 18.30. Вступ вільний, гостям раді.

— **Виклад на тему „Що це є фільософія"** виголосить д-р Іван Копач у неділю 13. ц. м. у Станиславові в салі „Народньої Торговлі" при вул. Собіського 24 в год. 19-ій вечором.

— **Уляна Кравченко важко недужа.** Пишуть нам з Перемишля: Минулої неділі знана наша поетка Уляна Кравченко впала так нещасливо на долівку, що зломила ногу. В нозі настало внутрішне кровавлення, до цього долучилася недуга серця. Наша сеніорка лежить у військовому шпиталі під доглядом доньок.

— **Продаж поштових марок.** Міністерство почти й телеграфу видало доручення, яке має удогіднити публиці купівлю поштових марок і друків. Від 1. квітня всі будки з папіросами мусітимуть продавати також поштові марки, так, що можна буде марки купити навіть і в неділі та свята, коли почта замкнена. Збільшать теж скількість поручних почт на автобусових, залізничих, морських і летунських стаціях.

— **Львівська хроніка.** Поліція арештувала Пінкаса Ліслінера, майстра у фабриці консерв Рукера під замітом крадіжи сировців, виробів і технічного приладдя від 1930 до 1937 р. Ліслінера відставили до суду. — Підчас контролі м'яса в ятці Стефана Гавронського при вул. Замарстинівській ч. 113 власник ятки кинувся з ножем на одного з урядовців IV. виділу міської управи і намагався його пробити. Нападникові відобрали ніж. Справою занялася поліція. — До І. комісаріяту поліції заголосився торговець Богдан Балицький і передав золотий перстень, що його найшов на одному вікні головної почти.

— **Крадіж двох перстенів у поїзді.** Жінці промисловця з Перемишля Марії Гречанській, яка їхала поспішним поїздом до Варшави, пропало два платинові персти з бриліянтами вартости 1.000 зол. Гречанська мила руки в тоалеті і залишила оба персти на поличці. Тому, що якийсь пасажир добувався настирливо до тоалети, Гречанська швидко вийшла і забула за перстені. Коли пригадала собі — слід за ними пропав. Гречанська повідомила поліцію, яка арештувала залізничого злодія П. Невядомського, але перстенів при ньому не найшла.

— **Паспортова "фера в Станиславові.** Прокуратура при окружнім суді у Станиславові зладила акт обвинувачення проти Фелікса Штайна з Калуша, Ляйби Кремніцера і Маркуса Таненбавма за придбання фальшивих паспортів і безправний виїзд за кордон. Підс. М. Таненбавм хотів утекти за кордон тому, що окружний суд у Львові засудив його на два роки вязниці. Отже звернувся до підс. Кремніцера, щоб виєднав для нього паспорт до Румунії та до Австрії. Кремніцер звернувся до Штайна в Калуші, який зателефонував до паспортового референта в калуському староствї Е. Зданевича, щоб виставив паспорт на прізвище м-ра Германа Ліворніка. Одночасно Штайн вислав до староства три фотографії Таненбавма. Референт повідомив старосту про все, бо йому видалася ціла справа підозрілою. Тому староста доручив арештувати здогадного Ліворніка, який зголосився за паспортом і так виявилася ціла справа.

— **Крайова хроніка.** У Скварві Новій пов. Жовква вибухла бійка між двома парубками 16-літнім Іваном Вахою та його ровесником Іваном Кишкою. Ваха пробив Кишку ножем так важко, що він помер у лічниці. Убивника арештували. — В Адамівці п. Радехів згорів дах за шкільному будинку; шкоду оцінюють на 850 зол. — У Розвадові над Дністром скажений пес Василя Демка зірвався з ланцюга, покусав четверо малих дітей та пса у фабриці „Альба" і побіг до Пісочної. Покусаних дітей відвезли до лікаря. — В Новосілках, пов. Перемишль згоріли будинки Івана Довгана. — У Дрогобичці згоріли будинки А. Дудек. — У Бахові згоріла хата Романа Любери. В усіх випадках буря унеможливила рятункову акцію.

— **Втеча 17 вязнів з вязниці** в Дубні. Недавно втікло з вязниці в Дубні 17 вязнів, які викопали тунель. Перед кількома днями поліція стрінула одного вязня-втікача Андрія Грузинського, який почав відстрілюватись перед поліцією. Підчас стрілянини Грузинського важко ранили і перевезли до шпиталю в Дубні.

— **Відгомін вавельського конфлікту.** До Риму виїхав краківський епископ кн. Сапіга, щоби скласти звіт зі своєї пастирської діяльности. У звязку з цим виїздом появилася сенсаційна вістка в польській пресі, що кн. Сапіга не вернеться вже до Кракова а краківським архиепископом буде полевий епископ Гавліна.

— **В оборонї незалежности адвокатури.** Минулого четверга відбулось у Варшаві велике віче в оборонї незалежности адвокатури. Всі промовці, правники і визначні громадянські діячі гостро критикували новий законопроект про зміну устрою адвокатури, що ломить моральний стрижень адвокатури, касуючи адвокатську самоуправу. Присутні приняли через аклямацію резолюцій з протестом проти ліквідації адвокатської самоуправи і незалежности дисциплінарних судів, проти замикання адвокатських лист і скреслення аплікантів, які не мають ще однорічної практики.

— **Чудо з листами.** Німецький сенатор Гасбах просив у варшавському сенаті міністра почт і телеграфів, щоб вияснив таку справу: „Союз Німців" у Бидгощі дістав 5. березня письмо від одного професора в Ляйпціґу, що було призначене для Німецького Шкільного Союзу у Бидгощі. Це письмо з датою 28. лютого було в коверті заадресованій до Союзу Німців, на якій була печатка почти у Сварженлзу з датою 3-го березня. На коверті були знаки, що її хтось отвирав. День перед тим німецький Шкільний Союз дістав коверту з печаткою почти у Ляйпціґу з 2. березня, в якій було письмо до Союзу Німців у Бидгощі, написане у Сварженлзу 3-го березня... Це хіба достаточний доказ — казав сен. Гасбах — що листову тайну нарушують".

— **Жінка за висилкою чоловіка до Берези.** До адміністраційної влади у Варшаві зголосилася бездомна Данилюкова з проханням, щоб її чоловіка, пяницю та авантурника вислали до Берези, бо життя з з брутальним чоловіком стає нестерпним.

— **„Опир" Варшави засуджений на смерть.** Перед варшавським судом відбулася розправа проти „опира" з Варшави Владислава Скверавського, який вбив шофера Шлєндака, щоб заволодіти його автом і швидше „зловити" легковірні, багаті дівчата вибито на жінку. Вбивник признався до вини і зовсім заломився психічно бо переслухані свідки сильно обтяжили вбивника. Трибунал окружного суду у Варшаві засудив убивника шофера В. Скверавського на кару смерти. Оборонці зголосили від цього присуду апелляцію, бо, мовляв, засуджений невідповідальний за свої вчинки.

— **Нова катедра хірургії мізку в Парижі.** На медичному виділі в Парижі створили нову катедру хірургії мізку. Одну частину коштів створення цієї катедри в сумі півтора мільона франків покриє фундація Рокфелєра. В останніх 10 роках французькі й американські хірурги мізку осягнули великі успіхи. Першим доцентом нової катедри в париському університеті буде д-р Кльовіс Венсен.

— **Автограф Гітлера за 18.000 франків.** У Парижі відбулася на днях ліцитація книжок і автографів славних письменників і державних мужів. На цій ліцитації продали автограф канц. Гітлєра за 18.000 франків.

— **Згоріло четверо дітей.** У північній Франції згоріло четверо дітей, які підчас неприсутности матері забавлялися сірниками і підпалили помешкання.

— **Плач мешканців північної Франції.** Від неділі 6. ц. м. північну Францію сповила густа мряка, що викликала в металюргічному басейні Сомбр цікаве явище. Всі мешканці в околиці фабрик у Голюи плачуть і пчихають від мряки, пересяканої сірчаним пилом з фабрик. Усі мешканці, які мусіли вийти з хати, безнастанно пчихали і плакали аж до середи. Щойно в четвер рано мряка розвіялась і з нею теж явище, що далось у знаки населенню півн. Франції.

— **Буревій зірвав дах вагону в поїзді.** Страшний буревій в Латвії заподіяв великі шкоди. Буревій поницив телєграфічні стовпи, повирував столітні дереза з корінням і зірвав дах з вагону поїзду, який був у русі. — На побережжі Естонії потонуло 13 рибаків внаслідок буреєю.

— **Присвоїв собі 10 мільонів долярів.** Перед кількома днями збанкротував у Ню Йорку відомий міжнародній фінансіст Гвайтней. Він був головою нюйорської біржі в останніх пятьох роках і за той час присвоїв собі коло 10 мільонів долярів.

— **Замах на військовий поїзд з муніцією.** Московська „Правда" пише, що недалеко стації Шкотіво на Далекому Сході виконано замах на військовий поїзд ч. 1301. До катастрофи не дійшло тому, що машиніст в останній хвилині спинив поїзд і не вїхав на сліпий тор.

— **Конґрес католицької молоді у справі комунізму.** Цьогорічний XVII. з черги конґрес міжнародньої орґанізації студентів католиків відбудеться в Любляні в Югославії. Головною темою нарад цьогорічного конґресу буде справа комунізму і боротьби з ним.

— **Найбільша смертність дітей у Басарабії.** Смертність дітей у Румунії осягає щораз то більші розміри. З обчислень демографічного інституту виходить, що у вересні 1937. р. померло в Румунії 15.119 дітей у віці до 4 років. Найбільше дітей умирає у віці від 6-ох до 11-ох місяців і від 3-ох до 4-ох років. Найбільше жертв між дітьми припадає на Басарабію і на Молдавію. Причиною цього явища є препогані гігієнічні умовини і голод по селах.

— **Рідкі вісти.** Над Балтійським Морем лютував цілий тиждень буревій, що внеможливлював комунікацію. На острівчик Грайфсвальдер недалеко Штетину не можна було цілий тиждень доставити харчів. — Великий літак бомбовик розбився недалеко Риму. Пятьох летунів згинуло. — В Андах на території Аргентини експедиція инжинірів і геольогів викрила великі поклади золота і цини.

— **Добре самопочування** залежить від доброго стану зубів, про які кожний повинен дбати. Треба постійно плекати зуби та устну жму. Хто щодня плекає зуби ОДОЛЕМ, втримає їх здоровими як до пізньої старости.

З кіна.

КІНО „КОПЕРНИК": „ШУЛЄРІВ РОМАН".

Цим разом реклямове оголошення, що ця фільма робить переворот у кінематографії не дуже переборщене. Раз на тиждень читаємо таку реклиму з приводу якоїсь грандіозної картини з участю 5000 осіб або з нагоди добору двох-трьох артистів, які ще досі не виступали разом. Цю фільму зробив найбільше плодовитий французький драматург, що 20 кілька років сам грає у своїх песах із своєю жінкою і сам їх виводить. Саша Гітрі написав більш як 100 комедій і кожна з них мала свій успіх. У Парижі нераз чотири театри заповнені його репертуаром. Цю фільму він написав як письменник, що не хоче нікого наслідувати, але і не силкується на сенсаційні ефекти. Саша Гітрі оповідає про власне життя, граючи ролю картографа, оповідає власним голосом і показує всі ті дієві особи, з якими звязав його припадок чи професія. Ми бачимо його ціле життя від дитячих років до старости — до хвилини, коли він сидить у кавярні і списує свої спомини. Фільма переміюється у німу, бо весь час чуєте тільки голос героя, якби ви читали книжку. Але ні на хвилину не відчуваєте, що фільмі чогось бракує; навпаки — вона живіша і природніша, ніж усі інші, до яких ми вже звикли. Сцени такі звязкі, що ніодна вас не томить. Це справжня барвиста стяжка цікавого життя. Герой не пробує ні трохи підмальовувати себе, показатися ліпшим або гіршим, він тільки людина із пристрастями і доброю волею. Коли Саша Гітрі дає характеристику Монака та Монте Карльо то це зразок мистецької характеристики, дотепної і злобної. Переходи від оповідання до дії такі природні і... такі несподівані, що щойно вийшовши з кіна починаємо питати себе, чому так мало режисерів та сценаристів уміє літературно обробляти добрі сюжети. Для тих, що знають французьку мову — ця фільма подвійна насолода. Її не можна рівняти щодо вартости з ніодною за останні роки.

—o—

† Посмертні згадки.

9. березня 1938. р. помер у Тарнобжегу, по тяжкій недузі нотар **Степан Лінинський.** Щойно перед роком одержав Покійний нотаріят, на який як українець чекав безуспішно довгі роки. Нехай чужа земля буде Йому легкою!

—o—

Спорт.

БІЛИЙ У БАРВАХ УКРАЇНИ.

Відомий боксер у піссередній вазі Білий, який виїхав був до Варшави, вернувся до Львова і зголосився до України та підписав відразу аматорову декларацію. Україна, яка виїздить у неділю 13. п. м. до станіславівської Реверн, виставляє до індивідуальних боксерських мистецтв Львова тільки Білого, який у своїй вазі є майже певним кандидатом на мистця округи і навіть на мистця Польщі. Білого намагалися ріжні львівські клюби перетягнути до себе, одначе він не піддався намовам і зголосився до України.

—o—

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

ВІСТНИК. Місячник літератури, мистецтва, наук й громадського життя. Річник VI. Книжка 3. Березень, 1938. Львів. Зміст: Е. Маланюк: Свічадо моря. — І. Керницький: Випадок. — А. Сердюк: Поліграт. — Дм. Е. Патон: Психотехнічний іспит в інтресі. — В. Пилипчук: З тисячі і одної болячки. — Ж. Мемент: Чи так званє „темне знання" (магічні науки) перешиток старих пересудів, чи забута спадщина колишньої високої культури? — А. Беверлі Бекстер: Аристократія й панування юрби. — Р. Юнак: Культиватори графоманів. — І. Бут: Геніяльний підбрехач. — Девіус: „Англюс" і мафія. — М. Андрусяк: Як оповідано Юрка Тютюнника? — М. Л.: З пресового фільму. — Бібліографія. — Від Адміністрації.

РІДНА ШКОЛА. Ілюстрований часопис для всіх. Двотижневик. Р'к VII. Ч. 4. з 15. лютого 1938. Львів. Зміст. † Микола Залізняківський. — Загальний Злад Р. Ш. — М. Угрин-Безгрішний: Григорій Цеглинський (фейлетон). — О. Горнізіт: За виховання громадянства. — Для української дитини — українська школа. Промова пос. Д. Великановича в сеймовій комісії 3-го лютого 1938. — Вишколення українського шкільництва. Промова пос. В. Пеленського в сеймовій комісії 3-го лютого 1938. — Педагогічна вистава. — З діяльности Пов. Кружка Р. Ш. в Делятині. — Посмертні згадки.— З життя Р. Ш.

СІВАЧ. М'ісячник присвячений проповіді і катехизі. Рік III. Ч. 3 (19). Березень, 1938. Львів. Зміст. о. А. Галяндюк: Проповіди на Нед. Сиропустну. — о. А. Галяндюк: Пропов. на І. Нед. Вел. Посту. — о. М. Мригляд: Пропов. на II. Нед. Вел. Посту. — о. Вол. Рабій: Проповідь на Нед. Хрестопоклінну. — о. П. Дяденик: Катехизи для II. кл. осед. шкіл на березень. — о. В. Попелюк: Пята реколекційна проповідь. — о. Вол. Рабій: Короткі катехизи для приготування дітей до І. св. Сповіди і Причестя. — о. Севастіян Зубрицький: Проповідь на 900-літній Ювілей проголошення Пр. Д. Царицею України. — Друга станова наука для невіст. — Репенай. — Бібліографія.

ВІСТИ УКРАЇНСЬКОГО НАУКОВОГО ІНСТИТУТУ В БЕРЛІНІ. Виходить щомісячно під редакцією д-ра Зенона Кузелі. Річник V. Ч. 7 (35). Берлін.

ДЗВІНОЧОК. Часопис для українських дітей. Р'к VIII. Ч. 7б. Лютий 1938. Львів.

СВІТ ДИТИНИ. Журнал для українських дітей. Р'к XIX. Ч. 2. Лютий 1938. Львів.

СОНЕЧКО. Український часопис для дітей. Р'к III. Ч. 6 (36) Лютий 1938. Рівне.

КАМЕНЯРІ. Двотижневик української поступової молоді. Р'к осмуднання 1932. Ч. 3-4. Львів.

НАРОДНЄ ЗДОРОВЛЯ. Ілюстрований місячник. Р'к II. Ч. 2 (14). Лютий 1938. Львів.

САМАПОМАЧ. Безарусні популярно-господарські часопіс. Год VII. Нр. 2 (76). Лютый. 1938. Вільня.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

ШАФКОВІ КУФРИ

валізи, міхи на постіль, коробки на капелюхи та комірці, багажові паси по цінах найнижчих поручає

Робітня шамарсько-галантерійна **Н. БАРЕР**

Львів, Сикстуська ч. 2, побіч ф-ми „Самаріянка"

Театри.

Зелений Театр:

Субота 12. III. год. 7.30 „Доногоо Тома".

Неділя 13. III. год. 3.30 попол. „Іван Зовіяльєвський"; год. 7.30 „Доногоо Тома".

Понеділок 14. III. год. 7.30 „Доногоо Тома".

Театр Різнородностей:

Субота 12. III. вистави нема.

Неділя 13. III. год. 12 вполд. Іван Себастіян Бах; год. 3.30 „Тітка Карла", год. 7.30 „Тітка Карла".

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

ДРОГОБИЧ:

12. III. Орфей у пеклі.

СТРИЙ:

13. III. Орлеяна.

14. III. Під курателею.

15. III. Орфей у пеклі.

16. III. Лісова пісня.

17. III. Процес Мері Деген.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ЛУКІВ:

12. III. Пісня Бескиду.

13. III. Гетьман Полуботок.

РОГАТИН:

14. III. Гетьман Полуботок.

15. III. Мазепа.

КІНА.

АПОЛЬО: „Буревій" еквот. фільма.

АТЛЯНТИК: „Кінзи над прорастю".

БАЛТИК: „Наступ на світанку".

ВАНДА: „Кров на морі", „Кохана родинонька".

ГРАЖИНА: „Від в'язнірка до четвертака" та „Мистії глупоти" — Фліп і Флап.

ЕВРОПА: „Я вінувата".

КАСІНО: „Еспанський метелик" (Дж. Мендональ).

КОПЕРНИК: „Шулерів роман" із Сашею Гітрі.

МАРУСЕНЬКА: „Я вбив" і колірова гротеска.

МЕТРО: „Пенні".

МІРАЖ: „Таємничий пірат".

МУЗА: „Панове з товариства".

ПАКО: „Галька".

ПАЛЯС: „Обожава" з Мартою Еберт.

РАЙ: „Місячна соната" (Падеревський).

РІЯЛЬТО „Не вір мужчині".

СВІТ: „Пострах опери"; „Великий плян".

СТИЛЕВЕ: „Історія одної ночі" і рев'ю.

ТОН: „Князь і прошпак".

УТІХА: „Клювики і пазурі" та рев'ю.

ХІМЕРА: „Улан кн. Йосифа".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(вул. Марійська 5).
Еспанія — Валенсія, Гранада.

ФОТОПЛЯСТІКОН „Світовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
„Швайцарія".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Субота, 12. березня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Для шкіл: Співаймо пісненьки; 11.40 Твори Дебіс'я. орт., пл.; 12.03 Полудневя авдиція; 13.45 Концерт балянь; 15.20 Техн. скрипька; 15.30 Господарські вісти; 15.45 Театр Уяви для дітей; 16.15 Сальон. тріо: скр., в'ол., форт.; 16.50 18.35 19.50 Актуальна гутірка; 17.00 Римський гумор; 17.15 Скрипк. твори славянських композиторів у вик. Любоми Владіперова у супр. форт.; 17.50 Наша програма; 18.00 18.50 Спорт; 18.10 Концерт; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Битва під Грунвальдом. Авд. про Ст. Вишинського; 20.00 „Фраскіта" оп. Легара; у перерві Веч. денник. Актуальна гутірка; 22.00 Сяєві Ф. Зандлера: „Поради для графоманів", „Дуже мені приємно", „Гальо, тут горить"; 22.15 Піснеьки, балади й дуети при гітарі; 22.50 Ост. вісти: 23.00—23.30 Легка музика в пл.; у перерві в год. 23.10 „Сім годин по шлюбі" еквот.

Неділя, 13. березня 1938.

8.00 Сигнал часу; 8.30 Про які заслуги; 8.40 Музика в пл.; 8.50 Маршовані скарби села; коло год. 10.30 Симф. музика в пл.; 11.30 Репортаж із життя; 12.03 Симф. поранок; 13.00 Із львівських наукових взрстатів; 13.30 „У дитячій кімнаті" розр. музика, орк., вок. квартет; 14.45 Для села: Огляд ринків рільних продуктів. Музика з пл.; Виховані хліб, шо'л про себе. Роботи на провесні; 15.45 Для дітей: „Пригоди Мартинка Майстеральєвіча" От. Темерсона. Музика з пл.; 16.25 Камер. концерт, форт., віол.; 16.45 Анонси та життя; 17.00 Підвечірок при мікрофоні: смичк. інстр., п'єсеньки, вальсотки, вальсофон; у перерві в год. 17.55 Хвилина бігра студій; 19.00 Театр Уяви: „Турнір у Перемишлі" імаґінаційний репортаж Бенк-Хейнського; 19.35 Військ. газетка; 20.00 Співаюче передмістя, легк. песеньки, квартет, гармонійка, форт.; 20.35 21.00 Спорт; 20.40 Полїт. огляд; 20.50 Веч. денник; 21.15 Геть із жінками, вес. авд.; 22.00 Оповідання про Бетговена: „Безсмертна любка"; 22.50 Ост вістки; 23.00—23.30 Розр. музика в пл.

Понеділок, 14. березня 1934.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Для шкіл: Як учиться дівчата у ремісничій школі; 11.40 Музика з пл.; 12.03 Полудньова авдиція; 13.45 Сигналі й оркестра. пл.; 14.30 Легка музика з пл.; 14.55 Біржа; 15.00 Трохи пісні, трохи слова; 15.20 Бажучі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 З піснею по краю; 16.15 Розр. музика, орк. мандолін. 16.50 19.50 Актуальна гутірка; 17.00 Виїзди відкриті і винаходів; 17.15 Форт. рес'таль Сарі Гір, мадярської піяністки у прогр. Листові твори; 17.50 18.50 Спорт; 18.10 Трансляційний Шопена та Бетговена, пл.; 18.35 Літературні хвилини; 18.55 Програма на завтра; 19.30 Чи жіночі організації мають свого істнувати; 20.00 Розр. концерт: орк., спів; у перерві коло год. 20.45 Веч. денник; 21.40 Літературні новини; 22.00 Концерт симф. орк.; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Із життя великої співачки, муз. репортаж із плит.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Субота, 12. березня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Розр. музика, 20.00 21.00 Концерт; БІЛГОРОД 18.05 Нар. пісні; БУДАПЕШТ 17.30 Форт., 18.35 19.00 Нар. пісні. цит. орк., 22.30 Цит. музика; ВІДЕНЬ 15.15 Хор, 19.45 20.00 21.00 „Календар" вес. муз. авд., 21.15 Пісні й арії, Галябова сопр., 22.20 23.00 Давній Відень розр. концерт; ВЕЖА АЙФЛЯ 21.00 22.00 23.00 24.00 Опера; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 22.30 Соната г-дур на віоля да Гамба і клявесин, Баха; КОШИЦІ 14.00 18.50 Вісник, 18.00 Видавництва на Підкарпатській Руси; Концерт хору т-ва Боян в Ужгороді; МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 19.30 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 24.00 „Трістан та Ізольда" оп. Вагнера; ПРАҐА 14.00 Вес. авд. (в'м.), 18.00 „Пісня Фортуни" ком. оп. Офенбаха; РАДІО ПАРІ 18.00 Газетка для найменших, 21.15 Пісні, 21.30 22.00 Театр Уяви; РИМ 14.30 15.00 „Левові перед" оп. Бізета, 20.30 Розр. музика. 21.00 Комедія, 21.15 22.00 Танк. музика; СОФІЯ 19.00 Спів.

Неділя, 13. березня 1938.

БЕРЛІН 20.00 21.00 Розр. концерт, військова орк., 22.30 Розр. музика; БІЛГОРОД 18.50 19.00 Хор, 20.00 Нар. пісні; БРЮСЕЛЯ ФР. 21.30 22.00 23.00 „Корнельські дівоцтва" оп. Планкета; БУДАПЕШТ 12.30 Увертюри та балет. музика, оп. орк., 15.45 16.50 17.45 18.00 Мад. нар. пісні у супр. цит. орк., 19.00 21.40 Цит. музика; ВІДЕНЬ 11.45 12.00 Балади у вик. хору, 15.40 Камер. музика, 18.00 Вес. авд., 18.25 Лешетарські п'єси, 19.00 Скрипка. 19.40 20.00 Колись і нині, попурі, 21.25 22.00 Концерт на форт. і орх. б-дур Брамса; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 20.00 Нагерліяський концерт. 21.15 Симфонія ч. 2 н-дур Шумана; КОШИЦІ 18.00 Словно-муз. монтаж; ЛІНЬЯНІ 18.00 19.00 20.00 21.00 „Трістан і Ізольда" оп. Вагнера; МІЛЯНО 17.00 18.00 19.00 Симф. концерт, 21.40 Хор. 22.15 Марші й вальси; ПРАҐА 19.00 Військ. орк.; 20.30 21.00 Ґалєвий вечір; РАДІО ПАРІ 19.45 Пісні, 20.00 Сценка, 21.30 22.00 23.00 Симф. концерт; РИМ 21.00 Розр. концерт. 22.00 Комедія; ФЛЬОРЕНТІЯ 15.30 18.00 „Джоконда" оп. Понтіселя.

Понеділок, 14. березня 1934.

БЕРЛІН 18.00 Щось для кожного, орх. 19.10 Танки з усього світа; БІЛГОРОД 18.45 Нар. пісні; БУДАПЕШТ 12.05 Форт., 12.40 Віол., 13.30 Цит. музика, 20.10 21.00 22.00 Концерт із Муз. Академії; ВІДДЕНЬ 16.45 Концерт хору, 18.55 19.00 20.00 21.00 22.00 Вечір опер: „Джаміле" оп. Бізета, „Іван Сергеєвіч Тарасенко" оп., Займгофера; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00 Муз. вечірка, 15.15 Нар. пісні, 18.25 Цикль італ. пісень Г. Вольфа. 21.00 22.00 Симф. концерт; КОШИЦІ 18.30 Нар. пісні; ЛІОН 21.30 22.00 23.00 „Івась-флетист" Джавне; МІЛЯНО 17.15 Форт., 21.00 22.00 „Генрих IV" ком. Прандєля, опісля розр. музика; РАДІО ПАРІ 18.00 Орх. концерт; РАДІО РОМАНІЯ 21.10 Нар. пісні; РИМ 17.15 Розр. музика. 21.00 Віол., 22.00 Оперетові мельодії; СТОКГОЛЬМ 22.15 „Тангайзер" оп. Вагнера (II. дія).

БІРЖА.

Львів 11. березня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89.42, 89.93. Доляри американські 5.07-00, 5.04-50, Доляри канад. 5.26-50—5.31-00. Фльорени гол. 295.79—293.95, Франки фр. 17.75—16.30, Франки швайцарські 122.70—121.90. Фунти англ. 26.51—26.35, Гульдени данц. 100.25—99.75, Корони ч. 17.30—16.30 Кор. дан. 118.35—117.35 Кор. норв. 133.18—132.20. Корони шв. 136.34—135.55, Ліри італ. 22.00—21.00, Марки фінлянд. 11.72—11.30, Марки нім. 103.00 — 98.00 Шіллінги австр. 90.00—85.00, Тель Авів 26.20—25.95, Марки нім. срібні 120.00 — 115.00

Акції.

Банк Польський 113.50 Цукор 36.00. Вуголь 31.75, 31.25, Ліянон 65.00. Можейя 14.25, Островець 54.75, Страховичі 40.00, 38.00, Габербуш 48.25.

Папери

4 і пів проц. внутр. 66.00, 66.25, 3 інв. 1 ем. 85.75 серія неконт. 3 поз. зам. 2 ем. 84.00 серія неконт. 3. конверс. 70.00 прем. дол. 4.00, 4 конверс. 67.50

Тенденція здержана.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 11. березня 1938 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 3.45 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак. 3.50 зол.
молоко . . . . . 18—19 сот
(літня копа) . . . . . 3.30—3.45 зол.

Тенденція на всі артикули спадкова. Попит оживлений.

ОПОВІСТКИ.

Спростування. В подяці родини по смерти бл. п. Д-ра Володимира Шарановича пропущено повне звання сестри Покійного: Сальомеї з Шарановичів **Матісової.**

Поспіх! Єдині українські шоферські курси інж. Ярослава Білинського

Провадженні українськими фахівцями силами, поручаються всім, що хочуть здобути всесторонні знання в ділянці моторизації та запевнити собі певний прожиток. — **Інформації і записи щодня.**

Львів, вул. Сикстуська 43. — Телефон 271-55.

ЄДИНА НАГОДА купити в березні найкращу історичну повість С. ЧЕРКАСЕНКА

„Пригоди Молодого Лицаря"

по зниженій ціні. До 30. березня ц. р. висилаємо 2 томи тієї повісти (360 стор. друку з ілюстраціями) за **3.80 зл.** з поштовою пересилкою (замість 5 зл). І—2 Користайте з нагоди!

Посилаємо тільки коли раніше дістанемо гроші.

В-во „Батьківщина" Львів, Чарнецького 8.

Загальні Збори Українського Гігієнічного Товариства у Львові відбудуться 20. березня 1938 р. в год. 10 вранці в домівці Т-ва „Бесіда" у Львові при вул. Рутовського ч. 22, І. поверх з таким порядком: 1) Відкриття Загальних Зборів 2) Відчитання і прийняття протоколу з останніх Загальних Зборів. 3) Звіт з діяльности виділу Укр. Гіг. Товариства. 4) Дискусія над звітами. 5) Звіт Контрольної Комісії та уділення абсолюторії уступаючому Виділові. 6) Вибір нового Виділу Т-ва. Контрольної Комісії та Мирового Суду. 7) Внески і запити. Просимо численно явитися. Виділ Українського Гігієнічного Товариства.

КУПНО - ПРОДАЖ

ХМЕЛЕВІ ПЛЯНТАЦІЇ! Чеські грани оказійно продає Реничер, Легіонів 37. 548 2-7

ФОРТЕПІЯНИ — ПІЯНІНА вживані, відновлені як нові, поручає дешево Гавзик, Львів, Пілсудського 21. 523 4-10

ДИТЯЧІ ліжки від 18.— зол. та возики репрезентаційні, ціна конкурencійна, поручає фірма Кіс, Львів, Жовківська 17. 571 1-6

РІЖНІ

ФРАНЦІШОК ГЛЯСҐАЛЬ — упр. техн. дентист тепер Львів, Пасаж Гавсмана 7. 375 12-50

УКРАЇНСЬКА ПРАЛЬНЯ І ФАРБАРНЯ повідомляє П. Т. Клієнтів, що в цьому сезоні обнижила ціни на 50% на всілякі роботу, прання комірчика 10 сот. Марія Прошикова, Вірменська 14. 528 2-5

ПЕРЕРІБКА ковдри 3 зол. Романова, Городніцьких 4 (побіч Ринку). 520 1-8

ЗА 1 ЗОЛ. переробляє капелюхи жіночі, мужеські, за **2 зол.** працює мужеські убрання, шиє, направляє гардеробу жіночу і мужеську. Коперника 26 (в подвірю). 395 11-6

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

ЛІКАР

Ілярій Федейко

спеціяліст хвороб уха, горла і носа у Львові, вул. Зсмяковського ч. 2

через виїзд за границю

НЕ БУДЕ ПРИЙМАТИ ДО 30. IV. 1938.

ОГОЛОШЕННЯ.

Приписові почтові друки і книжки до вжитку часописів

якими кожне видавництво послуговуватися можна купити в Адміністрації „Діла" Львів, Ринок 10. Для провінції висилаємо за післяплатою.

Ціннік друків:

Zawiadomienie wysyłkowe
1 пр. 6 сот.

Gazetowa książka nadawcza
оправлена (200 картон) зол. 3.50

Książka rozsyłkowa
на 450 урядів зол. 2.50
на 900 урядів зол. 5.—

ХТО?!

хоче купити найлішці косметичні і гігієнічні артикули по найдешевших цінах купує тільки у найсолідніщій

ПЕРФУМЕРІЇ

С. ФЕДЕРА

Львів СИКСТУСЬКА 7
Філія КОПЕРНИКА 15а
Філія ГАЛИЦЬКА 16.

Кожний покупець, що покличеться на оце оголошення „Діла" дістане ЗА ДУРНО гарний дарунок.

За редакцію відповідає Олександер Костик Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів. Ринок 10.

Ч. 55 (14.887). Львів, неділя 13. березня 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-25
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060. Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) . 8.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБСЯЗІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

НАЙКОРИСНІШЕ ПОМІСТИТЕ СВОЇ ОЩАДНОСТИ
в Кооперативнім Банку
„ДНІСТЕР"
у Львові, вул. Руська 20, тел. 280-50,
що провадить крім звичайних ще окремі роди вкладок, які є вище опроцентовані від звичайних вкладок, а саме ВКЛАДКИ РІЗДВЯНІ І ФЕРІЯЛЬНІ, ВКЛАДКИ ПРИДАНОГО І НА САМОУСТІЙНЕННЯ та ПРЕМІЙНІ ВКЛАДКИ, на які складаючи щомісячно що найменше зол. 5.— можна одержати по році крім відсотків ще й нагороду за ощадність в сумі зол. 25.— до 100.—.

Комунікат

Цілий тиждень з нагоди нововідкритого (управителем Рибної Холодільні з Гдині) Торговельного Дому „Риби", вулиця Собіського ч. 14 — телефон ч. 111-12 (біля Ринку) будуть продавати

СВІЖІ МОРСЬКІ ЛОСОСІ — ЧИСТЕ МЯСО
СОЛЕНІ СЕЛЕДЦІ — КОНСЕРВИ.

Кожний дістає кухарські приписи задурмо. Морські риби поручають здоровим, видоровицям і недужим, бо вони мають в'тамінн, вони здорові і легкострав.

ОБІЙМАЄ СВОЇМ ЗАСЯГОМ
ЦКО цілий край
ФІЛЯРОМ ТВОГО ДОБРОБУТУ
НАЙСТАРША УСТАНОВА ОЩАДНОСТЕВА В КРАЮ

Сензаційні події в Австрії.

Німецьке військо ввійшло до Австрії.

Ультімат Гітлєра. — Димісія Шушніґа. — Погрози Анґлії. — Мобілізація в Чехословаччині.

(Про всі ті події див. стор. 11-та)

Блюм намагається створити „уряд національного обєднання".

ЗЛОЖЕНИЙ ІЗ ПРЕДСТАВНИКІВ УСІХ ПАРТІЙ.

ВИГЛЯДИ БЛЮМА.

На засіданні соціялістичної парляментарної групи, що почалося вчора в год. 22.30, Блюм заповів, що як дістане згоду національної ради соціялістичної партії, утворить уряд, до якого ввійшлиб представники усіх без винятку французьких партій; на основі інших інформацій в рахубу входять лише партії від комуністів до республиканської федерації.

Блюмові висловлено довіря.

Місія Блюма мало надійна, бо радикали і центрові партії ледви чи погодяться на співпрацю в одному уряді з комуністами. З другого боку треба міркувати, що події в Австрії скріплять єдність французької суспільности й облекшать завдання Блюма.

Пропозицію уряду на такій широкій платформі вважають жертвою партійних інтересів для батьківщини. Правда, такий уряд булоб куди лекше склеїти, колиб його провід обняла людина менше партійно заанґажована

Sygn. VI. 1. Pr. 51/38. Wyciąg z protokołu wspólnego posiedzenia niejawnego. Sąd Okręgowy, Wydział VI karny we Lwowie w składzie: Wiceprezes S. O. Ł. Malicki, J. Niementowski i d.r J. Locker w sprawie sygn. VI. 1. Pr. 51/38 konfiskaty czasopisma p. t. „Діло" z daty Lwów, dnia 13. lutego 1938 Nr. 32, rozpoznawszy wniosek Prokuratora Sądu Okręgowego we Lwowie z dnia 17. II. 1938, sygn. IX. So. Pr. 57/38 o zatwierdzenie dokonanej dnia 12. II. 1938 przez Starostwo Grodzkie we Lwowie, konfiskaty powyższego czasopisma z powodu, iż w treści słów „cilu Hałyczynu" i „u Hałyczyni", użytych w ogłoszeniu G. K. O. na pierwszej stronie mieszczą się znamiona przestępstwa z art. 154 § 1. 2. k. k., na posiedzeniu niejawnym dnia 18. lutego 1938 po wysłuchaniu zdania Prokuratora Sądu Okręgowego postanawia: wniosku nie uwzględnić i dokonaną konfiskatę uchylić. Uzasadnienie. W treści inkryminowanych słów ogłoszenia umieszczonego w wymienionym wyżej czasopiśmie nie dopatrzył się Sąd znamion jakiegokolwiek czynu karygodnego. — Przewodniczący: Malicki, w. r. Protokolant: Barthków, w. r. Za zgodność: L. Janowicz, kier. sekret.

Odpis. Sygn. KZ. 154/38. Sąd Apelacyjny we Lwowie, Wydział III. Karny w sprawie karnej prasowej, dotyczącej konfiskaty nr. 32 czasopisma „Діло" z dnia 13. lutego 1938 r. z powodu umieszczonego w artykule p. t. „Обіймає" od słowa „zasiahom" do słowa „Ніагом" i od słowa „oszczędnostewa" do słowa „za wkłady", rozpoznając zażalenie Prokuratora Sądu Okręgowego we Lwowie na postanowienie Sądu Okręgowego we Lwowie z dnia 18. II. 1938 r. sygn. VI. Pr. 51/38 uchylające konfiskatę powyższego artykułu — na posiedzeniu niejawnym w dniu 3. marca 1938 r. po wysłuchaniu Prokuratora Sądu Apelacyjnego postanowił nie uwzględnić zażalenia Prokuratora Sądu Okręgowego we Lwowie i zaskarżone postanowienie z trafnych w przepisie § 487 austr. p. k. uzasadnionych motywów zatwierdzić. — Zubrzycki, w. r. Medyński, w. r. Dworzak, w. r. Za zgodność: (підпис нечитливий) kierownik Sekretariatu.

Sygn. VI. 1. Pr. 79/38. Wyciąg z protokołu wspólnego posiedzenia niejawnego. Sąd Okręgowy, Wydział VI karny we Lwowie w składzie: Przewodniczący: Wiceprezes S. O. Ł. Malicki, Głosujący: S. O. J. Locker i R. Michale w sprawie konfiskaty nr. 43 czasopisma p. t. „Діло" z daty Lwów, dnia 27. lutego 1938 r. do sygn. VI. 1. Pr. 79/38 na posiedzeniu niejawnym w dniu 5. marca 1938 r. po wysłuchaniu zdania Prokuratora Sądu Okręgowego we Lwowie postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 26. lutego 1938 r. przez Starostwo Grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma p. t. „Діло" nr. 43 z daty Lwów, dnia 27. lutego 1938 r., zawierającego: 1) w artykule p. t.: „Centralna Żinocza Sekcja UNDO" w ustępie między słowami: „ukrajinskoho narodu" a słowami „potrebuje d.a"; 2) w artykule p. t. „Nowi formy żyttia na Wołyni" w ustępie między słowami „dijenist" a słowami „Bo takuho" znamiona z art. 154 § 1 i 2 k. k. zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21. ust. druk. z 17. 12. 1862 Dz. p. p. nr. 6 ex 1863, t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 złotych. Uzasadnienie. Ogłoszenie drukiem wyżej wymienionych artykułów ma na celu w sposób tendencyjny i niezgodny z prawdą historyczną podkreślić rzekomą odrębność ziem wschodnich tworzących nierozerwalną całość z terytorium Państwa Polskiego i w taki sposób przez propagandę ukraińskich nacjonalistycznych haseł separatystycznych, nawoływanie do zbrodni stanu względnie pochwalanie tej zbrodni. Według §§ 487, 489, 493 pk. oraz §§ 36 i 37 ust. pras. jest zatym powyższe postanowienie uzasadnione. Przewodniczący: Malicki, w. r. Protokolant: Pławski, w. r. Za zgodność: L. Janowicz, kier. sekret.

Складайте свої ощадности і всяку часово зайву готівку
в ЦЕНТРОБАНКУ
У ЛЬВОВІ ПРИ ВУЛИЦІ ТРЕТЬОГО МАЯ Ч. 15,
бо це не тільки безпечна і корисна для Вас льоката, але це рівночасно живчик для нашого господарсько-кооперативного організму. Центробанк акредитує наші кооперативні централі, Українбанки, Повітові Союзи, Районові Молочарні та ввесь кооперативний промисл, а на це потрібні мільони своїх ощадностей.

Слово до пп. цензорів.

Львів, 12. березня 1938.

Ідилія, яка панує між українською пресою і польською цензурою така ноторійно відома, що нічого в неї вглиблюватись та ближче пояснювати її. Зрештою, щоб бути справедливим, любов між пресою та цензурою не датується від 1919-20 рр. та не обмежується до львівського терену, ані взагалі до польсько-українського відтинку. І знову таки не думаємо давати тут нарису історії пресової цензури, хоч би тому, що прийшлось би компліментувати нинішніх цензорів льояльним ствердженням, що між їх попередниками був і Наполеон, страшенне вразливий на те, що про нього писали. Обмежуємось до пригадки аксіоми, що 1) преса і цензура — це два непримирні вороги, бо стоять на засадничо протилежних становищах щодо свободи друкованого слова, 2) як довго існуватиме політична боротьба, так довго існуватиме цензура, як той засіб політичної боротьби, що є привілеєм кожночасної влади і 3) тому річ може йти тільки про таке чи інше устійнювання відносин між пресою та цензурою у рамцях кожночасної дійсности, а тим, що все одно преса буде боротись за саму засаду своєї свободи, засаду, яка сьогодні в цілому світі (за виїмком може Північної Америки та частинно Англії, Франції, Швайцарії і скандинавських держав) переходить щораз більше у сферу ідеалів, чи може просто — химер.

Людина з почуттям дійсности не буде витрачувати енергії на боротьбу за таку химеру, як взагалі скасування цензури у Польщі. Цензура, як один із найбільших та найбільш характеристичних чинників сучасного режіму, не є монопольною болячкою української преси. Сумною сатисфакцією можна назвати сідомість, що час до часу, від події до події, варшавська чи виленська преса (ця остання нпр. після історії з „Дзенніком Віленським") пишається більмами не гірше від „анормалізованої" преси української. Зазначуємо це теж на те щоб переконати всіх читачів цих рядків, у першій мірі пп. цензорів, до яких ці слова адресовані безпосередньо, що ми направду здаємо собі справу з усіх „світел і тіней" не тільки української журналістичної праці у Галичині, але й журналістичної праці у Польщі взагалі.

„Chevrolet"
„Buick"
„Opel"
поручає фірма
„САМОХОДИ"
С-ка з обм. пор.
Станиславів, ул. Сапіжинська ч. 11. Тел. 570.

Реальний підхід до справ цензури маємо віддавна. Не будучи наївними та односторонньо-засліпленими, не стояли ми ніколи і не стоїмо на становищі, що опозиція до уряду і режиму вживає завжди джентельменських засобів боротьби, а насильницькими тенденціями кермуються тільки бєаті поссідентес. Не підлягає дискусії факт, що розмаїдання форм політичної боротьби проявляється у повоєнному світі в атаках, які — буває — підважують не тільки основи держав, але й основи взагалі якоїнебудь конструктивної організації та основи етики й моралі. Від держави й уряду не можна вимагати, щоб вони стосували до своїх противників толстоївську засаду „несупротівлєнія злу" ані біблійну заповідь, щоб після одного поличника наставити лице для ще другого. Від ствердження цих правд тільки один крок до признання, що цензура, теоретично беручи, може ніколи стати виховним чинником, та — як немиюче зло — повинна бути засобом пресової політики. Так само, як усяка політика може бути ведена різно, не тільки щодо змісту, але й просто своєю технікою, так само як кожне діло може мати всякий вигляд, залежно від того, хто його робить і якими кермується льогічними засновками, так само преріжною може бути й цензура. Цензура, яка тільки дезорієнтує світ преси та вносить в нього хаос, яка викликує найбільші застереження не тільки щодо своєї політичної доцільности, що є річчю політичного погляду, але й внутрішньої льогіки, — не може претендувати на назву виховного чинника. Правда, автор цих рядків почув раз від одного вищого державного урядовця у Польщі, людини освіченої та інтелігентної: „Цензор не мусить бути мудрий ані навіть інтелігентний, він має тільки знати й відчувати, за що вища влада може потягати його до відповідальности". Завваги безумовно цікава, але редакторові мало є знати, що цензор дану річ скреслив тому, бо боявся свого зверхника: треба ще знати, чому така річ підлягає конфіскаті, який її внутрішній глузд, опертий не тільки на засаді sic volo sic iubeo.

Боротьба за льогіку цензури це по суті вся нинішня боротьба журналістів проти цензури, як установи. Цензура, позбавлена льогіки, не є цензурою, тільки хаотичним використовуванням привілею креслити олівцем та висилати поліцая з мандатом забірати наклад газети. Цензура може бути навіть засобом репресії, але ніколи не вільно їй ставати засобом шикани. Бо репресія може викликати рефлексію про раціональність і доцільність акту, що репресію викликав, — шикана викликує тільки почуття кривди і несправедливости. Заявляємо відразу, „щоб баламутство не ширилося": не закидаємо львівській цензурі свідомого шиканування нас, але закидаємо їй речі, які час до часу роблять враження, що й у цій ділянці існують дві категорії громадян — першого і другого ступня.

Всі ці теоретичні міркування викликала одна невеличка конфіската, яка стрінула в останніх днях „Діло", загартоване вже в огні цензурно-конфіскаційної практики і навикле до всяких несподіванок. Автор цих рядків належить до „спеців", які — силою вже самої рутини, свого журналістичного досвіду — виробили собі „нюх" на „небезпечні речі". Здається теж, що у своїй вдачі не маю тої благородної риски, яка каже робити комусь „на злість", хоч би воно тільки щораз загострювало реакцію тих, що їм на злість роблять: тільки дітвак каже мамі „на злість тобі не буду їсти" (порівняння остільки шкутильгає, що польську цензуру годі звати мамою української преси, та й не дуже та „мама" зажурилась би якби українська преса згинула з голоду). І „Діло", як часопис, самим своїм характером не є газетою, яка веде пресові демонстрації чи спірається на засадах негативізму, грізного для держави й уряду. Коли вся українська преса має ту найбільш питому рису, що вона — преса наскрізь суспільницька й конструктивна, то „Діло" під цим оглядом стоїть безумовно на першому місці. Нема теж ніодного поляка, який „Діло" знає не лише зі слуху, котрий цих правд не признавав би. І саме тому згадана конфіската 11-ти рядків в одному недавному числі „Діла" так схвилювала нас, що ми рішили цим разом повести на її тему приватну розмову з пп. цензорами. Апелюємо до їх джентельменства — дозволити нам спеціяльно у цьому випадку висловити те, що лежить нам на утробі.

Річ ішла про церковно-православні справи, стаття походила з православних кол, політично дуже поміркованих, і перейшла крізь редакційну коректу рукопису. Автор в одному місці підкреслив розбіжність, що існує між православною єрархією та паствою під національним оглядом і згадав про ідеї, яким поклоняється нинішня церковна православна єрархія у Польщі, як також про звязок між синодальною системою та господарською сторінкою Православної Церкви. І те місце підлягло конфіскаті. І з тією конфіскатою ми ніяк не можемо погодитися. Річ не йде про матеріяльну втрату видавництва, річ не йде про те, що в гру входило кілька більше чи менше „непевних" рядків, — річ іде про справу наскрізь засадничу: право української преси якнайгостріше критикувати власних церковних достойників тоді, коли таке право узурпували собі без найменшого спротиву цензури — римо-католицькі політики й журналісти, проводячи в діло свої атаки у стилістичній формі, яка досі не має прецеденсу.

На пресових конференціях у справах цензури ми, українські редактори, заявляли неодноразно: „за таку то справу не будемо боротися бо вона не має для нас засадничого значіння". Але існують направду справи, за які не можна не боротися. Такою справою були напр. своєчасні постійні конфіскати за наші протимосквофільські статті. Зрозумілі були до деякої міри конфіскати протисовітських статтей у періоді флірту держави з СССР, в часі банкетів на честь Радека у Варшаві та п. Медаїнського у Москві, — бо тоді „стушувати тон" вимагала кон'юнктуральна офіціяльна закордонна політика, чи радше її тимчасова тактика. Але ми ніяк не могли погодитися з квестіонуванням нашого права говорити те, що вважаємо за потрібне, на нашу внутрішню справу, якою є справа галицьких москвофілів. Другою такою справою, за яку ми боролися, та яка час до часу ще відживає, є право критики регіоналізму, як певної політичної системи, з якою ми абсолютно не можемо погодитись, вважаючи її загрозою для нашого національного монолїту. І тут ми виборли собі частинне право критики всього того, що діється на Гуцульщині, Лемківщині, Волині чи Поліссі, хоч ці дві останні теми завжди творять ще „сковзький" терен". Церковна тематика завдяки п. Войцеховському стала модна.

Але стиль, що його впровадив у звичаєве право п. Войцеховський у своїй першій промові та споріднені з ним пресові органи, автоматично дає теж щонайменші такі самі права — українській пресі. Коли українська преса не чіпляється польського клиру за його шовінізм і політиканство та не роздуває спорадичних випадків, коли українська преса зайняла напр. у вавельському конфлікті становище, що це внутрішня польська справа і взагалі до неї не встрявала, то треба бодай признати їй право аналізувати цікаві для неї явища тої греко-католицької чи православної Церкви, яка є її Церквою! До цього часу ми не стрічали ніодної конфіскати „Поляка Греко-Католіка" або „Волі і Чину" за їх атаки на греко-католицьких єрархів, ані одного польського часопису за передруковування соймових дебат — із власними перченими коментарями. У „Волі і Чині" митрополита греко-католицької Церкви недавно лаяли, як „ренегата": і статті, писані в тому тоні, з такими висловами, не сконфіскували! Чому-ж такою опікою користуються варшавські православні владики або римлянівський достойник, хоч ми ніколи не дозволяємо собі супроти них на якісь особисті непристойні вискоки, тільки критикуємо завжди меритарично?! Який мотив такого підходу в одній і другій справі? Яким державним інтересом можна виправдати оборону єпископа, що його його власні вірні критикують за поведінку, яку годні, безпосередньо інтересовані, вважають для своєї Церкви шкідливою?! Яка льогіка такої протекції?!

Недавня стаття, яка частинно підлягла конфіскаті, згадувала про проект декретувати статут православної Церкви. Конфіскаті підпав уступ, в якому автор виступав проти такого проєкту. Президент не підлягає критиці, але ніде ніколи не було сказане, що не підлягають критиці президентські декрети з силою закону, які контрасигнує ресортовий міністр. Нова конституція усуває також парляментарну відповідальність міністрів, а проте критика міністрів якнайбільше допускальна, і то критика м. і. за декрети, писані в окремих міністерствах. І в даній статті не було слова критики Президента: але була критика міністерства освіти й віровісповідань і не можемо погодитись, щоб політика того ресорту у православних справах користувалася недоторканістю табу. Фактичним керманичем тієї політики є п. Францішек Потоцький і не є це настільки непомильна та недоторкана особа, щоб не вільно було закидати йому явно і славно, що він є автором цілої системи, яка каже підтримувати московсько-православну єрархію та не рахуватися з голосом українських вірних православної Церкви.

І тому та конфіската — це не тільки один з епізодиків видавництва, яке втратило кількасот золотих за папір і подвійну працю машиніста та наразило передплатників на те, що дістали другий наклад газети — через спізнену експедицію — щойно на другий день. Це справи, які мають вирішне значіння для видавництва, як підприємства, опертого на торговельній калькуляції. Але ці рядки писані на те, щоб переконати пп. цензорів, що направду дуже важко працювати журналістові, якому забороняють писати те, що він писати мусить і чого директись не має права — як людина і громадянин.

І. Кедрин.

Московський судовий процес і Україна.

Більшість газет польських, французьких і німецьких висловлює в тій або іншій формі думку, ніби-то останній судовий процес у Москві спеціяльно аранжувало ГПУ, спеціяльно створило його, щоб подати на ньому все потрібне для ГПУ, а не те, що було справді.

Чи так воно?!

Час уже скінчити з цією недоровою і небезпечною легендою про якусь то надприродну могутність, а разом і про якусь то таємничу недосяжність ГПУ. Розуміємо, що для щоденної преси потрібна сенсація, ну, але для чого кожний невикритий злочин, чи то політичний чи то кримінальний, треба записувати на рахунок ГПУ? Є ж багато чинників зацікавлених у тій, чи іншій справі. Не хочемо, зрозуміло, цим заперечувати злочинність діяльности ГПУ, але вважаємо за потрібне заперечувати якусь всемогутність ГПУ, його недосяжність.

Найкращий доказ цієї нашої тези є теперішній московський судовий процес. Таємні махінації попереднього складу ГПУ з Ягодою на чолі, з тим Ягодою, який мав цілковите право сказати: „ГПУ — це я", викрили. Деж та недосяжність?!

Створючи легенду про цю недосяжність лляють люди воду на млин ГПУ і тимчасом у пересічного читача, в якого не досить то міцне розуміння моралі, може повстати навіть щось у роді захоплення такою невловною установою: „ось як добре працюють, ось як добре вміють замітати за собою сліди!"...

Але до самого процесу.

Зважили, що всі ці специфічні судові московські процеси побудовані всупереч загальним кримінальним теоріям майже виключно на зізнаннях підсудних, то періодична европейська преса найчастіше висловлює здогад, що в цих зізнаннях і на цьому процесі властиво видко, як його зааранжувало ГПУ (зрозуміло, вже нове теперішнє ГПУ Єжова, що повстало після ліквідації апарату Ягоди), яке просто кажучи, створило ці зізнання, примусивши підсудних говорити на суді те, що потрібно для влади, для ГПУ, а не те, що було справді.

В який-же спосіб це могло статися?

Поперше часто на суді буває що люди, яким загрожує смерть, вигадують на себе багато всяких річей, надіючись у такий спосіб дістати полегкости, особливо якщо їм перед тим натякнули на це.

Отже могло таке бути і в цьому процесі.

Владислав Старнавський
Найстарша робітня
ЖІНОЧИХ І МУЖЕСЬКИХ ФУТЕР
перенесена до нового льокалю при пл.
Бернардинській ч. 2 А.

Оцим повідомляємо ввічливо, що після розв'язання Спілки „Вайдгорн і Канарієнфогель" веду тепер сам підприємство торговлі металів у ЛЬВОВІ ПРИ ВУЛ. БОЇМІВ 32 (ріг вул. Сербської 15) під власною зареєстрованою фірмою:
ТОРГОВЛЯ МЕТАЛІВ
Генрик Канарієнфогель у Львові
Тел. 285-69.
Подаючи це до ласкавого відома, очікую цінних доручень і залишаюсь
з повагою
ГЕНРИК КАНАРІЄНФОГЕЛЬ
Торговля металів.
10—10

Та на нашу думку ця версія не витримує критики.

Хто такі підсудні на цьому процесі? Люди, що за все своє бурхливе життя заглядали смерти в очі, часто рискували своїм життям, і всі вони звикли до неї, особливо коли пригадати зовсім старий вік неодного з них. Далі невжеж вони, живучи у тамошніх умовах, дуже добре обізнані з такими процесами і чи могли вони хоч на хвилинку подумати, що їх розстріляють, без огляду на зізнання? Зрозуміло ні. Отже цю теорію ми особисто відкидаємо.

Друга теорія, це вже трохи з тієї легенди про всемогутність ГПУ, про можливість для ГПУ якимись таємничими способами примушувати підсудних проти їхньої волі говорити все, що потрібно для ГПУ. Нехай і так. Нехай того, про що оповідали підсудні (в тому числі і Ягода, який мусів би вже добре бути обізнаний з цими таємничими способами) не було справді, а тільки їх примусили так говорити, говорити цілком вигадане.

Отже значить, там у СССР усе гаразд, а цих людей якихсь чомусь то комусь захотілось розстріляти, примусили стягнути на себе напасть.

По перше, якщо бажано булоб там розстріляти цих людей через якісь інші, невідомі для нас, позакулісові мотиви, то зробити це там, дуже легко і без прилюдного судового процесу. По друге, якщо все, про що оповідають підсудні, не відповідає правді, і видумане, то зрозуміло, в першу чергу треба судити Єжова за його „шкідництво", за видуману ним компромітацію СССР перед цілим світом. По третє. Чому ми віримо всім сенсаційним відомостям про жахливе безладдя в СССР, а коли про це зізнають люди на суді, то ми їм не віримо?

Чи може неймовірно для нас, щоб люди могли признаватися до цього?

Алеж які люди?

Хто мав часто справу з судом, знає, як часто закоренілі злочинці, рецидивісти, убийники тощо з деяким цинізмом дуже охочо і щиро оповідають про всякі подробиці своїх злочинів, навіть про невідомі ще судові.

В цьому є деяке самозадоволення, навіть бажання похвалитися своїми подвигами, перед судом, може єдина вже втіха для підсудного (безумовно треба мати на увазі його моральний рівень) цілком свідомого своєї долі і нарешті є нагода оповісти дещо своїм невикритим ще товаришам та прихильникам.

Коли помістити кілька скорпіонів в одному слоїку, то раніше чи пізніше вони пережруть один одного.

У цьому велетенському слоїку зі скорпіонами, яким є СССР, скорпіони теж мусять пережерти один одного, бо разом вони жити не можуть.

Усім цим суто большевицьким, суто комуністичним (підкреслюємо це) діячам, дуже пощастило в минулому: і лютневу революцію, в якій багато з них брало участь, і жовтневу, цю вже анплекану їхню дитину, вони перейшли майже без жадних перешкод; некоротка громадянська війна теж вийшла на їхню користь... Спогади про ці найкращі часи (найкращі, бо була молодість, був успіх!) живуть і досі у кожного з них, їм здається, що і тепер зробити революцію, переворот, нетрудно, а наскільки кожний з них гадає, що за тих революційних часів саме він був найвидатніший, найздібніший революціонер, ну а тепер нагору вилазять не він, а інші скорпіони, то у нього зявляється цілком природне для нього бажання пожерти тих інших скорпіонів.

І якби пощастило підсудним з наміченим у травні року 1937 переворотом то на лаві підсудних сиділиб тепер Сталін, Молотов, Ворошилов та інші і їх називали би „бандитами", „шкідниками", „підлими ворогами народу", і вони зізнавали би, свідомі того, що за кілька днів чи годин їх розстріляють.

А нарід, цей „великий російський нарід"... мовчав би.

Проте у складній шаховій грі не пощастило підсудним, і ось вони чекають на свою смерть, чекають значно спокійніше, ніж здається європейцеві, чекають з певним відтинком східнього фаталізму, признаються, оповідають усе на суді, навіть з деякою так би мовити куртуазією. Адже це скорпіони відповідають скорпіонам.

Чи здібні ці люди на ті акти „шкідництва", про які вони оповідають?!

Здається нам, що цілком.

Чи навіть оповідання про якісь грошові закордонні трансакції є неймовірні для тих людей, серед яких ще живі спогади про німецькі запльомбовані вагони підчас великої війни?

Якось ніяково чути тут, в Європі зізнання про зраду, занадто вони цинічно щирі для європейського вуха.

Алеж треба розуміти ріжницю між тамтешніми і тутешніми.

ПОСЕЗОНОВА ВИПРОДАЖ
ПЛАЩІВ і РАҐЛЯНІВ
ШАПІРА вул. Личаківська ч. 1.

Чи ідея „соціялістичної батьківщини" такої, як вона виглядає реально, може існувати для таких застарілих інтернаціоналістів, як 50-літній Бухарін, теоретик ортодоксального комунізму, 55-літній Крестинський, 57-літній Риков, 65-літній Раковський?

Подруге... чи є це зрада з боку, скажім українця, боротися проти окупації, шкідливість якої для своєї батьківщини він собі усвідомив, хочби значно пізніше, ніж інші і чи не булоб зрадою для справжньої його батьківщини залишатися надалі на вірнопідданій службі в окупантів?!

Отже що є неймовірне (не кажемо про всякі дрібниці) у всіх зізнаннях підсудних?

На нашу особисту думку нічого.

Може повстати тільки запит: чому тамошня влада зробила цей процес прилюдним, відкритим, не вважаючи на всю його компромітацію для неї?

Річ у тім, що до російського народу, цього мовчазного слухача і глядача всіх перипетій, що відбуваються серед його верхівки, приєдналися й інші народи, значно менше байдужі, значно вражливіші до всього, що діється в СССР. І ось цей процес є може останньою рисковною ставкою большевицької влади, щоб ним, а головне відповідними коментарями до нього притягнути на бік цієї влади і не російські народи в їх низовій масі, притягнути міжнародній пролетаріят... Може пощастить...

Але занадто двогостре це питання про ці неросійські народи в СССР!

На тій лаві підсудних сидять деякі люди так або інакше взязані з Україною.

Не будемо довго зупинятися на особі „гетьмана України", як любив називати себе в найближчому оточенні за давніх уже часів, людина невідомої національности (здається і для самого себе) Христіян Раковський, що водночас наївно запитував: „А кому властиво потрібна українська мова?", що називав питання про викладання української мови на Україні „лінгвістично-музичним реакційним нікому не потрібним заходом".

Проминемо і Миколу Крестинського, етнографічного українця з Чернигівщини, сина вчителя українофіла, але який нічим за своє життя не виявив свого походження.

ДЕНИС ЛУКЯНОВИЧ

Століття викупу Шевченка з кріпацтва

І СТОЛІТТЯ ЙОГО БАЛЯДИ „ПРИЧИННА".

На цей рік припадає: століття викупу Шевченка з кріпацтва і століття його першого твору, баляди „Причинна".

Не треба аж пригадувати, що викуп із кріпацтва виростає до ролі переломової, в Шевченковому житті найважнішої події: вона-ж виріжнила його становище як одиниці в суспільности і дала змогу й умовини повного розвитку його геніяльних здібностей, зокрема мистецького таланту. Досить сказати, що до 22. квітня 1838 року дідич Енгельгард не тільки розпоряджав робучою силою Тараса, але й рішав про його особисту свободу: про місце перебування, одяг, щоденні зайняття. Через те перед Тарасом був запертий світ широкий, зачинені брами і двері до всіх шкіл і установ, доступ до якогонебудь звання. Громадянином, що має змогу розвинути свою особовість і здібности, користуватись законом — Шевченко став аж після викупу.

Дорогу до свободи проклало йому малярство, те мистецтво, що послуговується космополітичними засобами: лінією, перспективою, світлотінями і фарбою. Воно промовляє без слів, тієї необхідної ознаки національности; — промовляє до інтеліґентної людини всякої породи і кожної народности. Воно, а не поезія провело Шевченка крізь життя, відкрило перед ним усі додатні можливости розвитку, успіхів і кар'єри. Адепта мальярства, не майбутнього українського поета, взяли в свою опіку шляхотні люди, але передовсім мистці. Заходи земляків Сошенка і Григоровича підтримали і довели до успіху чужі люди, росіяни Брюзов, Жуковський, Венеціянов, бо вони рятували майбутнього пластика. Вдячний за це поет присвятив „на память 22. квітня 1838" поему „Катерина — Жуковському, „Гайдамаки" Григоровичеві, а Брюлова звеличав у повісти „Художник".

Повноправність вільного громадянина використав Шевченко як студент Академії мистецтва, проте викуп із кріпацтва був основою і вихідною точкою також для його поетичної творчости. Не тому, що у своїх поезіях і повістях Шевченко відвів так багато місця панщині і кріпацтву (навіть у балядах „Лілея", „Русалка"!). Важніше що Шевченко-кріпак був би залишився таким, як характеризував його Гребінка в листі до Квітки-Основяненка „завзятим писать вірші" тай тільки!

На прикінці годі промовчати, що одна з „легенд які витворилась довкола викупу Шевченка з кріпацтва, сильно заважила на його долі. Поет, мовляв, завдячував викуп царській родині. Але в автобіографічній повісти „Художник" Шевченко висвітлив справу. На царському дворі розкулили білети фантової лотерій, як це буває, в надії виграти. А предметом риска був портрет славного поета Жуковського, що як учитель царських дітей був близький дворським колам. Нічого більше. Проте заєд невдячи проти царя заважив і при засуді Шевченка в 1847 році і на поведінці генерал-губернатора Перовського, військового начальника Шевченкового на засланні.

* * *

Коли Шевченко в 1838 р. Гребінці, і в найближчому році Мартосові передавав до друку свої ранні вірші, піддав ці поезії строгій провірці. Із усіх молодечих спроб та нарисів — як поет запевняє у своїй автобіографії — витримала іспит тільки „Причинна". Всі інші вірші поет знищив.

„Причинна" не ввійшла до першого „Кобзаря" з 1840 р., бо в цю пору тримав її в своєму редакційному портфелі Є. Гребінка, готуючи до друку альманах „Ластівку". Він і надрукував цей альманах нарік, а в ньому „Причинну". Як під впливом іншими поезіями, вміщеними в „Ластівці",*) так і під „Причинною" нема дати.

Довгі літа друкували редактори і видавці „Причинну" без дати. Отже в „Кобзарі" Семиренка ще за життя поета (1860) і в посмертних виданнях „Кобзаря": в Козачиківському, Сушкевича, празькому. Таксамо в більш і менш повних передруках попередніх збірних видань, у тому числі в „Кобзарях" із р. р. 1883, 1884, 1889, а далі в самостійно редагованих Ом. Огоновським і І. Франком.

Перший Романчук (1902) поставив дату 1838, беручи її в дужки. Доманицький (1906) дужки відкинув і в „Критичному розслідові над текстом Кобзаря Т. Шевченка" коментує: „Дата цієї поезії, написаної ще в Літньому Саду — 1838 р."

З того часу ця дата повторялась у всіх виданнях Шевченкових поезій, отже і в академічному Єфремова-Новицького з 1927 р. і в ака-

*) Ось вони: На вічну память Котляревському, Тополя, Вечір, Вітре буйний.

Та там сидить і третій, Григорій Гринько, 68-літня людина, про яку хочемо дещо сказати, хочаб длятого, що ці рядки заступлять його некрольог, бо коли їх читатимуть, Гринька вже не буде в живих або він стоятиме одною ногою по тім боці... Покористуємось зізнаннями самого Гринька на суді, його стеногрaмою.

Той Гринько, який за молодих років головою пірнув в українську (свідомо це підкреслюю) революційну роботу, який вступив у партію українських есерів, зорганізував потім партію боротьбістів і разом із своїми товаришами: Шумським, Полозом, Блакитним, Любченком увійшов до комуністичної партії, не як комуніст, а зберігши свої національні почування. Той Гринько, що на посаді наркома освіти УССР дав почин увести українізацію, той, що перебуваючи на посаді голови державної планової комісії і заступника голови Ради народніх комісарів УССР, належав до так званого „шумськизму" із програмою відорвати Україну від СССР, і вернутися до традиції, але поступнево, еволюційно.

Той самий Гринько по розгромі шумськизму, залишившися на посаді заступника наркома земельних справ СССР 1929 р., увійшов до нової національної української організації у Москві разом із Шумським, Полозом. Максимовичем, Солодубом та іншими.

Ця організація стояла вже на позиції активної боротьби проти совітської влади на Україні, вона проводила селянським протиколективізаційним повстанням за років 1931—1932, постачала зброю, перекидала туди петлюрівських емісарів тощо. Усіх учасників цієї організації арештовано року 1933 за винятком Гринька, що був дуже добре законспірований, як тодішній нарком фінансів СССР.

На початку року 1935 Любченко, голова Ради народніх комісарів УССР, запропонував Гринькові вступити до ново створеної подібної „націонал-фашистської" української організації з такими саме завданнями і методами. Гринько вступив до неї. Центр її був на Україні, до нього входили Любченко, Порайко та інші. Організація провадила підготовчу роботу, щоб відірвати Україну від СССР.

Так зізнавав на суді Гринько. Якщо це все вклали йому в уста аґенти ГПУ, то який переляк у останніх перед націоналізмом, перед петлюрівщиною, коли вони це, як найжахливіший злочин приписують Гринькові! Коли-ж Гринько оповідає правду (в тих рямцях, в яких потрібно), а щодо того в нас особисто нема ніякого сумніву, то бачимо, що повстанчий національний рух на Україні під окупацією не вгасає, а поширюється, набираючи форм суто державницького руху...

Цю націоналістичну організацію викрили влітку 1937 року. Гарячий Любченко застрілився. Та не міг цього зробити Гринько (не мав права). Мусів перейти через тортури чекістських льохів, бо йому припало оповісти на суді, щоб усі чули, кого це цікавить, кого це болить, що й як робиться на Україні під окупацією...

Засуджений на смерть, заплямлений назвою „бандита" мабуть перед смертю Гринько матиме втіху у свідомости, що його роботу продовжатимуть його однодумці, його невикриті товариші...

І твердо ми особисто переконані, що там під окупацією чимало людей згадуватимуть Григорія Гринька по його страті.

Гліб Лазаревський.

МЕТАЛІ

БЛЯХИ, ТАСЬМИ, КРУЖКИ, ПАСИ, ШИНИ, ПРОФІЛІ І РУРИ з мосяжу, міді, бронзу, томбаку, нового срібла, ніклю, олова, алюмінію, антікородалю і т. д

СИРІВЦІ: мідь, цина, олово, алюміній, антимон, нікель і т. д. Білі металі, цини до лютування, шмерґльові шити.

КУПНО І ПРОДАЖ СТАРИХ МЕТАЛІВ. ЗНАРЯДДЯ ДО ОБРОБЛЮВАННЯ МЕТАЛІВ І ДЕРЕВА

„ПОЛЬТГАП"

Польське Товариство Технічне для Торговлі і Промислу, сп. з о. в.

ВАРШАВА, ПАНСЬКА 83 (власний дім).

Еміграційна конференція в Женеві.

Женева, 7. березня 1938.

В салях Мінароднього Бюра Праці кінчається конференція присвячена розвиткові кольонізаційного руху населення еміґрації. У ній взяли участь дві групи — держави Латинської Америки, Аргентина, Болівія, Бразилія, Чілі; Колюмбія, Еквадор, Перу, Домініка, Уругвай, та Венецуеля, що бажають мати кольоністів, та всім держав, що мають намір постачати еміґрантів, а саме: Австрія, Японія, Мадярщина, Голяндія, Польща; Швайцарія, Ч. С. Р. і Югославія. Всі ці держави мають поважних представників фахівців у справах еміґрації.

Директор М. Б. П. Гарольд Батлер зазначив, що метою конференції є створити основи практичного порозуміння між заінтересованими державами, які намагаються сприяти рухові населення між ними. Президентом конференції вибрано одноголосно представника голяндського уряду, Р. А. Вервея. Дискусію почав представник Аргентини. Аргентинська республика має безмежні можливости для імігрантів, але покищо не може устійнити числа робітників, яких готова зараз прияти. Покищо потребує лише кваліфікованих рільників, дрібних землевласників або селян.

Представник польського уряду ствердив, що перед війною приблизно 250.000 еміґрантів покидало щороку Польщу прямуючи головно до Північної та Південної Америки. В 1936 р. число польських еміґрантів впало до 24.000. Труднощі сучасної еміґрації, головно в тім, що не можна забезпечити праці еміґрантам у країнах, які самі мають надвишку працівників, на конференції неприсутні теж фінансові знавці третіх держав, які мали б постачати капітали потрібні для справи кольонізації.

Представник Бразилії висловив надію, що М. Б. П. спонукає всі заінтересовані держави витворити постійні основи переселенського руху.

Представник Японії заявив, що коли якась країна щиро бажає бачити у себе японських кольоністів та готова дати їм відповідні улекшення, то Японія буде щаслива вислати потрібну кількість еміґрантів.

Представник Венецуелі зазначив різні перешкоди для розвитку міґрації, зокрема підніс питання про державну приналежність еміґрантів. Він уважає неможливим, щоб деякі імігранти уряджували справжні чужинецькі кольонії плекаючи свою мову, свої школи, національні інституції тощо. Отже українські еміґранти мусять мати на увазі асиміляторські тенденції у Венецуелі.

На конференції на найбільшу увагу заслуговують фінансові заходи, як улекшити переселення европейських еміґрантів до Америки та забезпечити їм там мінімум істнування. Світова кріза, яка піднесла до небувалого ступня примус покидати батьківщину і шукати за морем нових умов істнування, скоротила теж до

демічному за редакцією А. Хвилі з 1935 року. Аж Павло Зайцев, редагуючи в 1914 р. „Кобзаря" для видавництва „Общедоступная Библіотека" помістив „Причинну" щоправда без дати, але в групі „Поезій між 1838—1842 р." Таким надписом і Зайцев посередньо признав стару дату 1838. Щойно у виданні У. Н. І. Шевченкових творів (том II.) Зайцев поклав нову дату **1837 май—липень.**

Можна думати, що встановлення дати під найранішою Ш-вою поезією всупереч тим редакціям, де дати досі не було, і зміна дати супроти всіх, хто приймав 1838 рік — вимагалиб пояснення. У „Варіянтах та увагах до тексту" ст. 199 Зайцев **перший і єдиний** покликається **на автограф Любова,** попереднім редакторам невідомий. Отже здогад: може автограф Любова датований?

Ал справу ускладнює сам Зайцев, бо в цих самих примітках читаємо, що вже і в „Кобзарі" в 1914 р. він текст „Причинної" надрукував теж за автографом Любова. Та хіба переочив при тому Зайцев, що в редагованому ним „Кобзарі" в 1914 року — дати нема?

Друге ускладнення: на ст. 139 читаємо під „Причинною" дату 1837 (май—липень), а на ст. 331 Білецький подає 1838 і редактор Зайцев не справив цієї дати, ані в нотці не подав ніякої уваги.

Поки наш чоловий текстольог і Шевченкознавець Зайцев дасть авторитетне вияснення, маємо право пригадати, що на цей рік припадає століття „Причинної", якщо воно вже не пройшло в минулому році незамітно.

* * *

Коли Шевченко пробував молодечого пера, змодернізована романтиками балляда, модний і люблений літературний жанр, уже відбула свій тріюмфальний похід із Заходу до Сх. Европи. Вже й межі України переступила: автори баляд Гулак-Артемовський, Боровиковський, Гребінка і Метлинський попередили Шевченка, та зате він дозів баляду до найвищого мистецтва. Всі його баляди є романічні, тобто скомпоновані на любовні теми — історичних баляд Шевченко не писав. Йому важко було гамувати свій ліризм, він його насилював і в балядї, і з цього погляду найближчий йому найбільший німецький лірик, автор надханих ліризмом баляд — Гайнріх Гайне.

У „Причинній" елемент фантастики не опрацьований ще так глибоко, як у баляді „Тополя", нема в ній таких незрівняних картин природи, як у баляді „Утоплена", проте „Причинна" є одною з кращих Шевченкових баляд. На ній вартість та цілість складається добра композиція, згідна з усіма вимогами літературного жанру, поруч великого багатства мистецьких засобів.

Уже в цій першій поезійці виступила оригінальна віршова форма, сміліва і часта перемінa ритму, відповідно до змісту і розвитку акції. У новелістичному елементі баляди приймає безпосередно участь і природа, тому, пбет повплітав чимало прегарних її описів. Початковий, загально відомий „Реве та стогне Дніпр широкий" підписаний під мельодію Д. Січинського, перейшов до уст народу.

Вже в цій першій поезійці Шевченко показав, як самостійно і незрівняно він уміє використати свою велику учительку, народню пісню. Від неї узяв він до „Причинної" і мотив розлуки закоханих. Розробляючи цей мотив, дівочу любов і тугу, пронизуючи їх глибоким чуттям, молодий поет не позбувся ремінісценцій прочитаних і відомих йому чужомовних баляд. Проте не тільки наслідуважь, але навіть чітких впливів цього джерела не можна назвати. Великий талант допоміг Шевченкові вже зарані з українсько-народньої пісенної традиції і з тогочасних чужинних зразків створити власний сюжет і власну віршову схему, наскрізь оригінальні.

Давніші дослідники допускалися дуже багато впливів на „Причинну" в Міцкевича і Пушкіна, Жуковського та Козлова. Але їх студії припадають на добу знаної в літературній критиці „впливольогії", що проти неї у нас різко виступив академик Смаль-Стоцький. Інакше підходить до оцінки Л. Білецький у своїй гарній статті про Шевченкові баляди.

* * *

P. S.

Володимир Дорошенко, що саме готує бібліографію Шевченкознавства, дістав від Зайцева вияснення. Автограф Любова недатований, рік 1837 це дата здогадна, зміст міркувань Зайцева ось який: 1) на жандармському слідстві 21. IV. 1847 р. Шевченко визнав, що вірші почав він писати в 1837 р. 2) З Шевченкової автобіографії знаємо, що він писав „Причинну" у Літньому Саду, втікаючи туди від мадярського майстра Шпраєва. Очевидно в т. зв. білі ночі, отже влітку (май-липень) і то 1837 р. найпізніше, бо на весну 1838 р. його вже викупили з кріпацтва.

мінімум ці можливости. З фінансових заходів, що малиб улекшити переселення, згадано про скасування адміністраційних оплат, участь дотичних держав у коштах подорожі поміж урядових органів при виборі кольоністів, збирання капіталів потрібних для кольонізаційної акції, підмоги для окремих кольоністів і т. і. В першу чергу кольоністи та їх родини малиб дістати або даровий переїзд до місця призначення, або по дуже знижених цінах, дуже бажаний був би також кредит для зліквідування справ еміґранта перед його відїздом. Австрія запропонувала для підтримання еміґрації підмоги для безробітних. Щодо країн, які приймають іміґрантів, то вони мусілиб передусім зректися вступних оплат, приготувати терен для кольоністів, дати їм фінансову поміч, грунт цілком задурно чи за дуже низьку ціну, постачити знаряддя праці і т. і. Поза тим пропоновано між европейськими та американськими державами вимінy інформацій щодо умов переселення, подавати еміґрантам відомости про всі полекші, якими вони можуть користуватися, та про умови життя в краях, до яких вони хочуть перенестися. Для цього в краях іміґрації треба зорганізувати технічні, фінансові та інші установи для опіки іміґрантами. Ні в якому разі кольоністи не повинні бути предметом комерційного зиску. Зокрема конференція звертає увагу на те, що землі призначені на кольонізацію мають бути вільні від гіпотек та всяких інших тягарів. Перед початком властивої кольонізаційної акції треба виробити докладні плани обробу землі, організації вирібництва та збуту виробів рільництва, фінансового покриття видатків, що припадають на державу, кольонізаційні органи та самих кольоністів як і зорганізувати контролю для переведення цих планів. Для планів кольонізації повинні співпрацювати обидва краї. Конференція передбачає дарове переведення набору кольоністів, фахове приготування кандидатів на кольоністів, звільнення від консулярних та всяких інших державних оплат звільнення від мита майна переселенців, тимчасове звільнення кольоністів від податків на нових землях і т. і.

Редактор Бріє помістив у „Журналь де Женев" з приводу цієї конференції цікаву статтю „Міґрація і мир", з якої вибираємо кілька цифр і думок. В часі від 1820 до 1930 р. з Европи вибралося до Америки приблизно 60 міліонів осіб, з яких вернулося до старого краю лише 20 міліонів. Сполучені Держави Америки перебирали перед війною 60% цілої світової еміґрації, до 1914 р. річно прибувало туди до 1 міліона осіб. Але закони проти іміґрації та кріза позбавили Европу змоги посилати надвишку свого населення до Америки. Дотого-ж західноевропейський пролетаріят „обуржуазився", він еміґрує лише тоді, коли має певність знайти негайно в новій країні кращі умови життя, ніж в Европі. Перед війною щороку еміґрувало 10.000 швайцарців, а тепер уряд дає 7.000 франків субсидій кожному еміґрантові, і в такий спосіб вислано 200 осіб. В 1913 р. Англію покинуло на завсіди 304.000 еміґрантів. В 1935 р. не зважаючи на політику заселення доміній та поважні субсидії було 30.000 еміґрантів і 46.000 поворотців. Надвишка рільничого населення в Польщі є 8 міліонів і на Мадярщині 2 міліони. Але якби Вершава, Прага, Будапешт та Відень мали потрібні капітали, то вони ужиливб їх не на висилання своїх громадян до Америки а на витворення більшої покупної спроможности рільних продуктів у своїх містах. Республики Південної Америки не хочуть, щоб їх заливала маса чужоземців, вони хочуть асимілювати їх, але европейські держави не хочуть втрачати остаточно своїх громадян і поборюють асиміляцію. Американські республики не мають своїх капіталів і хочуть, щоб їх постачили краї еміґрації, але колиб ці капітали у них були, то і еміґрація булаб в значній мірі зайва. Ці капітали малиб постачати треті держави; але ні Франція, ні Англія не мали представників на цій конференції, бо вони мають досить своїх власних внутрішніх труднощів. Автім від розвязання проблеми міґрації залежить у значній мірі мир Европи.

Слушні уваги автора не дозволяють, на жаль, дивитися на висліди конференції оптимістично. У всякім разі для українців, більш ніж для інших народів, цікаво, як пробують деякі держави розвязати це пекуче питання.

М. Данько.

Найліпший цукорок підчас зими

Новий міністр закорд. справ Румунії.

Румунський король заіменував міністром закордонних справ дотеперішнього віцеміністра того ресорту Комнена. Він поїде з королем до Льондону.

ХОТЯТЬ, ЩОБ ЖИДИ МОЛИЛИСЯ ЗА РУМУНІЮ.

Премієр патріярх Мирон вислав до надрабіна Неміровера лист, у якому взиває жидів молитись у найближчу неділю за духовий мир і обєднання всіх румунів.

На ту інтенцію відправлять у цьому часі богослуження у християнських церквах.

Переворот у мозках та нценізації.

(Волинські образки).

БИЧУВАННЯ.

Якби перевести анкету, про кого тепер найбільше говорять на Волині, то напевне пальма першенства припалаб сенаторові Фудаковському. Та що пальма першенства! Сміло можна сказати, що припалаб йому навіть назва „безсмертного". Бо про його геніяльний проект ввести замість вязниці тілесну кару бичування говоритимуть ще діти, внуки та правнуки.

І є за що! Одною фразою переломив він нашу добу, як якусь прісочку. Ледве дійшли часописи зі звісткою про його епохальний винахід у комісії в часі реферування буджету міністерством справедливости, як у головах волинських (а може й інших) громадян стався раптовий безкровний переворот, немов у Німеччині чи Румунії.

— А що, Янтек — чую на вулиці — розумна голова той Фудаковський? Легше булоб „працювати"?

— Якби лише його послухали. Бо тепер і морда болить, і в вязниці сидиш, і час дармо марнуєш. Отже потрійна кара. А так булаб, одна. Всипалиб (а хіба ми не призвичаєні!) залив би денатуратом, посмарував би вазеліною, покрутився кілька днів і знову зради собі на волі. А тепер як посидиш кілька місяців, то, і фах губиш, і сприт забуваєш, і нема вже того мистецтва ні в руках, ні в ногах! Ех, якби то Бог дав!

Не вірив я своїм вухам. А був тоді ярмарочний день. Ідуть дядьки з усяким своїм добром на продаж. А біля возів, неначе ті акули довкола кораблів, всякі „промисловці" всякого віку, полу й походження: той з фіри дрова тягне, той сніпок сіна, той навіть курку, бо баба завалилась.

— Що ви робите? — кажу, — таж за це можете до вязниці попасти

ЮЛІЯ КІЦЕРА. 2

ОБІТНИЦЯ.

(Докінчення).

Холодним жахом встелилися для Марії ночі, вважались їй страшні привиди — смерть Олекси, часом і зрада. І вона не знала, що було би для неї гірше.

А ці дні — повні даремного чекання, несмілої надії, що нині, власне нині, лист прийде, мусить прийти, бож він обіцяв, що не забуде про неї ніколи. В міру, як наближався час, коли мав прийти листонош, ця надія переходила майже в певність...

І знов нічого немає, знову чекання — і більше нічого, крім напруженого розпачливого чекання.

Аж врешті лист надійшов... Але не від Олекси. Військове командування повідомляло Марію, що її чоловік загинув на італійському фронті.

„Найкраща смерть — це смерть за батьківщину" — так сказав панотець, коли відправляв панахиду по Олексі.

Марія була в церкві. Чи слухала вона, що казав священник — не знати, стояла мовчазна й ніби спокійна, спустивши очі.

Ніхто не сподівався, що Марія прийме так спокійно вістку про смерть Олекси. Вона нікому не скаржилась на своє горе, не плакала, ні в кого не просила потіхи, мало того — не приймала її. Пізніше почала ховатись від людей, йшла в ліс, у гори, як ранений звір, що пробує здалека від людей залікувати свою рану або вмерти самітньо.

Тільки вже ніхто не бачив її коло каплички Пречистої Діви, де так любила вона раніше молитись. Давно висушило сонце й розвіяв вітер останні квіти, що принесла Марія в дарі Богоматері.

Ніхто більш не пізнавав у цій мізерній жінці із закам'янілим лицем, що оминала людей, заходячи часом в колющі хащі, — тої молодої красуні, вічно погідної й привітної, що вміла словом чи поглядом розважити старого й малого.

Роки минали за роками. Батько нездужав довший час, мати, пригноблена тяжким горем доньки, ні про що вже не дбала, а люди почали якби боятись хати — оминали її.

По смерти батьків Марія вже не виходила за браму своєї хати.

Приходив до неї панотець, а бачучи, що вона хвора, прислав їй сусідську дівчину, щоб доглядала її. Марія не протестувала. Хвороба ніби примирила її з життям і людьми. А парохові сказала:

— Отже не дотримав таки слова мій Олекса. А все обіцяв, що ніщо нас не розлучить. І я все чекала. Та видко вже не дочекалась.

Священник дивився на неї зі співчуттям. Видно було, що Марія догоряє. Відходячи від неї, обіцяв на другий день запричастити її.

Марія лежала спокійна й терпелива — знала, що смерть, на яку вона чекає, вже не забаре її.

А в полудне до хати вступив старий листонош:

„Несу листа до вас, тітко Маріє — і то десь здалека, дивіться, скільки має на собі штемпелів і печаток. Хтось ще про вас згадав... і пішов далі, положивши листа на столі коло ліжка Марії.

Вона, не дотикаючись листа, дивилась на нього розширеними зіницями довго-довго.

Взяла в руки, обережно, ледве дотикаючись, розірвала коверту і читала:

„Моя кохана Маріє, дуже тяжко і сумно мені без тебе. Немає хвилини щоб я не думав про тебе і не терпів від розлуки з тобою. Здається мені, що вже віки пройшли від хвилини, коли я бачив тебе востаннє. Але вже недовго терпіти..."

Марія всміхнулася, — вперше по двадцятьох роках слабкою рукою пробувала перевернути листом, щоб читати далі — та вже не мала сили...

Рука з листом помалу зісунулась з ліжка, голова опала на подушку й усміх щасливий і молодий опромінив змарніле лице Марії. Коли прийшла до хати дівчина, що за нею доглядала, Марія вже не жила.

На крик малої збіглись сусіди, закликали панотця. Побачивши в її руці лист, парох обережно розсунув пальці покійниці, щоб узяти його з рук Марії. Коли очі його впали на край зімнятого листа, він побачив поруч підпису „твій Олекса" і дату, яка вказувала, що Олекса написав його невдовзі перед своєю смертю.

Двацять років мандрував по світі лист во яка Олекси Гордія, щоб останнім привітом спочити в руках його коханої Марії, коли вона вибралася зустрітися із ним і — не розстатися.

— Не лякайте вязницею! Не лякайте! — кепкують собі. — Не ті старорежимні часи. Маємо, хвалити Бога, Фудаковського. Найбільше — посмарують батогом чи різкою по тому самому місці — та й годі.

Але ось підходить до мене мій старий знайомий дядько.

— Вибачайте. Ви то все знаєте. То може, з ласки своєї, поясните мені: яку-то тепер кару мають замінити на батоги?

— Або що?

— Бо я, — чіхається за вухом, — багато маю різних кар: за собаку, гноївку, табличку до воза, за ту комірчину, що то знаєте, за клузею, за неправильну їзду, за пропущений шлагбаум, за те, що підводи не дав, що солтиса не послухав, що календарі продавав, що деревце в „казьонному" лісі на нужалько зрізав, та й всякі інші. Отже чи то можна буде тепер за все це під батоги лягти? Бо раз би витерпів і мав би вже спокійну совість, як по сповіді.

Не встиг я й рота розвязати, щоб відповісти, а мій дядько сипле далі:

— Та ще й така думка лізе в голову: кожний має якусь залеглість: чи то податку, чи то „сикурації", чи податку на безробітних, чи то за ті газети, книжки, що з гмини нам дають. Якби то, пане, — усміхається, — попросити послів чи того самого Фудаковського, щоб і це можна було спиною сплатити. Бо й-богу, люди всього не посплачують...

Ледве я вернувся додому, а тут уже чекають на мене сільські хлопці. Знаєте, з такими живими обличчями, іскристими очима й згущеною — в зморшках під чуприною — думкою та ще й в вишитих сорочках.

— Що скажете?

— Прийшли спитатися: якто воно тепер буде з тими бричами? Бо то вчора ввесь вечір оповідав нам старий Яким (має 97 років), як то було за панщини: не зняв шапки перед поміщиком, не дав паничеві побавитися зо своєю дівчиною, не поміг економові витягнути з болота бричку, як угруз, — то розтягали десь на гумні чи у стайні та сипали. Чи часом не буде тепер то за національну свідомість, часописи, вишиту сорочку, сиву шапку, жовто-блакитну стрічку під комірцем чи за українську пісню та танок? Бо то вже ріжно кажуть люди.

— А скажіть, будь ласка: хіба я пророк який? хіба можу знати, що буде колись?

ВІДКРИТТЯ В ПЕТІ ТАЛАНТУ АКТОРА.

Сіпнув мене хтось за рукав. Озираюся — мій приятель Ничипір Ничипирович, людина вдумливого чола й проникливого зору.

— Еврека, дорогий! Вчора був у мене гурток нашої сметанки й ми льогічно прийшли до висновку, що Певний великий актор.

Роблю широкі очі.

— Що-ж тут дивного? Всім відомо, що Микола Певний актор.

Ничипір Ничипирович болісно скривився:

— Та я не про того Певного.

— Про політика?

— В тому то й річ, що він не політик, а актор.

— Так. Є, знаєте, актори трагіки, драміки, а він комік, більше: сатирик, іронік, глузник, гуморист. Самійленко перед ним ніщо.

Придивляюся: ніби-то тверезий.

— Навів нас, — продовжує, — на цю думку допис у „Ділі" про „Союз Українок" у Рівному.

— Нічого, — кажу, — не розумію.

— А ось зараз зрозумієте. В тому дописі сказано, що „Союз Українок" не може того... розгорнутися... Почали ми доколупуватися причини й зробили ось це саме відкриття: що Петя поглузував собі з Волині й тепер ні туди ні сюди. А сам стоїть собі збоку та хіхікає.

— Та кажіть же, нарешті, в чому річ.

— Тож слухайте. Його талант — це інсценізація. Знаєте, як то робиться? Ось е, чи було щось у дійсности, а такий актор інсценізує, себто штучно, на дошках, повторює та саме: дивишся — те, та не те. Ось, наприклад, був Іван Гус, сидів у вязниці, потім повели його на костир, і інсценізатор бах тобі те саме на сцені. Або були ріжні розриті могили, а він тобі шасть на сцені таку „Розриту Могилу" Шевченка. Це, так би мовити, творення двійників у житті, щоб збити людей з пантелику. Так само й актор Петя.

— Нічого не розумію.

— То ось вам, як на лопаті. Було собі УВО. Петя шасть, переставив літери й вийшло ВУО. Ось і мороч собі голову: УВО — ВУО, ВУО — УВО. Не змикитив, то й помилився та попав не туди, куди хотів. Кажуть, що отак не один „увіст" помилився. Або була в Холмі „Рідна Хата" (культурно-осьвітне т-во); Певний бах і собі „Рідні Хати" на Волині. Тепер і думай, громадянине, чи то твоя „рідна" чи ні? Був у Луцьку „Український Кооперативний Банк"; Певний враз зліпив другий „Український Кооперативно-кредитовий Банк". А ну, дядьку, розкуси: до якого банку тобі йти? Був собі в Рівному „Союз Українок" з відділами по ріжних містах. Певний магічно покрутив ружами й вимірює хвіст: „Союз Українок громадянської праці". Отже жінки, думайте, крутіть мізками: який це ваш „Союз", а який не ваш. Не вірите? Подивіться на рівенські вулиці: стоять розгублені селянки й лиш управо, лиш уліво. „Кого шукаєте?" — питається поліцай. „Союзу Українок", — „Підете туди — буде один, а підете сюди — буде другий"... А що, хіба не комік, не жартівник, не глузник?

Ничипір Ничипорович голосно засміявся.

— А шкода, що покинув нас зарано. Напевно малиб ми на Волині й інші інсценізації:: „Сільський Господар" для сільсько-господарської праці", „Народя Торговля для торговлі ріжними товарами", „Маслосоюз з коровячим маслом і сиром", кооператива „Український Народній Дім Українського Народу", „Товариство Лесі Українки з Колодежа", „Товариство імени православного митрополита Петра Могили" й т. д.

Я признав Ничипорові Ничипоровичові рацію:

— Справді, це була талановита політично-гумористично-сатирично-двійникова інсценізація.

І задоволений відкривник Ничипір Ничипорович побіг оповідати про своє відкриття іншим.

Макар Зір.

З польської преси.

Безнадійна затія.

Польський часопис п. н. „Поляк Греко-Католік", що виходить віднедавна у Львові та про який ми вже нераз згадували на сторінках „Діла", вмовляє у всіх і вся, що між греко-католиками у Східній Галичині є багато поляків. Він твердить уперто — як каже, — згідно зі статистикою (!?), що

„на коло 2.200 гр.-кат. парохій і 3.600 священників у 3 дієцезіях Червенської Землі (На основі найновіших шематизмів усіх священників греко-кат. обряду світських і черців є всього 2.120 — прим. Ред.) повинно бути щонайменше шеста частина в польських руках, тобто коло 400 гр.-кат. парохій і коло 600 становищ парохів, сотрудників та інших священників".

І ломить при цьому руки, що „не вважаючи на цю вимогу християнської справедливости греко-католики поляки не мають ані одної греко-католицької парохії з польським парохом.

„Таким чином наше положення трагічне — пише „Поляк Греко-Католік". — Але на незалежній Польщі тяготить обовязок рятувати останки польщини серед греко-католиків від цілковитої загибелі, яку нам заповіла й започаткувала Австрія. Бо не можемо-ж ми власними руками виконувати австрійського плану загибели польщини в нашому гр.-кат. обряді. Треба подбати, щоб негайно були кадри польського гр.-кат. духовенства. Але заки відкриють перші польські відділи у греко-кат. духовних семінаріях і заки вийдуть звідти перші кадри священників гр.-кат. поляків, могліб і повинні створити такі кадри єзуїти гр.-кат. (східного) обряду. Очевидно, духовна влада з доручення державної влади повинна видати гр.-кат. священникам наказ відправляти богослужби й виголошувати польські проповіди у призначених на що ціль окремих парохіях. Але коли мова про те, щоб уже сьогодні мати кадри священників поляків гр.-кат. обряду, то ми їх властиво вже маємо в особах єзуїтів гр.-кат. (східного) обряду. Вони зуживаються, на жаль, безкорисно на Волині, Поліссі і Підляшші. Отже єзуїти повинні започаткувати кадри польського гр.-кат. духовенства. Ці кадри ростимуть з року на рік, бо прибуватимуть нові священники не тільки з польських відділів при греко-кат. духовних семінаріях, але також без сумніву повернеться до польщини якась кількість теперішнього гр.-кат. духовенства, особливо зпоміж дрібної шляхти".

Як бачимо з наведеної замітки то ті, що задумали робити інтерес на „ідеї" польського греко-католицизму переконані, що рішальні чинники підуть на їх вимагувану концепцію. В це ми не віримо, бож рішальні чинники занадто добре знають, що варта ціла ця „ідея". На що розрахована затія „Поляка Греко-Католіка"? На те, щоб збільшити польський „стан посядання" в Галичині? Йдуть вже і без „Поляка Греко-Католіка" ріжні акції в цьому напрямі і ось ендецька й інша україножерна польська преса раз-у-раз нарікає, що цей „стан посядання" не тільки не росте, але й корчиться. А знаємо, що є навпаки. Знаємо, що польський „стан посядання" в Галичині росте і знаємо якими засобами це діється. Але з другого боку знаємо також і те, що цей ріст має свої межі, поза які не піде. А від цих меж ще дуже далеко до того стану, який такий необхідний всяким „полякам греко-католіком" та іншим ендекам.

Якщо „Поляк Греко-Католік" хоче своєю затією розбити єдність українського народу, то це теж безнадійна справа! Бо якби навіть удалося збаламутити якусь кількість наших людей, то це не то що не захитає, але й не надщербить нашої національної сили.

Калїш, 23. II. 38. **П. Т. Пром-банк.** Саме я дізнався з преси, що останні Загальні Збори ухвалили 7% дивіденди, що мене незвичайно втішило. Я хотів заощаджених 200.— зол. зложити на **вкладкову книжечку**, але за радою добрих людей **купив 8 уділів Пром-банку** і тепер маю відсотків **зол. 14.— а не 10.—** які дістав би я як процент від вкладу. Дивіденду прошу вписати на рахунок дальшого уділу. — З поважанням Гр. Царик.

ЛЬОКУЙТЕ КАПІТАЛИ В УДІЛАХ
Пром-банку
ЛЬВІВ, ГРОДЗІЦЬКИХ 1, І. П.
тел. 202-15, 200-15.

Причиняєтеся до творення нових варстатів праці
і до зменшення безробіття, коли складаєте свої ощадности в
Земельнім Банку Гіпотечнім у Львові
ул. Словацького 14. (Філія: Станиславів, Собіського 11)

Адвокатська ординація в соймі.

Цього тижня доручено послам законопроєкт про право про устрій адвокатури (адвокатську ординацію) з текстом, устійненим соймовою правничою комісією, яка основно переробила — здебільша на гірше для адвокатів та адвокатських аплікантів — первісний урядовий проєкт.

У вівторок 15. ц. м. відбудеться пленарне засідання сойму і ходять поголоски, що урядуючий в заступстві недужого від двох місяців маршалка Царa віцемаршал сойму Шецель має поставити згаданий проєкт на денний порядок найближчого засідання сойму. До комісійного тексту проєкту зголошено багато поправок меншости комісії, головно послів Витвицького й Зомерштайна і тому заповідається довга й ожив-лена дискусія на пленумі сойму, бо до кожної важнішої поправки говоритимуть численні промовці.

Міністр Ґрабовський — як заявив це на недавній конференції послам д-рові Баранові і д-рові Витвицькому — не бере на себе відповідальности за теперішню редакцію законопроєкту. Одначе для нікого не є тайною, що більшість соймової правничої комісії стояла з ним у звязку і свої поправки до урядового законопроєкту перевела без сумніву за вказівками і згодою міністерства справедливости.

Чергові пленарні засідання сойму відбудуться в пятницю 18. ц. м. і останнє в пятницю 25. ц. м., після чого замкнуть буджетову сесію. Отже ледви, чи в такому короткому часі полагодять адвокатську ординацію на терені парляменту, бо не стане вже часу для нарад сенату над цією справою. А слід сподіватися, що й сенат поробить деякі — може й значні — зміни в тексті, устійненому соймом.

В другій половині травня ц. р. має бути скликана надзвичайна довша сесія сойму й сенату і дуже правдоподібно, що щойно тоді остаточно вирішиться справа адвокатської ординації.

Переможний похід національних військ

НА АРАГОНСЬКОМУ ФРОНТІ.

Авас повідомляє: Національні відділи під командою ген. Яге, що оперують на лівому крилі на південь від Бельчіте, йдуть вперед, займаючи чимало місцевостей. Вони обсадили більшу частину дороги Лясера—Мунієза.

Тепер лінія фронту йде на північ від Ебра в напрямі Фуентес де Ебро, через Медіяну. Кінцева дійшла вже в околицю Алькону.

На середущому відтинку арагонського фронту відділи „чорних стріл" заняли Оліете й Алькон та окопалися на північний схід від Монтальбяну.

На південь від Аренди національні війська здобули гори, що панують над Монтальбяном, 7 км. від міста.

Передові сторожі вже віддалені на 30 км. від первісного фронту.

—o—

Наймодніші матеріяли жіночі і мужеські
з першорядних бельгійських фабрик дістала і поручає по фабричних цінах фірма
Мецґер і Берґнер ЛЬВІВ, КАЗИМИРА ВЕЛИКОГО 12.
Телефон ч. 239-43. 1-10

Зі соймової комісії для віддовження хліборобства.

В четвер 10. ц. м. і в пятницю 11. ц. м. відбулися два кількагодинні засідання спеціяльної соймової комісії для віддовження хліборобства, що має перепрацювати шість новелізаційних віддовжиневих законопроектів. Найважніша є дуже обширна новеля до президентського декрету з 24. жовтня 1934 р. про конверзію і сплату довгів, що тяжать на рільничих господарствах, які повстали перед днем 1. липня 1932 р. Зі згаданого декрету скористали чимало задовжені хлібороби при помочі оречень розмаїтих урядів. Була там передбачена так звана каренція по день 1. жовтня 1938 р., себто мораторія зі закону у сплаті довгів і відсотків та можливість сплати самого довгу для господарств категорії А (господарства до 50 гектарів) за час 14 літ у 28 річних ратах та зниження відсотків, врешті обнижка капіталу до половини, якщо довжник заплатив добровільно в часі трьох перших літ капітал, чи частину капіталу готівкою. У тому випадку за кожних 100 зол., заплачених готівкою, рахували 200 золотих.

Довга господарська криза зробила те, що багато селян довжників не буде всилі вивязатися зі своїх зобовязань у сплаті рат та відсотків, передбачених згаданим віддовженевим декретом і знайдеться небавком у такому положенні, що з причини незаплати двох рат їхнє господарство піде на ліцитацію. Таких господарств, що потребують негайної помочі перед грозою ліцитації, є у Польщі к. 400.000, що обіймають приблизно к. двох мільонів душ на селі.

Під цю пору спеціяльна соймова комісія для віддовження хліборобства радить покищо тільки над проектом посла Мірського, що зголосив обширну новелю до цитованого декрету з 24-го жовтня 1934 р. Новеля передбачує нову конверзію застивними листами установ довгоречинцевого кредиту по номінальному курсі, що віддовжить рільні господарства на приблизно 35 відсотків. Конверзія обіймає довги від 500 золотих і з неї скористалиб передовсім господарства категорії Б (до 500 га) і категорії Ц (вище 500 га). З проектованих полекш скористають у доволі широких розмірах і селянські господарства (до 50 га), що є обдовжені вище 50% оціночної вартости; великі господарства дістануть ширші полекші щойно тоді, коли їх обдовження є більше як 50%, а менше як 75% оціночної вартости. Довжник має право скористати з полекш на своє домагання; обставину, у якій висоті обдовжене рільне господарство, переводять розмаїті уряди для рільних справ.

У нарадах комісії беруть участь представники міністерства скарбу і центрального фінансово-рільного бюра. Представники міністерства скарбу на комісії заявили, що міністерство скарбу оголосить ще цього місяця два конверзійні розпорядки зі силою закону вже від 1. квітня ц. р., що унормують сплату довгів заставними листами. З уваги на те, наради над двома розділами цитованого вище президентського декрету, що відносяться до конверзії, відложено аж до часу появи міністерських конверзійних розпорядків.

Референт проєкту пос. д-р Кшечунович після одноденної генеральної дискусії приступив до обговорення дальших частин проєкту новелі при дуже живій дискусії членів комісії, у якій кілька разів забирав голос одинокий українець у комісії пос. д-р Степан Баран. У дискусії підчеркували майже усі члени комісії, що слід бути обережним у дальших полекшах, щоб не захитати кредиту для хліборобів і не наразити на потрясення дрібних кредитових кооператив, т. зв. народніх (людових) банків, якими у нас є Українбанки.

З огляду на те, що вже 1. жовтня ц. р. кінчається речинець деяких важних полекш для задовжених хліборобів, а звичайна буджетова сесія сойму вже небавком закінчиться, посол д-р Ст. Баран на нарадах комісії 11. ц. м. підніс конечність, щоб усі віддовженеві новелізаційні проєкти вирішено на надзвичайній сесії парляменту літом цього року і з таким домаганням звернутися від комісії до уряду. Предсідник комісії пос. Янковський прихилився в цілости до виводів посла д-ра Ст. Барана і заявив, що вже в найближчих днях постарається про конференцію з віцепремієром і міністром скарбу Квятковським саме на те, щоб програма надзвичайної літньої сесії парляменту обняла теж і всі новелізаційні проєкти, що торкаються віддовження хліборобства. У випадку, якщоб уряд поставився з якихнебудь причин до цієї справи негативно, він заініціює скликання надзвичайної сесії для тих справ з посольської ініціятиви.

Чергове засідання комісії назначено на понеділок 14. ц. м.

На Фонд Хліборобської Освіти.

ІМ. О. Т. ВОЙНАРОВСЬКОГО

зложили дальше (четвертий спис): Земельний Банк Гіпотечний С. А., Львів — 300 зол.; Коп. Фабрика паперів і тутюк „Будучність", Тернопіль — 200 зол.; Краєвий Молочарський Союз „Маслосоюз", Львів — 150 зол.; Марія і радн. Андрій Терпиляки, Залукова — 100 зол. (як першу рату деклярованої квоти 1.000 зол.); Краєве Пасічн. Обединання „Рій", Львів — 25 зол.; інж. Витовт Манастирський, Львів — 30 зол.; о. Степан Онишкевич, Купновичі Старі — 5 зол.; інж. Володимир Кисілевський, Осмолода — 30 зол.; інж. Роман Кочержук, Бібрка — 10 зол.; „Районова Молочарня", Базар — 2.50 зол. Разом з попередніми зложено 2,462.50 зол. Жертводавцям щиро дякує Краєве Господарське Товариство „Сільський Господар" у Львові та просить дальші датки пересилати 1) до Кооп. Банку „Дністер", Львів, Руська 20, ч. кн. 18.550 або 2) до Центробанку, Львів, 3 Мая 15, ч. кн. 13.250.

—o—

Прокуратор Вишинський домагається кари смерти.

Прокуратор Вишинський виголосив на московському процесі дуже гостру 5-годинну промову, домагаючися кари смерти для всіх обвинуваченых, лише для Раковського і Бессонова — по 25 літ вязниці. Публика приняла промову оплесками.

НА МІСЦІ ПІДСУДНИХ — УХАРАКТЕРИЗОВАНІ ДВІЙНЯКИ?

Паризький „Ентрансіжан" висловив підозріння, що на лаву обвинуваченых у московському процесі посадили відповідно ухарактеризованих двійняків підсудних. Тепер через Фінляндію прийшла вістка, що закордонні журналісти, які прислухуються процесові, не пізнали облич ні голосів обвинуваченых.

—o—

ГІТЛЄР НЕ ВИЇДЕ ДО ІТАЛІЇ?

У Льондоні появилися непотверджені поголоски, що виїзд Гітлєра до Італії, намічений на травень, відкличуть.

Вбивство в Белзці перед судом.

(Від власного кореспондента.)

ПЯТИЙ ДЕНЬ РОЗПРАВИ В ЗОЛОЧЕВІ.

При незменшеним зацікавленні публіки починається розправа в пятницю 11. ц. м. кілька хвилин по год. 9. рано переслуханням першого св. **Анджея Вітоса**, війта з Красного. При обході громад отримав касетку від Тухая, яку передав опісля поліцаєві у Краснім. В касетці була лише хустина.

Св. Стефанія Строчан зізнала, що критичного дня рано стрінула Цицу, з яким перекинулась кількома словами, яких нині не памятає.

ЛЮДЯМ, ЯКІ МАЛО ВЖИВАЮТЬ РУХУ, вільнатискове лікування природною гірко водою ФРАНЦІШКА ЙОСИФА віддає просто неоціненні прислуги. Треба пити щоранку натще або ввечір перед сном одну склянку природної гірко води ФРАНЦІШКА ЙОСИФА.

Св. **Петро Сорока**, абсольвент гімназії зізнав, що на прохання **Цици** позичив йому гімназійний плащ, неприсутнього товариша Чабана та його течку. Не застановлявся над тим і не питав, навіщо йому цей плащ тим більше, що Циця був спільником його брата і обіцяв плащ за день звернути. Коли на другий день вернувся Чабан, свідок зі страху перед відповідальністю не сказав йому нічого і справою зайвся настоятель бурси.

Володимир Чабан, гімназійний ученик, власник плаща і течки, не зізнав у цій справі нічого замітного.

Св. Ян Габрісль, поліцай, переводив розшуки у Красним і в Острові до 11. травня м. р. При ревізії в домі батьків Андрія Майби програму ОУН найшов поліцай Коциковський. Вона була у стрісі над входом до хати.

Св. Казімєж Герчук, поліцай, переслухував первісно Кука. Переводив ревізію в Жоліборах у хаті, де арештували Цицу і Кука та інших. Найважніші його зізнання про переслухування Григорія Дзядиги. На питання, щоби вказав в кількадесяти фотографій різних осіб, розложених рядком на столі; на того, якого відносив до залізниці, Дзядига вказав на фотографію Качора. Те саме було при його переслуханні на Замку.

Предс.: Чи чуєте Григорій Дзядига, що цей свідок говорить? Що ви на це?

Гр. Дзядига: Коли нині приглядаюся цьому чоловікові, мені більше здається, що це той, як що не той.

На питання прокуратора, чи свідок слухав також Івахова, бо він запевняє, що його били, свідок відповів, що Івахів первісно усьому перечив, опісля признався.

Обор. Йойко запитав свідка, чи це правда, що тоді Дзядига між виложеними фотографіями не міг розпізнати знимки Цици, хоч вона там була і що його добре знає.

Свідок відповів, що Дзядига сказав тоді: „Так мені здається, якби то був той і не той".

Св. Владислав Смешек поліцай зі Скварави, зізнав, що довідавшися про подію у Белзці зазвонив телєфонічно дооколишні станиці і був на місці коло год. 21. Положення вбитих було таке, як опісля бачив на фотографії. Наказав витягнути коні і візок з багна та відставити їх до фільварку.

Велике зацікавлення викликали зізнання чергового свідка **Вацлава Скури**, поліцая з Красного, літ 37. Він то саме мав перестрілку з двома учасниками нападу, що як відомо скінчилася самогубством Із Майби. Зізнав, що з поліцаєм Врублєвським пішов за Красне у напрямі Скварави, бо звідси саме мали втікати учасники нападу в Белзці. За Красним зійшли з дороги сподіючись, що втікачі скоріше будуть втікати стежками ніж дорогою. А що там було дві стежки, велів товаришеві піти одною, сам пішов другою. Яких 400 м. за Красним спотикнувся і хвилево прикляк. Тоді двох мужчин, які саме в тому моменті надійшли, освітили його електричними ліхтарками і моментально засипали стрілами. По першім своїм стрілі завважив, що один з них почав маніпулювати щось коло кріса тож звернув свої дальші стрїли до другого. Тоді світло згасло. Другий заходив свідкові дорогу від Красного. Вистрілив до нього цілий свіжо заладований магазинок куль. Тому, що не мав уже набитого кріса, впав на землю, вдаючи раненого. При цьому лежачи, наново наладував кріс. Тоді віддав до нього два стріли. Почув, що одна куля пробила йому коло вуха. Блисло наново світло, стрілив в його напрямі. Почув голосне „ойой" і побачив, як мужчина з електричною ліхтаркою упав. За хвилину звівся, віддав у напрямі свідка ще два стріли і став утікати. Свідок стріляв ще до нього і за хвилину почув ще стріл, але глухий. Було вже темно, надійшли залізничники з Красного з ліхтарками і інші люди, стали шукати раненого і найшли його щойно коло другої години коли стало санітати.

Св. **Міхал Собчак**, „шлодовнік" з Білого Каміня, зізнав як заалярмований в ночі фірманом Нізянтим удався до Белзця та що там застав. При цьому свящ. Чайковський звернув йому увагу, що на шляхах, якими учасники нападу пішли воду, мусіли полишити сліди пальців. Ці знаки відповідно законсервував і вони послужили опісля до дактильоскопійного оречення.

При переслуханні чергового св. **Анастазії Покривки**, сестри Качора, йде головно про устійнення, якого дня у травні мин. року він від них віддалився і коли повернувся. Свідок подав, що Качор мав два одіння; попелясте і чорне святочне. Ночував у них з 1. на 2. травня, перебрався і вийшов. Не був цілі свята, опісля не оповідав, де їх перебув. Вернувся щойно за тиждень, в неділю, десь коло год. 9. рано. На питання прокуратора свідок зізнав, що Качор, хоч мешкав у брата, то був мельдований у неї, з огляду на обезпечальню. На святах 2, 3. і 4. травня не був у них. Прийшов щойно в неділю перед обідом дня 9. травня. З суботи 8. на неділю 9. травня не ночував у них. Цю відповідь свідка пробує прокурат[illegible] В неділю вийшов в чорнім одінню. Чи мав капелюх, не тямить. Фризуру носив тоді таку саму як тепер, себто мав коротке волосся. На перший день свят їздила з чоловіком до Ферлеївки.

Св. **Михайло Покривка**, старший десятник, швагер Качора, зізнав, що коли першого дня свят тобто 2. травня, вернувся вечором з жінкою з Ферлеївки, оповідала мати, що був у них Качор і здається, що перебрався в чорне одіння. Чи слідуючого тижня увесь час був в них і коли опісля в них знову зявився — не памятає. Зрештою працює і нема його в дома. Фризуру носив тоді таку як тепер. Не знає звідки найдено при ревізії в Качора книжку під наголовком „Техніка вищих довудцуф", на кожний випадок ця книжка не є власністю свідка.

Св. **Степан Кульчицький**, поліцай з Болшовець, оповідав про арештування Цици і Кука в Дякуна в Жоліборах. Оба підсудні були скриті на стриху. На поклик поліції оба піднесли руки вгору і сказали, що піддаються. Свідок подав дальше, яку найшов у них при ревізії зброю та скільки грошей.

Маловажні зізнання, неприсутного свідка, Казимира Мазура відчитано. Він зізнав, як підсудні вже у вязниці старалися позбути плаща та як видобув його з каналу, в якому затопив його підмовлений вязень, що того дня виносив начиння.

Велике значіння у справі устійнення алібі Качора можуть мати зізнання чергового свідка **Анелі Качор**, швагрової підсудного. Тому її засипують питаннями суддя Шайда, прокуратор, обор. Герета та д-р Моцинський тимбільше, що її зізнання на поліції, опісля перед слідчим суддею та на нинішній розправі не годяться. Нині зізнала, що Качор вернувся щойно з неділі, в понеділок, може вівторок. На поліції зізнала, що в неділю, а перед слідчим суддею, що в суботу і що ночував зі суботи на неділю. Непамять свою старається свідок вияснити тим, що є матірю дітям, жінкою та господинею і не може дрібниць памятати, „Я не може собе в своей главе то пшевідзець" — каже свідок. На питання обор. Герети чи з відчитаних її зізнання є правдиві дає свідок потверджуючу відповідь, на що реагує прокурат[illegible] проханням занотування, що оборонець піддав цю відповідь свідкові.

Додатні висліди капіталізації в Комунальних Касах Ощадности

Статистика виказує, що в місяці лютім прибуло в Малопольських Касах Ощадности 4.173 нових вкладчиків, а вклади ощадностеві зросли так, як у минулім місяці на зол. 2.632.618. Сума вкладів в цих К. К. О. зросла до 261 і пів мільона золотих.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Ч. 49. Вівторок, 13 (1) березня 1888.

ПРОКЛЯМАЦІЯ НОВОГО ЦІСАРЯ.

Новий німецький цісар, Фридрих III, видав тану проклямацію: „У довірі до власної сили стоїть Німеччина поважно серед народів, що бажають тішитись мирним развитком. Що так є, то маємо подякувати цісареві Вільгельмові. Перенятї великим завданням намагатимемо вести дальше його працю в тому дусї, в якому її започатковано, щоби зробити Німеччину підпорою мира згідно з союзними державами і конституційними органами німецької держави та Прус і плекати добробут німецьких країв".

НА ЗАХІДНІХ ОКРАЇНАХ...

„З Рашівського пишуть нам: Будова останньої церкви на західніх окраїнах Руси, в Залісю, буде коштувати разом із внутрішнім уладженням згідно з кошторисом 12.000 зр. Ця будова в чисто грецькому стилю (однобанна з бранку фонду); зразу гадали ставити пятибанну) викликає тану заздість у латинників, що при збірці у рашівському повіті на цю церкву по дворах, касинах і польських приходствах збувають словами: Ми на церкву нічого не дамо; поставте собі костел, церкви тут між нами не треба... Це нехай буде науков, як нам підтримувати збірки на польські костели".

ВЕЛИКІ ВОЄННІ МАНЕВРИ.

„Жмеринка, 12. марта. Недалеко австрійської границі сконцентровано 70.000 російської кавалєрії, а 40 000 розміщено в дальших селах. На весну має прибути сюди цар на великі воєнні маневри. В день смерти цісаря Вільгельма прийшов наказ, щоб усі вільні вагони з сусідніх станцій доставити до Жмеринки, де підготовляють 18 поїздів для російського війська.

БІЛЯНС ГРАЧА НА ЛЬОТЕРІЇ.

„З Чернівців померла цими днями одна жінка, що пристрастно ставила на льотерію тридцять літ. Між її спадщиною знайшли багато льотерійних карток, вспні льоси та промеси. Покійна записувала в книжечці виписувала все видатки на льотерію і виграні гроші. За тридцять літ видала вона на льотерію 14.000 зр., а за той час виграла всього 632 зр."

На обставину, коли Качор по святах вернувся, зізнавав теж і черговий свідок Владислав Бліх, муляр. В його домі, на Пасіках ночував Качор. Цей свідок, на питання оборонця Герети, які з його зізнань є правдиві, чи зложені на поліції, де зізнав, що Качор вернувся в суботу чи у судовім слідстві, де зізнав, що в неділю. Свідок відповів що на поліції, бо були раніші і тому краще памятає. Щодо фризури Качора зізнав, що тоді носив таку саму фризуру як тепер, щодо гардероби підсудного, то зізнання свідка покриваються зі зізнаннями попередніх свідків.

Після того предсідник відложив розправу до чергового дня, год. 9. рано.

*

В суботу 12. ц. м. зізнавав комісар слідчої служби в Золочеві Владислав Чайковський і комісар слідчої служби у Львові Я. Фурман. Ком. Чайковський зізнав, що він слідство у справі вбивства Ясінських у Белзці. Каже, що мав інформації, що ОУН плянує напад, щоб здобути гроші. Підс. Кук признався у слідстві до всього, кажучи, що був мужем довіря ОУН у Краснім і що виступ зорганізував на власну руку. Свідок переслухував теж підс. Цицу, який спершу все заперечив, але опісля описав свою втечу і заявив, що не мав наміру вбивати Ясінських. Далі свідок заявив, що переслухував теж Ярослава Дзядигу, який сказа, що дав утікачам харчі і сконтактував з Галапою. Поліція повела слідство і виявила, що третім напасником був підс. Качор. Дзядига Ярослав заперечив у слідстві, немов би належав до ОУН.

Конкурс.

Оцим розписується конкурс на проект накладнини з нагоди 950-літи Хрещення Руси-України на ось яких умовинах:

1) На відзнаці, до приняття, мають бути роки 988—1938 і емблематично зазначена подія.

2) Оригінальна відзнака має мати поверхню 4 см² — довільної форми. Проекти, десятикротно побільшені, мають бути виконані графічно і кольористично.

Проекти надсилати до 31. березня 1938 р. на адресу: Комітет Свята Християнської України — для мистецької секції — Львів, вул. Новий Світ ч. 22. Генеральний Інститут Католицької Акції.

Імена авторів долучувати у запечатаній конверті з гаслом, ідентичним на проекті і конверті.

3) Найкраще виконаний проект буде нагороджений в висоті 150.— зол. і залишається власністю мистецької секції з правом репродукції. Крім цього буде нагороджений другий проект у висоті 50.— зол.

Мистецька Секція
Ділового Комітету Свята Християнської України.

Літературна сторінка.

Чи маємо чим тішитися?

В одному нашому журналі появилася недавно дуже характеристична стаття. Даючи огляд прозових творів за рік 1937, ця щиро і тепло написана стаття проводила думку, що минулий рік вказує на відродини нашої прози; висновок був ефектовно-бадьорий: „Справді проза в 1937. р. нас тішить. Вона сама багата та ще більше заповідає. Чути за нею дальші можливости, розмах." Надбання цієї прози зводиться до круглої цифри 12 книжок. Ця цифра займає більш як половину нашої літературної продукції за цілий рік, не входячи у більшу чи меншу вартість творів. „Розмах" віднайдений у кількох збірках новель торкається молодих авторів, які буцім-то зовсім інакше починають дивитися на минуле (може ні сучасність і на майбутнє), ніж їх попередники.

Хто стежить за нашим літературним рухом від війни, той знає, що слово „рух" тут ніпричому, — це тільки метафора, коли не вічевий каламбур. Маємо не рух, а видіємо, клигаємо. На кілька міліонів населення ми повинні б мати щонайменше 100 книжок на рік, з тим, щоб між ними бодай 10 процент могло відповідати вищим духовим потребам інтелігентного читача. А так ми не маємо навіть одної книжки на тиждень.

Звідки-ж береться підстава до такого сильного слова як „розмах" і до оптимізму про „дальші можливости"? Це безпосередні „поконкурсові враження" людей, які одного місяця знаходять нараз на своєму столі... 10 чи 12 томів нових книжок. Більш-менше стільки лежить їх перед членами жюрі, які чіхаються в голову кого нагородити, не маючи навіть серед чого вибирати. Але десять книжок покладених одна на одну, свіжо розрізаних чи перечитаних, робить враження розмаху. Таке грандіозне враження зробило колись на наших провінціяльних земляків перше авто „Маслосоюзу". Подумайте: масло, сир, яйця і все це — автом!

Поняття руху, розмаху і променисто-рожевої майбутности залежить від того, з ким ми хочемо себе прирівнювати; коли нпр. з якимись норвежцями, мадярами або югославянами — то ми — жебраки. Коли з самоедами або калмуками то ми велитні.

Загальні висновки про розвиток літератури роблять у нас на підставі кількох збірок зовсім випадкових; між їх авторами є такі, що пробуючи проявити силу та бадьорість показують сентиментальне мрійництво нічим не ріжне від творів декадентської чи народовецької доби. Але як приємно уявляти собі, що ось ми бачимо власними очима, як народжується щось нове, велике, могутнє! Таке переконання саме дуже характеристичне для доби такого духового занепаду, яку ми переживаємо, **коли ми на рік не видаємо навіть стільки творів, скільки треба б для мінімальної лектури одної людини, якби вона хотіла читати все, що в нас появляється!** Це дає дві книжки на місяць.

Сухітники мають часом хвилини, коли почувають себе незвичайно сильні, якби ось-ось починали нове життя. Таке почування мають у нас критики, які прочитавши за рік одним махом десять томів задихуються від свого розмаху. Вони не відріжняють тоді навіть справді літературних творів від слабих книжок дебютантів і лектури „до подушки", що наводить на очі сон. А може це тільки вплив безупинних відозв і покликів по газетах? Підбадьорувати інших і впевняти, що переживаємо „розмах" стало в нас одним із найпопулярніших засобів пропаганди і доказів патріотизму. І громадянин чуючи фразу, що у нашій літературі є вже навіть розмах і якнайкращі завдатки на майбутнє йдуть спокійно спати. І ніколи перед сном не беруть рідної книжки

Як дитина пізнає світ.

(БОГДАН ЛЕПКИЙ: „ДО ЗАРВАНИЦІ".)

Нема нічого цікавішого і нема нічого нудніщого, як спомини. Щоб списувати спомини, треба мати про що оповідати, треба мати цікаве, ріжноманітне, бурхливе, повне пригод життя. Спомини людини, що просиділа все життя за бюрком... Чи уявляєте собі їх?

Та хто читав багато споминів великих людей і малих, той знає, що їх вартість і притяжність не залежить від кількости пригод ані подій. Остання книжка Б. Лепкого — ще один доказ на цю відому правду. Дитячі спомини... Без пригод Робінсона, героїв Майн-Ріда та Жаль Верна. Звичайна галицька парохія: трохи служби, трохи родини і свояків, книжки, кіт, св. Миколай навіть звисна лямпа або стінний годинник. Найбільша сензація у цьому світі — вовки.

А проте кілько у дрібненьких тінях буденщини і соняшних цятках на підлозі, стіні та на обличчях близьких людей — кілько приваби і глибшого змісту! Не уявляємо собі, хто з наших письменників зумів би той світ відтворити краще, ніж Лепкий. Яка незвичайна память подробиць, дрібниць, дрібничок, майже непримітних, безвартних слів і порухів! Яка незвичайна простота засобів, простота не штучна, не силувана, не придумувана свідомо, щоб „достроїтись" до теми. Сам сюжет надхнув поета на тон, що бере вас за серце зовсім таксамо, як колись зворушували вас у дитячі роки ті перші великі переживання, за якими ви відкривали перші таємниці, доступні для старших: про св. Миколая, про хиби „старших", про заборонені книжки.

Б. Лепкий зумів передати дитячі враження такими простими засобами, що їх можуть читати і діти без найменшої напруги. У книжці нема стилістичних викрутасів, ні тої штучної „стилізації", яка більшости авторам заступає наївність. Саме в тій безпосередній, нештучній і несилуваній простоті найбільша літературна вартість книжки. Про педагогічні її прикмети нехай рішають самі педагоги. У добі, коли навіть ділові люди не вміють написати оповістки або інформації просто та ясно, і в літературі панує бомбастика — з насолодою береш у руки письменника, що бачить реальний світ і вміє передавати духові переживання з класичною ясністю.

м. р.

Літературна хроніка.

СУЧАСНА НІМЕЦЬКА ЛІТЕРАТУРА.

У французькому місячнику „Ле Моа" (Місяць) находимо цікаву інформаційну статтю Альфреда Оберлянна про „Теперішній стан німецької літератури". Автор надає слову „німецький" ширше значіння, беручи на увагу теж німецьких письменників у Швайцарії, Австрії та Чехословаччині, де живуть німці у більшій масі. Автор виходить від того факту, що досі представниками німецької літератури в очах чужинців є здебільша письменники-емігранти: як Томас і Гайнріх Манн, Я. Вассерман, Арнольд Цвайг, Фойхтвангер, Людвіг, Ремарк. Ріжні їх творчости міжнародні, тимто їх твори легше поширилися на чужині. Нова німецька література „третього Райху" вірвається європейських рис, а хоче головно обмежитися до потреб чисто національних. Переважає історична повість та біографічна, мовознання, новелі, нариси і дрібна лірика. Цікаве, що нема в них проблем ані спроб відтворити добу, коли тепер не має виразної тенденції і не є пр[illegible] пропагандою то автори стараються залишитися в рамцях прозової лірики. До таких належать загально признані, що вже зазнали офіціяльних почестей: Герман Штер, Рудольф Біндінг, Ернін Кольбенгаєр і Ганс Блюнк. Їх імена надибаєте і в щоденній офіціяльній пресі. Крім цього є загально поважані такі письменники як Герман Гессе, Ганс Каросса або Ем'ль Штраус, яких уряд не підтримує.

Сучасний німецький літературний рух можна поділити на чотири групи. Одна згуртована довкола відомого видавництва „Інзель", що продовжує давню класичну традицію; сюди теж належить мінхенський журнал „Корона". Другий гурт зосереджений у Цюріху довкола Томаса Манна при журналі „Міра і вартість". Третя група — культурницьких націоналістів, що хотять погодити сучасний режім із поворотом до землі. Вони мають видавництво Лянгена і Міллєра та місячник „Дас іннере Райх". Є ще група прихильників гітлеризму при видавництві „Дер Відерштанд" (головні письменники брати Інгер), що підготовляють ся духово до нової світової війни, після якої мусить прийти загибель европейської культури. Тільки католики при видавництві Гегнера в Лайпціґу і журналі „Гохланд" ведуть виразну опозицію проти гітлерівського режиму. Висновки автора статті — песимістичні. Сучасна нім. література не має великих творчих індивідуальностей, тільки острівці, що ще борються перед пов'ялю.

ВЕЛЬС ПРО МАЙБУТНІСТЬ КУЛЬТУРИ.

Г. Г. Вельс зібрав у нові книжці цілу низку своїх статтей, відчуттів і роздумувань за останні роки п. з. „Мозок світу" на тему майбутности европейської культури. Він мріє про спокійний і нормальний розвиток світу, який мають забезпечити міжи вчених. Його аналіза доказує, що коли світ піде так далі, мусять затратити всі цивілізаційні здобутки і завернути до первісної стадії дикого животіння. Вчені повинні підготовити нове покоління так, щоб воно знало, з якого боку загрожує людству небезпека. „Всесвітня енциклопедія", що зібрала необхідні факти та ідеї, могла би виконати теж завдання. Передумова такого успіху: щоб про всі знання, які вимагають спання говорили спеціялісти, а не дилетанти. Вельс не має великого довіря до інтелігенції та освіти сучасних диктаторів і деяких державних проводирів. Уся критична сторінка його книжки переконує і розбудовує багато думок. Усе питання в тому, чи вчені та фільософи можуть найти доступ до тих, які воліють реформувати світ по своєму, без наукової підготови, самовпевнені, що все буде найкраще, коли всі будуть їх слухати.

ЗАМОРОЖЕНА ЛЮДИНА.

Віденський природознавець Рудольф Пірінгер видав цікаву фантастичну повість „Друге життя Ґанса Трапа" основану на теорії що тіло замороження не псується і оживлене знову живе. Зміст цієї повісти такий: молодий інжинір Ганс Трап має пістряка (рака) з 1937 р. Його стан безнадійний, бо медицина не вміє лічити пістряка. Він жертвує своє тіло одній клініці, що робить експерименти із замороженими живими тваринами. Так він буде першою людиною, на якій зроблять спробу — заморозити й штучно і розбудити й 50 років пізніше. Трап пропадається в 1987 р. на кліні і глянувши на дату на коробці сірників гадає, що це помилка. Він має враження, що спав кілька годин. За 50 років його пістрик загоївся і його легко усунути без операції; він має 88 років, але почуває себе як колись, бо у леді організм не псується. Його наречена в 1987 р. померла, але її внучка, що виконує ролю сестри-жалібниці зовсім подібна до бабки. Трап має щодня нову несподіванку, коли бачить у світі зовсім нові винаходи: Найбільшою сензаційною новиною 1987 р. є те, що на світі панує непорушний, ідеальний мир. Немов то як бути віденським професором!

НОВИЙ УСПІХ МАДЯРСЬКОЇ ПОВІСТИ.

Мало з нас знає мадярську мову, тимто все цінне з мадярської літератури доходить до нас тільки у перекладах. Мадяри мають в'їдливих письменників, яких твори появляються негайно поза межами краю. Саме минулого місяця видали англійські переклад останньої повісти Ляйоша Цілаґи, автора відомої пісні „Вогненний птах" і першорядної повісти „Два полонені", перекладеної на ріжні мови. Останній його повість „Кріси дивляться взад" задає собі слова найбільшого признання англійської критики. Читаємо там, що автор зумів зайняти на рівень міжнародньої літератури і поставити проблеми загальнолюдські. Героєм повісти є Бальдер — фабрикант зброї, мільонер, що зовсім випадково доходить до величезних багатств в Европі. Він має добре серце і помагає третьорядній оперовій співачці, якої чоловік осліп на війні; співачка вважати великою ревлею добивається формально успіхів. Ріжні перипетії втягають Бальдера та його знайомих у шораз то нові конфлікти. Вони нагадують хвилинами мінові історії, але на тлі життя мільонера не відбігають від імовірности та дійсности. Є багато іронії у фінті, як фабрикант зброї гине від знаряддя, яке сам виробляє. Провідна думка про людську доброту, що йде у парі з інтелігенцією та життям авантурист'в схоплена дуже оригінально.

Сторінка без політики.

Магія, що помагає і вбиває.

ТАЄМНИЧА СИЛА ЙОГІВ.

Найбільшою сенсацією індійських кол є магічне вилікування-відмолодження відомого індійського поета, Пандіта Малявія.

Про цю справу ми вже писали перед кількома днями. Сьогодні займемося тою справою ще раз докладніше, щоб обговорити ще несамовиту й таємничу силу індійських йогів в іншому випадку.

Пандит Малявія має тепер саме 77 літ. У національному відродженні Індій грає він значну ролю. Недавно рішив він звернутися до одного славного індійського йога за поміччю, щоб відмолодити себе на душі й на тілі. Вісті, які прийшли з Індій, повідомляють, що чудесне лікування не лише вдалося, але увінчалося просто неймовірним успіхом. Старий політик не тільки видоровів, але відзискав ще силу, гнучкість і вигляд мужчини в найкращому середньому віці. Його зморщини щезли, лице вигладилося; постава випростувалася, сиве волосся набрало знову давнього чорного кольору.

Як ми вже писали, лікування відбув Малявія — на приказ йога — в хатині над берегом ріки Гангу, куди не доходив навіть найменший промінчик денного світла. Одинокою поживою було молоко та вивари з ріжних зел, що йому їх приготовлював старий йог.

Оттак виглядало чудесне лікування, яке дало ревеляційні висліди.

Віщування лями.

Таємничу силу йогів, яка має такий дивний та несамовитий вплив на життя людини, ілюструє ще й інша подія, про яку оповідає відомий англійський психіятр д-р Александер Каннон, який довгі роки займався проблемою йогів. Його спомини викликали величезне зацікавлення. Він сам мав змогу студіювати чародійну діяльність йогів в Індіях та в Тибеті. У своїм творі „Невидні сили" оповідає він про те, як телепатично-сугестивною силою спричинив один йог смерть визначного високого англійського судді.

Підчас свого побуту в Тибеті був д-р Каннон гостем головного лями. Підчас розмови давнім йому гостинний господар таке:

„Перед семи роками приїхав до нашого краю високий англійський урядовець. Не хочу подавати його прізвища, бо він у нас також виступав під фальшивим прізвищем. Англієць почав суперечку з одним із наших людей та не знав, що його суперник був одним із високопоставлених духовників нашого краю. Йог прокляв тоді англійця, кажучи, що його ворог помре рівно сім літ пізніше від старої зброї. Його смерть не буде ніяким випадком. Невидна рука йога керуватиме зброєю."

Рівно сім літ пізніше помер у Льондоні відомий льондонський суддя Мек Карді. Ворожба лями могла на думку д-ра Каннона тільки того судді дотичити. Мек Карді був справді перед семи роками під чужим прізвищем у Тибеті. Коли він одного дня чистив якусь старовинну стрільбу, вона раптом вистрілила і куля перейшла судді крізь око до мозку

Передсмертні привиди.

Ця подія стає ще цікавіша й сенсаційніша, коли до неї додати ще інші подробиці, що їх оповів д-р Каннон. Він жив у дружніх відносинах із суддею, що згинув трагічною смертю. Чотирнадцять днів перед трагічною подією почали нещасному судді являтися якісь жахливі привиди, які повторювалися кожної ночі точно в 2. годині. Мек Карді бачив у стелі своєї спальні двоє очей, які непорушно дивилися на нього і пронизували його своїм немилосердним поглядом. Магічна сила, що йшла від тих очей, була така жахлива, що Мек Карді ще довгі години після того як зява щезала, не міг ворухнутися на ліжку. Його тіло було наскрізь обезсилене. Коли суддя не міг себе ніяким чином звільнити від несамовитих привидів, рішив він укінці звіритися своєму приятелеві д-рові Каннонові. Одначе Каннон не прикладав великої ваги до тих привидів свого приятеля. Він думав, що Мек Карді перепрацювався і занедужав на нервове виснаження.

Щойно після трагічної смерти судді і щойно коли телеграма головного лями утвердила Каннона у здогадах, зрозумів він цілу таємничу справу. На думку цього визначного психіятра, нема сумніву, що нещасний суддя бачив в останні ночі свого життя пронизливі очі йога, який вірний своїй мстивій присязі, убив сею жертву з віддалі багатьох тисяч миль.

—o—

Пресовий „практичний порадник".

Американський „Журнал пригод" завів окрему частину для ріжних справ і порад. Згодом та окрема частина стала головною та найцікавішою прикметою журналу. За минулий рік той журнал дав відповідь на 4.000 справ здебільша таких, на які мало хто міг би дати вдовольну відповідь.

Якийсь урядовець писав до редакції журналу, що він рішив провести останні свого життя на островах Галяпагос і їсти тільки овочі. Редакція відповіла йому, що острови Галяпаго не мають ніякої рослинности і що йому краще булоб поїхати на гору Кіркаві, в Панамі, де він матиме овочів досхочу.

Інший читач хотів вибратися в подорож довкола світу на мотоциклі і хотів дістати інформації щодо доріг, якими він повинен їхати. Один із співробітників журналу, експерт китайських справ, подав йому всі потрібні інформації про китайські дороги, інший, який перебуває в Індіях, подав усі потрібні інформації про Індії і т. д.

Запити читачів журналу, скермовує редакція до своїх 100 знавців, розкинених по цілому світі. Ці знавці — це директори музеїв, ловці, капітани далекоморської плавби, вояки й туристи. Всі вони погодилися співпрацювати з редакцією.

Французька артилєрія 300 літ тому.

Тепер французькому міністерству національної оборони підчинені всі роди зброї — на суші, морі і в повітрі. До цієї пори найбільшою самостійністю користувалося французьке летунство, яке творило майже незалежну частину французької армії. Та ця незалежність була дитячою іграшкою в порівнанні з тим, що було ще в XVII. ст., коли всі роди зброї зокрема артилєрія, були наскрізь самостійні. „Матен" подає з нагоди зєднення всіх французьких збройних сил цікавий опис вперед 300 літ.

Великий майстер артилєрії.

Довгі роки французька артилєрія була при ватнім торговельним і промисловим підприємством, яке само кермувало своїм персоналом та дбало про вчесь потрібний матеріял. Артилєрія не входила у склад армії. У її проводі стояв великий майстер артилєрії. Старшинські ранги й уряди можна було порівняти із функціями судових урядовців та податкових екзекуторів і вони були дідичні, значить переходили на наслідників, або можна їх було купити, чи видержавити. Під владою великого майстра були лейтнанти, провінціональні комісарі, саперські старшини, гарматі, сотники батерій, вершники при гарматах вояки та одночасно робітники.

300 золотих франків за гармату.

Підчас облоги якогось міста чи твердині король звертався до великого майстра артилєрії і робив з ним умову, так як нпр. тепер уряд звертається до ріжних підприємств. Звичайно умовлялися щодо платні за одно місто. За одну гармату 24 або 18 мм. платив король 100 екю (300 золотих франків). За гармати до твердинь платив король 400 золотих франків.

Розділ приходів.

Коли ближче до ворога уставляли гармати і коли небезпека була більша, тоді тарифа була теж вища. Крім того король платив по 20 фр. на добу за кожну гармату і 16 фр. за кожний мозджір. Гарматі вдоволювалися платнею по 20 су денно. Вояки, що пильнували вночі гармат, діставали теж по 20 су. Старшини ділили між себе ввесь чистий дохід, який залишався їм після закінчення воєнних операцій. Щож торкається великого майстра артилєрії, то його приходи були доволі великі. Коли якесь місто чи твердиня піддавалася внаслідок участи артилєрії, то великий майстер артилєрії мав право забрати всі вироби з міди й заліза, починаючи від церковних дзвонів, кінчаючи на домашніх предметах мешканців. Великий майстер мав право такі предмети продати, але здебільша він брав від міських управ, установ та приватних людей гарне відступне.

Щойно в 1760. р. перевели у Франції „націоналізацію" артилєрії.

Добрі були старі, давні часи!

—o—

Суддя, що мав гумор.

Один суддя із Йоганесбургу на прізвище Рудіч, відомий був у своїм місті зі свого доброго гумору. Недавно перевів він розправу, якої присуд мав у собі не лиш зміст але й гумор.

Змістом тієї розправи була скарга одного полісмена проти молодої жінки на прізвище Маргарета Гренберг. Причина тієї скарги була проста: Маргарета Гренберг, власниця авта їхала своїм автом по дуже людній вулиці Йоганесбургу. На одному прехресті, на якому вона мусіла затримати свій віз, підійшов до неї поліцист і попросив її ввічливими словами, не вживати так часто сирени, бо це зовсім зайве. На те шоферка відповіла йому такими словами:

— Про мене, можете йти навіть до пекла.

Поліцист добачив у тому образу і зголосив жалобу до суду. Маргарета Гренберг боронила себе тим, що вона була в той час дуже схвильована.

Суддя Рудіч звільнив підсудну і проголосив при тому такі мотиви свого присуду:

„Перше: теоретично воно зовсім неможливе, щоб хтонебудь міг літи до пекла; друге: Маргарета Гренберг виразно підкреслила, що поліцист може „про мене" йти до пекла. Вона лишила поліцистові вільну волю виконати її пропозицію, або ні. В таких умовинах обвинувачення не має ніяких підстав.

—o—

Голодний.. голодомор.

З Больонії повідомляють, що там відбувся сенсаційний процес, якого головним героєм був бразилійський професійний голодомор Джентіль Кадрамель.

Він заявив, що побє дотеперішні рекорди професійних голодоморів і рішив у Больонії перевести відповідний експеримент. Так як і всі інші товариші по професії, дав він себе замкнути у шкляній кімнаті. Попри клітку проходили глядачі подивляти людину, що зможе найдовше видержати без їдження.

Чотирнадцять днів тривала вже „голодівка", коли раптом пятнадцятого дня приловили секретаря годомора, як він вночі перепачковував своєму хлібодавцеві бішкопти. Кадрамеля арештували під закидом обманства і відставили негайно до суду. Судця засудив його на 2 роки і 3 місяці вязниці. Його секретаря, який помагав голодоморові підчас обману-голодівки, засудили на 18 місяців вязниці.

—

ВЕСЕЛЕ.

ЧЕСНІСТЬ — НАЙКРАЩИЙ ІНТЕРЕС.

— Таки ще найкраще чесним бути!

— О, для тебе це новина? Що такого трапилося?

— Пригадуєш собі собаку, що я її вкрав?

— Так.

— Бачиш, цілих два дні я мучився, щоб її зродати і ніхто мені не давав за неї більше як 5 зол. Як чесна людина відвів я собаку до тої старої пані, яка була власницею собаки і дістав від неї 20 зол. нагороди...

ДУРНІ МАЮТЬ ЩАСТЯ.

Він: „Я мусів бути безнадійно дурний, що я з тобою повінчався".

Вона: „Я теж так думаю. Але дурні мають все найбільше щастя!"

ПРИТОМНІСТЬ ДУМКИ.

Адольф Менцель відомий маляр проходжувався раз вечором у парку. Раптом ізза дерева вискочив якийсь драбуга й зажадав грошей та годинника. На те Менцель відповів спокійно:

— Вибачте, але тих річей не можу дати, бо я сам є вуличним грабіжником.

На відповідь так збентежила грабіжника, що він дозволив Менцелеві спокійно відійти.

Німецькі війська ввійшли до Австрії.

Чи Австрія стане Сербією?

Рівно місяць після „німецького миру" у Берхтесгадені світ заалармований небезпекою — „німецької війни". Розуміється: у даному випадку не воювалиб дві частини одної нації, ніхто не думає теж про небезпеку громадянської війни в малій Австрії, бо внутрішніми переворотами мало хто сьогодні у світі перейматься. Одна думка хвилює сьогодні всіх мешканців ґльобу: чи Австрія у 1938 році не стане Сербією з 1914 року, себто, чи не стане тільки притокою для зудару суперечних великодержавницьких цілей?!

Очевидно, нема ідеальних історичних аналогій. У випадку зі Сербією річ ішла про закулісову участь сербського ґенерального штабу в убивстві Франца Фердинанда (хоч не тільки в ультиматі Австро-Угорщини, але й на процесі Прінціпа не було ще згадки про справжнього автора того вбивства, полк. Драґутіна Димітревіча-Апіса); у випадку з Австрією є натиск одноплемінної держави, якої внутрішня ідеольогія зеднала собі і далі зеднює щораз більше звеличників поміж усіми німцями, без огляду на державні кордони. В обох випадках маємо той самий формальний момент: устрявання третьої держави до внутрішніх справ сусіда, який має сильних протекторів. В обох випадках маємо теж ту схожість, що морально серби почували себе в праві заступатися за своїх земляків, які опинилися в австро-угорській займанщині, морально теж гітлерівські німці почувають себе в праві підтримувати своїх земляків-однодумців. Фактично — у першому випадку Росія і Франція таксамо противилася німецькому „Дранґові нах Остен" (Берлін—Багдад крізь Балкан), як сьогодні Франція й Англія боронять самостійности Австрії — з того самого остраху перед експанзією Німеччини! І тепер Італія, як у 1914-ому році, коли належала до потрійного союзу, займала до останньої хвилини неясну позицію, яку уряд Австрії міг інтерпретувати на свою користь. І таксамо, як тепер, мало хто вірив, що атентат у Сараєво та ультимат до Сербії доведе до світової пожежі. Чи і тепер оптимісти зазнають страшного удару, і з одного сірника запалиться ввесь світ?!

Щойно за деякий час вийдуть наверх справи, які сьогодні є ще таємницею: які були куліси наради у Берхтесґадені, які були куліси неясної гри Шушніґа, хто був автором нещасливого помислу з плебісцитом, який мав відбутися точно в три дні після першого його заповідження, без відома і згоди міністра внутрішніх справ, — хто видав ще більш нещасливий мобілізаційний приказ, який мав уже цілком провокаційний характер супроти Німеччини, — що і в якій мірі було підготоване за кулісами з Німеччиною, — все це сьогодні ще широкій публіці невідоме та було мабуть для ходу подій рішальне.

Сьогодні ввесь світ хвилюється. Робити якінебудь гороскопи — значилоб бавитися у ворожбитство. Світ однаково не хоче війни, як і зброїться до війни. Вмарш німецьких військ до Австрії вибраний у можливо найзручнішому моменті: після відходу Ідена в Англії, серед кризи кабінету у Франції, при найбільшому заангажуванні Італії у справах Середземного Моря, Еспанії та західної Африки, серед скандального процесу у Москві та при повному упадку міжнароднього авторитету Совітів, при глибоких ріжницях, що зарисувалися внутрі Малої Антанти, нездібної до рішучої спільної акції. Як закінчиться нинішня стадія „аншлюсу" — покажуть уже недалекі дні.

Ми, українці, вважаємо найліпшим правом німецького народу обединатися в одному державному організмі і признаємо правду тим німцям, які зрадниками називають своїх земляків, що з мотивів партійних чи віроісповідних стоять на сепаратистичному ґрунті. Ік.

Якщо ми не занедбаємо нашого обовязку й вишлемо Рідній Школі з нагоди Різдва БІЛЬШИЙ ДАР НА КОЛЯДУ, то й вона зможе сповнити свій обовязок супроти української молоді: виховає її на добрих громадян.

Ультімат Ґітлєра і димісія Шушніґа.

Вчора вечором німецький уряд зажадав від австрійського, щоби голосування в неділю було тайне. Шушніґ це приняв, подібно як і домагання, щоби пересунути дату плебісциту. Не зважаючи на це,

Німеччина поставила ультимативне домагання, щоби Шушніґ уступив і щоб австрійський уряд зреконструювався згідно з побажаннями Берліна. Якщоб Австрія не приняла ультимату, Німеччина застерегла собі вільну руку.

Президент Австрії Мікляс не приняв ультимату, але наказав австрійській армії не боронитися, якщоб німецька армія перейшла кордон. На раді міністрів

канцлер Шушніґ рішив уступити, щоби не допустити до проливу крови, і повідомив про це населення через радіо, підкреслюючи, що уступає під збройним натиском Німеччини.

Опісля виголосив промову мін. Сейс Інкварт, взиваючи населення до спокою. Опісля віденське радіо почало грати „Горст-Вессель ід".

Ґен. Шліявскі став начальним вождом австрійської армії.

ХТО ПОВАЛИВ АВСТРІЙСЬКИЙ УРЯД?

Німецьке інформаційне бюро простує заяву Шушніґа, що це німецький уряд поставив австрійському урядові ультимат. Тимчасом цей ультимат поставили австрійські чинники й австрійські міністри.

ТИМЧАСОВИЙ НАЦІОНАЛ - СОЦІЯЛІСТИЧНИЙ УРЯД АВСТРІЇ.

По півночі проголошено склад тимчасового австрійського уряду: — Зайс Інкварт: канцлер, внутр. справи, нац. оборона; Ґляйзе-Горштенав: віцеканцлер; В. Вольф: закорд. справи; Ґібєр (швагер Ґерінга): справедливість; Менґін: освіта; Юрі: суспільна опіка; Нойманр: скарб; Райталер: рільництво і ліси; Фішбек: торговля й комунікації; Кальтенбрунер і Скібль: безпека; Клявснер: пропаганда.

УКРАЇНСЬКА ЩАДНИЦЯ В ПЕРЕМИШЛІ
ЄДИНА
Українська Каса Ощадности
з правом пупілярности веде банкові чинности. Чекове конто ч. 144.755. Тел. 1207.
З днем 15 березня 1938 переносить свої бюра до власної каменици РИНОК ч. 5. І. п.

Новий австрійський уряд взиває німецьке військо.

Німецьке інформаційне бюро оголосило в год. 22.16 текст письма Зайс-Інкварта до Ґітлера:

„Австрійський тимчасовий уряд, що по димісії Шушніґа змагає до привернення ладу в Австрії, просить, щоб німецький уряд негайно дав йому поміч і підтримку, не допускаючи до проливу крови. Тому австрійський уряд просить можливо скоро вислати військо." Підписаний Зайс-Інкварт.

НІМЕЦЬКІ ВІЙСЬКА ВВІЙШЛИ ДО АВСТРІЇ.

Як подає німецьке інформаційне бюро, нині (субота) в год. 5.30 німецькі війська на заклик канцлера Зайс-Інкварта перейшли німецько-австрійський кордон у Шердінгу під Пасавою.

Тимчасом з інших джерел прийшла вістка, що

німецькі війська перейшли кордон ще вчора коло 22. години в 3-ох місцях: під Бренав, Куфштайном і Рорбахом та заняли недалекі міста, м. ін. Лінц і Зальцбург.

З німецьких урядових кол запевнювали представника ПАТ-а, що це були виключно внутрішні пересунення німецьких військ з метою: запевнити лад у прикордонній смузі.

ПРОВІД НІМЕЦЬКОЇ ПОЛІТИЧНОЇ ПОЛІЦІЇ У ВІДНІ.

Німецьке інформаційне бюро подає з Відня: Нині (субота) в 5. годині рано прилетів з Мінхену до Відня шеф „пробоєвих відділів" та німецької тайної політичної поліції, Гімлер з поліційними шефами: Гайдріхсом і ґен. Деліґе, членами проводу „пробоєвих відділів" Йостом і Міллєром та поліційним полковником Майснером.

Німеччина не думає анектувати Австрії

ТВЕРДИТЬ БЕРЛІНСЬКА ПРЕСА.

Коментуючи австрійські події, „Берлінер Берзен Цайтунґ" пише, що Німеччина не думає анектувати Австрії, лиш дати їй змогу будувати майбутнє без посторонніх впливів.

Те саме твердить і „Дойче Альґемайне Цайтунґ", яка висловлює надію, що уряд Зайс-Інкварта дасть населенню Австрії змогу свобідно вирішити своє майбутнє.

„Фелькішер Беобахтер" і „Берлінер Льокаль-Анцайґер" критикують Шушніґа, називаючи його „нельояльним партнером" після умови у Берхтесґадені.

ВДОВА ПО ДОЛЬФУСІ ВИЇХАЛА З АВСТРІЇ.

Як подають з певних джерел, вдова по канцлері Дольфусі виїхала з обоїма дітьми з Австрії в невідомому напрямі. У Празі говорять, що Шушніґ, Цернатто і Штокінґер утікли до Братислави.

Жиди масово втікають за кордон, випродуючи наборзі за безцін нерухомости.

Англія остерігає Німеччину.

Німецького міністра закорд. справ Рібентропа приняв на прощальній авдієнції британський король, опісля — прем. Чемберлен на сніданку.

Після сніданку відбулася між обома державними мужами півгодинна конференція, в якій узяв участь також льорд Галіфакс і сер Кедоґен.

Чемберлен висловив застереження щодо становища Німеччини до Австрії та звернув увагу, що це може потягнути собою поважні консекренції.

Нині рано Рібентроп відлетів до Берліна.

Між Льондоном і Парижем ідуть безперервні телефонічні розмови у справі узгіднення становища супроти подій в Австрії.

ІТАЛІЯ НЕ СПРОТИВИТЬСЯ „АНШЛЮСОВІ".

Як довідується Авас, французький шарже д'аффер запитав італійський уряд,

чи він був би готов співділати з французьким у користь Австрії. Розмова з італійськими міродатними чинниками виявила, що це неможливе.

Представник італійського міністерства закорд. справ сказав про події в Австрії таке:

„Дійшло там до незвичайно важних подій, супроти яких італійський уряд має обовязок зберегти дипльоматичну дискрецію та мовчанку.

У звіті зі засідання великої фашистівської ради нема згадки про Австрію.

ІТАЛІЯ ВВАЖАЄ ЦЕ ВНУТРІШНЬОЮ СПРАВОЮ АВСТРІЇ.

Обговорюючи події в Австрії, італійський часопис „Мессаджеро" станув на становищі, що це внутрішня справа Австрії, в якій раніше чи пізніше мусіли прийти до влади національні соціялісти. Знаючи це Італія уважала за відповідне не мішатися до цієї внутрішньої справи Австрії та не перешкоджувати неминучому розвиткові подій, які будуть виходом з критичного та неясного положення.

МОБІЛІЗАЦІЯ В ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ.

У звязку з приходом до влади в Австрії націонал - соціялістів, розійшлись поголоски, що чехословацький уряд проголосив мобілізацію. З міродатних кол це заперечують.

МАДЯРЩИНА СКРІПИЛА КОНТРОЛЮ АВСТРІЙСЬКОГО КОРДОНУ.

На засіданні мадярської ради міністрів, що покінчилося в годині 1-ій вночі міністр внутр. справ Шель заявив, що з огляду на події в Австрії він наказав скріпити контролю кордону.

ВІДЕНСЬКІ БАНКИ ЗАМКНУЛИ СЕЙФИ.

Віденські банки замкнули сейфи, маючи на меті не дати змоги жидам вибрати зі скриток того, що вони в них зберегли. Банкові кола рахуються з можливістю виїзду великої кількости жидів з Австрії. Не виключене, що в найближчому часі появиться розпорядок про пашпортові обмеження.

Останні події в Австрії викликали серед австрійських жидів тривогу. Багато жидівських крамниць у Відні замкнених.

ГЕРІНҐ КАНЦЛЄРОМ НІМЕЧЧИНИ?

Німецьке інформаційне бюро повідомило урядово, що канцлер Гітлер на час своєї неприсутности в Берліні доручив маршалові Герінгові заступати його. Такий факт був передбачений на час відвідин канцлера Гітлера в Римі. Австрійські події його приспішили.

У звязку з цим появилися чутки, що з уваги на нове внутрішньо-політичне положення Гітлер займе становище провідника цілого німецького народу, при чому канцлерську владу в Німеччині перебере маршал Герінґ.

ПРОТЕСТ ФРАНЦІЇ ТА АНҐЛІЇ.

Французьке міністерство закордонних справ подало до відома, що французький амбасадор у Берліні зложив у пятницю вечором в німецькому уряді закордонних справ протест проти примусових засобів Німеччини супроти Австрії, яких не можна погодити з незалежністю цієї держави.

„Форін Офіс" повідомляє, що ніччю з пятниці на суботу англійський амбасадор у Берліні зложив енергійний протест проти засобів, яких Німеччина ужила у відношенні до Австрії.

ГІТЛЄР ВІДЛЕТІВ ДО ВІДНЯ.

В суботу рано канцлер Гітлер відлетів літаком з Берліна. Після десятої години причалив він на летунському майдані Обервізенфельд у Мінхені, звідки коло 12-ої години вполудне виїхав самоходом.

ПРОКЛЯМАЦІЯ ГІТЛЄРА.

В суботу в 12-ій годині вполудне міністр пропаганди Гебельс відчитав перед мікрофоном проклямацію канцлера Гітлера, яку передавали всі німецькі радіостації. У цій проклямації канцлер каже про свою турботу за ту частину німецького народу, що мусіла жити в ладі, який не мав морального права істнувати. Система влади в Австрії могла довести колинебудь до грізного випадку, причому Німеччина не могла байдуже глядіти на долю більше як шести мільонів австрійських німців. Усі його заходи, щоб наладнати відносини та поправити положення в Австрії не довели до нічого. Політика Шушніґа не давала людности Австрії змоги свобідно виявити свою волю. Сам німецький нарід в Австрії виступив проти цієї політики. У звязку з цим Німеччина запевнює Австрії свою допомогу і не допустить, щоби людність Австрії не вибрала собі такого державного ладу, якого хоче. Сьогодні німецькі війська входять до Австрії як до братнього народу.

Свою проклямацію кінчить канцлер Гітлер висловом радости, що матиме змогу знову приїхати до країни, яка є його тіснішою батьківщиною.

В обороні Церкви та її Голови.

ПРОТЕСТ ГРОМАДЯН ЗОЛОЧЕВА.

22 установи Золочева (повітові, місцеві і кілька ближчих підміських громад) підписали збірну адресу з висловами найглибшої пошани та відданости, яку переслали на руки Митрополита. Одночасно ці самі установи запротестували проти нечуваної наґінки у варшавському соймі на гр.-кат. Церкву і її Голову.

ЗАЯВА Т-ВА „ЄДНІСТЬ" У БРНІ.

Українське Товариство „Самопомич Єдність" у Брні ЧСР, на знак протесту проти нечуваного в культурному світі нападу польського посла Войцеховського на Митрополита Андрея висловлює цим Екси. Митрополитові Гнидрею пошану та відданість.

—o—

З українського життя в Луцьку.

ПАМЯТІ МОДЕСТА ЛЕВИЦЬКОГО.

Людська память коротка. Величний порохон Модеста Левицького, письменника, прихильника музики (зокрема бандури), лікаря й педагога, 16-го травня 1932 р. заповідав, що память небіжчика буде тут завжди жива й що думка українського громадянства раз-у-раз буде до нього вертатися. Проте сталося інакше. Старше українське громадянство все „не мало часу" на такі згадки про небіжчика.

З тим більшою приємністю відмічуємо академію в честь М. Левицького, що її улаштували дня 20-го лютого ц. р. учні 4-ої кляси луцької української гімназії, кляси, якої виховником був небіжчик. Виконавцями цілої програми були учні, за винятком одної точки — продукцій на бандурі.

З увагою вислухало українське громадянство Луцька, що виповнило салю, короткий, але змістовний і добре прочитаний реферат „У память Модеста Левицького" учня Ваплярука. Окремі згадки про небіжчика були навіть зворушливі. Миле враження зробили: деклямація учня Новака („На смерть друга" Старицького), дует Герасименка й Поліщука („Для всіх Ти мертва", музика Левицького) під акомпаніямент п. Ванджарукової, деклямація Герасименка („Орел" Самійленка), композиції небіжчика на бандуру, виконані п. Білогубовою, про читаний Бондаруківною твір М. Левицького „Шахтарева драма" та точки, виконані хором учнів під орудою п. Колесниченка. Зокрема треба відмітити успішний виступ у згаданому дуеті учня Герасименка.

Дисгармонію в це симпатичне свято внесло вступне слово сьогоднішнього виховника 4-ої кляси п. Вося (наступника М. Левицького!), звернене до українського громадянства в... неукраїнській мові, а до того ще й про речі, які безпосереднью не вязалися з памяттю М. Левицького.

Слід би побажати п. Восеві більше такту, а учням 4-ої кляси виховника з поважніших професорів-українців, що був би гідним наступником славного українського письменника й патріота.

„ВОЛИНСЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНИЙ БАНК".

Загальні збори кредитової кооперативи „Стир" у Луцьку що відбулися 6-го березня, змінили назву кооперативи на „Волинський Торговельний Банк", й у звязку з цим змінили й деякі інші параграфи статуту.

Зміну сьогоднішньої назви кооперативи на нову підсказало саме життя, дарма, що ця нова назва може видатися декому занадто голосною, як на малу кооперативу. „Стир" упродовж 5 років своєї праці йшов усе вперед і розвивався. Не піддався він ударам кризи, як це сталося з деякими іншими кредитовими інституціями на Волині, і цим подвоїв довіря громадянства до себе. Крім цього, шукаючи собі нових шляхів та нового опертя у сучасній дійсності, „Стир" прийшов до здорової, життевої думки: обслуговувати наше молоде купецтво, промисл і ремесло, залишаючи опіку над хліборобством іншим банкам.

Але це не означає послаблення звязку з хліборобськими масами. Навпаки, в минулому році, коли „Стир" станув на новій, досі на Волині незнаний шлях, зацікавлення до нього зросло не тільки серед інтелігенції і міщанства, але й серед селянства, про що свідчить збільшення числа членів за той рік на сто відсотків.

Можна це пояснити новим укладом життя — шуканням нових варстатів праці поза знаними досі, головним чином у ділянці торговлі. „Тіснота", витворена в селі, одних змушує еміґрувати, других кидати землю й хапатися за торговлю та ремесло. За торговлю беруться й ті інтелігентні міщанські та селянські сини (бувае, а середньою і навіть а вищою освітою), які іншої, відповіднішої для себе праці сьогодні знайти не можуть.

„Стир", що пішов назустріч цим молодим людям, викинутим за облавок життя їхніх батьків та дідів, позичками на розбудову нових варстатів праці, і фаховими порадами та моральною підтримкою, приєднав собі не тільки їх самих, але й їхніх батьків та ширше громадянство, що не забуває про долю молодого покоління. Це той ґрунт, на якому має далі працювати „Стир" уже як „Волинський Торговельний Банк". Бажане було б, щоб це зацікавлення громадянства новим банком зростало та щоб громадянство вступаючи в члени та льокуючи в ньому свої ощадности давало йому змогу усе ширше розгортати свою працю.

Мусимо тут згадати й про те, що „Стир" робить заходи, щоб здійснити думку про безпроцентові позички із спеціяльного фонду, що його самі члени запропонували створити з безпроцентових вкладів. Цього роду позички призначалиб у випадках, коли булаб особлива потреба підтримати когось з надійних молодих купців.

З подібною метою загальні збори збільшили розмір позичок до тисячі золотих.

Булоб дуже бажане, щоб новим „Волинським Торговельним Банком" зацікавилися найширші кола українського громадянства цілої Волині.

В. П.

З сенату.

„НЕМА УКРАЇНСЬКОГО ХЛІБОРОБА".

У вчорашньому числі подали ми коротке звідомлення з нарад сенату над буджетом міністерства хліборобства та земельних реформ. У дискусії над цим буджетом промовляв сен. Дзедушицький, що у частині своєї промови відповів на промову сен. Павликовського.

„Найважніше — говорив він — щоб хліборобства не затроювали політикою. Мені було дуже прикро, що п. сен. Павликовський, один з визначніших знавців хліборобства в Галичині, промовляв так, як амбасадор чужої держави або як міністр хліборобства в Україні, чого зрештою сердечно йому бажаю. Те, що ви говорили про екстермінаційну політику, йде хіба задалеко. Дивна річ, чим симпатичніший промовець, тим його промова більше ненормалізаційна. Якщо ви, панове, так будете поводитися ,то вирвете нам керму з рук і мусітимемо передати її таксамо польським максималістам. Нема „українського хліборобства".

Сен. Павликовський: А чому є українці у земельній реформі?

Сен. Дзедушицький: Мало українці купили? Так само ці хліборобські страйки, як тепер виявляється, це був чисто політичний страйк. Булоб добре, якби уряд і в цій справі ліквідував цю політичну сторінку.

„МІНІСТР СПРАВЕДЛИВОСТИ ПЕРЕОЧИВ НАКАЗ КОНСТИТУЦІЇ".

У пятницю пополудні сенат почав дебату над буджетом міністерства справедливости. У цій дискусії від УПР забирав слово сен. **Горбачевський**, який обговорив домагання української людности в ділянці виміру справедливости.

На початку своєї промови сен. Горбачевський торкнувся справи кари бичування у звязку з голосами, які у парляменті домагалися, щоб завести таку кару у Польщі. Цього домагання не можна підтримати, бо в половині минулого століття кару бичування скасували всюди, де тільки вона була. Якщо вона ще істнує формально в Англії, то більше як певно її не виконують, бо це образа людської гідности.

Після того сен. Горбачевський говорив про відносини у вязницях на терені західніх та центральних воєвідств. Духове життя українських вязнів далеке від ідеалу, що його ми хотіли би бачити у тюремництві. До вязнів не допускають українських часописів і книжок. І заборонили

†

Стефан Туна

емер. суддя окр. суду і адвокат у Станиславові
померв 12. березня ц. р. по тяжкій і довгій недузі у Львові, прийнявши св. Тайни.

Похорон відбудеться в понеділок 14. березня в год. 8. допол. з Вірменської кришти по Личаківський цвинтар.

Жінка, діти, брат і сестри.

навіть листування у цій мові. Промовець має на думці вязницю у Познані.

Проект нового закону про адвокатуру дуже розчарував палестру у Польщі. Бо він касує засаду самоуправи і деградує тих адвокатів, що вже сьогодні працюють, не признаючи їм прав, які вони до цього часу мали. Ще гірше виглядає справа з аплікантами. Постанова у цьому проекті, що практиканти, які не відбули судової практики, тратять набуті права, вводить до законодавства, нечувану дотепер у праві, засаду діяння взад.

У дальшій промові сен. Горбачевський торкнувся мовної справи в судівництві. Він ствердив, що на терені львівської апеляції появився обіжник, що суперечить законові з 1924-го року. П. міністр справедливости переочив наказ конституції, бо не видав досі ніякого розпорядку, що покладе би край легковаженню закона, якого допускаються ті, що саме покликані реалізувати закони в житті. В таких умовинах Українська Парляментарна Репрезентація не може мати довіря до особи міністра справедливости і тому відношення українців до буджету цього ресорту негативне.

ГІРКІ СЛОВА НА АДРЕСУ МІНІСТРА СПРАВЕДЛИВОСТИ.

Міністр справедливости Грабовський мусів вислухати на цьому засіданні сенату багато гірких слів. Дуже гостро заатакував його віцемаршал сенату Квасьневський за цілість його дворічньої діяльности на тлі відомої краківської справи Парилевичевої і на тлі процесу, що відбувався при закритих дверях, проти адвоката Шуманського. „П. міністр Грабовський — говорив сен. Квасьневський — є першим міністром справедливости у Польщі, що мусів ужити аж судової скарги з приводу закидів етичного й морального характеру, які йому поставили. Не входжу в суть цих закидів, бо справа ще в суді, але домагаюся, щоб найвищий представник справедливости виміряв собі справедливість такою самою міркою, як іншим громадянам.

Закінчуючи свою промову, сен. Квасьневський сказав: „Час урядування п. Грабовського основно причинився до дальшого послаблення авторитету судівництва і довіря громадянства до виміру справедливости. Інтерес держави, спертої на законности, вимагає, щоб п. Грабовський якнайшвидше зійшов зі становища, яке займає".

Сен. **Бечкович** теж не щадив гострих слів на адресу міністра і закінчив свою промову словами: „Обтяжую вас, пане міністре Грабовський, перед громадянством і перед гарною традицією польської магістратури так величньо відновленої разом з добутою незалежністю".

—o—

НОВИНКИ.

— **Філія Союзу Українок** у порозумінні з Українським Гігієнічним Товариством відкриває з днем 15. березня ц. р. **гігієнічний курс.** Показується пекуча потреба такого курсу. Курс триватиме 4 тижні, виклади відбуватимуться 4 рази в тиждень у вечірніх годинах. Оплата за науку на курсі 2 зол., вписове 50 сот. Зголошутися можна кожного дня від год. 8—15, в домівці С. У. Сикстуська 46. Видїл Філії пригадує, що ширші сходини членок відбудуться у **вівторок,** 15. ц. м. в год. 18-ій, з рефератом д-ра Е. Ю. Пеленського на тему: „Українська література в 1937 р." 582

— **Вистава пластових памяток.** Заходом Історично-Культурного Відділу Музею при Науковім Товаристві ім. Т. Шевченка у Львові уладжено Виставу пластових памяток. Відкриття виставки відбудеться в неділю, 13. березня ц. р. о год. 12. при вул. Потоцького 48, І. пов.

— **Комунікат Союзу Професійних Музик „СУПРОМ" у Львові.** Рада „СУПРОМ-у" подає до відома що привіти, присланні з нагоди ювилею Василя Барвінського, які наспіли вже при першому із циклю плянованих концертів, переховуються в секретаріяті „СУПРОМ-у. Ці привіти оголосимо підчас останнього (орхестрового) концерту разом зі всіми іншими що до того часу наспіють. Адреса „СУПРОМ-у": Львів, Шашкевича 5.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Далекий грім.

Живеш менше чи більше спокійно, тягнуться лінивo будні як вагони вантажного поїзду під гору, на дворі ні сонце ні дощ — а так собі, сіро, нудно і нараз — грім! Не конче близько, не конче сильно, але грохіт грому потрясає всім: починаєш жити менше чи більше нервозно, вантажний поїзд буднів дудонить згори, а на дворі раз зливний дощ, раз сонце зпоза хмар — залежно від того, як хто на небо дивиться. А як тоді і величини зміняються! Те що вчора було далеке і незначне — нині виростає до розмірів Шпрехера каменищі, а що вчора було хмародером — нині стає мале мов вугляна буда на театральній площі.

Чим той грім ближчий, тим ріжниці більші, але виступають вони маркантно навіть і тоді, коли той грім далеко — як звідси до Відня.

Саме апропо Відня...

Ненадійно в божебудепрокровительну столицю вдарив берлінський грім. Ті, що сиділи при радіоапаратах кажуть, що аж іскри пішли. Гітлерівці захопили владу в Австрії, канцлер Шушніґ збільшив число визначних еміґрантів, виїхавши до Чехії, а міністр Сейс став канцлером, збільшивши число підчинених Гітлера. Німецьке військо ввійшло в границі Австрії на запросини канцлера Сейса, щоби держати спокій і — очевидно не могло відмовити. Австрійське військо дістало наказ тільки приглядатися.

— Ах, як вони це спритно зробили! — захоплювався член одної нашої дуже демократичної партії, — знаменито! Що за помисл. Тільки німці щось такого потраплять!...

Отже це не є правда. Німці назагал народ нетворчий, зате вміють уліпшувати чужі винаходи. По перше ідея запросин чужої армії до свого краю не зродилася в Німеччині, а в Большевії. Трудящі маси України, Вірменії і Грузії запросили свого часу червону армію разом з чрезвичайкою до своїх країн, що може посвідчити Юрко Коцюбинський (коли загалом ще може свідчити!). По друге — наказ, щоби австрійська армія тільки приглядалася — теж не новий. Дістала свого часу такий наказ і українська армія, коли Денікін ішов на Київ. „Не стріляти, але й не пускати!" — стояло чорне на білім і... Денікін увійшов до Києва.

Зате німці уліпшили оба винаходи, що й видно і по формі запросин і по способі маршу в глибину Австрії. Напевно все списали, покатальогували і порозприділювали. Тяжкий, але небезпечно солідний народ!...

Берлінський грім потряс нашим буднем, але дуже незначно. Щонайвище збудив приспані в останніх часах ширші гео-політичні комбінації.

— Я вам кажу, Мусоліні зле вийде на тім. Тепер черга на південний Тироль...

— А Чехія? Судетські німці, думаєте, будуть мовчати!?

— А Мадярщина кинеться на Закарпаття...

— Інтервенція в Большевії як два а два чотири...

— Тоді Японія...

Одним словом велика політика...

Але є дещо з малої.

— Скажіть мені, панство, що буде з жидами в Австрії?! Адже це був для них правдивий азиль!

— Знов залізниці зароблять. Спеціяльно польські. Будуть вертатися назад.

— В такому разі Галичина дістане мінімум сто тисяч нових мешканців, що не тільки схочуть хліба, але й масла до нього.

Отак сплітається велике з малим, а все через грім серед тихого, мрячного дня.

Хто його знає, може за кілька днів знову вернемось до сірих буднів, а може ще більше віддалимось від них.

Не вгадає цього ні Гітлер, ні Чемберлен, ні інший Блюм, хіба... що передтим списали все докладно і прибили печатку.

Галактіон Чіпка.

Ковдри **Білля постелеве** **Подушки**

МИХАЙЛО ПРОЦЬ ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 14 (зупинка трамваєва)

поручає: білля жіноче і мужеське, рушники, кравати, панчохи, скарпетки, хустинки до носа.
Великий вибір. Ціни конкуренційні.

— **Панахида по Тарасові Шевченкові** відбудеться в неділю 13. ц. м. в год. 13 (1. вполудне) у православній церкві у Львові, вул. Францішканська.

— **Безплатні премії** дістають покупці дешевих книжок. Докладні інформації, катальоги, списи і т. д. висилає даром **Книгарня Шевченка, Львів, Ринок 10.**

— **Заборонили співати „Заповіт".** Читальня „Просвіти" в Трушевичах повіт Добромиль, внесла до староства подання на дозвіл улаштувати Шевченківський концерт дня 10. березня ц. р. В програму концерту входила між іншими точка „Заповіт". Староство в Добромилі дало, що правда, дозвіл на той концерт, одначе заборонило співати „Заповіт". Це, здається, перший випадок на наших землях, щоб заборонили співати „Заповіт" у часі Шевченківських роковин. Читальня в Трушевичах перша в Добромильщині розпочала Шевченківські роковини в цьому році і тому це перша заборона. Не виключене, що всім іншим читальням заборонять співати „Заповіт" пізніше.

— **Відділ Господарської Ради у Станиславові.** Президія Господарської Ради Східної Галичини на засіданні 10-го березня ц. р. ухвалила створити відділ Господарської Ради у Станиславові. Управу цього відділу доручили президентові Станиславова м-рові Котлярчукові.

— **Наглі суди у Польщі?** З уваги на те, що в останньому часі дуже поширився бандитизм на терені цілої Польщі, в міністерстві справедливости обмірковують справу оголошення наглих судів на терені цілої держави, аж доки положення під цим оглядом не поправиться.

— **Велике віче в обороні прав адвокатів у Львові** відбудеться в понеділок 14. ц. м. в год. 7.30 вечором у т. зв. жовтій салі торговельно-промислової палати при вул. Бульварна ч. 5. На вічу будуть промовляти адвокати: проф. д-р В. Старосольський, д-р Ст. Дренгевич і д-р З. Гельман та представник адвокатських аплікантів.

— **Вільні посади для лікарів.** Бюро праці при окружній лікарській палаті у Львові повідомляє, що між іншими є вільне місце лікаря рентгенольога в загальному шпиталю у Грубешові і начального самоуправного лікаря у Грубешові. 8 вільних місць у кремянецькому повіті, вільне місце в Потурині пов. Томашів, у Барановичах, у Дубляних, к. Самбора, Тісній пов. Лісько у Шклі пов. Яворів: домашнього лікаря суспільної обезпечальні у Бродах і Барановичах і вільне місце в Тисьменниці й Острові к. Барановича. Крім того є кільканацять вільних місць у середущій і західній Польщі. Ближчі інформації дає секретаріят бюра праці, вул. Конопніцької ч. 3. від год. 7—8. вечором.

— **Львівська хроніка.** Перед кількома тижнями 50-літній робітник В. Гайдель (Ломана 5) дістався підчас праці між колеса фабричної машини і від того часу терпів на сильні болі голови. Під впливом нервного розстрою намагався він учора повіситися, але його врятували і відвезли до лічниці. — При вул. Сакраментек 29 помер нагло 66-літній поштовий контрольор Іван Гойко. — При вул. Казимирівській зударився трамвай ч. 2. з вантажним автом. Авто і трамвай частинно ушкоджені. — Вчора арештували кишенькового злодія 39-літнього Михайла Левицького (Вічна Гранична 5).

— **Смерть у поїзді.** В поїзді, що їхав з Боринич до Львова, померла нагло підчас породу 37-літня жінка Ю. Сметанська з Гіторич, пов. Жидачів.

— **Злодії до Берези Картуської.** До табору в Березі Картуській адміністраційна влада вислала злодія Франца Крета з Пишковець, пов. Бучач, який дався добре в знаки населенню.

— **Не вільно жінки підписувати на векслі.** Перед окружним судом у Коломиї відбулася розправа проти купця Ісаака Крамера за те, що підписав на двох векслях свою жінку Фредеріку. Крамер не викупив тих векслів, а його жінка закинула неавтентичність свого підпису на векслі. Купець боронився тим, що жінка уповажнила його підписати вексель. Суд засудив купця Крамера на 8 місяців вязниці.

— **Ексмісія гр. Вельопольської.** Городський суд у Варшаві розглядав справу ексмісії гр. Вельопольської, арештованої перед кількома місяцями в Берліні під замітом шпигунства. Вельопольську хочуть ексмітувати з її мешкання

при вул. Алеї Шуха тому, що вона залягає від кількох місяців із чинним. Адвокат Вельопольської заявив, що нічого про цю справу не знає, бо підсудна сидить від кількох місяців у вязниці Моабіті. Справу Вельопольської мали розглядати в березні ц. р., але слідство ще не скінчилося. Муж мусить усі фонди призначити на оборону. Суд узяв під увагу незвичайні умовини і вирішив ексмісію, але відложив її виконання до 1. січня 1939. р.

— **Знищення від буревію у Гдині і Данцігу.** Буревій, що лютував над Балтійським Морем, поперериває електричні проводи в Данцігу і Гдині, понищив телеґрафічні стовпи, стодоли, шопи і частинно доми, з яких позривав дахи. Розбурхане море поробило великі вирви на побережжі у Данцігу.

— **Цінні археольогічні знахідки в Римі.** Підчас археольогічних розкопок коло вівтаря Августа знайшли середущу частину вівтаря і відкрили фриси, що прикрашують вівтар. Відкриття має велике значіння для історії мистецтва.

— **День позиченої книжки.** Тому, що в Англії є теж багато людей, які не люблять віддавати книжок, вирнула там недавно цікава думка уладжувати „день позиченої книжки". Цього дня кожний повинен переглянути свою бібліотеку і всі позичені книжки віддати власникам. „Добре — пише один англійський часопис — але що зробити з людьми, які вже забули, від кого позичили книжки."

— **Таємний замах на совітського достойника.** На шляху Київ—Москва на стації Конотопи дійшло до катастрофи поспішного поїзду, що повсім розбився. Причиною катастрофи було розкручення рейок. Згаданим поїздом їхав високий совітський достойник, якого прізвище тримають у тайні. Тому, що вже в Києві чекісти зберігали всі можливі заходи безпеки, — здогадуються, що поїздом їхав дійсно високий совітський достойник і большевики боялись атентату.

— **Різні вісти.** В Марсей якісь грабіжники ограбили на вуличі льондонського промисловця, який мав при собі 650.000 фр. у швайцарській валюті. — Число безробітних в Англії зменшилося на 17.000. — Князь і княжна Віндсору вибираються на Рівієру, на якій перебудуть два тижні. — Папа Пій XI. дав укінці дозвіл на подружжя альбанського короля Зогу з графинею Апоні. Вінчання відбудеться в Тірані 27. квітня. — У Вотерфорді покінчив самогубством найстарший американський карикатурист Мак Дуґоль, який мав 80 літ. — У Каїрі помер на удар серця премієр Тевфік-Несім-паша, б. єгипетський премієр.

— **Веснянок, угрів, акни,** всяких дефектів шкіри, позбудетеся, пані, в інституті „Космео", Миколая 7. 143 —7

— **Усунемо сліди віку.** Поворотження слідів віку повинно бути вжите передовім на рациональній основі. Тут не помагають нічні косметичні засоби, коли будемо легковажити справу постачання організмові потрібних йому складників. Перед кожною їжою вживаймо вфельних помаранч. В їх соку і мясині найдемо молодість і здоровля.

— **Пан дому** ...здесь до стола! може почав тарабанити пальцями по столі. Певне встиг лінею жотво і ар'єм нього саме інші приладження сніданя тривало дещо довго. Властиво, кава давно вже могла стояти на столі, подай не була готова міщанка панева ЕНРІЛЬЮ. Бо мова наше знелення й надається зараз таки до вжитку. Вистане заварити Енрілью у трьох хвилинах, вилиючи до кипячої води, а приладдяна в цей спосіб є готова смакує так знаменито, що навіть найбільше горкаві гумори перекладаються, запивши її на сніданок.

—o—

✝ Посмертні згадки.

Інж. **Юліян Фільварків,** ст. радник держ. залізниць, б. сотник У. Г. А. та довголітній член Українського Технічного Товариства, помер у Львові по короткій недузі дня 11. лютого ц. р. полишаючи по собі щирий жаль у всіх знайомих, товаришів і підчинених службовців, про що свідчили численні делеґації з вінками зі Стрия, Самбора та Перемишля, які віддали Покійному останню прислугу. В. Й. П.!

—o—

Нові книжки і журнали.

L' APICOLTORE MODERNO Rivista mensile Illustrata. Anno XXIX. N. 2. Febraio, 1938. Torino.

Останні вісти.

БЛЮМ ТВОРИТЬ УРЯД НАЦІОНАЛЬНОЇ ЄДНОСТИ.

На засіданні парляментарної соціялістичної групи Блюм заявів, що як тільки дістане пробату Соціялістичної Національної Ради, почне робити заходи, щоби створити кабінет Національної Єдности. З уваги на міжнародне положення він занехав думку про уряд Людового Фронту. Він хотів би довести до того, щоби в його новому уряді були без винятку представники всіх політичних відтінків.

Така заява Блюма була великою несподіванкою для парляменту. Багато послів підкреслює безінтересовність Блюма, який інтереси держави поставив вище партійних інтересів, але серед багатьох панує думка, що уряд Національної Єдности мав би більші виглядн, якби його творив політик, що не брав участи у політичному житті останніх місяців так, як Блюм.

Зі судової салі.

ДОНОС НА СВЯЩЕННИКА ДО КУРАТОРІЇ.

В суботу 12. ц. м. відбулася апеляційна розправа проти двох братів москвофілів з Гійча, пов. Рава Руська, а саме: Івана Івануса і Гриня Івануса, які зробили донос до шкільної куратерії на свого пароха о. Івана Тарасовича, що, мовляв, він бє діти підчас науки релігії та називає їх ще нецензурними словами. Наслідок цього

доносу був такий, що шкільний інспектор у Раві Руській заборонив о. І. Тарасовичеві вчити далі дітей релігії. Тому справа опинилася в городському суді в Раві Руській, куди покривджений о. І. Тарасович виїс акт обвинувачення проти обох згаданих москвофілів, які зробили донос головно тому, що наслідком понад 20-літньої інтенсивної праці о. І. Тарасовича в Гійчу москвофіли втратили всі впливи. Одначе суд уневинив обох обвинуваченних від кари і кари, спираючись на зізнаннях трьох шкільних дітей, а саме: Василя та Вол. Івануса (дітей обвинувачених) і Степана Маяка. За те суд помінув зізнання о. Ген. М. Дороцького та о. А. Твердохліба, які переслухували шкільні діти у звязку з доносом на о. І. Тарасовича, мовляв, вони байдужі для справи. По апеляційній розправі, судом Неменговський теж затвердив присуд суду в Раві Руській, — відкинувши доказ з нових свідків.

„КУРЧЕНЄ СЕН ПОЛЬСКОСЬЦІ".

В суботу 12. березня ц. р. відбулася перед апеляційним судом окружним у Львові карна розправа проти Михайла Бориса і Михайла Чорнописького з Магерова, за провину зі ст. 264 к. к. Цієї провини Чорнописький мав допуститися так, що продав парцелю в Магерові Анастазії Шеліга (польці), опісля другий раз продав її пізн. Борисові, внаслідок чого Анастазія Шеліга втратила грунт і стан посідання польскості, як зазначено в актах, „курчи сен". Суд по переведеній розправі уневинив обох підсудних від закиненої їм актом обвинувачення провини. Суд стояв на становищі що перший контракт зладжений між Шелігою і Чорнопиським був з огляду на недостачу форми нотарійального акту неважний, отже Чорнописький мав право продати цей грунт Борисові, а гроші, заплачені Шелізі звернути їй. Розправу вів судля Капецький, боронив м-р Б. Зацерковний

ЗА ПРИНАЛЕЖНІСТЬ ДО ОУН.

Перед судом присяглих у Львові відбулася розправа проти 19-літнього Богдана з Бартатова коло Бібрки, якого прокуратор притягнув до відповідальности за злочин державної зради зі ст. 97 §. кк. (приналежність до ОУН). На основі вердикту присяглих трибунал засудив його на півтора року вязниці з зачисленням арешту.

ПЕРЕД РОЗПРАВОЮ ЗА ОУН У БЕРЕЖАНАХ.

Перед лавою присяглих судів у Бережанах відбудеться 15. ц. м. розправа проти трьох українців, Рудольфа Панькова, Степана Гнипа та Степана Генега з присілка Ольхова біля Васючина, яких прокуратор обвинувачує за злочин зі ст. 97. § 1. кк. (приналежність до ОУН) і зі ст. 154 к. к. Акт обвинувачення закидає підсудним, що вони вивісили 23. грудня жовто-блакитні прапори з чорною крепою і наклеювали грамадки вишкувати роковини смерти бл. п. Біласа та Данилишина.

Відозви й комунікати.

УКРАЇНСЬКЕ ПАЛОМНИЦТВО НА ЕВХАРИСТІЙНИЙ КОНҐРЕС У БУДАПЕШТІ

Комунікат III.

У звязку з оголошеним паломництвом на Евхаристійний Конґрес до Будапешту подаємо до відома, що Світова Організація Подорожей Wagons Lits & Cook. Світова Організація Подорожей Wagons Lits & Cook. Світова Організація Подорожей Wagons Lits & Cook.

Жіночі торбинки

течки, портфелі, портмонетки, валізи, несесери, поручає і направляє по найдешевших цінах робітня римарсько-галантерійна Н. БАРЕР, Львів, Сикстуська ч. 2 побіч фірми Саламандра.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

СТРИЙ:
13. III. Орлеяк.
14. III. Під курателею.
15. III. Орфей у пеклі.
16. III. Лісова пісня.
17. III. Процес Мері Дейєр.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ЛУКІВ:
13. III. Гетьман Полуботок.

РОГАТИН:
14. III. Гетьман Полуботок.
15. III. Мазепа.

ЗОЛ. 9·50 СИҐНЕТ 14 карат. нового тільки у **У Б. ҐРІНБЕРҐА,** Сикстуська 4.

КІНА.

АПОЛЬО: „Буревій" амер. фільма.
АТЛЯНТИК: „Жінки над прірвою".
БАЛТИК: „Заборонене щастя".
ВАНДА: „Кров на морі", „Кохана родинонька".
ҐРАЖИНА: „Від в'ятірка до четверга" та „Містці глупоти" — Фліп і Флап
ЕВРОПА: „Я винувата".
КАСІНО: „Еспанський метелик" (Дж. Макдональд).
КОПЕРНИК: „Шулерів роман" із Сашею Ґітрі.
МАРУСЕНЬКА: „Я вбив" і кольорова гротеска
МЕТРО: „Пеппі".
МІРАЖ: „Танцюючий пірат".
МУЗА: „Панове з товариства".
ПАКС: „Ґальва".
ПАЛЯС: „Обожана" з Мартою Егерт.
РАЙ: „Місячна соната" (Падеревський).
РІЯЛЬТО „Не вір мужчині".
СВІТ: „Пострах опери"; „Великий плян"
СТИЛЕВЕ: „Прем'єра" та рев'ю.
ТОН: „Князь і прошак".
УТІХА: „Клопоти і пазурі" та рев'ю.
ХИМЕРА: „Уяви ки. Йосифа".

ФОТОПЛАСТІКОН:
(пл. Марійська 5)
Еспанія — Валенсія, Гранада.

ФОТОПЛАСТІКОН „Святовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
„Канада".

СІК ЦВИТУЧОГО ЛОПЯНУ

успішний при шкірних висипках, болячках, скрофулах, коростах, червоній шкірі, лишаях і веснянках. Продажа в аптиках і дрогеріях. Головний склад: Варшава, Міодова 14, Тел. 5.42-99 Маґістер Едвард Гобец. -15

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Неділя, 13. березня 1938.

8.00 Сигнал часу; 8.30 Про ярі засіви; 8.40 Музика з пл.; 8.50 Марновані скарби села; коло год. 10.30 Симф. музика з пл.; 11.30 Репортаж із життя; 12.03 Симф. поранок; 13.00 Із львівських наукових варстатів; 13.20 „У дитячій кімнаті" розр. музика, орх., вок. квартет; 14.45 Для села: Огляд ринків рільних продуктів, Музика з пл.; Виховаці! хліб. ш'я про себе, Роботи на провесні; 15.45 Для дітей: „Пригоди Мартинка Майстерклепки" От. Темерсона, Музика з пл.; 16.05 Камер. концерт, форт., віол.; 16.45 Аннщія та життя; 17.00 Підвечірок при мікрофоні: смичк. інстр., п'єсеньки, анекдоти, ксильофон; у перерві в год. 17.55 Хвилина бюра студій; 19.00 Театр Уяви: „Турнір у Перлінни'" імаґінаційний репортаж Еске-Хоінського; 19.35 Військ. Газетка; 20.00 Співаюче передмістя, леґі' піссньки, квартет, гармоніїка, форт.; 20.35 21.00 Спорт; 20.40 Політ. огляд; 20.50 Веч. денник; 21.15 Ґете із жінками, вес. авд.; 22.00 Оповідінки про Бетовена: „Безсмертна любка"; 22.50 Ост вістки; 23.00—23.30 Розр. музика з пл.

Понеділок, 14. березня 1934.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Для шк'л: Як учиться дівчата у ремісничій школі; 11.40 Музика з пл.; 12.03 Полудньова авдиція; 13.45 Сіґеті й орхестра, пл.; 14.30 Легка музика з пл.; 14.55 Біржа; 15.00 Трохи пісні, трохи слова; 15.20 Біжучі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 З піснею по краю; 16.15 Розр. музика, орх. мандолін, 16.50 19.50 Актуальна гутірка; 17.00 Валіяи відкриті і знаходів; 17.15 Форт. рес'таль Сарі Гір. мадярської піяністки у програ. Літові твори; 17.50 18.50 Спорт; 18.10 Транскрипції Шопена та Бетовена, пл.; 18.35 Літературні хвилини; 18.55 Програма на завтра; 19.30 Чи жіночі орґанізації мають смогу істнувати; 20.00 Розр. концерт: орх., спів; у перерві коло год. 20.45 Веч. денник; 21.40 Літературні новини; 22.00 Концерт симф. орх.; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Із життя великої співачки, муз. репортаж із плит.

Вівторок, 15. березня 1938

6.15—8.00 Ранішня авдиція, 11.15 Для шкіл: Про Ваншу королічну, 11.40 Співають Нінон Валєн і Аочан Крабе, пл., 12.03 Полудньова авдиція, 13.45 Камер. концерт із пл., 14.30 Легка музика з пл., 14.55 Біржа, 15.00 Фрагм. із пов. І. Ляма „Коронер у Галичині", Музика з пл., 15.25 Біжучі вістки з міста та провінції, 15.30 Господарські вістки, 15.45 Хвилина питань для старших дітей, 16.00 Куток мови, 16.15 Розр. музика у вик. орх., 16.50 19.50 Актуальна гутірка, 17.00 Боротьба держави з ворожим летунством, 17.15 Співає на віол. і форт., 17.50 Ґ'ієна шо'ри на весну, 18.00 Господарські вістки, 18.10 П. Дюкас: „Учень чарівника", симф. орх., пл., 18.20 „Кравда" авд., 18.50 Спорт, 19.00 „Операція" Рожера Мартен ді Ґар, 19.20 Самотина старости, 20.00 „Любов в оперетті" легкий концерт із участю **Стефан'Т Стадни**к, Б. Межевського, форт., конферансієр; у перерві в год. 20.20 Куток гумору, 20.45 Веч. денник, 21.00 Шопенівський концерт, 21.45 Непромокаюча краса поезії, 22.00 Понуджена оп. музика, симф. орх., спів, 22.50 Ост. вістки, 23.00—23.30 Розр. музика з пл.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Неділя, 13. березня 1938.

БЕРЛІН 20.00 21.00 Розр. концерт, військова орх., 22.30 Розр. музика; БІЛҐОРОД 18.50 19.00 Хор, 20.00 Нар. пісні; БРЮСЕЛЯ ФР. 21.30 22.00 23.00 „Корнелівські дзвони" оп. Планкета; БУДАПЕШТ 12.30 Увертури та балет. музика, оп. орх., 15.45 16.50 17.45 18.00 Мад. нар. пісні у супр. цит. орх., 19.00 21.40 Цит. музика; ВІДЕНЬ 11.45 12.00 Баляди у вик. хору, 15.40 Камер. музика, 18.00 Вес. авд., 18.25 Лещетарські п'єні, 19.00 Скрипка, 19.40 20.00 Колись і нині, попурі, 21.25 22.00 Концерт на форт. і орх. б-дур Брамса; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 20.00 Вагнерівський концерт, 21.15 Симфонія ч. 2 п-дур Шумана; КОШИЦІ 18.00 Словно-муз. монтаж; ЛЯЙПЦІҐ 18.00 19.00 20.00 21.00 „Тр'стан і Ізольда" оп. Вагнера; МІЛЯНО 17.00 18.00 19.00 Симф. концерт, 21.40 Хор, 22.15 Марші й вальси; ПРАҐА 19.00 Військ. орх.; 20.30 21.00 Галевий вечір; РАДІО ПАРІ 19.45 Пісні, 20.00 Сценка, 21.30 22.00 23.00 Симф. концерт; РИМ 21.00 Розр. концерт, 22.00 Комедія; ФЛЬОРЕНТІЯ 15.30 18.00 „Джованда" оп. Понч'нел'я.

Понеділок, 14. березня 1934.

БЕРЛІН 18.00 Щось для нежного орх., 19.10 Тенори з усього світа; БІЛҐОРОД 18.45 Нар. пісні; БУДАПЕШТ 12.05 Форт., 12.40 Віол., 18.30 Цит. музика, 20.10 21.00 22.00 Концерт із Муз. Академії; ВІДЕНЬ 16.45 Концерт хору, 18.55 19.00 20.00 21.00 22.00 Вечір опер: „Джаміле" оп. Бізета, „Іван Сергеєвич Тарасенко" оп. Займгофера; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00 Муз. всячина, 15.15 Нар. пісні, 18.25 Шиль італ. пісень Ґ. Вольфа. 21.00 22.00 Симф. концерт; КОШИЦІ 18.30 Нар. пісні; ЛІОН 21.30 22.00 22.00 „Jazz-flatiste" Джазинг; МІЛЯНО 17.15 Форт., 21.00 22.00 „Ґенріх IV" ком. Піранделя, опісля розр. музика; РАДІО ПАРІ 18.00 Орх. концерт; РАДІО РОМАНІЯ 21.10 Нар. пісні; РИМ 17.15 Розр. музика 21.00 Віол. 22.00 Оперткові мельоді; СТОКҐОЛЬМ 22.15 „Тангавзер" оп. Вагнера (II. дія).

Вівторок, 15. березня 1938.

БЕРЛІН 19.10 Розр. музика, 20.00 Весела мельоді; БІЛҐОРОД 20.00 Нар. пісні, 20.30 21.00 Камер. музика, 22.15 Скрипка; БУДАПЕШТ 12.30 Оп. орх., 15.30 Молодь співає, 22.00 Цит. музика; ВІДЕНЬ 10.50 Скрипка й альт, 15.15 Для дітей, 17.35 В'ол., 19.50 20.00 „Ґрєф" муз. авд., 22.20 Камер. концерт; КОШИЦІ 14.00 18.45 Вістки, 18.00 Сніг; МІЛЯНО 17.45 Форт. дует, 21.00 22.00 Симф. концерт; ПАРІ ПТТ 21.30 22.00 23.00 „Мон'є Бекер" романт. оп. Месаґера. ПРАҐА 15.15 Дутий квінтет, 17.30 Сюїта Аксмана на скр. і форт., РАДІО ПАРІ 21.15 22.00 23.00 Театр Уяви „Ля любер" драма Дюгамеля; РИМ 17.15 Форт., 21.00 22.00 23.00 „Кавалєрія Русті'кана" оп. Маскаґні. „Імпресаріо із ангустіє" оп. Чімароси.

Середа, 16. березня 1938.

БЕРЛІН 17.00 Тріо д-дур Бетовена, 18.00 Розр. музика, 20.00 Симфонія ч. 6, а-дур Брукнера, 21.00 „На стрічу весні" розр. концерт; БІЛҐОРОД 20.30 21.00 Гумор, 21.30 22.00 Нар. пісні. БУДАПЕШТ 12.05 Вок. концерт, 17.00 Цит. музика, 21.30 Орх. концерт. ВІДЕНЬ 15.15 Для дітей, 17.30 18.00 Шуманівські твори, сол., 19.25 20.00 21.00 Симф. концерт; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.15 Клавіперова соната Бетовена, 22.30 Мала соната Вальтері, КОШИЦІ 14.00 18.45 Вістки, МІЛЯНО 17.15 Танг. музика, 21.00 22.00 23.00 „Вертео" оп. Масснета. ПРАҐА 14.00 Пісні, 18.05 „Звяд Лябі" пісні, 19.25 На принїт весни, розр. концерт; РАДІО ПАРІ 21.30 Сюїтка. форт., 22.00 Фонація у пісні, РИМ 17.15 Скр. реціталь Бавара. 19.40 Розр. музика. 21.00 22.03 Симф. концерт, ФЛЬОРЕНТІЯ 20.30 21.00 22.00 „Цигансьва музика" оп. Легара.

Коля терпить — Пий Святоіванський Сік Зілля („дробий") успішний при болях і кольках печінки, катарах, болях шлунка і кишок, ниркову каміння і мікурах, невральгічних болях і нервових горчах і болях голови. Продаж в аптиках і дрогеріях. Головний склад: Варшава, Міодова 14, телефон 5.42 90 Маґістер Едвард Гобец. 5-20

Терпить
НА ПЕЧІНКУ ШЛУНОК, КИШКИ НИРКИ АБО МІХУР
ПИЙ СІК
СВЯТОІВАНСЬКОГО ЗІЛЛЯ МАҐІСТРА ҐОБЕЦА
ВАРШАВА, МІОДОВА 14
АПТИКИ І ДРОҐЕРІЇ

БІРЖА.

Львів, 12 березня 1938

Ґроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·37, 89·97, Доляри амер'канські 5·07·00, 509·50, Доляри канад. 5·96·50—5·24·01, Фльорени гол. 295·64—293·90, Франки фр. 16·65—16·41, Франки швайцарські 122·70—121·90, Фунти анґл. 26·51—26·35, Ґульдени данц. 100·25—99·75, Корони ч. 17·50—16·50 Кор. дан. 118·30—117·45 Кор. норв. 133·15—132·20, Корони шв. 136·49—135·50, Ліри італ. 22·00—21·00, Марки фінлянд. 11·72—11·30, Марки нім. 103·00 — 98·00 Шилінги австр. 89·00—84·00, Тель Авів 26·20—25·95, Марки нім. срібні 120·00 — 115·00

Акції.

Банк Польський 113·50 Цукор 36·00, Вуголь 31·75, 31·35, Ліґнопл 64·75, Моджів 13·75, Остроленць 54·75, Стараховиці 40·00, 38·25, Ґабербут 48·25.

Папери

4 і пів проц. внутр. 66·00 66·25, 3 і пів 1 ем. 84·38 серія 93·50 3 пів ін. 1 ем. 83·38 серія вепот. 5. конверс. 70·00 преміов 4·00, 4 консол. 67·75

Тенденція вдержана.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 12. березня 1938 р.

1 кг. масла десер. більок. без оп. 3·45 зол.
1 кг. масла бочков. вид. в опак. 3·50 зол.
молоко . . . . 18—19 сот.
(яйця копа) . . . . 3·40—3·45 зол.

Тенденція на всі артикули сильна Попит оживлений.

Подяка.

З волі Всевишнього відійшов від нас Найдорожчий наш Брат, Стрийко і Вуйко, бл. п. О. МІТРАТ ТИТ ВОЙНАРОВСЬКИЙ. У цих важких хвилинах бачили ми стільки вияви пошани та любови до Покійного і зазнали стільки помочи й зичливости від багатьох осіб, що почуваємось до обовязку злложити їм нашу щиру подяку.

Дякуємо передусім Вп. п. д-рові М. Панчишинові та Вп. д-рові Я. Гнилевичеві за постійну лікарську поміч і опіку до останніх хвилин життя Покійного.

Нашу синівську подяку дозволимо собі злложити Їх Високопреосвященству **Митрополитові Кир Андреєві** за вибране звеличення похоронів Покійного тим, що не зважаючи на лихому негоду, взволи відправити Панахиду при винесі тіла в Архикатедральнього Храму. Окрему подяку складаємо за зичливість та опіку, виявлену рідні Покійного в цих важких для неї хвилинах.

Щиру подяку складаємо Їх Ексцеленції Кир Никиті та Всесв'ятійшим і Високопреподобним Отцям Ректорові Мітратові д-рові Й. Сліпому й о. Мітратові О. Баюкові за відправлення панахиди, архиєрейської Служби Божої та за привід у похоронах. Щиро дякуємо Вел. і Впр. Крилошанам Митрополичої Капітули: о. крил. Ґіриякові, о. офіціялові Ковальському, о. пралатові Кунцицькому, о. крил. д-рові Лабі, о. крил. Липинкові, о. крил. Лужницькому, о. крил. Томовичеві, вицепоручникові Єпископської Капітули в Перемишлі о. тайб. крил. Ґриникові та всьому дуже численно зібранцеві Всечесн'йшому Духовенству зі Львова і з краю за звеличання Своєю присутністю похоронних обрядів.

Зокрема щиро дякуємо Вел. і Впр. о. офіц. О. Ковальському за ласкаву поміч при уладженні похорону та Впр. о. радн. Д. Семчишинові за постійну духовну опіку в часі недуги Покійного, за Єлеопомазання та уділення останньої потіхи.

Дякуємо Представникам Віденської Капітули за відправлення Служби Божої та панахиди в часі похорону.

Щире дякуємо хорові питомців греко-кат. Богословської Академії за участь в архиєрейській Службі Божій та за звеличання співом похорону.

Великою потіхою у нашому смутку був для нас той ширий жаль за Покійним, який відчули ми всі у сердечних протальних словах Вел. і Впр. о. прал. Кунцицького та у всіх промовах представників рівних дїлянок нашого нац'онального життя. Щиро дякуємо за ті слова о. Пралатові, щиро дякуємо за промови Впр. о. д-рові Костельницькові, представникові Надзірної Ради й Управи Земельного Банку Ґіпотечного, Вп. ПП. мец. д-рові М. Волошинові, вицепоручникові Центрального Комітету Українського Національно-Демократичного Обєднання, д-рові І. Ерикові, Голові Т-ва „Просвіта", дир. М. Лупякому, голові Т-ва „Сільський Господар", дир. М. Творилові, представникові Української кооперації, пос. д-рові С. Баранові, представникові Української Парляментарної Репрезентації, І. Драганові, вицепоручникові установ села Балинці коломийського повіту та інж. А. Мельникові, представникові Центр. Адміністрації Столових Митрополичих Дібр.

Дякуємо численним сельським делеґаціям Кружків „Сільського Господаря", передусім великій делеґації всіх культурних та господарських установ села Балинці, яка прибула з далекого Покуття віддати останню прислугу своєму б. Пароховї. Дякуємо балинецьким вінкам-делеґатам за привезення і злложення до гробу уряи з рідною покутською землею, яку Покійний так дуже любив.

Окрема щира подяка належиться Т-ву „Сільський Господар" за особливе вшанування памяти Покійного і Т-ву „Сокіл-Батько" за вспішному поміч спорядчиням при відправленню лицу на похорові.

Всім Приятелям і Знайомим Покійного і всім Громадянам, що взяли участь у сумних похоронних обрядах та вшанили чим своєю поміччю для Покійного, як також тим усім Установам та Особам, що передали нам свої співчуття, складаємо наше щире „Спасибіг".

РІДНЯ.

Подяка.

Всім, що взволили надіслати слова співчуття та взяли участь у похоронах бл. п. Інж. ЮЛІЯНА ФІЛЬВАРКОВА, а передусім гр.-кат. духовенству: о. прот. П. Хомишинові, о. А. Ширій, о. д-рові Ґлинському за відправлення останньої прислуги їхньому, складають щиру подяку прибиті горем після передчасної смерти Найдорожчого Мужа і Батька.

Олена Фільварків з дітьми.

РІДНЯ бл. п. о. Мітрата Тита Войнаровського щиро дякує похоронному заведенню „Харіс" у Львові за взірцеве уладження похорону.

ПОДЯКА ВИКОНАВЦЯМ „ВЕЧОРУ ПОЛІСЬКОЇ ПІСНІ".

Управа Музею НТШ складає отсим щиру подяку усім ВП. Виконавцям програми „Вечору полісської пісні", пп. проф. д-рові Ф. Колессі, Е. Зарицькій, проф. М. Колессі, проф. д-рові Н. Никаннівському та „Українському Студіо-Хорові" за безкорисну участь у цій імпрезі. Зокрема дякує членам СУПРОМ-у за відступлення свого гонорару у висоті 270 зол. на наукові досліди Музею НТШ в терені. 588

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

КОНКУРЕНЦІЙНИЙ Василівний Дім кіс, мануфактури і галантерії, шукає агента хрестіян до продажі по селах. Łódź, skrytka 338.

ДО ДОХОДОВОГО, монопольного підприємства шукає українська фінансова установа мягкого спільника-працівника (чку) з вкладом до обороту 4—5 тисяч золотих. Зголошення до „Діла" під „Запорука". 550 3-3

КУПНО - ПРОДАЖ

ДЕТЕКТОРОВИЙ голосний двомагнетовий дуже чутливий зол. 6.—. Жарівки від 5—25 ват. 65 сот. „ЦЕНТРАЛЯ ЖАРІВОК" Львів, Ринок 21. 421 4-5

ТРИКОТАРНЯ поручає найновіші віденські модалі, по дуже приступних цінах. Ізи Райх, Охронок 11 а. м. 6. 577 1-3

ТІСТЕЧКАРНЯ Фелікс Міхотек вже перенесена до льокалю Ринок 24 (в подвір'ю) тел. 264-59 і поручає свої знамениті вироби. Купую також помаранчеву скірку. 589 1-5

МЕШКАННЯ

ДО ВИНАЙМУ 2 кімнати і кухня з повним комфортом. Вул. Каделька 11 а. Доворець покаже. 578 1-1

ПРИЙМУ пані з харчем, Сашинського 4. II. пов. з ґанку, дворі ч. 6 (біля філії ґімназії). 581 1-1

НАУКА

ШУКАЮ лекції, інтелігентний дім, ґімназія, мешканець, частинне удержання. Адміністрація „Успіх". 579 1-2

ПРОФЕСОР приготовляє до матури з німецького, гонорар бере по спиті. Коперника 14. 583 1-3

РІЖНІ

ДО ТЕРНОПОЛЯ приїхав з заграниці окуліст Д-р ВОРОВИЧ Н. приймає, оперує вул. 3. Мая 3. 417 4-4

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, черевні, шкіркові, проти усування матки: від гарантією виконує відоме УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА, Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2041 37-100

ШАФГАВЗЕН, ЛЬОНЖІН, ЗЕНІТ, ОМЕГА, ДОКСА та ін. годинники найрепутаційніше направить фірма Ц. Карпинець, Домініканська 7. Купує золото, срібло.

ПЕЧАТКИ, монограми, ТАВЛИЦІ, виконує найдешевше перше та єдине українське ритівниче заведення ВОЛОДИМИР ЯРОШ, Львів, ул. Сенкевича ч. 3. 502 2-6

УКРАЇНСЬКА КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ що істнує від 20 літ ІВАН МАРІЯШ, приймає всякі роботи мужеського, жіночого і священичого відділу по помірковання цінах. Львів, ул. Петра ч. 3. I. 2719 21-30

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

Спец. сіфіл., венер. недуг і косметики

Др. ФІШЕР

6. лікар (асистент) Клініки у Берліні, Празі, Відні орд. КІЛІНСЬКОГО 3 (навпроти Від. Касарні) тел. 251-68. 2143

Український Текстильний Склад

„Manufactura" Львів, Капітульна Площа 3.

Подаємо до відома наших Вельмишановних Клієнтів, що найновіші весняні матеріяли на мужеські та жіночі одяги можемо вже на складі. Радо теж служимо інформаціями про моду кольорів матерій, виробів та десенів. 2-15

НАЙСТАРША ЛЬВІВСЬКА ПРАЛЬНЯ „A LA PARIS"

ТІЛЬКИ Пасаж Гавсмана 6. і філія Глубока 3.

2—3

уладжує до 16. ц. м. передсезоновий

дешевий тиждень реклямовий

хемічного чищення всякої гардероби.

Ціни до 50% знижені.

Вже появився з друку

практичний підручник

гарбарства і кушнірства

зложений **Ярославом Горигорою**

на 154 стор. друку з ілюстраціями, великого формату в твердій оправі.

Ціна примірника з поштовою пересилкою **8·50 зл.**

Висилаємо тільки за попереднім надісланням готівки.

Замовляти у Видавництві „Батьківщина", Львів, Чарнецького ч 8.

СПЕЦІЯЛІСТ КОРСЕТІВ

ГЕРМАН ЛІЗЕН

повідомляє Шановних Клієнтів, що ПЕРЕНІССЯ до давнього льокалю при

ВУЛ. ЯГАЙЛОНСЬКІЙ 4

і поручає свій багато засоблений магазин найновіших КОРСЕТІВ і СТАНИКІВ по знижених цінах.

ПРИЙМАЄМО ТАЛЬОНИ Ц. О. Т. -3

БРИТВИ

найліпші, гарантовані, світових марок продає по найнижчих цінах оказійно фірма

С. ФЕДЕР

Львів Коперника ч. 15 а
„ Сикстуські ч. 7
„ Галицька 16

Заведення технічно-дентистичне

Т. КЛЯНҐА

тепер **Костельна 8.**

Будинок Ремісничої Палати.

1—3

Приписові почтові друки і книжки до вкитку часописів

якими кожне видавництво послуговується можна купити в Адміністрації „Діла" Львів, Ринок 10. Для провінції висилаємо за післяплатою.

Цінник друків:

Zawiadomienie wysyłkowe
1 пр. 6 сот.

Gazetowa książka nadawcza
оправлена (200 карток) зол. 3.50

Książka rozsyłkowa
на 480 урядів зол. 2.50
на 960 урядів зол. 5.—

Знає тепер цілий світ.
Ту рецепту люкри,
Що говорить: їдьте всі
Овочі і цукри.

Без вагання і без тайн
До склепу подайся
Фірми Зигмунт Гляттштайн
Львів, Сикстуська 20.

в дом: „Народньої Гостинниці"

Купуйте тільки знаної доброти

ГОЛЮБСЬКІ ДЕЛІКАТЕСОВІ СИРКИ

ЕМЕНТАЛЬСЬКІ лагідні в смаку,
ГІЛЬЖИЦЬКІ пікантні в смаку,
КМИНКОВІ служать доброму травленню
САРДЕЛЕВІ побуджують апетит
з назвою „ROTR", бо це товар пожиданий і дешевий. Вистерігайтесь фальсифікатів. Домагайтеся всюди, замовляйте у фірмі „ROTR", Golub, Pomorze.

МЕБЛІ ідальні, спальні, кабінети, сальони, клюби, тапчани, матраци і декорації поручає Віденська вирібня столярсько-тапіцерська

ІВАН ОРТНЕР

Львів, Сикстуська 41 Тел. 292-79.

498 50

Повідомляю Шановних Клієнтів, що я вернувся зі спеціяльного **курсу віденського і англійського** кроєю та поручаю на весняний сезон убрання, загортки, військові мундури, жіночі костюми і таїли виконання для Високопоставленого Духовенства з власних і припоручених матеріялів. **Ціни приступні!**

Павло Андрус

Львів, ул. На Скалці 5.
(бічна Зибликевича) тел.: 237-37.

Відома українська швальня

„ЕМКА"

перенесена з вул. Личаківської на **Підвалля ч. 1.**

Огородові дротяні СІТКИ

найдешевше і найсолідніше доставляє фабрика

„СІТКОЦЕНТР"

Львів, Красіцьких 18. Тел. 246-73

ФОРТЕПІЯНИ, ПІЯНІНА

світової марки

Б. СОММЕРФЕЛЬД

Експорт: до Англії, (Steinway & Sons-Londyn) Америки, Франції, Голяндії, Палестини, Шведії, Цейльону і т. д.

виключне заступництво:

С. Новацький

Львів, вул. Пілсудського ч. 17.

КІР

Львів, Уйського 6
Тел. 280-88.
Станиславів, 3-го Мая 4
ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ.

ВИКЛЮЧНА ПРОДАЖ
ЕЛЄКТРО — РАДІО — ОПТИКА

І. Дойтшер

СТАНИСЛАВІВ, Гославського 11 а.

НОВОЗАЛОЖЕНА

ВИРІБНЯ ГУДЗИКІВ

ДО ОБШИВАННЯ

АРНОЛЬДА РОСЕНА

Львів, Вірменська 8.

поручає: блящки (вбуци), машинки і штанци. 552 1-2

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . зол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках . зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0.15
купно, продаж, вимам і т. п. . . . . зол. 0.10
шукаючі праці . . . . . зол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . зол. 480.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . зол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . зол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Ч. 56 (14.888). Львів, вівторок 15. березня 1938. Орган руських національно-демократів. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ. РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телєф. Редакції й Адм.: 223-41
Телефон Друкарні 222-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не вертають.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБСЯЗІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Австрію прилучено до Німеччини.

Новий шеф австрійського пресового бюра заявив представникам преси, що **Австрія стає частиною німецької держави.**

10. квітня все населення Австрії у віці понад 20 літ висловиться у плебісциті за аншлюсом або за незалежністю.

88. точка сен-жерменського договору, що не дозволяла на „аншлюс" без згоди Ліги Націй, перестає обовязувати.

АВСТРІЙСЬКА АРМІЯ ПРИЛУЧЕНА ДО НІМЕЦЬКОЇ.

Німецьке Інформ. бюро повідомляє з Лінцу: Канцлер Гітлер оголосив таку заяву:

„1) Австрійський уряд ухвалив закон про зєднання Австрії з Третьою Німеччиною. Німецький уряд затверджує це законом.

„2) Згідно з цим законом австрійська армія з нинішнім днем підлягає моїм приказам, як складова частина німецької армії.

3) „Віддаю генералові фон Бокові, командантові 8-ої німецької армії, команду німецької армії в обсягу австрійських краєвих границь.

„4) Всі члени дотеперішньої австрійської армії зложать мені присягу".

„Я СПОВНИВ СВОЮ МІСІЮ" — ЗАЯВИВ ГІТЛЄР У ЛІНЦУ.

Гітлер переїхав австрійську границю самоходом. Він їде поволи, населення витає його овацийно. По дорозі відвідав він своє родинне село. В год. 19.50 Гітлер приїхав до Лінцу, якого населення витало бурливими оплесками. У Лінцу очікував його цілий новий німецький уряд. Дякуючи за привитання Гітлер сказав:

„Коли виїхав я колись з цього міста, наповнила мене ця сама віра, яка живе в мені по нинішній день. Провидіння покликало мене керувати німецькою державою, щоб я вернув німцям мою батьківщину. В вірив у цю місію, жив і воював за неї й думаю, що тепер я сповнив її. Ви всі є цього свідками. Не знаю, якого дня, але вже в найближчому часі переконаєтеся. Сподіюся, що буду гордий з моєї батьківщини.

Вислід плебісциту мусить виявити, що неможливо розєднати німецький нарід.

ДИМІСІЯ ПРЕЗ. МІКЛЯСА.

Президент Австрії Міклас уступив. Згідно з конституцією, його заступає канцлер Зайс-Інкварт.

ШУШНІГ АРЕШТОВАНИЙ.

Доля б. канцлера Шушніга невідома — на нього мабуть наложили домашній арешт. Також арештовано чимало дотеперішніх достойників,м. ін. посадника Відня. Є поголоска, що також кардинал Інніцер та зальцбурський архиєпископ арештовані. З іншого джерела поєдомляють, що кард. Інніцер відправив богослужения з подякою за безкровний переворот.

ГІТЛЄР ДЯКУЄ МУСОЛІНІЄВІ.

Як подає Німецьке Інформаційне Бюро, Гітлер вислав до Мусолінія телєграму такого змісту:

„Мусоліні! Ніколи вам цього не забуду. — Адольф Гітлєр".

У листі до Мусолінія Гітлер підкреслив дотеперішню важку долю Австрії. Терпіння австрійського населення не мали меж — сама Німеччина прийняла 40.000 збігців з Австрії. Тому Гітлер уважає замах на Австрію актом слушної оборони. „Я переконаний, що Ви інакше не зробилиб, якщо би в гру входила доля Італії. Як вождь і націонал-соціяліст не можу інакше зробити. **Без огляду на консекевенції витичив я виразно німецьку границю супроти Франції і**

нині роблю нову також виразну границю супроти Італії. Нею є Бреннер.

Це рішення не повстало 1938. р. але після закінчення великої війни і ніколи з цього я не робив тайни".

ПОСТАНОВИ ВЕЛИКОЇ ФАШИСТІВСЬКОЇ РАДИ.

Велика фашистівська рада, якій відчитано лист Гітлера, ствердила в резолюції, що Шушніг рішився на плебісцит без відома Риму і навіть проти його ради. Прилучення Австрії до Німеччини відповідає волі австрійського народу, тому рада вробує негативну відповідь уряду на французьку пропозицію спільної реакції на „аншлюс".

НІМЕЧЧИНА ВІДКИНУЛА ПРОТЕСТ.

Німецький уряд відкинув протест Англії та Франції.

Англо-німецькі переговори перервані; відносини між обома державами напружені.

АВСТРІЙСЬКІ ГІТЛЄРІВЦІ ВЕРТАЮТЬСЯ ДО ПРАЦІ.

Намісник Долішньої Австрії видав таке доручення: Всі б. урядовці намісництва, яких зарядили за їх націонал-соціялістичну діяльність, мають негайно ставитися до праці. Для полагоди формальних справ створили спеціяльний реферат, яким керує радник Сеп-Маєр.

Як довго лишаться німецькі війська в Австрії?

На такий запит шеф австрійського пресового бюра заявив: „Німецькій армії, як гостям годі ставити таке питання."

В неділю Герінг виголосив у Відні велику промову, в якій заповів, що

австрійці у плебісциті свобідно виявлять, чи вони хотять незалежности чи аншлюсу.

На час плебісциту Німеччина забере свої війська з Австрії та запросить міжнародню комісію для контролі голосування.

ВІЗИТА І РЕВІЗИТА.

Новий австрійський уряд повідомив у комунікаті, що німецькі війська ввійшли до Австрії, щоби зложити приязну візиту. З огляду, за те німецьким частинам попридїлювано почетні сотні. Небавом австрійська армія ревізитує німецьку.

Справді кілька австрійських полків вислано до Баварії.

НІМЕЦЬКІ ВІЙСЬКА ЗАНЯЛИ ВІДЕНЬ.

В суботу вечором німецька група розвідчих панцирних авт увійшла до Відня. У Сан Пельтен повитала її почетна сторожа гарнізону і відділ поліції. За три години вїхала до Відня перша німецька панцирна дивізія. Німецькі вояки вїздять літаками, самоходами, автобусами.

Населення масово виходить на вулиці та овацийно витає їх.

Крім того до Австрії приїхали німецькі пробоєві відділи та більші поліційні частини.

ЗМІНИ В АВСТРІЙСЬКІЙ ПРЕСІ.

Пробоєві частини обсадили редакції віденських часописів. „Телєграф", „Ехо", „Ноєр-кайтс Веальтблят", „Штунде" і „Таг" перестали виходити. „Райхспост", „Вінер Цайтунг", „Ноєс Вінер Журналь" і „Ноєс Вінер Таґблят" дістали націонал-соціялістичну управу.

Всім часописам з Чехословаччини, за винятком „Пайт"-у відібрали дебіт.

Комунікат

Цілий тиждень з нагоди нововідкритого (управителем Рибної Холодільні з Гдині) Торговельного Дому „Риби", вулиця Собіського ч. 14 — телефон ч. 111-12 (біля Ринку) будуть продавати

СВІЖІ МОРСЬКІ ЛОСОСІ — ЧИСТЕ МЯСО
СОЛЕНІ СЕЛЕДЦІ — КОНСЕРВИ.

Кожний дістав кухарські приписи задурно. Морські риби поручають здоровим, виздоровцям і недужим, бо вони мають в'тамініи, вони здорові і легкострав.

За активізацію нашої церковної справи.

Львів, 14. березня 1938.

Від якогось часу йде зорганізований наступ на нашу греко-католицьку Церкву. Після підїздової боротьби на шляхетським відтинку, після десятків фактів секатур нашого духовенства в школі, після десятків фактів переписування адміністрацією метрик дітей, хрещених з волі родичів у греко-католицькім обряді, всупереч конституції та обовязуючому віроісповідному законові, після дикого нападу навіть на Достойну Особу Митрополита в соймі, починається фронтовий наступ на національний характер самої нашої Церкви. Підготовляє його Комітет Порозуміння польських організацій Східної Галичини відомою акцією, яку з таким тупетом розпочав тижневик „Полак Греко-Католік", що під благословенням ген. Токаржевського переніеся з Кракова до Львова. І хоча кожній дитині відомо, що поляків греко-католиків немає, бо навіть, якщо який був би, то певно давно вже перейшов би на латинство, — то все таки для каламучення відносин у краю „нормалізації" робиться з дня на день більший вітер з цілою певністю проти власного переконання редакторів та покровителів „Поляка Греко-Католіка", до речі: самих римо-католиків.

Правда, остання статистика, побіч інших дивних річей, як двох українських непродностей у Галичині, виказує аж 440.000 більше греко-католиків від українців всілякого покрою, та мабуть ніхто з поляків поважно того висліду не бере, бо за основу національних відносин у Східній Галичині все беремо статистику віроісповіду, а не національну. Бо якжеж инакше ту річ брати, коли подрібна статистика поодиноких сіл нашої области краю записує такі цілі села як польські, в яких не то що греко-католицька людність і слова не вміє говорити по польськи, але також і їхнє римо-католицьке населення.

Тільки у Львові та в найближчій околиці є може кілька тисяч людей, що в домашньому житті є двомовцями та часто послуговуються в щоденному житті польською мовою; є крім того кілька тисяч греко-католицького населення на наших західних окраїнах, що говорить по польськи. Та одно певне, що одні і другі, хоча говорять по польськи, свідомо декларують себе українцями чи там „русінами" і то більш категорично, як інші українці. Таким чином в дійсности поляків греко-католиків напевно немає й одної сотні; а якби вони були, то напевно „Комітет Порозумевавчи" хочби на показ посадив їх у редакції свого „Греко-Католіка".

Зрештою цеж кожному ясне: чи-ж знайшлиб ми нині такого наївного поляка, що і збережав би свій греко-католицький обряд на це тільки, щоб при нинішній дійсности через свою метрику наражуватися на всі невигоди щоденного життя? Таких наївних нема, бо ті, що держаться свого обряду, почувають у собі щось більше, вони свідомо почувають свою

приналежність до української нації, дарма, що може дехто з них і по польськи говорить. Та це все не перешкоджає панам з Комітету й „Полька Греко-Католіка" маячити про якісь можливі здобутки на греко-католицькій Церкві і своїм маяченням заплідновати Ромерівською психозою емігрів з „ІКЦ" або „Слова Народового"; останні числа тих часописів достаточним доказом того.

А причина того всього? Не деінде, тільки в нашій пасивности. Бо правдивий стан є саме у відворотному відношенні. Таж хіба ніхто з поляків не заперечить, що у Східній Галичині к. пів мільона сегінської римо-кат. людности говорить українською мовою, живе українським народнім побутом (звичаї, пісня, ноша), словом: має всі обективні атрибути приналежности до українського народу. Певно, що не всі ті римо-католики почувають себе українцями, та одно певне, що ще й нині сотки з них мають ясну українську національну свідомість, працюють тю українських установах, багато з них служило зовсім добровільно в Українській Галицькій Армії. Ще нині знаємо кількадесять інтеліґентів українців римо-католицького обряду, навіть визних громадянських діячів. А ті тисячі службовиків та залежних людей, що для хліба мусіли змінити обряд — хіба вони в душі не українці? Хіба не бачимо нераз, як вони нишком до світками й у церкву заходять і нишком себе українцями декларують?! Тож хіба тим тисячам не належаться ніякі права у римо-католицьких храмах? Крайня пора тим інтеліґентам та незалежним свідомим українцям римо-католиками дати ініціятиву до створення своєї організації, що постоялаб за право на проповідь, додаткові богослуження та сповідь в римо-катол. костелах у своїй рідній мові. Крайня пора, щоб українське село, де і слова ніхто не вміє по польськи, у римо-католицькім храмі почуло слово у своїй рідній мові! Крайня пора отрястися нам з дотеперішньої байдужности, і то негайно, бо незадовго може бути запізно.

Це одна річ, а друга? Ми свідками шаленого темпа розбудови нових косциолів, латинських монастирів, творення нових римо-католицьких парохій. На наших очах у Львові творять одну римо-католицьку парохію за другою, повстають щораз-то нові осередки душпастирської праці польського римо-католицтва. Вся самоуправа та органи державної влади йдуть їм на руку, творяться нові душпастирські етати. Перед тижнем читали ми, що депутація сміґно-галицького ОЗОН-у звернулася в архиєп. Гвардовського з проханням підтримати справу креування нового римо-католицького епископства у Станиславові.

І знов настирливе питання що у нас робиться в цій ділянці? Кілько нових храмів ми збудували на нашій етнографічній території? Кілько нових парохій ми створили? І більше вийде просто страшний. Ми приняли пасивну поставу не супротивлятися злу та спокійно приглядаємось, як наш стан посідання тоніє. Греко-католицьке населення теж хіба зростає, а стан наших парохій як заклинений! Отже не диво, що наше населення, не обслуговане у своїй церкві, розгублюється по виростаючих як гриби по дощі костелах.

Возьмім для прикладу наш місто, Тернопіль — до війни найбільш українське місто, з 13.000 заможного міщанства, нині не має навіть парохіяльної церкви; бож мала історична церковця з початку XVII. ст., обчислена на дві сотні вірних, не може бути хіба парохіяльною церквою; а наслідки — нині там греко-католиків менше, як до війни. Інакше й не могло бути, коли ми храмів Божих не будували, коли не утворено там хоч двох парохій. А хіба не те саме в Коломиї? А хібаж інакше в багатьох інших містах? Але щож нам далеко шукати: возьмім для прикладу Львів. Ті самі парохії, що були перед десятками літ. Чи можна як слід обслужити таку святоюрську парохію, коли вона нині сягає від середмістя (вул. Маршалківської) з одного боку аж поза янівську роґачку, з другого аж під Сокільники, від вул. Клепарівської аж по Кадетську гору, і є чи не найчисленнішою парохією католицької Церкви, бо має певно понад 15.000 душ? Цеж милеві простори, нині забудовані; мешканцям периферій до церкви нераз пять і більше кільометрів, тож чи можлива тут якась душпастирська евіденція вірних, чи можлива належна їх обслуга? Не диво, що більше того стану — кількасот душ рік-річно у Львові переходить на латинство.

Коли наша людність не має дальше розгубюватися, то крайня пора негайно піднятн велику акцію будови нових храмів та ще пекучішу творення нових парохій у Львові, бо ті, що є, рішуче вже не всилі справитись зі своїми обовязками. Цього вимагають життєві потреби нашої Церкви та Нації.

Не є це речі неможливі, бо нарід інстинктовно відчуває потребу нових храмів та нових парохій. Доказом того хочби просто самочинна акція вірних то тут, то там. Возьмім напр. будову церкви св. Івана Богослова при вул. Потоцького 95. Без нічиєї помочі, без великого розголосу, зате серед невимовно важких перешкод чужих та байдужости декого із своїх зібрано вже майже 100.000 зол., вже й мури доходять під дах, скоро стане новий храм, а при нім вже й парохіяльний комітет чинний. Ті, що нераз і далеко стояли від Церкви, не пощадили жертв на церкву. Те єдине гаряче бажання дістати на тій периферії святоюрської парохії власну парохію для вулецького передмістя викресало стільки запалу для Божої та народньої справи, що ті цінні пориви мас треба якслід використати і в інших осередках Львова, як напр. на крайнє занедбанім янівськім передмісті або на сильно розбудованім стрийськім, на Сигнівці й ін. Перед великими інтересами Церкви та нації мусять уступити всякі малі інтереси, всяка бездільність.

Під кінець ще одна справа. Наші епархії в порівнянні з епархіями на заході і навіть у Польщі просто величезні. Чи й нам не слід би піднятн зорганізовану акцію за утворенням такого дуже потрібного епископства для Поділля в Тернополі? Чи не можнаб реактивувати давньої камянецької епархії, що становить інтегральну частину нинішньої львівської архиепархії та перенести її осідок до Тернополя і таким чином дати Поділлю, виставленому на радикальну та навіть комуністичну агітацію, новий осередок релігійного життя? Цього вимагає добро нашої Церкви нині та може в найближчій вже майбутности добро Католицької Церкви на Великій Україні. Це лежить теж у межах можливости, мусимо тільки виказати відповідну ініціятиву.

СВАСТИКА НАД АВСТРІЄЮ.

(Від нашого кореспондента.)

Відень, 12. березня 1938.

Незабутньою буде для кожного, що був у п'ятницю 11-го березня вечором на вулицях Відня, та раптова зміна, яка зайшла у вигляді Відня за одної пів години. Ще коло 6-ої год. попол. переїхали вулицями авта з прихильниками Шушніґа та „фронту батьківщини", щоб маніфестувати за недільним голосуванням. Десятитисячами сипнулись із літаків та авт папірчики зі словом „Так!", себто виборчими картками за курс Шушніґа. Чверть години пізніше радіо проголошувало відклик голосування та незабаром, коло год. пів до осьмої, прощався сам канцлер із слухачами. Раптом, немов на кивок чародійної палички, щезли з вулиць усі червоно-біло-червоні відзнаки „фронту батьківщини", щезли теж прихильні чи байдужі вуличні прохожі. Магістратська служба почала змітати цілі гори непридатного передвиборчого паперового сміття, вичистивши немов символічно вулиці, на яких панували вже тільки — гітлеріяці.

Незрозуміло було поглядачеві, звідки могли взятися так швидко ті маси, ті величезні лави, ті безконечні ряди захоплених гітлерівців. Незрозуміло було теж, звідки взяли вони так скоро свої відзнаки, прапори та транспаренти, якими наповнювали ціле середмістя. А посувались вони безупинно цілу ніч до самого ранку всіми великими вулицями, товпились величезними масами на великих площах, але передусім на Кертнерштрассе біля представництва німецьких залізниць, де висить великий портрет канцлера Гітлера. Буря захоплення стягнула всіх: молодь та старих, робітників і міщан, учнів з учителями, урядників та простих людей із села, не рахуючи, очевидно, всіх тих, які завжди у кожному великому місті готові для кожної маніфестації чи демонстрації! Давно вже Відень не бачив такої масової радости!

Як це все могло статись буквально за одну ніч, вже загально відомо. Нещасливі ходи мав Шушніґ властиво вже від початку свого канцлерства, але цілком невдатно керував державною політикою наприкінці своєї влади. Маючи під початку за собою тільки старих християнсько-суспільників та лави непевного елементу з кон'юнктуристів-перебіжців в усіх можливих таборів, він не міг собі зеднати ні робітництва ні національного елементу. Зате прилучились до нього легітимісти та щораз більше жидів, тих самих жидів, що донедавна були найвірнішими поклонниками соціялізму чи комунізму. Вони раптом стали „фатерлендіш" або навіть габсбурськими легітимістами. А проте рівнобіжно росло незадоволення широких мас і при кінці ввесь державний апарат, цілий край уже був глибоко підмінований національним соціялізмом. Симптоматично, що сама поліція була першою державною інституцією, яка вивісила свастиковий прапор. На дирекції поліції висіли вже 11-го вечором 2 великі такі прапори і поліцянти урядували зі свастикою на раменах.

Безпосередній кінець Шушніґа принесла його поведінка в Інсбруку, докладніше — намічене ним голосування про державну незалежність Австрії. Не тільки, що таке голосування мало відбутися вже три дні пізніше, то й не приготовили для нього ніякого списку виборців, ніяких провірних комісій, ба навіть ніякої порядної контролі персональних документів. Видрукували тільки карточки зі словом „Так!" та передбачили примусове голосування всіх урядовців і віддачу карток загалом виборців публично. В останніх днях Шушніґ викликав собі на поміч за ціну великих приобіцянок ще й старих соціялістів.

Можна міркувати, що Шушніґ, вертаючись місяць тому з розмови з Гітлером, та даючи амнестію і допускаючи до співпраці націонал-соціялістів, уважав, що його піддурили, бо замість ідиллі у рядах „фронту батьківщини", гітлерівці далі демонстрували по вулицях міста та й не думали піддаватися проводові Шушніґа. Через те Шушніґ очевидно хотів раптовим і примусовим голосуванням світові показати, що більшість народу таки за ним, а не за націоналістами. Таке сфальшування публичної опінії йому — завдяки німецькій інтервенції — не вдалося. Не прийшло взагалі до голосування. Перемогли національні соціялісти, а Шушніґ уступив.

Сьогодні німецькі літаки кружляють над Віднем, німецькі панцирники їздять по австрійських дорогах та німецьке військо парадує на вулицях наддунайської столиці. Намісник Гітлера, д-р Сайс Інкварт стоїть на чолі австрійського уряду. Політична мряка розвіялась і гордо повіває над Австрією свастика...

Віденець.

Хроніка Совітської України.

КАБІНЕТНА КРІЗА І ПОСАДИ ДЛЯ БОЛЬЩЕВИЦЬКИХ ДОСТОЙНИКІВ У СОВІТСЬКІЙ УКРАЇНІ

Після того, як у вересні 1937 р. у таємничий спосіб зник премієр Совітської України Бондаренко разом з заступником Порайком, почалася там перманентна кабінетна кріза. Було аж трьох заступників премієра: один старий, Сухомлин, і два нові — Марчак та Тягнибіда, але премієра не було і так тягнулося пів року, аж доки не прийшов до Києва новий проконсуль з Москви, Хрущов. Вірлицим поглядом оглянув він підпорядковану йому країну і зараз же знайшов відповідного премієра.

Це Демян Коротченко, мужчина вже 44 років, що походить з селян на Новгородсіверщині. Після служби в червоній армії та після праці в органах ДПУ він перейшов на партійну роботу. Майже 10 років він вів цю роботу в Москві, при чому 1936 р. його вибрали на відповідальну посаду секретаря московського обласного комітету партії. Коли викрили троцькізм у західньому обкомі в РСФСР, Коротченков (він увесь час так себе називав) переходить туди на посаду першого секретаря партійного обкому. Колиж усунули з посади секретаря Дніпропетрівського обкому, Марголіна, 9. листопада 1937 р. туди приїздить на роботу вже не Коротченков, але Коротченко. Не встиг він побути там два і пів місяця як вже Хрущов уважав за найвідповідніше свого товариша по роботі в Москві призначити на премієра Совітської України.

Тоді виринуло питання про кандидата на секретаря Дніпропетрівського обкому. Ясно, дістати такого на Україні було неможливо, отже з Москви Семен Задіонченко (-енко, -енко

цьому тепер найголовніше!), неякийнебудь там пішак, але самісінький заступник голови ради народніх комісарів РСФСР! От, як високо коштують посади на Україні!

Ні, без жартів, ми навмисно показали, яку велику вагу прикладають тепер у Москві до обсади посад в Україні й як дбайливо підшукують людей для них.

ЩОСЬ НЕВИРАЗНЕ З ЧАСТИНАМИ ЧЕРВОНОЇ АРМІЇ У СОВІТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

Не дивлячися на великі зміни (а може саме через це) в частинах червоної армії у Київській військовій окрузі, там всеж нема порядку. Після того як усунули з посади і притягнули до відповідальности колишнього, ще з перших часів начальника київського управління, комісаря 2-ої ранги Амеліна, 20-го липня 1937 р. призначили на його місце досвідченого Горностаєва, що ніколи не мав нічого спільного з Україною. Але вже на початку лютого ц. р. Горностаєва, бо він з політичною роботою серед війська в Україні не дав собі ради, усунули і призначили нову людину-Полякова. Ця зміна чи не на найважливішій посаді у військовій окрузі дуже симптоматична. Деякі факти підтверджують, що там справді не все гаразд.

На чолі кінного корпусу, розташованого в Умані, стояв хвацький комкор Криворучко, вертень на 120 кільо ваги, бабій і пяниця, колишня права рука Котовського, стихійний „мазорос", який ніколи не вживав російської мови. Був це добрий кінноти чик, що дуже дбав про кінноту, коні, кінноти чиків. Завжди був присутній на військових перегонах у Києві і часто його громовий голос гукав на ввесь гіподром: „а піддай духу, сякий такий сину, Коваленко!" Тішився він великою популярністю серед своїх кінноти чиків.

В липні 1937 р. його призначили на заступника команданта київської військової округи у кінноті.

Але в січні ц. р. комкор Криворучко „зникає"...

Правда, на його місце призначили чи не одного з найкращих начальників кінноти в СССР, комкора Горячева, що передтим командував 6-им (козачим) корпусом кінноти імени Сталіна. І брав участь, як суддя в судовому процесі Тухачевського та інших.

Але чи таке „зникнення" улюбленого серед кінноти чиків Криворучка може пройти безслідно хочби тільки в одному його кінному корпусі?!

ЧИ ВАРТО ЗГАДУВАТИ ДАВНЮ АРАКЧЕЄВЩИНУ?

У відділі рукописів бібліотеки Академії Наук УССР знайшли записки майора Боскера з першої половини XIX-го століття про військові поселення на Херсонщині, що їх завів відомий улюбленець Олександра І., генерал Аракчеєв.

Совітська періодична преса дуже захоплюється ними; описує „каторжне" життя цих поселенців напів селян, напів солдатів, їх гостро регламентовані сільсько-господарські роботи. їх обовязок заготовляти продукти для влади; ремонтувати шляхи, тощо...

Здається, коли це все таке цікаве, то досить замість вичитувати записки, придивитися до життя селян в першому ліпшому колгоспі, де все твориться так само, як і в тих колишніх Аракчеєвських поселеннях. Л.

І-шої дешевий сезон тільки до 15. VI. ЗОЛ. 155·—
Ричалтове лікування.
Інформації:
ІВОНІЧ ЖИВЕЦЬ 1—32

Треба боротися з небезпечними проявами по наших селах.

Неграмотність та алькоголізм. — Жахлива загроза для нашого народу.

Кожному, хто має нагоду частіше бувати по наших селах, мусіли кинутися в очі дуже сумні прояви — поворотна неписьменність та поворот... алькоголізму. Знову вертаються часи, що без горівки не може обійтися ні один празник, весілля, хрестини, і навіть по похороні „заливають" хробака, щоб веселіше було в хаті.

Прикро про це писати і розятрувати стару рану, яка здавалося вже була загоїлася. Але сумної дійсности не закриємо. У маніфесті „Просвіти" з грудня м. р. між іншим читаємо: **„...на українських землях у Польщі аж міліон сімсот двацять тисяч (себто 41.7 відсотків), а в самій Галичині аж вісімсот трицятьшість тисяч (себто 34.5 відсотків) українців у пошкільному віці (від 14-го року життя в гору) — не знає сьогодні основ грамоти, себто тільки української молоді та старших не вміє ні читати, ні писати".**

Аж лячно стає коли бачите перед собою молоду й здорову людину і водночас довідуєтесь, що вона неписьменна або вміє ледви... підписатися. Таких випадків у кожному селі чимраз більше. Що станеться з нашим селом, коли ці люди до своєї темноти, пічнуть ще пити горівку? На жаль такий прояв можна вже у нас завважити, навіть у свідоміших селах. І як наслідок цього, послаблення темпа праці у всіх ділянках суспільно-громадського життя. Той гін цілого народу до розбудови національного життя, що був у нас в останніх роках, починає тут і там тратити на своїй силі, особливо по селах. Давніше майже в кожному селі був діяльний аматорський гурток при читальні „Просвіти" чи Кружку „Рідної Школи", хор, молодь гормувалася масово до руханково-спортових товариств, творилися ріжні господарсько-кооперативні установи. А тепер аматорські театральні вистави майже „перевелися", хорів здебільша не чути, читальні починають світити пустками. Гурт людей, що зорганізував усі потрібні установи в селі, звичайно сідає на „лаврах", гадаючи, що вже свою роботу зробив, причому молодих наслідників небагато, бо є... 50% анальфабетів. Старші громадяни по наших селах, що були творцями того великанського руху, який пхнув нашу націю значно вперед, замість поглиблювати свою роботу далі, підготовлювати нових робітників, нових провідників села, звичайно починають між собою сваритися за почести та політичні переконання, або й без причини відтягаються від усякої роботи. Це-ж у свою чергу створює пригожий ґрунт для поворотної неграмотности й алькоголізму. „Нема чим занятися — давай випємо!"

Страшна язва, що довгі століття тримала український нарід у своїх обіймах і довела була його майже до жебрачої торби, починає підводити голову. Трохи поправилася господарська кон'юнктура і вже злі людські налоги починають брати верх над благородними ідеями. Ще недавно були ми свідками масового, просто стихійного, руху цілого народу в боротьбі з коршмами — протикоршемні плебісцити у 1930 р. — а сьогодні при невеличкій звижці цін на господарські продукти, наш селянин тут і там починає вертатися до „традиційної" чарки. Тоді, коли село перелюднене, коли наш селянин не може купити куска землі на парцеляції, коли стримана еміґрація до заморських країв, коли з усіх усюдів падуть на нас удари за ударами, коли всі наші сусіди завзялися нас просто порковтнути. По селах знову можна стрінутися з коршмами, але коршмами нового типу, де алькоголем торгують не жиди, але вже наші люди.

Це тільки влекшує поворот алькоголізму, про нікотинізм вже й не згадувати. Замість зужити всі свої фінансові засоби на поборювання неграмотности, на масове творення самоосвітних гуртків при читальнях, бібліотек, на творення не тільки по містах, але й по селах нових варстатів праці у промислі, торговлі чи ремеслі, наш нарід видає грубі суми на алькогольні напитки і на

ПОСЕЗОНОВА ВИПРОДАЖ
ПЛАЩІВ І РАҐЛЯНІВ
ШАПІРА вул. Личаківська ч. 1.

АНДРЕ БІРАБО.

ПАНСЬКА ВЕЧЕРЯ.

Олівіє мав т. зв. „вільну професію", себто він не заробляв багато. Крім цього він має жінку, яку кохає, отже він не має грошей. Обидвоє не можуть дозволити собі на витребеньки. Купити щось при нагоді, що їм подобається неможливо, — переїхатися автом теж ні. Вони вже добре обрахували, що кожна така примха мусілаб відбитися на їх буджеті при кінці місяця.

Олівіє розділює свої доходи якнайсистематичніше: стільки-то на утримання, стільки на одяги, стільки на комірне, податки тощо. Є там теж позиція на тютюн і на шовкові панчохи. Є і рубрика „непередбачене". Система чудова, не можна їй нічого закинути. У столі лежать коперти, в яких є розділені гроші. Олівіє понаписував на них заголовки: „Для хапчивого господаря", „На старі літа", „Не маю за що одягнутися". Бо можна бути дуже добрим рахівничим і мати трохи фантазії.

Я вже згадав, що Олівіє кохає свою жінку. В останньому часі він заробив трохи більше гроша і запропонував своїй жінці, щоб цю надвижку перенести до коперти „Не маю за що одягнутися".

Мартинета покивала головою і аж очі їй засміялися.

— А знаєш, що я би хотіла... Ні, це божевілля...

— Але-ж моя кохана... я ввесь до твоїх послуг.

— Я хотілаб бодай раз піти до ресторану... але до такого знаєш... дуже елегантного...

Олівіє згоджується. Мартинета плескає з утіхи в руки. Вони порішили, що створять нову коперту з написом: „Широке життя". Але це бажання з рестораном не така проста річ: вечеря це ще найменший видаток. Але всі додатки до неї! Олівіє розуміє, що правдиву приємність матиме його жінка щойно тоді, коли вона буде гарно одягнена і то так, що своєю елегантністю притьмить інших усіх. Вона мусить мати сукню з гарним декольтом і від доброї кравчині. Інакше неможливо вибратись. Олівіє теж мусить допасуватися до товариства. Його смокінґ уже за старий... Отже треба чекати аж коперта „Широке життя" добре напучніє.

Олівіє і Мартинета почали доказувати чудес у своїй ощадности. Коперта „Непередбачене" зменшувалася щораз більше; коперта „На щоденні" була ввесь час порожна і „Літня відпустка" — найдорожча з усіх коперт лежала засунена вкутку, якби літа взагалі не було. Так минула ціла зима, заки закохана пара могла здійснити свою мрію про „Широке життя".

Зате зиму мали вони приємну з іншого погляду: вибирали собі ввесь час ресторан і всякі страви. Це була головна тема їх розмов на довгі вечорі. Мартинета зупинялася часто на приметах „гомара по-американськи", а Олівіє мріяв про „барона Поляка" — страву, якої ще ніколи не попробував, а тільки читав про неї у звіті з офіціяльного бенкету міністерства закордонних справ.

Прийшла весна і Олівіє та Мартинета вибрали нарешті собі першорядний ресторан на Елізейських Полях.

На цьому стало. Каса „Широкого життя" почала трохи худіти. Мартинета купила собі сукню як княжна, а Олівіє має на собі смокінґ як американський магнат.

Прийшов великий вечір.

Олівіє і Мартинета не жалівши своєї легкодердости. Їх настрій був прегарний. Мартинета, звичайно скромненька і просто одягнена, ввійшла до ресторанної салі з гордою міною, Олівіє теж споглядав на всіх звисока.

Засіли за стіл і взяли карту. „Барона Поляка" у стравописі не було. Перше розчарування. Зате був американський гомар, цуккеті, м'ясні пріжки по російськи і труфлі заморожені. Це все булоб смашне. До них підійшов оберкельнер з поважним усміхом.

— Будь ласка принести нам... — сказав Олівіє поміщанським тоном.

Кельнер засміявся:

— Мій Боже! Кого я бачу? Олівіє! Старий приятель! Яка радість!

Олівіє підніс голову:

— Ваше! — і звернувшись до жінки сказав схвильований: — Знаєш, це той самий Ваше, про якого я так багато тобі оповідав. Ах, мій старий приятелю, як я тішуся, що тебе бачу!

Зовсім ясно, що Мартинета знала того Ваше! Він-же спас на війні життя її чоловікові і сам малощо не попав під ворожі кулі. Вона знала цю історію з найменшими подробицями. Вона подала руку приятелеві свого чоловіка, потрясла нею радісно і почала прислухуватися першій симпатії вражінь приятелів, які пережили такі страшні роки. Вони поклепували один одного по плечах і гуторили.

— Почекайте — сказав Ваше — тепер я буду вам послугувати.

І на хвилину залишив їх самих. Вони дивилися з радісним поглядом за ним. Гості при сусідніх столиках почали на них трохи зглядатися. Ваше вернувся за дві хвилини і знову почав розмову. Олівіє та Мартинета почували-

Тернопіль, 25. II. 1938. П. Т. Пром-банк Львів. Прошвався, що моїх **10 уділів** у Пром-банку підписав я з конечности, бо потребував **5.000 зол. короткоречинцевої позички**. Тепер по прошванні мені **7% дивіденди за 1937 р. (17.50 зол.)** бачу, що уділ не тільки оплачене **кредитові користи**, але й є доброю **льокатою капіталу**. Дивіденду прошу перелити на біжучий рахунок. — З поважанням Гродецький.

ПЕРШОРЯДНОЮ ЛЬОКАТОЮ КАПІТАЛУ Є УДІЛ

Пром-банку,

ЛЬВІВ, ГРОДЗІЦЬКИХ 1, І. П.

тел. 292-15, 200-15.

тютюн. Майже кожне наше село видає річно на цю погубу для нас ціль щонайменше 15—20 тисяч золотих. Ці гроші потоком течуть у чужі кишені, а наша селянська молодь далі сидить безпросвітна і безробітна на селі, не маючи часто-густо куска хліба.

Ми не повинні дивитися на це явище з заложеними руками. Ми не повинні допустити до того, щоб наш менший брат духово підупадав з якихнебудь причин. Мусимо прийти йому з допомогою. Всі добре знаємо, які фатальні наслідки мали для нас піянство і неграмотність. Ми це болячо відчули в 1848 р. і... відчуваємо до сьогодня. І тому вже заздалегідь, де тільки ці нездорові прояви показуються, треба їх рішуче поборювати.

Це можливе тільки тоді, як оживимо культурно-освітню працю по наших селах, тобто оживимо всі наші Читальні, Кружки „Рідної Школи", „Сільського Господаря", „Відродження", жіночі організації та руханково-спортові товариства.

Передумовою до оживлення праці в кожному селі чи місті є свідомий і... твердий провід.

І такий мусимо підобрати. Щоб не було таких випадків, які приходилося мені стрічати підчас поїздок, що член Управи поважної кооперативної установи, голова читальні і ін. товариств села, дає людям зачет... на горівку. Таким людям не можна доручати проводу, бо вони за рік знищать моральні й культурні цінности, та господарські надбання села. Таких людей рішуче треба від проводу відсувати.

Приглядаюсь ближче культурно-освітній праці по наших селах, бачимо, що праця назагал, як то кажуть, йде, але замало в ній запалу, замало боротьби з нашими старими слабостями, що волічуться за нами ще від панщизняних часів. Позбутися усіх наших хиб можемо тільки тоді, коли перевиховаємо себе і широкі маси нашого народу. Живемо в незвичайних часах. На наших очах відбуваються великі зміни в укладі світових сил. Бачимо, що всім слабим народам загрожує загибіль, а на поверхні життя втримуються тільки ті, що вміють опановувати свої налоги і пристрасти, та вміють на приказ станути, як один муж, у здисциплінованні ряди. Не можемо по старому дурити себе, що „якось то буде". Але мусимо йти з духом часу і виховувати людей, що зуміють самостійно кувати кращу долю собі й цілому народові. Коротко — мусимо боротися за нову людину.

Ясно, що ця боротьба за нову людину у теперішніх обставинах булаб безуспішна а то й просто неможлива. Щоб можна було її вести — треба створити для неї пригожий ґрунт. А цим пригожим ґрунтом напевно не є наше наполовину неграмотне село, що до того ще зачинає гонути в алькоголізмі.

Тому ці дві язви мусимо передовсім викорінити. Маємо до цього добру нагоду. Цей рік є ювілейним роком „Просвіти", яка вже 70 літ веде безупинну боротьбу з неграмотністю. Цей рік „Просвіта" проголосила роком боротьби з темрявою. Вислід цієї боротьби залежить від нас. Тому замість пустих слів, які часто-густо кидаємо на ріжних зборах, поставмо цього року в чин! **Кожний грамотний українець навчить впродовж ювілейного року одного неписьменного українця грамоти! Кожний інтелігент поїде хоч 2—3 рази в цьому році на село з якимсь відчитом чи рефератом на актуальну** господарську чи якусь іншу тему. Спеціяльною пропагандою мусимо зліквідувати неграмотність та алькоголізм — найбільші лиха нашого народу, щоб створити пригожий ґрунт для боротьби за нову людину і цим одночасно промостити шлях нашій кращій долі.

Андрій Качор.

ПРИЗАБУТА УСТАНОВА.

Перед 30-ти роками (точно 1906 р.) повстала заходами митр. А. Шептицького, нашої парляментарної репрезентації і центральних господарських установ нова народня станиця **„Українська Щадниця"**. Її місцем осідку став Перемишль, але вона мала своєю діяльністю обняти ввесь край.

Був це доволі цінний здобуток, бо нова установа дістала т. зв. право пупілярної безпеки для своїх вкладок, тому можна в ній льокувати усякі фундаційні і сирітські фонди, кавції, вадія.

Тому вже в короткому часі нова каса розвинулася у велику, як на наші відносини, інституцію, що могла акредитувати наші товариства, кооперативи і приватні особи, передусім селян, удаляючи їм не тільки вексльового, але головно гіпотечного, довгоречинцевого кредиту на закупно землі. Кредит був розмірно дешевий, бо організація Щадниці не вимагає ніяких оплат ані вплат від довжника, крім адміністраційних коштів і відсотків, причому її мета добродійна, бо надвишки, після покриття загального фонду, призначені на добродійні цілі.

Війна, разом з її наслідками: девалюацією і загальним зубожінням, підорвала також У. Щ. Її капітали і претенсії здевалювалися, вона втратила багато вкладників, передусім фундацій, тож мусіла з конечности обмежити свою діяльність до скромніших рямок. Але за винятком кількох місяців примусової евакуації у першому році світової війни, вона своєї праці не припинила і поволі, але постійно під кермою своїх основників - директорів д-ра Теофіля Кормоша і Олексія Яреми та при помочі начальника бюра дир. Ізидора Білинського відбудовувалася. Коли їх не стало нова дирекція повела далі їх працю і сьогодні У. Щ. знову стоїть сильно на ногах. Вона працює своїми фондами і не користується чужим кредитом, тому її діяльність вужча, але певніша, бо не залежить від чужої доброї чи злої волі. Свої поважні резерви улькувала в нерухомостях, з яких найцінніша, — каменица в Ринку (біля Магістрату) є репрезентаційною будівлею. В ній примістилися бюра У. Щ.

Завдяки тому, що стан вкладок зростає, У. Щ. знову може обслуговувати наше міське і сільське населення кредитом, з якого користають наші установи, селяни, купці і промисловці.

Членів Щадниці небагато, бо всього 75 осіб, тому що згідно зі статутом її членами не є довжники, тільки громадяни, яких на внесене прохання і на пропозицію Виділу Щадниці приймають загальні збори. Членство цієї установи, яка має тільки господарські засоби праці і добродійну ціль, це громадянська почесть, тому У. Щ. має між своїми членами громадян з цілого краю, а всі наші єпархії мають у її Виділі своїх представників.

На мою думку ширші кола українського громадянства повинні звернути на цю установу свою увагу.

Д. Коренець.

ся як у гостях у свого знайомого. Настрій був симпатичний, але остаточно вони прийшли до цього ресторану із зовсім іншим наміром. Нарешті глянули на стравоспис, щоб почати ту вимріяну вечерю, до якої приготовлялися стільки місяців.

Ваше заопікувався ними як справжній кельнер, що знає вартість своїх гостей, знає їх смак, і хоче догодити їм якнайдобірнішими стравами, які пробував і випробував на інших:

— Мої дорогі! слухайте мене, як фахівця. Я не дозволю вам їсти всякі свинства в роді американських гомарів, тімбаль а ля Робеспіер, і всякі заморожені мясива добрі для здегенерованих буржуїв, яких ми затрюємо тут сосами і приправами. Коли ви вже тут під мою опіку, то я рішаю нині про „меню". Возьмете собі картопляну зупу, росолове мясо з бараболею і хріном, трохи сира та овочів...

— Що таке? ми-ж це їмо дома щодня! — крикнула Мартинета.

— Ми саме хотіли їсти нині панську вечерю! — крикнув Олівіє.

— Вона буде найбільше панська! коштувати буде не менше, ніж ота з гомарами, бо в нашому ресторані такі прості страви треба спеціяльно замовляти. Їх вибирають тільки найбільші аристократи знуджені всякими лакомствами... Тими панськими свинствами можна годувати чужих, а не приятелів. Те, що дістанете від мене — буде просте, свіже, але здорове. Можете бути певні, що така проста вечеря, вам багатим, залишиться як спомин на ціле життя! Яке щастя, що ви мене тут зустріли як кельнера!

Пункт. ч. б.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Ч. 49. Середа (14 (2) березня 1888.

„ЩОБ РУСИНИ ПРИВИКАЛИ ДО ВИДУ ПОЛЯКІВ".

У статті п. н. „Змартвихстатєнські інсинуації" — „Діло" обговорює завідомлення інтернату „змартвих-вотанців", у якому управитель інтернату пп. Смоліковський поробив українцям цілу низку закидів, що вони, мовляв, байдуже до католицького костела, не поважають папи, не хочуть приняти у своїй церкві ріжних молитов та практик латинської церкви і т. д.

„Ці „наплани" — пише „Діло" — це здесперовані польські патріоти, перейняті шовінізмом, космополітичні католики членом „вулгаіс мілітантіє", що взялись виховувати руську молодь не для самого виховання „in abstracto", але для політичних цілей, що містяться вже у самому понятті їх імени, тобто задля „ресурреціо" Польщі.

„Справозданьє" каже остаточно, що на проєкт о. Дудикевича з Підгайців — до Інтернату приймають уже й поляків і то в тій цілі, щоб русини привикали до виду поляків уже в інтернаті і певно щоби було кому вести руські „кадри" до „вальної о одродзенє... гадаєте: церковної унії? — ні! — Польщі"...

ПРИВІТИ У ШЕВЧЕНКОВІ РОКОВИНИ.

З нагоди XXVII-их роковин смерти Шевченка українські товариства: „Просвіта", „ім. Шевченка", „Руська Бесіда", „Народня Рада", „Руське Т-во Педагогічне", „Зоря" в „Академічне Брацтво" уладили 13-го березня в салі „Народнього Дому" святочний вечір з богатою програмою. Промову на цьому вечорі виголосив редактор „Діла" Іван Белей. На цей вечір насліло багато телеграм та письменних привітів, особливо від молоді, з провінції, як ось з Нового Санча, Перемишля, Рудок, Стрия, Буська, Коломиї, Кранова, Турки, Бродів, Тернополя, Миколаєва, Заномаря, Жовтанців та Звенигородщини.

ПІДГОТОВЛЯЛИ РЕВОЛЮЦІЮ.

„З Петербурга доносять, що внаслідок вістки, будьто би нігілісти лагодили на день 1. марта якийсь новий атентат, арештували в цілій Росії багато людей; внаслідок цього зявилася чутка, що у південній Росії підготовляли революцію. Цю вістку тепер заперечують. Оберполіцмайстер Грессер наказав у Петербурзі всякі можливі засоби обережности".

ЯК ПІДТРИМУВАЛИ ТЕАТР.

„З Дрогобича пишуть нам: Щоби руському театрові, що заїздив до нашого міста, не переривати низки вистав, комітет, який займається підготовою літературно-музичного вечора в честь Т. Шевченка й М. Шашкевича, відложив цей вечір на 15. квітня. Щоб не робити театрові конкуренції припинили в Касині відчити з музичними продукціями, що відбувалися кожної неділі".

Сторінка без політики.

„Французький капітан із Кепеніків".

Робітник Жорж Друїн жив собі довший час як найкращий багач. Він жив собі щасливо, добре їв і пив і при тому мало або й зовсім не платив. Друїн носив блискучі однострої і ніхто з його численних приятелів не підозрівав, що всі довги які він поробив пропадуть і не буде в кого домагатися їх звороту.

Спершу Жорж Друїн почав від скромного однострою підстаршини і почав свої виступи по малих провінціональних містечках, в яких його не могли так легко пізнати й де все більше легковірних людей. Він почав переважно „господарити" і натягати ріжних приятелів на грошелі суми. При тому „виступи" він собі забезпечував так, щоб відтак „приятелі" не домагалися звороту грошей.

Небавом „авансував" він на поручника. І щойно тоді почав він справжню карієру. Дуже швидко став він надпоручником і згодом сотником кавалерії. Та не тільки його висока ранга але й численні відзначення, що доказували його великі заслуги та геройство зединали йому загальне поважання й довіря. Друїн виступав у малих гарнізонах і нераз відбирав дефіляду цілих військових частин, які вважали собі честю виступати перед таким визначним старшиною і героєм. При таких нагодах на вулицях малих містечок панував справжній святочний настрій і захоплення. Бо сотник був ще при тому ні замолодий, ні застарий і всі його любили за гарну поставу. Ясно, що коли „господарка" в одним місті була задовга, тоді сотник саме в той час, коли всі приятелі сподівалися, що він віддасть довги, сотник щезав і виїздив на інший терен дівльности.

Так жив він щасливий у своїм мандрівничім житті й вирівнав раз тут, раз там. Та вкінці повинулася йому нога. Одного разу в якійсь дрантивій кнайпі випив він до тієї міри, що почав виголошувати промову зовсім не гідну старшинського однострою. Господар озлоблений на гостя, що багато пє і мало платить звернув увагу на цю сороміцьку промову і набравши підозріння покликав жандармів. „Сотника" арештували й тоді вийшли всі його подвиги на верх. Франція має свого роду кепенікіяду, зате сам герой опинився у вязниці, в якій має відсидіти вісім місяців і роздумувати над суєтою цього світу.

Л ґа „ е подавати руки".

Хто не бачив написів у преріжних урядах та установах таких як „Час то гроші", „Просимо не галасувати", „Не подавати руки"? Та ці написи висіли собі спокійно на стінах і ніхто ними не дуже переймався. Час тратять люди неменше, як гроші, ніхто не зберігає в урядах тиші і всі подають собі взаїмно руки.

Одначе саме тепер виповіли в Англії подаванню рук безоглядну війну. Як повідомляє „Таймс" в Льондоні зорганізували окрему лїгу, яка поставила собі за мету — боротьбу з подаванням рук. Прихильників починає згадана ліга приєднувати собі по всіх усюдах, не лиш в Англії, але й в інших европейських краях. Проповідники нової лїги будуть працювати, немов члени Армії спасення: будуть ходити по вулицях та роздавати летючки і заклики. Всі недуги — заявляє ліга — поширюються через подавання руки. Мільярди мікробів передаємо таким чином із рук до рук. Та крім того подавання рук — це поганий і дикий звичай.

У своїх гаслах подає ліга таке:

„Коли вам оповідають про дикунів, які на привитання потирають себе носами — ви сміється. Коли з опису життя і звичаїв ріжних диких племен ви довідаєтеся, що між деякими африканськими племенами мурини при зустрічі присідають і клепають себе по лидках, ви дивуєтеся. Та хіба ліпше і розумніше є те, що робимо ми, культурні люди? Дайте іншим добрий приклад і скажіть собі та своїм приятелям, що від нинішнього дня ви не хочете вже бути дикуном. З того будете мати й ви користь і всі ваші знайомі.

Авто чи залізниця.

Інжінер Штравс, делегат англійського міністерства комунікацій обїжджає під цю пору Европу, щоб усюди прослідити як працюють залізниці та інші комунікаційні засоби. У розмові зі співробітниками французьких часописів Штравс заявив, що всупереч загальній думці авто не стане грізним суперником залізничих поїздів. Його застосування для перевозу пасажирів дуже обмежене. Обмежена теж і його скорість. Найшвидші автокари не можуть робити більше, як 90 км. на годину. Більша скорість стає небезпечна для гумових коліс. Найновіші льокомотиви німецьких залізниць перевищили на пробних виїздах скорість 200 км. В Англії віддають Льондон—Нюкестл переїзджають пасажирські поїзди зі скорістю 173 км на годину. Коли всі залізниці перейдуть на електричну енергію і поїзди дістануть аеродинамічну форму, тоді пересічну скорість можна буде збільшити на 30 відсотків. Іншими словами на рейках можна буде осягнути такі скорости, які досі доступні тільки летунству.

При тому вирине — на думку Штравса — тільки одна конечність: при величезній скорості поїздів шляхи не зможуть мати віражів, лиш будуть — по змозі — йти в якнайпростішій лінії.

Більбао є столицею... Японії.

Совітська преса подає цікаву вістку про розмову, яке відбулася буцімто в редакції часопису „Звезда", який виходить у Новгороді.

До редакцій того часопису зголосився один з читачів, який заявив, що в останніх часах можна побачити на шпальтах часописів дуже часто назви таких міст як Більбао, Відень, Брісель, Будапешт і інші, але ніхто не знає де ці міста лежать. На те читач дістав від начальника редактора Хапаєва відповідь, що Більбао є столицею... Японії, Відень столицею... Чехословаччини. Інструктор Сініцин, який був при тій розмові, заявив, що на світі є 6 суходолів. Одначе проти цього твердження запротестував редактор наукового відділу згаданого часопису, який заявив, що є тільки три частини світа: старий світ, новий світ і найновіший світ.

Якщо ця вістка правдива, а всі дані вказують, що вона правдива і що вона могла трапитися не лиш у Новгороді але і в кожному іншому московському місті включно з Москвою, то хіба редактори „Звезди" або перепились самогоном, або теж можна в цім випадку перевернути до гори хвостом гасло: властиві люди на властивих місцях.

Помивач-гохштаплєр.

Минулої неділі у великій паризькій кавярні на Монпарнасі до молодої модельки, панни Пертюї підійшов якийсь 50-літній добродій.

— Ви саме той тип, що мені його треба. Хочете дістати ролю у великій фільмі?

Дівчина збентежена таким величезним щастям відразу погодилася.

— Ви мабуть чули моє імя Пєр Колюмбіє, кіновий режисер?

Пєр Колюмбіє оглянув критично модельку від ніг до голови й заявив:

— Вам треба гарно одягнутися. Перш усього мусимо піти накупити все те, що конче потрібне для артистки.

У найближчім магазині Пєр Колюмбіє вибрав дві вечорові сукні, дві денні, плащ, кілька капелюхів і на прощання від нехочу сказав:

— Пришліть усе те з рахунком до студії.

Відтак обоє зайшли до цукорні відки режисер велів вислати на ріжні адреси кілька коробок із шоколядами, попросивши теж прислати рахунок до студії. Тоді запропонував новоспеченій зірці прогульку до Бульонського ліска.

Вернувшись до міста Пєр Кольомбіє затримав авто:

— Підождіть мене. Я мушу зайти на хвилину до національної бібліотеки, в якій я залишив сценар.

Він вийшов і не вернувся. Щаслива дівчина, кандидатка на фільмову зірку ждала, ждала й не діждавшися, мусіла пішки вертутися домів із поліційного комісаріяту, куди її завіз шофер незаплаченого авта. А поліція почала шукати за „паном режисером", який мав уже більше гріхів на совісти. Очевидно, в паризькій поліції придержуються тісно приповідки, що хто шукає той знайде і тому знайшли Пєра Кольомбіє.

По трьох днях арештували обманця, який подавав себе за кінового режисера, щоб зводити молодих дівчат і жінок, що мріяли про лаври Марлєни Дітріх і Ґрети Ґарбо. Обманець із професії був... помивачем в одному ресторані й називався Пєр Легран.

—o—

ЯКИЙ УРЯД НАЙКРАЩИЙ.

Перед кількома днями підчас дискусії у французькім парляменті один із бесідників згадав улюблену китайську приповідку Брієна: „По чім пізнати, в якій державі найкращий уряд?"

„Коли шаблі ржавіють а плуги нагострені, коли вязниці порожні, але шпихлірі повні, коли сходи церков покриті слідами ніг а подвіря судового будинку заросле травою, коли лікарі ходять пішки а пекарі їздять повозами, коли на вулиці зустрічаєте стільки старців що дітей, тоді не сумнівайтеся: в цій державі добрий уряд".

ВЕСЕЛЕ.

„ДАВ СОБІ ДУХА".

Якийсь пяничина тримається з усіх сил ліхтарні і кличе до авта, що попри нього переїздить:

— Па-а-а-не, підвезіть мене до чергової ліхтарні!..

ПЕРЕБОРЩИВ.

Гість: „Ох, це ваша донечка так гарно грає в сусідній кімнаті на фортепіяні".

Господар: „Ні, це служниця стирає клявзтуру".

ДОБРИЙ ДАРУНОК.

— І щож, Івасю, чи ти вдоволений з барабанчика, що я тобі його купила на іменини?

— Навіть дуже, тіточко. Татко дав мені вже кілька разів по золотому, щоб я лиш не барабанив на ньому.

ПОМИЛИВСЯ.

Пяничина впав на закратоване вікно пивниці:

— Ов, до біса! Я знову попав за крати. Добра історія!

ХИТРИЙ.

— Чому ти просиш, щоб я погласкав цю собаку?

—Бо я хотів би, прошу пана, переконатися, чи вона не кусає.

ЛОВИ.

— Тіточко, скажи мені, де твій кріс?

— Пощож мені кріса?

— Адже татко вчора казав, що ти полюєш на мужа.

ЗАЙВИЙ ТРУД.

— Чи ти обкраяв яблоко з лупини, заки ти його зїв?

— Так, мамочко.

— А де лупина?

— Я зїв її окремо.

ДОБРИЙ СИН

— Чому мовчиш, мамусю?

— А щож маю сказати?

— Скажи: Юрчику, мій коханий синцю, йди візьми собі одно велике тісточко зі шафи.

НОВА СЛУЖНИЦЯ.

— Памятай, Касуню, що в нас снідання мусить бути в осьмій годині ранку.

— Добре, прошу пані, але якби я заспала, то прошу їсти без мене.

СПОРТОВА СТОРІНКА.

Значіння спорту для української нації.

На таку тему виголосив **проф. Е. Жарський** виклад у Львові в домівці „Молодої Громади" 10. ц. м. На вступі прелегент згадав про великі заслуги Яна в німців, над створенням руханкових організацій („турнферайнів"), які густою сіткою вкрили цілу Німеччину та причинилися багато до відродження німецької нації. За прикладом німців пішли й інші народи. Стверджено, що рух на свіжому повітрі має велике значіння для цілого організму, особливо в людей що працюють у замкнених кімнатах. Праця в сидячій поставі згужує значно грудну клітку, зменшує доплив свіжого повітря і відпорність на грудні недуги. Через те на Заході ввели відчас відпочинку 10 хвилин руханки, які сильно збільшують видатність праці. Відповідний прорух, руханка, плавання, бокс, шерм, тощо — виробляють швидкість реакцій. Т. зв. боєві спорти, як шерм, бокс, джіо-джітсу, стріляння призчають не боятися нападу ворога. В російсько-японській війні виграли японці бо вони вправляли воєнні спорти.

Руханкові вправи привчають до дисципліни й до провідництва, ведення маси. Виробляємо таким чином красу тіла й духа, підприємчивість і відпорність, що має велике значіння для нації. Тому тепер усі нації поширюють спорт, щоб виховати людей сильних тілом і духом.

Спорт — це зусилля мязів для вироблення відпорности тіла й духа. Виховний, здоровий спорт має на меті виховати прикмети одиниці, не обчислені на зиск. Розрадний спорт переходить у рекордовий. Усім імпонують спортові рекорди. Маса бачить героїв підчас змагань. Спортові рекорди стають найкращою пропагандою даного краю.

Масовість спорту стоїть у нас дуже низько: 1—1½% зорганізованих спортовців, коли в Чехословаччині є 25—30%. У нас спортом займаються тільки одиниці. Фізичний стан нашої молоді дуже поганий, годин руханки рішуче замало. На селі негігієнічні обставини життя та односторонність праці.

В підгірських околицях зачинає розвиватися тепер масово лещетарство. Нашому мандрівництву ще дуже далеко до Швайцарії.

В кожній нашій місцевості повинні бути спортові площі, рухівні, в яких могла би вправляти вся наша молодь. Через односторонність виховання наша молодь непідготована до життя, очікує літами на посади, боїться ризику. Спорти й руханка найкраще підготовляють до життя, призвичаюють зносити труди, невигоди і вчать перемагати. Коли звернемо більше уваги на спортову підготову, то воно вийде на добро української нації.

В оживленій дискусії перший промовив голова „Молодої Громади", **инж. А. Палій.** Він вказав, що руханка повинна попереджувати спорт який є завершенням фізичної справности й веде до змагу. Йде про те, щоб ціла нація мала фізичну тугість, а не лиш одиниці осягали рекорди.

М-р Ю. Старосольський підкреслив, що спорт не здобув ще в нас права громадянства. Дальше промовець застановляється над відношенням фізичної й духової культури і зазначив, що тільки в старинній Греції дійшло до гармонії між ними. В Америці фіз. культура стоїть вище від духової. Кожний фін, швед і норвежець управляє руханку мозку і мязів (там є 100 прц. письменних і всі займаються спортом). У нас старші не розуміють фіз. культури, молоді не доцінюють духової культури. Треба змагати до рівноваги між духовою і фіз. культурою.

П. Вербицький обстоював вагу рекордів, вміння змагати й перемагати. **П. інсп. Ольховий** підніс, що не кожний спорт є руханкою, як напр. самоходовий спорт, який може вправляти навіть каліка. — **Д-р Р. Осінчук** говорив про спорт і плекання здоровля. Копаний мяч крайно шкідливий для нашої сільської молоді. Спорт у школі треба так повести, щоб не шкодив здоров'ю. — **Д-р Мрищ** підкреслив велику мілітаризацію спорту в СССР, Німеччині, Італії і т. д. в цілях оборонности краю. — Вкінці ще промовляли м-р Ю. Старосольський, інж. А. Палій і прелегент.

Загальна дискусія була багато цікавіша від самого реферату і дала учасникам теж більше користи.

Удатний виступ України у Станиславові.

УКРАЇНА — РЕВЕРА 7:9.

Боксери України виїхали минулої неділі до Станиславова на товариський матч. Ревера, як відомо є А-клясовою дружиною і недавно перемогла високо боксерську дружину Стшельна. Тому теж і боксерів України ждало важке завдання, а мимо того вони загалом якнайкраще виявлялись. На цім матчу, як і на всіх попередніх виявилося, що Україна найслабша у легких вагах, зате перевищає завжди у важчих вагах. Україна виявила на матчу з Реверою дуже добру фізичну кондицію. Найкращі з дружини чорно-червоних Рудницький, Опудлак, Левкович і Пашин.

Технічні висліди поодиноких стріч були такі:

Вага мухи: Островський (Р) переміг на пункти Тиза (У).

Вага когута: Редер (Р) виграв технічно покатом з Коттушким (У).

Вага пера: Бездер (Р) знокаутував у другій рунді Кота (У).

Легка вага: Рудницький (У) виграв на пункти з Ковальським (Р).

Півсередня вага: Опудлак осягнув по завзятій боротьбі з Гороцьким (Р) перішений вислід.

Середня вага: Левкович (У) знокаутував Пйотровського (Р) у другій рунді.

Півважка вага: Пашин (У) знокаутував Крейза (Р) у другій рунді.

Важка вага: Хома (Р) виграв на пункти з Позірком (У). В рінгу судіював п. Татара, на пункти п. Волібжуховський.

Індивідуальні боксерські мистецтва

ЛЬВОВА.

В днях 1., 12. і 13. п. м. відбулися у Спортовій Палі у Львові боксерські мистецтва сеніорів, до яких станули змагуни в таких клюбів: Погоні, Чорних, Лехії, Рекорду, Гасмонеї і Польонії Перемишль, Україна виставила тільки одного Білого.

Першого дня відбулися чвертьфінали, в яких переможцями від ваги мухи аж до легкої такі змагуни: Грунвяк (Польонія), Гурецький (Лехія), Сидельників (Лехія), Северин і Вечорковський (Чорні), Єзик і Врубель (Погонь).

У півфіналах відбулися такі стрічі:

Вага мухи: Любінський (Ч) виграв на пункти з Врублевським (Л). Лехія склала протест, який відкинуть позавська централя.

У вазі когута Клайпер (Гасмонея) випунктував слабого Варчевського (П). У вазі пера Хростек (Ч) виграв к-о в першій рунді з Кусяком (П). У легкій вазі Врубель (П) виграв знокаутом у другій рунді зі Северином (Ч). В тій самій вазі Єзик (П) знокаутував у 3 рунді доброго технічно Вечорковського. У півсередній вазі відбулися дві стрічі. У першій Шпрунг (Ч) знокаутував у другій рунді Фрекля (Ревера). У другій стрічі змагався Білий (Україна) з Бергом (Ч). Це була одна з найкращих стріч, при чому Білий виявив дуже багатий репертуар боксерського звання, його відкинення були влучні і несподівані, цільні удари приголомшували противника. Дві перші рунди Білий просто бавився зі своїм противником, який досі був у Львові найкращий у півсередній вазі. При кінці другої рунди Берг розтяв головою Білому шкіру над оком. Рана почала кровавити і судія перервав боротьбу, щоб лікар затамував Білого. Одначе лікар дозволив далі вести боротьбу. У третій рунді Білому замітно шкодила рана і він обмежувався до мудрої оборони й виграв стрічу на пункти, хоч при кращих умовинах м'г був навіть виграти к-о.

Фінали.

У вазі мухи з причини оголошеного протесту стріча не відбулася. Імовірно ця стріча відбудеться перед матчем Львів — Лодзь.

У вазі когута найліпшим виявився Гурецький (Л). Його противник Клайнер піддав у третій рунді секундант. У вазі пера Хростек (Ч) випунктував Сидельникова (Л). В легкій вазі Єзик виграв на пункти зі своїм клюбовим товаришем Врублем. У півсередній вазі Білий (У) виграв у першій рунді к-о зі Шпрунгом (Ч). Цим разом Білий не мав змоги виявити своїх високих кваліфікацій, бо стрічка тревала дуже коротко. У півсередній вазі Мізкевич (Л) переміг несподівано на пункти Конровського (Польонія). Мізкевич добрий технічно — Конровський сильний, одначе технічно сирий. У півважкій Шкварковський (Л) пришвидшив свого клюбового товариша вже в першій рунді піддатися. У півважкій Баронівський Лехії виграв зі Лянгером (Ч), якого адміністрували на підставі лікарських оглядин за симуляцію.

ФУТБОЛ У ЛЬВОВІ.

Погонь — РКС 8:0 (4:0). Погонь виступила в ослабленому складі, всеж таки осягнула високу перемогу над ослабленим РКС-ом, який виступив на грище без нічого тренінгу. Ворота для Погоні здобув Краве 4, Шмит 2, Болінін і Сумара по 1.

Гасмонея — Світязь 4:3 (3:0). Гасмонея виступила в досить повних змагунами Розенов і Конон. Теком і Світязь виступила з кількома новими змагунами. В першій половині Гасмонея вела вже 3:0 і у другій частині гри підвищила той виспід до 4:0, одначе при кінці Світязь осягнула сильну перевагу і стрілила 3 воріт.

ЖУРАВНИЦЯ к. ПЕРЕМИШЛЯ. **Панцерні — Огнісно (Ярослав) 2:2 (0:2).** Б-клясова дружина Панцерних осягнула вже другий в черги перішений виспід із дружиною Окружної Ліги, ярославським Огнісном. Огнісно мало посягав перевагу, одначе не вміло її цифрово використати.

ЛОДЗЬ. **Домб — ЛКС 4:2 (4:1).** Заслужена перемога Домбу. До високоцифрової поразки господарів причинився головно їхній воротар Пасецький.

КРАКІВ. **Краковія — К. С. Хожуф 5:2 (4:1).** Краковія не виспловлялся і у другій половині гри явіть себе шадила.

КРАКІВ. **Вісла — ППВ (Катовиц) 4:1 (2:0).** Катовицька дружина поттовців держалася надзвичайно добре.

РАДОМ. **Варшавянка — Бронь 4:1 (1:0).** Господарі були рівнорядним противником варшавських ліговців, яких напад був більше продуктивний.

ТАРНІВ. **Тарновія — Польонія (Перемишль) 5:1 (3:0).** Дружина краківської окружної ліги, що займає 6-те місце в осінній табелі перемогла легко і переконливо осіннього першуна львівської Окружної Ліги. Польонія мала перевагу лише на початку другої половини, одначе не вміла її використати. Найкращі на гриші були напастник Кравчик з Тарновії і помічник Грушка з Польонії.

ЦІРІХ. **ПОЛЬЩА — ШВАЙЦАРІЯ 3:3 (1:1).**

Перший виступ польських футболістів на швайцарській землі дав їм несподіваний моральний успіх, бо швайцарці репрезентують високу клясу европейського футболу. Першу половину грає Польща з вітром і добуває перші ворота в 14 хв. (Вілімовський). Утрата воріт подразнює швайцарців; вони переходять до противнаступу і здержують замітну перевагу до кінця І. половини, яку використовують лодзи одним голем у 23 хв. Такий стан справи завдячує Польща своєму воротареві Мадейському. У другій половині гра вирівнюється, при чому швайцарці здобувають в 9 хв. другі ворота. Для Польщі вирівнює в 29 хв. Водак, у 35 хв. Пйонтек стрілює треті ворота. Стан 3:2 для Польщі вдержується всього 2 хвилини. У 40 хв. Шепошек задержує м'яч рукою і не дає нагоди швайцарцям вирівняти з карного мету.

Судіював італієць Вернесіна.

—o—

Спортові новинки.

Зміни речників мистецтв Окружної Ліги. Від 1 Д. дньо'аської Округи змінив деякі речники мистецьких матчів за мистецтво Окружної Ліги, а саме Україна замість 10. 6. гратиме з Юнаком уже 20. 5. Зате в дні 19. 6. відбудеться матч Чуваї — Україна, який був визначений на день 29. 5.

Білий (Україна) в боксерській репрезентації Львова. В неділю 20. п. м. відбудеться у Львові міжокружний боксерський матч Львів-Лодзь. До змагунів України визвачив союзний капітан Білого, який буде боротися у півсередній вазі.

Англія — Канада 3:0. Гав'язковий матч (другий з черги) канадійської дружини в Англії закінчився її програною у відношенні 0:3 (0:0 0:2 0:1).

УКРАЇНСЬКА ЩАДНИЦЯ В ПЕРЕМИШЛІ
ЄДИНА
Українська Каса Ощадности
з правом пупілярности веде банкові чинности. Чекове конто ч. 144.755. Тел. 1207.
З днем 15 березня 1938 переносить свої бюра до власної каменниці РИНОК ч. 5. І. п.

Конференція української преси.

Дня 13. березня 1938 на запрошення редакції „Діла", як найстаршого українського щоденника, відбулася в його домівці конференція української політичної преси. Предметом конференції була справа процесу ОУН у Золочеві за напад у Белзці й питання громадянського характеру, звязані з тою справою. Референтував д-р Осип Назарук. 20 пресових органів було заступлених своїми політичними співробітниками у числі 31 осіб. Нарада виказала, що українська політична преса, як це випливає з її громадянського становища, згідна у виразно негативнім відношенні до того роду тактики, що послуговується таким фізичним і моральним терором. Абстрагуючи від етичної оцінки такої поведінки, стверджено, що такі методи дезорганізують і підкопують суспільне життя нації.

Заповідають виступи вулиці.

НОВІ ПРОТИУКРАЇНСЬКІ РЕЗОЛЮЦІЇ ПОЛЬСЬКИХ „ОРГАНІЗАЦІЙ СПОЛЕЧНИХ".

В неділю, 13-го березня ц. р., з ініціятиви кільканацяти польських організацій, відбулося „обивательське згромадзене", на якому головним предметом нарад була справа оборони польського „стану посяданя" на терені Львова й Галичини. Головували на цьому зібранні Адольф Ценський і делегатка „Звйонзку Легіоністек" Малечинська. Крім цього у президії було багато представників ріжних польських політичних організацій. Реферат виголосив проф. Журавський, в дискусії забирали слово: підполк. Зигмунтович від „Звйонзку Легіоністуф", Маріян Дзендзелевич від „Звйонзку охотнікуф Армії Польскей", д-р Августин від ПОВ та інші. Всі промовці зголошували резолюції, з яких потім зібрання одноголосно приняло такі:

Громадянське зібрання, в якому взяли участь члени польських суспільних організацій у Львові 13-го березня 1938 р., ухвалило подати до відома цілого польського громадянства й уряду держави — ось що:

Всупереч приписаній конкордатом присязі, яку склав Митрополит Шептицький, що „не дозволить своєму духовенству брати участь в акції, що могла би принести шкоду польській державі або прилюдному порядкові" — митрополича курія гр.-кат. обряду у Львові віддавна систематично узалежнювала підчинених собі священників від українських партій, що змагають до того, щоб відорвати Галичину від польської держави і пропагують з цією метою крайній національний сепаратизм разом з ненавистю до всього, що польське.

В останньому часі і сам Митрополит дав маніфестаційний вислів свого ворожого відношення до польської держави тим, що недопустив до офіціяльної участи польської армії у святі Йордану у Львові та цілій підчиненій йому дієцезії.

Стверджуючи, що цілою своєю поведінкою Митрополит Шептицький перекреслив односторонно свої, устійнені конкордатом, обовязки супроти польської держави, зібрані представники польських суспільних організацій у Львові предкладають урядові держави прохання, щоб:

1) Згідно зі ст. XX. конкордату звернувся до Апостольської Столиці і представив їй, що вона в порозумінні з президентом держави повинна поробити кроки, які визволили би греко-католицьке духовенство львівської дієцезії зпід залежности від ворожої Польщі націоналістичної політики українського табору й одночасно запевнили полякам греко-католицького обряду польських душпастирів і польські додаткові богослужби.

2) Аж до вирішення цієї справи припинив виплату дотації державного скарбу для львівської дієцезії греко-католицького обряду.

3) У звязку з заповідженим демонстраційним зїздом українських організацій „Просвіти", „Сокола" і „Лугу" у Львові, зібрані 13. III. 1938 року представники підписаних організацій якнайенергійніше протестують в імені цілого польського громадянства проти допущення того зїзду, який у 20-ті роковини оборони Львова набирає особливого характеру демонстрації з замітним політичним протипольським підложжям.

Підписані організації звертаються до найвищих чинників у державі з горячим проханням взяти під увагу, що допущення до того, щоб на вулицях Львова зібралися багатотисячні українські маси, може викликати небажану самочинну реакцію тутешнього польського громадянства без ріжниці переконань, що моглаб мати непередбачені наслідки.

Зібрані просять взяти під увагу, що цього роду зїзд, після останнього нечуваного провокаційного виступу Митрополита Шептицького у справі свята Йордану, мав би очевидні політичні прикмети і був би виразною провокацією тутешнього польського громадянства.

Під цими резолюціями підписи цілої низки організацій.

Вбивство в Белзці перед судом.

(Від власного кореспондента.)

ШЕСТИЙ ДЕНЬ РОЗПРАВИ.

В суботу 12. ц. м. розправа почалася кілька хвилин по год. 9. рано. Перший зізнавав св. **Володислав Чайковський,** начальник слідчого виділу в Золочеві. Свідок зізнав, що вже довший час дім під ч. 13. при вулиці Сенкевича в Золочеві був під пильною поліційною обсервацією, бо там мешкали Цица і товариші, про яких знав, що є членами ОУН. Уже з весною 1937. р. мав конфіденціональні відомости, що в золочівському повіті буде експропріяційний напад. Отже, коли довідався про смерть Майби, про якого знав, що він стрічався з Куком і Цицою, стало для нього ясним, хто може бути учасником нападу у Белзці. По відставленні арештованих Кука і Цици до Золочева дня 24. травня вів дальші допити. Першого переслухував Кука, який признався до приналежности до ОУН, до нападу в Белзці з його ініціятиви. Заперечив, щоби стріляв до Ясінських з наміром убити їх. Напад уладжено за згодою повітового проводу. Кук мав при собі револьвер з 16-ти набоями. Ролю поліцая відіграв Майба, а Цица „керовніка". Про хід нападу подає згідно з актом обвинувачення. Про сам момент стрілів Кук тоді зізнав, що по виїзді з фільварку, на гостинці, під фігурою трьох підсудних завернули фіру, а самі пішли за бричкою, що недалеко пристанула. Впав приказ: „злазіць!". Коли п. Ясінська заявила: „о, то цось мі подейжане" впав перший стріл, за ним посипалися чергові стріли, при чому Кук теж стріляв. Коли коні пігнали вперед і він став бігти не знаючи, що сталося з п. Ясінськими. Не хотіли стріляти, але коли п. Ясінські не хотіли висідати, почалася стрілянина. На питання, чому підчас цієї стрілянини самі себе не поранили, Кук відповів, що товариші були на долі. З цього — каже свідок — виходить, що таки стріляли до п. Ясінських. Підс. Цица спершу все заперечив, але опісля признався до приналежности до ОУН, до нападу, до того, що його звербував Кук, що метою нападу було придбання гроша і що виступав у ролі поліцая. Від Кука дістав револьвер і 7 набоїв. Про сам хід події зізнавав згідно з Куком. Підчас стрілянини віддав 3 або 4 стріли, що годиться з правдою, бо в його револьвері найдено ще 4 невистрілені набої. Ярослав Дзядига зізнав, що Цица оповідав йому, що втікають перед поліцією і просив допомоги. Заперечив, що вони вбили Ясінських. Плащ спалив, щоб затерти сліди. Переслуханий Андрій Майба заперечив свою приналежність до ОУН, хоч поліція мала такі конфіденціональні вісти. Не вмів пояснити, звідки взялася в нього брошура ОУН. В нього поліція найшла брошури: „Бій під Крутами" і „Поклін борцям", що справді не є заборонені, але їх поручає ОУН в агітаційних цілях. Свій контакт з І. Майбою виясновав знайомством. Свідок зізнав, що до нього зголосився додатково Дзядига та подав, що коли їхав вечором коло 8. год., стрінув на шосі якогось мужчину, якого з лиця не міг пізнати. Цей незнайомий гукнув Дзядизі слова: „Чекай, ми ще здибаємося!"

На запити прокуратора свідок зізнав, як Т. Дзядига описував у слідстві тих осіб, яких переховував у себе. При переслуханні Івахова в Перемишлянах, не був у Золочеві, нікого не били, бо в Золочеві переводив початкове слідство особисто.

З відповідей свідка на ріжні запити оборонців, замітніша, як заховувався Качор при конфронтації з Дзядигою, коли цей його розпізнав. Свідок каже, що Качор і тоді не признався.

Обор. д-р Шухевич: А як ви казали Дзядизі пізнавати Качора, чи привели його одного, чи в гурті більше людей?

Свідок: Його одного.

Обор. Шухевич: Ну, то одного не важко пізнати.

Свідок зізнав дальше, що був приявний і при переслухуванні Цици ком. Фурманом. І тоді вказуючи на фотографію Качора пізнав його рішуче і сказав, що це є той мужчина, що відограв ролю „керовніка".

Обор. Пиндик просить ствердити, що підс. Івахів ніколи не сказав, щоб його били у присутности ком. Чайковського.

На внесок покуратора возний показав судням присяглим при свідкові ріжні одіння, що їх забрали підчас ревізій у підсудних. На завагу д-ра Мошинського, що може два одяги коштували 100 зол., публика на салі вибухла голосним сміхом.

Тоді д-р Шухевич поставив внесок на ведення дальшої розправи при замкнених дверях, бо публика поводиться підчас розправи так, що може прийти до нарушення публичного спокою. Цьому внескові спротивився прокуратор і трибунал по нараді внесок відкинув.

Св. **Яків Фурман,** комісар слідчого виділу у Львові, зізнав, що на вістку про подію в Белзці, поїхав до Золочева, щоб устійнити, чи правдиві поголоски, що учасники нападу скриваються у Львові. У Золочеві переслухав спершу Цицу, який оповідав про свої взаємини з Куком, який ще з початком травня повідомив його, що відбудеться експропріяційний напад, а 5. травня сказав йому, як має підготовитись до цього. Далі подав хід цілого нападу та втечі. Згадав теж, що „пшодовнік" відїхав від Дзядигів до Львова. Переслуханий Кук зізнав згідно з підс. Цицою, кажучи, що не знає, хто перший з них стріляв. Признав, що був ініціятором нападу за згодою провідника, свого брата Василя. Щоб роздобути гроші на організаційні цілі, плянував напад, але всі проекти напізду на державні обекти відкинув, бо вони не булиб обійшлися без проливу крови і тому вибрав двір Ясінських. Він перший не стріляв і не мав наміру стріляти. Не знає теж наслідків стрілів. Прізвищ інших учасників не хотів подати. Тому свідок доручив розслідити, хто в тому часі приїхав до Львова. На основі конфіденціональних вісток довідався, що раніщим поїздом з Перемишлян приїхав на Личаківський двірець Володимир Качор. Тому наказав слідкувати за ним. Устійнено, що Качор підчас нападу не був у Львові, що брав у ньому безпосередню участь. Тому наказав його арештувати. Качора арештували на вулиці, коли вийшов від швагра. Був дуже цікавий, як зареагують Кук і Цица на факт арештування Качора і тому 13. червня, себто три дні по його арештуванні, переслухав знову Кука. Приніс теж багато фотографій ріжних проступників і їх розкинув на столі. Між ними була теж фотографія Качора з датою його арештування. Кук приглядався довше фотографії Качора, при чому зацікавився датою арештування і сказав: „Що буду довше скривати. Видно, що вже все знаєте. Це є той „пшодовнік" і виявнив, що Качора знає від кількох років, що з ним часто стрічався у Львові і що приказав йому приїхати з кінцем квітня до помешкання свого брата, щоб відповідно вбрався, бо буде відограваті ролю пшодовніка. Качор приїхав 5. травня і заночував. Оба разом вийшли з хати і зійшлися з іншими. Качор був тим, що їхав на бричці, був „керовніком", якого всі нібито слухали

о. Адріян Малиняк

сотрудник у Комарні, голова кружка „Рідна Школа", голова „Брацтва св. Миколая"

пригаснув Найсв. Тайни упокоївся в Бозі 13. березня н. р. в 27 році життя, а в першім році священства у Львові.

Перевіз тлінних останків зі Львова до Комарна відбудеться у вівторок 15. березня н. р. в год. 9 рано, а похорон у Комарні в середу 16. березня 1938 р. в год. 10 рано, на який запрошують всіх громадян.

Парохіяни Комарна.

хоч в дійсности він усім проводив. Вибрав його тому до цієї ролі, бо своїм виглядом надавався до цього. Не знає, яку Качор мав тоді вдачу. Дістав її від провідника, а коли розставалися з Майбою, вложив до його течки. Описи переслухував Цицу у приявності аспіранта Чайковського. Цица оглядаючи фотографію Качора сказав, що тут є провокація і тому не вважає за відповідне дальше мовчати. Далі зізнав, що знає Качора. Його представив Кук і часто разом розмовляли. Він був провідником, помагав при припиванні відзнак до плащів і зідхав до Львова. Свідок зізнав далі, що переслухання Качора тривало коротко, бо заховувався неможливо. Він сказав тоді: „Коли маєте проти мене докази, то можете зі мною робити, що хочете, я з паном більше говорити не буду."

Прокуратор: „Кук заявив тут на розправі, що з повним респектом ставиться до вас, бо ви поводилися з ним дуже культурно. Він вичув, що ви хочете, щоб він зізнав, що Качор брав участь і тому просто з куртуазії до вас це потвердив."

Свідок відповів, що він вичув це, але описати цього не вміє тепер. Має переконання, що Кук і Цица були переконані, що тим провокатором був Качор, був мотором того вбивства і першим, який стріляв. Отже коли переконалися, що його арештували, без скрупулів зізнали всю правду. Це далося вичути, що коли б Качор не був перший стрілив, то хто зна, чи було б прийшло до того цілого нещастя і все не скінчилося краще. Кук кілька разів підкреслював, що їм ішло лише про гроші, а Качор надужив своєї ролі провідника, що по ревізії мала скінчитися. Можна було вичути, що йому закидають, що сталося те, що зайшло. Так я це вичув. Кук вини не видавав, тимбільше невинних.

Виринула ще справа, чи не схотять, щоб себе боронити, закриватися тут організацією і на неї скласти всю вину. Кук, на питання, чи в інтересі організації було вбивати, отже чи ініціятива могла від неї вийти, зареаґував дуже сильно. Щоб мене переконати про правдивість своєї заяви по довшій надумі сказав, що його брат є провідником. Таким чином хотів потвердити свою приналежність до організації. Я був так сильно переконаний, що Качор є винний, що навіть не допитував уже Дзядиги, хоч це була найлекша дорога, щоб потвердити вину Качора.

На питання обор. Ґерети свідок відповів, що донос про приїзд Качора до Львова зробила приватна особа і що сам напад в дійсности організував повітовий провід золочівського повіту.

На низку питань обор. Шухевича між іншим, чи свідкові не відомо, що члени організації засипують часто невинних зовсім людей, щоб таким чином оборонити законспірованих членів, свідок притакнув, кажучи, що тут такого випадку нема.

На питання судді Шайди, чи не досліджував, чи приказ не вийшов від вищого, ніж повітового проводу, свідок відповів, що цього не досліджував.

Обор. Шухевич завважив, що звичайно невинний заховується самопевно. Запитався теж, чи найдено якісь речеві докази при ревізії в Качора його вини.

Свідок відповів, що ревізію переводили поліційні агенти і не знає, чи що найшли.

Обор. Йойко поставив внесок, щоби трибунал додатково переслухав кількох свідків. Обор. Шевчук поставив внесок, щоби звернутися до Львова у справі звільнення св. Фурмана від урядової тайни і щоб він подав прізвище особи, що донесла про приїзд Качора до Львова. Трибунал по півгодинній нараді відкинув внесок у справі покликання нових свідків як спізнених. Львів телефонічно повідомив, що не звільнив св. Фурмана від урядової тайни.

Дальший хід розправи в понеділок від год. 9-ої рано.

У треті роковини смерти

бл. п. ІГНАТІЯ ДЗЕРОВИЧА

емер. судді Апеляційного Суду у Львові

відправлять в четвер 17. н. м. в год. 7.30 рано в церкві Успіння Пр. Діви

БОГОСЛУЖЕННЯ З ПАНАХИДОЮ

на яке запрошує

Рідня.

Напад на редакцію „Діла".

В понеділок 14. н. м. перед год. 10.30 вийшло до редакції „Діла" двох молодих людей, які, приступивши до ред. д-ра Німчука і заявивши, що вони приходять від якихсь „українських націоналістів", домагалися не поміщення вістки про вчорашню нараду української преси у справі золочівського процесу. Очевидно, що ті „делєгати" дістали відповідь, що редакція не може про це входити з ними в дискусію, тимбільше, що на виразний запит, хто вони і які їх назвища, вони відмовилися щось будь відповісти. Тоді один із них (більший ростом) зневажив чинно ред. д-ра Німчука, але в тому самому моменті дістав від нападеного і потім також від інших членів редакції такого прочухана, що цю візиту попамятає певно на ціле життя. Облитий при кінці зимною водою з редакційної карафки, втік той „герой", як непишний, на коридор, де чекало на нього щ кількох молодих людей, які побігли разом із ним стрімголов по сходах на долину. Другий учасник нападу втік уже передтим. Напасники втікали так швидко, що один з них згубив капелюх. Це вже не перший напад громадських невідповідальних типів на редакторів „Діла".

*

Менш-більш у тому самому часі та в звязку з тою самою справою був подібний напад і на редакцію „Українських Вістей", де непрошені гості в числі до 10 пробували здемолювати ред. домівку. І там напасники дістали добру відправу від членів редакції та співробітників видавництва.

Інцидент на польсько-литовському кордоні.

З Варшави урядово повідомляють, що 11. н. м. в годині 5.46 стежа КОП-у стрінула коло кордону двох людей, з яких один почав утікати на польську сторону, другий на литовську. Вояк КОП-у Ст. Серафін у погоні загнався на литовську територію, де його литовська граничарська сторожа застрілила 3 метри від кордону. Другий чоловік, якого КОП зловив, признався, що його вислала до Польщі литовська поліція.

Польський уряд, уважаючи, що інцидент є виявом ненормальних умовин на пограниччі та протипольської пропаганди, резервує собі вільну руку після того, як розгляне ситуацію.

Як подають з Ковна, литовський міністр нар. оборони наказав гостре поготівля гарнізонів

КУПУЙТЕ КНИЖКИ ВИДАВНИЦТВА „ДІЛО"!

Три-складове слово:

„КАЛИНА"

дає чотиро-складове слово

„На-со-ло-да".

Куріть тільки в тутках „Калина".

18 смертних присудів у московському процесі.

ТРЬОХ ОБВИНУВАЧЕНИХ ЗАСУДЖЕНО НА ДОВГОЛІТНЮ ВЯЗНИЦЮ.

Прокуратор Вишинський виголосив у суботу 5-годинну промову, повну лайливих висловів. Опісля промовляли адвокати Бравде і Комедов, як оборонці Плетньова, Левіна та Козакова. Всі підсудні зреклися оборонних промов, лише виголосили останнє слово, в якому каялися. Останнє слово Розенгольца становило панегірик у честь Сталіна і напад проти Троцького.

В неділю в год. 4.30 рано військовий трибунал найвищого суду СССР під проводом Ульріха відбув 6 і пів годинну нараду і проголосив присуд.

На розстріл засуджено Бухаріна, Рикова, Ягоду, Крестінського, Розенгольца, Іванова, Чернова, Зубарева, Шаранговича, Гривька, Зеленського, Холикаєва, Ікрамова, Булянова, Максимова-Дікопського, Кручкова, д-ра Левіна і д-ра Козакова.

Раковського засуджено на 20 літ вязниці, Бессонова на 15 літ, Плетньова на 25 літ.

Виконання присуду треба сподіватися за три дні.

Відповідь Мусолінія на телєґраму

ҐІТЛЄРА.

Агенція Стефані повідомляє, що на лист Ґітлєра висланий вчора, Мусоліні відповів тими словами:

„Ґітлєр — Відень. Моє становище є означене приязню наших обох країв, яка спирається на осі".

ГОСТРА ЗАБОРОНА САМОВІЛЬНИХ РЕПРЕСІЙ.

Урядовий комунікат подає гостру заборону без окремого дозволу гавляйтера або вождя СС, переводити членам партії або членам СА. якінебудь конфлікти та арештування на власну руку. Неслухняність будуть гостро карати.

ВІДЕНСЬКА БІРЖА ЗАМКНЕНА.

Віденська біржа комунікує: Аж до відклику біржа буде замкнена. Валютові курси будуть оголошувати кожного дня; у справі девізових операцій видадуть окремі доручення.

В СУДАХ ЗВІЛЬНЯЮТЬ ЖИДІВ.

ВІДЕНЬ. Суддів і прокураторів жидівського походження звільнили зі служби. До адвокатської та нотаріяльної палати не вільно приймати жидів.

Також лікарів-жидів із рятункового поготівля звільнили зі служби.

—o—

З сенату.

ДИСКУСІЯ НАД БУДЖЕТОМ МІНІСТЕРСТВА ОСВІТИ.

В суботу, 12-го березня н. р. сенат радив над буджетом міністерства освіти. У дискусії над цим буджетом промовляв один з перших сен. о. Р. Лободич.

„Національна свідомість — говорив сен. о. Лободич — українського громадянства — тривка. Нікому не можна її нарушувати і нічого не можна добути тим, що українську людність позбавиться вселюдних та середніх шкіл у рідній мові та обмежиться їм доступ до української книжки. Дуже легко розбудити в українському народі позитивне громадянське відношення до польської держави. Польська держава нічого не втратить на тому, коли українська дитина довідається про польську державність у рідній мові, коли у своїй мові пізнає історію і культуру Польщі, коли від польської держави дістане змогу добувати знання та вишколювати характер у рідній мові. До громадянського та морального виховання причинюється наука релігії. Тому число годин релігії треба конче збільшити. Тому сам учитель повинен бути релігійний, щоб міг плекати засади, що їх діти виносять з дому.

Не промовляю, щоб скаржитися чи жалуватися. Як громадянин держави звертаю увагу на моменти, що причиняться до її скріплення. Доля українського народу і його державности над Дніпром звязана з долею польської держави. Відповідне відношення влади до українського народу викличе відгомін поза межами Польщі. Нехай здійсниться основна постанова

конституції, що держава — це спільне добро всіх громадян."

У відповідь на цю промову сен. о. Лободича промовляв сен. **Радзівіл**, який сказав, що з зацікавленням вислухав промови о. Лободича, але мусить на неї відповісти. Він рік-річно перебуває в осени на Підкарпатті і бачить там, що польські діти, діти польських урядників, гайових та лісничих не можуть ходити до школи, бо в цій школі навчання відбувається виключно в українській мові. Українці на Волині нарікають на шкільництво, а там всюди, у вселадних школах і в гімназіях викладають українську мову. Польські діти мусять ходити до тих шкіл і мусять учитися обов'язково української мови. „Підношу це тому — говорив сен. Радзівіл, — щоби показати, що є деяка різниця між тим, що говориться з цієї високої трибуни і тим, що справді діється.

Від УПР промовляв у дискусії над цим бюджетом сен. **В. Децикевич**, який у своїй промові підкреслив, що в агітації проти греко-католицької Церкви беруть участь урядовці, наслідком чого втягають до цієї агітації і уряди.

—o—

Вистава Пластових Памяток.

В неділю 13. ц. м. відбулося відкриття Виставки Пластових Памяток, упорядженої з почину Історично-Культурного Відділу при Науковім Т-ві ім. Шевченка у Львові. Виставка приміщена в шістьох салях при вул. Потоцького 48. І.

Виставу відкрив голова Наукового Т-ва ім. Шевченка д-р Раковський. Опісля п. Я. Гладкий привитав колишніх визначних пластових діячів д-ра Тисовського та проф. С. Левицького і відчитав реферат про значіння й історію Українського Пластового Уладу.

Відтак гості оглядали ріжні пластові памятки, прапори, відзнаки, чаші тощо, розміщені в кількох кімнатах. Виставка робить дуже гарне враження. Оглядати можна її цілий тиждень.

ПРИ ПОСТІЙНІМ КАТАРІ КИШОК, ПУХЛИНІ СТІНКИ ГРУБОЇ КИШКИ і недугах жіночого жароства кишки — склянка природної гіркої води ФРАНЦІШКА ЙОСИФА натще рано є знаменитим засобом прочищення кишок. — Спитайте Вашого лікаря.

НОВИНКИ.

— **Лиси,** пелеринки, краватки з футер виконує і поручає Юліян Глушевський, Львів, вул. Капітульна 3. І. телефон 254-46. 3229

— **Українська колонія в Люблині** уладжує Шевченківську академію в неділю 20. березня ц. р., в салі Музичного Товариства, вул. Капуцинська 7. Початок: год. 19.

— **„Україна княжої доби й Европа"**. Виклад на цю тему дир. Ом. Терлецького відбудеться в Т-ві ім. П. Могили- Саля „Української Бесіди", середа 16. ц. м., год. 18.

— **Святкування роковин смерти Шевченка в Парижі.** Українці в Парижі 77-ліття смерти українського поета і пророка Т. Шевченка вшанували його память панахидою в українській православній церкві, яку відправив настоятель українських православних парохій у Франції протоєрей о- Іл. Брилдзан сказавши перед відправою відповідне слово. Панахиду зорганізувала Українська Бібліотека ім. С. Петлюри в Парижі.

— **Реквізиції гр. кат. метрикальних книг.** В цілій низці сіл камінецького повіту, як Вирів, Стрептів, Горпин, Желехів, Добротвір, Спас і ін., поліціянти на припорученя судових властей зареквірували метрикальні книги від гр. кат. парох. урядів. Тепер студіює їх прокуратура в Золочеві. „Век Н." пише, що це сталося внаслідок „стверджених у цілій низці фактів недозволеного хрещення польських (!) дітей гр. кат. священниками, що особливо зазначилося на терені повіту Камінка Струмилова".

— **Львівська хроніка.** Артист Великого Театру Ф. Куліговський повідомив поліцію, що невідомий злодій вкрав йому з канцелярії театру фуро вартости 1.200 зол. — При вул. св. Софії в ресторані Домбровського Казимир Чекайло зранив ножем свою приятельку Ф. Дзялабій. Раненну відвезли до шпиталю. — На розі вул. Городецької та Янівської самохід штовхнув 13-літню Анну Еренпрайс, яка важко потовклася. — У брамі при вул. Каденькій ч. 28 невідома жінка покинула у брамі тримісячне немовля з карточкою, що його батьком є Станислав Вадарський зі Засова к. Дембіци. Немовля забрали до заведення сиріт при вул. Каденькій.

— **Самогубство грабіжника.** Минулої неділі пополудні 20-літній Й. Невядомський намагався **скінчити самогубством у брамі** свого вул. Лонцького ч. 4. Виявилося, що Й. Невядомський виконав недавно у Кракові грабунковий напад зі зброєю в руках і втік до Львова. Тут хотів найти нових спільників, але їх не найшов і опинився без засобів до життя. Вистрілом з револьверу тяжко ранився у груди, бо примирав з голоду і боявся, що попаде швидше чи пізніше в руки поліції.

— **Землевласничка відповідає за комунізм.** Перед судом присяглих у Львові почався процес проти 19-ох осіб за комуністичну діяльність. На лаві підсудних засіла між іншими дідичка і власничка двох віль Марія Брикчинська, яка відповідає з вільної стопи за кавцією 50.000 зол. Її втягнув до КПЗУ Мечислав Краєвський, студент львівського університету, який підготовляв її до іспиту зрілости. Сходини комуністів відбувалися у віллі Брикчинської. Третій підсудний Натан Зільбер, студ. політехніки, син б. професора жидівської гімназії намагався втягнути до „Мопр-у", що його вела Брикчинська, 12 учениць жидівської гімназії. Дальші підсудні — це: Двойріс, Айзенберг, Ельтіс, Фертіг, Курцвайль, Гріншпанівна, Кагане, Кеслер, Курцвайль, Маргулесівна, Рубінштайнівна, Трешер, Веберівна, Вайсберг, Ґураль і Цюс. Трибуналові проводить ради. Дисевич, обвинувачує прок. Хліпальський.

— **Краєва хроніка.** В каміноломах у Попівцях, пов. Заліщики, земля присипала 30-літнього робітника А. Сварчевського, який удушився. Він осиротив жінку і троє дітей. — Іван Кліш зі Снятинки згинув у лісі підчас вантаження дерева на віз. Йому вирвався з рук кіл, яким скручував ланцюг і так важко зранив його в черево, що помер зараз по перевезенні його до шпиталю. — Між вагонами поїзду, що пуїхав до Городка найшли тіло 18-літнього Я. Фурмана з Тернополя. Виявилося, що він їхав без білету на вагоні, вдарився головою до залізничого мосту і згинув.

— **Перепачковували кокаїну в мотоциклях.** Поліція викрила у Варшаві сенсаційну аферу пачкування і торговлі наркотиками. Під ключем опинився Мечислав Мариніч з Варшави з двома своїми спільниками: Абрагамом Новомястом та його стрічним братом. Вони вели бюро продажі мотоциклів п. н. „варшавська мотоциклева спілка". Мариніч часто виїздив за кордон нібито на купно мотоциклів, а в дійсности по наркотики, що їх перепачковував у частинах мотоциклів. Поліція перевела кількадесять ревізій в аптиках і перфумеріях у Варшаві та в інших містах Польщі і забрала кореспонденцію, що компромітує дуже багато осіб. Слідство виявило, що торговці наркотиками користувалися спеціяльним шифровим письмом. І так торговці писали за кокаїною до Мариніча, що потрібні їм „мотори типу А".

— **„На Ковно! На Литву! На Клайпеду!"** У звязку з подіями на польсько-литовському кордоні „стшельци" з Вілейки на Виленщині уладили протилитовську демонстрацію, якої хід подавало польське радіо. Маніфестанти кричали: „На Ковно! На Литву! На Клайпеду!" Спікер виленської радіостації пояснив, що ці окліки не належать до програми авдиції та є висловом реакції на вістку про вбивство вояка КОП-у Станислава Серафіна на польсько-литовськім кордоні.

— **Нова бійка у школі.** В Ожанній пов. Ярослав уладили забаву в місцевій школі. Підчас забави дійшло між учасниками до бійки на сокири, підчас якої ранили кілька осіб. Важко раненого Романа Канціра перевезли до шпиталю, де він бореться зі смертю. Підчас бійки здемолювали зовсім школу з уладженням так, що треба було перервати шкільну науку.

— **50-ліття скасування невільництва в Бразилії** Дня 13. травня ц. р. бразилійський уряд відкриє 5.000 нових шкіл в нагоди 50-ліття скасування невільництва.

— **Було їх двоє.** Одно вайшла заміж за горшка, другого за господаря на кільканадцятьох моргах. Їх шлюб з'дбувся того самого дня. Потім розїхалися і не бачилися кільва літ. Коли врешті одна відвідала другу, запитав: „Чи памятаєш...?" не було кінця. А коли господиня створила перед сестрою свою білизняну, обі рівночасно закричали: „Памятаєш...?" — „Дійсно, памятаю — сказала господиня — слова нашої дорогої мами, котра сильни разів пригадувала нам, що всі господині в цілім краю вживають і цінять мило Олень Шхт, бо воно в синонімом мала найвищої якости".

—o—

Новий уряд Блюма.

ПАРИЖ, 14. 3. Л. Блюм утворив новий французький уряд у такому складі: Блюм — премієр і мін. фінансів; Поль Бонкур — закордонні справи; Даладіє — віцепремієр і мін. нар. оборони; Макс Дормуа — внутр. справи; Піер Кот — торговля; Оріоль — пропаганда; Кампенці — фльота; Ля Шамбр — летунство; Поль, Фор, Сарро і Відет — міністри без теки.

ПАРТІЙНИЙ СКЛАД НОВОГО ФРАНЦУСЬКОГО УРЯДУ.

Новий уряд має 35-ох членів; 23-ох міністрів та 12 віцеміністрів. Між ними є 4-ох сенаторів та 29 послів.

Під партійним оглядом належить: 15 до соціялістів (10 міністрів), 15 до радикалів (10 міністрів), 3 до соц.-республ. унії (всі міністри), 1 віцеміністр з незалежної лівиці.

Національна армія пішла 80 кільометрів наперед.

Як подають зі Сарагоси, вчора вечором національні війська під командою ген. Яга, які йдуть долиною Ебра, зблизились на 13 км. до Каспе. **Від минулого четверга вони посунулися коло 80 км. наперед.**

Є це одна з найбільших перемог в теперішній еспанській війні.

Національна головна кватира повідомляє, що її війська заняли місцевости: Конвенсіо Оліват, Торре деля Карка, Монтальбан, Вертісе деля Горна, Моротріля, Састаґо, Кампо Гіхар та Гіхар, Ескадуу, Кастелльо, Сампер де Калянда та копальню і село Утріллю.

Червоні потерпіли поважні втрати.

ЧЕРВОНІ ПОТВЕРДЖУЮТЬ.

Барсельонське міністерство оборони стверджує, що червоні евакували на східному фронті вчора Ескатрон і Гіхар, нині — Аріно Аллюзу й Андору.

На інших фронтах без змін.

З театру.

СТУДЕНТСЬКА ДРАМАТИЧНА СТУДІЯ.

Можна тільки привитати другий етап праці Лесі Кривіцької яка створила в останньому часі „Студентську Драматичну Студію", що є продовженням і вищим ступнем її кляси декламації при Музичнім Інституті ім. М. Лисенка у Львові. Перший виступ цієї „Студії", що 12. березня ц. р. виставила „Думу про Нечая" Мерінма-Лужницького, виявив кілька молодих талантів, які ствердили, що з молодим нарибком у ділянці драматичного мистецтва у нас не є ще так погано. Шкода тільки, що підібрані для цього першого виступу драматичні картини, зв'язані зі собою тільки особами, не дали молодим артистам, навіть у головніших ролях, виявити вповні свого таланту. Коли в пєсі нема акції, що вязала би окремі дії в одну нерозривну цілість, тоді герої мусять обмежуватися до тирад довших, чи коротших, більш чи менш патетичних. Але для драматичного артиста то аї невеличке поле до попису.

Найкраще зарисований, головний герой пєси, хоч невитриманий у характері до кінця, голосник Нечай знайшов у В. С.-Березовському доброго й цікавого інтерпретатора, що дав тип завзятого козака, безоглядного і безкомпромісового бунтаря, рішучого у виступі та певного себе у слові, в якому ніколи не забуває з особливим натиском підкреслювати всі чемностеві звороти. Задатки на добру артистку виявила Слава Гребенюк у ролі Раїни, І. Варцаба міг подобатися своїм хистом тонкого, хоч неуступчивого дипльомата і державного мужа, яким безумовно мусів бути генеральний писар у гетьманському уряді. Я. Маслик у ролі митрополита С. Косова дав, правда, тип духовного, що на всі земні справи дивиться зі спокоєм людини, яка знає, що все в руках Божих, але у нього ані у сцені з Корецьким, ані у сцені з Нечаєм, особливо у цій останній не було почуття того авторитету, який всеж повинен був мати і почувати київський митрополит. Королик (князь Корецький) і Я. Завадовський (Підкоморний Забєловський), Оксана Никольшин (Горпина) і В. Децик (Лицар з Тогенбургу) виступили в епізодичних ролях, в яких — як це вже ми сказали — не мали змоги виявити свого драматичного хисту.

ов.

Направа ж ночих торбинок

та продаж найменшої шкіряної галантерії по найнижчих цінах тільки в

Робітні Римарсько-Галантерійній

М. БАРЕР, Львів, Сикстуська 2 побіч фірми Саламандра.

Театри.

Великий Театр:

Вівторок 15. III. год. 8. Симф. Концерт Львівської Філгармонії: Любка Колесса, Бердяєв.

Середа 16. III. год. 7.30 вечір. „Домбрі Тонко".

Театр Різнородностей:

Вівторок 15. III. год. 7 і 9.15 „Тітка Карла" з Е. Бадом.

Середа 16. III. год. 7 і 9.15 вечір. „Тітка Карла" з Е. Бадом.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

СТРИЙ.

15. III. Орфей у пекл.

16. III. Лісова пісня.

17. III. Процес Мері Дуган.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

РОГАТИН:

15. III. Мазепа.

КІНА.

АПОЛЬО: „Буревій" вечір. фільма.

АТЛЯНТИК: „Жінки над прірвою".

БАЛТИК: „Заборонене щастя".

ВАНДА: „Кров на морі", „Кохана розбишака".

ГРАЖИНА: „Від вівтаря до четверга" та „Містер глупоти" — Фліп і Флап

ЕВРОПА: „Я винувата".

КАСІНО: „Копальний металюк" (Дж. Мендоваль).

КОПЕРНИК: „Шулерів роман" із Сашею Гурі.

МАРУСЕНЬКА: „Я вбив" і колірова гротеска.

МЕТРО: „Наш редактор шаліє".

МІРАЖ: „Танцюючий пірат".

МУЗА: „Панове з товариства".

ПАКС: „Гальва".

ПАЛЯС: „Обожана" з Мартою Егерт.

РАЙ: „Фавер ч. 13".

РІЯЛЬТО „Не вір мужчині".

СВІТ: „Трійка с'пільна", „Герой з Гвадалу".

СТИЛЕВЕ: „Чар богеми і ревія",

ТОН: „Князь і прошак".

УТІХА: „У сім'ї розвідки" та ревія.

ХІМЕРА: „Улан кн. Йосифа".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5)
Еспанія — Валенсія, Гранада.

ФОТОПЛЯСТІКОН „Святовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
„Канада".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Вівторок, 15. березня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція. 11.15 Для шкіл: Про Ванду королічну. 11.45 Співають Нінон Валлєн і Арман Крабе, пл., 12.03 Полудньова авдиція, 13.45 Камер. концерт із пл., 14.30 Лекша музика з пл., 14.55 Вірам, 15.00 Фрагм. із пов. І. Ляма „Коронар у Галичині", Музика з пл., 15.25 Бажучі вістки з міста та провінції, 15.30 Господарські вістки, 15.45 Великий замоук Юрко Отефенсон, вид. для старших дітей, 16.10 Фін.-госп. актуалії, 16.20 Орх. концерт, 16.50 19.50 20.55 Актуальна гутірка, 17.00 Камер. музика, 17.50 Тайни салітри, 18.00 18.50 Спорт, 18.10 Три знаки запиту, 18.20 Кольпортерським шляхом, 18.40 Рисами на Внеску, фейл., 19.55 Програма на завтра, 19.00 При вічері, столику, гутірка молодих письменників, 19.30 Мішаний хор, 20.00 Розр. концерт, дві форт., 20.45 Веч. денник, 21.00 Ан. Шелита: Фадичовська сопр., форт., віол., 21.45 Танц. мельодії, орх., рефрени, 22.50 Ост. вістки, 23.00—23.30 Концерт бажань.

Середа, 16. березня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція. 11.15 Для шкіл: Природнича загадка; Фрагм. із опери П. Чайковського „Горіхокрустівка" пл., 11.40 Мендельзон: Фрагм. з музики до „Сну літньої ночі", пл., 12.03 Полудньова авдиція. 13.45 Інформаційна газетка в українській мові, 13.55 „В Еспанії" пл., 14.30 Лекша музика з пл.; у перерві з год. 14.40 Конкурсова авдиція ККО, 14.55 Вірам, 15.00 Фрагм. із пов. І. Ляма „Коронар у Галичині". Музика з пл., 15.20 Бажучі вістки з міста та провінції, 15.30 Господарські вістки, 15.45 Хвилина дитань для старших дітей, 16.00 Куток мови, 16.15 Розр. музика у вик. орх., 16.50 19.50 Актуальна гутірка, 17.00 Боротьба деражни з поромом летунством, 17.15 Сонети на віол. і форт., 17.50 Гілка шипр на весну, 18.00 Господарські вістки, 18.10 П. Дюкас: „Учень чарівника", симф. орх., пл., 18.20 „Кріада" авд., 18.50 Спорт, 19.00 „Операція" Рожера Мартен ду Гар. 19.20 Самотина старости, 20.00 „Любов в оперетці" легкий концерт із участю **Стефан І Стадника**, Б. Можеєвського, форт., конферансієр; у перерві о год. 20.20 Кутох гумору, 20.45 Веч. денник, 21.00 Шопенівський концерт, 21.45 Непромінаюча краса поезії, 22.00 Популярна оп. музика, симф. орх., співа, 22.50 Ост. вістки, 23.00—23.30 Розр. музика з пл.

Четвер, 17. березня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція. 11.15 Вояцькі марші та пісні, поранок для молоді вселюдних шкіл, 11.40 Грає Гаспар Касадо, віол., гр. пл., 12.03 Полудньова авдиція. 13.45 Комунікат льв. Хліборобської Палати. 13.50 Лекша та розр. музика з пл., 14.55 Львівська біржа, 15.00 Легіонові спогади д-р Ю. Фушпрської Світальської, Музика з пл., 15.25 Бажучі вістки з міста та провінції, 15.30 Господарські вістки, 15.45 Муз. мандрівки, вид. для молоді, 16.15 Два фортепіяни, 16.50 19.50 20.50 Актуальна гутірка, 17.00 Нові видання про сучасні фільос. напрями, 17.15 Розр. музика у вик. сальон. квінтету, Бенішовський тенор, 17.50 18.50 Спорт. 18.10 „Березани" гутірка д-ра Я. Слотвінського, 18.20 Пісні пів. народів у вик. Гілки Кутин-Гесель, у супр. форт., 18.40 Листи та програми, 18.55 Програма на завтра, 19.00 Театр Уяви: „Лявіна", 19.30 П. Чайковський: фрагм. із балету „Сплячка царівна", пл., 20.00 Муз. мозаїка, 20.40 Веч. денник, 21.00 Європейський концерт із Ірландії: орх., вок. квартет, квінтет вокальний, Ровсом кобза. Коротке тевор, програма присв. Святові св. Патриція, 22.00 Літор, вправи, 22.15 Італ. пісні з кінця XVI ст., у вик. подв. квартету, лютні та клявесину, 22.50 Ост. вістки, 23.00—23.30 Із сімейного альбуму.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Вівторок, 15. березня 1938.

БЕРЛІН 19.10 Розр. музика, 20.00 Веселі мельодії; БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні, 20.30 21.00 Камер. музика, 22.15 Сирінкс; БУДАПЕШТ 12.30 Оп. орх., 15.30 Молодь співає, 22.00 Циг. музика; ВІДЕНЬ 10.50 Сирінкс й альт, 15.15 Для дітей, 17.35 В'ол., 19.50 20.00 „Цфер" муз. авд., 22.20 Камер. концерт; КОШИЦІ 14.00 18.45 Вістки, 16.00 Спів; МІЛЯНО 17.45 Форт. дует, 21.00 22.00 Симф. концерт; ПАРІ ПТТ 21.30 22.00 23.00 „Монсіє Бонер" романт. оп. Месаджера, ПРАГА 15.15 Дутий квінтет, 17.30 Сонята Аксмана на сер. і форт., РАДІО ПАРІ 21.15 22.00 23.00 Театр Уяви „Ля ліпер" драма Дюгамеля; РІМ 17.15 Форт., 21.00 22.00 23.00 „Кавалєрія Русткана" оп. Масканія. „Імпресаріо із енгуетіе" оп. Чімароси.

Середа, 16. березня 1938.

БЕРЛІН 17.00 Трио д-дур Бетовена, 18.00 Розр. музика, 20.00 Симфонія ч. 6 а-дур Брукнера, 21.00 „На стрічу весни" розр. концерт; БІЛГОРОД 20.30 21.00 Гумор. 21.30 22.00 Нар. пісні. БУДАПЕШТ 12.05 Вок. концерт, 17.00 Циг. музика, 21.20 Орх. концерт. ВІДЕНЬ 15.15 Для дітей, 17.30 18.00 Шуманівські твори, сол., 19.25 20.00 21.00 Симф. концерт; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.15 Крайперова соната Бетовена, 22.30 Мала соната Вальтера, КОШИЦІ 14.00 18.45 Вістки. МІЛЯНО 17.15 Танц. музика, 21.00 22.00 23.00 „Вертер" оп. Масенета, ПРАГА 14.00 Пісні, 18.05 „Звяд Лаби" пісні, 19.25 На привіт весни, розр. концерт; РАДІО ПАРІ 21.30 Сирінкс, форт., 22.00 Фантазія у пісні, РІМ 17.15 Сер. реціталь Бакара, 19.40 Розр. музика. 21.00 22.00 Симф. концерт, ФЛЬОРЕНТІЯ 21.00 21.00 22.00 „Цигарська музика" оп. Лєгара.

Четвер, 17. березня 1938.

БЕРЛІН 19.45 Веч. гостин, 20.00 21.00 Вечір танку, БІЛГОРОД 18.15 Нар. пісні, 18.45 Сирінкс, БУДАПЕШТ 19.00 Нар. пісні у супр. циг. орх., 22.25 Давня мадярська музика, ВІДЕНЬ 17.25 Сюїта на сер. і форт. Регера, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Камер. музика, 20.00 21.15 Веч. музика, орх., сопр., барит., КОШИЦІ 13.30 Нар. гості, розвиток Піс. Русі, МІЛЯНО 17.15 Вок. концерт, 20.30 Розр. музика, 22.00 Комедія, ПРАГА 17.15 Бетовенві пісні, 22.35 Твори Кренека й Мільода, концерт дутого та смичк. квінтету, РАДІО ПАРІ 15.00 Театр Уяви, 21.15 Пісні, 21.30 22.00 23.00 Опера, РІМ 17.15 Вок. концерт, 21.00 22.00 23.00 „Кармен" оп. Бізета.

ОСТАННІ 2 ДНІ РЕКЛЯМОВІ

ПЕРЕДСЕЗОНОВІ

хем'чного чищення всякої гардероби

Ціки до 50% знижені

в НАЙСТАРШІЙ ЛЬВІВСЬКІЙ ПРАЛЬНІ „A LA PARIS"

ТІЛЬКИ Пасаж Гавсмана ч. 6. філія вул. Глубока 3.

Нема сумніву, що

„Революція йде"

нагороджена повість ГАЛИНИ ЖУРБИ

це найкращий твір, що появився в останньому році.

Ціна 1-го тому **2·20 зол.** з поштовою пересилкою. (Стор. 220).

Замовляти: **В-во „Батьківщина", Львів, Чарнецького 8.**

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 14. березня 1938 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	3·45 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак.	3·30 зол.
молоко	18—19 сот.
(за 1/4 кг.)	3·40—3·45 зол.

Тенденція на всі артикули сильна Попит оживлений.

ОПОВІСТКИ.

Пригадуємо, що Загальні Збори Українського Гігієнічного Товариства відбудуться 20 березня 1938 р. в год. 10 рано в домівці „Беседи", вул. Рутовського ч. 22, в звичайним порядком нарад. Якщо в означеним речинці не явиться на салі приписана кількість членів, то Загальні Збори відбудуться годину після вказаного рішення без огляду на кількість присутніх членів. — **Видїл Українського Гігієнічного Товариства.** 599

КУПНО - ПРОДАЖ

ХМЕЛЕВІ ПЛЯНТАЦІЇ! Чеські грани оказійно продає Рентнер, Легіонів 37. 546 3-7

ФОРТЕПІЯНИ — ПІЯНІНА вживані, відновлені як нові, поручає дешево Гавза, Львів, Пілсудського 21. 523 5-10

ТРИКОТАРНЯ поручає найновійші віденські моделі по дуже приступних цінах. Ба Райх, Охронок 11 а, м. 6. 577 2-3

ВИПРАВИ кухонні комплекти, емалії зол. 65.—, алюмінії 99.—, із мішалками, залізом і т. д. поручає Рентнер, Легіонів 37. 586 1-5

НАУКА

ПРОФЕСОР приготовляє до матури з німецького, гонорар бере по спілці. Коперника 14. 563 3-3

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ШУКАЮ двох здібних агентів до реальної продажі текстильних товарів. Зголошення до Адміністрації під „Здібний". 596 1-2

ГОСПОДИНІ до ведення харчівні в Інтернаті шукаємо. Потрібне знання варення та адміністрації харчівні. Зголошення з описом життя слати до Адміністрації „Діла" під „Інтернат". Непрошені зголошення залишаться без відповіді. 596 1-3

МЕШКАННЯ

КАВАЛЄРСЬКИЙ поміщ. сонячний до винайму — Львів. На Байках 26 м. 12. 591 1-2

РІЖНІ

ФРАНЦІШОК ГЛЯСЯЛЬ — упр. тех., дентист тепер Львів, Пасаж Гавсмана 7. 375 13-16

ЗА 1 ЗОЛ. переробляє капелюхи жіночі, мужеські, за 2 зол. прасує мужеські убрання, шиє, направляє гардеробу жіночу і мужеську. Коперника 26 (в подвір'ю). 395 12-0

КОВДРИ вовняні пухові найдешевше виробляє Романова, Городецьких 4 (побіч Ринку). 520а 3-7

ТІСТЕЧКАРНЯ Фелікс Міхотек вже перенесена до льокалю Ринок 24 (в подвір'ї) тел. 264-59 і поручає свої знаменити пироби. Купує також помаранчеву скірку. 589 1-3

ОГОЛОШЕННЯ.

З ЇЇ ОВИХ ПУПЯНКІВ І КВІТІВ

Сік Сердешника зміцнює і успокоює серце. Магістер Едвард Гобец. Варшава, Міодова 14. Продажа: Аптики і Дрогерії. 472 5-15

ЦЕРКОВНІ ЦВІТИ

поручає на Свята

Стефанія Погорецька

у Стрию, вул. Голувки 6

КИТИЦІ до свічок — є в трьох цінах — менші 3 зол. пара, середні рясні 4.50 зол. і великі 5.50 зол. пара,

КИТИЦІ ПОСТАВНІ, на престіл, — менші 10 зол. пара, середні гарні коло 70 цм. вишкі 25 зол. пара, і великі 35 зол. пара. Гіяцинти на образи: мужчи 4 зол. і широка 5 зол. за метер.

КИТИЦІ З ВИНОГРАДУ до свічок менші 4.50 зол. пара і великі 6 зол. пара.

Цвіти матеріялу тривкі, гарно добрані і естетично уложені, гарнітури складаються з цвіта мішаних або в одному тоні. — Замовляйте негайно, бо мало проні. 504 1-2

ХТО?!

хоче купити найліпші косметичні і гігієнічні артикули по найдешевших цінах купує тільки у найсолідніщій

ПЕРФУМЕРІЇ

С. ФЕДЕРА

Львів СИКСТУСЬКА 7
Філія КОПЕРНИКА 15а
Філія ГАЛИЦЬКА 16.

Кожний покупець, що покличеться на оце оголошення „Діла" дістане ЗА ДУРНО гарний дарунок.

КІР

Львів, Усійського 6
Тел. 260-88.
Станиславів, 3-го Мая 4.
ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ.

За редакцію відповідає Олександер Костиш Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Ч. 57 (14.889). Львів, середа 16. березня 1938. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ. РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-25
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060. Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
Квартирічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 2.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБСЯЗІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Гітлер у Відні.

В понеділок Гітлер віхав самоходом до Відня; він стояв у бронзовому однострою в синьому самоході. В год. 17.45 він увійшов до готелю „Імперіяль", вийшов на балькон і виголосив промову.

ШУШНІГ АНІ ІННІЦЕР НЕ АРЕШТОВАНІ.

Виявляється, що Шушніг на волі. Він сидить у Бельведері під охороною поліції та має лист безпеки, з яким кожної хвилини може виїхати за кордон.

Також кард. Іннїцер не арештований — він оголосив пастирський лист з нагоди аншлюсу.

КАНЦЛЕРСЬКИЙ УРЯД — НАМІСНИЦТВОМ.

Австрійський канцлерський уряд буде від тепер зватися „німецьким намісництвом".

Віденське міністерство закорд. справ почали ліквідувати, мін. Шмідт відлетів до Берліна.

ЖИДИ НЕ ВІЗЬМУТЬ УЧАСТИ У ПЛЕБІСЦИТІ.

У Відні загально думають, що жидів не допустять до плебісциту, який відбудеться 10. квітня, бо 2. точка оголошеного вчора конституційного права згадує лише про „мужчин і жінок німецької народности".

ЗМІНИ В АВСТРІЙСЬКИЙ ДИПЛЬОМАТІЇ.

Німецький амбасадор у Вашингтоні доручив американському державному секретаріятові з текстом закону про аншлюс та повідомив його, що австрійське посольство і консулят у Злучених Державах дістало наказ підпорядкуватись німецькій амбасаді.

Австрійського посла та радника посольства з Парижа відкликали до Відня, подібно як і послів з Льондону та Праги.

Делегат Австрії при Лізі Націй бар. Пфлігль подався до димісії — її приняли. Про це повідомив він секретаря Ліги Націй.

Австрійський генеральний консуль у Парижі заявив, що не вернеться до Австрії та стане політичним емігрантом. Він вивісив демонстраційно прапор австрійської республіки.

ЗАЙС-ІНКВАРТ НІМЕЦЬКИМ НАМІСНИКОМ ДЛЯ АВСТРІЇ.

Як повідомляє Німецьке Інформаційне Бюро, Гітлер виголосив нині (вівторок) у полудне промову на Гельденплятц, в якій повідомив що намісником німецької держави для Австрії заіменував Зайс-Інкварта.

ОБМЕЖЕННЯ ДЛЯ АВСТРІЙСЬКИХ БАНКІВ.

ВІДЕНЬ, 14. 3. Новий австрійський уряд наказав дуже сувору контролю всіх кордонів Австрії, щоб не допустити до вивозу маєтків, цінних паперів і золота.

Уряд постановив, що

1) В австрійській валюті вільно тижнево брати з капіталу, зложеного в банку тільки до 1.000 шилінгів, в чужій валюті тільки до вартости одної тисячі шилінгів.

2) Переказувати з конта на конто можна більше, але виплати підлягають обмеженням.

3) Купно і продаж цінних паперів дозволяні інституціям, які їх переводять, але їм не вільно виплатити більше, як це передбачує цей розрахунок.

4) Викуп або завдатки асекураційних поліс вільно платити до висоти 500 шилінгів.

5) Оплізнення внаслідок цих постанов не мають правних наслідків.

6) Винуватим загрожує кара гривни 100 тисяч шилінгів, кара до року вязниці, або обі кари рівночасно.

ДЕМОНСТРАЦІЇ.

Перед німецькою амбасадою та австрійським посольством у Вашингтоні дійшло до демонстрацій; арештовано 25 осіб.

Австрійські громадяни з протигітлерівського табору, зокрема жиди, демонстрували перед генеральним консулятом Австрії в Парижі.

АНТИСЕМІТСЬКИЙ КУРС.

У деяких віденських льокалях появились уже написи: „Жиди не бажані". Поліція арештує жидів під замітом валютових надужить та комунізму. Прокураторів і суддів жидівського походження звільнено зі служби. До адвокатської й нотаріяльної палати не приймають жидів. Жидів-лікарів рятункового поготівля також звільнено зі служби.

Серед жидівського населення вибухла паніка — воно намагається втікати за кордон. На граничній стації в Зебжидовіцах від двох днів помітно збільшений рух утікачів-жидів. Жиди — польські громадяни, зголошуються масово в польському консуляті за виїздовими візами.

Становище Великої Британії до аншлюсу.

ЛЬОНДОН ОСТЕРІГАВ.

Після двох засідань британського уряду та авдієнції у короля, прем. Чемберлен виголосив у парляменті заяву про становище до аншлюсу. Він зясував хід подій, згадуючи про три остороги Льондону і Парижа та протест після перевороту.

ЧИ АНГЛІЯ МАЄ ПРАВО ВМІШУВАТИСЬ ДО ТОЇ СПРАВИ?

На те мін. Рібентроп відповів листом, що його Чемберлен відчитав у парляменті:

Німецький міністр закорд. справ відмовляє Англії права виступати як протектор Австрії, бо аншлюс був внутрішньою справою німецького народу.

Дальше Нойрат заперечив заяву Шушніга, чемовби він уступив під загрозою, що німецьке військо ввійде до Австрії. На ділі німецька армія перейшла кордон щойно на запросини Зайс Інкварта після димісії Шушніга. Мировi може загрожувати хіба постороння держава, яка вмішувалась би в австрійську справу.

Не вдаючися в полеміку, Чемберлен заявив, що Англія має право займатися долею Австрії, якої незалежність загарантувала Ліга Націй.

Опісля Чемберлен довше спинився над теперішнім положенням Чехословаччини, якій Німеччина обіцяла не зближувати війська на 15 км. до кордону.

Свою промову закінчив Чемберлен натиском на поширення зброєнь Англії

Німецькі військові літаки появилися над Чехословаччиною.

БЕРЛІН ЗАСПОКОЮЄ ПРАГУ.

Кілька німецьких військових літаків перелетіло в кількох місцях чехословацький кордон і вернулись до Німеччини.

Прага повідомила про це дипльоматичним шляхом Берлін, відкіля відповіли, що коли справді дійшло до цього інциденту, німецькі летуни нарушили приказ, тому в тій справі переведуть енергійний допит.

Чехословацький уряд висловив надію, що інцидент полагодять як слід і що він не повторить ся

ПОХИЛА ВЕРБА...

(З приводу недільних польських резолюцій.)

Львів, 15. березня 1938.

Яка найбільш характеристична риса польсько-українських відносин за останні роки? Поступенний, але постійний і безупинний упадок авторитету українства, як політичного чинника та взагалі як національного колективу у польських очах і внаслідку — зріст польського наступу при постійному українському відступі.

Ці дві речі — занепад української поваги та протиукраїнський курс — вяжемо в одне тому, бо це явища, які стоять у взаємному нерозривному й безпосередньому причиновому звязку. Протиукраїнські акти державної національної політики, масові репресії адміністраційного характеру та нагінка польської вулиці бували й раніш, давнішими роками, та приймали такі гострі вияви, як замахи на доми українських установ у 1922. році, як літо—осінь 1930. року, як закони й розпорядки, що ліквідували — від двомовних вивісок починаючи, на українських катедрах, краєвім виділі і народньому шкільництві кінчаючи — все найцінніше, що українці довгими десятиліттями політичної боротьби та культурної конструктивної праці здобули собі за часів Австрії і тодішньої польської краєвої влади. Але всі ті акти, які били по нашому стані посідання і зменшували його, всі акти, які зменшували можливости нашого національного розвитку, щораз більше піддавали односторонній контролі державних чинників та вводили щораз нові реформи зі спеціяльним вістрям проти українства (напр. вся проблема фізичного виховання молоді, вся шкільна політика, вся земельна політика, політика щодо персонального складу державного бюрократичного апарату, залізничого апарату і т. д. і т. д.) — все воно було проявом **боротьби.**

Довгі роки над польсько-українськими відносинами висіла атмосфера війни з 1918/19. рр. і засновки тих років бували й надалі міродайні. Ми проти цього боролися, виступали, протестували і зазнавали тієї долі, яку завжди зазнає слабший. У тій боротьбі українська політична думка переходила теж природну еволюцію, яка впливала на зміну тактики нашої боротьби. Але за ввесь той час ми зберігали одно: **повагу українського імени, значіння українства як чинника потенціяльних можливостей.** Коли державна національна політика йшла проти українців, то тому, щоби **обмежити їх силу.** Коли польська вулиця демонструвала проти українців, то тому, що боялася українців, як сили.

Сьогодні ситуація назовні ніби та сама. Не змінилася національна політика уряду, не змінився підхід польської вулиці. Але змінилися психольогічні засновки одних і других, змінилося засадниче становище польської сторони до української сторони. На місце пошани — прийшло **легковаження,** на місце остраху — прийшла образлива протекціональність. Українство стає у Польщі чинником, з яким щораз менше рахуються. Вартість української позиції підтримують одиноко українські господарські й культурні установи та всілякі суспільні організації, які працюють і творять далі конструктивні цінности, чи радше борються проти наступу на дотеперішні свої осяги. І ця праця польську вулицю нервує, сердить та каже їй домагатись чимшвидшої ліквідації тих станиць конструктивної праці, а коли це так легко не йде — каже їй гістеризувати. Але чи можна казати все ще про пошану до українства?! Про те, що український національний масив у Польщі є взагалі джерелом якихось великих політичних можливостей на ширшу мірку, —

РИЧАЛТОВІ ДЕШЕВІ ЛІКУБАННЯ ВІД 1. ТРАВНЯ Зол. 155·—
Інформації:
ІВОНІЧ-ЖИВЕЦЬ 1—33

ляро це нікому вже й думка не майне! І це така ріжниця між тим, що було і що є, що взагалі неможливо переводити того порівняння без почуття гнітучого стиду.

Чи треба доказів?! Прочитайте ще раз уважно промову п. Войцеховського у буджетовій комісії та пізнаші його образливо-протекціональні звороти під адресою українських послів, прочитайте безпосередні відповіді міністрів на українські промови у сеймі та їхні посередні відповіді, якими були заяви чільних поль. послів (за деякими винятками), врешті деякі відповіді на інтерпеляції. Пригадайте собі історію польського Секретаріяту Порозуміння, яка дійшла до свого шпилю у двох актах — відомих летючках підчас страйку Стрілецтва Людового та в заінціюваній видавництва „Львівські вісті" вкупі зі спровадженим із Кракова „Ділом Греко-Католиком", а опертям на гурми москофілів, як політичного партнера. Врешті: голова того Секретаріяту, високий військовий достойник, у справі офіціяльної участи війська в церковному святі висилає куренду до греко-католицьких єпископів відразу з цілим готовим церковним церемоніялом та делегує до переговорів навіть не полевого єпископа, лише військового капеляна-римокатолика! Врешті тон і зміст тієї повени постанов і резолюцій, що їх приймають ріжні польські організації на своїх зборах у Львові, резолюцій, які мають наскрізь провокаційний характер та писані тоном найбільшого призирства супроти всього, що українське! Зїзд „Просвіти" в очах тисячки учасників недільного польського віча у Львові, це „протипольська демонстрація з визначно політичним підложжям", яка спонукує польських патріотів до того, що вони просто, зовсім недвозначно грозять самосудом, якщо влада дозволилаб на таку українську маніфестацію!

І це все тоді, коли від української репрезентаційної політичної верхівки чуємо дали заяви про вірність „нормалізаційній" тактиці. Ясна річ, коли поруч із такими заявами не йде політичний відпір на протиукраїнський наступ, то наступ — природно — кріпшає. Коли не буде познак, що відпір організується, то такий наступ щораз кріпшатиме. Очевидно, що такий стан не може продовжуватись ад інфінітум і не може переставати щораз більша диспропорція поміж тим, чим ми хочемо бути в очах усіх нещасливців, та тим, чим ми сьогодні в їх очах є.

Ми стаємо сьогодні тією похилою вербою, яку скубає і смикає кожний прохожий та на яку скаче кожна коза. Нація, яка сходить до ролі похилої верби, докочується до стану, нижче якого докотитись не сила. Найвища пора освідомити собі нинішній стан української справи у Польщі! Нині, коли міжнародні події немов автоматично висувають українську проблему вгору, та українська проблема у нас лежить нижче, ніж колинебудь лежала. Треба призадумуватись, щоб цей стан мерщій скінчився та призадумуватись над способами, якими це слід зробити.

Відповідь міністра освіти на інтерпеляцію в справі шкільного плебісциту.

Що відповідь міністра освіти на інтерпеляцію пос. В. Кузьмовича містимо з двох оглядів: 1) з огляду на її зміст, актуальний ще й сьогодні; 2) щоб ті українські чинники, які переводили плебісцит, могли своєї інформації, переданої в своєму часі УПР-ій, перевірити з відповіддю уряду. — **Ред.**

У відповідь на пересланку мені з письмом з дня 15. січня 1938 № P. I IV 191 P. P. інтерпеляцію посла Володимира Кузьмовича в справах, що відносяться до цілости і ходу т. зв. шкільного плебісциту на терені в першу чергу Львівської Шкільної Кураторії, маю шану вияснити, в порозумінні з Паном Міністром Внутрішніх Справ, як слідує:

Уведення в життя постанов закону з дня 31. VII. 1924 р., що містить деякі постанови про організацію шкільництва, натрапило в перших роках на великі труднощі. З боку родичів та особливо з боку організацій, що зацікавлялися справою навчання в школах, пристосовано всякі засоби і шляхи, щоб осягнути задуману мету, які не все були відповідні і згідні з приписами. Могли трапитися і дійсно траплялися рівнож деякі недотягнення і помилки в поведенні урядових органів. Одначе всякі помічені неточности і помилки постійно і послідовно простовала й усувала влада вищої інстанції, чи то в наслідок відкликів і зажалень населення, чи то з власної ініціятиви шляхом контролі.

З тієї причини не можу прилучитися до думки висказаної в інтерпеляції, немов би стан державного вселюдного шкільництва під оглядом мови навчання на території Л. Ш. О. вимагав такої корректури, яку можнаб осягнути шляхом „шкільного плебісциту переведеного українськими громадянськими чинниками".

Мотиви, що мали доказати потребу такого „плебісциту" не є точні. Напр. справа деклярацій зложених в 1925 р. в радехівському повіті, представляється так, що з 47 громад, в яких зложено деклярації, 22 громади зголосили відклики, і відклики ці полагоджено приписаним шляхом поступування з тим висліком, що 7 відкликів відкинено з огляду на спізнення речинця, один з тої причини, що в громаді не було 25% українського населення, два рішення в Кураторії знульовано та у всіх інших випадках затверджено видані рішення.

Зрештою треба мати на увазі й те, що форм плебісциту, переведеного українськими громадянськими колами, не передбачує взагалі ні закон з 31. VII. 1924, ні виконний розпорядок до цього закону з дня 7. I. 1925 р. і того роду акція була би суперечна з обовязуючими приписами. Ст. 3. згаданого закону з 31. VII. 1924 р. дає право лишень родичам дітей у шкільному віці висказати побажання в справі мови навчання в школі, а з постанов § 8. виконного розпорядку з дня 7. I. 1925 виходить, що ці побажання в формі окремих деклярацій згідно з приписаним зразком мусять до шкільного інспекторату особи до того управнені. Отже нема ніякої основи переносити управнення, що прислуговують поодиноким особам, на ті чи інші громадянські чинники.

Дальший розпорядок, який нормує справу мови навчання в держ. вселюдних школах, міститься в розпорядку Президента Республики з 29. 11. 1930 р. (Дж. У: Р. П. ч. 82, поз: 644.). З того розпорядку виходить, що зміна мови навчання в школі може приписаним способом наступати тільки в 7-літніх очерках. Це має саме на меті, щоб діти, які в даних умовах почали шкільну науку, мали спромогу покінчити її рівнож у цих самих умовинах, оскільки йде про мову навчання. Так отже, складання деклярації в справі зміни мови навчання в інших річницях ніж у 7-ми літніх відступах, мусить відпасти зовсім, як уже в самій основі безвиглядне.

Розпорядки держ. влади, що їх видано у звязку зі складанням деклярацій в справі мови навчання в цьому шк. р. 1937/38 втримано в межах вище згаданих приписів. Вона вказуючи місцевости і школи, в яких зміна мови навчання в теперішнім річниці була актуальна, старалася не утруднювати, лише навпаки облегчувати заінтересованим батькам відповідне використання управнень, які їм прислугують.

Не дається заперечити, що деякі українські громадянські чинники старалися використати акцію складання деклярацій в справі мови навчання в школі для переведення плебісцитової акції в масовому характері без огляду на те, чи мала вона осягнути практичний результат. Для ілюстрації вистане навести факт, що помимо вимінень влади і без справжньої потреби й цілі зорганізовано у 25-ти місцевостях „плебісцит" за руською (українською) мовою навчання у відношенню до шкіл, що мали досі і мають саме руську (українську) мову навчання.

Приклади ріжних неправильностей, які наведено в інтерпеляції, відносяться головно до того роду „плебісцитової" акції, що її піднято в місцевостях, де не було умовин до складання деклярацій в цьому шк. році. В тих випадках могли трапитися неправильности. Однак треба мати на увазі те, що ходить тут про місцевости, дотично яких на підставі вимінень влади було відомо згори, що ведена там „плебісцитова" акція не має належного узасаднення і не може бути успішна. І саме тому державна чи самоврядна адміністрація могла мати оправдані причини відмовитися від співділання в тій акції.

Щодо конкретних замітів, звернених проти поодиноких старостів чи війтів, справа представляється так:

Не є згідне з правдою, немов би ярославський Староста відповів делегації, що не дозволить війтам легалізувати підписи, бо плебісцит може викликати національні антагонізми. Зате Староста повчив делегатів, що складання деклярацій є безцільне тим, що кожна з 1937 року шкіл, які мали би запонні умови до зміни мови навчання. Рівнож неточний є замітка, немов би Староста вимагав стемпльової оплати, бо жалоба на війта гміни Підлісся вилинула до Старости вже остемпльована і на те зголошення Староста відповів дня 13. XII. 1937 на руки адв. д-ра Гінцінського, що виступав в імени тих, які вносили жалобу. В цій справі він особисто не заголошувався до Старости і тим самим Староста не узалежнював видачі рішення від уложення стемпльової оплати.

В Жернилі Нижній і Жердяві не минуло ще 7 літ від правосильного рішення, бо школи ті, як зазначує сам інтерпелянт, істнують щойно від двох літ.

В Жернилі Нижній взагалі нема прилюдної школи лише приватна T. S. L.

Дотично замітки, що заступник Старости відіслав делегацію населення до Шкільного Інспекторату, треба зазначити, що війт це зробив, старався їй внесити безсідотаність обговорювати при твердженні, що їм плебісцит належиться".

Якщо йде про громаду Хрест, гміна Поляни, то щойно в цьому році основано там школу і рішення в справі мови навчання видано в серпні 1937 р.

З причини виступлення плямистого і черевного тифу в деяких місцевостях лісського повіту скріплено санітарну контролю, тому поховання за санітарні проступки Горецького і Кучманича, про що згадує інтерпелянт, не має нічого спільного зі справою плебісциту.

Дотично замітки інтерпелянта в справі внесеного Старостом городським у Львові усунення до Господарської Управи Р. Ш. виясняється, що Рідна Школа приступила до організування плебісцитової акції з думкою поширення своїх політично-пропагандових моментів не лишень на терені Східньої Галичини, (Східньої Малопольщі) але також на Полісся і Волинь. Ті намагання переступили обовязуюче право і є суперечні з постановами статуту, по думці якого це Т-во управнене розвивати діяльність лише на терені західно-галицьких (малопольських) воєвідств. З тієї причини львівський Староста вівав на підставі ст. 10. закону про товариства з 27. X. 1932 (Д. У. Р. П. ч. 94 поз. 808) Управу Рідної Школи, щоб заперестала діяльність суперечну зі законом і статутом та рівночасно уділив йому відповідного упімнення.

В стрийському повіті в місцевостях, в яких неактуальне було складання деклярацій, війти справи відмовились потвердити підписи на деклярациях, повчаючи одночасно тих, що заголошувалися. Стверджено що Староство не уділяло інформацій інтересованим, немов то „плебісцит" передбачено лише в місцевостях Добряни, Дашава, Станькія і Стрілків, бо Староста, не маючи від шкільної влади вказу шкіл, в яких були умовини заголошувати домагання в справі мови навчання. — відповів делегатам, що інформації в тій справі може їм дати шкільний інспекторат. У снятинському повіті ані Староста ані війти не відсилали до нотаря, ні суду тих, що заголошувалися до потвердження підписів на деклярациях, лише, згідно з законом, почували сторони в кожному випадку.

В станиславівському повіті тимчасовий „лінеолюми" громади Делія, який від недавна виконує свої обовязки, пов'домив делегатів, які прийшли до нього, що огляду на те, що не знає місцевих відносин і людей, буде легалізувати підписи, коли предложать йому довід особисти. На телефонічну жалобу в тій справі Староста дав „лінеолюмові" громади в Делієві відповідні вияснення: після цього потверджувано підписи вже без особових документів.

Дня 13/12. 1937 старший постерунковий П. П. Владислав Павас, маючи службу в громаді Ілія, почав розмову про „плебісцит" з Іваном Білинським, і він без ніякого примусу вручив поліційтові зразок деклярації. На доказ, що деклярацію відано добровільно, долучується відпис протоколу переслухання Білинського.

„Протокол переслухання свідка, списаний в громадській канцелярії в Ілові дня 27. січня 1938 р. з Іваном Білинським сином Дмитра і Катерини, 84 літ, рільником релігії пр.-кат., що мешкає в громаді Ілія, повіт Жидачів; протокол списує старший постерунковий Едвард Заранський з П. П. в Рогодолі. По взаємознайомленні зі справою з'ясав: дня 18. грудня 1937 р., коли я прийшов до громадської канцелярії потвердити ідентичність підпису на деклярації в справі шкільного плебісциту, застав я там постерункового Владислава Павас. і йому дав я добровільно друк деклярації. При тому я зазначив, що друк не важний, бо не потверджую ідентичність мого підпису і тому я дав йому

друк перегинути як зразок. Заявляю, що посторонній Панас не був у мене в мешканні в цій справі. Зворотну декларацію я не видав, бо вона була не потверджена, отже моя непотрібна. На тім протоколи закінчено і відчитано перед підписом. — Іван Білінський, Переслухував Павліковський, ст. пост. Протоколував Заранський".

Неправдивий є закид інтерпелянтів, немов би тернівський Староста грозив українському громадянству якимись ближче неозначеними консеквенціями, бо повітова управа Рідної Школи в Чортові поінформована зовсім. Старостою, що декларації можна складати вище в відношенні до шкіл в Бозар', Калинівщині, Скородинцях і Хомаївці н. Білого Потока, добровільно, без натиску і погроз обмежила „плебісцитову акцію" до тих місцевостей.

Щодо заміту, що інструктор П. П. в Красносільдах у обарівському повіті скомбінував „плебісцитові декларації", то стверджено, що в цій громаді організовано в нелегальний спосіб „плебісцитовий комітет" подібно як і в громадах: Тоні, Дорофіївка, Скорики, Климівці, Черниївці, Розношинці, Лубянка, Вища, Нижча, Клебанівка, Романове Село, Куйданці, Стрибка, Шили і Гнилички. Кошик ці Комітети, мимо того, що їм наказано, не зареєструвалися в старості в характері „звичайного товариства" по думці ст. 12. закону про товариства, їх злінійовано разом з матеріялом, який був підставою їх нелегальної діяльности.

В деяких місцевостях безпосередньо після того, як почалася „плебісцитова акція", звертались громадяни із потвердженням підписів на деклараціях просто до солтисів. Солтиси в деяких випадках потверджуючи підписи, наклеювали на деклараціях, за згодою сторін, значки „на будову вселюдніх шкіл", які отримували до розпродажі з Комітету Товариства Поширення Будови вселюдних шкіл. Після того, як цю справу управильнили воєвідські уряди або старости, поїхано побирати датки. Також вийти в деяких місцевостях, помилково тлумачучи ухвали гмінних Рад в справі оплат за канцелярійні чинності гмінних Урядів, побирали з почину оплати за легалізацію підписів на деклараціях. Одним після виясснення властивою надзірною владою, що легалізація підписів мається відбувати безплатно, вийти спересталі побирати оплати.

Позиції виясснення стверджують, що адміністраційна й автономічна влада дала спромогу українському населенню використати законні управнення щодо зміни мови навчання у вселюдніх школах в межах обовязуючих законів.

Одначе тим не менше всякі заголошені з боку населення заміти у звязку зі складанням декларацій будуть докладно провірені і, якщо будуть стверджені якісь неправильности, видасться відповідні зарядження в тому напрямі, щоб управнення батьків, які спираються на обовязуючих законах, респектовано.

Не бачу перепон, щоби в індивідуальних випадках, оскільки стверджено, що фактичний стан є незгідний з правосильним орученням, переведено ревізію для узгіднення фактичного стану з обовязуючими приписами.

Зате не знаходжу з обовязуючих приписах відповідної основи, щоб видати розпорядок для провірки правних підстав ореченевого стану, який відноситься до мови навчання, як також до того, щоб перевести корректуру цього стану у відношенні до всіх державних вселюдних шкіл на території, де мешкає українське населення.

Прошу Пана Маршалка подати до відома повищу відповідь п. Інтерпелянтові.

Міністр: Свентославскі.

Зїзди українських товариств у Львові
не можуть відбутися.
ТАК ХОЧЕ „ЗВІЯНЗЕК ОФІЦЕРУВ РЕЗЕРВИ".

У днях 12. і 13. ц. м. відбувся у Луцьку зїзд делегатів кружків „Звіянзку Офіцерув Резерви" округи південно-східних земель. Участь в цьому зїзді — зїзди цієї організації відбуваються кожного року в іншому воєвідському місті — взяли делегати офіцерів резерви з воєвідств львівського, тернопільського, станиславівського і волинського.

„Слово Народове" у звідомленні з цього зїзду підкреслює його велику вагу з того приводу, що він „відбувався в Луцьку, столиці волинського воєвідства, що є терном відомої українізаційної політики воєводи Юзефського. Зїзд офіцерів резерви в Луцьку — пише „Слово Народове" — не міг перейти над цією справою до денного порядку — особливо, що „Звіянзек Офіцерув Резерви", як організація чисто польської інтеліґенції, спеціяльно приспособленої до служби народові й державі, ніколи не помиляє ніяких загальних проблем і висказується завжди з великою повагою, але й рішучістю про справи, що торкаються цілого громадянства".

Цей зїзд ухвалив цілу низку резолюцій, якими — як пише „Слово Народове" — осудив українізаційну та українофільську політику. „Ці резолюції — знову підкреслює „Слово Народове" — були багато гострші ніж ухвалені в останній редакції, але й ці не залишають ніяких сумнівів".

А ці резолюції „без сумнівів" ось які:

1) Волинська земля, якої століттями боронила кров польського лицарства перед навалами Сходу, а хоробрість, кров і воєцький труд польського народу на постійно назад злучили з Польщею — не може бути тереном національних експериментів, особливо штучного творення на цій землі „українства",

2) Римо-католицький костел був на Волині завжди символом польськости. Єдино підтримка римо-католицького обряду, не східного, може принести тривкі здобутки для католицизму.

3. Володіння землею — це підстава буття і незалежности кожного народу і це є причиною, що кожний нарід свідомий цього права життя, намагається всякими силами побільшити кількість своєї землі. Простору землі, що є тепер у володінні польського народу, ніхто і під ніякою умовинною не може зменшити.

4. Обовязком польського народу на східніх землях і Волині є:

а) створити сильне, свідоме своїх завдань і ролі, польське міщанство, що містам у цій частині нашої країни може і мусить надати властиве польське обличчя;

б) доцільне і послідовне посилення колонізації окраїн польськими селянами, які єдино можуть дати запоруку, що створять охоронний вал проти всяких зазіхань зовнішніх та внутрішніх ворогів;

в) відповідна шкільна політика, що розбуджувалаб у людности східніх земель і Волині пошану для польської мови й культури.

5. Зїзд витає з найвищою радістю поворот до національности і віри батьків численних потомків зрусифікованої займанською владою волинської польської людности і звертається з сердечним апелем до тих несвідомих мешканці волинської землі, в душах яких тліє ще іскра польськости, щоб перемогли в собі чужий надих і стали знову свідомими поляками.

6. Зїзд стверджує, що офіцери резерви подають братню руку потомкам польського окраїнного лицарства, що організуються в кружках „Звіянзку шляхти загродовей" і взиває їх, щоб вільні від станових упереджень і сперті

ХОЧЕТЕ ДОБРЕ ПРОДАТИ
СВОЮ РЕАЛЬНІСТЬ
АБО ЇЇ ЗАМІНЯТИ?
ДАЙТЕ ОГОЛОШЕНЯ ДО
НАШОГО ЩОДЕННИКА

РОЛЬФ ГЕРБЕРТ КУНЦЕ.

Історія одної песи.

У 1808 р. відвідував славний французький психіятр д-р Ескіроль ріжні доми для божевільних по цілій Франції. У Шарентоні, під Парижем, зупинився він перед ліжком одного старого божевільного, що відчитував із захопленням своїм товаришам комедію.

Д-р Ескіроль зацікавився станом недуги того дідуся і приїхавши до Парижа довідався про його трагедію. Було це 1772. р. У „Французькій Академії" заповіли на 30. листопада „Лікаря мимоволі" Моліера. До початку вистави бракувало яких десять хвилин. На густій авдиторії в партері, на фотелях і у переходах, йшла жива розмова і чути було сміх. Нараз виступив перед завісою якийсь молодець і гукнув до публики: „Прошу на хвилину тихіше!" Всі були здивовані. Всі затихли і глянули на промовця, який почав: „Мої пані і панове! Я називаюся Франсоа Біяр і походжу з міста Нансі. Давніше я секретарював на дворі короля — —

— Що нас це обходить? — посипалися крики з партеру.

— Геть!

— Ні, нехай говорить!

— Тихо!

Сильний голос промовця панував над гамором і він говорив далі: — Пізніше я був податковим урядовцем.

— Говоріть, чого хочете! — кричали до нього з публики, бо податкові урядовці не мають у громадянстві великої симпатії.

— Я вже приступаю до теми — говорив Біяр. — Я займаюся у вільних хвилинах поезією і я написав комедію. Комедія віршована має пять дій. Вона називається „Спокусник". Одного дня я приїхав до Парижа, щоб мою песу, над якою я напрацювався ночами прочитати артистам короліського отого тут театру. Вони навіть не уявляють собі, кілько треба було заходів, заки я до них дістався. Коли мені відмовили девятьдесять девять разів доступу до театру, то я прийшов туди ще й сотий раз. Я був би давно кинувся з люти і розпуки до Сени, якби мені не було залежало на моєму безсмертному творі, що міг пропасти безслідно разом зі мною. Так, мені залежало тільки на поезії!

При цих словах він витягнув із кишені обємистий рукопис і потряс ним у повітрі.

— Браво! — посипалися оклики.

— Нині вранці — говорив молодець далі — мені вдалося після вісімнацяти місяців даремних зусиль зібрати разом членів комісії, що перечитує рукописи. І як вони поводилися: один спав, а другий читав якусь книжку, коли я виголошував свою песу. Артистки підсміхувалися і оповідали одна одній пошепки якісь новини чи інтимні переживання. Ніхто не слухав мене, навіть великий Брізар, що грає в цьому театрі так часто ролі королів. Він перервав мою песу кілька разів окликами признання „дуже добре" і „знаменито", а проте й відкинули. Я певний, що ніхто не зрозумів її.

— Ганьба! сором! — кричала публика.

— Певно, що ганьба — запалювався Біяр — люди без серця махають одною рукою на твір поета... але є ще вищі судді на світі. Ось чому я звертаюся тут до вас і відкликаюся до вашої справедливости. Будьте моїм трибуналом, оцініть мою песу!

Молодець промовляв щиро і юрба дала себе підкупити. Посипалися оплески. Біяр почув, що запанував над ситуацією.

— Вельмишановна публико! — кричав уже — песа Моліера і так вам не втече, а я прочитаю вам свого „Спокусника".

Він розгорнув свій рукопис і вже хотів читати, але його сміливий виступ не сподобався директорові. Перед сценою зявилася поліція і якийсь старшина видав молодцеві наказ іти за ним. Тоді в театрі повстала буря. Поет пішов за поліцією, бо знав, що із владою не можна жартувати. Поет Біяр запитав старшину чи він чув його песу. Старшина сказав щиро, що ні. Біяр відразу виявив охоту познайомити його із своїм твором. Старшина боронився як міг, але таки мусів піддатися.

Поет уже розгорнув рукопис, щоб починати лектуру від початку, як тут зявився посланець від директора театру. Він повідомив обидвох, що публика не хоче заспокоїтися і домагається, щоб поетові вернули волю. Біяр зрадувався: отже голос народу промовив. Він виступив перед завісу і зараз успокоїв юрбу. Він упевнив слухачів, що його правда мусить вийти наверх, але чекай слухачі ще нині вислухають песу Моліера.

На другий день імя Біяра було на устах цілого Парижа. Тоді досить було будьякого скандалу або дурної пригоди, щоб загальна опінія звернула увагу на якусь особу. Навіть графиня Дюбарі поцікавилась виступом колишнього податкового урядовця і оповіла про нього королеві. Король сміявся як ніколи. Коли в Парижі довідалися про добрий настрій короля з такої причини, Біяра звеличували як генерала, що вернувся з поля битви. З ним почали знайомитися люди з найкращого товариства, поети почали присвячувати йому поеми і газети помістили окремі статті про нього. Найбільші паризькі красуні хотіли познайомитися з Біяром. Поет, якого виступом поцікавився сам король!

Франсоа Біяр був захоплений. Він віддихав

тільки на національну польську традицію — створили на південних і східніх окраїнах живий мур оборони Річпосполитої. Одночасно з'їзд заявляє, що обовязком кожного офіцера резерви є в міру сил і спромоги підтримати організаційний рух дрібної шляхти.

7. Львів, центр польськости південно-східніх земель, не може бути терепом „українських" демонстрацій, супроти чого вдвиг маєвих „українських" товариств, заповіджений на цей рік у Львові, не може відбутися. Зїзд накладає обовязок на управу округи, управи кружків і всіх членів „Зайонаку" на терені південно-східніх земель, зробити всякі заходи і кроки, щоб цю ухвалу зреалізувати.

—o—

Сенат ухвалив буджет на 1938-39 рік.

В понеділок, 14-го березня ц. р. сенат закінчив наради над буджетовим преліминарем на 1938-39. р. і почав дискусію над буджетом міністерства скарбу. Після дискусії сенат прийняв скарбовий закон і буджетовий преліминар з ухваленими змінами.

На цьому засіданні сенату виголосив довшу промову віцепремієр і міністр скарбу Квятковський, який стверднв, що підставові умовини польського господарства тепер не погані, навіть кращі, як на початку 1937. року, причому положення скарбової каси теж краще, як перед роком. У дальшій частині своєї промови мін. Квятковський говорив про розвиток польського промислу, про нові фабрики, що повстали в останньому часі, і заповів, що уряд урухомить нові, середньоречинцеві або навіть довгоречинцеві кредити для промислу, ремесла і торговлі, тобто для приватно-господарської діяльности.

—o—

Посол Войцеховський у крайній нужді!...

Кілька днів тому у польських часописах появилася замітка, яку наводимо, як своєрідний документ часу, у буквальному перекладі:

„Лист посла Войцеховського — у відповіді на видумані інсинуації та сплітки". „Високошановний Пане Редакторе! Кілька тижнів тому появилися в деяких пресових органах статтейки скермовані проти моєї особи, в яких подано в злобний та незгідний з правдою спосіб, що належу до осіб, які беруть надмірну платню, яка сягає суми 6.000 зол., 8.000 чи навіть і 10.000 зол. місячно.

Я не реагував на ті свідомо придумувані інсинуації, не заперечував їм, бо на злу волю певного типу людей нема у Польщі ліку. Якщо тепер забираю в цій справі голос, то мене спонукала до цього така подія:

Один із моїх знайомих, оповідаючи мені про вражіння, яке у громадянстві викликав мій виступ у соймі у справі Митрополита Шептицького заявив між іншим, що стрінув одного з львовян, зпосеред тих звичайних скромних людей, що не мішаються до політики, який йому сказав: „Приголубив би я того посла Войцеховського за його хоробрий виступ у соймі, колиб я знав його особисто. Маю йому тільки одно закинути: згідно з тим, що писали газети, заробляє на двох посадах, у „Газоліні" та Нафтовім Банку 8.000 зол. місячно, а це забагато на одного чоловіка".

Так, це забагато для одної людини у нашій бідній Польщі, де шириться безробіття та скала заробітків пересічно дуже низька. Тому цьому громадянинові й усім людям доброї волі, людям пристойним, я винен вияснення, бо як людина, що працює на громадянській ниві, мушу рахуватися зі здоровою прилюдною опінією.

Стверджую, що: 1) в Акційній Спілці „Газоліна", яка є єдиним джерелом мого заробкування, де я є членом Управи та працюю від 17-ти лїт, моя місячна платня є брутто 2.438 зол., та після того, як відкинуто доходовий податок, суспільні свідчення й Зимову Поміч, дістаю нетто 1.835.91 зол. місячно при чому ніяких тантіем не беру. 2) У Нафтовім Банку, який має спільну адміністрацію з Газоліною і де я є директором, не дістаю ніякої платні під нїякою фірмою. Прошу принятн вислови і т. д. — Д-р Бронислав Войцеховський, посол до сойму".

Прочитали ми це і прослезилися. Бідолаха! Таку кривду робити невинній людині та посуджувати її, що бере „надмірну" платню! А тимчасом цеж круглий бідака: що значить „у нашій бідній Польщі, де шириться безробіття і скаля заробітків пересічно дуже низька" — скромних 1.835 зол., плюс 800 з добрим гаком золотих (нетто) посольської платні, про яку з похвальної скромности п. Войцеховський вже не згадав ні слова — плюс вілля на вул. Норвіда у Львові. Що значить у наших бідних часах 2.600 з гаком золотих для сполечнего дяблача, який має такий сприт, що навіть у такому спростуванні „видуманих інсинуацій" (чи інсинуація може бути невидумана?!) вміє сам себе похвалити за сцій „хоробрий виступ", і зробити реверанс у сторону громадської опінії і прослезитися над долею безробітних. Очевидно, і та безплатна посада директора теж не виключає, що чейже превенційну марку за засідання управи її членам виплачують — думаємо, що не дають по 5 зн. 10 золотих отим бідакам, які не мають з чого жити.

Рішуче треба звернути на п. посла Войцеховського (він сам про себе пише „посол" з великої літери — з пошани не до своєї особи, тільки до гідности члена законодатної палати, бо скромність того діяча кожній дитині відома) — увагу Комітетові Зимової Допомоги для безробітних. У своому спростуванні п. Войцеховський делікатно натякає, що ще йому і з його нужденних 2.438 зол. місячної платні на Зимову Поміч стягають. А може би так дарувати йому?! Бож по справедливости такі бідаки заслуговують на те, щоб ще самому користати з зимової допомоги...

І як тут дивуватися, що у таких околаків, які мусять вічно жити в тяжкій борні за матеріяльну екзистенцію і кусок хліба, жовч перевертається, коли чує від поржондних русінув про марнотравство, що панує в українських установах!

повними грудьми повітрям слави. При кожній нагоді він відчитував свою пєсу. Ніхто не мав сміливости зробити якісь застереження щодо її вартости. Почесний директор державної „Французької Комедії" князь Дюра, що доречі мало розумівся на сцені, покликав до себе Біяра і заявив йому, що готов виставити його комедію. Він виправдувався перед молодим поетом: „Ви знаєте, пане, що помилятися — річ людська".

У цих хвилинах великого підвищеного настрою, Біяра відвідав актор Брізар. Він був єдиний, якому пєса Біяра подобалася підчас її першої лектури. Але тепер, коли він дістав її текст до рук, у ньому виринули поважні сумніви щодо її вартости. У пєсі зовсім не було того, що вона обіцювала спочатку. Для нього було ясне, що коли пєсу покажуть на сцені, тоді розчарування буде велике. Брізар сказав до Бріяра: — Я раджу вам від щирого серця спалити свій рукопис. Ви скажете, що ви його згубили. А будьте певні, що ще по вашій смерти ваше імя буде славне, а коли пєсу пічнуть грати, тоді ви тільки осмішите себе нею.

Бріяр був скажений. Він гордо засміявся і викинув нахабного артиста за двері.

3-го березня 1773 р. виставили „Спокусника" з великою реклямою. Театр був повніський. Брізар мав рацію: пєса провалилася як довга. Аж тепер почали всі глузувати з її автора. Він став комічною фігуркою. Така ганьба була за сильна для вражливого серця поета. Він збожеволів і його відставили до дому божевільних.

Тут 35 років пізніше знайшов його лікар Ескіроль. Над божевільним поетом перейшла нечутно буря революції. Ціле те громадянство, що на хвилину звеличало його і потім висміяло його, щезло з лиця землі. А поет як і колись відчитував усім довкола свою надхненну пєсу, захоплений нею.

Пер. з г.

„Зберегти від забуття памятку життя свого народу є справжнім подвигом, який вже тепер (1856) має повну вартість в очах кожної справді культурної людини". Ці слова П. Куліша („Записки о Южной Руси", 1, 220) взяло собі за гасло „Товариство Прихильників Культурно-Історичного Музею НТШ у Львові" (вул. Чарнецького 24) і ви, ставши у його ряди, причинитесь цим до ствердження старовинности української культури та її високого, европейського лиця вже у княжій добі.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Ч. 50. Четвер. 15 (3) березня 1888.

„ХАРАКТЕРИСТИЧНЕ"

У зв'язку з тим, що міністр освіти Гавч скасував бує у різних краях Австрії деякі гімназії та реальні школи, в будяетовій комісії парляменту відбулася нод тією справою широка дискусія. „Забираючи в цій справі слово — пише „Діло" — хочемо до наших давніших спостережень на полі шкільництва додати новий доказ, що галицькі русини під цим оглядом найбільш покривджені та що і в буджетовій комісії не дали їм навіть змоги особисто виявити свої жалоби, бо ні один руський посол в цій комісії не засідає, а польська делегація, в імені якої промовляли пп. Чернявський, Бобжинський і Гавзнер, не мала тільки „братської місії", щоби бодай від неохоти згадати про сумне положення руського шкільництва. Посол Гавзнер — це характеристичне — упімнувся за кривди Італійців в Роверето, але кривди русинів не прийшли йому на гадку, хоч панове поляки люблять величатися заступниками краєвих інтересів та посягають за виборчими мандатами в руських виборчих округах".

В цій самій статті „Діло" подає, що українці мали тоді в Галичині одну гімназію (у Львові), а поляки 30 середніх шкіл і ще домагалися гімназії в Підгужу, Тарнові, Новому Торгу і третьої гімназії у Львові.

„НОВИЙ СТАРОСТА КАНЬОВСЬКИЙ".

В нозмелі під цим наголовком читаємо про помічника в селі Номсі, гродненської губернії, Матія Рибковича, що вічно процесувався зі своїми сусідами і в часі процесів нападав на службу своїх противників і стріляв до неї, причому одного разу одного вбив і двох важко ранив. Винні програв процес і за злочини засудили його на каторжні роботи в Сибірі. Рибковнч заповів відплату, зложив посаду і залишився на волі. Тоді вирішив помститися на селянах з села Тісна, що на процесі зізнавали проти нього. Поїхав туди удосвіта, коли ще всі спали і почав підпалювати хати. Як селяни побудились і збіглися гасити огонь, шлаштич почав стріляти до них причому вбив трох людей і багато поранив. Селяни розбіглись, а Рибкевич далі підпалював хати. Коли селяни очуняли з першого страху і кинулись на Рибковича, той скочив до палаючої стодоли і згорів. З цілого села залишились тільки згарища і між ними купи вбитих та поранених.

СУМЕРКИ БІСМАРКА?

Політичний світ зацікавився маніфестом нового німецького цісаря Фридриха III., про який — як читаємо в політичному огляді — дехто думає, що він вимірений проти кн. Бісмарка або бодай дає йому легеньку науку, як має вести дальшу політику. З другого боку цьому перечить вістка, що останню редакцію маніфесту цісар затвердив в часі авдієнції з кн. Бісмарком.

З відчитової салі.

В Товаристві Українських Кооператорів відбувся в суботу 12. ц. м. черговий відчит, присвячений 50-ним роковинам смерти батька хліборобської щадничо-кредитової кооперації, Фридриха Райфайзена.

Сходини відкрив короткою промовою секретар Т-ва ред. А. Жук, зясувавши стан та історичне й ідеольогічне підложжя, на якому виступив у половині 19-го століття творець сільської кредитової кооперації Ф. В. Райфайзен. По вступі забрав слово головний референт тих сходин д-р К. Коберський, який у гарно опрацьованім рефераті змалював постать скромного по вдачі, а великого по своїй ідеї та суспільно-кооперативній діяльности Ф. Райфайзена. Референт переповів коротко життєпис та освітлив всесторонно діяльність і значіння творця хліборобської кооперації не лише в Німеччині, але також у всесвітньому кооперативному русі. Підчеркуючи свого роду містично-релігійне забарвлення праці Райфайзена, прелєгент низкою цитатів з його промов і висказів та епізодів з його особистого життя дав психольогічний нарис його духового обличчя.

Численно зібрана авдиторія нагородила референта рясними оплесками. Ред. Жук, замикаючи сходини, побажав широкого поширення Райфайзенівських думок у нашій кооперативній роботі.

Черговий виклад відбудеться в середу 16. березня ц. р. в домівці РСУК, вул. Технічна ч. 1. Реферує д-р Зенон Петрів про стан і потреби міських кооператив для заспокоєння різних потреб, промислових, ремісничих і т. р.

—o—

ЛІКВІДАЦІЯ ПЕРСЬКИХ КОНСУЛЯТІВ.

Між Москвою і Тереганом дійшло до порозуміння, на основі якого СССР зліквідував усі консулярні станції в Персії за винятком Гляві, Персія — всі консулятн в СССР за винятком Баку (ПАТ.).

—o—

ПРАВНИЧА СТОРІНКА.

Про звання адвоката і красномовність.

Під таким наголовком побачила світ прекрасна праця про адвокатуру і мистецтво правничої оборони — представника французької палестри Фернанда Поена*), колишнього декана Адвокатської Палати в Парижі. В її чотирьох розділах дає нам автор історію і фільософію адвокатури, організацію адвокатського стану у Франції, підставові правила адвокатури і вкінці думки про красномовність. Книжка цікава тим, що автор незвичайно ясно і живо, по мистецьки розглядає суть порушеної теми, даючи в'язкий образ її цілости. Багато у ній цікавих думок, влучних і цінних завваг і скарбниця моральних і етичних засад адвокатського звання. Вона замітна ще й тим, що автор призначує її для загалу, не для... адвокатів. Бо нема, каже, звання, з вийнятком хіба лікаря, щоб так тісно як адвокатура вязалося з приватним життям. Мета автора розкрити перед громадянством душу адвокатури, скинути її тогу, в якій ховається її велике ціннощі, шляхотні думки та її людське завдання.

Адвокати існують від часу, коли спори між людьми перестала вирішувати сила, каже автор. Закони, чи вони обширні чи змістовні, в дійсности завсіди неясні, неповні. Всюди, де є текст закону, там мусить бути і суддя, щоб закон цей викладав і прикладав до життевих потреб. А всюди, де є суддя — там треба принайменше двох адвокатів... Кожна процесова сторона утотожнює свій інтерес із своїм правом, а своє право із правом слушности. І навіть найбільш сумлінний чоловік не має оглядів, коли йде про перемогу свого слушного права. Тому громадянство не винайшло нічо відповіднішого як те, що поставило між сторонами і суддями — людей, яких метою є обороняти інтереси процесових сторін і які дають водночас запоруку чесности і совісности. Інтервенція адвоката відповідає теж і глибокій психольогічній потребі. Процесові сторони відчувають потребу довіритися комусь, хто хоч і сторонній, а вислухає їх із зрозумінням і прихильністю. Тільки адвокати вміють людину направду зрозуміти, вміють вчутися в гармонію душі, біль і жаль. Автор пригадує старий алєгоричний малюнок: усередині сидить постать Справедливости тримаючи в руці меч і вагу. По обох боках стоять процесові сторони; самі сліпці .. засліплені інтересом держать міцно у затиснених руках помішані контракти, письма, кодекси й ін. Бідні люди! чи хоча котрий із них знає вартість того, що так бовкно представляє богиня?.. А між Справедливістю і клієнтами — ще один чоловік, спокійний, безкорисний. Він перший досліджує — відкладає, що сумнівне, підозріле, а може й пофальшоване, а кидає на вагу те, що правдиве. І хто зна, чи з під ніг клієнта не піднесе викінченого клієнтом папірця, від якого залежить його майно честь або й життя? Той чоловік, той правдивий, сумлінний, чесний — це справжній адвокат.

Адвокат обовязаний у кожній ситуації слухати тільки самого себе і усувати від себе усякі спокуси гроша. Він є сповідником і дорадником тих, що до нього звертаються: він їх перекладач перед обличчям Справедливости. І нічим більше і нічим менше не вільно йому ніколи бути. Ідеалом адвокатського звання — незалежність, безкорисність, чесність. Дальша риса адвоката — повага; перед пів століттям вимагали від нього, щоб уже сам його зверхній вигляд викликав таке враження (міг голитися, носити бороду, або бачки, тільки не... вуса). Повинен оминати всього, що могло б видаватися реклямою, або намагання зєднати собі розголос. Правдивому адвокатові треба протиставити крутійських правників, що не знанням, совістю і не трудом, але зручним викручуванням законів надають незаконности ознаки легальности. (Моліер). Автор дає відповідь на погляд вулиці, мовляв, адвокати мають подвійне сумління, бо завсіди знаходиться до одної справи двох адвокатів, що з рівним переконанням беруться боронити двох суперечних тез. Чи ті інтелігенти чесно боронять слушних справ? Так, бо в судовій правді нема математичної правди. Терезки символічної ваги завсіди хитаються. Кожний перед судом боронить своєї правди і кожний має свою слушність. Про слушність рішає суддя, не адвокат і не до нього належить устійнити кінцевий білянс. Як лікар, не має права відмовити помочі хворому — так і адвокат у принципі не повинен відмовити помочі тому, хто до нього звертається. І саме красою адвокатського звання є мужно боротися в обороні всіх безборонних братів, без огляду на те, ким вони не були. Боротьба йде всюди, де життя стикається з життям — у природі під знаком сили, між людьми під егідою права.

Між адвокатами істнує рівність — її символ чорна тога, а дальше якнайбільша товариськість, ввічливість, прихильність. Адвокат повинен триматися засад чесної гри, чесної боротьби. Адвокат рішаючись, чи приняти чи відкинути справу, повинен слухати виключно свого сумління. Якщо відмова диктована є лєком перед публичною опінією — так це ознака браку незалежности.

Праця адвоката не лиш відповідальна, важна і конечна, але незвичайно важка. Хто бажає дійсно посвятитися адвокатурі, мусить по теоретичних студіях перейти стадію суворої, довгої практичної підготови.

А дальше подає автор чимало цінних завваг для адвокатів у їх праці в канцелярії і поза нею щодо їх гідности і поваги, як приймати клієнтів і гонорарі. Він зображає устрій адвокатури у Франції, що в засаді не ріжниться від устрою в Польщі. Аплікація трилітня. Вона далеко не запевнює відповідного практичного вишколу. Тому й там істнують тенденції до її реформи. Відтак приходить Поєн до мистецтва оборони. У ньому перше місце займає красномовність, що не є даром, але мистецтвом, і то з усіх найтруднішим. Таксамо як чоловік із найкращим голосом наразиться на сміх, коли без підготови важиться виступити навіть на підрядній естраді — так і оборонець без попередньої вправи і досвіду нехай не важиться займати місця на лаві оборонців. Це знали старинні греки і римляни; їх знамениті промовці вложили багато праці у відповідні реторичні студії. Ораторес фіюнт! понад усім у промові має виступати зміст. Мистецтво без знання, наче цвіт без соку. Треба знати право. Не можна подивляти в людині нічо з того, що вона знає, коли вона не знає того, що повинна знати. Боронити справу — значить скомпонувати оборону і представити її перед судом. Добра оборона мусить мати плян, мусить бути сильна у розвиненій темі, має визначатись поправністю і химерним, навіть мистецьким, стилем, а промовець мусить уміти володіти чутливою модуляцією голосу і чистотою дикції. Найбільшою таємницею мистецтва, як переконувати інших — бути самому переконаним. Авдиторія і судді відчувають несмак, коли оборонець сам почуває себе нікново. Промови не можна ані читати, ані рецитувати, ані імпровізувати. Ніколи не можна здобути авдиторії читаною або рецитованою промовою. А імпровізація? Імпровізація небезпечна. Автор наводить слова Берієра: „Таємниця імпровізаторів у тому, що вони ніколи не імпровізують." Красномовність незвичайно тяжка і коштує багато труду, праці і довгих, поважних студій. Та треба знати, що і так без великих і довгих трудів ніхто не стане добрим адвокатом і добрим промовцем.

*) Fernand Payen: „O powołaniu adwokatury i sztuce obrończej" — przekład adw. Jana Ziffa. Kraków. 1938. Biblioteka Umiejętności Prawnych i Politycznych. — Str. 252. Ф. 8°.

Ось кілька думок із тої цінної праці знаменитого адвоката і багатого досвідом оборонця. Хоч правдивою темою книжки є Франція, а проте її завваги не менш цінні і для нашого грунту. Вона призначена для загалу, але не меншу користь вона повинна принести правникам. Автор жаліється, що громадянство його не розуміє якслід і не доцінює адвокатури. Та цей прояв може ще у більшій мірі слідний у нас. Загал нашого громадянства бачить в адвокаті лише людину, що за гроші продає своє знання, в одного що рису більше, у другого менше, — а не хоче вглянути у ту велику місію і творчу працю, яку сповняла і дальше виконує українська адвокатура в кожній галузі українського життя. Тому варт заглянути за газові під чорну тогу, бо таке знання напевно причиниться до кращих взаємин між адвокатом клієнтом і громадянством. Відпаде тоді також потреба шукання помочі у чужих сил та роблення їх своїми дорадниками. Чи таким неукраїнським дорадникам і може лежати добро українського клієнта ближче серця, ніж адвокатові українцеві? Ніколи! Адвокат неукраїнець дає і може дати лише своє знання, — адвокат українець дає знання і серце.

Та не лише для адвокатів і загалу корисна праця Поєна. Вона на часі рівнож для тих Панів, що то намагаються адвокатурі відобрати її стрижінь то є її незалежність, а з адвокатів, отих представників вільного звання — зробити урядовців. Може застановляться, що роблять!

Подав Л. Дубас.

ПОСЕЗОНОВА ВИПРОДАЖ
ПЛАЩІВ І РАҐЛЯНІВ
ШАПІРА вул. Личаківська ч. 1.

Загадка для правників.

У старині жив один мудрець, учитель красномовности. За науку казав платити собі дуже дорого. Один з його учеників попросив, щоб подав умовини заплати своєї винагороди. Учитель подумав хвилину і відповів:

— Половину винагороди заплатиш зараз. Другу половину заплатиш тоді, як скінчиш курс красномовства, будеш адвокатом і виграєш свій перший процес.

Ученик згодився.

По якімсь часі молодець скінчив курс красномовства, став адвокатом, але не мав ніяких справ і тому міркував, що не обовязаний платити решти гонорару.

Але учитель думав инакше. Внесу проти цього невдячного ученика позов. Якщо його засудять на заплату гонорару — дістану свої гроші. Якщо-ж він устоїться зі своїми аргументами і виграє процес — все одно мусить зі мною розчислитися. В обох випадках я дістану гроші.

— Ученик по отриманні позву з радістю закликав:

— А то дурень. Тепер уже ніколи не дістане грошей. Якщо я програю — то згідно з договором не дістане решти гонорару. Якщо я виграю — матиму за собою присуд суду і тоді не буду йому ніколи платити.

— Отже хто з них має рацію? Коли читачі будуть дивуватися — то можна їх запевнити, що на думку одного з найбільших авторитетних юристів, навіть сам Соломон був би здивований таким підходом до справи.

Сторінка без політики.

Жахлива вімста над лікарями.

Із Сант Яго повідомляють про події, які турбували від довшого часу цілу громадянську верству в Чілє.

Серед найзнаменитших чілійських лікарів вибухла від якогось часу дивна пошесть. Найкращі лікарі столиці почали один по одному умирати. Невияснена недуга забрала двох найкращих лікарів до могили. По кількох днях померло знову двох лікарів. Відтак у малих відступах часу померло трьох, згодом один і знову двох лікарів. За короткий час девятьох лікарів стало жертвами дивної і таємничої пошести. Колиж минулого тижня занедужав ще один лікар, найславніший чілійський хірург Олівера, серед тамошніх лікарів настала справжня паніка.

Конденсоване молоко.

Д-р Олівера не помер. Він видужав і ця обставина дала змогу вияснити злочинця. Здоровий організм хірурга переміг недугу і він видужав. Гарячка зменшилася і коли безпосередня небезпека промінула, поліція преслухала Олівера, який подав представникам поліції всі свої завваги і підозріння.

На 24 години перед своєю несподіваною недугою, додав він до кави, яку пив кожного полудня трохи конденсованого молока. Коробку такого молока дістав від великого чілійського торговельного підприємства — на пробу. До коробки молока був долучений лист, в якому фірма поручала молоко лікарям і просила д-ра Оліверу подати їй свою оцінку про те молоко.

Фальшива етикета.

Коробку з молоком знайшла поліція — на щастя — ще в домі лікаря. Хемічна аналіза виказала в пушці домішку сильної отрути. Негайно перевела теж поліція трус у фірмі „Віта" (так називалася фірма, якої етикета була приміщена на коробці). Виявилося при цій нагоді що фірма зовсім не продукує, ані не перепродує конденсованого молока. Тоді бланкет етикети піддали докладній експертизі, яка виказала, що він був сфальшований. Деякі подробиці друку відрізнювали його від правдивого бланкету.

Друкарня Фердинанда Гарсії.

Тоді поліція почала розшуки за друкарнею, де таку етикету друкували. Переслухали при цій нагоді всіх власників друкарень у Сант Яго, одначе спершу не вдалося поліції натрапити на добрий слід. Щойно коли перевели ревізію в маленькій друкарні на передмісті, якої власником був якийсь Фердинанд Гарсія, поліційні агенти звернули увагу на деякі черенки та на папір, що відповідав друкові й паперові, знайденому на коробці із затроєним молоком.

Чарівники і кати людства.

Спершу Гарсія не хотів до нічого признатися, одначе згодом заявив, що етикети замовив у нього якийсь незнайомий йому мужчина кілька місяців тому назад. Тоді поліція залишила друкаря покищо у спокою, одначе почала нишком призбирувати про нього потрібні інформації, які згодом дали просто ревеляційний матеріял.

Виявилося, що кілька літ тому померла жінка Гарсії, після переведеної операції. Гарсія не міг зі смертю жінки погодитися і занедужав нервово. В санаторії для нервово недужих він видоровів, одначе запалав смертельною ненавистю до всіх лікарів, на яких звалював вину смерти своєї жінки. Лікарів називав він постійно чарівниками і катами людства і у своїй друкарні друкував летючки та брошури, скермовані проти лікарів. Його подали були навіть до суду за поширювання сплетень та неправдивих вісток. Суд засудив його на грошеву карґу за моральні втрати лікарів.

Признався.

Коли поліція розвідалася про всі ці факти, почала знову переслухувати Гарсію, який укінці признався до вини. Виявилося, що кондесоване молодо з отрутою приготовляв він сам і посилав відтак найкращим лікарям, щоб таким чином помститися за смерть своєї жінки.

Фердинанда Гарсію арештували, але перед судом він уже не встиг стануть. На другий день рано знайшли його неживого у вязничній келії. Секція трупа виявила, що власник друкарні отруївся тою самою отрутою, якою троїв найславніших лікарів Сант Яго.

300 котів.

Недавно в Лондоні, на екрані одного з тамошніх кінотеатрів появилася нова фільма з Мерилфои Манжу в головній ролі. Одна з комічних сцен фільми змальовувала наступ 300 голодних котів на кабінет Манжу. Тих котів зібрала сторожиха Манжу в себе й ними опікувалася.

Англійське Т-во опіки над звірятами звернулося до суду з проханням, вирізати з фільми згадану сцену. Мотиви прохання були такі: Постанова фільми була звязана з мученням звірят. На доказ управа т-ва подала судові опис накручування сцени з коштами. Той опис дістало т-во з Голівуду.

Виявляється, що 13 годин безупинну згайняли вещасних котів до кабінету Манжу при допомозі сильних вентиляторів. Кількадесять операторів крутили безупинну ручки апаратів. З наробленних таким чином кільометрових лент вибрали відтак найбільш удатні місця. При кінці накручування сцени коти були вже до краю виснажені. Деякі з них попадали на підлогу і їх треба було винести. Кількадесять котів попало в скаженнину і їх мусіли позамикати в закритих кошіх. Що відтак сталося з чотироножними статистами — невідомо.

Нема доброго снідання без кави з цикорією

ЛУНА

— яку виробляє єдина — українська кооп. фабрика

Суспільний Промисл

Львів 24, вул. Жовківська ч. 188

наймодніші матеріяли жіночі і мужеські

з першорядних бельських фабрик дістала і поручає по фабричних цінах фірма

Мецґер і Берґнер ЛЬВІВ, КАЗИМИРА ВЕЛИКОГО 12. Телефон ч. 239 43. 2-10

Штани американського посла.

Ми вже писали про те, що новий американський посол Джосеф Кеннеді рішив зголоситися на англійськім королівськім дворі, всупереч традиції, у довгих штанах.

Слово, що його Кеннеді дав перед виїздом до Европи — він додержав.

В Букінгемській палаті, на церемонію вручення письма з повновластями, явився він у сірих штанах, а не в чорних коротких штанцях і шовкових панчохах, як цього вимагає етикета англійського двору.

Перед візитою американського посла в Букінгемській палаті, відбувалися довгі пертрактації між палатною управою та американським посольством. Двірський майстер церемоній приїздив особисто кілька разів до посла, щоб його переконати, одначе Кеннеді був неуступчивий. На його думку старинний костюм, який посли одягають підчас церемоній, протиставиться демократичним поглядам американської нації. Вкінці палатна управа рад-не-рад піддалася: Кеннеді явився в довгих штанах.

Безпосередно після Кеннеді, король приняв представника Ліберії, який теж вручив королеві повновласті. Муринський посол був, як того вимагає церемонія, в коротких штанцях. Годиться при цій нагоді пригадати, що Літвінов теж явився був у Букінгемі в коротких штанах.

Юрій VI. учиться французької мови.

„Коли яйця вчать курей".

Король Юрій VI., який готовиться тепер до виїзду до Парижа, вчиться пильно разом із жінкою, королевою Єлисаветою французької мови під проводом своєї донечки княжни Єлисавети. Король Юрій знає доволі добре французьку мову, в кожнім разі розуміє французьку мову і може сам висловитися, одначе королева крім англійської ніякої іншої мови не знає. Зате мала княжна говорить по французьки так само як по англійськи.

Тепер мала княжна снідає кожного дня з родичами. Її сестрі Маргареті-Рожі снідання подають як завжди в дитячій кімнаті. Король і королева рішили до часу свого виїзду до Парижа говорити завжди підчас снідання по французьки. Молоденька княжна дуже часто поправляє батька й домагається, щоб він за нею повторював французькі слова і таким чином навчився їх правильно вимовляти.

—o—

ВЕСЕЛЕ.

ЛІКАРСЬКА „ПОМИЛКА".

Двох молодих лікарів стрічається в кавярні.

— Чогож ти так зажурився? — питає один одного.

— Ех, я мав прикрий випадок.

— Певно вмер тобі пацієнт?

— Дурниця. Я лічив одного пацієнта на жовтяницю і щойно нині виявилося, що він китаєць.

ЕКОНОМІЯ ПРАЦІ.

— Правда, мамусю, що коли я підросту, то мені виросте борода і вуси?

— Так, але чому ти про те питаєшся?

— Бо тоді не буду приневолений мити цілого личка.

АНГЕЛИ-ЧОРНЯВКИ.

Одного маляря запитали, чому він виголює малює завжди з чорним волоссям. На те він відповів:

— Бо моя жінка білявка.

РІВНА ВАГА.

На автоматичній паві у великім ресторані важиться якийсь грубезний добродій:

— Ну — каже сам до себе — маю щойно 199 фунтів. Я думав, що буде багато більше. Кельнер, дайте мені фунт смаженої ковбаси. Тоді буду важити рівно 200 фунтів.

ГАРНИЙ СОН ПРИКРЕ — ПРОБУДЖЕННЯ.

— Чого ти, шкарабе, плачеш? Ледви що пробудився, і вже ревеш!...

— У... у... бо мені снилося, що я дістав від дідуся три яблока і я щойно одно зїв, як мене мама позбудила...

Концерт Любки Колесси у Празі.

В середу 9. ц. м. мала Прага нагоду почути гру нашої славної піаністки Любки Колесси на її власному концерті у великій салі Центральної бібліотеки міста Праги. Вже сам факт, що Любка Колесса є ученицею віденського віртуоза й педагога Зауера колишнього учня Ліста, доказує, що вона є справді носієм славної традиції містівської техніки й елегантної віденської фортепіянової школи. Але для нашої піаністки її знаменита техніка не є ціллю, лиш чудовим засобом для мистецького виразу, для відтворення глибини змісту й композиторської ґенеції репродукованого твору. Любка — це одна з тих сильних індивідуальностей, які до репродукції вносять увесь чар своєї особовости, які при цьому вміють свою мистецьку індивідуальність гармонійно лучити з традиційним відтворюванням стилю кожнісої, нами інтерпретованої, композиції. Одною з визначних прикмет нашої піаністки є чудово тіньований удар, ціла та багатоколірна скала ударових засобів, якими вона динамічно використовує всю силу й барву інструменту та досягає чудових звукових ефектів — від цих найніжніших тонів світання аж до самих вершин звукової градації, до тонів осяйної краси, то знову твердої сили. Інструмент трактує вона зі своїм, їй питомим чаром, барвисто диференціюваним способом, пластичним відтворенням поодиноких частин композиції при рівночаснім збереженні суцільної лінії репродукованого твору.

Інтерпретація Вівальді, спокійна й поміркована, мала в собі глибину і ширину концертів Баха, особливо-ж була вона знаменита у пластично поданій фузі, зновуж Моцарт, гармонійно вирівняний у своїй апольонській красі, промовляв до нас солодкою і шляхотною ніжністю.

Все багатство мистецьких вальорів розкинула наша піяністка в романтичних композиціях Шопена й Шумана. Тут багатоколірна скала удару певна, просто непомильна, техніка дала нашій артистці як найширшу змогу виявити всю зрілість й віртуозности й високої мист. культури. Це чули ми і в 4-х Шопенових мазурках, що вимагають чутливого інтерпретатора, відіграних зі зрозумінням високої поезії і легкої капризности, в „Andante spianato“ та в Польонезі Ес-дур, де чудодійною технікою і з геніяльною самозрозумілістю відтворила гладку елеганцію і вишукану культуру аристократичних салонів. Або у Фантазії ф-моль, де чудовою динамікою, грандіозно степенованою, через лєнте — наче через молитву глибокої побожности, якої ніколи не чуємо при інших репродукціях, і яка у нашої артистки є ніби самозрозуміла (чи не відбився тут на Шопені український вплив?), через балядично-пристрасні тони доходить аж до трагічно-героїчного завершення.

Дві мініятури Барвінського, хоч незовсім мало ефектовні і вдячні, зате глибокі змістом і повні народньої тематики, відіграла Любка з великим чаром одушевленої поезії.

В Карнавалі Шумана — в цім типовім і головнім творі німецької романтики, інспірованім романами Шуманового любимця, німецького романтика-фантаста Жана Поуля — який так часто можна чути в інтепретації найвизначніших світових віртуозів, дала нам наша артистка почути те, чого ми досі ще ніколи так виразно і ясно не чули: не лиш силу звуку й частку в інших строгість інтерпретації, але дала нам відчути цілі поеми, що промовляють до нас словами, тими живими словами, якими може промовити до нас лише глибоке поетичне чуття незвичайно багатої уяви так, як ними промовляють поодинокі особи і сцени карнавалової маскаради, з тріюмфальним вступом і кінцевим переможним походом Давідсбіндлерів. У грі Любки чули ми й вияви глибокої ніжности, чару і кокетливої грації та огнистого гумору, гнавїмної фантастики та гарячої пристрасти — все те було відтворене богатогранно, з мистецьким відчуттям та питомою Шуманівською технікою.

Тож не диво, що концерт Любки Колесси увінчався величезним успіхом і що вся празька критика висказується про нього в самих суперлятивах, що в місті з великими музичними традиціями й вимогами, яким є Прага, має неабиякеб значіння.

У Празі, березень 1938.

Зденка Метельська.

УКРАЇНСЬКА ЩАДНИЦЯ В ПЕРЕМИШЛІ
ЄДИНА
Українська Каса Ощадности
із правом пупілярности веде всі банкові чинности — з днем 15-ого березня 1938 перенесла свої бюра до власної камяниці Ринок ч. 5. І. п.
Тел. 1207. 1—3 Чекове конто ч. 144.755.

Вбивство в Белзці перед судом.

(Від власного кореспондента.)

СЕМИЙ ДЕНЬ РОЗПРАВИ.

Процес про жалюгідні події в Белзці добігає до кінця. Нині зізнавали останні свідки, покликані обороною, опісля промовлятимуть оборонці. Вироку сподіються в середу в ночі тимбільше, що на четвер розписана в цій самій салі нова розправа. Зацікавлення процесом далі велике. Публика щільно виповнює салю і живо коментує хід процесу, а головно зізнання св. Фурмана, в яких пробиваються передовсім два моменти, що їх підніс цей свідок, а саме: 1) що учасники нападу в Белзці були перестрашені та заскочені трагічним його висліком, бож їх ціллю було лише здобуття гроша та 2) що Качор згідно з найсильнішим переконанням свідка був рішуче одним із учасників нападу. Зацікавлення публики розправою тимбільше, що саме в понеділок зізнавала наречена Качора Текля Янович.

Як перший зізнавав голова т-ва „Сила“ Павло Музика, 34-літній друкар, опісля 25-літній столяр **Степан Кукналь**, столяр **Володимир Чучман**, друкар **Григорій Заремба** та бібліотекарка „Сили“ **Софія Табора**.

Всі ці свідки зізнали, що критичного дня, себто 6. травня 1937. р. підс. Качор був вечором у т-ві „Сила“. Всі вони подають згідно, що саме ту дату тому так добре собі запамятали, бо тоді був празник св. Юра і латинське свято. Деякі з цих свідків памятають, що того дня розмовляли навіть з підсудним, але вже не памятають змісту цієї розмови. Голова т-ва Павло Музика зізнав, що донині памятає картину, як того дня, сподіючись з нагоди празнику св. Юра більшого натовпу в т-ві і контролюючи, чи зберігають лад у поодиноких салях бачив, як підс. Качор стояв у малій бібліотечній кімнаті побіч бібліотекарки, при отвореній бібліотечній шафі. Бібліотекарка Софія Табора була в плащі, в зеленім беретику на голові. Цих свідків засипують низкою питань прокуратор, суддя Шайда, д-р Мошинський та оборонці. Свідки обстоюють при своїх зізнаннях, що Качор був 6. травня вечором у домівці т-ва. Характеристичний є між іншим запит судді присяглого Мендика чи „Сила“ є легальним товариством і чому має таку назву?

По чвертьгодинній перерві між присутніми почала кружляти поголоска, що на коридорі суду арештовано на приказ прокуратора св. Павла Музику під замітом намови непереслуханих ще свідків до фальшивих зізнань. Одночасно прокуратор поставив внесок, щоби трибунал переслухав поліцая Квапінського на обставину, що св. Музика звернувся на коридорі до інших свідків, щоб зізнавали, що Качор був 6. травня у „Силі“ в чорному одінні та яку мав тоді фризуру.

Обор. Шевчук не противився цьому внескові, бо не вірив, щоб Музика, як розумна людина, міг у приявності поліцая допуститися такого вчинку і просив, щоб переслухано також тих свідків, до яких Музика мав звертатися, що саме він до них говорив.

По нараді трибунал рішив переслухати поліцая Івана Квапінського, який заприсяжений зізнав, що бачив Музику, як він заблизився до інших свідків. Тому пішов за ним і почув, як Музика оповідав їм, що говорив на розправі, а саме про чорне одіння та бачки.

Св. Софія Табора, бібліотекарка „Сили“ зізнала, що у Великодну суботу позичила від Качора на вулиці як від тіточного брата своєї матері, 5 зол., що їх обіцяла йому за кілька днів звернути. Колиж несподівано третього дня свят стрінула на свячені у нареченої Качора Теклі Янович, перепросила його, що не звертає йому ще довгу, але зверне його в четвер у т-ві „Сила“. Отже бачила Качора в суботу 1., у вівторок 4. і в четвер 6. травня, коли йому довг дійсно звернула. Дати цих днів тому так добре запамятала, бо саме був це час свят і посвяточні дні і що саме йшло про зворот позички.

На низку питань св. Табора обстоює при цих датах.

ЗІЗНАННЯ НАРЕЧЕНОЇ КАЧОРА.

Св. **Текля Янович**, це 30-літня жінка, з правильними рисами лиця, убрана в чорний плащ в зеленій шапочці, в руках ручна торбинка. Підчас своїх зізнань кілька разів обертається та обмінюється довшим поглядом зі своїм нареченим Качором. Зізнала, що Качор прибув до неї 2. травня, себто першого дня свят і днюючи та ночуючи в неї перебув аж до 8. травня. В день виходив на місто, вечорами все вертався. На питання про подрібний хід побуту Качора 6. травня зізнала, що цього дня прийшов в год. 7. рано її пан Файвлевич, який саме тоді приїхав, до кухні і бачив там Качора, який сидів на табореті. На його запит, хто це, відповіла, що її наречений. Того дня був у неї й кравн Назар, що служив тоді при війську і питав, чи не було кого знайомого з їх села. Запитала дату 6. травня тому, бо це було свято св. Юра, коли то багато прочан зїздиться до Львова. Качор носив на лівій руці годинник; рукавичок ніколи в літі не мав. Далі відповідала на низку питань у справі вияснення суперечностей її зізнань зі слідства з теперішніми. Свідок пояснює, що тоді не могла собі точно устійнити черги фактів.

Чергові свідки **Михайло Лещук**, 17-літній пастух з Івахова, денний зарібник **Осип Цап** та жінка Івахова **Павлина** зізнають, що не чули, щоб у травні минулого року хтонебудь в ночі стукав до хати Івахова і що Івахів тоді в ночі ніде не виходив. Не відомо їм, щоб хто тоді цілий день перебував на стриху хати, що були би запримітили. По переслуханні цих свідків оборона поставила цілу низку внесків.

* * *

В понеділок вечором зізнавала по польськи св. Марія Дзядига, римо-кат., жінка підс. Тимка. На питання прокуратора і судді Шайди Марія Дзядига заявила, що брат її чоловіка підс. Гринько признався перед нею, що пізнав Качора як того, якого відвозив до залізничої стації. Підсудні Гринько і Тимко Дзядиги підтвердили зізнання цього свідка. Ці зізнання викликали велике вражіння.

Новий акт обвинувачення

ПРОТИ СОВІТСЬКИХ ДИПЛЬОМАТІВ.

Під кінець цього місяця або у початках квітня почнеться в Москві процес проти 23-ох осіб, дипльоматичних представників з Токія, Варшави, Гельзінків, Бухарешту і Таллінна та вищих урядовців наркомінделу. Акт обвинувачення проти них вже готовий.

Ще передтим стануть перед судом червоні генерали м. ін. Дибенко, Ворошилов, Бліхер, Буденний. (АТЕ).

СЕРІЯ ПОЛІТИЧНИХ ПРОЦЕСІВ НА СОВІТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

Як довідується агенція АТЕ, цієї весни відбудеться низка політичних процесів у Києві, Харкові та Одесі, крім того в Ленінграді.

БУХАРІН І ТОВАРИШІ ВЖЕ НЕ ЖИВУТЬ?

Як подає АТЕ, у Москві говорять, що в понеділок виконано присуд на всіх засуджених у московському процесі.

Всі вони, крім Бухаріна, просили помилування, та Сталін навіть не розглянув їхніх прохань.

Зате ПАТ повідомляє, що присуд виконали щойно у вівторок рано і що між назвиськами непомилуваних нема Розенгольца — виходило би що він не просив помилування, або що його одинокого помилували.

КУПУЙТЕ КНИЖКИ ВИДАВНИЦТВА „ДІЛО“

Зі сойму.

На нинішньому пленарному засіданні сойм одноголосно ухвалив закон про охорону імені маршалка Пілсудського. Промовляв прем. Складковський, мін. Каспшицький і пос. Свідзінський.

—o—

КИТАЙЦІ ПЕРЕЙШЛИ ДО ПРОТИНАСТУПУ.

На фронті Монгай почалась китайська контрофензива. Поки що важко собі засувати, до чого змагає китайське командування — відомо лише, що китайці перейшли в кількох місцях Жовтої ріки і негайно заатакували японців. На границі провінцій Шансі й Гонан дуже активні китайські партизани.

—o—

З туристичної хроніки.

З ЖИТТЯ У. Т. К. Т. „ПЛАЙ".

Українське Туристично-краєзнавче Товариство „Плай" започаткувало недавно низку рефератів на мандрівницькі теми. П. Б. Хамула поділився зі слухачами своїми цікавими враженнями з прогульки по Чивчинських Горах. П. С. Костецький говорив про перший мандрівний табор по Гуцульщині.

Останньої неділі (13. ц. м.) виголосив дуже цікавий реферат про Мармароські Карпати голова „Плаю", д-р К. Паньківський. Ця частина Карпат тільки в 10-ти відсотках находиться в межах польської держави. У великій частині заселює її українська людність. Прогульки в ту сторону можна робити користаючи з туристичної конвенції. Під оглядом геольогічним цікаві Мармароські Гори тим, що вони старшого походження, як цілі Карпати. З причини значної умовної висоти роблять враження альпейського краєвиду.

Після загальних інформацій описав д-р Паньківський свою прогульку спершу залізницею до Требуші, потім Білим Потоком на Мармароського Попа Івана та дальше хребтом на Стіг. Пізніше відчитав уривки з опису подібної прогульки д-ра Левицького з 1911 р., що перший з українців вибрався туди. Від того часу багато змінилося. Мармароські Карпати перестали бути невідомою землею, куди треба було йти з провідником, але чудова краса тих гір викликує однаково велике враження тепер як і тоді.

Приємний спосіб оповідання прелегента дозволив слухачам, на жаль нечисленним, з зацікавленням вислухати цього реферату. **Б. С.**

—o—

Зі сцени й естради.

ВЕЧІР НАРОДНЬОЇ ПІСНІ Й ТАНКІВ.

У суботу 12. ц. м. відбулася в гімнастичній салі Академічної Гімназії незвичайно симпатична імпреза: „Вечір народньої пісні й танків". Організаторами тієї імпрези були кружок „Рідної Школи" ім. Ганни Барвінок та Батьк. Кружок дівочої школи ім. Т. Шевченка у Львові. Виконавцями була молодь дівочої школи ім. Т. Шевченка. На програму зложилися співочі, музичні й танкові точки. Дуже гарно зіспіваними дитячими хорами диригував проф. Гриневецький. Найкраще вийшло виконання Леонтовича „Не ходила на вулицю" і Гайворонського „У пелюшці рано". З танкових виступів подобався „Кривий танець" (з характером хороводу) і „Козак". Як завжди, багато захоплення викликав виступ бандуриста п. Ґонти. Танки були уложені вчительку п-і Оленки Заклинської. Фортепіянового супроводу був у руках п-і С. Пшеничної.

рс

Зі судової салі.

ЗА ПРИНАЛЕЖНІСТЬ ДО ОУН.

Тернопільський суд присяжних засудив за приналежність до ОУН: Василя Охримовича — на 8 літ важкої в'язниці; Віктора Борівчука — на 5 літ; Мацелінського, Василя Колосовського, Мартина Руду, Евгенію Петерсіль та Михайла Юрія Віктора Роговського на 2 роки; Володимира Безкоровайного — на півтора року; Василя Званича і Ореста Бріля — по 3 роки поправчого дому зі завішенням; Зенона Ласому, Мирослава Больнета, Миколу Клинка, Романа Тополянцького і Івана Клинка суд уніємнив і відав під відповідальну опіку родичів; також Ореста Скороденя віддано під опіку родичів.

Уневинненого Зенона Питляра Романа Лукасевича, Людомиру Будну і Степана Кутного.

Національні війська здобули в 6-ох днях 5.500 квадратових кільометрів.

Спеціяльний висланник Аваса повідомляє з фронту: У 6-ох днях національні війська заняли в Арагонії простір у формі прямокутника, широкий на 60 км, глибокий на 92 км.

60 КІЛЬОМЕТРІВ ВІД СЕРЕДЗЕМНОГО МОРЯ.

Під цю пору національні війська віддалені лиш на 60 км. від пристані Тортоза у гирлі Ебра. Їхні передні сторожі доходять до місця, де перехрещуються шляхи до Таррагони і Валенсії. Коли його здобудуть, червоним залишиться лиш один шлях з Каталонії до Мадриду — їхнє положення буде трагічне.

АРАГОН У РУКАХ НАЦІОНАЛЬНИХ ВІЙСЬК.

Офіційний комунікат зі Саламанки стверджує, що національні війська заняли всі гори в околиці Лальканіз, стратегічно дуже важне місто Арагон, та місцевости Кастель Декабра, Кальзар дель Олівар, Гаргальо і Ляната дель Осмос. Національні війська йдуть дальше вперед — вони взяли понад 1.500 полонених.

Барсельонське міністерство оборони потверджує, що національні війська дійшли до лінії Альканіз — Калянда. Альканіз заняла змоторизована кольона. Червоні зістрілили 6 національних літаків.

НЕВДАТНИЙ НАСТУП ЧЕРВОНИХ НА ПІВДНІ.

На відтинку Мотріль (фронт Ґренади) червоні перевели наступ, але мусіли відступити з великими втратами.

Ділом ушануйте память тих, що своїм зусиллям та терпінням поставили нас у ряд націй.

Гітлер про поморський коридор.

Гітлер дав представникові „Дейлі Мейль", інтервю на тему Австрії, в якому м. ін. звернув увагу на добрі польсько-німецькі взаємини та сказав: Признаю, що Польщі необхідний доступ до моря. Прикро лише нам, що цей доступ становить коридор через німецьку територію.

Деякі часописи підкреслюють, що це останнє речення ПАТ у своєму звіті опустив.

НОВИНКИ.

— **Громадяни,** хочете мати свій першорядний ресторан у Львові, ходіть до Михайла Шпака, **Ринок 11.** 603 1—3

— **Веснянок, угрів, акни,** всяких дефектів шкіри, позбудетеся, пані, в Інституті **„Космео",** Миколая 7. 143 —7

— **В Т-ві „Молода Громада",** 17-го березня ц. р. в год. 7. веч. поділиться ред. Р. Голіян своїми враженнями з останньої подорожі по Німеччині. Вступ для членів Т-ва і учасників Клюбу. 602

— **В Українському Лікарському Товаристві** чергові сходини членів у пятницю 18. березня о год. 7. увечір. На сходинах виголосить д-р Чрема Малис доклад п. н. „Емболії та тромбози".

— **Полісся у матеріяльній культурі** — це наголовок реферату, що його виголосить м-р Р. Гарасимчук та м-р І. Гургула на черговому „Поліському Вечорі" у четвер 17. ц. м., год. 18 в Музею НТШ. Вступ за добровільними датками, для членів Т-ва Прихильників Музею НТШ вільний.

— **Етнографічну виставу „Полісся"** в Музею НТШ можна відвідувати щодня від 8—16 год. за вступом 50 та 20 сот. Збірні прогульки по 10 сот. Для членів Т-ва Прихильників Музею НТШ вступ вільний.

— **Звязок Шевченка і Гощинського з Вальтером Скотом** — це наголовок реферату, що його виголосить в українській мові **проф. Плятон Лушпинський** у пятницю 18. березня в год. 5-ій пополудні в салі Українського Наукового Інституту у Варшаві, при вул. Служевській ч. 7.

— **Протилитовську демонстрацію** уладили у Львові польські студенти, які перейшли вулицями міста, несучи транспаренти з написами: „Між Польщею і Литвою нема кордону", „Так, як Гітлер" і т. д. По місті розкинено летючки.

— **Бурхливе віче в обороні адвокатури** відбулося минулого понеділка вечором у т. зв. жовтій салі промислово-торговельної палати у Львові при вул. Бурлярда ч. 5. Перший промовляв проф. д-р Вол. Старосольський. Підчас його промови гурток польських адвокатських аплікантів намагався стероризувати промовця, щоб перестав говорити по українськи і промовляв по польськи. Річ ясна, що закокурічені ендеки дістали належну відправу від велитенської більшости присутніх, які порадили невдоволеним, щоб покинули віче, як не розуміють української мови. З черги промовляв адв. д-р Дрешґевич підкреслюючи, що адвокати мали більші права в займанницьких державах, ніж мають у Польщі. Чергові промовці адвокати: Гельман, Гольдблят, Ольшевський та кількох аплікантів, між ними м-р М. Дзюба і м-р Луценко теж гостро виступили проти нового закону про устрій адвокатури, за яким однодушно заявилось ледви кількох польських аплікантів ендеків. Вони теж увесь час пописувалися різними протижидівськими окликами так, що навіть увійшла поліція на салю, щоб інтервенювати. Віче скінчилося приняттям низки резолюцій в обороні прав адвокатури і проти нового закону про устрій адвокатури.

— **Ревізії й арештування.** В селі Рибниках, пов. Бережани, поліція перевела недавно ревізію у Федька Островського, якого арештувала. Крім того поліція з Кристинополя перевела ревізію у В. Поліщука з Жабча Мурованого шукаючи за зброєю, якої не найшла.

— **Студенти злодіями.** При кінці лютого ц. р. власничка реальности при вул. Сагайдачного ч. 5 Аделя Поворозник, повідомила поліцію, що підчас її неприсутности вломники забрали з її помешкання всі цінніші предмети і готівку вартости 10.000 зол. Одночасно повідомила, що два субльокатори Роман Круліковський, студент прав та його приятель Болеслав Піркгардт, які випровадилися 4 дні тому, пропали без сліду. Слідство виявило, що крадежі допустилися оба субльокатори. Безпосередньо по крадежі заставили частину біжутерії в льомбарді, а з рештою біжутерії виїхали до Перемишля, а звідтіля до Варшави, де кілька днів весело забавлялися за вкрадені гроші. Коли зорієнтувалися, що поліція вже на їх сліді, втікли до Гродна, де поліція арештувала Круліковського, а згодом і Піркгардта. Від арештованих поліція відобрала ще частину крадених річей.

— **Краєва хроніка.** У Жовкві Іван Костик та Михайло Ширий заатакували учителя Ернеста Глівінського, який боронився револьвером і зранив нападників. — У Радружі, п. Рава Руська, 5-літній Михайло Черенис бавився револьвером і вбив свого ровесника Михайла Цурика.

— **Виїзд робітників на сезонові роботи.** В останніх тижнях виїхав з Рашівщини більший гурт робітників і робітниць на сезонові роботи до Франції. В найближчому часі виїдуть теж робітники на сезонові роботи до Естонії. Як видно з дотеперішнього набору робітників на сезонові роботи виїжджають виключно польські робітники (ці).

— **Погрожують судові за виконання присуду.** До окружного суду у Варшаві надійшов анонімний лист із підписом „ватага червоного смока" з погрозою суддям на випадок виконання присуду смерти щодо бандита Марушечка. Лист вислано 11. березня ц. р. з Катовиць. Автор погрожує смертю всім, які схопили і засудили Марушечка на кару смерти. З почерку письма виходить, що лист писав піванальфабет. Анонімний лист передали слідчій владі.

— **Німці в Чехословаччині,** яких є там неповна 3,5 мільйона душ, видають 63 щоденники і 145 інших часописів. У 1935. р. вийшло в ЧСР 1.576 книжок німецькою мовою.

— **Москва хоче вимінняти вбивника священника.** Польська преса подає поголоски, що большевицький уряд звернувся до польського уряду з пропозицією вимінняти вбивника ксьондза Штрайха в Любоні комуніста В. Новака за 5-ох вязнів католицьких священників з СССР. Кружляють поголоски, що родина вбитого священника згодилася на це. Міродатні поголоски заперечують ці поголоски.

— **Завалився великий міст.** У понеділок перед полуднем завалився зі страшним гуком міст короля Альберта в Гассель, довжини 70 метрів. Катастрофа трапилася саме у хвилині, коли з мосту зїздив трамвай, переповнений пасажирами. На щастя катастрофа не потягнула за собою ніяких жертв у людях. Здогадуються, що причиною катастрофи мосту була ломилка в конструкції.

— **Летунська комунікація з Берліна до Багдаду.** В найближчому часі німецька „Люфтганза поширить свою летунсько-почтову комунікацію між Берліном і Стамбулом ще пасажирською лінією до Багдаду. Раз на тиждень буде курсувати пасажирський літак з Берліна через Відень, Белгород, Атени, Родос, Дамаск до Багдаду.

— **Найвища антена в Европі.** Французький уряд почав будову висильної радіостації на верху Кордінкер у Піринеях, високім на 2.53[illegible] м. Радіостація положена на узбіччі гори, 800 м. нижче від верху. Це буде найвища антена в Европі.

— **Самохід з радом у Льондоні.** Майже кожний шпиталь у Льондоні має рад, що при його помочі лікують рака та інші недуги. А що багато шпиталів на провінції не має раду, в Льондоні збудували спеціяльний самохід, що перевозить рад до провінціяльних шпиталів. У самоході є спеціяльна скриня з оловяних плит, що важить коло 200 кг., щоб охоронити шофера перед небезпечними промінями раду. У скринці перевозять грам раду. Шпиталі дістають рад на кілька годин. Що вечора рад переносять до сейфу в самоході, що його зберігають у спеціяльному гаражі.

— **Корабель з товарами пішов на дно.** Перед кількома днями осів на мілині коло Клайпеди корабель „Нерінга". Тепер наслідком буревію на Балтику цей корабель затонув з цілим вантажетм. Кораблям з Данцігу, які виїхали на рятунок, не вдалося притягнути корабля до пристані. Поліція з Клайпеди арештувала капітана корабля „Нерінги" і веде проти нього слідство у справі катастрофи і смерти трьох моряків.

— **Подорож проф. Пікара у глубину моря.** Перед кількома місяцями проф. Пікар висунув проект підморської виправи до глубини 10.000 м. Спершу міркували, що цей проект мало реальний, бо його здійснення коштувало би багато більше, ніж попередні лети бельгійського вченого до стратосфери. Тимчасом бельгійське товариство наукових дослідів, що фінансувало попередні лети проф. Пікара та його співробітника Косінса до стратосфери, зацікавилося цим проектом. Згадане товариство дало вже проф. Пікарові відповідні фонди на переведення досвідів, щоби ствердити практичні можливости підморської виправи, і щоб висвітлити таємниці глибини моря. Тепер проф. Пікар переводить досвіди в лябораторіях політехніки у Брюселі. На випадок позитивних дослідів подорож до глибини моря відбулась би вже в короткому часі.

— **Страшна катастрофа автобусу.** З Картагіни в Колюмбії надійшли вістки, що на одному закруті перекинувся автобус з кількадесятьома пасажирами. До катастрофи дійшло внаслідок дуже швидкої їзди на закруті. В катастрофі згинуло 10 пасажирів, 14 важко раненых відвезли до шпиталю.

— **Рінні вісти.** Місто Такуба в Сан Сальвадор навістив землетрус, від якого завалилося кілька державних домів і кільканацять приватних. — У Монтевідео в Уругваю почалися міжнародні полудньово-американські шахові змагання між дружинами Аргентини, Бразилії, Чілі та Уругваю. У змаганнях бере теж участь шаховий мистець світа д-р Альохін. — Недалеко Фезу наїхав поїзд у ночі підчас густої мряки на стадо баранів. Поїзд убив 122 баранів. Опісля виявилося, що пастух баранів заснув у полі, а барани пішли на залізничий шлях, де їх змасакрував поїзд.

— **Sanip.** Вже старі майстри лікарської науки признавали великі прикмети природної гірської води ФРАНЦІШКА ЙОСИФА, як єдиний гідний довіря проносильний засіб кишок.

— **Ваше здоровля** негода, добре самопочування вимагають охорони в формі доцільного засобу гігієнічно-охоронного — таким засобом є ОДОЛЬ. ОДОЛЬ ПЛИН ДО УСТ зберігає здоровля, відсвіжує і дає приємний віддих.

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

WSCHÓD — ORIENT. Kwartalnik poświęcony badaniu spraw narodowościowych. Rok XI. Nr. 4—5. 1937. Warszawa.

URANIA. Czasopismo Polskiego Towarzystwa Miłośći Astronomii. Rok XVI. Nr. 1. Luty 1938. Lwów.

MORZE. Organ Ligi Morskiej i Kolonialnej. Rok XV. Nr. 3. Marzec, 1938. Warszawa.

PION. Tygodnik literacko-społeczny. Rok VI. Nr. 9. Warszawa.

Алькоголізм стелить ліжко сухотам.

Дописи.

КРЕМЯНЕЦЬ.

Міністеріяльна комісія у Кремянці. На днях приїхала з Варшави до Кремянця спеціяльна комісія міністерства внутрішніх справ у зв'язку з голосними подіями в Гримах. Комісія ця зніхала до Лановець, щоб на місці ознайомитися з місцевою дійсністю та зібрати матеріял для відповіди міністра внутрішніх справ на інтерпеляції українських посл'в у соймі. У зв'язку з цим ходять поголовки про персональні зміни серед старшинського складу КОП-у і в кремянецькому староствї.

Перенесення референтів безпеки. Референта публичної безпеки кремянецького староства Юрія Белозура у зв'язку з подіями в Гримах перенесли до Горохова. Призначений референтом у минулому році п. Белозур, бувший денікінський старшина (де він звався Георгій Белозоров), був русофілом і через те досить вороже ставився до місцевих українських організацій. В'н причинився до закриття у Кремянці філії Союзу Українок, не давав дозволу на заснування по селах філій Українського Добродійного Т-ва та застосував спосібну систему при цензурованні дозволених вже українських пес для авторських вистав і пірш'в з Кобзаря, де заборонював та викреслював усе те, що було неприхильне чи вороже до росіян (заборона крутиських академій, вистави „Боярин" Лесі Українки, академій на честь гетьмана Мазепи, навіть заборона клясичар у Кремянці про панахиду по крутичанах та за душу померлого в Калінї генерала армії У. Н. Р. Бізнівського). Своїми необоснованими доносами п. Белозур тамував природний розвиток українських культурно-освітніх організацій, викликуючи тим непотрібне подрашення населення.

КАЛУШ.

Курс для провідниць Секцій Господинь при кружках Т-ва „Сільський Господар" у Калущині. Філія Т-ва „С. Г." в Калуші закладає дуже багато праці для підвесення господарської культури в повіті. В цьому ровинні філія „С. Г." звернула особливу увагу на організацію та виховання нашого селянського жіноцтва. Щоб навязати тісний звязок із жінко-селянкою філія „С. Г." уладила в днях від 25. І.—5. ІІІ. 1938 р. курс домашнього господарства для підготови провідниць Секцій Господинь при Кружках Т-ва „С. Г." у Войнилові. На поміщення курсу відпустила свої просторі кімнати (кухня, вимладова сала, інтернат для курсантов) Р. М. у Войнилові. На курс вислали своїх представниць р'жні культурно-освітні та економічні установи повіту. І так було всіх 29 курсантов із 17-ти громад повіту. Всі вони повічинали курс із добрим успіхом. Курс був такий цікавий, що на бажання курсантов управа курсу муєла продовжити його ще на один тиждень. На курсі викладали такі предмети: 1) Організація жіноцтва селянки — д-р Х. Кононенко, референтка Гол. Т-ва „С. Г." у Львові. 2) Кухонарство, приготовання та варення страв — інструкторка філії „С. Г." в Калуші п. Я. Сайовська. 3) Гігієна людини і хати — д-р М. Долинський, лікар у Войнилові. 4) Гігієна с.-г. тварин і кооперативне молочарство — д-р Н. Рудницький, дир. Р. М. у Войнилові. 5) Городництво та годівля с. г. тварин — інж. П. Дубрівний, агроном філії „С. Г." в Калуші. З нагоди курсу уладжено забаву, з якої чистий дохід віддали на Р. Ш. Крім цього з курсу залишилось коло 400 кг. бараболі, яку дбайливі бідні Войнилова. Дівчата й молодиці з р'жних сторін повіту за короткий час курсу так зжилися, що їм важко було розлучатися. Філія „С. Г." сподівається, що учасниці курсу використають набуте на курсі знання у своєму селі. Подібні курси уладила філія „С. Г." для Секцій Господинь при кружку „С. Г." в Ясені в днях 27. І.—3. ІІІ. (вела інструкторка з Гол. Т-ва „С. Г." зі Львова п. Ольга Петльованка) і при кружку „С. Г." в Негівцях (вела п. Михайлина Гарасевич). Інструкторка з Ясеня п. О. Петльованка почитає 9-го березня п. р. новий курс для Секцій Господинь у Голині. Дня 4. березня п. р. в Середньому зачинає такий курс інструкторка п. П. Дурбаківна.

БОРЩІВ.

Академія в честь О. Кобилянської. Заходом Секції Господинь при філії Сільського Господаря відбулася дня 27. лютого академія в честь О. Кобилянської. Свято це зібрало велику масу народу, що ледви помістилася в салі Народнього Дому. На святі переважало селянство, яке прибуло пішки або підводами не тільки з близьких, але також і з дальших сіл. Цікавість свята зробила гарне враження, всі точки були добре підготовані, сцена в погруддям письменниці гарно прибрана. Академію відкрила голова жін. секції пані С. Воркунова, яка в коротких, дуже гарній промові пояснила значіння свята та зазначила заслуги письменниці для жіноцтва. Пані Д. Назонечна відчитала реферат про письменницьку д'яльність О. Кобилянської звертаючи одночасно увагу і на громадську працю письменниці. Реферат був цікавий, жаль тільки, що деяка частина присутніх не могла його почути, бо авторка заговорила його за тихо. В дальшій частині програми на сцені появилися селянські хори: жіночі зі Соколівки і Вовківців та мішані з Ланівців і Нівок. Хори ці виступали в народніх одягах, які своєю красою і оригінальністю кидали за очі, приковували до себе, так що виступи цих добре підготованих хорів давали насолоду не тільки слухові, але й зорові. Найкраще зрежіновані зробив хор з села Нівок підбором і вихованням пісень та своїми чудовими одягами. Дуже мило зробили робив хор с. господинь. Це вже нове покоління, виховане в чит. „Просвіта", в кооперації та дружках „Сільського Господаря". Поза важною працею дома і за господарством вони находять час і охоту працювати на культ.-освітньому полі. Із виголошених на академії трьох деклямацій треба в першу чергу відмітити панну С. Кривеньку, яка вірш Уляни Кравченко передала з великим умінням. Також деклямації господині Данилевич з Жилинців та дівчини з Жилинців Анни Лавариновані заслуговують на увагу. Гарне враження зробила на присутніх струнна орхестра малих дітей з села Козачина, яка за короткий час (несповна 3 м-ці) вивчила досить добре цілу низку народніх пісень. Програму закінчила жива картина, що не дуже паходила до цілости. На закінчення академії відспівали національний гимн. Слід підкреслити, що в цілости свято вийшло гарно і повазно в чому заслуга управи секції та її організаторки пані Ірини Малишської. Чужий.

Чи знаєте Ви, кілько є неписьменних у Вашій громаді? Чи Ви особисто причинилися до того, щоб вони стали письменні та свідомі? В допомогу стане Вам книжечка-буквар із читанкою „ДО СОНЦЯ", що її видала „Просвіта" в ціні 50 сот. за примірник. Придбайте собі її як-стій! УЧІТЬ НЕПИСЬМЕННИХ!

ДРОГОБИЧ.

Після гостини театру ім. Стадника. Треба відразу сказати, що порівнинни ось хочби з театром ім. Садовського виходить на користь театру Стадника. Це під теперішню пору одна із слабших наших театрів. Тримає його ще відоме прізвище. Передусім треба ствердити, що театр не представляється так некорисно, якби брався до штук під свою силу. Напр. „ЧОРНОморці" вийшли досить удало, але „Запорожець за Дунаєм" рішуче не під силу такому театрові, як теперішній Стадника. Цією виставою він дуже понизив свою вартість. У цій виставі, на нашу думку, тільки один артист відповідав вповні голосово своїй ролі — тобто ролі самого Запорожця. Деякі інші партії голосово неможливі. Не хочу напр. говорити навіть про появи Андрія та султана, щоб не образити людей, які може й неспішать, що їм дають такі ролі. Що торкається ролі Запорожця, мушу сказати ось що: Мало в нас було артистів, що могли цю ролю належно відіграти, але ним разом треба признати, що і гра і спів у цій ролі були добрі. Цей сам артист дав теж дуже вдалий тип поляка Кабиці у „Чорноморцях". Гра пані Стадникової знана не від сьогодні. Її роля в „Чорноморцях" захоплювала. Але в „Запорожці" артистка голосово таки не може опанувати ролі Одарки так, як ми собі те вже висказували. Хори слабі. Окрема сторінка — не декорації й одяги. Декорації надто старі, поношені, пошарпані, одяги теж. Видко відслужили вже своє. Щодо ювілейної вистави „Аргонавти", то треба підкреслити, що сюжет цікавий, але перестарілий і тому може для ширшої публики не дуже актуальний. Може комедія „Соколики" була би краща. В. С-к.

—o—

Спортові новинки.

Сокільські першенства відбиванки у Львові. В суботу 12. і в неділю 13. п. м. відбулися в салі Сокола-Батька мистецькі змагання відбиванки, в яких взяли участь дружини всіх львівських сокільських гнізд, зокрема д. добрі дружини Сокола-Батька, Сокола IV і Сокола III. У відбиванці жінок мистецтво здобула дружина Сокола-Батька, яка перемогла дружину Сокола IV 2:1 і дружину Сокола III 2:0. Друге місце та віце-мистецтво здобула дружина Сокола IV. У відбиванці мужчин мистцем стала дружина Сокола IV, яка перемогла дружину Сокола-Батька.

Легкоатлєти України на старт. Легкоатлетична секція України уладжує в неділю 20. п. м. весняний біг пластрстець. Старт на площі Сокола-Батька. Біг відбудеться на тралі 2 км. Початок бігу в год. 9. рано.

Русь — ЧСК (Ужгород) 7:4 (4:1). Товариське „дербі" двох найсильніших ужгородських клюбів закінчилося стовідсотковою, заслуженою перемогою Руси. Ворота для переможців здобули: Каромен 3, Кобзар, Кріш Дакулан і Мозер по 1.

Мистецтва Чеської Ліги. В мистецтвах чеської державної Ліги можемо знову занотувати першорядну сенсацію: програну Славії з Вікторією Жижков на власнім грищі. Вікторія-Жижков перемогла 3:1 (0:1). Інші виклади були такі: Спарта — Кладно 2:0 (1:0), Простейов — Шк. Острава 3:2 (2:1), Наход — Братислава 3:1 (0:0). Жіденіце СК Пльзень 2:0 (1:0), Вікторія Пльзень — Пардубіце 1:1 (1:1).

Мадярська Ліга. Сіркетакел — Сегед 2:0, Немзеті—Кішпешт 2:1, Гунгарія — Будафок 1:0, Уйпешт — Теремвет 5:2, Електровош — Фебус 2:1, Ференцварош—ВТО Гівр 1:0, Бочкай — Вулкан XI 2:0.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Шкірян каганці

з ремінці для пола в найвищим гатунку, кожна величина по зол. 1.40, лишки по 90 сот., гарапа по 1.50 — продає Робітня Римарсько-Галантерійна Н. БАРЕР Львів, Сикстуська 2, побіч фірми „Саламандра". 519

Театри.

Великий Театр:

Середа 16. III. год. 7.30 веч. „Домове Гонко".

Четвер 17. III. год. 7.30 веч. „Домового Гонка".

Театр Різнородностей:

Середа 16. III. год. 7 і 9.15 веч. „Гітка Карла" з К. Бодом.

Четвер 17. III. год. 7.30 „Ми будимо москі" премієра.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

СТРИЙ:
16. III. Лісова пісня.
17. III. Процес Мері Дуган.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

БЕРЕЖАНИ:
17. III. Хмара.
18. III. Пісня Бескиду.
19. III. Маруся Богуславка.
20. III. Подружній метч.
21. III. Гетьман Полуботок.

ПІДГАЙЦІ:
22. III. Хмара.
23. III. Пісня Бескиду.
24. III. Подружній метч.
25. III. Мазепа.
26. III. Гетьман Полуботок.

Управа Театру приймає до хору добру сопрапістку, альтів і тенорів. Зголошення просимо вреш ті світлинами до театру.

24 шт. столового накриття з пранного срібла 100 зол.
масивні тільки у
Б. ГРІНБЕРҐА, Сикстуська 4.

КІНА.

АПОЛЬО: „Буревій" екзот. фільма.
АТЛЯНТИК: „Жінка над пропастю".
БАЛТІК: „Заборонене щастя".
ВАНДА: „Кров на морі", „Кохана родинонька".
ГРАЖИНА: „Від в'ятірка до четверга" та „Мистці глупота" — Фліп і Флап
ЕВРОПА: „Я вінувата".
КАСІНО: „Еспанський метелик" (Дж. Мендоналд).
КОПЕРНИК: „Шулерів роман" із Самою Гіпі.
МАРУСЕНЬКА: „Я вбив" і полірова гротеска.
МЕТРО: „Ваш редактор шаліє".
МІРАЖ: „Чарівні очі" (Марта Егерт) і комедія з Еді Кантором.
МУЗА: „Товариш оброї".
ПАКС: „Гальва".
ПАЛЯС: „Лінія Маґінота".
РАЙ: „Фінер ч. 18".
РІЯЛЬТО: „Наші серця".
СВІТ: „Трійка г'ятайя", „Герой з Генгасу".
СТИЛЕВЕ: Чар богеми і ревія.
ТОН: „Князь і прошак".
УТІХА: „У сітих розвідки" та ревія.
ХІМЕРА: „Улан ка. Йосифа".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(вул. Марійська 5).
Еспанія — Валенсія, Гранада.

ФОТОПЛЯСТІКОН „Святовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
„Канада".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Середа, 16. березня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція. 11.15 Для шкіл: Природничі загадки; Фрагм. із опери П. Чайковського „Горіхокрустівчик" пл., 11.40 Мандельсон: Фрагм. з музики до „Сну літньої ночі", пл., 12.03 Полудньова авдиція. 13.45 Інформаційна газетка в українській мові. 13.55 „В Еспанії" пл., 14.20 Легка музика з пл.; у перерві в год. 14.40 Конкурсова авдиція ККО, 14.55 Біржа. 15.00 Фрагм. із пов. І. Ляма „Коронар у Галичині". Музика з пл., 15.20 Біжучі вістки з м'ста та провінції. 15.30 Господарські вісти. 15.45 Хвилина питань для старших дітей. 16.00 Кутова мовна. 16.15 Розр. музика у вик. орх., 16.50 19.50 Актуальна гутірка. 17.00 Боротьба дерманки з ворожим летунством. 17.15 Сонати на віол. і форт., 17.50 Гітлерова шпіра на весну. 18.00 Господарські вісти. 18.10 П. Дюкас: „Учень чарівництва", симф. орх., пл., 18.20 „Ярмарка" авд., 18.50 Спорт. 19.00 „Операція" Рожера Мартен дю Гар. 19.20 Самотина старости. 20.00 „Любов в оперетці" легкий концерт із участю **Стефанії Стадник**, Б. Межевського, форт., конферансієр; у перерві в год. 20.20 Куток гумору, 20.45 Веч. денник. 21.00 Шопенівський концерт, 21.45 Непромовкаюча краса поезії, 22.00 Популярна оп. музика, симф. орх., сніа, 22.50 Ост. вістки, 23.00—23.30 Розр. музика з пл.

Четвер, 17. березня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція. 11.15 Воєнні марші та пісні, поранок для молоді вселюдних шкіл, 11.40 Грає Гаспар Касадо, віол., гр. пл., 12.03 Полудньова авдиція. 13.45 Комунікат ЛЬА. Хліборобської Палати. 13.50 Легка та розр. музика з пл., 14.55 Львівська біржа. 15.00 Легіонові спогади д-р Ю. Фулярської Свічальської, Музика з пл. 15.25 Біжучі вістки з міста та провінції. 15.30 Господарські вістки. 15.45 Муз. мандрівки, авд. для молоді. 16.15 Дві фортепіяни. 16.50 19.50 20.50 Актуальна гутірка. 17.00 Нові видання про сучасні філос. напрямки. 17.15 Розр. музика у вик. салькв. квінтету. Бенькавський тенор. 17.50 18.50 Спорт. 18.10 „Березань" гутірка д-ра Й. Слотвінського. 18.20 Пісні півд. народів у вик. Гінеї Кутик-Гесель, у супр. форт. 18.40 Вісти та програми. 18.55 Програма на завтра. 19.00 Театр Уяви: „Лявіна". 19.30 П. Чайковський: фрагм. із балету „Силіча паріжна", пл., 20.00 Муз. мозаїка. 20.40 Веч. денник. 21.00 Європейський концерт із Ірландії: орх., вок. квартет, квінтет вокальний, Ровесом кобза. Корпо тенор, програма присв. Святові св. Патрикія. 22.00 Інтер. вірше, 22.15 Італ. пісні з кінця XVI ст., у вик. подав. квартету, лютні та клявесину. 22.50 Ост. вістки. 23.00—23.30 Із співочого альбуму.

Пятниця, 18. березня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція. 11.15 Для шкіл: „Людовий дім" у Дембінах. 11.40 Мовництво: Фрагм. з оп. „Галька". 12.03 Полудньова авдиція. 13.45 Сусп. гутірка. 13.50 Симф. орх., пл., 14.20 Легка музика з пл.; у перерві в год. 14.40 Авд. КІО. 14.55 Біржа. 15.00 Спогади лег. лікарки. Музика з пл., 15.20 Біжучі вістки з міста та провінції. 15.30 Господарські вістки. 15.45 Від віконної шибки до склиних домів. гутірка для старших дітей. 16.00 Гутірка з хорами. 16.15 Орх. концерт. 16.50 19.50 Актуальна гутірка. 17.00 Відвідуємо осередки здоровля. 17.15 Пісні у вик. Збоїньської-Рушковської в супр. форт., 17.50 Огляд видань. 18.00 Святовий комун'язм. 18.10 Туристичний інформатор. 18.15 Бетовен, увертури з пл., 18.30 18.55 Програма на завтра. 18.35 Проповід по еводи Альф. Бінка. 18.50 Спорт. 19.00 Комедії XIX. століття „Галузка геліотропу" Ад. Асника. 19.30 Пісні у вик. хору. 20.00 Симф. концерт; у перерві коло год. 21.00 Веч. денник, гутірка. 22.50 Ост. вістки. 23.00—23.30 Розр. музика з пл.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Середа, 16. березня 1938.

БЕРЛІН 17.00 Тріо д-дур Бетовена. 18.00 Розр. музика. 20.00 Симфонія ч. 6. д-дур Брукнера. 21.00 „На стрічу весни" розр. концерт; БІЛГОРОД 20.30 21.00 Гумор. 21.30 22.00 Нар. пісні. БУДАПЕШТ 12.05 Вок. концерт. 17.00 Цик. музика. 21.20 Орх. концерт. ВІДЕНЬ 15.15 Для дітей. 17.30 18.00 Шпрінгерові твори, сол., 19.25 20.00 21.00 Симф. концерт; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.15 Крайцерова соната Бетовена. 22.30 Мала соната Вельтера, КОШИЦІ 14.00 18.45 Вістки, МІЛЯНО 17.15 Танк. музика. 21.00 22.00 23.00 „Вертер" оп. Масснета. ПРАГА 14.00 Пісн., 18.05 „Знад Лаби" пісн., 19.25 На привіт весни, розр. концерт; РАДІО ПАРІ 21.30 Скрипка, форт., 22.00 Фрагменти у пісн., РІМ 17.15 Сяр. рецталь Бакара. 19.40 Розр. музика. 21.00 22.30 Симф. концерт. ФЛЬОРЕНТІЯ 20.30 21.00 22.00 „Цигапська музика" оп. Легара.

Четвер, 17. березня 1938.

БЕРЛІН 10.45 Веч. гомін, 20.00 21.00 Вечір танку, БІЛГОРОД 18.15 Нар. пісні, 18.45 Скрипка, БУДАПЕШТ 19.00 Нар. пісні у супр. цик. орх., 22.25 Давня мадярська музика. ВІДЕНЬ 17.25 Сюїта на супр. і форт. Регера; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Камер. музика, 20.00 21.15 Веч. музика, орх., супр., бариг., КОШИЦІ 13.30 Нар. гості, розвитові Підк. Руси, МІЛЯНО 17.15 Вок. концерт, 20.30 Розр. музика, 22.00 Комедія, ПРАГА 17.15 Бенедиві пісні, 22.35 Твори Кренека й Мільода, концерт дутого та співч. квінтету, РАДІО ПАРІ 18.00 Театр Уяви, 21.15 Пісні. 21.30 22.00 23.00 Опера, РІМ 17.15 Вок. концерт, 21.00 22.00 23.00 „Кармен" оп. Бізета.

Пятниця, 18. березня 1938.

БЕРЛІН 15.35 Легка музика. 17.00 Пісні Вал Айкена. 17.10 Форт., 18.00 Давні й нові вальси, 22.30 Розр. музика, БУДАПЕШТ 19.15 Форт., Сігр'д Шпефойгт (Фінляндія), 22.00 Цик. музика, БУДАПЕШТ II 18.30 19.00 2000 21.00 „Трістан і Ізольда" оп. Вагнера, ВІДЕНЬ 19.25 Розр. музика, 20.00 21.00 22.00 „Будуваний Сольнес" драма Ібсена, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Дитячі пісні, 18.00 Давні балади в опр. нових композиторів, ДРОЙТВІЧ 20.00 21.00 „Ля Рондіне" оп. Пуччіні, КОШИЦІ 14.00 18.45 Вістки, 18.00 Орх. концерт. МІЛЯНО 16.00 Шопенівський концерт, 21.00 22.00 „Фільмова вірка" оп. Джільберта, ПРАГА 21.00 Орх. концерт, РАДІО ПАРІ 18.00 Камер. музика. 21.15 Пісні, 21.30 22.00 23.00 Театр Уяви „Воскресення" на осн. Толстого, РІМ 21.00 22.00 Симф. концерт, ФРАНКФУРТ 20.00 21.00 22.00 „Севільський цирульник" оп. Россіні.

БІРЖА.

Львів, 15. березня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·17, 88·71, Доляри американські 5.29·00, 5·6·50, Доляри канад. 5.28·50—5.26·00. Фльоренти гол. 295·34—293·60, Франки фр. 16·53—16·06, Франки швайцарські 122·45—121·65, Фунти анґл. 26·46—26·30, Гульдени данц. 100·25—99·75, Корони ч. 17·40—16·90 Кор. дан. 118·15—117·20 Кор. норв. 132·93—131·95, Корони шв. 136·35—135·35, Ліри італ. 22·00—21·10, Марки фінлянд. 11·69—11·30, Марки нім. 103·00 — 98·00 Шіллінги австр. 89·00—84·00, Гель Азія 26·20—25·95, Марки нім. срібні 115·00 — 110·00

Акції.

Банк Польський 113·00 Цукор 36·00 Вугель 31·75, 30·25, Ліпопіп 63·50, Можеїв 13·25, Остроленць 54·75, Стариховичі 40·00, 37·25, Ґабербуш 45·25.

Папери.

4 і пів проц. внутр. 69·75, 66·00, 3 інв. 1 ем. 82·50 серія непот. 3 пов. 1 ем. 82·00, серія непот. 3 конверс. 69·50 прем. дол. 41·50, 4 консол. 67·25

Тенденція слабша.

ЦІНА „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 15. березня 1938 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 3·45 зол.
1 кг. масла бочков. вид. з опак. 3·50 зол.
молоко 18—19 сот.
1 шт. яйка 3·10 зол.

Тенденція на масло й молоко вперта, на яйця знижена.

Український Текстильний Склад **„Manufactura"** Львів, Катедральна Площа 3.

Подаємо до відома наших Вельмишановних Клієнтів, що найновіші весняні матеріяли на мужеські та жіночі одяги вже є на складі. Радо тим служимо інформаціями про моду, кольори матеріїв, виробів та десенів. 7-15

ЄДИНА НАГОДА купити в березні найкращу історичну повість С. ЧЕРКАСЕНКА

„Пригоди Молодого Лицаря"

по зниженій ціні. До 30. березня ц. р. висилаємо 2 томи тієї повісти (360 стор. друку з ілюстраціями) за **3·80 зл.** з поштовою пересилкою (замість 5 зл). 2—2 Користайте з нагоди!

Посилаємо тільки коли раніше дістанемо гроші.

В-во „Батьківщина" Львів, Чарнецького 8.

ОПОВІСТКИ.

Пана І. Проця запрошуємо порозумітися у важній справі з нами. Книгарня Шевченка, Львів, Ринок 10. 604 1-1

КУПНО - ПРОДАЖ

УКРАЇНСЬКУ ЗАГАЛЬНУ ЕНЦИКЛЬОПЕДІЮ, повністю та поодинокі томи купуємо та міняємо на інші. Книгарня Шевченка, Львів, Ринок 10. 604 1-5

ДЕРЕВЦЯ овочеві, до прикрас, щеплені бози — продає Секція Садівничо-Городнича при М. Т. Р. Львів, Коперника 20, І. п. 606 1-5

МЕШКАННЯ

КАВАЛЄРСЬКИЙ покій, сонячний до винайму — Львів, На Байках 26 м. 12. 591 2-2

ДО ВИНАЙМУ 2 кімнати, кухня, повний комфорт, Генрика 34. 605 1-1

ШУКАЮТЬ ПРАЦЮ

ГОСПОДИНІ до ведення харчівні в інтернаті шукаємо. Потрібне знання варення та адміністрації харчівні. Зголошення з описом життя слати до Адміністрації „Діла" під „Інтернат". Неприяв. й запит залишається без відповіді. 595 2-3

РІЖНІ

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, черевні, ширкові, проти усування матиці від гарантією виконує відоме УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА. Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2041 38-100

УКРАЇНСЬКА КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ що існує від 20 літ ІВАН МАРІЯШ, приймає всякі роботи мужеського, жіночого і священичого відділу по помірованих цінах. Львів, ул. Петра ч. 3. І. 2719 25-30

ОГОЛОШЕННЯ.

фортепіяни, піяніна

першорядних марок нові й оказійні.
Догідні кредитові умовини.
Новацький
ЛЬВІВ, ПІЛСУДСЬКОГО 17.
Тел. 236-21.

МЕБЛІ їдальні, спальні, кабінети, сальони, ключі, тапчани, матраци і декорації поручає віденська вирібня столярсько-тапіцерське
ІВАН ОРТНЕР
Львів, Сикстуська 41. Тел. 292-79.
408 5-50

БРИТВИ
найліпші, гарантовані, світових марок продає по найнижчих цінах оказійно фірма
С. ФЕДЕР
ЛЬВІВ Коперника ч. 15 а
„ Сикстуські ч. 7
„ Галицька 18

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10

Ч. 58 (14.690). Львів, четвер 17. березня 1938. Оплата поштова uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 223-41
Телефон Друкарні 228-28
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБСЯЗІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Польща вислала ноту до Литви.

У польській пресі появилася вістка, що польський уряд вислав до литовського уряду ноту з домаганням негайно увійти у нормальні взаємини та наладнати граничні конфлікти.

Посол СССР заявив буцімто литовському міністрові закордонних справ, що на випадок збройного конфлікту з Польщею Литва не може рахувати на большевицьку поміч.

БАЛТІЙСЬКІ ДЕРЖАВИ НЕВДОВОЛЕНІ ПОЛЬСЬКО-ЛИТОВСЬКИМ ІНЦИДЕНТОМ.

Як подає ПАТ, недавній інцидент на польсько-литовському кордоні викликав невдоволення у Ризі, Ревалі й Гельзінках; це — мовляв — може ослабити співпрацю балтійської антанти. Деякі фінські часописи підкреслюють, що Латвія й Естонія остерігали Литву, щоб вона не ангажувалася проти Польщі.

СТАНОВИЩЕ ЛИТВИ.

Литовський уряд ще не заняв ніякого становища у справі конфлікту; литовські півофіційні кола не привязують до нього більшої ваги.

Прикордонні гарнізони скріплено військами з Ковна.

Промова Гітлєра і Зайс Інкварта у Відні.

У вівторок передполуднем на площі Героїв Зайс-Інкварт виголосив промову, в якій повитав Гітлєра як творця нової Німеччини та злożив йому чолобитню.

„Східна Мархія (Остмарк) вернулась до Німеччини, утворено німецьку національну державу"

— заявив він.

Опісля виступив **Гітлєр**, що у своїй промові підкреслив ролю Австрії в рамах Німеччини та злożив подяку всім борцям за німецьку соборність.

Аншлюс назвав Гітлєр найбільшим осягом.

25.000 ВІЙСЬКА І 500 ЛІТАКІВ ДЕФІЛЮЄ.

В 14. годині Гітлєр злożив вінок на могилі австрійських героїв, опісля приняв дефіляду 25-тисячних німецьких і австрійських військових та поліційних частин.

Над містом перелетіло коло 500 німецьких військових літаків, здебільша великих бомбовиків.

ВИЇЗД ГІТЛЄРА ДО МІНХЕНУ.

В год. 17.22 виїхав Гітлєр літаком, якому товаришило 5 інших машин, до Мінхену, де причалив у 19. годині.

Говорять, що Мінхен стане тепер столицею Німеччини.

МАДЯРСЬКІ ГРАТУЛЯЦІЇ З НАГОДИ АНШЛЮСУ.

Мадярський посол у Берліні відвідав міністерство закордонних справ і в імени свого уряду злożив Гітлєрові побажання з нагоди аншлюсу, який перейшов без проливу крови.

Рівночасно він повідомив, що мадярський уряд замінює своє посольство у Відні на генеральний консулят.

КАРДИНАЛ ІННІЦЕР ЗАПЕВНЮЄ ГІТЛЄРА ПРО СПІВПРАЦЮ АВСТРІЙСЬКИХ КАТОЛИКІВ.

Німецьке інформаційне бюро подає: Віденський архиєпископ кард. Інніцер відвідав учора Гітлєра в готелі „Імперіяль" та **висловив йому радість з нагоди зєднання Австрії з Німеччиною і запевнив його, що австрійські католики будуть активно співпрацювати над розбудовою Німеччини.**

Присилайте передплату!

Sygn. VI. 1. Pr. 53/38. Wyciąg z protokołu wspólnego posiedzenia niejawnego. Sąd Okręgowy Wydział VI karny we Lwowie w składzie: Wiceprezes S. O. Ł. Matiki, Sędziowie: S. O. J. Niementowski i d-r J. Locker w sprawie sygn. VI. 1. Pr. 53/38 konfiskaty czasopisma p. t. „Dilo" z daty Lwów, dnia 11. lutego 1938 r. nr. 31 rozpoznawszy wniosek Prokuratora Sądu Okręgowego we Lwowie z dnia 17. lutego 1938 sygn. IX. So. Pr. 54/38 o zatwierdzenie dokonanej dnia 10. II. 1938 przez Starostwo Grodzkie we Lwowie konfiskaty powyższego czasopisma z powodu, iż w treści umieszczonych w nim artykułów: 1) p. t. „Gen. Żeligowskyj i Mytrop. Szeptyćkyj" w ustępie od słów „polskoji" do słów „Polityky" i od słów „Mowczały" do słów „uriadu", 2) p. t. „Switojurska Hora musyt' pity w tim" słowa „polak Zagurskyj"; 3) w słowie „w Halyczyni" na str. 4, kpalta trzecia, 4 wiersz od dołu, mieszczą się znamiona przestępstwa z art. 154 § 1 i 2 k. k. na posiedzeniu niejawnym dnia 18. lutego 1938 r. po wysłuchaniu zdania Prokuratora Sądu Okręgowego postanawia: wnosku nie uwzględnić i dokonaną konfiskatę uchylić. Uzasadnienie. W treści inkryminowanych ustępów artykułów umieszczonych w wymienionym wyżej czasopiśmie nie dopatrzył się Sąd znamion jakiegokolwiek czynu karygodnego. — Przewodniczący: Malicki, w. r. Protokolant: Bartków, w. r. Za zgodność L. Janowicz, kier. sekr.

Odpis. Sąd Apelacyjny we Lwowie, Wydział III. karny, w sprawie karnej prasowej, dotyczącej konfiskaty nr. 31 czasopisma „Dilo" z dnia 11. lutego 1938 z powodu umieszczonego tam artykułu p. t. 1) „Gen. Żeligowskyj Mytrop. Szeptyckyj" od słów „polskoji" do słów „polityki" i od słów „mowczały" do słów „uriadu", 2) Switojurska Hora" — słowo „Polak" i następne, 3) oraz ostatnie słowo na stronie 4 annalty trzecia 4 wiersz od dołu — rozpoznając zażalenie Prokuratora Sądu Okręgowego we Lwowie z dnia 18. lutego 1938, Sygn. VI. 1. Pr. 53/38, uchylające konfiskatę powyższego artykułu — na posiedzeniu niejawnym w dniu 3. marca 1938 r. po wysłuchaniu zdania Prokuratora Sądu Apelacyjnego postanowił: uwzględnić zażalenie Prokuratora Sądu Okręgowego we Lwowie, zaskarżone postanowienie w odniesieniu do artykułu p. t. „Switojurska Hora" w ustępie między słowami „sotnyk-audytor" a słowem „autor" — w ten sposób zmienić że słowa te zawierają w sobie znamiona przestępstwa z art. 15 k. k., że zatem zarządzona przez Starostwo Grodzkie we Lwowie dnia 10. lutego 1938 L. Pol. B. 5/3/22/38 konf., konfiskata odnośnego artykułu jest usprawiedliwiona — i wydać Sądowi Okręgowemu we Lwowie polecenie dokonania dalszych czynności z konfiskatą połączonych. Natomiast Sąd Apelacyjny postanowił nie uwzględnić zażalenia Prokuratora Sądu Okręgowego we Lwowie odnośnie dalszych ustępów, których konfiskatę uchylono i postanowienie Sądu Okręgowego w tym względzie zatwierdzić. Uzasadnienie. O ile chodzi o użyte w art. „Switojurska Hora" słowa — Sąd Apelacyjny dopatrzył się w nich znamion wyst. z art. 152 k. k. Autor artykułu, opisując przejścia wojenne z r. 1915 wymienia nazwisko i narodowość jednego z audytorów armii austriackiej i jego zachowanie się, usiłując przez to w sposób pogardliwy wyszydzić Naród Polski, na co wskazuje niewątpliwie treść całego artykułu. W tym zatem wyrażeniu mieszczą się znamiona wyst. z art. 152 k. k. Odnośnie do zatwierdzonej części zaskarżonego postanowienia — Sąd Apelacyjny nie dopatrzył się w nich znamion przestępstwa i zatwierdził zaskarżone postanowienie z uzasadnienia w nim przytoczonego. — Zubrzycki, w. r. Medyński, w. r. D-r Dworzak, w. r. Za zgodność (pieczęć urzędowa) Kier. Sekretariatu.

Примушує Вас постійно ощаджувати

ВКЛАДКА НА ПРЕМІЙНУ КНИЖЕЧКУ

Кооперативного Банку „ДНІСТЕР" у Львові. Руська 20.

Щоб брати участь в льосуванні призначених для тих вкладок нагород (25 до 100 золотих) треба що місяця складати впродовж року постійно щонайменше по 5 зол. і не виймати в тому часі з вкладки ніякої квоти.

Латка на самоуправній ноші.

ПРОЄКТ ВИБОРЧОЇ ОРДИНАЦІЇ ДЛЯ ШІСТЬОХ НАЙБІЛЬШИХ МІСТ.

Варшава, 14. березня 1938.

Польське законодавство про територіяльну самоуправу кульгає від самого початку своєї появи. Пануюча довший час комісарщина і закони про комунальну самоуправу довоєнних держав, частинно зновелізовані польськими законами та президентськими й міністерськими розпорядками, у практичній інтерпретації комісарів очевидно не викликували ентузіязму серед громадян. Фактично цілу самоуправу прибрала у свої руки державна адміністрація, а на селі то й органи державної поліції; староста став її невідкличним диктатором і з неї самої лишилась тільки тінь.

Не покращало й тоді, як на основі закону з 23. березня 1933. р. про частинну зміну територіяльної самоуправи переведено уніфікацію в ділянці важніших громадських постанов і взагалі у цілій самоуправній будові громади, волости, міста і повіту. Оголошено численні виборчі регуляміни та кількастепенну посередність виборів — усе те з метою, щоб громадянина якнайбільше держати осторонь від безпосереднього впливу на хід самоуправних справ.

Мету здебільша осягнено, зокрема коли в 1933-34 вислід самоуправних виборів під старостинським покровом дав таку композицію, що нікого і ніяк не могло вдоволити. Про нас, українців, і не згадувати. Сільським громадам на ділі відобрали самоуправу, передаючи громадські справи війтові і волості, а разом з ними теж і приходи з громадського добра й майна, і то протизаконно. Створено величезний — майже зправила нам національно чужий і ворожий бюрократичний самоуправний апарат, що став сліпим орудям старости, якого поставлено також у проводі повітової самоуправи. В дійсности усунено майже в цілости — якщо йде про сільські низи і повіти — громадянську ініціятиву, бо всюди без виїмку та у всіх справах слідно волю старости. А коли згадаємо ще не рідкі зловживання яких допустилися старости в ріжних повітах Польщі саме в характері керманичів самоуправи й опинились за те у вязниці, як звичайні злочинці, то й пошана до теперішньої територіяльної самоуправи не могла вийти надто велика.

Проти сучасної самоуправи і законів, що на них вона спирається, завівлося все українське громадянство та представники УПР в законодатних установах. Піднесено домагання обмежити старостинську всевладу, що на практиці показалась не дуже доцільною, та поширити компетенції сільської громади, а в Галичині ще й скасувати волости. Залунало на вічах і в пресі загальне домагання цілковито скасувати поступенність при виборах до волосних, повітових і воєвідських рад, так, щоб кожний виборець у пятиприкметниковому голосуванні сам безпосередньо вирішував про особу, що має засідати в дотичній самоуправній раді.

Неприхильно — і то дуже — до теперішньої територіяльної самоуправи поставилось і польське село, яке домагається основної зміни в демократичному дусі усіх законів в цій ділян-

ки. Це гасло лунає всюди і наприклад польські людовці з нагоди минулорічного серпневого страйку висунули його як перше на чоло своїх домагань до уряду.

Та урядові кола мабуть не дуже взяли собі до серця майже однодушне домагання своїх селянських мас. Не замінають від перебудови самоуправи села, волости, повітового міста чи повіту, щоб дати змогу місцевим зацікавленим громадянам виявити творчу ініціятиву та конструктивну працю. Тут буде все по старому, бо уряд і не думає сьогодні про якісь зміни у низах територіяльної самоуправи.

Зате є проект змін у статуті міста Варшави, Кракова, **Львова**, Лодзі, Познаня та Вільна. Нас інтересує передовсім проект виборчої ординації тому, що він торкається і Львова, тому йому присвятимо дещо нашої уваги.

У Львові обовязує міський статут з 14. жовтня 1870. р. в пізнішими змінами, як теж і зі змінами, що їх увів закон з 23. III. 1933. р. про частинну зміну територіяльної самоуправи. На місце давньої галицької виборчої ординації, обнятої другою частиною згаданого вище міського статуту, обовязують постанови цитованого щойно польського закону та окремого виборчого регуляміну. Сьогодні Львів має 72 радних, вибираних в окремих виборчих округах на основі пятиприкметникового виборчого права з окремих виборчих ліст.

Ця виборча система чомусь урядові не припала до вподоби, тому й маємо новий його проект. Число міських радних підвищує цей проект з 72 до 76, причому тільки 46 радних мають вибрати в окремих виборчих округах три- до осьмимандатових на підставі зголошення найменше 200 виборців дотичної округи з числом кандидатів найменше подвійним, а найбільше потрійним, як число мандатів округи. Виборами кермує головний виборчий комісар і він устійнює зголошені листи. Реклямаційну процедуру щодо вписання або невписання виборців переводить окружна комісія і вона провіряє та устійнює вибір радних і їх заступників. Голосування відбувається в обводових комісіях.

Крім 46 радних зі загального голосування є ще 30 радних, що виходять з виборів станових і професійних організацій та товариств. А саме по двох радних вибирають Палати: 1) Адвокатська і Нотаріяльна (спільно) і 2) Лікарська; по одному 3) Аптикарська; 4) Інжинірська і 5) Лікарсько-Дентистична; надто 6) Промислово-Торговельна Палата — 4; 7) Ремісича — 2 і 8) усі товариства власників нерухомостей у місті — 2. Всіх радних від тих організацій буде 15, других 15 радних вибирають професійні союзи і товариства, що діють в економічному й культурному інтересі фізичних та умовних працівників. Право голосу мають тільки ті, що були членами професійних союзів і товариств дня 1. січня того року, коли розписано вибори до міської ради.

Для активного права голосування у загальних виборах є вимога в засаді однорічного замешкання. Кандидатів зголошують управи Палат, або на спільному засіданні управи всіх дотичних союзів і товариств, що їм признано право вибору радних. Касується комуляція голосів, як було досі, і виборець може відтак один голосувати на стільки радних з тої самої листи, скільки вибирається в дотичній округі. Обчислення вибраних переводиться системою Д'Гондта.

Дня 9. ц. м. відбулося засідання спеціяльної соймової комісії для міської самоуправи під проводом віцемарш. Подоського, на якій референт згаданого проекту пос. д-р Дух мотивував обширно зміни, що їх він проектує увести в урядовому проекті виборчої ординації. Заснична зміна полягає в тому, що попри радних зі загального голосування уводить він радних кооптованих, замість радних зі станових Палат і професійних союзів та товариств. У Львові на загальне число 75 радних має припасти 60 радних зі загальних виборів в округах одно- до пятимандатових і 15 радних з кооптації, яких вибирають радні, вибрані загальним голосуванням на своєму першому засіданні. Кандидатів в округах може зголосити 50 виборців, а при кооптації 4 радних. Голосувати можна на кандидатів з ріжних ліст, а не, як досі, тільки з одної листи. Вкінці між урядовим проектом і проектом референта д-ра Духа є та ріжниця, що останній дає цілість виборчої ординації, а урядовий проект покликується тут і там на дотичні постанови закону з 23. березня 1933. р. і містить строгіші критерії щодо активного виборчого права від урядового. Подробиці виборчої техніки поминаємо як несуттєві.

Як перший з промовців у загальній дебаті забрав голос пос. д-р Ст. Баран і в ширшому мотивуванні спротивився і одному і другому проектові, заявляючись за повним збереженням виборів усіх міських радних у загальному і безпосередньому голосуванні. В тому самому дусі говорило і кількох дальших промовців поляків. Дискутантам при загальній дебаті відповів у більше як одногодинній промові віцеміністр Корсак, прохаючи комісію прияти урядовий проект виборчої ординації.

Шлях, що його вибрав уряд, недоцільний і — що більше — непотрібний. Самоуправа у вичислених шістьох найбільших містах може істнувати і з дотеперішньою виборчою ординацією, тому зголошений проект є лише непотрібною латкою на міській самоуправній ноші.

Зате основної зміни потребує цілість територіяльної самоуправи, щоб вона перестала бути попелюшкою в руках державної адміністрації. Санацію дотеперішньої т. зв. самоуправи слід зачати від низів, але саме цьому противиться рішуче теперішній режім всупереч якнайрішучішому домаганню населення.

Після цілогодинної дискусії у пізних вечірніх годинах предсідник комісії піддав під голосування внесок, щоб відкинути урядовий проект і над ним взагалі дальше не дискутувати. Іншими словами: мало б залишитися вкилі дотеперішня виборча ординація. За відкиненням заявилося 8, проти 9 послів, тому дальша подрібна дискусія над урядовим проектом відбудеться в середу 16. ц. м.

С. Б.

1-ший дешевий сезон тільки до 15. VI. зол. 135.-
Ричалтова лікування
Інформації:
ІВОНІЧ ЖИВЕЦЬ 2—32

Німеччина продовжує політичні методи Вільгельма II. Недопущення до плебісциту в Австрії викликало закордоном враження, що цей німецький край злучився проти своєї волі з Німеччиною. Так відай не є, але цієї печатки примусу не затре навіть 98-відсотковий виклік плебісциту за злукою, який переведуть вже націонал-соціялісти, бо в кожній диктатурі уряд дістає 98 відсотків усіх голосів! Це вже нікому не імпонує.

Сьогодні дуже важко предбачити найближчі події. Гавети старіються що дві години. Учора було тут шість видань вечірніх газет з щораз новими телеграмами. Зате можна пригадати одну історичну правду, а саме, що кожний народ, який бажав зажинути свою гегемонію в Европі, доходив раніше, чи пізніше до свого Верлю. Угода між західними великодержавами могла ще врятувати упадок „Абендляйду". Але відай, німецька метода, пристосована до Австрії, відсунула можливість скорого порозуміння. Престіж Італії, опікунки Австрії, на скріпився у світі останніми подіями. Покійна Австрія у всіх своїх метаформозах ніколи не виходила добре на італійській привязі.

Юрій Студинський.

Новий спосіб на „знищення Руси".

Протиукраїнські резолюції, що їх ухвалюють мало що не кожного дня всякі польські „організації сполечне", роблять своє. Тепер вже не тільки кожний „шляхціц на загроді рувни воєводзе", але навіть перший ліпший лісничий перебирає на себе ролю диктатора у своїй „окрузі", тобто в селі, що має щастя бути близько до його ревірів.

Маємо такий випадок, що характеризує час і обставини, в яких живемо. Один наш священник образив словно гаєвого з ліса одної чужої фірми. Лісничий, полєк, заскаржив за те священника до суду. Але потім вимірковав собі, що краще використати цю нагоду, щоб взяти священника у свої руки та примусити його до послуг у загально-національних справах. Тому запропонував священникові, що гаєвий візьме скаргу назад, але під умовною, що священник підпише ось таку декляцію:

„Wobec cofnięcia skargi przez Pana T. (sprawa K.) oświadczam, że zaniecham wszelkich wrogich wystąpień przeciwko Związkowi Szlacheckiemu w ..... i w innych miejscowościach. Na terenie gminy ..... będę popierał stanowisko i zamierzenia wójta gminy, o ile chodzi o sprawę szlachecką. Zaprzestanę czynnej pracy w czytelni „Proświty" i „Łuhu", jak również w Kooperatywie w ..... i spowoduję swoim wpływem że „Proświta", „Łuh" i Kooperatywa w ..... wykluczą ze swego grona członków, którzy czynnie występują przeciw związkowi szlachty zagrodowej.

„W razie niedotrzymania niniejszej deklaracji upoważniam Pana T. do ogłoszenia jej treści w „Pobudce" lub innym polskim dzienniku oraz w razie stwierdzenia przez Pana T. i Pana wójta Z., że wbrew niniejszej deklaracji będę nadal pracował w organizacjach wyżej wspomnianych, zobowiązuję się bez żadnych zastrzeżeń wpłacić do kasy związku szlachty zagrodowej w ..... kwotę 500 zł. (pięćset złotych). Orzeczenie P. P. T. i Z. będzie dla mnie zupełnie miarodajnem i przeciw temu orzeczeniu nie mam prawa podnosić żadnych sprzeciwów.

Цей документ говорить сам за себе.

Місія Франції: зломити нові Германські інвазії"

ФРАНЦУСЬКА ЄДНІСТЬ СУПРОТИ НІМЕЧЧИНИ.

(Від власного кореспондента).

Париж, 13. березня 1938.

Здійснений аншлюс зродив в одну мить гін до єдности у Франції. Дарма, що кабінет Леона Блюма, що оце створився, не є ще висловом реалізації цього гону.

Перший відгук західно-европейської публичної опінії вказує, що Гітлер розбив останнім своїм диктатом не тільки Австрію (це найлекша річ, бо за те не загрожувала Німеччині ніяка війна, дозволимо собі пригадати тут нашу недавну статтю п. н. „Капітуляція Австрії в дзеркалі Парижа"), але він правдоподібно теж розбив і це найстрашніше, справу мира між західними демократіями і тотальними державами.

Німецька дипльоматія зробила медвежу прислугу Чемберленові, що усунув Ідена, щоб розпочати переговори з Німеччиною й Італією, а німецький грім упав і ліквідував Австрію саме у хвилині, коли новий міністр закордонних справ Німеччини Фон Рібентроп перебував у Льондоні. Мабуть відповіднішого моменту, щоб зразити англійський загал то Німеччини німці не могли піднайти.

„Німецький підпис і німецьке слово нічого не варте. Шкода тратити час на розмови з Німеччиною" — відзиваються, звичайно дуже стримані голоси англійської преси.

Англія знову кине нові мільярди на зброєння; те саме зробить Франція і всі інші держави. СССР скомпромітований у публичній опінії Заходу останніми своїми процесами, розстрілами і вбивствами, ввібілить в деякій мірі своє обличчя. Совіто-французький військовий пакт мабуть стане знову актуальний. Німець і большевик-росіянин такий самий чорт — чуєте тут балачки французьких міщан, але німець це ворог Франції ч. 1.

Франція вже повідомила Прагу, що виповість війну Німеччині за найменше нарушення чехословацької території. „Ми не можемо допустити до нової Білої Гори!" — Додамо, що французькі історики вважають невтральність Людвика XIII. у хвилині чеської масакри за велику політичну помилку Франції.

„Німецький диктат пригадав у душі кожного француза — пише нині один центровий орган — вічну цивілізаційну місію Франції: творити гать проти німецької брутальної сили, що обявляється в ріжних спробах, але вічно така сама, від германських інвазій аж до нинішнього дня."

В. ШАНОВНИХ АВТОРІВ І ДОПИСУВАЧІВ просимо завжди памятати що рукописи треба писати тільки на одній сторінці, чітко й виразно, залишати між рядками відступ (т. зв. інтерлінію) і вживати паперу, на якому чорнило не заливає. Рукописи, що не відповідають цим вимогам, Редакція може використати тільки з трудом.

Свобода виборів бурмістра в місті Галичі.

Галич — це одно з тих міст, де у подавляючій більшости є наше міщанство. Тому нічого дивного, що до війни і по війні бурмістрами бували все наші міщани, нащадки зубожілого боярства. Щойно недавно влада висунула домагання, що бурмістром може бути тільки поляк. Спершу міщанство не годилося на це, тому довший час уряд бурмістра виконував настановлений староством комісар. В минулому році влада рішилася перевести вибори на бурмістра і ладила на це становище відомого ендекашовініста Стахиру. Радні-міщани рахуючись з тим, що вибір українця влада не затвердить, висунули кандидатуру п. Гушінського, полька але не шовініста. Не вважаючи на велику агітацію, міщани відкинули пропозицію старости, щоб бурмістром став Стахира і вибрали п. Гушінського, на якого голосували також жиди. Але влада вибору не затвердила і розписала нові вибори. Тоді міщани знову вибрали п. Гушінського, але влада і цим разом вибору не затвердила. Коли старості не вдалося перевести вибору зненавидженого за шовінізм Стахири, він ігноруючи вияв волі галицькоо міщанства іменував Стахиру бурмістром.

Міщани і радні Галича запитують оце Пана Міністра Внутрішніх Справ — чи є свобода виборів, чи п. староста, чи пак Повітовий Виділ має право накидати зненавиджену кандидатуру. Чи у проводі міста має стояти людина, яка до всього, що не польське, відноситься крайнє вороже чи в Управі має засідати особа усіми шанована?

Міщани і радні міста Галича запитують Пана Міністра Внутрішніх Справ, чи схоче притягнути до відповідальности п. старосту у Станиславові за акт самоволі та нарушення виборчого права, і рівночасно зарядити нові вибори на бурмістра міста, яке потребує дбайливої руки в управі — тимбільше, що місто з огляду на своє положення заслуговує на особливу увагу.

Треба додати, що староста взивав до себе окремих радних, платив їм кошти подорожі і з кожним зокрема конферував, щоби перетягнути його на бік польської листи, що була у меншости. Але гідна постава наших радних була відповіддю на цього роду заходи старости. Слід зазначити, що цим разом українські і руські радні йшли солідарно так, що цькування одних на одних не матиме успіху.

Міщани і радні города Галича.

ПО ОПЕРАЦІЯХ ЧЕРЕВНОЇ ЯМИ, вказаність природну гірку воду ФРАНЦІШКА ЙОСИФА знаменитим прочищальним засобом, бо прочищує лагідно і докладно кормовий прохід і впливає успішно на правильну перемину матерії. Спитайте Вашого лікаря.

Вбивство в Белзці перед судом.

(Від власного кореспондента.)

СЕМИЙ ДЕНЬ РОЗПРАВИ.

Дальший хід розправи в понеділок вечором, що почалася в год. 6. вечором і тревала до год. 12.30 вночі, мав багато сильних моментів. Слід згадати, що по переслуханні св. Квапінського звільнено притриманого св. Музику.

Підчас вечірної розправи перший забирає голос прокуратор у справі внесків оборонців. Оборонці Шухевич та Шевчук поставили внески, щоб покликати ще деяких свідків і допустити речеві докази, щоб доказати, що учасники нападу стріляли до своїх жертв, коли вони сиділи на візку, а не добивали їх уже на землі. Кілька внесків поставив теж обор. Дзядигів м-р Йойко між іншим покликати на свідка жінку Тимка Дзядиги, Марію на обставину, кілько платила за матерію на маринарку свого чоловіка, який опісля продав її. Прокуратор заявився за допущенням лише трьох внесків, а саме: показати присяглим залізничий білет з Орбісу п. Файвлевича, оглянути кожушок зі слідами стрілів до п. Ясінської та переслухати як свідка Марію Дзядигу. Трибунал по нараді внески допустив.

ДРАМАТИЧНІ ЗІЗНАННЯ.

Св. **Марія Дзядига**, римо-кат., заприсяжена зізравала по польськи, що дійсно за матерію на маринарку платила по 40 до 43 зол., шиття з додатками та з матерією коштувало близько 100 зол. Одначе тому, що була але вшита, її чоловік шукав на неї купця. Мій чоловік — зізнавала далі — часто нездужав. Свідок сама його лічила, маючи за собою 13-літню практику доглядачки недужих у шпиталі. Свідок нічого не знав, що в помешканні Ярослава Дзядиги перебували якісь люди. Довідалася про це щойно по ревізії та арештуваннях. Висловила при цьому вдячність для поліції, що її недужого чоловіка, по переведеній ревізії, залишила покищо вдома. В цій хвилині приходить психічне заломання свідка, що досі зізнавала доволі спокійно. Отже вибухає спазматичним плачем і каже, що тепер нічого не скриє, бо відчуває величезний жаль і біль по втраті найдорожчого сина, який помер підчас арештування її чоловіка. Відчуває жаль до тих, що знищили її родинне життя та довели до руїни. Заявляє, що Гринько Дзядига признався перед нею, що підс. Качор є саме тим, якого він відвозив до залізниці у Коростенку і якого з цілою рішучістю пізнав з показаної йому у слідстві фотографії. Свідок знає, що якісь незнані особи грозили виразно її чоловікові, щоби змінив свої зізнання, що ними обтяжив інших підсудних. Цією загрозою вони всі перестрашені. При конфронтації свідка з Гриньком Дзядигою він заявив, що Качор є рішуче тим мужчиною, якого возив до Коростенка. Тимко Дзядига, чоловік свідка, теж потвердив при конфронтації зізнання свідка і подав, що його брат Гринько сказав йому тиждень по арештуванні брата Ярослава, що мужчина, якого завіз на залізницю, є Качором. Коли раз їхав кіньми зі Золочева, коло Ясеновець зіскочив на фіру якийсь невідомий мужчина і загрозив йому словами: „Якщо не зміниш зізнань, побачиш хто я є". Тому його зізнання зложені на розправі були зложені під терором і тепер заявляє, що той чоловік, якого бачив годі побіч брата Ярослава, є саме Качор.

На питання обор. Шевчука каже, що це була ніч і що оба мужчини, коли він увійшов до хати, лежали вже в ліжках. Коли він увійшов, обернулися до нього лицем. Тоді світилася в кімнаті нафтова лямпа ч. 5. В кімнаті був ледви дві хвилини і більше цього мужчини не бачив.

Св. Марії Дзядизі поставив цілу низку питань обор. Шевчук, але свідок не хотіла на ц

Ф. СЛЮСАРЕНКО.

В перші роковини смерти Івана Мірного.

(7. III. 1937.)

Іван Мірний, заслужений український громадський і державний діяч, що помер 17. березня 1937. р. був небуденною постаттю в нашому політичному житті.

Народився він на Харківщині 31. серпня 1872. р. Високу освіту (правничий факультет університету) здобув у Петербурзі; служив у відділі фінансів, спершу на Київщині (Умань, Звенигородка, Бердичів), а потім у самому Києві, де був начальником відділу фінансової палати. По революції був обраний членом Української Центральної Ради, потім заступником київського губерніяльного комісара, а від жовтня 1917. р. був державним писарем (генеральним секретарем) при новоутвореній владі Української Нар. Республики. За кордон виїхав як скарбник дипльоматичної місії на мирову конференцію в Парижі. По ліквідації місії був призначений фінансовим відпоручником міністерства фінансів УНР у Берліні. З переїздом до Праги 1924. р. був якийсь час секретарем Українського Громадського Комітету, а від 1925 року до самої смерти — директором канцелярії и асистентом Українського Високого Педагогічного Інституту ім. М. Драгоманова у Празі, користуючись великою пошаною й симпатією професорів і студентів Інституту.

Не зважаючи на численні й складні службові обовязки, Іван Мірний брав діяльну участь у громадському й культурному житті української еміграції в Празі: був членом ради Т-ва „Книголюб", скарбником комітету допомоги голодним на Україні, секретарем „Українського Обєднання в ЧСР", головою української радикально-демократичної партії, членом ревіз. комісії „Українського республикансько-демократичного клюбу"; ті самі функції виконував і в Т-ві „Музей визвольної боротьби України"; був одним із перших організаторів і скарбником „Союзу українських журналістів і письменників" на чужині, членом ради „Т-ва прихильників Господарської Академії в Подебрадах" та головним скарбником „Міжорганізаційного конгресового комітету".

Усю цю працю І. Мірний виконував із властивими його вдачі доброзичливістю й коректністю до всіх, у дусі примирення й порозуміння, що особливо було цінне в різних спробах міжорганізаційних обєднань. Чиста гуманність і демократизм не лише словами, але й наспрaвді у зносинах із людьми, у власному житті, повна віддання української визвольній ідеї, активність, зєднана із великою безпретенсійністю — це риси, що в собі втілював І. Мірний.

До цього загального перегляду життя І. Мірного слід було б додати ще деякі подробиці такі характеристичні для українського діяча на Великій Україні в добу передреволюційну, і водночас згадати й ще деякі імення, звязані з життям І. Мірного, як без цього можуть попасти в забуття.

Іван Мірний походив із типової шляхетської української родини, де залишилися ще українські традиції, звичаї й симпатії (наприклад, батько його передплачував „Зорю"), але в родині і в усьому ближчому оточенні там уживали переважно російської мови. Ще з гімназіяльних років, бувши уже свідомим українцем, І. Мірний і у своє оточення вносив українізацію й добивався того, що бодай із ним і його родичі і знайомі починали вже говорити по українськи. Тієї самої лінії він тримався й пізніше, на своїй посаді податкового інспектора в Умані на Київщині в 1900—1904 рр. Там він організував український елемент, утворив „Т-во українських поступовців" (ТУП), де теж працювали свідомі українці такі, як нотар Захар Краковецький, лікар Юрій Крамаренко, його сестра Поліна Крамаренко, учителька Віра Бордичевська, родина Реннінгів та багато ін. Організація ця поширилась далі й на учительський склад, і вона непомітно вела пропаганду української ідеї, особливо серед учнів відомої хліборобської школи в Софіївці, — сюди належали тоді Володимир Коваль, відомий потім економіст, Петро Ротар та інш. Теж національне освідомлення йшло і в міщанські та селянські маси, що становили головний елемент таких невеличких міст на Київщині, як Умань, Зве

питання відповідати, то кричала, плакала, то знову падали з її уст лайливі слова і погрози під адресою підсудних. Всеж таки подала, чи то безпосередньо оборонцеві, чи посередньо звертаючись до предсідника, що сама особисто Качора не виділа і не знає безпосередньо, чи в них переховувався. До млина буде яких 2 км., підс. Гринько мав відвозити Качора в год. 3 або 3.30 рано. На питання обор. Йойка свідок подала, що про белзецьку трагедію довідалася щойно по арештуваннях.

Далі суддям присяглим показали згаданий вище залізничий білет, кожушок, перестрілений на лівій лопатці. Після того предсідник відчитав 21 питань головних про вину підсудних. У справі стилістичних поправок забирав голос прокуратор, а опісля оборонці просили поставити їм додаткові питання у справі мимовільного вбивства під впливом хвилевого зворушення і незнання, що скривають учасників нападу. По репліці прокуратора трибунал пішов на нараду, по якій предсідник відчитав 29 питань, що їх остаточно затверджено. На цьому пізно попівночі розправу відложено до вівторка, год. 9. рано.

ВОСЬМИЙ ДЕНЬ РОЗПРАВИ.

У вівторок розправа почалася більше ніж з годинним опізненням. Між публикою почали кружляти поголоски, що члени трибуналу з трьома лікарями пішли до дому одного з оборонців, який нагло занедужав. Одначе по год. 10-ій явилися всі оборонці, прокуратор, а незабаром і члени трибуналу. Голос забрав прокуратор, який з двома десятьхвилинними перервами промовляв до год. 3.30 пополудні.

У своїй промові переповідав ще раз обширно акт обвинувачення, беручи під увагу матеріял розправи. Довше доказував, що учасники нападу доконали його з наміром убивства і що стріляли вже до своїх жертв на землі. Опісля спинився над зізнаннями поодиноких свідків, обговорив вину поодиноких підсудних і просить суддів присяглих, щоби затвердили всі головні питання. Свою довгу промову закінчив відчитанням письма Митрополита Шептицького до пп. Ясінських, кажучи, що вони прихильно ставилися до населення.

В год. 3.30 предсідник перерває розправу до год. 6. вечором. Як перший промовляв д-р Шухевич, оборонець Кука і Цици.

Обор. д-р Шухевич заявив іменем лави оборонців, що українське громадянство осудило події в Белзці і відмежувалося від них. З черги промовляли оборонці: д-р Шевчук, м-р Йойко, Пиндик і Краснопера та адв. д-р Мошинський. З останнього слова скористали всі підсудні крім перших двох, себто Кука і Цици.

ПРОКУРАТОР ДОМАГАЄТЬСЯ ТРЬОХ ПРИ СУДІВ СМЕРТИ.

В середу в год. 9.50 рано присяжні судді, що дістали 21 питань, пішли на нараду. Нарада скінчилася в год. 12.30. Предсідник лави присяжних відчитав вердикт, в якому присяжні судді більшістю голосів потвердили всі питання щодо вини підсудних Кука, Качора і Цици. Щодо Івахова, Ярослава Дядиги і Василя Галаги присяжні потвердили питання про приналежність до ОУН та про допомогу в утечі. Питання щодо вини підсудних Тимка і Гринька Дядиги присяжні заперечили, а на питання про приналежність Андрія Майби до ОУН впало 6 голосів „так" і шість „ні". На підставі такого вердикту прокуратор домагається кари смерти для Кука, Качора і Цици і якнайвищого виміру кари для інших підсудних.

Тільки освіта й виховання запевнять майбутність Народу. Тимто не жалуймо датків на освітньо-виховну працю „Просвіти"!

Що писало „Діло" 50 років тому.

Ч. 51. Пятниця, 16 (4) березня 1888.

НЕЗГІДНА З ПОСТУПОМ НЕТОЛЕРАНЦІЯ.

На концерті, що відбувся з нагоди 50-ліття появи „Русалки Дністрової" у Кракові, в салі польської „Академічної Читальні" привитав зібраних гостей голова читальні Яворський.

„Молодь — говорив він у своїй промові — все і всюди повинна гадкою і ділом вибігати наперед і стояти за правду, та не зрікатись великої гадки. Отстояти за правду, та не зрікатись великої гадки. Отстояти за правду, та не зрікатись великої гадки. Отст

З природи і життя.

ЛЮДИ-МІШАНЦІ.

Вже віддавна цікавляться не тільки вчені, але й широкі кола людей справою схрещування людських рас. Усіх найбільше цікавить питання, яка є вартість мішанців, що повстали зі схрещення представників окремих, часто зовсім ріжних рас.

Багато вчених займалося й займається справою схрещування людських рас. Між іншими дуже цікаві погляди на цю справу висказує д-р Е. Столигвова.

Раса й нарід.

Справою схрещування людських рас почали займатися не антропольоги, але історики культури. В часі великих географічних відкрить, зустрічає європеєць щораз то нові групи людей, що ріжняться від нього не тільки будовою тіла, кольором шкіри, але звичайно їх культура, отже й організація суспільного життя, стояли на дуже низькому рівні. Тимто передовсім зацікавилися ними історики культури.

Не розріжняючи в тому часі поняття **раси** від поняття **народу** — називали тих нововідкритих, малокультурних, кольорових ближніх — нижчими народами або нижчими расами.

Цей хибний погляд утримувався в науковому світі довгий час. Ще при кінці 18-го століття історики, роздумуючи над причинами ріжниць рівнів культури поодиноких людських груп казали, що рішальним моментом був рівень психічного й умового розвитку даної групи. Через те одні з них осягнули дуже високий рівень культури й розвиваються чимраз більше, другі зупинилися на нижчому ступні культури, одначе для них він уже є максимум того, що могли осягнути.

Теорія расизму.

Цей погляд мав багато фанатичних прихильників, що зчасом розвинули його в т. зв. **теорію расизму.** Вона спирається саме на тій ріжниці у можливостях психічного й умового розвою поодиноких людських рас. Очевидно, що для расизму найважнішим питанням була справа вартости мішанців тих „нижчих" і „вищих" рас.

В 19-тому ст. теорія дідичности щойно починала цікавити вчених. Загально вважали тоді, що зі схрещуванням рас є таксамо, як нпр. зі змішуванням води з вином. Мішанець є завжди посередньою формою між обома расами батьків. Посередніми є і будова тіла й психічні можливости. Мішанець завжди буде більше вартний, як родич нижчої раси, але напевно менше вартний, як родич вищої раси.

Через те усяке схрещування є для раси вищої некорисне.

Расисти навіть уважали, що схрещуванням раси білої з нижчими стягається ціле людство з тих висот, до яких можуть дійти тільки чисті представники найвищої, білої раси.

Учені Ґобіно і Вольтман уважають, що так само як повстання високих культур старинного світа завдячуємо білій расі, так теж їх упадок спричинило схрещування раси білої з нижчими. Вартість нащадків-мішанців була нижча, як їх родичів вищої раси. Через те вони не вміли утримати високо-культурної спадщини своїх здібніших батьків.

Теорія Ляпужа.

Просто фанатичним противником схрещування рас був француз Ляпуж. Він уважав, що воно є причиною деґенерації самозбережного інстинкту роду.

Та деґенерація у мішанців проявляється передовсім у занику материнського інстинкту у зменшенні плодючости. Через те зменшується приріст людности, а часом навіть вимирає ціла суспільність.

Як приклад подає Ляпуж Францію, де сфера аристократична, провідна, давніше чисто біла, не дуже то перестерігала чистоти своєї крови. Тому твердить Ляпуж, зменшилася не тільки вартість, але і скількість французів.

Але Ляпуж не бере під увагу інших моментів, суспільних і економічних, що, без сумніву, також мали великий вплив.

А щодо малої плодовитости мішанців білого чоловіка з кольоровими тубильцями — то й тут Ляпуж не має цілковитої рації. Можна напевно твердити, що 90% таких мішанців повстало зі зовсім припадкових зносин. Їх не допускають до суспільности білих. Вони самі уважають себе за 50% білих, тому відрікаються від суспільности кольорової матері. Виховані в нормальних відносинах — творять групи, що зовсім не надаються до обективних дослідів над плодовитістю мішанців.

Теорія дідичности.

Вона розвинулася з початком 20. ст. Щоб переконатися, як правдивим є закон, згідно з яким прикмети батьків переходять на нащадків, треба було найти відповідний матеріял. Треба було найти мішанців ріжних рас, виховáних у нормальних відносинах.

Науці помогли суспільні пересуди, що не допускали мішанців до вищої раси. В той спосіб повстали в кількох місцях землі зовсім окремі групи мішанців, що самі творили маленьку суспільність. Вони були вже добрим матеріялом для дослідників.

Е. Фішер перепровадив свої знані досліди над мішанцями полудневої Африки. Вони походили зі схрещення білих кольоністів переважно голяндців, з готентотськими жінками. Їх називали бастардами й не допускали до суспільности „білих". Між „чорними" вони також не могли жити, почуваючи себе „вищими".

Е. Фішер твердить, що плодовитість бастардів зовсім не менша, як голяндців. Тому схрещування рас не може впливати на зменшення приросту людей.

Також друге твердження про посередню вартість мішанців є неправдиве. На підставі права дідичности доказано, що раса не передає загалу всіх своїх прикмет, але кожну прикмету нащадки можуть діставати окремо. Отже мішанець двох рас може одідичити одну прикмету по батькові, другу по матері, в зовсім неослабленій формі. Тому мішанці можуть мати не лиш посередній ступінь насилення даної прикмети, але також менший як мінімум або більший як максімум ступня насилення даної прикмети у родичів.

Нпр. візьмім пару родичів, з яких одно має шкіру коліру молошної кави, а друге бронзову. Їх дитина може мати шкіру яснішу, як молошна кава, або темнішу від бронзової. Але найчастіше діти такої пари будуть мати краску посередню.

Деякі вчені доказують, що і прикмети психічні нпр. деякі здібности, переходять на дітей у такий самий спосіб. Тому мішанець часами може бути менше здібний від родича менше культурного, або більше здібний від родича „вищої" раси.

Деякі антропольоги як Давенпорт та ін. уважають, що схрещування людських рас є корисне. Тоді можуть зявитися надзвичайно вартні мішанці, т. зв. **плюс варіянти.** Життя само усуне елементи менше здібні т. зв. мінус варіянти — і остаточний ефект схрещення рас буде для людства напевно додатнім.

ПОСЕЗОНОВА ВИПРОДАЖ
ПЛАЩІВ і РАҐЛЯНІВ
ШАПІРА вул. Личаківська ч. 1

Мішанці скандинавські.

Але цей оптимістичний погляд не є загальний. Гарячими противниками схрещування рас є передовсім скандинавські антропольоги й евгеністи. Вони доказують таке: Коли, на основі права дідичности, дідичиться кожна прикмета самостійно, то є можливість, що мішанець двох зовсім гармонійних під оглядом будови і функцій рас, буде мати якусь вроджену органічну хибу. Вона виступить тоді, коли мішанець одідичить одну частину якогось органу від матері і другу від батька.

Як приклад подають нахил до звихнення бедрового суглобу в норвеєсько-ляпонських мішанців. Це пояснюють тим, що мішанець дідичить від дрібної, низької ростом ляпоноїдальної раси малу мидничну поверхню суглоба. У ній не може вдержатися невідповідно велика головка удової кістки, одідичена по норвеєськім представнику нордійської раси.

Таксамо неправильности в будові очей і хиби зору в мішанців, що походять від родичів із зовсім нормальним зором — повстають тому, що орган зору в обох расах має іншу, хоча правильну будову.

Вроджене упослідження функцій організму в мішанців є причиною малої відпорности на деякі хвороби, як нпр. на туберкульозу й пістряк. У Норвеґії ті хвороби є найбільше поширені на теренах, де замешкують мішанці. Але це може походити з поганих суспільних умовин і тим самим і від гігієнічних, серед яких вони живуть.

Сьогодні трудно ще сказати щось певного про вартість мішанців. Очевидно, що старий погляд расистів про завжди посередній характер мішанців треба відкинути. Але й так питання вартости мішанців не є ще розвязане.

—o—

Жива смерть в 1937 р.

Швайцарські лікарі зібрали статистичні дані щодо причини смерти в Европі в першім півроці 1937. р.

На основі тих дослідів найчастішою причиною смерти в мужчин і жінок ріжного віку є хвороби серця і кровоносної системи. На другому місці з причин смерти є пістряк (рак), на третьому запалення легенів.

У немовлят нема більших ріжниць у двох полів. У дітей передчасно народжених є 28,7 проц. хлопців, а 30,6 проц. дівчат. У дітей у віці від 1 року до 4 на перше місце із причин смерти висувається запалення легенів, що спричинює 19,5 проц. випадків смерти у хлопців, а 30,4 проц. у дівчат.

На другім місці стоять наглі випадки, на третім у дівчат запалення т. зв. „сліпої" кишки, яка є у хлопців на четвертім місці. Туберкульоза (сухоти) є у хлопців на третьому місці, у дівчат на пятому.

У віці 5—9 літ найбільше дітей умирає з причини наглих випадків; на другому місці стоїть смерть з причини хвороб кровоносної системи. Дальше йдуть запалення легенів, „сліпа кишка" та хвороби ушей.

В роках 10—14 туберкульоза забирає більше жертв зпоміж дівчат, ніж хлопців. Лікарі кажуть, що збільшена поява у тім часі туберкульози є наслідком полового дозрівання у дівчат, що, як це видно із згаданого явища, впливає некорисно на розвій туберкульози.

У віці 15—19 літ і пізніше дівчата вмирають переважно на сухоти. У хлопців сухоти робять найбільше спустошення у віці 20—24 літ; від того часу вони становлять найчастішу причину смерти у мужчин до 40. р. життя.

Одною з частих причин смерти є також самовбийства, що появляються головно у віці 20—25 р. життя у хлопців, а у віці 25—29 р. життя в жінок.

У віці 20—40 літ у жінок одною з найчастіших причин смерти є хвороби поліжничі і породові. Пізніше у жінок висувається на чоло причин смерти пістряк (рак) і збирає жертви до 50. р. життя. Пізніше стає він знову рідший.

У мужчин пістряк у віці 35—45 літ стоїть на першому місці, пізніше переходить на друге місце у таблиці причин смерти.

—o—

ІНТЕЛІҐЕНЦІЯ МИШІ.

Цікаві обсервації над здібністю орієнтації мишей подає проф. Б. Шмідт на основі своїх дослідів. Він переводив ці досліди від місяця жовтня до грудня. Вони полягали на тому, що у коморі одного дому ловили лапками миші. Відтак їх значили, виносили і випускали на свободу у ріжних віддатях від дому від 5—800 метрів. У всіх 15 переведених з мишками дослідах, вони верталися завсіди до місця, звідки походили, дарма, що віддаль кількасот метрів це величезна трудність для фізичної спромоги того малого звірятка. Миші верталися все до того самого дому, де раніше перебували, хоча могли схоронитися до інших, ближчих домів, що находилися на їх дорозі. Миші верталися все коло півночі, а ніколи вдень.

Згадані факти свідчать про визначний хист орієнтації у мишей. Причини цього явища вчені ще не знають; не знати також, який орган відповідає тому змислові орієнтації у мишей. Цікаве, чи у мишей не грає ролі подібний інстинкт привязання до раз вибраного місця, як у їх найбільших ворогів — котів. Коти мусять знати про це багато більше, ніж ми, коли не чатують на них.

ШКІРА З РИБЯЧОЇ ЛУСКИ.

Німці змагають до господарської самовистарчальности м. ін. винаходячи раз-у-раз заступні сирівці („ерзаци"). Ось саме недавно на рибних торгах у Гамбурзі-Альтоні виставлено цілий ряд фабрикатів з рибячої луски, що заступає цілком добре шкіру, м. ін. обуву, торбинки тощо. Вироби з рибячої луски мають чимало додатніх прикмет як довготревалість; крім того вони міцні і не мають запаху.

Сторінка без політики.

Нова дивна прикмета пятенят.

УСІ ПЯТЕНЯТА ОДНАКОВІ

В канадійських пятенят запримітили ще одно дивне явище, яке зосерджує на собі увагу з зацікавлення вчених, лікарів та педагогів цілого світу. Двісті знавців зібралось тепер в Календер, щоб перевести доклідні над тими явищами. Один славний французький професор заповів у найближчім часі свій приїзд до Канади, щоб провірити той єдиний свого роду факт, який викликує переворот у науковому світі.

Пятенята зовсім однакові! Всі пять мають одну й ту саму групу крови. Всі пять мають такі самі вуха, не так, як інші близьнята, яких досі пізнавали завжди по формі вух. Всі пять мають такі самі відтиски пальців — подія яка не має прецеденсу. У всіх пятьох дівчаток замітна тільки одна мала ріжниця: волосся Марусі крутиться у відрїженні до волосся її сестрички в напрямі стрілки годинника, а не навпаки.

Ось таким чином можна пізнати Марусю.

Але як пізнати інші близнята?

Не вдалося цього відкрити ні д-рові Дафо, який кожного дня витає їх словами: „Добрий день дівчатка!", ні доглядачкам, які вже працюють при дівчатках більше як три роки. Пятенята знаменито бавляться, коли бачать, як часто їх опікун помиляється, бо вони, очевидно, знаменито пізнають себе. Зов крови!

Деякі біольоги стверджують, що навіть рисунок і кольор дугівки у всіх пятьох однаковий.

—o—

Тернопіль, 28. II. 1938. П. Т. Пром-банк Львів. Признаюся, що моїх **10 уділів** у Пром-банку підписав я з конечности, бо потребував **5.000 зол. короткорічницевої позички**. Тепер по признанні мені **7% дивіденди за 1937 р. (17.50 зол.)** бачу, що уділ не тільки забезпечує **кредитові користи**, але й є доброю **льокатою капіталу**. Дивіденду прошу перелити на біжучий рахунок. — З поважанням Гродський.

ПЕРШОРЯДНОЮ ЛЬОКАТОЮ КАПІТАЛУ Є УДІЛ

Пром-банку,

ЛЬВІВ, ГРОДЗІЦЬКИХ 1, І. П.

тел. 292-15, 200-15.

НАПОЛЄОН І... АВТА.

Наполеон І... авто — трохи воно дивно виглядає, одначе не йде тут про авто в добі Наполеона, ні... такого дивогляду ніхто не придумав. Йде тут про статистику, яку помістили американські часописи. Ця статистика звязана з жертвами автомобільних катастроф у Злучених Державах. Часописи перевели порівняння зі скількістю людських жертв в автомобільних катастрофах в Америці за один рік і з жертвами наполеонських воєн.

„Чоловік, що втопив Европу в морі крови" — як залюбки називають Наполеона англійські карикатуристи, той великий людський геній, відповідальний за смерть 685.000 людей у 30 головніших боях від 1796 р. — 1815 р. Це цифра жертв французів та їх противників, убитих і ранених.

Щоб переконатися, яке відношення тих утрат, слід їх порівняти з 20 міліонами жертв четиролітньої світової війни. Одначе вистане при тім познайомитися зі жертвами автомобільного руху у Злучених Державах підчас миру.

За 1937 р. на території Злучених Держав згинуло в автомобільних катастрофах 37.000 людей, більше й менше ранених було 1,280.000. Іншими словами скількість автомобільних жертв за один лиш рік на території Злучених Держав дала цифру 1,317.000 значить цифру удвоє більшу, як число жертв усіх наполєонських воєн.

Хіба треба більших доказів, які гекатомби забирає за собою технічний поступ? Чи не виявиться може за яких 50 літ, що число жертв великої світової війни було дрібницею в порівнянні з жертвами дальшого розвитку техніки?

Перший циліндер.

У „Таймсі" в 1796. р. була така замітка:

Перед судом поставили якогось Джона Гетерінгтона за нарушення публичного ладу на вулиці. Виявляється, що Гетерінгтон вийшов на вулицю в дивогляднім накритті голови, яке він сам називав „шовковим капелюхом". Той капелюх високої циліндричної форми з блискучого шовку, очевидно, призначений на те, щоби страшити людей.

Поліцаї повідомляють, що кілька жінок зімліло, діти стали плакати, одного з прохожих, якогось Томаса звалила юрба з ніг і так потолочила, що він устав з переломаною правою рукою.

Підсудний не признався до вини і заявив, що він нічим не нарушив державних законів. Навпаки він використав своє право появитися на вулиці в капелюсі, що він собі його сам зробив, на підставі власного пляну. Такого права не можуть відобрати ніякому вільному англійському громадянинові.

—o—

БАТЬКО КАТОМ.

У полудневій частині Фльориди живуть семінолі, прастаре індіянське племя, яке ізолювалося у своїй околиці зовсім відсепарувалося від усіх культурних впливів цивілізованого світу і зберегли свій давній спосіб життя та свої звичаї.

Зокрема строго тримаються семінолі своїх прав, несписаних у ніякому кодексі, лиш передаваних із покоління на покоління. Те звичаєве право сильніше від державних законів.

Недавно трапилася між семінолями така подія: 31-літній семіноль Джон Біллі залюбився у прегарній дочці 78-літнього начальника Джона Осцеолі, одначе дівчина не звертала зовсім уваги на закоханого молодця. Це його дуже хвилювало й одного дня під приступом хоробливої заздрости він убив молоду дівчину.

З тої причини настало між семінолями велике огірчення й обурення. Всі осуджували молодого вбивника. Негайно скликали суд племени. Суд засудив убивника одноголосно на смерть. Убивник небавом довідався про смертний присуд, одначе нікуди не втікав, лише ждав терпеливо на кару.

Виконання присуду доручили старому сивоголовому батькові жертви Осцеолі. А що старий не міг уже добре ходити, то він поїхав возом до шатра Джона Білліса. Засуджений ждав у шатрі на виконання присуду. Старий підчинив двері шатра і ввійшов до середини. Ніодин з обох мужчин не виказував найменшого схвилювання. Старий вимовив прокляття за убивство дочки і в тім менті залунав вистріл старої пістолі. Джон Біллі захитався, впав на підлогу й по кількох секундах сконав. Старий вийшов зі шатра так само спокійно, як і ввійшов.

Від тієї пори минуло чимало часу. Зовсім випадково довідалася про цілу трагічну подію нью-йоркська поліція, яка теж негайно арештувала сивоголового вбивника. Хоч старий мусів покинувати рішенню індіянського суду, проте його вчинок був рішуче протизаконний. Одначе з уваги на старечий вік Осцеолю звільнили з вязниці і таким чином минула його заслужена кара.

КУПУЙТЕ КНИЖКИ ВИДАВНИЦТВА „ДІЛО"!

Пяниці у клітці з тиграми.

Посадник американського міста Вобурн у стейті Масачузет видав обіжник, який викликав величезне вражіння.

Обіжник посадника повідомляє, що пияка, якого приловлять органи влади, замикатимуть на будуче в клітках для тигрів. Пияків, яких досі замикали у вязниці, замикатимуть у клітках, що їх віддала місту до диспозиції управа міста. Клітку, в якій замкнуть пияка в товаристві... тигра возитимуть відтак вантажним автом по найлюдніших вулицях міста, щоб усі могли бачити покараного пяницю. Посадник оправдує своє рішення тим, що така кара буде дуже дешева й одночасно гостріша від кари вязниці, бо ледви котрий пяниця хотів би ризкувати таку прогульку автом по місті у клітці в товаристві тигра.

Обіжник посадника обовязує вже від трьох тижнів. Від тієї пори не бачили ні одного мешканця Вобурну на вулицях у нетверезому стані. Кажуть, що такий відрадний стан триватиме так довго, доки обовязуватиме обіжник посадника.

Союз оборони тещі.

Пані Рузвельт виїхала до стейту Тексасу, щоб там звеличати своєю присутністю паради 50.000 членів „Ліги оборони тещі". Таку вістку принесли нюйорські часописи.

Історія тієї ліги зовсім небуденна. Чотири роки тому популярний американський журналіст написав статтю, в якій заявив, що життя у Злучених Державах було би зовсім добре, якби дурни з гумористичних журналів не вибрали собі на тему своїх дотепів одну домашню людину: тещу.

Після того в Тексасі оснували союз із гаслом:

— Шануйте тещу!

За короткий час союз заложив свої відділи у всіх стейтах. Тепер „Ліга оборони тещі" до тієї міри сильна, що з нею мусить навіть „Білий дім" рахуватися.

В Тексасі зїхалося тепер 50.000 членів „Ліги оборони тещі". На вулицях головного стейтового міста мають відбутися величезні маніфестації, підчас яких виступить „перша теща" Злучених Держав місіс Рузвельт.

ВЕСЕЛЕ.

ЗА ПІЗНО.

— Чому ви не віддали зараз знайденого портфелю?

— Бо вже було пізно, пане судде.

— А найближчого ранку?

— Вже було запізно, бо в портфелю вже нічого не було.

ДОГОВОРИВСЯ.

— Отже ви хочете оженитися з моєю дочкою?

— Так, пане директоре, але чи можу спершу запитатися, чи у вашій родині був уже якийсь випадок умової недуги?

— Ні, мій пане і якщо воно залежатиме від мене, то й на будуче не буде: бувайте здорові!

ЖІНОЧА ХИТРІСТЬ

— Чи твій муж далі приходить пізно до дому?

— Вже ні. Я знайшла на те дуже простий спосіб. Коли він вночі приходив тихцем до спальні, я питаюся: „Чи то ти Владку?

— Ну, і що з того?

— Те все, бо мій муж називається Микола.

ВВІЧЛИВІСТЬ ПОНАД УСЕ.

Якийсь добродій приходить до великого ресторану і замовляє вечерю. А що, видно той добродій не привик до добірного товариства, заложив собі серветку під бороду, завязавши її при тім за вухами величезним узлом. Управитель ресторану кличе кельнера до себе:

— Зверніть цьому добродієві ввічливо увагу, що так не треба робити.

Кельнер підходить до гостя й каже,

— Вибачте, високо поважаний пане, голення чи стриження?

ЩИРИЙ.

— Чи ти бачив мою гарну жінку?

— Ні, а чи ти маєш дві жінки?

Сойм ухвалив проєкт про устрій адвокатури.

Після ухвали закону про охорону честі маршала Пілсудського сойм на засіданні, що відбулося у вівторок, 15-го березня ц. р. присвятив багато часу справі законопроєкту про устрій адвокатури. Референтом пос. Сьода. Загал сойму не дуже цікавився цією справою, що має першорядну вагу для нас, українців. Це особливо підкреслила Українська Парляментарна Репрезентація, яка призначила до дискусії у цій справі чотирьох промовців. Промовляли посли: **д-р Степан Витвицький, д-р Степан Баран, Гринь Тершаковець, д-р Степан Біляк та Заваликут.** Їх промови зреферуємо в найближчому числі „Діла". Від жидів промовляв у цій справі пос. д-р Зоммерштайн.

З польських послів, що забирали слово у цій дискусії, тільки пос. Вимисловський, робітник із Лодзі, заявив, що проєкт закону вдаряє в самоуправу адвокатури та узалежнює її зовсім від урядових чинників.

Після дискусії та відповіді референта сойм відкинув усі поправки національних меншин і ухвалив закон у другому та третьому читанні.

Маневри фльоти Зл. Держав.

Минулої ночі почались великі американські морські маневри. 105 воєнних кораблів відплило на Тихий Океан. Їхні капітани мають щойно на повному морі отворити коверти з інструкціями. На гавайських водах вони стрінуться з рештою фльоти.

У маневрах візьме участь 150 кораблів і 500 літаків.

Ділом ушануйте память тих, що своїм зусиллям та терпінням поставили нас у ряд наший.

По широкому світі.

Японський уряд приняв до відома німецьку ноту про анексію Австрії та обіцяв зліквідувати своє посольство у Відні.

Еспанський національний літак збомбардував пристань Таррагону — підчас того спалено один британський корабель.

Французький і британський посол виїхали з Відня, щоби зложити звіт про аншлюс. Незабом вони вернуться і зліквідують свої посольства.

Румунський король мав виїхати до Лондону 22. ц. м. З огляду на недавні австрійські події він відложив виїзд на необмежений час.

МИЛО ОЛЕНЬ ШІХТ

Переможний наступ національних військ в Арагонії.

Авас повідомляє: Вечором національні війська заняли ввесь гірський масив Сієрра Сан Хуст, що становив осередок ворожого опору. Національні війська йдуть вперед, не стрічаючи поважнішого опору.

Національна головна квартира подає: На арагонському фронті наші війська дійшли до правого берега ріки Гваделюпи, займаючи: гору 234, Сото де ля Рата, село Чіпрана, двірець у Каспе, цвинтар, монастир і на північ від міста чимало домів, верх Рігеля, Муеля Сегунда ля Корона, село Ля Зона, важні стратегічні позиції ель Муельо, ля Торраза, село Льос Ольма і Пальомар де льос Арройос.

Червоні втратили 4 літаки і чимало полонених.

НОВИНКИ.

— **Пригадуємо,** що Загальні Збори Видавничої Кооперативи „Вогні" відбудуться в суботу 19. березня ц. р. в год. 16-ій у домівці кооперативи, при вул. Потоцького 11 а, 2 бр. — **Управа.**

— **Вже надійшли** журнали мод на 1939 рік. Мода дещо змінилася. До кінця травня всякі перерібки роблю дешевше. **Юліян Глушевський,** Львів, пл. Капітульна 3, І. п., тел. 254-46.

— **Чи Ви уважно перечитуєте списи книжок Видавництва „Діло"?** Багато вартісних новин з останнього року продаємо в місяці дешевої книжки (березень) з великим опустом і на корисних умовинах. За інформаціями звертайтеся до Адмін. „Діла", Ринок 10.

— Зібрання **Фільольогічної Секції НТШ.** з рефератом проф. В. Радзикевича про працю М. Возняка „Молодість Франка" відбудеться в суботу 19. березня в год. 18-ій в бібліотеці НТШ.

НЕОНІЛЯ СЕЛЕЗІНКОВА.

Інститутська пригода.

Найкращі, найвеселіші мої спогади, звязані рішуче з часом мого побуту в Українському інституті для дівчат у Перемишлі! Шість літ погідного, безжурного життя серед добрих, щирих дівчат, та під теплою опікою таких виховниць і вихователів як директорка Приймівна, Марія Ціхоцька, д-р Долинський, Величковська, І. Мануляк, О. Авдикович, М. Терлецький та покровитель Інституту Пресв. Чехович — це гарна казка дитячих літ, яка не вернеться, але й не забувається ніколи! Як можнаб забути такі часи! Деяких товаришок чи вчителів нема вже між живими, деяких я не бачила від часу як з ними розсталася, а всеж ці сонячні дні весни справді „прояснюють життя далекий шлях". Їхні сильветки зарисовуються так живо й виразно у памяті! А з кожною виховницею і з кожним нашим учителем звязані всякі дрібні події, пригоди чи епізоди, які складались на зміст інститутського життя і творили питому, родинну атмосферу.

Один епізод з мого життя згадала я сьогодні, коли дістала листа від Опікунки моєї дочі — теж перемиської інститутки:

„Високоповажані Панство!

З припорученя шкільної лікарки доношу, що Олі треба конче заживати вапно (Biocalcol, Calcisal або Calcivit) на скріплення зубів і організму.

Для її здоровля є конечні проходи, одначе вона з них майже не користає.

З належною пошаною

Лідія Тустановська."

Отже, в Укр. інституті для дівчат у Перемишлі, по традиції все ще є добрі опікуни, приятелі молоді — тільки методи чи виховна система там дещо відмінна. Чи давніші способи чи теперішні кращі, важко вирішити, — прошу самим осудити.

За моїх часів був інститутським лікарем, а рівночасно господарем д-р М. Долинський, людина дуже добра, дбайлива, яка незвичайно педантично сповняла свої обовязки але трохи різкої вдачі; всі інститутки його дуже боялись.

З його появою, в їдальні чи класах всі простували похилі плечі, відруховно припладжували зачіски й боязко оглядались, чи не лежить де на землі який папірчик, чи Боже борони недогризок. Ніхто не поважився прибити якого цвяшка в паравані, ані теж зчіпкою хочби святий образець над ліжком почепити. Найменша писочка вирита на стіні чи вікні якоюсь артистичною інститутською рукою — спроваджувала бурю з громами на наші бідні голови так, що згодом не було вже між нами відважних, декоративних рисівників...

За те в іншій ділянці найшлися дві 12-літні „геройки".

Було це гарної, весняної днини й нам заповіли в їдальні обовязковий прохід усіх інституток аж на „Буди".

Ми любили там ходити на прогульки, але... але .. все те „але", яке так часто стає людині в найкращих намірах за перепоні! Саме того дня, дістала моя добра товаришка Дзюня Чайківська від батька свого, покійного письменника, Андрія, нову історичну повість. Ми вирішили не йти того дня на прохід, а ідеальну тишу, яка так рідко панує в інституті, використати для прочитання книжки! Для тієї цілі ми вибрали найвищий поверх сходової клітки біля каплиці. Читаємо. Полинули думками в далекі степи України та захоплюючись молодими героями, не зчулися як хтось крикнув до нас: „А ви що тут робите? а ви чому не пішли на прохід?" Господи! Д-р Долинський біля нас... „Ну, чому, чому?" — допитується. „Бо я хвора". — відповідаю. „А щож бракує?" „Мене болить всередині. „Ну, а тебе?" — до Дзюні, а вона собі: „Мене теж". „Ну, так хворим не годиться тут сидіти, ходіть зі мною до шпиталика".

І як справжніх каторжників пустив нас чотири кроки наперед себе й певно здорово посміхаючись під вусом, провадив нас шість поверхів униз, до шпиталика.

А там була така дуже добра тета Павліся Величковська, і ця свідомість, що ми остаточно опинимося під її материнською опікою — підбадьорувала нас так, що ми доволі скоро збігали по сходах.

Та д-р Долинський мабуть хотів дати нам добру науку як шанувати здоровля й каже до п. Величковської: „Прошу пані дати тим дівчаткам дві великі порції рицинового олійку, але без маляги, бо вони дуже хворі". А сам стояв і дивився спокійно на нас. Я хотіла бути послідовна у своїй уявленій недузі і без спротиву випила порцію олію. За теж бідна Дзюня ніяк не терпіла олійку і з нею була тяжча справа.

Не гямлю, чи вона його випила, чи ні. Зате тямлю дуже добре, що я вже до самої матури не пропустила більше ніодного обовязкового проходу.

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.
Адміністрація.

— **Зібрка на фонд боротьби з отрутами** для Т-ва „Відродження", переведена в дні 20. лютого, дала 350.49 зол. Всім шановним жертводавцям і зібрщикам старовкраїнське Спасибі! — **Головна Рада „Відродження".**

— **Сходини Секції Письменників** Т-ва Письменників і Журналістів ім. І. Франка відбудуться в неділю 20. ц. м. точно в год. 10 передполудднем в домівці „Молодої Громади" при вул. Костюшки ч. 1 а. На порядку нарад організаційні справи. Рада ТОПИЖ-у просить усіх членів-письменників явитися.

— **Ювилейна академія** для вшанування 30-літньої діяльности п. Олени Левицької в розбудові українського промислу відбудеться в неділю 20. березня ц. р. в год. 12-ій пополудні у жовтій салі Народнього Дому у Львові.

— **Заборонили Шевченківський концерт в Городенці.** Староство в Городенці заборонило Шевченківський концерт, що мав відбутися в неділю, 13. березня ц. р. Як причину заборони староство подало небезпеку „заклуцення спокою публічнего".

— **Розвязали Т-во „Сокіл" в Липиці.** Рогатинське староство припинило діяльність Т-ва „Сокіл" в Липиці Долішній. Домівку „Сокола" опечатали, книги і папери забрали.

— **Українці у Львові вимирають.** Зі статистичного місячника „Львув в цифрах" виходить, що у грудні 1937 р. народилося 263 дітей, вмерло 359 осіб. Отже природний приріст замикається числом 4-х осіб тоді, як у тому самому часі 1936 р. природний приріст сягав 60 осіб. На грудень м. р. припало 310 подруж, з того 191 римо-кат., 38 гр.-кат., 4 еванг. і 106 жидів. Ці статистичні дані говорять до нас найстрашнішою мовою, а саме, що число українців у Львові постійно зменшується.

— **Без документів тотожности** можна відбирати листи при віконцях „посте рестанте" в почтових урядах, якщо на листах подане гасло або число, а не прізвище. Міністерство почт і телеграфів повідомило почтові уряди, що не слід легітимувати відборців того роду пересилок.

— **Хто виграв на льотерії?** В нинішнім тязі пені Держ. Клясової Льотерії впали м. і. такі більші виграи: 10.000 зол. на ч. 117059; 5.000 зол. на ч.: 42121 53508 113155 119563; 2.000 зол. на ч.: 37962 41483 44032 92803; 1.000 зол. на ч.: 6186 27086 27228 49195 66842 87485 119774 144220; 500 зол. на ч.: 11521 19330 31962 57035 60217 62633 69037 70541 97060 118936 133307 131395 155327.

— **Самогубством** скінчив 19-літній ученик технічної школи Едвард Козловський, який кинувся під поїзд тому, що його дівчина 18-ліття Софія Закшевська пізнала іншого хлопця, з яким рішила виїхати до Варшави. Слідство виявило, що Козловський закохувався бездомною 18-літньою Закшеською і рішив по скінченні школи одружитися з нею. Колиж довідався, що його наречена пізнала іншого хлопця і рішила з ним виїхати до Варшави, пішов на станію і в хвилині відїзду поїзду кинувся під нього.

— **Львівська хроніка.** В готелі „Едізон" при вул. Рибній ч. 1 намагався скінчити самогубством 31-літній Соломон Фішер, купець з Богданівки і тому випив більше йодини. Причиною самогубства було згублення 2.000 зол. і недуга його жінки. — При вул. Бальоновій і Жовківській зударився трамвай з вантажним возом з мукою. Візник В. Головінець має потовчену ногу. — Апеляційний суд у Львові зменшив кару вдв. Табінській зі Львова з 2-ох років на 9 місяців.

Останні вісти.

Дві шибениці в Золочеві.

В год. 16-тій трибунал проголосив присуд у процесі за вбивство в Белзці.

Ілярія Кука і Володимира Качора засудили НА КАРУ СМЕРТИ (повішення). Петра Цицу на досмертну вязницю і заплату 650 зол. судових коштів. Всіх трьох засудили на заплату символічного золотого.

Ярослава Дзядиґу трибунал засудив на 2 роки вязниці і втрату громадянських прав на 5 літ, Василя Галапу на 2 роки вязниці, Володимира Івахова на 2 роки вязниці і втрату громадянських прав на 5 лт. Підсудних Тимка Дзядиґу, Гринька Дзядиґу і Андрія Майбу звільнили від вини і кари.

Оборона покищо не зголосила касації.

—o—

ЗАМКНУЛИ ЧАСТИННО ПОЛЬСЬКО-ЧЕСЬКУ ГРАНИЦЮ.

Управа „Польського Товариства Татрянського" проголосила окремим комунікатом, що з уваги на теперішні події замкнули польську границю з Чехословаччиною на просторі шлеського воєвідства та повітів живецького, бадовицького і новотарського. Всякий рух, в цьому господарський і туристичний заборонений. Границю можна перейти тільки тим, що мають закордонний пашпорт і ідуть залізницею або автобусом.

САМОГУБСТВО Б. ВІЦЕКАНЦЛЄРА АВСТРІЇ ФЕЯ.

У Відні відібрав собі життя колишній — за канцлерства Дольфуса — віцеканцлер Австрії, майор Фей. Він, як повідомляють з Відня, застрілив свою жінку і 19-літнього сина, учня кадетської школи, і після того наложив на себе руку.

Майор Фей, учасник великої війни, залишився в армії та зорганізував Гаймверу. В 1932-ому році став державним секретарем для справ безпеки, в 1933-ому міністорм цього ресорту і цього самого року, в другому кабінеті Дольфуса віцеканцлером. У 1936-ому році Фей уступив з державної служби та з проводу Гаймвери.

— **Знайшли в касі ледви 30 сот.** В ночі з 9. на 10. ц. м. невідомі вломники крізь дибіту а мурі діру дісталися до канцелярії Районової Молочарні в Горожанні Великій і розбили вогнетривалу касу, з якої забрали ледви 30 сот., бо більше грошей в касі не було.

— **Любовна анексія Шушніґа.** Минулого віятірка б. канцлер Австрії Шушніґ одружився з графинею Верою Чернін-Фуггер. По останній політичній невдачі з плебісцитом б. канцлер Шушніґ відбився на іншій площині.

— **Засуд злодія за крадіж у злодія.** Перед судом у Монтреалі відповідав Дугас за те, що вкрав своєму приятелеві біжутерію вартости коло 700 долярів. Згадану біжутерію вкрав його приятель в одного ювилєрь. Закон не знає ніякої ріжниці чи крадені річи походять з крадежі — заявив суддя і засудив Дугаса на довшу кару вязниці.

— **Страшний буревій** навістив стейти Алябама, Міссісіпі, Теннесі, Кензас, Місурі та Іліной і спричинив величезні шкоди. Буревій знищив безліч домів, одну церкву, школу та попереривав телефонічні і телєграфічні проводи. Згинуло 10 осіб, безліч людей ранених.

— **Засуд большевицьких шпигунів.** Суд у Льондоні засудив трьох робітників, які працюють в арсеналі, на три роки вязниці за шпигунство в користь большевиків. Головний підсудний був у 1929. р. у Москві, де перейшов „фаховий" вишкіл.

— **Свастика на австрійських почтових марках.** Директор почт і телєграфів у Відні видав розпорядок, щоб листи стемплювати печаткою зі свастикою і написом „Дер Фірер ін Він".

— **Жінки розстріляних за зміною прізвищ.** Фінляндська преса пише, що жінки засуджених і розстріляних большевицьких достойників у Москві звернулися до Сталіна з проханням, щоби їм швидко уряд змінив їхні прізвища і щоб вони могли виїхати на провінцію, де їх ніхто не знає. Свої прохання мотивують тим, що вони не знали, що їх чоловіки є зрадниками. Такого самопониження не зробила лише жінка Крестінського, яка далі заперечує, що її розстріляний чоловік є невинним. Тому й ГПУ арештувало і замкнуло в льохах Лубянки, де сидить теж жінка Пятакова. Сталін доручив дати жінкам розстріляних достойників посади на Сибірі.

— **Автоматичний апарат — поліцаєм.** На шосах у Злучених Державах поліція порозміщувала автоматичні фотографічні апарати, які виконують ролю поліції. Ці автоматичні фотографічні апарати фотографують усі ті самоходи, що їдуть по шосах з недозволеною швидкістю. Про числа таких самоходів довідується негайно дижурний на поліції, якого повідомляє спеціяльний апарат. Тому поліція накладає карні мандати на всіх шоферів, які їздять з недозволеною швидкістю.

— **Різні вісти.** Підчас летунських маневрів у Бельгії упав військовий літак. Згинуло дві особи. — У Відні почало виходити віденське видання головного німецького щоденника з Берліна „Фелькішер-а Беобахтер"-а. — Два воєнні французькі кораблі повідомили французьку ададу, що нині вечором привезуть нових утікачів з Еспанії. — З початком травня ц. р. у Дорці в Голяндії відбудеться шлюб кн. Людовіка Фердинанда, сина б. цісаря Вільгельма, з російською княжною Кірою.

—o—

З концертової салі.

VIII. ФІЛЬГАРМОНІЧНИЙ КОНЦЕРТ: В. БЕРДЯЄВ І ЛЮБКА КОЛЕССА.

VIII. Фільгармонічний концерт із В. Бердяєвим як диригентом і Любкою Колессою як солісткою викликав велике зацікавлення львівської музикальної, зокрема української, публики, тим більше, що у програмі його афіші заповідали фортепіяновий концерт Б-моль Чайковського у виконанні нашої піяністки. На жаль — цей останній момент атракції показався помилкою: Л. Колесівна залишилася вірною своїм випробованим давнім колірам і грала концерт Ліста (Ес-дур) та „Концертштік" Вебера і як наддатки улюблені три вальси Шопена (Дес-Ас- і Ге-дур). Але це ніяк не зменшило сили концертових вражінь від гри піяністки у нашої публики, яка приймала її, як завжди ентузіястично. Л. Колесівна залишилася собі вірною також усіми своїми вальорами як піяністка: та сама, на диво, пластична і ядерна пасажівка (незрівняне півстаккато), той сам імпульсивний та емоціональний, але добре опанований темперамент, та сама спосібність до перекидування себе у контрастових настроях — усе те, чим вона так ділає на публіку, зберегла вона без решти і на цьому концерті, особливо у Лісті. Деяку еволюцію помічували ми у піяністки в напрямі пошукування більш героїчного, чи то місцями навіть наближеного до бурлески, виразу. Виступи п. Л. Колесси у Львові були і повинні б стати для української львівської і позалььівської публики, яка сама більше як до половини виповнила салю міського театру, музичною подією. Ця подія булаб для нас тим миліша, колиб піяністка на фільгармонічному концерті у Львові, бодай у наддатках схотіла зазначити деякий зворот з українською фортепіяновою музикою.

Знаменитий під багатьома оглядами диригент Бердяєв виказав незвичайну справність у веденні львівської фільгармонічної орхестри — з усіми її недостачами, при супроводі та при таких творах, як Бетовенівський симфонії, Ц-дур і ще більше при „Дон Гуані" Р. Штравса. Щодо твору львівського композитора С. Барбага („Симфонічна фантазія"), то ми по одно разовім вислуханні не зважимося видати якого-небудь авторитативного осуду про його літературно-музичну стійність. Не зважаючи на

його вповні добру і зрозумілу формальну будову та орхестральну структуру, твір своїми звуковими експериментами і гармонічними нахилами та манерами трохи надто відбивається від Симфонії Бетовена і цілости програми

С. Людкевич.

Дописи.

БЕРЕЖАНИ.

Ще в справі бережанської гімназії. У звязку з дописом про бережанську гімназію, що появився в ч. 49. „Діла“ з 6. березня п. р., довідуємося, що деякі в цьому дописі не вповні покриваються з дійсністю. Що торкається гімнастичних вправ дівчат на подвір'ю у гімнастичних одягах, то це нічка особливість бережанської гімназії, але це просто загальне явище у всіх теперішніх кодукаційних школах. Про рівень навчання в гімназії можна сказати в загальному, що він не нижчий, як в інших гімназіях. Коли ж мова про злуку українських паралельних відділів з польськими, то так воно і є. Український відділ IV-ої класи в Бережанах справді лучать, покищо на деякі години, з польським відділом, і це може бути першим кроком до того, щоб злучити ці відділи на всі години. Якусь пригоду до цього взагалі можна буде знайти.

РАДЕХІВ.

Весела дитяча рання відбулася 6. березня п. р. заходом Рідної Школи. В програму входили скетчі, танці й монольоги з вигуками на місцеві умовники. Гожий гумор переливався зі сцени на салю, тримаючи публіку весь час у прегарному настрою. Актуальні були скетчі: „На базарі“, „В канцелярії директора Р. Ш.“, зокрема удатні були: „Ревія класе“ і „В царстві гномів“. У ревії „Місцької“ виріжнялася Віра Панасюківна, а танці Надя Маланяківна. Костюми, гарна гра дітворя й музика становили атрактивну цілість.

Повітова жіноча нарада. Філія Союзу Українок уладила в понеділок 7. III. звіт жінок, призначений господарським справам у звязку з недалекою весною. Голова філії Союзу Українок п. Ніна Селезінкова відкрила нараду і виголосила організаційний реферат. Агрономом філії „Сільського Господаря“ дав виклад про городництво, інж. Ольга Горкава про плекання курей. Роздано кілька віп здорових яєць курей кармазинів, демонстровано також живі кролики „ангора“, годівля яких викликала зацікавлення. Жінки брали живу участь у дискусії. Прибули вони численно і в найдальше положених сіл, не зважаючи на лихі дороги. Нарадами проводила п. Шустова зі Середнолісь.

—o—

Спорт.

УКРАЇНА — ГАСМОНЕЯ.

Перший футбольний метч нашої дружини відбудеться в неділю 20. п. м. Противником нашої дружини в товариському метчу буде Гасмонея. Метчі цих обох дружин мають уже свою традицію тому тож можна сподіватися, що й на цім метчу зявиться багато симпатиків дружини чорно-червоних.

Метч відбудеться в год. 11.30 передполудником на грищі Погоні. Цей метч буде знаменитою заправою перед мистецтвами і перед метчом із шлеським Домбом. Метч із Домбом відбудеться в суботу 26. ц. м. у Львові.

На латинські свята прийде мабуть мадярська дружина Фебус, яка одного дня гратиме з Погонею, другого з Україною.

УКРАЇНА І Б — ЗОРЯ.

Товариські футбольні змагання між цими дружинами відбудуться в неділю 20. п. м. на грищі Сокола-Батька. Початок у год. 10. передполудником.

ЗАНЛИК СТЕПУ.

У. С. Т. „Степ“ організував шкільницьку секцію. Усі охочі, що хотіли вступити в члени секції можуть зголошуватися кожного вечора в домівці Т-ва (Рутовського 22. II. в господарки.

ВІДГУКИ ДНЯ.

На австрійську тему.

Гітлер захопив Австрію подвійно: танками, літаками та поліцією і — своєю особою. Хто слухає радія, той чув захоплення і одно і друге.

Спеціяльно захоплення ч. 1. було дуже цікаве. Нагадувало воно давні, добрі часи, коли один цісар на імя Наполеон причалив з Ельби до французького берега і рушив на Париж. Тоді шні паризькі газети писали:

першого дня:

„Кровожадний тигр вирвався з клітки.“

другого дня:

„Авантурник посунувся дещо вперед.“

третього:

„Франція дасть належний відпір панові Бонапарте.“

четвертого:

„Генерал Бонапарте перемовив бригаду кавалерії.“

пятого:

„Бувший цісар Наполеон Бонапарте перед брамами столиці.“

„Цісар Наполеон зайняв Париж.“

„Їх Цісарське Величество віхали до Туілєрів.“

А в віденськім радіо:

„Нехай живе Шушніг! Плебісцит викаже, по чиїм боці австрійські патріоти.“

„Нехай живе Австрія! Вірні і вільні австрійці не дадуть собі вирвати волі.“

„Вірні і вільні австрійці боронитимуть своєї самостійности.“

„Австрія уступить хіба перед силою.“

„Не стріляти і не пустити.“

„Не допустимо до проливу крови. Тому армія має відступати.“

„Гітлер появився в Ліпцу.“

„Канцлєр Гітлер заявив, що прилучує Австрію до Німеччини.“

„Вожд і канцлер Гітлер має приїхати до Відня.“

„Нехай живе Гітлєр! Австрія получилася нарешті з Німецькою Державою.“

„Один нарід, одна держава, один вождь! Гайль! Гайль! Гайль! Зіг гайль! Зіг гайль! Фірер урра-а-а!“

Скінчилася ціла історія дуже швидко, але розмови на тему австрійської історії ще довго будуть тривати.

Каже мені вчора один юдофіл:

— Досі я вірив, що жиди мають будучність, а тепер бачу, що вони зденервувались.

— Чому?

— Гляньте на Ротшильдів. Вони свій маєток завдячують своєму розумові. Все знали на місяць наперед, де і яка війна буде, все довідувались перші хто виграв і тягнули з цього бариші. Про перемогу Наполеона знав один із Ротшильдів скорше як уряд і використав це на нове позолочення родинного шильду.

— А тепер?

— Читайте! Віденський Ротшильд сів на літак і хотів тікати з грішми за границю. Але німецькі літаки завернули.

— Цікаво скільки віз?

— Напевно більше як ми на першого трамваєм до дому!

Інший громадянин чіплявся Шушніга:

— Підозріваю, що Шушніг не німець. Дуже легко це може бути наш брат. Шушніг — Сушник... І з його поведінки видно, що він так, якби трохи українець. Поїхав до Гітлєра той настукав на нього і Сушник присів, обіцяв і перепрошував. Але вернувши додому, почіхав потилицю, поміркував і усміхнувся: Не такий дідько страшний, бо далеко. І почав крутити. А тепер десь кається.

Булоб це все імовірне, якби не останні вісти: Б. канцлєр Шушніг жениться з графинею Чернін-Фуггер.

Ні! Він таки справедливий австріець, бо тримається старої австрійської засади:

„Bella gerrant alii, tu felix Austria nube!“

Галактіон Чіпка.

Паперові і галянтерійні речі
зшитки, панчішки, скарпитки, D. M. C., пудри й інше поручає
Л да Менцінська
Львів, Потоцького 38.

Ковдри **Білля постелеве** **Подушки**
МИХАЙЛО ПРОЦЬ ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 14 (зупинка трамваєва)
поручає: біля жіноче і мужеське, рушники, краватки, панчохи, скарпитки, хустинки до носа.
Великий вибір. **Ціни конкуренційні.**

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Марко Вовчок: КОЗАЦЬКА ДОЧКА. (МАРУСЯ). Десяте видання. Видавництво квартальника „Українська Книжка“ ч. 2. Зі вступом Теофіля Костр'іи. З друкарні сс. Василіян у Жовкві 1938. Стор. 164, 16°.

Василь Мановський: СУД НАД ІВАНОМ ГНАТОВИМ ТА ІНШІ ОПОВІДАННЯ. Вид. „Українська Книжка“ ч. 3. З друкарні сс. Василіян у Жовкві. 1938. Стор. 114, 16°.

ЖУРНАЛИ.

УКРАЇНСЬКИЙ ВІСТНИК. Орган Українського Національного Обєднання. Рік III. Ч. 2 (10). Лютий, 1938. Берлін.

УКРАЇНСЬКИЙ ВІСТНИК. Орган Українського Національн. Обєднання. Спеціальне ч'ісельне видання в нагоди 21-го січня. Берлін.

—o—

На шпиталь ім. Митроп. Андрея.

LVII. Виказ жертв.

Зложили: 65.50 зол. „М'ш. Братство“ у Львові; 39 зол. дек. ур. Вібрна; 27.50 зол. д-р Трутин від гром. Печеніжина; 25 зол. пар. ур. Гумницька; 21 зол. чит. „Просвіта“ Радче; по 20 зол.: д-р С. Старосольський, родз. Васьшк, Львів, д-р І. Стеи Витвів Новий і пар. ур. Загодів Погорільці; 19.70 зол. Кружок „С. Укр.“ Тустановичі; по 15 зол.: О. І. Проць, Святин, д-р Ол. Кульчицький Львів, М. Тисовська Калуш, Церк. Братство Монастирець і пар. ур. Любінь Великий з розпродажі портретів; 13 зол. церква Лани-Отрий; 14 зол. пар. ур. Отрий; 12.50 зол. Студ. Секц'я Комарно; по 10 зол.: М. Гірсью Глинини, кружок „С. Укр.“ Трухапів, Т-во „Сокіл“ Комарно, д-р Я. Левицький Підгайці, О. Мегівва Львів, о. Крупько Ременів (об'ява) і церква Стрептятин; 8 зол. пар. ур. Збараж; по 7.50 зол.: о. І. Гавриляк Стремильче й о. В. Тимощук Колоскн; по 5 зол.: А. Костишин Львів, чит. „Просвіти“ Балигород, „Луг“ у Гриньківцях, Ол. Сойка Комарно, Ол. Гевлицька Львів, церква Словсько, д-р М. Гордецький Косів, о. М. Колтунюк Жукін та о. Ю. Ковод'й Словита.

Обєднання Українських Організацій Америки і Гр. Тимчій Запов. Сич Брічтон по 13б.25 зол.: П. Пспома-ренко Філядельф'я (30 дол.) 157 зол.; інж. М. Галинт Чехи 36.50 зол.; д-р В. Ярема Братислава 25.50 зол.

На памятникові лінка зложили: 10.000 зол. радник М. Грицак, ч. л. XVI—XX, 1.500 зол. Філія Українського Гіг. Т-ва Коломия, ч. л. XXIV. 1.000 зол. Українське Лік. Т-во Львів, ч. л. X. 400 зол. д-р М. Дзерович Львів, ч. л. V. Союз Українок Львів пір'я на подушки, лінко ч. XXII.

Всім Жертводавцям складає щиру подяку Управа Н. Лічинці.

Театри.

Великий Театр:

Четвер 17. III. год. 7.30 веч. „Доногоо Тонна“.

Театр Різнородностей:

Четвер 17. III. год. 7.30 „Ми були молоді“ премієра.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

СТРИЙ:

17. III. Процес Мері Дейєн.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

БЕРЕЖАНИ:

17. III. Хмара.
18. III. Пісня Бескиду.
19. III. Маруся Богуславка.
20. III. Подружній метч.
21. III. Гетьман Полуботок.

ПІДГАЙЦІ:

22. III. Хмара.
23. III. Пісня Бескиду.
24. III. Подружній метч.
25. III. Мазепа.
26. III. Гетьман Полуботок.

Управа Театру приймає до хору добру сопраністку, альтістку і тенорів. Зголошення приймати вранці в офісі театру.

ФОТОПЛЯСТІКОН:
Оля. Марійська 5).
Еспанія — Валенсія, Гранада.

ФОТОПЛЯСТІКОН „Світовід“ (Пасаж Гавсмана ч. 7):
„Канада“.

ШАФКОВІ КУФРИ

валізи, віхи на постіль, коробки на капелюхи та комірці, багажові паси по цінах найнижчих поручає

Робітня ремарсько-галантерійна **Н. БАРЕР**

Львів, Сикстуська ч. 2, побіч ф-ки „Саламандра"

КІНА.

АПОЛЬО: „Буревій" еконт. фільма.
АТЛЯНТИК: „Жінки над прірвою".
БАЛТИК: „Заборонене щастя".
ВАНДА: „Кров на морі", „Кохана родинонька".
ГРАЖИНА: „Від в'ятірня до четверга" та „Містер глупоти" — Фліп і Флап
ЕВРОПА: „Я вишукала".
КАСИНО: „Еспанський метелик" (Дж. Мездональд).
КОПЕРНИК: „Шулерів роман" із Самшо Гітрі.
МАРУСЕНЬКА: „Я вбив" і колірова сротеска.
МЕТРО: „Пан редактор шаліє".
МІРАЖ: „Чарівні очі" (Марта Егерт) і комедія з Еді Кантором.
МУЗА: „Товариші зброї".
ПАКС: „Гальва".
ПАЛЯС: „Лінія Маж'ното".
РАЙ: „Фікер ч. 13".
РИАЛЬТО: „Палкі серця".
СВІТ: „Трійка з Альтаїв", „Герой з Гессену".
СТИЛЕВЕ: Чар богеми і ревія.
ТОН: „Князь і пропав".
УТІХА: „У сітях розвідки" та ревія.
ХІМЕРА: „Улан кн. Йосифа".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Четвер, 17. березня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція, 11.15 Воєнні марші та пісні, поранок для молоді вселюдних шкіл, 11.40 Грає Гаспар Кассадо, віол., гр. пл., 12.03 Полудневі авдиція, 13.45 Комунікат льв. Хліборобської Палати, 13.50 Легка та розр. музика в пл., 14.55 Львівська біржа, 15.00 Легіонові спогади д-р Ю. Фудирської Свіжальської. Музика в пл., 15.25 Бажучі вістки з міста та провінції, 15.30 Господарські вістки, 15.45 Муз. мандрівки, зад. для молоді, 16.15 Дво. фортепіяни, 16.50 19.50 20.50 Актуальна гутірка, 17.00 Нові видання про сучасні фільос. напрями, 17.15 Розр. музика у вик. сальон. квінтету, Бельканський тенор, 17.50 18.50 Спорт. 18.10 „Березань" гутірка д-ра Й. Слотвінського, 18.20 Пісні пів. народів у вик. Гізеї Кутцп-Гессль, у супр. форт., 18.40 Листи та програми, 18.55 Програма на завтра, 19.00 Театр Уяви: „Лялька", 19.30 П. Чайковський: фрагм. з балету „Сплячa царівна", пл., 20.00 Муз. мозаїка, 20.40 Веч. дешиж, 21.00 Європейський концерт із Іраидії: орх., вок. квартет, квінтет вокальний, Ровсом кобза. Корнс тенор, програма присв. Святові св. Патрикія, 22.00 Літер, варіс,

Пятниця, 18. березня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція, 11.15 Для шкіл: „Людовий дім" у Дембинах, 11.40 Меюшко: Фрагм. з оп. „Гальва", 12.03 Полудневі авдиція, 13.45 Сусп. гутірка, 13.50 Симф. орх., пл., 14.30 Легка музика з пл.; у перерві в год. 14.40 Авд. ККО, 14.55 Біржа, 15.00 Спогади лег. лікарки, Музика з пл., 15.20 Бажучі вістки з міста та провінції, 15.30 Господарські вістки, 15.45 Від ланової пісні до сьогодніх дов. гутірка для старших дітей, 16.00 Гутірка з хорами, 16.15 Орх. концерт, 16.50 19.50 Актуальна гутірка, 17.00 Відгуки про сучасні фільос. напрями, 17.15 Пісня у вик. Збойської-Рушковської в супр. форт., 17.50 Огляд видань, 18.00 Сьогодній комунікат, 18.10 Туристичний інформатор, 18.15 Бетовен, увертури з пл., 18.30 18.55 Програма на завтра, 18.35 Промова по виводи Альф. Бішша, 18.50 Спорт, 19.00 Комедія XIX. століття „Галузка геліотропу" Ад. Асника, 19.30 Пісні у вик. хору, 20.00 Симф. концерт; у перерві коло год. 21.00 Веч. дешиж, гутірка, 22.50 Ост. вістки, 23.00—23.30 Розр. музика в пл.

Субота, 19. березня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція, 11.15 Для шкіл: Співаймо пісеньки, 11.40 Твори Падеревського з пл., 12.03 Полудневі авдиція, 13.45 Концерт бажань, 15.20 Техніка скрипки, 15.30 Господарські вістки, 15.45 Театр Уяви для дітей: „Про кота, що ходив власними дорогами", вв. осн. Кониїна, 16.15 Розр. концерт орх. мандоліністів, 16.50 18.35 Актуальна гутірка, 17.00 Сповіді про Пілсудського, 17.15 Від Атен до Баррайту: „Глюк ритує Оліми", 17.50 Наша програма, 18.00 18.50 Спорт, 18.10 Хор, волинські пісні, 18.55 Програма на завтра, 11.00 Імешши в Бельведері, Горн, 19.50 Промова през. Мосціцького присвячена Й. Пілсудському, 20.00 Орх., мішаний хор; у перерві з год. 20.45 Веч. дешиж, актуальна гутірка, 22.00 Орх. концерт, 22.50 Ост. вістки, 23.00—23.30 Музика в пл.

Вже появився з друку

практичний підручник

гарбарства і кушнірства

зложений **Ярославом Горигорою**

на 154 стор. друку в ілюстраціями, великого формату в тверлій оправі.

Ціна примірника з поштовою пересилкою **8·50 зл.**

Висилаємо тільки за попереднім надісланням готівки.

Замовляти у Видавництві „Батьківщина", Львів, Чарнецького ч 8.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Четвер. 17. березня 1938.

БЕРЛІН 19.45 Веч. гомін, 20.00 21.00 Вечір танку, БЕЛГОРОД 18.15 Нар. пісні 18.45 Сюїта, БУДАПЕШТ 19.00 Нар. пісні у супр. циг. орх., 22.25 Давня мадярська музика. ВІДЕНЬ 17.25 Сюїта на скр. і форт. Регера, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Камер. музика, 20.00 21.15 Веч. музика, орх., сопр., бариг., КОШИЦІ 13.30 Нар. госп. розвиток Підк. Руси, МІЛЯНО 17.15 Вок. концерт, 20.30 Розр. музика, 22.00 Комедія, ПРАГА 17.15 Бенделві пісні, 22.35 Твори Кремека й Мільода, концерт дутого та смичк. квінтету, РАДІО ПАРІ 18.00 Театр Уяви, 21.15 Пісні, 21.30 22.00 23.00 Опера, РИМ 17.15 Вок. концерт, 21.30 22.00 23.00 „Кармен" оп. Бізета.

Пятниця, 18. березня 1938.

БЕРЛІН 15.35 Легка музика, 17.00 Пісні Ван Айкена, 17.10 Форт., 18.00 Давні й нові вальси, 22.30 Розр. музика, БУДАПЕШТ 19.15 Форт., Сігр'д Шнефойгт (Фінляндія), 22.00 Циг. музика, БУДАПЕШТ II 18.30 19.00 2000 21.00 „Трістан і Ізольда" оп. Вагнера, ВІДЕНЬ 19.25 Розр. музика, 20.00 21.00 22.00 „Будинчий Сольнес" драма Ібсена, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Дитячі пісні, 18.00 Давні баляди в опр. нових композиторів, ДРОЙТВІЧ 20.00 21.00 „Ля Рондіне" оп. Пуччіні, КОШИЦІ 14.00 18.45 Вістки, 18.00 Орх. концерт, МІЛЯНО 16.00 Шопенівський концерт, 21.00 22.00 „Фільмова зірка" оп. Джільберта, ПРАГА 21.00 Орх. концерт, РАДІО ПАРІ 18.00 Камер. музика 21.15 Пісні, 21.30 22.00 23.00 Театр Уяви „Воскресення" на осн. Толстого, РИМ 21.00 22.00 Симф. концерт, ФРАНКФУРТ 20.00 21.00 22.00 „Севільський цирульник" оп. Россіні

Субота, 19. березня 1938.

БЕРЛІН 19.10 Пісеньклрі та віртуози, 20.00 21.00 „Кнхеи фон Тораи" муз. ком. Штрекера, 22.30 Легка й танк. музика, БІЛГОРОД 18.05 Нар. музика, 22.15 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 18.30 Циг. музика, 19.30 20.00 21.00 „Цигапське кохання" оп. Легара, ВІДЕНЬ 12.00 „Далідс пенітента" орат. Моцарта, 18.30 Нар. пісні, 19.25 Концерт хору, 21.35 22.00 Концерт на скр. і орх. а-моль Двожака, ДРОЙТВІЧ 20.00 „Кармен" оп. Бізета, І. дія, КОШИЦІ 14.00 18.50 Вістки, 18.00 Д-р В. Кухта-Д-р А. Дутка „Гутірка з членами відк. відділу при верхнім суді в Кошицях", МІЛЯНО 17.15 Давні танки, 21.00 22.00 „Андрій Шеніс" оп. Джордана, ПРАГА 22.30 Танк. музика, РАДІО ПАРІ 18.00 Для дітей, 18.45 Вок. дуети, 21.15 Пісні, 21.30 22.00 Театр Уяви, 22.10 „Вечір у Парижі" мун. розр. програма, 23.05 Симф. музика, РИМ 17.15 Танк. музика. 21.00 Комедія.

БІРЖА.

Львів 16 березня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Банкноти банк. 8·22, 88·75 Доляри американські 8·9·03, 8·6·50, Доляри канад. 8·28·50—8·26·01 Фінляндські гол. 293·94 - 292·20, Франки фр. 16·15 — 15·65, Франки швайцарські 1·81·80—1·11·00, Фунти англ. 26·36 —26·23, Гульдени голл. 100·25—99·75, Корони ч. 17·40—16·10 Кор. дан. 117·90—117·05 Кор. норв. 132·60—131·70 Корони шв. 135·99—131·00, Ліри тал. 22·00—21·10, Марки фінляндські 11·67 —11·30, Марки нім. 10·00 — 98·00 Шилінги австр. 83·01 - 84·00, Тель Авів 26·20 —25·93, Марки нім. срібні 115·00 — 110·00

Дяцій.

Банк Польський 11·50 Цукор 35·00. Вугіль 31·75, 30·00, Ліпопол 63·75. Можеїв 13·00, Островець 54·75, Стараховичі. 40·00, 37·50, Габербуш 46·25.

Папери

4 і пів проц. внутр. 65·75, 66·00, 3 інв. 1 ем. 82·50 серія ненот. 3 поз. інв. II ем 82·00 серія ненот. з конверс. 69·50 прем. дол. 41·50, з конверс. 67·25

Тенденція слабша.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 16. березня 1938 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 3·45 зол. 1 кг. масла бочков. вид. з опак. 3·50 зол. молоко 18—19 сот. (з'їдна кова) 3·10 зол.

Тенденція на масло й молоко здержана, на яйця знижкова.

ОПОВІСТКИ.

Деканат Теольогічного Виділу Гр. кат. Богословської Академії у Львові повідомляє заінтересованих, що передконкурсові і передординаційні єпити в місяці квітні відбудуться 5-го у вівторок від год. 4. попол. 607

КУПНО - ПРОДАЖ

ФОРТЕПІЯНИ — ПІЯНІНА вживані, відновлені як нові, поручає дешево Гланк, Львів, Пілсудського 21. 523 6-10

УКРАЇНСЬКУ ЗАГАЛЬНУ ЕНЦИКЛЬОПЕДІЮ, комплети та поод. томи купуємо та міняємо на інші. Книгарня Шевченка, Львів, Ринок 10. 604 3-5

НАУКА

ПРОФЕСОР приготовляє до матури з німецького, говорнар бере по єпитї. Коперника 14. 583 3-3

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ШУКАЮ двох здібних агент'в до ранальної продажі текстильних товарів. Згодошення до Адміністрації під „Здібний". 596 2-2

ГОСПОДИНІ до ведення харчівні в Інтернат шукаємо. Потрібне знання варіння та адміністрації харчівні. Згодошення з описом життя слати до Адміністрації „Діла" під „Інтернат". Неправильні заяви залишаться без відповіді. 595 3-3

ЗА ВКЛАД 3.000 зол. дамо бюрову посаду. „Кнпговод-Магазинер" Адм. „Діло". 613 1-1

МЕШКАННЯ

ТРИКІМНАТНЕ мешкання в нижчою, кухнею і повним комфортом на II. пов. при вул. Кравсвеського 23 від 1 ч. п. р. 609 1-3

РІЖНІ

ФРАНЦІШОК ГЛЯСГАЛЬ — упр. тех.-дентист тепер Львів, Пасаж Гавсмана 7. 375 14-50

ПЕРЕРІБКА ковдри 3 зол. Романова. Городпцьких 4 (побіч Ринку). 520 4-8

ШАФГАВЗЕН, ЛЬОНЖІН, ЗЕНІТ, ОМЕГА, ДОКСА та ін. годинники найпрецизійніше направить фірма Й. Карпінець, Домінікапська 7. Купує золото, срібло.

ПЕЧАТКИ, монограми, ТАБЛИЦІ, вакоиує найдешевше перше та єдине українське ритівничс заведення ВОЛОДИМИР ЯРОШ, Львів, ул. Сенкевича ч. 3. 502 3-6

ЗА 1 ЗОЛ. переробляє капелюхи жіночі, мужеські, аз **2 зол.** прасує мужеські убрання, шиє, направляє гардеробу жіночу і мужеську. Коперника 28 (в подвір'ю). 395 13-0

ТІСТЕЧКАРНЯ Феліке Міхотек вже перенесена до льокалю Ринок 24 (в подвір'ю) тел. 264-39 і поручає свої знамениті вироби. Купую також помаранчеву скірку. 589 3-3

УНЕВАЖНЮЮ згублений свій документ готовності (довід особисти) виданий громадським урядом у Сторонятині у вересні 1934. **Яворовський Василь.** 1-2

ОГОЛОШЕННЯ.

Шукаєте мешкання?

Найдете його і буде воно Вам зовсім відповідати, як що дасьте оголошення до „Діла".

ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ КООП. „УКРАЇНСЬКИЙ ТЕАТР"

кооп. з відп. уділами у Львові

які відбудуться 28. березня 1938 в годині 17 (5-ій) попол. в домівці Кооперативи Львів, вул. Шашкевича ч. 5 (партер). — Якщо не явиться в означеному часі означена статутом сильність членів — найближе: Загальні Збори відбудуться того самого дня в тому самому льокалі, а тим самим порядком наряд у годині 17.30 (5.30), без огляду на число приявних членів а таким порядком наряд:

1) Відкриття Зборів.
2) Відчитання протоколу з останніх Заг. Зборів.
3) Зв'т Управи за р. 1937.
4) Звіт Контрольної Комісії.
5) Відчитання звіту РСУК з переведеної ревізії.
6) Затвердження більансу і рахунку зисків-страт за р. 1937 і уділення абсолюторії Дирекції і Надз. Раді.
7) Затвердження преліміиарія будженту на р. 1938.
8) Означення суми зобов'язань кооперативи і кредитів.
9) Внески і запити.

Звіт. річні взаємнення і більянс виложені з льокалі Кооперативи до перегляду членам.

НАДЗІРНА РАДА:

Й. Дрималик, голова. О. Боднарович, секретар.

СПЕЦІЯЛІСТ КОРСЕТІВ

ГЕРМАН ПІЗЕН

повідомляє Шановних Клієнтів, що ПЕРЕНІССЯ до давнього льокалю при

ВУЛ. ЯГАЙЛОНСЬКІЙ 4

і поручає свій багато засобланий магазин найновіших КОРСЕТІВ і СТАНИКІВ по знижених цінах.

ПРИЙМАЄМО ТАЛЬОНИ Ц. О. Т. -3

Повідомляю Шановних Клієнтів, що я вернувся зі спеціяльного **курсу віденського і англійського** кою та поручаю на весняний сезон убрання, загортки, військові мундури, міжочі костюми і танок реверенди для Всечесніших Духовенств з власних і припоручених матеріялів. **Ціни приступні!**

Павло Андрус

Львів, ул. На Скалці 5.
(бічна Зиблікевича) тел.: 237-32.

ХТО?!

хоче купити найліпші косметичні і гігієнічні артикули по найдешевших цінах купує тільки у найсолідніщій

ПЕРФУМЕРІЇ

С. ФЕДЕРА

Львів СИКСТУСЬКА 7
Філія КОПЕРНИКА 15а
Філія ГАЛИЦЬКА 16.

Кожний покупець, що покличеться на оце оголошення „Діла" дістане ЗА ДУРНО гарний дарунок.

КІР

Львів, Усійського 6
Тел. 280-88.
Станиславів, 3-го Мая 4.
ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ.

За редакцію відповідає Олександер Костюк Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів Ринок 10.

Ч. 59 (14.891). ЛЬВІВ, ПЯТНИЦЯ 18. березня 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. РІК LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-28
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060. Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Литва пропонує Польщі переговори?

Як подає польська преса, в Ризі появилась поголоска, що литовський уряд постановив запропонувати Польщі безпосередні переговори, що торкались би також основного наладнання прикордонних взаємин.

ЛИТВА ІНТЕРВЕНІЮЄ В ЛЬОНДОНІ.

Литовський посол у Льондоні відвідав британського міністра закордонних справ та говорив з ним про інцидент на польському кордоні.

ВІДГУК У НІМЕЦЬКІЙ, АНГЛІЙСЬКІЙ ТА ФРАНЦУСЬКІЙ ПРЕСІ.

„Берлінер Тагеблят" описує протилитовські демонстрації у Польщі, згадуючи про польську ноту та про зріст напруження між обома державами. „Гамбургер Тагеблят" уважає, що конфлікт дуже поважний та звертає увагу на зброєння по обох боках кордону.

Льондонська преса подає вістки про конфлікт у сензаційній формі та підкреслює при тій нагоді вагу британських зброєнь. „Дейлі Експрес" подає, що Польща зосередила на литовському кордоні поважні військові сили.

Совітська преса пише про польсько-литовський конфлікт мало.

Французька преса широко обговорює литовсько-польський конфлікт. Деякі щоденники, зокрема ліві, висловлюють здогад, що Польща в порозумінні з Німеччиною хоче завоювати Литву, щоби здобути туди доступ до моря і може віддати Німеччині Поморя.

„Італія ніколи не зобовязувалась інтервеніювати в Австрії" — заявив Мусоліні.

ВІД МОБІЛІЗАЦІЇ НА БРЕННЕРІ — ДО АНШЛЮСУ.

Мусоліні виголосив на святочному засіданні парляменту промову, присвячену недавнім австрійським подіям, які, на його думку, були несподіванкою лише для людей, які не передбачують.

Мусоліні зясував історію повоєнної Австрії та її відношення до сусідів.

В 1934. р. змобілізувала Італія 2 дивізії на Бреннері лише з огляду на звичайну обережність.

Коли повстала лінія Рим—Берлін, Італія порадила Австрії зблизитись до Німеччини, бо ізоляція між обома державами є абсурдом.

ЧОМУ ІТАЛІЯ ТОЛЄРУЄ АНШЛЮС?

Плебісцит, що його постановив Шушніґ, був несподіванкою.

Італія ніколи не зобовязалась інтервеніювати, безпосередньо чи посередньо, в австрійських справах. Військова поміч булаб можлива, якщо більшість австрійського населення бажалаб цього.

Італійці розуміють революцію, яку переживає німецька нація, — вони робили те саме, вони також боролися за соборність.

ВІСЬ РИМ—БЕРЛІН НЕНАРУШЕНА.

Італійці не переймаються тим, що Німеччина так поважно зросла, як це підмічують деякі вороги, так само як вона не злякалася санкційного бльоку 52-ох держав.

Надії масонерії та демократії, що аншлюс доведе до світової війни, завели. Вісь Рим—Берлін — це не якась штучна дипльоматична конструкція, вона відповідає приязним взаєминам між обома державами.

Дві нації, які мають такий самий устрій, можуть іти разом, щоби забезпечити рівновагу змученому континентові.

УССР І ФРАНЦІЯ ОФІЦІЙНО СВІЩАЛИ ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ ПОМІЧ?

Як подають з Льондону, Москва й Париж запевнили Прагу, що на випадок німецької агресії дадуть їй поміч. Генеральні штаби трьох держав буцімто вже опрацьовують подрібний плян тої помочі. Англія ніяких гарантій не дає, бо не хоче за сильно вмішуватися у справи континенту.

СТАНОВИЩЕ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ ДО АНШЛЮСУ.

Вашингтонський державний департамент розглядає німецьку ноту з повідомленням про ліквідацію австрійського посольства у Вашингтоні, зберігаючи резерву. Він не відповість на ноту, доки не устійнить свого становища супроти аншлюсу.

Німецькі війська в Австрії.

Як подають з Льондону, під цю пору зосереджено в Австрії 180.000 німецьких вояків з 600 літаками та 16.000 поліцаїв.

ПОВОРОТ ГІТЛЄРА.

Канцлер Гітлер приїхав учора до Берліна. Повитали його дзвонами всіх церков.

ЛІКВІДАЦІЯ АВСТРІЙСЬКОЇ МАСОНЕРІЇ.

Нова влада припинила діяльність усіх австрійських масонських льож. У будинку одної з льож відчинять невдовзі масонський музей.

КУПУЙТЕ КНИЖКИ ВИДАВНИЦТВА „ДІЛО"!

Sygn. VI. 1. Pr. 83/38. Wyciąg z protokołu wspólnego posiedzenia niejawnego. Sąd Okręgowy, Wydział VI Karny we Lwowie w składzie: Wiceprezes S. O. Ł. Mazicki, Sędziowie S. O. d-r J. Locker i W. Boczar w sprawie konfiskaty nr. 46 czasopisma p. t. „Dilo" z daty Lwów dnia 3. marca 1938 r. do sygn. VI. 1. Pr. 83/38 na posiedzeniu niejawnym w dniu 10. marca 1938 r. po wysłuchaniu zdania Prokuratora Sądu Okręgowego we Lwowie postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 2. marca 1938 r. przez Starostwo Grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma p. t. „Dilo" nr. 46 z daty Lwów, dnia 3. marca 1938 r., zawierającego: w artykule p. t. „Pisla Kongresu ludowców" w ustępie od słów „Pro pryczyny" do słowa „bezrobitnych" znamiona występku z art. 170 k. k. zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma artykułowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21. ust. druk. z 17. grudnia 1862 Dz. p. p. nr. 6 ex 1863, t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 złotych. Uzasadnienie. Wymieniony ustęp podający fragment przebiegu obrad Walnego Zjazdu Delegatów Stronnictwa Ludowego, a omawiający w sposób tendencyjny i nieprawdziwy stosunki wewnętrzne w Państwie Polskim ze szczególnym uwzględnieniem położenia warstwy włościańskiej zawiera wiadomości mogące zaniepokoić ogół publiczny. Według §§ 467, 489, 493 p. k. oraz §§ 36 i 37 ust. pras. jest zatym powyższe postanowienie uzasadnione. — Przewodniczący: Malicki, w. r. Protokolant: Pławski, w. r. Za zgodność: L. Janowicz, kier. sekr.

7. травня 1938

Ravt Українського Гігієнічного Т-ва у Львові

на будову народніх санаторій.

БЕЛЗЕЦЬ І ЗОЛОЧІВ.

Львів, 17. березня 1938.

Коли хто іноли жартобливо висловлюється про важкі обовязки журналіста, повинен сьогодні замовкнути. Бувають дні, в яких журналіст, що мусить силою своєї професії займатись якоюсь означеною темою, не тільки не гордиться тією професією, але бажав би радше найнятись до найважчої фізичної праці. Тема, яку маємо перед собою, така гнітуче важка, така пригноблююча, така невимовно прикра, що треба найбільшого зусилля, щоб примусити себе кинути про неї кількадесять рядків на папір...

Але від цієї теми не сила й утекти. Те, що сталося 7. травня мин. року у Белзці, це не був тільки напад, звязаний з убийством двох осіб. І те, що діялось за останніх 10 днів у Золочеві, це не був тільки один судовий процес. Не цікавлять нас люди, ще менше цікавить нас судово-карний бік справи, цікавить нас тільки **явище, проблєма.** Але чейже у Белзці втратило в трагічний спосіб життя троє осіб: двоє нападених та один напасник. У Золочеві тінь шибениці впала знову на двох молодих людей. І не можна при найкращій волі писати про явище, звязане з отими сумними дієвими постаттями трагедії, у повному відірванні від осіб. Не можна писати — спокійно, байдужно, не маючи завжди перед очима тамтих трьох трупів і тієї відплатної тіні. Колиж не можна тих подій промовчати, то саме тому, що вони такі поважні, такі хвилювочі, такі жахливі своєю реальною дійсністю, яка струснула українським життям. Можнаб ще скритись від тих подій, як від безповоротного минулого. Але не можна скритись від остраху за майбутнє. За майбутнє української молоді, яка опинилась у крутіжі, що не виключає навіть Белзця і Золочева, за майбутнє нації, яка мусить переживати і Белзець і Золочів. Острах, щоб такі речі більше не повторювались, це ще щось більше, як найглибший жаль, що такі речі вже сталися. Той найглибший жаль, що його відчували всі українські читачі звітів із золочівського процесу, ввесь український нарід.

Судити людей — не наша річ, тим більше тих людей, яких державний суд засудив на найбільшу кару, яку може за свої вчинки заплатити людина. Тим більше, що вже самі підсудні себе самих осудили, складаючи — устами Кука — заяву, з якої ясно виходило, що вони освідомили собі, як їх вчинок принятий у широкому громадянстві. І заява оборонців не залишила щодо того ніякого сумніву. І коли ми досі про це не писали, то тому, що не хотіли давати притоки до здогаду, що мішаємось до суду людей над людьми, та й тому, що просто хотіли відсунути якнайдальше той момент від себе, коли писати таки вже обовязково прийдеться. Цей обовязок — поруч із трудністю виконати його — так ясно засовуває собі світ української преси, що відбулась у цій справі, як відомо, нарада, яка згуртувала 31 активних українських журналістів із 20-ти часописів. Коли серед дискусії виринуло питання, „чому саме в цій справі ми сьогодні зібрались?" — відповідь найшлася негайно: тому, що такого ще не бувало, що „справа Белзця" не має в історії української боротьби, легальної чи нелегальної, еволюційної чи революційної, прецеденсу. Здається, що

справа настільки ясна, що не треба й пояснювати її. Досить пригадати, що коли прийшли були у травні мин. року перші вістки про подію у Белзці і коли деякі органи польської преси почали натякати на українців, як винуватців, уся українська преса обурилась тоді: не допускала навіть думки, що такий напад і вбивство — діло українського підпілля.

Пригадуємо собі, що коли ми помістили після процесу Голувка низку статтей із сумними рефлексіями на тему того підпілля, то потім один польський посол зі соймової трибуни кидав під нашою адресою обвинувачення, що ми — мовляв — не осуджуємо самого терору, тільки „вчимо" українське підпілля, яким воно не повинно бути. Очевидно, закид натягнений і тенденційний. Становище українського легально-організованого світа взагалі до метод революційної боротьби було нераз і не дівчі сформуловане ясно і недвозначно і кому залежить на тім, щоб його знати, той знає його віддавна. Але бувають речі, яких істнування не залежить від нас. І коли ми сотні разів повторяли б „не хочемо, протестуємо, осуджуємо", то від цього ще деякі явища не щезнуть, так само, як не народяться інші, яких ми найбільш жагуче бажали б собі, бо це залежить головно від причин, які існують та не від нас залежать. І виходячи з такого фактичного стану річей, з такого найбільш реалістичного підходу, хочемо, щоб неминуче зло, яке є чи має бути, обмежилось до мінімум до мінімум своїх негативних впливів і наслідків.

У даному випадку маємо на увазі не саме підпілля, про яке вже стільки писалось. Маємо на увазі ту **атмосферу середовища нашого підпілля,** яка допускає до того, щоб у головах молодих ідейних хлопців (бож навіть прокуратор не закидав їм безідейности, себто не посуджував їх, що діяли для якихось особистих користей чи з мотивів особистої пімсти) зроджувався такий плян, у виспіді якого гине двоє приватних осіб, у політичній боротьбі зовсім незаангажованих, та ще й відомих зі свого непогамованого відношення до українства. Зроджується плян, що його згодом осуджують самі підсудні.

Спір про те, чи напад у Белзці був ділом ОУН у розумінні рішення та приказу її верхівки, чи був самочинною акцією одиниць, яка йшла навіть у розріз з напрямними верхівки, що теж льояльно признавали підсудні — не має значіння, остільки, оскільки це річ нюансів, які не мають впливу на загальне враження серед своїх і чужих. Так само, як всієї акції ОУН годі трактувати у відірванні від української дійсности та українського легально зорганізованого громадянства, бо та акція своїми наслідками має реальний вплив на практичне формування відносин, так само теж не можна трактувати у відірванні від підпілля діяльности поодиноких його членів, які признаються до членства в ньому та які захоплені його ідеями. Очевидно, можна самому відмежуватись, можна не брати на себе відповідальности за річ, яка сталася без відома і згоди, ба навіть проти волі організаційної верхівки. Але поважний підхід до такої події каже витягати для себе такі висновки, щоб унеможливити **повторення** подібних прецедесів

І тут знову вертаємось до того, про що вже згадували: чим більший жаль з приводу минулого, тим жагучіше повинно бути бажання, щоб помилки минулого не повторились у будучому! Мало сказати у белзькому випадку, що це був самочинний виступ одиниць, які самі висловили потім з цього приводу свій жаль та свій вчинок гірко і страшно відпокутували. Ті одиниці і ті цілі кола, які є відповідальні за українське підпілля (маємо в д-ному випадку на увазі лиш українську сторону), мусять призадуматися над цілою низкою явищ абсолютно ненормальних: наділювання молоденьких хлопців прерогативами рішати про такі речі, як експропріяційні напади, обвантажування молодців масою зброї, з якої вони мусять робити вжиток, бо так каже просто молодеча психіка, для якої зброя має своєрідний невідпертий чар, витворювання серед кадр української молоді атмосфери, повної планів, для яких потрібні і гроші, яких нема, і зброя, яка є. Планів, в яких наївна романтика всуміш переплутана з найвищими ідеалами нації та активними виступами, за які нація мусить платити найдорожчим, що має, бо життям своєї молоді, не кажучи вже про політичні наслідки з модною з наших часах збірною відповідальністю, включно.

Після варшавського процесу чували ми, що український націоналізм зриває з боєвою формою, що її прийняла ОУН, та звертається в сторону творчо-конструктивної праці. Старше громадянство (враховуємо туди й т. зв. середнє покоління, яке брало активну участь в українсько-російській та українсько-польській війні) щиро такою вісткою зраділо. І ми неодноразово вказували, що націоналізм та терористична діяльність — це дві зовсім окремі справи, які абсолютно не покриваються, що спеціяльно український націоналізм має перед собою завдання деде ширші, дальші і глибші, ніж терор проти чужих і проти своїх. Подія у Белзці та золочівський процес повинні спонукати до глибокої призадуми над тими проблемами. Вони повинні спонукати всю українську ідейну молодь устійнити непорушні теми українського націоналізму, такі теми, які не мали б нічогісінько спільного з „декальогом", що про нього ми чували на деяких попередніх процесах. Український націоналізм має перед собою такі самі величенські завдання і таку саму історичну місію, як націоналізм усіх інших культурних народів світа, які мобілізуються проти течій, погубних для їх національного організму. Але ту історичну місію український націоналізм зможе виконати **тільки** тоді, коли дійсно стане рушійною силою творчої конструктивної праці і коли включить себе у ті рямці національно-політичної боротьби, які єдино пригожі та можливі для українського народу, згідно з його психікою, його суспільною структурою, його історією, всім його єством.

Всякі спроби вбгати український націоналізм у якінебудь інші рямці — мусять видавати трагічні плоди. Белзець і Золочів — це такі приклади цієї правди, які кричать великим голосом, голосом повним трагізму.

Найкраща подяка Рідній Школі за святочні бажання приходить чеком Рідної Школи.

Фабричний склад:

ЛЬВІВ, УЛ. КОПЕРНИКА 2. ТЕЛ. 258-88.

Для замісцевих: висилкова продаж детайлічна і висилкова зразків просто з Лещкова — почта — телеграф — телефон: ЛЕОКУВ — вовв. львівське.

ни паризької преси не зважилися згадати про московський уряд у зв'язку з приключенням Австрії до Німеччини. По московським процесі, за який навіть Блюм у своїм „Попілері" вилляв московських можновладців зі справжнім французьким темпераментом, в Европі уважають тепер просто непристойним згадувати про Москву у зв'язку з якимись европейськими подіями.

Запропонувати Лізі Націй занятись австрійською справою не зважиться, очевидно, навіть новий французький міністр закордонних справ, не зважаючи на свою дуже високу опінію про женевську установу. Женевська преса вказує на те, що обставини, в яких переведено прилучення Австрії до Німеччини, не дозволяють властиво поставити цієї справи на денний порядок Л. Н., поминаючи навіть те, що ані Німеччина, ані Італія до неї не належать. Про напад німецького війська на Австрію не можна говорити не лише тому, що вхід його до деяких австрійських міст відбувся без ніякого проливу крови. Німецькі військові відділи просив прислати новий канцлер Австрії, але й Шушніг уже приказав австрійському війську не ставити ніякого опору німецьким воякам. Згадує женевська преса і про те, що Австрія виявила вже колись намір прилучитись до Німеччини та що це не сталося виключно через заборону, сформульовану версайським мировим договором.

Ніяких мілітарних заходів для оборони східних кордонів Швайцарії не переведено. Прикордонну сторожу скріпили лише з огляду на можливість більшого напливу чужинців з Австрії до Швайцарії. Але такі заходи перевели й інші сусіди Австрії. Позатим у Женеві не замикають очей на те, що прилучення Австрії до Німеччини означає рішучий зворот у розвитку нових політичних відносин в Европі.

Про перенесення центру політичного життя Европи до її осередньо-східної частини в Женеві нема двох думок.

М. Данько.

ХОЧЕТЕ ДОБРЕ ПРОДАТИ
СВОЮ РЕАЛЬНІСТЬ
АБО ЇЇ ЗАМІНЯТИ?
ДАЙТЕ ОГОЛОШЕНЯ ДО
НАШОГО ЩОДЕННИКА

Женевські відгуки на австрійські події.

(Від власного кореспондента).

Женева, 14. березня 1938.

Женева перебула разом з Лігою Націй і цілою Швайцарією дні великого хвилювання. Швайцарці турбувалися властиво не за долю Австрії, до якої вони зрештою почувають щиру симпатію, як до сусідньої альпейської республики, що з нею вони були від часу її утворення в найкращих відносинах, а за долю Европи і тимсамим за долю самої Швайцарії. Про похід західних великодержав проти Німеччини в „обороні" Австрії тут, розуміється ніхто не думав, одначе прилучення Австрії до Німеччини прийшло так несподівано, що всі чекали мимоволі якихсь інших несподіванок, які могли повстати просто з надмірного подразнення нервів якихсь державних мужів.

Зокрема не було відомо, чого можна буде чекати від Франції, де уряд Блюма щойно творився. І його створили у прискіпшенім темпі, не на широкій національній основі, як того сподівалися політичні кола Швайцарії, а зовсім так, як і перший соціялістично-радикальний кабінет Блюма, з поширенням його особистого впливу на французький скарб, що збільшує турботи **найбільших** за їх добрий фунт. Такий відгук мали події на сході від Швайцарії на її західних кордонах.

Побоювання дотично можливости німецько-чехословацького конфлікту розвіялися дуже скоро. Тон англійських міродайних щоденників показався навіть лагіднішій, ніж тон британського протесту в Берліні, який зрештою треба було пристосувати до тону французького протесту.

Але найбільше заспокоїло Женеву (і не тільки Женеву) без сумніву становище Італії супроти австрійських подій. „Рома льокута — кавза фініта", думали очевидно в переважній частині Европи. Коли Рим поставився до австрійських подій наскрізь прихильно, то чогож мають турбуватись інші? Та що й за сенс мають неплідні турботи? Праську нервовість зовсім зрівноважив найбільший спокій у Будапешті, Белгороді й Букарешті. Турбуватися Варшаві лицювалоб тим менше, що керманич її закордонної політики відпочивав по відвідинах у Римі над Середземним Морем.

До заспокоєння Женеви причинилась іще одна новелька, але дуже характеристична обставина. Навіть найбільші москвофільські орга-

Арештування в Австрії.

Вістка про арештування зальцбурського архиепископа виявилась неправдивою. Зате мають арештовано б. віцеканцлера кн. Штаремберга, б. начальника Горішньої Австрії д-ра Гляйзнера і Долішньої Австрії — Райтера, б. директора безпеки гр. Ферра, б. віцеміністра безпеки д-ра Скубля, б. міністра торговлі Раабa, б. соціялістичних і християнсько-суспільних діячів, б. президента держ. банку Кінбека, б. віцеміністра бар. Карвінського, б. президента обрахункової палати д-ра Ендера, президента І.КО д-ра Рехта, архиепископа д-ра Павлікowського, банкирів Люіса Ротшильда і Жигмонта Бєзеля, відомого лікаря проф. Ноймана й ін.

ПОЛЬСЬКІ КРИВДИ.

Львівський „Дзєннік Польскі" обурений. А причина цього обурення — інтерпеляція посла д-ра Барана в соймі у справі тих засобів, якими українську православну людність на Волині змушують змінити віроісповідання.

„В соймовій інтерпеляції — читаємо у статті п. н. „Як відбувається фабрикація „нашых людей" (ч. 75 з 17-го березня ц. р.) — п. пос. д-р Баран питався, які доручення видають міністри, щоб усунути терор, під яким живе українська людність. А що п. посол на те, що в такому селі, як Чижиків, львівського повіту, на 1.000 душ 170 поляків живе під постійним терором за їх національну приналежність? А чи не дають українські „господарські кола" полякам таких обіцянок, що, як змінять віроісповідання або оженяться з „нашою", дістануть працю в українських кооперативах? А чи не дійшло до вух п. посла, як то селянам-полякам кажуть, що польська мова — це мова для панів, а для селянина тільки мова українська?"

Так справді стоїть чорне на білому у „Дзєнніку Польскім". Весело. Особливо з тими посадами для поляків в українських кооперативах! Можна собі уявити: сотні або щонайменше десятки прохань поляків в українській кооперативі, а управа на кожному з них резолюцію: Змініть обряд — дістанете посаду. І подумайте: ніодин поляк досі не схрунив, не змінив обряду! Але й не має посади в українській кооперативі.

Та це не єдина польська кривда. Є жахливіші. В Галичині так мало костелів, поляки не мають змоги нераз поїхати до хресту до далекого костела, і врештою гадають, що це-ж один Бог, тому все одно: церква чи костел... А тимчасом українські священники хрестять польських дітей, вписують їх у метрикальні книги греко-католицьких парохій, мало того, перекручують прізвища: з Гурки роблять Гірку і потім у школі примушують таку дитину ходити на греко-католицьку релігію...

Очевидно, така робота українських священників довела до того, що в багатьох селах польська людність зникла або її число дуже замаліло. Це своє твердження „Дзєннік Польскі" підтримує статистичними даними з львівського повіту. Ці дані такі самі правдиві, як наведені згорі несамовиті історії з обіцюваними полякам посадами в українських кооперативах та цією крадіжю польських душ. Та щоб не бути голословними, наведемо кілька даних „Дзєнніка Польского" і порівняємо зі справжнім станом.

„Дзєннік Польскі" робить великий крик: У 1843 р. було в **Голоску** 404 родин греко-католиків, тепер є вже **730 родин;** в **Пустомитах** було в 1843. р. — 251 родин греко-католиків, тепер є **487 родин;** в **Наварії** було в 1843. р. 21 гр.-кат. родин, тепер є **97;** в **Рісній Польській** було у згаданому році 330 родин греко-католиків, і то разом з сусідніми селами, а тепер, без сусідніх сіл, отже тільки в самій Рісній Польській, є **710 гр.-кат. родин.**

Тепер перевірмо ці числа з офіційними даними „Шематизму духовенства Львівської Архиепархії за рр. 1935-36". Отже в **Голоску** є **640 душ** греко-католиків (душ, не родин!!!), у **Пустомитах** є **487 душ** греко-католиків і 573 душі римо-католиків, у **Наварії — 67 душ** греко-католиків, у **Рісній Польській 374 душ** греко-католиків і 3.560 душ римо-католиків.

Хіба досить. Та все-ж такою брехливою статистикою „Дзєннік Польскі" хоче робити протиукраїнський рух, хоче доказати, що у всіх громадах львівського повіту число українців непомірно зросло (цей зріст — це все, розуміється, вкрадені польські душі) і сьогодні в цих громадах українці мають більшість. Що-ж у такому разі буде з тією більшістю римо-католиків у львівському повіті, яку польські „статистики" віднедавна підкреслюють. Підкреслюють, хоч ще так недавно, 30—40 літ тому, римо-кат. населення львівського повіту творило мало що більше, як третину всього населення. Нічого! Як тільки прийдуть вибори або щось подібне, то знайдуться докази навіть на те, що в селах львівського повіту нема не тільки ніодного українця, але й ніодного греко-католика. Статистика — велика річ! Нею можна доказати все, що хто хоче.

за 0,40 до 2,60

ЗА ОКЕАНОМ.

„ЗАПОРОЖЕЦЬ ЗА ДУНАЄМ" У ФІЛЬМІ.

Тішимося радісною звісткою, що безсмертну народню оперу Артемовського „Запорожець за Дунаєм" вже в найближчих тижнях-місяцях сфільмують. За це діло взялася фільмова консорція, в організуванні якої брав свого часу участь відомий український балетмайстер Авраменко, що належить до управи тієї консорції. Реалізацію ідеї сфільмувати „Запорожця" приспішив приїзд до Злучених Держав Антона Рудницького й Марії Сокіл, з якими негайно почались на цю тему (як також і на інші теми з музично-артистичної ділянки) живі розмови. Вони довели до успішного кінця. Антін Рудницький перейняв на себе цілу музичну сторону фільми, п-ні Марія Сокіл співатиме головну партію Оксани; хто складе фільмовий сценарій — цього покищо не знаємо. В усякому разі підготовні роботи вже зачались, бо вчасним літом фільма мусить бути готова.

З волинського українського життя.

ДО ЮВИЛЕЮ ХРЕЩЕННЯ РУСИ-УКРАЇНИ.

Дня 21-го березня має відбутися у Кременці засідання Єпархіяльного Місійного Комітету в поширеному складі, на якому мають обміркувати справу святкування на Волині 950-ліття охрещення св. Володимиром українського народу.

РИЧАЛТОВІ ДЕШЕВІ ЛІКУВАННЯ ВІД 1. ТРАВНЯ Зол. 155·—
Інформації:
ІВОНІЧ - ЖИВЕЦЬ 2—33

„СОВІСТЬ ЗАМУЧИЛА"

Надходять вістки з тих сіл, де українські родини, під відомими впливами, поперехо́дили на римо-католицтво й буцімто позрікалися своєї національности, що збаламучені люди знову вертаються до православної церкви й заявляють себе українцями. В самих Гриньках вернувся до попереднього стану коло 150 осіб. На питання, чому вони вертаються до церкви, звичайно відповідають, що вони зрозуміли помилку, що їх неправильно інформували й нарешті, що „совість замучила".

ЧЕРВОНІ ШЛЯХТИЧІ.

З вісток із с. Радомишля на Луччині довідуємося, що там ведуть між селянами акцію, щоб „шляхтичі верталися на польське шляхотське воно" та приступали до організації дрібної чи „загродової" шляхти Волині. Акцію почали місцеві посадники. Приїздив туди й адвокат Курманович із Луцька (Курмановичі — старий український православний рід). Участь у цій

ТАРАС КУЛЬЧИЦЬКИЙ.

ДІВЧА ЗА ВІКОНЦЕМ.

— Кілько плачу?

— Два і пів золотого — задзвенів дрібний, милий голосок зпоза касового віконця.

Я здрігнувся. Цей голосок був такий ніжний, такий приємний, що не дозволив мені відійти, щоб не поглянути докладніше у віконце.

А там... і я аж рота роззявив із дива. Бо це дівча було таке гарне, що вводило мене в захоплення. Огниками своїх очей засліпило для мене світло сонця, блеском русявих кучерів очарувало мене так, що серце звинулося клубком.

І я від одного погляду закохався в цій чепурній білявці. Дома не міг я взятись до жадної праці; не міг я навіть зібрати думок, щоб подумати, що робити. Завжди перед моїми очима стояла ця маленька голівка та поривала мене в царину мрій.

— Що зі мною? — питався я сам себе, але розумної відповіди я не зумів найти.

Я надягнув плащ і вийшов на вулицю. Йдучи так без застанови, зайшов я під ту крамницю, яка недавно так основно мене перемінила.

Проходжуючись перед нею, заглядав я щоразу до середини, щоб бодай одним поглядом глянути на свою вибрану. Тимчасом день, відігравши свою ролю в різноманітній драмі часу, відходив, кланяючись, та ховався за сірою домів.

Вечір приводив із собою осінню стужу.

Я переждав у холоді вечора до пізної пори. Вже почали скрипіти крамничні стори, йдучи вздовж та почали гаснути різноколірні світла вітрин, — коли дівчина жваво вистрибнула з крамниці.

Я вже намірився (випадає це, чи ні?) підійти до неї, щоб якось познайомитись, аж тут до неї пристав молодий мужчина та вони, привітавшись радо, пішли разом.

Мені лишилось хіба йти за ними. Я так і зробив. Треба бодай налюбуватись її стрункою поставою, її легкою ходою та кокетерією прекрасної голівки.

Немов підзирач, зайшов я під дім, (якого число я собі негайно записав), біля якого вони розпрощались. Там ця прекрасна білявка щезла в сінях.

— О, я мушу її зловити — я повторяв собі, йдучи повільно домів.

А там роздумував я над своїм безталанням, над своєю самотою. Бо я був зовсім самітний. Мої прибрані родичі та виховники, в яких я мешкав, хоч і прихильні мені, були мені чужі. Я мав десь у далекому світі справжню рідню, до якої линув я часом мрією серед сумних вечорів, але з якою не вдалось мені ніколи порозумітись.

І тепер доля, що підсунула мені таку чудову істоту, яка могла розвіяти мою тугу та відігнати самоту, забирає її назад, показавши мені її лише здалека.

— Ні! я таки мушу добитись до неї, хочби це вимагало найбільшої посвяти — я постановив собі.

І зараз другого дня пішов я знову під крамницю, де вона працювала. Але там ждав на неї той самий мужчина і моя виправа скінчилась нічим.

Так ходив я кілька днів, безуспішно.

Моя білявка не показувалась ніколи на вулиці самітно

Я пробував теж заговорити до неї в крамниці, та навала покупців не позволяла навіть полагодити свобідно своєї орудки.

Вона-ж, помітивши мої часті відвідини в крамниці та під крамницею, додумувалась чогось і ставилась до мене ще менше прихильно, ніж до сторонніх.

— Всі злі духи змовились проти мене — подумав я. І тоді я рішив порозумітись із нею інакше: листовно.

Найкращими, божеськими словами виписав я лист, благаючи її, щоби зволила мені відповісти.

Не знаючи її адреси, ні навіть імени, я післав лист малим хлопчиною, вияснивши йому, де й кому його дати.

Тоді почались нетерпеливі години вичікування.

Ті самі години, що часом так скоро перебіжать, що й не оглянешся, видавались тоді такими довгими, такими нудними, що поганів світ, поганіло життя, поганіло все довкола.

День був залитий величчю сонця, що часом надає золотом болотисту, осінню понурість.

Я не вхопив, а вирвав листа з рук листаря.

— Таки відписала! О, яке щастя! Скорими рухами я роздер коперту та одним духом прочитав відповідь:

— Дорогий Тарасе!

Тішусь, невимовно тішусь, що ти вже знаєш про мій приїзд. Як то дивно, що ми досі не познайомилися такі близькі свояки. Прийди негайно. Жду нетерпеливо.

Твоя далека сестра
Вася К.

Мов уражений обухом я присів на крісло. Так скінчилось моє велике кохання

—o—

акції бере й полк. резерви Галацінський. Місцеві керманичі цієї акції радять радомиським „шляхтичам" (до речі здебільша — недавнім сельробівцям) відразу змінити національність і віру. Більш обережні йдуть на уступки: мовляв, тимчасом можуть залишитися православними, аби лише приступили до шляхотського гурту.

Радомисльцям обіцяють, що при комасації грунтів вони дістануть добрі шматки землі, їх виділять в окрему шляхотську кольонію і т. д.

Довідуємося, що свою згоду бути „шляхтичами" зголосили такі селяни, нащадки колишніх українських родів: Остророги, Корецькі, Скибицькі, Собуцькі й ін.

Чи швидко почне „мучити совість" цих радомських шляхтичів і чи взагалі їх колись буде вона мучити, покищо годі сказати. В.

—o—

В обороні Церкви та її Голови.

ПРОТЕСТ ГРОМАДЯНСТВА БУРШТИНА

Українське громадянство Бурштина, зорганізоване у всіх установах і товариствах, протестує однодушно проти напасти на нашого Князя Церкви та заявляє Високодостойному Митрополитові Андрееві найвищу пошану і синівську любов.

Таке письмо з підписами всіх українських товариств вислали громадяни Бурштина до Екц. Митрополита.

ТВЕРДО СТОЯТИМЕМО ПРИ СВОЇЙ ПРАДІДІВСЬКІЙ ВІРІ.

Велике число громадян Пискорович підписало таку заяву:

„Ми, українці села Пискоровичі, у Ярославщині, рішуче протестуємо проти злобної напасти посла Войцеховського на нашу греко-католицьку Церкву і її Голову, Ексцеленцію Кир Андрея та українське Духовенство і заявляємо, що твердо стоятимемо при своїй прадідівській вірі та не дозволимо ображати того, що є нашими святощами."

Алькоголізм стелить ліжко сухотам.

„Не віддавати землі в чужі, непокликані руки".

Дня 10-го березня ц. р. відбулися загальні збори „Кружка Дублянців", тобто студентів згрономічного відділу львівської політехніки в Дублянах. На цих зборах „дублянці" ухвалили між іншими таку резолюцію:

„Звертаємося з гарячим апелем, особливо до тих зпоміж нас, що мають земельні посілости в першу чергу і до тих, що у вакаційному часі відбувають практику на терені цілої нашої держави, щоби вщіплювали та поширювали думку: не віддавати нашої землі в чужі, непокликані руки."

Новий закон про устрій адвокатури

ЗАМИКАЄ УКРАЇНЦЯМ ДОСТУП ДО АДВОКАТСЬКОГО ЗВАННЯ.

У вчорашньому числі вмістили ми коротку замітку про те, що сойм ухвалив новий закон про устрій адвокатури, відкинувши всі поправки національних меншин, отже й українців. Постанови цього нового закону у великій мірі обмежовують права українців тому Українська Парляментарна Репрезентація робила усі зусилля, щоб увести до закону бодай деякі поправки і злагіднити таким чином його протиукраїнське вістря. Всі ці зусилля були, як це ми вже вчора замітили, даремні.

У дискусії над цим законом на пленумі сойму, у вівторок, 15. березня ц. р. забирали слово українські посли: д-р Степан Витвицький, д-р Степан Баран, Гринь Тершаковець і д-р Степан Біляк.

ПРО КАНДИДАТА ДО АДВОКАТСЬКОГО СТАНУ РІШАТИМУТЬ ПОЛІТИЧНІ ОГЛЯДИ.

Посол **Витвицький** стверджує у своїй промові, що проект закону про устрій адвокатури передбачує значні обмеження незалежности адвокатури. Ці обмеження дадуться особливо відчути у справі доступу до адвокатури й у справах самоуправи та органів влади в адвокатських установах. Стаття 57-ма проекту вводить судову аплікацію, а це значить, що ті, що дістали відповідні кваліфікації, мусять перейти ще оцінку **не тільки під фаховим, але й політичним оглядом.** Ніякі виправдані причини не промовляють за тим, щоб такі обмеження вводити.

Проект закону зовсім виключає молодь української національности від доступу до адвокатського звання. Промовець знає випадки, що без якихнебудь річевих причин, тільки тому, що даний кандидат належав до української національности, йому не дозволили вписатися на листу аплікантів. Це ця сама засада, яка каже, щоб не дати ані пяди землі, ані одного верстату праці українцям. Це заганяє українську молодь в обійми безнадійности і розпуки. Державна мудрість вимагала би, щоб над цією справою довше поміркувати. Тимчасом ніхто про це не думає. Я переконаний — говорив пос. Витвицький — що внескодавець і уряд вносять цей законопроект у повній свідомости, що цей закон матиме такі наслідки в українському громадянстві.

Постанови проекту у справі адвокатської самоуправи — це властиво

КІНЕЦЬ НЕЗАЛЕЖНОСТИ АДВОКАТСЬКОГО СТАНУ,

а в інтересі державного ладу і державної оборони необхідна цілковита незалежність тих, що боронять права. Промовець звертає увагу на постанову проекту, що закон має дати взад. Цей припис спричинить, що сотні української **молоді та адвокатських аплікантів втратять всяку надію дістатися до адвокатури.**

Промовець апелює, щоб сойм ухвалив принайменше ті поправки меншин, які змагають до поправи бодай у деякій мірі кривдних для устрою адвокатури та її незалежности приписів проекту.

ШИРОКЕ ПОЛЕ ДО САМОВОЛІ АДМІНІСТРАЦІЇ.

З черги промовляв посол **Баран.** Значіння адвокатури — говорив він — в кожній демократичній державі було завжди дуже велике. Навіть у царській Росії чи вільгельмівській Прусії, не кажучи вже про довоєнну Австрію, не знали в ділянці адвокатури обмежень, які приносить теперішній проект. Кожний, хто брав участь у визвольницькій боротьбі, знає, яке велике значіння для визвольницької справи мала польська адвокатура в царській Росії. Значіння польської адвокатури в колишній австрійській займанщині для польського руху, політичного, суспільного й господарського, загально відоме. Було це завдяки тому, що адвокатура була незалежна і мала високу самоуправу. Теперішній проект це під цим оглядом

ВЕЛИКИЙ КРОК НАЗАД.

Промовець спеціяльно критикує приписи, які торкаються приняття до адвокатури. Проект постановляє, що попри справжній припис про незаплямлений характер кандидата, має він давати ще й запоруку, що збереже гідність адвокатського стану. **Такий припис нежиттєвий.** Бо хто може передбачити, як в будуччині поведеться дотичний адвокат.

Насправді положення виглядатиме так, що про цю запоруку рішатиме влада безпеки виставляючи свідоцтва моральности. Тут відкривається **широке поле для самоволі адміністрації.**

Після того промовець обговорює проектований припис про аплікацію і звертає увагу на припис, який звільняє від адвокатської аплікації всіх державних правників. Це створює доступ до адвокатури людям, що часто не знають навіть судової процедури. Таким чином кожний почтовик і залізничник матиме змогу вписатися на адвокатську листу, а це може викликати справжній рун на адвокатуру і причиниться без сумніву до її цілковитої павперизації. Тому промовець підтримує внесок, що пропонує скреслити цю постанову. Бо провідною думкою проекту було піднести фаховий рівень адвокатури, а такий припис не тільки не осягне такої мети, але ще й причиниться до зниження цього рівня.

ПОЛАГОДА ПАРТІЙНИХ І НАЦІОНАЛЬНИХ ПОРАХУНКІВ.

На думку посла **Тершаківця** проект закону про адвокатуру — це полагода партійних та національних порахунків. Це один з тих законів, що централізують життя і підпорядковують його адміністрації. Він унеможливлює українській молоді доступ до адвокатури і сприяє тим, що є льояльні не у відношенні до держави, але до тих, що мають владу у своїх руках. Для добра держави й адвокатури необхідно втримати вповні адвок. самоуправу. Відштовхування від адв. звання

УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ,

яка з великим зусиллям кінчила школи та гімназії, за останню продану корову кінчила право, не зробить з цієї молоді державно-творчого елементу.

ЩОБ ПРИПИСИ ЗАКОНУ НЕ СТАЛИ ЗАСОБОМ ПОЛІТИКИ.

Посол **Біляк** підкреслює, що постанови проекту про адвокатську самоуправу мусять викликати великі застереження. Головна Рада, якої половину мають іменувати, буде під непереможним впливом адміністрації. Українці бояться, щоб приписи закону не стали засобом політики, особливо на національному та віроісповідному терені. Припис статті 66-ої дозволяє вписувати деякі особи на адвокатські листи, хоч вони вже замкнені, а стаття 93 дозволяє відмовити адвокатові права патронату в умовинах, що дуже невловно окреслені. Ці приписи належать до ділянки „свобідного розуміння", якою у нас так зловживають. Стаття 158, яка торкається аплікантів, перекреслює освячену віддавна засаду, що закон не діє назад та що треба шанувати набуті права. Це все може стати в руках адміністрації засобом до відштовхнення немилих собі осіб.

Промовець звертає увагу, що в дискусії промовляло незвичайне число українських послів. Вони звертаються до сойму з довірям, що він прийме українські поправки. Громадянство хоче мати в адвокатах оборонців своїх прав і то оборонців незалежних. На випадок відкинення цих поправок, хаос, який панує сьогодні на терені адвокатури, ще збільшиться і може довести до її упадку.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Ч. 52. Субота. 17 (5) березня 1888.

ПІД ОДИН НАРОДНІЙ ПРАПОР.

У „Відозві Виділу „Народньої Ради" до всіх русинів-патріотів у краю" читаємо такий заклик:

„В ім'я добра наших народніх інтересів та святого почуття патріотизму і любови до рідної землі, просимо Вас, Високодостойні патріоти, ставати разом з нами під єдиний народній прапор, а чейже і для нас — сильних вірою в будучність, єдністю і ділом — прийде кращої долі час!"

БОРОТЬБА З РУМУНІЗАЦІЄЮ.

„Діло" передруковує статтю з „Буковини" п. н. „Вибирайте румунізатори, що хочете!" — написану з приводу переходу православних русинів села Раранча на унію. У цій статті поставлені такі вимоги для забезпеки „свобідного національного розвитку руського народу на Буковині":

„Щоб священники русини, що до руської народности виразно признаються і вчинками стверділи, що є правдивими приятелями руського народу, мали всюди і завжди першенство у пропозиції на парохії по селах і містах з чисто-руським або переважно руським населенням та щоб ці парохії діставали.

„Щоб священники румуни і зрумунщені румунізатори не могли в селах з руським або переважно руським населенням відправляти богослужень тільки або частинно в румунській мові, яка для нашого народу незрозуміла і впливає шкідливо на почування руського народу.

„Щоб уже в духовній семинарії руські питомці вчилися в руській народній мові тих предметів і наук, які потім мають використовувати як священники й апостоли між народом, щоб ці науки виходили руському народові в хосен, а не на шкоду і демораліза цію, як це досі діялося!"

ТЕЛЄГРАМИ „ДІЛА".

Берлін, 17. марта. Стан здоровля цісаря Фридриха злий, хоча півурядові часописи пишуть що іншого. Проти д-ра Мекенці запанувало у Берліні велике обурення і він дістав вже кільна листів з погрозами.

Відень, 17. марта. Часописи стверджують агітацію духовенства в Болгарії проти кн. Фердинанда навіть з проповідниці в церкві. В Тирні священник взивав мешканців, щоб прогнали князя. Влада хотіла священника арештувати, але люди недозволили і помогли йому втекти за границю, до Сербії.

ЮРІЙ КОСАЧ

КЛУБОК АРІЯДНИ

Нова збірка новель відомого письменника.

Ціна 2.50 зол., поштова пересилка 30 сотиків.

Можна дістати в Адміністрації „Діла" і в усіх українських книгарнях.

Жіноча сторінка.

Ощадність, скупість, негостинність.

Назагал у нашому щоденному житті дуже часто поняття „ощадність" лучиться з поняттям „скупість" і дуже часто людині ощадній закидають, що вона скупа і негостинна, але на жаль буває випадків багато, що дійсно дехто свою скупість і неприв'ітну негостинність закриває фальшивим позувянням „ощадности", що більше: цей свій егоїзм і скупість прикриває гордою заявою, що так, мовляв, водиться в Західній Европі, що власне на ощадности німок, швайцарок та інших представниць Західної Европи мусимо і ми взоруватись. — В загалі це фальшиве зрозуміння правдивої ощадности, або навмисне перекручування її.

За німецькою жінкою йде слава, як за найліпшою господинею у світі. І слава та оправдана. В найтяжчі для народу часи, тоді, коли через невдачу у світовій війні німці терпіли такі великі злидні, коли вся Німеччина майже голодувала, а властиво жила тільки ріжними сурогатами, що утримували ледви при життю, то і тоді німецька господиня уміла щадити. Коли ніде в цілій Німеччині не можна було найти доброї кави, а замість неї варили мелені та пражені жолуді, коли в ресторанах можна було дістати тільки на перше бараболяну зупу, а на друге бараболю з якимсь додатком, який хіба лише під мікроскопом можна було доглянути, на третє знову таки бараболю тільки чимсь присолоджену і трохи інакше управлену, то і тоді надавала всьому тому німецька господиня якогось такого вигляду і смаку, що майже не помічалось, що щоденна їжа від початку до кінця була властиво одною лише бараболею. Німецька господиня щадила, але не тратила при тому своєї гостинности і не була скупа. Правда, „вищі" кляси, тобто саме ті заможніші перенесли своє товариське життя до каварень, де могли зустрічатись зі знайомими і це їх нічого не коштувало, але ота середня кляса, оте міщанство і селянство жило давніми формами товариського життя і коли приходили гості, то їх по давньому частували кавою (з жолудів) і тортом чи „пляцком" (з бараболі). Ощадна німкиня щадила інакше. Вона оту бараболю так тонко обирала, що у нас ніхто й не повірив би, що можна цю працю так досконало виконати, ресна вміла ту каву з жолудів так зварити, що не тільки гостей нею почастувала, але ще й для родини потім ту каву переварила та видобула з тих жолудів до останку все, що видобути можна. Вона зрештою уміла все так гарно й естетично подати, що гості забували про те, що саме вони пили і їли. Чи коли тепер завдяки добрій господарці Німеччина має все, що потрібне і то найліпшої якости, чи німецька господиня забула ті скрутні часи і вернулась до давнього передвоєнного господарювання? Ні. Знаємо добре, яку страшну ощадність запровадив там Гітлер і як він від кожного громадянина тої ощадности вимагає, хоч рівночасно і підноситься в Німеччині з кожним днем культурний рівень життя всього громадянства. Але німецька господиня і далі своє господарство провадить так, що нічого в ньому не марнується. В багатій нині Німеччині господиня і далі варить бараболі в лупинках, бо так найменше відпаде при чищенню, але на її столі не бракує і вибагливих та коштовних страв. Вона щадить тепер не на ціні продукту, але на тому, що його доцільно використовує, що у неї ніколи нічого в господарстві не змарнується, що вона ніколи нічого не викине, що вона всякий продукт використає до останку на всі способи. Гітлер не наказав уживати сурогатів чи маловартісних продуктів, але навпаки домагається, щоб все громадянство мало все потрібне до доброго, здорового відживлення, вимагає від жінки, що веде своє господарство, щоб вона дітям і всій родині дала все потрібне, щоб заощадила не на продуктах, але на способі їх зужиття. Кожна німкиня, чи то вона з заможньої кляси, чи то з бідніших верств мусить перейти господарський вишкіл і навчитись ощаджувати, але не обнижувати свого життя, не позбавляти свою родину і себе не тільки необхідного, але й приємного. Німкиня не скупа, але ощадна до останньої міри.

Ось така ріжниця між ощадністю і скупістю. І ця ощадність має бути чеснотою кожної господині і то в усіх ділянках її господарства. Наші жінки, чи то з тих інтеліґентних верств, чи з міщанства та селянства, чи то ті заможніші, чи бідніші повинніб навчитись від німкинь тої їх ощадности, але не забувати і про те, що гостинність і привітне товариське співжиття зі своїм оточенням є давньою прикметою нашого народу, є його гарною рисою, яку нам не варт під претекстом ощадности, а властиво прикриваючи свій егоїзм, занедбувати. Для нас зустрічі по каварнях є мало пригожою формою і до неї ми скоро не звикнемо, тож не насилуймо себе і своїх знайомих до тих каварняних гостин, але і не вирікаймось товариського співжиття, зустрічі зі знайомими і близькими тільки через фальшиву ощадність. Най буде дома бараболяний чи фасоляний торт та шклянка неміцного чаю, якщо нас на інше не стане, але нехай це все буде подане естетично і привітно то напевне нас за це наші приятелі не осудять. Ось такої ощадности треба нам вчитись у німкинь, але не перебирати з чужини того, що не є відповідне нашому характерові і вдачі.

Т. Доля.

Балачки про моду.

БІЛИЗНА.

Елеґантна і справді культурна жінка не менше звертає уваги на свою білизну, ніж на свою сукню, а часом навіть білизна її є більш люксусова, навіть як зверхній одяг. Такий люксус у білизні свідчить про її власничку, як про людину, що дійсно любить гарні речі для їх краси і для свого особистого вжитку, а не лише на те, щоб ними перед кимось похвалитись, чи в когось заздрість викликати.

Говорю тут не тільки про білизну т. зв. натільну, але загально і про білизну столову, і про постелеву, про рушники тощо.

І білизна підлягає моді і то білизна всіх родів. Давніше та мода не була така химерна, бо й матеріяли були тривкіші і траплялось дуже часто, що не тільки від мами, але й від бабуні переходило столове чи постелеве біллє у спадщину. Повоєнні матеріяли, на жаль, такі недовговічні, що числити на кількадесятьлітню їх службу нема чого — отже й мода може частіше змінюватись.

Сама назва „білизна" вказує нам на те, що давніше постелеве, столове і натільне біллє було — біле. Тепер можна ту назву „білизни" уже дещо змінити, бо в дійсности та наша „білизна" здебільша буває вже кольорова і хоч це можна головним чином сказати про натільне біллє, то вже столова і постелева білизна тій моді теж дещо підпадають. Колись кольоровий обрус зі серветками був рідкістю і вживали його переважно на будень. Тепер кольоровий обрус у деяких і то навіть дуже святочних випадках є просто необхідний — от наприклад при підвечірках, та ще й „бріджових". Такі кольорові обруси в найріжноманітніших колірах, а навіть і дуже барвисті є тепер ознакою доброго смаку господині та хисту накрити стіл відповідно до вимоги. Не кажемо вже про те, що давніше вишивані на сільському льняному полотні такі прегарні і люблені нами обруси були лише прикрасою сільської хати, а ніяка „пані" не зважилась би таким обрусом накрити стіл у часі святочної гостини.

Найменш підлягла „кольоровій" моді постелева білизна, хоч і тут трапляються часто навіть дуже дорогі гарнітури в ріжних кольорах, але якось таки ця мода не може дуже поширитись. На біло застелене ліжко із сніжно-білими подушками все якось привабливіше, ніж навіть з найтоншого і найніжнішого матеріялу кольорове біллє. Дихає від такої білизни свіжість, чистота і заспокоює нерви й лагідність, наче сама кличе до відпочинку. Зате в постелевій білизні дуже змінлива мода оздоб. Ручні гапти, вишивки, коронки, закладки, монограми все час-до-часу завойовують собі місце на нашім постелевім біллю. Був час, коли мода вимагала дуже мало оздоб на білизні, зате дуже тонкого і дорогого полотна. Тепер нашову мода вимагає більше оздоблених пошивок та „коперт" на ковдри. Власне тепер панує мода коронки і то найріжноманітнішої. Постелеві гарнітури, які бачимо в модних спеціяльних білизнярських журналах є суто оздобні ріжними коронковими вставками та обшитими коронкою фальбанами. Спосіб, як ушитати ті вставки та укладати фальбани ріжноманітний і дозволяє власничці такого гарнітуру виявити свій смак і фантазію дуже широко. Знайти тут якийсь стиль чи правило немає як. Кожна пані укладає коронки по власній вподобі. При цій коронковій повені затримали своє почесне місце монограми. Вони й далі модні і тут теж фантазія власнички може вільно погуляти, хоч всеж тут уже скоріше пробивається якийсь стиль, а саме літери монограм просять прості без зайвих викрутасів та оздоб. Проста лінія тут затримала своє місце, але розміщення і величина монограму довільні.

Коли дивишся на всі ті „люксуси", то для ощадної господині є тільки одна пересторога, а саме не нароблятй тої білизни дуже багато, бо може прийти мода гапту чи вишивки і тоді доведеться ті наші прегарні і досить коштовні коронки спорювати та білизну якось підлатувати, аби ми могли без зідхання дивитись на ріжні новинки, якими нас спокушуватиме знову модний журнал. Зрештою робити великі запаси постелевої білизни непрактично ще й із іншого огляду, через нетривкість матеріялів та через ріжні умови нашого теперішнього життя, що впливають на тривкість матеріялу.

Отож коли когось із нас спокусив таки „білий місяць", що так мимоволі приваблював нашу увагу в крамницях, та ми купили собі „дещо", то розділім собі ті матеріяли так, щоб коли прийде нова мода в білизнярстві постелевім, ми могли без жалю відложити старі речі, а зробити собі знову один-два гарнітури модніші.

Треба тут зазначити ще одну вимогу в теперішній постелево-білизняній моді, а саме що бачимо досить багато льняного полотна, що хоч при коронках і фальбанах є тоненьким фабричним, але на спідні простирала може бути і те тонше наше сільське полотно.

Про білизну натільну поговоримо другим разом.

Рита.

З нашої хроніки.

З КЛЮБОВОГО ЖИТТЯ.

Вечір наших авторок у клюбі „Нової Хати" в „Труду" з'брав багато публики. Ледви могли всі вміститись у невеликій клюбовій кімнаті. Програми офіційної не було. Для присутніх був приготований цікавенький вечірок, що згуртував увесь клюб в одну свинтевну, весело-гутірну громаду. Коли наші письменниці, Галина Журба та Наталя Лівицька-Холодна, сіли при столі, привітала їх іменем клюбу п. Константина Малишка, вказуючи на значіння жінки в чужій літературі та нашій зокрема. Прочитала кількох письменниць і закінчила палкими словами з нагородженої збірки „С'м літер". Своє слово до авторок та збраних скажон також присутній голова ТОПІЖ-у ред. Роман Купчинський. Пізніше говорили ще пп. Ольга Дучимінська, Олена Залізняк та Ліда Бурачинська. На бажання присутніх відчитала Леся Бровіцька найкращі перлини зі збірки Наталі Лівицької-Холодної. Теплий та щирий настрій ще завершився, коли присутні почули відповідь Наталі Лівицької-Холодної. Простими словами розказала поетка, як мило їй побувати час до часу у Львові, як цінить вона щиру зустріч галицької публики. „Затерпіся кордони, сказала, у моїй книжці і моєму серці". Вечір протягнувся до п'ятої.

Ділом ушануйте память тих, що своїм зусиллям та терпінням поставили вас у ряд нощй.

Сторінка без політики

ДОЛИНА СМЕРТИ.

Від довшого часу в долині ріки Мези в Бельгії реєстрували масові випадки смерти. В 1930 р. померло там дуже за три дні 60 людей. Це явище повторювалося кілька разів і в один час зародилося підозріння, що причиною смерти мешканців долини є якісь таємні гази, що їх невідомо звідки надсилають.

Одначе досліди переведені науковою комісією устійнили, що справа куди простіша. В долині ріки находиться кілька великих хемічних фабрик, яких комини викидають разом із димом деяку скількість сіркових сполук. Ці сполуки затримуються в повітрі як малі краплини мряки, наповнюють долину і вбивають людей.

Бельгійська влада звернулася до відомого англійського хеміка проф. Гальдана з проханням намітити засоби боротьби з цим лихом. Проф. Гальдан перебув кілька тижнів у „Долині смерти" і набрав переконання, що видихи фабричних комінів у долині Мези зовсім не є більше трійливі, як дими фабричних комінів Льондону. І коли у столиці Англії зовсім не було випадків затроєння людей, то можна це пояснити тим, що в Льондоні повітря куди тепліше, як у долині Мези. Струми повітря, що переходять безупину, вентилюють атмосферу і трійливі гази йдуть до гори. Таким чином одиноким засобом боротьби з трійливими газами, чи пак трійливою мрякою в „Долині смерти" є зміна її температури: долину треба огрівати...

Недавно перевели там спроби огрівання долини: в кількох місцях запалили костирі і підтримували в них безупину вогонь. Літаки, що літали над долиною, провірювали висліди і ствердили, що в цілій околиці стояли густі мряки, крім терену покритого вогнями.

Бельгійська влада рішила переводити правильне огрівання „Долини смерти". У мрячні дні мешканці будуть розпалювати у визначених місцях костирі і підтримувати вогонь, поки мряка не розійдеться.

Вже надійшли **весняні матеріями, убрання і плащі**
ШАПІРА вул. Личаківська ч. 1.

Зрадила чоловіка в... листах.

Данська преса цікавиться тепер історією подружжя Джонсонів, які жили зі собою вже від десятьох літ у приклалній згоді та в тихім сімейнім щастю. Одначе жінки завжди хочуть нових вражінь. Старі враження буденніють і хоч тоді нема причини до зміни буденного ходу життя, то жінки вживають ріжних засобів, щоб лиш його змінити.

Недавно п-і Джонсон запримітила, що її муж стив для неї менше вічливий. Вона попала в розпуку і почала слідкувати за мужем. Одначе не могла нічого певного викрити. В кожнім разі нічого такого, що промовляло би за тим, що в житті Джонсона зявилася інша жінка.

Тоді п. Джонсон рішила взятися за хитрощі, щоб викликати в мужа заздрощі і розбудити знову його любов. Одного дня коли Джонсон прийшов вечором домів (жінка пішла була до кіна), застав на своїм столі записку заадресовану до жінки.

— Якщо лист стоїть на моїм столі — подумав він — то очевидно тому, щоб я його прочитав.

Джонсон почав читати і чим довше читав, тим більше дубіло йому волосся на голові. Цеж був найпалкіший любовний лист. Мужчина, що підписався під листом (якийсь Арно Петерсен) заклинав п-ю Джонсон покинути мужа й піти з ним. Він не може без неї жити і коли вона не вислухає його прохань, то він убє її, мужа та дітей.

Тоді Джонсон перешукав усі шуфляди, в яких жінка зберігала папери і знайшов ще кілька листів із такими самими погрозами і виявами любови. Тоді Джонсон схопив усі листи й побіг на поліцію.

Коли п-і Джонсон вернулася з кіна, застала в мешканні поліційного комісаря, який домагався від неї адреси небезпечного поклонника. Радше-рад мусіла вона з плачем признатися, що всі ті страшні листи вона сама писала, щоб викликати заздрощі у свого мужа. Їй навіть не прийшло на думку, що ціла історія може піти такими сенсаційними шляхами.

Тепер ціла Данія бавиться коштом наївної жінки, що хотіла спонукати свого чоловіка до давньої палкої любови і заздрощів.

Мужчина, що замість жінки здавав іспит.

Недавно писали ми про дивний випадок, що трапився у Франції. Урядовець скарбової палати Пер Робер не мав довіря до своєї жінки. Не тому, щоб не довірював їй і підозрівав її у любовній зраді — навпаки, п-і Робер була, якщо йде про моральність, завжди найчеснішою і найліпшою жінкою.

Одначе Пер Робер не довірив своїй жінці, коли йде про французький правопис і математику. Вона, колишня учителька, щоб облекшити сімейне життя, рішилася поробити заходи дістати посаду управительки державного заведення для дітей. Одначе передтим мусіла вона зложити при відповідній комісії іспит. Тоді Робер рішився на героїчний вчинок.

Він одягнув сукню жінки, плащ із футряним ковніром, причепив на вуха ковтки і сам виїхав здавати іспит замість жінки. Для нього, що скінчив фільольогічний і правничий факультет такий іспит був дрібницею.

Іспит — як відомо — закінчився катастрофою, бо лукава доля щедрою рукою обдарувала Робера висотою 1 м. 80 цм. А що він був колись легкоатлетом, то носив черевики ч. 44. Руки в нього були теж як у боксера важкої ваги.

На деякі подробиці, особливо на ноги, звернула увагу одна з кандидаток, яка теж здавала іспит. Вона шепнула про свої підозріння, показуючи предсідникові іспитової комісії на „маленького калібру" ніжки одягнені в тонкі шовкові панчішки. Тоді предсідник заінтригований зовнішнім видом дивної „кандидатки" викликав її на естраду і дав їй прочитати якийсь текст, хоч іспит був письменний. Голос „кандидатки" зрадив „її" до решти. Робера вигнали зі салі.

За три дні Робер і його жінка опинилися перед судом.

— Ваша поява на іспиті викликала величезне враження — сказав до підсудного предсідник. Всі дивувалися: „Відки взявся той жіночий феномен?"

— Коли чоловік має 30 літ і в нього четверо літей, то ясно, що він не може тоді вести себе, як 15-літній хлопчина. Та якби в мене не було літей, я ніколи не рішився би на такий вчинок.

Суд покарав подружжя д. лагідно. Муж і жінка зістали всього по 4 місяці вязниці.

Михайло Посацький
ГРЕЦІЯ — УСМІХ ЖИТТЯ
20 ілюстрацій
Ця книжка це не звичайні враження подорожі ані наукова студія про Грецію з ріжними фактами. Це погляд на давню Грецію з часів її слави і на теперішню оком людини, що прирівнює її з нашою культурою. — —
ЦІНА КНИЖКИ зол. 3·—, з почт. пер. 3·30.
Дістати можна у Видавництві „Діло", Львів, Ринок 10 або у всіх книгарня.

ПОКАРАНА ПОМИЛКА ПОЛІЦИСТА.

Адміністрація французьких телефонів розіслала недавно до своїх абонентів такі обіжники:

„Вистерігайтеся злодіїв, які приходять до помешкань буцімто для провірки телефонів".

Таке письмо дістав і якийсь Фельоні в Ліль. На другий день повідомили його телефонічно, що того дня прийде урядовець управи телефонів провірити, як функціонує апарат. Фельоніеві видалося таке повідомлення трохи підозріле. Він звернуся на пошту, одначе там не могли йому нічого про те сказати. Тоді на кожний випадок повідомив він поліційний комісаріят, який післав до його мешкання дижурного інспектора Жоржа Гуше.

Коли монтер прийшов, інспектор вийшов із засідки, показав монтерові відзнаку поліційного агента й запитав:

— Зрозуміли?

— Зрозумів...

Монтер не протестував, коли агент заложив йому на руки ланцюжки і відвів його на поліційний комісаріят. А в комісаріяті, заки він успів ще відчинити рот, його добре збили. Щойно пізніше виявилося, що арештований є справді урядовцем телефонічної централі і що його післали для провірки телефонів.

Побитий монтер подав агента до суду, який загнистого поліциста засудив на 2 місяці вязниці, 50 фр. кари і 5.000 відшкодування для побитого монтера.

ВЕСЕЛЕ.

ОДНАКОВІ ПРИКМЕТИ.

Підчас іспиту:

— Чи кандидат може мені подати якісь прикмети амоніяку?

— Так, він швидко випаровує і витискає сльози.

— Гм, воно щось як із вашим знанням хемії.

ОПРАВДАНИЙ СТРАХ.

— Чи знаєш, Катрусю, чому курята викльовуються з яєць?

— Так.

— Скажи!

— Тому, що бояться, щоб їх не зварити разом із яйцями.

ШУКАЄ ПІДМОГИ.

— Пане господаре, чи ваш пес гризе?

— Ні, пане.

— Шкода!

— Чому?

— Поміг би мені перегризти цю тверду, печену як кістка.

ЗНАЄ її.

— Як ти можеш дозволити на те, щоб тебе чужий чоловік цілував? Чи ти його знаєш?

— Ні, але він каже, що мене знає.

ПОКРАЩАЛО.

Професора де Мартіно покликали на консиліюм до важко хорого, який лежав уже без памяти.

Раптом пацієнт пробудився з горячки, отворив очі, кинув оком по чужих лицях і запитав слабим голосом:

— Чого ті ідіоти хочуть тут?..

— Мої панове, — каже на те професор до лікарів — стан хорого наглядно покращав. Бачите, що він уже пізнає нас.

ПРОСТА ВІДПОВІДЬ.

— Коли тось винен 968.724 зол. і заплатив уже половину цієї суми, то кільки він має ще заплатити?

— Половину, пане професоре!

ДОБРА ПОРАДА.

— Я чув, що їдження риб впливає корисно на умовий розвиток. Як думаєш, які риби найкраще їсти?

— Гм... Якщо йде про тебе, то я радив би тобі зо два кити на початок...

НЕ ЗАТОНЕ

— Бійся Бога! Ти хочеш купатися по обіді. Стратиш сили і підеш на дно!

— О ні, я їв сьогодні тільки самі риби.

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.
Адміністрація.

Ювилей Академічної Ґімназії у Львові.

До відома всіх її колишніх учителів, учнів та абітурієнтів.

Редакційний Комітет, який займається виданням пропамятного **Альманаху**, присвяченого Академічній Ґімназії у Львові, звертається ще раз з покликом до всіх тих колишніх її учнів, абітурієнтів та вчителів, які мають готові **спомини** або раді були б такі спомини списати, щоб були ласкаві надіслати їх Редакційному Комітетові для використання. Ювилейний Альманах Академічної Ґімназії буде складатися з трьох частин: історії Академічної Ґімназії, споминів та статистичних виказок. Рукописи просимо надсилати на адресу: **І. Кедрин, Львів, Ринок 10, „Діло".** Всі дотеперішні рукописи, які прийшли на цю адресу та були призначені для Альманаху, передані Редакційному Комітетові, зокрема **проф. В. Радзикевичеві**, як редакторові частини споминів. З огляду на розмірно недалекий термін появи Альманаху просимо прислати свої спомини не пізніше, як **до кінця березня ц. р.**

Тому, що видача друком Альманаху Академічної Ґімназії у Львові та взагалі уладження ювилею Ґімназії вимагає поважних коштів, Ювилейний Комітет звертається з покликом до всіх колишніх учнів, абітурієнтів та вчителів Академічної Ґімназії у Львові, щоб були ласкаві прислати **передплату на Ювилейний Альманах** у висоті не менше 5-ти зол. Хто пришле щонайменше 5 зол., той дістане Ювилейний Альманах Академічної Ґімназії у Львові без огляду на те, скільки та книжка коштуватиме у книгарській продажі, при чому згори зазначуємо, що книжка буде така поважна під оглядом змісту й розміру, що її ціна буде напевне багато вища. Гроші прислати до Земельного Банку, Львів, вул. Словацького, з допискою: „На Альманах Академічної Ґімназії".

У понеділок 21. березня ц. р. в год. 6. попол. у салі „Української Бесіди" у Львові відбудуться **ширші сходини колишніх учнів, абітурієнтів і вчителів Академічної Ґімназії у Львові**, на які просимо їх якнайчисленніше явитись. Ювилейний Комітет поінформує присутніх про підготову до Ювилейного Свята.

ЗА ЮВИЛЕЙНИЙ КОМІТЕТ:

Д-р Дмитро Левицький, голова. **Д-р Волод. Лициняк**, секретар.

Як відбувались вибори на солтисів

У ТУРЧАНСЬКОМУ ПОВІТІ.

При недавніх виборах на солтисів і підсолтисів у турчанському повіті діялися неймовірні зловживання і терор. У громаді Бусовисько 13 радних мусіли були покинути виборчий льокаль так, що солтиса вибирало тільки 7 радних. У громаді Туре председник, учитель Собота, випросив з виборчого льокалю волосного війта Коцура і 12-ти голосами проти 17 вибрали таки солтиса, хоч цього правильник не допускає. У громаді Лужок Горішний председник сам іменував солтисом чоловіка, якого за крадіж усунули в 1933 р. зі становища громадського комісаря, з лісного і т. д. З інших громад теж надходять жахливі звідомлення. Ось так шанують виборчий правильник і розпорядок міністра внутрішніх справ про чистоту виборів.

У всіх цих, як теж і в інших громадах, де діялися зловживання, повинні радні до 3-ох дніб внести протест до староства, про що позвинні разом з відписом протесту повідомити Краєву Народню Канцелярію УНДО у Львові, вул. Підвалля ч. 7, III. поверх.

—o—

По широкому світі.

Міжнародній олімпійський комітет постановив у Каїрі, що найближча олімпіяда відбудеться в Токіо від 21. вересня до 6. жовтня 1940 р.

Румунський уряд подарував православним монастирям 18.600 гектарів лісів та піль.

Шведський парлямент почав дискусію над буджетом міністерства оборони. Мабуть усі партії видвигнуть домагання скріпити збросння.

Румунські громади мусять, на основі нового закону, призначувати 5% буджетів на підготовку протилетунської оборони, 3% — на розбудову **летунської комунікації.**

Масово розвязують українські товариства у Рогатинщині.

Рогатинське староство на днях припинило діяльність або розвязало такі українські товариства: **читальні „Просвіти":** Вільхова, Фрага, Лучинці, Долиняни, Кліщівна і Підгороде; **товариства „Сокіл":** Лучинці, Липиця Долішня й ін.; **Філію Т-ва ім. П. Могили в Рогатині.**

В багатьох товариствах переведено ревізії з причин невідомих. Докладніше про все пізніше

Франція пропонує замирення Еспанії.

Як довідується льондонський кореспондент ПАТ-а, Франція запропонувала Англії спільну акцію, що довелаб до перемиря в Еспанії. Згідно з французьким пляном, на таке перемиря треба би дістати згоду Німеччини й Італії; всі чужі війська треба би тоді відкликати з Еспанії.

В ЕСПАНСЬКІЙ НАЦІОНАЛЬНІЙ АРМІЇ Є ЛИШЕ 5% ЧУЖИНЦІВ.

„Радіо Насіональ" заперечує вістки, які появились у закордонній пресі, немовби до еспанської національної армії ввійшло останніми часами чимало чужинців, які рішили про перемогу на арагонському фронті.

Тимчасом уже від року до еспанської національної армії не приняли ні одного добровольця — чужинця; під цю пору є там не більше як 5% вояків не-еспанців.

„Радіо Насіональ" заперечило також поголоски, немовби ген. Франко дав якісь концесії чужинцям.

ФРАНЦІЯ ПОКИДАЄ ЗАСАДУ НЕІНТЕРВЕНЦІЇ В ЕСПАНІЇ.

До Льондону наспіла вістка, що Франція вислала до червоної Еспанії поважні транспорти воєнного матеріялу та наказала своїм воєнним кораблям патролювати побережжа еспанського Марока й Мінорки.

Англія намагається здержати Францію від надто сильного встрявання в еспанські справи.

БОМБАРДУЮТЬ БАРСЕЛЬОНУ.

В четвер в год. 7.45 рано літаки національних військ збомбардували Барсельону. Згинуло коло 100 людей. Число ранених дуже велике.

Концентрація військ на польсько-литовському кордоні?

АЛЯРМИ ФРАНЦУСЬКОЇ ПРЕСИ.

ПАРИЖ, 17. 3. ПАТ. Французька преса присвячує багато місця польсько-литовському конфліктові. „Ексцельзіор" помістив телеґраму з Льондону, на основі вісток з Ковна, того змісту, що на польсько-литовському кордоні сконцентровано бриґади польської піхоти. „Парі Соар" пише, що на польсько-литовськім кордоні зміцнено військові станиці. Далі висловлює здогад, що Польща відкине пропозиції литовського уряду у справі скликання мішаної комісії, що висвітлить інцидент з 11. березня ц. р. і займеться справою навязання нормальних взаємин між обома державами.

Англійська преса теж живо цікавиться польсько-литовським конфліктом.

На найближчому засіданні сенату мін. Бек обговорить польсько-литовські взаємини.

—o—

Відозва жінки Чанкайшека до християн.

З нагоди Великого Посту жінка Чанкайшека звернулась до християнського світу з відозвою, в якій гаряче просить молитися, „щоби жертва Китаю не пішла на марно і щоби вона довела до трівкого, справедливого миру на Далекому Сході." (КАП.)

ЯПОНСЬКИЙ ДЕСАНТ У НАНТУНІ.

Японські військові та моряцькі відділи причалили в Нантуні, на північному березі ріки Янтсе, і заатакували тамошні китайські частини, щоб відкинути їх з берега ріки.

—o—

Вбивство в Белзці перед судом.

(Від власного кореспондента.)

ПРОМОВИ ОБОРОНЦІВ.

У вівторок 15. ц. м. вечором почалися промови оборонців, які скінчилися щойно по півночі. Перший промовляв адвокат д-р Мощинський. Він просив, щоби присяжні потвердили вину підсудних, бо повинні зникнути з лиця землі люди, що гуртуються в організації, яка „годзі в потенге і маєстат Жечи Посполітей".

Опісля прийшов до голосу оборонець підсудних Кука і Цици **д-р Ст. Шухевич.** Свою довгу з великим спокоєм і повагою виголошену промову почав словами: „Справа погана, дуже погана, а поганіша для мене тимбільше, що старалися з нею звязати мою суспільність і такі установи, як приватну українську ґімназію в Золочеві й у Львові. Ця золочівська ґімназія не мала з ним нічого спільного. Зрештою ніяка легальна установа не мала з цією справою нічого спільного, а смію твердити, що і ніяка нелеґальна. Адже з розправи знаємо, що ОУН ще в 1934 р. стримала ввесь терор і за нього карає. Ком. Фурман виразно тут зізнав, що „звєшхнє владзе ОУН не були о тем повядомєне". Отже ні легальні, ні нелеґальні організації не мали нічого спільного і треба розглядати цю справу як виключно справу підсудних, треба її вважати як діло ґуртка людей з околиць Красного. Я не вважаю цієї справи політичною. Далі просив обор., щоб прис. судді на хвилину забули, що тут на лаві сидять українці і на хвилину залишили на боці всякі народні і віроісповідні справи, бо тут йде про велику ставку. Оборонець не оспорює фактів приналежности підсудних до ОУН і справи грабунку, до чого підсудні самі призналися та перейшов до обговорення заміту, чи підсудні свідомо вбивали свої жертви. Підсудні у слідстві зізнавали правду, доказом чого те, що прокуратор саме на їх зізнаннях збудував майже цілий акт обвинувачення. Зрештою ком. Фурман, який мав під тим оглядом довголітній досвід, висловився сам про підсудних, що вони зізнавали у слідстві правду, але коли приходилося їм говорити неправду, тоді мовчали. Отже у слідстві підсудні зізнали, що виключили напад на державні установи саме тому, що не обійшовся он без проливу крови. На це вказує і уладження пляну експропріяційного нападу. Зробивши б напад по американськи, з револьверами в руці, так як напр. напад у Городку, тоді не потребували б уладжувати історії з поліцаєм. Не кожний носить зброю, щоб вбивати. При недавнім процесі Добошинського учасники не були обвинувачені за те, що стріляли до поліції, але що стріляли, щоб ударемнити погоню. Також петарда, що її мали при собі, мала лишень стримати погоню. Впало тут питання, чому підсудні взявши касетку з грішми не втікали? Не втікали саме тому, бо тоді прийшлоб до кровопролиття. Колиж з касетою їхали на задній фірі, то не могли теж утікати, бо не могли залишити на непевну долю двох своїх товаришів, які їхали на бричці з переду. Для них булоб це дуже небезпечне. Тому завертають Нізинтого, а їм залишилось або завернути бл. п. Ясінських візком, з самим втікати пішки, або бл. п. Ясінським велїти, щоб вертали пішки, а самі втікали візком, що було найраціональніше. Слово „злазіць" викликало нещастя і серед ночі, серед великого їх схвилювання повстала між ними паніка. Не виключене, що перший стріл упав і припадково, бож деякі з них мали перший раз зброю при собі. Такий Цица не знав навіть на якім рамені слід нести крісі не знав, чи він набитий. Отже стрілянина повстала не в намірі вбивства, лише внаслідок переполоху. У слідстві Цица і Кук могли відпекатися від стріляння, а проте призналися до того, що стріляли, але без наміру вбивства. Надармо шукаємо мотиви, навіщо

мали вбивати бл. п. Ясінських. Адже, щоб усунути свідків злочину не вистало вбити лиш пп. Ясінських, але треба було вбити і фірмаків і всю дворську службу, з якою підчас нападу стрінулися. Мотив „хцелі заспокоіць кревожерче інстинкти, зоольогічнон ненавісьць, забіць полякув" також відпадає, бо саме на свої жертви не булиб вибрали людей, що ніколи не обявляли свого шовінізму і були добродіями місцевого українського населення. Мотивом був лише переполох. Велика кількість відданих стрілів є теж доказом переполоху. Закид, що підсудні планували вбивство спирає прокуратор на тім, що добивали жертви, які лежали на землі. Оборонець вказував, що цей замір основується на опінії лікарів, виданій на року по черпій їх опінії, де нема про те ніякої згадки і цитував вимки з опінії лікарів.

Закликом до присяглих суддів, щоб щодо Кука і Цици затвердили питання, що діяли під час великого переполоху, скінчив оборонець промову, що викликала помітне враження на салі.

По короткій перерві прийшов до голосу оборонець д-р С. Шевчук. Його промова переплітала гумором, викликувала вибухи сміху на салі і нерідко усмішку на лиці прокуратора.

Оборонець вказав передовсім, що Качор, як малограмотна людина, яка не вміє навіть добре по польськи говорити, не був і не міг бути „шподовніком" і то ще перед таким паном, яким був бл. п. Ясінський. Вже по кількох його словах п. Ясінський був би пізнався на ним і дав би йому прочухана та викинув за двері. Знову-ж інтелігенти Кук і Цица, не булиб пішли під команду такої людини. Від часу події до його арештування минуло пять тижнів. Чиж він, маючи до розпорядження півтора тисяча зол., голодував би увесь той час і не старався би грошами ріжни на ріжні приємности: Чи якби відчував, що йому земля горить під ногами і маючи гріш в кишені, не втік би за зелений кордон, що взагалі не тяжко зробити, а тимбільше у травні? Чи можна тут вірити зізнанням підсудних Кука і Качора, яких сам прокуратор називає „облудніци, шатані, кламци?" Адже це люди конспіративні і як такі старалися, щоб ритувати своїх членів, зіхати вину на людей назвіть невинних. Щож торкається зізнань Марії Дзядиги, Гриньока та Тимотея Дзядигів, то перша сама його не зачила і покликується на зізнання обох підсудних. З них Тимко мав бачити підсудного лиш тіні хвилини, до того вночі і при світлі малої нафтової лямпи, як він лежав на ліжку. Крім того цей мужчина мав зачіску до гори, а підсудний завжди носив коротке волосся, з розділом. Знову Гринько Дзядига віз цього мужчину в 3-ій год. вранці ледви три кільометри, до того він сидів до нього плечима. Але і вони часто міняли свої зізнання. Чи нинове присяглі судді, які кілька днів сидять тут побіч себе, всі пізнали би себе, якби найшлися в більшому натовпі людей? Я певний, що половина з вас згубилася би. Зрештою тут йде про молодих людей, між якими подібність є більша. Чи нам старим не трапляється ніколи, що на вулиці зупиняємо незнайому людину, беручи її за кого іншого? Ціле нещастя мого клієнта, що є подібний до дійсного справника нападу. Ціла дворська служба з Белзця конфронтована з Качором, зізнала, що він подібний до „шподовніка", аже що це не він. Знову цілий ряд свідків зізнав тут, що саме підсудний був 6. травня у Львові. Якби не було інших доказів, то виставлоб хіба зізнання п. Файвлевича, що саме того дня рано бачив Качора в себе в кухні. Устійнення дати цієї стрічі не підлягає ніякому сумнівові з огляду на збереження залізничого білету, що його присяглі судді оглядали. Тому оборонець просить, щоб присяглі судді зовсім звільнили підс. Качора.

Більше ніж годину промовляв опісля оборонець усіх трьох Дзядигів, д-р Йойко. Річево обосновував нестійність закидів вини підсудних щодо їх приналежности до організації та їх свідомости, що скривають проступників.

По короткій перерві промовляв обор. Івахова та Галапи д-р Пиндик. Свою промову почав словами, що дух бл. п. Ясінської певно у цій хвилині молиться, щоб присяглі не зробили кому кривди, бо вона тут нікому кривди не зробила. Не слід поглиблювати того фатум, що завис над цею нещасною родиною, бо це вже другий процес перед присяглими, звязаний з цею родиною. Оборонець не знає, чому найшлися на лаві підсудних Івахів та Галапа і боїться, щоб тінь головних учасників не впала на них. Коли сталася страшна подія в Белзці і коли почали кружляти різні поголоски, кожна суспільність молилася, щоб учасниками нападу не були її члени. Обговоривши опісля поодинокі закиди проти його клієнтів та торкнувшись обширніше справи побоїв Івахова просне присяглих суддів, щоб заперечили питання вини щодо Івахова і Галапи.

Опівночі прийшов до слова останній оборонець д-р Краснопера і виказав, що підс. Андрій Майба не має з цією страшною подією, що схвилювала цілу суспільність без огляду на національність, нічого спільного, хіба те, що зветься Майба і живе в Острові та що саме 7. травня пішов звернути довг бл. п. Іванові Майбі. Найдення брошури ОУН у стрісі над входом, де її певно не скривав би ніодин член тайної організації, а могла легко підсунути злочинна рука якогось провокатора, не може бути доказом вини підсудного. Зрештою згідно з законом можна мати одни примірник навіть забороненого письма.

ОСТАННЄ СЛОВО ПІДСУДНИХ.

В середу 16. ц. м. розправа почалася короткими заявами підсудних. Кук і Цица зреклися останнього слова, інші підсудні в коротких словах просили, щоби присяглі судді уваільнили їх від вини і кари.

Про присуд наші читачі вже знають і тому не подаємо теж вердикту присяглих суддів.

—o—

НОВИНКИ.

— **Скрипковий концерт Евгена Цегельського** по приїзді із закордону (Прага). В неділю 20 ц. м. в год. 19.30 в Малій Салі Муз. Т-ва ім. М. Лисенка відбудеться самостійний концерт молодого українського скрипака Евгена Цегельського. У програму входить концерт Е-дур І. С. Баха, (з орхестрою учнів Муз. Інституту), V-а соната Бетовена, твори Ляльо, Сука й інші. При фортепіяні Роман Сімович. Вступ за програмкою. 550 —2

— **Вже 7. травня всі бавимося на „Великих Весняних Вечерницях" Союзу Студентів Філософії".**

— **Пригалуємо,** що Загальні Збори Видавничої Кооперативи „Вогні" відбудуться в суботу 19. березня ц. р. в год. 16-ій у домівці кооператнвців, при вул. Потоцького 11 а, 2 бр. — **Управа.**

— **Чи Ви уважно перечитуєте списи книжок Видавництва „Діло"?** Багато вартісних новин з останнього року продаємо в місяці дешевої книжки (березень) з великим опустом і на корисних умовинах. За інформаціями звертайтеся до Адмін. „Діла", Ринок 10.

— **Загальні Збори** Українського Туристично-Краєзнавчого Т-ва „Плай" відбудуться в суботу 19. березня ц. р. в год. 18-ій у домівці „Учительської Громади" при вул. Чарнецького 26 чартер зі звичайним порядком нарад. — У неділю 20. ц. м. оглядає Т-во „Плай" виставу пластових памяток. Збірка в год. 10-ій рано при вул. Потоцького 48 (дім УКТОДІ). Гостям раді.

— **Загальні Збори** Українського Есперантського Товариства у Львові відбудуться в неділю 27. березня ц. р. в год. 12-ій. у домівці Союзу Українських Власників Реальностей — Ринок 10, II. пов. (балькон). — **Виділ.**

— **Українська Порадня для вибору звання** при Головній Управі Рідної Школи у Львові, Сикстуська 46, приймає інтересантів тільки в четверги і пятниці від год. 5. до 7. пополудні та в суботи від год. 1. до 3.

— **Податкові залеглости,** що їх платність відсунули до 31. березня ц. р., можна сплачувати облігаціями 6% народової позички та облігаціями 5% конверзійної позички. Міністерство скарбу видало тепер обіжник в цій справі тому, що деякі скарбові уряди невідповідно інтерпретували постанови про полекші у сплаті податкових залеглостей зперед 1. квітня 1934. р. і не хотіли приймати облігацій державних позичок на рахунок цих залеглостей.

— **Хто виграв на льотерії?** В нинішнім тягненні Державної Класової Льотерії впали м. і. такі більші виграи: 50.000 зол. на ч. 39181; 15.000 зол. на ч. 56747; 10.000 на ч.: 86715 114319; 5.000 зол. на ч.: 8337 81612 94753 94778 132497; 2.000 зол. на ч.: 68169 77374; 1.000 зол. на ч.: 22359 50788 83702 87271 103948 105611 116676; 500 зол. на ч.: 3685 8840 3338890 49993 66416 70684 72974 87822 93256 104183 113936 117175 121227 128983 130534 132845 136697 146736.

— **За здогадний підпис.** У „Ділі" з 26. лютого ц. р. поміщено надіслану замітку, що у Львові відбулася апеляційна розправа проти о. д-ра Володимира Левицького з Плаучі Великої за фальшування метрик. У дійсности апеляційна розправа проти того-ж о. д-ра Володимира Левицького відбулася ще 22. червня 1937. р. і до того за здогадний підпис парохіянина о. Л на поданні до влади.

— **Напади на жидів.** У четвер студенти львівського університету після віча в університетському будинку при вул. Маршалківській гуртами нападали на жидівських прохожих. Кільком побитими заопікувалося рятункове поготівля. Поліція зліквідувала ексцеси.

— **Львівська хроніка.** На розі вул. Кілінського та Рутовського авто Йосифа Новаковського наїхало на трамвай. Авто ушкодилось, а пасажири Р. Герінгер і Оденберг легко ранені. — Поліція арештувала 30-літню Марію Романчук із вул. Довгої ч. 21 за крадіж на шкоду Льолі Зільберштайн. — Арештували ін. Гаткевича з вул. Водної ч. 3 за те, що вирвав якійсь жінці торбинку.

— **Краєва хроніка.** Коломийський суд засудив на три роки вязниці Антона Ярошинського, б. інкасента ДОПП і пов. виділу, обвинуваченого у надужитях. — У Винограді, пов. Тернопіль арештувала поліція Явдоху Іванчишин, підозрілу у підпалі власної хати, щоб одержати асекураційну премію. — У Бучачі застрілився з револьверу листар Станислав Курдзель з причини родинних непорозумінь.

— **Пошесть прищиці поширюється.** Згідно з повідомленнями, які міністерство хліборобства дістало за час від 6-го до 12-го ц. м., пошесть прищиці поширюється і звохпляє щораз нові терени. Загалом зареєстрували в цілій Польщі 77 огнищ прищиці. З цього: в келецькому воєвідстві — 1, у краківському — 4, лодзькому — 17, поморському — 1, познанському — 36, шлеському — 17 і варшавському — 1. У порівнянні зі станом із попереднього тижня треба стверднти, що пошесть поширилася у воєвідствах: познанському, лодзькому та шлеському і перекинулася на терен варшавського.

— **Землевласник провідником бандитів.** Поліція арештувала землевласника Яна Левандовського в селі Зачесьліні, пешавського повіту за грабункові напади. Виявилось, що арештований землевласник був провідником ватаги бандитів, які від довшого часу нападали на фільварки і грабували. Бандити діставали щотижня платні та окремі винагороди за свої напади. Поліція знайшла у стодолі землевласника цілий арсенал зброї та муніції, що її сконфіскувала. Поліція арештувала теж спільників землевласника.

— **Проти арійського параграфу.** Ректор варшавської політехніки видав розпорядок, на основі якого жидівські студенти, якщо хочуть слухати викладів стоячки, мусять стояти лише по лівім боці салі. Одночасно сенат варшавської політехніки відмовив затвердити §. 12. нового статуту „братньої помочі" студентів цієї високої школи, що передбачував арійський параграф, аж до третього покоління. Сенат станув на становищі, що таке рішення не відповідає переконанням більшости студентів політехніки.

— **Болівія запрошує жидів до себе.** Букарештенська жидівська громада дістала від уряду Болівії пропозицію спрямувати жидівську еміграцію до Болівії. Болівійський уряд обіцяє жидівським емігрантам, що на 25 лят зменшить їм податки і безплатно доставить дерево та будівельний матеріял на кольонізаційні терени. Жиди мають створити у Болівії села й оселі, окремі від осель тубильців.

— **Сталіна систематично затроювали.** Англійський часопис „Дейлі Мейль" подає подробиці подорожі до Москви відомого віденського лікаря проф. Ганса Енінгера, який їздив у вересні минулого року до Москви лікувати Сталіна. Отже віденський лікар ствердив, що організм Сталіна послідовно затроювали якоюсь невідомою отрутою, що її подавали йому маленькими давками з їдою або в тутках. Підчас свого побуту в Москві проф. Енінгер був увесь час під постійною контролею ГПУ і лише один раз дозволили йому вийти з Кремля до ресторану в місті Москві, де зїв вечеру, але і тоді слідкували за ним два агенти ГПУ.

— **Погоня за женихами у Відні.** З прилученням Австрії до Німеччини положення жидів дуже погіршилося. Подорожні, які приїжджають з Відня оповідають, що молоді і старі жидівки, австрійські громадянки, уладжують погоні за чужинцями кавалерами. Вони бажають таким чином придбати чуже громадянство, щоб могли виїхати з Австрії. Прирікають негайний розвід по переїзді кордону і резигнують з посагу, щоб лише могли вирватися з Австрії.

— **Різні вісти.** В Мінську почався процес проти 20 литовців за прихильність до „троцькістів". Воєнний суд у Ковні засудив Сташіса Вашкиса за шпигунство на кару смерти, що її замінив на досмертну вязницю, тому, що він малолітній. — У Відні присягали в четвер урядовці канцлерського уряду. До присяги не допустили урядовців жидів.

— **Нова подорож до північного бігуна.** Вісьмох англійських учених вибирається у гравні ц. р. під проводом проф. Коха на великім німецькім гидропляні до північного бігуна, щоб дослідити підбігунові околиці між північно-східним побережем Гренляндії і Шпіцберген. Залога гидропляну буде складатися з двох англійських морських летунів, двох механіків, 2 радіотелеграфістів і шістьох осіб обслуги.

— **Естонці втікають зі Сибіру.** В останніх днях вернулося до Таліна зі Сибіру багато естонських родин, які перед 20-ти роками виїхали зі своєї батьківщини. Одначе тепер на Сибірі такі важкі умовини життя, що естонці масово покидають Сибір і вертаються до родинного краю. Оповідають, що в останньому часі з центральної Росії виселили всіх естонських комуністів на Сибір, де вони працюють при лісних роботах. Жінки і родини естонських комуністів перебувають у Туркестані.

— **Відгомін афери Крігера.** Найвищий суд у Стокгольмі видав присуд у двох справах щодо зголошених до конкурсової маси Крігера претензій на 30,700.000 корон. Суд відкинув обі ці претенсії. Перед найвищим судом є ще чотири подібні справи, в яких суд оголосить присуди вже в найближчому часі.

— **Нестало хоругвок зі свастикою** у Відні і тому чимшвидше мусіли спровадити з Німеччини. Військові вантажні самоходи розвозили ці хоругвки і роздавали їх населенню. Одначе і цей запас вичерпався в короткому часі. Тоді кожний член пробоєвих відділів у Німеччині дістав минулої суботи доручення зібрати щодай по 50 штук хоругвок зі свастикою, які негайно літаки відвозили до Відня.

— **Жіночі недуги.** Автори кількох підручників про жіночі недуги підкреслюють корисне діяння природної гірської води „ФРАНЦІШКА ЙОСИФА", теж у часі своєї практики.

— **Усміх на устах** дозволяє лише гарний і молодечий вигляд, чим підносить приваду і чар кожної жінки. Цю молодечу свіжість може кожна пані зберегти до пізньої старости, коли втримуватиме здорово уста і зуби. Раціональним засобом плекання уст і зуба є ОДОЛЬ.

—o—

Зі судової салі.

ЗА ПРИНАЛЕЖНІСТЬ ДО ОУН.

Мин. тижня скінчилася розправа перед судом присяглих у Станиславові проти В. Мартинця і товаришів, яких прокуратор притягнув до відповідальности за приналежність до ОУН. Дня 10. березня зізнавали свідки оборони, які не внесли нічого замітного до розправи. З черги обор. д-р Когут поставив внесок, щоби трибунал відчитав протоколи деяких установ, у яких працювали підсудні і звернувся до міністерства внутрішніх справ у справі звільнення поліцая Сірка від урядової тайни, щоб він виявив джерела конфіденційних вістей про участь підс. Михайла Мартинця в якійсь нараді ОУН у Львові в липні 1935. р. Трибунал допустив лише доказ з відчитання протоколів, а другий внесок відкинув.

Прок. Трембалович домагався, щоби присяглі судді потвердили вину всіх підсудних кажучи, що вони своїми націоналістичними рефератами і своєю працею в легальних українських установах приготовляли цілий український нарід під культурно-освітнім, а передовсім господарським оглядом до будучої національної революції і відірвання Сх. Галичини від Польщі. Різні свята, ювилеї і т. д. — це все покришка, це все діяльність у користь ОУН. Зрештою переписка підсудних зі засудженим на ОУН Гірником виказує приналежність їх до ОУН. Таксамо відправи богослужень у Богородчанах у память померших „кавалерів" є покришкою для відправи богослуження у память Біласа і Данилишина, бо конфіденціяльні вістки стверджують, що священник справді може **згадувати імена померших кавалерів, але в думці має память Біласа і Данилишина (!).**

З оборонців перший промовляв д-р Волянський підкреслюючи, що листи від Гірника нічого не доказують хіба те, що Гірник був графоман, який засипував усіх своїх знайомих у Богородчанах своїми листами та вимагав відповіди. У відповідях на ці листи деяких підсудних не було нічого каригідного ні противдержавного.

Другий промовляв д-р Когут протестуючи проти напастливого тону прокуратора проти оборонців. Опісля оборонець обговорив усі факти, що їх акт обвинувачення вважає доказом приналежности підс. М. Мартинця до ОУН, себто заснування і участь в „Соколі", членство у кружку „Відродження", що є легальною установою, подібною до Польської Протиалькогольної Ліги; участь у самоосвітньому гуртку кружка „Рідної Школи"; виїзд М. Мартинця до Львова на рідношкільний курс у травні 1936, що його прокуратор уважає за виїзд до вишколу ОУН під покришкою рідношкільного курсу. Вкінці спинився над найбільшим аргументом поліції, на думку якої відсутність членства М. Мартинця в політичних партіях є **безсумнівним доказом** його приналежности до ОУН.

Останній промовляв обор. д-р Диденко. По 20-хвилинній нараді присяглі потвердили вину підс. Володимира Мартинця і Петра Атаманюка а заперечили вину підс. М. Мартинця та Йосипенка. На цій основі трибунал засудив В. Мартинця на 3 роки, П. Атаманюка на 2 роки вязниці, зачисливши їм слідчий арешт і відібрав обом підсудним громадянські права на 10 літ. М. Мартинця та Йосипенка увільнив від вини і кари.

УКРАЇНСЬКА ЩАДНИЦЯ В ПЕРЕМИШЛІ
ЄДИНА
Українська Каса Ощадности
із правом пупілярности веде всі банкові чинности — з днем 15-ого березня 1938 перенесла свої бюра до власної камяниці Ринок ч. 5. І. п.
Тел. 1207. 2—3 Чекове конто ч. 144.755.

Дописи.

ТЕРНОПІЛЬ.

Будова Дому для Рідної Школи. Цю пекучу справу рушили нарешті з місця. Тернопільський кружок Рідної Школи удержує поедунаційну гімназію, ліцей та фахово-допоміжну школу. Всі ці школи мають тепер приміщення з конечности в будинку Української Бурси ім. о. Андрія Качали. Цей будинок за тісний, для школи невідповідний і, що гірше, не можна в ньому нам стити вселюдної школи, якої брак дається допильно відчувати. Старшина кружка в журбі за долю своїх шкіл постановила в найближчому часі приступити до будови власного дому, якого коштів приблизно 15 до 200 тисяч зол. Щоби таку повалку суму зібрати, за почином Старшини кружка повстав окремий комітет з представників усіх місцевих товариств, кооператив та установ під проводом голови кружка Р. Ш. д-ра Якима Яреми. Виконуючи бажання цього комітету, Рада Повітового Союзу Кружків Р. Ш. запросила представників читалень „Просвіти", кружків Р. Ш. кооператив, духовенство та інші впливові особи з цілого повіту на нараду, що відбулася 9-го березня ц. р. На жаль з приводу лихої дороги (весняні розтопи і болота) явилося тільки 70 осіб із 86 місцевостей. Нараду почав д-р Я. Ярема. Представив зібраним змагання українського народу виховати при помочі Р. Ш. молоде українське покоління, змусив дотеперішні осягнення, і сказав про значіння шкіл, які веде кружок та конечну потребу власного дому, в якому знайшлиб постійне і відповідне приміщення не тільки вже існуючі школи, але й намічена вселюдна школа. Такого дому треба ще й на те, щоб дати змогу кружкові розбудувати дальші станиці для стат. праці, якої, як у кожній іншій місцевости, в Тернополі недостатком та вкінці, щоб могти віддати будинок Бурсі, яка віддавши будинок для шкіл була приневолена обмежити свою діяльність зі шкодою селянської шкільної молоді. Закінчуючи промову, подав бесідник склад першого комітету і його завдання. Після цього скарбник комітету п. Іван Лень представив приблизні кошти будови і плян збірки фондів, подаючи до відома, що службовники місцевих кооператив уже згодилися віддати на цю ціль свою одноденівку платню і що вже напливають датки від окремих інституцій та осіб. Після оживленої дискусій, в якій всі бесідники підкреслювали необхідність будови, обіцяли якнайдатнішу поміч та давали слушні вказівки, як здобути гроші джерела доходу, зібрані учасники такі резолюції: 1) Учасники повітової наради в Тернополі, 9-го березня 1938 р. визнають справу будови рідношкільного дому за дуже важну і конечну. 2) Учасники зобовязуються поробити на місцях заходи, щоб у найкоротшому часі, найдалі до місяця, відбулася нарада представників місцевих організацій під фірмою місцевого кружка Р. Ш. а де нема кружка то під фірмою іншої установи. Про час і місце наради треба повідомити Повітовий Союз Кружків Рідної Школи в Тернополі. 3) У висліді такої місцевої наради повинен повстати місцевий комітет будови, який складе список сподіваних жертводавців у своєму районі і визначить висоту сподіваної жертви відповідно до спромоги жертводавця. 4. Кожний місцевий комітет вишле свого представника до першого комітету будови в Тернополі. 5. Учасники виберуть зокрема себе до повітового першого комітету представників українського населення повіту. По думці останньої резолюції вибрали до першого повітового комітету девять представників і на цьому нараду закінчили. Очайдушна кружка Р. Ш. в Тернополі надіється, що українське громадянство тернопільського і сусідніх повітів здобудеться на жертву, щоб вибудувати в Тернополі величавий храм для науки і виховання української молоді відповідно до гідности свідомого українського громадянства. Двічі дає, хто скоро дає, тому ласкаві жертви на будову можна слати вже тепер на руки скарбника, директора Івана Леня в Тернополі, вул. Пунчерта ч. 29 або до „Українського Кооперативного Банку" або до „Подільського Народнього Банку". **м. р.**

—o—

Спорт.

КОМУНІКАТ ФІЛІЇ КЛК — ЛЬВІВ

Виділ філії КЛК Львів пригадує, що звичайні загальні збори філії Львів відбудуться в суботу 26. ц. м. в год. 17.30 в салях клюбу при вул. Рутовського 22, III.

Секція джю-джітсу подає до відома, що організує двомісячний **курс джю-джітсу** для членів і нечленів. З уваги на те, що спровадження фахового тренера коштує дуже багато, оплата за курс буде для членів і нечленів Філії 10 зол. (20 учасників курсу). При меншій скількости учасників оплата буде відповідно вища. Тренінги будуть відбуватися два рази тижнево. Зголошення приймає Філія кожного дня як до 31. п.м. між год. 19—20. в домівці.

Легкоатлетичний реферат подає до відома, що перший весінний тренінг наших легкоатлетів відбудеться в неділю 20. ц. м. на площі Сокола-Батька в год. 8.30.

Того самого дня значить у неділю 20. ц. м. в год. 18-ій Товариський Вечір в салях Клюбу.

Виділ.

Шахи.

ШАХОВІ МИСТЕЦТВА ЛЬВОВА.

Під протекторатом Товариства „Молода Громада" відбудеться шаховий турнір за мистецтво українського Львова. Початок турніру в пятницю 25. ц. м. Зголошуватися можна до 23. ц. м. між год. 7—8 вечором у домівці Т-ва при вул. Костюшка ч. 1 а.

—o—

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Борис Ольхівський: ВІЛЬНИЙ НАРІД. Бібліотека українського державника, том І. Варшава, 1937. Видавництво „Варяг". Стор. 91, 8°.

Лев Чачковський-Д-р Ярослав Хмілевський: КНЯЖИЙ ГАЛИЧ. (З мапами та ілюстраціями). Станиславів 1938. Накладом д-ра Яр. Хмілевського. Станиславів, Сапіжинська 28. Стор. 77 + мапи. Форм. 8°.

Беніто Муссоліні: NAVIGARE NECESSE. Промови і писання 15. XI. 1914 — 28. X. 1922. Перша частина. Переклав Михайло Островерха. Видавництво „Нова Доба", Львів 1938. Стор. 126, 8°.

ЖУРНАЛИ.

РІДНА МОВА, ч. 2 (62) за лютий. Зміст: І. Огієнко: Складня української мови, IV. Будова речення в поетичній народній мові. — Проф. д-р І. Белторський: Мова в творах М. Черемшини. — І. Огієнко: Сучасна літературна мова Наддніпрянської України. — Проф. д-р Є. Грицак: Особові імена учнів перемиської української гімназії. — І. Огієнко: Головні вимоги від літературного твору. — Проф. інж. Л. Грабина: Внесок — доземнення. — Проф. д-р І. Панькевич: Звідки назва „С'я"? — І. Огієнко: Мова „Найомчин" Т. Шевченка. — Л. Г.: Поезії. — Ю. Вухналь: Як Федька Гуску в театрі ґачали. — М. Слобода: „Рідне Слово". — І. Шпилька: Не тревожтак робити! — Дописи Прихильників рідної мови. — Рідномовні завітки. — Адреса „Рідної Мови": Варшава IV, ул. Стальова 25 м. 10.

ПРАКТИЧНЕ НАВЧАННЯ СВІТЛИВСТВА. (Заоч. ний курс). Ч. 1. Видає Василь Плелюк в Матвицях.

Театри.

Великий Театр:

Пятниця, 18. III. год. 7.30 веч. „Довгого Тонка".

Субота 19. III. год. 7.30 веч. „Довгого Тонка".

Театр **Різнородностей:**

Пятниця 18. III. год. 7.30 веч. „Ми були молоді".

Субота 19. III. год. 7.30 веч. „Ми були молоді".

Жіночі торбинки

речеві, портфелі, портмонетки, валізи, несесери, доручні і направлені по найдешевших цінах робітні римарсько-галантерійна Н. БАРЕР, Львів, Сикстуська ч. 2 побіч фірми Саламандра.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

СКОЛЕ:
18. III. Циганський барон.
19. III. Орлеяна.
20. III. Шарівка.
21. III. Довбуш.
22. III. Орфей у Пеклі.
З Сколого іде театр до Сяневідська, Болехова і Доброго.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

БЕРЕЖАНИ:
18. III. Шеня Бескиду.
19. III. Маруся Богуславка.
20. III. Подружній метч.
21. III. Гетьман Полуботок.

ПІДГАЙЦІ:
22. III. Хмара.
23. III. Пеня Бескиду.
24. III. Подружній метч.
25. III. Мазепа.
26. III. Гетьман Полуботок.

Управа Театру приймє до хору добру сопраністку, альтів і тенорів. Зголошення приносити вранці з світлинами до театру.

Зол. 10'— кульчики з 14 кар. золота у великім виборі у Гінберґа, Сикстуська ч. 4.

КІНА.

АПОЛЬО: „Буревій" еконт. фільма.
АТЛЯНТИК: „Жінки над пропастю".
БАЛТИК: „Заборонене щастя".
ВАНДА: „Жовтий скарб", „Лише раз кохала".
ГРАЖИНА: „Коспюшко під Рацлавицями".
ЄВРОПА: „Я кинувата".
КАСІНО: „Еспанський метелик" (Дж. Мездовальд).
КОПЕРНИК: „Шулерів роман" із Самею Гґрі.
МАРУСЯНЬКА: „При ватрі", „Дві небочинки" Пат і Патахон.
МЕТРО: „Наш редактор шаліє".
МІРАЖ: „Чарівні очі" (Марта Егерт) і комедія з Еді Кантором.
МУЗА: „Товариші зброї".
ПАКС: „Галька".
ПАЛЯС: „Лінія Маджіното".
РАЙ: „Фавор ч. 13".
РІЯЛЬТО: „Палкі серця".
СВІТ: „Трійка гальтзія", „Герой з Техасу".
СТИЛЯГІ: Чар богеми і ревію.
ТОН: „Князь і прошак".
УТІХА: „У отих розвідки" та ревія.
ХІМЕРА: „Улан кн. Йосифа".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
Еспанія — Валєнсія, Гранада.

ФОТОПЛЯСТІКОН „Святовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
„Канада".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Пятниця, 18. березня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція. 11.15 Для дітей: „Людовий дім" у Дембінах, 11.40 Монюшко: Фрагм. з оп. „Гальки", 12.08 Полуднева авдиція, 13.45 Сусп. гутірка, 12.50 Симф. орх., пл., 14.30 Легка музика з пл.; у перерві в год. 14.40 Авд. ККО, 14.55 Біржа, 15.00 Сьогодні зат. лікарки, Музика з пл., 15.20 Бажучі вістки з міста та провінції, 15.30 Господарські вістки, 15.45 Від віконної шибки до єдиних домів. гутірка для старших дітей, 16.00 Гутірка з хорами, 16.15 Орх. концерт, 16.50 19.50 Актуальна гутірка, 17.00 Відв'ідуємо осередки здоровля, 17.15 Пісні у вик. Збойської-Рушковської в супр. форт., 17.50 Огляд видань, 18.00 Світовий комунікат, 18.10 Туристичний інформатор, 18.15 Бетовен, увертури з пл., 18.30 18.55 Програма на завтра, 18.35 Промова во своди Альф. Білика, 18.50 Спорт, 19.00 Комедії XIX. століття „Галузка геліотропу" Ад. Асника, 19.30 Пісні у вик. хору, 20.00 Симф. концерт; у перерві коло год. 21.00 Вец. денник, гутірка, 22.50 Ост. вістки, 23.00—23.30 Розр. музика з пл.

Субота, 19. березня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція, 11.15 Для дітей: Співайме пісеньки, 11.40 Твори Падеревського в пл., 12.08 Полуднева авдиція, 13.45 Концерт балянь, 15.20 Техн. скринька, 15.30 Господарські вістки, 15.45 Театр Уяви для дітей: „Пригота, що ходив власними дорогами", пов. Кіплінга, 16.15 Розр. концерт орх. мандоліністів, 16.50 18.35 Актуальна гутірка, 17.00 Сьогодні про Пясудського, 17.15 Від Атен до Баррайту: „Глюк ратує Оліма", 17.50 Наша програма, 18.00 18.30 Спорт, 18.10 Хор, воєнські пісні, 18.55 Програма на завтра, 11.00 Іменини в Бельведері, Горн, 19.50 Промова пре. Мосціцького присвячена Й. Пілсудському, 20.00 Орх., мішаний хор; у перерві в год. 20.45 Вец. денник, актуальна гутірка, 22.00 Орх. концерт, 22.50 Ост. вісткн, 23.00—23.30 Музика з пл.

Неділя, 20. березня 1938.

8.00 Сигнал часу; 8.30 Весняна кваліфікація бугонів; 8.40 Кезер-Беля „Рамочі" увертура з пл.; 8.50 Про помішки в плеканні капусти та пастівних рослин; коло год. 10.30 п'єся богослужения Музика з пл.; 11.22 „Блакитні мечі" прогулька по держ. фабр. саської порцеляни в Мені; 12.03 Симф. поранок; 13.00 Фільм. огляд; 13.30 Сальон. музика, пісеньки, форт. дует, гармонійки; 14.45 Для села: Огляд фактів р'льних продуктів. Вовки на р'лі; 15.45 Для дітей: „Коли Великий Наполеон був ще малий", Музика з пл.; 16.05 Оп. арії у вик. Серг. Бенонія в супр. форт.; 16.25 Шотландські п'єні Бетовена, спів, скрипка, віол., форт., 16.45 Орх.; у перерві коло год. 17.50 Хвилина бюра студій; 18.50 Театр Уяви: „Спокуса" Здз. Маріновського; 19.35 Про Сенкевича; 20.00 Розр. концерт у вик. Л. Скальської (сопр.) і сал. трія; 20.35 21.00 Спорт; 20.40 Політ. огляд; 20.50 Вец. денник; 21.15 „Та йой", „Нова весна"; 22.00 Форт. реціталь Пер Мезер Верже; 22.35 Сильветки композиторів із пл.; 22.50 Ост. вістки; 23.00—23.30 Легка музика з пл.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Пятниця, 18. березня 1938.

БЕРЛІН 15.35 Легка музика, 17.00 Пісні Ван Айкена, 17.10 Форт., 18.00 Давні й нові вальси, 22.30 Розр. музика, БУДАПЕШТ 19.15 Форт., Сігр'д Шнефойгт (Фінляндія), 22.00 Циг. музика, БУДАПЕШТ II 18.30 19.00 2000 21.00 „Трістан і Ізольда" оп. Вагнера, ВІДЕНЬ 19.25 Розр. музика, 20.00 21.00 22.00 „Будуарний Сольнес" драма Ібсена, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Дитячі пісні, 18.00 Давні балади в опр. нових композиторів, ДРОЙТВІЧ 20.00 21.00 „Ля Рондіне" оп. Пучіні, КОШИЦІ 14.00 18.45 Вістки, 18.00 Орх. концерт, МІЛЯНО 16.00 Шопенівський концерт, 21.00 22.00 „Фільмова зірка" оп. Джільберта, ПРАГА 21.00 Орх. концерт, РАДІО ПАРІ 18.00 Камер. музика, 21.15 Пісні, 21.30 22.00 23.00 Театр Уяви „Воскресення" на осн. Толстого, РІМ 21.00 22.00 Симф. концерт, ФРАНКФУРТ 20.00 21.00 22.00 „Севільський цирульник" оп. Россіні.

Субота, 19. березня 1938.

БЕРЛІН 19.10 Пісеньяарі та віртуози, 20.00 21.00 „Енхен фон Тараў" муз. ком. Штракера, 22.30 Легка й танк. музика, БІЛГОРОД 18.05 Нар. музика, 22.15 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 18.30 Циг. музика, 19.30 20.00 21.00 „Циганське кохання" оп. Легара, ВІДЕНЬ 12.00 „Давіде пенітенте" орат. Моцарта, 18.30 Нар. пісні, 19.25 Концерт хору, 21.35 22.00 Концерт на сер. і орх. а-моль Двожака, ДРОЙТВІЧ 20.00 „Кармен" оп. Бізета, І. дія, КОШИЦІ 14.00 18.50 Вістки, 18.00 Д-р В. Кухта-Д-р А. Дутка „Гутірка з членами підк. відділу при верхнім суді в Кошицях", МІЛЯНО 17.15 Давні танки, 21.00 22.00 „Андрій Шеніє" оп. Джордана, ПРАГА 22.30 Танк. музика, РАДІО ПАРІ 18.00 Для дітей, 18.45 Вок. дуети, 21.15 Пісні, 21.30 22.00 Театр Уяви, 22.10 „Вечір у Парижі" муз. розр. програма, 23.06 Симф. музика, РІМ 17.15 Танк. музика, 21.00 Комедія.

Неділя, 20. березня 1938.

БЕРЛІН 12.00 Орх., мандоліни, ксильофон, акордеон. 16.00 Військ. орх., 20.00 21.00 Весна йде, вес. танк. вечір; БІЛГОРОД 18.00 Нар. пісні; БРЕСЛЯВ 20.00 21.00 22.00 „Вірний спрітець" оп. Льорцінга; БУДАПЕШТ 12.30 Оп. орх., 18.50 Циг. муз., 21.50 22.00 Військ. орх.; ВІДНЬ 11.45 12.00 Фільг. орх., 15.40 Смичк. квартет, 17.55 18.00 Із світа пробоєвців. 19.35 Арії та пісні, Досталь бориг., 20.20 21.00 Військ. орх., 21.30 22.00 Фр.-австр. концерт; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00 Казка для дітей, 22.30 Легка й танк. музика; КОШИЦІ 9.00 Гр.-кат. богослужения з ужгор. катедри, спевак хор гр.-кат. богословів, 18.00 Бобульський „Вуйко з Америки" пєса, відгр. члени нац. театру в Ужгороді. 18.45 Вістки; МІЛЯНО 17.00 Розр. музика, 18.00 Рапсодії на теми шведськ. нар. пісень. 21.00 Муз. комедія, 22.00 Орг. музика; МІНХЕН 20.00 21.00 „Севільський цирульник" оп. Россіні; ПРАГА 14.30 15.00 „Кармен" оп. Бізета, 17.40 18.00 Симф. концерт; РАДІО ПАРІ 19.30 Форт., 20.00 Сценка, 21.15 Пісні, 22.25 Хор, РІМ 17.00 18.00 Симф. концерт, 19.45 Розр. музика, 21.00 Концерт смичк. орх., 21.30 22.00 Військ. орх.; СОФІЯ 19.30 Спів, 20.00 Скрипка; ШТУТГАРТ 19.15 20.00 21.00 „Фавет" оп. Гувода; ФЛЬОРЕНТІЯ 15.30 18.00 „Мадам Баттерфлай" оп. Пучіні.

Радіокутик.

РІЛЬНИЧІ ГУТІРКИ ПЕРЕД МІКРОФОНОМ.

Рільничі гутірки в українській мові перед мікрофоном Польського Радія у Львові мають вже свою традицію. Солідна обрібка і цікава тематика актуально підібрана, найшла вдячність серед українських радіослухачів. До господарської центральної установи Сільський Господар приходить листи з подякою дал. предкентів рільничих відчитів та побажання, щоб тих відчитів було більше.

Окрема цікавість село гутірки на загальні теми, як напр. відчит інж. Левчука про кооперацію.

У програмі назначено вже дальші гутірки на господарські теми, яких речинець буде поданий у часописах.

Радіослухачі можуть, а навіть повинні писати свої завваги і побажання безпосередньо до Польського Радія, Львів, Ваторія 6.

МОЛОДЬ ШКІЛЬНА ПЕРЕД МІКРОФОНОМ.

В рамцях цих авдицій відбулася 3-го с. м. авдиція учеників фільї української гімназії у Львові. Концерт був призначений творчости великого композитора Миколи Лисенка. Вступне слово з пояснюваннями авдиції мав ученик Збігнєв Букало, що дуже гарно виголосив змістовий реферат про значіння творчости Лисенка. Хор учеників відспівав низку народніх пісень між ними відому пісню „Ой пущу я кониченька", що починається терцетом. Виконали останні пісні ученики Ковч Мирослав — І. тенор, Микитович — ІІ. тенор і Квик Роман — баритон виявились дуже добре, хоч із початку чути було малу трему. Авдицію приготовили пп. проф. Радзикевич проф. Провоповичі, який проводив хором. Дня 8. ц. м. радіослухачі довідались багато цікавих річей з гутірки п. Лідії Бурачинської про народню пісню. Гутірка була виготовлена цікаво, а підхід фоновий, що вказував на зрозуміння цієї справи.

БІРЖА.

Львів, 17. березня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89.37, 89.90, Доляри американські 5.28·50, 5.36·00, Доляри канад. 5.28·00—5.25·50, Фльорени гол. 291·24 — 292·50, Франки фр. 16·40 — 15·90, Франки швайцарські 122.30—121.50, Фунти англ. 26.43—26.37, Гульдени данц. 100.25—99.75, Корони ч. 17.40—16.10 Кор. дан. 118·05—117.20 Кор. норв. 132·83—131·85. Корони шв. 126.15—13·15. Ліри італ. 22.00—21·10, Марки фінлянд. 11·68—11·30, Марки нім. 101·00 — 98·00 Шилінги австр. 89·00—84.00, Тель Авів 26·20—25.95, Марки нім. срібні 115·00 — 110·00

Акції.

Банк Польський 111·50. Цукор 35·00. Вугіль 29·50, 29·10, Ліяльон 62·00. Можеїв 13·00, Островець 54·75, Стараховичі 40·00, 35·50, Габербуш 48.25.

Папери

4 і пів пром. внутр. 65·75, 64·13, 3 інв. 1 ем. 80·50 серія 90·00, 3 пов. інв. 7 ем. 79·50 серія неконт. 5. конверс. 69·25 прем. дол. 39·25, 4 консол. 65·00

Тенденція сильніша.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 17. березня 1938 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 3·45 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. в опак. 3·30 зол.
молоко . . 18—19 сот.
(1 пів копа) . . 3·10 зол.

Тенденція на масло й молоко здержана, на яйця знижкова.

ОПОВІСТКИ.

Загальні Збори Членів Товариства „Українська Бесіда" у Львові вул. Рутовського ч. 22, І. відбудуться 2. квітня 1938 в суботу в годині 6 (18) вечір із звичайним денним порядком. Якщо в годині 6 вечір не буде достаточного числа членів передбаченого статутом, то збори відбудуться годину пізніше без огляду на скількість членів (§ 24 ст.), а важність рішень. — Виділ. 616 1-2

КУПНО - ПРОДАЖ

ХМЕЛЕВІ ПЛЯНТАЦІЇ! Чеські грани оказійно продає Ренчнер, Легіонів 37. 546 4-7

ДЕРЕВЦЯ овочеві, до прикрас, щеплені бози — продає Сенц'я Садівничо-Городнича при М. Т. Р. Львів, Коперника 20, І. п. 606 2-3

МАШИНУ Адлер модель 17, Мерцедес модель 3, українсько-польську продає Іванишин, Городецька 23. 615 1-3

МЕШКАННЯ

ТРИКІМНАТНЕ мешкання з кухнею і новим комфортом на II. пов. при вул. Кравсевського 23. від 1. 4. н. р. 609 2-3

РІЖНІ

УНЕВАЖНЮЮ загублений свій документ тотожности (довід особисти) видавний громадським урядом у Скоронятині у вересні 1934. Яворовський Василь. 2-2

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

Примар Др. Шварц

недуги шкірні, венеричні і косметика лік. СЛОВАЦЬКОГО 4. проти гол. почти. Тел. 215-61.

619 ВЕРНУВСЯ. 1-5

ОГОЛОШЕННЯ.

СІК ЦВИТУЧОГО ЛОПЯНУ

успішний при шкірних висипах, бодячках, скрофулах, коростах, червоній шкірі, лишаях і весянках. Продаж в аптиках і дрогеріях. Головний склад: Варшава, Міодова 14, Тел. 5.42-99 Магістер Едвард Гобец. -15

Коли терпиш — Пий Святоіванський Сік Зілля („цілюший") успішний при болях і колькох печінки, катарах, болях шлунка і кишок, нирковому камінню і мікура, невральгічних болях і нервових корчах і болях голови. Продаж в аптиках і дрогеріях. Головний склад: Варшава, Міодова 14, телефон 5.42.99 Магістер Едвард Гобец. 6-20

КОНКУРС.

Товариство „Просвіта у Львові оголошує конкурс на осьвітніх працівників при Фільях „Просвіти" в краю. Перешество мають кандидати з вищою, а найменше із середньою осьвітою, що працювали вже на осьвітній ділянці і вміють організувати та вести хори та оркестру. Подання вносити до Товариства „Просвіта" у Львові Ринок 10 з коротким життєписом, в'їдписами свідоцтв та порученими листами. Зголошуватися найпізніше до 31. березня н. р.

Головний Виділ Т-ва „Просвіта".

Приписові почтові друки і книжки до вжитку часописів

якими кожне видавництво послуговується можна купити в Адміністрації „Діла" Львів, Ринок 10. Для провінції виконуємо за післяплатою.

Цінник друків:

Zawiadomienie wysyłkowe
1 пр. 6 сот.
Gazetowa książka nadawcza
оправлена (200 карток) зол. 3.50
Książka rozsyłkowa
на 480 урядів зол. 2.50
на 960 урядів зол. 5.—

БРИТВИ

найліпші, гарантовані, світових марок продає по найнижчих цінах оказійно фірма

С. ФЕДЕР

Львів Коперника ч. 15 а
„ Сикстуські ч. 7
„ Галицька 16

Ріжного роду **ОВОЧІ — ЦУКОРКИ** і т. п. у великому виборі поручає по найнижчих цінах

К. БРУННЕР

Львів, Сикстуська 31. Тел. 293-75.
1—8

За редакцію відповідає Олександер Костик Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Ч. 60 (14.892). Львів, субота 19. березня 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. РІК LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 228-25
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБСЯЗІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

ПАЛЬТА оригінальні англійські продає ФАБРИКА ОДЯГІВ Рот і Рудерфер Львів, Легіонів З/І. п. (над кіном Паляс)

Вчора вечором Польща вислала ультимат до Литви.

В СУБОТУ В 9-ІЙ ГОДИНІ РАНО МИНАЄ РЕЧИНЕЦЬ.

x ПАТ повідомляє: Вчора (в четвер) в 21. годині польський уряд переслав литовському ультимативну ноту, яка подає умовини, які на майбутнє запобіжать інцидентам, небезпечним для мира. Польський уряд чекає відповіди в означеному речинці (до 36-ох годин, на основі інших джерел — до 24-ох годин).

ПОЛЬСЬКА АРМІЯ ГОТОВА ДО ПОХОДУ НА КОВНО?

Авас довідується з Таліна, що польська армія зосереджена над литовським кордоном і готова його перейти, якщо Литва відповість відмовно на польський ультимат.

ЕСТОНІЯ БУДЕ ПОСЕРЕДНИЧИТИ МІЖ ПОЛЬЩЕЮ ТА ЛИТВОЮ?

У польській пресі появилась поголоска, що естонський уряд на прохання литовського запропонує польському посередництво у конфлікті. Деякі естонські часописи потверджують це.

ЧИ ЛИТВА МОЖЕ РАХУВАТИ НА ЛАТВІЮ Й ЕСТОНІЮ?

Литовський уряд мабуть звернувся зі запитом до естонського й латвійського, яке становище заняли б вони на випадок, якби польська армія перейшла литовський кордон. Відповіди ще нема.

ЛИТВА ХОЧЕ ОБМЕЖИТИ ПЕРЕГОВОРИ З ПОЛЬЩЕЮ ДО СПРАВИ ГРАНИЧНИХ ІНЦИДЕНТІВ.

Як подають деякі польські часописи, 14. ц. м. литовський посол у Таліні запропонував гамошньому польському послові переговори між обома урядами з метою: вияснити інцидент з 11. ц. м. та застановитись над питанням, як запобігти подібним інцидентам на майбутнє.

Польський уряд не дав відповіди

Субота, 14. травня 1938.
Великі Весняні Вечерниці
в салях Касина Почтовців, Японська 9

Виїзд маршала Сьмігłого-Ридза до Вильна.

ДОМАГАЮТЬСЯ ВІЙНИ.

В пятницю в год. 7.45 приїхав до Вильна марш. Сьмігли-Ридз. Повитали його представники цивільної і військової влади та громадянства і молодь.

На мурах міста появилися відозви взяти участь у вічу в литовській справі, яке скликали на 14. годину. Резолюції, що їх ухвалить віче, предложать безпосередньо марш. Сьмігłому-Ридзові.

Вчора відбулась у Варшаві маніфестація з нагоди імянин марш. Сьмігłого-Ридза — вона перемінилася в гостру протилитовську маніфестацію.

„ПОЛЬЩА ЗРОБИЛА ВІДПОВІДНІ КРОКИ."
Загадковий комунікат ПАТ-а.

ПАТ повідомляє: У звязку з інцидентом на польсько-литовському кордоні польський уряд зробив відповідні кроки.

На найближчому засіданні сенату мін. Бек зясує польсько-литовські відносини.

Британський уряд не дав себе спровокувати до інґеренції в еспанські справи.

ЛЕЙБУРИСТИ ЗАЛЯКАНІ ПЕРЕМОГОЮ ЕСПАНСЬКИХ НАЦІОНАЛЬНИХ ВІЙСЬК.

Провідник опозиції в палаті громад Етлі зажадав від прем. Чемберлена вияснень щодо французької інтервенції в Льондоні у справі Еспанії. В дискусії, що розвинулася на цьому тлі, Етлі у довшій промові видвигнув домагання, щоби Льондон приняв пропозиції Парижа і спільно вплинув на розвиток подій в Еспанії, які можуть поважно загрозити британським інтересам.

Прем. Чемберлен відповів, що ситуація зовсім не є така грізна; хтось мусів, мовляв, перемогти — тепер перемагає ген. Франко. **Обі еспанські армії діставали поміч із закордону — британський уряд не має вісток, щоби тепер діставав підмогу лише ген. Франко.**

Британським інтересам в Еспанії ніщо не загрожує. Англія мусить триматися політики невтервенції.

ФРАНЦІЯ НЕ ПОКИНЕ ЗАСАДИ НЕІНТЕРВЕНЦІЇ.

Авас повідомляє: У французьких міродатних колах заявили, що для Франції не істнує питання: чи покинути політику неінтервенції. Піренейський кордон буде і дальше замкнений.

Франція робить заходи, щоб запевнити безпеку кордону та свободу плавби по Середземному Морі.

КУПУЙТЕ КНИЖКИ ВИДАВНИЦТВА „ДІЛО"!

Ігноранція і шовіністична злоба.

У ВІДПОВІДЬ „СПЕЦАМ" ВІД ЦЕРКОВНИХ СПРАВ.

Львів, 18. березня.

Шум і гамір, що від якогось часу, головно від відомого виступу пос. Войцеховського, знімається довкола української греко-католицької Церкви на сторінках польської преси, ще й досі не затих, навпаки — ще більше змагається. Із сторінок тієї преси несеться й дальше чад та отруйні випари, що затроюють іддю ненависть до української гр.кат. Церкви та її духовенства безкритичну частину польського громадянства.

Але чим дальше, тим аргументи тієї преси мізерніші і слабші. Бож годі брехнею воювати до безконечности. А до річевої дискусії треба фактів, треба знання справи і врешті спокійного, безпристрасного підходу. На жаль, чи на щастя, увесь цей часописний шум спирається на такій ігноранції, на такій злобі і на такій забріханости, що навіть розумніші поляки перестають поважно трактувати ці напасти. Польська преса загалом ніколи не грішила знанням українських справ, а що вже торкається справ української Церкви, її історії чи сучасного стану, то тут майже у всіх панує повна ігноранція. Що й казати про церковні **проблеми**, які мають своїх фахівців, істориків Церкви та вчених теольогів.

Зразком такої просто безприкладної ігноранції, підкресленої ще й злобою, хай послужить стаття у 5. числі львівського двотижневика „Воля і Чин" п. з. **„Криза ідеольоґії греко-католицької церкви".** Автор статті Казімеж Слупскі. Хто він такий католик, православний чи евангелик — цього з самої статті не можна вимеркувати і це одно вже характеризує спосіб писання автора на церковну тему. Те певне є те, що він завзятий ворог української греко-кат. Церкви і... повний невіжа, коли йде про його оцінку тієї Церкви. В його статті такий хаос і таке незнання давніх і сучасних течій і проблем християнізму, як віри та науки, і Церкви, як організації, що таких нісенітниць — признаємося щиро — давно вже не читали ми на сторінках польської преси, навіть в „І. К. Ц." ві, хоч він — здавалося — під цим оглядом безконкуренційний.

Автор перш за все не має ясного поняття про те, що таке Церква і релігія загалом, яка її суть і завдання, глядить на католицьку Церкву як на якусь політичну установу, яка щойно тепер „старається про духове панування над душами і резигнує з політичних і шовіністично-націоналістичних аспірацій".

Після „глибокоумного" й хаотичного, як і ціла стаття, вступу автор вкінці ось так змальовує „кризу ідеольоґії" нашої Церкви:

„У Східній Галичині греко-кат. церква розвивалася завдяки ліберальній політиці тодішніх добродушних поляків консерватистів, що толерували антипольський курс тієї церкви, **за ціну залишення поміщикам вільної руки у визискуванні українського хлопа.**

Греко-кат. церква, **під ідеольоґічним оглядом незвичайно слаба**, після війни оцінила польський нарід міркою, на яку заслуговують польські дідичі нашої дільниці. Вважаючи польський нарід за слабий, **накреслила собі ця католицька церква за**

ціль свого існування боротьбу з католицьким польським народом.

Цивільні дячі греко-кат. церкви на сторінках „Діла" бажають загарбати для воюючого українізму православну церкву та її вірних з Волині і т. д. **Не зрікуються їх досвіди Риму, якого дуже визначні емісарі після докладного провірення проблеми та обзнайомлення з православною наукою покинули католицизм і перейшли на... православіє.**

Зголошуючи претенсії навіть до суцільної маси православних у Польщі, недооцінюють того факту, що **католицизм греко-кат. церкви є необоснований (?!), що письменники цієї церкви в нічому не збагатили католицької науки**, не кажучи вже про те, що **ніодин українець не пробував навіть писати на теми православія.** (?! — Ред.).

Так загребуща греко-католицька церква не здає собі справи, що боротьба з православною масою в Польщі і водночас з усім польським народом ослаблює її під кожним оглядом, що відбилося м. ін. на українській католицькій акції і на моралі греко-кат. вірних.

Внутрішньо, ідеольогічно та організаційно слаба греко-кат. церква не хоче освідомити собі правди, що польський нарід, польська держава, польська армія і поліція антворюють для неї теплярняні умовини вегетації і зберігають її перед російським, чи теж російсько-комуністичним заливом. Для мене не є така проста справа першого візду комуністів на узгірях св. Юра. Це дуже символічний збіг обставин...

Греко-кат. церква є і залишиться твердинею всякого суспільного назадництва. Перед війною звязалася з австрійським консерватизмом та його слугами, польськими дідичами нашої дільниці. Підчас війни і після війни лучать цю церкву, через український політичний рух, щирі вузли приязни з Берліном. Про-берлінські симпатії не мавіли, коли Німеччину заливав комунізм, а стали більш ніж сердечні після перемоги Гітлєра. Церковна преса, чи преса — зближена до греко-кат. церкви, за героїв вважає Гітлєра, Мусолінія і ген. Франка. Цей сервілізм посунула так далеко, що конфлікти з Мусолінієм чи Гітлєром ця преса і дідичі промовчують.

Для мене нема сумнівів, що на випадок поглиблення останнього конфлікту, курсу ватиканської і погансько-гітлєрівської політики, українці кинуть гасло „Льос фон Ром", як це вже нераз це гасло підносили.

Ходу подій ніхто й ніщо не є вспілі здержати. Поляки прихильники і противники польського походу на Київ, мусять віддалитися від греко-кат. церкви, без огляду на те, чи вони тоталісти, чи прихильники демократичного напрямку і без огляду на те, чи годяться, чи негують останній курс католицизму.

Прихильники польської експанзії на Схід мусять поставити собі питання, **в якому ступні реакційна греко-кат. церква і тоталістичний український рух не будуть відповідати суспільствам, перебільшено накормленим на Україні комуністичною фразеольогією.** Дитина розуміє, що **ідеольогія греко-кат. церкви на справжній Україні в наших часах, буде так само чужа, як чужі нам погляди з часів Йосифа II...**" і т. д. і т.д.

Полемізувати з наведеним годі. Полемізувати можна тільки з поважними аргументами, але не можна збивати теревень, що їх видумав аматор, який раптом відкрив у себе покликання на церковного публіциста.

Ми тільки скажемо йому, що гр.-кат. Церква виконала і виконує серед українського народу в Галичині велику місію не тільки під релігійно-моральним, але й під національним оглядом тому на неї з тугою глядять і православні українці. З нею тісно звязане релігійно-моральне та літературне відродження народу, занедбаного в часах передрозподільних Польщі, коли то церква була прибита та приниження; вона теж в останніх роках повела рішучу боротьбу з безбожницьким комунізмом, що намагався залити край своїми каламутними хвилями, і зберегла наш нарід перед його безбожницькою отруєю. Релігійно-моральний рівень визнавців греко-катол. Церкви не є нижчий від рівня вірних римо-католицького Костела, хоча „латинському духовенству не приходиться нести стільки тягарів і поконувати стільки всіляких труднощів, що греко-католицькому. Наша Церква — це найбільш творча сила Народу і певно ніде Церква не звязана так тісно з народом, як саме у нас.

Колиб вона переживала якусь кризу, колиб вона була така слаба, як її автор представляє, то навіщо той крик і вереск, що його счиняють довкола неї її вороги?! Коли вона така слаба, то „зпшіть її, вона й так мусить „розлетітися", бо що не має сили, то мусить зникнути. Як можна взагалі Церкву відривати від народу і трактувати, як щось абстрактне?! Як можна теж дорікати греко-католикам їх здогадні симпатії до західних націоналістичних держав, коли ті симпатії виявляє офіціяльна польська закордонна політика?!

І нехай автор не перехвалюється, що греко-катол. Церква існує тільки завдяки польському народові, польській державі, польській армії та поліції, що її бережуть перед комунізмом. Яьби так прийшлося станути віч-на-віч з комунізмом, то це ще питання, хто виявив би більше відпорної сили: наша Церква чи польський католицизм. У Польщі нарід большевизму не бачив так близько, як ми тут, на пограниччі Совітів з їх пропагандою. А проте, скільки латинських священників покинуло духовний стан, подружилося і заняло світські посади?!

РИЧАЛТОВІ ДЕШЕВІ ЛІКУВАННЯ ВІД 1. ТРАВНЯ Зол. 155·—
Інформації:
ІВОНІЧ-ЖИВЕЦЬ 5—65

Також нехай нас автор не страшить російським заливом. Ми його вже бачили, чули на власній шкірі і переможно видержали його насильство. Це був не перший і не останній героїчний період нашої греко-катол. Церкви і її духовенства. Той, що нині веде цілий наш нарід шляхом Христових правд, показав тоді цілому світові, що він не „пан вигідний" чи „польський магнат", як його маленький автор називає, але Добрий Пастир, що готов кожної хвилини і душу свою віддати за своє стадо.

Церква і духовенство, які мають світлу карту в історії національно-культурного відродження народу, не переживає кризи! І болото, що ним намагаються ріжні духові карлики її обкидати, не досягнуть її. Свідчить воно тільки про жалюгідний інтелєктуальний і моральний рівень тої частини польської преси, що таке болото на своїх сторінках поміщує.

Коли хто починає лаяти нашу Церкву і її єрархію та духовників, а не знає історії тієї Церкви, не знає історії української культури, історії української політичної думки, історії та генези існуючих течій, не має поняття напр. про такі явища, як атрекційність східнього обряду на католицькому Заході, не знає унійних проблем і на все має один-одинокий лік — польонізацію, яку утотожнює з латинізацією — той направду дивує лише своєю відвагою, „тупетом", як кажуть поляки, та взагалі псує лиш на такі речі терпеливий папір.

Відношення Чехословаччини до аншлюсу.

Прага, 16. III. 1938.

Вістки про аншлюс у ЧСР прийнято досить тверезо та спокійно; вони не викликали ніякої паніки, як видно з перегляду чехословацької преси. Розуміється, про ніяку мобілізацію, як то були поширені чутки у світовій пресі, ніхто тут і не думав. Ситуацію признають поважною, але не страшною. Інша справа, що про забезпечення ЧСР працюють усіма способами, у першій мірі гарячково йде праця дипльоматична. І успіхи вже видно — хоча би становище до безпеки ЧСР. британської влади. Можливо навіть, що аншлюс внесе більш ясности й певности у взаємини між Чехословаччиною й Німеччиною та приведе до щирих добросусідських відносин між цими двома державами, якого не було раніше.

Наводимо голоси чехословацької преси:

„**Венков**", — орган чехословацької аграрної партії, партії голови ради народних міністрів д-ра М. Годжі, до австрійських подій займає таке становище: „...Є ріжниця між ситуацією Чехословаччини й Австрії. Австрія не мала жадних умов, крім умови 11. червня 1936. р., що була доповнена берхтесгаденським порозумінням між Гітлєром і Шушнігом. Чехословаччина супроти тому має умови безпосередні, а крім того умови посередні. Можна сказати, що Берлін не має на думці нічого, щоб нас у цій ситуації ослабило. Чехословаччина дістала з Німеччини офіційне запевнення, яким цей стан є підтверджений. Зрештою ситуацію треба розглядати спокійно. Спокійна оцінка Чехословаччини відбилася й на цірїхській біржі, як видно зі зазначення тривкого курсу чехословацької корони, тоді коли англійський фунт ослаб. На празькій біржі стверджуємо спокій. З огляду на всі дійсні обставини не вважала наша влада за потрібне зробити якусь заяву ані ніякої заяви не видасть, бо вважає це за зайве, з огляду на ясне становище, висловлене недавно головою влади д-ром М. Годжею"...

„**Право Ліду**" — орган чехословацької соц.-демокр. партії, також досить спокійно оцінює ситуацію:

„...Европа в день австрійського перевороту говорила про мобілізацію в Чехословаччині й т. п. Але це не відповідає дійсности. Чехословаччина вже давно зробила всі необхідні приготовлення, аби її громадянство могло бути спокійне. Ця свідомість нам дає силу в цих критичних, можливо найкритичніших часах від світової війни. Але треба передовсім одної речі щоб у поглядах на сучасну ситуацію та оцінці всіх її наслідків була цілковита спільнота поглядів усіх політичних чинників, аби не зявилася щілина, якою би ворог міг пролізти до наших рядів. Більш ніж коли дійсні слова з проголошення голови ради міністрів д-а Годжі, що „не боялися ми тисячу літ і не боїмося й сьогодні"...

В іншій статті того самого числа „Право Ліду" читаємо, що „в нашу некористь не змінилося нічого тим, що Німеччина заняла Австрію... І колиб не дійшло до аншлюсу, була би наша військова ситуація цілковито однакова... Проти нас нічого не роблять. Навпаки, Німеччина поспішилася, аби нам дати запоруку своєї доброї волі щодо нас формою справді надзвичайною. Дивимося й на це зі спокоєм. Ніяк не можна сказати, щоб Німеччина поводилася супроти Чехословаччини вивсвно. Скоріше навпаки"...

„**Чеське Слово**", — орган чехословацьких народн.-соціялістів, пише: „Що значить австрійський переворот для нас? Це питання, на яке не будемо відповідати самі. Це питання, що торкається цілого европейського миру й безпеки не лише нашої, але також інших. Аншлюс Австрії значить також, що кілька европейських держав дістало Німеччину за сусіда. Ми свідомі ваги нової ситуації, котра примушує до крайньої стриманости"...

„**Народні Політіка**", — „Коли Берлін називає вирішення австрійського питання родинною справою, то спроба вирішення питання наших німців не зможе вже бути родинним питанням, лише питанням міжнародньої політики й міряним сил"...

Чехословацька преса подає вістки з Льондону, що при нарадах британської міністерської ради у справі спільного чехословацько-французького демаршу у Льондоні, взяті на увагу три дипльоматичні формули: 1) французький погляд, що Вел. Британія має визнати французький обовязок помочі ЧСР; 2) британська формула, за якою Німеччина не зможе на випадок нападу на ЧСР рахувати на англійську невтральність; 3) друга британська формула, за якою британська влада буде вимагати від німецької влади забезпечення чехословацької безпечности, спробувавши раніше посередничити переговорам між ЧСР і Німеччиною. Метою переговорів між Берліном і Прагою було, аби Німеччина досягла повних концесій, а ЧСР дістала від Німеччини запоруку забезпеки. Цю третю формулу вважають у британських урядових колах за найдоцільнішу і сподіються, що вона матиме успіх.

М. О—вич.

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

Адміністрація.

Віденські настрої.

Від одного з громадян, якого доньки студіюють у Відні, дістали ми до використання й лист з понеділка 14. ц. м., який надійшов до Львова щойно 17. ц. м. — **Ред.**

Відень, 14. березня 1938.

Тут повно вражінь і новин, що аж голова кодором ходить і не знаю, від чого цей лист зачинати. Скажу лиш одно, що варто раз бодай у житті пережити щось подібне.

В четвер рано була на місті якась дивна атмосфера. Вичували всі, що щось діється, але я не знала що. На вулицях повно бруду і сміття, люди бігали, кудись спішились, повно звичайних і тягарових авт. Небудничий рух. Нагло надзвичайне видання, з якого я довідалася, що голосування призначене на неділю. Була страшенно заінтригована, що з того вийде, бо тут майже всі „наці" і ніхто не буде голосувати за „Фронтом Батьківщини". Одначе пропаганда за останнім була дуже велика. Маса летючок з літаків, відозв на хідниках, як „Міг Шушніг", „Фір Естеррайх", „Гайль Фронт" і т. п.

Вечором іду до опери на „Далібора" Смегани і чую вже на Віднергавптштрассе крики; коло опери також. Площа Шварценберґа повна людей і поліції. Цілі маси — переважно молодих — ідуть групами і кричать „Гайль Гітлер!" Поліція розганяє, але не може собі дати ради, бо людей маса і що з одної вулиці розженуть, то з другої надтягає ще більше, і знову починається від початку. Піщли гумові палки в рух. Нічого не помогло. Всі йшли розюшені з гакенкрайцами і кричали за Гітлером та проти дотеперішнього уряду. По скінченій опері тривали неспокої дальше. Панував неможливий непорядок.

В пятницю рано позірно все успокоїлось, але вечором поновилося наново з подвійною силою. Варилося, як у кітлі; наші галицькі „геши" не витримують ніякого порівнання з тим, що тут діялось. Ніхто вже не крився, що є націонал-соціялістом. Люди ходили явно з гітлерівськими хрестами і здоровили на голос інших по гітлерівськи. Юрба народу знову збиралась у центрі міста. Мене ледви пропустили в оперу. Вже підчас павз люди бігали до вікон і дивились що назовні діється. До нутра опери доходив лиш страшний рев людської маси. Нагло хтось кинув вістку, що „Шушніг скінчений". І хоч я не розуміла того добре, але догадалася, що прийшов якийсь кінець.

По скінченій опері побігла я зі своїм товариством дивитися, що діється. На вулицях люди цілком ошаліли з радости. Всі кричали мов несамовиті, всі висказували радість з приводу так довго очікуваного „аншлюсу". В безконечність тягнувся Рінгом „факельцуг", всі мали на раменах червоні опаски з чорним хрестом на білому колі. Люди кричали, скакали, бігали, цілувались, обіймались, — все, що лише можливо видумати. Я з товаришкою дріжала від небувалого вражіння. Мали ми почуття якогось воскресення, якогось визволення, освобождення з чогось злого до доброго. Ми обі стояли яку годину і кричали разом; по якомусь часі рушили на дальші оглядини Грабеном, Шоттенгассе аж до університету і попри ратуш, Рінгом домів. Всюди маси людей, море новонароджених, як зпід землі, гакенкрайців, авта з молоддю, що тримала здомані „кругенкрайци" (ознака „Фронту Батьківщини"). Всі старі відозви поздирані.

Одно, що було подивугідне, то дисципліна — всупереч усьому. Цілу дорогу я не бачила ніодної збитої шиби, чи якогось ушкодженого предмету. Коло канцлерської палати стояла міліція на сторожі. Надїхало авто з поліцією, яка підняла руки вгору і поздоровила: „Гайль Гітлер!" Вибух радости. Всі кричали: „Поліція вже з нами!" Якась пані цілувала поліцая при всіх з радости, що він вже націонал-соціяліст. Всі ті виявн радости тягнулися в безконечність. І я вернулася вкінці по 2-ій годині вночі домів.

В суботу рано Музична Академія була замкнена. На вулицях знову величезний рух. Появляється вістка, що Гітлер вже в Лінцу. В год. 12-ій проголосили його проклямацію. Люди тут виглядають у захопленні мов божевільні. Всюди розставлені радіеві голосники, з яких надають промови. Всі на кінець підносять руки і співають з голосниками гимн.

Вечором знову „факельцуг", знову цілий Відень на ногах, знову ті самі вибухи радости, що попереднього дня. Над Віднем появилися німецькі літаки, які скинули масу летючок, такого місту: „Націонал-соціялістична Німеччина поздоровляє свою націонал-соціялістичну Австрію і нове націонал-соціялістичне правління. У вірнім, нерозривнім звязку!" І „гайль Гітлер!"

Цілі ескадри юнкерсів та бомбометів пописувались повітряною еквілібристикою над Віднем. На неділю назначений похід з площі Героїв і промова Гітлера. Одначе Гітлер не приїхав, зате маса його старшин, яких тут витає ентузіястично населення. Мало що не носять їх на руках. Похід, правда, був, але зложений тільки з австрійців і лиш час до часу були німецькі авта зі старшинами. Люди вже охрипли з радости, а проте ще далі кричать. Що одна сторона вулиці кричить — то друга відповідає. „Гайль Зіг", „гайль Адольф", „гайль Гітлер", „Айн Фольк, айн Райх, айн Фірер!" Декотрі голоси вже здерті до неможливости. Деякім очі вже кровю позаходили, а все кричать і кричать.

Вечором іду знову з товаришкою на місто. І знову нова атракція. Через Маріягільферштрассе ідуть маси німецького війська. Десятки тисяч їх ідуть в автах і танках. Ми були очаровані. Кожний здоровий, сильний, опалений — виглядають як дубчаки. Переважно мали сині очі і представляли собою германський тип. Всі розсміяні, і австрійці і німці. Подають собі руки і говорять зі собою, так, що авта дуже поволі посуваються наперед. Німці дуже змучені, бо деякі ідуть просто аж з Гамбурга. Маси старшин — кожний з інтелігентним обличчям. До мене простягнув також руку якийсь старшина і так гарно засміявся, що я також усміхнулась і простягнула йому руку з окликом: „Гайль Гітлер!" А потім багато до мене простягали руки і здоровили. А всі такі гарні, як мальозані. В шоломах і чудових мундурах. Похід цей тягнувся також у безконечність. Приїхала також вже німецька поліція — прусаки. Але ті вже не такі панські, як військо.

Тут у Відні вже четвертий день ніхто нічого не робить, лиш бігає як опарений і кричить.

Нині — 14-го — має вкінці Гітлер приїхати до Відня і говорити. Всі на нього чекають!

ЛІКАРІ - ДЕРМАТОЛЬОГИ ствердили, що маслиновий олійок при температурі тіла всисає в шкіру 5 робить її делікатною. Входить він глибоко в пори, при тім поширює їх. Велику кількість цього вартісного маслинового олійку вживають до виробу мильного пуєни мила Пальмолів. Тому його густа піна зовсім шкіру, не дразнить її — зміцнює і відмолоджує!

Щоденна купіль милом Пальмолів — це правдива купіль краси, яка запевнює чарівничу церу та успіх.

Мило Пальмолів можна дістати у всіх перфумер'ях і дрогеріях а теж у крамницях Народної Торговлі, місьних управительських кооперативах і Центросоюзу.

Дбаймо за народнє здоровля!

(З приводу Загальних Зборів Українського Гігієнічного Товариства у Львові в „Українській Бесіді" 20. III., год. 10).

ПРАЦЯ У. Г. Т.

Тихо, непомітно, на одній майже неруханій у нас ділянці народнього життя веде від кількох років Українське Гігієнічне Товариство свою тяжку працю. Тяжке завдання охорони народнього здоровля взяло на свої не сильні ще плечі. Не сильні?! Бо до такого важного й тяжкого завдання, як боротьба з пошесними хворобами і суспільними лихами, поширення санітарно-гігієнічної освіти, поправа народнього побуту, одним словом розвязання питань суспільної гігієни чи навіть опіки, взявся лише невеликий гурт людей, головно лікарів у Львові та на провінції. А цеж праця понад їх силу! Це праця, яку кожний громадянин мусить потрохи взяти на свої рамена, якщо хочемо поправити наше народне здоровля.

НЕДОСТАЧА ЗАЦІКАВЛЕННЯ.

На жаль у нас мало ще цікавиться загал цією справою. Чи направду є важніші справи? Чи народне здоровля не є найважнішим питанням одиниці й загалу? Кожний цінить своє здоровля понад усе в світі, але забуває про суспільну громаду. Якщо хто поцікавиться питанням здоровля своїх земляків, то довідається, що кожного року на наших землях під Польщею вмирає лише на туберкульозу кільканадесять тисяч людей, переважно в силі віку, а кількасот тисяч лежить обложно хворих. Що в ріжних закутинах нашого краю не вигасають епідемії шкарлятини і дифтерії, які діткують наші діти, що соромом вкривають наш народ епідемії сипного тифу.

Венеричні хвороби, ревматизм та інші недуги не менші і не менше дошкульні підривають здоровля цілого народу, а що вони затяжні то підривають теж народню кишеню. Вагу народнього здоровля зрозуміли давно інші культурні народи й повели дбайливу працю в цім напрямі, а втягнувши до неї ширший загал, дійшли до гарних успіхів.

НАЙКРАЩИЙ ЗАСІБ — ОСВІДОМЛЕННЯ.

У всіх народів, особливо після війни, поведено широку пропаганду у справах гігієни і профілактики, себто науки запобігання недугам. Показалось, що праця освідомлення це найкращий засіб охорони здоровля загалу. Коли людина навчилася оминати хворіб, і коли захворівши скоріше зголошується до лікаря, то вже тим самим є добрі виглядн на краще і скоріше й вилікування. Поправа під оглядом гігієнічним народнього побуту створила здоровші умовини життя і праці людини, а на випадок хвороби дала змогу у здорових умовинах хворобу побороти.

Тому не дивниця, що такі народи, як данці норвежці або шведи, які мають в краю густу мережу гігієнічних кружків, обєднаних у цен-

Вже надійшли **весняні матеріями, убрання і плащі**
ШАПІРА вул. Личаківська ч. 1.

тральнім гігієнічнім товаристві, які ведуть працю після виробленого пляну в централі Товариства, мають найкращі осяги на цім полі. В тих народів найменша смертність на туберкульозу, бо ледви 7—8 на 10.000 людей, коли в нас припадає понад 40 річно.

Безперечно, що охороною здоровля опікуються там державні органи, але головну працю ведуть там гігієнічні товариства. Членські вкладки протитуберкульозного товариства в Данії з 3.5 мід. населення приносять річно 2,800.000 франків, а збірка з продажі т. зв. квіту жнив приносить 4,200.000 фр.

Ліга здоровля норвеських жінок має 90.000 діяльних членів, червоний хрест 63.000 членів, а протитуберкульозне товариство 200.000 членів на ледви 3 мід. нарід. Не диво, що ціла Норвегія вкрита протитуберкульозними, народніми санаторіями, на поборювання туберкульози само жіноцтво складає близько 3 міліони норв. кор. річно. Не диво, що в Данії для кожного хворого на туберкульозу є готове ліжко в санаторії тоді, коли ми не маємо ані одного ліжка в санаторії, а в цілій Польщі бракує щонайменше 30.000 ліжок для хворих на туберкульозу.

ЩО РОБИТЬ У. Г. Т.?

У кожній ділянці нашого народнього життя ми самі, здані виключно на власні сили, нераз серед перешкод мусимо повести працю. Це завдання охорони здоровля сповняє у нас Українське Гігієнічне Товариство, не зважаючи на брак ще зрозуміння серед широких кол і не маючи матеріяльної підтримки. І хто слідив за його працею, той міг переконатись, що праця його немала.

Щораз більшим довірям і признанням тішиться Протитуберкульозний Диспанзер у Львові, який маючи апарат Рентгена провадить докладні оглядини хворих на туберкульозу, дає поради, а навіть досліджує житлові умовини хворого в дома при допомові сестри оглядачки. Таку саму популярність в короткому часі зєднав собі такий сам диспанзер коломийської філії У. Г. Т.

Працю на провінції веде централя сама за допомогою гігієнічних виставі, получених з курсами, популярних видань, а від 15-ти місяців видає вже гігієнічний журнал „Народне Здоровля", що здобув собі в короткому часі велике признання, особливо на селі. Щоб оживити працю на провінції заложило У. Г. Т. досі 10 філій під проводом суспільних лікарів. Кліматична стація на Соколі в Карпатах, спортова поради у Львові свідчить теж про те, яку вагу кладе У. Г. Т. на тіловихования.

Недавно, в грудні минулого року, з нагоди місяця пропаганди боротьби з туберкульозою, У. Г. Т. кинуло гасло будови народніх протитуберкульозних санаторій. Зрештою нема змоги тут вичисляти всіх ділянок праці У. Г. Т. Про це все кожний матиме змогу довідатись на Загальних Зборах.

ВІДНОШЕННЯ ДО ЦІЄЇ ПРАЦІ ЗАГАЛУ.

На жаль треба ствердити брак підтримки моральної і матеріяльної нашого громадянства. Мала кількість членів (членська вкладка для селян ледви 1 зол., для інтеліґенції 3 зол. річно) не дає змоги розвивати, як слід, товариство та морально підтримати тих, що безкорисно посвячують час і працю для здоровля народу. Час і то найвищий час, щоб наше жіноцтво, яке стоїть найближче цих питань, пішло слідами норвеських жінок, зацікавилось питанням охорони народнього здоровля і працею У. Г. Т. Час вкінці взятися до боротьби за здоровля народу масово та зорганізовано під проводом Українського Гігієнічного Товариства.

Д-р Роман Осінчук.

Нова господарська станиця в Бориславі.

(Допис з бориславських кругів).

Здебільша байдужно переходимо побіч безсумнівно глибокої трагедії Бориславщини. Зобразив її колись, як не можна пластичніше, Іван Франко у своїх писаннях. Але пізніші події затемнили своїм змістом ці понурі картини, як то прадідна наша земля зачала переходити в руки ріжних спекулянтів сумнівної моральної й етичної вартости. І то зачала переходити тоді, як замість сотикових доходів запевнила своїм власникам десятки й сотні тисяч, як замість ролити золоте збіжжа, принесла правдиве золото за нафту, віск і газ. Тільки нечисленні одиниці зпоміж українців остоялись і дістали нагороду за труд і піт своїх батьків.

Але у висліді мало це завважило на нашому господарському розвитку. Борислав став торговельно-промисловим осередком, але українці відгравають у ньому мінімальну ролю. До того й надалі зменшуємо свою ролю самі через брак організованости та порозуміння для неї.

Тому свідоміша частина бориславського громадянства (в тому головно свідоміші промисловці) з радістю повитали серед свого гуртка кореспондента Пром-банку, який по вступній підготовній двомісячній праці в Дрогобичі переніся останньо на постійний побут до Борислава. Кореспондент Пром-банку в Бориславі — це запорука тісної співпраці банку з промислово-торговельними кругами Бориславщини, це пожвавлення господарчого життя та його активізація. Але найважніше завдання кореспондента (так, як його бачать бориславські круги) — це координація всіх, часто розбіжних інтресів поодиноких громадян, це організаційне їх охоплення, це вкінці виховування наростаючого молодника в дусі господарської активности під кутом якнайбільшої її розбудови.

І вже перші кроки кореспондента вказують, який конечний він був на бориславському грунті, як тісно звязує він життя Бориславщини з життям цілого краю і як через те поширює горизонти й торговельні можливости бориславських громадян. Ділаючи для розбудови рідного господарського життя, працює він в інтересі кожного з громадян зокрема. І тому близький він для кожного з них — і не лише близький, але й конечний.

Тому громадянство Борислава старається створити якнайсильнішу основу для Промбанку у своєму місті. Воно й підшукало відповідний обект — можливо дешевий та одночасно партісний, вигідний і рентовний, що його Промбанк з початком березня набув на власність. Цей факт без сумніву скріпить корисну працю кореспондента і дозволить небавком осягувати в Бориславі першу філію нашого молодого банку.

Чому отаман Фей відібрав собі життя?

Як подають з Відня, б. австрійський віцеканцлер от. Фей залишив листа, в якому признається, що це він убив канцлера Дольфуса підчас гітлерівського путчу, а не націонал-соціяліст Плятен, якого за те засудили на смерть. Це булоб небавом виявилося, бо після аншлюсу мали перевести ревізію процесу.

ІНШІ САМОВБИВСТВА.

Крім Фея наложив на себе руку промисловець Райлінґер, проф. Баер, адв. Віннінґер та інші.

ДАЛЬШІ ЗМІНИ В АВСТРІЙСЬКІЙ ПРЕСІ.

Відомий віденський католицький часопис „Райхспост" появився в неділю 13-го ц. м. вже під новою націонал-соціялістичною редакцією під проводом вел. Говорки, який поміщов на місце дотеперішнього редактора д-ра Ф. Фунлера, здавна відомого приятеля українців. З піднаголовка „Райхспосту" зник напис „Незалежний часопис для християнського народу".

СПРАВИ АНШЛЮСУ НЕ ВИДВИГНУТЬ У ЖЕНЕВІ.

Промовляючи в палаті льордів про міжнародню ситуацію, мін. Галіфакс заявив, що в теперішній хвилині не булоб в інтересі Ліги Націй видвигати справу Австрії перед женевський трибунал. Тільки війна моглаб пересунути годинник взад, але члени Ліги не хотять війни.

Чехословаччина, на думку мін. Галіфакса, безпечна, бо німецький уряд дав чеському запоруку.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Ч. 53 Понеділок, 19 (7) березня 1888.

„МИРОВА" ПОЛІТИКА НЕ ПРИНЕСЛА ХІСНА.

Буджетова комісія парляменту не приняла резолюції українського посла Мандичевського, яку він зголосив ще 14. травня 1887 р. і якою домагався від уряду „закладати нові народні школи у Східній Галичині або перетворити вже істнуючі школи згідно з місцевими потребами". Буджетова комісія сказала, що не дорушає цієї резолюції урядові, бо „справа народніх шкіл в Галичині належить до компетенції галицького сойму".

„Діло" уважає, що в цьому випадку буджетова комісія, знаючи краєві відносини, повинна була візвати центральний уряд, щоб від себе вніс до галицького сойму проект згідний з домаганнями посла Мандичевського.

„На всякий випадок — пише „Діло" — зможе тепер „руський клюб" у державній раді набрати переконання, що не вважаючи на його льояльність до правиці — ця правиця безпощадно переходить до денного порядку над його домаганнями; а для руського народу це буде новий доказ, що „мирова" політика не принесла йому ні найменшого хісна, бо бачимо як державна рада пристосовує до нас основні державні закони, що забезпечують усім австрійським народам засоби до національного розвитку".

ДЛЯ НІМЕЦЬКОГО ЦІСАРЯ НЕМА ВИХОДУ.

Стан здоровля німецького цісаря Фридриха так погіршився, що лікарі наказали йому лежати в ліжку. Віденський лікар д-р Шраттер твердить, що для цісаря нема виходу і катастрофа мусить прийти вже незадовго. (Лікарі стверднли рака гортанки).

ПОВІНЬ НА МАДЯРЩИНІ.

„На Мадярщині страшна повінь. Кереш залив коло міста Бекеш 20.000 морґів землі. Сатмар стоїть під водою і багато домів уже завалилось. Місцями стоять у східній Мадярщині величезні озера на кільна миль широко і далеко.

РОСІЯ І БОЛГАРІЯ.

Російський посол Нелідов радив великому везирові, щоби Порта завізвала кн. Фердинанда до виїзду з Болгарії.

„ЦИРК ОКРУЖНИЙ В САМБОРІ".

До Редакції „Діла" надіслали почтову посвідку (рецепіс) на поручене письмо, на якій була написана по польськи адреса: „Цирк окружний в Самборі". Так почтовий урядовець переписав з письма українську адресу: „Суд окружний в Самборі".

Програма уряду Блюма.

Вчора в годині 15.30 відчитав прем. Блюм у палаті послів (рівночасно мін. Далядіє — в сенаті) декларацію нового уряду, який — як це на вступі стверджено — повстав після невдалої спроби створити уряд обеднання всіх республиканських сил народу.

Перші потягнення уряду вказують на завдання, що їх уважає уряд найпильнішими. Він перебрав владу після події, що потрясла цілою Европою і може бути причиною дальших страшних подій. З огляду на те уряд вважає, що треба зарадити небезпекам, які загрожують зі зовні; збройна сила Франції буде збільшена. Додаткову програму зброєнь скоро виконають.

Не тільки соціялісти, радикали й комуністи, але і центрові групи зареаґували оплесками на згадку Блюма про забезпеку кордонів Франції.

У голосуванні, що відбулося після промови і дебати парлямент висловив урядові довіря 369-ма голосами проти 196-ох.

—o—

По широкому світі.

Британський віцеміністр Батлер заявив у палаті громад, що Англія вважає від 1936. р. італійську владу Абісинії урядом де факто.

Італійська військова місія виїхала до Японії з метою затіснити взаємини між обома державами.

Мадярська поліція зліквідувала в Будапешті велику комуністичну організацію, що маскувалася під назвою „патріотичні семинарії", якої метою було буцімто коментування мадярських літературних творів.

Португальський уряд вислав на кольонії спеціяльну місію, щоб устійнити плян розбудови тамошніх оборонних уладжень.

ФЕДІР ДУДКО

Дівчата очайдушних днів

Ціна 2 зол., почт. пересилка 30 сот.

Замовляти в Адміністрації „Діла" або у всіх українських книгарнях.

Економічний огляд.

Голод на землю і кольонізація.

Всім нам відомо, що наші землі перенаселені, що в нас дуже великий голод на землю. Але насправді ми не здаємо собі справи з цього. А справа представляється дуже поважно. І не можна поминути її мовчки, бо з міністерських крісел підносяться голоси, що в нас є ще кольонізаційні терени.

Нідe в Польщі нема такої великої кількости малоземельних господарств, що в нас. На основі офіційної польської статистики можна дійти до жахливого, **неможливо жахливого висновку.** Карлуваті господарства, менше 2 гектарів грунту, це господарства, що в першу чергу виступають у Східній Галичині. Їх найбільше у станиславівському воєвідстві, бо аж 58 прц. усіх господарств, дальше у львівському 40.5 прц. і тернопільському 39.5 прц. Щойно за ними йде краківське воєвідство з 38.5 прц. карлуватих господарств.

Від цієї групи воєвідств відстають далеко густо заселені та промислові не сільсько-господарські воєвідства Польщі: Шлеськ, Кельце, Лодзь і Люблин, що мають бодай удвоє менше карлуватих господарств (22.5—16.5 прц.). За ними йде Волинь і Полісся з 14.5 і 13 прц. карлуватих господарств, а щойно за ними справжні сільсько-господарські воєвідства Польщі, що мають 10 (Варшава) — 9 (Познань) прц. карлуватих господарств.

Але і на терені трьох східно-галицьких воєвідств є великі ріжниці між поодинокими повітами. На жаль ріжниці в нашу некористь. Бо не за Сяном, як говорять, є найбільша кількість карлуватих господарств. В засянських повітах (Ланьцут, Ніско, Переворськ, Ряшів, Тарнобжег, Кольбушова, Березів) є 49—30 прц. карлуватих господарств. Водночас в надвірнянськім, долинськім, коломийськім, станиславівськім, снятинськім, маємо 72—60 прц. карлуватих господарств. І це є повіти часто гірські з поганими грунтами а також, не все як слід господарсько освідомлені. За ними йдуть повіти Мостиська, Рудки, Самбір, Дрогобич, Калуш, Косів, Рогатин, Товмач, Жидачів, Борщів, Заліщики, де є 50—60 прц. карлуватих господарств. Всетаки туди спрямовують кольонізацію, а місцеве малоземельне населення дальше мусить бідувати (Мости, Борщів, Заліщики).

Але треба тямити, що всі ці числа взяті для всіх господарств, без ріжниці віри чи нації. Для цього ми маємо покищо дані лише для львівського воєвідства. Тут бачимо ясно, як на долоні, що відсоток карлуватих серед греко-католиків усе більший від пересічної. Нпр. Мостиська виказують карлуватих господарств загалом у всього населення 51 прц., а в самих греко-католиків — 55 прц., Самбір 50 прц. і 53 прц. і т. д.

Загалом ніодин східно-галицький повіт не має менше 23 прц. (Збараж і Сокаль) карлуватих господарств, а це дуже далеко до пересічної центральної Польщі та добре загосподарської Познанщини з 9 прц. карлуватих господарств. Але Збаращина і Сокальщина це є виїмок і побіч Радехівщини (28 прц.) нема ні одного східно-галицького повіту, що мав би менше 30 прц. карлуватих. Але треба тямити, що засянські повіти Кольбушова та Ніско не мають 30 прц. карлуватих господарств.

Цих кілька чисел повинно вистарчити, щоби розвіяти легенду про кольонізаційну можливість наших земель.

В. Огоновський.

Найкращі матеріяли жіночі і мужеські

в першорядних бельських фабрик дістала і поручає по фабричних цінах фірма

Мецґер і Берґнер ЛЬВІВ, КАЗИМИРА ВЕЛИКОГО 12. Телєфон ч. 239 43. 8-10

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА.

ТРИЦЯТЬЛІТТЯ УКРАЇНСЬКОЇ ФАБРИКИ

Цього року минає 30 літ від часу основання у Львові фабрики хем'чних препаратів „Зоря". Комітет Пань з промислово-купецьких кругів улаштовує найближчої неділі в жовтій салі „Нар. Дому" авдиенцію в честь основниці цієї фабрики, пані Олени Левицької.

„ПОРАДНИК КУПЦЯ".

Видавництво органу СУК у Львові „Торговля і Промисл" заповіло в найновішому числі газети появу українського „Порадника Купця". Увійде туди все що найважніше з науки про торговлю, з товарознавства, купецьких рахунків і калькуляцій, ділового листування купця, книговодства, реклями, податків, правних і податкових приписів, тощо. „Порадник появлятись буде місячними випусками під окремими наголовками, як „Бібліотека фахового знання". Десять перших випусків творитиме цілість, справлену відтак в одно ц. в. „Порадник Купця"

ПОЛЬСЬКА ХРОНІКА.

ЩО ПЕРЕДБАЧУЄ ВІЦЕПРЕМІЄР КВЯТКОВСЬКИЙ — ГОСПОДАРСЬКІ ВИГЛЯДИ 1938-39 РОКУ.

Інж. Квятковський представив у своїй промові в сеиаті господарські виглядн р. 1938-39 осьтак:

Основні умовини розвитку господарської ситуації в Польщі є тепер **багато кращі**, ніж вони були на початку 1937 р. Ситуація скарб. каси є також багато кращa, ніж перед роком. Предложений тепер проект закону про інвестиції, дасть — починаючи від цього року — працю **100 тисячам** людей річно, крім того, що принесуть наслідки інших інвестиційних заходів. А принесуть вони затруднення ще більше, ніж у минулім.

Згідно з усіми даними можна передбачувати, що 1938 р. буде під економічним оглядом сильний і на широкому фронті пролонгує в гору лінію з часів найвищої кон'юнктури.

Виплачені досі, себто від січня до березня п. р. звороти й урухомлені державним скарбом суми є досить повалним застрином до прискорення темпа праць у терені. В слід за зусиллям державн Центр. Промислова Округа і „східні преси" сигналізують дещо виразніший інвестиційний вступ з приватного боку. Якщо теперішній рік не буде особливо корисним, то буде він бодай значно кращий від попереднього.

Чи ці оптимістичні віщування урядового польського достойника і керманича господарської політики Польщі здійсняться — довідаємось щойно з ходу подій на господарському відтинку життя.

ПРОДУКЦІЯ ШТУЧНОЇ ВОВНИ З МОЛОКА В ПОЛЬЩІ І ТРУДНОЩІ З СИРІВЦЕМ.

Голосний італійський винахід штучної вовни з молока т. зв. ляніталю викликав зацікавлення в цілому світі. В кількох державах ідуть спроби поставити цю виробничу ділянку в себе на основі рецепт, добутих за грубі гроші в Італії. Також у Польщі, в Пабяницях, організовано фабрику ляніталю „Полянд". В польській пресі були друковані недавно репортажі з огляди цієї фабрики, що важе правнє. Коли вірити їм — усе булоб у порядку: новий сирівець текстильний відповідає всім вимогам. Найбільші труднощі є тільки з сирівцем, із лянітальсеро казеїною, яку отримується шляхом скомплікованої перерібки худого молока (з 88 літрів — 1 кільограм казеїни). Заходи нової фабрики, щоб добути потрібну кількість сирівцю (потрібно до того коло 36 м'л. літрів молока річно) увінчались — як подає преса — успіхом. Підпались цього завдання кооперативні молочарні в Познанщині. Там, де вже виробляють казеїну, підпалась ціна молока на 1—1,5 сотика. З уваги на те, що продукція казеїни вимагає дорогих машин, ідуть заходи, щоб для фінансування нового виробу молочарень націонализти Рільний Банк

ПОЛЬСЬКА КООПЕРАЦІЯ І ПОЛЬСЬКЕ КУПЕЦТВО ЙДУТЬ СПІЛЬНО В ПРАКТИЧНІЙ РОБОТІ.

Перед тижнем читали ми в „Дзєнніку Польскім" про діяльність „Звйонзку Спузодзільні Рольничих і Заробково-Господарчих" і „Кулек Рольничих" на терені трьох східно-галицьких воєвідств. У цьому звідомленні згадана газета з великим вдоволенням підзначила **гармонійну співпрацю** кооперації і суспільницьких „Кулек Рольничих" в т. зв. „приватизмом"; підкреслюючи, що це „має велике національно-державне значіння, **особливо на терені Сх. Галичини**". Тепер знову читаємо в „Слові Народовім" про збір „Цен-

тральної Каси Спулек Рольничих" у Кракові. Хоч засяг діяльности цієї організації дотичить часто-польських терен'в (Краків, Шлеськ і Кельце), то проте на підставі виявились повищі турботи польським молодим купецтвом. Рішено побільшити його ради бездробітною молодю, організуючи для них різні торговельні курси, заосблюючи їх капіталом для влаштування страганів чи крамниць та організуючи безвідсотковий кредит.

СВІТОВА ХРОНІКА.

ПІСЛЯ ОБЄДНАННЯ АВСТРІЇ З НІМЕЧЧИНОЮ.

Факт, що заіснував в останньому тижні, має не тільки величезне політичне значіння, але теж огромні немаловажні **господарські наслідки.** Хоч політична сторінка „аншлюсу" **в першу чергу** цікавить світ і його емоціонує та страшить, то проте й економічну його сторінку доцінює світ належно: нпм. йде про **надунайський басейн,** де Німеччина ставила тепер твердою ногою, беручи в своє посідання горішню течію могутньої водної артерії Дунаю. До того: не тільки змінює господарська експансія Німеччини в надунайському басейні, але теж експансія її **на Близький Схід** прибирає тепер конкретніші форми. Врешті не без значіння є **сама Австрія,** як економічна вартість. Щоправда її модерний, високопоставлений і на експорт наставлений промисл збільшує значно дотеперішнє „промислове напруження" Німеччини, що потребуватиме ще більше ніж досі ринків збуту, але в дечім обєднані країни будуть себе доповнювати, а шлях на південний схід та Дал. Схід відчинює нові виглади цій обєднаній тепер експансії німецького походу. Поважним активом для Німеччини є **природні багатства Австрії,** в першу чергу **залізна руда і дерево,** найважніші досі — поруч промислових виробів — експортові артикули Австрії. Поважний контінґент **камінного вугілля,** що його рік-річно спроваджувала Австрія з закордону (в самої тільки Польщі в 1935 р. за 20 міл. зол., а в 1936 р. за 16 м'л. зол.) відчинає нові, проті виглади для німецького вугільного промислу. Нема взагалі сумніву, що Німеччина витягне великі господарські користи з прилучених австрійських провінцій і з факту спільних державних кордонів **із трьома новими сусідами:** Італією, Югославією і Мадярщиною. Надрікінці треба зазначити, що протижидівські тенденції нової влади напевно притягнуться поширення до перем'ін господарського обличчя Австрії, де жиди в багатьох галузях промислу, а ще більше в торговлі, були чинником незвичайне рухливим.

МЕЛІОРАЦІЇ НА ЗАКАРПАТТІ.

Як подає „Прагер Прессе" — в 1937 р. врегульовано на Закарпатті 36 км. рік і меліоровано 2.000 га площі. На те, як також на деякі інші зробні роботи (0.8 км. водопроводів, тощо) витрачено 9 і пів мл. к. т., що дає пів м'л. к. ч. більше, ніж у попередньому році.

ЯПОНСЬКА ВАЛЮТА В КИТАЮ.

Новозаснований в Пекіні Банк Китаю почав на днях свою роботу. Рівночасно пущено в обіг нові банкноти як одиноко-законні платіжні засоби. Дотеперішні банкноти з печаткою „Тієнтсін", „Шантунг" можуть ще залишитись в обігу 12 місяців, інші ще 3 м'сяці.

Важне ось-що: нова китайська валюта буде вирувати докладно на снах так, що не буде фактичне японська кольоніальна валюта. Теперішній запас банкнот'в в обігу в п'ви Китаю оцінюють на 200—300 міжнароднських долярів. Срібну резерву оцінюють на 50 м'ліонів. Нова валюта буде мати щонайменше 40% покриття в металю, девізах і в державних паперах Банковий капітал у висоті 50 м'ліонів доставили японські банки, а одна консорція японських банк'в відчинила новому банкові Китаю 100 м'ліонів кредиту.

ПОПИТ НА ЗОЛОТО ЗБІЛЬШИВСЯ.

Політичні події в Австрії, як також ненависна ситуація у Франції з її можливостями соціялістичних експериментів зажитали тепер ще сильніше довіря на м'жнароднім терені. Льондон виказує тепер дуже поважні обороти в золоті. Попит іде безпосередньо з Швайцарії і Голяндії. Швидка інтервенція урядових чинників Англії не допустила до надмірної зайтчи цін золота. Настрої на біржах досить пожвавлені.

Сторінка без політики

П'ятьдесятліття електричного крісла.

У Франції припадає небавом ювилей гільотини, яка виконує вже там 150 літ службу приладу до кари смерти. Недавно минуло теж 50 літ американському приладові смерти, що його також як у Франції, придумали лікарі.

На підставі пропозиції нюйоркського т-ва судової медицини парламент стейту Ню Йорк ухвалив у січні 1888 р. закон, який забороняв на території стейту вішати людей, лиш карати їх при допомозі електричного струму. Той закон мав спершу навіть теоретичне значіння. Ніяких електричних апаратів смерти не було і ніхто теж не робив у тій ділянці ніяких спроб.

Т-ву судової медицини доручили спершу переводити експерименти із звірятами. Спроби переводили в лабораторії Едісона в Ню Джерсі. Першою жертвою електричного крісла в його найпримітивнішій формі було теля, яке важило 58 кг. Молодій звірині виголили голову і пропустили через неї струм зі силою 500 вольт. Теля впало, але вже по десяти хвилинах прийшло до себе й весело скочило на рівні ноги. Тоді його наукові кати перепустили крізь нього струм 770 вольтів. За другим разом звіря вже згинуло.

Спроби переводили ще й на інших звірятах, поки вкінці не вдалося побудувати перше електричне крісло, далеке ще від нинішньої „досконалости".

Щойно рік пізніше від часу законного ведення електричної кари смерти, посадили першу людину на електричнім кріслі. Засудженим був якийсь Рейс, що вбив свою жінку. Він умер — як писали тодішні часописи — „убитий блискавкою".

„Успіх" електричного крісла не залишився без наслідків. У Франції знайшовся теж сенатор, який поставив у сенаті внесок, щоб замінити кару гільотини на електричне крісло. Тоді вирішили підождати висліду нового способу смертної кари. Одначе більше охочих замінити гільотину на електричне крісло у Франції не було.

Машиніст пересилає побажання королеві.

Болгарський король є пристрасним залізничим машиністом-аматором. У вільних хвилинах від державних обовязків найбільша його приємність сісти на льокомотиву і кермувати нею в якнайбільшому темпі. Ясно, що болгарський король користується величезною симпатією серед болгарських залізничників. Яка ця симпатія велика, найкраще ілюструє те одна подія, що саме трапилася з нагоди останніх імянин короля Бориса.

Король Борис немало здивувався, коли в дні своїх імянин поклижали його до телефону і телефоністка повідомила, що лучить його з містом у стейті Небраска (Злучені Держави). Залізничий машиніст, болгарин, який працює на американських залізницях, телефоном зложив своєму королеві побажання з нагоди імянин.

На другий день король вислав земляковімашиністові 16 пляшок болгарського вина. Машиніст теж не хотів залишитися позаду і вислав королеві два прегарні моделі американських залізниць, що він їх сам зробив. Таким чином машиніст віддячився королеві

—o—

Дістав 5 міліонів у спадщині.

Життя не йде все одним і тим самим шляхом. Нерва воно так буває, що хто був на верху, йде на спід і навпаки. Знаменитим прикладом цієї змінливости долі є життя одного старого мешканця Генуї. Багато літ тому мешкав він щасливий і вдоволений своєю долею в італійськім селі Камолі. Перший важкий життевий удар упав на нього в середнім віку. Він оженився з прегарною дівчиною, але молода його жінка померла небавом по шлюбі. Нещасний муж попав у розпуку й почав пити та марнувати своє майно. Внаслідок налогу попав він у довги. Відтак до цього прилучилася важка недуга і він утратив слух і мову. Знеохочений до життя перенісся він до Генуї і жив там з усіх можливих заробітків. При тому мешкав він у темній вогкій кімнаті та спав на мішку виповненім соломою.

Кілька днів тому дістав він вістку, що став міліонером. Його батько і стрий вимігрували кількадесять літ тому до Перу й там призбирали майно із 40 міліонів лірів. Нещасний невдачник відзискав під впливом тієї радісної вістки слух і мову.

Ворожба, яка сповнилася.

Перед льондонським судом станув факір, якого обвинувачували в тому, що його ворожба... сповнилася. Ціла подія була справді небувалина і виглядала вона так:

З початком лютого прийшов до факіра клієнт і просив йому поворожити. Факір довго обчислав положення звізд і планет і вкінці заявив гостеві, що він умре не пізніше, як при кінці місяця.

Клієнт вернувся домів і почав нидіти. 25-го лютого він положився до ліжка, 26-го утратив притомність і 28-го тихо без терпінь помер.

Лікарі ствердили, що смерть прийшла під впливом нервового пригноблення. Рідня небіжчика подала факіра до суду за „впливи, які спричинили смерть".

Підсудний доказував, що ворожба віщування будучности є одною з ділянок його професії. Одначе суддя не погодився з таким оправданням і вирішив, що „віщування смерти, ще й до того з поданням приблизної дати є „протиморальним вчинком". Факіра засудили на високу грошеву кару

„Смерть" від заздрости.

Заздрощі — це одно з найбільших лих людського життя, бо затроює не лиш подруже життя, але стає теж дуже часто причиною нещасливих життевих трагедій.

Одна з таких родинних трагедій трапилася недавно в Мілано. Її героєм був цим разом мужчина. Одного з мешканців Мілана переслідувала від кількох літ просто хоробліва заздрість. Йому завжди здавалося, що жінка його зраджує і що вийшла за нього заміж тільки для грошей. На кожному кроці намагався він приловити жінку на гарячому вчинку, одначе воно йому ніколи не вдавалося тільки тому, що жінці навіть і не снилося зраджувати чоловіка. Та йому це не могло ніяким чином вміститися в голові і він все думав, що жінка вміє так добре затирати за собою всі сліди.

Одного дня жінка виїхала заявляючи, що їде в гості до свояків. Очевидно, що заздрісний чоловік знову дошукувався в тому й викрутів і зради. Кілька годин думав над тим, в який спосіб приловити свою жінку на зраді й доказати їй, що вона його не любить. Вкінці відбув він нараду зі своєю довіреною служницею, яка помагала йому ввесь час слідити жінку. Після тієї наради велів він служниці вислати до жінки таку телеграму:

„Пан сьогодні вмер на удар серця. Чекаю на ваші інформації — Дора".

Вже по кількох годинах побачив він на своє превелике щастя авто, що заїхало під дім із стрімголовою швидкістю. З авта висіла жінка та її свояки.

Тоді „небіжчик" поклався негайно до ліжка й почав справді грати ролю небіжчика. Кілька секунд пізніше до кімнати вбігла жінка зі свояками. Побачивши чоловіка на „смертній постелі" вибухла спазматичним плачем і почала крізь сльози лебедіти про своє щасливе життя з чоловіком, яке так несподівано трагічно закінчилося.

Почувши такі слова, „небіжчик" усміхнувся, встав із „смертної постелі" та почав пересправувати жінку за свій експеримент, яким хотів лиш переконатися чи вона його справді любить.

Наслідки були зовсім несподівані. В кожнім випадку заздрісний чоловік не сподівався такого закінчення. Спантеличена жінка владила „небіжчикові" таку „родинну сцену", що її відчула не тільки голова заздрісного мужа, але й кухонне начиння та прилади, що в тому менті попали жінці під руку. На щастя обійшлося без поготовля і подружжя погодилося, тільки служниця-шпигун мусіла негайно покинути дім та пошукати собі в іншім місці щастя.

—o—

Династія білих раджів.

Недавно минуло 100 літ щасливого володіння династії Бруків у Сараваку. Саравак — це область, що займає 50 тисяч кв. миль на півн. заході Борнео і має коло міліона мешканців маляйців, давяків та інших напівдиких племен.

ОСНОВНИК ДИНАСТІЇ.

Першим білим раджою був Джемс Брук, уроджений у 1805 р. Він був шибайголова і почувався в Сараваку наче риба у воді. Коли вибухло повстання проти султана, Брук віддав себе до диспозиції володаря Сараваку. Коли повстання здавили, султан рішив зректися престолу в користь англійця і в 1836 р. Джемс Брук вложив на свою голову корону.

За 27 літ свого володіння Брук очистив морське побережжя від піратів, бився з ловцями черепів, які жили в горах Сараваку. У перерві між тими двома походами вспів він вирікати до Льондону, де його витали як героя. Не зважаючи на всі ріжні любовні пригоди Джемс не був жонатий і помер, не залишивши ніякого нащадка. Зате в завіщанні визначив він своїм наслідником свояка сера Шарля Брука.

Другий білий раджа зумів за короткий час здобути таку пошану, що піддані дивилися на нього наче на якесь божество. Він поширив серед мешканців сильно хліборобство, одначе противився при тім уведенню промислу. Будував теж лічниці, школи, водотяги та зорганізував армію та поліцію.

ВАЙНЕР БРУК.

Коли в 1917. р. Шарль Брук помер, престол зайняв по ньому Вайнер Брук.

Тепер він уже сивоволосий добродій із незвичайно гарними прикметами. Разом із своєю жінкою, дочкою льорда Ішера, перебуває він частину року в Льондоні. їздить він туди й назад літаком.

Раджа турбується до тієї міри добром своїх підданих, що дуже нерадо впускає до краю туристів, які псують туземців своїми гріхами, перемінюючи їх у жадних наживи торговців. Коли минулого року одна з корабельних спілок хотіла взяти Саравак у плян свого корабельного руху, раджа змісця відмовив на те дозволу.

РАДЖА І ЙОГО ПІДДАНІ.

Білий раджа зуживає всі доходи своєї держави на поліпшення життя своїх підданих.

Закони Сараваку наче протилежність англійських законів. Ніякої дворської етикети в Сараваку нема і кожний громадянин може, коли лиш хоче, дістати авдієнцію в раджі.

Теперішний раджа має три дочки й ніодного сина. Отже його престіл імовірно перейде на свояка Антона Брука, який уже приїхав до Сараваку, щоб на місці приготовитися до своєї майбутньої державної праці.

—o—

9-літній ганґстер.

Сторож камяниці при вул. Дюпена в Парижі приловив у себе в пивниці двох хлопців, що крали пляшки з вином. Старший хлопець утік. Другий, якому не було більше як 9 літ, пробував спершу боронитися палицею, всеж таки його зловили й відвели на поліційну станицю.

Там він гордо заявив:

— Я — член шайки ганґстерів і зареєстрований там як ч. 11. Мене вже тричі судили... За крадіж торбинки в якоїсь пані на стації Монпарнасу, за крадіж другої торбинки в кіні і за подорож зайцем.

Найцікавіше у цілій справі те, що малолітній ганґстер справді не брехав, лиш говорив правду. Він син бідної родини, в якій є 18 дітей.

Який зміст польського ультимату?

Дотепер офіційно ще не подали змісту **польського ультимату до Литви,** ані навіть його **речинця;** у цій справі преса висловлює різні міркування.

„Вечур Варшавскі" твердить, що Польща домагається:

1) налагодження дипльоматичних і консулярних взаємин,

2) налагодження поштового й залізничого зв'язку,

3) **зміни точки литовської конституції, яка називає Вільно столицею Литви,**

4) всестороннього права розвитку для **польських меншин,** загарантованого взаїмним договором,

5) торговельно-митного договору,

6) сатисфакції за недавній інцидент.

Інакше уявляє собі польський ультимат „Варшавскі Дзєннік Народови":

1) новий литовський уряд, що співпрацював би з Польщею співпраця ген. штабів,

2) польська морська база у Клайпеді,

3) гарантії для польської меншини,

4) мілітарні гарантії.

„Хвіля Вечорня" згадує крім того про налагодження плавби на Німані та участь польських представників у слідстві у справі інциденту.

Як твердить литовська преса, польський ультимат відкидує литовську ноту з 14. ц. м. домагається лише налагодження дипльоматичних взаємин.

Польський уряд чекає на відповідь до нині (субота) до 23. години.

У варшавських політичних колах твердять, що домагання польського уряду помірковані, але рішучі і безкомпромісові.

ЛИТОВСЬКИЙ УРЯД РАДИТЬ НАД ВІДПОВІДДЮ НА ПОЛЬСЬКИЙ УЛЬТИМАТ.

ПАТ довідується, що вчора вечором, як лише польська нота наспіла до Ковна, литовський уряд зібрався на нараду, що проволіклася до год. 2.30 вночі. Нині литовські міністри радять від рана з одногодинною полудневою перервою.

НІМЕЦЬКИЙ ЧАСОПИС ОСТЕРІГАЄ ПОЛЬЩУ.

Обговорюючи протилитовські маніфестації у Польщі під гаслом „Литва має вернутись до Польщі", „Гамбурґер Фремденблят" звертає увагу, що Польща не може займати Литви, зважаючи аншлюс Австрії прецедансом, бо Австрія прилучилась до Німеччини добровільно, тимчасом Польща може здобути Литву хіба війною.

Наймодніші матеріяли
жіночі і мужеські сукна
поручає у великім виборі
Дім Моди Львів Марійська Площа
Новий Европейський Готель

З відчитової салі.

Д-р З. Петрів: Стан і потреби міських кооператив.

Дня 16. березня відбувся черговий виклад в Т-ві Українських Кооператорів на тему „Стан і потреби міських кооператив для заспокоєння ріжних потреб, промислових, ремісничих і т. п.". Прелєґентом був ревізор д-р З. Петрів. Завдання прелєґента було нелегке. Треба було дати огляд розмірно невеликої ґрупи кооператив — 98, зате дуже зріжничкованих і щодо роду своєї діяльности і щодо організаційних властивостей. Входять сюди торговельні кооперативи, видавничі, ремісничі, помічничі, промислові, робітничі і т. п. Референт схарактеризував маєтковий стан тих кооператив та їх господарську діяльність, вказуючи при деяких важніших ґрупах кооператив, як та ділянка кооперативної праці просперує за границею.

Реферат був добре оброблений, цікавий та викликав незвичайно оживлену двогодинну дискусію, заініційовану секретарем Т-ва ред. А. Жуком. У дискусії брало участь 10 осіб. Головну увагу звернено в дискусії на недомагання в організації ріжного роду промислових кооператив та на брак патронацької опіки над ними як також на потребу організації робітничих кооператив праці.

Черговий виклад відбудеться в суботу 19 березня, таксамо в 18. год. у Домі Української кооперації при вул. Технічній 1. Реферувати буде інсп. А. Гаврилко про кооперацію на Лемківщині.

Тернопіль, 28. II. 1938. П. Т. Пром-банк Львів. Признався, що моїх **10 уділів** у Пром-банку підпишу я з конечности, бо потребував **5.000 зол. короткочинцевої позички.** Тепер по признанні мені **7% дивіденди за 1937 р. (17.50 зол.)** бачу, що уділ не тільки забезпечує **кредитові користи,** але й є доброю **льокатою капіталу.** Дивіденду прошу перелити на бікучий рахунок. — З поважанням Гродський.

ПЕРШОРЯДНОЮ ЛЬОКАТОЮ КАПІТАЛУ Є УДІЛ
Пром-банку,
ЛЬВІВ, ГРОДЗІЦЬКИХ 1, І. П.
тел. 292-15, 290-15.

Нова большевицька дипльоматична диверсія

ЗАСУДЖЕНА НА НЕВДАЧУ.

Літвінов виступив з ініціятивою негайної конференції більших держав без Німеччини, Італії та Японії. Льондонський уряд не вважає за відповідне цю пропозицію поважно розглядати. Англійці вважають, що ініціятива Совітів тільки заогнить ситуацію. Льондон переконаний, що цією пропозицією хоче СССР вернутись у кола рішаючих дипльоматичних чинників Европи.

Жертви бомбардування Барсельони.

Вчора (в четвер) налетіли національні есадри на Барсельону. Згідно з вістками, підчас бомбардування згинуло понад 100 осіб; число ранених куди більше. На звук алярмових сирен місто опустіло, населення поховалося до спеціяльних схоронищ і до тунелів підземної залізниці. Налет національних літаків тривав кільканацять мінут; за той час вони скинули мало бомб, але одна бомба впала на вхід до підземної залізниці у хвилині, як там було дуже багато людей; друга бомба впала в ринку.

—o—

ХОЧЕТЕ ДОБРЕ ПРОДАТИ
СВОЮ РЕАЛЬНІСТЬ
АБО ЇЇ ЗАМІНЯТИ?
ДАЙТЕ ОГОЛОШЕНЯ ДО НАШОГО ЩОДЕННИКА

Р. СЛОВЦОВ.

Як Репін малював „Лист запорожців до султана".

У „Последніх Новостях" в 24. II. п. р. помістив відомий історик Р. Словцов цікаву статтю з приводу появи великої монографії про славного маляра І. Репіна відомого історика мистецтва Ігоря Грабаря. Образ Репіна „Запорожці" такий у нас популярний, що неодному приємно буде довідатися дещо про його історію.

Літо 1878 р. Репін провів у Амбрацеві підмосковському маєтку відомого промисловця-мецената Мамонтова. Як завсіди дім був повний гостей: мистців, музик, письменників, учених. Тут Репін почув оповідання про кумедний лист, складений колись запорожцями у відповідь на високолетну і грізну ґрамоту султана Магомета IV., який пропонував їм перейти до нього у підданство. Ця забавна і місцями мало пристойна відповідь, що добре характеризувала побут та обичаї запорожців, дуже сподобалася Репінові і відразу надхнула його. Артист зараз таки зробив олівцем нарис, який має такий підпис автора: „Абрамцево, 26. червня 1878 р." Загальний характер майбутньої картини тут уже видний і навіть окремі намічені у нарисі фіґури перейшли до картини. Тема захопила Репіна до живого і перелетний жарт розрісся небавком у великий задум. Але як це часто бувало у Репіна, минуло кілька років заки він перевів свій плян. „Запорожців" він закінчив щойно у 1891. р. Історію, як повстав славний образ, оповідає І. Грабар у II-ім томі великої біографії Репіна, використовуючи і тут невідомі досі матеріяли.

Занятий як звичайно кількома образами відразу, Репін у 1888 р. працював багато над українським образом „Досвітки" і основно над „Запорожцями". Його заохотив до цього підчас своїх відвідин у його робітні в 1880. р. Лев Толстой. Письменника дуже зацікавили „Запорожці". Повідомляючи про це Стасова, Репін писав: „До „Запорожців" він піддав мені багато гарних і дуже пластичних подробиць першорядної ваги, живих і характеристичних. Видно було, що це мистець в історичних працях; я готов був вицілувати його за ті натяки і як він це, доречі, приємно зробив. Це великий мистець і хоч він ніодного натяку не висловив, все-ж я зрозумів, що він уявляє собі зовсім інакше запорожців і очевидячки безмежно вище моїх викрутасів. Ця думка так перекинула все в мені, що я рішився покинути ту сцену — такою вона видалася мені дурною; я буду шукати іншої, в запорожців. Треба взяти повніше, ширше; я покищо відложив її на бік і занявся українським козачком „На досвітках".

„Між цим останнім образом і „Запорожцями" — пише І. Грабар — є дещо спільне в засновку самої ідеї: оба вони побудовані на темі сміху, але в „Досвітках" сміх буденний, сучасного Репінові українського села, а там сміх — колишній, легендарний, „гомеричний" сміх, доведений до деякого символу безмежної ширини Запорожської Січи. Тимто він приклавшися пильно до „Досвітків", не покидає „Запорожців" посунених до моменту відвідин Толстого настільки, що їх можна було показати майже як готовий образ. Що він не покинув „Запорожців" видно з дальшого листування зі Стасовим: „Я досі не міг вам відповісти, а всьому винні „Запорожці". Ну і народець же... Як тут малюватит? Голова обертом іде від їх гаму і шуму. Ви мене ще хочете заохочувати: я недовго перед вашим листом зовсім несподівано відвернув полотно і жартма рішив узятися за палітру і ось уже два тижні я попросту без відпиху живу з ними — не можна розстатися: веселий нарід. Недурно про них Гоголь писав. Все це правда. Чортівський нарід! Ніхто на всьому світі не відчував так глибоко свободи, рівности і братства. На все життя Запорожжя залишилось свобідне, нічим не піддалося, в Туреччину пішло і там свобідно живе, доживає. Якже тут роздумувати — нехай це буде і дурний образ, а я таки його намалюю — не можу".

З цього видно, що Толстой скоріше підбадьорив Репіна взятися сильніше за „Запорожців", ніж охолодив його. Репіна так захопила ця праця, що він поїхав на місця давнього Запоріжжя і довго студіював там типи нащадків авторів листа до султана. Вислідом цієї подорожі було маса студій та рисунків, які він небавком використав.

Але на досить довгий час інші образи „Хрестний похід", „Не ждали" та „Іван Грозний" відсунули „Запорожців". Але коли і взявся за них, Репін знову на якийсь час покидає образ для задуму зовсім іншого роду. Це була більша картина „Святитель Николай спасає від смертної кари трьох невинно-засуджених у місті Мирах Лікійських". Репін скінчив картину і два її варіянти в 1890. р. Так переміг останню перепону на шляху до „Запорожців". „Та як — питається Грабар — може він їх закінчувати після „Миколи Мирлікій-

НОВИНКИ.

— **Лиси,** пелеринки, краватки з футер виконує і поручає Юліян Гаушевський, Львів, пл. Капітульна 3. І. телефон 254-46. 3229

— **Громадянин,** хочете мати свій першорядний ресторан у Львові, ходіть до Михайла Шинка, **Ринок 11.** 603 .—3

— **Зізд деканів відложений.** Митрополичий Ординаріят у Львові повідомляє всіх Всч. ОО. Деканів, що з непередбачених причин їх зізд відложений і відбудеться аж по Великодних Святах.

— **Про наших бачвиців** говоритиме о. д-р Костельник у Стрию в неділю 20. ц. м. у рямках викладів Богословського Наук. Т-ва. Виклад відбудеться в салі Нар. Дому, початок: год. 5.30 попол.

— **Нова управа Львівського професійного Союзу Арт. Пластиків** вибрана на Загальних Зборах Т-ва 10. ц. м. така: С. Крамарчик, голова. Заступники голови: Л. Тирович і Р. Сельський, секретарі: С. Куснеш і С. Тессер, скарбник І. Іванець, господар О. Гак. Члени управи: В. Брайтер, А. Кипневблоцький, В. Ласовський, Г. Штренг і Т. Тишкевичева.

— **Духовенство коломийського деканату** і парохіяни м. Коломиї вшанують 27. березня ц. р. 70-ліття уродин і 30-ліття деканства о. прал. Олександра Русина святочним обходом, на який зложиться: 1) торжественна Служба Божа; 2) академія і 3) комерс. Привіти слати на адресу комітету: Коломия, Народній Дім, вул. Косцюшка ч. 25. — **Ювилейний Комітет.**

— **Реміснично-Промислові Бурси м. Львова** улаштовують 20. березня ц. р. в год. 18. (6) в салі Т-ва „Зоря" при вул. Вірменській 25. **Концерт** у честь Тараса Шевченка. Вступ за програмкою.

— **Організація адвокатських аплікантів** у Львові взиває всіх аплікантів, які не мають ще року адвокатської практики, щоб безумовно явилися в суботу 19. ц. м. в год. 19.30 вечором в домінці т-ва при вул. Коперника ч. 7. І. Справи дуже важні.

— **В нинішнім тягненні Клясової Льотерії** впали м. ін. такі більші виґри: 25.000 зол. на ч. 37572, 81160; 15.000 зол. на ч. 46810, 159344; 10.000 зол. на ч. 69986; 5.000 зол. на ч. 30800, 74185, 138826, 156044; 2.000 зол. на ч. 42864, 66838, 117664, 139622; 1.000 зол. на ч. 38132, 46645, 69165, 101649, 112968, 114904, 125077, 138226; 500 зол. на ч. 2059, 7604, 10154, 11140, 30548, 51930, 52428, 62034, 71306, 85958, 88745 109720.

— **Великодні ферії у школах.** Куратор львівської шкільної округи видав обіжник у справі великодніх ферій у школах, що згідно з розпорядком міністра освіти тревають засадничо 7 днів. Отже цьогорічні великодні ферії в польських школах будуть тревати від 13. до 19. квітня; в українських школах від 21. до 27. квітня ц. р. У школах, в яких святкують свята римокат. і гр.-кат. обряду великодні ферії будуть тревати від 14. квітня до 27. квітня ц. р. Молодь гр.-кат. обряду, що доїджає до шкіл, в яких святкують свята рим-мокат. обряду, слід звільнити від науки від 13. до 27. квітня ц. р. Жидівська молодь буде звільнена від науки на свято пасхи в днях 22. і 23. квітня ц. р.

— **Українські авдиції в тижні від 20—26. ц.м.** В тижні від 20—26. ц. м. передаватиме львівська радіостанція невеличкі три авдиції для українців. Це буде короткий концерт українських хорів з кружків в понеділок 21. ц. м. в год. 14.10—14.20, у якого склад увійдуть композиції: Було колись, Ви хотіліб співить і Ой ходила дівчина, далі тогож дня в год. 18.10—18.20 гутірка для хліборобів інж. Оксани Дучимінської „Як переховувати обірник", якої напевно цікаво послухають всі селяни-українці. У вівторок 22. ц. м. почуємо зі Львова в год. 18.10—18.20 гутірку про „Український спортовий рух", яку виголосить редактор відомого спортового часопису „Змаг", Евген Зибликевич, і врешті в середу 23. ц. м. буде як звичайно в год. 13.45—13.55 тижнева газетка по українськи з Варшави.

— **Ограбили селянина до нитки.** Двох львівських обманців ограбило минулого четверга старого селянина Миколу Мізерака з Острова пов. Бібрка. Зустрінувши старого селянина на вулиці один з обманців випередив його кілька кроків і підняв з хідника портфель, що його сам випустив на землю. Здивованому селянинові заявив, що найшов 600 долярів і запропонував йому, що поділиться найденою сумою під умовиною, що Мізерак не буде повідомляти поліції про найдені гроші. Саме тоді надійшов спільник обманця і накинувся на обох з лайкою, що це його портфель і що в ньому були крім долярів ще золоті. В одній брамі при вул. Руській обманець перешукав кишені селянина і забрав йому 70 зол. кажучи, що це „його гроші". Після того оба обманці втікли. Ограблений селянин пішов на поліцію, де показали йому альбом з фотографіями обманців, але пошкодованый з фотографіями обманців, але пошкодований селянин не пізнав обманців і зажурений відїхав до дому.

— **Львівська хроніка.** В четвер вечором два пяні скарбові урядовці В. Тодт та Ян Давіскіба почали стрілянину в ресторані Е. Друкер при вул. Сикстуській ч. 37., підчас якої Тодт тяжко поранив свого товариша Давіскібу. Тяжко раненый помер годину пізніше у шпиталі. — Поліція арештувала 25-літню Марію Шарманську під закидом убивства своєї дитини. — З помешкання Каґнера при вул. Ядвіги ч. 22 невідомий злодій вкрав футро, срібло і 80 зол., вартости 1660 зол.

— **За грабіжницький напад на урядничку почти** у Фірлієві в ночі 1. вересня 1937. р. відповідають перед судом присяглих у Бережанах Гринько Козак з Липовець, Ян Юзвін з Митулин, Андрій та Осип Шкоруди з Лоня. Грабіжники забрали 360 зол. готівкою і револьвер марки „Наган" з 7 набоями. Спершу поліція арештувала братів Щербанюків та коло 20 молодих українців, мовляв, це члени ОУН, виконали цей напад на урядничку почтового уряду у Фірлієві. Щойно припадок виявив дійсних грабіжників і по трьох місяцях побуту у вязниці вийшли на волю українці з арештів у Бережанах.

— **Підземні коридори в Пуцку.** Підчас каналізаційних робіт при вул. Замковій в Пуцку відкрили підземні коридори з часів панування ордену хрестоносців. Коридори вели від костела до давньої школи і дуже добре збереглися. Сподіються, що вдасться відкрити теж дальші підземні коридори давнього замку в Пуцку. Це перші сліди підземних фортифікацій надморського міста Пуцка.

— **Краєва хроніка.** Перед судом присяглих у Станиславові відбулася розправа проти 19-літнього Осипа Бажанського з Майдану пов. Станиславів, якого прокуратор притягнув до відповідальности за злочин державної зради зі ст. 97 § 1 к. к. (приналежність до ОУН) і за підпал костела в Сухій Ліщині коло Боднарова пов. Станиславів. На основі вердикту присяглих суддів трибунал засудив Бажанського на 12 років вязниці. — На стації в Рогатині перекинувся вагон особово-товарового поїзду, що їхав з Ходорова до Тернополя, підчас пересування вагонів. Чотири особи легко ранені. Перерви в залізничому русі не було.

— **Вулканічні скали в Гімалаях.** Індійське геольоґічне товариство з Ню Дельгі повідомило, що в Гімалаях відкрито смугу вулканічних скал, довжини 12 миль. Скали починаються на полудне від Астор і тягнуться на захід поза Драс.

ського"? Від часу першого нарису минуло 10 років... Не можна працювати над твором 10 років без шкоди для його свіжости та одноцільности. Репін працював над „Запорожцями" в ті роки, місяці і дні, коли він малював такі основно ріжні образи як „Проводи новобранця", „Хрестний похід", „Не ждали", „Іван Грозний", „Микола Мирлікійський". Який-же міг вийти образ, початий раніше і що пережив їх? Або він повинен був втягнути в себе поступнево всі риси тієї панорами, що з року на рік змінялася — що було попросту дике і для гармонічного Репіна неприняттливе, або він повинен промовити мовою останнього щодо часу його попередника „Микола", що було льоґічне і для Репіна єдино природне. Так і вийшло. „Запорожці" не своїм задумом, очевидячки і не своєю темою, але усім мистецьким змістом свого виконання і головно малярським підходом — кість від кости, тіло від тіла „Миколи". Не тільки тут зовсім те саме загальне кольористичне враження, але зовсім те саме небо у заграві і той самий ефект дієвих зарисованих осіб. Начеб Репінові не достало уяви зобразити іншу обстанову та іншу природу.

Тут ми підходимо — говорить далі І. Грабар — до суттєвого моменту Репінської творчости — недостачі уяви, не тільки у „Запорожцях" і „Миколі", але в усьому мистецтві Репіна. Недостача уяви ще не біда для мистця. Її не було ні у Веляскеза, ні у Франса Гальса, ні у Гольбайна. Але вони, за дуже рідкими винятками, не бралися за теми, що не відповідали їх хистові і для них не під силу, а Репіна, начеб навмисне, вони саме привабльовали: „Софія", „Запорожці", „Микола", пізніше „Іди за мною, сатано" та ін. Але таксамо як в „Івані Грозним" Репіна вирятувало від невдачі, велике завдання експресії, на боці сюжету та історії, таксамо і в „Запорожцях" подекуди вирівнювало лінію завдання, немов-то другорядне для даного сюжету, тільки супровідне, для нього — завдання сміху."

Проблема сміху давно займала Репіна. Між його рисунками є ціла їх низка присвячена випрацюванню теми сміху та театральної брехні підчас вистави водевілю. На великому сильно розтягненому аркуші ми бачимо 16 розсміяних глядачів усякого віку. Зусилля витрачене на них Репіном — нічого в порівнянні з тим, яке коштували його „Запорожці". Коли порівняти нариси з ріжної доби, то бачимо як зростає тема сміху щораз міцніша і більше переконлива. Дикий, безшабашний, дивовижний сміх „Запорожців", виведений Репіним до оргії реготу і стихії глуму та кепкування. Сміх переданий тут передовсім у його фізіольоґічній природі і ця його сторінка простудіована так, як її не простудіював ніодин мистець у світі. Коли зважити передачу всіх можливих ступнів сміху, то Репін довгою, завзятою працею, невпинним перерисовуванням і виправами, осягнув такі успіхи, що на підставі кількадесяти голів запорожців можна скласти вичерпний своєрідний атляс сміху."

При цьому він сумлінно досліджував запорожський побут — зброю, порохівниці, ношу, прикраси, муз. інструменти так, що ця картина вийшла найбільше історичною в археольоґічному значінні, з усіх Репінських праць. Репінові видалось, що має замало матеріялів, які привіз із Запорожжа в 1880 р. і він виїхав за новими — вже не на Дніпро, а на Кубань, де сподівався знайти новий запас типів

...У 1889 р. образ був скінчений, ішло ще про дрібниці. Але в останній хвилині Репін, як завсіди, починає тут і там її перерисовувати. Тоді не було ще крайньої правої фіґури запорожця, що стояв плечем у білому плащі без шапки. Його місце займав обернений у пристуні сміху товстий запорожець. Тому, що Репінова ця голова видалася якби повторенням голови чоловіка з сивими вусами в шапці, поруч, Репін рішив на його місце поставити будького плечами до глядача. Приятелі мистця, щоб охоронити одну з найкращих постатей на образі, намовили його, заки він її зітре, зробити з неї копію. Так повстала незвичайна „Студія голови розсміяного запорожця" з датою 1890 р. що перейшла до Стокгольму до збірки Монсона.

З нагоди 20-ліття його праці влаштували в листопаді 1891 р. у салях Академії Мистець виставу його праць. Було там 298 його праць, між ними і „Запорожці". Образ, як і сподівався Репін, купив цар Александер для Російського музею за 35.000 рублів — найвищу суму, яку до того часу дістав російський маляр. За ці гроші та інші продані образи Репін купив у вигебській губернії на березі Західньої Двини маєток „Здравнево" 108 десятин з великим овочевим садом і наладженим господарством. Після вистави у Петербурзі образ перевезли до Москви, де він зробив не менше враження. Пізніше „Запорожці" були на виставі у 1896 р. у Мінхені та Будапешті, і на обидвох виставах дістали золоту медалю. Заки відкрили російський музей Александра III. „Запорожці" знаходилися в Ермітажі і там залишаються вони й досі. Варянт Третяковської ґалерії передали в 1931 р. до Всеукраїнського харківського музею.

— **50.000 лірів за найкращий твір про комунізм.** Організаційний комітет продовжив міжнародний конкурс до кінця червня ц. р. у справі критичного твору на тему комуністичної експанзії. Автор найкращого твору дістане 50.000 лірів нагороди. Дотепер комітет дістав понад 70 творів з цілого світа, з виїмком СССР, між іншим 15 творів з Японії, 5 з Індій, 4 з Китаю і т. д.

— **Пропаганда атеїзму між дітьми.** Комуністичні організації в Англії, Франції і Бельгії втримують багато шкіл, в яких пропагують атеїзм між дітьми. Французькі комуністи рішили завести „червоний хрест", щоб лише задля того дати дітям атеїзму.

— **Користь Німеччини з обєднання з Австрією.** По обєднанні Австрії з Німеччиною зільшилося число населення на 6,700.000 (на основі спису населення в Австрії в 1934. р.). З того 97.5 прц. німців, 1.9 прц. чехів і 1.9 прц. словінців та хорватів. Головні міста: Відень — 2,350.000 мешканців, Ґрац — 150.000, Лінц — 100.000, Інсбрук — 55.000. Простір Німеччини збільшився на 83.868 км. кв., німецька армія збільшилася на 100.000.

— **Замкнули останню церкву.** В останніх днях большевики замкнули останню православну церкву в Мінську так, що тепер нема вже в цьому місті ніодної святині якогонебудь віроісповідання. Одначе віж населенням зростає щораз то більше побожність. Великі маси вірних сходяться на цвинтар з нагоди більших свят, хоч поліція організує тоді дуже часто облави та арештує комуністів, які займають високі становища в адміністраційній владі.

— **Танками бащать старі домн.** У Брайтон в Англії є магазин старих повозів зі світової війни, призначених на склад. Бурмістр Брайтону звернувся до військової влади, щоб згодилася вжити танків до нищення старих будинків. Військова влада відступила старі танки, якими тепер руйнують старі домн в дільницях найбідніших мешканців. На їх місце збудують модерні мешкальні будинки.

— **Населення Литви.** Згідно зі статистичними даними Литва має 2,549.668 населення. Столиця Литви Ковно має 106.794, Клайпеда 38.545 а Шавлі 24.687 мешканців. Армія Литви складається з 3 дивізій піхоти, 1 бригади кавалерії та 4 полків артилерії. Число повозів доходить до 30. Воєної маринарки Литва не має. Військовий буджет Литви сягає 77 мілюнів річно.

— **Ріжні вісти.** В Тільзіті німецька влада арештувала литовського поета Відунаса за девізові провини. Слідство виявило, що девізові провини Відунаса сягають 100.000 літів — У Кенігоберґу страчено Гуга Тіля, якого суд засудив на кару смерти за грабункове вбивство свого товариша.

— **Розладдя в травленні.** Поважні інтерністи стверджують добродійне діяння природної гірської води „ФРАНЦІШКА ЙОСИФА" для шлунка, перелаштованого їжою і напитками.

—o—

Зі судової салі.

ДВА ПРОЦЕСИ В БЕРЕЖАНАХ.

Перед судом присяглих у Бережанах відбулася дня 10. і 11. ц. м. розправа проти Гриньків Безкоровайного, селянина зі Сенькова Поміцького, пов. Бережани за злочин зі ст. 23, 225 § 1. к. к., й провину зі ст. 157 § 1. і ст. 47. розпорядку про зброю. Акт обвинувачення закинув підсудному, що він дня 11. вересня м. р. стрілив у Конюхах до Франціщки Замроз. Того дня коло год. 20. увійшов він до хати вдовиного Михайла Замроза, крикнув „ренце до гури" і стрілив в кріса. Опісля спокійно вийшов з хати і ще з надвору вистрілив два рази до хати. Підсудний заперечив вину, виказав своє алібі в дні нападу. Трибунал на основі вердикту суддів присяглих засудив Гринька Безкоровайного на 13 років вязниці. Оборона заповіла касацію.

Перед судом присяглих у Бережанах відбулася 15. ц. м. розправа проти Рудольфа Панькова, Стефана Ґенеги та Стефана Гнипа, селян з Ольхової, пов. Рогатин, за державну зраду зі ст. 97 § 1. та ст. 154 § 2. к. к. Акт обвинувачення закидав усім трьом підсудним приналежність до ОУН. Ця трійка — каже акт обвинувачення — рішила відсвяткувати пяті роковини смерти бл. п. Біласа та Данилишина тим, що в ночі вивісила пять відозв до українського народу з покликом стриматися дня 23. грудня 1937 р. від господарських робіт. Підсудні мали брати теж участь у богослуженні і вивісити три українські прапори. Підсудні заперечили приналежність до ОУН, а потвердили інші закиди акту обвинувачення. На основі вердикту присяглих суддів трибунал засудив: 1) Рудольфа Панькова на кару 6 років вязниці, 2) Стефана Ґенегу — на 5 років вязниці, а Степана Гнипа до дому поправи.

В обох процесах боронили підсудних: д-р В. Бемко і м-р М. Степаняк.

—o—

З театру.

ТЕАТР РІЖНОРОДНОСТЕЙ: „МИ БУЛИ МОЛОДІ", сценічно-екрановий калейдоскоп з 1894—1914.

Це видовище щось у роді ревії, в якій артистів заступають більш як наполовину постаті на екрані, фігури в паноптикум і вертепні ляльки. Тема — воскресити Львів з т. зв. „давніх добрих часів", до яких здхає сучасний громадянин, без огляду на ріжниці переконань, до тої доби, коли не було кризи та непевности завтрішнього дня. Це доба від загальної вистави у Львові 1894. р. до вибуху велікої війни у 1914. р. На перші фотографії Львова з тої доби паде усміх сентименту та іронії глядачів. У такому досі приготовлений увесь вечір. Орхестра грає вязанку з популярних „хізирів сезону", що перетривали неодин десяток літ. Між поодинокими сценами виступають по черзі представники щораз-то ближчого до нас покоління від гімназиста аж до старого радника і змальовують свої переживання.

Вартість цікавого документу мають давні фотографії видів Львова та жіночої моди і перші фільми з 1900 р.; дотепно і вірно виведене провінціяльне паноптікум. Найкращі точки програми — три кабарети з 1890, 1900, і 1910 р. виконані К. Анквіч-Шийковською та М. Боровим збирають рясні оплески. Інтелігентні та дотепні гутірки Й. Маєна режисера всієї ревії та Ольги Врублевської-Уступської. Найслабше вийшов вертеп із подобами артистів давнього львівського театру; ляльки були неживі, діяльоги не розбуджували гумору. Дуже тяжке завдання мав Е Солярський, що вісім разів характеризувався та переодягався, ще й мусів деклямувати нелегкі вірші; він з великим хистом утримував бажаний настрій. Виставі бракувало веселого „фінішу", як і треба такій ревії, подуманій для розваги.

м. р.

З кіна.

КІНО „ПАЛЯС": „ЛІНІЯ МАЖІНО".

Найновіша французька фільма, що йде рівночасно в Льондоні з великою ґазетною реклямою, збіглася із заголовками політичної преси, що Франція у відповідь на окупацію Бідня зосередила свої війська на „лінії Мажіно". Ця лінія, названа відомим генералом, складається з фортів на самому німецькому кордоні і як упевняє один із героїв фільми — непереможна. Непереможна буцім-то зверха, але зсередини... Коли до французької твердині дістанеться німецький шпигун, він може легко наробити величезні шкоди. Як до відділів франц. армії, що складає гарнізон такої твердині може дістатися німецький шпигун на становищі франц. старшини і як на нього не паде довго підозріння, коли командант має жінку — бімку, що теж мешкає в цій твердині, і як так складається, що шпигун є братом жінки коменданта? — ці питання розбуджують у нас багато більше сумнівів, ніж сама інтрига зроблена за відомим шабльоном. Форти на лінії Мажіно нагадують звичайне підземелля у Величці, герої песи не мають нагоди проявити своєї індивідуальности і гри.

—o—

Дописи.

ДРОГОБИЧ.

Праця українського жіноцтва у Дрогобичі. Дня 3. лютого ц. р. відкрили у Дрогобичі 5-місячний курс „Жіночої фахової науки". Потреба такого курсу тим більша, що нема у Дрогобичі української фахової школи для дівчат. Дівчата, як майбутні господині-жінки та мами, мусять мати відповідну підготову, що буде підставою їх майбутнього щастя і вплине на підвищення рівня нашої домашньої культури. Цю потребу відчуло наше жіноцтво згуртоване в місцевому „Союзі Українок", у правецькій роботі „Труд" і тимотерні „Жіноча Мода". Вони спільними силами зорганізували під зимою місцевого відділу „Рідної Школи" курс і доручили провід проф. Івонові Бойчукові, який при співпраці учительського збору української гімназії знайомить з дорученого завдання читальні. Маємо надію, що цей курс стане згодом постійною школою, яка дасть нам зразкових господинь та громадянок.

Ст. Гладилович.

ПЕРЕМИШЛЬ.

Поклін гімназійної молоді Кобзареві. Цьогорічні Шевченкові свята в Перемишлі заключувала молодь української державної хлопячої гімназії концертом, що відбувся 12. березня у власній гімнаст. салі. Вже сама підготова до свята: елегантні, гарні запрошення з автопортретом Шевченка в молодому віці, добір та уклад зовсім обдуманої програми, гарна декорація салі, мистецьке уладження сцени, насвітлене рефлєктором погруддя, перед ним велика книга, за погруддям велика салета і кобза вказували, що немало праці вложила молодь у своє свято. На програму злилились: 1) Т. Шевченко-Компиль: „Заповіт" у виконанні мішаного хору учнів. 2) Вступне слово „Значіння Шевченка для молоді", дбайливо опрацьоване, виголосив уч. кл. І. ліц. Б. Кушнір. 3) А. Віральді: „Концерт а-моль, скрипкове соло молоденького, талановитого скрипака, уч. кл. II. В. Заболоцького. 4) Ф. Кювесса: „Вже більше літ дзвоні" і Лисенко: „Та найліпш світи" з солями: баритоновим Попадюка і басовим Кошуна, уч. кл. VIII, відспівав мужський хор під управою Б. Кушніра. 5) Шевченко-Безкоровайний: „Минають дні" — мельодеклямація при супроводі фортепіяну, виконало пятьох учнів. 6) Д. Аубер: Увертура до опери „Німа з Портічі", виконала орхестра учнів під упр. проф. Л. Хилика. Орхестра зіграла ще надпрограмово вязанку народніх мельодій. Найбільш атракційною точкою вечора було: баріт. соло уч. І. ліц. В. Саковського: Шевченко-Лисенко „Ой Дніпре". Голос і його барва у Саковського прекрасні. Останньою точкою концерту була Шевченко-Лисенка „Калина" у виконанні міш. хору учнів під управою проф. В. Вітошинського, яка гідно завершила цілий концерт. Свято закінчив проф. В. Загайкевич рефератом, який слід би помістити в цьогорічному звідомленню. Реферат, опрацьований на найновіших дослідах про Шевченка, незвичайно вартісний та виховний У цілости концерт зробив дуже гарне вражіння на присутніх.

Філія „Просвіти" — Шевченкові. Заходами Виділу філії „Просвіти" відбулося 13. березня ц. р. вполудне поважне свято в честь Шевченка. Свято зібрало велику масу народу, переважно селянства, що прибуло до Перемишля пішки або підводами. Салі Народнього Дому ледви помістила всіх тих, що прибули вложити поклін Великому Генієві. Частина народу тиснулася в бічних кімнатах та в коридорі. Як звичайно на святах, що їх улаштовує філія „Просвіти", було мало перемиського громадянства і це найбільше вражає і організаторів і селян-виконавців. Свято розпочав хор читальні з Бушковичок під упр. Шумелди Сам., що відспівав „Заповіт" Шевченка-Вербицького зі солями. Вступне слово, богате змістом, виголосив просвітний організатор п. Микита Степан. На дальшу програму вложились хорові продукції читалень: з Бушковичок, Хіріївіч під упр. Гуцка, Мацьковіч — Перхаза С., Сеницьк — Бабка Ст. і Болестровіч, виступ дутої орхестри читальні Перемишль-Середмістя, мальодеклямація дітей захоронки св. Миколая та деклямація. Цілість свята зробила дуже гарне вражіння, всі точки були добре підготовані. Сцена скромно, але гарно прибрана.

З викладової салі. Заходом видїлу Учительської Громади і філії наукових викладів ім. П. Могили з'відбувся в неділю 13. п. м. черговий виклад на тему: „Регіоналізм в Европі", що його виголосив проф. Володимир Соллогуб. Виклад заслуговує на спеціяльну згадку з огляду на дуже цікаву й актуальну тему. Слід теж підкреслити, що референт у підготову викладу вложив багато праці, студіюючи богату літературу на цю тему.

К-н.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Д-р Володимир Бірчак: ЛІТЕРАТУРНІ СТРЕМЛІННЯ ПІДКАРПАТСЬКОЇ РУСИ. Друге доповнене видання. Видавництво Педагогічного Т-ва Підкарпатської Руси, ч. 45. Друкарня „Шкільная Помощ" в Ужгороді, 1937 стор. 160. 8°.

Петро Чаадаєв: ФІЛЬОСОФІЧНІ ЛИСТИ ДО ПАНІ *.** Переклали Степан Годований й Осип Назарук. Накладом УКО (Української Католицької Організації). — Львів 1937. 16-ка, ст. 76.

Теофіль Коструба: ПРАВОСЛАВНЕ ДУХОВЕНСТВО. Яка була його роля в українськім національнім відродженні. Накладом УКО. Львів, 1937. 16-ка, ст. 40.

Осип Назарук: В КНЯЖІМ КРИЛОСІ. Враження, описи, рефлексії й одна проблема: чи відірвана катедра князя Ярослава Осмомисла була православна чи католицька? Накладом УКО. Львів, 1937. 16-ка, ст. 36.

К. П.: НА ВОДАХ ПОЛІССЯ. Враження й думки очевидця. Накладом УКО. Львів, 1938. 16-ка, ст. 90.

Іларіон Вірчик: СОЦІЯЛІЗМ, КОМУНІЗМ, БОЛЬШЕВИЗМ. Накладом УКО. Львів, 1938. 16-ка, ст. 64.

Осип Назарук: КУЛЬТУРА ПУБЛИЧНОГО ВИСТУПУ. Накладом УКО. Львів, 1938. 16-ка. ст. 32.

Єпископ Р. Челлонер, Апостольський Вікарій Лондону: **РОЗВАЖУВАННЯ НАД ПРАВДАМИ Й ОБОВЯЗКАМИ ХРИСТІЯНСТВА НА КОЖНИЙ ДЕНЬ В РОЦІ.** На м'ісяць лютий. Бібліотека УКО. 16-ка. ст. 68

Направа жіночих торбинок

та продаж найновішої шкіряної галантерії по найнижчих цінах тільки в

Робітні Римарсько-Галантерійній

Н. БАРЕР, Львів, Сикстуська 2 побіч фірми Саламандра.

Театри.

Великий Театр.

Субота 19. III. год. 7.30 веч. „Домового Тонша".

Неділя 20. III. год. 3.30 попол. „Домового Тонша", Год. 7.30 веч. „Домового Тонша".

Понеділок 21. III. год. 7.30 веч. „Домового Тонша".

Театр Рівнонародностей:

Субота 19. III. год. 7.30 веч. „Ми були молоді".

Неділя 20. III. год. 12 в пол. Іван Себастіян Бах, перемеск Т. П. М. Год. 3.30 попол. „Ми були молоді" (для молоді не дозволено). Вечором вистава пема.

Понеділок 21. III. год. 7.30 веч. Мельхіор Ванькович. Авт. вечір репертуар'а.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

СКОЛЕ:

19. III. Орлеяк.
20. III. Шаріка.
21. III. Довбуш.
22. III. Орфей у Пекалі.

З Сколього їде театр до Синевідська, Болехова і Долини.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

БІЖЕНЦІ:

19. III. Маруся Богуславка.
20. III. Подружній метч.
21. III. Гетьман Полуботок.

ПІДГАЙЦІ:

22. III. Хмара.
23. III. Пісня Бескиду.
24. III. Подружній метч.
25. III. Мазепа.
26. III. Гетьман Полуботок.

Управа Театру прийме до хору добру сопрапістку, альтів і тенорів. Зголошення приєднати вранці в світлицями до театру.

КІНА.

АПОЛЬО: „Буревій" вепот. фільма.
АТЛЯНТИК: „Жінки над пропастю".
БАЛТИК: „Їх сто, вона одна".
ВАНДА: „Жовтий скарб", „Лише раз кохала".
ГРАЖИНА: „Коспюшко під Раціавіцами".
ЄВРОПА: „Я винувата".
КАСІНО: „Еспанський метелик" (Дж. Макдональд).
КОПЕРНИК: „Шулерів роман" із Самою Гіпі.
МАРУСЕНЬКА: „При ватрі", „Два вбиточники" Пат і Патахон.
МЕТРО: „Наш редактор шаліє".
МІРАЖ: „Чарівні очі" (Марта Егерт) в комедії з Елі Кантором.
МУЗА: „Товариші зброї".
НАКС: „Галька".
ПАЛЯС: „Лінія Маж'ното".
РАЙ: „Фікер ч. 13".
РІЯЛЬТО: „Палкі серця".
СВІТ: „Трійка гільтяя", „Герой з Генсасу".
СТИЛЕВЕ: „Чар богеми і ревію".
ТОН: „Князь і прошак".
УТІХА: „У отих розвідки" та ревію.
ХІМЕРА: „За кулісами слави".

ФОТОПЛАСТІКОН:
(вул. Марійська 5).
Еспанія — Валенсія, Гранада.

ФОТОПЛАСТІКОН „Світовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
„Канада".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Субота, 19. березня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція. 11.15 Для шкіл: Співаймо пісеньки. 11.40 Твори Падеревського з пл., 12.03 Полудпева авдиція, 13.45 Концерт балянь. 15.20 Техвічна скринька, 15.30 Господарські вістки. 15.45 Театр Уяви для дітей: „Про кота, що ходив власними дорогами", за зен. Кіплінга. 16.15 Розр. концерт орх. мандоліністів. 16.50 18.35 Актуальна гутірка. 17.00 Сьогодні про Пасудського, 17.15 Від Атен до Баррайту: „Гімн рясу Оліми", 17.50 Наша програма, 18.00 18.50 Спорт. 18.10 Хор. воєнські пісні, 18.55 Програма на завтра, 11.00 Іменини в Бельведері. Гори, 19.50 Промова през. Мосціцького присвячена ґ. Пасудському, 20.00 Орх., мішаний хор; у перерві в год. 20.45 Веч. денник, актуальна гутірка. 22.00 Орх. концерт, 22.50 Ост. вістки. 23.00—23.30 Музика з пл.

Неділя, 20. березня 1938.

8.00 Сигнал часу; 8.30 Весняна кваліфікація бугонів; 8.40 Кезер-Беля „Ракочі" увертура з пл.; 8.50 Про помилки в плеканні капусти та пастівних рослин; коло год. 10.30 п'єси богослужения Музика в пл.; 11.22 „Блискіть мечі" прогульна по держ. фабр. свеської порцеляни в Мені; 12.03 Симф. поранок; 13.00 Фільм. огляд; 13.30 Сальон. музика, пісеньки, форт. джез, гармонійки; 14.45 Для села: Огляд ранніх р'ільних продуктів. Понки на ролі; 15.45 Для дітей: „Коли Великий Наполеон був ще малий", Музика з пл.; 16.05 Оп. арії у вик. Серг. Бенонія в супр. форт.; 16.25 Шотляндські п'єсі Бетговена, співа, скрипка, віол., форт., 16.45 Орх.; у перерві коло год. 17.50 Хвилина бюра студій; 18.50 Театр Уяви: „Спокуса" Зда. Мариновського; 19.35 Про Сенкевича; 20.00 Розр. концерт у вик. Л. Скальської (сопр.) і сал. тріо; 20.35 21.00 Спорт; 20.40 Політ. огляд; 20.50 Веч. денник; 21.15 „Та йой", „Нова весна"; 22.00 Форт. рецталь Пер Мелнр Верже; 22.35 Сильветки композиторів із пл.; 22.50 Ост. вістки; 23.00—23.30 Легка музика з пл.

Понеділок, 21. березня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Для шкіл: Воєнпості гори, гутірка для старших дітей, Музика з пл.; 11.40 Із мікрофоном у шлеських мережаків; 12.03 Полудпева авд.; **13.45 Камеральний концерт: Р. Савицький фортепіян, Р. Крищтальський скрипка, П. Пшеничка віольончеля (В. Барвінський: Фортепіянове тріо а-моль оп. 1 а) Анданте сентіментале — поко пію мосво, б) Анданте, в) Алегро джоюзо (аля коломийка);** 16.10 Легка музика в пл.; 14.55 Бірва; 15.00 Трохи п'єси, трохи слова; 15.20 Вікучі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 З піснею по праці; 16.15 З г'ітарою по подвірячку, словяномуз. авд.; 16.50 19.50 Актуальна гутірка; 17.00 Прарісг населення; 17.15 Чайковський: Квартет оп. 30 ес-моль; 17.50 18.50 Спорт; **18.10 Як переховувати навіз, в українській мові вик. інж. Оксана Дучимінська;** 18.20 Ерна Зак, пл.; 18.35 Герг. Гавптман — у 75-л'ітя уродин; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Вонцьке весилія; 20.00 Витаємо весну, концерт у вик. орх., співів, у перерві в год. 20.45 Веч. денник; 21.40 Літер. новини; 22.00 Симф. концерт, орх., скрипка; 22.50 Ост. вістки; 23.00—23.30 Легка музика з пл.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Субота, 19. березня 1938.

БЕРЛІН 19.10 Пісеньки та віртуози, 20.00 21.00 „Енкен фон Тарав" муз. ком. Штренера, 22.30 Легка й танк. музика, БІЛГОРОД 18.05 Нар. музика, 22.15 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 18.30 Циг. музика, 19.30 20.00 21.00 „Цигапське возання" оп. Легара, ВІДЕНЬ 12.00 „Давіде пенітенте" орат. Моцерта, 18.30 Нар. пісні, 19.25 Концерт хору, 21.35 22.00 Концерт на скр. і орх. а-моль Дворжака, ДРОЙТВІЧ 20.00 „Кармен" оп. Бізета, 1. дія, КОШИЦІ 14.00 18.50 Вістки, 18.00 Д-р В. Кукіда-Д-р А. Дутка „Гутірка з членами підп. відділу при верхнім суді в Кошицях", МІЛЯНО 17.15 Давні танки, 21.00 22.00 „Андрій Шеніе" оп. Джордана, ПРАГА 22.30 Танк. музика, РАДІО ПАРІ 18.00 Для дітей, 18.45 Вок. дуета, 21.15 Пісні, 21.30 22.00 Театр Уяви, 22.10 „Вечір у Парижі" муз. розр. програма, 23.05 Симф. музика, РИМ 17.15 Танк. музика, 21.00 Комедія.

Неділя, 20. березня 1938.

БЕРЛІН 12.00 Орх., мандоліни, вельофон, акордеон. 16.00 Військ. орх., 20.00 21.00 Весна йде, вес. танк. вечір; БІЛГОРОД 18.00 Нар. пісні; БРЕСЛАВ 20.00 21.00 22.00 „Вільний стрілець" оп. Льорцінга; БУДАПЕШТ 12.30 Оп. орх., 18.50 Циг. муз., 21.50 22.00 Військ. орх.; ВІДЕНЬ 11.45 12.00 Фільг. орх., 15.40 Смичк. квартет, 17.55 18.00 Із світа пробосвищів. 19.35 Арії та пісні, Досталь баріт., 20.20 21.00 Військ. орх., 21.30 22.00 Фр.-австр. концерт; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00 Казка для дітей, 22.30 Легка й танк. музика; КОШИЦІ 9.00 Гр.-кат. богослужения з ужгор. катедри, співає хор гр.-кат. богословів, 18.00 Бобульський „Вуйко з Америки" песа, відігр. члени нац. театру в Ужгороді, 18.45 Вістки; МІЛЯНО 17.00 Розр. музика, 18.00 Рапсодії на теми шведськ. нар. п'єсень, 21.00 Муз. комедія, 22.00 Орг. музика; МІНХЕН 20.00 21.00 „Севільський цирульник" оп. Россіні; ПРАГА 14.30 15.00 „Кармен" оп. Бізета, 17.40 18.00 Симф. концерт; РАДІО ПАРІ 19.30 Форт., 20.00 Сценка, 21.15 Пісні, 22.35 Хор, РИМ 17.00 18.00 Симф. концерт, 19.45 Розр. музика, 21.00 Концерт смичк. орх., 21.30 22.00 Військ. орх.; СОФІЯ 19.30 Сліз, 20.00 Скрипка; ШТУТГАРТ 19.15 20.00 21.00 „Фавет" оп. Гуноди; ФЛЬОРЕНТІЯ 15.30 18.00 „Мадам Батерфляй" оп. Пучіні.

Понеділок, 21. березня 1938.

БЕРЛІН 15.00 Фільм. мельодії, 19.10 Дует інстр.; БІЛГОРОД 18.45 Нар. пісні, 20.00 21.00 22.00 Опера; БУДАПЕШТ 12.05 Військ. орх., 13.30 20.15 21.00 Циг. муз. 17.00 Хор. 18.15 Скрипка, 21.40 22.00 Твори Дебісія; ВІДЕНЬ 12.20 13.10 Розр. концерт, 17.30 Арії та п'єсні, Ардолі тенор. 19.25 20.00 21.00 22.00 „Цигапський барон" оп. І. Штравса, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 20.00 Оп. музика; КОШИЦІ 18.00 Концерт хору учит. семінарії в Ужгороді (Воробкевич, Петрівський, Білинський, Кошинь, Лисенко, Стецепко, Никанчовський); МІЛЯНО 17.15 Камер. концерт, 21.00 Вок.-інстр. концерт, 22.10 Сценка; ПРАГА 21.30 Смич. квартет; РАДІО ПАРІ 21.15 Форт.; РИМ 17.15 Розр. музика, 22.45 Танк. музика; СОФІЯ 19.30 сп'єв.

БІРЖА.

Львів, 18. березня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 88·37 88·90, Долярн американські 5.28·50, 5·6·0, Долярн канад. 5 28·00—5.25·50. Фльорени гол. 294·14—292·40, Франки фр. 16·80—15·30, Франки швайцарські 122·10—121·50, Фунти англ. 26·42—26·26, Гульденн данц. 100·25—99·75, Корони ч. 17·40—16·10 Кор. дан. 117·90—117·05 Кор. норв. 132·78—131·80. Корони шв. 136·04—135·05. Ліри італ. 22·00—21·10, Марки фінляпд. 11·68—11·30, Марки нім. 102·00 — 97·00 Шиллінги австр. 89·00—84·00, Тель Авів 26·20—25·95, Марки нім. срібні 112·00 — 107·00

Яцці.

Банк Польський 110·00 Цукор. 35·00. Вугель 29·50, 29·00, Нафтові 60·00. Можеїв 12·75, Острівець 54·75, Стараховичі, 40·00, 33·00, Габербуш 45·00

Папери

4 і пів проц. внутр. 65·75, 63·00, 3 інвест. 78·00 серія ценот. 3 пов. інв. 2 ем. 77·00 серія ценот. з. конверс. 69·00 преміов. 38·00, 4 консол. 64·00

Тенденція слабша.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 18. березня 1938 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 3·45 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. в опак. 3·50 зол.
молоко 18—19 сот.
(яйця нова) 2·90 зол.

Тенденція на масло й молоко здержана, на яйця слаба.

ОПОВІСТКИ.

Подяка. Батьківський Кружок гімназії СС. Василіянок у Львові складає сердечну подяку Управі фахової школи СС. Василіянок за виготовлення полтавських одиг'а на Шевченківське Свято; зокрема Вп. проф. Наталії Гургулівній за виконання мистецьких стилевих проектів, а Впр. Матері Ігумені Марті і Сестрі Директорці Ірені за ласкаві удогідпення в праці. — **Виділ.** 628

Річні Звичайні Загальні Збори Українського Товариства Допомоги Емігрантам з України у Львові відбудуться в неділю 3. квітня 1938 р. в год. 9. рано (а в 10. год. при всякій кількости присутніх) у помешканні Т-ва Ринок 10, II. пов. на гапку. Порядок нарад: 1) Відкриття Зборів і обрання президії. 2) Відчитання протоколу попередніх Загальних Збор'в. 3) Звіт Управи і Ревізійної Комісії за р'як 1937. 4) Затвердження прелімінарн буджету на р. 1938. 5) Признання абсолюторії попередній Управі і вибір нової Управи та Ревізійної Комісії. 6) Внески та запити. **Управа.** 627

Загальні Збори тіловиховного Т-ва „Сокіл-Батько" у Львові, відбудуться дня 27. березня 1938 р. в год. 9-'й рано, в салі при вул. Руській 20 з таким порядком нарад: 1) Відкриття Загальних Зборів. 2) Відчитання протоколу з останніх Загальних Зборів. 3) Зв'т з діяльности Старшини за 1937 р. 4) Звіт Провірної Комісії. 5) Затвердження річного зв'ту й удалення абсолюторії Старшині. 6) Вибір членів Старшини та Провірної Комісії. 7) Установлення членської вкладки на 1938 р. 8) Справа статуту „С.-Б.". 9) Внески й запити. Коли в означеній годині не буде статутом приписаного комплету, Загальні Збори відбудуться годину пізніше, без огляду на число делегатів, з правосильністю повзятих ухвал. — За Старшину „С.-Б.": Інж. Хроновит Михайло, голова. Савак Володимир, справник. 624

На Рідну Школу зложили Вп. П.: Рада Т-ва Українсько-Руських Правників у Львові 20 зол. пам'ять вінка на домовину бл. п. Радника Гладишовського; радник бл. п. Радника Гладишовського, адв. в Хобшпах Осип Бурачинський, адв. в Хобшпах 20 зол. замість вінків на домовину бл. п. Сидора Голубовича. 627

МЕШКАННЯ

ТРИКІМНАТНЕ мешкання з пижою, кухнею і повним комфортом ва II. пов. при вул. Кршпевського 28. від 1. ґ. ц. р. 609 3-3

КУПНО - ПРОДАЖ

ВИПРАВИ кухонні комплятні, емалія зол. 65.—, алюміній 99.—, із мпнжюзи, залізком і т. д. поручає Рентнер, Легіонів 37. 586 2-5

ФОРТЕПІЯНИ — ПІЯНІНА вжпвані, відновлені як нові, поручає дешево Ганак, Львів, Пілсудського 21. 523 7-10

РІЖНІ

ФРАНЦІШОК ГЛЯСГАЛЬ — упр. тех.-дентист тепер Львів, Пасаж Гавсмана 7. 575 15-50

УКРАЇНСЬКА ПРАЛЬНЯ І ФАРБАРНЯ повідомляє П. Т. Клієнтів, що в цьому сезоні обнижила ціни на 50% на всілику роботу, прання комірчика 10 сот. Марія Прошикова, Вірменська 14. 528 3-7

ДИТЯЧІ візки від 18.— зол. та всілякі репарації. ціна конкурен'ційна, поручає фірма Кіх, Львів, Жовківська 17. 571 2-6

КОВДРИ военяні пухові найдешевше виробіє Романова, Городецьких 4 (побіч Ринку). 520а 4-7

ТРИКОТАРНЯ поручає найновіші віденські моделі по дуже приступних цінах. 1го Райх, Охронок 11 а. м. 6. 577 3-3

УКРАЇНСЬКА КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ що істнує від 20 літ ІВАН МАРІЯШ, приймає всякі роботи мужеського, жіночого і священичого відділу по помірнованих цінах. Львів, ул. Петра ч. 3. І. 2719 26-39

ЗА 1 ЗОЛ. переробляє капелюхи жіночі, мужеські, за **2 зол.** прасує мужеські убрання, пішує, направляє гардеробу жіночу і мужеську. Коперника 26 (в подвірю). 395 14-0

ВІДВІДАЙТЕ цьогорічну **виставу** „Патрон Експресс" новочасної влесшеної системи крою шиття і моделювання одягів жіночих, дитячих і білля. Львів, Сикстуська 21. IV. 322 1-2

ОГОЛОШЕННЯ.

XVI. ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ УКРАЇНСЬКОГО ТОВАРИСТВА ДОПОМОГИ ІНВАЛІДАМ У ЛЬВОВІ

відбудуться 9. квітня 1938 р. в год. 16 у салі Т-ва „Українська Бесіда" у Львові, вул. Рутовського 22.

Порядок нарад:

1) Прпнятгя протоколу останніх Заг. Зборів.
2) Звіт з діяльности Т-ва за 1937 р.
3) Звіт Контрольної Комісії.
4) Уділення абсолюторії за 1937 р.
5) Вибір голови, 4 членів Гол. Ради й 2 заступників.
6) Вибір Контрольної Комісії.
7) Внесення і запити.

Коли у назначеному часі не було достаточної скількости членів, збори відбудуться годину пізніше з тим самим порядком нарад та важністю рішень.

Головна Рада УКТОДІ у Львові.

ХТО?!

хоче купити найліпші косметичні і гігієнічні артикули по найдешевших цінах купує тільки у найсолідпійшій

ПЕРФУМЕРІЇ

С. ФЕДЕРА

Львів СИКСТУСЬКА 7
Філія КОПЕРНИКА 15а
Філія ГАЛИЦЬКА 16.

Кожний покупець, що покличеться на оце оголошення „Діла" дістане ЗА ДУРНО гарний дарунок.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавниче Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.

Ч. 61 (14.593). Львів, неділя 20. березня 1938. Орган посткова підписана ґазітка. РІК LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ. РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБСЯЗІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Складайте свої ощадности і всяку часово зайву готівку
в ЦЕНТРОБАНКУ
У ЛЬВОВІ ПРИ ВУЛИЦІ ТРЕТЬОГО МАЯ Ч. 15,
бо це не тільки безпечна і корисна для Вас льоката, але це рівночасно живчик для нашого господарсько-кооперативного організму. Центробанк акредитує наші кооперативні централі, Українбанки, Повітові Союзи, Районові Молочарні та ввесь кооперативний промисл, а на це потрібні мілїони своїх ощадностей.

ВЕЛИКЕ ВИХОВНЕ ЗНАЧІННЯ
мають ПРЕМІЙНІ ВКЛАДКОВІ КНИЖЕЧКИ
Кооперативного Банку „ДНІСТЕР" у Львові, Руська 20.
на які складаючи що місяця впродовж року вкладни від зол. 5.— вгору можна одержати крім відсотків ще й нагороду за ощадність в сумі 25 до 100 зол.

ОБІЙМАЄ СВОЇМ ЗАСЯГОМ
ЦКО
ЦІЛИЙ КРАЙ
ФІЛЯРОМ ТВОГО ДОБРОБУТУ
НАЙСТАРША УСТАНОВА ОЩАДНОСТЕВА В КРАЮ

Литва приняла польський ультимат.

АГЕНЦІЯ „ЮНАЙТЕД ПРЕС" ПОДАЄ З ТАЛІНА, ЩО НИНІ (СУБОТА) В 11. ГОД. ПЕРЕДПОЛУДНЕМ ЛИТОВСЬКИЙ ПОСОЛ ПЕРЕДАВ ПОЛЬСЬКОМУ ВІДПОВІДЬ НА УЛЬТИМАТ.

ЛИТОВСЬКИЙ УРЯД ВИЯВИВ ГОТОВІСТЬ НАВЯЗАТИ НОРМАЛЬНІ ДИПЛЬОМАТИЧНІ ВЗАЄМИНИ З ПОЛЬЩЕЮ ТА НАЛАДНАТИ ПОШТОВИЙ, ТЕЛЕҐРАФІЧНИЙ І ТЕЛЕФОНІЧНИЙ ЗВЯЗОК, ЛИШЕ ЗРОБИВ ДРІБНІ ЗАСТЕРЕЖЕННЯ, ЩОБИ ЗБЕРІГТИ ПРЕСТИЖ ЛИТОВСЬКОЇ ДЕРЖАВИ.

Зміст польського ультимату до Литви.

ПАТ подає зміст польської ноти, що її доручено 17. ц. м. литовському урядові.

Польський уряд не може приняти литовських пропозицій з 14. ц. м., бо вони не дають відповідної гарантії безпеки. На його погляд з огляду на повагу положення залишається одинока розвязка:

негайно і без ніяких умовин наладнати дипльоматичні взаємини.

Польський уряд уважає, що це єдиний шлях, щоби наладнати сусідські справи і не допустити до подій, що загрожували б мирові.

На відповідь, чи Литва прийме ті пропозиції

польський уряд чекає 48 годин від хвилини, як польський посол у Таліні передасть литовському ультимат.

Литва мусілаб вислати свого посла до Варшави і приняти польського до 31. ц. м. Виміна нот у цій справі мусілаб відбутися в Таліні 19. ц. м., себто ще перед 48-годинним речинцем. Тексти цих нот долучено до ультимату.

Ці пропозиції не можуть бути предметом дискусії ні щодо змісту ні щодо форми.

Якщо литовський уряд не відповість або зробить до польських пропозицій якінебудь додатки чи застереження, польський уряд прийме це як відмову і тоді власними засобами забезпечить справедливі інтереси своєї держави.

До ультимату долучено текст нот, що передбачують наладнання безпосереднього звязку між Варшавою та Ковном.

ПОЛОЖЕННЯ НА ЛИТВІ.

Президент Сметона заявив у маніфесті, що підпорядкується рішенню сойму, який скликаний на суботу, щоби заняти становище до польського ультимату.

Литовські крайні націоналістичні групи домагаються, щоби відкинути ультимат, помірковані партії — щоб його приняти. Ця розбіжність виявилася, як кажуть і між членами уряду. Треба рахуватись з можливістю зміни кабінету.

Щоб не допустити до руху на банки й відпливу девіз, обмежено банкові виплати.

АНГЛІЯ ЗМАГАЄ ДО МИРНОГО ПОЛАДНАННЯ КОНФЛІКТУ.

Прем. Чемберлен заявив у палаті громад, що британський уряд доложить усіх зусиль, щоб довести до злагіднення конфлікту. Британський амбасадор у Варшаві має звернути польському урядові увагу, що британський уряд приязне чималу вагу до приязного полагодження конфлікту.

Литовський посол у Льондоні зясував мін. Галіфаксові ситуацію після доручення польської ноти. Льорд Галіфакс висловив надію, що Литва не допустить до загострення з Польщею.

СТАНОВИЩЕ ІТАЛІЇ, АНГЛІЇ, ФРАНЦІЇ, НІМЕЧЧИНИ, ЕСТОНІЇ ТА ЛАТВІЇ ДО ПОЛЬСЬКО-ЛИТОВСЬКОГО КОНФЛІКТУ.

Італійські політичні кола вважають згідно зі своїм засадничим становищем, що польсько-литовський конфлікт слід полагоднати у безпосередніх переговорах між обома урядами, без інтеренції посторонніх держав.

Посли Англії та Франції намовляли литовський уряд до поміркованого становища супроти польських домагань.

Мін. Бек приняв амбасадора Франції та Німеччини.

Посли Естонії та Латвії звернулися до литовського уряду з демаршем, домагаючися, щоб Литва урегулювала взаємини з Польщею.

НАРАДА ЛИТОВСЬКОГО МІНІСТРА ЗАКОРДОННИХ СПРАВ З ЛІТВІНОВИМ?

У польській пресі появились поголоски, що литовський міністр закордонних справ Лозорайтіс стрінувся в четвер на совітській території з Літвіновим та радився з ним кілька годин про положення у звязку з польсько-литовським конфліктом. На запит, чи Литва може рахувати на большевицьку збройну поміч, Літвінов відповів відмовно.

Урядова обміна нот між дипльоматичними представниками Польщі й Литви.

ПАТ подає урядовий комунікат, що в суботу в год. 11. передполудням посол литовської республики в Таліні Дойліда повідомив польського посла Вацлава Пшесмицького, що литовський уряд приняв без застережень усі польські пропозиції.

Одночасно оба посли обмінялися дипльоматичними нотами в яких сказано, що від 31. ц. м. будуть створені посольства у Варшаві литовське і в Ковні польське та що оба уряди дають запоруку правильної водної, суходільної, повітряної, телєграфічної і телефонічної комунікації між посольствами та урядом.

Таким чином від сьогоднішнього дня між Польщею і Литвою настали нормальні відносини

„На Литву, на Литву!..."

Варшава, 18. березня 1938.

Австрійський „аншлюс" уже прогомонів і нікого більше у Варшаві не цікавить. Існує лише один предмет розмов: Литва. З цього, очевидно, не виходить, щоб між одною та другою справою не було звязку. Навпаки: кожна дитина освідомлює собі, що перед „аншлюсом" протилитовські настрої поляків не були б приймали таких виразних, яскравих та отверто маніфестованих войовничих форм, як їх прийняли після „аншлюсу". У вчорашніх кількадесятитисячній маніфестації на вулицях Варшави найбільшими були транспаренти й найголосніші ми окліки: „Не хочемо пактувати, хочемо машерувати!", „Вожде, веди нас на Ковно!" „На Литву, на Литву!..." І ніхто не розглядає сьогодні польсько-литовського конфлікту инакше, як тільки у площині хвилюючого запиту: „буде війна чи не буде?!"

Як уже вияснив Чемберлен у відповіді на інтерванцію у палаті громад, Польща відмовилась розглядати прикордонний інцидент зперед тижня, в якому згинув один польський вояк, — як малозначний по суті епізод, який вимагає полагоди на льокальному грунті. Іншими словами — якась мішана погранична „комісія" у даному випадку виключена. Виключена також гра на проволоку („щоб розійшлось по кістях"), бо Польща вислала ноту ультимативного характеру з точно означеним преклюзівним терміном: до суботи 11 г. ночі. Одночасно польська преса передруковує товстим друком вістки з чужин, часописів про концентрацію військ на пограниччі, які переводять там вправи. Здається, що вичислених фактів досить, щоб зясувати собі повагу ситуації. Заборона, яку дістала варшавська преса, пускати після 12-ої год. минішньої ночі надзвичайні видання, характеризує нервовість тутешньої вулиці.

Очевидно, пограничні інциденти з Литвою (так само з Совітами) бували й раніш, безліч інцидентів буває теж постійно на кордонах усіх балтійських держав із Совітами (з виїмком Литви, звязаної тісним союзом та приязню з СССР.). Коли річ іде про одну людину, то це залежить від стану її нервів, від її доброго чи поганого настрою, як коли вона сприймає таку саму подію. Коли річ іде про державу, то критерій нервів не повинен ніколи грати ніякої ролі, коли ж і грає інколи, то в мінімальному ступні. Не про нерви і тепер мова, а про загальну атмосферу в Европі та про міжнародню кон юнктуру. І тут не може бути двох думок: події в Австрії витворили в Польщі атмосферу пригожу для такої різкої реакції на згаданий інцидент з 11. ц. м. та викликали **фатальну для Литви міжнародню конюнктуру.**

Ніде правди діти: час дня в останньому десятиліттї на некористь Литви і на користь Польщі. Тадеуш Кательбах каже у нинішній передовій статті „Газети Польської" (під знаменним наголовком: „Перебралася мірка") правду

РИЧАЛТОВІ ДЕШЕВІ ЛІКУВАННЯ ВІД 1. ТРАВНЯ Зол. 155·—
Інформації:
ІВОНІЧ-ЖИВЕЦЬ 6—65

що смерть маршала Пілсудського погіршила психольогічний підхід поляків до польсько-литовської справи. Коли 10 літ тому Пілсудський їздив до Женеви та завдав Вальдемарасові історичний запит: „мир чи війна?", ніхто в Польщі не сумнівався, що буде — мир. Нині такої певности нема. Бо нині кожний рядовий громадянин знає вже, що таке „пакт Ліги Націй" (годі про нього писати инакше, як у „лапках") та що — доконані факти. І може бути тільки сумнів: чи прийде знову загальне затвердження отого нового доконаного факту, чи цим разом спричинить він т. зв. „комплікації", себто — війну, яка в нинішній наелектризованій атмосфері Европи моглаб перетворитись у друге видання 1914. року.

Знову ультиматум! Знову приходиться сягати до порівнань з історії. Ультиматум Німеччини закінчилося тріюмфальним походом райхсвери до наддунайської столиці, а єдиними жертвами того мирного „завоювання" одноплемінної країни є хіба нищівні самогубці зпоміж тих австрійців, фанатично привязаних до державної суверенности Австрії (здебільша входила тут у гру й особиста екзистенція), яких нервова система не витримала катастрофи їхніх мрій та амбітних планів. Під оглядом сили (території і населення) Литва находиться у де-де гіршому положенні супроти Польщі, ніж находилась Сербія супроти Австро-Угорщини та Австрія супроти Німеччини. Але про те, чи прийняти або відкинути ультиматум, не завжди рішає сам момент сили (слабости). Такий момент, як державний престіж, момент чисто моральної натури, грає тут величезну ролю. Военно-провокаційний характер австро-угорського ультиматуму проти Сербії у 1914. році полягав в його принизливому тоні та в бажанні упокорити Сербію. Знаємо вже зрештою, що Сербія булаб навіть упокорилась, якщо не забороиилаб їй цього Росія, готова вже у 1914 році до війни.

Перші поголоски про характер і зміст польської ноти показалися неправдиві. Ті поголоски згадували, що ніби то Польща вимагає скреслити з литовської конституції точку про Вільно, як „столицю литовської республики". Така вимога (залишаючи на боці меритум справи) формально булаб таки встряванням до такої внутрішньої справи чужої держави, як її конституційний закон. Відколи стало авторитетно відомо, що та поголоска неправдива — вигляди на мирну полагоду конфлікту поважно зросли, дарма, що нинішні вечірні звістки з Ковна кажуть радше про радикалізацію тамошніх настроїв. Зрозуміле воно остільки, що — прийняти польське ультиматум та відповісти „так" — це одночасно (у литовській політичній дійсности) значить погодитись на зміну осіб на провідних литовських становищах та на зміну цілого режіму. Адже нема сумніву, що такий зворот у закордонній політиці Литви, як навязання під примусом нормальних дипльоматичних звязків із Польщею — мусить відбитися на внутрішній ситуації Литви.

Повного буквального тексту польської ноти нема. Ще сьогоднішня пополудньова варшавська преса подавала лише її характеристику, не подаючи навіть змісту. Щойно перед годиною, в пятницю вечором, політичні референти щоденників у Польщі (між ними автор цих рядків) дістали безпосередньо з найбільш авторитетного джерела точний зміст ноти, який пішов до ПАТа: в ультимативній ноті є тільки одна меритурична вимога — навязати нормальні дипльоматичні звязки з Польщею, з точним терміном акредитування послів та текстом вимінних нот у цій справі. Дискусія на цю тему недопускальна. Обективно треба признати, що така вимога [illegible] широких підстав для інтервенції третіх держав, — читай: Совітів. Нема теж сумніву, що націоналістичні держави (Німеччина, Італія, Угорщина, Туреччина), балтійські (скандинавські та Естонія і Латвія) і Вел. Британія у цій точці підтримують Польщу. Як згадано: останні події з Австрією конюнктуру для Литви безперечно погіршили.

Чаше українське становище у цій справі ясне. Засадничо ми за політичною самостійністю кожної нації, яка собі її бажає, тимбільше тої, яка собі її здобула. Кожний нарід боронить її собі так, як уміє і вважає за відповідне. Треба висловити надію, що в оцьому актуальному випадку і литовський нарід збереже свою державну суверенність і мир буде врятований. **Ік.**

Перед національною диктатурою у Франції.

(Від власного кореспондента.)

Париж, 16. березня 1938. р.

Уряд Блюма, кабінет week-end-у — як твердять тут усі — заступить у найближчому часі уряд **національної оборони.** Нехай українського читача не баламутять ніякі ухвали, — якщо такі будуть — палати послів.

Уряд Блюма — це мертво-народжена дитина Третьої Республики. Ніодин визначніший член парляменту, — з винятком міністерства національної оборони — не ввійшов у його склад.

Сьогодні в кулюарах палати послів усі проголошують ім'я маршала **Франції Петена, як майбутнього премієра.** Якщо він з огляду на свій вік (як літа покійного Гінденбурга) відмовиться, то президент сенату або палати послів у кількох годинах представить **вже** готову вітру кабінету. Гроза війни в Середущій Европі та на Іберійському півострові вимагає якнайскорішої розвязки внутрішнього французького положення.

„Людовий фронт" не мав рішучої закордонної політики; він не був усилі (з огляду на національну опозицію і радикалів, членів „людового фронту") підписати військовий союз із СССР і дати достаточну поміч червоній Еспанії. „Людовий фронт", кволий у внутрішній політиці і засипаний демагогією таки своїх одно-думців, довів до промислового застою **(40 годин праці в тиждень у Франції навіть у фабриках зброї!)** — по довгій агонії закінчить **своє** життя. І це буде **визволення Франції.**

Які будуть перші кроки уряду **національної диктатури** — при велитенських **військових** і фінансових спроможностях Франції (коло 100 мільярдів французи тримають у чужій валюті з остраху перед фінансовою політикою „людового фронту") — нині це годі передбачити.

Нехай українського читача не баламутять вістки, мовляв, національний уряд **Франції** є однозначний із акцептуванням походу Німеччини на СССР.

Кореспондент „Діла" звертався недавно до визначних передових французьких діячів із запитом щодо французької політики на Сході Европи. Незабаром подам точніший зміст тих розмов. Покищо зазначу ось-що: **Франція потребує конче позбутися внутрішньої большевицької гіпотеки.** Закордонна політика майбутнього **національного** уряду **Франції** матиме тоді вільну руку робити те, що Франції буде вигідне. Події в Австрії є радше показчиком, що мир між західними демократіями і тоталь-ними державами є тепер питанням далекої будуччини.

Юрій Студинський.

Субота, 14. травня 1938.
Великі Весняні Вечерниці
в салях Касина Почтовців, Японська 9

Хрущов виховує українців на російських патріотів.

Останнє, що дістав Косіор ще за часів свого перебування на совітській Україні, була догана за те, що під самим носом ЦК КП(б)У розпереза-ється український націоналізм і, що ЦК КП(б)У не може собі дати з ним ради. Отже забрали з Совітської України Косіора, надіслали на його місце Хрущова, людину молодшу, енергійнішу — нехай нарешті наведе порядок. Молодь, відома річ, завжди самопевна, здається їй завжди, що вона добре дасть собі раду з тим, чого не могли зробити і до чого не могли додумати старші.

Отже виробили ніби добрий плян, вжили певних заходів, натиснули певні гузички... а згодом прийдуть вже і наслідки.

Виходить на совітській Україні щоденна газета з такою довгою назвою: „Вісті Центрального Виконавчого Комітету Рад Робітничих, Селянських та Червоноармійських Депутатів Української Соціялістичної України". Як видно з назви, газета виключно політична. І ось в числі цієї газети з 6. лютого цілий підвал наповнено літературним твором „Кузьмою Мініним" В. Шкловського. Це уривок з його твору „Росіяни на початку XVII. віку". Оригінального твору, не перекладу. Оповідають там цілком за підручником російської історії ще за часів царату славнозвісного Іловайського, як почин визволення тодішньої Росії від польської навали взяли на себе Кузьма Мінін та князь Пожарський, як згрупували довкола себе військо, вигнали поляків і спричинилися до обрання першого царя з Романових, Михайла...

Офіційно увесь час за царату Мініна і Пожарського офіційно вважали за народніх російських героїв-патріотів, навіть памятник їм поставили в Москві, який, виходить, поспішили большевики скинути по революції.

Ну добре, нехай російські, нехай будуть герої російські!... Нехай у звязку з невиразною міжнародньою ситуацією треба воскрешати та одуховоряти заржавілих та заплісняві Мініна. Пожарського та всіляких інших Сусаніних, що рятували Росію від польської інтервенції!..

Але при чому тут українці?! Адже за тих часів Україна навіть нічого спільного не мала ще з Росією... А крім того може навіть трохи небезпечно нагадувати про геройську боротьбу з окупантами народові, який сам перебуває під окупацією?!

Ні, якось не дуже щасливий цей захід Хрущова.

Але „товариш Хрущов" знає ще інші „хитрощі".

Виставлено в Київському оперовому театрі оперу Чайковського „Мазепа", оперу давню бо написали її ще 1882 року, написали за „Полтавою" Пушкіна. Наскільки „Мінін" мусив пробуджувати серед українців почуття всесоюзного, якщо не всеросійського патріотизму, настільки „Мазепу" витягнули з архівів для боротьби з українським націоналізмом і сепаратизмом. Але й тут московська режисерія трохи прорахувалася.

ВЕСНЯНІ
НОВИНИ З ЧИСТОЇ ВОВНИ
LESZCZKOW
і мілянівські шовки
ФАБРИЧНИЙ СКЛАД ЛЬВІВ, КОПЕРНИКА 2
тел. 258-88.
Для замісцевих:
Висилкова продаж детайлічна і висилка зразків просто з Лещкова — почта — телеграф — телефон: Лещків — воєв. львівське.

Очевидно, особливих симпатій до Мазепи у Чайковського не було та як людина високо інтелігентна, як мистець, створив Чайковський свого Мазепу, як велику індивідуальність, грунтуючися в усякому разі скоріше на загальній світовій думці про Мазепу, ніж на дрібязковому мстивому почутті офіційних петербурських сфер. Скорпіони царської цензури оперу пропустили, і вона протрималася на репертуарі до самої революції, щось коло 25 років. 20 років потім провалялась вона потім в театральних архівах, як річ „контрреволюційна", аж поки не виставлено її тепер у Києві. Але не задовольнила вона сучасних совітських критиків. Якийсь, навіть професор, В. Івановський дуже критикує Чайковського, бо, бачите, центральна постать опери, Мазепа, психольогічно цілком не вдалася Чайковському.

Чому саме?

А тому, що Мазепу „цього огидного зрадника, хитрого і холодного політикана" Чайков-

ський занадто зромантизував. Незадоволений критик-професор а режисера-поставника опери, Манзія, який повинен був виправити помилку Чайковського і покласти більше праці, щоб показати, „справжнє обличчя злочинця Мазепи, який став за синонімом злої хитрости і зрадництва". Незадоволений він і з виконавця ролі Мазепи, артиста Гришка. Бо той співак, який має великі вокальні досягнення, визнаний та оцінений, як видатний артист, за мало попрацював над типом Мазепи. Співає він прекрасно, але „образ авантюриста не розкрито і не показано". Отже виставу треба основно переробити щодо ролі Мазепи!

Проте дуже задоволений професор критик з виконання ролі Кочубея. Артист Паторжинський намалював образ Кочубея цілком історично вірно; це „ображений і мстивий батько, а потім мужній, стійкий страдник, що лишається вірчий батьківщині!" Не знаємо, повторюємо, хто такий цей „мужній стійкий патріот" професор Івановський, але чи не мешкав він у Києві ще перед початком світової війни, бо ці його твердження цілком запозичені із шпальт тодішніх „Кіевлянина", „Кіева" та інших подібних органів преси.

Саме-ж тоді „Кіевское военно-историческое общество" поставило памятник „мученикам за русскую идею Кочубея и Искре". Це-ж була спеціяльна демонстрація проти всіх „мазепинців". Знайшовся тоді такий патріот „штабс капітан" Самонов, який виконав і постаті Кочубея та Іскри з бронзи (бігме були вони дуже комічні!) і педестал з червоного граніту. Урочисто поставлено цей памятник на майдані на Печерському, поза фортечною брамою.

Зрозуміло, що ці оперетькові постаті скинуто у слушний час, але педестал залишився. І ось 1923 р. на нього поставлено гарматку, що з неї стріляли по Києву підчас січневих боїв з арсеналу робітники-росіяни, які повстали проти петлюрівців-мазепинців. В такий спосіб створено тепер, за окупаційної влади в Києві памятник січневого повстання 1918 р.

Ось і поставив професор Івановський дилему: щож йому робити з цим памятником? По суті треба стягнути гарматку, а поставити знову, постаті „вірних батьківщині страдників"!

Та крім постанови „Мазепи" у Хрущова є чимало інших засобів, щоб навести порядок у совітській Україні.

Хрущов зразу зрозумів, як по суті любить український нарід „Великую Россію", „братерський російський нарід", як для нього цікаві і дорогі російська література, твори російських письменників, російська мова. Отже треба йти назустріч цьому почуттю українського народу, задовольняти його!... І задовольняють, засипаючи українські книгарні російськими книжками.

Особливо це стосується до Пушкіна.

Пушкінові будують памятник у Києві, Пушкіна стоперші роковини з дня смерти святкують на Україні... Може це якось поділає на них українців, відверне їх від їхнього споконвіку мазепинства...

Та тільки чи цілком безпечний той Пушкін і то не тільки через своє шляхотське контрреволюційне походження?!

Аджеж він часто бував на Україні, мав близькі взаємини із членами Товариства обєднаних славян, що походили майже всі з української шляхти, вживав тоді вже слово „Україна", а як пригадати деякі його вірші, наприклад (наводимо навмисно російською мовою, а не в прекрасному перекладі Рильського):

„Тепер бы грянуть нам войною
На ненавистную Москву.
Когда бы старый Дорошенко
Иль Самойлович молодой,
Иль наш Палей, иль Гордієнко
Владели силой войсковой,
Тогда б в снегах чужбины дальной
Не погибали козаки,
И Малороссія печальной
Освобождались уж полки"!..

Або взяти такий монолог Мазепи:

„Без милой вольности и славы
Склоняли долго мы главы
Под покровительство Варшавы
Под самовластіем Москвы,
Но независимой державой
Украйне быть уже пора —
И знамя вольности кровавой
Я подымаю на Петра"...

Чи не занадто вже це „контрреволюційно" виходить?

І чи не критикуватимуть професори Івановські Пушкіна, що він занадто зромантизував Мазепу?

Хай придумує Хрущов щось досконаліше, зовіше...

За більше ніж триста років „єдина неподільна" Росія не змогла втягти в себе Україну, знеособити її. За 17 років не пощастило це і „єдиному нерозривному" СССР. Чи є якісь перспективи у Хрущова зробити це тепер?

Чи може тільки треба прикидатися, ніби віриш в це?!

Гл. Л.

УКРАЇНСЬКА ЩАДНИЦЯ В ПЕРЕМИШЛІ
ЄДИНА
Українська Каса Ощадности
із правом пупілярности веде всі банкові чинности — з днем 15-ого березня 1938 перенесла свої бюра до власної камяниці Ринок ч. 5. І. п.
Тел. 1207. 3—3 Чекове конто ч. 144.755.

Розмах III-ої Німеччини.

(Від нашого кореспондента).

Берлін, 13. III. 1938.

В Австрії повівають з усіх будинків прапори із свастикою. Німецьке військо промашерувало тріюмфальним маршом через Австрію і стоїть на границі Італії. Перший італійський старшина, що побачив першого німецького старшину на італійській границі, поздоровив його в імені італійської нації з приводу останнього тріюмфу німецької національної сили.

Питання австрійське було від закінчення війни незагоєною раною на европейському організмі. Під вільсонівським гаслом самовизначення народів розпалася австро-угорська монархія по програній війні в національні держави і залишила свою давню назву „Австрія" тій частині давньої габсбурської монархії, що була заселена німцями. Ця нова, маленька національно-німецька держава зі столицею Віднем переняла з традиційним іменням і з традиційною давньою австрійською столицею Віднем теж усю традиційну нехіть ворога у світовій війні. Через те нова австрійська національна держава покликуючись на вільсонівський принцип самовизначення народів, хотіла сама вирішити про свою долю і прилучитися до Німеччини. Антанта всупереч гарному теоретичному принципові не дозволила їй тоді на це. Це становище Антанти можна виправдати тільки свіжою ненавистю до свого ворога із світової війни. Тодішній парламент новоутвореної австрійської національної держави заявився за злукою з Німеччиною. Проти прилучення підняся в тодішньому парламенті тільки єдиний голос, християнсько-соціяльного посла Мікляса, вчителя з Горн. Цей учитель з Горн — Мікляс, став у 1928 р. президентом австрійської держави. Вже сам цей факт вказує на шлях, яким мусіла піти Австрія у своїй дальшій міжнародній політиці. Мала австрійська держава з величезною столицею, що була давніше центром великої монархії не могла існувати власними силами. Відень, майже двомільйонове місто, зосередило в собі майже третину населення цілої держави, не даючи йому рівночасно змоги прожитку. Так почалася доба безробіття і рівночасно соціялізму, якого осередком став Відень. Почалася доба державних злиднів і їх латання позичками через посередництво Женеви за ціну приречення австрійського уряду, що Австрія залишиться самостійна і не буде старатись злучитися з Німеччиною. Женева все стояла перед маривом цієї злуки, бо про волю народу поінформував її плебісцит переведений у 1921. р. у Зальцбургу та Тиролю, в якому 98 й 97% голосувало за злукою з Німеччиною. У цій злуці бачили австрійські патріоти не тільки єдину можливість економічного оздоровлення Австрії, але й ідеольогічну ціль обєднання розірваної німецької нації. А тому, що державний провід здебільша під примусом Женеви, трохи і тому, що сам стояв на іншій ідеольогічній площині чимраз більш віддалювався від Німеччини, повстали течії звернені проти уряду і за злукою з матірньою німецькою нацією, повстала національно-соціялістична партія з гаслом: „поворот до Райху". Національний соціялізм це вже не партія, а програма державної політики. Після його перемоги в Німеччині австрійці могли щораз більше звертати свої очі у бік Берліна. А проте в Австрії він стрінувся з опором диктованим Антантою. Уряд заборонив його і він утік у підпілля охоплюючи своєю пропагандою головно палку молодь, що шукала нового розмаху для свого темпераменту.

Перший прорив націонал-соціялізму 25. VII. 1934 р. скінчився фіяском, хоч і згинув тоді його найзавзятіший ворог канцлєр Дольфус. Для прихильників Гітлєра в Австрії почалися тяжкі часи. Тисячі молодих людей, що їм вдалося втекти до Німеччини сиділи по таборах нидіючи з туги за втраченою вітчизною та в тупій безнадійности, чи вдасться їм вернутися колись назад. А як у 1936 р. загострене відношення між Австрією й Німеччиною, двома державами одної нації, знормалізувалося, становище австрійських нац.-соціялістів ще стало гірше, бо Німеччина наладнавши нормальні відносини до сусідньої Австрії не могла підтримувати нелєгального націонал-соціялістичного руху в Австрії.

Але без огляду на це рух цей кріпшав в підпіллі хочби тому, бо австрійці бачили успіхи націонал-соціялізму в Німеччині, бачили в ньому скріплення великої держави, спорідненої з Австрією спільною мовою.

Гітлер живе здебільша з Оберзальцберг. Свій дім він вибудував так, що з вікон бачить Зальцбург та австрійську рівнину. Австрійська справа лежала йому віддавна на серці і він не раз давав себе захопити почуванням, як темпераментна людина, майже забуваючи за своє становище державного мужа. Тепер це питання розв'язане. Австрія, створена Антантою перестала існувати.

Берлін від двох днів святкує свято обєднання великої нації. Всюди повівають прапори і мільйонова юрба вистоює перед радіовими голосниками.

Маріян Шпак.

Чи ти вже маєш
на весну
НАСІННЯ
„Центросоюзу"?

Тяжкий удар для еміґрантів.

Польське громадянство утратять не лише політичні еміґранти, але й усі інші, що довше як пять літ живуть постійно поза Польщею.

Варшава, 18. березня 1938.

На нинішньому пополудневому пленарному засіданні сойму доручено послам у непрактикований звичайно спосіб, а саме через доручення друку у самій салі нарад, урядовий законопроєкт про позбавлення громадянства, ухвалений радою міністрів перед полуднем того самого дня, себто 18. ц. м. Той законопроєкт негайно поставлено теж додатково на денний порядок нарад сойму. Такого поспіху досі взагалі не було і він звернув на себе загальну увагу послів; його вяжуть з теперішніми політичними міжнародніми подіями, зокрема з „аншлюсом" Австрії до Німеччини і загрозою повороту до Галичини тисячів галицьких жидів, що від довгих років проживали у Відні за польським пашпортом, та напруженими відносинами між Польщею і Литвою. Дехто йде ще дальше і новий законопроєкт хоче бачити як відгомін ухвал недавнього конґресу людовців у Кракові, якого вістря було звернене проти уряду і який демонстраційно вибрав на чолового воду найбільшої польської селянської партії колишнього трикратного польського премієра В. Вітоса, що засуджений в політичному процесі у Варшаві на кількалітню вязницю, виїхав за кордон і від кількох років проживає у Чехословаччині як політичний еміґрант.

Проєктований радою міністрів закон є винятковим законом; небувалий поспіх, з яким форсує його уряд, вказує на те, що урядові залежить дуже саме під цю пору на тому, щоб цей проєкт став негайно законом та увійшов у життя. Діткне він сотки тисяч громадян, що мають по нинішній день формальне польське громадянство і або користають за кордоном з права політичного азилю, або як звичайні еміґранти проживають за кордоном — звичайно на заробітках — довше як пять років та не підтримують тривких звязків з Польщею. Наша політична еміґрація з Польщі, що тепер утратить польське громадянство, розмірно нечисленна, зате на десятки тисяч іде наша передвоєнна і повоєнна еміґрація з Галичини до Злучених Держав Північної Америки й Канади та з новішої еміґрації до Аргентини, Бразилії, Уругваю і Парагваю. На всю нашу еміґрацію без ріжниці її походження польська влада тут і польські консулярні станиці дивились завжди крівим оком і дуже підозріливо. Тому нема сумніву, що з хвилиною, як проєкт стане законом, а цілою суворістю використають його проти нашої еміґрації. Звертаємо увагу, що йде тут у гру інтерес десяток тисяч наших громадян, які проживаючи довше як пять років за кордоном, зокрема за океаном, не постарались вам набути нове громадянство.

Що більше! Предложений проєкт стоїть у деякому звязку з політю земельної політики, що — як відомо — звернена проти нас. Реемігрант українець з чужим громадянством, що вертався до краю, як чужинець не діставав дозволу набути землю Але верталось до краю зза океану чимало наших еміґрантів за польським пашпортом, що заробивши в часі довголітньої еміґрації за морем тяжкою працею дещо гроша, купували тут землю і ставали нераз у проводі нашого місцевого життя. У найближчій вже майбутності, коли проєкт буде законом, такі реемігранти не дістануть уже польського пашпорту й очевидно не матимуть змоги купити для себе землю у старому краю.

Щоб дати змогу нашим еміґрантам за кордонами Польщі зазнайомитися з новим проєктом, подаємо повний текст урядового проєкту закону про позбавлення громадянства.

Ст. 1. Польський громадянин може бути позбавлений польського громадянства, якщо: 1) ділав за кордоном на шкоду польської держави, або 2) проживаючи за кордоном найменше 5 років по повстанні польської держави, стратив злуку з польською державністю, або 3) проживаючи за кордоном, не вернувся до Польщі в означеному речинці на зазив закордонного уряду Річпосполитої.

Ст. 2. (1) Орєчення про позбавлення польського громадянства видає міністр внутрішніх справ. Це орєчення не вимагає мотивування і є ввесь час неправне.

Ст. 3. Втрата польського громадянства мужа розтягається на його жінку, а батька (нешлюбної матері) на його (її) дітей у віці до 18 років, якщо тих осіб в орєченні про позбавлення не вилучено зпід утрати громадянства.

Ст. 4. Польського громадянства можна теж окремо позбавити жінку польського громадянина, якщо з цілости життєвих відносин випливає зірвання подружої спільности і якщо заходять щодо неї обставини, передбачені уст. 1. нинішнього закону.

Ст. 5. (1) Особи, що їх позбавлено польського громадянства на підставі ст. 1, точка 1 нинішнього закону, навіть по одержанні чужого громадянства можуть перебувати часово на просторі польської держави тільки за попередньою згодою міністра внутрішніх справ.

(2) Хто всупереч повищій постанові перебуває на просторі польської держави, підпадає карі вязниці від 1 року до 5 років і гриви в необмеженій висоті.

Ст. 6. Виконання нинішнього закону доручається міністрові внутрішніх справ в порозумінні з міністром закордонних справ.

У загальній мотивації до повищого проєкту говориться, що в сучасному стані польського законодавства нема приписів, які дозволили б позбавити **польського громадянства** особу, що за кордоном працює на шкоду держави. Брак тих приписів, що уможливилиб позбавити польського громадянства особи, які стратили цільовитну злуку з польською державністю і для котрих посідання польського громадянства є одиноко титулом до домагання консулярної опіки без якогонебудь взаїмного — навіть ідеального зрозумілого — позитивного відношення до польської держави. Нема також приписів, що уможливилиб покликати польських громадян, що перебувають за кордоном, до повороту до Польщі, що нераз може бути у життєвім інтересі держави, яка мусить мати змогу візвати свого громадянина, щоб ставився у краю.

Усі повищі огляди не знайшли досі належного висказу в польському законодавстві, внаслідок чого можливість виступити успішно проти осіб, що перебувають за кордоном, була дуже обмежена.

Проєктований закон має на меті запобігти такому станові річей та заразом у своїх наслідках причинитись до того, щоб широкі маси польських громадян, які перебувають за кордоном, усвідомили собі, що польська держава вимагає від них не пасивного й байдужого, але позитивного й активного відношення.

У спеціяльній мотивації до поодиноких статтей сказано таке:

Стаття 1. постановляє, що польського громадянина можна позбавити громадянства, якщо він за кордоном ділав на шкоду польської держави. Це поняття є загальне і йде тут про випадки, які межують з карним кодексом. Прикладово під цю точку будуть підпадати такі виступи, як ведення пресової або політичної акції проти Польщі, виступи проти Польщі й польськости, як і те, коли польський громадянин займається неетичними справами, що понижують гідність польського громадянина. Очевидно, тут розуміються і ті випадки, що торкаються проступків, означених у кожному кодексі за проступки проти інтересів держави, державна зрада і т. д., а яких не можуть карати польські судч ,бо вони не підпадають під загальні правила екстрадиції.

Позбавлення польського громадянства осіб, що перебувають довше як 5 років поза кордонами Польщі, та які стратили злуку з польською державністю, має на меті позбавити польського громадянства особи, що з Польщею не мають нічого спільного поза пашпортом і формальним правним титулом до польського громадянства.

Побоювання, щоб іміграційні держави могли з цього приводу робити Польщі труднощі, є нестійні, бо саме в інтересі тих держав лежить, щоб цей елемент, незвязаний нічим з польською державою, зате засимільований у середовищі, в якому проживає, задержати, відтяти від давнього джерела і взяти в цілости в обсяг своєї державности.

Точка 3) статті 1. має на меті ввести припис, що уможливляв би візвання до повороту до Польщі осіб, які згідно з оцінкою уряду повинні в інтересі держави перебувати в Польщі а не за кордоном. Ця постанова є льогічною консеквенцією держави, яка в інтересі своєї безпеки мусить мати змогу розпоряджати своїми громадянами, хочби вони з титулу окремих законів, напр. військових, не підпадали досі обовязкові повороту до Польщі.

В подрібній мотивації до ст. 2. сказано, що компетенція міністра внутр. справ узасаднена тим, що йде тут про справу великої ваги, яка вимагає кожноразово грунтовної і всесторонньої оцінки. Доручення цієї справи воєводам спричинилоб велику довільність інтерпретації поодиноких випадків, що утруднилоб виконання закону, який з огляду на величезну розбіжність ситуації в ріжних частинах світа не може бути означений схематично і казуістично, але мусить опиратись на свобідній оцінці влади. З цієї причини відпадає конечність подавати мотиви орєчення.

Дотично ст. 3. сказано, що там передбачують можливість вилучити жінки й діти в тих випадках, де цього буде вимагати інтерес держави.

У мотивації ст. 4. наведено, що закон про польське громадянство з 20. січня 1920. р. передбачує, що замужня жінка набуває і тратить польське громадянство через голову свого мужа. У випадках, де подружжя фактично розійшлось та де нема можливости перевести унеможливлення подружжя або розвід, не слід нераз позбавляти громадянства жінку, для якої формальне істнування подружжя є титулом до посідання польського громадянства і користування з консулярної опіки. Застереження, що відноситься до випадків, коли з цілости життєвих відносин жінки випливає зірвання фактичної подружої спільности, має на меті забезпечити перозірвальність істнуючих і живучих зі собою подруж, хочби проти жінки з точки погляду нинішнього закону можна піднести закиди.

Постанови статті 5. мотивовані тим, що особи, позбавлені польського громадянства на основі ст. 1., точка 1) можуть вернутись до Польщі тільки за посередньою згодою міністра внутрішніх справ, має на меті унеможливити ворожим для польської державности елементам поворот до Польщі під чужим прапором. Такі особи зможуть тільки часово перебувати в Польщі, але не можуть ніколи тут поселитися.

Ми навели текст проекту та його урядову мотивацію, щоб наші земляки за кордоном мали змогу з ними познайомитись і по змозі старатися вчасно приняти чуже громадянство. Вже відбулось перше читання цього проекту, який вислано до сеймової правничої комісії і як закон буде він ухвалений мабуть ще цього місяця.

Д-р Степан Баран.

МЕТАЛІ

БЛЯХИ, ТАСЬМИ, КРУЖКИ, ПАСИ, ШИНИ, ПРОФІЛІ І РУРИ з мосяжу, міді, бронзу, томбаку, нового срібла, ніклю, олова, алюмінію, антікородалю і т. д.

СИРІВЦІ: мідь, цина, олово, алюміній, антимон, нікель і т. д. Білі металі, цини до лютування, шмергльові щити.

КУПНО І ПРОДАЖ СТАРИХ МЕТАЛІВ. ЗНАРЯДДЯ ДО ОБРОБЛЮВАННЯ МЕТАЛІВ І ДЕРЕВА.

„ПОЛЬТГАП"

Польське Товариство Технічне для Торговлі і Промислу, сп. з о. в.

ВАРШАВА, ПАНСЬКА 83 (власний дім).

Еміґраційні справи.

ЩЕ ПРО ВИЇЗД ДО НІМЕЧЧИНИ НА РОБОТИ.

Не вважаючи на осторогу в українській прес\, не вважаючи на осторогу, що їх висилали староства до всіх громад, у цілому краю поширюються дальше вістки, про можливости виїзду на сезонові роботи до Німеччини. Наслідком цього до Львова безперервно прибувають зацікавлені у виїздах, шукають за якимись реєстраційними бюрами, аґентами, що буцімто мають записувати до виїзду і з недовірям відносяться до тих, що кажуть їм правду.

Найбільше непорозуміння викликують недочуті або але вислухані радіеві комунікати про реєстрацію чи виїзд малих партій сезонових робітників з Познанщини та суміжних воєвідств. Цей факт загал бере як початок реєрутації по всіх воєвідствах і кожний чимскоріше вибирається до Львова, щоби бути першим.

Щераз стверджуємо, що на терені наших повіт'в нема ніякої рекрутації сезонових робітників на виїзд до Німеччини. Всі вістки — це або наслідок непорозуміння або поширюють їх дурисвіти, щоб у мутній воді ловити рибу для себе. Остерігаємо перед цим наших селян і радимо не вірити злим дорадникам та не прямувати до Львова.

Якби мали початися виїзди до Німеччини, що мало правдоподібне, то рекрутацію переводилиб по громадах старости на підставі попереднього повідомлення про це. Доки таке повідомлення зі староства не прийде до громади, нема ніякої надії на виїзд.

ДЕВІЗОВІ СПРАВИ.

Дев'зова комісія дозволила девізовим банкам або відділом Польського Банку продавати еміґрантам девізи на основі управнень Еміґраційного Синдикату або індивідуальних дозволів девізової комісії на основі еміґраційних паспортів, що ще не мають візи Інспектора для еміґраційних справ у Варшаві. Якби еміґрант не виїхав, заграничні платіжні засоби треба відпродати девізовому банкові.

САНІТАРНІ СПРАВИ.

Еміґраційний Синдикат звертає увагу всіх еміґрантів, що зголошуються до огляднин перед відїздом у лікарів у в'ддїлах Е. С., щоб самі зголошували недуги поширені у місцевости, з якої приїздять. Це в інтересі самих еміґрантів, які, скриваючи ці дані, часто вже є заражені, хоча прояви самої недуги ще не виступили. В дорозі недуга може виступити і так можна заразити співтоваришів подорожі, наслідком чого всіх недужих затримають до часу повного видужання. Але лікування тоді важче і може але скінчитися. Коли лікар попереджений про недугу, може видати відповідні вказівки.

ІСПИТИ ПЕРЕСЕЛЕНЦІВ ДО БРАЗИЛІЇ.

Консулярний відділ бразилійського посольства у Варшаві пов'домляє, що до дня 1-го квітня 1938 р. виняткова видають візу родинам переселенців без іспитування жінок. Практично це торкається переселенців, що мають дозвіл виїхати до колонії Санта Роза.

Приєдуємо що голова родини та діти вище 14 літ мусять еміґти читати й писати, за виняткою жінок.

ПОКАЗОВІ КВОТИ ДО АРҐЕНТИНИ.

Аргентинський консулят станув на становищі, що голова родини, який має одну показову квоту у висоті 1.500 пезів, не може на підставі цієї одної квоти забрати дітей у подружньому стані, без уваги на те, чи вони повнолітні чи ні. Це можна пояснити таким прикладом: батько (голова родини) з жінкою і дітьми має приписану показову квоту у висоті 1.500 пезів. Батько забирає з собою повнолітнього сина з жінкою та дітьми і другого сина неповнолітнього (літ 20) також із жінкою. Згідно з дотеперішньою інтерпретацією арт. 4. аргентинського декрету, не було жадних перешкод, щоби батько міг забрати на підставі одної показової квоти обох синів з родинами. Але тепер в цьому випадку консуль згодився видати візу тільки під умовою, що головою родини буде старший син, що забере з собою батька, а другий син предложить скромний чек на 1.500 пезів як показову квоту і дістане самостійну візу. З цього виходить, що голова родини на підставі одної показової квоти не може забрати зі собою дітей у подружньому стані.

ОКРЕМІ ПАШПОРТИ ДЛЯ НЕЛІТНІХ.

Парагвайський консулят вимагає, щоби особи від 16-ти літ мали пашпорти без огляду на пол. Цю вимогу консулят мотивує розпорядком центральної влади. Такі самі вимоги ставить британський консулят до еміґрантів, що їдуть до Австралії.

В. ШАНОВНИХ АВТОРІВ І ДОПИСУВАЧІВ просимо завжди памятати, що рукописи треба писати тільки на одній сторінці, чітко й виразно, залишати між рядками відступ (т. зв інтерлінію) і вживати папєру, на якому чорнило не заливає. Рукописи, що не відповідають цим вимогам, Редакція може використати тільки з трудом.

...доки не порівняли її з хустинкою випраною в Радіоні.

Ця ріжниця між „білим" і „білим" промовила виразно за РАДІОНОМ. У звичайному пранні зникає бруд тільки зверха, Радіон усуває теж бруд, який всякає глибоко в тканину. При варенні білля в Радіоні витворюються міліони дрібних міхурчиків кисня, які проникають наскрізь тканину. Завдяки тому білля буде дійсно чисте і біле.

RADION

пере б і лля „наскрізь"

RADION sam pierze!

ВИРІБ SCHICHT-LEVER S. A.

Аґрарна політика та українське хліборобство.

ПРОМОВА СЕН. ЮЛІЯНА ПАВЛИКОВСЬКОГО НА ПЛЕНАРНІМ ЗАСІДАННІ СЕНАТУ 10. БЕРЕЗНЯ 1938. Р.

З огляду на вагу та гостроту земельної справи, містимо, хоч і спізнену промову, яку у свому часі зреферували.

АҐРАРНА ПОЛІТИКА В ТЕОРІЇ І ПРАКТИЦІ.

Уже минулого року — промовляючи від Української Парляментарної Репрезентації, мав я нагоду перевести річеву аналізу програми праць і задумів міністерства рільництва і земельних реформ. Аналізу цю я перевів совісно і всебічно, бо під увагу я брав не тільки інтереси українського рільництва. Погоджуючися з основними рисами програми, приймаючи теоретичні її засновки, я не міг — на жаль — не доглянути, що здійснювання тієї програми — у світлі дійсности, яку ми переживали і досі ще переживаємо, **стоїть у різкій суперечности з її суттєвим змістом** і то не тільки на відтинку українського рільництва. Слова аж надто часто не відповідали ділам! Самі ж методи діяння міністерства рільництва і земельних реформ не могли не виявити поважних спротивів у хліборобському світлі.

КРИТИЧНЕ ВІДНОШЕННЯ РІЛЬНИЧИХ КОЛ ДО АҐРАРНОЇ ПОЛІТИКИ МІН. Р. І ЗЕМ. РЕФ. ПОШИРЮЄТЬСЯ.

Минув від того часу рік. Становище, яке я зняв перед роком займає тепер, майже без решт — усе хліборобство. **Праці мін. рільн. і зем. реф. стрінулися в парляменті у біжучій сесії з загальною критикою.** Критика ця, як кожний безсторонній мусить признати, була критикою спокійною у формі, глибокою у змісті. Такою була єдино річева критика, отже критика творча. Таку критику можуть вести тільки ці, що вміють добре доглянути деякі явища і що важніше вміють розцінити значіння цих явищ і для сучасного менту і для майбутности, рахуючися з наслідками цих явищ.

І цього року критиці піддано не так самі основи аґрарної програми, як радше своєрідне здійснювання цих основ, отже методи діяння мін. рільн. і зем. реформ.

ХАРАКТЕРИСТИЧНІ РИСИ ОБОРОНИ СУЧАСНОЇ АҐРАРНОЇ ПОЛІТИКИ В ПАРЛЯМЕНТІ І ОСТАТОЧНИЙ ЇЇ ВИСЛІД.

Керманич ресорту, самозрозуміло, старався боронити своїх метод і боронив їх, як усе, спокійно і річево. Одначе видно, що його аргументація не була надто переконлива, коли тільки невеличка жмінка парляментаристів станула по його боці. Але навіть серед цієї невеличкої жмінки не бачили ми багато хліборобів, зокрема, коли йде про палату послів. Нехлібороби, заступаючися за сучасною працею міністерства попадали зрештою на хитку дорогу нісенітниць, до чого ще повернуся.

Тому можемо без перебільшування стверджити, що рільничі кола парляменту, які у міркуваннях своїх виходять не з політично-доктринальних засновків, а із засновків господарських, рішуче заявилися проти сучасної політики мін. рільн. і зем. реф. і то виходячи не з вузького класового становища, а із становища на імя якому: загальне добро.

У висліді такої оцінки діяння міністерства мусить кожний обективний дослідник дійти до пересвідчення і стверднти, що праці мін. рільн. і зем. реф. у великій їх частині не є виплівом сучасних біжучих потреб і основних необхідностей рільництва. Не є вони також доказом згармонізування власних зусиль рільничого світу із проводом ресорту.

СТАНОВИЩЕ РЕФЕРЕНТІВ БУДЖЕТУ МІН. РІЛЬН. І ЗЕМ. РЕФ. В СОЙМІ І СЕНАТІ.

Референт буджетової комісії сойму — представник селянських господарств і референт

буджетової комісії сенату — представник дідичівських господарств, хоч свідомі були якнайкраще основ теперішньої аграрної політики, протиставилися одноглідно методам діяння міністерства, в опіці якого находиться підставова вітка народнього господарства: хліборобство. Їх становище найшло сильну річеву підтримку визначних знавців аграрних справ в обидвох палатах парляменту.

Соймовий референт в аналізі діяння міністерства рільн і зем. реформ дійшов до висновку, що рисою міністерства є розгін до централізму і в наслідку цього антисуспільний підхід. Тож поширюється в краю етатизування рільничих праць, хоч праці ті могозб виконати само хліборобське громадянство. Якщоб ефект праць мін-ства був додатній, то міг би він частинно виправдати саму хибну методу. Тимчасом бачимо, що ефект є відємний! Не досягнено досі зоплатности вкладів і праці в рільництві, зокрема великі недостачі в цьому ділі виказує збіжжева продукція. В пятиріччі 1932-36 у порівнянні з минулим пятиріччям 1927-31 зазначується спадок видатків, хоч в останнім поширено посівну площу на 440.000 гектарів і скомасовано господарств, які разом займають поверх 2 міліони гектарів. Одночасно не зменшилося, бо не могло зменшитися при такім висліді господарки, задовження хліборобів. На експериментальну аграрну політику витрачено без користи грубі міліони. Додаю до цього від себе, що на акцію перебудови земельного устрою, головно на кольонізацію, зужито досі дуже поважну частину оборотового фонду земельної реформи, коли маєток його, що у хвилині його створення перевищав 1 міліярд золотих знизився на 31. III. 1937. до половини.

Референт сенатської комісії буджетової прилучився назагал до висновків соймового референта — висновків, які освітлювали відємний вислід діяння міністерства. Крім цього п. сенатор референт згідно із своїм звичаєм не занехав перевести сам всебічну і глибоку аналізу праць міністерства. На цім шляху він найшов власний ілюстраційний матеріял до схиблених зусиль міністерства і власний фундаментальний матеріял до відемних, назагал, оцінок сучасної війсности у рільництві.

ПИТАННЯ ПОПЛАТНОСТИ РІЛЬНИЧИХ ГОСПОДАРСТВ.

В огнищі зацікавлення обидвох референтів стояло питання поплатности рільничих господарств.

При тому референт-сенатор підкреслив виразно — маючи на приметі заввагн п. міністра в цій справі — що рільництву не йде про політику високих цін на плоди рільничі, а про таку політику, щоб відношення цін плачених рільничим продуцентам до цін, які вони мусять платити, купуючи засоби рільної господарки було таке, щоб рільник міг подолати госп. накладам і роблячи їх міг витягнути із землі відповідну ренту, щоб його господарка виплачувалася.

Не без глибшої основи уважав п. сенатор-референт пригадати ще і в році 1938, яке значіння слід приписувати до рільництва. П. сенатор підкреслив, що вихідною точкою у розвитку промислу, ремесла і торговлі є розвиток саме рільництва. Ствердженням цього труізму п. сенатор-референт дав вираз своєї журби про те, що уряд, зокрема керманич ресорту рільництва присвячують за малу увагу відповідній опіці хліборобства. Воно паде в краю жертвою відомих „ножиць цін" зі шкодою для цілости народнього господарства в якому діє закон кореляцій — взаємних залежностей.

ВІДНОСИНИ ПОПУЛЯЦІЇ І ПРИРІСТ ЗАСОБІВ ПРОЖИТКУ.

Обидва парляментарні референти підкреслили неспівмірність при зрості населення і прирості хліборобської продукції, висловлюючи острах за фізичне і духове здоровля громадянства.

Нехай буде вільно і мені спинитися на хвилину на цій преважній справі.

Знаємо із праці Штурм де Штрема п. заг. „Самовистарчальностьь Польські под взглядем збожовим," що Польща при середньо добрих жнивах ледве може власною продукцією покрити свої потреби річевої і особистої споживи. У світлі цієї праці, коли не прийде помітне підвищення видатків, кожний експорт з Польщі стане голодовим експортом. Знаємо теж, як оформлюються апровізаційні можливости в краю з праць майора Ст. Сліви. П міністр розгорнув перед нами низку статистичних чисел, які мали на меті розвіяти острах щодо неспівмірности приросту населення і приросту засобів прожитку. Числа ці торкалися пересічей видатків в літ 1928-36. На жаль красномовність чисел слаба! Пшениця-ж не є в нас підставовим хлібним збіжжям! Зате хлібне збіжжя — жито зросло у видатку тільки в 3.5 прц., коли населення зросло на 11 прц. в тім самім часі. Єдино продукція бараболі зросла на 20 прц. Правда, будьмо справедливі — приріст рогатої худоби дає 12 прц., приріст безріг 48 прц., — а це помітний зріст! Щож, коли всі знаємо, що доходи з годівлі, передовсім каса хлібороба на податки, на додатки до податків, на данини, на обезпеченеві премії, на амортизацію довгів, а дальше на скупі видатки на одіж і обуву і не стає їх на особисті витрати рільника — головно селянства... Тому мусимо на жаль ствердити, що населення сіл і надалі буде здане на нераціональну відживу картофлями при щораз меншій скибці хліба, навіть того чорного, разового...

Щож тут говорити про „спроможности засобити державу у відживу на випадок війни, коли тоді, як згадував це сьогодні п. сенатор-референт потреба зростає на 40 прц. у порівнянні до потреб серед мира...

Маю те глибоке переконання, що тепер, коли до міністерства рільн. і зем. реформ приділено обовязок дбати за прожиток краю у часі мира і війни, політика міністерства мусить основно змінитися. Треба якслід хоронити рільничу продукцію. Треба якслід дошновати снагу самого хліборобa, цей стихійний гін власних його сил у ході до кращого, власну організовану енергію хліборобa, бож вона є хіба найпевнішою основою забезпеки і розвитку рільничої продукції.

Вже надійшли **весняні матеріями, убрання і плащі**
ШАПІРА вул. Личаківська ч. 1.

СУЧАСНА АГРАРНА ПОЛІТИКА У ВІДНОШЕННІ ДО УКРАЇНСЬКОГО РІЛЬНИЦТВА.

Може це видаватися на перший погляд дивне, коли з цієї трибуни заявляю, що Мін. Рільн. і Зем. Реформ, покликане до піклування усього рільництва в державі, досі не доглянуло потреб і конечностей українського рільництва, — рільництва, яке після польського займає друге в черги місце.

Помину тут нечисленну вже українську велику земельну посілість, але нехай буде мені вільно звернути Високій Палаті увагу, що українська мала власність на галицько-волинських землях має поверх 1,200.000 господарств. Скупчує вона в собі поверх 6 міліонів гектарів земельних ужитків. Бачимо: одна третина з загалу господарств у державі має у своїм користуванні тільки одну шестину управної землі! З рільництва живе коло 86% українців, отож поверх 5 міліонів душ. Вже повищі числа, зокрема числа, що освітлюють кількість господарств і поверхню власної їх землі говорять, як дуже загострені є аграрні відносини нашої батьківщини, зокрема у Східній Галичині, яка маючи тільки яких 55.000 км² скупчує у собі поверх 800.000 господарств на неповних 3 міліонах гектарів управної землі, коли волинські землі на коло 80.000 км² мають 400.000 господарств — все на підставі застарілого перепису з 1921 р. Не сміємо забувати того, що територія наша, як терен воєнних операцій надзвичайно сильно знищена через війну. Шкоди йшли на міліярди, як це обчислив д-р Олександер Рачинський, кол. Голова Краєвого Уряду Відбудови. Не можемо теж забувати, що на наші землі находять періодично стихійні нещастя, зокрема повені. Причиною їх є недостача підставових меліорацій, які може перевести тільки держава. Труди та кошти

ПОМИНАЛЬНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ
за спокій душі бл. п.
Володимира Русина
студента прав
відправиться у вівторок 22. березня ц. р. в год. 9-ій зранці в церкві Успенія Пр. Богородиці (Волосьна) при вул. Руській, на яке запрошують
Родичі.

відбудови краю взяло на себе і відбудову перевело хліборобство власними силами, бож якби навіть виявити найдальше посунену вирозумілість, то годі сказати, що край відбудувався коштом Скарбу, коли за офіційними даними асигновано на відбудову в пересічі по 183 зол. на одно господарство.

ВЕЛИКЕ ЗУСИЛЛЯ КООПЕРАЦІЇ.

Разом із цією господарчою напругою звязаною з піднесенням краю з післявоєнної руїни українське хліборобство виявляє велике зусилля в самоорганізації, велику напругу господарчо-громадську. Вона проявляється у рідних хліборобських установах, зокрема в кооперативній організації. Кооперація взяла на свої плечі тягар боротьби з нуждою, взяла на себе завдання, довести хлібороба до гаразду. В кооперативізмі виковується культура матеріяльна і духова хлібороба, який власними силами пнеться до світла, та шляхом само- і взаємодопомоги протиставиться наслідкам аграрного перенаселення, яких не усуне сама парцеляція великої власности.

Одначе Мін. Рільн. і Зем. Реформ не проявляє особливої журби про цей поважний і суспільно активний відтинок хліборобства в державі. Відношення Міністерства до українського хліборбства відзеркалюється цілком ясно в самім буджеті навіть на рік 1938/39. Галицько-волинські землі не є обняті інвестиціями. Н. пр. у буджеті не находимо, без огляду на наші довголітні заходи відповідних квот на переведення підставових меліорацій. Необхідність цих меліорацій аргументував я і мої клюбові товариші від часу першого хліборобського зїзду, який відбувся в 1927 році в Президії Ради Міністрів за часів премієра проф. д-ра К. Бартля. У зїзді цім брав участь п. міністер рільництва, тоді член парляменту. Потребу підставових меліорацій у нашім краю востанне теж широко обговорювали на господарській нараді, скликаній Президією Ради Міністрів перед двома роками. Щож, коли після наради не бачимо ніяких реальних наслідків на цім полі. Значить, що Черемош, Прут, Лімниця, будуть і далі гуляти на наших землях, несучи сотні міліонів страт і шкід... А всеж у розставі останніх 10 літ могли знайтися у скарбі засоби на підставові меліорації на нашій території.

А земельне питання? Український хлібороб, який здебільша терпить на голод землі, усунений від права придбати землю при парцеляції великої власности. Зголошення від наших сіл на комасацію з доповненням селянських господарств з великих маєтків, теж не можуть діждатися полагоди.

КОЛЬОНІЗАЦІЯ І ЗАКОНИ.

П. міністер заявляє все, що землі наші кольонізує у згоді з обовязковими законами. Неважеж? Таж постанови арт. 51. закону про переведення земельної реформи у злуці з постановами арт. 53 того самого закону говорять виразно, що парцеляція має бути таким господарчим засобом, щоб у кожній місцевости, ті, що терплять на голод землі у першу чергу землю дістали. В даній місцевости може п. міністер згідно з постановами другого уступу арт. 51. згаданого закону призначати деякий обшар або і цілий великий маєток на кольонізацію тільки тоді, коли місцеві господарчі умови на це дозволяють. На нашій батьківщині ніде нема — поза спорадичними тільки громадами — випадку, щоб господарчі умови місцевих селянських господарств допускали можливість ввозу на наші перелюднені села кольоністів зверх. Сам-же арт. 53 закону про переведення земельної реформи, говорить додатково виразно в користь сусідської парцеляції. Бож навіть упривілеєних, спеціяльно кваліфікованих до закупу землі, коли їх нема на місці, обовязаний п. міністер шукати не десь далеко, але дослівно „у сусідніх громадах". Кажуть нам, що це інтерпретація і то хибна інтерпретація. Думаю „що інтерпретація права тут хіба ясна і не може родити сумнівів, бож сам закон є ясний. Думаю, теж, що п. міністер рільництва і Земельних Реформ сам у

ПЕРШОРЯДНИЙ САЛЬОН
МУЖЕСЬКОГО КРАВЕЦТВА
Павло Галавин
ЛЬВІВ, ВУЛ. СОБІСЬКОГО 4. 639 1-3

справі сусідської, законом передбаченої, парцеляції не може мати ніяких сумнівів. Бож, коли ухвалювано закон про переведення аґрарної реформи в 1925 р., ніхто інший, тільки сам п. міністер, тоді провідник великої селянської партії „Визволення" вносив поправки до проєкту закону в користь сусідської парцеляції, які ухвалені є сьогодні активним правом в арт. 51 і 53 закону про переведення земельної реформи. Отож тільки господарчі умови даної місцевости можуть бути підставою кольонізації тієї місцевости, але передовсім з парцельованих маєтків треба заспокоїти голод землі місцевих господарств. Що так є, а не інакше про це свідчить недавня, бо з лютого 1938, відповідь п. міністра на інтерпеляцію посла Е. Гуттен-Чапського. У своїй відповіді п. міністер говорить виразно, що не може парцелювати землі згідно з вимогами інтерпеланта — йшло тут про право купна землі військовими-нерільниками, бо у першу чергу мусить з парцельованого обшару заспокоїти голод землі місцевого населення.

Т. ЗВ. ВНУТРІШНЯ КОЛЬОНІЗАЦІЯ.

П. міністер називає кольонізацію нашої батьківщини евфемістично „внутрішньою кольонізацією". Як треба розуміти цю внутрішню кольонізацію? Є це кольонізація в межах трьох галицьких воєвідств: львівського, станиславівського і тернопільського. Знаємо, що територію кол. Східної Галичини поділено на адміністраційні округи в 1921 р. До цієї території у львівському воєвідстві прилучено коло 2.600 км² території Західної Галичини з 6 чи 7 повітами, які приналежні до краківської апеляції. Зроблено це у політичних цілях. Тоді передбачений був плебісцит, який мав вирішити справу державної приналежности Східної Галичини. Колиж на території львівського воєвідства найшовся нафтовий басен, треба було скріпити у цім воєвідстві чисельний стан польського населення, яке своїми голосами перемогло при плебісциті. П. міністер призначає кольоністів на наші землі, саме з західних прилучених у 1921 році до Східної Галичини повітів, що лежать на території краківської апеляції. Така „внутрішня кольонізація" є у світлі дійсности справжньою кольонізацією наших земель польським кольоністом, отже не відповідає законним вимогам про сусідську парцеляцію.

Сен. Баранський: Ви забуваєте, що це є в Польщі.

Сен. Павликовський: Алеж ні! Власне тому стаю в оборони прав українського народу в Польщі, якої конституція говорить: „Польська держава є спільним добром усіх громадян!"

Маршал: Прошу не дискутувати!

Сен. Павликовський: Бачимо, що п. міністер, говорячи про свою „внутрішню кольонізацію" не находить в її обороні господарчих і законних аргументів. Не находять їх і ці панове посли, які йдуть п. міністрові з допомогою.

НАЦІОНАЛЬНИЙ ІНТЕРЕС І ДЕРЖАВНА РАЦІЯ.

Один з послів аргументує кольонізаційну політику інтересом національним (народовим!). Сумніваюся чи у цім випадку „інтерес народовий" покривається з державною рацією.

Другий з послів кидає заміт у бік українців, що вони не стоять на державнім становищі, тому не одержують землі. Нераз чули ми, що український нарід спокійний, тільки його провідники непримиренні, тож кожний з польських політиків може понад головами провідників дійти до злагоди з українським народом. Маю право сумніватися, чи коли українському селянству відмовляють права на землю можна дійти з „спокійним людем" до злагоди, тимбільше, що той люд свідомий своїх прав.

Третій з п. послів не загикнувся проголошуючи засаду, що „за густе залюднення не може стати притокою до стримання кольонізування перенаселених земель". Своєрідне становище! Воно не тільки суперечне з позитивним правом, але є абсурдом. Становище це цитую дослівно на основі діярія Комісії буджетової сойму з дня 20. І. 1938.

Підкреслюю, стоячи на становищі природних і законно гарантованих прав українського народу у польській державі, що відсуження українців від землі не може вести до добра! А так діється сьогодні в добі пропагування пошани для обовязкових законів і в часі, коли кладуть матеріяльні і моральні основи під оборонність держави.

П. сен. Голуховський, відомий із своєї поміркованости і розсудливости каже: „Не можна заборонити польській власности продавати землю полякам, але не можна теж заперечити українським хліборобам права на доповнення їх господарств землею з парцеляції (право на упельнорольнене)". Це його становище в основах покривається зі становищем українським. Українці не відсуджують поляків від землі, як то хочуть вмовити деякі панове посли, закидаючи зокрема мені ексклюзивне становище в земельній справі, яке я мав заняти — як кажуть — на нараді представників українського зорганізованого життя у Львові, восени 1936. Стверджую з цієї трибуни, що це неправда. Миж стоїмо на становищі, що на аґрарно перенаселеній території нашої батьківщини треба парцелювати землю між місцевих, від віків на цій землі осілих рільників, без огляду на їх народність і віру, якщо вони терплять голод землі. Таке становище займаю від 1918 року. Таке було моє становище на нараді 1936 р., чого доказом є опублікований

МАРІЯ СОКІЛ.

Вздовж і вшир Америки.

ВАШИНГТОН, МІСТО В „ІНШОМУ СТИЛІ".

Майже скрізь, де нам доводилося вже побувати у Сполучених Державах, ми чули: „Ви ще не бачили Вашингтону? От місто! Такого другого не побачите тут!" Не дивниця, що нам цікаво було пізнати це місто — і коли трапилася перша нагода, ми його оглянули. Користаючи із сусідства з Балтимор „міста білих сходів", як його називають завдяки характеристичним ступенькам з білого мармуру перед кожним домом, — де ми були, так мовити, у „професійному" характері, користаючи дальше з вільного дня та врешті і з чемности знайомих, які запропонували нам цілоденну прогульку автом до Вашингтону, вибралися ми на оглядини столиці Сполучених Держав.

Ідемо одною із цих безчисленних чудових, ідеально рівних та ідеально влаштованих американських автомобілевих шос, де щойно можна пізнати повну насолоду їзди автом та зрозуміти, чому тут буквально „кожний" має своє авто. Бо їдучи на цих американських шосах, ідемо як по столі, без найменших струсів; що крок усілякі знаки й написи, які орієнтують автомобілістів так точно, що не питаючи ні слова і не поглянувши ні разу на мапу, можна їхати тисячами миль, від одного океану до другого.

По дорозі минаємо історичне місце: на теренах, які тепер ще належать до залізничого товариства „Балтамір-Огайо" один якийсь кусень землі спеціяльно огороджений і в його сторону звернені стріляки всіляких оголошень і каписів довкола. Це місце, де колись побудували перші залізничі рейки в Америці і куди проїхав перший в Америці поїзд. Сьогодні у недалекій віддалі гуркотять що хвилини експреси „Балтімор-Огайо", врізуючися пекольним галасом у цю ідилію історичних спогадів та випроваджуючи мене з рівноваги на саму думку, що завтра треба буде одним із цих експресів гнати кількасот миль і яких 20 годин до Кліваленд, чергового етапу моїх артистичних обовязків. Таблиці показують, що ми вже у Вашингтоні. Але ще добру півгодину треває, заки добираємося до міста. А другу — заки вдається „запаркувати" авто в сусідстві Білого Дому, щоб пішки підійти до нього ближче.

Білий Дім — резиденція президента Сполучених Держав. Розмірно невеликий, одноповерхова скоріше вілля, ніж палата, справді дуже біла, стоїть собі ця резиденція президента найбагатшої країни в світі, серед великого саду. Входимо у цей сад і поневолі розглядаємося на всі боки: — чогось шукаємо, чогось нам брак у цій картині... Де ж вартові, сторожа, мундури, блискучі баґнети на крісах?! Ні сліду цього всього! Перед самим входом до Білого Дому жує гуму самотній поліцай і не звертає ніякої уваги ні на нас, ні на інших, що як і ми, заглядають крізь вікна до середини. Спробував би хтось таке в Європі!..

Ідемо широчезними бульварами попри могутні будинки федеральних міністерств, попри нові, присадисті міністерства війни і маринарки, попри музеї та Академії Наук і приходимо до переконання, що Вашингтон справді цілком інакше місто, як усі інші американські. Або бодай як ті десять, що вже їх знаємо, а які усі поміж собою подібні у стилю їх будівель, вулиць, крамниць, вуличного руху чи навіть мешканців. Тут, у Вашингтоні, якось все інакше; і вулиці не йдуть кільометрами рівненько, мов стріла, але крутяться, як віденський „Ринг"; і доми мають свою фізіономію — не так, як скрізь, де всі вони на одній вулиці подібні один до одного, як дві краплі води, так, що, щоб потрапити до дому, де буваєте щодня, мусите за кожним разом напружено дивитись на число, щоб не попасти до сусіднього; навіть здається нам, що й люди тут не є в такій вічній погоні за часом (і грішми!), як деінде. Одним словом: столиця Америки виглядає нам як місто в іншому, неамериканському стилі, як єдине місто, яке ми в Америці досі пізнали, що назверх пригадує — Европу.

Поводимося таксамо, як усі ті тисячі туристів, які щодня оглядають Вашингтон: після Білого Дому ідемо оглянути Капітоль, осідок найвищої влади Сполучених Держав: Сенату. „Важність" цього місця пізнати з того, що у його найближчому і навіть дальшому сусідстві крізь таблички „Не вільно паркувати", себто лишати авто.

Ступнями широких сходів, поміж зеленню ще й тепер деревами магнолій, входимо на Капітоль. У вхідній, округлій галі і бічних коридорах ціла „серія" статуй: колишні президенти, заслужені дівчі, якийсь місіонар, що навернув індіян, невідомі нам величини. Щось у роді берлінської „Сігесалее"!

Йдемо до салі засідань Сенату. При всіх дверях портіери — власне засідання. Впускають нас на балькон, звідкіль декілька хвилин прислуховуємося засіданню. Якийсь сенатор говорить, але хто його слухає, — невідомо, бо всі інші, як бачимо, роблять усе інше, тільки не слухають. Невже всі салі засідань подібних у

НАСІННЯ
всіляке
найвищої якости.
ЗАСНОВАНА 1805 р.
Ц. УЛЬРІХ
Годівлі і склади:
Warszawa, Ceglana 11, Moniuszki 11, 8-go Maja Mirowska.
Цінники безплатно.

мій реферат у книжечці „За землю Батьківщини", де можна найти теж резолюції ухвалені одноголосно на згаданій нараді.

ДИСПОЗИЦІЙНІСТЬ БУДЖЕТУ В СВІТЛІ ЗАСАД БУДЖЕТУВАННЯ І ВПЛИВ ІІ НА ПОЛІТИКУ МІНІСТЕРСТВА СУПРОТИ УКРАЇНСЬКОГО РІЛЬНИЦТВА.

Буджет Міністерства Рільництва і Земельних Реформ гостро і слушно критикували через відхили від підставових засад буджетування, а саме від засади загальности і засади явности. З приводу цієї справи зазначую, що ми члени У. П. Р. прихилюємося до становища тих, що станули в оборону прав парляменту як конституційного органу контролі уряду в його господарці публичним грошем. У цій хвилині йде мені про щось інше. Стверджено з усім натиском велику диспозиційність буджету Міністерства і то різку диспозиційність, коли при 50-ти міліоновім буджеті аж поверх 25 міліонів золотих стоїть до розпорядку п. Міністра. Підкреслено, що така форма буджетування є вигідним і догідним засобом політики п. Міністра. Відчуваємо це дуже добре. Із квот призначених на підтримку рільництва поважна українська головна рільнича установа „Сільський Господар", яка працює вже від 40 літ дістає річну дотацію в сумі аж 15.000 зол. Квота цієї підмоги, коли її прирівняти зі значінням українського рільництва в державі, говорить сама за себе! Коментарі тут зайві.

А як ставиться міністерство до наших змагань на полі організації продукції і збуту, на полі сільсько-господарської освіти? Чи змагання наші стрічає належна оцінка і признання? Мушу на жаль ствердити, що ні! Не находять вони навіть пошанування. Бож годі нам припускати, що самостійну філію „Сільського Господаря" в Луцьку на Волині розвязали без відома п. міністра. Годі нам думати, що ліквідація корисної акції допомоги на випадок загибелі тварин, зорганізована „Сільським Господарем" у співпраці із львівською Хліборобською Палатою сталася проти волі міністерства. Зате знаємо позитивно і докладно, як у дійсности вводять у життя молочарський закон на галицько-волинських землях у відношенні до українського молочарства. Знаємо теж, що протизаконне закривання українських кооперативних молочарень на Волині тільки за те, що вони своє масло доставляють до Краєвого Молочарського Союзу „Маслосоюз" у Львові відома п. міністрові. У цього була окрема делєґація селян, установ і членів У. П. Р.

Явним свідоцтвом настрою Мін. Рільн. і Зем. Реф. до українського кооперативного молочарства є ключ розподілу кредитів для кооператив на молочарські інвестиції. На землі наші призначено разом 2,100.000 зол., з того на українське молочарство 300.000 зол. З них [illegible] лізовано досі позичку на 79.000 [illegible] ншення молочарського переробу є таке, що українське кооперативне молочарство переробляє річно 80 міліонів літрів молока, молочарство польське — 42 міліони.

Висока Палато! Не буду наводити прикладів дальших, які освітлювали подрібно нехтування потреб і конечностей українського рільництва і його власними силами побудованих організацій Міністерством Рільництва і Зем. Реформ. Вчинили це мої клюбові товариші в соймі і на комісії буджетовій сенату. Вчинили вони це не на те, щоб бідкати, а щоб насвітлювати екстермінаційну політику супроти українського господарства.

АГРАРНА ПОЛІТИКА СУПРОТИ УКРАЇНЦІВ У СВІТЛІ АВТОРИТЕТУ ПРАВА І ОСНОВ ОБОРОННОСТИ.

Питаю себе: Як можна у часі пропагування авторитету права, який то авторитет мав заступити авторитет Будівничого Польської Держави; як можна у часі цементування оборонної сили держави вести навіть у господарському ресорті екстермінаційну політику супроти хліборобської верстви українського народу, народу, що у збитій і пружній масі сидить на східних окрайнах держави, масі, яка своєю конструктивною працею з добрим вислідом здає іспит дозрівання хліборобства вверх.

Питаю себе, як можна вперто вмовляти в себе і у своє громадянство, що політика така супроти українського хліборобства покривається з інтересом державної політики, коли вона не шанує обовязкових законів, виковує спеціяльні закони, які ухибляють засадам громадської моралі, або що стоїть нарівні — коли ці самі закони виконують інакше супроти своїх, а інакше супроти несвоїх?

П. сен. Я. Радзівіл промовляючи, звернув нам увагу, що в салі наших нарад кожної хвилини перед нашими очима стоїть напис: „Салюс Реї Публіце супрема лекс есто". Він теж зазначив, що ця засада як моральне право повинна обовязувати у виконуванні влади. Він теж остерігав перед нагинанням цієї засади „в інтересі держави". „Салюс" це є інтерес, це здоровля і моральна сила, гаразд — держави.

Ми бачимо, що за „Салюс реї публіце" часто, надто часто вважають право своєрідної інтерпретації законів, право нагинати закони для політ. інтересу... Так розуміти засаду „Салюс реї публіце" це властиво підстава розгрішування за ломання права... Автім гасло цитоване набирає практичного значіння тільки тоді, коли його стосується рівночасно із другим відвічним гаслом: „Юстіція фундаментум регнорум".

Голос: Це австрійська засада!

Сен. Павликовський: Австрійська? Чи тому, що її виписали на віденськім бургу? Вона не австрійська, а засада народів християнської цивілізації! (Оплески).

—o—

З відчитової салі.

З ЦИКЛЮ ВІДЧИТІВ ПРО ПОЛІССЯ.

В четвер 17. ц. м. в год. 16. відбувся у великій салі Музею Н. Т. Ш. другий з черги поліський вечір, присвячений матеріяльній культурі і мистецтву цієї мало дослідженої країни. Відкрив його **д-р Ярослав Пастернак,** директор Музею, що представив зібраним прелєґентів цієї імпрези та віддав голос **м-рові Романові Герасимчукові,** котрий виголосив реферат про матеріяльну культуру українського Полісся.

У добре підготовленому рефераті представив прелєґент: 1) здобування харчів і деяких сирівців (збирацтво, ловецтво, рибальство, годівля домашніх тварин та управа рослин, 2) обріб сирівців рослинних, тваринних і мінеральних (обріб дерева, кори, рослинних і тваринних волокон, кости, рога, шкіри, каміня, глини, фарбарство та приготування смарів), 3) способи оборони, забезпеки та особистої вигоди (користування зброєю, одежа, будівлі, знаряддя, дбайливість про гігієну) та 4) транспорт і комунікацію (рух по суші і воді, роди льокомоції, помічні засоби льокомоції і транспорту). Цей цікавий реферат ілюстрував показ виставлених експонатів у музеї, рисунки і світлини, які кидав на екран епідіяскоп. На підставі пізнання первісних і пізніших форм, впливів і запозик виказав прелєґент спільноту та ідентичність прикмет і форм матеріяльної народньої культури українського Полісся із загально-українською, яка зберегла на Поліссі свою первісну й чисту форму, завдяки великому консерватизмові традиції та спеціяльним географічним і культурним умовинам. Поліщуки асимілювали сторонні етнографічні впливи у користь розбудови рідної культури та мають дуже велику схожість із культурою гуцулів, що свідчить про те, що Полісся і Гуцульщина — це залишки старовинної української культури.

З черги м-р Ірина Гургула референтувала про народне мистецтво на Поліссі. Тканини, вишивки і плетені предмети виявляють мистецький хист наших поліських селян. Усі ці предмети сполучує виключно геометричний орнамент, на який складаються мотиви: проста й ломана лінія та геометричні гострокутні фігури. Строга геометричність орнаменту випливає з техніки, вона теж впливає на одноманітний кольорит (панівна червона барва). Багатство і різнородність узорів творить майстерство укладу геометричних елементів та оперування білими й червоними площинами. Всі техніки вишивкові і плетення, особливо старовинні мало відомі в Европі, зате поширені скрізь на нашій землі, головно в околицях, що зберегли архаїчну культуру. На особливу увагу заслуговує поліська кераміка з Городна і Пружан, що має старовинні форми (урни, вази, миски), які нагадують передісторичну кераміку. Відчит ілюстрували численними зразками тканин, вишивок, плетінки, одягів та гончарства, головно зі збірок вистави.

Вечір закрив коротким словом голова Т-ва Прихильників Музею Н. Т. Ш. **д-р Павло Криаўцький,** який зазначив особливу користь таких вечорів для пізнання народньої культури та запросив приявних на черговий вечір, що буде присвячений віруванням та звичаям на Поліссі. Оба відчити були популярно-наукові і дали змогу слухачам відтворити собі повний образ побуту та світа поліського простолюддя.

—o—

ДОВІРОЧНЕ ТАЙНЕ ЗАСІДАННЯ ЛИТОВСЬКОГО СОЙМУ.

З Ковна повідомляють, що сьогодні перед-полуднем почалося засідання литовського сойму, яке має довірочний характер. Приблизне засідання відбудеться пополудні. Наради сойму присвячені польському ультиматові.

—o—

Що писало „Діло" 50 років тому.

Ч. 54. Вівторок, 20 (8) березня 1888.

ЩЕ ОДИН РАЗ СПРОБУВАТИ...

У звязку з тим, що буджетова комісія парляменту взяла під увагу внеску українського клюбу у справі взяла під увагу внеску українського клюбу у справі українського народнього шкільництва в Галичині, ві українського народнього шкільництва в Галичині, ві „Діло" у статті п. н. „Проснемо не легковажити" пи. „Діло" у статті п. н. „Проснемо не легковажити" пи. сало:

„До русьного клюбу державної ради і до пос. Коваль вальського маємо при цьому одно прохання в імени руського народу. Руські посли при буджетовій дебаті в палаті послів спробувати ще один раз, чи центральний уряд має які концесії для нас, чи в того баку не надіятись нам нічого. Треба вивести русьну справу на чисту воду. Коли ми рік-річно мучили відденські кабінети русьною справою в державній раді, — воді відсилали нас до Каіфи, до краєвого сойму, але коли-ж Каіфа неполравний, то нехай ще встане нас почує Ана голос покривдженої галицької Руси. Чистий рахунок — найкращий в таких випадках, а русьний нарід обрахувавши свої сили знатиме, що починати".

В ОБОРОНІ НАРОДУ І ЦЕРКВИ.

Василь Калинич у статті п. н. „Як і з чим русинам їхати до Риму?" пише про спільне паломництво вірних трьох обрядів до Риму, яке підготовляли полвини. Організатори цього паломництва виготовили між іншим також адресу до папи від українців, але в ній „згадується про русинів — як пише „Діло" — як про мазурів" тобто як про частину польського народу. Автор статті піддає думку, що українські епископи повинні поїхати з окремим українським паломництвом до Риму і в окремій адресі до папи просити: 1. усунути соуїтів;; 2. усунути змартвихвстанців зі Східної Галичини; 3. утворити грекo-кат. патріярхат у Львові для пяти унітських епархій в Австрії; 4. заборонити гр.-кат. священникам у Мадярщині мадяризувати українську людність; 5. наказати латинським священникам в Галичині та на Буковині,щоб польськими проповідями не польонізували українців; 6. підтримати грекo-кат. Церкву на Буковині; 7. вплинути на польську магнатерію в Галичині, щоб перестала обвинувачувати українців у Відні за прихильність до Росії, а в Римі за прихильність до православія.

Літературна сторінка

Останній том „Волині“ У. Самчука.

(„Батько і син“ III. частина. Бібл. „Нашої Книги“, 1937, ст. 269.)

Нарешті вийшов III-ій том великої повісти У. Самчука, який видавництво запові́дало минулої осени кілька місяців, загравши кілька разів речинці появи, з причин від себе незалежних. Спізнена поява книжки принесла велику шкоду авторові; книжка не могла попасти на час на стіл членів журі, „Батько і син“ був би без сумніву завважив на вислід літературного конкурсу за 1937 р., тимбільше, що нагороджена повість Г. Журби „Революція йде“ має зовсім подібний характер і нагороджена вона головно тому, що члени повістевого журі шукали твору якомога популярного під смак американського фундатора нагороди. Цей момент завважив теж на факті, що найкраща з літературного погляду повість з 1937. р. — Ірини Вільде „Бє восьма“ відійшла в тінь.

Повість, розкладена на кілька томів часто гратить на силі вражіння в читача, який вертається до неї як до нового твору. Автори великих циклічних повістей, таких модних тепер, стараються компонувати їх так, щоб кожний том мав нову живу інтригу: завязку та розвязку. Останній том Самчукової „Волині“ утриманий у такому самому тоні, як попередні. Автор не має в голові складної інтриги, яку завязує і розплутує в цілій низці епізодів, щоб підвищати зацікавлення назрілим конфліктом. Самчук, при всьому намаганню розмахнутися на епічний твір, залишається психічно ліриком, який не вспіє розгорнути широкої картини. Його сила у дрібних вражіннях, розсіяних, перелетних, нервових, поперетикуваних рефлексіями, що не спонукують нас задумуватися, а тільки передають притьмарений настрій непевности та хвилювання. Із великого томища не зможете виписати ні двох заокруглених думок; Самчукові герої доречі не міцні в думанні і може природніше виходять, коли вони думають чайвно.

У простоті та щирій наївности — вся сила повісти Самчука. На неї складаються все ще аксесуари наших старих побутових повістей: вечерниці та сходини з танцями та співами, п'ятниця, хліборобські клопоти з описами сільської природи. Хвилинами маємо вражіння, що на Волині від віків нічого не змінилося. Може воно так і в дійсности. Ще більше: все суспільно-політичне тло у Самчука зовсім неприкметне для Волині. Все це моглоб діятися в будь-якому галицькому селі.

Ідея твору протиставити старе покоління селян привязаних до землі і молоде, що урбанізується чи хоче внести у село подих великих ідей — розбита на низку картин — відорваних, мало скоординованих. В одному місці ця ідея передана дуже характеристичними рефлексіями: „Але куди йти? Як? На це не дає ніхто відповіді. Ні рідні поля зі своєю вічною красою, ні предки, що нікуди не ходили — тут родились, жили й тут лишили могили, ані живі люди, що оточують Володька. Він тільки чує, що мусить іти. Чує навкруги себе якесь коло, якусь межу, що її мусить переступити. Треба вирватися тільки звідси, з цього ось місця, з цього села. А там вже знов віднайде свою дорогу“...

Коли йде про те, щоб передати настрій тупцювання на одному місці, серії одноманітности, безвиглядности деяких починів, то „Батько і син“ передають його дуже добре. В цьому вони згоджуються з нашим недавним давнім побутовим твором, який відтворював кривду та злидні страшенне сіро. Але такий малюнок тягне за собою невідхильно нудьгу. Третій том „Волині“ Самчука гомить читача своєю сірою після двох попередніх, мало ріжних від нього. Автор не проявив у трильогії відповідної сили уяви, потрібної на такий широкий задум, який мимоволі мусить читачеві нагадувати Реймонтових „Мужиків“ або Гамсунове „Благословенство Землі“. Дореч, з нагоди появи повного перекладу „Мужиків“ на англійську мову цього місяця, англ. критик Джон Брсф, стверджує, що там „неодин діяльог“ — старомодного подиху“.

Порівняння тут зайві. Кожний автор дає те, що притаєне у спромогах його таланту. Самчук робить добре, коли вживає звичайних буденних слів і змальовує дрібні, майже картини. На жаль у своїй простоті він завертає інколи до такого примітиву, що важко говорити про індивідуальний стиль автора. Напр.:

„Над вечір Володько пішов до Левицьких. На Різдво приїхав Олег. Роман знову розносився з вилівкою. Має якесь там вино. Приїхав Лінкерт. Випити необхідно. Володько не має наміру входити в те товариство, але до нього привязався Роман і той погодився. Не було де випити. Пригадали Глібову кімнату в школі. Пана Гліба не було дома. Він пішов відвідати учительку в Башківцях. Ключа від кімнати мала матушка. Роман попросив Олега, щоб він дістав ключа. Олег дістав. Пішли до школи. Олег, Роман, Володько, Лінкерт і Саша. Сіли біля маленького столику. Випили...“

Так пишемо, коли квапимося — у листах. Такий „телеграмний стиль“ безосновний, знебарвлений і не дає змоги змалювати тла ні подати характеристики осіб. А 3-томова велика повість вимагає конче композиції, розкладення дій, цілої галерії або бодай кількох виразно зарисованих типів. Син із „Батька і сина“ — мало цікавий; батько цікавіший у попередніх томах.

Та все це хиби, що є вислідом широкого пляну понад сили молодого автора. Ці хиби не змінюють факту, що „Волині“ не можна міряти ліктем наших інших повістей за останній рік із багато скромнішою метою, теж у композиції дуже слабих і багато менше дозрілих від твору Самчука, що займає між ними перше місце.

м. р.

Фірма
Інж. А. ШАРФ
ЛЬВІВ, СИКСТУСЬКА 2
виріжнюється у продажі апаратів і фотографічного приладдя солідною і фаховою **обслугою та низькими цінами.** 4—4

Літературна бібліотека для школи.

Львівське видавництво „Ізмарагд“ почало літер. бібліотеку, що має за мету постачити школі та ширшій громаді деякі кращі твори нашого і чужого письменства. На перші випуски припали Байрона „Мазепа“ у перекладі Д. Загула, розвідки М. Зерова про Котляревського, Квітку та Куліша, Корнеля „Сид“ у перекладі М. Рильського, Айсхиля „Прикований Прометей“, Мих. Івченка „Напоєні дні“, Сковороди „Вибрані твори“, „Сербські думи“ у перекладі Старицького і Квітки „Перекотиполе“. Кожний випуск має передмову та пояснення наших педагогів, літературознавців і перекладачів. Досі появилися чотири випуски: „Мазепа“ і три студії відомого критика і київського професора Миколи Зерова про Котляревського, Квітку та Куліша.

Переклад „Мазепи“ Загула не тільки вірний, але і справді поетичний, гідний оригіналу. Загул — великий майстер вірша, відомий перекладач Гайневої „Книги пісень“.

Студії М. Зерова про Котляревського перероблені а його книжки „Нове українське письменство“ з 1925. р. — книжки не тільки незідомої у нас, але що стала майже бібліографічною рідкістю. З ріжних доступних нам досі студій про Котляревського ніодна не мала такого широкого літературного тла, на якому повстала геніяльна „Енеїда“. Зеров подає прецікаві паралелі з російськими джерелами і як знавець класичних архитворів показує нам Вергілевий оригінал. У студії про Квітку критик звертає головну увагу на сентименталізм як своєрідну рису повістяра. Студія про поетичну діяльність Куліша взята із вступу до поезій Куліша виданих „Книгоспілкою“. Індивідуальність та оригінальність Куліша змальовані тут на широкому тлі своєї доби.

Літературна хроніка.

ПОСЕРЕДНИК МІЖ ДРАМАТУРГОМ І ПУБЛИКОЮ

Один з англійських драматичних критиків Сідней Каррол звертає увагу у статті появленій цього тижня, на велику ролю одної особи в театрі, про яку мало знає публіка і недосвідчені автори пес. Ця особа — „драматичний агент“ — посередник між невідомими песами і директорами театрів. Навіть коли хто напише першорядну песу, мусить найти для неї першорядного агента, коли хоче запевнити їй відповідний успіх на сцені і в кіно. В Англії, в Америці, Франції та Німеччині існують відомі театральні агенції, куди автори посилають свої песи. В них агенціях спеціалісти вже на перший погляд можуть стверднти факт, що більшість авторів-новичків пише песи або за короткі або за довгі. Пересічна песа повинна мати яких 100 сторінок друку. Не директори театрів та їх секретарі, а драматичні агенти перечитують постійно рукописи пес, шукаючи між ними таких, які могли би „піти“ і „зробити касу“, чи навіть стати літературною сенсацією. Драматичні агенти це люди із спеціяльною літературною та фаховою театральною освітою, які можуть авторам давати ріжні ради, що пробити з песою в деяких хибах, як її виправити. Коли агент вибрав уже песу, порозумівшися з автором, тоді він починає підшукувати для неї відповідний театр чи пак директора та режіссера, щоб вони хотіли і зуміли її якнайкраще поставити. Йде тут часто не тільки про матеріяльну сторінку, але і літературну. Для цього агент мусить мати добре відношини в театральному світі і мати особисті зв'язки. Автори, що щойно здобувають собі ім'я або такі, що не мають купецького хисту, звичайно залишають своєму агентові всі заходи, щоб він порозумівся з директором театру і списав з ним умову. Від купецького хисту агента та його критичного таланту залежить, який успіх може мати песа на сцені, де йде вперше і на інших сценах, у краю та на чужині. Ясно, що агент може залежно від успіху песи заробляти дуже багато в міру того, як песа втримується в репертуарі. І автори, які після успішних дебютів, завдяки своєму агентові, довіряють йому надалі дальші свої песи і роблять його своїм генеральним уповноваженим, адвокатом і головно: довіреним критиком, якого раді слухають.

НОВІ ФРАНЦУСЬКІ ПОВІСТІ З ЖИТТЯ ПРОВІНЦІЇ.

Три нові французькі повісти трьох відомих письменників уяли за сюжет життя провінції. Недавно вибраний член Французької Академії Едмон Жалю, невтомний повістяр, новеліст і критик, дав повість „Заблукана“. Ця повість добре передумана, побудована так, щоб читач мусів увесь час шукати розвязки таємниці нерозвязаної справи, мусів знайомитися із щораз-то новими діючими особами та середовищем, на тлі якого вони виступають. Дія йде у старому замку на селі біля Екс у Провансі. Старий чудак маркіз Суфрен, колишній кавалерійський старшина, тримає тай у запертї свою доньку Александру. Випадково до замку приїжджає молодий історик Гельбер, що хоче переглянути документи завізані з історією замку та його власників. Гельбер помагає молодій дівчині втекти із замку. Вона приїжджає до Парижа. Аж тут виявляється, що дівчина — боковільна й вона топиться. Чесний історик має докори совісти: чому він ліпше за таким романтичним порівом; він розуміє (вже запізно) чудацтво батька загнаної дівчини. Довкола тієї простої історії автор зуміє відтворити з великим талантом романтичну атмосферу замку і від неї перейти до дуже реальних образів, які єднають фантазію із життєвою правдою. Повість написана в дусі деяких творів Барбея д' Оревілі, Шербулїє або в сучасних Пера Бенуа в його „Кенгемарк“, подібної своїм сюжетом.

Моріс Женевоа, колишній лавреат Гонкурів (за перріянного „Рабоїо“) дає третій том своєї серії під загальним заголовком „Чоловік та його життя“. Повість називається „Бернард“. Її герой син директора фабрики Шамбарно, по скінчивши політехніки, йде на практику до свого батька. Автор змальовує конфлікт між батьком і сином. Це трагічний конфлікт двох поколінь із зовсім ріжним підходом до життя: з одного боку атмосфера щоденної праці та традиційного обов'язку, а другого індивідуальні пориви. Атмосфера фабрики, родини та природи передана з великим знанням і простотою.

Зовсім інший характер має повість Марселя Еме „Гештальт“, що теж протиставляє батька синові, змальовуючи прибори великоміського життя та сільську ідилію. „Міський щур“ приїжджає у відвідини до польового щура. Професор Журне, 70-літній історик, спеціаліст від винесіоку, втікає у свої рідні гори. Автор змальовує дрібні події родинного та сільського життя з великою фантазією та гумором. Еме знає хват вести діяльог і насолоджується самою обсервацією всіх, за якими стежить.

ЦЕЗАР З КОМЕНТАРЯМИ НАПОЛЕОНА.

У Парижі продали на з'їзлиці примірник „Комментаріїв“ Цезара із завваги Наполеона, який мав його на острові св. Олени. За цю рідку книжку заплатили 73.000 франків.

Сторінка без політики.

Смертні кари на звірят у давнину.

Один великий ілюстрований магазин-журнал, який виходить в Осло, помістив цікаву статтю про смертні кари, що їх виконували в давнину над звірятами.

Прецікаво написана стаття виказує, що в давнину карали смертю не лиш людей за злочини, але карали теж і звірят, які чимнебудь провинилися перед своїми панами-людьми.

У місті Льонгвілі в 1465. р. радив суд над злочином кітки, яка сіла на сплячу тримісячну дитину і спричинила таким чином смерть немовляти. Суд довго застановлявся над тою справою і вкінці прийшов до висновку, що в сидженні кітки на дитині скриваються без сумніву прикмети вбивства з премедитацією і засудив кітку на кару смерти. І справді чергового дня виконали на кітці присуд суду й повісили її на шибениці.

Приблизно сто літ пізніше високий суд у Мідельбургу займався справою буйного бичка, який „надто сильним ударом спричинив смерть молодої дівчини". І в цім випадку бичка признали злочинцем і засудили на кару смерти. Присуд виконали в той спосіб, що бичкові відрізали голову і застромивши її відтак на довжезній тичці обносили по місті як „жахливий приклад для всіх інших бичків". Мясо засудженого роздали між найбідніших мешканців міста.

В 1480. р. мусіла на шафоті положити голову свиня, яка напьла на малого хлопця й так його поранила, що він по кількох годинах помер. Перед останньою дорогою свиню прибрали в найріжнородніші прикраси. Підчас виконання присуду зібралася на ринку непроглядна юрба народу, яка хотіла побачити як відлетить свиняча голова під катівським топором. Кат приїхав на місце страчення на високім коні. Одначе стаття не подає, що сталося опісля з мясом засудженої свині, чи її теж ролдали між убогих, чи її ковбасами поділився таки високий міський суд.

Забобонність як причина розводу.

Жінка паризького фабриканта шкла Ляконта внесла до суду розводову скаргу, мотивуючи й тим, що безмежна забобонність мужа робить сімейне життя просто нестерпним.

Своє життя регулює Ляконт ріжними дивоглядними приписами і стосує його до ріжних явищ. Коли напр. під столом розсиплеться сіль, то він попадає у справжню розпуку і він починає негайно приговорювати та замовляти, щоб вимінути нещастя.

Кожного місяця 7. і 13. фабрикант замикається у своїй кімнаті й витягнути його з неї просто неможливо. Коли дорогу перебіжить йому чорний кіт — а Париж як відомо любується в чорних котах — то Ляконт вертається до мів, хочби його ждали незнати які важні діла. Того дня він уже зовсім не виходить із дому, побоючись, щоб йому не трапилося якесь лихо.

Кожна пятниця, що має дату 13-го — це для нього день безмежних терпінь. Він тоді всього боїться. Його перестрах і побоювання тримають усіх домашніх увесь час у безмежній нервовій напрузі.

Пять літ жінка терпіла таке життя, одначе більше терпіти не стало вже їй сил. Вона покинула мужа і поробила заходи, щоб дістати розвід. І справді розправа відбулася в цивільному суді.

Перед судом Ляконт потвердив усе те, що жінка подала в жалобі. Від дитячих літ він безмежно забобонний, не добачує в тому нічого злого й не має найменшої охоти позбуватися привичок, що стали вже його другою вдачею.

Суд станув на становищі, що годі полагодити забобонність Ляконта з подружнім життям і дав подружжю розвід.

—o—

Коли професорові щезнуть черевики.

На залізничому двірці в Дуранго (Мексик) трапилася перед кількома днями комічна пригода. Героєм цілої пригоди був один із подорожніх, професор, якому щезли черевики.

Коли раніший експрес затримався згідно з планом у Дуранго, ніхто з пасажирів спального возу не міг висісти, лиш мусів передтим піддати свої клунки й валізки основній ревізії залізничої прислуги. Один із пасажирів, а саме професор Хуанес із Санта Розалія повідомив обслугу поїзду, що йому щезли черевики. Їх украв мабуть якийсь злодій, що ще находився у вагоні.

Заява професора Хуанеса викликала в поїзді величезне враження і загальні протести. Всі почали обшукувати свої клунки, прислуга заглядала в найменший кутик — даремне. Черевиків ніде не було і злодій міг їх лиш взути на себе. На стації перевели серед пасажирів основну ревізію, перевернули ще раз усі валізки догори коренем — але черевиків таки не знайшли.

Раптом одному з урядовців прийшла до голови думка, запитати професора Хуанеса, де він поклав свої черевики.

На це він дістав просту відповідь:

— Перед дверима.

Ця відповідь викликала серед пасажирів справжні сальви сміху. Тепер усім ясно стало, де професор повинен шукати своїх черевиків. Десь на залізничому насипі, де він їх крізь двері „поставив".

По півгодиннім спізненні експрес поїхав далі, але без професора Хуанеса, якому всі пасажири стали так допікати, що він рішився їхати іншим поїздом. Очевидно мусів передтим купити собі в Дуранго нові черевики.

—o—

Дивоглядні реклями книжок.

Реклама — це головний живчик торговлі. Гому не диво, що всюди вживають найріжнородніших засобів реклями, щоб знайти якнайбільшу скількість покупців. Очевидно, книжки теж потребують реклями, іноді навіть більшої, як інші товари. Реклями бувають нераз дуже ріжноманітні і оригінальні, але реклями деяких книжок нпр. в Англії бувають направду дивоглядні.

Недавно появилися книжки, що їх не тільки можна читати, але і слухати. До книжки долучені грамофонові плити, які можна награвати і вислухувати. Появилася теж в Англії кримінальна повість із залученою касетою, в якій були всі потрібні акцесорії до розвязки цілої історії. Одначе рекорди реклями побила інша англійська „книжка — бомбонерка" п. з. „Стенографія і любов". Цю книжку переклали на данську мову і видали її у формі коробки чоколядок. Книжка викликала величезне зацікавлення і має величезний успіх по думці засади, що „любов іде крізь шлунок". Видно, що й любов до книжки треба іноді викликувати за поміччю шлунка. У нас такі книжки мали би мабуть таки найбільший успіх

—o—

Чого король не може дати.

Одного дня король Фридрих Великий приїхав був до якогось шлеського містечка. Тоді ладав такий злівний дощ, що ринок містечка творив одно велике озеро. А що на ринку був камінистий грунт і вода не всякала, то міське населення починало вже лякатися повені. Король задержався в місті з цілим почотом і велів негайно покликати до себе посадника міста, який був незвичайно провірною людиною.

Король запитав посадника.

— Що коштували би уладження, які не допускалиб до цього, щоб вода заливала містечко.

— Дві години сонця й більше нічого — відповів посадник.

— На жаль, цього не можу вам дати — відповів король і засміявшися відїхав із своїм почотом.

„Начальство краще знає".

Главбух (на людську мову): головний книговод із саратівської контори Комлісосплаву біг до кабінету директора і застиг перед ним у театральній позі, пустивши руки „по швах".

— Позвольте, товарищу директоре, ущипнути вас — сказав главбух

— Шипайте — погодився спантеличений директор. (Він уже давно перестав усьому дивуватися.)

Главбух ущипнув директора.

— А тепер позвольте поцілувати вас — далі говорив главбух.

— Цілуйте — сказав директор

Після того главбух дав директорові телеграму. В телеграмі стояло чорне на білому, щоб місцева філія банку видала конторі Комлісосплаву 5.000 рублів на... похорони директора

„Покійник" і главбух почали думати над тим, яким чином дістати ці гроші.

— Піду до банку — сказав главбух. — Хай там посміють лиш не видати грошей!...

Главбух банку збаранів, побачивши телеграму. З телеграми ясно виходило, що директор умер, хоч він справді живе і потребує грошей на похорон.

— Начальство краще знає, — рішив він у лінці і видав гроші.

(„Финансовая Газета").

—o—

Два приятелі.

Були два приятелі, ніби Максим і Клим. Разом до бюра ходили, разом працювали, разом відпочивали. І разом вони врадили, що треба зі своїх платень щось на гіршу годину щадити. Разом мріяли про власний дім... І почали щадити — а по десяти роках разом, як і годиться приятелям, рішили собі доми побудувати. Обидва вийняли з банку свої ощадности, однакові суми, щось по вісім тисяч, і стали будувати такі самі доми. Та як одному, так другому не стало на викінчення дому. Та вони не журилися.

— Пожичимо собі решту в банку, в якім ми щадили! — сказали вони собі.

Та тут показалося, що у своїй дружбі вони не все були „разом"... Бо коли один із них скоро докінчив свій дім, то другий далі ходив зажурений і не міг його докінчити...

— Чомуж ти не кінчиш будови? — запитав одного разу приятеля щасливіший.

— Не хотять мені пожичити потрібної готівки! — сказав той.

— А чомуж мені пожичили? — питає щасливий приятель.

— Видно, що твій банк прихильніший.

— А деж ти щадив? Бо я щадив в українському банку і вони мені зараз пожичили.

— А я, на жаль, щадив у чужому й тепер не хотять мені пожичити, бо я — „не свій"...

— Піди до якогось нашого банку, може...

— Я був уже і в нашім, але сказали, що не можуть мені пожичити, бо я в них не щадив, гільки в чужих... І їх правда. Це мені наука на майбутне...

І мусів бідолаха другий раз пожичати де-небудь на лихварські проценти... нарікаючи на свій нерозум.

ВЕСЕЛЕ.

„ПЕХ".

— Марусю, сьогодні пополудні мусиш піти зі мною конче на метч. Скажи просто своєму шефові, що твоя тітка померла.

— О, воно буде важче... Я працюю в мого дядька.

„ВПАВ".

Петро і Павло зустрінулися на маскових вечорницях. Петро питається Павла:

— Хто це, ота стара погана палуба?

— Алеж ти впав, — регочеться Павло — це ж моя жінка.

— Я впав? Ні, то ти в такім випадку впав!, — відповідає Петро.

НЕЗЛЕ ВЕДЕТЬСЯ.

— Я чула, що ваша дочка вийшла замуж. Якже їй ведеться?

— О, дякую, зовсім добре. Одно мене тільки журить: вона не може стерпіти свого чоловіка, але це дрібниця. Таке буває в кожнім подружжі.

ДВЕРНИК У ЛІКАРЯ

Дверник пішов до зубного лікаря

— Котрий зуб вас болить?

Дверник: На першім поверсі, ліваій коридор, третій із права, як ви входите.

Не треба було довго чекати...

ВИСТУП ПРОФ. АВГУСТА ЦІРГОФЕРА.

Варшава, 14. березня.

Недавня невдача проф. Ромера на варшавському терені, про яку ми інформували, передаючи водночас курсуючий по Варшаві здогад дотично нового демонстраційного паломництва деяких львовян з протиукраїнськими рефератами до столиці, дала швидше, ніж цього можна був сподіватися, несчікуваний відгук. Такого не сподівався хіба сам професор-українофоб.

Саме у вівторок 8. ц. м. появилася в сотому (ювилейному) числі „Нової Правди" — органі Галера і „Фронту Морж" довга й каламутна стаття п. Ромера, в якій він висловив своє пригнічення з приводу пятигодинної тяжкої дискусії у Варшаві, що на неї — як пише — „ставіл сен хори і зненкани". З цілої статті бе сум, огірчення і страх перед зміною дотеперішнього польського курсу супроти українців.

Та цей песимізм старого ендецького діяча був уже надто переборщений. Ще з протиукраїнським курсом у Галичині не є так зле, щоб самі лідери тої течії мали зневірюватись. П. Ромер має вже своїх наслідників та учнів.

У вівторок 8 ц. м. трибув зі Львова до Варшави проф. університету **д-р Август Ціргофер,** щоб на спеціяльне запрошення **„Т-ва Розвою Східних Земель", „Кола Львовян" і „Приятелів Львова"** виступити на річних загальних зборах війсних членів **К. Л. і П. Л.** з відчитом на тему: **„Роля південно східних земель у незалежній Річпосполитій".**

Подамо звязкий звіт з того цікавого відчиту, що відбувся у великій салі офіцерського гарнізонового касина при Аллеях Шуха.

На салю прибуло к. 50 осіб, майже виключно з наукового і високого урядничого світу. Молоді не було. Відкрив збори **генерал Літвіновіч,** що запрошуючи прелегента на катедру, підкреслив особливу, актуальну вагу реферату.

Проф. Ціргофер промовляв (на підставі тексту) поважно і розмірно недовго. Головні думки його відчиту такі:

Держава складається з двох головних чинників: території та населення. Страти в людях можна завжди відробити; відобрати страчену територію — далеко важче. Польща має особливе геополітичне положення. Звернув на це увагу ще Ратцель у 1897 р., а найкраще сформулував вагу того факту проф. Ромер. (Прелегент цілий час з пієтизмом оперує даними того вченого).

Европа поділена трьома межиморями, ніби трьома помостами. За лінії тих помостів трівае майже постійна боротьба. Пясти, стративши півд.-східну мархію (?), втратили лінію помосту Балтікум—Чорноморе, що й задержало розвій Польщі. Втрата перемиської брами уможливила напади чужих орд. Ягайлонська політика чимраз більше реалізувала опановування межиморя. Люблинська унія 1569 р. розброїла другого партнера у тій боротьбі — Литву. До Чорного Моря не дійшла Польща ніколи з огляду на істнування дикого поля.

Сьогодні на околиці Львова припадає половина дороги між двома морями. Львів — це — центральний етап між ними. Посідання цього міста рішає про панування на цілому помості, навіть тоді, коли його не мають в руках.

Нічого дивного — говорив прелегент —, що за Львів ведеться постійна боротьба. Тут прелегент вичислив усіх аматорів на город Льва, поминувши українців, і говорив далі:

У Польщі маємо три коридори: поморський, виленський і **півд.-східний,** або **подільсько-покутський.** Цей третій коридор має величезне оборонне значіння, що й доказав 1920 р. Під стратегічним оглядом можна його порівнювати лише з анальогічним трансбалканським коридором, за який вибухла світова війна.

Ціла східна польська границя — як слушно зауважив проф. Ромер — спирається на трьох півд.-східних воєвідствах (завдяки цьому у світовій війні фронт на цій лінії вдержався 13. місяців!).

З черги прелегент розглядав інші вартости цих земель. Півд.-східні воєвідства — це 16% загальної території польської держави і понад 19% населення (число поляків: 13,3% у відношенні до загалу поляків). Про культурну вагу тих земель свідчить домінуюче число друкованих видань — 31,1% загалу. Під економічним оглядом (нафта, земні гази, пшениця, кукуруза), ті землі не мають собі в державі рівних.

Держава занедбала цю територію під **комунікаційним оглядом.** На 1687 км. залізничних ліній, збудованих у рр. 1921-26, на простір Сх. Галичини припадає **лише 5 км. (!)**

Нічого дивного, що такі преважні стратегічно і економічно землі є предметом атаків зовні і внутрі. Добра армія зможе завжди оборонити їх від зовнішнього ворога. Зате польська суспільність не доцінює як слід **внутрішнього ворога, себто українців** (прелегент цілий час уживав слова: русини) і **жидів.** Події останніх тижнів вказують на те, що український елемент постійно активізується в ненависті до поляків. Жидів треба викинути з міст і давати на їх місце поляків-кольоністів із заходу, бо — як дотепер — їх місце займають українці.

Є ще чейже **200.000 гектарів безлісної парцеляційної землі; її треба заселити поляками. Тільки польонізація села й міста плянована, широка і масова забезпечить цю територію для Польщі.**

Після відчиту відбулися замкнуті збори „Кола львовян". Як видно з зацитованого, проф. Ціргофер не сказав у висновках нічого нового, але його виступ та особи організаторів того відчиту дозволяють багато-багато думати. Проф. Ромер не має чому зневірюватись... **Гром.**

Ковдри **Білля постелеве** **Подушки**

МИХАЙЛО ПРОЦЬ ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 14 (зупинка трамваєва)

поручає: білля жіноче і мужеське, рушники, краватки, панчохи, скарпетки, хустинки до носа.

Великий вибір. Ціни конкуренційні.

КОЛИ БУДЕ ТОМУ КІНЕЦЬ?

Як відбувається душехватство греко-католиків у селі Дубні, пов. Ланцут

Не прогомоніла ще справа масового душехватства з православними українцями у Гринках та в інших місцевостях на Волині, а вже діставмо вістки про подібну акцію, спрямовану на перетягання греко-католиків на римо-католицький обряд на наших західних окраїнах. Про село Дубрівку та його околицю ми вже писали. Тепер згадаємо про село Дубно в лежайському деканаті, де провід в акції перетягання наших людей на римо-кат. обряд веде декан з Лежайська кс. Брода зі своїм сотрудником при сильній допомозі ланцутського староства.

Акція з душехватством у Дубні тягнеться вже від 4-ох років. Але щойно тепер прибрала вона найбільше на силі. Кс. Брода поставив собі мабуть за головну ціль свого життя перетягнути греко-католиків зі села Дубна, пов. Ланцут, на римо-католицький обряд. Але всі заходи цього „архикатолицького" душпастиря розбились супроти однодушної поставн українського населення в Дубні. Тоді міцний мур однодушного становища греко-католиків с. Дубна почало надщерблювати ланцутське староство. Воно зажадало спершу (1934) від гр.-кат. пароха с. Дубна, щоб надіслав йому метрики дітей у шкільному віці. О. парох виявив старосту, що всі діти у шкільному віці охрещені згідно з постановами закону з 25. травня 1868 р. та на виразне домагання їхніх батьків — у греко-католицькому обряді. У відповідь на це староство вислало свого урядовця, який зробив відписи з метрик шкільних дітей, а о. пароха покарало грівною в сумі 20 зол. Пішов рекурс до воєвідства, але він до нині неполагоджений. На інтервенцію у воєвідстві відповіли, що цю справу розглянуть і притягнуть до відповідальности староство в Ланцуті.

Тимчасом у 1935 р. ланцутське староство знову надіслало домагання до о. пароха, щоб прислав метрики 7-ох шкільних дітей. І знову не помогли ніякі вияснення, ні навіть протоколи батьків, що їх діти охрещено в церкві виключно на їх домагання. Тоді пішов другий рекурс до воєвідства, але на нього ще до нині нема відповіди, хоч від того часу вже минули три роки з гаком.

Тепер, при кінці лютого і з початком березня п.р., о. парох дістав черговий наказ надіслати 4 метрики дітей у шкільному віці і 40 метрик старших людей у віці 20—70 років, бо — мовляв — це „зрущені поляци", яких охрещено в церкві і походять „в першій лінії з ойцув обжондку жимско-католіцкего". Це домагання ланцутського староства викликало велике схвилювання в селі. Обурені люди, що їх метрик домагається староство від о. пароха, вислали негайно протест до староства, воєвідства та міністерства з рішучою та однодушною заявою, що мають незломну волю витревати у своїй прадідній вірі та при греко-католицькім обряді своїх батьків і не дозволять, щоб їм хтонебудь накидав силою римо-католицький обряд.

Отже справа дійсно поважна, бо українське населення с. Дубна обурене до живого, що його силоміць перетягають на римо-католицький обряд, а їх дітей, проти волі батьків, приневолюють ходити на римо-кат. релігію. Населення тимбільше огірчене, що всякі його заходи у ланцутськім старостві, щоб воно залишило його у спокою і не дразнило його релігійних почувань, не мають ніякого успіху.

Шож на цю акцію масового душехватства гр.-кат. населення в Дубні при помочі староства скажуть компетентні чинники? Чи видадуть вони відповідні доручення адміністраційній владі, щоб не настроювала проти держави українського населення?

Одночасно цією справою повинна занятися пильно УПР, та інтервеніювати де слід, щоб не дійшло до ніяких інцидентів на релігійному тлі, до яких може дійти дуже легко, бо українське населення в Дубні обурене цією акцією до краю.

Гемороїди

є причиною злого самопочування і т. п. Треба конечно усунути ті дошкульні недомагання. При гемороїдах вживаємо

Anusol -GOEDECKE-

Чопків

Дістанете в аптеках

12 чопків 5 зол. — 6 чопків 3 зол.

Промова Гітлера у Райхстагу.

На вчорашньому засіданні райхстагу Гітлер виголосив промову, в якій підкреслив, що німецький нарід щойно тепер вспів утворити свою національну державу, в чому дотепер перешкоджували йому династичні амбіції та релігійні ріжниці.

Він пригадав, що у Берхтесгаден остеріг Шушніга востанне. Тимчасом Шушніг наказав перевести плебісцит, який був замахом не лише на умову в Берхтесгаден, але й на німецький нарід.

Свою промову закінчив Гітлер закликом до німецького народу до участи у плебісциті 10. квітня. У своїй промові Гітлер заатакував демократичні держави та висловив признання для держав, що виявили зрозуміння для Німеччини: для Польщі, Мадярщини Югославії та в першу чергу для Італії. Німеччина ніколи того не забуде Італії; кордон на Бреннері буде непорушний.

АВСТРІЙСЬКИЙ УРЯД У ВІДНІ.

Намісник Австрії Зайс Інкварт прилетів до Берліна, куди вже давніше приїхали деякі члени австрійського краєвого уряду. Вони взяли участь у засіданні райхстагу.

ПОСЛИ ПЕРЕЇЗДЯТЬ З ВІДНЯ ДО БУДАПЕШТУ.

Посли Голяндії, Швайцарії, Швеції та Японії у Відні були рівночасно акредитовані при мадярському уряді. Тепер усі вони переїздять до Будапешту.

Терновіль, 28. II. 1938 П. Т. Пром-банк Львів. Признаюся, що моїх 10 уділів у Пром-банку відпасав я з конечности, бо потребував 5.000 зол. короткочасової позички. Тепер по приказанні мені 7% дивіденди за 1937 р. (17.50 зол.) бачу, що уділ не тільки зменшує кредитові користи, але й є добрим льокатою капіталу. Дивіденду прошу перелити на біжучий рахунок. — З поважанням Гродецький.

ПЕРШОРЯДНОЮ ЛЬОКАТОЮ КАПІТАЛУ Є УДІЛ
Пром-банку,
ЛЬВІВ, ГРОДЗІЦЬКИХ 1, І. П.
тел. 292-15, 200-15.

Англійська преса про напад на Митрополита.

„Теблет" з 12. березня подає за українською пресою вістку про напад посла Войцеховського на Митрополита Шептицького. Вичитавши закиди пос. Войцеховського, подає „Теблет" повний текст відповіди посла В. Целевича.

В томуж числі „Теблет"-а подано також вісти про події в Гриньках, разом із поясненням про прикордонну смугу в Польщі та про заклики, які обовязують у тій смузі.

(УКБЮРО, Льондон.)

Навіть без мяса можна приладити
знаменитий росіл або відживну зупу вживаючи
MAGGI -ого

БУЛІОНОВИХ КІ.ТО

Перу зірвало взаємини з червоною Еспанією.

Як подають з Ліми, перувіянський уряд зірвав дипльоматичні взаємини з червоним еспанським урядом.

СТАНОВИЩЕ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ.

Американський державний секретар заявив, що Злучені Держави не покинуть невтральности. Коли йде про Еспанію, Америка ввела в життя закон про невтральність, згідно з ініціативою 26-ох европейських держав. **Коли ж европейські держави закинули політику неінтервенції супроти Еспанії, Америка припинила закон про невтральність.**

У цій справі йшли розмови з еспанським амбасадором де лює Ріос.

1.300 УБИТИХ І 2.000 РАНЕНИХ У БАРСЕЛЬОНІ.

За минулих 24 годин національні літаки 12 разів бомбардували Барсельону.

Жертви бомбардування оцінювали первісно на 650 убитих і 1.100 ранених, але Райтер подає, що **серед руїн міста найдено 1.300 убитих і 2.000 ранених.**

Найкраща подяка Рідній Школі за святочні бажання приходять чеком Рідної Школи.

— **Комунікат Ради „ТОПІЖ-у.** Рада Т-ва Письменників і Журналістів ім. І. Франка у Львові на своєму засіданні 13. III. 1938. р. прийняла у дійсні члени Ілька Борщака (Париж) і Володимира Островського (Луць); у члени-кандидати Уляну Старосольську й Евгена Іванцева.

— **Комітет ювилею Академічної гімназії у Львові** пригадує, що ширші сходини колишніх учнів, абітурієнтів і вчителів відбудуться в понеділок 21. березня в год. 6. попол. у салі „Української Бесіди" у Львові.

— **Буджетування коштів.** Реферат на цю тему відбудеться в понеділок 21. ц. м. в год. 7. веч. у викладовій салі РСУК вул. Технічна 1., II. пов. Слухачі принесуть зі собою папір і приладдя до писання. **Секція Книговодів** при „СУПРУГА" у Львові.

— **Нагла смерть архидекана Лещишина під час похорону о. Гаджеги.** Після похорону о. д-ра Василя Гаджеги в Ужгороді помер нагло на удар серця о. Михайло Лещишин, мукачівський архидекан, який прожив 57 літ.

— **З радія.** Радіостація у Софії передаватиме в суботу, 26. березня авдицію в честь Тараса Шевченка. Початок в годині 19.05.

ПРИ РОЗЛАДДЯХ ШЛУНКОВО-КИШКОВИХ совремо, коли порожній провід переладований їжею і напитками — сходіть природної гіркої води „ФРАНЦІШКА ЙОСИФА" с правдивим добродійством. Спитайте В. лікаря.

— **Чому українці у Львові вимирають?** Зі статистичних даних, що їх оголосив місячник „Львув в цифрах", виходить, що природний приріст у грудні м. р. осягнув ледви 4 особи. З 310 подруж, що їх заключено у грудні 1937 р., припадає аж 191 римо-кат., 106 жидів, 4 евангел. і ледви 9 греко-кат. Ця остання цифра виясніює нам якнайкраще, чому українці у Львові вимирають.

— **Трівога серед вкладчиків.** Дрібні щадники занепокоїлись із приводу воєнних алярмів. Перед деякими польськими банками появились у пятницю і суботу черги людей, що бажали забрати свої ощадности. Банки сповняли без грудощів бажання вкладчиків. Як довідуємося, громадяни, що складають свої ощадности в українських банках, зберегли повну рівновагу, так, що наші кредитові установи не відчули хвилевої паніки, підсичуваної частиною польської преси. З жалем треба зазначити, що в чергах перед польськими банками можна було зустрінути і декого з українців, зпоміж тих, що досі ще мають більше довіря до польських кредитових установ, ніж до своїх рідних.

— **Львівська хроніка.** Минулої пятниці помер нагло 65-літній Самуель Гаммер на коридорі в міських арештах. — Невідомі злочинники забрали з крамнички з овочами і цукорками М. Сегаля при вул. Новознесінській ч. 39 чоколяду і тютюневі вироби на 400 зол., а з галянтерійної крамниці М. Абрагамовича при вул. Городецькій ч. 101 більшу кількість галянтерії на 1.900 зол. — Я. Канись повідомила поліцію, що її 6. нареченний Владислав Бінасевич побив її в Личаківському парку та ще відгрожувався вбивством. — Управа м. Львова приверне трамваєву комунікацію ч. 5 від Гавриляки до Головного двірця і ч. 11. від Стрийської рогачки до Головного двірця.

— **Два комуністичні процеси.** В Самборі скінчився минулої пятниці великий процес проти 12-ох підсудних за комуністичну діяльність у нафтовому басейні засудом 5-ох підсудних за приналежність до К.П.З.У. Суд засудив П. Койфмана на 9 років, Л. Гендля на 3 роки, А. Свірчика на 5 років, Д. Гавзера на 6 років і А. Друкера на 8 років бозоглядної вязниці. — В Золочеві відбувся процес проти д-ра В. Крілика, лікаря з Глинян, якого трибунал засудив на основі вердикту присяглих суддів на один рік вязниці за приналежність до К.П.З.У. Підсудного боронив адв. д-р Л. Ганкевич і д-р Струсевич.

— **„Завтра розстріляєте вашого Сталіна..."** Фінляндська преса подає подробиці виконання присуду 18-ох засуджених в останньому процесі. Всі засуджені, крім Крестінського, Бухаріна і Розенгольца заломилися психічно і благали помилування. Бухарін зберіг повну мовчанку і був зовсім спокійний. Колиж прийшла черга на Крестінського він крикнув: Підлі кати, нині мене гигнете на розстріл, але завтра будете розстрілювати вашого Сталіна.

— **Бандитизм у Манджу-ко зменшується.** Число бандитів, що в 1932 р. сягало в Манджу-ко 300.000 зменшилося тепер до 10.000. Бандитизм ліквідували в Манджу-ко ввесь час від повстання цієї держави. Минулого року влада взяла до неволі 2.016 бандитів, вбила 11.881. В руки влади впало 5.217 крісів і 161.000 набоїв.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Дві картини.

Перед війною було обмаль оригінальних образів по наших інтелігентських хатах. Десь хтось якийсь портрет, зроблений приятелем, десь хтось якийсь образ святого, подарований при нагоді малювання церкви, а тільки в дуже рідких випадках (і то в більшим місті) краєвид котрогось із наших мистців.

Зате були незлі відбитки з добрих картин: „Візд Хмельницького" — Івасюка, „Гість із Запорожа" — Красицького, чи „Гагілки" — Труша.

Майже в кожній хаті здибали ви як не „Візд", то „Гостя" чи „Гагілки", а часто і всі три, на почесним місці, над канапою в сальоні, у вишиванкових рямцях та ще з вишиваними рушниками.

Війна, а далі повоєнщина змінили неодно і в цьому напрямі. Часті вистави образів, відчити, статті створили нову моду: придбати до мешкання бодай кілька оригіналів. Почали цю моду передовсім львовяни з правдивими мистцями, а за ними пішла і провінція, де щоправда рідко попадався мистецький образ, а зате часто „ручно мальований" — з фабрики образів у Каліші. Але навіть і це був уже великий поступ, бо будив зацікавлення до образотворчого мистецтва.

В останніх часах, бачу, Галичина починає знову завертати до репродукцій. Це ще не булаб трагедія, бо добра репродукція завжди ліпша, як ручно мальована образа божа, але...

Недавно був я на провінції в одного знайомого. Приїхавши звечора не мав ні змоги ні часу розглянутися по стінах хати. Щойно рано, при сніданю впало моє око на стінні прикраси.

— А це що таке? — питаю.

— Та це бачиш, з патріотизму купив. Приходить якийсь молодий чоловік, показує, хвалить, врешті заявляє, що в кожній правдивоукраїнській хаті повинен такий образ бути — що було робити... купив. А раз купив, то й повісив.

Приглянувся я до цього підручника патріотизму...

Один — це збір володарів української землі. Щож! — скаже кожний, річ дуже похвальна. Видають інші — повинні видати і ми. Певно, що так. Але інші роблять це трохи не так.

По перше: стараються за історичну (бодай приблизану) вірність, по друге: стараються за мистецьку вартість портретів, по трете: стараються не компромітувати своєї нації.

А тут!..

Правдиві володарі помішані з різними ватажками, а то й приватними людьми, що ніколи не мали претенсій на володарство. Є там і Володимир, і Ярослав Мудрий і Данило І., Ружинський, і Косинський, Тарас Бульба і Якуш Острожський і хто що не хоче. А все це разом, поруч, та ще й з підписами: панував від року такого то до такого то".

Зле відбиті, ще гірше намальовані, а найгірше дібрані володарі і незолодарі України дивляться на вас непристимими очима, всміхаються покривленими ротичками і аж просяться, щоб їх сховати перед оком світа.

Ледви відірвав я очі від цього чудовища, а вже каскочив на друге: „Апотеоза України" чи щось подібного.

Тарас Шевченко сидить при столі, у вишиваній сорочці, обовязкові вуса пустив аж на груди, обовязкове перо тримає в руці, а очі зіжом дивляться на протилежну стіну. За ним стіни нема, бо знадвору натиснув народ і стіну виломів. Коло його чобіт сидить приспівкуватий бандурист, за плечима Тараса стоїть тяжко заплакана дівчина і ще тяжче загрижений козак. Одним словом — на першому пляні сумно. Зате трохи далі — ні сліду суму. Два козаки гасають гопака, третій періщить бородатого жида, четвертий підпалює панський будинок, пятий скаче конем по головах третьому і четвертому, шестий, семий і восьмий рвуть коло вогню кайдани, а решта козаків сяла в чайку і плаве по димі просто на горіючий замок. Аж жах бере!

Та жах бере не тільки за козаків...

І за автора, що таку штуку сміє малювати, і за промисловця, що таке репродукує, і за агента, що бе на патріотизм.

І за мене, що не вхопив ці дві геніяльні картини, не шпурнув ними до землі, а далі не вкинув у піч.

А саме тоді, памятаю, як нині, горів у печі вогонь...

Галактіон Чіпка.

На Фонд Хліборобської Освіти ім. о. Т. Войнаровського

зложили дальше в золотих (пятий спис): Мирон Луцький, голова Т-ва „Сільський Господар", 100; д-р Михайло Холевчук, Черниця, 100; Володимир Рибак, 4; Філія „Сільського Господаря", Камінка Струмилова, 20; Покутський Сок-з Кредитовий, Коломия, 50; Філія „Сільського Господаря" та її службовики, Львів, 40; Філіяльна Секція Хліборобського Вишколу Молоді, Львів, 20; інсп. Василь Ольховий, Львів, 20 (непринятий гонорар адв. д-ра Свістеля й адв. Стефаника). Разом з попередніми зложено **2.816.50 зол.** Жертводавцям щиро дякує Т-во „Сільський Господар" та просить дальші датки посилати 1) до Кооп. Банку „Дністер", Львів, Руська 20, ч. кн. 18.550 та 2) до Центробанку, Львів, 3. Мая 15, ч. кн. 13.250.

— **Де найбільше розводів?** Статистичні дані виказують, що найбільше розводів і найшвидше можна їх дістати в СССР. І так у самім Ленінграді на 9.681 подруж в 5-ох місяцях було 7.255 розводів. У Канаді один розвід припадає на 161 шлюб, в Англії на 96 шлюбів, у Швайцарії — на 33, у Німеччині на 24, у Франції на 21, в Японії на 8, в Америці на 7.

— **Аршенік замість цукру.** У Клермон у Франції поліція арештувала отруйницю, яка хопилась спеціяльного підступу, щоб вислати свою тету на той світ. Отже арештована принесла своїй теті минулого року в осени на іменини овочевий торт, що його тета зіла з великим апетитом і почастувала ним діти сусіда. Наслідок був такий, що діти важко занедужали. Лікар зорієнтувався в чому діло і забрав останки торту зі собою. Хемічна аналіза виявила, що в торті був аршенік замість цукрової мучки. Цікаве, що аршенік не зашкодив старшій жінці, лише дітям. Незабаром відбудеться процес проти отруйниці за намагане вбивство, яка хотіла якнайшвидше забрати по теті спадщину.

— **Нова велика афера у Франції.** Минулого четверга поліція викрила велику аферу. В літі минулого року ватага обманців витягнула при допомозі сфальшованих банкових переказів взйже міліон франків у ріжних філіях великого банку „Соціете Женераль". Тепер обманці задумували витягнути понад 200.000 франків з почтових урядів. З тією метою члени ватаги розїхалися до ріжних почтових урядів, щоб забрати по 2.000 фр. на основі сфальшованих почтових переказів. Одначе їх наміри ударемнила поліція, якій удалось арештувати багато членів ватаги тому, що 400 агентів поліції обсадило кількадесять почтових урядів у Парижі і в околиці. Розміри афери велитенські.

— **До найменших хвилин** ...зарахуємо звичайні ті, коли вдається нам вроки п'ятої встати з ліжка. Та-ж це так любо простягатися ще в теплім ліжечку, коли встанемо. Навіть запрацьованій пані дому може вранці зайшадити дещо вільного часу, коли вживатиме до приладжування кави готову м'ішанку ЕНРІЛЬО, яка дає не тільки знаменну і здорову каву, але теж дає змогу її скоро приладити.

Михайло Посацький

ГРЕЦІЯ — УСМІХ ЖИТТЯ

20 ілюстрацій

Ця книжка це не звичайні враження подорожі ані наукова студія про Грецію з ріжними фактами Це погляд на давню Грецію з часів її слави і на теперішню оком людини, що прирівнює її з нашою культурою. — —

ЦІНА КНИЖКИ зол. 3·—, з почт. пер. 3·30.

Дістати можна у Видавництві „Діло", Львів, Ринок 10 або у всіх книгарня.

З і судової салі.

ПОЛЬСЬКИЙ РЕДАКТОР ПЕРЕПРОШУЄ...

В познанськім щоденнику „Орендовнік" (ч. 259 з 10. листопада 1937. р.) появилася напастлива стаття п. н. „Під нашим дахом — під плащиком віри", звернена проти сяніцького пароха о. кан. О. Константиновича та о. катехита Венгриновича. „Орендовнік" накинувся на обох священників за те, що в сяніцькій церкві служають нібито „український гизи" та що о. Константинович віддавав нібито в руки австрійських жандармів москвофілів і складав проти них фальшиві зізнання.

Справа опинилася в суді. О. кан. О. Константинович вніс акт обвинувачення проти відповідального редактора „Орендовніка" Анджея Трелі за зневагу й образу зі ст. 255 і 256 к. к. На розправі дня 10. ц. м. у суді в Сяноці відповідальний редактор тої газети перепросив пошкодованого о. кан. Константиновича і зобовязався між іншим заплатити найдалі до 1. квітня ц. р. **100 зол. на український шпиталь „Народня Лічниця" у Львові** та оголосити між иншим теж у „Ділі" відповідну декларацію з перепросинами о. кан. О. Константиновича за заподіяну йому зневагу. О. кан. Константиновича заступав адв. д-р В. Бавацький зі Сянока.

*

При цій нагоді варто звернути увагу, що всі українські священники громадянські діячі, установи та організації, яких зневажає безпідставно україножерна польська преса з ославленим краківським „І. К. Ц." на чолі, поміщуючи послідовно неправдиві наклепи й доноси за їх „корисну національну діяльність, повинні притягати до судової відповідальности всяку „Куріерки", „Орендовніки" „Ілюстровані Експреси", „Глос Народови", „Мали Дзенник" та інші газети. Крайня пора, щоб нарешті бодай суди приборкали рознуздану нагінку польської преси на українців, яка не знає пінких гамульців у своїй сліпій ненависти до нашого народу та його діячів.

З кіна.

Кіно „Химера"- „За кулісами слави".

Голівудські режисери та підприємці найчастіше, бо майже щоденно, мають до діла з молодими кандидатами на фільмових артистів і тому дуже часто вживають цієї теми для сценаріїв. Ось іще одна фільма на цю тему. Молода співачка хоче конче стати фільмовою артисткою. Доступ до слави хочуть їй улекшити два знайомі водночас: один закоханий у ній молодець і один Дон-Жуан. Ми бачимо сцени накручування фільми себто куліси кінофабрики, де виступають теж Льорель і Гарді. Обидва коміки мають дуже дотепні „тріки". Головну ролю грає комік Саша Ауер, відомий нам із популярної фільми „Їх сто і вона одна".

† Посмертні згадки.

О. Д-Р ВАСИЛЬ ГАДЖЕГА.

На мурах Львова появилися клепсидри Наукового Т-ва ім. Шевченка, які повідомляють громадянство про смерть дійсного члена Т-ва, відомого українського вченого й діяча на Закарпатті, пралата о. д-ра Василя Гаджежги, каноніка мукачівської капітули, який помер в Ужгороді 15. ц. м. Похорон відбувся в четвер 17. ц. м. в Ужгороді при великому здвизі народу й участи представників закарпатського громадянства, представників війська й уряду з губернатором д-ром Гаабаром на чолі. Похорон вів епископ о. Стойка і пряшівський епископ о. Гойдич. У Покійнім стратило закарпатське українське громадянство одного з найкращих діячів науки, а багато українських установ, у яких він був дійсним членом, свого добродія. В. Г. П.!

—o—

Дописи.

ГОРОДОК.

Вистава українських гімназистів. У неділю 6. ц. м. відграли українські гімназисти державної гімназії в Городку біблійну драму М. Приймака у 3 діях „Блудний син". Вистава відбулася двічі: в год. 10. передпол. для шкільної дітвори та в год. 7.30 вечором для старшого громадянства. Рідкі останніми часами публичні виступи гімназистів українців стрічаються з загальними симпатіями громадянства Городка, тому сала „Поміч" була виповнена по береги. Молоді аматори виказали дуже багато доброї гри та зрозуміння будьщобудь делікатних ролі. Декорації, правда, не зовсім гармонізували з цілістю, зате характеризація та строї бездоганні. Цілість робила якнайкраще вражіння. Добре виведення драми слід приписати в першій мірі праці проф. Петра Вересюка та о. проф. Вас. Чопея, теперішнього катехита городецької гімназії. Не можна не згадати тут про загальні настрої, які панують у польській державній гімназії в Городку супроти українців-гімназистів: найкращим мірилом їх було хочби те, що на цій виставі не було ніодного професора поляка ні навіть делегації польської гімназійної молоді. Дохід з вистави призначено для бідних учеників гімназії на шкільну оплату.

—o—

Спорт.

СОКІЛЬСЬКІ КРАЄВІ ПРИЛАДОВІ ЗМАГАННЯ.

В п'ятницю 25. ц. м. починаться Крайові Приладові Змагання мужчин і жінок у чотирьох ступнях: початковому, середньому й вищому. Змагання тревають 3 дні (в п'ятницю й суботу початок у год. 18. в неділю в год. 15-ій (безпосередньо по Загальних Зборах Сокола-Батька).

РОЗДАЧА НАГОРОД.

Роздача нагород за лещетарські змагання з нагоди Ювілею „Просвіти" відбудеться у вівторок, 22. ц. м. в домівці Корпоративного Лещетарського Клюбу при вул. Руставського 22. III. Рада К. Л. К. просить всіх запрошених прибути. Початок в год. 19.

ПРОГРАМА НЕДІЛЬНИХ ЗМАГАНЬ.

Грище Сокола-Батька: год. 9 рано: Старт до б'гу навпростець України.

Грище Сокола-Батька: год. 10. рано товариський матч ножного м'яча: **Україна І Б — Зоря.**

Грище Погоні: год. 11.30 передполуднем товариський футбольний матч **Україна — Гасмонея.**

Спортова Галя (вул. Яблоновських): м'язівковий боксерський матч **Львів — Лодзь.**

—o—

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

НАУКОВИЙ ЗБІРНИК в 30. річницю наукової праці проф. д-ра Івана Огієнка. Накладом Ювілейного Комітету. Варшава, 1937. 8-ка, стор. 224. Зміст: Г. Котович: Життя й діяльність проф. д-ра Івана Огієнка. — Д-р Вас. Гришко: Проф. І. Огієнко як популяризатор книгознавства. — І. Кореницький: Чин ученого. — Д-р В. Безушко: Т. Шевченко в англійських перекладах. — Л. Білецький: Володимир Леонтович як письменник. — Д-р Вас. Гришко: Скорочення й скорочені слова в українській мові. — Мгр. П. Кривоносюк: Школа й культура. — Проф. О. Мицюк: До еволюції осади й життя греко-руської людности. — Д-р Д. Олянчин: Пам'ятки із минулого українського духовно-культурного життя в Канаберрі. — Д-р І. Панькевич: Чи можна говорити про болгаризми в південно-карпатських говорах? — Д-р Є. Ю. Пеленський: З доби „Руської Дністрової". — Д-р Я. Рудницький: Про місцеву назву Стрий. — Проф. Д-р І. Свенціцький: Договори з греками Болгар'і в Русі. — Проф. Д-р В. Січинський: Українські видавничі знаки. — Проф. Д-р К. Студинський: Зв'язки Степана Карпенка з галичанами. — Ол. Цинкаловський: Назви сіл і урочищ на заході Волині. — Проф. Д-р Дм. Чижевський: Замітки до творчости Сковороди, як поета. — Проф. С. Шелухин: Слово „Україна" в Переяславській бесіді. — Проф. Д-р В. Щербаківський: Поетичне мистецтво. — Доповнення до списку праць Ювілята. — Додаток.

ЗВІТ з діяльности Управи Товариства Прихильників Української Господарської Академії за час від 1. І. 1937 р. до 1. І. 1938 р.

КОМУНІКАТ ч. 5. Товариства Українських Інженерів у ЧСР

КОМПЛЕТ БІБЛІОТЕКИ „ДІЛА"

20 томів вартости зол. 39·—

ТІЛЬКИ ЗА ЗОЛ. 25·—

	ціна поодинокo зол.
Ірина Вільде: ХИМЕРНЕ СЕРЦЕ — новелі	1.20
Улас Самчук: ВІДНАЙДЕНИЙ РАЙ — новелі	1.60
Софія Яблонська: З КРАЇНИ ОПІЮ І РИЖУ репортаж з Китаю	2.—
Д'Оревіллі: ЧОРТИЦІ — новелі	2.—
Он. Бальзак: ЧАРОДІЙНА ШКІРА — повість	2.—
Василь Масютин: ДВА З ОДНОГО. 2 томи — пов.	3.60
Ольга Кобилянська: АПОСТОЛ ЧЕРНІ — 2 томи повість	3.60
Кнут Гамсун: ПІД ОСІННІМИ ЗОРЯМИ — повість	2.50
В. Будзиновський: ЯК ЧОЛОВІК ЗІЙШОВ НА ПАНА — повість	2.50
Сальваторе Фаріна: ЛЮБОВ ОПОВИТА БРЕХНЕЮ — повість і новелі	2.—
Володимир Бірчак: ЗОЛОТА СКРИПКА — новелі	2.—
Юрій Косач: КЛУБОК АРІЯДНИ — новелі	2.50
Іван Зубенко: КВІТКА НА БАГНІ — повість	1.50
Федір Дудко: ДІВЧАТА ОЧАЙДУШНИХ ДНІВ оповідання	2.—
Богдан Лепкий: ТРИ ПОРТРЕТИ — спомини	2.20
Новелі Девятьох: ЧОРНА ІНДІЯ „МОЛОДОЇ МУЗИ" — новелі	2.—
Фр. Аляхнович: 7 ЛІТ НА СОЛОВКАХ — спомини засланця	1.20
Ільно Борщак: НАПОЛЕОН І УКРАЇНА — історичні студія на підставі невідомих документів, з ілюстраціями	2.50

Замовляти: „ДІЛО" — ЛЬВІВ, РИНОК 10.
Почтова пересилка 30 сот.

ЖУРНАЛИ.

НАЗУСТРІЧ. Література, мистецтво, наука, громадське життя. Двотижневик. Рік видання пятий. Ч. 5 (101). За 1. березня 1938. Львів. Зміст: Осип Кочан (Дніпрівст): Зустріч в Архангельском. — Юрій Липа: Богдан Хмельницький і Московія. — Л. Бурачинська: Розмах прози (Дев'ятьох новелі з 1937 р.). — Володимир Гаврилюк: Поезії. — Жан д' Агрев: Баладі. — Юрій Косач: На полях „Наполеона й України" (Годівля з І. Боршаком). — в—ч: Петро перший або невдала регабілітація Сталіна. — Володимир Січинський: Михайло Обідний (1889—1938). — Богдан Жарський: Поезії. — Остап Тарнавський: Лист до поета. — Кутох екслібр'єста. — Хроніка. — Сатира.

НАПЕРЕДОДНІ. Літературно-мистецький і науковий часопис. Виходить 15. і 30. кожного місяця. Рік II. Ч. 2 (6). Льв'ів. Зміст: Б. Кравців: Січневої ночі. — Василь Сурмач: Героїка. — Степан Осінський: Ідея праці. — Іван Колос: Молоді мої дні... — Д-р Остап Грицай: Нерозгадана Сфінкс. — М. Чирський: Досить шести. — М. Лемишко: Отелло. — Керванн і друг української і російської літератури. — Верро: Епопея завершена. — Іван Малуранін: Смерть аги Ісмаїла Ченгіча. Із хорватської мови переклав Корнило Заклинський. — Дарія Вільська: Париж. 8. жовтня 1937. — Василь Рудюк: Немає бренчуцизму? — Юрій Яновський: Подвійне коло (із роману „Вершники"). — Хроніка.

ЛІТОПИС ЧЕРВОНОЇ КАЛИНИ. Ілюстрований журнал історії та побуту. Річник X. Ч. 2. Лютий, 1938. — Львів. Зміст: Н. Лівицька-Холодна: Поезії (з збірки „Сім літер"). — Степан Лисяк: Мазепинка. — Пам'яті великої громадянки. — о. Іван Бобуляк: Різдвяний спомин. — П. Мигович: При УНР'а Львівській Бригаді на Великій Україні. — Ів. Ш.: Фінал свободи принесеної на багнетах. — Д-р Ігор Антонович: Традиція протитатарських війн Литовської Руси. — Мгр. Володимир Кравцовський: Санітарна частина У. Г. А. — Тимко Гавчофик: Ницай на обоз в четвертницу смерти. — Василь Богацький: Гала. — З листування Редакції. — Бібліографія.

СЛУЖБОВИК. Місячник. Орган СУПРУГА. Річник XVI. Ч. 2. Лютий 1938. Львів.

САМООСВІТНИК. Ілюстрований часопис масової освіти. Двотижневик. Рік II. Ч. 4. з 15-го лютого 1938. Львів.

КАМЕНЯРІ. Двотижневик української поступової молоді. Рік основання 1932. Ч. 5-6. З 1-го березня 1938. Львів.

УКРАЇНСЬКИЙ ВІСТНИК. Орган Українського Національного Обєднання. Рік видання 3. Ч. 3 (11). Березень 1938. Берлін.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Шкірян) каганці

і ремінці для псів в найкращім гатунку. довжна величина по зол. 1.40, лінки по 30 сот., гаранс по 1.50 — продає Роб тня Римарсько-Галянтерійна Н. БАРЕР, Львів, Сикстуська 2, побіч фірми „Солямандра". 519

Театри.

Великий Театр:

Неділя 20. III. год. 3.30 попол. „Доброго Тонка". Год. 7.30 веч. „Доброго Тонка".

Понеділок 21. III. год. 7.30 веч. „Доброго Тонка".

Вівторок 22. III. год. 7.30 веч. „Доброго Тонка".

Середа 23. III. год. 7.30 веч. „Доброго Тонка".

Театр Різнородностей:

Неділя 20. III. год. 12 в пол. Іван Себастіян Бах, поранок Т. П. М. Год. 3.30 попол. „Ми були молоді!" (для молоді не дозволено). Вечером виступ нема.

Понеділок 21. III. год. 7.30 веч. Мельхіор Ванькович. Авт. вечір репортажів.

Вівторок 22. III. год. 7.30 „Ми були молоді!" (для молоді недозволено).

Середа 23. III. год. 7.30 „Ми були молоді!" (для для молоді недозволено).

Зол. 30·— годинник ручний з 14 карат. золота Анкер 15 рубін. тільки у **Б. ГРІНБЕРҐА** Сикстуська 4.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

ОПОЛІ:
20. III. Шаріка.
21. III. Довбуш.
22. III. Орфей у Пекл.
З Сколього їде театр до Синевідська, Болехова і Долини.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

БЕРЕЖАНИ:
20. III. Подружий метч.
21. III. Гетьман Полуботок.

ПІДГАЙЦІ:
22. III. Хмара.
23. III. Пісня Бескиду.
24. III. Подружий метч.
25. III. Мазепа.
26. III. Гетьман Полуботок.

Управа Театру приймє до хору добру сопраністку, альтів і тенорів. Зголошення присилати враз із світлинами до театру.

Зі свіжих пуп'янків і квітів

Сік Серденника зміцнює і успокоює серце. Магістер Едвард Гобец. Варшава, Міодова 14. Продажа: Аптики і Дрогерії. 472 6-15

КІНА.

АПОЛЬО: „Буревій" екзот. фільма.
АТЛЯНТИК: „Жінки над пропастю".
БАЛТИК: „Їх сто, вона одна".
ВАНДА: „Жовтий скарб", „Лише раз кохала".
ГРАЖИНА: „Косцюшко під Рацлавицями".
ЕВРОПА: „Я шпигувала".
КАСІНО: „Копальський метелик" (Дж. Мендоваль).
КОПЕРНИК: „Шулерів роман" із Сашею Гітрі.
МАРУСЕНЬКА: „При ватрі", „Два обісточники" Пат і Патахон.
МЕТРО: „Пан редактор шаліє".
МІРАЖ: „Чарівні очі" (Марта Егерт) і комедія з Еді Кантором.
МУЗА: „Товариші зброї".
ПАКС: „Галька".
ПАЛЯС: „Лінія Маг'нота".
РАЙ: „Фікер ч. 13".
РІЯЛЬТО: „Палкі серця".
СВІТ: „Трійка г'альтая", „Герой з Техасу".
СТИЛЕВЕ: Чар богеми і ревію".
ТОН: „Князь і прощак".
УТІХА: „У сітях розвідки" та ревію.
ХИМЕРА: „За кулісами слави".

ФОТОПЛАСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Вальсуґана та Дольоміти".

ФОТОПЛАСТІКОН „Світовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
„Канада".

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Неділя, 20. березня 1938.

8.00 Сигнал часу; 8.30 Весняна кваліфікація бугеїв; 8.40 Кілер-Бела „Радості" увертура з пл.; 8.50 Про помилки в плеканні капусти та пастівних рослин; коло год. 10.30 п'єси богослужения Музика з пл.; 11.22 „Блакитні мечі" прогулька по держ. фабр. саської порцеляни в Мюні; 12.03 Симф. поранок; 13.00 Фільм. огляд; 13.30 Сальон. музика, пісеньки, форт. джез, гармоніяки; 14.45 Для села: Огляд ринків рільних продуктів. Вояки на ралі; 15.45 Для дітей: „Коли Великий Наполеон був ще малий", Музика з пл.; 16.05 Оп. арії у вик. Серг. Бенонія з супр. форт.; 16.25 Шотландські п'єси Бетовена, спів, скрипка, віол., форт., 16.45 Орх.; у перерві коло год. 17.50 Хвилина бюра студія; 18.50 Театр Уяви: „Спокуса" Зда. Мариновського; 19.35 Про Сенкевича; 20.00 Розр. концерт у вик. Л. Скальської (сопр.) і сал. трія; 20.35 21.00 Спорт; 20.40 Політ. огляд; 20.50 Веч. дешник; 21.15 „Та йой", „Нова весна"; 22.00 Форт. рецталь Пер Малир Верже; 22.35 Сильветки композиторів із пл.; 22.50 Ост. вістки; 23.00—23.30 Легка музика з пл.

Терпиш

НА ПЕЧІНКУ ШЛУНОК, КИШКИ НИРКИ АБО МІХУР

ЛИЙ СІК

СВЯТОІВАНСЬКОГО ЗЕЛА МАҐІСТРА ҐОБЕЦА

ВАРШАВА, МІОДОВА 14
АПТИКИ І ДРОГЕРІЇ

Понеділок, 21. березня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Для шкіл: Вогнисті гори, гутірка для старших дітей, Музика з пл.; 11.40 Із мікрофоном у шлеських мереживарок; 12.03 Полуднева авд.; **13.45 Камеральний концерт: Р. Савицький фортепіян, Р. Кришталь ський скрипка, П. Пшевичка віолончеля (В. Барвінський: Фортепіянове тріо а-моль оп. 1 а) Анданте сентіментале — поко пію мосо, б) Анданте, в) Алегро джокозо (для коломийка);** 14.10 Легка музика з пл.; 14.55 Біржа; 15.00 Трохи п'єні, трохи слова; 15.20 Вікучі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 З піснею по праці; 16.15 З ґітарою по подвірячку, словомуз. авд.; 16.50 19.50 Актуальна гутірка; 17.00 Прирют населення; 17.15 Чайковський: Квартет оп. 30 ес-моль; 17.50 18.50 Спорт; **18.10 Як переховувати навіз, в українській мові вик. інж. Оксана Дучимінська;** 18.20 Ерна Зак, пл.; 18.35 Герг. Ганштман — у 75-л'ття уродин; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Вощьна авдиція; 20.00 Витаємо весну, концерт у вик. орх., спів, у перерві в год. 20.45 Веч. дешник; 21.40 Літер. новинки; 22.00 Симф. концерт, орх., скрипка; 22.50 Ост. вістки; 23.00—23.30 Легка музика з пл.

Вівторок, 22. березня 1931.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Для шкіл: Вогнева сторожа, 11.40 Грає квартет Лемерь, пл.; 12.03 Полуднева авдиція; 13.45 Солісти: Ю. Морецька сопр., Домінік форт.; 14.25 Легка музика з пл.; у перерві в год. 14.45 Авдиція ККО; 14.55 Біржа; 15.00 Фрагм. із пов. Ів. Ляма: „Коронар у Галичині", Музика з пл.; 15.25 Вікучі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 „Дивна мандрівка пана Седлеця" ґутірка для старших дітей; 16.00 Фін.-госп. актуалії; 16.10 Концерт військ. орх.; 16.50 19.50 20.55 Актуальна гутірка; 17.00 У Кремінеччині; 17.15 Спів. рецталь Льолі Монті-Горсей у супр. форт.; 17.50 Будівельне каміння; 18.00 18.50 Спорт; **18.10 Український спортовий рух в українській мові вик. ред. Евг. Зибликевич;** 18.20 В. Бантина прав, пл.; 18.35 Огляд хліб. преси. Хліб. скринька; 18.40 Вгору Лемпиці; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Безсмертні книжки: „Дон Кіхот"; 19.30 Брамсові твори, форт.; 20.00 Нар. капела, співанки; 20.45 Веч. дешник; 21.00 Симф. концерт, орх., скрипка; 22.00 Розр. музика у вик. сальон. орх., фагот, спів; 22.50 Ост. вістки; 23.00—23.30 Концерт болкань.

Середа, 23. березня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Для шкіл: „Потоне каченя" Андерсена. Музика з пл.; 11.40 Шведські нар. пісні; 12.03 Полуднева авдиція; 13.45 Інформаційна газетка з української преси; 13.55 Брамс: Скрипковий концерт д-дур оп. 77, пл.; 14.20 Легка музика з пл.; 14.55 Біржа; 15.00 Фрагм. із пов. І. Ляма: „Коронар у Галичині". Музика з пл.; 15.30 Господарські вістки; 15.45 „Пастер" ґутірка для дітей; 16.00 Вчімся говорити; 16.15 Муз. обрядки та пісеньки дли дітей; 16.50 20.55 Актуальна гутірка; 17.00 Двадцятиліття червоної армії; 17.15 Сальон. орх.; 17.50 Що робити з дитиною, як сівчина вступає до школу; 18.00 18.50 Спорт; 18.10 Робрехт: Від Шпрасва до Ґрета, попурі з пл.; 18.20 Кравівська кашки, словно-муз. авд.; 18.55 Програма на завтра; 19.00 „Зо роботою" фрагм. із пов. „Каламацця великого м'єста" В. Павлики; 19.20 Пісні Цесеря Кюі до слів Міцкевича; 19.35 „Вальсик Воля" д'альот; 19.55 Буток гумору; 20.00 Пісеньки, два форт., спів; 20.45 Веч. дешник; 21.00 Шопенівський концерт; 21.45 Непромокаюча краса повзі; 22.00 Орх. концерт; 22.50 Ост. вістки; 23.00—23.30 Легка музика з пл.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Неділя, 20. березня 1938.

БЕРЛІН 12.00 Орх., мандоліни, кельфон, акордеон. 16.00 Військ. орх., 20.00 21.00 Весна йде, вес. танк. вечір; БІЛҐОРОД 18.00 Нар. пісні; БРЕСЛАВ 20.00 21.00 22.00 „Вільний стрілець" оп. Льорцінґа; БУДАПЕШТ 12.30 Оп. орх., 18.50 Циг. муз., 21.50 22.00 Військ. орх.; ВІДЕНЬ 11.45 12.00 Фільг. орх., 15.40 Смичк. квартет, 17.55 18.00 Із світа пробоєвиків. 19.35 Арії та пісні, Досталь баритон., 20.20 21.00 Військ. орх., 21.30 22.00 Фр.-австр. концерт; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00 Казка для дітей, 22.30 Легка й танк. музика; КОШИЦІ 9.00 Гр.-кат. богослуження з ужгор. катедри, спеціяльний хор гр.-кат. богословів, 18.00 Бобульський „Вуйко з Америки" пєса відтворили вап. театру в Ужгороді, 18.45 Вістки; МІЛЯНО 17.00 Розр. музика, 18.00 Рапсодії на теми шведськ. нар. пісень, 21.00 Муз. комедія, 22.00 Орг. музика; МІНХЕН 20.00 21.00 „Севільський цирульник" оп. Россіні; ПРАҐА 14.30 15.00 „Кармен" оп. Бізета, 17.40 18.00 Симф. концерт; РАДІО ПАРІ 19.30 Форт., 20.00 Сценка, 21.15 Пісні, 22.35 Хор, РИМ 17.00 18.00 Симф. концерт, 19.45 Розр. музика, 21.00 Концерт смичк. орх., 21.30 22.00 Військ. орх.; СОФІЯ 19.30 Спів, 20.00 Скрипка; ШТУТҐАРТ 19.15 20.00 21.00 „Фавст" оп. Ґунода; ФЛЬОРЕНТІЯ 15.30 18.00 „Мадам Ватерфляй" оп. Пуччіні.

Понеділок, 21. березня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Фільм. мельодії, 19.10 Дуєт інстр.; БІЛҐОРОД 18.45 Нар. пісні, 20.00 21.00 22.00 Оперо; БУДАПЕШТ 12.05 Військ. орх., 13.30 20.15 21.00 Циг. муз., 17.00 Хор, 18.15 Скрипка, 21.40 22.00 Твори Дебісія; ВІДЕНЬ 12.20 13.10 Розр. концерт, 17.30 Арії та пісні, Арделі тенор. 19.25 20.00 21.00 22.00 „Циганський барон" оп. І. Штравса, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 20.00 Оп. музика; КОШИЦІ 18.00 Концерт хору учит. семінарії в Ужгороді (Воробкевич, Петрівський, Білавський, Кошиць, Лисенко, Стеценко, Нижанковський); МІЛЯНО 17.15 Камер. концерт, 21.00 Вок.-інстр. концерт, 22.10 Сценка; ПРАҐА 21.30 Смичк. квартет; РАДІО ПАРІ 21.15 Форт.; РИМ 17.15 Розр. музика, 22.45 Танк. музика; СОФІЯ 19.30 оп'єта.

Коли терпиш — Пий Святоіванський Сік Зілля („дяробний") успішний при болях і кольках печінки, катарах, болях шлунка і кишок, ниркову каменю і мізура, невральгічних болях і нервових корчах і болях голови. Продаж в аптиках і дрогеріях. Головний склад: Варшава, Міодова 14, телефон 5.42.99 Маґістер Едвард Ґобец. 7-20

Вівторок, 22. березня 1931.

БЕРЛІН 15.00 Розр. музика, 19.10 Над славним, гарним Дунаєм, розр. концерт, 20.30 21.00 Симф. концерт; БІЛҐОРОД 20.00 22.20 Нар. пісні; БУДАПЕШТ 12.05 Спів. форт., 17.30 Спів. рецталь, 18.20 Циг. музика, 20.10 21.00 22.00 Орх. концерт, Бартох форт.; ВІДЕНЬ 15.15 Для дітей, 17.25 Варіяції і фуга ес-дур Бетовена на форт., 21.45 22.00 Хорватські пісні; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 11.00 Форт. 22.30 Скрипка; КОШИЦІ 14.00 18.45 Вістки. 18.00 Підкарпатський театр і його значіння, Концерт, вісп. Ст. Кафчак, Жінка у старину і її фіз. виховання; ЛЬОНДОН РЕДЖ. 21.00 22.00 „Ля Рондіне" оп. Пуччіні; МІЛЯНО 19.30 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 „Кармен" оп. Бізета; ПРАҐА 20.00 21.00 „Циганський барон" оп. І. Штравса; РАДІО ПАРІ 18.10 Легка музика, 20.50 Дівельог, 21.15 22.00 Камер. музика, 22.30 23.00 Театр Уяви (Жіль Ромея); РИМ 17.15 Твори Глазунова, солісти, 21.00 Комед'я, 22.15 Орг. музика; СОФІЯ 18.30 Популярна музика, 19.30 20.00 Камер. музика, 20.45 21.00 Рос. романси.

Паперові і галянтер.яні речі зшитки, панчішки, скарпитки, D. M. C., пудри й інше поручає

Л:да Менціньська
Львів, Потоцького 38.

Середа, 23. березня 1938.

БЕРЛІН 17.00 Соната на обой і форт., 19.45 Веч. гомін; БІЛҐОРОД 20.00 Спів, 21.00 Гумор, 21.30 Нар. пісні; БУДАПЕШТ 12.05 12.30 22.25 Цик. муз., 17.00 Спів, 18.00 19.00 Орх. концерт; ВІДЕНЬ 15.15 Для дітей, 15.35 Невідом: віденськ. орх., 17.30 Спів. рецталь, Юнгбінер. сопр., 17.55 18.00 Твори давніх мистців на альтівіолу та форт., 18.40 Вес. авд., 19.35 20.00 21.00 Симф. концерт; ДАЙТШ. ЛЯНДЗЕНДЕР 18.20 Сучасні пісні, 19.10 Вес. куток, 20.15 Дуєт орх., 21.30 Концерт курантів, 22.30 Тр'о на флят, обой, віол.; КОШИЦІ 14.00 18.45 Вістки; МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 19.40 Розр. музика, 21.00 22.00 Комедія, опісля концерт тріо; ПРАҐА 14.00 Концерт соліст'а, 15.15 Сальон. квартет; РАДІО ПАРІ 18.00 Орх. концерт, 21.30 22.00 23.00 „На паризькій хвилі" кабарет; РИМ 17.15 Форт.; 21.00 22.00 22.00 „Прозерпіна" оп. Бішяйя; СОФІЯ 18.30 Популярна музика, 19.45 20.00 21.00 „Травіята" оп. Верді.

СІК ЦВИТУЧОГО ЛОПЯНУ

успішний при шкірних висипках, болячках, скрофулах, коростах, червоній шкірі, вищах і веснянках. Продажа в аптиках і дрогеріях. Головний склад: Вертана, Міодова 14, Тел. 5.42-99 Маґістер Едвард Ґобец. -15

БІРЖА.

Львів, 19. березня 1938

Ґрошь

Купно-продажа: Белґи белг. 89·52, 89·68, Доляри американські 5·28·50, 5·29·50, Доляри канад. 5·28·00—5·25·50 Фльорени голл. 295·14 —296·40, Франки фр. 16·80—16·95, Франки шайцарські 125·10—121·30, Фунти анґл. 26·42—26·26, Ґульдени данц. 100·25—99·75, Корони ч. 17·40—16·10 Кор. дан. 117·90—117·05 Кор. норв. 132·75—131·80 Корони шв. 136·04—135·05, Ліри італ. 22·00—21·10, Марки фінлянд. 11·68—11·50, Марки нім. 102·00 — 97·00 Шилінґи австр. 80·00—84·00, Тель Авів 26·20—25·95, Марки нім. срібні 112·00 — 107·00

ЦІНИ „МАСЛО СОЮЗУ"

Львів, 19. березня 1938 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 3·45 зол.
1 кг. масла бочков. нед. в опак. 3·30 зол.
молоко 18—19 сот.
(Яйця копа) 2·90—3·00 зол.

* Попит на масло й молоко трохи живіший, на яйця уміркований.

ОПОВІСТКИ.

Загальні Збори Членів Товариства „Українська Бесіда" у Львові вул. Рутовського ч. 22, І. відбудуться 2. квітня 1938 в суботу в годині 6 (18) вечір із звичайним денним порядком. Якщо в годині 6 вечір не буде достаточного числа членів передбаченого статутом, то збори відбудуться годину пізніше без огляду на скількість членів (§ 24 ст.), а важність рішень. — Виділ. 616 -.-

Звичайні Загальні Збори Т. С. Т. „Підгірря" в Дрогобичі відбудуться 3. квітня 1938 в год. 10-ій рапні в домівці Т-ва з звичайним порядком нарад. — Рада Т. С. Т. „Підгірря" в Дрогобичі. 629

В середу 23. березня ц. р. в год. 19. відбудеться в домівці У. Т. Т. Львів, Городоцьких 1/II реферат інж. Ю. Писецького п. н. „Питання дощільного сільсько-господарського будівництва". Гостям радо. 643

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

КОНКУРЕНЦІЯНИЙ Висилковий Дім кіс. мануфактури і галянтерії, шукає агента в христіян до продажі по селах. Łódź, skrytka 338.

МЕШКАННЯ

ШУКАЮ 2—3 кімнатне комфортове мешкання в околиці Юра, Єлисавети, Магдалени. Зголошення до Адмін. „Діла" під „Гарантія". 630 1-1

МАТРИМОНІЯЛЬНІ

ПАННА пристойна шукає мужчину на становищі (допоможе відправи канцелярію або невелике підприємство), літ повад 30. Незнайомим „Діло" „Пенкє". 641 1-1

КУПНО - ПРОДАЖ

ДЕТЕКТОРОВИЙ голосник „двомагнетовий дуже чутливий зол. 6.—. Жарівки від 5—25 нат. 65 сот. „ЦЕНТРАЛЬ ЖАРІВОК" Льва, Ринок 21. 421 5-5

ДЕРЕВЦЯ овочеві, до прикрас, шелюгові ломи — продає Секція Садівничо-Городницька при М. Т. Р. Львів, Коперника 20, І. п. 606 3-5

„МОТОР" Пекарська 18, тел. 209-88 поручає МОТОЦИКЛІ „Бекер, Вікторія" — вільні від податку і права їзди. 638 1-3

ДІМ у підгірській околиці на виплатну ренту купить Батьківський Кружок Акад. Гімн. у Львові. Зголошення приймає о. Вучецький, Львів, Потоцького 104. 632 1-1

МАШИНУ Аддер модель 17, Мерцедес модель 3, українсько-польські продає Банишин, Городецька 23. 615 2-3

МОТОЦИКЛІ TWN модель 1938, мотоцикл клітки вільні від податку і права їзди без педалів продає Міхальський, Львів, Фредра 7. На відповідь залучити марку. 637 1-5

ДЛЯ ЕМЕРИТІВ новий дім 2-3 кімнатне мешкання до виплати або продажі, півтора морга городу, гарне положення під річкою в Тисьмениці біля Станіславова. Відомість Львів, Шумлянських ч. 15 м. 3. 636 1-2

НАУКА

ШУКАЮ лекції, інтелігентний дім, гімназія, мешкання, частишне удержання. Адміністрація „Успіх". 5-9 2-2

РІЖНІ

ШАФГАВЗЕН, ЛЬОНЖІН, ЗЕНІТ, ОМЕГА, ДОКСА та ін. годинники найрезонніше направить фірма П. Карпінець, Цоколівська 7. Купує золото, срібло.

ПЕЧАТКИ, монограми, ТАБЛИЦІ, виконує найдешевше перше та єдине українське ритовне заведення ВОЛОДИМИР ЯРОШ, Льва, ул. Шевченка ч. 3. 502 4-6

ВІДВІДАЙТЕ цінну виставу „Патрон Еспресс" новочасної елегантної системи крою шиття і моделювання одягів жіночих, дитячих і білля. Львів, Сикстуська 21. IV. 322 2-2

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, чер'яні, ниркові, проти усування матиці з'д гарантією виконує відоме УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА, Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2041 19-100

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

Спец. скірн., венер. недуг і косметики

Др. ФІШЕР

б. лікар (асистент) Клінік у Берліні, Празі, Відні орд. КІЛІНСЬКОГО 3 (напроти Від. Кавярні) тел. 251-68. 2143

Примар Др. Шварц

недуги шкірні, венеричні і косметика лік. СЛОВАЦЬКОГО 4. проти гол. почти. Тел. 216-61

619 ВЕРНУВСЯ. 2-5

ОГОЛОШЕННЯ.

Інж. Юрій Пясецький

держ. уповажнений інженір будови

Львів, Мучна 46, тел. 270-27

виконує усі праці в обсягу: будівництва та промислової і житлової архітектури. 3—19

Український Текстильний Склад

„Manufactura" Львів, Капітульна Площа 3.

Подавши до відома наших Вельмишановних Клієнтів, що найновіші весняні матеріяли на мужеські та жіночі одяги можно вже на складі. Радо теж служимо інформаціями про моду кольорів матеріїв, виробів та десени. 3-15

УКРАЇНСЬКИЙ ТЕХНІЧНО-ГОСПОДАРСЬКИЙ ІНСТИТУТ ПОЗАОЧНОГО НАВЧАННЯ

приймає безперервно влис студентів та курсантів на:

1. ВИСОКОШКІЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНО-КООПЕРАТИВНИЙ ВІДДІЛ. 4 роки. Дає всебічну фахову освіту, необхідну для праці в кооперативних і громадських установах та приватних підприємствах.
2. ВИСОКА ШКОЛА ПОЛІТИЧНИХ НАУК. 3 роки. Підготовляє до громадської, політичної та журналістичної діяльности.
3. ВИСОКІ КУРСИ ГРОМАДСЬКОЇ АГРОНОМІЇ. 1 рік. Докладно навчають про форми і методи переведення громадсько-агрономічної праці серед українського населення.
4. ТЕХНІКУМ СІЛЬСЬКО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОМИСЛОВОСТИ. 2 роки. Дає фахові знання з ріжних галузей промисловости, що працює на с.-г. сировині.
5. ВИШІ КУРСИ УКРАЇНОЗНАВСТВА. Півтора року. Систематично ознайомлюють про минуле і сучасне України та українського народу, його культурну скарбу і надстави матеріяльного добробуту.
6. КУРСИ БУХГАЛЬТЕРІЇ. 1 рік. Підготовляють книговодів для праці в установах і підприємствах.
7. КУРСИ МОВ: англійської, німецької та французької. Уможливлюють опанувати світові мови для користування чужоземною літературою і пресою.
8. КОРОТКОТЕРМІНОВІ КУРСИ: а) Пасічництво, б) Американське промислове пасічництво, в) Садівництво, г) Городництво, ґ) Консервація та переробляння садовини й городини, д) Оброблення шкіри, е) Миловарство, є) Радіотехніка, ж) Фотографія, з) Теорія музики.

Жадайте проспекти з програмами, правилами вступу і таксами оплат. Висилаються безплатно. На ширшу відповідь приєднайте поштову міжнародню марку. Можна замовити також лише сам підручники. Цінники висилаються безплатно. Прохання надсилати на адресу: Ukrajinsky Technicko-Hospodarsky Institut. Podebrady, Zámek, Tchechoslovaquie.

ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

КРАЄВОГО ГОСПОДАРСЬКОГО Т-ВА „СІЛЬСЬКИЙ ГОСПОДАР" У ЛЬВОВІ

відбудуться 31. березня 1938 р. в годині 10 вранці у Львові в салі Народнього дому при вул. Рутовського ч. 22.

Порядок нарад:

1. Верифікація протоколу Загальних Зборів з дня 21. квітня 1937 року.
2. Звідомлення з діяльности за 1937 р.
3. Затвердження рахунків і білянс за 1937 р., звідомлення Контрольної Комісії з провірки діяльности, затвердження рахунків і білянсу та удлення абсолюторії Головній Раді і Дирекції.
4. План праці та проект буджету на 1938 рік.
5. Вибір 6-х членів Головної Ради і 2-х заступників на місце уступаючих (§ 21. статуту).
6. Вибір 3-х членів і 2-х заступників Контрольної Комісії (§ 16, уст. 2. стат.).

По думці § 14. статуту і правильника, ухваленого на Загальних Зборах 20. грудня 1929 р., в Загальних Зборах беруть участь із рішаючим голосом:

а) По двох делегатів від кожної Ф-лії „Сільського Господаря";

б) По одному делегатові від кожного Кружка „Сільського Господаря";

в) По одному делегатові в'д кожних обєднаних в О. С. К. 10 кооператив;

г) По одному делегатові від Районових Молочарень;

ґ) Делегати центральних установ, які діставуть окреме повідомлення.

Всі, коли вплатили вкладку до централі „Сільського Господаря" за рік 1937.

Ад в). б) і г) Делегати мусять мати писемну повновласть в'д даної установи та бути з району дїяння даної установи.

Ад в) Делегати мусять мати писемну повновласть, затверджену Окружним Союзом Кооператив, в якім вони обєднані та бути з району дотичного О. С. К.

Повновластей кумулювати не можна, отже один делегат має один голос.

Участь з дорадчим голосом мають усі члени Товариства, які виказуються членською визнакою від Кружка „С. Г." або ствердженим Головного Бюра про вплату членської вкладки за 1937 рік.

ЗА ГОЛ. РАДУ К. Г. Т-ВА „СІЛЬСЬКИЙ ГОСПОДАР":

Мирон Луцький, голова. Інж. Мих. Хроновят, секретар.

Шукаєте мешкання?

Найдете його і буде воно Вам зовсім відповідати, якщо дасьте оголошення до „Діла".

Заведення технично-дентистичне

І. КЛЯНҐА

тепер **коперника 8.**

Будинок Ремісничої Палати. 2—3

БРИТВИ

найліпші, гарантовані, світових марок продає по найнижчих цінах оказійно фірма

С. ФЕДЕР

ЛЬВІВ Коперника ч. 15 а
" Сикстуські ч. 7
" Галицька 16

МЕБЛІ їдальні, спальні, кабінети, сальони, клюби, тапчани, матраци і декорації поручає Віденська вирібня столярсько-тапіцерська

ІВАН ОРТНЕР

Львів, Сикстуська 41. Тел. 292-79.

498 6-50

Ріжного роду **ОВОЧІ — ЦУКОРКИ** і т. п. у великому виборі поручає по найнижчих цінах

К. БРУННЕР

Львів, Сикстуська 31. Тел. 293-75.

2—8

Смачні снідання, обіди і вечері, добрі напитки та перекуски тільки В РЕСТОРАНІ

М. Кузишина

Перемишль, пл. На Брамі.

Огородові дротяні СІТКИ

найдешевше і найсолідніше доставляє фабрика

„СІТКОЦЕНТР"

Львів, Красіцьких 18. Тел. 246-75.

НАСІННЯ

ГОРОДОВИННІ, КВІТОВІ І ГОСПОДАРСЬКІ, теж байци до опорсування дерев поручає фірма —

Еміль Фреєґе

Львів, Трибунальська ч. 3. — Тел. 225-70.

Купуйте тільки знаної доброти

ГОЛЮБСЬКІ ДЕЛІКАТЕСОВІ СИРКИ

ЕМЕНТАЛЬСЬКІ лагідні в смаку,
ГІЛЬЖИЦЬКІ пікантні в смаку,
КМИНКОВІ служать доброму травленню
САРДЕЛЄВІ побуджують апетит
з назвою „РОТР", бо це товар поживний і дешевий. Вистерігайтесь фальсифікатів. Домагайтеся всюди, замовляйте у фірмі „ROTR", Gołuь, Pomorze.

ФОРТЕПІЯНИ, ПІЯНІНА

світової марки

Б. СОММЕРФЕЛЬД

Експорт: до Англії, (Steinway & Sons-Londyn) Америки, Франції, Голяндії, Палестини, Швеції, Цейльону і т. д.

виключне заступництво:

С. Новацький

Львів, вул. Пілсудського ч. 17.

Знає тепер цілий світ
Ту рецепту люкри,
Що говорить: Їжте всі
Овочі і цукри.

Без вагання і без тайн
До склепу подайся
Фірми Зигмунт Ґлятштайн
Львів, Сикстуська 20.

в домі „Народньої Гостинниці"

КІР

Львів, Усійського 6
Тел. 280-85.
Станиславів, 3-го Мая
ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . вол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках . вол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . вол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по вол. 0.15
купно, продаж, вказки і т. п. . . . . вол. 0.10
шукаючі праці . . . . . вол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . вол. 480.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . вол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . вол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . вол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів. Ринок 10

Ч. 62 (14.894). Львів, в'второк 22. березня 1938. Ориз рахунків виплачена готівкою. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 223-41
Телефон Друкарні 229-28
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060. Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Димісія литовського міністра закордонних справ.

Як подає Райтер, литовський міністр закордонних справ Лозорайтіс постановив уступити; през. Сметона ще не приняв його димісії.

Мабуть треба сподіватися ще кількох змін у литовському уряді.

ДИМІСІЯ ВИЩИХ ЛИТОВСЬКИХ СТАРШИН.

Як говорять у Ковні, чимало вищих литовських старшин подалося до димісії, але міністр війни відкинув їхні прохання.

ДАЛЬШІ ЛИТОВСЬКО-ПОЛЬСЬКІ ПЕРЕГОВОРИ.

Естонська преса твердить, що заки Литва і Польща обміняються послами, переговори ведуть їхні представники в Таліні. Естонські часописи висловлюють надію, що всі питання між Польщею та Литвою вдасться компромісово розвязати.

ХТО БУДЕ ЛИТОВСЬКИМ ПОСЛОМ У ВАРШАВІ.

У Ковні вичислюють таких кандидатів на становище литовського посла у Варшаві: начального військового капеляна о. Міронаса, б. посла в Берлині Сідзікавскаса, б. варшавського кореспондента „Ліетувас Аідас" Густайніса та б. міністра закорд. справ. Заунюса.

МІН. КОСЦЯЛКОВСЬКИЙ — ПОСЛОМ У КОВНІ?

В англійській пресі появилася вістка, що першим польським послом у Ковні стане міністр суспільної опіки підполк. Косцялковський.

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

Адміністрація

ЯК ЛИТОВСЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ ПРИНЯВ ПОЛЬСЬКИЙ УЛЬТИМАТ?

В суботу в полудневій порі зібрався литовський парламент. Заступник премєра міп. Станісавскас прочитав польський ультимат і литовську відповідь, описав хід конфлікту та заявив, що литовський уряд приймає польське домагання. На внесок д-ра Янавіціюса парламент приняв до відома звіт уряду.

Німці допущені до пропорціональної участи в чехословацькій адміністрації.

Чехословацький уряд ухвалив розпорядок, на основі якого німці мають право до участи в чехословацькій державній адміністрації, пропорціонально до їхньої чисельности в поодиноких адміністраційних одиницях. Нпр. у празькій окрузі, де є ½ німецького населення, німці становитимуть ¼ урядовців; у Судетах вони займатимуть майже всі становища у празьких центральних урядах — 22 прц.

СЛОВАКИ ДАЛЬШЕ ДОМАГАЮТЬСЯ СВОЇХ ПРАВ.

Рівночасно помітна дальша активізація словацьких автономістів. Словацький сенатор Янчек заявив у сенаті, що словацьке питання просте, його розвязати легко — треба лише погодитися з тим, що словацький нарід існує. Словаки не домагаються дуалізму, лише автономії, згідно з пітсбурською умовою.

Словацька преса підкреслює, що слов. народня партія не веде ніяких переговорів, щоби дістати місця у празькому уряді.

У ріжних околицях Словаччини влада потягнула до карної відповідальности словаків, які співали пісню словацьких студентів „На Словаччині по словацьки".

Шушніг хотів сфальщувати висліди плєбісциту.

ПЛЄБІСЦИТ НА КОРАБЛІ

Як подає віденська преса, у домівці „патріотичного фронту" в Градцу найдено надруковані висліди плебісциту, що його плянував Шушніг, на основі яких 97 прц. голосів малоб висловитися проти аншлюсу, крім того коверти з яких кожна мала по 5 карток.

У звязку з тим преса гостро атакує Шушніга; говорять, що він стане перед судом.

Визначений на 10. квітня плебісцит у справі аншлюсу відбудеться також у Данцігу. Німецькі та б. австрійські громадяни, які там перебувають, віддадуть голоси на окремому виборчому кораблі, що причалить тоді до Данцігу.

ВІДГУКИ АНШЛЮСУ.

Мексик вислав до Ліги Націй протест проти аншлюсу, як незгідний зі сен-жерменським договором та висловив невдоволення, що Ліга Націй не витягнула з того консеквенцій.

Мадярська преса пропагує у звязку з аншлюсом ревізію тріянонського миру.

Бельгійські німці уладжують демонстрації з нагоди аншлюсу та видвигають домагання плебісциту, що рішив би про евентуальний зворот округів Ойпер і Мальмеді, прилучених до Бельгії на основі версайського мира

Китайські війська попали в засідку.

Як подають із Пекіну, сильні китайські частини, що буцімто вдерлися на 30 км. у глибину на схід від лінії Тієнтсін—Пукав, попали в засідку — тепер вони зовсім окружені.

У шантунській провінції японці заняли Ганчуан. У 5-денних боях опанували вони терен глибокий на 90 км. і дійшли до місця, де залізниця Тієнтсін—Пуков перетинає шісарський канал.

З китайських джерел потверджують лише цей останній факт та додають, що сильні китайські частини загрожують комунікаційній лінії на китайському запіллі.

Дві китайські кольони наступають на місто Тсінін

ДАЙТЕ ДОКАЗ, ЩО ПАМЯТАЄТЕ ПРО ІНВАЛІДІВ У.Г.А.!

Банкроцтво фікцій.

Львів, 21. березня 1938.

Всесвітня історія (вчилися ми колись) — це історія воєн і мирових договорів. Але існують також інші її дефініції. Соціольоги під всесвітньою історією розуміють історію суспільних рухів — їх народини, боротьбу, зміни й упадок, — знову ж національоги скажуть, що це історія народів та їх боротьба за свою політичну свободу і за імперіялістичний розвиток — коштом сусідів. Всесвітня історія — це одночасно історія культури людства, найтісніше звязаної з тенденціями до розвитку, або занепаду окремих держав і народів та з часами мира або війни. До всесвітньої історії належить теж історія державних устроїв та найбільш знаменних подій із внутрішньої політики держав, якої ніколи не можна розглядати без звязку з політикою закордонною. Врешті всесвітня історія — це історія гроша і боротьби за гріш у найширшому розумінні цього слова, історія джерел сирівців, ринків збуту, історія політичної економіки не в її теорії, а в практичному стосуванні. Смерть Австрії, як самостійної держави, накидує ще одну дефініцію всесвітньої історії: це історія народин і смерти фікцій, боротьби за фікції, боротьби між фікціями, що їх створюють для своєї вигоди люди (народи, держави), та між життям, природою, яка протестує проти того, щоб її нагинали — всупереч її основним законам.

У 500. році перед нар. Христа держава персів простягалась від Індій по Дунай; досить було горстки геройських греків, щоб під Марatоном розлетілась фікція перської всевлади. 150 літ після смерти Дарія македонський полководець Олександер простягнув свою владу у відворотному напрямку: від Дунаю до Індій — з тієї держави залишилась лише слава полководця та сліди грецької культури в Азії. Коли впала старовинна Греція — її місце заняв Рим, обхоплюючи у 1—2 столітті по Хр. під своїм панованням територію нинішньої Німеччини, Франції, Еспанії, Данії, Англії, ввесь середземно-морський басен, увесь Близький Схід. Вся ця могутність розлетілась під ударами визвольницького та завойовницького гону герман, під напором мандрівних народів та внутрішнього розкладу. І ось у першій половині 5-го століття маємо вже пів Европи і пів Азії під владою Атиллі, якому Теодозій II. складає данину: зі смертю того „божого меча" — розлетілась велитенська держава гунів. Потім ми бачили такі історичні дива, як похід Джінгісхана від пустелі монгольської через Гімаляї, Індії, всю передню Азію — над Калку, похід, що його продовжували сини великого монгола аж ген у глиб Европи. А царство Карла V. і його сина Филипа II., в якому „сонце не сходило і не заходило", аж раптом цілком померкло після втрати „великої армади". І скільки у всесвітній історії таких фікцій, які страх і подив викликували у сучасників та які швидко потім показувались тільки зліпком, що його створювало зусилля амбітних і талановитих одиниць, династій, народів, держав. Коли Наполеон роздавав престоли своїм фамілійнтам, то напевне таксамо вірив у тривкість нового порядку в Европі, як Романови вірили в цупкість своєї „тюрми народів", як Клемансо вірив у вартість версайського договору. Здвигання фікцій чергується впродовж тисячоліть з їхнім крахом, — щораз нові фікції великі і малі, родяться, і щораз стрічає їх доля попередниць. Фікція, створена силою й оперта на силі, може — очевидно — тревати навіть досить довго, кілька поколінь, може накопити безмірного лиха, але врешті-решт мусить завалитись. Уміти відріжнювати фікцію від тривкої вартости — це дар великих учених

історіософів, найбільших державних діячів і політиків.

На наших очах родяться і банкротують фікції. На наших очах іде боротьба між зусиллям прерізних малих людців, що обманюють себе і своє оточення приманливою фікцією, та між молотом тих природних сил, які розбивають фікції у дребезги. На наших очах маємо найбільш яскраві приклади, яка податлива людська вдача для міражу фікцій!

Шість і пів мілїонова держава з двомілїоновою столицею — карлик на рахітичних ногах із водяною головою, держава, якої самостійність була оперта на параграфі версайського диктату та на інекціях чужинецького капіталу, — це була фікція, яка мусіла розлетітись. Але фікцій в Европі ще чимало. Ось рідкий приклад, як дехто правильно оцінив вартість австрійського банкроцтва і хоче дечого з цієї науки навчитись: читаємо вістку, що чеська рада міністрів рішила напрямні про участь німецької меншини в державному апараті ЧСР. Згідно з тою постановою німці мають дістати в центральних установах ЧСР 22 відс. загального числа посад, а на місцях та по судах такий відсоток, який має німецьке населення в державі, чи в даній окрузі; іншими словами, в німецьких провінціях у ЧСР реалізна з автономією, бо бюрократичний апарат організація тієї постанови буде фактично однозначниться в руках німців. Розумна постанова, за якою повинна піти мерщій її реалізація. І коли б разом із цим чехи доказали, що вони розуміють безвартність підтримування централістично-чехізаційних фікцій на Закарпатті, то це свідчилоб справді про похвальне вичуття дійсности у чехів.

У Польщі маємо все ще моду на фікції. Маємо все ще модну теорію „паньства народового", яку ввесь бюрократичний апарат та всі польські суспільні організації намагаються переводити в життя з енергією, якої направду жаль: бож це марна витрата сил, яким ніяк не вдасться оту фікцію петрифікувати. У Галичині маємо старих і новонароджених „спеців" від національної проблеми, які борються з вітряком „української небезпеки", самі своїм криком створюючи щойно направду небезпеку таку, яка завжди грозить, коли непритомна заїлість, ненависть і демагогія викликує реакцію — у формі такої самої заїлости. Референт внутрішніх справ кидає із соймової трибуни рецепту, що Польща, як „паньство народове", мусить змагати до того, щоб відсоток непольського населення „обнизити нижче 25%, а ніхто з членів уряду не вважає за відповідне і потрібне проти таких порад і сугестій, які можуть викликати враження відгуку урядових проектів, застерегтись. Є окремий орган, платний з державних фондів, який на-силу старається вмовити в людей фікцію „полаків греко-католиків"; сила енергії іде на створювання фікції окремих „народів" — українського та руського — на тій самій території і в тих самих селах, із тією самою мовою, вірою, фольклором і минулим; маса енергії іде на пропаганду фікції окремих і немов від себе взаємно незалежних „народів" — гуцулів, бойків, лемків, волиняків, поліщуків, колмщаків, но й галичан; міражами фікцій пройнята націбнальна політика держави супроти українців, і політика адміністраційного апарату, і деяких військових кол, і величезної більшости польського громадянства у краю!

Довге панування фікцій зовсім не свідчить про їх життєздатність та тривкість. Безліч обставин може зложитися на те, щоб якась цілком очевидна, штучна й нереальна фікція втримувалась на поверхні. Тим сумніший її кінець, тим прикріше розчарування її авторів, і протекторів, тим шкідливіші наслідки такого неприродного стану! Не є фікцією держава, створена великим зусиллям народу, — фікцією є стан, побудований далі на політиці, що сягає корінням до часів, коли йшла збройна боротьба ніж окремими частинами нинішнього населення держави. Елімінування українців від участи у державному апараті, щораз більше обмежування їх участи в апараті судейському, залізничному, почтовому, недопущення українців до адміністраційної та самоуправної кадри урядовців, уніфікація та централізація устрою по такому зразку, немовби дійсно вся держава творила моноліт під географічним, етнічним і господарським оглядом — це фікція, з якою треба зірвати! Чи однородні польські написи на двірцях та установах можуть змінити правдивий етнічний образ краю? Чи відмова якомусь громадянинові видати йому залізничий білет, коли він просить його в залізничій касі у своїй рідній мові, може вплинути і на статистику і на поправу внутрішніх політичних відносин? Чи ліквідація українського шкільництва може змінити стан, який на ділі є станом хронічної боротьби за рідну школу? Чи всілякі спроби розслоїти український нарід у Польщі (шляхотський експеримент, русини і т. д.) — це щось інше, як тільки погоня за фікцією?!

Тимчасом на міжнародньому овиді фікції щезають і появляються щораз густіші хмари, які не є фікцією. Не є фікцією сусідство СССР, не є фікцією небезпека війни, не є фікцією аксіома, що в таких часах треба змагати до того, щоб із внутрішньої політики викинути забаву у фікції. Як довго вона ще триватиме — Господь один знає. Але не треба ніякого надприродного дару, щоб знати, що продовжування цього стану є продовжуванням аномалії.

ік.

СССР і Ліга Націй.

(Від власного кореспондента).

Женева, 16. березня 1938.

З українського боку це питання порушували вже багато разів. Наш погляд на присутність представників московської олігархії у Лізі Націй давно устійнений і досить відомий. Кривава комедія московського процесу ані трохи не вимагає перегляду наших думок про ролю Москви в Европі та в Женеві; і нам властиво навіть незрозуміло, чому демонстраційний засуд двох десятків большевицьких злочинців, доконаний ще більшими злочинцями, зворушує европейську думку більше, ніж розстріли 4800 нещасливих працівників, переважно селян і робітників, у чужонаціональних районах СССР, про що повідомляла сама совітська преса впродовж 1937 р. Але не можна помінути без уваги того, що питання про відносини між СССР та Л. Н. по московським процесі порушує наш щирий приятель, редактор П. Е. Бріке, в „Журналь де Женев". Він пише між іншим:

„Московський процес хвилює далі пресу. Обурення загальне, за виїмком органів, що слухають сліпо Сталіна. Але навіть самі соціялісти розлючені. В брюсельським „Пепль" пише Вандервельде, що „обвинувачені не мали ніяких доказів проти себе окрім їх власних зізнань, вимушених засобами, що лишаються в понурій гемряві". Але пікантно бачити, що Вандервельде лле сльози над долею Ягоди, колишнього шефа ГПУ, установи обтяженої відомими злочинами. Отже можна думати, що вона сама по собі так дуже не обурює членів II. Інтернаціоналу. І соціялістична преса мовчала, коли ГПУ десяткувала совітських селян, робітників та інтелігентів. Але тепер, коли Сталін взявся за інших совітських керманичів, між ними і за керманичів ГПУ, п. Вандервельде обурюється. Отже чого властиво хочуть ці палкі демократи з „людового фронту"? Димітров говорить, що цей фронт має бути „троянським конем", завдяки якому комунізм має дістатися до буржуазної твердині та урядити там пролетарську диктатуру".

Далі автор говорить про недоречність обвинувачень у шпіонажі та інших злочинах, піднесених проти жертв московського процесу, і твердить:

„Кожна розважна людина приходить до висновку, що або ці люди були справді зрадниками довгі роки, або Сталін зраджує їх тепер у ганебний спосіб. В обох випадках СССР є кольосом на глиняних ногах, на якого не може рахувати ніякий союзник. Сталін є паном Росії, але яка держава в Европі може мати довіря до нього?

„В Парижі визнають, що прихильники военного союзу з Совітами розчаровані. „Ле Тан" запитує навіть: „Яку реальну вартість може мати в будучім совітська акція в цій Лізі Націй, яка проголошує право, волю, справедливість, основні засади, якими керується оборона кожної здорової демократії?" Один з найбільших французьких денників ставить таким чином питання: Чи може СССР лишатися членом Л. Н.?

„Поставити питання значить — розвязать його. Справді членам Ради буде неприємно сидіти по московським процесі побіч висланців Сталіна. Але є й поважніші міркування. Чого хоче Сталін від Л. Н.? Як розуміє свою ролю СССР у женевській установі? „Вступлення СССР до Л. Н.", писав Дімітров, „дало до зрозуміння масам, що керманичі його вміють використовувати найменшу можливість, щоб поширити їх акцію оборони миру в інтересі світової революції".

„Таким чином СССР має використати Л. Н., щоб викликати „світову революцію". Як це хочуть осягнути? „Наслідком приспання має ілюзією, що Л. Н. робить усе потрібне для вдержання миру" — писав той самий Дімітров. І цей агент Сталіна поводиться безоглядно супроти тих, „що не розуміють цього" і називає „балакунами, а не революціонерами, тих, які не відріжняють колишньої Л. Н. від сучасної". Про революцію, до якої закликає Дімітров говориться в програмі III. Інтернаціоналу таке: „Утворення світової федерації соціялістичних совітських республик та здобуття влади пролетаріятом не може пройти мирно, тому СССР робиться природно вогнищем світової революції".

„Москва готує іншим державам долю Грузії. Отже зрозуміло, коли „Ле Тан" має сумніви щодо користи співробітництва Совітів з Л. Н."

Зі свого боку можемо додати, що московський процес не є найміцнішим аргументом для видалення московського уряду з Л. Н. Але треба з сумом признати й те, що українці не зробили всього, щоб інші аргументи були більш зрозумілі.

М. Данько.

Вже надійшли **весняні матеріями, убрання і плащі**
ШАПІРА вул. Личаківська ч. 1.

Вибори в Болгарії.

Вчора (неділя) відбулися вибори до болгарського парляменту в округах Пловдів і Врація; вибрано 41 послів, з яких 30 належить до проурядової партії. Дотепер вибрано 130 послів, з них 86 підтримує уряд.

У найближчу неділю вибори закінчаться — у Софії.

Великий зїзд пань у Львові

вже почався. — Ціль: оглянути прекрасні весняні моделі пальт, костюмів, суконь і пр. у відомім магазині Й. Посамент, Львів, ул. Академічна ч. 2 (Готель Жоржа).

Дві польські маніфестації у Львові.

„СТРОННІЦТВО НАРОДОВЕ" Й ОЗОН ЗМІРЯЛИ СИЛИ.

ПРОТИ „ЖИДОКОМУНИ" Й „УКРАЇНСЬКОГО СЕПАРАТИЗМУ".

„Стронніцтво Народове" заповіло ще минулого тижня на неділю, 20-го березня ц. р., віче у Львові у справі небезпеки „жидо-комуни" та „українського сепаратизму". Але в останній хвилині виринула ще й литовська справа і вона, як найактуальніша, висунулася на перше місце.

Віче відбулося в салі „Сокола-Мацержи", в якій фронтова стіна була удекорована зеленими прапорами з мечами Хороброго. За підвищенням, на біло-червоному тлі прапору видніє великий блакитний хрест. На бічних стінах транспаренти з вівтірковой маніфестації „młodzieży narodowej".

Віче відкрив голова міського відділу „Стронніцтва Народового" **Романський**, який закликав зібраних вшанувати 1-хв. мовчанкою память кс. Станислава Штрайха, якого вбив комуніст Новак і пояка Серафіна, вбитого на литовському пограниччі. Після того зібрані відспівали національний гимн і Романський передав почесне головство віча проф. **Гломбінському**, який у короткій промові подякував в імені громадянства армії та молоді за мужне й гідне становище у литовській справі.

З черги адвокат **Мацейко** обговорював проект виборчої ординації для бути великих міст у Польщі, в цьому і для Львова.

Але усі справи, що мали бути головним предметом віча, обговорив основно щойно четвертий промовець, ред. **Маріян Роєк.** Згідно з програмою віча говорив він про небезпеку „жидо-комуни" та „українського сепаратизму".

„ЖИДІВСЬКА КОНЦЕПЦІЯ БОЛЬШЕВИЦЬКОЇ РЕВОЛЮЦІЇ".

Стріл до кс. Штрайха — говорив М. Роєк — це гасло для комуністів й сигнал остороги для польського громадянства. Це знак, в якому напрямі вдарить комуна в Польщі, яка після поразки в Еспанії захоче забезпечити собі найближче передпілля у Польщі. Сильну акцію в цьому напрямі веде французька комуна. Окрему ролю відграють тут жиди, які після розгрому в Австрії, змагають до того, щоб сконцентрувати свої сили у Польщі і як свій рятунок висувають концепцію большевицької революції. В цьому укладі сил всякі спроби фальшивих консолідацій роблять враження громозводу, що має роззброїти громадянство з національних настроїв і зробити його податним на всякі експерименти.

НЕБЕЗПЕЧНИЙ „ПОЛТАВСЬКИЙ ДІЯЛЕКТ".

У другій частині своєї промови М. Роєк вів бій з „українським сепаратизмом", проти якого — він це особливо підкреслив — вже деякі санаційні групи підносять крик. Але чому — питається М. Роєк — не забрали вони слова раніше, коли можна ще було врятувати частину польської землі? Сьогоднішній рух коло справи українізму цим корисний, що дозволив трохи випростувати хребти урядничої інтеліґенції, яка досі боялася працювати у громадянській ділянці. Промовець протестує проти того, щоб **державні банки підтримували сепаратистичні товариства і союзи, проти накидування „руській" людности у державних шкільних читанках полтавського діялекту та проти радіових авдицій, що мають на цілі не уприступнити „руській" людности радіо, але поширюють українізм.**

Наприкінці своєї промови ред. Роєк закликав зібраних сконсолідуватися у рядах „Обозу Народового", знищити комуну та примусити жидів, щоб вони всіми шляхами, які стоять їм до диспозиції, покинули Польщу.

„АКАДЕМІЧНА ЛЄГІЯ" ГОЛОСИТЬСЯ...

В часі промови ред. Роєка надійшли зі співом „Гимну Młodych" члени Академічної Легії — „Слово Народове" подає число 800 осіб, — яка до того часу відбувала свою маніфестацію в будинку університету. Представник „Легії" серед окликів на честь „обозу народового" і його провідника Романа Дмовського увійшов до салі і зголосив проф. Гломбінському, що члени „Легії" прийшли на віче.

„ТРЕБА БУЛО В КОВНІ ДИКТУВАТИ УМОВИНИ."

Черговий промовець, **Ян Богданович**, говорив про литовську справу. Литовський сепаратизм — говорив він — викликали Петербург і Берлін, чого доказом є те, що міністрами в Ковні були фахові старшини пруської гвардії (Завнюс). Тепер треба було направити помилки з 1919-го і 1920-го рр. і скористати з небувалої міжнародньої конюнктури. Треба було ввійти до Ковна і продиктувати там умовини, що шанують незалежність литовського народу, але розтрощують політику коєнської кліки. Вирішення литовської справи не задовольняє поляків. Присутність ще одного посла в дипльоматичному корпусі Варшави — це для Польщі замала сатисфакція. **Литву треба влучити в політичну систему Польщі,** щоб вона стала для Польщі базою у майбутній боротьбі за Балтик. Якщо так не станеться, винуваті за це заплатять. А вина тягнеться також на тих членах громадянства, що не організуються до боротьби та акції в напрямі створення „ржонду народового".

РИЧАЛТОВІ ДЕШЕВІ ЛІКУВАННЯ ВІД 1. ТРАВНЯ Зол. 155·—
Інформації:
ІВОНІЧ-ЖИВЕЦЬ 7—63

МАНІФЕСТАЦІЯ У СЕРЕДМІСТІ.

Після відспівання „Гимну Młodych" зібрані пішли походом головними вулицями міста. На чолі походу несли два великі мечі, за ними йшла влада „Стронніцтва Народового" та „Академічна Легія". Учасники походу співали „Гимн Народови", „Гимн Młodych", підносили окліки на честь Дмовського та обозу народового та викрикували добре вже відомі у Львові гасла. Під памятником Міцкевича було ще кілька промов і на закінчення „Не жуцім земі" та названі вгорі гимни.

ПЕРШИЙ ПРИЛЮДНИЙ ВИСТУП ЛЬВІВСЬКОГО ОЗОНУ.

Більш-менш у цьому самому часі відбулася друга польська маніфестація. А саме львівський ОЗОН виявляв свою радість „з нагоди тріюмфу Польщі в литовській справі". Ця маніфестація відбулася під будинком Великого Театру, в якім передтим була академія на честь маршала Сьміґлого-Ридза.

Маніфестація Озону почалася в год. 12. На удекорованому бальконі театру явився воєвода Білик і президія Озону. Промовляв пос. **Бронислав Войцеховський,** який ствердив, що тріюмф Польщі у литовській справі треба завдячувати мудрій та передбачливій політиці уряду, боєвій готовости армії та однозгідній поставі польського громадянства.

Після відспівання національного гимну зібрані під проводом голови Озону пішли походом під воєвідство. Окрема делегація вложила на

ТЕО ФРАНК.

Дорогоцінні перли.

Пані Павлина Мільнер закінчила одягатися. Ще мусіла вложити прикрасу. З довгого етуї витягнула низку осяйно-білих перел, поглянула на них теплим поглядом і перетягла їх довкола шиї. Ще один погляд у дзеркало. Вона мусіла виглядати святочно у той день, коли до її хати мала прийти з першими відвідинами наречена її сина. Вона задумалася над тим, чи його вибір щасливий. Також донька пані Мільнер прийшла до неї.

Пів години пізніше всі сиділи за столом. Каміля, наречена Ерика подобалася всім від першого погляду. Весела, природна дівчина і видно дуже любила Ерика. Вона помітила перли на шиї пані Мільнер і сказала до нареченого:

— Чудові перли правда?

— Чуєш мамо — сказав син — Каміля закоплена твоїми перлами.

— Я поправді вже не повинна б їх носити. Стара жінка.

Всі присутні відчули, що треба запротестувати.

— Залишіть діти. Старість має теж свої принади. Навіть стара жінка може бути щаслива — і глянула ніжно на свого чоловіка: — Ти знаєш, що я нині щасливіша, ніж двадцятьпять років тому.

Всі мовчали, немов би зрозуміли ці слова. Пані Мільнер знову вернулася до теми „перел":

— Мій батько навіть не хотів, щоб я їх носила. Вони, мушу вам виявити правду, фальшиві.

— Фальшиві? — здивувалася Каміля.

Ерик пояснив:

— Але мама любить їх.

Гості звернули розмову на іншу тему, але Каміля не могла думати про нїщо інше, тільки про перли. За хвилину пані Мільнер запропонувала їй прохід у сад, бажаючи ближче познайомитися зі своєю синовою. Сад був повний квітів і настроював до приємної вимїни думок.

Пані Міллер почала:

— Тобі, дитино, може видалися дивні мої слова про мій вік. Але коли хтось пережив стільки, що я... Я була тоді в Монте Карльо з моїм першим чоловіком. Батько Ерика це мій другий чоловік. Моє перше подружжя закінчилося сумно, бо я вибрала але... Я була молода і не мала в нікого порадитися. Ільза, моя донечка, мала чотири роки, коли я поїхала з моїм чоловіком до Монте Карльо. Він пристрасно любив гру в рулєвку. Наші гроші зменшувалися з кожним днем, а проте мій чоловік не міг відорватися від зеленого столика. Коли я одного вечора зробила йому сцену за те, що він розтрачує гроші забуваючи за дитину, яку ми мусимо виховати, він вийшов розгнівання із кімнати і знову пішов грати. Не знаю, що з ним тоді сталося. Він мусів бути дуже схвильований і хотів імовірно відбити собі програні гроші. Його принесли мертвого до дому... удар серця. Нещастя любить приходити у товаристві. Того самого дня я дістала телеграму з дому, що Ільза поважно занедужала.

Каміля схвилювалася.

— Успокійся, моя дитино. Бачиш, що Ільза живе і здорова. Але що я мусіла тоді перейти! Я не мала ні хвилини до надуми і мусіла відразу виїхати, а в кишені я не мала ні франка. Мій чоловік програв усе. Я пригадала собі свої дорогоцінності. Я могла їх продати. За годину відходив поїзд, а на другий треба було чекати до другого дня зранку. Кожна година посліху мала для мене значіння. Було піано вночі. Портієр готелю бачучи мій стан, порадив мені звернутися до якогось пана Моретті, що часто робив інтереси із грачами, які програвали все. Між своїми дорогоцінностями я вибрала брансолетку. Я рішила, що її вартість вистачить мені на видатки в готелі і на білет. На жаль я дістала за неї замало. Коли я вернулся до готелю з наміром узяти ще свої перли, Моретті вже був у салі гри в касині. Я мусіла піти за ним.

— Пане Моретті — я сказала йому — я мушу ще розстатися із своїми перлами.

Він оглянувся, чи ніхто на нього не дивиться і почав придивлятися перлам. Похитав головою і сказав: „Вони фальшиві" і віддав мені їх.

Я думала, що земля розступиться під моїми ногами. Цеж було неможливе! Якто? дарунок від мого нареченого — фальшивий? Я дивилася отупілими очима на перли і тоді блиснула мені думка, що у хвилинах найбільших грошевих клопотів мій чоловік не звертався до мене ніколи з проханням, щоб йому позичити ті перли. Я вважала це досі за його ніжність. Я впала безсильно на крісло і ледви могла заволодіти собою. Та ввесь час я бачила перед собою дитину, що ждала моєї помочі. А довкола мене на столах рулетки — скрізь золото. Тоді ще грали золотими грішми, а не жетонами.

Поруч мене сидів один панок. Видко було, що його гра нудила його. Він відкладав автоматично гроші поруч себе. Виправав раз-у-раз і мав уже перед собою цілу гору золота. Я подивилася на це золото, наче у гіпнозі. У той самий час моя дитина могла вже вимовати тільки

Іст. Культ. Музей при Н. Т. Ш. у Львові

ВИСТАВА ПЛАСТОВИХ ПАМЯТОК
продовжена до дня 27. березня ц. р.
Виставу можна оглядати щоденно від год. 10 до 17-ої.

ЛЬВІВ
Потоцького 48 І. п.

руки воєводи, як представника уряду, заяву пошани і подяки для президента держави і маршала Сьміґлого-Ридза. В імені делегації промовив до воєводи пос. Войцеховський, після чого воєвода промовив до зібраних з балькону.

МІРА СИЛ.

Описуючи маніфестацію Озону, „Дзєнник Польскі" пише, що вже багато перед 12. годиною, коли мала початися маніфестація, майдан перед театром виповнила щільно кількатисячна юрба, а перед фронтом станули делєгації Союзів та товариств з прапорами. Ендецьке „Слово Народове", якому бракує слів ентузіязму при описі ендецької маніфестації, пише, що „виступ Озону випав просто мізерно", що „похуд Озону вічонци 278 осуб (не „коло", але „дословне 278 осуб") не робив вражіння, учасники на початку походу співали „Бриґаду", а ті, що йшли в середині „Гей, стшельци враз".

„Дзєнник Польскі" не згадує ні словом про ендецьку маніфестацію.

ОКРЕМО ЙТИ — РАЗОМ БИТИ!

Колиж оцінювати обі ці маніфестації з українського становища, то треба зясувати собі, що це організація тих сил, що вже сьогодні йдуть і йтимуть у будуччині спільними рядами проти усіх, хоч би найменших прав українського народу в Польщі. Правда, маніфестація Озону не торкнулась української справи, та всеж головною особою у ній був пос. Войцеховський, який — це ми вже знаємо — не тільки пишеться руками й ногами під ендецькими резолюціями в українській справі, але зуміє вести проти українців нагінку ще більш безоглядну та безцеремонну, як ендеки. Тому до голосів, що ухвалювали протиукраїнські резолюції на ендецькому вічу, треба дорахувати властиво і голоси тих, що маніфестували під Великим Театром. Байдуже, що ці дві організації себе не признають, що глузують одна з одної. Це тільки в боротьбі за владу. В українській справі вони йдуть разом, бо львівський Озон щодо нас нічим не ріжниться від ендеків.

Австрійські жиди.

ЖИДІВСЬКЕ НАСЕЛЕННЯ ВІДНЯ ПОСТІЙНО ЗМЕНШУЄТЬСЯ.

Як подає жидівська телєграфічна агенція, статистичні дані управи віденської жидівської громади стверджують, що від 15 літ жидівське населення Австрії зменшується; потверджує це й урядова статистика. Вона виявила, що 1923. р. в Австрії жило 220.208 жидів, з того у Відні 201.513, в 1934. р. — в Австрії 191.481, у Відні — 176.043. На кінець у 1937 р. скількість жидів у Відні оцінювали на 160.000 (4 прц.), поза Віднем — на 12—13.000.

У Відні живе коло 40.000 жидів, що не є австрійськими громадянами, з того 25.000 польських громадян, втікачів з Німеччини — 3.000.

Обчислення жидівської громади стверджують, що 1937. р. вродилося 720 жидів, померло 2.824 (з них 105 відібрало собі життя); з громади виступило 620 осіб, вступило до громади 262.

Останніми часами було у Відні коло 20 жидівських часописів. Одинокий жидівський щоденник у Відні „Вінер Моргенцайтунґ" виходив у роках 1919—27.

Жидівська громада у Відні найбільша в Европі після варшавської та будапештенської. Вона має 19 синагог, чимало домів молитви, приватні школи та установи суспільної опіки.

—o—

Промова президента Мосціцького.

В ДЕНЬ ІМЯНИН МАРШ. ПІЛСУДСЬКОГО.

Минулої суботи, в день імянин марш. Пілсудського, виголосив през. Мосціцький перед мікрофоном промову, присвячену споминам про маршала та його програмі. Президент підкреслив, що польська суспільність мало вироблена, не дає урядові потрібної підтримки. Частина молоді намагається розвязати деякі пекучі питання засобами, що лише збільшують хаос та витворюють пригоже підложжа для комунізму. Лише в обороні перед комунізмом могла би Польща ввести тотальний устрій, але до того не повинно дійти.

Крім того през. Мосціцький торкнувся сумних матеріяльних і культурних умовин, в яких живе село. Щоб йому помогти, треба перш за все зорганізувати збут земплеплодів, що збільшило би доходи зі сільського господарства.

По широкому світі.

Б. болгарський премієр Мантінов помер несподівано в 71. році життя.

Фр[a]нцуська поліція викрила велику шпигунську аферу, в яку вмішано 5 осіб, м. ін. урядовець генерального штабу Марсель Устр, який продавав одній посторонній державі відбитки планів фортифікацій та інших військових обектів.

У Палестині арабський загін зложений зі 100 партизанів зарекві́рував у селі Саара худобу; британське військо кинулось у погоню.

У Трансйорданії арештовано губернатора столиці під замітом підготови перевороту.

В **СССР** розстріляли агенти ГПУ кількох достойників православної церкви, м. ін. митрополита Теофана та одного архиепископа під замітом шпигунства.

15. австрійський полк піхоти вислав один курінь до Берліна, де його повитали овацийно.

через те, що я не мала мінімальної суми на подорож.

Я мусіла бути непритомна, коли я простягнула руку до купи золота. У тій самій хвилині до мене підійшли двапанки — агенти, що стежили за мною. Я не могла навіть виправдатися.

— Вибачте — відповів панок із щастям у грі — я грав за цю паню... Ви помилятеся.

Детективи відійшли виправдуючися. Я дивилася крізь сльози на свого сусіда. Він узяв мене ніжно під руку і випровадив із салі. Я старалася винести йому моє становище.

— Покажіть мені ваші перли. Може Моретті помилився.

Він приглянувся їм і сказав: — Вони чудові і якнайчистішої води. Коли дозволите то я можу їх узяти під застав, а вам дам позичку на дорогу.

За пів години я відїхала з Монте Карльо."

Пані Мільнер задумалася.

— Отже перли такі були прадиві — сказала Каміля — видко, що той Моретті не розумівся.

— Ні дитино, Моретті розумівся добре на перлах. Мої перли були звичайною дешевою імітацією, але той пан, що пропонував мені гроші боявся, що я не приймуу їх від нього безкорисно і буду боронитися. Це був батько Ерика — мій пізнішний другий чоловік. Він зрозумів тоді моє трагічне становище і при тій нагоді я з ним познайомилася. Він мовчав довгі роки не признаючися, що взяв від мене фальшиві перли і щойно згодом заступив їх потайки правдивими. Ерик уже був дорослий, коли я довідалася правду.

Каміли замовкла зворушена, а пані Мільнер перебила її мовчанку:

— Правдиві перли ми подарували Ільзі як весільний дарунок, а я ношу фальшиві, як найприємнішій спомин свого життя.

Перекл. а. б.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Ч. 55. Середа, 21 (9) березня 1888.

В ОБОРОНІ ПРАВ МІСЦЕВИХ ШКІЛЬНИХ РАД.

В цьому числі друкує „Діло" на першому місці повний текст письма, яке видїл „Народньої Ради" вислав до премієра гр. Таффого і до міністра освіти д-ра Гавча у справі закону, що відбирав місцевим шкільним радам право презенти учителїв. Цей закон ухвалив галицький сойм, а „Народня Рада" просить згаданих міністрів подбати, щоб цей закон не дістав найвищої санкції, мотивуючи прохання тим, що цей закон загально може викликати невдоволення серед тих, що утримують школу а не матимуть впливу на призначення учителїм, зокрема-ж цей закон шкідливий для українців.

„ЧИМ ПРОВИНИВСЯ СВ. ІВАН СУЧАВСЬКИЙ?"

Невдоволені з румунізаторського курсу у православній церкві громадяни села Равенче на Буковині — коло 100 родин — перейшли на унію. Щоб відвернути згаданих від цього кроку митрополит Андрієвич казав надрукувти письма в українській мові, які мали вислати до кожного селянина, що перейшов на унію. „На верху був — читаємо в новинці — портрет св. Івана Сучавського, а в середині повний титул митрополита Андрієвича і поздоровлення для адресата. Далі митрополит пише, що довідався про перехід адресата на унію і тому запитує його, чим провинився св. Іван Сучавський і ціла православна церква, що адресат її покидає для західного Риму? Захваливши свою церкву нагадує митрополит, що між людьми є звичай прощатися з тими, яких покидається. Тому треба, щоби адресат попрощався з православною церквою і то в той спосіб, щоби висповідався і запричастився у православній церкві. Має це бути дуже дотепний спосіб, щоби можна по такому прощанні донести староству, що цей і той наново навернувся до православної церкви".

ПЕРШІ КРОКИ МЕТОДИ ПАСТЕРА.

В новинці читаємо: „Метода Пастера у лікуванні сказенними не знайшла в Австрії признання в наукових колах. Міністерство внутрішніх справ на підставі осуду наукових кол відмовило д-рові Ульманові всякої субвенції на дальші експерименти в напрямі охоронного щіплення сказенними. Подібно висловились про методу Пастера вже давніше Швайцарія і Бельгія, що після осуду своїх делегатів, висланих на клініку Пастера, признали це лікування зайвим. Так метода Пастера після дволітнього розголосу перейшла вже тільки до історії розвитку медицини".

З українського життя у Кракові.

В неділю 27. II. в год. 7. вечором відбулася в салі „Просвіта" Святочна Академія з нагоди 10-ліття відродженецького руху в Кракові. Вступний реферат виголосив голова філії „Відродження" Захаркевич Василь, який подав коротко мету й завдання „Відродження" взагалі та на терені Кракова зокрема. Крім того на програму зложилися: терцет „Ночувала хмара", реферат: Історія відродженецького руху в Кракові, скрипкове сольо в супроводі фортепіяну у виконанні пань: Шумовської та Трибалівної, деклямація Арядни Шумовської „Лебідь" Олеся, сольо на бандурі та рецитація „Лесевої фамілії" Стефаника. Численно зібрані гості вислухали академії у святочному й поважному настрою.

В дні 5. ц. м. уладила У. С. Г: репрезентаційні вечерниці в салі П. У. М. при алеях Красінського. На вечерниці прибули також і деякі чужі гості. Слід відмітити, що вечерниці відбулися без тютюну й алькоголю.

В дні 6. ц. м. вечором уладила Краєзнавчо-Туристична Секція т. зв. „Бойківський вечір". До численно зібраної молоді виголосив реферат д-р Кубійович, який при помочі світлин та проекційного апарату познайомив присутніх ближче з життям та буттям Бойківщини. Опісля д-р І. Зілинський обговорив бойківський діялект і м-р Березовський виголосив рецитацію „Тремтіння душі". З уваги на пізну пору дальшу частину перервали, відкладаючи її доповнення до чергових сходин К.-Т. Секції.

Сторінка без політики

Дослідник чорної частини світа.

Рівно 125 років тому у березні народився великий англійський дослідник Давид Лівінгстон. Він був сином малого крамничника у шотляндському селі Бляптір коло Глязгова. У середній школі залюбки вчився греки, потім студіював медицину і ввесь час мріяв про подорож до Китаю — пішки по великому таємничому краю, як це роблять місіонарі. Ставши місіонарем, зажурився дуже, коли одного дня замість до Китаю вислали його до південної Африки. 33 роки провів Лівінгстон „у чорній частині світа" — як тоді офіційно називали Африку.

НЕ ДО КИТАЮ, А ДО АФРИКИ.

Треба знати, що тоді, як Лівінгстон вибрався, Африка була для европейців одною великою брунятною плямою серед блакитного моря. Він тоцікавився зе Геродотом джерелами Нілу, дослідив Самбезі, відкрив водопади Вікторії і пять невідомих озер. Серед диких людей він вів зовсім первісне життя і боровся з усіма небезпеками дикої природи. Лівінгстон створив тип завзятущого, непохитного, а при цьому лагідного та спокійного англійського піоніра нових колюній. Без нього нині британська імперія булаб на четвертину менша. Коли він умер, мурини вибудували в його дикій оселі один із найкращих памятників для нього: вони вирізали в корі старезного дерева спомини про його вчинки, що могліб стати матеріялом для неодної фантастичної повісти та неодної казки. Тепер цей примітивний памятник заступила у Чітамбу (де він умер у 70-ім році життя) камяна таблиця. Тіло Лівінгстона несли носії здовш Африки аж до берега, де чекав на покійника англійський корабель. Лівінгстон спочивав в англійському Пантеоні — Вестмінстерському Абатстві поруч королів, великих діячів і поетів.

ОДИН ІЗ НАЙБІЛЬШИХ РЕПОРТЕРІВ.

Лівінгстон — не тільки мандрівник і дослідник. Це один із перших репортерів у сучасному розумінню. Він описав свої подорожі у книжках, які розходилися у сотнях тисяч у всіх мовах. Найбільшою пресовою сензацією XIX. віку була подія, як його віднайшов в африканській пущі Станлей після того, як він пропав на цілі роки. Завдяки пресі можна було його врятувати, бо вістка про його пропажу перебігла електрично по всьому світі. Його покинули всі носії-тубильці і він занедужав та стратив звязок із культурним світом. Одного дня англійський журналіст Станлей дістав телеграму у Мадриді, щоб приїхав негайно до Парижа до Джеймса Беннета.

ІДЕЯ СМІЛИВОГО ВИДАВЦЯ.

Беннет був сином власника нюйорського щоденника „Ню Йорк Геральд". Беннет запропонував Станлееві подорож для цілої низки сензаційних репортажів: про відкриття суецького каналу, про египетську експедицію Бейкера і побут над Нілем, про нову ситуацію в Туреччині, про кримську війну, про Каспійське море і звязану з ним політику, подорож до Персії та Індії і будову залізниці в Месопотамії і врешті подорож до глибини Африки, щоб віднайти живого Лівінгстона. Статті Станлея захопили цілий світ. Його мандрівки були подивугідні своєю сміливістю та інтеліґенцією. Сам їх плян, що вийшов від молодого Беннета був теж великою ідеєю. Найцікавіше було те, що сам власник газет, батько Беннета нічого не знав про почин свого сина, який видав на Станлееві репортажі велитенські суми.

СТАНЛЕЙ ВІДНАХОДИТЬ ЛІВІНҐСТОНА.

Станлей шукав Лівінґстона два роки. Його листи з Африки були вершком ґазетної сенсації. Заки Станлей передав Лівінґстонові листи з Европи від рідні і знайомих, світова карта сильно змінилася: Париж заняло пруське військо, в Еспанії вибухла революція і в Америці вибудували залізничий шлях Пацифіку. Старий Лівінґстон чекав на поміч і дістав її з рук журналіста, що не завагався перед нікою перепоною, щоб найти дослідника серед пралісів, пустель і зовсім невідомої дикої природи.

Всього рік.

Мало хто повірить, що ледви рік минув від часу, як між Спол. Державами і Далеким Сходом наладнали нормальну повітряну комунікацію. Літаки перелітають простір 8.500 миль. Хоч у цих околицях часто гуляють бурі та буреві, повітреплани перевезли за рік більш як 2.000 осіб.

Качки задзьобали лиса.

З Данії повідомляють про цікаву подію із тваринного світу. На одне озеро, де відпочивали стада диких качок, випливе безшелесно лис щоб поживитися. Та заки він доплив до них, качки замість відлетіти кинулися на нього цілим стадом, задзьобуючи йому очі та вуха. Лис ледви доплив до берега і там здох.

В Европі є 34.000 кін.

На основі найновіших статистичних обчислень в 33 европейських державах є 34.178 кінотеатрів із 15 мілюнами місць.

Рекорд кінової фреквенції здобула Англія: там є 4.305 кін, що їх відвідало в 1937 р. коло 864 мілюнів глядачів. На другому місці стоїть Німеччина, яка має 5.312 кінотеатрів. Число глядачів дало там минулого року 450 мілюнів.

На третьому місці стоїть Італія — 4.471 кін, на четвертому Франція — 4.100 кін. Відтак ідуть: Еспанія — 3.351 кін (тепер хіба тільки теоретично), Чехословаччина — 1.937, Швеція — 1.670, Румунія — 900, Бельгія — 790, Австрія — 762. Щойно на 11-ому місці опинилася Польща, яка нараховувала в мин. році коло 750 кін. Мадярщина має 669 кінотеатрів.

В інших краях Европи число кін багато менше. І так: Данія має всього 352 кіна, Швайцарія — 334, Югославія — 318, Голяндія — 308, Норвеґія — 240, Фінляндія — 229, Португалія — 210, Ісляндія — 189, Греція — 153, европейська Туреччина — 121 кін. На сірому кінці — нижче сотні йдуть: Латвія — 93, Болґарія — 92, Литва — 64, Естонія — 37, Люксембурґ — 25, Альбанія — 14 та Монако — 7 кінотеатрів.

Врешті три мініятурні держави, що мають по одному кінотеатрі: Андора, Ліхтенштайн Сан Марко. Окрему рубрику творить СССР, бо там, не зважаючи на шумні цифри, кінові фахівці нараховують усього 2.300 кін.

Таємниці пяниць.

ОСОБЛИВА СТАТИСТИКА.

— Чому наші приятелі люблять упиватися? Це питання хвилювало від якогось часу радних у знаному купальному містечку Брайтоні. Видно не мають вони там нічого іншого до роботи й тому вирішили розпитувати кожного, хто за 12 останніх місяців опинився в руках поліціянтів за надмірне уживання алькоголю, щоб спонукало його вживати над міру напитки.

У висліді тих запитів зладили статистику, яка так виглядає:

ріжного роду паради	136	осіб
привичка	84	„
клопоти і журба	52	„
здоровляні причини	18	„
перед їдою	5	„
день виплати	3	„
пригнагідні пяниці	2	„
забагато „мішали"	1	„
спека	1	„

Тепер — після такої статистики радні можуть вже спати спокійно. Таємниця пяниць виясніна. Одначе щоб статистика була докладніша, слід додати, що „підхмелення" у 131 випадках викликало пиво, в 43 випадках — надмір горівки.

Ще інша статистика у „пияцьких справах" принесла немалу несподіянку. Всі наприклад думають, що найбільше пива зуживають німці, а покищо виявилося, що найбільше аматорів цього напитку є між англійцями, бо вони пють (рахуючи на одного) 65 літрів річно, а німець всього 58, француз 33, італієць ледви трохи більше, як одну літру. Зате рекорд випитого вина добувають без сумніву французи.

Пересічно випиває француз 160 літрів вина річно, італієць тільки 77 літрів. Далеко в заді залишається німець (4 літри) і англієць (півтори літри).

Мало хто повірить, що...

Давній англійський звичай.

Англія, як усім відомо, зберегла досі багато давніх звичаїв, яких значіння вже затратилось, але які є символом пошани для традиції і ніхто не думає їх зміняти. Мало хто знає, що коли англійський парлямент кінчає свої вечірні засідання, тоді возні відчиняють великі входові двері настіж і нічний сторож кричить голосно до середини салі: „Хто йде до хати?" Цей звичай походить іще з тої доби, коли вулиці вночі були темні і коли послів додому супроводили сторожі із смолоскипами. Запитом: „Хто йде до хати?" сторожі довідувалися, кілько треба приготовити смолоскипів. Хоч тепер посли вертаються додому самі, здебільша автом, давній звичай залишився.

Поема в рунах.

При розкопах шведської церкви Валентуна найшли камінь з руновим письмом, і знаками хреста та жезла. Текст — віршовий, описує пригоду якогось Інгегеря, що потонув разом із кораблем в околиці Боригольму. Учені стверднли, що написи походять не з доби рун, але із середньовіччя, десь коло 1100 р.

Дерево як фляпеля.

У південноамериканській республіці Еквадору росте дерево, яке тубильці звуть „деменяуа". Індіяни роблять з кори цього дерева рід повісті (фільцу), що заступає їм фляпелю. Кори дерева досить вимочити на кілька годин у гарячій воді і потім побити деревляним молотком. Дуже мягка матерія згинається і скручується, як вовна.

Найшвидша риба.

Якийсь дослідник риб в американському стейті Сіти ствердив, що найшвидшою морською рибою є лосось, що пливе із швидкістю 40 км. на годину і може плисти кілька годин безупину.

ВЕСЕЛЕ.

НІХТО НЕ ПОМІТИВ.

— Як ти чоловіче міг у такому стані вернутися до хати?! Тиж-ж ледве на ногах тримаєшся.

— Це ніщо, моя жіночко. На дворі така відлига, що коли я падав то ніхто і не звернув на мене уваги.

ВЖЕ НЕДАЛЕКО.

Мама: — Що-ж той твій радник, Галю?? Ходить і ходить і ще не пробував тобі освідчитися?

Донька: — Мені здається, мамо,що він уже грохи осмілюється. Два дні тому погладив мого котика, а вчора песика.

У КНИГАРНІ.

— Моя донька вчиться співати. Я хотів би вибрати для неї якусь відповідну книжку на її імянини. Може ви мені щось порадите...

— Може „Добрий тон у товаристві"?

САМА.

— Чи ти сама вишила собі той цілий светер, дитинко?

— Сама цілий, тіточко, тільки діра на голову була вже готова.

ЛІК.

— Його жінка така хора, а він сидить цілий вечір у ресторані.

— Він каже, що це на її здоровля.

У СУДІ.

— Так, мій пане, я мушу вам заявити це просто, що тільки алькоголь, а ніщо інше є головною причиною вашого вчинку.

— Пане суддя! дякую вам. Я ввесь час казав, що не я винен, тільки хто інший.

У КРАСНОМОВНОМУ ЗАПАЛІ.

...Так, моє панство, тепер настали такі страшні часи, що нема вже нормальних давніх подруж... тепер скрізь, де не глянеш то одне працює, а друге нічого не робить, якби його ці нічого не обходило. Зате я можу з гордістю сказати, що у нас є зовсім навпаки!

КУПУЙТЕ КНИЖКИ ВИДАВНИЦТВА „ДІЛО"!

СПОРТОВА СТОРІНКА.

Інавгурація весняного сезону.

УКРАЇНА — ГАСМОНЕЯ 5:1 (2:1).

Товариські й мистецькі стрічі України з Гасмонеєю мали вже від багатьох літ свою традицію: вони кінчилися завжди рем'юшним висліком, хочби одна з дружин була в найкращій формі, друга в найгіршій. На своїх стрічах обі дружини грали з найбільшою завзятістю й запалом, намагаючися здобути максимальний для себе вислід. Іноді Україна вела вже 3:0 і здавалося, що противник не зможе вирівняти. Все таки матч кінчався нер'шеним висліком. Тому й не дивно, що й недільний матч викликав доволі велике зацікавлення і виринало знову питання, чи недільний традиційний висліл удержиться. Та цим разом Україна переломила цехову традицію (бо так вийсь складалося, що в багатьох випадках нер'шені виходили на некористь дружини чорно-червоних) і виграла стрічу високо. Годиться притім відмітити, що Україна виступила в ослабленім складі, зате Гасмонея у своїм найкращім, вирівняним новими грачами, складі.

Україна: Босий, Воробець, Мільош II, — Данів (Яцимів), Гошовський, Каратницький — Богурат, Краєвський, Мільош, Романець і Магоцький.

Гасмонея: Блит, Шп'єбах, Геніґ — Дріке, Горовіц, Вольфсталь — Фрідман, Оренштайн, Розен; Кон і Сільбер.

Матч відбувся при гарній весняній погоді на зовсім доброму ґрунті й тому теж гра була назагал доволі ц'кава. Кондиційно краща була Україна, яка теж зовсім добре видержала темпо (правда, при кінці другої половини доволі пізнє) і була теж краща у підсторічних ситуаціях. Гасмонея виявила доволі слабо в нападі. П знаменита в інших випадках поміч цим разом не вдоволила. Найкраще ще грали оба оборонці. Воротар без форми, але стр'лених воріт не м'г оборонити.

В Україні найкращою частиною дружини був напад, зокрема його лівий бік: Богурат, Краєвський, Мільош. З тієї трійки найкраще репрезентувався Богурат, найспокійн'ше і найумудріше грав Мільош. Краєвський, що грав на новій для нього позиції лівого лутнінга, може цей матч уважати одним із кращих своїх виступів. На правім боці не клеїлося. Романець із привички дефензивний грач, грав частіше як помічник і тому теж в нападі витворювалася проголина. Дефензивно грав він д. добре, одначе як випадало не використовував вислід Магоцького і назагал за сильно випускав своїх партнерів, так що більшість таких подач переловлював противник.

Поміч, як ціліть, була найслабшою ліг'ою дружини чорно-червоних. Індивідуально найкращий без сумніву Гошовський, на якого спокій головний тягар праці, при бл'дній грі обох бічних помічників. На підставі винятково доброї гри Гошовського можна сподіватися, що по двох-трьох матчах осягне він свою найкращу форму. З бічних кращий Каратницький, найслабший після перерви Яцимів. Данів дефензивно неплий, не вм'є належити звязку із нападом.

В обороні ахілесовою п'ятою був Мільош II, який у деяких моментах грав знаменито, в деяких дуже непевно і слабо. Недостає йому ще при тім змагової рутини. Воробець грав як за добрих часів. Окрему згадку треба присвятити Босому, який боронив препарно і притомно, зокрема у другій половині підчас більшовитих хвилинової переваги Гасмонеї. Тому, що оборонив к'льканадцять безнадійних ситуацій, можна йому простити одинокі стрчені з його таки вини воріт.

Хід гри: Перші хвилини приносять доволі небезпечні наступи Гасмонеї і кілька протинаступів України. Догідніші ситуації (двічі в 7 і 10 хв.) має Україна, одначе не використовує їх. Перші ворота здобуває Україна в 12 хв., коли Богурат гарно центрує і Краєвський стріляє до воріт 1:0. Десять хвилин пізніше мають чорно-червоні змогу підвищити вислід, коли суддя диктує карного до Гасмонеї за руку Шпієбаха. Одначе цієї нагоди не використовує Богурат і стріляє збоку. Відтак ситуації чергуються і обі дружини мають ще кілька догідних ситуацій. Гасмонея здобула зовсім несподівано вирівняння, коли Босий необережно довів центру крайнього. Його заатакував Сільбер і вибив мяч до сітки — 1:1. Від тієї хвилини настає перевага України, яка теж здобуває другі ворота, знову з центри Богурата, що її вдалося добив Магоцький.

Після перерви підвищують чорно-червоні вислід уже в 4 хв. Богурат подає до Краєвського, який стягає на себе воротаря і подає вільним необетаженому Мільошові, який спокійно стріляє до порожніх воріт. Після тих воріт почнає наступати Гасмонея. Її перевага тривае довший час. У тому часі „повій руки" робить має Босий та оба заєдинки. Зокрема Босий має у той час нагоду кільканадцять разів виявити свою високу клясу. Згодом Україна вирівнюється з матчу і починає знову наступати. Один із таких наступів приносить гострий стр'л Краєвського. Воротар відбиває мяч, але надбігає Мільош і спокійно вміщує його в сітці. Дві хвилини перед кінцем здобуває Україна ві стрілу Богурата до порожніх воріт вовсім правильні ворота. Гасмонея протестує, можливо, вони вилли з офсайду. Одначе судля ворота признає і матч кінчиться висовою перемогою України.

Судіював п. Бабіренький. Відвідів к. 2500.

УКРАЇНА І Б — ЗОРЯ 4:2 (3:2).

В першім цьогорічнім матчі вислід реорган'зована дружина Зорі осягнути доволі корисний вислід, коли зважити, що Зоря н-класова дружина, Україна І Б А-класова. Зоря має д. добрий людський матеріял, одначе на змагунах слідна була недостача якоїнебудь заправи. Оц'нюючи гру ремізничої дружини на підставі її виступу на матчу з Україною, можна сподіватися, що при правильнім і послідовнім тренінгу, зможе вона здобути цього року мистецтво Ц-класи і вийти до В-класи.

Обі дружини виступили в таких складах:

Україна І. Б.: Гаура (Дишьо), Вішка, Демк'в; Кос, Пазуняк, Новицький; Кузьмо, Кадлй, Зубач, Дишьо II; Кульчицький.

Зоря: Балдик І., Зілінський, Ковалів; Садовий, Вовк, Вертолік; Жовнір, Гарбалевський, (Балдик II), Родчен, Шрушельницький, Ломницький (Яцкевич).

У першій половині гра була назагал вирівнана, у другій перевагу осягнула Україна. Ворота для України стріляли: Зубач, Кадлй, Дишьо II і Кульчицький — для Зорі Родчен і Жовнір. Глядачів к. 300

І. ТРЕНІНГОВИЙ БІГ НАВПРОСТЕЦЬ УКРАЇНИ.

На інавгурацію весняного сезону відбувся в неділю 20. п. м. перший трен'нговий біг навпростець України, що згуртувала за старту 11 змагунів (головно членів велосипедової і боксерської секції). Траса була на 3.365 м. Перший приб'г Левкович II. 17.30, 2) Ощудлик 17.45, 3) Осілй. Частина змагунів змінила і скоротила трасу та прибігла з метою на час 3 минути скорше. Офіціальний внутрішньо-клубовий біг навпростець України відбудеться в чергову неділю 27. п. м.

САН НЕ ПОВТОРИВ МИНУЛОРІЧНОГО ВИСЛІДУ.

ПЕРЕМИШЛЬ. **Чувай — Сян 2:1 (1:1).** Сян виступив у сильно відмолоджений складі: Доротик, Ходань, Медзіть — Кріліс, Федорович II, Ришівський — Низанківський (Габалевич), Турко, Курилень, Буш і Медицький. Чувай виступив у найкращім складі з обома Білинами.

В перш'й половині зм'нена перевага Сяну, одначе молоді нападники не вміли використати найдогіднійших ситуацій. У другій половині перевагу осягнув Чувай, який був кондиційно і технічно кращий. В Сяні найкращий Федорович на середині помочі і Турко в нападі. Добре теж грали оба заложники та Доротик.

Ворота для Сяну здобув уже в 7 хв. Буш гарною „головою", для Чувая Чарнецький у 35 і 65 хв.

ІНШІ ВИСЛІДИ.

ЛЬВІВ. **Чорні — Знесінчанка 19:1 (6:0).** Обі дружини у слабих складах. Знес'нчанка не істнувала на ґрунті.

Світязь — Лехія 3:1 (1:1). Світязь перемогла зовсім заслужено й може за низько. Лех'я грала дуже слабо і не витримала у другій половині темпа.

Т. Ш. Л. — Білий Орел 6:2 (4:0). ТШЛ має кращу кондиц'ю і виграв заслужено.

ПЕРЕМИШЛЬ. **Польонія — Польна 6:0 (2:0).** Польонія, яка використала всі підсторітні ситуації, перемогла високо ревеляційну в минулому сезоні фабричну дружину Польну.

НОВИНА!
„Говерля" найкращі роверн (колеса) „Буйтур"
єдиної кооперативної монтівні
Кооп. „ПЛАСТ"
Львів, Городецька 95.
Жадайте проспектів — цінників!

ДРОГОБИЧ. **Погонь (Ліга-Львів) — Юнак 2:1.** Скромна перемога лігової дружини Погоні над амбітним Юнаком. Суддював ціж. Хомишинець.

ЯРОСЛАВ. **Огнісько — Панцерні 3:0 (2:0).** Огнісько виграло з В-класовими Панцерними.

КРАКІВ. **Вісла — Славія (Руда) 4:0.**

ВАРШАВА. **Тім Польщі — Тім Уйпешт-Гунґарія 2:2 (0:2).** В першій половині перевага мадяр'в, у другій Польщі. Ворота здобули для Польщі Восталь і Водак (з карного).

ЛОДЗЬ. **Напшуд (Ліпіни) — ЛНС 3:2**

ВЕЛИКІ ҐАЙДУКИ. **Форверте Равенсбопост. Гліліц — Рух 2:0 (1:0).**

НЮРНБЕРҐ. **Німеччина — Мадярщина 1:1.** При 50.000 глядачів відбулися міждержавні змагання, які мали для німецької дружини справді драматичний хід. Нащі переважали, одначе не вміли використати багато ситуацій.

БОКС.

ЛЬВІВ — ЛОДЗЬ 8:8.

Міжкружні змагання в боксі закінчилися вирівняним висліком 8:8. Шпед виграв з Врублевським, Штрайтер з Ґурецьким, Августович випунктував Сідельникова, Штинпіцький програв з Рукавським, Вдовіяський програв з Білим (Україна), Островського випунктував Міхневич і Машкевич виграв на пункти зі Шеварковським. У важкій вазі два пункти здобув вояк-свером Варшовський (Льв'в). На першім місці подані змагуни Лодзі.

Спортові новинки.

Домб (Катовиці) — Україна. В суботу 26. п. м. відбудеться на ґрунті Погоні в год. 4. попол. товариська стр'ча України з екс-ліговим Домбом, який виказує тепер знамениту форму (перед двома тижнями перем'г він Л. К. С. з Лодзі 4:2).

Річниці гір Пролому за мистецтво А-кляси Станиславівської футбольної округи. 3. 4. Ревера — Пролом, Брошнів — Бистшиця, Ґурка — Покуте. 10. 4. Пролом — Брошнів, Покуте — Рижне, 18. 4. Пролом — Бистшиця, 24. Раз два Тши — Бистшиця, Брошнів — Ґурка, Покуте — Ревера. 1. 5. Раз Два Тши — Брошнів, Пролом — Ґурка, Бистшиця — Покуте. 3. 5. Ревера — Рижне. Р. Д. Т. — Пролом, Покуте Брошнів. 18. 5. Бистшиця — Рижне, Брошнів — Ревера, Пролом — Покуте, Ґурка — Р. Д. Т. 22. 5. Ґурка — Бистшиця, Рижне — Пролом, Р. Д. Т. — Ревера. 26. 5. Ревера — Ґурка, Р. Д. Т. — Покуте, Рижне — Брошнів. 29. 5. Ґурка — Рижне, Бистшиця — Ревера, Резерви А-кл. дружин будуть грати мистецькі змагання в ті самі дні, що її І. дружина.

Загальні Збори У. С. Т. „Прут" у Делятині, відбудуться в неділю 6. п. м. На цих зборах вибрано новий виділ т-ва в такому складі: голова дир. Безметюк, заст. голови — д-р Тимків, секретар О. Назрощький, скарбник — Залозецький Іван, господар — Шевчук Дмитро, бібліотекар — Обрубанський Ярослав. Члена виділу і заступників: пп. Небелюк Я., Яворський В., Стефурак Марія і Зубик Мирослав. До Контрольної Комісії збори вибрали: д-ра Левицького, дир. Козацковського і Михалюка М. Справу приступлення т-ва до ПЗПФ-у передали збори виділові до вир'шення.

Загальні Збори Сокола-Батька. В неділю 27. п. м. відбудуться чергові Загальні Збори Сокола-Батька, на які прибудуть делегати з цілого краю. Рано в 8-ій год. відбудеться в Успенській церкві панахида за бл. п. б. голову й почесного члена Сокола-Батька Миколу Заячківського.

Склад І. дружини футболістів Пролому буде майже незмінений в пор'внянні з минулорічним. Постійний склад змонтує д-р Хмілевський по перших трен'нгах.

Ресовія буде стріляна цього року такими головними змагунами: на правому крилі репрезентаційний шлеський змагун Бохня, на л'вому лутнінгу Клюз із Погоні — Льв'в, на правому крилі „цільовяк" Капемба. Назагал лінія нападу і воротар (Савецький) творитимуть найсильнішу формацію дружини Ресовії.

Склад німецької футбольної репрезентації доповненої 6. австрійськими змагунами, має би, згідно з пропозиціями французької газети „Ль Авто" виглядати так: Планер (австріяць), М'ллєнгер (німець), Сеста (а), Купфер (н), Мок (а), Кінґінгер (н), Лінер (н), Шітрог і Біндер (а), Шепан і Урбан (н). Отже 5 австрійц'в і 6 нім.ц.в.

Румунський Футбольний Союз рішив, що на міжнародних змаганнях можуть репрезентувати Румун'ю лише змагуни румунської національности. Мадяри, німці й жиди не зможуть тепер входити у склад репрезентац'ї Румунії.

РІДКЕ СВЯТО.

Академія для вшанування 30-літньої діяльности п. Олени Левицької в розбудові українського промислу.

В неділю 20. ц. м. відбулось у Львові рідке свято: численний гурт громадян відзначив 30-ліття промислової діяльности п. Олени Левицької, основниці відомої фабрики хемічних перетворів **„Зоря"** у Львові (в 1908. р.). Ця фабрика відома не тільки своєю популярною пастою „Елегант" та іншими виробами, але знана теж із громадських прикмет та з патріотизму її власників. Улаштована з приводу ювилею академія зібрала в жотвій салі Нар. Дому **поверх** 400 осіб між ними делегатів багатьох загальногромадянських, зокрема жіночих та господарських установ. Прийшли вони віддати честь старенькій сьогодні жінці, що небуденним своїм хистом, підприємчивістю і муравлиною працею поставила та досі втримала найстаршу українську промислову станицю, кладучи під неї основи ще в тих часах, коли для цього треба було мати неабияку відвагу.

Академія відбулась заходом комітету пань з промислово-купецьких кругів Відкрила її короткою промовою п. **А. Рижевська.** Цікаву постать ювилятки, цієї „непосидющої" жінки, що не хотіла їсти спокійного хліба вчительки, а рішила зміряти свої сили в далеко трудніший праці, бо в промислі, — цю цікаву постать представила у своєму рефераті п. **Ольга Попович.** Мандрівка п. Левицької в далеку тоді Варшаву та в інші місцевости старої Росії, поворот до Львова на те, щоб оснувати власний промисловий варстат, перші радощі і численні турботи буденної праці впродовж довгих років, турботи за сирівець, за ринок збуту, твердість у праці і м'яке серце для національно-громадянських потреб, — усе те змалювала прелегентка, кидаючи сильветку Ювилятки на тло тодішніх відносин, у яких жив наш нарід, і на тло жіночої еманципації у нас та у світі.

Після реферату відспівав хор Т-ва **„Бандурист"** під управою п. Плешкевича дві пісні: Стеценка „Прометей" і Людкевича „Ой, видно село". Відтак виголошено низку устних привітів, а саме: **дпр. Таранько** від „Просвіти", **о. прал. Куницький** від Львівської Капітули, **п-і О. Шепаровичева** від Союзу Українок, **посол С. Біляк** від УПР та від Міщанського Брацтва, **п-а Волинець** від молоді торг. курсу для абітурієнтів і **ред. В. Несторович** від „Торговлі і Промислу" та від „Діла". П-і Попович відчитала письменні привіти, які наспіли від преси, установ у Львові і в краю та від деяких приватних осіб. З уваги на те, що цих привітів було дуже багато **(майже 100)**, треба було обмежитись до відчитання тільки авторів. Особливо довго оплескувала авдиторія привіт **із Волині**, виконаний на картоні і підписаний 27 купцями та промисловцями зпоза сокальського кордону.

Молода учениця **Оксана Шутка** з правдивим рецитаторським хистом виголосила вірш, написаний спеціяльно для цього свята А. Курдидиком і вручила п. Левицькій великий кіш живих квітів. Зворушена до сліз Ювилятка подякувала в коротких словах за ту ледви чи заслужену (на її думку) честь, що їй уладило громадянство. Вона тільки працювала, сповняла свої обовязки, не мріючи ніколи про якісь почести з цього приводу.

Друга частина програми вже була виключно музична. **П. М. Саб'т-Свірська** відспівала при фортепіяновім супроводі **д-ра Н. Нижанківського** дві пісні Січинського („Бабине літо" й „Із сліз моїх"). Відтак хор „Бандуриста" виконав „Владико неба і земле із „Запорожця за Дунаєм" та „ По морю" Вахнянина, закінчуючи „Многоліттєвим" і національним гимном. Під час двох останніх піснях авдиторія стояла.

Довго ще після закінчення академії тиснулися знайомі і приятелі до Ювилятки, щоб заложити їй особисто свій привіт і вислови пошани.

—o—

Наймодніші матеріяли жіночі і мужеські сукна

поручає у великім виборі

Дім Моди Львів Марійська Площа

Новий Европейський Готель

Зі судової салі.

Лікар перед судом присяжних

У ЗОЛОЧЕВІ.

В січні 1937 р. австрійська поліція арештувала якогось Стефана Цивінського, у якого найшла м. і. якісь комуністичні рапорти. В тих рапортах було м. і. повідомлення, що в філії „Просвіти" у Глинянах вибрано тепер „нашого чоловіка" головою, що майже всі читальні „Просвіти" є в „наших" руках, а інші також здобудемо. Польська поліція перевела дохождення на припоручення прокуратора й устійнила, що в Глинянах був тоді заступником голови Філії „Просвіти" лікар д-р Володимир Крілик, який обняв ту функцію по резигнації голови адвоката Куницького. Сама поліція не могла дати ніякого конкретного матеріялу про комуністичну діяльність д-ра Крілика, але обтяжив його молодий чоловік, Антін Демкович Добрянський з Шолок. На цій основі арештували д-ра Крілика ще в квітні 1937 р. і прокуратура виготовила проти нього акт обвинувачення за злочин зі ст. 97. к. к.

Дня 17. березня ц. р. відбулася вже друга розправа в цій справі. Д-р Крілик боронився тим, що ніколи не був членом комуністичної партії і як член Виділу Філії „Просвіти" у Глинянах вів чисто освітню працю в національному дусі та мав цілу низку викладів по селах або про гігієну, або на чисто просвітянські аполітичні теми, на що покликав цілий гурт свідків. На першій розправі 10. грудня 1937 р. трибунал допустив усіх тих свідків і на розправі 17. березня ц. р. їх переслухано. Свідки акту обвинувачення, себто командант поліції у Глинянах Ківка і пост. Сядло не зізнали нічого і виразно підчеркнули, що не мають ніяких конкретних даних про комуністичну діяльність д-ра Крілика. Третій свідок Антін Демкович-Добрянський змінив свої зізнання. Він твердив, що в доходженнях, слуханий на поліції, не зізнав так, як там записано, бо він д-ра Крілика не уважав ніколи комуністом, але членом радикально-соціялістичної партії, і коли говорив про червоний прапор, то мав на думці прапор радикалів, а не комуністів. Потім переслухано відводових свідків. Зізнавали священники: о. Трач з Полюхова, о. Сенів із Задвіря, о. Масюк з Ляшок, о. Данилович з Глинян, о. Терешук з Полтви, о. Левицький із Полюхова. Зізнавав б. начальник суду в Глинянах Максим Пашкевич, зізнавали адвокати: м-р Дичок, Дужий і Куницький із Глинян, ветеринар Мишко, два промисловці-фабриканти Хамула і Галан, абсольвент теольогії Данилевич, кооператор Герасимюк та багато визначних селян з повіту і всі вони одноголосно потвердили, що д-р Крілик чесно і щиро працював як заст. голови Філії „Просвіти" у Глинянах, що їздив по селах з рефератами, на яких вони були присяжні, що на листопадовому святі у Глинянах мав головний реферат. А селянин Гнатів з Якторова зізнав, що на одному з просвітянських рефератів, коли обвинуваченний оповідав про „Просвіту" і шкільництво, то говорив про сумні просвітні відносини на Совітській Україні і гостро осуджував політику Совітів. Зізнавав також Петро Петрик, інспектор Головного Виділу „Просвіти" у Львові, який на підставі своїх поїздок до Глинян виставив якнайкраще свідоцтво д-рові Кріликові і на запит оборонця, чи правдою є те, що в акті обвинувачення, а саме, що всі „Просвіти" на терені польської держави „голдують" ідеї націоналістичній, заявив з обуренням, що діяльність „Просвіти" не має нічого спільного з таким націоналізмом чи з ОУН, бо вони служать національній, а не націоналістичній ідеї. В своїй обороні сказав ще д-р Крілик м. і., що його брат, відомий ідейний комуніст Осип Крілик, знаний у нас із т. зв. свято-юрського процесу, вже від кількох літ на Соловках і тимсамим як можна собі навіть уявити, щоб він служив тим самим комуністам, які знищили його брата. В тім місці піднісся прокуратор і зажадав доказів на ці твердження. Обороні вдалося ще того самого дня в год. 7. вечором доставити судові оригінальний лист Осипа Крілика, в якому він благає у своєї старенької мами помочи в харчах і старих убраннях не так для себе, як для його нещасної жінки і дітей, як також посвідку з Польського Червоного Хреста у Варшаві, де подана адреса Осипа Крілика і посвідку з **Земельного** Банку у Львові, що Земельний Банк за дозволом Девізової Комісії у Варшаві вислав гроші старої мами для нещасного сина. (Тут мусимо додати, що гроші ті не дійшли і по якомусь часі їх звернено.)

По промові прокуратора Бартеля говорив оборонець д-р Струсевич, який у річевій промові підчеркнув цілковитий брак якогонебудь доказу вини д-ра Крілика. По ньому промовляв д-р Лев Ганкевич зі Львова. У відповідь на це лава присяжних, яка складалася з самих бондарників, відповіла одинадцятьома голосами „так", одним „ні".

Цей вердикт занулював трибунал своїм вироком, бо засудив д-ра Крілика на один рік вязниці із зарахуванням слідчого арешту, так, що обвинуваченний за кілька днів буде дома і верне до своєї лікарської праці. Між присяжними цей вердикт лави присяжних викликав дуже сильне враження і було чути голоси, що найвищий час скасувати такі суди присяжних.

Трибуналові проводив суддя Власак при співучасти суддів Шерера і д-ра Залеського.

—o—

НАЦІОНАЛЬНІ ВІЙСЬКА РОЗБИЛИ 2 ЧЕРВОНІ БРИГАДИ.

Як подає національна головна кватира, її війська розбили під Кастерраз 2 червоні бригади та зістрілили 3 літаки.

На інших фронтах нічого нового.

—o—

З нових видань.

Степан Сірополко: ІСТОРІЯ ОСВІТИ НА УКРАЇНІ. Львів 1937. Накладом Т-ва „Взаїмна Поміч Українського Вчительства".

Витаємо на цьому місці нову працю нашого заслуженого педагогічного діяча. Вона служитиме довгі роки українській студіюючій молоді як основний підручник з ділянки історії освіти на Україні і заразом дасть більшу змогу повести дальшу працю в цьому напрямі завдяки тому, що автор застосував строго наукові методи та зібрав найобширнішу досі бібліографію.[1])

Автор уживає терміну „освіта" в ширшому значінні, прийнятому тепер у педагогіці, обіймаючи крім школи, якій присвятив чільне місце, також такі важні у нас чинники позашкільної освіти, як книжка, бібліотека, читальня, театр, часопис і т. д. Читач знайде в праці Сірополка багато прецікавого матеріялу мало або цілком незнаного не то ширшому загалові, а й нашій інтелігенції, на тлі якого краще зрозуміємо нинішній стан нашого народу. Прихильник історичних аналєогій матиме змогу призадуматись не тільки над справою української високої школи... Та найважніше, що читач познайомиться з проявами збірної волі народу, що цілі століття була незмінно спрямована на організацію власної школи, рідної освіти. При цьому „Історія" написана просто, ясно, так, що може читати її з зацікавленням кожний інтелігентний селянин чи робітник. Треба тільки жалувати, що не обіймає вона цілої території українських земель. Видавництво не вмістило розділів автора про історію освіти в Галичині від 1772 р., а також про історію освіти на Буковині та Закарпатті, маючи намір видати ширшу розвідку про історію освіти на цих землях. Думаємо, що на цьому діла праця багато втратила. Тратить у рівній мірі також читач, що не може виробити собі суцільного погляду на розвиток освіти на всіх наших землях. Таким чином і на дальше єдиним повним джерелом для читача залишається Українська Загальна Енциклопедія, хоч і в сконденсованій формі.

На „Історію" складається вісім розділів: освіта до часу охрещення України-Руси; від 988 р. до упадку Києва; від упадку Києва до половини XVI. в.; від половини XVI. в. до половини XVII. в.; на Правобережній Україні від

[1]) Всеж таки пропущені цікаві епізоди про життя в начинецькій духовній семінарії В. Пригодича п. п. „Під сенцем Похідлан" та статті Т. Коструби, друковані свого часу в „Рідній Школі".

Коломия, 2. III. 38. П. Т. Пром-банк, Львів. Прошу й на цей рік дописати мені дивіденду від виплачених уділів — на рахунок нового. Минулого року я мав від моїх 8 уділів зол 10.—, а цього року вже зол. 14.—. За два роки я придбав з дивіденди новий уділ і зрім свідомости, що підписуючи уділ Пром-банку, спріяю тим при розбудові рідного ремесла, торговлі і промислу знаю ще й певність, що уділ Пром-банку це найкраща льоката капіталу. — З пожаланнем — Іванюх.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ

Пром-банку,

ЛЬВІВ, ГРОДЗІЦЬКИХ 1, І. П.

тел. 292-15, 200-15.

половини до кінця XVIII. в.; в Гетьманщині та на Слобожанщині до кінця XVIII. в.; на Наддніпрянській Україні в XIX. в.; на Наддніпрянській Україні від 1901 до 1920 р.[*])

У звязку з цим треба сказати, що перші розділи опрацьовані більш синтетично. Зате останні, а найбільш XIX. ст., через те, що автор зібрав до них багато матеріялу, наблизились дещо до хроніки. Особливо відчувається в них брак докладнішого зясування тих соціяльно-політичних течій, що мали рішальний вплив на розвій осьвіти.

На закінчення додамо, що з огляду на масового читача, на якого „Історія" має повне право: 1) конче потрібні світлини і то не тільки осіб заслужених для осьвіти, але й важніших памяток українського друку й письма і т. п.; 2) всі цитати, що подані в церковно-словянській або російській мові (а є їх немало!), малозрозумілі для загалу, треба було дати в українському перекладі; 3) варто би було також відсилати читача при описах шкільного життя до літературної творчости, в якій школа дуже часто знайшла свій вірний образ.

Коректу перевів Володимир Дорошенко, тому поза двома-трьома випадками стилістичних нерівностей та друкарськими помилками, мова чиста, прозора, без зайвої плутанини.

К. К-к.

*) Про осьвіту під совєтською владою видав Ст. Сірополко окрему працю п. н. „Народня осьвіта на Совєтській Україні".

З концертової салі.

СКРИПКОВИЙ РЕЧІТАЛЬ Е. ЦЕГЕЛЬСЬКОГО.

Молодий скрипак п. Е. Цегельський, абсольвент празької консерваторії, зважився на свій самостійний вечір скрипкових творів при співучасти піяніста проф. Р. Сімовича. При малім виборі творів скрипкової літератури програма скрипкових концертів буває часто стереотипна, і в цьому випадку було подібно: домінували в ній такі відомі у нас твори, як Бахів концерт Е-дур, весняна соната Бетовена, або „Еспаньська Симофнія" Ляльо. Є це до деякої міри ускладнення праці скрипаків, що приневолені у старих, хоч і якої доброї марки, творах добувати чимраз то нові цінности, щоб ними зацікавити слухачів. Коли взяти ще під увагу деякі не конче корисні умовини скрипкового концерту, як горячу температуру у переповненій малій салі та мінімальне число проб обох концертантів, які мусіли на них зїздитися із свого місця осїдку (Перемишля та Станиславова) до Львова, то треба признати цей перший самостійний виступ скрипака вповні вдатним, бо він запрезентував нам нову гарну та цінну виконавчу силу.

Головні позитивні прикмети Цегельського — це доволі гарний, хоч не надто обємистий тон, чиста, солідна техніка, виразове інтелігентне фразування та щира музикальна інтерпретація без ніяких манір або афектацій. Коли на початку виступу, при Бахові та частинно й Бетовені, давалася в тоні потрохи відчути деяка невідрадна від першого виступу „трема", то при дальших точках, особливо при цікавих мініятурах Сука та технічних козирах Ляльо і Де Фая-Крайслера, скрипак вийшов повним переможцем та збирав заслужені і щирі оплески.

Не легку, до того відповідальну партію фортепіянового супроводу держав інтелігентно й дискретно (може навіть надто дискретно у творах Баха і Ляльо) п. Р. Сімович.

С. Л

В. ШАНОВНИХ АВТОРІВ І ДОПИСУВАЧІВ просимо завжди памятати, що рукописи треба писати тільки на одній сторінці, чітко й виразно, залишати між рядками відступ (т. зв. інтерлінію) і вживати паперу, на якому чорнило не заливає. Рукописи, що не відповідають цим вимогам, Редакція може використати тільки з трудом.

НОВИНКИ.

— ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

— ПОДАЄМО ДО ЗАГАЛЬНОГО ВІДОМА, що всякі оповістки про загальні збори, концерти, відчити, товариські сходини, посмертні згадки та вістки особистого характеру міститимемо тільки за оплатою. — Адміністрація „Діла".

— ПЛАТІТЬ ТОЧНО ПЕРЕДПЛАТУ! ПРИСИЛАЙТЕ ЗАЛЕГЛОСТИ! Ш. Передплатників просимо вирівняти залеглости, бо стрижаємо висилку часопису! Присилайте точно щомісячну передплату, бо інакше не дістанете книжки зі щомісячної Бібліотеки „Діла"! Наш часопис найдешевший, бо крім 10-ти сторінок найкращої щоденної газети та 16-ти сторінок під неділю, — даємо точним передплатникам щомісяця даром одну прегарну і вартісну книжку величиною від 10—15 аркушів друку. Точний передплатник „Діла" складає за рік Бібліотеку „Діла" з 12 томів.

— **Повідомляю** моїх П. Т. Клієнтки, що я вернулася з Відня і привезла найновіші моделі весняних суконь, комплєтів, плащів і костюмів. **Остаповичева, робітня жіночих одягів,** Малецького 10, II. пов. 644 1—2

— **Вже надійшли** журнали мод на 1939 рік. Мода дещо зминилася. До кінця травня всякі перерібки роблю дешевше. **Юліян Глушевський,** Львів, пл. Капітульна 3, І. п., тел. 254-46.

— **„Україна козацької доби й Европа",** ІІ. виклад проф. Омеляна Терлецького в Т-ві ім. П. Могили, відбудеться в середу 23. ц. м. в год. 18-ій у салі „Української Бесіди".

— **Святочна академія у честь Т. Шевченка** у Бродах відбудеться в неділю 27. ц. м. в год. 1-ій пополудні в салі Музичного Т-ва. Академію уладжує Філія Т-ва „Просвіти" у Бродах при співучасти Музичного Т-ва „Боян". Хорами проводитиме о. проф. М. Осадца.

— **Справа австрійських передвоєнних поліс.** В і посідачі австрійських передвоєнних поліс повинні подбати, щоб їх претенсії не пропали. В Самборі повстане тимчасовий комітет, який вживатиме всіх заходів, щоб польський уряд переговорив з німецьким урядом по приєднанні Австрії до Німеччини у справі австрійських обезпеченевих поліс. Реєстрацією поліс займається покищо Антін Мащак у Самборі при вул. кс. Єдлінського ч. 2, II. пов.

— **6.000 нових будинків.** З оголошених даних Головного Статистичного Уряду виходить, що минулого року викінчено 6.029 нових будинків і 557 надбудівок. У нових будинках є 23.225 помешкань. Загальне число кімнат у нових будинках сягає 64.707. В нових надбудівках є 1.294 помешкань та 2.909 кімнат. Минулого року почали будову 6.330 мешкальних будинків і 781 надбудівок.

— **Страшне вбивство і самогубство в Зимній Воді.** В понеділок вранці 43-літній купець Франц Барановський в Зимній Воді застрілив свою 35-літню жінку Владиславу, 9-літнього сина Войтіха і 7-літню доньку Янину. Опісля написав на стіні кровю, що вбив свою родину тому, що на 1. квітня визначено ліцитацію. Вбивства допустився тому, щоб по продажі крамниці та уладження на ліцитації його найближчі не опинилися без засобів до життя. Після того сам намагався скінчити самогубством. Сусіди почули стріли і заалярмували поліцію. Барановського вдалося відрятувати. Його відвезли до львівського шпиталю, де перевели теж операцію. Слідчий суддя видав приказ арештувати Барановського і тому при його ліжку сидить поліційний агент.

— **Самогубство в поїзді.** На стації у Краснім відкрили, що в кльозеті повісився подорожний О. Задорович зі Сокориниць, пов. Копичинці. Слідство виявило, що О. Задорович вертався від одного з лікарів зі Львова і що нездужав на грудну недугу.

— **Вбивник священника перед судом.** У Позначі почалася в понеділок 21. ц. м. розправа проти 40-літнього Вавжиньця Новака, який застрілив минулого місяця кс. Штрайха в Любині В. коло Познаня підчас богослуження. Крім того акт обвинувачення закидає Новакові намагане вбивство паламаря Кравчинського. Новак походить із Великопольщі та є буді-зельним робітником. Акт обвинувачення каже, що Новак допустився злочину з ненависти до католицької Церкви і духовенства. Новак був двома наворотами жонатий і має з першого подружжя 11-літнього сина. Підчас світової війни попав у російський полон, звідкіля втік, але підчас польсько-большевицької війни попав у большевицький полон, де — як каже — загудили його на розстріл. Від смерти врятував його польський комуніст і допоміг йому бігти до Польщі. У війську дослужився ступня „сержанта". На розправі поводиться спокійно.

— **Сильний буревій** шалів над Східною Прусією та поробив там чимало шкоди, м. ін. поперетинав електричні проводи. Найбільше потерпіло місто Тільзіт, де затопилося чимало човнів.

— **Подружжа канцлера Шушніга.** Преса всього світу принесла звістку про шлюб останнього австрійського канцлера Шушніга з графинею Чернін. Якби не похід на Відень, ніхто не звернув би навіть уваги на те, чи Шушніґ уже оженився чи ще не розвівся. Шушніґ мав намір оженитися ще минулого року, але проти його подружжя виступило духовенство. Перше подружжя графині Чернін було нещасливе, вона мала двоє дітей. Коли дістала цивільний розвід, архиепископ з Лінцу Гольфнер заявив Шушнігові, що він як голова католицької держави не може женитися з жінкою, що має тільки світський розвід. Церква відмовила ій церковного розводу, зазначивши, що не робилаб труднощів Шушнігові, якби він був приватною особою. На це Шушніґ заявив, що візьме шлюб на другий день після того, як скінчить своє урядування канцлера. Він дотримав слова. Гітлер прискорив його бажання. Ґрафиня Чернін фон Шуденіц-Морзін належить до одного із найславніших австрійських аристократичних родів. Вона має 34 роки, рідка красуня, прегарна піяністка. Її чоловік ґраф Леопольд Фуґґер обвинувачував у свій час архикнязя Максиміліяна, брата цісаря Карла, що розбив його родинне щастя. Шушніґ стратив жінку в автомобілевій катастрофі у 1935. р. і мав намір тоді стати ченцем. Від цього року стрижала його графиня Чернін, підтримуючи його у щоденній праці. Її подружжя з Шушнігом це акт великого обостороннього захоплення.

— **Дипльоматична дільниця у Берліні.** Почали в Берліні окремі будівлі для посольств і амбасад у дільниці, де вже є тепер є деякі установи, а саме в околиці Звіринця.

— **Весняна жіноча зачіска.** У Відні мав відбутися великий австрійський конкурс стрижів, що мав устійнити новий зразок весняної жіночої зачіски. Тому, що за багато стрижіїв і жінок має тепер на голові щось важніше, ніж зачіску, то замість конкурсу преса попросту подала інформацію про цю проблему. На голові — хвилясте волосся вверх, по боках льоки; льоки спадають гармонійно на плече, щоб робили ніжне запашне враження. Мода на волосся зачісувана від лиця принялася загально, водна ондуляція втрималася надалі. Найзагальніше гасло: для кожної жінки індивідуальна зачіска.

— **Бідний ліхтарник — мільонером.** Пів мільона франків на державній французській льотерії виграв старий ліхтарник, що від двох років сидів самотно на маяку острову Олерон коло Ромфорту. Служба серед дикого моря без товариства незвичайно тяжка. З огляду на те, що він підписав умову на три роки, залишиться ще рік на службі.

— **Скарб донських козаків.** Югославянський уряд має під своєю опікою скарб, що залишився після розбитої армії Врангеля із був. донських козаків у 1920. р. Білгородська поліція попала на слід змови між російськими старшинами в Югославії, що мали на меті відобрати скарб збережений у льохах військово-географічного інституту у Білгороді. В Югославії живе 3.000 донських козаків під проводом генерала Кокунька. Скарб складається із ріжних самоцвітів, золота, срібла та здобутих у боях трофеїв, разом вартости 37 міл. динарів.

— **Вогонь від сонця** вибух у містечку Мітчем Коммон біля Льондону і знищив поле на 100 ка метрів. Виявилося, що промінь сонця впав крізь кусень шкла на солому. Шкло відограло ролю призми.

— **15.000 черепах до Льондону** приїхало з північної Африки у 127 скринях на кораблі. Всі вони покищо сплять, не знаючи про те, що коли прокинуться у квітні та травні, то побачать на короткий час зовсім невідому їм

столицю. Більшість із них піде на улюблену та поширену в Англії черепашу зупу.

— **Різні вістки.** Кошти французького державного апарату за Наполеона І. були 114.300 франків за годину; за Наполеона ІІІ. 242.000, перед війною 488.000, тепер 4.300.000 фр. — У Німеччині видали поштову марку з подобою Шопенгауера, якого расисти на диво всіх філософів світу назвали „своїм". — Японський парламент приняв без змін законопроєкт про загальну мобілізацію. — У Льондоні продали на ліцитації за 7.700 фунтів шт. портрет батька Рембрандта з 1630 р.; у 1877. р. останній власник цього образу заплатив за нього... 100 фунтів. — Англійський уряд має небавком оголосити державну внутрішню позичку на 200 міл. фунтів. — Над південно-західньою частиною пройшов буревій і сильно знищив оселі у стейті Міссурі, Іліноїс та Алябама; 20 осіб убитих. — Американський летун Чарльз Ліндберг після 2-літнього побуту в Европі рішив вернутися до Злуч. Держав і осісти в околиці Нж.-Джерсі, недалеко того місця, де ґанґстери скопили його дитину. — В околиці Берліна відкрили покривача дахів, якому недавно вродилася 24-та дитина; хресними батьками останніх дітей були вже Гінденбург, Гітлер і Ґерінг.

— **До чищення срібла** купуємо найделікатнішу пасту. І правильно — хочемо щоб срібло було чисте і лискуче та не діставало навіть найменших рис. Срібло дороге, але дорожчі нам зуби. Наші зуби повинні блищати як слонева кість; непорушена мусить лишитися їхня емалія. Тому треба вибрати до миття зубів найбільш доцільну пасту, яка чистить їх докладно і не нарушує при цім їхньої емалії. Паста до зубів ОДОЛЬ є найделікатнішим порошком у формі пасти. Тільки така паста відповідає вимогам ідеальних засобів до миття зубів. Паста до зубів ОДОЛЬ відсвіжує і прохолоджує.

Молодим, що дорастають треба давати час до часу вранці склянку природної гіркої води **Францішка Йосифа**, яка завдяки своїм прочищуючим прикметам шлунка, кишок і крови дає дуже часто у дівчат і в хлопців знамениті висліди. Спитайте Вашого лікаря.

СТУДЕНТСЬКІ СПРАВИ.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ УКРАЇНСЬКОЇ СТУД. ГРОМАДИ У ВАРШАВІ.

Дня 15. ц. м. відбулись у Варшаві звичайні Загальні Збори У. С. Г. Звіт Секретаріяту здав студ. Штуль Олег. Секретаріят дав коло 50 інформацій дотично студій у високих школах Варшави, вів кореспонденцію зі всіма українськими студент. осередками в краю і деякими із заграниці. Реєстр членів, студентів університету, виказує тепер 73 особи. Коли йде про поділ на землі, з яких походять члени, то є: з Галичини 41, Волині 21, Варшави 3, Підляшшя Збруча 2, з Полісся 2, Холмщини 2. Цей статистичний виказ далеко неповний коли візьмемо під увагу, що біля У. С. Г. гуртується ще коло 80 студентів, що студіюють по інших високих школах. Отже У. С. Г. обединує понад 150 студентів. У звітовому році вступило нових членів 29, скреслено 9.

Скарбник студ. Регей Василь представив матеріяльну сторінку У. С. Г. По стороні приходів вписано суму 2.817.53 зол. Цю поважну суму здобуло Т-ва головно (бо в сумі 1.871.53 зол.) **власними силами.** Датки рідного громадянства принесли 945.95 зол. Розходів було 2.695.40 зол. Багато гроша йде на комірне та світло. За домівку платить У. С. Г. місячно 250 зол. Коло 200 зол. видано на інвестиції, а саме: закуплено машину до писання, посуду до харчівні й шафи до бібліотеки. Готівки є 122.13 зол. Побіч членських вкладок та доходів з імпрез гарно вписалась по стороні доходів, колись скромна, а тепер вже добре проспериуюча крамничка. Обороти її у звіт. році дали 6.560 зол., з чого чистого доходу було 350 зол. Всі товари куповані в українських фірмах і фабриках.

Бібліотекарка, студ. Лісовська Марія, представила інвентар бібліотеки, котрий збільшився на 200 нових позицій. До Громади присилали безплатно чи за зниженою оплатою майже всі українські видавництва свої видання, за що Т-во складає їм на цьому місці сердечну подяку. Крім українських видань приходило багато чужої преси, в цьому один щоденник. Про духовий розвій членів дбала викладово-видавнича секція з 3 підсекціями: фільософічною, політично-актуальною та економічною. Секція дала 22 реферати (6 реф. запрошених гостей), улаштувала 7 свят, 4 дискусійні вечорі та 12 пресових звітів.

З помічю незаможним студентам спішила допомогова секція. Признано позичок на суму 569.90 зол., кількох членів знайшло приміщення в домівці У. С. Г. Допомогова секція при помочі секції студенток вела скромну харчівню (покищо тільки вечері, харчівня відкрита не цілий місяць) Приходу тут було 909.52 зол., розход 837.18 зол., отже сальдо 74.34 зол.

Послідовним кроком після анкети українських студентів з 3. грудня м. р. в справі виступлення з чужих проф. організацій було заснування медичного гуртка, що вспів уже відкрити амбулаторію, підготовити акцію для здобуття наук.-мед. підручників і приладів, та вла штувати кілька рефератів. Для доповнення життя У. С. Г. треба згадати про розривкову секцію, що дбала про затіснення товариських взаємин серед членів, улаштовувала прогулки (до Познаня, поза містом кораблем, святочні прогулки в рідні сторони), товариські забави й вечірки.

Крім вище вичислених секцій мішаних (муж. і жін.) працювала ще секція студенток. Реасумуючи ці звіти, голова Т-ва Борис Вітошинський підкреслив сильне оживлення діяльности, на що вказують бляяси праці поодиноких секцій.

На окрему згадку й подяку заслуговує місцеве українське громадянство, що дуже прихильно ставиться до праці У. С. Г. та все спішить їй з моральною і матеріяльною допомогою.

По звітах тов. суду і Рев. Комісії признано уступаючій Управі абсолюторію і вибрано нову Управу в такому складі: голова — Вітошинський Борис, студент права; заст. голови — Рехей Василь, студ. фільософії; секретар — Юртинський Любомир, студ. права; скарбник — Сочинський Ростислав, студ. мед.; бібліотекар — Кабайда Ангелина, студ. фільософії; заступники: Кулиняк Роман, студ. мед. й Жук Мирослав, студ. прав. Ревізійна Комісія: Любомир Пеленський, студ. права, Штуль Олег, студ. філ. і Сокульський Дмитро, м-р філ.

Письма до У. С. Г. просимо слати на адресу: У. С. Г., Варшава 1. Почт. скр. 625.

Домівка Т-ва міститься при вул. Вейській 19, м. 7.

Будова школи ім. кн. Льва у Львові.

Зпоміж усіх шкіл „Рідної Школи" у Львові школа ім. кн. Льва при вул. Крупярській має найбільше дітей, які разом з учителями тиснуться у невеличких кімнатах двох малих домів. Тому Виділ Кружка „Р. Ш." ім. кн. Льва під невтомним проводом свого довголітнього і заслуженого голови **проф. д-ра Маріяна Панчишина** покликав окрему секцію будови школи, що веде свою діяльність над призбиранням фондів від половини грудня 1933. р. Дотепер кількох метких людей з цієї секції будови школи під проводом голови кружка призбирало понад 6.000 зол. з продажі всяких неужитків (пляшок, лахміття, почтових марок, помаранчевих скірок і т. д.). Призбиравши дещо гроша, минулої неділі вечором Виділ кружка „Р. Ш." скликав анкету у справі будови школи. Її відкрив голова проф. д-р М. Панчишин. Опісля з основного реферату м-ра Кривокульського присутні довідалися, що будова великого шкільного будинку на Личакові необхідна і не можна далі її відкладати, бо число дітей у школі ім. кн. Льва постійно зростає. Референт подав підсумки дотеперішньої діяльности секції будови школи і запропонував вибрати діловий комітет, щоб він узявся вже до здійснення планів будови школи.

В оживленій дискусії забирало голос кільканацятьох громадян (ок), зпоміж яких деякі (безробітні робітники) деклярували навіть по 20 зол. на будову школи. Це найкращий доказ, що школа на Личакові дійсно необхідна. До ділового комітету ввійшли: **проф. д-р М. Панчишин, п-і Е. Пашкевичева, о. сов. Е. Дуткевич, п. Черник, п. Локач, дир. Чума, п-і Голубцева, п. Салдит, м-р Кривокульський, п. Ціхановський і п-і Бережанська.**

Ініціятиву голови кружка проф. д-ра М. Панчишина підтримує напевно все українське громадянство м. Львова.

Михайло Посацький

ГРЕЦІЯ — усміх життя

20 ілюстрацій

Ця книжка це не звичайні враження подорожі ані наукова студія про Грецію з ріжними фактами. Це погляд на давню Грецію з часів її слави і на теперішню оком людини, що прирівнює її з нашою культурою. — —

ЦІНА КНИЖКИ зол. 3·—, з почт. пер. 3·30.

Дістати можна у Видавництві „Діло", Львів, Ринок 10 або у всіх книгарнях.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

ВІСТНИК МАРІЯСЬКИХ ТОВАРИСТВ. Орган Управи Марійського Т-ва Молодіжі. Тримісячник. Рік ІІІ. Ч. 6. Жовтень-грудень 1937. Львів.

МІСІОНАР Пресвятого Ісусового Серця. Річник XEI. Ч. 3. Березень, 1938. Жовква.

ВІСТИ З ЛУГУ. Двотижневик. Рік XIII. Ч. 5. з 1-го березня 1938. Львів.

УЧИТЕЛЬСЬКЕ СЛОВО. Орган „Взаємної Помочі Українського Вчительства". Двотижневик. Рік XXVI. Ч. 4 (283). З 1-го березня 1938. Львів.

НАША ШКОЛА. Педагогічний часопис. Місячник. Річник IV. Ч. 1-2. За січень-лютий 1938. Ужгород.

Театри.

Великий Театр.

Вівторок 22. III. год. 7.30 веч. „Довгого Тонка".
Середа 23. III. год. 7.30 веч. „Довгого Тонка".
Четвер 24. III. год. 7.30 „В перфумерії".

Театр Ріжнородностей:

Вівторок 22. III. год. 7.30 „Ми були молодші" (для молоді недозволено).
Середа 23. III. год. 7.30 „Ми були молодші" (для для молоді недозволено).
Четвер 24. III. год. 7.30 „Ми були молодші" (для молоді недозволене).

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

СКОЛЄ:
22. III. Орфей у Пеклі.
З Сколього їде театр до Сяневідська, Болехова і Доманя.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ПІДГАЙЦІ:
22. III. Хмара.
23. III. Пісня Бескиду.
24. III. Подружній метч.
25. III. Мазепа.
26. III. Гетьман Полуботок.

Управа Театру приймє до хору добру сопрановістку, альтів і тенорів. Зголошення просимо зразу в світлицях до театру.

КІНА.

АПОЛЬО: „Буревій" еквот. фільма.
АТЛЯНТИК: „Жінки над пропастю".
БАЛТИК: „Їх сто, вона одна".
ВАНДА: „Камелієва дама" і „Продавець траторія".
ГРАЖИНА: „Косцюшко під Рацлавицями".
ЕВРОПА: „Хлопці з Тиролю".
КАСІНО: „Еспанський метелик" (Дж. Мендовальд).
КОПЕРНИК: „Шулерів роман" із Сашею Ґітрі.
МАРУСЕНЬКА: „При ватрові". „Два збиточники" Пат і Патахон.
МЕТРО: „Забута симфонія", „Кляйнт в пазурі".
МІРАЖ: „Чарівні очі" (Марта Егерт) і комедія з Еді Кантором.
МУЗА: „Моя пенна мама".
ПАКС: „Вірна ріка".
ПАЛЯС: „Пані Маджнота".
РАЙ: „Фікер ч. 13".
РІЯЛЬТО: „Палкі серця".
СВІТ: „Одна на міліон", „Голос серця".
СТИЛЬОВИЙ: „Знехтована" і ревія.
ТОН: „Князь і пропаш".
УТІХА: „Прокляті заглади" і ревія.
ХИМЕРА: „За кулісами слави".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(вул. Марійська 5).
„Вальсуґана та Дольоміти".

ФОТОПЛЯСТІКОН „Світовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
„Росія та Сибір".

ЮРІЙ КОСАЧ

КЛУБОКАРІЯДНИ

Нова збірка новель відомого письменника.

Ціна 2.50 зол., поштова пересилка 30 сотиків. Можна дістати в Адміністрації „Діла" і в усіх українських книгарнях.

ШАФКОВІ КУФРИ

валізи, міхи на постіль, коробки на капелюхи та комірці, багажові паски по цінах найнижчих поручає

робітня ремарсько-галантерійна **Н. БАРЕР**

Львів, Сикстуська ч. 3, поміч. [illegible]

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Вівторок, 22. березня 1931.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Для дітей: Весняна сторожа, 11.40 Грає квартет Лімера, пл.; 12.03 Полуднева авдиція; 13.45 Сольоти: Ю. Морецька сопр., Домінік форт.; 14.25 Легка музика в пл.; у перерві в год. 14.40 Авдиція ККО; 14.55 Вірна; 15.00 Фрагм. із пов. І. Ляма: „Коронар у Галичині", Музика з пл.; 15.25 Бажані вістки з м'єста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 „Дивна мандр'вка пана селедця" гутірка для старших дітей; 16.00 Фін.-госп. актуалії; 16.10 Концерт в'єнськ. орх.; 16.50 19.50 20.55 Актуальна гутірка; 17.00 У Кремпеччині; 17.15 Сніз. рес'таль Ізолі Монті-Горсей у супр. форт.; 17.50 Будівельне каміння; 18.00 18.50 Спорт; **18.10 Український спортовий рух в українській мові вик. ред. Евг. Зиблікевич;** 18.20 В. Вакуляк грає, пл.; 18.35 Огляд хліб. преси, Хліб. скринька; 18.40 Вгору Лапшині; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Безсмертя' книжки: „Дон Кіхот"; 19.30 Оркестові твори, форт.; 20.00 Нар. капели, співанки; 20.45 Веч. дещиця; 21.00 Симф. концерт, орх., скрипка; 22.00 Розр. музика у вик. сальон. орх., фагот, спів; 22.50 Ост. вістки; 23.00—23.30 Концерт Зомань.

Середа, 23. березня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Для дітей: „Погане качеля" Андерсена, Музика з пл.; 11.40 Шведські нар. пісні; 12.03 Полуднева авдиція; 13.45 Інформаційна газетка в українській мові; 13.55 Брамс: Скрипковий концерт д-дур оп. 77, пл.; 14.20 Легка музика з пл.; 14.55 Вірна; 15.00 Фрагм. із пов. І. Ляма: „Коронар у Галичині". Музика з пл.; 15.30 Господарські вістки; 15.45 „Пастер" гутірка для дітей; 16.00 Вчімся говорити; 16.15 Муз. образки та пісеньки для дітей; 16.50 20.55 Актуальна гутірка; 17.00 Двадцятьліття червоної армії; 17.15 Сальон. орх.; 17.50 Що робити з дитиною, як скінчила вельдну школу; 18.00 18.50 Спорт; 18.10 Робрехт: Від Штрауса до Цірера, попурі з пл.; 18.20 Кремінська каша, словно-муз. авд.; 18.55 Програма на завтра; 19.00 „За роботою" фрагм. із пов. „Капшини великого м'єта" В. Пазуна; 19.20 Пісні Цезаря Кюі до слів Міцкевича; 19.35 „Залізна Воля" д'альог; 19.55 Куток гумору; 20.00 Пісеньки, два форт., спів; 20.45 Веч. дещиця; 21.00 Шопенівський концерт; 21.45 Непромінаюча краса поезії; 22.00 Орх. концерт; 22.50 Ост. вістки; 23.00—23.30 Легка музика з пл.

Четвер, 24. березня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 „Одера" муз. порванок для дітей; 11.40 Форт. твори; 12.03 Полуднева авд.; 13.50 Фантазій, пл.; 15.00 Фрагм. із пов. І. Ляма „Коронар у Галичині", Музика з пл.; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Гутірка музика з молодю; 16.15 Концерт сол'єтів. форт., віол.; 16.50 20.00 Актуальна гутірка; 17.00 Про шлеський інститут; 17.15 Менше відомі увертури, 17.50 18.50 Спорт; 18.10 Б'бліотека жінки; 18.20 Молодь перед мікрофоном: Весняна пазка; 18.40 Листи та програма; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Театр Уяви: „Образ"; 19.40 Діточий хор; 20.10 Розр. музика, орх., спів; 21.45 Вечір. варіє; 22.00 Концерт любителів давньої музики; 22.50 Ост. вістки; 23.00—23.30 Із спікорового альбума.

Тільки оголошуючись у

„ДІЛІ"

можете успішно продати, купити або замінять реальність.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Вівторок, 22. березня 1931.

БЕРЛІН 15.00 Розр. музика, 19.10 Над Дунаєм, гарним Дунаєм, розр. концерт, 20.30 21.00 Симф. концерт; БІЛГОРОД 20.00 22.20 Нар. пісні; БУДАПЕШТ 12.05 Сніз. форт., 17.30 Сніз. рес'таль, 18.20 Циг. музика, 20.10 21.00 22.00 Орх. концерт, Бартон форт.; ВІДЕНЬ 15.15 Для дітей, 17.25 Варіації і фуга ес-дур Бетховена на форт., 21.45 22.00 Хорватські пісні; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 11.00 Форт. 22.20 Скрипка; КОШИЦІ 14.00 18.45 Вістки. 18.00 Шекспірівський театр і його значення, Концерт, відея. От. Кафчак, Музика у старому і ІІ фіз. виконанні; ЛОНДОН РЕДІО. 21.00 22.00 „Ля Рондіне" оп. Пуччіні; МІЛЯНО 10.30 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 „Кармен" оп. Бізета; ПРАГА 20.00 21.00 „Циганськи бароп" оп. І. Штрауса; РАДІО ПАРІ 18.10 Легка музика, 20.30 Діяльог, 21.15 22.00 Камер. музика, 22.30 23.00 Театр Уяви (Мідь Ромео); РИМ 17.15 Твори Глазунова, соліс'ти, 21.00 Комед'я, 22.15 Орг. музика; СОФІЯ 18.30 Популярна музика. 19.50 20.00 Камер. музика, 20.45 21.00 Рос. романси.

Середа, 23. березня 1938.

БЕРЛІН 17.00 Соната на обой і форт., 19.45 Веч. госпі; БІЛГОРОД 20.00 Сніз, 21.00 Гумор, 21.30 Нар. пісні; БУДАПЕШТ 12.05 12.30 22.25 Циг. муз., 17.00 Сніз, 18.00 19.00 Орх. концерт; ВІДЕНЬ 15.15 Для дітей, 15.35 Невідомі віденські орх., 17.30 Сніз. рес'таль, Ювгебавер, сопр., 17.55 18.00 Твори давніх мистців на альтівку та форт., 18.40 Вес. пад., 19.35 20.00 21.00 Симф. концерт; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.20 Сучасні пісні, 19.10 Вес. куток, 20.15 Дуга орх., 21.30 Концерт курантів, 22.30 Тр'о на флет, обой, кнак.; КОШИЦІ 14.00 18.45 Вістки; МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 19.40 Розр. музика, 21.00 22.00 Комедія, опісля концерт тріо; ПРАГА 14.00 Концерт соліст'а, 15.15 Сальон. квартет; РАДІО ПАРІ 18.00 Орх. концерт, 21.30 22.00 23.00 „На паризькій хвилі" кабарет; РИМ 17.15 Форт.; 21.00 22.00 23.00 „Прозерп'на" оп. Бішвія; СОФІЯ 18.30 Популярна музика, 19.45 20.00 21.00 „Травіята" оп. Верді'я.

Четвер, 24. березня 1938.

БЕРЛІН 19.45 Веч. госпі, 20.00 21.00 Вечір танку; БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні; БУДАПЕШТ 18.35 19.00 Циг. музика; ВЕЖА АЙФЛЯ 21.30 22.00 23.00 „Зоря" оп. Шабріє'ра; ВІДЕНЬ 15.15 Казки, оповідання, перекази. 17.20 Форт., 18.05 Для молоді: Пісні, музика, рецитацій, 21.00 Віол. рес'таль Еж. Мальварді, 21.50 Вес. мельодії; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Камер. музика, 18.00 Соната на скр. і форт. Р. Штрауса; КОШИЦІ 13.30 14.00 18.45 Вістки, 18.00 А. Добрянський: Відчит, Д-р В. Вірчак: „Гіпохондер", Закорд. огляд; ЛІОН 21.30 22.00 23.00 24.00 „Нірнберські співці" оп. Р. Вагнера; МІЛЯНО 17.15 Вок. концерт. 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 „Сев'льський цирульник" оп. Россіні; ПРАГА 16.15 Орх. концерт, 20.25 21.00 „Турандот" оп. Вебера; РАДІО ПАРІ 18.00 Театр Уяви, 21.15 Пісні; РИМ 17.15 Сніз, 20.30 Розр. музика, 21.00 Комедія, 21.30 22.00 Соліс'ти: Арріго Серато скрипка, Р. Дзіоскі, форт.; ФЛЬОРЕНТІЯ 20.30 21.00 22.00 „Циганське кохання" оп. Легара.

Приписові почтові друки і книжки до вжитку часописів

якими кожне видавництво послуговується можна купити в Адміністрації „Діла" Львів, Ринок 10. Для провінції висилає по пересилкою.

Ціпник друків:

Zawiadomienie wysyłkowe 1 кр. 6 сот.

Gazetowa książka nadawcza оправлена (200 карток) зол. 3.50

Książka rozsyłkowa на 480 урядів зол. 2.50 на 960 урядів зол. 5.—

Радіокутик.

РАДІОГАЗЕТА.

Домінною з радіофоній є телепісні апарати. Вони працюють на проводах або при помочі радіових хвиль та можуть в деякій мірі заступити щоденні часописи. Багато англійських клюбів та американських готелів абонує цього року газету. Тепер в Америці виринула думка надавати газети картинними радіовими емісіями. Довго працювали над технічним розв'язанням цього питання. Тепер воно вже може бути зреалізоване відповідними апаратами у продажі. Ціна такого „приймача газет" має коштувати 40 доларів.

Чотири радіостації буде працювати щоденно випускаючи три або пятиминутову газету з біжучими відомостями, вступними статтями та закордонними. Можна сподіватися, що передовсім населення з віддалених місцевостей та ферм радіюватиметься тою газетою, тому що цей апарат автоматично приймає радіовокартинні емісії. Власник приймача може в довільному часі познайомитись з вістями що є у газеті. Відбитки газети лягають на рухомій паперовій стяжці, яку потім можна відповідно порізати та зшити. Колиб ці методи рад'оґазети прийнялися, друкована преса мусіла би тому сильно потерпіти.

СПІЛЬНІ АНТЕНИ В НІМЕЧЧИНІ.

В Німеччині все частіше застосовують спільні антени. Нпр. у місті Росток при будові нового комплексу мешкальних домів запроектовано спільну антену, що обслуговує 1.100 окремих машинень. При такій великій інсталяції, а проводами переведеними повіз тином, ціна ідеальної антенової обстанови повинна буде тільки яких 20 РМ від приймача.

ВЕЧІР ЛЕҐАРА З ВІДНЯ.

Дня 25. п. м. год. 19 віденська радіостація вишле концерт оперетковых фрагментів Легара у виконанні віденської фільгармонічної орхестри під проводом самого композитора. Концерт цей транспортуватимуть радіостації Брукселя II та Штокгольму.

НАЙКРАЩІ ТВОРИ ДРАМАТИЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ У РАДІО.

Дня 26. п. м. п'яне НБК давати серії авдицій, що зображують розвій драми, від атенського театру Діонісія до твор'в які тепер виставляють на сцені у Європі. Драматичні твори передаватимуть від год. 22 до 23 середньо-европейського часу. Першу авдицію виповнить сатирична комедія Аристофана під назвою „Птахи". В рамцях цієї серії представлять так зв. „моралітети": італійську повідню дель арте, англійські Шекспірові та передшекспірові драми, англійський та французький театр 18. століття, новітні американські драми та рандівський театр.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 21. березня 1938 р.

1 кг. масла десер. блюк. без оп.	3·45 зол.
1 кг. масла бочков. вид. в опак.	3·50 зол.
молоко	18—19 сот.
(яйна копа)	2·90—3·00 зол.

Попит на масло й молоко трохи живіший, на яйця умірковапий.

ОПОВІСТКИ.

XXI. Загальні Збори Союзу Українських Приватних Службовинів СУПРУГА у Львові відбудуться у Львові 7. квітня в год. 10-ій рапці в салі Т-ва „Бесіда" (Народний Дім), вул. Рутовського 22, з таким порядком нарад: 1) відкриття Зборів і вибір Голови Збору, 2) верифікування протоколу з останнього Загального Збору, 3) загальний огляд діяльности і касовий звіт за останній діловий рік, 4) звіт Провірної Комісії в провірки за рік 1937, 5) дискусія над звітами і рішення у справі абсолюторій для Головної Ради і Провірної Комісії, 6) Вибір голови, 11 членів і 6 заступників членів Головної Ради та 5 членів Провірної Комісії на діловий рік 1938, 7) Внесення і запити. На випадок, коли в означеному часі не явилася на Збори 1/3 частина усіх членів, потрібна для правосильности нарад, відбудеться в год. 11-ій ранці того самого дня в тій самій салі, з в тим самим порядком нарад новий Загальний Збір. Цей збір буде мати право рішати без огляду на число присутніх на Зборі членів. Право участи на Загальному Зборі має кожний член, що вирівняв членські вкладки по к'інець січня 1938 року (§ 10 стат.). Правні особи заступають на Зборі законні повновласники. (§ 14 статуту). — Львів, 17. березня 1938 року. Головна Рада Союзу Українських Приватних Службовців „СУПРУГА" у Львові: **Лев Ясінчук**, голова, **Дмитро Бречка**, секретар. 645

П. Ващишин Іван має листа в Адміністрації „Діла".

МАТРИМОНІЯЛЬНІ

ЗНАЙОМСТВА вищого урядника-емерита самітного, високого, який замешкав би Львів, шукає здова матеріяльно незалежив. Адміп. під „Есне". 1-1

КУПНО - ПРОДАЖ

ФОРТЕПІЯНИ — ПІЯНІНА вживані, відновлені як нові, поручає дешево Ганик, Львів, Пілсудського 21. 523 8-10

ДЕРЕВЦЯ овочеві, до прищеп, щеплення осени — продає Окр'ва Садівничо-Городнича при М. Т. Р. Львів, Коперника 20, І. п. 606 4-5

МАШИНУ Адлер модель 17, Мерцедес модель 3, українсько-польські продає Іваницин. Городецька 23. 615 3-3

„МОТОР" Пекарська 13, тел. 209-88 поручає МОТОЦИКЛІ „Бекер, Вікторія" — вільні від податку і права їзди. 638 2-3

РІЖНІ

ФРАНЦІШОК ГЛЯСҐАЛЬ — упр. тех. дентист тепер Львів, Пасаж Гавсмана 7. 875 16-36

ЗА 1 ЗОЛ. переробляє капелюхи жіночі, мужеські, за **2 зол.** прасує мужеські убрання, шиє, направляє гардеробу жіночу і мужеську. Коперника 26 (в подвір'ю). 395 15-26

ТІСТЕЧКАРНЯ Фелікс Міхотек вже перенесена до льокалю Ринок 24 (в подвір'ю) тел. 264-59 і поручає свої знаменити вироби. Купую також помаранчеву скірку. 589 4-5

ПЕРЕРІБКА ковдри 3 зол. Романова, Городпіських 4 (побіч Ринку). 520 5-8

ОГОЛОШЕННЯ.

НАСІННЯ

ГОРОДОВИННІ, КВІТОВІ І ГОСПОДАРСЬКІ, теж байци до спорсування дерев поручає фірма —

ЕмільФреєґе

Львів, Трибунальська ч. 3. — Тел. 225-70.

КОНКУРС.

Товариство „Просвіта" у Львові оголошує конкурс на освітніх працівників при Ф'ліях „Просвіт" в краю. Першенство мають кандидати з вищою, а найменше із середньою освітою, що працювали вже на освітній діяльности і вміють організувати та вести хори та орхестру. Поданпя вносити до Товариства „Просвіта" у Львові Ринок 10 з коротким життєписом, відписами свідоцтв та поручепими листами. Зголошуватися найпізніше до 31. березня п. р.

Головний Виділ Т-ва „Просвіта"

ХТО?!

хоче купити найліпші косметичні і гігієнічні артикули по найдешевших цінах купує тільки у найсолідпішій

ПЕРФУМЕРІЇ

С. ФЕДЕРА

Львів СИКСТУСЬКА 7 Філія КОПЕРНИКА 15а Філія ГАЛИЦЬКА 16.

Кожний покупець, що покличеться на оце оголошення „Діла" дістане ЗА ДУРНО гарний дарунок.

КІР

Львів, Усійського 6

Тел. 280-88.

Станиславів, 3-го Мая

ПЛЯНИ

КОШТОРИСИ

БУДОВИ.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . зол. 0.35
1 мм. одношпальтовий в тексті і вставках . зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по кущно, продаж, винаєм і т. п. . . . . зол. 0.15
шукаючі праці . . . . . зол. 0.10
слова товстим друком подвійно. зол. 0.05

Остання сторінка 1/1 . . . . . зол. 480.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . зол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . зол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Ч. 63 (14.895). Львів, середа 23. березня 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-29
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060. Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з пенсією) . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБСЯЗІ 10—18 АРКУШІВ ДРУКУ.

Димісія литовського уряду.

В понеділок пополудні литовський віцепремієр мін. Станішавскас зложив президентові Сметоні димісію свого уряду.

Президент, дарма, що хворий, відбув довшу розмову з мін. Станішавскасом, підчас якої заявив, що

розуміє важке положення уряду, тому приймає димісію, але з огляду на добро держави просить міністрів, щоб вони залишилися на своїх становищах, заки вернеться зі Швайцарії премієр Тубеліс.

Мін. Станішавскас в імені уряду погодився на домагання президента.

ВІЙСЬКО ДОМАГАЄТЬСЯ ВПЛИВУ НА УРЯД, ЩОБ НЕ ДОПУСТИТИ ДО КОМПРОМІСОВОЇ ПОЛІТИКИ.

Як говорять у Ковні, військові кола бояться, щоб новий уряд не був занадто компромісовий, тому домагаються, щоб він їм підлягав та не змінив дотеперішньої лінії у внутрішній та закордонній політиці.

ХТО БУДЕ НОВИМ ПРЕМІЄРОМ?

Литовські військові кола пропонують на становище премієра мін. війни ген. Дірмантаса; до уряду мав би ввійти шеф II. відділу генерального штабу полк. Дулькшніс.

МІЖ ПОЛЬЩЕЮ ТА ЛИТВОЮ НАЛАДНУЮТЬ КОМУНІКАЦІЮ.

Цілий вчорашній день ішли в польському посольстві в Таліні наради мішаних польсько-литовських комісій над наладнанням залізничного, поштового, телеграфічного й телефонічного звязку між Польщею та Литвою.

Польське летунське товариство „Льот" наладнає мабуть лінію Варшава—Вильно—Ковно-Рига—Талін—Гельсінкі.

Інтервю міністра Бека.

Конфлікт з Литвою і наладнання взаємин. — Безсилля Ліги Націй. — Пакт 4-ох. — Автономія для поляків у ЧСР. — Аншлюс.

Відомий англійський журналіст Ворд Прайс помістив у щоденнику „Дейлі Мейль" інтервю з мін. Беком.

Перед 11-ма роками — заявив польський міністр — Ліга Націй порадила Литві навязати взаємини з Польщею — Литва цього не зробила. Такий стан не міг довше тривати, а годі було з ним покінчити при помочі Ліги, яка перестала бути всеєвропейським обєднанням і втратила вплив. У таких умовинах залишаються лише двосторонні переговори.

Мін. Бек признав, що Польща вжила супроти Литви пресії, але виясняє, що це було необхідне, бо Ковно не хотіло вдаватися в ніякі переговори. Польський ультимат поважно причинився до замирення Східної Европи. Тепер Польща шануватиме суверенність Литви.

На запит Ворда Прайса про становище Польщі до проектованого пакту 4-ох, до якого приступилаб і Польща, мін. Бек відповів загальником, підкреслюючи, що польська політика служить виключно інтересам Польщі.

Опісля мін. Бек видвигнув домагання автономії для польської меншини в Чехословаччині та ствердив, що аншлюс був необхідний та що він не шкодить польським торговельним інтересам.

Швайцарія потверджує свою невтральність.

Швайцарський уряд зложив в обох законодатних палатах заяву, в якій стверджує, що аншлюс зовсім не ослаблює становища Швайцарії. Всі три її сильні сусіди дали їй в тому напрямі гарантії, в які годі не вірити; незалежна Швайцарія потрібна для них, для збереження европейського миру. Швайцарія сповнить свій обовязок і боронитиме незалежности та невтральности.

Чистка серед совітських дипльоматів.

„Народні Новіни" подають, що з Праги відкличуть до Москви совітського пресового аташе Кона, якого большевики підозрівають у троцькізмі. У Празі був Кон теж представником комінтерну. До Москви мають відкликати посла Александровського, який перебуває тепер у Бухаресті, де ліквідує аферу Бутенка.

Чехословацькі комуністи під воликом Троцького.

ПРАГА, 22. 3. До Москви виїдуть незабаром комуністичні діячі з Чехословаччини Готвальд і Сверка за вказівками, як поладнати внутрішні спори в партії. Чехословацьким комуністам грозить роздор — великі вплини в партії мають прихильники троцькізму. На одному з засідань на 260 приявних делегатів, тільки 15 заявилося за дотеперішньою лінією політбюра партії, 245 за Троцьким.

ЗБРОЄННЯ

ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ.

Американський парлямент ухвалив 291-ма голосами проти 100 закон про розбудову американської фльоти коштом мільярда долярів.

НОРВЕГІЇ

Норвеський уряд предложив державній раді позичку на 52,000.000 корон на озброєння і закупно воєнного матеріялу

Японці окружили дві китайські дивізії.

Домеї повідомляє: Від минулого тижня японські війська завзято атакують концентрацію китайських військ на обох берегах ріки Янтсе. Вони окружили дві китайські дивізії в горах на схід від озера Тайсу — небавом вони будуть мусіти піддатися

Крім того японці зайняли провал Квантев у Східному Гопей, який становив базу китайських операцій на тому відтинку.

—o—

Чи писати правду про українські відносини?

Львів, 22. березня 1938.

Відома є з кабаретової сценки актуальна анекдотка: як то один жид другому радить не читати рідної жидівської преси, тільки пресу антисемітську; бо — мовляв — з лектури жидівських часописів віє таким смутком, так жидам скрізь зле, так їх чіпають і переслідують, що чоловік крім пересердя не має ніякої користи, паде духом і думає про самогубство. Зате з антисемітської преси жидівський читач може довідатись, які жиди сильні, могучі, впливові, як їм добре, — так, що аж приємно жити у світі...

Жарт жартом, але в кожному жарті є дещо правди. І той жидівський жарт поза анекдотичною сторінкою заторкує теж одну поважну проблему, актуальну і для наших українських відносин: якою тематикою повинна в наші важкі часи займатися українська преса? Конкретно: недавно, з приводу нашої статті п. н. „Похила верба", дійшло до нас, що дехто з громадян висловлював думку, що таких песимістичних статтей поміщувати не треба, бо вони погано впливають на загальні настрої. Треба — чули ми — дбати про бадьорого духа в громадянстві, а коли вже наступ на українство, який іде на нас відусіль в усіх формах і видах, разом з цілою нашою дійсністю створює найсумнішу атмосферу, то не треба тієї сумної атмосфери згущувати ще підкреслюванням негативних фактів із нашої внутрішньої української дійсности. Преса має бути чинником творчого конструктивізму і робити все те, що той конструктивізм може підштовхнути вперед, надхнути його новим духом, а такі статті, як ота згадана про похилу українську вербу, на яку кожна коза скаче і хто хоче той смикає, такі статті не виконують тієї засадничої часописної місії.

Ми льояльно не тільки передали сенс закиду, що його загальникові почули від одного поважного громадянина, але й розвинули ту думку, вважаючи, що вона дійсно має аргументи, над якими не можна легковажно проходити. Але чим глибше над отим закидом призадумаємось, тим більше переконані, що наша лінія правильна: що не можна промовчувати й найсумніших рисок із внутрішніх українських відносин, якщо вони суттєві й поважні, бо тільки таким робом зможемо успішно з ними боротися та зберегти здоровий організм нації від наслідків ріжних недуг.

Очевидно, є у світі люди й часописи, які залюбки випорпують усе, що пахне „скандалістикою" та яким байдужний суспільний і сенс, байдужний громадський глузд з такої роботи. Така робота, річ ясна, найбільш шкідлива, анархізуюча, деморалізуюча і коли — бувало — і в українській пресі трапляпись такі вискоки, ми їх пятнували. В усіх поважних темах, що їх порушує українська преса, мусить бути громадський підхід. З правдивою приємністю треба признати, що минувся період, коли в українській пресі були випадки нездорової полеміки, яка переступала межі пристойности і входила у площину особистих лайок чи навіть памфлетів. Але й нема сумніву, що до санації тих відносин причинилась і прилюдна критика того нездорового явища та м. і. виступи Товариства Письменників і Журналістів. Коли-ж затихла дещо міжпартійна пресова полеміка, чи радше прийняла спокійні і культурні форми, то булоб цілком ненормальною річчю займатись самобичуванням. Але з того теж далеко не виходить, що треба відмовитись від критики тих негативних явищ внутрішнього українського життя, які — на нашу думку і на думку великої (переважаючої) ча-

Великий зїзд пань у Львові

вже почався. — Ціль: оглянути прекрасні весняні моделі пальт, костюмів, суконь і пр. у відомім магазині Й. Посамент, Львів, ул. Академічна ч. 2 (Готель Жоржа).

стини нашого громадянства — приносить шкоду, тим більшу, чим довше вони тривають, та які тому повинні змінитися. Адорація буває инколи однаково шкідлива й деморалізуюча, як пашквіль чи памфлет. Але й мовчанка буває проступком, коли єдиний спосіб санації кепської справи — це прилюдна критика.

Ось тут суть питання: може бути справа дійсно погана, але можна направити її і без того, щоб відразу витягати на голосний барабан. Найкраща полагода справи на т. зв. внутрішньому терені, на терені даної установи, даної організації, у нарадах чинників, безпосередньо заінтересованих. І ніхто інший, тільки ми стояли на тому становищі: ми неодноразно підкреслювали при ріжних нагодах, що це недобрий спосіб вести розмову між одною вулицею Львова та другою — за посередництвом газетних шпальт. Очевидно, не будемо присягатись, що не зайшли тут і з нашого боку колись деякі помилки: помилитись — це людська річ, особливо, коли йде про такий ніжний апарат, як щоденна преса, яка мусить бути вражлива вже з титулу свого покликання і тому може инколи проявити надто велику вражливість чи поквапність. А проте у даному випадку справа ясна: ненормальні внутрішньоукраїнські політичні відносини дійшли до такого ступня і прийняли такі розміри, що мовчати про це — значилоб покривати лихо і погоджуватися з ним. Польський наступ не тільки не каже стримуватись з тією критикою, але — навпаки — диктує критику у ще гостріших словах, пройнятих ще більшим острахом за теперішність і будучність нації.

Діється це тому, бо — маємо таке глибоке переконання — деякі громадяни і деякі наші кола не здають собі в цілій ширині справи з повази ситуації та зі шляхів, якими єдино можна повести санацію відносин. Через те й надзвичайно важка, якщо взагалі можлива т. зв. внутрішня полагода, без притягання туди преси, бо нема однакового підходу до тієї найважнішої проблеми, якою є нинішня українська дійсність у Польщі. Наша діягноза така, що саме той польський наступ тому такий сильний, бо не найшов відповідного українського політичного відпору і далі його не находить і що брак отого рівновартного українського політичного противника став головною причиною польської протиукраїнської кампанії, осмілюючи її ініціяторів та протекторів та обнижуючи в цілому польському світі престіж українства. Тому санацію внутрішніх відносин вяжемо нероздільно з цілою українською дійсністю, з боротьбою проти польського наступу та зі „зголошенням до слова" українства, як того чинника, що вже не тільки посередньо, але й безпосередньо заінтересований у нинішній міжнародній ситуації.

Очевидно, всі ті речі моглиб підлягти дискусії, яка при добрій волі довелаб до порозуміння. І тут друга трудність т. зв. внутрішньої полагоди спору: справа наскрізь політична і може рішатись виключно у політичній площині. Тимчасом кола, про які ми згадували, вважають, що може відносини настільки добрі, що не варта, чи не треба рахуватися з думкою тих, які характеризують наші відносини як дуже погані. Конкретно: ми вважаємо, що одним із найперших засобів реституції поваги українського чинника це консолідація українського політичного фронту на можливо найширшому його просторі, підводимо факти, які тій консолідації сприяють та які їй шкодять і вимагаємо усунути перешкоди. Це своє становище будемо ще ширше розвивати, пояснювати й мотивувати, однак тут уже зазначимо, що відповідальні українські політичні кола ставляться до цієї справи зовсім инакше. Бо, хоч від Народнього Зїзду, який прийняв у цій справі дуже виразну постанову (міжпартійне порозуміння), минуло вже 2 і пів місяця, проте не бачили ми ніякої спроби ту постанову реалізувати. Те саме торкається політичної тактики наших вирішних кол супроти польської сторони: ми виказуємо в цій справі найдальше посунену обережність, стримуючись від прилюдної критики і цілости і окремих конкретних політичних виступів. Однак безумовно і в цій ділянці мусять прийти поважні зміни, якщо не хочемо, щоб повага українства терпіла щораз більше і щоб через те польський наступ щораз більше кріпшав.

Стверджуємо, що сьогодні не істнує ніяка така українська політична партія, яка моглаб перевести консолідацію, та яка в нинішньому стані моглаб успішно активізувати наше громадсько-політичне життя. І тому той стан мусить підлягти змінам. Не належить до приємности писати про український політичний маразм, про якийсь параліж волі та інерцію в той час, коли характеристикою українського політичного життя повинна бути саме енергія, ініціятивність та всесторонняя активність. І можна нам повірити, що ми про це не писалиб ані словечка, якщо вірилиб у найменший мірі, що маємо змогу змінити такий стан речей — без прилюдного алярму.

Коли-ж підносимо цей прилюдний голос, то тільки тому, що бачимо необхідну потребу мобілізувати українську прилюдну опінію: гасло санації українських політичних відносин є рівнобіжне та рівнозначне з гаслом української консолідації і гаслом відпору на польський наступ. І тому те гасло будемо підносити так довго, так довго будемо ним алярмувати українське громадянство, як довго вимагатиме цього справа. Справа не тільки українського престіжу, української поваги, але просто вже української екзистенції. Це ніякий „внутрішній розрахунок", це рахунок совісти, якого не можна ховати під зеленим сукном.

—o—

ОПТИМІЗМ У ПАРИЖІ.

(Від власного кореспондента).

Париж, 19. березня 1938.

Прегарний весняний день у Парижі зійшовся з кращими вістками із закордону. Польсько-литовське відпружения, нотоване тут уже вчора вечором як дуже правдоподібне на основі точних вісток про розмову між Літвіновом і польським амбасадором у Москві — нині стало дійсністю.

Литва рятує свою політичну незалежність і за порадою Франції, Великої Британії та СССР, приняла всі домагання Польщі. Польща зуміла звернути на себе увагу цілого світу; її виступ — по великому скріпленні німецького престіжу після аншлюсу в Европі — був дуже зручним кроком.

„Яку користь малаб Польща, колиб прилучила до своїх одинацять і пів міліонів меншин ще два і пів міліона литовців?" — телеграфує з Варшави до сьогоднішнього „Парі-Суар" Жіль Завервайн, і цей французький журналіст думає, що замінити корінно польське Поморя за Литву булоб великою небезпекою.

Зрештою французи думають, що книжка Гітлера „Майн Кампф" занимається основною вказівкою до дальших подій на европейському Сході. Гітлер безупинно повтоояє що хоче миру на заході. Бреннер від Італії і французький кордон є для нього непорушні.

*

Добрі вісти з Еспанії. Ґен. Франко в розмові з кореспондентом „Аваса" висловив багато компліментів для Франції та дав дуже прихильну заяву щодо французьких інтересів на Середземному Морі — так, що нині навіть і тутешні ліві дещо замовкли. Ґен. Франко, недавній член французької масонерії, має дуже багато приятелів між лівими французами. Боротьба між лівими французькими неінтервенціоністами в користь червоної Еспанії і лівими інтервенціоністами — не є простим припадком.

*

Добрі новини з Берліна і Праги. Незабаром почнуться переговори між чехами й німцями. Ке д'Орсе напружує всі свої сили, щоб дійшло до такої угоди. Чехословаччина охоронить таким робом свою територію і задержить при собі Закарпаття, що є теж важною українською проблемою під теперішню пору. Напад на Чехословаччину міг би викликати світову війну, а її покищо ніхто собі не бажає.

Юрій Студинський.

З української преси.

Напад на редакції,

ДЕ ЙОГО ДЖЕРЕЛО І ЯК З НИМ БОРОТИСЯ?

У „Новій Зорі" з 20. ц. м. появилась під наведеним наголовком передова стаття, яку наводимо майже в цілости. З „Нової Зорі" нераз полемізуємо, бували в нас — і на будуче невиключені — гострі перепалки також з її редактором, а проте треба зареєструвати мужній виступ того часопису, дарма, що з деякими твердженнями тої статті по суті можна рискувати. — Редакція.

Отже маємо новий доказ, до якого ступня инерції довела в нас пропаганда т. зв. „вольового" націоналізму. В часі, коли йде не на жарти наступ на ввесь наш національний організм, знаходяться групи молодих людей, які не пощадивши навіть своїх назвиськ мають сумну відвагу різнично вимушувати на українській політичній пресі, що вона має містити, а чого не сміє містити! Підчеркуємо це, майже всій пресі, бо на нараді 13. ц. м. була заступлена майже вся українська політична преса і представники її згідно устійнили своє становище до золочівського процесу ОУН. В часі цілої наради ніхто нікого не образив найменшим словом, нарада відбувалася дійсно в атмосфері культури й такту, кожний мав свободу слова і міг висказати, що думає. Устійнено згідно також звичайну газетну замітку про ту конференцію, напечатану в цілім ряді органів. Отже вся суспільність наша може сама оцінити, чи є в тій замітці хочби один невластивий вислів та чи можливе взагалі деліматніше реагування на дотичну подію такої преси, яка почуває на собі моральну відповідальність за життя і будучність нації.

РИЧАЛТОВІ ДЕШЕВІ ЛІКУВАННЯ ВІД 1. ТРАВНЯ 3зл. 155·—
Інформації:
ІВОНІЧ-ЖИВЕЦЬ 8—63

Тимчасом що діється? Дві групи наших невідомих людей уладжують в білий день напад на дві українські редакції, щоб унеможливити публичне висказання думки і то думки, одобреної дослівно майже всією українською пресою!

Тут мимохіть виринає питання: Хто уладив ті напади? На це питання можливі тільки дві відповіди:

1) Ці напади могли уладити провокатори, кермовані злочинними укритими силами, яким залежить на цілковитім розбитті і розложенні української нації, в першій мірі її публичної думки.

2) Ті напади могли уладити наші молоді люди, яким і не снилася провокація, а які в своїй наївности і молодечій нерозважі зробили те, чого колись напевно будуть гірко стидатися.

І цей другий випадок був би гірший від першого. А гірший тому, бо провокація серед нації, що попала в таке положення як наша, це зовсім звичайна річ. Розмірно легко відкрити її джерела і викликати природний відрух огиди до тої провокації.

Та далеко трудніша боротьба очікує суспільність тоді, коли ті напади це не прояви чужої провокації, а коли вони походять знутра, з самого серця нашої суспільности, з квіту її!... Бо це тоді знак, що думка того чуткого серця нашої суспільности звихнена, або зовсім знищена і не істнує, що воля того серця затроєна! Кимже знищена? Ким затроєна?

Відповісти на ці питання це нелегка справа. Тут треба уважної діягнози, бо від доброго поставлення діягнози залежить вилічення хворого організму.

Отже спробуємо тут покищо коротко поставити діягнозу якости і джерел тої недуги, приймаючи гірший випадок, а саме той, що нападаючі зовсім несвідомі ніякої провокації, що вони нападали думаючи, що роблять цим добре діло для свого народу.

Думка тих наших молодих людей очевидно знесилена, воля їх затроєна теорією такого націоналізму, який від довшого часу пропагують у нас носії кличів про „розкіш ножа і крови", про те, що Христос був бунтівник, про примат волі над розумом, мовляв: Хочу, зроблю і має так бути, як я хочу! Ось той рак, що точить вже десятками літ нашу молодь і доводить її до такого стану, в якім групи її продукують такі вчинки, як вище згадані напади на наші редакції. А не треба забувати, що вбивства і гра-

бунку в Белзці на бл. п. Ясінських навіть ОУН не бере на свій рахунок: з процесу в Золочеві видно виразно, що команда ОУН під карою смерти заборонила тоді напади та експропріяції. Це річ засадничо важна для оцінки справи — й у світлі того факту запитуємо: На якійже підставі „вольові" націоналісти відомого виховання напали на українські редакції?

Хоч „Нова Зоря" довгий час вела нераз гострі ідеольогічні спори з обома нападеними редакціями (і на будуче буде їх вести в потребі), то проте не стає нам слів на напятнування нападу невідомих людей на обі ті редакції, щоб фізично вимусити на них поведінку згідно з волею нападаючих, а не з переконаннями тих редакцій. Це насильство в наших обставинах морально просто страшне: бож його роблять над свобідною думкою нації, причім не кажуть, в ім'я чого роблять те насильство! Бо чейже не для оборони ломання дисципліни, якого допустились навіть супроти ОУН ті, що їх судили в Золочеві. Докладніше порівнання того рода насильства з насильствами над пресою двох відомих повернних рухів переведемо окремо. Тут звертаємо увагу покищо тільки на те, що останнє насильство це плід одного-одинокого осібняка, який від десяток літ безкарно встрикує отруту молоді Галицької Землі, анархізуючи ту молодь дійсно безприкладно. Всі знають і без називання імени, хто цей тип: пустий фразер, що довго вже оперує блискучими словечками, фальшивими цитатами, очевидною брехнею — і все-таки не видно загального спротиву проти того звідника нашої молоді! Во істину, не молодь обвинуватчуємо за те, що в нас діється, а того одного старого руйника і тих старших людей, що байдужно дивляться десятки літ, як він нищить душу і серце їх власних дітей!

Ті наші молоді люди, що урядили напад на дві українські редакції, навіть імен своїх подати не хотіли! Значить, виступали в масках. І навіть в тих масках не покликалися на ніяку засаду! Просто вони так хочуть і так має бути, а не кажуть ані хто вони, ані на якій підставі вони так хочуть, ані чому так має бути!... „Вольовий націоналізм" — і кінець. „Розкіш ножа і крови" — і другий кінець! З людьми, що в масках так ставляють справу, неможлива інакша боротьба в хвилі їх ділання як фізична. Та поза їх такими „активними виступами" треба вести боротьбу не лише фізичну, а й організовано ідеольогічну. В першій мірі вся суспільність наша мусить звернути увагу на те, котрі українські пресові органи поважно і виразно осуджують такий спосіб боротьби замаскованих людей, а котрі мовчанкою покривають такі злочини. Тут мовчання це співучасть у злочині нищення свобідної політичної думки свого власного народу, у злочині анархізування його. Від таких газет і журналів, що мовчанкою одобрюють таке поведення, суспільність мусить абсолютно відвернутися, мусить перестати їх передплачувати, читати і поширювати і мусить їм сказати, чому так робить. Бо коли занедбає виразно і твердо означити своє становище до такого злочинства, то страшна недуга ослабить наш національний організм до решти, ослабить гірше ніж найстрашніший натиск ззовні.

Чи придбати

гарну церу

кошт великий?

Багато жінок думають досі, що гарну церу можна придбати тільки дорогими і коштовними косметичними засобами. Та це є вже непорозумінням. Відомі косметичні засоби Пальмоліве потвердили, що регулярне вживання мила Пальмоліве оберігає свіжий і молодечий вигляд.

Вранці і ввечір мусуй лице, шию і рамена 2 хвилини пінкою мила краси Пальмоліве, виробляваного на пальмовім олійку. Ця багата і лагідна пінка діє як ніжні пальці, робить її тугою і гладкою. Навіть найбільш занедбана цера в коротім часі знову дістає свіжий і молодечий вигляд. Пальмоліве — це для мільонів жінок приємний і здоровий засіб краси.

Мило Пальмоліве можна дістати у всіх перфумеріях і дрогеріях а теж в крамницях Народної Торговлі, місьних українських кооперативах і Центросоюзі.

ШАМПУН ПАЛЬМОЛІВЕ ПЛЕКАЄ ВОЛОССЯ, ЯК МИЛО ПАЛЬМОЛІВЕ ЦЕРУ.

Мити волосся, Шампуном Пальмоліве, виробляваним на пальмовім олійку, це знаменитий засіб, що заощаджує волоссю красу і гарний вигляд. Волосся дістає знову свою природню м'якість і шовковість та можна його легко зробити хвилястим.

КОЖНА КОПЕРТА МАЄ 2 ТОРБИНКИ.

Ще краще ніж мило — засіб краси.

Весняний ярмарок у Ляйпцігу.

(Власна кореспонденція з Берліна).

Вже в перших днів весняного показового ярмарку (скінчився 14. березня) зазначилася одна особливість цьогорічного ярмарку, а саме деяка суперечність між розвитком світової кон'юнктури та господарською політикою Німеччини. З кон'юнктурного погляду можна би сподіватися переваги продукції споживчих предметів, яка звичайно спізняється за розвитком виробництва продукційних засобів. Такий характер справді мав осінній ярмарок м. р. в Ляйпцігу і завдяки цьому також більші розміри і більший успіх, ніж би це може було за іншої кон'юнктурної констеляції. Але на осінньому ярмарку взагалі і завжди переважають предмети споживання (в ширшім розумінні), бо тільки на весну побіч ярмарку зразків (Мустермессе) готових виробів відбувається також технічний ярмарок сирівців, машин і промислового оборудування. В добі ослаблення кон'юнктури в багатьох країнах, а то й виразного звороту до депресії, вказана велика обережність у виробництві продукційних засобів, значить: у Ляйпцігу можна було чекати може навіть деякого зменшення вистави на технічнім і будівельнім ярмарку. Але сталося навпаки.

Напрямні такого „протикон'юнктурного становища" німецької промисловости висловив у своїй промові при відчиненні ляйпцігського ярмарку новий міністр господарства д-р Функ. Помітний у цій промові відгомін недавньої великої політичної промови Гітлера, у пристосуванні, розуміється, до господарства й зовнішньої торговлі. Права рука Герінґа в переведенні чотиролітнього пляну підкреслює тут волю Німеччини не оглядатися на стичности світової кон'юнктури та без огляду на її ослаблення держати німецьку продукцію на дотеперішнім її високім рівні, посунути її навіть ще дальше вперед. Німеччина вибрала єдино правильний господарський шлях і виявляється тепер відпорною на кризи; вона зберігає свою купну здібність і тому може стати зразком для інших країн і бажаним контрагентом у міжнародніх торг. операціях. Поворот до системи вільної торговлі давнішого типу торг. договорів золотої валюти і т. д. принципово виключений; зовнішня торговля є тільки доповненням внутрішньої та мусить пристосовуватись до стану господарства країни, не навпаки.

На 500 мільонів обороту весняного ярмарку 1937 припадало 163 міл. на зовнішні торговельні трансакції, та в цілости участь Німеччини у світовій торговлі не зросла, хоч є абсолютне збільшення оборотів (4,2 мільярди марок довозу і 4,9

В. ВІЛЬДМАН.

Дівчина з мелянхолійними очима.

Славний англійський актор Джон Генрі, Ірвінґ, що вславився головно цілим рядом постатей із Шекспірових драм, згодився одного разу на прохання приятелів, давати лекції драматичного мистецтва одній молодій дівчині, що хотіла стати артисткою. Він був великим ворогом таких кандидаток і ввесь час повторяв, що їх лекції це тільки один із засобів убивати час, як довго така дівчина не знайде собі нареченого.

Коли Ірвінґ побачив щире захоплення дівчини драматичною студією, почув її гарний голос та чисту дикцію, ще й признав, що вона має природно-привабні рухи і вийнятково гарна; він дав себе переконати. Він віднайшов у очах дівчини якусь глибоко-трагічну мелянхолію, якою визначуються тільки правдиві артистки. Крім цього дівчина мала палкий темперамент, наскрізь артистичний, і всі ці прикмети були запорукою, що перед нею простягається шлях мистецької карієри.

Ірвінґ хотів допомогти дівчині вступити на цей шлях. Але не зробивши проби, артист не міг зважитися прийняти її на ученицю. Він забрав її раз до себе до дому і приготовив для неї одну ролю з Шекспіра, таку, яка на його думку найкраще відповідала мелянхолійній, природній вдачі майбутньої молодої артистки. Була це роля Юлії, покиненої нещасливо закоханої дівчини із комедії „Два панове з Верони". Він вибрав навмисне пєсу, якої майже пятьдесять років у Англії не грали, щоб дівчина не могла наслідувати ніякої артистки, а підійшла до своєї ролі самостійно.

Заки він передав їй примірник пєси, він почав змальовувати їй психічний стан закоханої, трагічно розчарованої дами, яку мужчина пошукав і покинув. Змальовуючи вину віроломного мужчини, Протеєвої вдачі, Ірвінґ сам так захопився, що звернувся з такими словами до молодої жінки: „Відкрийте своє серце, пані, бо від трагічного терпіння, яке ви всилі пережити залежить увесь успіх вашої гри! Зумійте спочутливо вдуматися у душу своєї героїні, станете першорядною артисткою!"

Дівчина почала деклямувати, але робила це холодно, бездушно.

Великий артист аж обурився; його аж підкинуло:

Хто? ви такі холодні у хвилині, коли йде про життя чи смерть людини? Чи ваше серце не схвилювалося ні на хвилину для опущеної дівчини, чи ви самі не маєте дівочого серця. Гляньте на мене. Я — мужчина, а й те спочуваю з цією нещасливою істотою, і то так, що повторюючи її слова, мушу стримувати сльози.

Ірвінґ мав справді сльози в очах і сказав:

— Заплачте! добудьте із своїх грудей зідхнення! Нехай ваш голос забренить високим тоном обурення!

Але дівчина далі деклямувала патетично вірші. Ірвінґ хотів їй допомогти:

— Уявіть собі, що ви мали когось, кого кохали і який не тільки зустрічав ваші почування із взаємністю, але і присягав вам сотні разів, що вас ніколи не покине. Ви довго не вірили йому і поводилися з ним стримано, але одного дня ви піддалися поривові його палких слів і всю свою майбутність довірили йому... Тепер подумайте над тим, що одного дня ви довідуєтеся зовсім несподівано, що саме той, якому ви вірили більш, ніж комунебудь іншому, якому ви відкрили все своє суще, не тільки не був негідний вашого довіря, але ще зламав своє слово і поставився до вас як до перехожої знайомої? Що ви тоді зробили б?

— О! — відповіла молода дівчина глянувши на Ірвінґа — я тоді вибрала б собі якогось іншого.

Ця відповідь рішила про відношення Ірвінґа до молодих дівчат із міщанської кляси на все життя. Він не згодився ніодної підготовляти на артистку. Молода кандидатка, як він передбачував, вийшла небавком заміж за ньюфаундлендського купця.

Перекл. в. г.

вивозу в 1932 р. на 5.5 і 5.9 у 1937 р.). Отже теперішній ярмарок має підкреслити відпорність Німеччини на кононктурні зміни і дальший ріст продукції також продукційних засобів. І справді загальна виставова площа збільшилась на 3.000 кв. м., добудовано дві нові галі для машин і под., так, що технічний ярмарок має вже 20 галь. Виставляло в них 3.300 фірм на площі 402.000 кв. м. (ярмарок зразків готових виробів — 9.500 фірм у 23. будинках). На виставі було 25 чужих держав: деякі держави улаштовували колективні вистави (дуже гарний переріз цілого господарства дала голяндська вистава), інші — індивідуальна. З Австрії прибула найбільша кількість виставців (120), але це не було висловом відомої зміни політичних відносин, тільки наслідком географічного положення: так було і в минулих роках. З Чехословаччини через політичне напруження було всього 100 фірм. Накупувачів із закордону було понад 34.000, тоді як у минулім році було їх 32.000, в р. 1933 тільки 15.000.

Найважніший тут очевидно технічний ярмарок, який перетривав інші на два-три дні. Добре заступлена була бюрова вистава, що буває теж тільки на весні. Для українських відносин ціавіші від складних уладжень і машин дрібні новинки для середніх і менших заведень та канцелярій. Щоб зменшити неприємний стукіт писальних машин, можна вживати особливих конструкцій, розуміється, дорогих; але тут показували металеві півкулі з уложеним до них гумовим воздушним мячиком, які кожний може прикрутити на місце звичайних підставок з з твердої гуми. Машина тоді ізольована від стола, не сувається, не потрібно також фільцової підкладки. Проти висихання барвної денти та в звязку з тим передчасного її зужиття є маленький прилад, який можна без труду і без інструментів насадити на машину. Перебігаючи пова нього, лента відсвіжує барву і не висихає; відновляти барву в приладі треба тільки що тижня. Для печаток, де відбитки неодностайні та замазуються, винайдено теж принцип барвної ленти, яка усуває ті недостачі. Для розділювання барви при розмножувальних машинах і приладах механічні розділювачі виключають неодностайність та небезпеку запорошення і забрудження руки чи одягу. Простий прилад складає листи в бажаній формі, теж двічі; дуже важне для вживання віконцевих коверт, принаїчних тим, що відпадає друге писання адреси, але неприємних саме задля особливого складання листа. Величезний вибір олівців і пер. „Олівцеве місто" — Нюрнберг прийшло на виставу з 2.000—3.000 зразків. Перед ведуть „фільштіфте": є такі, що графітовий стрижень у них вистачає на 2.300 м. письма, так, що місяцями, а то й роками не треба відновляти. Великі поступи й богатий вибір у барвах таких олівців (4—6 барв в однім при доволі ще стрункій формі). Пфорцгаймські фабрики виробляють такі олівці теж із альпаки, срібла й вальцьованого золота. Цікаві удосконалення виявляють також „фальфедери" (і коли ж будемо вже мати добрий український термін для цих „вічних, самописальних" і т. д. пер?). Золоті пера мабуть уступлять місце перам з паладія і срібла, ніби тривкішим; але причина тут скоріше в автаркійній конечности в Німеччині. До речі: саме тепер столітній ювилей сталевого пера і відповідна вистава в Ляйпцігу. Сильного конкурента має воно і в шклянім пері. Для прихильників модерного книговодства є тут нова конструкція „книжки для вільних листків". Незвичайно просто відчищається і картки можна обертати на повних 360 ступнів, що досі ще не бувало.

В стилі доби й німецького розвитку є богаті зразки пластичних мас. Зі штучної живиці, цього матеріялу „1.000 можливостей", роблять уже навіть музичні інструменти в осередках цього виробництва Маркнойкірхен, Клінгенталь і т. д. Нпр. флети мають, мовляв, чистіший звук, бо відпадає додаткове при дереві вертіння дір. Подібно гармонії та всякі додаткові частини до інструментів. Ліякові трудно тут рівнати; дерев'яні радіоприймачі мають, здається, кращу барву і модуляцію голосу, ніж приймачі з пластичних мас. Для великої промисловости важніше, що новіші матеріяли цієї ділянки мають уже більшу відпорність (25/30 цм./кг.; давніше 9) завдяки іншому виповненню (текстильні відпадки замість деревляної мучки), рівну відпорности литого заліза. Тому витискають залізо в багатьох ділянках, нпр. як частини електротехнічного приладдя, бо й дешевші і добре ізолюють. Краща якість дозволяє пластичним масам здобути собі, після неуспіху перед кількома роками, місце у виробі предметів освітлювання. В їхню користь промовляє можливість надати їм всяку барву. Подібно при виробі держаків до ножів, взірок і т. д. можна виконання і барву пристосувати до цілі й обставин, інакше для вікіндових домиків, інакше до овочів чи мороженого і т. д. Конкурентом литого заліза є тепер і порцелянна (повір, українські каоліни!), яку можна стискати і формувати вже й у сухому виді. Точність оброблення вже як у металів, ізоляційність, відпорність проти кислот і стійність при змінах температури — переваги в порівнанні з металями (нпр. рури, проводи і т. д.). На приємне закінчення слід згадати доповнюючі орхестри, себто плити, в яких недостає одного-двох голосів, нпр. скрипки, челю і под., зате є ноти. Дуже важне для навчання музики, але й домашній аматор грає сам собі той бракуючий інструмент, не потребує бігати за партнерами до терцетів чи квартетів, стає співучасником орхестри славних світових мистців.

Інформації поставлено знаменито. 30/40 всяких інформаційних посередництв і бюр зосереджено в одну установу. Зокрема для чужинців були великі вигоди в „домі народів", де мали все від перекладчиків і почти до часописів і читальні для легчого виявлення нпр. журналістичної творчости.

Р. Димінський

Фірма Кратц і Райс Львів, Казимира Великого ч. 22

Найновіші матеріяли ориг. англійські і бельські, спеціяльність вироби Моргенштерна.

„Національні меншини не можуть мати ніяких політичних прав".

ЕНДЕКИ ПОКАЗУЮТЬ СВОЇМИ РЕЗОЛЮЦІЯМИ, ЯК ВИГЛЯДАЛА БИ ІХ ВЛАДА.

На вічу, що відбулося в неділю, 20-го березня ц. р. та про яке писали ми у вчорашньому числі, ендеки ухвалили цілу низку резолюцій у литовській справі, у справі самоуправи 6-ти великих міст і у справі боротьби з комунізмом та „українським сепаратизмом".

„ВЛУЧИТИ ЛИТВУ В ПОЛІТИЧНУ СИСТЕМУ ПОЛЬЩІ."

У литовській справі „Стронніцтво Народове" заняло своїми резолюціями таке становище: єдине правильне наладчання взаємин з Литвою — це влучити Литву в політичну систему Польщі і таким чином через Німан і Клайпеду поширити доступ Польщі до моря; область Литви треба влучити в польську митну та господарську область; Литва мусить признати Польщі право на сухопутні та водні бази для польських збройних сил на своїх землях; Литва мусить заключити з Польщею військову конвенцію і виректися якихнебудь політичних контактів з ворогами польської держави; поляки, що живуть у Литві, мусять дістати повну культурно-національну автономію.

„ВИБОРЧІ ПРАВА В САМОУПРАВІ ПОВИННІ МАТИ ТІЛЬКИ ПОЛЯКИ..."

Становище у справі проекту виборчої ординації до самоуправи 6-ти великих міст, в цьому і Львова, суто ендецьке:

„Виборчі права в самоуправі повинні мати тільки поляки і ті національні меншини, що ставляться позитивно до польського народу і польської держави.

„Жиди, як чужий елемент і національні меншини, що неприхильно відносяться до польського народу та польської держави, як вороги цієї держави, **не можуть мати ніяких політичних прав** і тим самим виборчих прав до самоуправи.

„МАХІНАЦІЇ ЖИДІВСТВА".

У справі „жидо-комуни" ендеки домагаються у своїх резолюціях безоглядної боротьби з комунізмом і масонерією і звертають увагу громадянства на „махінації жидівства", що після удару в Австрії намагається сконцентрувати всі свої сили в Польщі і в тій цілі організує та підтримує „фолксфронт", щоб розбити польський народ та ослабити його з нутра.

„НЕ МОЖЕ ВІДБУТИСЯ ЗДВИГ „ПРОСВІТИ", „СОКОЛА" І „ЛУГУ".

В українській справі, тобто у справі „українського сепаратизму" — як вони це називають — ендеки:

1) Протестують проти того, щоб державні, або від держави залежні, чинники, як ось державне шкільництво, банки та польське радіо, підтримували та пропагували українство.

2) Взивають уряд, щоб припинив т. зв. нормалізаційну політику у Східній Галичині й українізаційну на Волині та щоб сильно підтримував польський елемент на тих землях.

3) Домагаються такого унормування відносин у гр.-кат. Церкві, щоб вона перестала бути знаряддям воюючого українського націоналізму та сепаратизму.

4) З радощами витають ініціятиву польського громадянства на Волині, яка змагає до ревіндикації для польщини втрат з часів займанщини, і сердечно здоровлять мешканців Волині, що вернулися до польського народу і римо-католицької віри.

5) Заявляють, що **є обовязком усіх польських чинників не допустити до масових демонстрацій українських сепаратистів у Львові і стверджують, що спільний здвиг злучених сепаратистичних товариств: „Просвіти", „Сокола" і „Лугу", заповіджений на цей рік — не може відбутися."**

Що писало „Діло" 50 рэків тому.

Ч. 56 Четвер 22 (10) березня 1888.

ЗАВЖДИ НА ОДНУ ІДЕЮ ЗАПІЗНО.

У передовій статті п. н. „Фремденблят" про націоналізм" — „Діло" відповідає на статтю цього пів-урядового органу віденського урядництва, який нагадав собі ще процес д-ра Жівного, що ставав перед судом за поширювання ідеї панслявізму, і твердить, що єдиним засобом проти цієї шкідливої ідеї є „пильно берегти своєї національности". „Фремденблят" уважає панславізм, отой, що про нього була мова на процесі д-ра Жівного, шкідливою ідеєю, бо це „смертельний удар на питомості мови й літератури окремих славянських народів".

В основі „Діло" погоджується з цими думками, але при цьому питається, чому уряд завважи це, не вважить славянам, особливо українцям, „пильно берегти своєї національности". „Самі каріканнл — пише „Діло" — на зло не усунуть зла, як не усунуть його і самі півурядові сотороги. Як панславізм родиться на грунті нерозбудженого націоналізму, — то щож лекшого, як цей грунт засіяти змогою розвитку національного духа відповідними концесіями тих, що в першій мірі повинні дбати про добро і безпеку Австрії... Зрештою, ми переконані, що „Фремденблят" розуміє цю справу аж надто добре, але знає також, що деяким колам не стає рішучости взятися за діло зі зрозумінням ваги власної роботи... „Іммер ум айне Ідее цу курц—"

„ПАХУЧА КИТИЦЯ".

До Золочева приїхав радник намісництва Мандичевський, щоб перевести слідство у справі вибору послом до парляменту гр. Стадніцького проти українського кандидата Льонгина Рожанковського. „Як знаємо — пише „Діло" — рад. Мандичевський зібрав уже спору китицю ненорентностей золочівських, голосних у свому часі, функціонарів офіціяльних і польського передвиборчого комітету. Але чи запах цієї пахучої китиці розійдеться коли по салі засідань палати послів державної ради — Господь знає. Бо як до висилки комісії „на грунт" треба було повних трьох літ, то треба сподіватись, що до прочитання спорих актів переведеного слідства буде треба мабуть 1—2 років, а до наради над справою одного року — і „фіміта комедія". Тимчасом промине шестилітній період".

НАСЛІДНИК ПРЕСТОЛУ.

„Діло" подає за французьким щоденником „Фігаро" таку характеристику нового німецького престолонаслідника Вільгельма (пізнішого Вільгельма II): „Він працьовитий, амбітний і дуже добре вміє вдавати. Він гадає своїми вчинками зачудувати ввесь світ. Його теорія така, що німці — це перший нарід у світі. Навіть хиби німців більше варті як принмети інших народів. В Німеччині більше його бояться, як люблять. Нездужає він також на безупинне течення з уха і лікарі гадають, що це не ворожить довгого віку".

ДАР СУЛТАНА.

В новинці: „Повідомляють з Константинополя, що султан післав німецькому цісареві Фридрихові нашийник з лискових оріхів разом з письмом, в якому запевняє цісаря, що над цим нашийником молилися турецькі дервіші і хвіки і тому, як цісар вбере його, ціла недуга минеться в чудесний спосіб".

КУПУЙТЕ КНИЖКИ ВИДАВНИЦТВА „ДІЛО"!

ПРАВНИЧА СТОРІНКА.

Становище українських адвокатських аплікантів.

Реферат м-ра Маріяна Дзьоби на Загальних Зборах Союзу Українських Адвокатів у Львові 26. м. м. на основі реферату м-ра Юр'я Пачовського і протоколів І. Конгресу Українських аплікантів. — Прим. Ред.

Дня 20. лютого 1938 року відбувся І. Конгрес Українських Аплікантів. Темою обрад Конгресу була між іншими також справа становища українських аплікантів. Це становище зображене тут не тільки на основі писем і анкетних листків, — і то передовсім на основі живих слів учасників, що зїхавшись з цілого краю взяли участь у Конгресі. На основі даних представлених учасниками Конгресу становище аплікантів у цифрах виглядає так:

На загальне число українських аплікантів, приблизно 335, вписаних у Львівській Адвокатській Палаті, більша частина аплікантів працює безплатно. Решта дістає мінімальну винагороду, — звичайно утримання, а вже рідко якусь невелику ще доплату у грошах. „Добре ситуованими" називаються ті апліканти, які дістають платню від 50—80 зол. місячно. Аплікантів, що дістають 100 золотих місячно, можна на пальцях почислити. Апліканти, що дістають понад 100 зол. в місяць, це білі круки. З краю про таких не чувати. У Львові є таких двох.

Це матеріяльний стан українського аплікана. Але є теж ще другий стан моральний, в канцелярії свого патрона.

Конгрес ствердив, що в багатьох випадках цей стан далеко гірший від матеріяльного. Українські апліканти не мають претенсій за те, що часто сповняють в канцелярії працю машиністки, секретарки, соліситатора, і навіть післанця. Їх патрони часто самі також сповняють ті функції і апліканти, як і їх патрони — головно молодші — навчилися вже вважати це адвокатськими чинностями. За такий стан не відповідають ані українські апліканти ані їх патрони. Але на тих чинностях повинні вже кінчитися канцелярійні обовязки аплїканта. На жаль так воно не є. В багатьох випадках, як ствердили учасники Конгресу, аплікант не знає, що властиво не належить до його канцелярійних обовязків. В багатьох випадках нема межі ані дверей між канцелярією патрона і його приватною хатою. Слухати було важко, коли один з учасників оповідав про випадок, де першим щоденним обовязком одного аплїканта є — позамітати канцелярію і в ній напалити. Можливо, що говорив про себе, хоч цього не сказав. Аплікант цей може, правда, відмовитися від такої роботи, але наражується на втрату практики і то ще тоді, коли над ним висить мариво нового закону про устрій адвокатури.

Але це вийняткові випадки. Далеко менше вийчятковими є випадки, де патрон, замість уважати аплїканта своїм молодшим, часом навіть багато молодшим товаришем, якого має приготовити до відповідного виконування адвокатської професії, може у надто замітний спосіб дає йому відчути його службове відношення. Це діється часто навіть тоді, коли патрон своєму аплїкантові крім того службового відношення нічого більше не дає.

Це вражає і болить аплїканта більше, ніж матеріяльні злидні. Бо хто такий адвокатський аплікант? Це не ученик, якого можна ще за таблицею поставити ані навіть студент. Те, що аплїкант в канцелярії свого патрона має вчитися і приготовлятися до розуміння і виконування адвокатського звання, — не спихає, а радше не може спихати його до ролі студента. Аплїканти, це часто люди старші, — здебільша люди в віці від 25 до 35 літ, — люди, що почувають себе вже повноправними громадянами і часто своєю працею в громадянстві оправдують це своє самопочування. Тимчасом часто так буває, що аплікант загально поважаний поза канцелярією — в канцелярії сходить до ролі тільки звичайного службовика і то без виразної службової прагматики.

Колиж до цього всього додати ще і нелегкі сьогоднішні часи, де навіть старші аплїканти, яким небагато залишалося ще практики не знають, що їм принесе завтра, — не знають, чи завтра не появиться закон, — ба навіть не закон, а розпорядок міністра, який може знівечити всю дотеперішню їх працю і замкнути їм доступ до адвокатури, — тоді будемо мати повний образ становища і умовин праці українського аплїканта. Становища цього позавидити не можна.

Яка цьому причина і як такому станові зарадити?

Конгрес українських аплїкантів поставився до справи дуже поважно. В тій такій дуже дразливій і для кожного аплїканта болючій справі український аплікант зумів зберегти рівновагу ума і рівновагу почувань та виказав багато такту. Учасники Конгресу, розбираючи тяжке своє становище та шукаючи можливостий його поправи, почали передовсім від себе самих, і ствердили, що багато тут вини є їх власної.

Конгрес ствердив, що в багатьох випадках український аплікант не відповідає тим вимогам, які повинен мати. Людський матеріял українського аплїканта своєю кількістю не відповідає якости. Серед українських аплїкантів є багато таких, які попали в адвокатуру припадково або змушені до того обставинами. Брак можливостей свобідного вибору звання, замкнення доступу для українців до державних посад у власному громадянстві спричинили, що багато молодих людей, які вступаючи на правничий виділ університету мріяли тільки про посаду і яким і не снилася адвокатура, — опинилися нараз в адвокатурі, проти власних намірів і проти власної волі. Дехто погодився з долею і пристосувався до обставин. Але багато аплїкантів уважає свій побут в адвокатурі тільки часом вичікування. Вони адвокатури ані не люблять ані її не розуміють. Ясно, що в парі з тим йде і невідповідне розуміння своїх обовязків адвокатського аплїканта; в багатьох випадках нарікання патронів на своїх аплїкантів оправдані. Бо, щоби бути добрим адвокатом, — чи раніше добрим адвокатським аплїкантом, — адвокатуру треба любити та її розуміти.

Дальше звертали увагу на Конгресі, що українські аплїканти не все стараються якслід використати час адвокатської практики, щоб придбати фахове знання, що часто за мало вчаться і не стараються свого знання доповнити. Правда — часто без власної вини, бо за канцелярійними і неканцелярійними заняттями не стає вже часу на науку. Але не зважаючи на це, Конгрес ствердив, що український аплікант мусить працювати передовсім над собою, щоби пізніше бути добрим адвокатом.

В парі з тим мусить іти теж і праця та відношення аплїканта до патрона і його канцелярії. Відношення аплїканта до патрона мусить опиратися на пошані та довірю. Канцелярію патрона аплікант повинен уважати за свою канцелярію і відповідно до цього вкладати в неї працю, а не бути тільки урядовцем.

Вкінці Конгрес висловив свою рішучу думку, що аплікант не може обмежуватися тільки до праці в канцелярії. Аплікант мусить бути теж громадянином. „Добрий адвокат — добрий громадянин". Адвокат, який хотів би обмежитися тільки до суду і своєї канцелярії, ніколи не сповнить супроти свого громадянства тих завдань, яких громадянство має право від нього домагатися. Так мусять розуміти адвокатуру й українські аплїканти вже тепер.

Такі домагання поставив Конгрес українських аплїкантів українському аплїкантові. Від здійснення залежить можливість поправи долі українського аплїканта. Конгрес рішуче домагався, щоб український адвокатський аплікант ці вимоги виконав.

Але таке чи інше становище українського аплїканта залежить в далеко більшій мірі від патрона українського аплїканта, — від українського адвоката. Бо хоч припадкові є випадки, де аплікант мусить замітати і опалювати канцелярію, то вже не є припадком те, що більшість українських аплїкантів працює безплатно і що для більшости українських аплїкантів платня бодай у квоті 50 зол. місячно є недосяжною мрією. А мало є таких українських аплїкантів, які можуть дозволити собі на безплатну практику. Для українського аплїканта практика є рівночасно працею на хліб насущний. Український аплікант не вимагає багато; він готов зрозуміти той чи другий випадок безплатної практики, оправданої становищем чи то самого аплїканта чи патрона. Але не може зрозуміти ані оправдати факту масової безплатної практики, тим більше, що матеріяльний стан української адвокатури такого явища зовсім не виправдує. З другої сторони, щоб український аплікант міг якслід сповняти свої обовязки, мусить мати бодай дах над головою, можливість прокарчувати себе і мати відповідний зверхній вигляд. Без цього ніяк не зможе він якслід сповняти своїх обовязків.

Відношення патронів до аплїкантів мусить теж відповідати з одної сторони гідности адвоката, з другої сторони гідности аплїканта. Мусить воно спиратися на взаємній пошані, довірю і зрозумінні. Відношення це повинно бодай відповідати регулямінові Адвокатської Палати. Але повинно воно йти і понад регулямін.

І коли учасники Конгресу українських аплїкантів поставили низку рішучих домагань до до себе самих і до загалу українських аплїкантів, — то рівно рішуче домагаються сповнити деякі умови від українських адвокатів. Ці свої домагання оформив Конгрес в низку резолюцій.

Від того, чи українські адвокати виконають згадані домагання, залежатимуть можливости поправи долі аплїкантів. А поправа долі і умовин праці українського аплїканта це не тільки справа самих українських аплїкантів; це справа ціло; української палестри, а в дальшому і цілого українського громадянства.

Нема доброго снідання
без кави з цикорією
ЛУНА
— яку виробляє єдина —
українська кооп. фабрика
Суспільний Промисл
Львів 24, вул. Жовківська ч. 188

Вже надійшли весняні матеріями, убрання і плащі
ШАПІРА вул. Личаківська ч. 1.

Комунікат

управи секції аплікантів при С. У. А.

Управа секції аплікантів при СУА подає до відома товаришів, що на своїм засіданні 22. лютого 1938. р. уконституувалася так: Голова і науковий референт: тов. Юрій Фединський, заст. голови і референт преси: тов. Маріян Дзьоба; секретар: тов. Олександер Дроздовський; скарбник: тов. Юрій Пачовський; організаційні референти: тов. Микола Ценко і тов. Петро Конюх; референт посередництва праці: тов. Лев Дубас.

Листи до секції треба слати на адресу секретаря, Львів, вул. Крашевського ч. 23, II.

Листи у справі посередництва праці, себто зголошення товаришів, які шукають практики, як також зголошення адвокатів, які шукають аплікантів, просимо слати на адресу: М-р Лев Дубас, Львів, вул. Сикстуська ч. 58а, канцелярія адв. д-ра Степана Шухевича.

На відповідь треба долучити марку. Листи без марки залишаться без відповіди.

Всіх товаришів взиваємо вирівнювати членські вкладки, при чому пригадуємо, що членська вкладка 25 сот. місячно. Вкладки треба слати на адресу скарбника СУА д-ра К. Паньківського, адвоката у Львові, вул. Чарнецького ч. 26.

Вкінці взиваємо всіх товаришів, що замовили вже фотографії з Конгресу, щоби переслали на адресу: „ФОТО-ОТО", Львів, вул. Зелена ч. 6 по зол. 1.50 за одну фотографію, при чому товариші, що замовили 2 фотографії, обовязані їх викупити. Одержавши належність, фотограф перешле фотографії за післяплатою. Товариші, які фотографій не замовили, а хотілиб їх дістати, можуть також переслати на вище подану адресу належність за фотографії й їх дістануть. Управа.

ДАЙТЕ ДОКАЗ, ЩО ПАМЯТАЄТЕ ПРО ІНВАЛІДІВ У.Г.А.!

Сторінка без політики.

ЕЛЄКТРИЧНІ САМОХОДИ.

В останніх часах дуже поширилися електричні самоходи в Англії. Електричний самохід — це простий у конструкції та дешевий в експльоатації змеханізований засіб комунікації, надається до перевозу тягарів на ближчу відаль на терен міста.

Такі самоходи з огляду на великий зрив і елястичність руху є дуже вигідні особливо при розвожуванні продуктів і предметів щоденного вжитку у великім місті, де самохід мусить часто задержуватися. Електросамоходи в порівнанні з вантажними і малолітражними особовими самоходами, що працюють бензиною, мають багато прикмет, а саме: їх праця є тиха й не витворює спаленини і газів, таких прикрих у місті. Через те вони більше гігієнічні, спосіб їх ведення простіший і вигідніший. Вони мають велику спромогу маневрування, великий зрив і дуже просту конструкцію, вкінці їх ціна низька, кошт експльоатації дешевий. Найважливіше, що не дефектують так часто, як воно буває при самоходах, що працюють бензиною. Простота конструкції дає змогу обнизити їх ціну до 25—40 прц. в порівнанні з бензиновими самоходами, при однаковім тягарі і місті. Затє відомою прикметою електр. самоходів є їх великий мертвий тягар і мала скорість, бо середня скорість дає всього 25—30 км. на годину. Тому не можна їх уживати до далеких транспортів, де скорість має велике значіння. Одначе масове пристосування електричних самоходів у великому місті має ту добру й важну прикмету, що шофер в ніякому випадку не може розвинути надто великої скорости й тим самим нема таких частих випадків і катастроф.

Вже перед війною були в ужитті у Відні електричні автобуси, які курсували головно у гористих дільницях міста. Вони заступали звичайні електричні трамваї з рейками і перевозили також особи.

ЩО ТАКЕ „ГЕТТО".

Останніми часами багато говорять про „гетто" у звязку з авантурами на університетах, в яких студентів жидів хотять посадити в окремі лавки, що більше, вже почали говорити про національне „гетто". Тому варто познайомитися, що воно це слово означає і як його розуміють м. і. самі жиди.

Слово „гетто" нині стало дуже популярне не тільки в щоденній мові, але також в політичнім жаргоні сливе чи не у всіх народів. Про „гетто" заговорили навіть такі народи, що не мають між собою жидів, як нпр. японці. Того слова уживають антисеміти, фільосеміти, незгральні і самі жиди. Розуміється, що в те слово вкладають відповідне забарвлення, відповідно до того, хто його уживає. Нам йде про те, яке його обективне значіння, яке його походження історичне і мовне. Бо коли його вживаємо, то перш за все мусимо його розуміти.

Якже розуміють це слово самі жиди, зацікавлені в ньому? В монументальному видавництві „Енцикльопедія Юдаїка", що вийшла в Берліні в 1931. р. під редакцією д-ра Й. Кляцкіна, професор жид з Фльоренції д-р У. Кассуто дає пояснення цього слова.

У звичайній мові називається геттом жидівську дільницю в місті, в якій мешкають в більшості жиди. Але таке означення — каже д-р Кассуто — неточне. Не кожна жидівська дільниця є геттом. Жидівські дільниці повставали без якогонебудь натиску зі сторони нежидів або уряду вже в старині, бо жиди як „зненавиджена" меншина самі дуже радо горнулися до купи і відмежовували себе від нежидів, щоб таким чином лекше себе боронити та задержати в чистоті свою расову, релігійну й культурну окремішність. Також господарські причини заохочували жидів замикатися в окремій дільниці. В середновіччі церква й численні собори дуже сильно підтримували теж відокремлення жидів від християн.

Гетто в повному значінні того слова повстало аж в XVI. в. Воно означує обмурованну з усіх сторін жидівську дільницю, якої ворота, призначені до звязку зі зовнішнім світом, на ніч замикали. Такі гетта повстали в останніх трьох віках середновіччя в Італії, Німеччині, Еспанії й Португалії. Перше гетто взагалі повстало в 1516 р. у Венеції й тоді ужито перший раз це слово. Назагал жиди уважали гетто для себе за щось утяжливе, хоч не все, бо бачили в ньому спосіб на забезпечення чистоти своєї раси. Нпр. у Вероні жиди святкували рік-річно замкнення в гетті. Йом Тоб Ліпман Гелер, один із жидівських діячів тих часів навіть „чванився, що брав участь у створенні віденського гетта".

Походження слова гетто є — на думку д-ра Кассуто — неясне. Він сумнівається, чи воно походить з єврейської мови. Відкидає він теж думку про його походження з грецької чи німецької мови. Рівнож і вульгарне італійське слово „гуетто", що означає „брудну особу" — не є рівнозначне із словом „гетто". Найімовірніше — це слово походить від назви місця у Венеції, яке звалося власне „гетто". І потім тим словом стали називати взагалі всі відокремлення жидів у світі. Отже відокремлення жидів у школі, на торговиці, в місті і п. — означуємо тепер словом „гетто", яке стало в останніх часах таке популярне.

„Чарівна дитина" або цирк Соні Геніє.

Соня Геніє — акторка, яка тепер заробляє найбільше в цілім Голівуді. — Соня Геніє ладиться перелетіти океан. — Соня Геніє — зорганізувала „ледяний цирк.". — Соня Геніє — дістала норвеський орден Оляфа.

Ось вам кілька заголовків часописних заміток про цю незвичайну зірку екрану. Знаменита совгунка все ще першорядною темою та атракцією, яка не скоро погасне.

Саме десять літ минуло, як та чарівна дитина вперше здобула золоту олімпійську медалю за фігурову їзду на леді. Сьогодні, коли вона є вже „тільки" фільмовою акторкою, говорять про неї багато із захопленням як і давніше.

Слава Соні Геніє сягає до найдальших закутин світа. Давніше доходила там вона як слава знаменитої спортсменки, сьогодні як слава великої фільмової зірки.

Соня мала 8 літ, коли батько, багатий купець футер (сам теж запалений совгар), зголосив її вперш до совгарських змагань. Соня виграла. Коли мала 11 літ здобула вперше мистецтво Норвегії. За два роки була вже мистцем світа і ще за два — мистцем Олімпіяди.

Так ішла вона по ступнях слави, невпинно вперед, від успіху до успіху і з нею, наче тінь, невідлучний батько як імпресаріо. Саме він підшукав для неї найкращих тренерів, видумував найоригінальніші костюми і взагалі робив усе, що приносило його донечці славу.

А ця слава росла чимраз більше: три золоті, олімпійські медалі, десять почестей мистця світа, сотні тисяч звеличників, захоплення її мистецтвом.

Захоплювалися нею вже від самого початку. Всі подивляли її незвичайну свободу рухів, відвагу еволюції, чар та скромність. Дарма, що не визначалася вона незвичайною красою, ніхто не помятав про її задертий носик або надто кругле личко: коли вона виходила на лід та починала танцювати, всі бачили тільки її талант.

Ось клаптик часописної оцінки:

„Стояла непорушно, наче статуя, відтак під звуки пориваної мельодії пливе в танкових підскоках, кружляє, вистрибує в гору, наче фонтанна, щоби по хвилині знову закрутитись у шаленому млинку і станути непорушно на кінчиках совгів".

Оте мистецтво і слава, вкінці й Голівуд. Соня Геніє була одинокою суперницею великих, фільмових зірок. Де лиш вона зявлялася — ніхто не думав про кіно. Її виступи були більшою атракцією від найкращих фільм. Не залишалося нічого іншого, як втягнути її до фільми. Соня Геніє дала намовитися. Вона розумїла, що все-таки прийде день, коли вона мусітиме залишити

місце своїй наслідниці, згідно з невблаганим законом молодости, так, як перед 12 роками мусіла їй уступитися „сама" Герма Ярош Сабо. Соня Геніє стала акторкою. Заробляє казкові суми бо 150.000 дол. за одну фільму. Одначе то їй не вистає. Вона тужить за живою публікою, яка оплескувала б її так, як воно було за добрих, аматорських часів. Зрозумів її бажання Вільгельм Геніє. Він підняв дужу уладити „ледяний цирк". В Америці кожне більше місто має штучне ледовище. Соня Геніє їздить від міста до міста — у вільному від фільмування часі — із дружиною гарних совгунок та зручних совгунів. Вони показують справжню ревію мистецьких пописів на леді. Кульмінаційною точкою пописів є виступ самої Соні.

Отже таким чином Соня Геніє стала великою зіркою, що лестить найвисніше в Голівуді. Усеж таки залишилась такою, якою була давніше — спортсменкою.

УКРАЇНЕЦЬ КОРОЛЕМ ПАПУАСІВ.

Миколай Міклуха-Маклай, родом із Полтавщини, який жив у роках 1847-1887, був славним подорожним, який між ін. досліджував життя папуасів і мешканців архіпелягу Мікронезії на Тихому Океані. В часі свого побуту серед папуасів своєю людяною і справедливою поведінкою приєднав собі так дикунів, що вони проголосили його своїм королем і за ніяку ціну не хотіли його пустити від себе. Очевидно, москалі зачислили його між своїх подорожників та його опис Мікронезії прикрашує їх подорожничу літературу. А дуже корисно булоб його творами зацікавити нашу молодь і видати бодай дещо із його описів в перекладі на українську мову.

ОДИН ЧАСОПИС НА ТРЬОХ АМЕРИКАНЦІВ.

Число часописів-щоденників в Зл. Д. П. А. зменшилося в 1937. р. на 221. Зате зросло число періодичних видань, а саме на 91 назв. Під цю пору в ЗДПА виходить 2,084 щоденників, 10,629 тижневиків і 359 двотижневиків. Загальний наклад їх дає 41,400.000 примірників, з того 25,800.000 прим. припадає на полудневі видання і 15.600.000 на ранні. Недільні додатки до щоденників осягають цифру 31,000.000 прим.

З того виходить, що на трьох громадян ЗДПА припадає пересічно 1 прим. щоденника.

Аж проситься порівняти ці числа із нашою галицько-українською часописною мізерією!

—o—

ЦІЛУНОК ПІД МІКРОСКОПОМ.

В Америці навіть вчені професори займаються такими ексцентричними дослідами, що науку зводять на фарсу. Проф. Грегор Донеган на університеті в Сінсінаті (ЗДПА) перевів у своїй лабораторії дослід над цілунком. Він перевів його хемічну аналізу, яка виказала такий його склад: 100 гр. осаду зібраного з уст мало в собі 61 гр. води, 0,7 гр. білка і гльобуліни, 0.5 гр. елястики, 33.2 гр. колягану, 0,032 гр. фосфатів 0,761 гр. товщів, 0,45 гр. соли, 0,04 гр. вапну і мінімальні сліди магнезії і сірки. Яка практична вартість тої аналізи цілунку і які висновки з неї зробив проф. Донеган — про це „історія" мовчить...

ВЕСЕЛЕ.

СКЛАДНА СПРАВА.

— Мій коханий, чи не хотів би ти мені позичити 1.000 зол.

— Хотів би, але не можу.

— То може ти міг би позичити бодай зі 100 зол.

— Це вже інша справа — можу, але не хочу.

МУДРА СОБАКА.

— Знаєте, іноді є такі мудрі собаки, що розумом перевищають своїх панів.

— А то новину ви мені сказали. Я сам маю таку собаку.

ПРИЧИНА.

— Чому ви докторе, не були на похороні меценаса?

— Я не міг. Адже навіть ремісник, що себе поважає, сам готової роботи до дому не відносить. А я його лікував.

З життя наших установ.

ЗІЗД УКРАЇНСЬКОГО ГІГІЄНІЧНОГО ТОВАРИСТВА.

В неділю, 20-го ц. м., відбулися в салі „Української Бесіди" загальні збори „Українського Гігієнічного Товариства". Почалися вони в год. 11-тій, відкрив їх голова Т-ва д-р М. Панчишин, згадавши на вступі померших членів Т-ва. Після відчитання протоколу з попередніх заг. зборів, докладний звіт із діяльности Головного Т-ва та його філій подав д-р Панчишин. Крім централі у Львові, має ще Т-во 10 філій у ріжних містах Галичини. Членів нараховує Т-во навіть не цілу 1.000, одначе це не вина Т-ва, а радше самого громадянства.

У. Г. Т. уладило 700 викладів на здоровляно-лікарські теми і 10 гігієнічних вистав у краю, получених із відповідними курсами. На курсах виголосили прелєґенти 190 рефератів. У. Г. Т. видало досі 21 популярно-гігієнічних брошур та видало теж пропаґандивні летючки у звязку з пошестями тифу й червінки.

Від січня м. р. видає Т-во популярно-гігієнічний журнал „Народне Здоровля". Відповідну пропаґанду веде теж Т-во і на сторінках українських щоденників.

У. Г. Т. веде Протитуберкульозну Пораднє у Львові (вул. Уейського 14) та Лікарську Амбуляторію в Коломиї. В деяких філіях порублено вже заходи над створенням таких порадень. Від кількох літ веде теж Т-во Спортово-лікарську Пораднію у Львові.

Після звіту д-ра Панчишина, подавали ще звіти з діяльности філій: д-р Мисюк (Тернопіль) і д-р Хомин (Самбір).

Після звітів відбулася незвичайно жива й цікава дискусія, в якій забирали слово такі бесідники: д-р Бурачинський, д-р Осінчук, д-р Хомин, Б. Олесницький, д-р Музика, д-р Куцик (Стрий), д-р Мисюк (Тернопіль) і д-р Василів (Львів).

Після ухвалення абсолюторії, збори висловили подяку Добродієві і Протекторові здоровляного відродження Ексц. Митрополитові Шептицькому і запротестували одночасно проти нагінки на Його Особу.

Зїзд висловив теж подяку голові Т-ва проф. д-рові М. Панчишинсві.

До нової управи ввійшли: проф. д-р М. Панчишин — голова, дир. І. Герасимович, п-і Бонковська, д-р Осінчук, д-р Ірина Сімович, Б. Олесницький, ред. Дурбак, д-р І. Копач, студ. Боднар — як члени виділу.

Контрольну Комісію творять: д-р Музика М., д-р Бурачинський Т., д-р Білозор, д-р Воробець і д-р Мисюк. Мировий суд: сен. В. Дещикевич, п-і Филиповичева і д-р Подолинський.

Зїзд, що мав незвичайно діловий і поважний характер, закрив проф. д-р Панчишин.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ АКАДЕМІЧНОГО ХОРУ „БАНДУРИСТ" У ЛЬВОВІ.

Звичайні Загальні Збори Т-ва Академічний Хор „Бандурист" відбулися 12. березня ц. р. в малій салі Муз. Т-ва ім. М. Лисенка у присутності куратора Т-ва проф. д-ра К. Кольбушевського і диригента хору дир. О. Плешкевича. Зборами проводив голова Т-ва м-р Олег Кудрик, секретарював Володимир Гук

Зі звіту голови Т-ва присутні довідалися, що діяльність Т-ва цього року була досить оживлена — деякі недомагання вийшли через брак власної домівки, на яку Т-во не може спромогтися, бо не має на це фондів. Спеціяльною трудністю (питомою у студентському житті) є плинний характер хору, тому, що кожного року одні приходять, другі відходять. У звітовому році „Бандурист" мав 65 активних членів; відбулися 62 проти хору, що взяв участь в 11 імпрезах. Крім цього кожної неділі і свята співав хор на т. зв. „дванацятці" в церкві св. Юра і відслівав сім панахид. З початком березня ц. р. „Бандурист" мав виступити зі самостійним концертом, однак на перешкоді цьому станула відмова управи міських театрів на підпаєм салі. Грошеві засоби черпає „Бандурист" виключно за співання в церкві, зате за трилітній час своєї реєстрації в університеті дістав від Академічного Сенату всього 30 зол. З нагоди 30-ліття „Бандуриста" видано цього року відзнаку. При кінці січня Т-во відбуло надзвичайні Загальні Збори в справі зміни статуту, наказаної новим розпорядком міністра освіти. Зміну статуту перевів голова Т-ва, поширюючи діяльність „Бандуриста" на всі чотири високі школи у Львові, однак досі Академічні Сенати цього статуту ще не затвердили. Доповненням звідомлення голови були звідомлення: Володимира Гука як секретаря, Ярослава Придаткевича як касіера і Рома на Тимчука як бібліотекаря.

Над звідомленням Виділу вивязалася жива дискусія, в якій поодинокі дискутанти подавали нові напрямні праці та вказували на конечність виїздів з концертами на провінцію, щоб у той спосіб удержати відому передвоєнну традицію „Бандуриста".

Після звіту Контрольної Комісії та признання уступаючому Виділові абсолюторії вибрано новий Виділ у такому складі: Гандзій Дамян, голова, ст. філ.; Татомир Евген, заст. голови, ст. прав; Гук Володимир, касіер, ст. філ.; Мартинович Богдан, бібліотекар, ст. прав; Посацький Володимир, диригонт, ст. прав; Соболь Богдан і Бартош Роман — члени виділу, ст. прав.

—o—

Виселюють далі.

Дня 16. ц. м. скалатське старостцво виселило п. Будника, урядовця Українського Банку в Скалаті. П. Будник походить з Качанівки, пов. Скалат, де має рідню. Досі він не був судово караний, всеж таки його виселили. Передтим працював він у П. С. К., а від 2 тижнів як урядовець в Українбанку вів акцію дрібної ощадности. Характеристичне, що перед 3 місяцями староство виселило зі скалатського повіту п. Теодора Качалибу, який також має рідню у Скалатщині та був теж організатором дрібної ощадности цього самого Украін-Банку

—o—

З відчитової салі.

В суботу 19. березня відбувся в Товаристві Українських Кооператорів у Львові виклад **інсп. А. Гаврилка про кооперацію на Лемківщині.** Виклад попередив вступним словом голова Т-ва **сен. інж. Ю. Павликовський**, підчеркую чи значіння культурної і господарської організації на Лемківщині, де збереглися найдавніші українські традиції звичаєві, обрядові, мовні й історичні, що сягають 13. століття. Референт А. Гаврилко на вступі спинився над визначенням території Лемківщини, подав дані про число населення, про національні, віроісповідні, культурні і суспільно-господарські відносини. На тлі тих відносин переловів він почини і стан кооперативного руху на Лемківщині перед війною, занепад його внаслідок війни, віднову по війні та подав дані про теперішній стан кооператив цього району. Референт довший час працює на Лемківщині, пізнав її докладно зі всіх сторін на цілім просторі, тому його виклад був незвичайно цікавий і до того виголошений з питомим для А. Гаврилка барвним стилем при описі поодиноких сторін життя Лемківщини, при характеристиці лемківського типу українця. Більш як годинного викладу вислухали численні слухачі із зацікавленням і нагородили референта оплесками. В дискусії, яка розвинулася по викладі, промовці насвітлювали деякі питомности характеру лемка і вказували на способи, якими слід дальше вести організаційну працю серед лемків.

Заповіджені виклади на 23. і 26. березня та 2. квітня пересуваються на час пізніший. Коли саме ці реферати відбудуться, про це буде оповіщено в часописах.

ТЕАТР РІЖНОРОДНОСТЕЙ: М. ВАНЬКОВИЧ ПРО ПІВНІЧНО-СХІДНІ ОКРАЇНИ.

Відомий польський письменник Мельхіор Ванькович дав 21. ц. м. вечір репортажів із своїх мандрівок по північно-східних окраїнах Польщі. Цей вечір дуже корисно відбивав від інших, на яких письменники відчитують фрагменти своїх творів або заторкують складні теоретичні проблеми. М. Ванькович має справжній хист навязувати нитку взаємин із слухачами, підбираючи безпосередній матеріял із життя і передаючи його в живій формі легкої анекдоти. Він обїхав ріжні закутини білоруських земель, ті, що межують із Совєтами, закриті непрохідними поліськими болотами, полював, входив у розмову з людьми, робив знимки, і де треба та можна було, сідав по дружньому за стіл з багатим і бідним. Прелєгента цікавили передовсім факти — дрібні характеристичні прояви життя, що шукає власних доріг серед зовсім своєрідних, часто неймовірних обставин.

Перед очима слухачів пересунулася довга низка знимок, які оживляли і так барвисту гуторку письменника. Ми бачили і чули про чудасія-шляхтичів, великих самотників серед очеретів і лісів, селян, духовних, прохачів, лірників, лікарів, недужих, вояків, винахідників і ворожбитів. Із довгої картини типів і подробиць із буденщини, слухач міг виробити собі кілька самостійних рефлексій про великі простори країни, що живе віковими впливами природи і давньо-

го побуту, дуже неохоче сприймаючи всякі новини. Молоді автори або кандидати на письменників серед авдиторії могли набрати охоти — приглядатися цікавим проявам життя, як це робить Ванькович із безпосередньої, вродженої потреби живої людини та письменника

м. р.

ВЕЛИКІ ЗБРОЄННЯ ФІНЛЯНДІЇ.

Фінляндський уряд склав парляментові проєкт закону, що передбачує 2.710 міл. марок на зброєння. Цю суму видадуть в часі від 1938 до 1944. р. На покриття цих видатків підвищать безпосередні податки і на 20 пр. маєтковий податок.

ПІДГОТОВА ДО НОВОГО НАСТУПУ.

САРАГОСА, 22. 3. ПАТ. Нині від рана на цілій лінії на північ і на полудне від Гуески чути відгуки канонади. Здогадуються, що це артилєрійська підготова до офензиви на цьому відтинку національних військ.

—o—

По широкому світі.

Данський король Христіян X. з жінкою по дорозі на Рівєру затримався в Парижі, де відвідав французького президента, який опісля його зревізитував.

В Естонії має в найближчих днях працювати т. зв. державна рада, зложена з 40 членів. З уряду ввійдуть до неї голови церков лютеранської та православної і президент державного банку.

Міжнародній конгрес боротьби з проказою почався в Каїрі; відкрив його король Фарук I.

Італійський амбасадор у Льондоні Ґранді, що бере участь в італійсько-британських переговорах, виїхав з Риму до Льондону.

Німецький уряд повідомив Лігу Націй, що Австрія не є дальше її членом, бо злучилася з Німеччиною.

8.000 австрійських робітників виїхало до Німеччини на відпочинок на кошт німецької організації „Крафт дурх Фройде".

—o—

НОВИНКИ.

— **Повідомляю** мої П. Т. Клієнтки, що я вернулася з Відня і привезла найновіші моделі весняних суконь, комплетів, плащів і костюмів. **Остаповичева, робітня жіночих одягів,** Малецького 10, II. пов. 644 —2

— **В Українському Лікарському Товаристві** чергові сходини членів у пятницю, 25. березня в год. 7. вечір. На сходинах реферат д-ра Богдана Макарушки, що задемонструє рентґенограми нирок. 648

— **Сходини Фільольоґічної Секції НТШ** з рефератом Павла Зайцева: „Шевченко в російських перекладах" відбудуться 26. березня в год. 18-ій у Бібліотеці НТШ.

— **Перед ювилеєм школи ім. кор. Данила.** Перші сходини і проба хору до ювилею школи ім. короля Данила у Львові відбудуться в неділю 27. березня в год. 3. попол. при вул. Бальоновій 3. Прохаємо явитися на сходинах всіх колишніх учеників (ниць) школи ім. кор. Данила, а співучих з них взяти участь у хорі.

— **О. А. Каштанюк,** голова Кружка Р. Ш.

— **„Тоталістичні устрої"** — це тема, на яку д-р Л. Макарушка виголосить у четвер 24. ц. м. в „Молодій Громаді" реферат. Початок реферату в 7. год. веч. Вступ для членів Т-ва й учасників клюбу.

— **Третій „Поліський Вечір".** У четвер 24. березня ц. р. в Музею НТШ виголосить м-р К. Добрянський реферат п. н. „Звичаї та вірування на Поліссі", ілюстрований оригінальною звуковою фільмою з Полісся. Початок в год 18, вступ за добровільними датками, для членів Т-ва Прихильників Музею НТШ вільний.

— **Веснянок, угрів, акни,** всяких дефектів шкіри, позбудетеся, пані, в Інституті **„Космео"**, Миколая 7. 143 4—7

— **Велике довіря до коморників.** Міністерство справедливости видало додаткові приписи про контролю сум, що їх інкасують коморники. Як відомо, щоб не допустити до дефравдацій, заборонили коморникам безпосередньо інкасувати гроші. Всі гроші слід вплачувати на відповідні конта ПКО. Тепер у нових приписах устійнили, що коморники мають право безпосередньо інкасувати суму до висоти... 20 сотиків.

— **„Не гарантую, що з вами може статися."** В неділю, 20-го березня ц. р., відбулося в салі Скарбка віче, що його уладило Т-во дозорців „Праца". До цього товариства належать — не вважаючи на те, що є товариство українських дозорців „Воля" — ті українські дозорці, що зараховують себе до УСДП. Але були на вічу й українські дозорці, що до „Праци" не належать. Один з них поставив внесок, щоб до президії віча вибрати також представника „Волі". На це не погодився голова „Праци" п. Фольмес, кажучи, що він поза Т-вом „Праца" не признає ніякого іншого товариства дозорців. Проти цього запротестував б. голова Т-ва „Воля" п. Іван Козицький, на що Фольмес завважив: „П. Козицький, нічого не говоріть, бо я не гарантую, що з вами може статися". П. Козицький не дістав теж слова, хоча чотири рази цього домагався. Та п. Козицький і ті свідомі українці, що були на цьому вічу, могли наперед знати, що так воно буде, бо в соціялістичній робітничій організації вони непотрібні. Тому українцям нема чого туди йти. Коли вже мова про товариство дозорців, то українські дозорці мають свою „Волю", де їм ніхто не заборонить говорити.

— **Купували авто за... 1 зол.** Шофер Шукштуль і механік летунських варстатів Валеріян Лозинський хотіли конче мати авто, хоч не мали грошей. Одначе оба вони мали голову на карку і придумали спосіб, щоб роздобути для себе авто. Вони знайшли легковірного власника авта Едварда Файшнера і заграли перед ним цілу комедію. Шукштуль хвалився перед власником авта, що має на ощадностевій книжечці 16.000 зол. і завів його на пошту, та при ньому виписав замовлення на 6.500 зол., що він їх буцімто хотів вийняти з каси. Тоді „случайно" побачив, що поштове віконце вже замкнене і тому відложив грошеву справу на черговий день. Але одночасно домагався, щоб Файтнер видав йому авто. Оба обманці возились кілька днів автом. Згодом виявилося, що на щадничій книжечці нема 16.000 зол., тільки 1 зол. і що навіть книжечка не є власністю Шукштуля, лиш якогось Дзюркача. Ціла справа опинилася перед судом, який засудив Шукштуля на рік вязниці з припиненням, Лозинського звільнив.

— **Львівська хроніка.** На Богданівці застрілився з револьверу 26-літній Станислав Ліпшіц Фальсе Вальдбавм, приватний урядовець із професії. — На пл. Унії Берестейської зударилося авто І. Зенковичової зі Слобідки, п. Теребовля з таксівкою Й. Мота і ушкодила її на суму 1000 зол. — 13-літній Генрик Баглей і 11-літній Збігнев Шмук утікли з дому й за ними шукають родичі та поліція. — Також і 32-літньому Давидові Магерові надоїли домашні гаразди і він щез, покинувши жінку. — 26-літній І. Олексів скочив із вікна дому при вул. Замковій і сильно потовкся. — При тійже вулиці намагався покінчити самогубством П. Сабашів, який по проході з жінкою проковтнув 30 насонних порошків. — Також і 16-літня М. Добрянська (вул. Дверніцького) та квітярка М. Семенець намагалися покінчити з життям при помочі отрути. — При вул. Казимира Великого 77-літній Ляйб Герш підрізав собі шевським ножем горло. — Й одини напився дентистичний технік Маріян Апісдорф, якому дався в знаки родинні гаразди. — При вул. Тарновського 105 якась жінка підкинула немовля мужеського полу, яке має 3 тижні. — Поліція арештувала І. Хмуру (Жовківська 44) який продавав фальшиві білєти до кіна „Ріальто". — Нині в год. 1.15 попол. 15-літня І. Костецька, учениця фахової школи при вул. Зеленій ч. 8, вискочила з І. поверха і важко потовклася. Костецьку відвезли до шпиталю. Причина намаганого самогубства невідома.

— **Краєва хроніка.** У Славську, пов. Стрий на залізничій стації, підчас пересування вантажного поїзду, один із вагонів вискочив із рейок. Жертв у людях не було. Перерва в комунікації тривала 2 і пів години. — 56-літня умово недужа Северина Мулявка підпалила в Гриналівці, пов. Броди, господарські будинки І. Клаковича. З причини вітру, що роздув пожежу, згоріли 4 господарства, вартости коло 10.000 зол. Мулявку арештували. — Робітник Петро Гливко з Бикова, пов. Перемишль, знайшов на полі арматне стрільно, що походило ще з часів світової війни. Гливко намагався стрільно розібрати. Підчас його махінацій стрільно вибухло та відірвало Гливці голову, лїву руку й ліву ногу.

— **Труп на залізничих рейках.** На рейках, що ведуть зі Стрия до Ходорова, знайшли трупа мужчини з відтятою головою. Голова лежала між рейками, труп лежав кілька кроків далі. Поліція веде слідство, щоби ствердити, чи має до діла зі злочином, чи зі самогубством. Трупа покищо ще не розпізнали.

— **А всьому вина „бомба" пива.** Гринько Ничкало з Верблян пов. Яворів посперечався з Миколою Варениця за дрібницю. Просто оба не могли погодитися щодо ціни передвоєнної „бомби" пива. Один з них обстоював, що бомба коштувала 4 „грейцарі", другий що 8 гр. Один одному почали висувати чимраз сильніші аргументи аж вкінці Ничкало вжив найсильнішого: вибив по лиці свого противника. Так бодай він сам зізнав. Побитий трохи причинив і заявив, що Ничкало побив ще його теж палицею, або ловецьким кресом по плечах. Отже зізнання обох аматорів пива були доволі суперечні, тому теж свою опінію подав яворівський лікар, який ствердив зломання ключиці, що спричинило зменшення рухливости лівої руки. На цій підставі відбувся перед перемиським судом процес, який не виявив, що правда, справи ціни пива, але виявив, на підставі рентґенівських оглядин, що не було ніякого ушкодження ключиці і що пошкодований симулянт. І хоч підсудний побив був пошкодованого доволі тяжко, то суд спираючися на симуляції, звільнив підсудного. Так закінчилася справа передвоєнної „бомби" пива, яка з Верблян опинилася аж у Перемишлі. Одного болїло, другого коштувало і ніодин з них не мав ніякої користи.

— **Кістяк із часів світової війни.** Власник віллі в Лісовичах біля Моршина, пов. Стрий Адольф Шурлей, знайшов підчас розкопів у своїм городі на глибині 40 м. людський кістяк. Слідство виявило, що це кістяк німецького вояка з часів світової війни. Пізнали це по останках однострою.

— **За комуністичну діяльність** відповідає перед судом присяглих у Кракові визначний соціялістичний діяч і радний м. Кракова д-р Болеслав Дробнер. Підсудний заявив, що ніякої комуністичної діяльности не вів. До вини не признався.

— **Вбивника кс. Штрайха засудили на смерть.** Окружний суд у Познані засудив Вавжиньца Новака за вбивство кс. Штрайха на кару смерти і втрату громадянських прав на завжди. За намагане вбивство паламаря Кравчинського засудив його суд на 10 літ вязниці. Як збірну кару присудив суд кару смерти і втрату громадянських прав на завжди. Суд не знайшов ніяких обставин, що злагіднювали би злочин. Новак прийняв присуд спокійно.

— **Щоб дістати працю, користувалися фальшивими посвідками.** Перед варшавським окружним судом станула цікава група підсудних: Збігнев Невяровський, Зигмунт Петшак і 9 безробітних. Оба перші підсудні виставляли безробітним посвідки фірм, які вже давно перестали істнувати. У Невяровського знайшли блянкети й печатки зліквідованих фірм. Оба підсудні видавали безробітним посвідки даром або за 50 сот. На підставі таких посвідок безробітні діставали з фонду праці працю при замітанні снігу на вулицях міста. Оба перші підсудні оправдувалися, що вони помагали безробітним. Безробітні оправдувалися, що нужда приневолила їх підступом здобувати працю З уваги на те, що оба перші підсудні взяли в кількох випадках малі оплати, суд засудив їх на рік вязниці. Безробітних, які з посвідок користали, суд засудив на 6 місяців вязниці з припиненням кари.

— **Нові швидкі поїзди в Італії.** Від 18. ц. м. почали курсувати на лінії Торіно—Падуа електричні поїзди нового типу (ультрарапід), які переїздять віддаль між обома містами — 400 км. в рекордовім часі 3 год 10 мін. Нові поїзди мають середню скорість 125 км. на годину; найбільшу — 150 км. на годину. Небавом такі поїзди мають пустити теж і на інших лініях, як нпр. Міляно—Рим—Наполі.

— **Пожежа лісів у Франції.** З причини необережности прогульковців, які розпалили в м. неділю ватру в лісі під С. Жермен, вибухла пожежа, яка знищила 1.000 га ліса.

— **Рим вичікує Гітлера.** Італійська столиця готовиться принята якнайпарадніше канцлера Гітлера. Місто основно чистять, асфальтові вулиці наново асфальтують, миють і малюють фасади домів, уладжують нові вистави у крамницях, положених при головних вулицях і т. д. Вікна й балькони домів, дахи камениць, крамничні вистави і ворота прибрашують свастиками найріжнороднішої величини. На залізничім двірці Остія вже закінчують праці. Також деякі вулиці і дільниці в старім Римі перебудовують.

— **Різні вісти.** Два англійські старшини, сотники Гав і Фокс виступили з проектом створення англійського чужинецького легіону з емігрантів різних національностей. — Колишній американський президент Гувер приїхав до Стокгольму. — Декларацію уряду Блюма приняли дуже холодно. Один із сенаторів сказав: „Ми чекаємо заяви чергового уряду". — Австрійський емігрант Павль Венді, який прилетів на летовище у Кройдоні, не дістав від англійського уряду дозволу на побут в Англії. Венді таки негайно на летовищі напився якоїсь отрути і його перевезли до лічниці в дуже важкому стані. — В Будапешті арештували за комуністичну пропаганду 34 осіб, з того 17 малолітніх.

— **Недуги переміни матерії.** Дослідники лікарського знання, що торкає переміни матерії, впевнюють, що вживаючи природної гірської води **„Францішка Йосифа"** осягаємо знаменні висліди.

Дописи.

СТАНИСЛАВІВ.

З життя С. У. К. і Пр. Мин. неділі відбулось відкриття нової домівки Союзу Українських Купців і Промисловців, що тепер міститься в Ринку ч. 22. Домівку взяв СУК і Пр. спільно з купецько-ремісничим банком „Народний Дім". Домівка складається з двох гарних кімнат. Отворення й домовав голова філії СУК і Пр. дир. Юр. Синишин, заохочуючи членів до користування з домівки, бо купці — як говорив дир. С. — не можуть замикатися лише в „згуарах" своїх крамничь, а мусять теж працювати над моральним своїм вихованням. Особливо просив купців, що мають у своїх крамничих практикантів чи помічників, щоб не задовго пересиджували їх у крамницях та щоб подбали за те, щоб ті хлопці сходилися в домівці. Далі порушив дир. Синишин справу банку, заохочуючи присутніх та взагалі всіх членів до найтіснішої співпраці з банком. Після того промовляв ще дир. Сп'гуровичь, що склав побажання, щоб домівка СУК і Пр. уже небавом мала приміщення як не у власній, то бодай у якійсь загально-українській хаті. Торкнувся теж промовець справи банку, зазначуючи великі успіхи „Народнього Дому" за короткий час, хоч не всі купці й ремісники в ним співпрацюють. Опе виступлення свого купців і ремісників переконує нас, що коли купці й ремісники поставляться до своїх завдань поважно, то зробить ще один крок у напрямі виховування самих себе на повновартісних громадян народу.

З життя гімн. молоді. Мин. суботи відіграла Драматична Секція учнів української держ. гімназії при співучасти учениць г'мн. „Р. Ш." історично-побутову драму М. Старицького на 4 дії з прологом „Маруся Богуславка". Вистава пройшла з меншим успіхом, як минулорічні вистави. Кладемо це на карб сценічного дебюту більшости учнів — авторів. З поодиноких виконавців ролей як першому місці кладемо К. Генык-Березовського в ролі Отецана, що особливо в третій дії виявив всевім добре. На другому місці стоїмо М. Смеречинську в ролі пані-матки. Радість у неї часами невимушений рух рук і цілого тіла, що дуже сценично виглядає. Добрий був теж В. Мельник у ролі свекра. З поодиноких сцен найбільше подобались початкова сцена III. дії (спів невольників і терпіння хорого Отецана). Режисерувала виставу, як ми вже подавали п. Я. Барановська. Дворацій пейзаж п. Бабія робили дуже гарне враження та потверднли добру славу п. Бабія, як сценічного декоратора. Публики зібралось повна сала „Сокола".

З життя „Просвіти". Мин. неділі продовжувались конкурсові змагання амат. гуртків при читальнях „Про

вайти". Був це другий день І. рунди. Участь взяли гуртки: Микитинці, виставляючи 4. дію драми І. Тогобочнього „Борці за мрії"; Ямниця — 2. дію драми Я. Косовського „Ой три шляхи широкий"; Хоминів — 1. дію драми С. Бучина „Ой видно село" і Підлужне — жарт С. Васильченка „На перші гулі". Перше місце зайняв гурток в Ямниці, 2) Микитинці, 3) Підлужне, 4) Хоминів. Всі гурткі допущені до ІІ. рунди. Зацікавлення публики величезне; як і попереднім разом, сала „Сокола" була й тепер переповнена.

З відчитової сесії. Мин. неділі виголосив у салі „Нар. Торговлі" д-р І. Косач реферат п. т. „Що таке фільософія?" Реферат викликав велике заінтересування особливо серед гімназійної молоді. Д-р Косач доказав, як можна про речі суто наукові говорити зрозуміло й цікаво. **Б. Л.**

„Зберегти від забуття памятку життя свого народу є справжнім подвигом, який вже тепер (1856) має повну вартість в очах кожної справді культурної людини". Ці слова П. Куліша („Записки о Южной Руси", 1, 220) взяло собі за гасло „Товариство Прихильників Культурно-Історичного Музею НТШ у Львові" (вул. Чарнецького 24) і ви, ставши у його ряди, причинитесь цим до ствердження старовинности української культури та її високого, европейського рівня вже у княжій добі.

ПЕРЕМИШЛЬ.

Ревія народньої носні в Перемишлі відбувалась в середу 9. ц. м. заходами управи музею перемиської землі „Стрийгор" та філії „Союзу Українок" в салі Народнього Дому". На програму цього вечора складались: показ вразків української народньої носні різних закутин українських земель, виступ груп зі сіл Торки і Сосниця, що внесли фрагменти весільних обрядів цих місцевостей та кілька весільних пісень з різних областей у виконанні сенс'кі молодих при філії „Союзу Українок". Коротною, річевою промовою розпочав вечір проф. Б. Загайкевич. Опісля перед очима присутніх, що виповнили вщерть велику салю „Народнього Дому", пересунулися прегарні, по мистецьки виконані одяги. Кожний комплет мав свій окремий стиль і притому гармонію красок. Перша група — це група жінок зі села Торки перемиського повіту у своїх багато вишитих одягах, у яких ще досі всі жінки Торок ходять. Торки це одиноке село в Перемищині, яке не носить м'ської тандити (головно жіноцтво). Опісля виступила весільна група селян зі Сосниці ярославського повіту в характеристичних весільних одягах, яких ніде не стрічаємо. Окрему групу творили шляхотські групи села Чернева мостиського повіту і Добра коло Синяви. З цих одягів виступали пані Кульчицькі О. і О. та п. Затилова. Цю групу привітали присутні рясними оплесками. Дальше виступила група жінок у своїх одягах, тепер вже не видних, зі сіл Коровники і Пикуличі перемиського повіту. По групах, що презентували нову перемиської землі, виступили групи поодиноких частин українських земель: Дрогобиччини, Равщина, Лемківщина, що заслуговує на окрему згадку, своїми типовими одягами. Цю ношу привезла зі Сянока п. Добрянська і сама її запрезентувала. Крім того були одяги з Полісся, Підляшя, Волині, Покуття. На спеціальну увагу заслуговує одяг з Городенщини, в якому виступала п. Вобелякова і Бойківщина. Наддніпрянщину презентували одяги з Полтавщини та Київщини. Не була заступлена Гуцульщина. Пояснення до всіх одягів подала живо і цікаво п. Ірина Павликовська зі Львова. Аранжерам цього вечора панам Кульчицьким та проф. Загайкевичеві, основникам Музею перемиської землі „Стрийгор", що були душею того вечора, належиться окрема згадка і подяка від тих, що мали нагоду побачити, може і вперше такі цінні скарби народнього мистецтва. Дивно вразила відсутність середньошкільної мужеської молоді та частини української перемиської інтелігенції.

Ветеринарійний курс. Старшини філії Т-ва „Сільський Господар", дбаючи за піднесення господарської сільсько-господарської тваринн, за її здоровий стан та кращі пристосовані умовини, зорган'зували минулого тижня 6-тиденний курс. На курс ходило і пов'ячилю його 40 учасників. Викладали: д-р Конопенко з Белза — ветеринарія, інж. Котик В. — молочарство, інж. Бурий М. — зоотехніка та інж. Мосора В. — підстави анатомії, фізіольогії, біотехнольогії та лікарські рослини. Курс пройшов з гарним успіхом.

В. ШАНОВНИХ АВТОРІВ І ДОПИСУВАЧІВ просимо завжди памятати, що рукописи треба писати тільки на одній сторінці, чітко й виразно, залишати між рядками відступ (т. зв. інтерлінію) і вживати паперу, на якому чорнило не заливає. Рукописи, що не відповідають цим вимогам, Редакція може використати тільки з трудом.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Під голосником.

Рідко коли можна мене приловити під голосником радія. Музичні тони, що на хвилях етеру чи якого там іншого електрону влітають зі світа до малої скриньки псують мені нерви, хочби яка гарна була авдиція. Всеж таки і я сідаю час до часу при радію — особливо, коли йде українська авдиція.

Небагато тих українських авдицій, самі охлапи великих печень, які подають на радієвий стіл. Десь який хор, десь якийсь музичний виступ, десь якийсь відчит і тільки всього. Зате українського буває в радію досить, дарма що не під українською етикетою.

Ходжу колисьтут по кімнаті, радіо сумкає собі потихенько, врешті чую: „Гей, там на горі Січ іде". Підсилюю тон і виходить, що то не Січ іде, а зовсім хтось інший, бо оповідає про це по польськи. Щож — думаю — подобалась якомусь авторові слів наша пісня — взяв та й підложив слова! Ба! Але на тім не кінець. За хвилину: арія „Мир вам, братя", потім „Віють вітри", „Пішли женці в поле жати", все це сплетене в один вінок з „Бартошу, Бартошу!", „Гуралю, чи ці не жаль", а до цього долучена бинда з написом: „Польські мельодії".

Розумію бажання авторів авдицій заробити час до часу кілька шагів, розумію управу радія, що хоче дати слухачам якнайбільш мельодійну авдицію, але не розумію ні автора ні управи, що це все підтягають під вивіску польських мельодій. Раз, що тим роблять кривду знаним і незнаним авторам українських пісень, а друге, вводять у блуд польських музикольогів, засмічуючи польську музичну творчість чужими елементами. За десять-двацять років готов якийсь музичний історик присягатися, що це оригінальна польська пісня, або жаліти, що польські пісні мають страшенно багато українських первнів.

Людкевича-Лепкого „Черемоше, брате мій" — діждалося не тільки дуже вільного перекладу, але й промовчання авторства, та пісню теж під спільним написом польських мельодій.

Не знаю хто, але хтось сказав на те:

— А наші музики не підписуються на стрілецьких піснях без подавання назвищ авторів слів і мельодій?

— Це також не зовсім правильно — відповів я. — Але в цім випадку винні самі автори, що протестують навіть. Але все таки національне надбання лишається при нас. Це так якби гроші переложив з одної кишені до другої... Зате в тамтім випадку може бути гірше!

— Наприклад?!...

— Наприклад: Москалі набрали собі цілі сотки українських слів, затягнули їх у свої словники, вживають у літературі і тепер наші мовні пуритани відхрещуються від тих слів. Це саме може статися і з піснями. За пів століття якийсь музичний пуританин викине „Гей, там на горі", „Віють вітри" і інше ність числа, бо... вже „тому пятьдесять літ пісні входили у вязанки польських мельодій, ерго... не були наші"...

Галактіон Чіпка.

Найновіші матеріяли жіночі і мужеські

з першорядних бельських фабрик дістала і поручає по фабричних цінах фірма

Мецґер і Берґнер ЛЬВІВ, КАЗИМИРА ВЕЛИКОГО 12
Телефон ч. 239 43. 4-10

Спорт.

КОМУНІКАТ.

Вид'л С. Т. „Україна" у Львові подає до відома, що всі карти вільного вступу на 1938 рік на імпрези, упорядковані Т-вом, вийшли вже від змагань із „Довбом" (26. III). Одночасно Вид'л повідомляє, що згадані карти уповажнюють до вільного вступу тільки на імпрези, в яких господарем є вищезгадане С. Т. „Україна". **Вид'л.**

СПОРТОВІ НОВИНКИ.

Русь — МШЕ 3:1 (0:0). Перший мистецький матч Руси, який відбувся в Мукачеві, закінчився заслуженою перемогою ужгородської дружини. Ворота для Руси здобув Кріх, Карман і Мозер. Судив.ав д. добре п. Чорногорський. Одночасно найтрізнішний суперник Руси, який веде в табелі КАЦ Кошиці виграв при помочі судді в Ужгороді з тамошнім УАЦ-ом 1:0. Інші наслідки сх'дної групи СПР-дивізій були такі: ЧСК Кошиці — АЦ. Сп. Нова Весь 7:1 (4:0). Метч відбувся в Кошицях. ЧСК Ужгород — БФТЦ Берегів 2:0 (1:0). Цей метч відбувся в Ужгороді. На обох ужгородських метчах було д. мало видців; на одному 150, на другому 400 глядачів.

Чеська Державна Ліга. Братислава — Проотейов 4:1 (3:1); Славія — ОК Пльзень 4:1 (2:1); Кладно — Вікторія Пльзень 2:1 (1:1); Шк. Острава — Вікторія Жижков 3:1 (0:0); Жіденіце — Пардубиці 0:0; Спарта — Назод 5:1 (3:1).

Австрійська Ліга. По однотижневій перерві змагань Австрійської Ліги відбуваються далі. Висліди минулої неділі були такі: Австрія — Вінер Спортклюб 1:1; ФЦ Він — Фльорідсдорфер АЦ 2:0; Фаворіттнер — Адміра 1:1.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

О. П. Білозерський: ДИМАРІВКА ЖИВЕ. Сучасна повість. Львів, 1938. Накл. Т-ва Українських Кооператорів. Обгортка. М. Бутовича Ст. 206.

Ю. Косач: ГЛУХІВСЬКА ПАНІ. Оповідання. В-во „Академія". Львів 1938. Обгортка О. Савченка-Більського. ст. 68.

Микола Зеров: ІВАН КОТЛЯРЕВСЬКИЙ. В-во „Ізмарагд". Літ-а бібліотека, ст. 52.

Микола Зеров: ГРИГОРІЙ КВІТКА-ОСНОВ'ЯНЕНКО. В-во „Ізмарагд". Літ-а бібліотека, ст. 32.

Микола Зеров: ПОЕТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ КУЛІША. В-во „Ізмарагд". Літ-а бібліотека, ст. 58.

Проф. д-р Іван Огієнко: ПОВСТАННЯ АЗБУКИ І ЛІТЕРАТУРНОЇ МОВИ В СЛОВЯН. „Бібліотека українознавства". Видає проф. д-р Іван Огієнко. Томи 1—2. 1938. 8-ка. стор. 300.

М. Матчак: НАЙНОВШИЙ СЛОВНИК ЧУЖИХ СЛІВ. Львів, Накл. В-ва „Самоосвіта", Львів, ст. 96.

Д-р Володимир Брандігер: ЕЛЕМЕНТИ НАУКИ ПРО БАКТЕРІЇ. Накладом Т-ва „Взаїмна Поміч Українського Вчительства Відділ у Станиславові". Станиславів, 1936. Мала 8-ка, стор 32 + VIII таблиць.

Інж.-агр. М. Карабут: КАНАДІЙСЬКЕ ПАСІЧНИЦТВО. Вінніпег, 1938, 8-ка, стор. 32.

М-р Михайло Гева: КОРОКИЙ НАРИС історії Прив. Між. Всенар. VII. кл. III. ступня Школи ім. М. Шашкевича Т-ва „Рідна Школа" з українською мовою навчання в Золочеві за час її 25-літнього існування від 1912—1937 р. Накладом Кружка Рідної Школи в Золочеві. Золочів, 1937 16-ка, стор. 34

КОМПЛЕТ БІБЛІОТЕКИ „ДІЛА"

20 томів вартости зол. 39·—

ТІЛЬКИ ЗА ЗОЛ. 25·—

	ціна поодиноко зол.
Ірина Вільде: ХИМЕРНЕ СЕРЦЕ — новелі	1.20
Улас Самчук: ВІДНАЙДЕНИЙ РАЙ — новелі	1.60
Софія Яблонська: З КРАЇНИ ОПІЮ І РИЖУ репортаж з Китаю	2.—
Д'Оревіллі: ЧОРТИЦІ — новелі	2.—
Он. Бальзак: ЧАРОДІЙНА ШКІРА — повість	2.—
Василь Масютин: ДВА З ОДНОГО. 2 томи — пов.	3.60
Ольга Кобилянська: АПОСТОЛ ЧЕРНІ — 2 томи повість	3.60
Кнут Гамсун: ПІД ОСІННІМИ ЗОРЯМИ — повість	2.50
В. Будзиновський: ЯК ЧОЛОВІК ЗІЯШОВ НА ПАНА — повість	2.50
Сальваторе Фаріна: ЛЮБОВ ОПОВИТА БРЕХНЕЮ — повість і новелі	2.—
Володимир Бірчак: ЗОЛОТА СКРИПКА — новелі	2.—
Юрій Косач: КЛУБОК АРІЯДНИ — новелі	2.50
Іван Зубенко: КВІТКА НА БАГНІ — повість	1.50
Федір Дудко: ДІВЧАТА ОЧАЙДУШНИХ ДНІВ оповідання	2.—
Богдан Лепкий: ТРИ ПОРТРЕТИ — спомини	2.20
Новелі Девятьох: ЧОРНА ІНДІЯ „МОЛОДОЇ МУЗИ" — новелі	2.—
Фр. Аліхновіч: 7 ЛІТ НА СОЛОВКАХ — спомини засланця	1.20
Ілько Борщак: НАПОЛЕОН І УКРАЇНА — істор. студія на підставі невідомих документів, з ілюстраціями	2.50

Замовляти: „ДІЛО" — ЛЬВІВ, РИНОК 10.
Почтова пересилка 30 сот.

ОГОЛОШЕННЯ

Жіночі торбинки

гречка, портфелі, портмонетки, валізи, несесери, поручає і направляє по найдешевших цінах робітня римарсько-галантерійна Н. БАРЕР, Львів, Сикстуська ч. 2 побіч фірми Салямандра

Театри.

Великий Театр:

Середа 23. III. год. 7.30 веч. „Довгого Гонка".
Четвер 24. III. год. 7.30 „В перфумерії".
П'ятниця 25. III. год. 7.30 „В перфумерії".

Театр Різнородностей.

Середа 23. III. год. 7.30 „Ми були молоді" (для молоді недозволено).
Четвер 24. III. год. 7.30 „Ми були молоді" (для молоді недозволене).
П'ятниця 25. III. год. 7.30 „Ми були молоді" (для молоді недозволено).

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ШІДГАЯЩІ:
23. III. Пісня Бесаду.
24. III. Подруґній метч.
25. III. Мазепа.
26. III. Гетьман Полуботок.

Управа Театру приймє до хору добру сопраністку, альтів і тенорів. Зголошення присилати враз із світлинами до театру.

ГОДИННИКИ Longines

Omega, Doxa, Cyma
по найнижчих цінах
у Б. ГРІНБЕРҐА Сикстуська ч. 4.

КІНА.

АПОЛЬО: „Буревій" вязот. фільма.
АТЛЯНТИК: „Жінки над пропастю".
БАЛТИК: „Їх сто, вона одна".
ВАНДА: „Камелієва дама" і „Продавець тракторів".
ҐРАЖИНА: „Косцюшко під Рацлавицями".
ЕВРОПА: „Хлопці з Тиролю".
КАСІНО: „Пірати".
КОПЕРНИК: „Шеф розвідки" з Конрадом Файдтом.
МАРУСЕНЬКА: „При ватрі", „Два збіжчики" Пат і Патахон.
МЕТРО: „Забута симфонія". „Кликали в пазурі".
МІРАЖ: „Чарівні очі" (Марта Егерт) і комедія з Елі Кантором.
МУЗА: „Моя панна-мама".
ПАКС: „Вірна ріка".
ПАЛЯС: „Кафе Метрополь".
РАЙ: „Обожена" з Мартою Егерт.
РІЯЛЬТО: „Палкі серця".
СВІТ: „Одна на мільйон", „Голос серця".
СТИЛЕВИЙ: „Знехтована" і ревія.
ТОН: „Боротьба", „Стрілець з Бенгалю".
УТІХА: „Промені заглади" і ревія.
ХІМЕРА: „За кулісами слави".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(ул. Марійська 5).
„Вальсуґана та Дольоміти".

ФОТОПЛЯСТІКОН „Святовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
„Росія та Сибір".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Середа, 23. березня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Для шкіл: „Погане начиння" Андерсена, Музика з пл.; 11.40 Шведські нар. пісні; 12.03 Полудньова авдиція; 13.45 Інформаційна ґазетка в українській мові; 13.55 Брамс: Скрипковий концерт д-дур оп. 77, пл.; 14.20 Легка музика з пл.; 14.55 Біржа; 15.00 Фрагм. із пов. І. Лиха: „Коронар у Ґаличині". Музика з пл.; 15.30 Ґосподарські вістки; 15.45 „Пастер" ґутірка для дітей; 16.00 Вчімся говорити; 16.15 Муз. образки та пісеньки для дітей; 16.50 20.55 Актуальна ґутірка; 17.00 Цьвятьйайтя червоної армії; 17.15 Сальон. орх.; 17.50 Що робити з дитиною, що сіячила вступну школу; 18.00 18.50 Спорт; 18.10 Робрехт: Від Штравса до Цірера, попурі з пл.; 18.20 Краківська пашка, словацька муза. авд.; 18.55 Програма на завтра; 19.00 „За роботою" фрагм. із пов. „Камяниця великого м'єста" В. Павлика; 19.20 Пісні Цезаря Кюі до слів Міцкевича; 19.35 „Залізна Воля" д'яльог; 19.55 Куток ґумору; 20.00 Пісеньки, дос форт., спів; 20.45 Веч. денник; 21.00 Шопенівський концерт; 21.45 Непрозаїчна краса поезії; 22.00 Орх. концерт; 22.50 Ост. вістки; 23.00—23.30 Легка музика з пл.

Четвер, 24. березня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 „Опера" муз. поранок для дітей; 11.40 Форт. твори; 12.03 Полудньова авд.; 13.50 Фантазії, пл.; 15.00 Фрагм. із пов. І. Лиха „Коронар у Ґаличині", Музика з пл.; 15.30 Ґосподарські вістки; 15.45 Ґутірка музика з молодю; 16.15 Концерт солістів, форт., віол.; 16.50 20.00 Актуальна ґутірка; 17.00 Про шлеський інститут; 17.15 Менше відоми увертури. 17.50 18.50 Спорт; 18.10 Бібліотека жінки; 18.20 Молодь перед мікрофоном: Весняна казка; 18.40 Лінґви та програми; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Театр Уяви: „Образ"; 19.40 Діточий хор; 20.10 Розр. музика, орх., спів; 21.45 Літер. парас; 22.00 Концерт любителів давньої музики; 22.50 Ост. вістки; 23.00—23.30 Із співаркового альбума.

П'ятниця, 25. березня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Для шкіл: „Анюша із Зеленого Горбка"; 11.40 Марші і симф. вальси, пл.; 12.03 Полудн. авдиція; 13.45 Сусп. ґутірка; 13.50 Мендельсон: Гебриди, увертура з пл.; 14.00 Муз. авд. для дітей у вик. дутої орх.; 14.30 Легка музика з пл.; 15.00 Фрагм. із пов. І. Лиха „Коронар у Ґаличині". Музика з пл.; 15.20 Бізучі вістки з міста та провінції; 15.30 Ґосподарські вістки; 1.45 Стократне око, авд. для старших дітей; 16.00 Ґутірка з хорами; 16.15 Концерт орх. авангардистів; 16.50 19.35 20.55 Актуальна ґутірка; 17.00 Школа в Устилузі; 17.15 Мельодії Ґреції, муз.-літер. авд.; 17.50 Огляд видань, 18.00 Сніговий комунікат; 18.10 Туристичний інформатор; 18.15 Ресітї „Римські пінії", пл.; 18.35 Сильветки мистителів; 18.50 Спорт; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Концерт фед. музики у вик. хору; 19.45 „Пан Ґельдґаб" ком. Ол. Фредро; 20.30 „Веселі часи в Києві" фантазія з пл.; 20.45 Веч. денник; 21.00 Веселий коктейл, орх., форт., спів, 22.15 Форт. ресіталь Ельзи Літ Аксенфельд; 22.50 Ост. вістки; 23.00—23.30 Мельодії зі звуковників, пл.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Середа, 23. березня 1938.

БЕРЛІН 17.00 Соната на обой і форт., 19.45 Веч. гості; БІЛҐОРОД 20.00 Спів, 21.00 Ґумор, 21.30 Нар. пісні; БУДАПЕШТ 12.05 12.30 22.25 Циг. муз., 17.00 Спів, 18.00 19.00 Орх. концерт; ВІДЕНЬ 15.15 Для дітей, 15.35 Невідомі віденські орх., 17.20 Сп'в. ресіталь, Юнґбавер, сопр., 17.55 18.00 Твори давніх мистців на альтівку та форт., 18.40 Вес. авд., 19.35 20.00 21.00 Симф. концерт; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.20 Сучасні пісні, 19.10 Вес. куплєт, 20.15 Дуга орх., 21.20 Концерт курантів, 22.30 Тр'о на флет, обой, в'ол.; КОШИЦІ 14.00 18.45 Вістки; МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 19.40 Розр. музика, 21.00 22.00 Комедія, опісля концерт тріо; ПРАҐА 14.00 Концерт солістів, 15.15 Сальон. квартет; РАДІО ПАРІ 18.00 Орх. концерт, 21.30 22.00 23.00 „На паризькій хвилі" кабарет; РІМ 17.15 Форт.; 21.00 22.00 22.00 „Прозерпіна" оп. Бішнія; СОФІЯ 18.30 Популярна музика, 19.45 20.00 21.00 „Травіята" оп. Верді.

Четвер, 24. березня 1938.

БЕРЛІН 19.45 Веч. гості, 20.00 21.00 Вечір танцю; БІЛҐОРОД 20.00 Нар. пісні; БУДАПЕШТ 18.35 19.00 Циг. музика; ВЕЖА АЙФЛЯ 21.30 22.00 23.00 „Зора" оп. Шабрієра; ВІДЕНЬ 15.15 Казки, оповідання, перекази. 17.20 Форт., 18.05 Для молоді: Пісні, музика, рецитації. 21.00 Віол. ресіталь Ежр. Маґнардї, 21.50 Вес. мельодії; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Камер. музика, 18.00 Соната на скр. і форт. Р. Штравса; КОШИЦІ 13.30 14.00 18.45 В'істки, 18.00 А. Добрянський: Відчит, Д-р В. Бірчак: „Гіпохондер", Закорд. огляд; ЛІОН 21.30 22.00 23.00 24.00 „Нірнберські співці" оп. Р. Вагнера; МІЛЯНО 17.15 Вок. концерт, 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 „Сев'льський цирульник" оп. Россінія; ПРАҐА 16.10 Орх. концерт, 20.25 21.00 „Турандот" оп. Вебера; РАДІО ПАРІ 18.00 Театр Уяви. 21.15 Пісні; РІМ 17.15 Спів, 20.30 Розр. музика, 21.00 Комедія, 21.30 22.00 Солісти: Аріґо Серато скрипка, Р. Дайосі, форт.; ФЛЬОРЕНТІЯ 20.30 21.00 22.00 „Циганське кохання" оп. Легара.

П'ятниця, 25. березня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Розр. музика, 20.00 Фінська музика; БІЛҐОРОД 20.00 Нар. пісні; БУДАПЕШТ 12.30 Оп. орх., 18.00 Циг. музика, 20.00 21.00 22.00 Оперетка; ВІДЕНЬ 15.15 Форт. соната г-моль Шопена, 17.20 Камер. концерт, 19.40 20.00 Нар. пісеньки та мельодії з усього світа, 20.20 21.00 22.00 „Мушуляє" ком. А. Райнера, 22.20 23.00 Сучасна музика, Прашіфермахер сопран; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Діточі пісні, 18.00 Смич. квартет, 20.00 Концерт, саксофон, сопр.; КОШИЦІ 14.00 18.45 В'істки, 18.00 М. Русинко: „Пісенька й мельодійки по Підк. Русі"; МІЛЯНО 17.15 Давні танки, 19.30 Розр. музика, 21.00 22.00 Симф. концерт, ПРАҐА 16.40 Квартет п-дур Танєєва, 20.15 21.00 „Пелеас і Мелісанда" оп. Дебюсі; РАДІО ПАРІ 18.00 Камер. музика, 21.15 Пісні, 21.30 22.00 23.00 Театр Уяви; РІМ 17.00 Концерт квартету, 21.00 22.00 „Віденки" оп. Легара; РІҐА 18.30 19.00 20.00 „Манон Леско" оп. Пуччіні; СОФІЯ 18.00 Популярна музика, 19.15 Спів; СТОКҐОЛЬМ 18.00 Симф. концерт, 21.00 Скандинавська музика.

БІРЖА.

Львів, 22 березня 1938

Ґроші.

Купно-продажа: Бельґи бельг. 89·62 88·15. Долари американські 5·9·50, 527·00 Долари канад. 5·28·00—5·26·00. Фльорени гол. 294·94 - 293·20, Франки фр. 16·55 — 16·5, Франки швайцарські 122·10—121·30, Фунти англ. 26·45—26·29, Ґульдени данц. 100·25—99·75, Корони ч. 16·80—16·60 Кор. дан. 118·03—117·20 Кор. норв. 132·85—131·90 Корони шв. 1·6·34—13·25, Ліри італ. 21·70—21·10, Марки фінлянд. 11·70—11·25, Марки нім. 102·00 — 97·00 Шилінги австр. 89·00—84·00, Тель Авів 26·20—25·95. Марки нім. срібні 110·00 — 105·00

Яцо.

Банк Польський 112·50 Цукор. 35·75 Вуголь 30·50, 30·75, Ліквон 65·00, Моженів 14·50, Островець 54·75, Стараховичі, 38·25, 38·50, Ґабербуш 45·00.

Папери

4 і пів проц. внутр. 65·75, 65·25, 3 інв. 1 ем. 83·50 серія 92·50, 3 пол. інв. 2 ем. 83·00 серія 91·00, 5. конверс. 71·00 преміов. 41·75, 4 консол. 67·05

Тенденція сильніша.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 22. березня 1938 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 3·45 вол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак. 3·30 вол.
молоко . . . . . 18—19 сот.
(кіслосолодка) . . . . . 2·85—2·90 вол.

Попит на масло й яйця слабий, На молоко здержаний.

ОПОВІСТКИ.

Ширші Сходини Жіночої Секції УНДО відбудуться в пятницю 25. березня 1938 р. в год. 6-тій увечір у помешканні Краєвої Народньої Канцелярії УНДО, Львів, Підвалля ч. 7. III. поверх. На денному порядку „Політична організація жіноцтва" — реферат п. Блянки Барановської та „Теперішні політичні події" — реферат п. д-р Дорії Дзеровичевої. Вступ для членів Секції і впроваджених нами ґостей. 652

КУПНО - ПРОДАЖ

УКРАЇНСЬКУ ЗАГАЛЬНУ ЕНЦИКЛЬОПЕДІЮ, комплєти та поод. томи купуємо та міняємо на інші. Книґарня Шевченка, Львів, Ринок 10. 604 3-3

ВИПРАВИ кухонні комплєти, емалія зол. 65.—, алюміній 99.—, із машинами, заліжком і т. д. поручає Ренґнер, Легіонів 37. 586 3-5

ҐОДИННИКИ, бікутерію, столове срібло, плятери, крилтали, найдешевше купить. Пашпер, Ринок 23. 1-10

МАШИНИ до писання ТРІЮМФ найдешевше, на дотінних умовинах продає МІХАЛЬСЬКИЙ, Львів, Фредри 7. 1-5

КОРЕСПОНДЕНЦІЯ

ЖІНК — ЕМІҐРАНТ! Оголошення приватного листування платні по 15 сот. за слово. Текст і належитість надіслати разом. 1-1

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ФІЛІЇ С. У. К. в краю потребують організаторів. Зголошуватися листовно в С. У. К. Львів. Городіщьких 1, II. Поверх. Вступство мають абс. торг. школи. 649 1-1

РІЗНІ

УКРАЇНСЬКА КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ що істнує від 20 літ ІВАН МАРІЯШ, приймає всякі роботи мужеського, жіночого і священничого відділу по помірованих цінах. Львів, ул. Петра ч. 3. I. 2719 27-30

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ ґумові, черевні, жіночі, проти усування матиці від ґарантією виконує відоме УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА, Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2041 40-100

ОГОЛОШЕННЯ.

КОНКУРС.

Головний Виділ Товариства „Просьвіта" у Львові оголошує конкурс на одноразові стипендії по 100 зол. із стипендійного Фонду ім. К. Валецького.

Про ті стипендії можуть старатися учениці (ці) середніх шкіл сегинського походження. Першенство має рідна Федора Вашка з Олеґинець, далі з Шершенець, опісля з бориславського повіту взагалі, а в брак попередніх з инших повітів.

Подання вносити до Головного Виділу Товариства „Просьвіта" у Львові Ринок 10) найдалі до 25. IV. 1938 р., долучуючи: а) останнє шкільне свідоцтво, б) свідоцтво незаможности, в) посвідку дирекції дотичної школи, ґ) опис життя, а своїми буквами також документи, які стверджували би подані відомости.

Головний Виділ Т-ва „Просьвіта" у Львові.

фортепіяни, піяніна

першорядних марок нові й оказійні.
Догідні кредитові умовини.

Новацький

ЛЬВІВ, ПІЛСУДСЬКОГО 17.
Тел. 235-21.

БРИТВИ

найліпші, ґарантовані, світових марок продає по найнижчих цінах оказійно фірма

С. ФЕДЕР

ЛЬВІВ Коперника ч. 15 а
„ Сикстуські ч. 7
„ Ґалицька 16

МЕБЛІ

їдальні, спальні, кабінети, сальони, клюби, тапчани, матраци і декорації поручає Віденська виробня столярсько-тапіцерська

ІВАН ОРТНЕР

Львів, Сикстуська 41. Тел. 292-79.
498 7-50

Присилайте передплату!

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошенові шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . вол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках . вол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . вол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по вол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . вол. 0.10
шукаючі праці . . . . . вол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . вол. 480.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . вол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . вол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . вол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів Ринок 10.

ч. 64 (14.896). Львів, четвер 24. березня 1938. Ціна рбстгоwа uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Ділo".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
Квартярічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Перший дипльоматичний представник Польщі у Ковні.

Польський уряд повідомив через Таллін литовський уряд, що нині перейде офіційно польсько-литовський кордон радник польського міністерства закордонних справ Клопотовський. Для нього приготовано приміщення в ковенському готелі „Метрополь".

НЕ БУДЕ ДИМІСІЇ ЛИТОВСЬКОГО УРЯДУ.

З Ковна офіційно повідомляють, що відпустку премієра Тубеліса, який від 19. січня перебуває на лікуванні у Швайцарії, продовжили до 19. квітня. Його заступником є далі міністр комунікації Станіскявкас. Заступником Тубеліса на становищі міністра скарбу буде Ендресеонас. Таким чином упадають усі поголоски та сплетні про здогадну димісію литовського уряду.

ПРОТИПОЛЬСЬКІ ДЕМОНСТРАЦІЇ В КОВНІ.

Мешканці Ковна, зокрема університетська й гімназійна молодь, уладили патріотичну маніфестацію коло могили невідомого воїна, що перемінилась у протипольську демонстрацію. Поліція енергійно виступила проти демонстрантів, арештуючи кільканацять осіб.

Обєднання німецької меншини в Чехословаччині.

НІМЕЦЬКИЙ „РІЛЬНИЧИЙ СОЮЗ" ПОКИДАЄ УРЯДОВУ КОАЛІЦІЮ.

Голова німецького „рільничого союзу" в Чехословаччині ствердив у комунікаті, що його партія **виступає з чехословацького урядового блоку та прилучується до партії судетських німців (Генляйна).** Зусилля, щоби забезпечити права німецької меншини угодою з урядом, не повелися, урядова ухвала з 18. лютого 1937 р. не дала вислідів. Останні події вимагають обєднання всіх німецьких сил.

Представник „рільничого союзу" у празькому уряді мін. Шпіна подався до димісії.

ВЕЛИКА БРИТАНІЯ НЕ ДАСТЬ ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ ГАРАНТІЙ.

Вчора перед полуднем британський уряд радив дві години, м. ін. над становищем до анлюсу, над питанням безпеки Чехословаччини та над положенням в Еспанії після національних перемог. Як твердить „Стар", більшість міністрів заявила, що Анґлія **не повинна зобовязуватися до ніякої активної помочі для Чехословаччини, якби на ту останню напали.**

Премієр Чемберлен підкреслить мабуть у найближчому експозе, що

Анґлія привязує велику вагу до домагань судетських німців; коли Чехословаччина їх полагодить, усуне можливість збройного конфлікту.

І Ліхтенштайнові загрожує аншлюс?

У Ліхтенштайні зростає націонал-соціялістична пропаганда, щоби прилучити це невеличке князівство (положене між Швайцарією та Австрією, заселене німцями) до Німеччини.

Уряд Ліхтенштайну заявив, що буде боротися проти тих тенденцій усіми засобами.

ВІДБИРАЮТЬ ЗБРОЮ.

В Австрії появився розпорядок, що наказує зложити владі зброю до 25. ц. м. під загрозою суворих кар.

ВЕЛИКА БРИТАНІЯ ПРОТИ МАСОВОГО НАПЛИВУ АВСТРІЙСЬКИХ ЕМІҐРАНТІВ.

У відповідь на інтерпеляцію в палаті громад мін. Гор заявив, що уряд не може приймати австрійських еміґрантів, які не мають з чого прожити; дотепер відіслано з британських пристаней кількадесятьох австрійських громадян.

Зате уряд може індивідуально розглянути прохання поодиноких австрійців, зокрема визначних мистців та учених.

РЕОРҐАНІЗАЦІЯ АВСТРІЙСЬКОЇ АРМІЇ.

Німецька військова влада працює над реорґанізацією австрійської армії, яку радикально зреорґанізують. Степені старшин і підстаршин та однострої будуть введені на німецький взір.

В АВСТРІЇ БУДУЮТЬ АВТОСТРАДИ І ТЕЛЕҐРАФИ.

До Лінцу приїхав головний інспектор німецьких шляхів інж. Тодт. Він відбув конференцію з австрійськими інжинірами у справі будови автостради Зальцбурґ — Лінц — Відень; передбачено будову телеґрафічних каблів Відень — Пассав — Нірнберґ і телеґрафічну сполуку з Італією через Бренер.

Національні війська здобули Гуеску

ТА ПІШЛИ 20 КІЛЬОМЕТРІВ ВПЕРЕД.

Авас повідомляє: Національні війська почали рано велику офензиву в околиці Гуески. Після важких боїв заняли вони ворожі укріплення та посунулися на 10 км. на фронті широкому на 10 км. Несподіванним наступом здобули вони місто Гуеску, відкіля червоні відступили.

„Радіо Насіональ" подає, що під Гуескою національні війська пішли на 20 км. вперед на фронті широкому на 5 кільометрів.

Зони взяли 1000 полонених і велику добичу.

Національне командування повідомляє, що його війська заняли села Ліерта, Арасуас, ля Сієрра де Готаль, ля Мезатас де Коропа, гори Кватро Квартос, Мескаріелльос, Льомас де Сан Хуан, Вандекабріто, Лявандуеска, Торреліерта, Каза Манансіяль, Лафуентес, Карранеля, Лязардета.

БАРСЕЛЬОНА ПОТВЕРДЖУЄ.

Комунікат барсельонського міністерства оборони стверджує, що на відтинку Гуески національні війська при підтримці літаків та артилерії виконали кілька наступів, заняли Ліерту і змусили червоних покинути околицю Альмудавару.

МАДЯРСЬКИЙ ДИПЛЬОМАТИЧНИЙ ПРЕДСТАВНИК У НАЦІОНАЛЬНІЙ ЕСПАНІЇ.

До Бургосу приїхав шарже д'аффер Мадярщини

Легко можна навчитися ощаджувати

при помочі ПРЕМІЙНОЇ ВКЛАДКОВОЇ КНИЖЕЧКИ Кооперативного Банку „ДНІСТЕР" у Львові вул. Руська ч. 20, на яку складаючи щомісячно вкладку від 5.— зол. вгору, можна по році одержати крім звичайних відсотків ще й премію за ощадність 25 до 100 зол., залежно від висоти постійної місячної вкладки.

„250.000 поляків має право до автономії..."

Львів, 23. березня 1938.

„Ілюстровани Курієр Цодзенни", ч. 69. з 10. ц. м. приніс вістку, що у Чехословаччині, на теренах, на яких ствердять кваліфіковану **меншість** польського населення, будуть двомовні, себто чесько-польські написи на залізничих двірцях, та всіх державних і громадських установах, будуть двомовні почтові бланкети і тд. Очевидно, що для „ІКЦ" цього мало, бо — на його думку— поляки в Чехословаччині мусять домагатись далеко більших прав. Ясно, що славетній „ІКЦ" не є орґаном дуже міродатним, коли річ іде про поважну політику (з того не виходить, щоб треба було його легковажити: навпаки, ми знаємо найкраще, що впливи того орґану величезні, і будуть величезні так довго, як довго найбільший голос матиме у політ. практиці польська вулиця, для якої політичний критерій не істнує). Але ось учора почули ми у цій самій справі заяву з найбільш компетентних уст та у далеко більш сконкретизованій формі: міністр закордонних справ Польщі, п. Бек, в інтервю, що його дав редакторові „Дейлі Мейль" Вардові Прайсові, який в минулому тижні у звязку з польсько-литовським конфліктом перебував у Варшаві, заявив буквально (цитуємо за „Газетою Польською", ч. 81 з 23. ц. м.):

„...250.000 поляків. що живуть під чеською владою, творять суцільну і зльокалізовану людність у тешинській окрузі та мають однаково добрі права дістати таку місцеву автономію, якої домагаються судетські німці..."

Морока з тією статистикою! Але всетаки для наших скромних цілей може досить буде тих джерел і даних, що їх маємо під рукою.

Ось книжечка, видана авторитетним видавництвом — Інститутом для досліду національних справ у Варшаві, — пок. Леона Василевського: „Національний склад европейських держав". Хоч книжка вийшла розмірно недавно, бо в 1937 році, проте її дані, оперті головно на статистиці з 1920-ох рр., вже старі, бо вже після того в усіх дотичних державах відбулись переписи населення. Добра сторінка тієї книжки та, що зібрані там і поруч себе зіставлені дані національної статистики ріжних европейських держав: отже не вважаючи на цифри із попереднього перепису — можна знаменито застосувати порівняльну методу. Кого з ким порівнювати? Польське населення в Чехословаччині, яке має право на льокальну автономію, та українське населення у Польщі, яке...

Отож не вдаючись у небезпечну дискусію про політичні права, пригадаємо, що згідно з переписом населения у Чехословаччині з 15. лютого 1921. р. (пізніше відбувся черговий перепис 1. грудня 1930) поляків було у Чехословаччині 110.138 (0.8 прц.), українців — 477.430 (3.5 прц.). Великий лексикон Маєра з 1930 року, покликуючись на той сам перепис, подає число поляків у ЧСР тільки на 75.853, але згоджуємось, що та цифра не відповідає дійсности: хто як хто, але ми, українці, знаємо

Великий зїзд пань у Львові

аже почався. — Ціль: оглянути прекрасні весняні моделі пальт, костюмів, суконь і пр. у відомім магазині Й. Посамент, Львів, ул. Академічна ч. 2 (Готель Жоржа).

найкраще, які то дива діються зі статистичними цифрами.

Бо ось у тому самому 1921. році (30. вересня) перепис населення у Польщі виказав українців 3,898.431 (14.4 прц.) і сам автор згаданої польської книжки вважав за відповідне зазначити: „Не підлягає сумніву, що число українців, подане у переписі, є занизьке, але знову твердження українських політиків і публіцистів, немов число українців у Польщі доходить до 5,7 і навіть 8 міліонів, не є на нічому оперте". Ту свою тезу пок. Леон Василевський розвинув у широкій окремій статті „Правдиве число українців у Польщі" у числі 3-му журналу згаданого Інституту національних дослідів „Справи народовосьцьове" за травень-червень 1927 р. У висновку автор дійшов до числа 4,552.035 українців у Польщі на 1921 рік, до чого додавав ще „кількасот тисяч природного приросту за рр. 1922—26". Зате д-р А. Крисінський у тому самому журналі ч. 6. за грудень 1928 окреслював число українців у Польщі на день 1. І. 1928 на 4,865.000. Офіціяльна польська статистика, оперта на переписі населення з 9 грудня 1931 року ще складніша. Як відомо, та статистика признає поділ на 1) рідну мову і 2) віроісповідання. У першому переписному аркуші А була тільки одна рубрика рідної мови для українців: **„єзик українські (рускі, руськи)".** В оголошених висліцах статистики на превелике диво фільольогів появилися дві окремі категорії польських громадян: ті, що говорять мовою українською та ті, що говорять мовою цілком іншою — руською. До категорії українців зараховано 3,222.000 осіб та до русинів — 1,219.600, чим страшенне зраділи наші москвофіли, які відразу ввесь отой мілїон двісті тисяч людей занектували для себе, даючи з черги своїм протекторам надію, що можнаб оту цифру використати для політичних комбінацій. Що-правда, у віроісповідній статистиці з грудня 1931 находимо вже цифри цілком інші: греко-католиків — 3.336.200 і православних — 3.762.500. Від православних радимо відняти 138.700 росіян та половину з числа 989.900 (білорусини, які є католиками та православними) і тоді зсумувати. У висліді дістанемо цифру 6,466.050. Очевидно, що польські діячі і публіцисти ані на мить не допускають, що така цифра дискредитує попередню цифру 4,441.600 українців плюс русинів: їх висновок такий, що ріжниця — це видно поляки греко-католики й поляки православні! Зрештою, самі українські джерела теж не подають числа українців у Польщі на „8 міліонів", тільки: 6,103.000 згідно зі статистикою в Українській Загальній Енциклопедії (III. том, стор. 422) або 6,042.000 — у III. Українському Статистичному Річнику за за 1935 рік.

Але пощо сваритись за тисячі, ба навіть сотні тисяч чи хочби мілїон! Адже ми не квестіонуємо цифри 250.000 поляків у Чехословаччині, що їх подає п. Бек. Що більше: не квестіонуємо їх прав домагатися такої місцевої автономії, якої домагаються тамошні німці: дай їм Боже здобути собі в Чехословаччині якнайбільші права! Але що в такому разі мають казати: ті 3,222.000 офіціяльно признані українці в Польщі й оті 1,219.600 офіціяльних русинів?! Хай навіть буде нас у Польщі не поверх 6 міліонів, але „тільки" 4 і пів мілїона: то чи ми маємо право домагатися автономії чи ні?!

Тимчасом дійсність у Польщі така, що про автономію українців взагалі й говорити не можна, як про якусь єресь. Автономія — це в опінії польських і політичних кол і польської вулиці неначе синонім відосередкових тенденцій, а від такої дефініції до дефініції „протидержавного сепаратизму", „замаху на державну цілість", „розбивання єдности держави" — вже один крок. Закон про воєйську автономію з 1922 р. перейшов до архіву, про якім ніхто й не згадує. Нинішня система повної уніфікації та централізації вважається якимось табу. Дійшло чейже до того, що навіть серед тих кільканацяти точок „мінімальної програми", про які казалося на весну 1935 року, як про угольний камінь „нормалізації", не було і згадки про автономію.

Цілком ясно: як можна казати про автономію, коли з отих багато-багато скромніших і мізерніших вимог нічого у практиці не вийшло! „ІКЦ" легковажно висловлюється про двомовні чесько-польські написи у краю, в якому є коло 200.000 поляків. Що сказав би той сам „ІКЦ", коли б у Східній Галичині і Волині впровадили двомовні польсько-українські написи? Гадаємо, що організував би вуличні демонстрації проти „української небезпеки". І про двомовні написи на залізничних двірцях годі мріяти тоді, коли громадянин стрічається з відмовою дістати залізничий білет, якщо при залізничій касі попросить — українською мовою.

А проте з цього не виходить, що справа автономії для українців у Польщі „не істнує". Вона так само істнує, як ті українці, що їх не хоче брати під увагу офіціяльна статистика, — вона так само істнує, як істнує факт неполагоджених польсько-українських відносин, факт загострення тих відносин в останніх двох роках та останніх місяцях знову до надзвичайної сили. А тому, що ніякої справи не можна поладнати, коли в розмовах на цю тему нема відповідної ясности, ставимо справу явно і славно, так як вона на ділі є: успішна полагода польсько-українського конфлікту в межах Польщі може прийти тільки на платформі автономії. Кожна інша спроба тільки цю справу заплутує. Очевидно, поправа може прийти і без автономії, навіть поправа значна, бо й сама формула „автономія" не розвязує проблеми: треба ще знати, який її зміст. А проте справжня, тривка і всестороння злагода національно-політичних відносин у Польщі залежить від признання автономії тим землям, на яких живуть мілїони українців. ік.

Радикали викрутилися таким самим способом. Парляментарні вельможі мають свої правильники гри.

* * *

Цей справді дуже слабий французький уряд і мабуть не довго стоїть перед дуже тяжкою закордонною проблемою, що є наслідком політичних помилок цілих французьких поколінь. Французька Революція та Імперія зрубинували найкращий дипльоматичний твір королівської Франції: европейський статут Вестфальського миру. Німеччину поділив був той давній дипльоматичний договір на 2000 самостійних частин: князівств, республик, епископств, марграфств. Соборницькі національні гасла французької революції, революційні, пізніше імперіяльні декрети Наполеона І. щодо адміністраційної злуки роздрібленої німецької території, — політика національної єдности Італії Наполеона III.; вже за наших часів радість французьких республіканців з упадку тих Габсбургів, тих усіх малих німецьких династій, які тратили свої престоли разом із Вільгельмом II. і тимсамим уніфікували Німеччину, розбір Австро-Угорщину все це включно до факту, що Франція недопустила пять років тому Габсбургів в малій Австрії, довело до IV-ої Німеччини, бо так мабуть називатимуть зєдинений Берлін і Відень в одній державі.

Тепер черга, так бодай кажуть, на Чехословаччину, і француз може тепер надіятися дістати мобілізаційну картку кожного дня. Такий тут настрій.

* * *

Німецька „Міттельевропа", що твориться, може мати дуже важні наслідки і для нас, українців. Якщо черговий німецький грім упаде на Чехословаччину, то наше Закарпаття легко опиниться під мадярською владою. Дальша нерішучість Франції та Англії в подіях Середущої Европи означатиме перехід тієї землі до Мадярщини. Ми дуже пильно читали вступні статті (і. к.) в „Ділі", що порушили актуальне питання Закарпаття. Закарпаття — дозволимо собі докинути — є покищо одною, краще сказати єдиною точкою зустрічі, де українці і французи можуть мати одну і ту саму думку. Для нас тепер дуже важна проблема, куди йтиме далі цей німецький „дранг" великої Німеччини: на схід Европи чи на африканські кольонії. Для нас, українців, є теж дуже цікавий відгук останніх австрійських подій в цілому світі. Найважніша річ: не перебільшуймо сили одних і не зменшуймо непотрібно сили інших, бо ми вже раз жахливо перерахувалися у 1914-ім році.

Юрій Студинський.

ЄПИСКОП ЛЯТИШЕВСЬКИЙ У ПАПИ.

Папа приняв на приватній авдієнції станиславівського епископа-помічника Івана Лятишевського.

Малий уряд перед великими завданнями

Урядова провізорія. — Німецька єдність, Міттельевропа і Закарпаття.

(Від нашого кореспондента).

Париж, 18. III. 1938.

Франція вичікувала великого національного уряду зложеного з людей нових, енергійних, талановитих. Таких людей французам не бракує, але вони працюють переважно поза парляментом. Франція дістала ще один кабінет Блюма. З нього предовсім невдоволений сам Блюм, як це він зазначив у своїй промові наданій через радіо. Зужитий, чи пак трохи перетомлений режім дав те, що міг.

Блюм відомий журналіст і письменник хоче мабуть доказати, що коли нема інших кандидатів хіж соціялістами, то він може бути і добрим міністром скарбу. Спінас, теж соціяліст, ученик і приятель недавно вбитого у Парижі російського „економіста" Навашіна, перебрав портфель буджету. Ввійшли ще міністеріяльні ветерани як Саро (радикал, кількократний міністр, і премієр у хилині, як Гітлер займав Надренію), Стег та інші досвідчені діячі. До міністерства закордонних справ вернувся всіма забутий мін. Поль Бонкур, урядовець Ліги Націй. Ідеольог збірної забезпеки і... колишній співавтор „Пакту чотирьох".

Інші міністри з першого, другого і третього кабінету „нод. фронту" поміняли тільки між собою теки, як велить традиція Третьої Республики. Шотан, Боне, Маршандо відійшли з уряду в надії на скорий поворот до кабінету національного обєднання (унії), який начеб-то дозріває. Димісія Дельбоса є паралельним явищем до димісії Ідена в Льондоні, якого престіж в Англії по брутальнім аншлюсі мав сильно зрости. Далядіє, муж довіря генерального штабу, не випускає зі своїх рук теки національної оборони.

З комуністами не хотіли співпрацювати не тільки члени центра і правиці, але показується, що не хотіли їх тепер теж соціялісти і радикали, бо Блюм комуністів до свого II. уряду не взяв. Тільки Блюмові (що дуже гостро виступав проти недавньої різні в СССР на сторінках соціялістичного щоденника) тепер легко сказати комуністам: „Бачите, це центрові партії вас не хотіли, а не ми соціялісти!"

2 200.000 дол. відшкодування за „Панай"

ДОМАГАЮТЬСЯ ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ.

Американський амбасадор у Токіо доручив японському урядові ноту з домаганням відшкодування у висоті 2,200.000 долярів за затоплену канонірку „Панай".

Крім того Америка зажадала відшкодування за 3 затоплені судна — цистерни і 1,945.000 долярів за знищене американське майно та 268.000 долярів для родин убитих американських громадян. З інших джерел подають, що родини трьох американців убитих на „Панай" мають дістати разом мілїон дол.

ДУНАЙСЬКА ФЛЬОТА ПЕРЕХОДИТЬ ПІД КОМАНДУ НІМЕЦЬКОЇ МАРИНАРКИ.

Канцлер Гітлер доручив головному командантові военної маринарки перебрати стаціоновані на Дунаю стежні кораблі австрійської армії і створити з них дунайську фльотилю у рямках німецької военної маринарки. Сьогодні перейшли ці кораблі під прикази німецького военно-морського домандування.

По широкому світі.

Панарабський комітет візвав палестинських арабів бойкотувати британійську королівську комісію, що цього року виїде до Палестини.

Норвегія погодилася скасувати консулят у Ленінграді.

Б. американський президент Гувер був на півгодинній авдієнції у британського короля.

Швайцарський суд у Ціріху засудив кількох комуністичних верховодів, що висилали добровольців до червоної Еспанії.

Німецький маршал Геринґ приїде до Австрії, щоби виголосити **агітаційні** промови перед плебісцитом.

У Палестині недалеко ливанського кордону дійшло до сутички між 50-ма арабами і 50-ма жидами; втрати по обох боках.

РИЧАЛТОВІ ДЕШЕВІ ЛІКУВАННЯ ВІД 1. ТРАВНЯ Зол. 155·—
Інформації:
ІВОНІЧ-ЖИВЕЦЬ 9—65

Туреччина купила в Англії 10 найновіших бомбових літаків.

3.000 німецьких робітників причалило на прогульковому кораблі „Дер Дойче" до Трополісу, де їх повитали представники місцевої влади та організацій.

Румунський уряд дозволив вивезти до Польщі 150 вагонів кукурудзи.

Фінська військова влада хоче уставити вздовж кордону СССР скорострільні протилетунські гармати, бо над Фінляндією дальше появляються якісь таємничі літаки — мабуть совітські.

Мадярська і німецька кіннота стрінулась на кордоні та повиталася.

Англо-італійські переговори розвиваються добре; тепер вони торкнуться найважнішої справи — еспанської.

Мексиканські робітники увязнили вищих урядовців американських та англійських нафтових товариств, що їх уряд сконфіскував.

Румунський уряд заборонив ритуальний забій.

Напад на українські редакції.

КОМУНІКАТ РАДИ ТОПІЖ.

Стався шкідливий і прикрий факт. Гурт незнаних людей вдерся до редакцій наших щоденників, посуваючись у двох випадках аж до фізичного нападу на редакторів

Українські журналісти, що серед невимовно тяжких обставин стоять у першій лінії національних позицій, не сміють бути наражені на терор якоїнебудь групи власного громадянства — тимбільше, коли не знати, який суспільний чинник відповідає за цю групу. Такі виступи розкладають зорганізоване життя нації та ослаблюють її відпорну силу.

Рада ТОПІЖ на своєму засіданні 23-го березня 1938-го р. однодушно рішила дати вислів найглибшому обуренню з приводу цього недопускального нападу і якнайрішучіше напятнувати такого роду методи суспільної боротьби.

РАДА Т-ВА ПИСЬМЕННИКІВ І ЖУРНАЛІСТІВ ІМ. І. ФРАНКА:

Роман Купчинський, Д-р Матвій Стахів, Д-р Мирон Коновалець, Іван Кедрин-Рудницький, Василь Софронів-Левицький, Д-р Евген Ю. Пеленський, Іван Дурбак.

З польської преси.

Польський націоналізм та чужі аґентури.

Редактор „Бюлетину Польсько-Українського", п. Бончковський умістив в останньому числі цього тижневика цікаву статтю п. н. „Благовидный предлог".

„Чи знаєте, Панство, цей досконалий російський вислів? На польську мову можна його перекласти тільки довгим, неграбаним зворотом: притока, що її обосновується якоюсь ідейною метою. Але є в мові народу, що видав з себе й консервує явище большевизму, ще один зворот, який дає скорот вислову „благовидный предлог". Він звучить: „под всякую подлость можна надвести идеологію" — всяке лайдацтво можна умотивувати якоюсь ідеєю. Той, що знає російську літературу, хочаб з „Преступлением і наказанієм" Достоевского на чолі, зрозуміє який специфічно московський зміст міститься у цих коротких і ядерних висловах, як величаво відслонюють вони російські методи, такі самі в часах Івана Лютого, Петра І., як і в.(имонуючого) о.(бовязки) царя Сталіна, які казали ГПУ за часів Івана Лютого (т. зв. опричники) вбити митрополита Филипа і самому малощо не статися знаряддям секти „жидовствующих", що опановувала царський двір які безбожному Петрові І. изказали почати боротьбу з церквою та підпорядкувати її світській владі, що стало підвалиною для влекшення боротьби большевиків з релігією.

Хочете стати ще більш принадною?
Шукаєте все кращого косметичного засобу?
Спиніть свій зір на елегантній виставі добре всім відомої перфумерії **„ЛОТОС"** у Львові — а вона Вам скаже, що тепер провід ведуть косметики
Меріда

МИКОЛА ФЕДЮК.

Основи малювання й оцінки іконостасу.

Іконостас — розмірами дуже велика площа, вся вкрита різьбою й іконами (звідси й назва). На ніодній зі стін у церкві очі вірних так довго й так часто не спиняються, як на іконостасі, чи то ждучи на відправу, чи підчас богослужби. Він приковує зразу увагу кожного, хто вступить до церкви, багатством своїх мерехтливих світом різьблених орнаментів, кількістю ікон, ліній, форм і барв.

Тимто іконостас у програмі мистецького звивнування церкви — найважніша точка для різьбаря, а може ще більше для маляра.

Обрядовий, закріплений століттями й традицією характер, символіка, вигляд, конструктивні й декоративні елементи іконостасу звязані органічно вже з самим поняттям української церкви. Встановлені, всім відомі форми цієї предвівтарної багатої стіни, стали згодом в розумінні загалу її необхідною складовою частиною.

І навіть там, де часом архітектурні огляди (як нпр. у св. Юра, Волоській церкві, св. Миколая) цієї стіни не допускали, знаходився все якийсь вихід, компроміс: ставлено приземний карніз, розміщуючи решту образів по стінах обік цієї найнижчої кондигнації іконостасу. В архикатедральнім соборі св. Юра з архітектурних оглядів велику частину образів розвішено проти вірних по стінах у вівтарній частині храму, маніфестуючи бодай таким робом різницю церкви від західного костела.

Ці факти показують, як традиція та закоріненний звичай тільки під натиском обставин неохоче відступали від свого.

В первісному своєму засновку іконостас — твір східно-обрядовий, візантійський і як усе звязане з цим поняттям продумане і пристосоване доцільно до релігійно-обрядових функцій у своїх взаєминах цілости і поодиноких частин. Довільно зміняти чи переставляти частини це значило нарушувати ввесь механізм обрядової дії. Розклад частин мав за собою повагу століть і зусиль найвизначніших голов Східньої Церкви. Звідси і консерватизм, який давав привід до докорів, щодо форми і змісту проти „закостенілого візантинізму", який зі свого становища всяку новину вважав не тільки за єресь, але й світську та варварську затію.

Поміж різницями візантійсько-східнього і західнього світорозуміння вражає на Сході і в Візантії, нахил до типовости і послідовно недовірливе та вороже відношення до всяких особистих відхилів і примхуватих змін. Консервативна норма по суті прикметна для всякого релігійного мистецтва, все і всюди вона злучена з церковною мистецькою творчістю. Толерантійне становище Заходу проявилося у цілій низці стилів, яким Церква давала свою апробату — без категоричних обмежень і заборон.

Іконостас, як складова частина церкви, намічений вже в поземному плані середини і канонічно докладно означений у всіх своїх формах щодо архітектури, різьби та малярства. Різьба як і малюство найстаріших іконостасів були імовірно архаїчно-візантійського типу, збликені до мініятур і стінопису відповідних століть цілого греко-славянського, православного світу. Далі відомий факт, що на Україні далеко від осередка, де повстав візантійський стиль — після княжої доби, а ще більше після упадку Царгороду всупереч канонам — життя пішло своїми шляхами. Первісна основа, підтягаючи століттями сторонній впливам европейських стилів, виявляє наглядні ваганння: то у сторону тих стилів, то знов обік цих ваганнь замітні в поодиноких памятниках своєрідні відхили, як вислів місцевих творчих елементів. І коли проф. Шмідт добачує різниці вже в київських мозаїках Святої Софії і Михайлівського собору, зачислюючи перші до візантійсько-грецьких, а другі вважає за місцеву українську творчість, то що й говорити про галицько-українську іконографію?

Вже ренесанс у початках XVI. в. витиснув був свій вплив на архітектурі (Волоська церква), різьбі, малярстві та орнаментиці. Ще сильніше вдарив по традиції барок і рококо у двох дальших століттях. „Барок знищив наше давне мистецтво" — сказав Митрополит Шептицький у своєму інавгураційному викладі при відкритті Нац. Музею. Він знищив традицію, і місцеві своєрідні паростки мистецтва, які могли дати цікаві вислідн, а які дедалі до нас проявлялися щораз скромніше по церковцях сіл, положених найдальше від міст і широких шляхів. Вкінці зводиться й ікона, уступаючи місце образові мальованому олійною фарбою. Цей зворот пішов від центрів-міст і переходив з міст на села.

„Ці самі методи підступної боротьби, убивання зза вугла, попихання одних ворогів на других, знаменитого використовування існуючих антагонізмів, бачимо й сьогодні, не тільки через досвід останньої взаємної совітської різні, але й у явищах більш закритих та більш завуальованих. Нагадаймо собі тільки кілька прикладів. В 13 днів після травневої революції вбивають Симона Петлюру під приводом помсти за „жидівські погроми" на Україні в 1918—1920. р. „Мстителем" є таємний агент ГПУ, жид Шварцбарт. „Помста" чудово зійшлася в часі з остаточною поразкою червоних в Італії і наростанням японської офензиви на Далекому Сході. Переворот у Польщі і факт, що до влади дійшов творець київського походу, сполошили борців за світову революцію, смерть Петлюри, невдалі атентати на Мусоліні, скріплення комуністичної акції в Японії, мали врятувати кровавий рай диктатури пролетаріяту перед небезпекою одночасного нападу зі сходу і заходу.

„Так само сталося зі смертю особистого ворога Сталіна — бувшого міністра Рамішвілі, вбитого в 1930-ому році, причому вбив його, якже, партійний „опозиціонер". Рамішвілі був одним із найгарячіших грузинських патріотів і пропагаторів спільного виступу поневолених народів СССР проти Росії, з Польщею та іншими, що їм загрожує російський імперіялізм.

„Всюди і завжди „благовидный предлог", завжди і всюди „ідеольогія" що закриває скритовбивства офіційно признаних „бандитів, шпіонів, провокаторів, вбивників", що носять прізвища Ягоди, Крестінського, Бухаріна, Тугачевського та інших совітських достойників, яким на імя большевицький легіон".

В дальшій частині статті автор виказує, що сьогодні так само як в 1920-му році, тобто в часі польсько-большевицької війни, і потім після травневого перевороту в 1926. році, большевицька агентура „урухомлює свої найбільш скриті комірки, найбільш завуальовані контакти найбільш відалених ідейно приятелів". Ця большевицька агентура звернула тепер головну свою увагу на терен східних окраїн Польщі. І тут теж знайдеться „благовидный предлог", яким большевики можуть приєднати собі деякі польські кола, використовуючи їх до боротьби з українським життям. Таким „благовидным предлогом" може бути й магічний вислів про „стан посядання",

„якби того „стану посядання" не можна було творити без фільосовітської у політичних наслідках боротьби з українським життям, якби ідеї життя-боротьби не можна було інтерпретувати инакше, як тільки у протимешканцевому розумінні, инакше, як тільки співпрацею в реалізації основного гасла ОУН: витворити якнайбільшу пропасть між польським та українським громадянством".

Ред. Бончковський має на увазі цей „стан посядання", яким польські політичні партії та організації, що мають себе за націоналістичні, послуговуються у боротьбі з українством.

„В цьому всьому, що ми сказали, одне може на перший погляд видатися неймовірним: яким чином явище, яке виступає під прапором польського націоналізму, що опановує польське життя, може вплинути відсемно на польський інтерес і стати малощо не знаряддям чужої агентури?

„На початку мале вияснення. Говоримо не про польський націоналізм як такий, в якого актуальність віримо і не сумніваємося, тим більше, що самі зараховуємося до польських націоналістів, які хочуть звязати протиросійські етоеуйки з конструктивним українським націоналізмом. Висловлюючи наш острах маємо на думці: а) псевдонаціоналістів, що пустими націоналістичними фразами хочуть замаскувати свою політичну дезорієнтацію і давню політику вести по давньому у давньому безуспішному напрямку щораз більшої анархізації окраїнних відносин, б) змогу використання польського націоналізму через чужі агентури.

„Це останнє твердження зовсім не фантастичне ані нереальне. Чи мало маємо прикладів такого використовування націоналізму навіть у великих і політично дуже культурних народів?

„Тому, реасумуючи наші думки, мусимо ствердити, що у всіх наших потягненнях на „кресах" треба зберегти незвичайну обережність. Ця обережність повинна зясовувати собі факт, що нема такого „закону", що замикав би агентурі доступ та змогу використовувати „народовонаціоналістичні" групи, що діють в імя найбільших святощів, але саме завдяки агентурі часами діють але.

„Обережність і всесторонний дослід генези кожного потягнення, обережність, особливо супроти всього, що окраїнці відносин есплянізує і з найбільш легалістично думаючої „галицької" дільниці робить довоєнну Альбанію — повинна бути прикметна для кожного кроку відповідально думаючого громадянина і державного мужа, що займаються окраїнними справами".

Отже маємо в іконостасах значну розтяжність поодиноких стилів при візантійській схемі укладу. З іконостасних комплексів, що збереглися до наших часів ще найбільш чистим „візантійським" типом можнаб уважати хіба львівсько-святопятницький, як найстарший з по ловини XVII в. і то не без застережень, не враховуючи навіть його ренесансової різьби. Іконостаси у стилі строго-візантійському, пробує щойно ввести нове українське мистецтво.

Коло XIX. в. кінчається в Европі доба великих стилів. Нова мистецька творчість, в тому й малярство, пішли розбіжними шляхами, досі не закріпившися в суцільну стилеву будівлю. Европа, як кажуть одні, стала безстилева, інші кажуть естилева. Повстало значне роздвоєння між творчістю світською і релігійним мистецтвом. (Вже сама їх назва й диференція це продукт нових часів — XIX. ст.). Релігійне мистецтво із своєї природи не могло приступати до своїх завдань так революційно, як мистецтво світське, тимто і залишилося позаду приглушене. Хоч час до часу появлялися спроби оживити це релігійне мистецтво, то сягаючи до готику — або до примітивів, а при кінці мин. століття т. зв. бейронська школа (Beuronschule) воно зважується навіть на те, що у своєму змаганні до сакральности та гіератичности впроваджує египетські засоби. А проте все те залишається без успіху і відповідного відгомону на цілу величезну продукцію релігійних образів, яка яловіє, розроблюючи окляпані форми у щораз гірших виданнях. Барок давав бодай розмах, виразну характеристику, театральні, але широкі жести, богату орнаментику щодо мотивів. Нове релігійно-церковне малярство здебільша дає вимрилені подоби святців із позавертаними очима, деревляні моделі, ретушовані, солодкаво-банальні міни.

(Далі буде).

Що писало „Діло" 50 рэків тому.

Ч. 57. Пятниця, 23 (11) березня 1888.

СВОЄРІДНИЙ УТРАКВІЗМ.

„Діло" друкує на першому місці цього числа запит до ц. к. краєвої шкільної ради, чому в жіночій учительській семинарії у Львові, яка згідно з розпорядком міністерства має бути утраквістична, усі предмети викладають по польськи. Міністр освіти Гавч видав розпорядок, що утраквістичних учительських семинаріях в Галичині число годин на науку української мови має бути рівне з числом годин призначених на польську мову. Тимчасом в жіночій учительській семинарії у Львові для польської мови призначили три години тижнево, а для української тільки дві години.

ПОЛІТИЧНЕ ПОЛОЖЕННЯ.

„До Відня надійшли з Петербурга незвичайно мирні вістки, з яких пробивається згода з Австрією. В Петербурзі дивуються, що австро-угорська преса використовує виступ деяких російських газет, що не мають нїякого значіння в Росії. Росія знає дуже добре звязок, що лучить Австрію з Німеччиною і тому хоче зберегти свободу дїяння як доказ своєї мирної політики. В болгарській справі Росія далі поводитиметься поміркувано і про дальшу висилку війська на австрійську границю нема й мови. Російська політика не загрожує австрійським інтересам.

„Що князь Бісмарк керководить і тепер в Німеччині найкращим доказом є рескрипт цісаря Фридриха III до краю Альзації і Льотарингії. Зрештою кажуть, що кн. Бісмарк сам заявив, що останню частину свого життя хоче посвятити консолідації і скріпленню відносин в Німеччині, але якби його зачіпили він боронитиметься до останнього. Також кажуть, що кн. Бісмарк заявив, що вірить в те, що мир втримається та що Австрія непотрібно непокоїться збройними Росії; ці збройні не спрямовані проти Австрії".

НЕВДЯЧНІ СОЮЗНИКИ.

У Львові відбувся 22-го березня 1888 р. похорон львівського хасидського рабіна Орнштайна. У довшій новинці про цей похорон „Діло" пише: „Покійний рабін мав велике поважання і довіря в міродайних колах галицької „ієрархії сполечної", яка вже від кількох каденцій ніколи не забувала запрошувати його до свого центрального виборчого комітету, щоб разом з ними визначував послів „для братнего народу рускего". Але на похороні не бачили ми нікого з цих кол, ані одного контуша, ані одної карабелї".

За обєднання українських сил.

ОБЄДНАНИМИ СИЛАМИ УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА В РІВНОМУ СТАНЕ ДІМ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОЇ ГІМНАЗІЇ.

Українська приватна гімназія в Рівному не має власного будинку, тому мусить тулитися в жидівських домиках. Шкільна влада вимагає, щоб гімназію примістити у відповідному льокалі та й саме українське громадянство Рівного хотіло би дати гімназії краще приміщення, щоб могла вона якслід працювати та розвиватися.

При допомозі соймику будували для цієї гімназії величавий будинок. Але тепер соймик призначив цей будинок на приміщення повітового шпиталю, а як відшкодування для українського громадянства готов дати від себе на будову нового гімназійного будинку до сто тисяч золотих. До того-ж православна церковна влада має передати Т-ву „Українська Школа" в Рівному площу під будову шкільних будинків на тому місці, де стояв старий собор. Маючи це на увазі, Батьківський Комітет при українській приватній гімназії започаткував акцію у справі будови будинку для гімназії.

Цією справою зацікавилися ширші кола рівенського українського громадянства. Виринули різні проєкти. Між іншими і проект будови великого Народнього Дому, в якому малиб приміщення всі українські установи, в першу чергу гімназія та приватна українська народня школа ім. Гетьмана Мазепи.

Акцію будови будинку для гімназії або Народнього Дому горячо підтримав Окружний Народній Комітет УНДО в Рівному. На ширших сходинах членів, що відбулися в неділю 13-го березня н. р., зібрані заявили свою готовість якнайактивніше підтримувати матеріяльно й морально акцію будови в першу чергу будинку для приміщення гімназії і дальше для приміщення народньої школи ім. Гетьмана Івана Мазепи.

Розуміється, що така велика будова, яка коштуватиме громадянство поверх стопятьдесять тисяч золотих, вимагає підтримки цілого українського громадянства Рівного. Треба — такий був погляд згаданих ширших сходин, — щоб до комітету будови увійшли представники всіх суспільно-громадських та політичних організацій як теж дехто з визначних громадян, що до них загал українського громадянства може мати повне довіря. Тільки такий загальногромадський комітет, щодо якого ніяка установа чи організація ані ніхто з громадян не матиме нїякого застереження, матиме змогу перевести успішно і збірку на фонд будови дому і вивязатися з головного завдання, тобто дати українській гімназії в Рівному відповідне помішення.

З природи і життя.

Мадаґаскар — Рівієра Африки.

На схід від полудневої Африки лежить великий острів Мадаґаскар, відділений від африканського суходолу мозамбітським проливом. Цей острів став тепер дуже популярний з тієї причини, що деякі міжнародні чинники пропонують там створити жидівську колонію для еміґрантів жидів із держав, де їх забагато або за тяжко жити. Недавно в англійській пресі появився цікавий опис цього екзотичного краю, пера А. Рілльова, урядовця французької колоніяльної адміністрації в Індокитаю, на Мадаґаскарі і Таїті. Головно цікаві порівняння цього подорожника з деякими азійськими краями.

Положення і людність острову.

Коли глянути на лапу Африки, видно як близько неї лежить Мадаґаскар. Одначе, як подають подорожники, ця країна робить зовсім враження Азії. Вона звязана з Азією і подібною поверхнею, звіринним світом і населенням. Найбільш подібний Мадаґаскар до великих азійських островів Індійського Океану Яви і Сматри.

Населення Мадаґаскару переважно азійського походження. Мова мадаґаскарців, що у деяких околицях острову дуже ріжниться, дуже подібна до малайської мови мешканців Яви і Сматри. Одначе мадаґаскарці не є чисто малайським племенем, бо серед них є чимало чужих расових домішок. Нпр. серед мешканців побережжя виступають також домішки муринської раси (негроїдальні), як ось кучеряве волосся та ін. Ці домішки походять від муринів-невільників Макуа, спроваджених недавно ще з Мозамбіку, країни, що лежить на африканському березі напроти Мадаґаскару (належить до Португалії).

В деяких околицях можна зустрінути навіть зовсім індійські та камбоджанські, одначе переважна частина мешканців належить до малайської раси і має такий самий смаглo-золотистий колір шкіри, як їхні расові побратимці з малайського півострову та островів Тихого та Індійського Океану.

Французи Африки.

Як кажуть знавці, Мадаґаскар завдячує свою теперішню культуру і европеїзацію християнству. З усіх колоній, що їх здобула Франція від р. 1870, цей острів найскоріше піддався французьким впливам. Підчас світової війни мадаґаскарці хоробро воювали руч-об-руч із французами. Зате зажадали вони від французів признання їм таких самих прав. Ці права дістала лише вища верства тубільців. Їх зрівнано у правах із громадянами европейського походження, що витворило серед тубільчої людности нову суспільну верству, злучену тісно з Францією і задоволену своїми правами.

За здоровля країни.

Ще одну прикмету має Мадаґаскар, доволі рідку в колоніях. Це широко розбудована санітарна опіка над тубільчим населенням. Мадаґаскар був першою французькою колонією, де зорганізовано незвичайно дбайливу санітарну опіку над людністю. Там існує зразкова медична школа, з якої виходять лікарі-тубільці незвичайно сумлінно підготовлені до опіки над здоровлям співгромадян. Багато з цих тубільчих лікарів доповнює свої студії у медичних факультетах Франції. На Мадаґаскарі збудовано клініки для боротьби з малярією, сифілісом, сухотами та чумою. Дуже високо стоїть тут опіка над дітьми. Головно заслужені тут т-ва „Крапля молока для дітей" і „Червоний Хрест" у Тананарифі, столиці Мадаґаскару.

Школи і дороги.

Зпоміж 700.000 дітей у шкільному віці 120.000 ходить до шкіл, в яких учить 2700 учителів. Під цим оглядом Мадаґаскар стоїть найвище від усіх французьких колоній. На острові біжить також залізниця, що лучить пристань Таматава зі столицею острову Тананарифою. Вона довга на 370 км. і підноситься на височину 1508 м. над рівень моря. Лінія має бічне відгалуження, довге на 166 км., що провадить до багатих рівнин над озером Алаотра. М. Антсірабе, має гарячі лікувальні джерела, через що його називають мадаґаскарським Віші, получене бічницею зі столицею. Мадаґаскар має тепер 14 тис. км. доріг і 6.700 самоходів. На острові є кілька пристаней, а до пристані в Таматава можуть причалювати навіть найбільші кораблі.

Край, що не знає кризи.

Мадаґаскар належить до тих нечисленних країв, яких не навістила теперішня світова криза. Він завдячує це головно тому, що продукти вивозу не то що не підупали через кризу, але ще виграли на вартости, як нпр. цукор, ваніля, графіт. Мадаґаскар постачає Франції каву, а його продукція ванілі займає третє місце у світовій продукції цього сирівця. Подібно зростає все продукція гвоздика та інших коренів.

Клімат.

Мадаґаскар є такий великий як Франція, Бельгія і Голяндія докупи. Острів має дуже приємний клімат, подібний до клімату французької чи італійської Рівієри. Подорожники кажуть, що життя тут лекше ніж у старій Европі, тому не диво, що білі европейці починають тут поволі осідати побіч добродушних тубільців, що зрештою дуже люблять европейців і стараються їх наслідувати. Деякі французькі родини, що прибули туди з Франції чи з поблизького острову Реініон мешкають там уже у третім поколінню.

Два дари Сонця.

Світло і тепло це найцінніший дар Сонця для нашої Землі. Оба ці чинники має Земля, правда, з інших джерел, але якби не Сонце, вони не вистачилиб для вдержання життя на Землі у такій формі, як воно нині виглядає. Ці інші джерела енергії (власне тепло Землі і променна енергія звізд) не мають майже жадного впливу на життя на поверхні нашої планети.

Сонце висилає на Землю свою енергію в такій скількости, що підчас одної мінути на 1 кв. цм. поверхні Землі припадає 3 кальорії тепла; на добу випадає 1000 кал. на 1 цм.².

Не вся променна енергія Сонця доходить на Землю. Наша атмосфера перепускає тільки 60 прц. тої енергії, а решта 40 прц. відбивається від стратосфери і йде кудись у всесвіт. З тих 60 прц. 20 прц. енергії проглинає сама атмосфера; це головно довгохвилясті промені, т. зв. позачервоні. Вони майже не доходять до нашої землі, що зрештою для нас є навіть пожиточне, бо на думку деяких учених вони шкідливі для живих організмів.

Сині промені майже всі заломлюються в повітрі і розпорошуються (т. зв. рефлексія). Цій рефлексії завдячуємо саме синяву неба, а також світло в тіні і в похмурі дні. Колиб не було того розпорошення синіх променів, ми не малиб світла ані в тіні, ані в похмурі дні, коли сонце закрите хмарами, хмари затримували би промені, що падають просто. Одначе тому, що хмар нема всюди, світляні промені дістаються крізь незакриті частини неба і заломившись дають нам світло, хоча на небі і не видно Сонця.

Таємниця тепла.

До самої Землі дістається лиш 40 прц. випромінюваної енергії Сонця і то лиш як світляні промені, — тепляних нема. Короткохвильні світляні промені ударившись із Землею, переміняються на довгохвилясті тепляні промені. Щойно вони нагрівають землю і з неї випромінювують угору, огріваючи найнижчі верстви повітря. Тому чим вище вгору, тим після кожних 100 м. температура повітря стає нижча на 0,5° Ц.

Кожух нашої Землі.

Справжнім кожухом нашої Землі є атмосфера, що відограє важну ролю, затримуючи тепло при нашій Землі. Якби вона не затримувала тепляних променів відбитих від Землі, то на Землі булоб дуже холодно і вона виглядалаб імовірно як закута в лід планета Венера.

Атмосфера нашої Землі є неначе межою, що не допускає до нашої Землі убийних для життя соняшних тепляних (позачервоних) променів, а із Землі не випускає тепляних променів витворених на поверхні нашої планети із світляних. Цю працю нашої атмосфери можна порівняти зі шклом у теплярнях. Короткохвилясті промені світла переходять легко крізь шибки теплярні, вдаряють об землю інспектів, а після переміни у довгохвилясті тепляні промені не можуть вже утекти тою самою дорогою.

Голі лещетарі, червоне і біле сонце.

Ця здібність нашої атмосфери перепускати і затримувати, залежить від її грубости. Тому, що поверхня землі нерівна, грубість атмосфери неоднакова. Так нпр. у високих альпейських горах у славній альпейській столиці зимових спортів Давос можна їздити по снігу на лещетах у самім купелевім строю. Хоча температура снігу понижче 0° Ц., ніхто тут не переступжується. Діється це тому, що у високих горах атмосфера значно тонша і тому через неї переходить багато більше світляних променів, що відбиваючись від поверхні землі перетворюються у відповідно більшу масу тепла, ніж на долах.

Ця сама грубість атмосфери є причиною, що наше сонце видається нам при сході і заході червоне, коли його промені біжуть через атмосферу скісно, через що вона стає для них грубша. Колиж сонце стане у вершку неба вполудне, воно видається нам біле, тому, що атмосфера тоді є найтонша і через неї дістається до нас мішанина ріжних променів, що витворює у нас враження білої барви. **Б. Г—й.**

—o—

Хвороба зперед 400 літ.

В останніх часах у пресі появилися вістки про незадоволення робітників, що працюють в копальнях уранової руди в Йоахімсталю у Чехословаччині. З цієї руди, як відомо, видобувають цінний первень рад, котрого промені мають тепер велику лікувальну силу у новітній медицині. Причиною незадоволення серед робітників у цих копальнях було те, що вони почали масово западати на прояви т. зв. **радової хвороби.**

У звязку з тим чеські часописи подають, що це хвороба не нова, її знали ще 400 літ тому, коли нікому не снилось про існування раду. Тоді в околицях Йоахімсталю були копальні срібла, і тоді також серед робітників тих копалень панувала подібна хвороба.

Один з тодішніх лікарів Венцель **Баєр** видав у 1523 р. брошурку, де описує прояви радової хвороби і подає спосіб її лікування. Одначе хоча Баєр був одним з найсвітліших умів своєї доби і окрасою медичних факультетів північної Італії та найліпшим лікарем Карльсбаду, не міг зарадити розвоєві хвороби, бо ніхто не знав її причини, якою був таємний первень рад.

Другим лікарем, який займався таємними хворобами робітників цих копалень був магістер **Маґнус Гундт**, що у спеціяльній брошурі виданій в 1529 р. описав прояви незвичайно подібної до чуми легенів, хвороби, що виступає серед цих робітників.

Коли з тих копалень срібла перестали добувати срібло, бо це перестало виплачуватись, зникла і таємна хвороба серед околичного населення.

Щойно відкриття раду і праці над добуванням уранової руди оживили йоахімтальські копальні, а з нею появилася забута від століть хвороба.

Тепер робітники домагаються, щоб чеський уряд запровадив в копальнях всякі засоби обережности, що мають забезпечити життя і здоровля робітників. Має бути установлений скорочений час праці; також мають увести спеціяльні урядження та охоронні апарати, що зменшують шкідливий вплив радових емінацій на організм людини.

—o—

ЧИ ЗНАЄТЕ, ЩО...

...в Англії заложили спеціяльний інститут для лікування паркінсонізму. Паркінсонізм (хвороба Паркінсона) це нервова хвороба, що є найчастіше наслідком епідемічного запалення мізку. Вона проявляється тим, що кінчини і цілe тіло людини безупинно тремтять, через що людина стає нездібна до праці.

...Як подає американська лікарська преса, смертельність наслідком хвороб серця серед лікарів є вдвоє більша ніж у інших фахах (40 прц. — 23 прц.).

...головною причиною смерти серед населення Японії є сухоти (19:10 тис. мешк.). Потім йде червінка (7:10 тис.); також дуже є поширена трахома (т. зв. єгипетське запалення очей), на яку недужає 7 міл. японців.

Сторінка без політики.

Тайна океану.

ЖАХЛИВА СТАТИСТИКА.

Радіові апарати чутливі на найменше дрожання стеру. На всіх кораблях, що плинуть по океанах, у всіх рятункових станціях, що розкинені здовж побережжя — сидять немов скам'яніші люди з слухавцями на вухах і чатують, чи не відізветься десь із віддалі сухий, трагічний сигнал: три точки, три риски, три точки: С. О. С!

Скільки таких сигналів намагається без успіху прорватися крізь рев бурі або безмежний мур морської тиші, скільки їх сплинуло на хвилях води океану, що їх ніхто й не почув?! Скільки то разів і залога й подорожні, закинені долею на безмежжі океану даремне кличуть „рятунку для душі". Цього ніхто й не счислить!

Найсумніші сторінки мореплавства говорять про кораблі, що гордо лопотіли вітрилами, коли покидали пристань, але вже ніколи до неї не вернулися. Сьогодні, завдяки радію, таких випадків куди менше, але всеж таки їх ще досолі велике число. Кожне обезпеченеве товариство може виказати довгу листу пропащих кораблів, що згинули без сліду.

Ще в 1932. р. занотовано 12 кораблів, що пропали без сліду. В 1930. р. пропало 16 кораблів, в 1927 р. щезло аж 32 кораблі. Ці числа це крихта в порівнанні з трагічною статистикою давніших часів. Нпр. в 1890 р. пропало 83 вітрильників і 7 пароплавів. А в книгах Гідрографічного Уряду у Вашінгтоні записано, що в роках між 1897 і 1901. запримітили аж 1.000 розбитих кораблів, що блукали по морях.

Такі розбитки густо-часто перегнивають біг пароплава як кораблі-опири. миготять зеленю, обліплені водоростинами й мушлями. Нераз минуть вони під водою і є постійною небезпекою для пароплавів. Вони огорнені легендами і морянськими забобонами — і не дивниця, їх історії іноді такі жахливі й несамовиті, що своєю неймовірною дійсністю схожі на легенди.

Ось кілька таких легенд ми тут розкажемо:

Морянські історії оповідають про корабель Блакитний Жакет", що переплив без залоги 5.000 км. На його чердаку вибухла біля Фальклендських островів пожежа й залога покинула чердак і залишила пароплав на ласку морських хвиль. Два і пів року пізніше запримітили його останки біля західньої Австралії.

МОРЕ — ДЖЕНТЕЛЬМЕНОМ.

Було це 17. березня 1888 р., коли американський шкунер „Врайт" попав в осередок бурі. Вітрила пішли в шкамаття. Машт із тріскотом упав на чердак. Корабель пропав, бо бурхливі хвилі впали до його середини крізь отвори. Залогу врятували переїзджаючі кораблі, але чадовб ушкодженого корабля пропав у морські й темряві. Ця катастрофа трапилася на висоті Бальтімору. Одинадцять тижнів пізніше німецький пароплав бачив його останки, що тинялися по морі. А десять місяців пізніше вони показалися коло берегів Шотляндії. „Врайт" вилинув з Америки із вантажем дерева, призначеним для Англії.

Інший американський корабель плив з вантажем із Америки також до Англії. Слабі людські сили не могли протиставитися силі морської бурі, яка кидала ним на всі боки. Врешті кинула його на саму середину могутнього Гольфштрому. Тоді праця слабосилих моряків виконав Гольфштром і пригнав корабель з ненарушеним вантажем до берегів Англії, начеб знав його місце призначення. Це одинокий випадок, що море показалося... джентельменом.

В 1910. р. знайшли на Атлянтійському океані ненарушений корабель „Мери Целесте". На чердаку цього знаменито вирядженого корабля не знайдено ні живої душі. Що трапилося на його чердаку? Чи якась пошесть? Шал? Злочин? — Цієї загадки ніхто не розвязав!

ТРУП — ПОЖИВОЮ.

Норвеська барка „Текля" блудила по морі із 17 людьми залоги тільки три тижні, тисячу миль на північний схід від Бермудів. Тільки 21 днів — але які страшні були ті дні! Барка плила з Мексику домів із вантажем дерева. Підчас найкращої погоди впала на неї коротка, нагальна буря. По кількох хвилинах барка була вже одною руїною. Вітрила подерті, рятункові чайки зірвані, збірники на воду знищені, харчові запаси мокрі. Корабель був би напевно затопився, якби не мексиканське дерево, що затримало його на поверхні. Віданий на примху вітрів, морських струмів — розбиток поплив у сторону Азорів. Смерть день у день забирала багаті жнива серед залоги. Чотирнацятого дня залишилося тільки чотирьох моряків. Пятнацятого дня вони кидали жереб, хто з них має бути жертвою. Мясо і кров нещасного мали ще трохи піддержати надію в живучих на рятунок. Врешті 21. дня надплив корабель „Герман". Моряки були вже напів мертві. Вони навіть не піднесли свого змертвілого погляду, коли прибули моряки з „Германа" їх рятувати. Аж по кількох місяцях вони прийшли до себе й відзискали рівновагу. В Гамбурзі поставили їх перед суд під замітом убивства свого товариша. Суд їх увільнив, бо знавці заявили, що вони діяли під впливом шалу внаслідок голоду.

Малий англійський почтовий корабель „Кальдер" виплив у свою, не знати котру, щотижневу подорож із Гамбурга до Гуль. Шлях був „вїжджений" і зовсім певний та безпечний. Пільот, що випроваджував його з пристані, побажав капітанові „щасливої подорожі". Дорога тривала звичайно півтора дня і погода була прекрасна. Одначе до сьогодні ніхто не знає, що сталося з тим малим почтовим кораблем. Затонув — це певне, бо ніде не знайдено його останків, але — чому?

РОМАНТИЧНИЙ АРХИКНЯЗЬ.

На короткому шляху Ля Плята — Вальпараїзо пропав корабель „Ст. Маргарета". Його капітаном був Іван Орт, б. австрійський архикнязь Іван Габсбург. Дня 11. липня 1890. р. той корабель виплив з Ля Плята з нещасним романтичним архикнязем. Від тієї хвилини пропав корабель і його залога. Імовірно, той корабель ще якийсь час блукався по морях, як пострах забобонних моряків. Бо довший час кружляли серед мешканців скелистих островів коло рога Гори несамовиті історії про опирний корабель-вітрильник.

Моряки оповідали, що ще на весну 192у р. данський шкільний корабель „Кіебенгевен" стрінув на своїм шляху того опиря, що „гонив" його довший час.

Технічно добре вивінований 10.000 тоновий корабель „Варатас" відбував у квітні 1908. р. подорож з Англії до Австралії. Мав він 10 тис. тон вантажу і 200 осіб залоги. Але він ніколи не доплив до своєї мети. Не найшли теж ніде його останків, що могли би дозволити на бодай деякі здогади щодо долі цього корабля.

ЛЮДИ, ЩО СКАКАЛИ В МОРЕ.

Трагедія корабля „Зелянд" вже давна, але також не вияснена. Вона трапилася в 1885. р. З пристані Амой виплив корабель, що віз на собі 600 китайців-робітників до Перу, до копалень срібла. Подорож мала тривати 120 днів. Харчів і води було досить на ті чотири місяці. Але морська тиша здержала біг корабля. Згодом вітер вернувся, але вже як буревій. Тяжко ушкоджений корабель ледви волікся і відбував поволі свою дорогу. Тих 120 днів продовжилося до 250. Люди виснажені внаслідок голоду із сил, попадали в пошесні хороби. Їх огорнув шал: вони скакали в море цілими гуртами. Коли по дорозі стрінули другий корабель, було вже на чердаку лиш 350 китайців.

Американський шкунер „Альма Кунніг" був іграшкою морських хвиль цілих 598 днів. Він плив навантажений магонем із Порт Рояль до Бостону. Дня 6. лютого 1895. р. стрінула його одна із найжахливіших морських бур. Тріснув такелюнок, буря ушкодила кадовб, чердак покрила груба верства леду, важкі хвилі сполікували моряків із чердаку в море. Урятувалося тільки кілька осіб із залоги, залишаючи розбиток корабель на його власну долю. Процес за відшкодування вже майже скінчився, коли запримітили зариси розбитого корабля коло Панами. По 598 днях, по 5.000 милевій блуканині притягнули сумного морського інваліда до пристані.

Тайна, що оповила вітрильник „Мальбург", який у 1890. р. виплив із вантажем мяса й вовни з Англії, до нині не вияснена. Останній раз бачили його коло рога Горн, відтак він пропав. Багато років пізніше капітан одного корабля повідомив, що на своїй дорозі зустрів якийсь розбиток-вітрильник, оброслий водоростинами, перегнилий і знищений. В капітанській каюті знайшли документи „Мальбургу". Зірвалася буря і розбиток залишено на ласці хвиль. В липні 1910. р. капітан згаданої барки знайшов коло Сіерра дель Туего в Пол. Америці рятункове човно „Мальбурга", Судові акти, що торкаються випадку „Мальбурга" ще до нині не замкнені.

Бездонні глибини океанів умїють добре й заздрісно скривати в собі не одну тайну...

Ча.

ВЕСЕЛЕ.

Коли цар Петро Великий приїхав до Парижа, показали йому якогось багатого шляхтича, який одягався дуже по модному і кожного дня вдягав нове убрання

Цар покивав на те головою:

— То він мабуть дуже невдоволений зі свого кравця — сказав він — чому-ж у такім випадку не знайде собі іншого.

ПОДВІЙНА ПРИКМЕТА.

Двірська орхестра Людвика XIV. грала одного вечору „Мізерере" Люлі. Король упав на коліна і з ним цілий двір мусів приклякнути. Після закінчення твору король звернувся до графа Грамонта:

— Як подобається вам цей твір?

— Незвичайно приємний для вуха, Ваша Величносте, але незвичайно прикрий для колін.

Жінка в дотепах.

ХТО МУДРІШИЙ?

В одному товаристві просила якась жінка вирішити, хто мудріший: мужчини чи жінки.

Шопенгауер відповів так:

— Розумніші жінки, бо вони виходять за мужчин; мужчини дурніші, бо женяться з жінками.

КАРА ЗА НЕДОТРИМАННЯ ОБІТНИЦІ

Стріндберг перебував раз у товаристві, в якому говорили багато про любов і подружжя. Одна з пань сказала таке:

— Я не знаю кари, що булаб доволі строга для мужчини, що не додержав обітниці подружжя!

На те сказав Стріндберг лаконічно:

— А я знаю — приневолити його дотримати обітниці.

Опіка над українцями.

Опіка над українським народом Полісся й Волині — над старшими людьми й дітьми — йде безупинно. Йде вона в найріжноманітніших формах і розмірах. Йде руками ріжнородніх чинників. І йде назагал тихо. Не кажемо, щоб зовсім без гомону, але в такій формі, що українське громадянство цих земель майже не помічає цієї опіки, а як іноді і впадає вона йому в око, то громадянство не звертає на неї особливої уваги. Мовляв, дрібнички!

А тимчасом ці дрібнички у своїй сумі дають явище того розміру, що повинноб поважно затривожити українську місцеву верхівку. І не тільки верхівку інтеліґентську, але й усі свідоміші елементи нашого села.

Вже давніше довідалися ми з польських часописів, що кільканацять тисяч українців на Поліссі перейшло на римо-католицтво, що рівнозначне зі стратою їх для українського народу. Відомо, що там у всіх школах навчання у польській мові, навіть навчання православної релігії; що денеде вже русскіе батюшки й у церкві починають вживати польської мови.

Найбільше плянову опікунчу роботу над нашою поліською дітворою веде „Мацеж Школьна" й КОП, найчастіше спільно. Подаємо деякі відомости про цю роботу серед українських дітей Полісся за польською пресою.

Отак „Дзєнь Добри" з дня 20-го лютого ц. р. (ч. 51) під голосним наголовком: „60 шкіл у вбогих поліських селах під опікою війська" пише:

„Освітня співпраця війська з „Мацеж-ою Школьн-ою" на терені Полісся розвивається дуже добре. Окремі поліські гарнізони співпрацюють із громадянством і шкільною владою. Найкращий прояв суспільно-освітньої діяльности війська на Поліссі це опіка над вседнівними школами та матеріяльна поміч при закладанні нових шкіл.

„Сьогодні під опікою війська понад 60 вседнівних шкіл. З того числа під опікою КОП-у знаходиться 40 шкіл. Баон КОП „Сенкевіче" опікується поважним числом дітей, що сягає 4.000. Доживлює їх та, в міру можливости, помагає їм одягом і шкільним приладдям."

„Акція школи не обмежовується тереном школи, але сягає поза неї і **виникає в життя села.**"

„Праця війська на Поліссі має величезне значіння з погляду державних інтересів, бо справа торкається нового молодого покоління поліщуків, які ростуть і **виховуються на добрих і корисних громадян РП.** На маргінесі треба зазначити, що акція, яку веде військо, знаходить найглибше зрозуміння серед поліського громадянства, що зуміє оцінити ці заслуги."

Звичайна річ, українське громадянство-булоб дуже вдячне всім тим, що несуть матеріяльну поміч нашій убогій поліській дітворі, якби ця поміч, звязана з добре знаною нам „освітньою" працею, не мала на меті забрати нам це молоде покоління назавжди; та якби не відбирали нам змоги самим заопікуватися нашими дітьми.

Таксамо ми добре знаємо, що значить виховати нове покоління поліщуків на **„добрих громадян"**. Віцекороль Канади, відвідавши в 1936. р. одну українську оселю, так промовив до наших людей: „Будете добрими канадійцями, коли будете добрими українцями." У нас же обумовлюється це іншими словами: „як перестанете бути українцями".

„Дзень Добри" не подає, в чому виявляється „виникання в життя села", але ми з інших джерел знаємо, що власне в такій самій „освітній" праці.

Навіть поміч убогим дітям убраннячками має не тільки філянтропійні мотиви. Гляньте на ч. 7—8 часопису „Пшиспособєне Рольніче", що виходить у Варшаві. На обгортці світлина: поліський хлопчик на тлі сітей, очевидно синок рибалки, у подертих полотняних штанцях, сорочці, онучах і постолах, а на голові, замість рідного поліського капелюха чи кашкета, рогативка, очевидно, подарунок опікунів.

Про подібну опіку на Волині ми знаємо з чодій у районі Ланівців та в інших місцях.

Тепер приходить на Волинь ще один рід опіки — власне: опіка над волинською „загродовою шляхтою". Про цю „шляхту" тут ніхто й не чув, хоча, міркуємо, що може денеде подібні „винопалини" й зустрічаються. Зрештою, чого не може дати наша Волинь! Коли появилася летючка, що всі, які мають прізвища на: **ський, цький і ич** — це зросійщені наші сусіди, то чому вони не можуть одного гарного дня стати шляхтичами? Хоча... у Польщі подібний поділ громадян знесли й конституція не знає ніяких князів, графів і взагалі шляхтичів.

Але що це обходить наших опікунів?

„Барство (панство) то весна" — сказав М. Горкий у своїй пєсі „На дні", — не сходить до смерти."

В. О.

ПОМИНАЛЬНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ
в першу роковини смерти
о. Теодора Копеля
б. нат. з Дрогобичі
відправиться в суботу 26. березня ц. р. в год. 8. вранці в церкві Успення Пр. Богородиці (Волоська) при вул. Руській, на яке запрошують Жінка і сини.

журби місцевих українців за діти закинених сюди долею братів, як теж жертвенности аргентинських українців, що підпомагають Т-во постійно.

НОВІ ВИДАННЯ УКРАЇНСЬКОГО НАУК. ІНСТИТУТУ.

У. Н. І. закінчив або закінчує низку нових, часами д. цікавих видань. На днях вийде **„Кореспонденція М. Драгоманова зі „Старою Громадою"** в обробці Г. Лазаревського. Крім того саме закінчено друк вартісної праці **д-ра Б. Крупницького** п. н. **„Політична діяльність П. Орлика"**, написаної на підставі нових джерельних шведських та німецьких матеріялів; проф. О. Лотоцький викінчив уже II. том своєї **„Автокефалії"**.

Комісія Шевченкознавства викінчує повне видання творів поета. Тепер друкують XV. том (переклади на чужу мову).

З ділянки літературних перекладів слід відмітити заапробовану до друку польську **„Антольогію української поезії і прози"**, виготовлену **проф. Б. Лепким.** Крім неї до Інституту зголошено ще дві антольогії української поезії у перекладі — **Лободовського і Голендра.**

Проф. **Іванис** викінчив: **„Промисл України і Північного Кавказу"**, д-р М. Пшепюрська **„Надсянський діялект"**.

Крім того до друку пішли: **„Діярій Пилипа Орлика"**, II. т. О. І. Карашевича-Токаржевського, **„Фінанси У. С. С. Р."**, інж. Гловінського, **„Ліси й лісна господарка України"**, II. т., **проф. Іваницького,** врешті збірна праця, присвячена памяті Мазепи.

На маргінесі цього багатого виказу нових вартісних книжкових позицій У. Н. І. дозволимо собі зауважити, що впарі з виданничими осягами У. Н. І. повинна йти вміла **пропаганда** тих книжок серед загалу українського суспільства, та запитати чи перевантаження видавництва У. Н. І. з конечности дещо схоластичними й теоретично-комбінованими працями з ділянки економіки в У. С. С. Р. не забирає місця іншим, актуальнішим, цікавішим і доступнішим ділянкам української сучасности.

КТВ.

Фабричний склад:
ЛЬВІВ, УЛ. КОПЕРНИКА 2. ТЕЛ. 258-88.
Для замісцевих: виключна продаж детайлічна є вимога зразка просто з Лещкова — почта — телеграф — телефон: ЛЕЩКУВ — воєв. львівське.

УКРАЇНСЬКА ЩАДНИЦЯ В ПЕРЕМИШЛІ
єдина
Українська Каса Ощадности
із правом пупілярности. Веде всі банкові чинности.
ПЕРЕМИШЛЬ, РИНОК 5. І. п. Тел. 1207. Чекове конто ч. 144.755. 1—1

З українського життя у Варшаві.

ШЕВЧЕНКІВСЬКА АКАДЕМІЯ.

Велитенська маса українського громадянства взяла участь у цьогорічній Шевченківській академії, влаштованій місцевим українським Центральним Комітетом, що відбулася 13. березня в репрезентаційній салі Веслярського Т-ва. Такої великої авдиторії давно вже не бачили ми на українських національних святах у Варшаві.

Програма академії була складена просто і щасливо: після реферату **проф. П. Зайцева** про поему **„Гамалія"**, **Український Нац. хор ім. Лисенка** під дир. **Солоґуба** виконав чотири відповідно дібрані твори й „Заповіт", якого вислухано у взірцевій тиші.

Звертала увагу поважна участь студентства і дітвори.

ВИКЛАД ПРОФ. Д-РА КОРДУБИ.

На засіданні історичної секції дослідницької комісії над польсько-українськими проблемами при Українському Наук. Інституті (11. ц. м.) виступив з рефератом (в українській мові) **проф. д-р Мирон Кордуба**, обговоривши тему „Становище Локетка до кандидатури Болеслава Тройденовича на володимирський престіл". Реферат українського вченого висказав багато дотепер невідомого. Досі приняли були в науці, що Тройденовича посадив на володимирському престолі В. Локеток. Проф. Кордубі вдалося доказати, що документи, з яких робили висновок про похід Локетка на Галичину і Волинь, цілком про існування такого походу не свідчать, вони горкаються інших справ і часів. У дійсности Болеслава покликали галицько-волинські бояри, за згодою татарського хана Узбека.

З Т-ВА „УКРАЇНСЬКА ШКОЛА НА ЕМІҐРАЦІЇ".

В суботу 12. березня ц. р. відбувся у Східному Інституті відчит **проф. Д. Дорошенка** про життя українського студентства на початку XX. ст., зорганізованій Т-вом **„Українська Школа на еміґрації"**. Згадане Т-во, одне з тих, що волію-ють правдиву, конструктивну працю, ніж блискотливі виступи назовні, заслуговує з огляду на більшу увагу краківського громадянства.

Т-во засноване у 1935 р., має тепер 120 членів. Його ціль — допомагати матеріяльно у виховуванні загроженої денаціоналізацією української дітвори на еміґрації. Завдяки жертвенности членів, зокрема таких добродіїв Т-ва, як Митрополита Шептицького, архиєп. Олексія, У. П. Р. та інших, Т-во удержує 10 дітей сиріт у перемиській бурсі, признає спорадичні допомоги, організує вакаційні табори, тощо. Багато завдячує Т-во „Українська Школа на еміґрації" жертвенности українського громадянства Галичини й Волині, що варто підкреслити як прояв

Коломия, 2. III. 38. П. Т. Пром-банк, Львів. Прошу в ми цей рік дописати мені дивіденду від вплачених уділів — на рахунок нового. Минулого року я мав від моїх 8 уділів зол 10.—, а цього року вже зол. 14.—. За два роки я придбав з дивіденди новий уділ і крім свідомости, що підписуючи уділ Пром-банку, співділаю теж при розбудові рідного ремесла, торговлі і промислу маю ще й певність, що уділ Пром-банку це найкраща льоната капіталу. — З поважанням — Іванюх.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ

Пром-банку,

ЛЬВІВ, ГРОДЗІЦЬКИХ 1, І. П.

тел. 292-15, 200-15.

Пінії ростуть у Чорногорі(!).

А ми дотепер думали, що пінії ростуть лиш у теплих краях, напр. над Середземним Морем! Коли не вірите, то загляньте до книжечки п. І. **Ковалиська „Мандрівні дні"**, ч. І., виданої 1938. р. для української молоді накладом „Державного Видавництва шкільних книжок у Львові" за редакцією проф. **Володимира Калиновича;** там на 85. ст. пишається велика світлина з написом: **Пінії (limby) в Чорногорі!** Очевидно, такий абсурд не міг вийти зпід пера автора цієї гарно виданої книжечки; вся вина по стороні редактора, який чейже повинен знати, що польська „limba" в нашій мові зветься **кедрина** (імовірно п. Кал. з лат. „pinus cembra" зробив пінію"). Таж сьогодні всі українці знають, що в наших Горганах Кир Андрей вже перед кількома роками утворив унікатний в Европі **кедриновий** (а не „пінієвий") заповідник (у Чорногорі кедрина трапляється лиш спорадично). Могловб видаватися, що це дрібниця; однак справа має глибший підклад. Бо п. Калинович, хоча по фаху германіст, одинокий зпоміж учителів українців (а є між ними чейже й першорядні сили!) став попри свої численні шкільні зачяття водночас від Держ. Видавництва і перекладчиком чужих книжок, і надцензором, і надкоректором, і редактором українських шкільних книжок, і виключним знавцем української мови. Він видає німецькі підручники (оригінальні і переклади), перекладає латинські вправи на українську мову, видає для молоді офіціяльне видання „Кобзаря" та заходом Видавництва ладить саме до друку нове видання читанок А. Крушельницького, хоча проти тенденції тих читанок висловлювались поважні українські кола.

Та це не кінець! П. Кал. — як бачили ми вгорі — береться вже і до географічно-туристичних видавництв та навіть до **математики,** хоча не має в тім напрямі потрібного елементарного знання. І так у 1937. р. вийшов заходом і накладом Держ. Видавництва переклад п. Калиновича польського відручника аритметики і геометрії для VI. всемодної кляси п. Ж. Хвалковського. Полишаю на боці термінольогію перекладу; поминаю і те, що напр. п. Кал., ідучи невільничо за манірою варшавських учителів, пише в множенні множник на першому місці (напр. каже на ст. 30. $^{2}/_{3}$ помножити пятьма, а пише $5 . {}^{2}/_{3}$ і т. д.), хоча зі становища основ математики і льогіки — це ніяк неоправдане. Але для ствердження нефаховости п. К. наведу лиш одну цвітку із ст. 120 п. з. „Коло і круг", де автор, чи пак перекладчик має мірити обвід і поле (передше в цілій книжці нема ані слова про коло!). Читаю і спочатку не розумію, чого п. Кал. хоче; але заглядаю до словничка українсько-польської термінольогії на кінці книжечки і бачу, що п. Кал. польське „koło" назвав „кругом", а польський „okrąg" „колом". Значить, що коли ученик має зміряти обвід кола (§. 52), то він має зміряти обвід обвода; дійсно цікаве завдання! Пощо цього балямутства? Чи не ліпше лишити „коло" й „обвід", або коли конче треба „круга" (круг — горизонт, овид в астрономії), то ліпше „обвід" назвати „кругом", а „коло" лишити. Може вистане цього прикладу

Думаю, що коли наша бідна шкільна молодь нераз з останнього стягається, щоб купити шкільну, доволі дорогу книжку і дати Держ. Видавництву добрий дохід, то не вільно їй давати в книжках невірних та неясних відомостей, а редакцію слід віддати відповідним людям. Бо редактор-педагог мусить тямити, що у видавництві шкільних книжок попри фінансовий бізнес обовязує ще й вищий виховний та громадянський ідеал.

Д-р Вол. Левицький.

Вже надійшли **весняні матеріями, убрання і плащі**

ШАПІРА вул. Личаківська ч. 1.

Домагаються наглих судів у Сх. Галичині.

Польська преса пише, що зїзд польських „б. ідейних вязнів" у Львові ухвалив домагатися від уряду, щоб завів у Східній Галичині наглі суди, та „припинив таким чином вбивання найкращих синів Польщі, пускання з димом польської кривавиці та зневажування польської гідности та польських святощів". Цей самий зїзд домагається, щоб влада **розвязала українські організації** та без милосердя винищувала нелегальні товариства і **заборонила масові українські здвиги.**

Головою цієї організації вибрали знову Яна Дурталевича

Ковдри **Білля постелеве** **Подушки**

МИХАЙЛО ПРОЦЬ ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 14 (зупинка трамваєва)

поручає: білля жіноче і мужеське, рушники, нравати, панчохи, скарпетки, хустинки до носа.

Великий вибір. Ціни конкуренційні.

Китайська перемога в шантунській провінції.

Як подає китайська аґенція, китайські війська заатакували японців, що ішли вперед у південній частині шантунської провінції. **Завзятий бій покінчився перемогою китайців,** що йдуть вперед.

На сіхдньому фронті китайці відзискали Анші — важне місто на границі провінції Анхуей, яке японці здобули в суботу.

З японські літаки збомбардували місто Ліні, де згорів німецький костел.

З Пекіну повідомляють, що між Сунчао та цісарським каналом від двох днів ідуть завзяті бої; дотепер не перемогли ще ні одні ні другі. Китайці докладають усіх зусиль, щоби спинити похід японців на південь та змусити їх до відвороту.

НОВИЙ ЯПОНОФІЛЬСЬКИЙ УРЯД У КИТАЮ.

В Нанкіні утворено новий уряд, що буде володіти частиною середущого Китаю, яку здобули японці.

Орґанізація французької нації на випадок війни.

Минулого вівторка відбулась у французькій палаті послів жива дискусія над законопроектом про організацію нації в часі війни. Палата послів ухвалила два закони, якими збільшено на 5 міліярдів кредити в Банку Франції та уповноважено уряд розписати позичку національної оборони

—o—

НОВИНКИ.

— **Лиси,** пелеринки, краватки з футер виконує і поручає Юліян Глушевський, Львів, пл. Капітульна 3. І. телефон 254-46. 3229

— **До всіх ВП. Лікарів-Українців,** що не надіслали ще виповненого квестіонара, розісланого в січні ц. р., звертається Ґенеральний Інститут Католицької Акції, Львів, вул. Новий Світ 22. з проханням надіслати його негайно, щоб можна було перевести остаточні підсумки анкети й передати їх Високопреосвященному Митрополитові. 655

— **Одна книжка більше!** — Ось гасло кожної культурної людини, кожної освітньої установи. Катальоґ дешевих книжок висилає **Книгарня Шевченка, Львів, Ринок 10.**

— **Секція Торговельної Молоді** при СУК у Львові влаштовує 27. березня ц. р. в год. 18. **Шевченківський Концерт** у малій салі Лисенка.

— **Чергові сходини** секції аплікантів при СУА. відбудуться в четвер 24. ц. м. в год. 19.15 в домівці СУА. при вул. Косцюшка ч. 5. В програмі: 1) реферат тов. Ю. Фединського про доказ зі свідків у ріжних процедурах; 2) біжучі справи. Участь обовязкова.

— **Два виклади** з історії фільософії виголосить д-р Іван Копач у Станиславові в салі „Народньої Торговлі", а саме: 1) в суботу 26. ц. м. на тему „Платон про безсмертність душі", і 2) в неділю 27. ц. м. на тему: „Фільософія Канта". Початок в год. 19-ій.

— **Провідники в Карпатах.** Відділ польського татшанського т-ва у Станиславові уладив спеціяльний курс у Станиславові, що його скінчило 19 гуцулів. Вони будуть провідниками по Сх. Карпатах. Права та обовязки провідників управильнює окремий регулямін, що його видав станиславівський воєвода.

— **До прикордонної смуги** зачислив волинський воєвода рівенський, здолбунівський, костопільський, сарненський і кремянецький повіти. Згідно з розпорядком воєводи вилучили обекти Банку Краєвого Господарства, Банку Рільного, Банку Польського і Кремянецького Ліцею зпід постанов розпорядку про прикордонну смугу.

— **Для лікування рака** повстане у Польщі небавом кілька окремих шпиталів; при університетських клініках основуватимуть заведення для боротьби з раком.

— **Новий захист у Буркуті** будує відділ польського татшанського т-ва в Косові тому, що дотеперішній захист на Буркуті не може примістити всіх туристів. До нового захисту буде допливати вода з мінерального джерела в Буркуті так, що туристи зможуть її не тільки пити, але й купатися в ній. Крім того згадане т-во будує захист для туристів на горі Мунчіл недалеко Космача.

— **Пожежі.** У древітні ем. учительки Ст. Лівчак у Рокшичах вибухла пожежа, яка знищила два господарські будинки. Страти були на 1000 зол. Імовірно причиною пожежі було те, що служниця покинула у древітні не зовсім згашене вугілля. — Маланка Серафим із Грималівки, пов. Броди, підпалила будинки І. Клаковича. Пожежа перекинулася ще й на інші два будинки і спричинила шкоди на 10.000 зол. Палійку арештували і відставили до арештів городського суду в Бродах. Виявилося що вона умово недужа.

— **Жорстока пімста.** Борнславський робітник Ставислав Кондрацький покинув без засобів прожитку 40-літню Францішку Подоляківну, з якою жив кільканацять літ у конкубінаті. Щоби пімститися на Кондрацькім Подоляківна кинула його 9-літнього сестрінка Казимира Бедру до глибокої ями з водою, опісля сама туди скочила; обоє згинули. — Перед двома роками Марія Мрочковська втопила у тій самій ямі 8-літню Ірину Яремківну, сестрінку свого невірного нареченого.

— **Наркоман просився до вязниці.** 55-літній Антін Скура попросив тарнівського прокуратора, щоби дозволив йому негайно відсидіти кількамісячну вязницю, на яку його засудили з припиненням, бо на волі він не може оборонитись перед алькоголем і наркотиками, що його руйнують. Прокуратор відмовив, тоді Скура вибив шиби у прокуратурі і таки попав за решітку. Вчора він помер у вязниці; перед смертю висловив бажання, щоби з його грошей, зложених у депозиті, заплатити прокуратурі відшкодування за шиби.

— **Зі суду.** Люблинський окружний суд засудив Володислава Кнайдровського на смерть і Станиславу Гонсьоровську на досмертну вязницю за вбивство дочки Гонсьоровської. — Перед судом у Сосновці станули ошуканці, які

ПЕРШОРЯДНИЙ САЛЬОН
МУЖЕСЬКОГО КРАВЕЦТВА
Павло Галавин
ЛЬВІВ, ВУЛ. СОБІСЬКОГО 4. 6399 -3

купували на кредит ріжні цінні предмети і опісля продавали їх не платячи рат.

— **Башту з XV. віку** відкопали підчас консерваційних робіт на Замковій Горі у Вильні. По обох боках башти знайшли охоронний мур. Це вже третя відкопана башта з XV. віку. Підчас земних робіт при вул. Копаніца знайшли теж передісторичні памятки.

— **Копальня срібла — за тисячу золотих.** Двох обманців Казимир Марковський та Ян Банцерський вимантили від кількох осіб більшу суму гроша, яким продали затоплену копальню срібла в околицях Олькуша. Обманці вичитали десь історію давної копальні срібла, якої вже давно не експльоатують та яку залила вода річки Баби і від кількох фінансістів зібрали більші грошеві суми на експльоатацію копальні. Обманці оповідали легковірним фінансістам, що річка змінила своє русло і тому з малими грошевими засобами можна приступити до експльоатації. Зібравши гроші, пропали без сліду. Щойно тепер удалося поліції попасти на слід обманців та їх арештувати.

— **Краєва хроніка.** Коломийський суд розглядав справу двох гімназистів, обвинувачених у тому, що вломилися до совгарського буфету „Селянка" та вкрали ріжного краму вартости 26 зол. Оба ті гімназисти перед поліцією призналися до влому, тепер у суді виперлися всього, тому їх увільнили. — У Городенці скажений пес покусав 17. ц. м. кілька осіб. — У Рудках кіт Нухіма Геніга сказився і покусав його жінку, дочку, 60-літню Міріям Кон і ще кілька осіб.

— **Святотатства в гарнізоновім костелі** в Іновроцлаві допустились невідомі богохульники, які закрались до костела і підняли кивот. Все промовляє за тим, що богохульники вломилися до костела лише тому, щоб його спрофанувати. Ведуть енергійне слідство.

— **Мегальоманія... і лизунство.** Орган комісаріяту оборони „Красная Звезда" у Москві стверджує, що в совітських школах і військовій академії дуже але вчать історії. Згаданий орган накликує, щоб для шкіл зладили в найближчому часі програму навчання історії. Старшини червоної армії — пише „Красная Звезда" — повинні знати прізвища таких полководців, як Олександер Македонський, Ганнібаль, Суворов, Ворошилов і Сталін.

— **Коробку мух** дістав перед двома днями англійський премієр Чемберлен у 70-ліття своїх уродин. Прем. Чемберлен є завзятим риболовцем і тому приятелі надіслали йому коробку з мухами, щоби премієр міг ловити з успіхом риби на Середземному Морі.

— **Пімста залюбленого інжиніра.** Перед кількома днями інж. Константин Капеску в Букарешті ввійшов до помешкання гарної панночки, що мешкала в тім самім домі, де й він, облив її бензиною і підпалив. На несамовитий крик нещасливої дівчини збіглися сусіди і вгасили вогонь. Її відвезли в безнадійному стані до шпиталю. Інж. Капеску арештувала поліція. Слідство виявило, що Капеску облив нещасну дівчину бензиною тому, що вона не звертала уваги на його залицяння.

— **Мандрівна гора знищила два села.** На схід від Нішу в Югославії, недалеко сіл Малошітти і Перутини запримітили від кількох днів, що збіччя гори обсувається і що ціла гора рухається. Влада негайно виселила мешканців загрожених сіл. Перед кількома днями ворушна гора просто ціла „перевернулася". Маси землі знищили до тла оба села.

— **Теплярняне джерело на Мадярщині.** По довголітніх розшуках удалося на Мадярщині знайти цього року теплі джерела. Здогади вчених геольогів потвердилися і вони знайшли на глибині 200 м. тепле джерело, яке за 1 мінуту доставляє 3.000 літрів води. Вода з джерела, що витрискує догори має 76 ст. Ц. Джерело буде мати велике лікувальне значіння.

— **Арештували Габсбурга у Відні.** У Відні арештували і посадили в охоронний арешті 64-літнього архикнязя Йосифа Фердинанда, сина архикнязя Фердинанда Тосканського. Своє рішення мотивує влада тим, що архикнязь висловався зневажливо про націонал-соціялістів, що викликало велике схвилювання серед громадянства.

— **Ріжні вісти.** Раковський відбуватиме свою кару двацятилітньої вязниці на Сахаліні. — Віденський часопис „Ное Фрае Пресе" приступив до синдикату расистівської преси. Головного редактора Степана фон Мілєра звільнили. — В Австрії заборонили фільму Жана Ренуара „Марселєза". — Голяндський уряд призначив більшу суму на озброєння всіх своїх торговельних кораблів. — Данська королівська пара, яка виїхала на Рівєру, задержалася по дорозі в Парижі. В Парижі відвідали вони президента Лебрена, який теж віддав їм візиту.

— **У вчорашньому** (63) числі „Діла" у примітці до статті „Нової Зорі" п. н. „Назад на редакцію" видруковано помилково „рискуємо" замість „дискутуємо".

Особи, що терплять на недуги шлунка, кишок, нирок, печінки або недуги жовчі, дуже радо беруть рано натщо склянку природної гіркої води **Францішка Йосифа**, бо вона певно і без болю виопорожнює й корисно впливає на правильну перемішу матерії.

З кіна.

КІНО „ПАЛЯС": „КАФЕ МЕТРОПОЛЬ".

Американська комедія пера відомого паризького комедієписця Жака Деваля, автора популярного „Товариша". Завязка дотепна. Власник великої паризької кавярні „Метрополь" має майже мілїоновий довг; гроші дав повіривши, що колинебудь дістане їх назад. Власник кавярні шукає рятунку у грі бакара. Коли він поставив за одним разом пів мілїона і виграв, виявляється, що його партнер — гарний, елєгантний молодець був іще кілька днів тому мілїонером, а тепер уже не має ні цента. Виставивши чек своєму віритєлеві, він стоїть перед загрозою вязниці. Його віритель, хитрий підприємець, каже йому грати ролю молодого російського князя перед одною родиною американських мілїонерів і то з метою зєднати собі серце молодої пребагатої дівчини. Всі перипетії такого пляну придумані дотепно. Головні ролі грають: А. Менжу, Тирон Павер і Льорета Юнг.

Допис.

ПЕРЕМИШЛЬ.

Жіноча повітова анкета відбулася в неділю 6. ц. м. заходом філії „Союзу Українок" при участи понад 200 представительниць кружків. Анкету відкрила голова філії п. Е. Заґаєвська і зачитала ціль анкети. Цікавий і цінний для нашого обєднаного жіноцтва реферат про годівлю домашнього дробу виголосила п. Л. Бобелькова. З черги п. О. Гонська-говорила про шиття; Н. Стефів говорила про українську народню ношу. Вайнці п. М. Околотова обговорила актуальні справи філії „С. У.", головно фінансові справи. По рефератах відбулась оживлена дискусія, місцями за гаряча.

Ще про бібліотекарський курс, що відбувся заходом філії Т-ва „Просвіта" при участи філії „Союзу Українок" в днях 24—26. м. м. В допису про цей курс, поміщеному в „Ділі" ч. 41 не згадано, що між презентами була: п. Л. Бобелькова, яка викладала як переводити засідання Виділу, загальні збори і цілий ряд іншої праці української літератури.

З виклалової салі. Заходом Виділів Учительської Громади і філії Т-ва Наукових Викладів ім. Ів. Могили виголосила п. Яр. Мандюкова дня 6. ц. м. в салі Української Бесіди черговий виклад на тему „Емансипація та її вплив на людину". Виклад на цю дуже актуальну тему викликав живе зацікавлення. По виладі відбулась річева дискусія. Одночасно в салі 00. Василіян відбулась за ініціятивою Промбанку дрібно-господарська анкета. Виклад про дрібну промисловість виголосив п. Цімура Р. зі Львова.

Загальні Збори С.У.К. і Пр. відбулися в неділю 6. ц. м. у власній домівці при участи делегата м-ра Кабарівського зі Львова і 62-ох членів. Звіти з діяльности Виділу сухі, переплітані нарікнями, що українське купецтво Перемишля ще мало цікавиться життям Т-ва і не приходить на сходини. Філія обєднує поминло 130 членів. Філія приняла організатора купецтва та заангажовано запущення української гуральні в Перемишлі, якої відсутність українське купецтво сильно відчуває. По звітах відбулась оживлена дискусія, що тривала більш ніж 3 години. Дискутанти зацікавили питання, чому звіти Виділу надто канцелярійні і не відзеркалюють життя та потреб українського купецтва. З дискусії присутні довідались, що перша українська безвідсоткова каса повстала в дійсности за ініціятивою перемиського українського купецтва. Майже годину дискутували над приняттям в члени філії кореспондента Пром-Банку Полуграмка Романа. До нового Виділу ввійшли: голова Марко Петро, члени: інж. Маддай Степан, Борис Евген. Заболоцький Павло, інж. Гладак Василь. Бечека В. та Гошовський Володимир. Вайнці у внесках і запитах видвигнемо справу українських вивісок, організації купецької молоді.

Оплакує українського селянства. Від деякого часу крутиться по Перемишлі тип, якого рисі і будова тіла та взимоза зраджують його приналежність до вибраного народу. Цей тип розносить кожного тижня в понеділок або вівторок наступний день по крамницях і шинках тижневик „Селянські Вісти", що виходить у Коломиї, очевидно за большевицькі гроші. Річ ясна, що такої газети українські книгарні не могли виставляти на продаж, бо „Селянськими Вістями" ніхто не цікавився, крім одного жидка, мабуть кольпортера „С. В.", який зайшов перед кількома днями до книгарні. Там заявили йому, що такої газети нема. По двох днях зайшов до книгарні кольпортер „С. В." і заявив, що витягне консеквенції з поведінки книгарні, мовляв, селянство питається за „С. В.", і книгарня не хоче продавати. Єдина рада вимахувати тяжкого вівчарика за обшивку, лише знову прилізе за „Селянськими Вістями". К-к.

—o—

Спорт.

КОМУНІКАТ РУХАНКОВОЇ СЕКЦІЇ СОКОЛА-БАТЬКА.

Програма красових приладових першенств в рухані!

С-Б. вул. Руська ч. 20.

Пятниця 25. ц. м. год. 18: Отворення змагань і тримяги посестер у ступнях: початковому, нижчому й середньому та девятизмаг посестер вищого ступня.

Субота 26. ц. м. год. 17: Тримяги побратимів у ступнях початковому, нижчому й середньому та вимагання побратимів вищого ступня у вільноручно-долівкових вправах довільного укладу.

Неділя 27. ц. м. год. 15: Двадцятизмаг побратимів вищого ступня. Закінчення в год. 21.

Обмежена спільність місць на салі. Вступ за програмками.

Рухамкова Секція Сокола-Батька.

ВЕСНЯНИЙ БІГ НАВПРОСТЕЦЬ.

У неділю 27. ц. м. улаштує С. Т. „Україна" біг навпростець на трасі 3000 м. за першенство українського Львова. Цей біг заповідається дуже цікаво з уваги на сподіване велике число учасників (членів Зорі, Степу, Лугу, України й ін.).

Старт і мета в год. 10. рано на грищі Сокола-Батька. Згоношення до бігу прибрав Секретаріят України кожного дня в год. 7—9 веч. (Л. Сапіги 49, I).

СПОРТОВІ НОВИНКИ.

Виділ Філії КЛК Львів пригадує своїм членам, що загальні збори Філії відбудуться в суботу 26. ц. м. в год. 17:30. Всі члени повинні конче прийти.

На метч із Домбом (в суботу 26. ц. м.- виступить Україна у своїм найкращім складі з Петровсої у нападі та зі Скреготом в обороні. Початок метчу виповідженний на год. 4. попол., на грищі Погоні.

Перший матч Степу відбудеться в неділю на грищі РКС-у в год. 12.30 вполудне. Противником Степу буде Б-клясова Графіка.

Зоря — П. К. С. Товариські змагання цих дружин відбудуться в неділю 27. ц. м. на грищі Цитаделі в год. 10. передпол. Змагання заповідаються цікаво, бо Поліційний Клюб Спортовий є одним з найзовсімніших суперників Зорі, а розгримах за вхід до Б-класи.

Ситуація у східній групі закарпатської дивізії уложилася по минулонедільних метчах так: на першім місці далі стоїть КАЦ-Кошиці з 8 грами, 15 здобутими пунктами і відп. ворфт 24:5. Друге місце займає Русь, яка має стільки само гор і має 12 здобутих пунктів та відп. ворфт 33:16. Третій є ЧСК (Кошиці), що має також 8 гор, 12 здобутих пунктів і в. в. 36:18. Інші клюби не загрожують уже тепер вій третім. Останнє місце займає УНЦ-Ужгород.

В чеській Державній Лізі веде Спарта 17 гор. 29 п. і 55:22 в. в. Друге місце займає Броспслава з 21 пунктами і третє Кладно, що здобуло стільки ж пунктів. Славія опинилася аж на пятому місці за Жіденіцями. Останні два місця займають: СК Пльзень і Наход, що мають по 12 пунктів.

Австрійські грачі у складі проти Англії. 14. квітня відбудеться в Берліні міжнародній футбольний метч між Німеччиною та Англією. Як повідомляють із Берліна з німецькій репрезентації виступлять уже австрійські грачі, хоч ще не знати котрі.

—o—

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Харитя Кононенко: НА ГРЯДКАХ. Пєса на 2 дії. Бібліотека „Сільського Господаря", ч. 148. Львів 1938. Стор. 24. 10°.

Михайло Таранько: ЗВІРЯЧІ ПРИГОДИ. Збірка веселих віршів. Дїточа Бібліотека, кн. 208. Накл. Видавництва „Свій Дитинці". Львів 1938. Стор. 64, 10°

Захар Тополіюс: ОПОВІДАННЯ І ПЕРЕКАЗИ. Збірка. Дїточа Бібліотека, кн. 200. Накл. Вид. „Свій Дитинці". Львів 1938. Стор. 64, 10°.

Омелян Кніт: ХЛОПЧИК ІЗ НАЗАРЕТУ. Легенди „Моя пишність", ч. 3. Накл. „Нашого Приятеля". — Львів 1938. Стор. 30, 10°.

ОГОЛОШЕННЯ

Направа жіночих торбинок

та продаж найновішої шкіряної галянтерії по найнижчих цінах тільки в **Робітні Римарсько-Галянтеріяній Н. БАРЕР,** Львів, Сикстуська 2 побіч фірми Садыкандра.

Театри.

Великий Театр:

Четвер 24. III. год. 7.30 „В перфумерії". П'ятниця, 25. III. год. 7.30 „В перфумерії".

Театр Різнородностей.

Четвер 24. III. год. 7.30 „Ми були молоді" (для молоді недозволене).

П'ятниця 25. III. год. 7.30 „Ми були молоді" (для молоді недозволено).

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

СИНЕВІДСЬКО ВИЖНЕ:
24. III. Орлеяна.
25. III. Шарпа.
26. III. Цигансьний барон.
27. III. Лісова пісня.

БОГДАНІВ:
28. III. Орфей у пеклі.
29. III. Під вигадкою.
30. III. Орлеяна.
31. III. Процес Мері Дуган.
1. IV. Лісова пісня.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ПІДГАЙЦІ:
24. III. Подружній метч.
25. III. Мазепа.
26. III. Гетьман Полуботок.

Управа Театру приймє до хору добру сопраністку, альтів і тенорів. Зголошення присилати вранці з світлинами до театру.

КІНА.

АПОЛЬО: „Буревій" еквот. фільма.
АТЛЯНТИК: „Жінки над прірвою".
БАЛТИК: „Їх сто, вона одна".
ВАНДА: „Камелієва дама" і „Продавець тракторів".
ГРАЖИНА: „Косцюшко під Рацлавицями".
ЄВРОПА: „Хлопці з Тиролю".
КАСІНО: „Пірати".
КОПЕРНИК: „Шеф розвідки" з Конрадом Файдтом.
МАРУСЕНЬКА: „Шульфія роман", боєвий гротеск та найновіший тижневик.
МЕТРО: „Забута симфонія". „Клівакі й лазурі".
МІРАЖ: „Чарівні очі" (Марта Егерт) і комедія з Еді Кантором.
МУЗА: „Моя панна-мама".
ПАКС: „Вірна ріка".
ПАЛЯС: „Кафе Метрополь".
РАЙ: „Обожана" з Мартою Егерт.
РІЯЛЬТО: „Палкі серця".
СВІТ: „Одна на мільйон", „Голос серця".
СТИЛЕВИЙ: „Заехтована" і ревія.
ТОН: „Стрілець із Бенгалії", „Боротьба за золоті поля".
УТІХА: „Пропалі загадки" і ревія.
ХИМЕРА: „За кулісами слави".

ФОТОПЛАСТІКОН:
(вул. Марійська 5).
„Вальсуґана та Дольоміти".

ФОТОПЛАСТІКОН „Святовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
„Росія та Сибір".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Четвер, 24. березня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 „Опера" муз. поранок для дітей; 11.40 Форт. твори; 12.03 Полудневі авд.; 13.50 Фантазії, пл.; 15.00 Фрагм. із пов. І. Ляма „Коронар у Галичині", Музика з пл.; 15.30 Господарські вісти; 15.45 Гутірка музика з молодю; 16.15 Концерт сол'стів, форт., віол.; 16.50 20.00 Актуальна гутірка; 17.00 Про шлеський інститут; 17.15 Менше відоме увертури. 17.50 18.50 Спорт; 18.10 Бібліотека жінки; 18.20 Молодь перед мікрофоном: Весняна казка; 18.40 Листи та програми; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Театр Уяви: „Образ"; 19.40 Дитячий хор; 20.10 Розр. музика, орх., співи; 21.45 Літер. нарис; 22.00 Концерт любителів давньої музики; 22.50 Ост. вісти: 23.00—23.30 Із співаркового альбума.

Пятниця, 25. березня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Для дітей: „Анниця із Зеленого Горбка"; 11.40 Марші і симф. вальси, пл.; 12.03 Полудн. авдиція; 13.45 Сусп. гутірка; 13.50 Мендельсон: Гебриди, увертура з пл.; 14.00 Муз. авд. для дітей у вик. дуової орх.; 14.30 Легка музика з пл.; 15.00 Фрагм. із пов. І. Ляма „Коронар у Галичині", Музика з пл.; 15.20 Бікучі вісти з міста та провінції; 15.30 Господарські вісти; 1.45 Стократне охо, авд. для старших дітей; 16.00 Гутірка з хорами; 16.15 Концерт орх. мандолінівст'в; 16.50 19.35 20.55 Актуальна гутірка; 17.00 Школа в Устилузі; 17.15 Мельодії Греції, муз.-літер. авд.; 17.50 Огляд видань. 18.00 Світовий комунікат; 18.10 Туристичний інформатор; 15.15 Реміні „Римські пінії", пл.; 18.35 Сильветки мислителів; 18.50 Спорт; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Концерт рел. музики у вик. хору; 19.45 „Пан Гельдгаб" ком. Ол. Фредра; 20.30 „Веселі часи в Києві" фантазія з пл.; 20.45 Веч. дениик; 21.00 Веселий коктейль, орх., форт., співи, 22.15 Форт. рецталь Едити Лят Аксенфельд; 22.50 Ост. вісти; 23.00—23.30 Мельодії зі звуковиків, пл.

Субота, 26. березня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авд.; 11.15 Для шкіл: Співаймо пісеньки; 11.40 Гумпердінк. Фрагм. з оп. „Івась і Гануся" пл.; 12.03 Полудн. авд.; 13.45 Концерт бажань; 15.20 Радіотехн. актуалії; 15.30 Господарські вісти; 15.45 Театр Уяви для дітей „27. березня 1704"; 16.15 Квартетові мініятури; 16.50 18.35 19.50 Актуальна гутірка; 17.00 Пані на Бервальді, шлеський лицар-опришок; 17.15 Форт. рецталь Франсіз де Гаген; 17.50 Наша програма; 18.00 18.50 Спорт; 18.10 Суспільна гутірка; 18.15 Шотландська нар. музика, пл.; 18.30 Актуальна гутірка; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Для дітей: „Битва під Грунвальдом"; Вечір старих пісеньок; 20.00 „Чорнявський вершник" оперетка Е. Кальмана; у перерві коло год. 20.45 Веч. дениик, Актуальна гутірка; 21.55 Школа поетів, скеч; 22.05 При ватрі, легка муз. авд., співи, гітара; 22.50 Ост. вісти; 23.00—23.30 Виїмки з оперетов, пл.; у перерві о год. 23.10 Дівчина Шеппи й Тонька.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Четвер, 24. березня 1938.

БЕРЛІН 19.45 Веч. гом'ц, 20.00 21.00 Вечір танцю; БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні; БУДАПЕШТ 18.35 19.00 Циг. музики; ВЕЖА АЙФЛЯ 21.30 22.00 23.00 „Зоря" оп. Шабріера; ВІДЕНЬ 15.15 Казки, оповідання, перекази. 17.20 Форт., 18.05 Для молоді: Пісні, музика, рецитації, 21.00 Віол. рецталь Евр. Майнарді, 21.50 Вес. мельодії: ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Камер. музика, 18.00 Соната на скр. і форт. Р. Штрасса; КОШИЦІ 18.30 14.00 18.45 В'стки, 18.00 А. Добрянський: Відчит, Д-р В. Бірчак: „Гіпохондер", Закорд. огляд; ЛІОН 21.30 22.00 23.00 24.00 „Нірнберські співці" оп. Р. Вагнера; МІЛЯНО 17.15 Вок. концерт, 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 „Севільський цирульник" оп. Россіні; ПРАГА 16.10 Орх. концерт, 20.25 21.00 „Турандот" оп. Вебера; РАДІО ПАРІ 18.00 Театр Уяви, 21.15 Пісні; РИМ 17.15 Співи, 20.30 Розр. музика, 21.00 Комедія, 21.30 22.00 Сол'сти: Аріго Серато скрипка, Р. Дзіосі. форт.; ФЛЬОРЕНТІЯ 20.30 21.00 22.00 „Циганське кохання" оп. Легара.

Пятниця, 25. березня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Розр. музика, 20.00 Фльоська музика; БІЛГОРОД 20.00 Нар. п'єні; БУДАПЕШТ 12.30 Оп. орх., 18.00 Циг. музика, 20.00 21.00 22.00 Оперетка; ВІДЕНЬ 15.15 Форт. соната г-моль Шопена. 17.20 Камер. концерт, 19.40 20.00 Нар. пісеньки та мельодії з усього світа, 20.20 21.00 22.00 „Мунулюс" ком. А. Райнера, 22 20 23.00 Сучасна музика, Працюс-Формахер сопран; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Діточі пісні, 18.00 Смич. квартет, 20.00 Концерт, саксофон, скр.; КОШИЦІ 14.00 18.45 В'стки, 18.00 М. Русинко: „Пісеньки й мельодіями до Підк. Руси"; МІЛЯНО 17.15 Давні танки, 19.30 Розр. музика, 21.00 22.00 Симф. концерт, ПРАГА 16.40 Квартет п-дур Танєєва, 20.15 21.00 „Пелеї і Мелісанда" оп. Дебюсі; РАДІО ПАРІ 18.00 Камер. музика, 21.15 Пісні, 21.30 22.00 23.00 Театр Уяви; РИМ 17.00 Концерт квартету, 21.00 22.00 „Віденки" оп. Легара; РИГА 18.30 19.00 20.00 „Манон Леско" оп. Пуччіні; СОФІЯ 18.00 Популярна музика, 19.15 Співи; СТОКГОЛЬМ 18.00 Симф. концерт, 21.00 Скандинавська музика.

Субота, 26. березня 1938.

БЕРЛІН 15.30 Оповідання та пісні, 16.00 Вес. популярна, 22.20 Легка й танк. музика; БІЛГОРОД 21.00 Нар. пісні; БРЕСЛЯВ 20.00 21.00 „Тайтіна" оп. Граєса; БУДАПЕШТ 18.30 Циг. музика, 17.00 Форт., 20.45 21.00 Твори Ін. і Йос. Штрасса; ВІДЕНЬ 15.15 Концерт інструм'тів, 18.20 Камер. музика, 19.25 20.00 21.00 „Кайзервальс" оп. Легара, 21.40 22.00 Пісня та пригода: Твори Дебюсія, М. Шуберт сопр., Райнінгштравз форт.; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР Тріо зав. скр., арфу та форт.; КОШИЦІ 14.00 18.50 В'стки, 18.00 Концерт орх.; МІЛЯНО 17.15 Концерт хору, 21.00 Комедія, оперета розр. музика, 22.20 Концерт симф. орх., форт.; ПРАГА 14.00 Вок. авд. Веселий вікенд 22.35 Джез; РАДІО ПАРІ 18.00 Для дітей, 18.20 Для найменших, 19.00 Соністи, 21.15 Пісні, 21.30 22.00 Театр Уяви, 22.10 Кабарет, 23.05 Симф. музика; РИМ 17.15 Співи, скрипка, 20.30 Розр. музики, 21.00 22.00 23.00 24.00 „І квартро рулетеї" оп. Вольф Феррарія; СОФІЯ 18.00 Популяр. музика, **19.05 Авд. у честь Тараса Шевченка,** 20.00 Вечір сонат у вик. братів Владігерових.

БІРЖА.

Львів, 23 березня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·17 88·00, Доляри американські 5.28·50, 527·00 Доляри канад. 5 28·50—5.26·00. Фльорени гол. 294·34—292·60, Франки фр. 16·32 — 15·82, Франки швайцарські 121·95—121·15, Фунти англ. 26·41—26·25, Гульдени данц. 100·25—99·75, Корони ч. 15·70—15·60 Кор. дан. 117·85—117·00 Кор. норв. 132·68—131·70, Корони шв. 136·09—135·10, Ліри італ. 21·60—21·00, Марки фінлянд. 11·68—11·25, Марки нім. 102·00 — 97·00 Шилінги австр. 89·00—84·00, Тель Авів 26·20—25·95, Марки нім. срібні 110·00 — 105·00

Акції.

Банк Польський 112·50 Цукор. 35·50 Вугіль 30·50, 30·00, Ліанозн 65·50, Можеїв 14·25, Островець 54·75, Старахович 38·25, 37·75, Габербуш 45·00

Папери

4 і пів проц. внутр. 65·75, 65·50, 3 інв 1 сер. 83·00 серія 91·50, 3 поз. гіп. 2 сер. 83·00 серія 90·50, 5. конверс. 71·00 преміов. 40·25, 4 консол. 66·75

Тенденція слабша.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 23. березня 1938 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 3·45 зол.
1 кг. масла бочков. вид. з опак. 3·50 зол.
молоко 18—19 сот.
(яшня вона) 2·85—2·90 зол.

Попит на масло й яйця слабий, на молоко задержаний.

КОРЕСПОНДЕНЦІЯ

Т-ДЯ. Ні про Тебе, ні від Тебе. Мали писати обо. Дуже їм отидно. Ц. 1-1

КУПНО - ПРОДАЖ

ХМЕЛЕВІ ПЛЯНТАЦІЇ! Чеські грани оказійно продає Ренчкер, Легіонів 37. 546 5-7

ФОРТЕПІЯНИ — ПІЯНІНА вживані, відновлені як нові, поручає дешево Гавза, Львів, Пілсудського 21. 528 9-10

ДЕРЕВЦЯ овочеві, до прикрас, щеплені боби — продає Секція Садівничо-Городництва при М. Т. Р. Львів, Коперника 20, І. п. 606 5-5

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

КВАЛІФІКОВАНІ прасовачки (-вачі), хемічні праці приймє Краєвий „Оселя", Мартина 15. 657 1-1

РІЖНІ

ФРАНЦІШОК ГЛЯСҐАЛЬ — упр. тех.. дентист тепер Львів, Пасаж Гавсмана 7. 375 17-50

КОВДРИ вовняні пухові найдешевше виробок Романова, Городоцьких 4 (побіч Ринку). 520а 5-7

ТРИВКУ ондуляцію гарно, старанно виконану, арт. фарбування волосся, поручає єдиний живучий спеціяліст Косцюшка 1. 657 1-1

НОВА ХРИСТІЯНСЬКА ШВАЛЬНЯ приймає зелене білля мужеське, жіноче, постелеве, охоронні плащі, знамена, шліфроки та дитяче білля Коперника 8. 656 1-3

ШАФГАВЗЕН, ЛЬОНЖІН, ЗЕНІТ, ОМЕГА, ДОКСА та ін. годинники найпереконіше направить фірма П. Карпінець, Домініканська 7. Купує золото, срібло.

ПЕЧАТКИ. монограми, ТАВЛИЦІ, виконує найдешевше перше та єдине українське ритівниче заведення ВОЛОДИМИР ЯРОШ, Львів, ул. Сенкевича ч. 3. 502 5-6

ТІСТЕЧКАРНЯ Феліке Міхотек вже перенесена до льокалю Ринок 24 (в подвір'ю) тел. 264-59 і поручає свої знамениті вироби. Купую також помаранчеву скірку. 589 5-7

ЗА 1 ЗОЛ. переробляє капелюхи жіночі, мужеські, за **2 зол.** прасує мужеські убрання, жінує, направляє гардеробу жіночу і мужеську. Коперника 26 (в подвір'ю). 395 16-20

ОГОЛОШЕННЯ.

Коли терпиш — Пий Святоіванський Сік Зілля („Діробий") успішний при болях і больках печінки, нагарах, болях шлунка і кишок, шкоровому камінню і мікурах, невралгічних болях і нервових корчах і болях голови. Продаж в аптеках і дрогеріях. Головний склад: Варшава, Міодова 14, телефон 5.42.99 Магістер Едвард Гобел. 2-9

НАСІННЯ

ГОРОДОВИННІ, КВІТОВІ І ГОСПОДАРСЬКІ, теж байци до опорошування дерев поручає фірма —

ЕмільФреєге

Львів, Трибунальська ч. 3. — Тел. 225-70.

ХТО?!

хоче купити найліпші косметичні і гігієнічні артикули по найдешевших цінах купує тільки у найсолідніший

ПЕРФУМЕРІЇ

С. ФЕДЕРА

Львів СИКСТУСЬКА 7
Філія КОПЕРНИКА 15а
Філія ГАЛИЦЬКА 16.

Кожний покупець, що покличеться на оце оголошення „Діла" дістане ЗА ДУРНО гарний дарунок.

КІР

Львів, Усійського 6
Тел. 280-88.
Станиславів, 3-го Мая 4.
ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ.

Присилайте передплату!

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10

Ч. 65 (14.897). Львів, пятниця 25. березня 1938. Ціна рéстова означена ґалівка. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 223-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) 5.00 зол.
Квартальчно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" З ОБЄМІ 10—12 АРКУШІВ ДРУКУ.

Іменування польського посла у Ковні та литовського у Варшаві.

Литовський уряд затвердив Франца Харзата на становищі польського посла у Ковні; президент Польщі затвердив Казимира Шкірпу литовським послом у Варшаві.

ХТО ТАКІ НОВІ ПОСЛИ?

Франц Харват походить зі Львова. 1918. р. став він консулем у Бресляві, опісля керував консулятом у Берліні, Гамбургу, Харкові, Ризі, Таллінї та Гельзінках; від початку 1936. р. був він послом у Ризі.

Казимир Шкірпа уродився 1895. р.; він покінчив академію ген. штабу в Бельгії та є полковником резерви. До 1928. р. служив він у литовській армії, від 1928—37. р. був військовим атташе у Берліні, опісля став постійним делегатом Литви при Лізі Націй.

ЛИТОВСЬКИЙ УРЯД НЕ УСТУПАЄ.

З Ковна урядово потверджують, що прем. Тубелісові продовжено відпустку до 19. квітня; його заступатиме, як і дотепер, мін. Станіскавкас як віцепремієр та Ендре Сеонас як тимчасовий міністр скарбу.

Ця вістка заперечує поголоски про димісію литовського уряду.

ПРОТЕСТ ПОЛЬСЬКОЇ АМБАСАДИ В ПАРИЖІ.

Польський амбасадор у Парижі вислав до французького міністерства закорд. справ ноту з протестом проти тенденційного становища поважної частини французької преси супроти польсько-литовського конфлікту.

Національні війська перейшли Ебро, червоні відступають дальше.

Еспанський національний штаб повідомляє: Не зважаючи на погану погоду, національні війська йшли на відтинку Гуески дальше вперед, проломлюючи ворожий опір. Червоні відступили з великими втратами на цілому фронті.

Національні війська заняли гору Сан Грегоріо та село Тардієнта.

На південному відтинку національні війська перейшли ріку Ебро та перервали ворожий фронт, широкий на 10 км.; червоні мусіли посунути взад південну частину оборонної лінії арагонського фронту.

Червоні залишили 400 убитих і чимало зброї та муніції.

Барсельонське міністерство оборони потверджує, що національні війська перейшли Ебро і заняли місцевости Піна та Веліля де Ебро і Тардієнте де Херрен. Національний наступ на відтинку Гуески відбито.

ВІЙСЬКОВИЙ БУНТ У БАРСЕЛЬОНІ.

Як інформують з віродостойних джерел, у Барсельоні збунтувався саперський курінь, що мав виїхати на фронт. Один підстаршина застрілив командира куріня.

Японія заанектує совітський Сахалін?

ЗБРОЙНИЙ НАЇЗД — ЧИ КУПНО?

У японському парляменті один посол вніс інтерпеляцію у справі японських нафтових і вугільних концесій на північному (совітському) Сахаліні. Відповідаючи йому, мін. Гірота заявив: Японія зробить усе, що треба, щоб забезпечити свої права й інтереси; приготування до того вже йдуть. Совітські домагання, щоб Японія зліквідувала свої концесії в СССР та замкнула консуляти, Гірота називає нісенітницею.

Серед закордонних обсерваторів у Токіо розійшлася поголоска, що **японський уряд рішив заняти сов. Сахалін** з огляду на його природні багатства. Не устійнено лише, якими засобами це перевести: **військові кола пропонують збройну анексію, вважаючи, що в теперішній ситуації СССР не оборониться, зате міністри з господарських ресортів звертають увагу, що Японія занадто заангажована в Китаю, тому радять запропонувати купно Сахаліну під дипльоматичною пресією, як це було в 1935. р. зі східно-китайською залізницею.**

Фінляндія зброїться.

Президент Фінляндії затвердив внесок уряду до парляменту у справі фінансування 5-літньої програми зброєнь та виасигнування на те 450,000.000 марок. Покищо ці видатки покрнють з позабуджетових доходів, від 1939 р. підвищать на 20% доходовий податок.

НОВА БАЗА ФІНЛЯНДСЬКОЇ ВОЄННОЇ МАРИНАРКИ.

Фінляндський уряд рішив перенести воєнну морську базу з Гельзінок до Турку (Або). Підчас кількалітніх дослідів брали в рахубу крім того пристані Ніштадт, Бернеборг і Равма.

Шушніґ таки арештований?

З Відня наспіла вістка, що минулої суботи ранком перевезено Шушніґа з Бельведеру, де він досі був у домовому арешті, до концентраційного табору в Велєрсдорфі.

НІМЕЧЧИНА ВЖЕ МАЄ МАРИНАРКУ НА ДУНАЮ.

Гітлер поручив вождові німецької воєнної фльоти перебрати австрійські пароплави на Дунаю та створити з них дунайську фльотилю. Ці пароплави перейшли під команду воєнної німецької фльоти.

ДЕФІЛЯДА НА КОРДОНІ.

Щоби підкреслити мирні взаємини між Німеччиною та Югославією, відбулась учора на німецько-югославянському кордоні святочна стріча військ обох держав. На кордонному мості в Родкерсбургу представники обох армій приняли дефіляду військових відділів. День скоріше відбулася подібна церемонія на німецько-мадярському кордоні.

КУПУЙТЕ КНИЖКИ ВИДАВНИЦТВА „ДІЛО"!

Обрядове відступництво і боротьба з ним.

Львів, 24. III. 1938.

В останніх часах ми помістили кілька коротких заміток (див. „Діло" з 24. II., 9. III., 20. III. ц. р. і і.), з яких виходить ясно, що акція „реві́ндикації" колись римо-кат. та сьогодні гр.-кат. душ і акція перетягання на латинський обряд перейшла у зорганізовану ситему, якій патронують урядові чинники. З тих дописів і з обсервації нашого життя виходить, що латинізація нашого обряду поширила свій фронт досить значно. Шляхта, шкільні діти, парцелянти, безробітні, державні і самоуправні службовики і кандидати на службовиків — ось рекрутаційна площа для латинізаційного людського матеріялу. Урядовий натиск, матеріяльні обітниці, використовування людської нужди, голоду на землю і працю — ось найважніші промотори цього обрядового „руху", моторн, яких зразки ледви чи відомі в новітній історії.

Це своєрідне явище наших днів, що найшло на Волині свій найбільш яскравий вислів у слові „Гриньки", не має в Галичині популярного окреслення. „Латинізатія гр.-кат. обряду", „перетягання", „ревіндикація", „ловля душ" — це все терміни, які не достаточно добре віддають суть тієї суспільної проблеми, що її остаточною метою є зломати, чи ослабити велитенський національно-зберігаючий і національно-виховний вплив гр.-кат. Церкви на наш нарід. Безумовно ціль варта зусиль: адже гр.-кат. Церква — це для українського національного організму у Сх. Галичині щось більше як хребет. Це його нерв життя, само життя.

Хоч перші успіхи тієї акції не дуже значні, хоч може ціла її методика трохи незугарна і добре крикліва, то проте її легковажити не можна. За три тижні 104 переходи в Дубрівці, пов. Ніско, наказ одного дня переслати до староства 40 метрик „зрущених поляків" у Дубні, пов. Ланьцут для переписання цих 40 душ у реєстри лат. обряду, сотні змін обряду дітей, парцелянтів і служби в останніх місяцях, тисячі відступників від віри батьків зпосеред шляхти — це безумовно цифри не одиничні. Вони типічні вже для суспільного явища, яке має тенденцію зросту, а не стагнації чи зменшення. Про цей зріст подбають уже старости, лат. пароxи, постерункові, учителі, війти й інші сучасні „латиноносці". Їм допоможе національна хитість, малосвідомість, матеріялізм з нужди і голоду. Однак ми не можемо потішатись, як це зробив наш ш. дописувач з Дубрівки, що при цих переходах „відлітає полова". Національна експансія має свої права і мораль у дечому відмінну від експансії релігійної. Для справжньої моралі кожний перехід з низьких мотивів це неморальний вчинок, „полова"... Для національної — з тієї сьогоднішної полови виросте у майбутньому, саме під впливом релігії, виховання, національно-культурних і державно-політичних впливів, можуть вирости найбільш завзяті наші противники. Пригадаймо статтю з д. 14. листопада м. р. в „Ділі", в якій подано, що в одній тільки гр.-кат. парохії перейшло від 1. XI. 1933 до 1. XI. 1934 на лат. обряд 366 (триста шістьдесять шість) душ! І перейшло без **зорганізованого** зовнішнього натиску, про який сьогодні пишемо, лише здебільша для посад, отже з мотивів неначе приватної внутрішньої натури, хоч під тиском зовнішніх соціяльних умовин. Пригадаймо, далі, прикрі для нашої національної амбіції інші дані з тієї статті: на число 366 осіб було 15 людей з університетською освітою, 14 студентів, 17 гімн. учнів, 8 купців і 161 осіб, про які можна напевно сказати, що це півінтеліґенти, отже свідомі свого національного відступництва. Подані цифри говорять самі за себе. Вони стверджують наявно ослаблення української національної енер

РИЧАЛТОВІ ДЕШЕВІ ЛІКУВАННЯ ВІД 1. ТРАВНЯ Зол. 155·—

Інформації:

ІВОНІЧ - ЖИВЕЦЬ 10—65

гії. Перед цим явищем сходять на друге місце його мотиви, засоби, його мораль, ба навіть — причини.

Говорячи про „причини", не маємо на думці засадничих, істотних. Безумовно до цих засадничих причин, які посилюють обрядове перебіжництво, не зараховуємо безробіття, мішаних подруж, урядового натиску й агітації. Та проте є істотні причини цього явища, яких при його аналізі не можемо поминути, коли хочемо подати засоби, як обрядове відступництво побороювати і — побороти. Маємо на думці сьогоднішнє наше **політичне розбиття і брак політичного, авторитетного осередка,** який зумів би підкріпити **віру в себе,** викресати з нашого громадянства той такий конечний сьогодні потенціял відпорности, національно і суспільно сконцентрованої боротьби, словом, умів би влити духа експансії і в наш обряд, врешті зосередити розпорошені зусилля поодиноких громадянських осередків і діячів, які тут змагаються. Цей брак одного осередка національної волі і відсутність політичної сконсолідованости вважаємо саме істотною причиною нашого сучасного не лише **національно-політичного безсилля,** але й деякого занику нашої обрядової відпорности. Ось те „всі дороги ведуть до Риму" бездержавної нації: всі явища національного, релігійного і суспільного життя виявляють декаденцію при **політичному розпорошенні.** І тому першим висновком, який у наших міркуваннях мусимо зробити, є той, який уже нераз ми робили: **наступові на наш обряд зможемо дати належний відпір при передумові упорядкування і сконсолідування нашого політичного відтинка.**

Покищо — на превеликий жаль — нема у нас авторитетного політичного осередку. Тимчасом наступ іде далі, втрати ростуть щораз більше. Що нам робити тепер, негайно, сьогодні, щоб це обрядове перебіжництво зупинити? На нашу думку українське духовенство в цілому не зорганізувало якслід **правної** сторінки оборони свого обряду. Не має воно теж (ще раз підкреслюємо: маємо на думці наш духовний стан, як цілість) одностайно виробленої своєї поведінки. Напр. не всюди роблять правні відклики чи скарги (на підставі міжвіроісповідного закону з 26. V. 1868. р.) до вищої інстанції. Це повинні робити очевидно самі інтересовані парохіяни. Вони повинні скаржити за переписання їхніх метрик без їх згоди. Це не всюди діється. Також не все є достаточний вплив на родичів і не все використовується букву закону, яка **виразно забороняє перетягати на інший обряд дітей між 7-им і 14-им роком життя.** Обсервація каже нам, що духовенство не однаково реагує на урядування в метрикальних справах, вивішування державних прапорів на парохіяльних урядах і на метрикальний наступ латинських парохів. На нашу думку ці справи треба би узгіднити **в усіх 3-ох епархіях і створити** о**ностайну процедуру обо**рони. Не хочемо встрявати у внутрішні преференції і взаємини наших ординаріятів між собою. Однак, здається нам, що узгіднення правної поведінки між ними, опісля між ними і загалом духовенства, є **конечне і можливе.** Як не можна тягару боротьби у цих справах переложити на саме духовенство, так само неодностайна його поведінка, де **завзятий** опір провадять звичайно одиниці, — **при пасивности** загалу, відбивається на справі **якнайгірше.** Одиниці скорше ломляться або **відступають і на** цім терпить те, що найбільш вартісне: сила спротиву цілої такої цінної суспільної верстви, якою є наше духовенство.

Врешті, хочемо заторкнути питання, яке вже **в „Ділі"** було порушене. Справу боротьби з обрядовим відступництвом мусимо пересунути в національно-політичну площину. Мусимо витворити стан, щоб обрядове перебіжництво не було рівнозначне з національним та борючись з самим перебіжництвом — одночасно обмежувати його національне значіння. Що тут рішаючу ролю повинні відіграти наші інтелігенти, латинники-українці, ми вже згадували на наших сторінках. Вони повинні зорганізувати боротьбу за права української мови і національно-української культури для латинників-українців у костелах і латинських парохіях. Але цього мало. Перед нами стоїть елітенське національно-культурне завдання: поширення і поглиблення впливу **нашої національної стихії на українців римо-католиків.** Коли ми це завдання розвяжемо, розвяжемо і політичну справу наших земель. Великі атракційні здібности **нашої народньої** побутовости позитивний вплив нашої культури і самопевність творців українських форм нашого життя та господарства на наших землях будуть нам у цьому допомічні.

Таким робом сьогодні ще анархічний наступ на наш обряд не витворив у нас одностайного відпору. Не викресав теж з глибин нашої національної душі форм, які — в найзагальнішому розумінні — були би цивілізаційно вартіші від наступу. Історія національної боротьби вчить, що здоровий національний організм навіть загрожений більшою від себе силою, вміє відбити натиск тієї сили. Відібємо сьогоднішній віроісповідний напір і ми. Однак при передумові нашої **політичної консолідації,** збільшеної активности нашого громадянства, передусім духовенства і — віри в себе. Віри, що ніяка чужа сила живого народу не зломить, лише... брак тієї віри.

ЗЕЛЯ відомі загально як

„HERBATA PUHLMANNA"

заводять вашель, усувають флегму і діють втихомирно при терпких горішніх відтинових дорг. — Дістанете в аптиках і дрогеріях. Оригінальна пачка **коштує 1·65 зол.**

ЖЕНЕВСЬКІ ТУРБОТИ.

Чи є аналогія між Австрією і Швайцарією? — Надії Літвінова на Поль Бонкура. — Чехословаччина і Німеччина. — Польща і Литва.

(Від власного кореспондента.)

Женева, 21. березня 1938.

Женева має подвійні турботи. Женевці турбуються про долю Швайцарії і про долю Ліги Націй. Швайцарії фактично ніщо покищо не загрожує, а Лізі може помогти не Швайцарія, а Европа, коли вона спроможеться помогти собі самій.

Мені довелося говорити недавно з одним місцевим знавцем швайцарських, в деякій мірі й европейських відносин. На його погляд Швайцарії доля Австрії ні в якому разі загрожувати не може. Дня 23. лютого 1937 р. мав видатний швайцарський політик, п. Шультес, розмову з Гітлером, який йому сказав: „Існування Швайцарії є европейською конечністю. Ми хочемо жити з нею як добрі сусіди, в найкращих відносинах, порозумівшись льояльно у всіх справах. Коли я в моїй останній промові у Райхстазі говорив про невтральність між двома державами, я свідомо не згадав Швайцарії, бо її традиційна, визнана державами і нами невтральність не підлягає ніякому сумніву. Ми поважатимемо непорушність і невтральність Швайцарії завжди і при всяких умовах. У цьому я вас запевняю, і ніколи я не мав притоки до інших поглядів."

Хоч Швайцарія має майже 3 мільони громадян, які говорять німецькими діялектами і пильно плекають їх, пишучи зрештою загальною німецькою мовою але юридично швайцарці відокремились від німецької спільноти у 1648 р. згідно з вестфальською умовою, фактично навіть ще за швабської війни (1499). Боротьба Швайцарії проти австрійського централізму почалась вже в початку XIV. ст.; розвиток німецького націоналізму по наполеонівських війнах залишив німецьку Швайцарію цілком на боці.

Стратегічне становище Швайцарії на думку мого співрозмовця також дуже міцне в тім відношенні, що прилучення Швайцарії до Німеччини загрожувалоб околиці Лїону і долини Рони, тому Франція без війни не допустилаб ніколи до цього, а така війна булаб европейською війною. Позатим ці міркування мають лише теоретичне значіння, бо сучасні німецько-швайцарські відносини не полишать нічого до бажання.

Лізі Націй справа Австрії не завдасть очевидно ніякої шкоди, навіть поминаючи те, що цій женевській установі тепер уже тяжко чимсь пошкодити. Голосів, що жадали скликання Ради Ліги з цього приводу справді не бракувало, зокрема Англії. Цього жадала там парляментарна опозиція і заможне англійське Товариство для Ліги. Цього жадали також паріські приятелі Московщини. Нічого іншого не міг чекати від них і Літвінов, тимбільше, що „Ізвестія" виставили таке свідоцтво Полеві Бонкурові: „По вояж Поля Бонкура до міністерства дозволяє мати великі надії, бо добре відома твердість його вдачі і він не має ілюзій щодо переговорів з нападниками, які на його думку об. єдналися надовго у своїй боротьбі проти невтральних держав. Відома теж віра нового міністра закордонних справ у Лігу і в колективну безпеку, як і його глибока відданість франко совітському пактові, якого він був одним із найбільш активних ініціяторів. Передаючи йому портфель міністра закордонних справ Блюм мав на увазі, що це якслід зрозуміють не лише в Берліні і Римі, а і в Льондоні..." Спускаючись очевидно на вплини Поля Бонкура виступив Літвінов з пропозицією скликати конференцію держав у справі міру, в Женеві чи в якімсь іншім місті, виключаючи від участи в ній Німеччину, Італію та Японію. Пропозицію як відомо, прийняли вороже та іронічно, не лише в Льондоні, а і в Парижі. Щодо самої Ліги, женевці справді не потребують турбуватися, коли вони не дуже амбітні щодо її політичного значіння. Англія як і Франція дбають пильно про те, щоб не обтяжити Ліги якоюсь справою, що моглаб погіршити і без того сумний стан женевської установи. Таким чином понад Женевою переходять справи, які недавно ще напевно зайнялиб почесне місце на порядку деннім Ради Ліги.

Зрештою, розвиток політичних подій в Европі прибрав таке несамовите темпо, що Лізі булоб тяжко здоганяти їх.

Про справу Австрії тут вже починають властиво забувати. В німецько-чеських відносинах не сталося властиво нічого, що дозволяло б говорити про кризу, не зважаючи на Сибілеву заяву Літвінова перед кореспондентом одного англійського часопису, що, мовляв, знайдеться якийсь коридор, яким можна буде подати поміч ЧСР у разі „нападу Німеччини" на неї. В Женеві визнають добрі наміри празького уряду, який щоб оминути конфліктів із Німеччиною хоче взяти на увагу національні права судетських німців, але й вказують на те, що ці уступки малиб значно більше вартости, якби їх чехи були зробили перед прилученням Австрії до Німеччини. Однозгідности між Льондоном та Парижем у східно-европейських справах, як тут гадають, не осягнули, і ледви чи колись осягнуть, доки існує франко-московський пакт.

Польсько-литовський конфлікт занепокоїв Женеву не самий по собі, а з огляду на можливу інтервенцію Московщини та воєнну небезпеку, злучену з нею; але значіння московського уряду тут рішуче перебільшили. Москва не знайшла ніякого „коридору", щоб підтримати Ковно. І в цьому нема нічого дивного. Литва, не зважаючи на довгі роки приязні з Кремлем, осередком большевицької акції в Европі не була. До порозуміння між Варшавою та Ковном, як тут запевняють, причинилась у значній мірі Великобританія. Щодо самого польсько-литовського конфлікту, то тут уважають, що змагання Польщі ввести нарешті нормальні відносини з Литвою цілком зрозумілі, але засоби вжиті для цього занадто гострі. Якими іншими засобами можна булоб це осягти, цього не кажуть. Назагал переважає думка, що коли вінець добрий, то і все добре. Добрим у всякім разі є те, що впливи Москви безнадійно скомпромітовані не лише на самій Литві, але і в інших прибалтійських державах, тимсамим усунено і поважну перешкоду для приступлення цих держав до протимосковського фронту Европи. Обурені повідомлення ТАС-у з литовської столиці разом із заввагами, про те, що тактика варшавського уряду супроти Литви була продиктована іншими державами, не викликають тут властиво ніякого враження. Тут, як очевидно і по інших осередках політичного життя Европи, рахуються все більше з фактами, а вони твердять, що Польщі пощастило осягти у відношенні до балтійських держав те саме, що Італії пощастило у відношенні до Греції та Туреччини. Порушення англьо-німецьких переговорів уважають у Женеві розуміється жалюгідним, але є й зрозуміння для того, що зміни доконані в останньому часі в середущій Европі підготовлять грунт для продовження цих переговорів на значно зміненій основі. Відпорність англьо-італійських переговорів на події останніх тижнів уважають також добрим знаком.

М. Данько.

Шукають героїв.

Фільмовий сценарій Довженка.

— А чомуб вам, товаришу Довженко, не зробити фільму про українського Чапаєва-Щорса? — так запитав, смокчучи свою люльку та сверлюючи українського кінорежисера Довженка своїми східними очима сам „вождь" на прийнятті у Кремлі на весні року 1935.

Довженко, не розгубившися, відповів, що це з його давня, заповітня мрія й що він прикладе всіх зусиль зробити цю фільму якнайкраще.

Ну, зрозуміло,

„воля Сталіна між нами
слово Сталіна між нас",

і тодішні „провідники українського народу" Станіслав Косіор і Павло Постишев так само зацікавились цим сюжетом для фільми...

Якось тільки ніяково було Косіорові, Постишеву та Довженкові запитати один у одного: „А хтож це такий був Щорс?"

Звернулися всі вони до Києва і почали довідуватися, що це за особа цей таємничий Щорс...

І не так легко було дізнатися цього.

Ані у видрукованих вже працях з історії війни на Україні, ані в совітській енциклопедії не було жадних вказівок про нього.

Врешті встановлено, що деякий час на чолі так званого богунського совітського полку, який організувався за часів Скоропадського в містечку Унечі на Стародубщині, тобто поза державними тодішніми межами України, з утікачів з України та з багатьох добровольців, що нічого спільного з Україною не мали, стояв прапорщик російського війська часів великої війни Микола Щорс. Надалі довідались, що він походив з містечка Сновського на Городнянщині.

Зараз виїхала туди ціла експедиція „збірати матеріяли" для майбутньої фільми. На щастя для учасників експедиції і для Довженка в Сновському пощастило знайти і родичів Щорса, забитого, як виявилося ще 30. серпня року 1919 і навіть удову його, що давно вже одружилася. Встановлено, що Щорс разом з богунським полком увійшов на початку року 1919 до Чернигова і 5. лютого до Києва. Брав участь потім у боях з „петлюрівцями" поки його не забили.

Треба знати, що Чапаєв, про якого згадував Сталін Довженкові, був один із большевицьких затажків на привольському фронті за років 1918-1919, де його теж забили. Відзначався він хоробрістю, і взагалі мабуть були підстави почати його гльорифікувати, зрозуміло у значно збільшеному розмірі, невдовзі по закінченні громадянської війни в Росії. Іменем його назвали місто, звідки він походив, ім'я його надали лівій 25-ій, якою він командував.

Мабуть у Кремлі і виникла якось думка: ну ось ми реклямуємо боротьбу „трудящих України" проти петлюрівців та всяких націоналістів з років 1919—1920, безумовно-ж потрібно, щоб на чолі так „патріотично настроєних трудящих України" був вождь патріот совітської України. Усім зрозуміло, що цією боротьбою „трудящих України" по суті проводив сам найвищий „вождь", але треба і такого невеличкого, місцевого українського вождя...

Чомусь вирішено зупинитись на Щорсі і зробити з нього героя.

З матеріялів совітської преси можна зробити висновок, що це був звичайнісінький собі „прапорщик" часів великої війни, який пристав до большевицького війська, вбачаючи в ньому тоді, як багато старшин, продовження російського царського війська...

Та поперше він народився на Україні, вдруге його давно вже забито, отже можна цілком безпечно зробити з нього героя, мабуть тому і зупинилися на ньому для звеличання його, а не напр. на Антонову Овсієнку, ні на Щаденку, ні Боженку тощо...

Отже нехай Щорс буде за героя совітської України підчас громадянської війни. І вже немає Сновського, є Щорське, вже дивізії, до якої входив полк, на чолі якого був Щорс, надано назву дивізія імени Щорса.

І... „воля Сталіна між нами,
слово Сталіна між нас". — Пишуться романи, вірші, картини, пишуть аж три опери разом про Щорса. „На жаль" опери так сцени і не побачили, здається тому, що їхні композитори опинились у вязниці, як українські націонал-фашисти"...

Та найтрудніше завдання випало на автора-режисера Довженка. Він має вже за собою прекрасні фільми, як „Звенигора", „Земля" тощо (правда, їх знято вже з екрану, як трохи націоналістичні), творив їх як йому припадало на душу, а тут треба створити сценарій дослівно з царини чистої фантазії, а потім одне творити сценарій за минулих років, а зовсім інше робити це тепер... Ну а створив...

Наприклад:

Щорс розгромив петлюрівців під Семиполками. Бажаючи дати можливість Щорсові якнайскоріше ввійти з тріюмфом до Києва, автор відносить цей епізод, на цілий місяць раніше, за кінець грудня 1918 р." Він захопив у полон не більш, не менш, як дві тисячі пятьдесять козаків і то старшин, з них 8 полковників (дослівно!) Полонені, зрозуміло „завмирають від страху". Воно то зрозуміло чому. Командир богунського полку товариш Щорс „наближався до них швидко, як снаряд".

Щорс став. Петлюрівці завмерли вдруге. Ось він, страшна людина, що спалює все живе на своєму шляху, командир богунського полку, при одному імени якого кров застигала в петлюрівських жилах і згасав розум. Щорс пальцем поманив до себе одного військово полоненого (ой, чи не влетить Довженкові за цього військового полоненого замість „бандита"?!) „Блідий як смерть петлюрівець зупиняється перед Щорсом".

— Ти хто такий? Князь? Граф? Поміщик? Купець?

— Я... мужик, селянин — ледве чутно промимрив полонений, бліднучи і німіючи.

— Так. А я Щорс. Робітник. А хто твій командир?

— Та він з панів. Отаман.

— Так. Значить панам отаманам самостійну Україну здобуваєш! А батько твій німцям і Петлюрі останню сорочку оддає. Чи може він у тебе старшина чи жандарм?

МИКОЛА ФЕДЮК.

Основи малювання й оцінки іконостасу.

(Продовження)

Становище українського образотворчого мистецтва минулого століття стало доволі скрутне. Щоб вернутися до забутої ікони треба було відповідних творчих спромог, які могли вирянути щойно на порозі XX. ст. Зновуж джерела імпульсів, що їх давали великі стилі, перестали бити, а для світських проблєм не було місця у бідній Галичині. Тимто й іконостаси здебільша не виявляють нічого замітного з мистецького боку. Малярство з початків XIX. ст. в Галичині виявляє ще деякі залишки недавнього минулого, пізніше хитається між якимсь нерішучим натуралістичним підходом й копіями з костелів; врешті найслабші іконостаси це побільшення дешевеньких сотикових образочків, тої пошести, що з друкарської машини втискається аж до іконостасів. Вони майже ніколи не дорівнюють первовзорам, саме мистецтво занидіє, коли не прийдуть йому в підмогу власні оживчі вартости. Не диво, коли і зразки самі не стоять за відповідно високому рівні. У цій добі занедбу трапляються іконостаси добрі, можливі, обік великого числа слабих. Устиянович, Конистинський, Бала та ін. мистці, не вносячи в іконостасне малярство якоїсь рішучої лінії, давали роботу все-ж поправну, задовільну. Одночасно велика скількість ремісників, що й досі не перевелася, постачала до церков речі недотягнені й зовсім слабі.

Але на зміну старшині приходить у Галичині з новим XX. ст. новий замітний чинник: поворот до візантійської та старої української традиції, як відрухова акція рятувати мистецтво. Започаткував і вів цю лінію доволі значний гурт мистців, серед яких чимало вже покійників — Панькевич, Сосенко, Крижанівський, Холодний. Вони виходили у своїх змаганнях від міркувань чисто-мистецьких, звязуючи їх з поняттями обрядово-релігійними та національними. В усякому разі поворот до минувшини українського народу — то поворот до його психіки.

А тепер перейдім до питання: Які і як намальовані іконостаси можна вважати за добрі а які невдачними? Таке питання ставить собі навіть Комітет, якому доручено збмовити мальований іконостас, священник і парохіяни.

Питання щодо тематики віпадає тут через те, що схема іконостасних постатей і сцен закріплена вже так, що її змін чи якоїсь плутанини не треба побоюватися.

Щодо стилю, то вірні нашому принципові оборони мистецтва та церкви по совісти слушно мусимо стверднти, що кожний стиль, не тільки візантійський може відповідати вимогам якости. Візантійський стиль пригожий до величезної більшости і майже всіх сільських церков, з котрих архітектурою він не суперечить, навіть у своїй найстаршій формі, яку мали з усякою імовірністю іконостаси XV. ст.

У деревяній церкві св. Духа в Рогатині пишається в цілій своїй красі „візантійський" славний іконостас, суцільно достроєний до інтимного характеру архітектури, що очей від нього тяжко відвести. Він просто зрослий з самою будівлею. Далекий він від російської візантики та інших типів того мистецтва саме гаксамо, як далеке є перекриття церковиці від цибулястих баньрос. архітектури. У тій самій мірі відбігає мальовило характером від західних зразків. — „І молишся, дивлячись і дивишся, молячись" — як писав В. Щурат, та питаєш сам себе: Які цілющі соки ділали тут на грунті, на якому зростали такі стилеві монолітні? Одначе, якби ми — той свинй рогатинський іконостас перенесли до собору св. Юра у Львові, то втратилаб на ньому архітектура і малярство.

Ще більшим дисонансом булоб, якби кому прийшла на думку недотепна охота у тому соборі поставити іконостас, різьбою й малюнком, втриманий у стилі строго візантійському, архаїчної греко-візантійської доби, типу якого X. або ще старшого століття! Тим-то візантійський стиль не всюди без розбору вказаний. Всякий знає, який кожух для нього відповідний. Дуже корисно булоб давати малювати церкву, та іконостас тому самому мистцеві. А коли це неможливе — необхідна місцева візія, яку безумовно повинен виконавець перед роботою перевести.

У церквах з нерішучою лінією архітектурного стилю, малярство не звязане вимогами певної стилевої ритміки — дає виконавцеві дещо більше свободи та загалом тут само завдання дещо. В нього роду будівлях, які трапляються в Галичині здебільша по містах та містечках требаб зважати на суцільність іконостасного мальовила з поліхромією середини церкви, та очевидно відповідного рівня щодо самої роботи.

А тепер про мистецький рівень іконостасного малярства.

Від біди можнаб навіть вибачити деякий промах щодо суцільного звязку з архітектурою, а навіть з поліхромією середини, коли іконостас є високомистецьким твором. У випадках великої мистецької вартости можна вважати іконостас за найцінніший скарб, який переживе будівлю і звичайно недовговічне мальовило стін

Іст. Культ. Музей при Н. Т. Ш. у Львові

ВИСТАВА ПЛАСТОВИХ ПАМЯТОК
продовжена до дня 27. березня ц. р.
Виставу можна оглядати щоденно від год. 10 до 17-ої

ЛЬВІВ
Потоцького 48, І. п.

Полонений заридав...

Ну, чи не чудесна сцена? Але далі ще краще. Ось промова Щорса до всіх полонених:

„Козаки!... Яке прекрасне слово козаки!.. Українські козаки, що віками боролись за волю українського обездоленого народу, що пролили моря крови у боротьбі з зрадниками і польськими панами. (А чому не зазначено, пане Довженку, що в союзі з братерським російським народом?!) Козаки!.. Ні, ось козаки — крикнув Щорс, показуючи на богунців: „українці, росіяни, жиди, німці, китайці, брати, інтернаціоналісти, більшовики!.. Це справжні козаки!.. А ви, як сказав колись наш великий поет Шевченко, славних прадідів великих правнуки погані!.. Контрреволюція... Мені плакать хочеться, дивлячись на Вас!... Ви думаете, ми Вас розстріляємо? Ні!.. Ми Вам прощаємо!.. Ідіть собі!!.."

Справді, яка людина, який герой, яке знання Шевченка, яка великодушність!! Ну чим Щорс не герой?!

Нам здається, що ще краще вийшлоб, якби по цій промові заридали всі дві тисячі сто-пятьдесять полонених!.. А на деякі завваги полонених полковників Щорс відповідає „мерсі"... таки так „мерсі"...

Далі, по боях в Димерці та Броварах (на жаль сценарист чомусь то замовчує про кількість тисяч полонених, яких тоді забрав Щорс). Щорс на чолі війська разом з командиром таращанського полка Боженком вступає до Києва, народ засипає його квітами... Щорс разом з військом і київською людністю співає (Чапаєв теж любив співати!) навіть українську пісню „Розпрягайте хлопці коні та й лягайте спочивать"...

Ну а що-ж робить того часу в Києві „буржуазія, яка зібралася там тоді, як черви з усієї України?!" „Буржуазія вирішила і собі розважитися і вся пішла до оперового театру, на жаль не зазначено тільки, на яку саме виставу. Але замість вистави на сцені був скоростріл, а біля нього Боженко, який домагався від „буржуазії" 50 мільонів!! Справді дуже дотепно.

А „цвіт" дивізії з Щорсом на чолі зібрався за „добре сервірованим столом у їдальні палат гетьмана Скоропадського". Раптом якийсь гуркіт! „Цвіт" невпевнено хапається за зброю, але це таращанець Савка Троян, який, „промчавшись на прекрасному жеребці по мармурових сходах (і де вони взялись в цьому невеличкому генерал-губернаторському будинку, де мешкав свого часу Скоропадський?!), вскочив на ньому до їдальні...

Та мабуть досить цих цитат з цього талановитого сценарія про цього героя Щорса... Багато-ж мабуть є людей, які памятають ще всі обставини року 1919.. Не думаємо, щоб вони сміялись, дивлячися на цю фільму, ні, робити цього не можна, але чи вплине вона на когонебудь?! Чи не прийде комунебудь з глядачів до голови: яка-ж ціна цьому рухові, коли для звеличування його треба вигадувати такі чудасії?

Ні, героїв вигадати не можна і шукати їх не треба, ну а коли їх нема і не було, то тут ніщо вже не допоможе. Пустоцвітом була й є оця сама концепція Української соціялістичної совітської республики. Жадних овочів дати вона не може, розплющуються на це очі у всіх навіть колишніх її прихильників, і не допомогти тут жадними Щорсами!

Гл. Л.

—o—

Що писало „Діло" 50 рэків тому.

Ч. 58. субота. 24 (12) березня 1888.

ГАЛИЧИНА „ФАРА ДА СЕ!".

Навязуючи до заклику „Народньої Ради", щоб усі „руські патріоти", навіть члени „Народнього Дому" вступали в члени „Народньої Ради" — „Діло" у статті під наведеним наголовком закликає, щоб по всіх провінціональних осередках, головно повітових містах, творити центри „Народньої Ради", бо вони влекшать акцію, на якої чолі стане як моральний вождь львівська „Народня Рада".

„Галичина, фара да се! — читаємо — ці слова повинні бути нині окликом дня. Політичні провінціональні товариства, філії освітніх товариств, руські педагогічні кружки, читальні, позичкові каси, шпихлірі, „Торговлі", „Крамниці", „Спілки"; „Правди"; ремісничі „Зорі", бурси, брацтва, хори, „Соколи" — взагалі всякі найдрібніші, хочби з льокальним значінням товариства будуть цим кріпким валом, що його і врата адові не в силі будуть одоліти".

СПОСІБ НА ЖИДІВ.

В цьому числі „Діло" ще дальше реферує (вже X-та частина) книжку посла Ст. Щепановського п. н. „Нендза Галіції в цифрах і програм енергічного розвою господарства крайового". Автор книжки торкнувся і жидівської справи. Він — пише „Діло" — хотів би доконче, щоб жиди взялись у нас за хліборобство і промисл. Ця гадка опанувала його до тіс міри, що він радий, коли християнські ґрунти переходять в руки жидів, коли жиди зачинають господарити на тих ґрунтах і цим самим збільшують контінґент жидів-хліборобів. Автор волів би, щоб поляків було більше в промислі і торговлі, а жидів більше на землі. Тоді сподіється він, що одні і другі позбудуться своїх головних хиб, тобто поляки лінивства, недбальства й легкодушности, а жиди охоти визискувати іновірців... Взагалі знаходять жиди в п. Щепановськім великого заступника. Він переходить їх історію і винаходить в ній найсвітліші моменти, забуваючи, що ми на всякий спосіб мусимо рахуватися з сучасним станом, а нині на жаль не маємо до діла ані з Махавеями ані з першими християнськими апостолами, жидівського роду, тільки зі Шыйделесами та Пакелесами, що дуже далеко відбігли від тих ідеальних первовзорів історичного юдаїзму".

ЯК ЦЕ БУЛО ТОДІ В АМЕРИЦІ...

В. Сіменович у дописі з Оліфанту, в Злучених Державах, описує, як українські емігранти, яких в Оліфанті та околиці було тоді до 2000 душ, заложили свою крамницю на зразок львівської „Народньої Торговлі". „Хочо на вид — читаємо — усе нам пішло гладко, то вовк нашій Торговлі доведеться згризти твердий горіх, а саме витримати конкуренцію. Є тут двох жидів: один галицький, Шліц, що збив уже до 20.000 і другий, що почав також обростати в людську кривду, може мати вже до 4000 долярів, — отож вони бачучи на що заноситься, злялися в спілку, прибрали ще інших „сторників" (склепарів) і задумали пускати товари майже без ніякого заробітку. Щоб утриматись і ми мусимо так зробити. Це може тільки помогти, що скоріше позбудемося ворогів, — а вони нас чей не переможуть".

В обороні Церкви та її Голови.

КАНАДА В ОБОРОНІ СВОЄЇ ЦЕРКВИ І АРХИПАСТИРЯ МИТР. ШЕПТИЦЬКОГО.

На тривожну вістку, яка схвилювала українців без ріжниці релігійних і політичних поглядів по обох боках океану, про некультурний і нахабний виступ і напад посла Войцеховського на греко-кат. Церкву в Галичині і на Митрополита Шептицького, заходом Провін. Управи Брацтва Українців Католиків у Вінніпегу, що обєднує всі греко-кат. парохії (запомогові Брацтва, відбулося в неділю, дня 27. лютого 1938. р. в салі Інституту „Просвіти" (якого угольний камінь в р. 1921. посвятив Митрополит) масове протестаційне віче, в якім взяло участь коло 1.000 українців з міста Вінніпегу і околиці.

На цьому вічу виступила в оборону наших найбільших святощів, якими безперечно є українська греко-кат. Церква, та її Архипастиря, Митрополита Кир Андрея, низка бесідників, а саме: парох прокатедральної церкви св. Володимира і Ольги і канцлер Дієцезії о. д-р Вас. Кушнір, парох церкви св. Покрови о. Ст. Семчук, місцевий адвокат Дм. Якимщак і б. УСС Микитюк. Одні з бесідників докладно розяснили нечувану в культурнім світі подію, яка сконалася в польському соймі дня 3. лютого 1938. р., дальше розказали про стихійну і рішучу оборону та протестаційну акцію наших братів на Рідній Землі та напятнували напад посла Войцеховського на сідоглавого Князя Церкви і нахабні зазіхання на майно української греко-кат. Церкви.

Інші бесідники на підставі соймових промов і інтерпеляцій українських послів розповіли про політику Польщі в міжнародній ділянці, а дальше в політичній, культ.-освітній, господарській, кооперативній, земельній, шкільній (тут бесідник навів уривки і статистику з „Політики" зі статті Бохенського п. з.: „Скінчити з тим божевіллям"). Опісля розказали про переслідування польською адміністраційною владою українського греко-кат. духовенства і про недолю Інвалідів Українського Війська. Велике враження на присутніх зробили білі сконфісковані цілі шпальти української преси і то не тільки політичної, але й економічної, навіть релігійної й дитячої.

Помітне враження на присутніх викликала відповідь Митрополита в часі української маніфестації на Святоюрській Горі, як також протест волинського посла Скрипника і православних українців міста Кремянця.

Українці провінції Манітоби стали гідно в обороні своєї Церкви і свого найвищого Авторитету, яким є в сучасну хвилину безперечно Митрополит граф Шептицький не лише словами-резолюціями, але також і ділами, бо вислали через єпископську канцелярію на руки Митрополита на допомогу „Рідній Школі" 120 долярів.

Зібрані ухвалили низку резолюцій.

ГРОМАДЯНСТВО ДЕЛЯТИНА ПРИЛУЧУЄТЬСЯ ДО ВСЕНАРОДНЬОГО ПРОТЕСТУ.

Громадянство Делятина вислало з численними підписами таке письмо до Екс. Митрополита: „Ваша Ексцеленціє! Громадянство Делятина без ріжниці стану і політичних переконань обурене нечуваним у культурному світі нападом посла Войцеховського в польському соймі, на Українську Католицьку Церкву і Вашу Ексцеленцію, як Князя цієї Церкви і Найвищий під сучасну пору Авторитет Української Нації, — прилучується до всіх дотепершніх виявів протесту з цього приводу, та запевнює Вашу Ексцеленцію про свою для Вас найглибшу пошану та синівське привязання."

ЗАЯВА ГРОМАДЯН ВЕРБІВЧИКА.

Громадяни села Вербівчик, повіт Броди, вислали до Екс. Митрополита таке письмо: „Обурені нечуваним виступом пос. Войцеховського проти Найдостойнішої Особи Вашої Ексцеленції, складаємо Вам як Голові й Найвищому Достойникові української греко-кат. Церкви й українського народу, вислови нашої найглибшої пошани і синівського віддання". Письмо підписали всі місцеві установи.

—o—

НОВЕ ЗАГОСТРЕННЯ У ПАЛЕСТИНІ.

У північній Палестині проголошено виняткový стан; від заходу сонця до сходу буде припинений вуличний рух у містах. Крім того влада розглядає проект побудувати здовж цілого північного кордону Палестини дротяні загіки.

у середині. З літами він не тільки не втратить, а виграє на ціні, яку за нього заплачено, а його менш до окруження допасоване приміщення треба вважати переходовим. Адже нерідко бувае таке, що і в архітектурі сходяться два стилі, коли будова стояла довго, можна теж покликатися на такі яскраві приклади як візайтійсько-руські фрески XV. ст. у готицьких костелах Польщі. Ось що значить дуже високий мистецький рівень. Зрозуміло, що це явища анімітковi; архітекти належать на жаль тільки до сфери побожних бажань.

Усе-ж треба покласти бодай мінімальні вимоги для цього роду малюнків, тим більше, що ніде правди діти — за останні роки можна ствердити в нас аж надто різкі недостачі в іконостасах. Отже не можна поминути мовчанкою різких хиб у рисунку та основних промахів щодо добору колірів, та загалом неграмотного виконання, що його замічує вже не знавець, а кожна людина. Хоч без застережень не слід брати усяких закидів, але коли парохіяни жалуються напр., що постать намісного Спасителя „не має шиї, яка вросла в плечі" (автентичне!), то й не бачучи образу можна сказати, що постать — зле нарисована. В такому випадку іконостас виконали нечестливо. Тимбільше в більш-менш натуралістичному жанрі треба зберегти пропорції в анатомії людського тіла. Розуміємо, що деяке прибільшення в кожному стилю — може видаватися неодному деформацією. Але не вміти задовольнити глядачів, що звикли до дешевеньких образочків — вказує на яскраве неуцтво. Яке іконостасне малярство не було, — стилеве чи якесь безстильне — воно мусить бути бодай ремісничо поправне! Цього вимагає повага місця і сама функція іконостасу

(Докінчення буде).

ДАЙТЕ ДОКАЗ, ЩО ПАМЯТАЄТЕ ПРО ІНВАЛІДІВ У.Г.А.!

Жіноча сторінка.

Осередок фахової освіти для дівчат.

(ДИСКУСІЙНА СТАТТЯ).

„Український Інститут для дівчат" в Перемишлі має історичну заслугу своєю передвоєнною виховною діяльністю. Дістали тут освіту дівчата з усіх закутків галицької і буковинської волости.

По війні цей загально-краєвий характер Інституту затрачується, інтернат та інститутська школа стають провінціяльними як подібні установи напр. у Станиславові чи Коломиї. Сталося це тому, бо по всіх більших провінціональних містах повстали дівочі або коедукаційні гімназії і через те роля Інституту звузилась до Перемиської Землі.

Та не та роля призначена для перемиського Інституту. Він повинен бути атракцією для всіх наших земель по цім боці риської лінії. Адже не тільки з цілого краю, але і з цілої австрійської монархії (фантова льотерія, уладжена бл. п. сп. Чеховичем!) плили датки на величаві будівлі цього найстаршого осередка дівочої освіти. Нині ці будівлі неначе сумують і згадують добрі часи! Інтернат призначений для 250 дівчат мав у минулому році ледви 109 учениць. Колись усі салі були переповнені дівчатами, а між ними і дівчата з Наддніпрянщини, навіть з далекого Катеринодару!

Привернути те загально-краєве завдання Інституту диктує нам сучасна хвилина. Господарська криза здевалювала вартість загальноосвітніх середніх шкіл, а піднесла високо вартість фахового шкільництва, яке саме цього шкільного року почало організуватись. І перемиський „Інститут для українських дівчат" повинен стати осередком фахового шкільництва і вже в найближчих роках може стати атракцією для цілого краю, якщо тільки управа, члени і ціла суспільність зрозуміють значіння фахового дівочого шкільництва. Бо треба тут акції цілого краю, щоб розбудувати і поставити фахове шкільництво на можливо найвищім рівні.

І ця акція повинна вже тепер початись, щоб по феріях почати розбудову фахового шкільництва, бо кожний змарнований рік приносить нам великі шкоди і з кожним роком будуть рости перепони. Памятаймо, що концесії на фахові школи йтимуть „в міру господарчої потреби" і загострять вимоги щодо формальних учительських кваліфікацій.

Зрозуміли це найкраще жиди і вже заздалегідь основували у Львові окреме „Товариство для поширення фахової освіти в цілім краю. З звідомлення цього товариства довідуємось, що жиди мають вже 4 технічні гімназії в тім одну дівочу, 3 дівочі кравецькі гімназії і 9 фахових дівочих шкіл нижчого типу — кравецько-білизнярські з відділами машинового трикотарства, ткацтва, а крім того ріжні курси як господарства домашнього, дієтетики, ведення пансіонів, рільництва і городництва в школах на фармах в Чижикові, Краковицях (коло Ясла), в Бонарівці (коло Кракова). Цього року повстали нові школи в Сяноці, Коломиї і Городенці. В минулім році мали жидівські фахові школи 1950 учеників і учениць, а курси покінчило 1282 осіб. В самім тільки Перемишлі мають жиди: 4-кл. дівочу кравецьку гімназію; 3-кл. кравецько-білизнярську школу; а крім того варстати і курси: 1) машинового трикотарства, 2) ткацтва і ткацтва килимового; курси: 1) кравецтва і білизнярства, 2) шкіряної галянтерії і рукавичництва. Всі ті школи поміщені в 2-поверховім будинку Товариства ремісничих варстатів для жидівської молоді, яке їх утримує. Держава дає щороку 2.000 зол. субвенції.

Ми маємо для наших дівчат 7 гімназій дівочих і 9 гімназій коедукаційних а на те з фахового шкільництва маємо одну кравецьку гімназію СС. Василіянок у Львові і нижчу школу кравецько-білизнярську СС. Служебниць у Борславі. Не диво, що останнє звідомлення „Рідної Школи" скаржиться, що в гімназіях Р. Ш. (дівочих і коедукаційних) учать ручних робіт чужі сили, бо „на розписані конкурси ніхто не зголосився". За це маємо легіон гімназійних абсольвенток без праці, а деякі безуспішно шукають посад служниць (це факт!).

Які гімназії для дівчат основувати нам?

1) Кравецькі; 2) білизнярські; 3) коронкарські (ручного і механічного коронкарства); 4) прядильні; 5) ткацькі (ручного і механічного ткацтва); 6) фарбарсько - викінчальні (ці гімназії учать білення, фарбування і т. д. ткацини). 7) трикотарські.

Ті гімназії ріжняться тільки варстатами, а всі загально-освітні предмети ті самі. Якби Інститут в Перемишлі став центром дівочої фахової освіти, можнаб тут основати 2—3 гімназії, які ріжнилися би тільки варстатом, а всі загальноосвітні предмети учениці мали би спільні. Фахові гімназії тим лекше утримати, що їхні варстати є продукційні, себто виробляють речі даного фаху чи то на замовлення чи на комісову розпродажу. Касовий звіт перемиської жидівської кравецької школи виказує, що дохід з виробів дав 4695.90 зол. — З того видано на матеріяли до шиття 1351.92 зол., ученицям виплачено за роботу 1539.58 зол. решта пішла на утримання школи.

Ці думки піддаю під дискусію.

Проф. Д. Греґолинський.

Балачки про моду.

Хоч усі ми ще й пророкуємо, що така гарна погода, як ось ці останні дні не утримається довго, що ще прийдуть може й морози зі снігом, а вже вітри з дощем то напевно, але всеж кожна з нас клопочеться отою весняною модою. Що нам принесе весна? Які зміни в лінії, які кольори, які будуть костюми, які капелюхи? Клопіт немалий, бож з весною хочемо і ми трохи обновитись, теж набрати якогось свіжішого, радіснішого вигляду. Постараюсь дати тут кілька натяків, які зявились на модному обрії і деякі з них може й закоріняться, а деякі, як то часто в моді бувае, може й зникнуть безслідно.

Пічнемо від костюмів, бо з року на рік це таки найбільш улюблений весняний одяг, хоч і робимо собі плащ, то всеж мрією кожної елегантної пані є гарний костюм.

Цьогорічна мода приносить деякі досить радикальні зміни в костюмах. Передовсім жакетик значно довший, ніж у попередрічних англійських костюмів. Переважно довжина переходить поза бедра, а вже в усякому разі їх криє. Дуже часто такий жакетик від англійського костюму криє і три четвертини спідниччки. Як звичайно жакетик обтислий і припасований до фігури. Спідничка гладка з одним або й кількома закладками. Французькі костюми не змінились так радикально, ані попередньої з шовкових матеріялів, або легкої вовни. Ці костюми мають і далі жакетики короткі часто лише поза пас, але вони цього року багато оздоблені ріжного роду лисами (о, ті лиси! недосяжна майже мрія багатьох з нас, а ще до того немилосерна мода найбільш таки любить лиси срібні). Жакетики французьких костюмів часто запняті тільки в пасі, або від паса нагору так, що поли розходяться, або навіть навмисне заокруглені, аби пола не крила поли. Спіднички таких костюмів легко дзвонові або з дрібними закладками.

Плащі не міняються так радикально як костюми. Найчастіше плащі вільні, не припасовані і навіть носять їх поверх костюмів, однак вони не дуже дзвонові і навіть тричвертівки, які також ще залишились, теж не мають вже таких багатих дзвонів, як минулорічні. Дуже часто такі вільні плащі зовсім не запинаються, а в кожному разі вони однорядові і поли їх не заходять далеко одна на одну. Пополудневі плащі легко припасовані і розходяться до вільних дзвонів, вони також на один ряд запинаються, або лише на два ґудзики так, що ті ґудзики получені між собою ланцюжком, а плащ має дві дірки напроти себе. Це зветься „візком" і мабуть матиме великий успіх у плащів лекших літніх. Ці плащі мають нормальну довжину, часто також запинаються лише від пасу вгору і мало коли мають вони пасок.

Велике поширення здається матимуть цього року замість плащів пелерини і то преріжної довжини і з преріжних матеріялів. Принаймні так заповідають паризькі референтки пані Моди. Все-ж довжина тих пелерин переважно сягає двох третин спідниччки і не дуже вони дзвонові, але шии йдуть або ззаду, або із двох боків переду так, що можна осягнути гарну форму пелерини без глибоких і багатих загнів. Модні також і коротенькі „боаерки".

А тепер ще одне важне питання: які будуть модні кольори? Найулюбленішою барвою весни буде, здається, сіра — ріжних відтінів, переважно теплих, соковитих сірих тонів. Дуже поширена буде також барва синя, особливо гранатова. Пополудневою барвою лишається чорна. Багато ріжних сіро-синіх відтінів, а також і сіро-зелені.

Матеріяли будуть дуже ріжноманітні, але переважають матеріяли у пружки. І то пружки будуть і на вовняних матеріялах, і на шовкових, взагалі всіх літніх. Тих пружків на моделях так багато, що є небезпека, що їх буде аж забагато, а тому деякі французькі матеріяли вводять такий взористий добір, що пружок бачить тільки той, хто його бачити хоче, але цілість не дає різкого пружкового вражіння. Також ті пружкові матерії укладають кравці так, що вони не дають одноманітного вражіння. Часто ті пружки розходяться в ріжні сторони, часто спідничка навмисне краяна з кількох частин, аби тільки ті пружки уложити у гарний паркетовий чи який інший взір. В усякому разі хто як хто, але пані трохи повнішої форми ті паси привітають дуже радо. Нехай тільки памятають, що для них законом є пружок подовжний або скісно уложений згори надолину, а пружок поперечний якнайгостріше заборонений.

Модне буде знову комбінування ріжних матеріялів і ріжних кольорів. Ті з пань, що мусять, або люблять перероблювати свої сукні, а в усякому разі ощадні господині (а ми всі живемо тепер під гаслом ощадности) привітають цю „комбіновану" моду дуже радо.

Стільки про нашу „зверхню" моду, а що принесе нам найближчий тиждень у моді суконок та капелюхів постараюсь Вам, Шановні Пані, зреферувати на другий раз. **Рита.**

—0—

З нашої хроніки.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ЛЬВІВСЬКОЇ ФІЛІЇ СОЮЗУ УКРАЇНОК ЕМІҐРАНТОК

відбулися у неділю 20-го березня 1938 р. в домівці Клюбу „Нової Хати". По вибах уступаючої Управи наради вибрані емігрантки над дальшою працею Філії, завданням якої має бути не тільки допомога одиноким та безробітним і хворим емігрантам (на жаль в цій допомозі все ще є велика потреба, особливо хворим і дітям), але також і праця культурно-освітня серед тих емігранток, які не стикаються з ширшими колами місцевого громадянства. Думали про тісніші взаємини між емігрантками і місцевим громадянством.

По нарадах обрано нову Управу в такому складі: Наталя Дорошенко-Савченко — голова, Харитя Кононенко — заст. голови, Е. Савчукова — секретарка, О. Бенькова — скарбник, Л. Голобородько, О. Томашівська, С. Охримович — члени Управи. До Контрольної Комісії обрано: В. Павленко, Т. Кожкунову та Т. Павленко.

З КЛЮБОВОГО ЖИТТЯ.

Дня 21. п. м. гостив клюб „Нової Хати" і „Труду" пані Олену Левицьку.

Саме тепер відзначували тридцятьліття її самостійної промислової праці. Тому і членки клюбу, що між ними є багато професійно працюючих жінок, і вже були почути про життя-буття цієї незвичайної жінки. Вечір мав характер товариської гутірки. Всі зайшли до неї за одним столом, приміщеним на почесному місці кімнатки. Іменем клюбу привітали її пп. Кристентина Малишка та Ірина Павликовська. Пізніше присутні ставили запити про те, що кого цікавило. І так довідались членки, що Олена Левицька змалку мріяла про торговельний фах. За її молодих лет взагалі не прийнято було жінці заробляти, хіба вчителькою. Олена Левицька зважилась вступити на новий шлях заробітку, а що найцікавіше, виїхала для тої цілі за границю, бо до Варшави. Тут у великому промисловому осередку пізнала цей фах і працювала у великій фабриці шапок до взуття, що доставляла товару на цілу молодшую Росію. Ділові поїздки провадили її і в Україну, яку вона основно пізнала. Взагалі робота провадила її все в нові обставини, серед нових людей. Але згодом загнуздала вона за свойо. У 1909 р. вернулась до Львова з домаганням виробляти тут шапки жіночої фірми. Тут і основала першу українську капелюшкарську фірму „Зоря". Перейшла трудні початки й вогняне лихоліття. Тепер вироби її „Елегант" загальновідомі і знані.

Ювілятка розказала з притиском собі лише гумором кілька веселих епізодів із часів практики та взагалі свого підприємництва. Все падали нові запити від присутніх, тим, що всі цікаво розвинулися довкіл.

У торговий понеділок говоритиме п. **Улана Старосольська** на тему „Чи наше домашнє господарство раціональне?"

Сторінка без політики.

Бенкет на королівському дворі в Англії.

Саме тепер починається англійський „весняний сезон". Того самого дня, коли прибуде до Англії король Карло, засяде до столу в королівському дворі 170 осіб. Між тими вибранцями буде чимало амбасадорів, міністрів, князів та заслужених парів Англії.

Проте такі бенкети замітні тим, що не мають постійного, випрацьованого згори шаблону: навпаки, королева радується тим, коли зуміє кожному з таких бенкетів надати своєрідний чар. Тому змінюють не лиш бенкетову салю, але й столову заставу, уквітчання кімнат і т. і.

Тому, що королівська палата незвичайно широка та має в собі цілий ряд бенкетових саль, королівські бенкети відбуваються за кожним разом в інших кімнатах. Є теж на дворі чимало „сервісів", тому теж гості ніколи не можуть наперед угадати, чи їстимуть із безцінної севрської порцеляни, чи може побачать на столі оригінальний сервіс „кавалерів ордену підв'язки", в якому на кожній таріллі виписане гасло ордену. Імовірне врешті й те, що подадуть їм чай у тонесеньких, наче мрякa, старих, китайських філіжанках.

Так само не завжди однаково уставляють стіл. Раз кладуть його у формі підкови, іншим разом король і королева займають місця по обох кінцях довгого стола, що тягнеться крізь цілу салю.

Одинокою частиною застави, якої ніколи не змінюють, є щиро-золоті полумиски, на яких подають страву. Королівська пара розмовляє з гостями добру хвилину по обіді і згодом відходить до своїх кімнат. Одначе це не значить, що бенкет скінчився. Гості бавляться дальше самі та залишаються так довго, доки мають охоту.

Дебютантки, що вперше в цьому сезоні мають появитися на королівському бенкеті, прибули вже до Льондону із ріжних частин британської держави. Вони вчаться... в окремій академії доброї поведінки. Королівський балетмайстер, що веде академію, каже, що на десять панянок іноді тільки одна вміє увійти на салю, чарівно вклонитися та зайняти призначене для неї місце.

Вони приходять на лекції у своїх щоденних суконках, але щоб навчитися поведінки зі серпанком, причіпають їм до рамен такі серпанки відповідної довжини та встромлюють у волосся струсині пера. До рук дають їм китицю цвітів, щоб, мовляв, навчилися їх нюхати...

—o—

Залізничі рекорди.

Давно вже минули ті часи, коли парова льокомотива була найскорішим комунікаційним засобом. Літак і авто перевищили її багато разів. З уваги на таку небезпечну конкуренцію залізниці, особливо в Зах. Європі та Півн. Америці намагаються крім комфорту забезпечити також подорожнім якнайбільшу скорість у часі, бож відомо, що тепер „час — то гроші".

Найбільшу скорість досі осягнула німецька електрична льокомотива на шляху Берлін—Ессен, а саме скорість 210 км. на годину. Парові машини залишилися позаду, бо напр. англійська парова льокомотива побудована з нагоди ювилею короля Юрія V., осягнула в часі проби в 1935. р. ледви 173 км. на годину, отже лишилася далеко поза звичайними перегоновими самоходами. Вже пристосування бензинового мотору до залізничого руху дало кращі висліди, бо ось торпеда на лінії Париж - Авр осягнула скорість 185 км. на годину.

На перше місце висувається тут Америка, де аеродинамічний поїзд на шляху Сан Франціско—Шікаго осягнув скорість 153 км. на год. Це вже скорість, яка зближується до недавно ще стосованих скоростей на торговельних летунських лініях.

Між Берліном і Гамбургом курсує т. зв. „Літаючий Гамбургієць", що їде зі скорістю 138 км. на год. „Літаючий Шкот" між Льондоном і Сентон осягає пересічну скорість 115 км. на год. Таку саму скорість осягає поспішний поїзд між Римом і Больоніею, але треба зазначити, що це електричний поїзд. У Франції аеродинамічний поїзд Париж—Марсей осягає між Ліоном і Авіріоном 110 км. на год. Такі європейські експреси можуть похвалитися скоростями коло 100 км. на годину. Французькі залізниці, хоч не побивають рекордів, мають одначе найбільшу скількість швидких получень в Європі і на світі. На другому місці стоять німецькі залізниці, відомі ФФД-поїзди, відтак англійські, і врешті італійські, які в останньому часі зробили на цьому полі великий поступ.

У Польщі найбільшу скорість має поїзд Варшава—Вильно, який робить на годину 76,2 км. Скорість більшу, як 100 км. осягають у Польщі тільки моторові торпеди. Значить, у Польщі ще дуже далеко до европейських рекордів на залізниці. Можна мати хіба тільки ту потіху, що в Польщі менше залізничих катастроф, як за кордоном

ч.

—o—

По 32 роках віднайшов жінку й дитину.

В римськім домі вбогих розігралася перед кількома днями незвичайно зворушлива сцена. 70-літній мешканець дому вбогих віднайшов по 32 роках свою жінку й дитину. Фортунато Петручі, якого лиха доля розлучила з рідною, вжив був довгі роки найріжніших засобів, щоб лиш віднайти своїх найдорожчих. На тих розшуках стратив він ціле своє скромне майно, одначе йому не вдалося попасти навіть на слід загублених. Згодом нервово вичерпаний мусів просити, щоб його приняли до захисту. Священник із дому вбогих обіцяв нещасному старцеві, що далі шукатиме за його родиною і справді почав вести далі розшуки. За посередництвом свояків, що мешкають в Еспанії, довідався священник-добряга, що жінка й діти Петручія мешкають в баскійськім місті Більбао.

Радість Петручія не мала меж, коли він дістав таку бажану вістку. Разом із ним тішилися теж і всі мешканці захисту вбогих, на яких ця вістка зробила помітне враження. Петручі тішився не лиш тим, що вкінці віднайшов свою родину, але й тим, що оба його сини вже давно поженилися і стали щасливими батьками пятеро дітей.

Коли поет дістане платню.

В Загребі у Югославії, міська рада рішила з нагоди 50-ліття уродин тамошнього поета Любомира Візнера визначити йому з міських фондів платню у висоті 1.500 динарів місячно. Візнер є останнім поетом, зпоміж тих, що жили в Загребі перед війною. Багато з них померло, та більша частина волїла покинути поезію і занятися прозою буденного життя з його добрими й поганими прикметами. Словом, волїли без слави в сякім-такім гаразді жити, як у славі вмирати. Один Візнер не зрікся розкошів поезії і слави і боровся з долею, як лиш міг.

Коли по ухвалі міської ради виплатили йому платню за три місяці згори, значить 4.500 динарів, він запросив усіх своїх приятелів до найкращого ресторану і там заявив їм, що не покине ресторану так довго, доки не пропустить усіх грошей. Одначе своєї обітниці не міг додержати, бо вже по витраті третини грошей, всі його товариші були вже майже непритомні від надміру напитків. Невдоволений, що не вдалося додержати слова, марнотратний поет, що не привязував ваги до грошей покинув ресторан, залишивши там своїх приятелів.

До Впов. Передплатників

Складанки П. К. О.

розсилаємо з нинішнім числом, якими просимо надсилати передплату на квітень 1938 р.

АДМІНІСТРАЦІЯ.

СТРІЛЯНИНА В КІНІ.

В Льос Анджельос трапилася недавно сенсаційна подія. В одним із кін висвітлювали фільму із сенсаційно криміяльним змістом п. н. „Невикрите вбивство". Коли на екрані появився бандит і вистрілив до своєї жертви, в тій самій хвилині поліцмент, що виконував службу в кіні, вистрілив двічі до вломника, який намагався втекти з 4.000 долярами, заграбленими в кіновій касі. Тому, що вистріли поліцмента впали в тій самій хвилині, що вистріли на екрані, покриваючися з ними ідеально, ніхто в кіні цього не запримітив і ніхто не зорієнтувався, що таке трапилося.

Поліцист ранив небезпечного вломника Гарольда Віліямса і арештував його без нічиєї помочі і без паніки, яка в кожнім іншім випадку була би вибухнула в кіні.

Ця дивна подія викликала сильне враження в Льос Анджельос і сенсаційні замітки в американських часописах.

ЗАБУВ ГАЗУ В ТІЛІ.

Перед судом у французькім місті Нім відбудеться небавом судова розправа проти одного з тамошніх хірургів, який підчас операції забув вийняти з тіла своєї пацієнтки кусник гази, довгий на 25 цм. Операція вдалася, але пацієнтка відчувала в тілі якісь нестерпні болі і вкінці мусіла знову піддатися операції. Підчас другої операції відкрили в її тілі кусник гази, який починав уже псуватися.

Коли пацієнтка виздоровіла по другій операції, подала розгубленого і забудькуватого хірурга до суду, висунувши домагання у висоті 100 тисяч франків за біль і за кошти другої операції.

Тепер ціла полуднева Франція цікавиться питанням, чи суд признає слушність пацієнтці, чи стане в обороні забудькуватого лікаря. Ця справа опинилася теж на шпальтах полудневофранцуських часописів

ПОРУЧАЄМО!
ПОРОШОК ДО ПЕЧИВА
ВАНІЛІНЕВИЙ ЦУКОР
ОЛІЙКИ І АРОМАТИ

„Кооп. ПЛАСТ",
1—4

КНЯЗЬ ДИРИГЕНТОМ

Данська двірська орхестра давала недавно концерт, на якому грали теж твори Вагнера й Бетовена. Капельник Егісто Тонго віддав князеві Фридрикові, людині незвичайно музикальній, диригентуру при виконуванні кількох концертових творів. Ця подія заскочила і здивувала публіку і самих членів орхестри. Одначе на превелике вдоволення всіх виявилося, що князь не є дилетантом, але незвичайно культурним і талановитим диригентом. По кожній точці князь збирав бурхливі оплески захопленої публіки.

вже надійшли **весняні матеріями, убрання і плащі**
ШАПІРА вул. Личаківська ч. 1.

Прометейська Ліга у справі останнього московського процесу.

Прометейська Ліга поневолених Москвою Народів (Азейберджан, Дон, Грузія, Ідель-Урал, Інгрія, Карелія, Комі, Крим, Кубань, Північний Кавказ, Туркестан і Україна) вказуючи на останній процес в Москві проти Бухаріна і товаришів, стверджує:

по перше, що цілий процес виказав повне економічне і моральне банкроптво Совітського Союзу члена Ради Ліги Націй в Женеві. Весь світ міг переконатися, що серед банди комінтернівських злочинців, що вже двацять років займаються руйнуванням европейської цивілізації, дійшло до кровавих порахунків, які сучасний режім полагоджує методами середневічної варварської Московії;

по друге, що процес цей виказав безсумнівно, що джерелом всіх внутрішніх потрясень в СССР є національна проблема, а саме боротьба поневолених народів проти Москви. Увесь світ міг переконатися, що всі ці народи вже мало не 20 років борються проти червоної окупації та економічної експльотації, що Москві не вдалося опанувати цих народів, що Москва безсильна супроти національної ідеї народів і боронить тепер своєї комуністичної імперії тільки брутальним терором і киданням інсинуацій на переможні національні рухи.

Прометейська Ліга стверджує, що держави, члени Ліги Націй в Женеві і їх уряди, промовчуючи ці події у Совітському Союзі, що є постійним членом Ради Ліги Націй, беруть на себе співвідповідальність за ці всі варварства, зокрема за той терор і насильство, яких комуністична Москва вживає супроти наших народів, та урочисто заявляє, що наші народи не перестануть боротися проти Москви під проводом своїх легальних урядів і національних комітетів аж доки не осягнуть державної незалежности.

До держав протикомуністичного порозуміння Прометейська Ліга звертається з покликом, щоб визнанням легальних Урядів і Національних Комітетів наших народів, як сторін, що воюють з Московським Комінтерном, допомогли їм визволитися з комуністичної вязниці народів, що в ній під високою егідою Ліги Народів в Женеві мучаться наші народи на стид і ганьбу усього цивілізованого світу.

—o—

З польської преси.

Як хто розуміє „нормалізацію“?

Хоч оце минає вже три роки т. зв. нормалізаційної політики на українсько-польському відтинку, то всеж сам термін „нормалізація“ ще й досі неясний. Ще й досі різні люди чи навіть групи людей, особливо між поляками, вкладають у цей термін різний зміст, не вважаючи на те, що українські політичні чинники й українська преса про це багато разів заявляли і писали. Доказом того, як неоднаково розуміють „нормалізацію“ дві зацікавлені в цьому сторони, тобто українські і польські політики, може послужити стаття п. н. „Відгомін з терену“ що появилася в головному органі Озону, варшавській „Газеті Польській“ (ч. 818, з 23. березня т. р.). Ця стаття, що її писав львівський кореспондент цього часопису — це свого роду підсумки „української дискусії“ у варшавському парляменті, особливо в сенаті.

„У сенатській дискусії ми дочували акценти, що подекуди нагадували нуту шляхотного голубкового ідеалізму, але з другого боку увага на обективну державну рацію казала назагал гостро пильнувати меж, за якими зачинається вже покуса демагогії і пропаганди негативно зрозумілих націоналізмів.

„Кажемо: назагал. Бо температура настрою та індивідуальність окремих промовців виявляли часами характеристичне відхилення від засадничої постави, якої прикметою є міра, та відслоновали суперечність з правильним „нормалізаційним“ укладом взаємин на південно-східних землях. І признаємо відразу „о'не одіо ет студіо“, що ці відхилення можна було вичути в промовах сенаторів українців (ясно, хіба могло би бути инакше?! — Ред.), а не поляків, які з очевидною солідарністю виминали всього, що моглоб бути жиром для негативного польського й українського націоналізму.

„Основною спільною поставою всіх учасників дискусії стала — у висліді дебати — теза про слушність засади нормалізації відносин між обома громадянствами; теза про необхідність не тільки продовжувати, але практикувати та поглиблювати цю засаду в житті. Ствердив це виразно з польської сторони сен. Домашевич і особливо сенатори Заржицький і Дзедушицький. Аналогічні погляди можна було знайти в низці промов українців, особливо о. Лободича.

„Проста річ, що від цієї засадничої, спільної і позитивної прикмети дискусії, неменш цікаве питання ріжниць, які в окремих промовах виступили у справі метод та засобів, які змагають до правильного та здорового співжиття і співпраці обох народів. Бо в цих ріжницях найкраще виявляються перешкоди в реалізації засади нормалізації“.

Якщо мова про формулку нормалізації, то „Газета Польска“ пишеться руками й ногами під тим, що сказав сен. Заржицький, тобто: „Як маємо справді співжити з собою, то хіба найкраще реалізувати це при спільному столі, у спільних організаціях.

„Цій єдино організованій програмі — пише „Газета Польска“ — стоїть на жаль на перешкоді факт, що — як говорив сен. Заржицький — українці домагаються цілковитої окремішности свого господарського і культурного життя, окремішности, „яка властиво на ділі переходжується в сепаратизм, що виключає якунебудь співпрацю з польським громадянством“.

Відповідаючи на промову сен. Заржицького сен. Луцький сказав, що він саме боронить цього сепаратизму, бо боронити його наказує йому політична концепція українців.

„Отож саме в цьому й річ — пише „Газета Польска“ — що „політична концепція“ утруднює нормалізацію якщо взагалі не робить її фікцією та ілюзією. Бож це ясна та безсумнівна для всіх річ, що ця політична концепція „нормалізації“ каже у своєму заложенні відгороджувати оба громадянства від себе, ставити їх фронтом проти себе, створювати стан боротьби між ними, словом підсичувати та петрифікувати саме ці негативні націоналізми, які тільки шкід принесли і приносять раз-у-раз обом народам, яких природа засудила на співжиття зі собою

„Якщо політична концепція українців виправдує — згідно з сен. Луцьким — „оборону сепаратизму“, то яку ролю визначує він нормалізації, яку він признає? Чуємо відповідь і на це питання: „Співпраця і співдіяння обох народів можливі на шляху інституції публичного права, де всі сходимося“. Але до цієї співпраці і співдіяння не треба ніякої спеціяльної нормалізації, як вислову глибше зрозумілого співжиття та зближення польського і українського гро-

---

КЛЯВДІЯ ГАВРИЩАК.

З Нюйорку до Маямі.

1. ДО ЦІЛЮЩОЇ КРИНИЦІ МОЛОДОСТИ.

Починав падати сніг та затягав місто мрячним серпанком. Розсвічені хмародери мерехтіли немов окутані шкляною декораційною ватою різдвяні ялинки, а вулицями переливалася святочно зодягнена розбавлена юрба, стрічаючи несамовитими вигуками, співами та свистами Новий Рік. А ми — складали у валізки купелеві костюми та літні одяги раз-у-раз кидаючи зором на розгорнену мапу, що вже від тижнів лежала так на найвиднішому місці кімнати. Зі синьої стяжки, якою ми назначили на ній шлях Ню-Йорк-Маямі — здавалося несло по хаті літнім леготом та шепотом пальм. Наш сусід стояв при отвореному настіж вікні і несамовито дмухав у якийсь галасливий інструмент, годинник вибивав дванацяту опівночі, з усіх сил ревіло радіо, а собака скакала як навіжена акцентуючи голосним гавкотом свою участь у цьому оригінальному концерті. Тої ночі ніхто з нас не міг спати. Новорічні крики - стуки у нашій спокійній у звичайну пору дільниці зганяли сон з очей, а мрії про екзотичну Фльориду та радощі відпочинку, немов захоплива лектура вкорочували безсонні години.

Перед нами 2.300 км. незнаного шляху крізь т. зв. Сконфедеровані Стейти Півдня“ з історичними традиціями та нахилом до лінчу. Ввижаються мурінські оселі, лани тютюну, бавовни, роззявлюють пащі крокодилі, вються екзотичні гади, затарасовують шлях непролазні багна та праліси. Врешті — країна вічного літа з останками індіян, помаранчевими та грейпфрутовими садами, пальмовими гаями, на яких хвальби та описи туристична пропаганда зужила вже чимало друкарської фарби. І не без успіху: щорічно в порі від січня до квітня два мільони людей жене усіми засобами модерної комунікації з дошкульної негоди зимових стейтів до пестощів літнього сонця, теплих морських хвиль і можливостей дозвілля після трудів американського будня. Сьогоднішня Фльорида, це щось типово нове під сонцем: ніколи і ніде раніше не записали такого масового туристичного руху з Півночі на Південь, руху „міжклясового“ характеру, якщо брати під увагу суспільну приналежність туристів.

Американська Фльорида, це не лише місце люксусових літниць, наймодерніших готелів, дивоглядних уладжень та інституцій, що мають на меті розсіяти нудьгу власників мільонових фортун — це не лиш забавова атракція, що своєю славою сягає далеко поза береги Атлянтику та кордонів З. Д. А. І це не тільки щасливе гасло туристичної пропаганди, яка на цьому континенті вміє робити чуда у кожному ділі, якого торкнеться. Коли брати під увагу темпо, в якому народжувалася Фльорида, як на очах мінялася з підтропікального незаселеного степу у квітучу модерну оазу (в післявоєнних роках відвідувало Фльориду 6) тисяч людей річно; тепер за офіційною статистикою 2 мільони, які лишають цій роскішній країні рік-річно дарунок у формі двіста кільнадесяти мільонів долярів!). Треба вважати її за типовий антидот сучасного нервового американського життя. Американці прямують сюди немов до легендарної криниці молодости, з якої один ковток води привертає втрачені сили та життєздатність. Навіть у нашому екзотичному гурті знайомих найшовся один такий, що їхав туди автом майже без зупинки, безсонними ночами, щоб після двох днів відпочинку вернутися до нюйоркського заняття. Чиж на нашому старому континенті такого добродія не вважалиб спочутливо за кандидата до дому божевільних?!

Новорічний ранок приніс несподіванку розбавленим нюйорківцям, а нам першу колоду на подорожньому шляху: серед ночі температура захотіла кілька разів змінитися, сніг розтанув, опісля взяв приморозок і вулиці затягнуло верствою леду. Провадити авто страшенно трудно, бо воно заточується на всі сторони, якби замість ґазоліни налив у мотор новорічних коктейлів. Ледви ми встигли переїхати пару миль, а вже стрічаємо розбиті та попересвертані вози, а біля них гуртки по вечірньому вдягнених пасажирів з обличчями, на яких чергується перестрах зі слідами закропленої алькоголем ночі і сонности. Переправа через дорогу-міст Пуласького понад передмістя Ньюарку стає майже неможлива — посуваємося зі скорістю черепахи, а хтось несміло підсуває думку, чи не краще вертатися домів замість рискувати цілістю власних кісток та автомобільної каросерії. (В самому місті Ню Йорку згинуло цього ранку у випадках на ожеледі 20 осіб, а на дальших шосах стокількадесять. Міст Пуласького пів години по нашім переїзді поліція замкнула для вжитку з огляду на небезпеку життя.) Саме в наших вухах ще не перешуміли звуки нюйорського новорічного шалу, мрячне повітря каменем давить серце, фабричні комини сторчать немов сухі стовбури вимерлого ліса. А перед нами — літо, сонце, спокій і екзотичне „незнане“... Все це не тратить своєї привабливої сили навіть тоді, коли авто немов вперта коняка не хоче рушити вперед, скочуючися по ожеледі, а ми руками збираємо придорожній пісок та підсипуємо під колеса, щоб вистартувати з місця. В реєстрі подорожніх пригод появилися перші рядки..

(Далі буде)

мадянства, бо співдіяння та співпраця в інституціях публичного права виходять власне з самого права, що в Польщі обовязує".

Ось де закопана собака. Ми знаємо, як виглядає „співдіяння та співпраці в інституціях публичного права" і тому ті українські політики, що говорять про нормалізаційну політику у правильному її розумінні, мають на увазі саме таку нормалізацію відносин, що з одного боку запевнила би українським громадянам нарівні з польськими користуватися усім тим, що „випливає з самого права, яке обовязує в Польщі" і з другого боку дала українському народові у Польщі, як кожному іншому народові у Польщі й у світі жити повним національним життям. І в цьому саме заковика. Бо

„сен. Луцький чисто і виключно формально розуміє нормалізацію, вкладає в неї тільки формальний зміст — пише „Газета Польска" — підчас коли польські сенатори раді би бачити в нормалізації живий зміст, органічно вязати з собою обі громадянства у співпраці та співдіянні. Ми не хочемо, щоб господарське суспільне і т. д. життя організувати постійно на підставі політичних критеріїв, етичної приналежности, щоб напр., як хоче сен. Павликовський, хліборобство у Польщі було „українське" і „польське" (отже в консеквенції також „німецьке", „білоруське" чи „жидівське"), бо тоді, як правильно відповіли в сенаті з польської сторони така окремішність стає „боєвою мобілізацією", „інструментом боротьби, не співдіяння"

І після того „Газета Польска" за сен. Лехніцьким пише про „подвурково-льокальне наставлення" українців до „генеральної лінії", тобто до історичного шляху великих, спільних призначень обох народів. Українці мабуто розміняють ці великі „завдання" на „дрібну" монету малих сутичок та льокальних конфліктів". Справді! Нерозумні українці, що не розуміють „дороги історичней велькіх вспульних пшезначень дзейовних", „льокальними конфліктами", тобто боротьбою за своє незалежне національне життя, розміняють на дрібну монету „вельке загаднене" „спільного стола і спільних організацій", про які говорив сен. Заржицький. Чи не є це відхилення від „правідлового нормалізаційнего укладу стосункуф на земях полудньово-всходніх"? І хіба можна так розуміти „нормалізацію"?

Інтерпеляції українських послів у соймі.

1. Інтерпеляція пос. **Дмитра Великановича**, внесена 15-го березня 1938 р. до голови ради міністрів і міністра скарбу у справі емеритальної забезпеки функціонарів б. войтовських держав, яких не прийняли до теперішньої польської служби.

2. Інтерпеляція посла **Дмитра Великановича**, внесена 15-го березня 1938 р. до голови ради міністрів і міністра внутрішніх справ у справі поборів солтисів в турчанському повіті львівського воєводства.

3. Інтерпеляція посла **д-ра Степана Барана**, внесена 15-го березня 1938 р. до міністра внутрішніх справ у справі зловживань председника виборчого збірника Лонця Урбанського при виборах, солтиса у громаді Оленина, волости Дубляни, повіт Самбір, львівського воєводства 28-го січня 1938 р.

4. Інтерпеляція посла **д-ра Степана Барана**, внесена 15-го березня 1938 р. до міністра внутрішніх справ і до міністра справедливости у справі арешту, який повітовий староста в Луцьку наложив дня 11-го лютого 1938 р. № 0.8/38 на календар „Криниця" на 1938 рік, річник IV. виданий летально у Львові у вересні 1937 р. накладом Видавничої Спілки „Діло" у Львові. Рівнож 10, який затвердив на внесок прокуратора спілки арт. 28. і 29. декрету про тимчасові пресові приписи з дня 7-го лютого 1919 р. (Дз. З. Ч. 14. з 1919 р. поз. 186) своєю постановою Окружний Суд в Луцьку з дня 15-го лютого 1938 р. т. Пр. 5/38.

5. Інтерпеляція посла **Зиновія Пеленського** до міністра хліборобства земельних реформ з дня 18. III. 1938 (у справі перешкод, які мешканцям громади Луг, повіт Надорна, єзупольського воєводства, робить Надлісництво в Делятині) у користуванні громадським пасовиськом.

Становище мадярського уряду до аншлюсу.

Мадярський міністр закордонних справ Канія виголосив на засіданні комісій закорд. справ обох законодатних палат експозе про актуальні питання з його ресорту.

До аншлюсу мусіло дійти скоріше чи пізніше, від коли переможці зі світової війни не мають мілітарної переваги, а Італія перестала привязувати значіння до незалежности Австрії. З Німеччиною, яка стала сусідом Мадярщини, вже останню лучать приязні взаємини; між ними нема політичних розбіжностей, зате в багатьох справах їхні інтереси зовсім подібні. На думку Берліна німецько-мадярський кордон мусить бути непорушний.

Дальше мін. Канія згадав про відношення Мадярщини до Італії та Польщі і про змагання до наладнання добрих взаємин з Малою Антантою.

Про загальне міжнародне положення висловився він оптимістично.

З сенату.

СКАСУВАЛИ СУДИ ПРИСЯГЛИХ.

Одною зі справ, над якими радив сенат на своєму засіданні в середу, 23. березня ц. р., був урядовий проєкт про скасування судів присяглих. Минулого року цей проєкт відкинув був сойм і сенат. Справу референтував сен. Пепражицький, після нього промовляв мін. справедливости Грабовський, який обіцяв, що незабаром уряд предложить соймові проєкт закону, який поклаче спільний чинник до участи у вимірі справедливости, що торкається карного судівництва.

Дискусія над цією справою тривала майже три години. За втриманням судів присяглих промовляли: сен. Станкевич, сен. Патек та сен. Горбачевський. **Сен. Горбачевський** сказав, що якби розписати плебісцит за судами присяглих, то населення висказалосяб за ними. Суттєвим джерелом атак на суди присяглих є тенденції усунути суспільний чинник зі всіх відтинків збірного життя аж до парляменту включно.

За скасуванням судів присяглих крім референта сен. Пепражицького промовляли: сен. Бішке і Перліковський. Після дискусії сенат зарухнув урядовий проєкт у такій формі, в якій його уряд вніс. Відкинули навіть поправку самого референта, щоб справи започатковані перед судами присяглих, заки увійде новий закон, розглядали на підставі давних приписів.

ЕКСПОЗЕ МІНІСТРА БЕКА.

На цьому самому засіданні сенату міністр закордонних справ Бек виголосив експозе про недавній польсько-литовський конфлікт у відповіді на зголошену в сенаті інтерпеляцію у цій справі. У цьому експозе мін. Бек заявив, між іншим, що Польща „не є ворожо наставлена супротн Литви" і якщо Литва захоче уложити сусідські взаємини з Польщею на підставі взаємної доброзичливости, то Польща прийме це з задоволенням.

ЖИДІВСЬКА ІНТЕРПЕЛЯЦІЯ.

Жидівський сенатор Трокенгайм вніс на цьому засіданні інтерпеляцію у справі численних випадків побиття жидів під касами ПКО та іншими, як вони в суботу, 19. ц. м. стояли у черзі, маючи намір вибрати свої ощадности. Сен. Трокенгайм твердить у своїй інтерпеляції, що не тільки жиди йшли тоді вибирати гроші, а всеж спеціяльні бойки витягали з черги тільки жидів і били їх. Між іншими побили тоді на вулиці і жидівського сенатора Шора, який ішов інтервенювати у справі протижидівських екцесів. Того дня повибивали також в деяких жидівських крамницях у Варшаві шиби у виставових вікнах та подекуди навіть розграбили товар. Бойкарі побили також сенаторку Мацішину.

Присилайте передплату!

НОВИНКИ.

— **Повідомляємо** загал читачів, що читальня часописів і журналів з вул. Сикстуської 19, перенесена на вл. Марійську 4. (Готель Европейський). Читальня чинна від год. 9-ої зранку

658 1—2

— **Читальня „Просвіти" в Замарстинові** улаштовує в неділю 27. III. ц. р. **Шевченківський Концерт** при ласкавій співучасти Вп. Германа Льонгина знаного рецитатора. Початок год. 18.30.

— **„Шевченків культ жінки у світлі психоаналізи"** — це тема реферату, що його виголосить проф. Павло Зайцев на прохання Головного Виділу „Союзу Українок" у понеділок 28. ц. м. в год. 19. вечором у малиновій салі РСУК при вул. Технічній ч. 1. Виклад буде ілюстрований мистецькими рецитаціями п. Ірини Гургули, п. Лесі Кривіцької та учениць її школи. **Головний Виділ і львівська філія „С. У."** запрошує членів „Союзу Українок" та впроваджених ними гостей на цей реферат.

— **Студентські реколекції** у Львові відбулися в днях 13—20 ц. м. в церкві св. Духа. Прегарні духовні проповіди виголошував щоденно о. д-р Гавриїл Костельник при виповненій церкві. В неділю 20. ц. м. підчас архієрейської Служби Божої, яку відправив Преосв. Никита Будка в асисті о. д-ра Г. Костельника та о. ректора Ол. Малиновського велике число студентства приступило до св. Причастія. Єпископ Будка виголосив батьківську проповідь до численно зібраної академічної молоді.

— **У Львові — Потоцького 58.** Галянтерійні та паперові речі (панчішки, скарпетки муж. комірці, D. M. C., — зшитки, пріма-апрілеві листівки та інше) поручає: **Ліда Менцінська.**

— **Загальні Збори** Т-ва „Міщанське Братство" відбудуться в неділю 27. ц. м. у великій салі Т-ва „Зоря" при вул. Вірменській ч. 25. Початок в год. 10-ій передполудням. — **В цій самій годині** відбудуться в неділю 27. ц. м. загальні збори Т-ва абсольвентів торговельної школи при вул. Курковій ч. 14, II. пов. (Руська Гімназія).

— **Нові мінеральні джерела** відкрили на просторі волости Милик, над берегами Попраду недалеко Мушини і в місцевости Гута Степань на Волині. Простори, на яких відкрили нові лічничі джерела, підлягають спеціяльній охороні.

— **Пошесть пришниці поширюється** швидко в цілій Польщі і дотепер занотовано 102 вогнища цієї пошести. Поодинокі вогнища цієї заразливої пошести ліквідує влада винищуванням усіх господарських звірят (худоби, коней, котів, птиці) в дотичній місцевости. Дотепер зліквідовано пришницю таким радикальним способом у 15-ох місцевостях і в одній місцевости пошесть самочинно минула, залишилося ще 86 вогнищ цієї заразливої недуги, а саме: в келецькім воєвідстві — 1, у краківськім — 1, в лодзькім — 18, в познанськім — 48, у шлеськім — 17 та у варшавськім — 1.

— **Сухе і гаряче літо** заповідають селяни, бо по кількох теплих днях весни температура підскочила вже до 25°. Весняні роботи на полі в повному ході.

— **До Берези Картуської** вислала адміністраційна влада 12 осіб, а саме: Гальперна Хаїма, Фродзінста Абрама, Кіршблюма Мойсея, Байцмана Мошка, Екштайна Ісака, Бранда Ізраїля, Гліксона Абрама, Майорка Германа, Тенебавма Генриха, Длугокенцького Станислава, Стефана Деґорського і Ноїшевського Вацлава. Їх вислали до Березн за ширення переполоху, що дійде до обмежень на кредитовому ринку і тому не слід містити капітали в цінних паперах. Ця акція — каже офіційний комунікат — була лише спекуляційним маневром, щоб довести до обнижки цінних паперів і каразити на втрати дрібних щадників, які відпродували по некорисним курсі всі свої вартісні папери.

— **Львівська хроніка.** До арешту помандрував вуличний музика 25-літній И. Гродонь, який викликав збіговище при вул. Личаківській у середу по 10-ій год. вечором. Гродонь не тільки побив до крови Ю. Пастернак, але кинувся теж на поліцая, який вирвав нещасливу жінку з його рук. На поміч нападеному поліцаєві поспішив другий поліцай. Обоє вони зловили авантурника при вул. Антоніл. куди Гродонь хотів утекти. — При вул. Торговій ч. 11 помер нагло на удар серця 71-літній Людвик Гжесяк підчас праці коло своєї хати. — Дня 17. ц. м. втік з хати своїх батьків при вул. Арцішевського 16-літній ученик Тадей Обушинський зі своїм товаришем Ричардом Дятчуком і дотепер не вернувся. До поліції зголосилася теж Марія Гладка і повідомила, що в середу втік її 14-літній син Бог-

лан і дотепер не вернувся. — 21-літній кравець Самуель Герман напився йодини, намагаючись покінчити з життям. — Невідомі люди важко побили 26-літнього Йосипа Осуляка, що перекодив вечором через Єзуїтський Город. — За решітку попали Б. Матвіїв, М. Коцюк, Ф. Хрост і Й. Романчук, що на вулиці Щепановського напали на С. Влочка і зрабували йому штани.

— **Краєва хроніка.** У Вільшаниці, пов. Золочів, згоріли будинки Миколи Борівця та його сусіда. Шкода сягає 7.000 зол. — У Росільній пов. Надвірна згорів будинок Курца і Кайтля разом із крамницею Пінкаса Кнайтля. Шкода сягає 2 і пів тисячі зол. Здогадуються, що вогонь підложили. — До державної городничої школи в Заліщиках вломилися злодії, які розторощили вогнетривалу касу і вкрали з неї 1.007 зол. — Рибалки зі Семаковець, пов. Городенка зловили у Дністрі сома, довгого на 2 метри, що важить 32 кільограми. Він дуже сильний; коли пручаючись, ударив хвостом по човні, мало що його не затопив. — У Мякишевій Новім, пов. Ярослав О. Маслин убив під час суперечки М. Горушка.

— **За „наязд" на Вишоники Косьцельне** у високомазовецькім повіті почалася розправа перед окружним судом у Ломжі проти 24-ох народовців (ендеків). Головний підсудний землевласник Ст. Скшешевський, який зорганізував напад на жидів у Вишоніках К. 16. жовтня м. р., утік і за ним розіслали стежні листи. Поліція заздалегідь довідалася, що ендеки підготовляють погром жидів у Вишоніках на 16-го жовтня і тому зібрала більші свої сили. Підчас нападу дійшло між поліцією та напасниками до бійки і тоді згинув А. Чайковський. По нападі поліція зорганізувала облаву й арештувала багатьох ендеків. 24-ох зпоміж арештованих відповідає тепер перед судом за заворушення зі ст. 163 к. к.

— **Урядовець поліції провідником ватаги обманців.** Перед окружним судом у Соснівці почалася сенсаційна розправа проти ватаги обманців, які обманювали ріжні фірми на Шлеську й у Кракові, від яких купували цінні предмети на сплати з тим, що платили лише першу рату. Провідником обманців був урядовець поліції в Соснівці Владислав Калюжа, який всі гроші видавав на гулянки. По здемаскуванні афери Калюжа вдавав божевільного, але це йому нічого не помогло, бо лікарі признали його відповідальним за свої вчинки. Тоді Калюжа признався до свого подвійного життя — урядовця поліції та провідника ватаги обманців.

— **Литовський щоденник** „Надія" появиться на днях у Вильні. Городське староство згодилося на прохання литовців, замешкалих у Вильні, на видавання литовського щоденника.

— **Припинення діяльности „дослідників св. Письма".** В Лодзі при вул. Роговській ч. 24 був центр секти дослідників св. Письма. Крім дому молитви дослідники мали там світлицю, бібліотеку і друкарню, в якій друкували ріжні брошури. Городський староста доручив опечатати домівку секти дослідників св. Письма та припинити цій організації свою діяльність за її протицерковну акцію. Таким чином дослідники св. Письма мусять припинити свою діяльність у цілій Польщі, якщо не хочуть відповідати перед судом і стягати на себе кари.

— **Заповіт у комині.** При перебудові будинку землевласника в Нагужині, вижиського повіту, найшли в комині бляшанку, в якій був заповіт з 1801. року тодішнього землевласника Ігнатія Лявінського, який записав увесь свій маєток своїй доньці Гелені. Зовсім виділичив свого сина Стефана за те, що він одружився без згоди батька з бідною дівчиною. По смерти І. Лявінського заповіт десь пропав і спадщину по ньому обняв його син Стефан. Сестра його Гелена не могла погодитися зі своєю братовою і виїхала до Франції, де померла у великій нужді. Щойно по 137-ох роках відкрили припадком заповіт у комині, де його сховав мабуть Стефан Лявінський.

— **Понад 7 міліярдів папіросок** викурили минулого року в цілій Польщі. Зі статистичних даних виходить, що в 1936. р. викурили 6.219 міл. папіросок, у 1937. р. вже 7.302 міл. папіросок. З того на центральні воєвідства припадає 3.187 міл. папіросок, на східні 487 міліонів, на західні 1.940 міл. і на східні 1.688 міліонів. Осьтак з димом пропали сотки міліонів золотих тоді, як десятки тисяч безробітних примирають із голоду і не можуть ніяк найти праці.

— **Згоріло до тла село** Нижна Весь на Словеччині і понад 80 родин опинилося без даху над головою. Рятункова акція виявилася безуспішною, бо у криницях нестало води, а ріка віддалена далеко від села. До того вітер перекидав вогонь дуже швидко від хати до хати. Кількадесять осіб попарених, одна дитина згоріла Шкода сягає приблизно 3 міл. корон.

— **Згорів літак,** який курсував на шляху Касаблянка — Тулюза. Мешканці місцевости Канігу у східніх Піренеях бачили, що літак почав горіти і впав на землю. Рятункова експедиція вирушила зі сходом сонця у Піренеї на розшуки літака.

— **Страшний буревій** лютував у Бенгалі над місцевістю Гавталя і знищив усі будинки. Кількадесять осіб згинуло, кількасот ранених.

— **Марки з портретами президентів.** Департамент пошти Злучених Держав приступає до видавання цілої серії нових поштових марок з портретами всіх президентів від Вашингтона до Куліджа. На марках не буде лише портретів б. президента Гувера і теперішнього президента Рузвельта, бо закон не дозволяє помішувати на почтових марках портретів живих людей. До згаданої серії марок із президентами додадуть марки з портретами Венямина Франкліна і Мері Вашингтон. Марок з водопадом Ніягари і статуєю Свободи не будуть вже більше друкувати.

— **Ріжні вістки.** В Ірані докінчують трансіранську залізницю від Каспійського Моря до Перського заливу. До вжитку віддали вже залізницю на відтинку Тегеран—Кум. — Паризький щоденник „Еко де Парі" перестає виходити в цю суботу з причини фінансових клопотів. „Еко де Парі" виходить від 54-ох років. — Майно покійного італійського вченого Марконія в Англії оцінюють на 48.529 фунтів штерлінгів. До смерти буде цим майном користуватися вдова Марконія Марта Христина, опісля донька Марконія — Електра. — Статистика виказує, що число подруж в Англії зменшилося минулого року на 4.350, а смертність зросла на 26.746.

— **Від 50 літ** признали ОДОЛЬ в цілім світі. Лискучо-білі зуби лучать в собі здоровля і красу. В педантично чистих зубах не можуть осісти мікроби, які нищать зуби. Хто сумлінно плекає уста і зуби, втримує їх чисто і здорово. Плекайте уста і зуби ОДОЛЕМ.

— **Запір.** Завідомлення начальних лікарів в лічницях недуг шлунка і кишок стверджують, що важливу природної гіркої води „ФРАНЦІШКА ВОСИДА" осягаємо знаменитої дїлїби.

—o—

З кіна.

КІНО КАСІНО: „ПІРАТИ"

Фільма на підставі якоїсь американської повісти, що змальовує боротьбу американців проти Англії, в обороні Нового Орлеану. В тому часі воював із стейтом Люізіяна один із найсміливіших піратів Ляфіт, на якого голову губернатор стейту наложив високу кару. Ляфіт мав зорганізовану ватагу всяких заволок і злочинців, між якими були люди дуже сміливі. При наступі англійської фльоти англійці пробували підкупити Ляфіта, але він в останній хвилині із патріотизму відмовився наступати на американський уряд, з яким досі сам воював. Фільма змальовує духову еволюцію пірата, в якому прокинулися патріотизм і потреба чесного життя. До воєнних картин додана любовна історія Ляфіта з ідилічними епізодами: як у нього закохалась бідна голяндська дівчина, що попала на піратський корабель. Ролю Ляфіта грає з розмахом Фредерік Марч, ролю голяндки Франціска Галь, що вивчила вже в Голівуді по англійськи і грає добище не у „своїх" ролях.

—o—

Зі судової салі.

ЕПІЛЬОГ НАПАДУ НА ПОЧТУ У ФІРЛЕЄВІ.

Бережанський окружний суд видав проти 7-ох підсудних обвинуваченних у приналежности до ОУН, напад на почтову агенцію у Фірлеєві, намагане вбивство поліцая і ін. На основі вердикту присяжних суддів засуджено **Гринька Козака й Івана Юзвина на досмертну вязницю, Герасима Дубаса — на 15 літ, Олексу Дубаса на 13 літ, Івана Крупку на 8 літ.**

Братів Шкорудів та Михайла Онуцзака увільнено.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Юліян Тарнович: ІСТОРИЧНІ ПАМЯТКИ В ЗАХІДНІХ КАРПАТАХ і географічний словник місцевостей на Лемківщині, з ілюстраціями. Бібліотека Лемківщини, ч. 4. Накладом Видавництва „Наш Лемко". Львів 1938. Стор. 119, 8°.

Інж. Василь Баранчо: ПРАКТИЧНИЙ ПОРАДНИК. Бібл. „Рідне Слово", ч. 11-12. Накл. Івана Тисгоря. — Львів 1938. Стор. 63. 16°.

ЖУРНАЛИ.

ЖИТТЯ І ЗНАННЯ. Ілюстрований популярно-науковий журнал-місячник. Рік XI. Ч. 3. Березень, 1938. Львів. Зміст: Богдан Вівчаний: Аж зїв приїшов. — Василь Щурат: В сотє роковини початків творчости Т. Шевченка. — Борис Кудрик: Поезія Шевченка в музиці. — ек.: Населення Сагари. — Володимир Дорошенко: Памяті Наталя Вахнянина. — Яп.: Вовчі лови. — Гг.: Яким чином дістався до Европи папір. — Василь Вершиволя: Два заслужені українські діячі на Буковині. — М. Рудницький: Льорд Байрон. — З Байронових поем. — Евген Малик: Семяні для прикрас людини. — Ю. Кін: Як пізнавати погоди? — М. Е. Доманевський. Ювілей Австралії. — П. Франко: Сучасні пластичні маси. — ек.: Нафта в Абісинії. — Михайло Сонецький: Як народжувалася наука. — ав.: Літературні нагороди „Українського Католицького Союзу". — Гр. Бобик: Підбір. — ек.: Молоко тримайте в темному. — ек.: Позаземні лети в 1987 р. — Антін Лотоцький: Індійська Венеція. — Франц Конрадський: Бувалий. — Василь Пачовський: Київські „Золоті Ворота". — рк.: Хто відкрив компас. — Ірина Сімович: Як люди здавна дбали про свій вигляд. — Володимир Савченко: Вороні армії повинні хомати свої амуніцію. — ав.: Українські лещетарі — „Просвіті". — ав.: Під прапором „Просвіти". — Т. що від нас відійшли. — Бібліографія.

РІДНА МОВА. Ч. 8 (63). Варшава. Зміст: Ів. Огієнко: Складня української мови, IV. Будова речення в поетичній народній мові: 3 Подвійні члени речення. М-р В. Баранура: Як навчати правопису. Ів. Огієнко: З первопочатків світу, 1 і 2 розділи Книги Буття, переклад із давньоєврейської мови. — С. Черкасенко: Лицарі не спочивають, оповідання (продовження „Пригод молодого лицаря"). — Проф. д-р Ів. Белторгеський: Мова в творах М. Черемшини. — Ів. Огієнко: Життя слів. — Д-р Фр. Коковський: Назви народніх одягів у Карпатові. — Гр. Колодій: Словничок Жовківської мови. — о. І. Бугера: Лемківський словничок. „Повстання абетки й літературної мови в славян".

ДЗВОНИ. Літературно-науковий журнал. 8-ий рік видання. Ч. 1-2. Січень-лютий 1938. Львів. Зміст: И. Королева: „Була інша Русь старинна". — Ш. Руставелі: Витязь у тигровій шкурі. — Д-р В. Полтовський: Грузія та її епопея. — Проф. М. Чубатий: Відродження католитства у Франції. — О. Мошура: У вірші. — Б. Т. Садовський: Народові. — О. Самойлович: Кайтранельва — о. д-р С. Сампара: Релігія як основа людського життя. — В. Залозецький: Українське деревляне будівництво і його відношення до історичних стилїв. — Д-р Василь Лесицький: Дмитро Боришпольський. — Н. Чужа: Французькі літературні нагороди. — В. Короїть-Старий: Мертві, вперед. — Хроніка. — Репенєй. — З преси і журналів. — Нові книжки

—o—

Спорт.

УКРАЇНА—ДОМБ (Катовиці). ПОГОНЬ—ДОМБ (Катовиці).

В суботу 26. й неділю 27. ц. м. відбудуться на грищі Погоні дві сенсаційні футбольні стрічі з відомою шлеською дружиною Домб, яка перед двома роками змагалася в Державній Лізі і яка теж має добрі участь у змаганнях за вхід до Д. Л., якщо займе найдальше третє місце в табелі шлеської Окружної Ліги.

В суботу стрінеться з Домбом Україна, яка виступить у своїм найкращім складі. Початок цього метчу в год. 4.пополудні.

Цей метч заповідається сенсаційно хоч би тому, що будемо мати змогу порівняти силу нашої дружини перед її метчом з будапештенським Фебусом (на литовський Великдень) або з одною з віденських дружин, якщо Фебус не приїде.

В неділю з Домбом стрінеться зірова Погонь в год. 4.15 пополудні.

Ділом ушануйте память тих, що своїм зусиллям та терпінням поставили нас у ряд повній.

Театри.

Великий Театр:

Пятниця, 25. III. год. 7.30 „В перфумерії".

Субота 26. III. год. 7.30 Остросвітська ніяли.

Театр Рівнородностей:

Пятниця 25. III. год. 7.30 „Ми були молодші" (для молоді недозволено).

Субота 26. III. год. 7.30 „Ми були молодші" (для молоді недозволено).

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

СИНЕВІДСЬКО ВИЖНЕ:

25. III. Шаріка.
26. III. Цигинський барон.
27. III. Лісова пісня.

БОЛЕХІВ:

28. III. Орфей у пеклі.
29. III. Під курателею.
30. III. Орлиня.
31. III. Процес Мері Дегон
1. IV. Лісова пісня.

Шкіряні каганці

і ремінці для псів в найкращім гатунку, кожна величина по зол. 1.40, лінки по 90 сот., гарди по 1.50 — продає Робітня Римарсько-Галантерійна Н. БАРЕР, Львів, Сикстуська 2, побіч фірми „Олександра". 519

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ШЕВЧАЇЦІ:

25. III. Лізавета.

26. III. Гетьман Полуботок.

КІНА.

АПОЛЬО: „Буревій" екзот. фільма.

АТЛЯНТИК: „Жінки над прірвою".

БАЛТИК: „Їх сто, вона одна".

ВАНДА: „Камелієва дама" і „Продавець трагторів".

ГРАЖИНА: „Косцюшко під Раклавицями".

ЄВРОПА: „Хлопці з Тиролю".

КАСІНО: „Пірати".

КОПЕРНИК: „Шеф розвідки" з Конрадом Фейдтом.

МАРУСЕНЬКА: „Шулерів роман", комічна гротеска та найновіший тижневик.

МЕТРО: „Забута симфонія". „Клинки й пазурі".

МРАЖ: „Крізь снігопади" (Даніель Дарріє, Альбер Прежан).

МУЗА: „Моя панна-мама".

ПАКС: „Вірна ріка".

ПАЛЯС: „Кафе Метрополь".

РАЙ: „Обожана" з Мартою Егерт.

РІЯЛЬТО: „Палкі серця".

СВІТ: „Одна на мільйон", „Голос серця"

СТИЛЕВИЙ: „Знехтована" і ревія.

ТОН: „Стрілець із Бенгалі", „Боротьба за золоті поля".

УТІХА: „Промені загадки" і ревія.

ХИМЕРА: „За кулісами слави".

ФОТОПЛАСТІКОН:
(вул. Марійська 9).
„Вальсуґана та Дольсоміти".

ФОТОПЛАСТІКОН „Святовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
„Росія та Сибір".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Четвер, 24. березня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 „Опера" муз. поранок для дітей; 11.40 Форт. твори; 12.03 Полудневе авд.; 13.50 Фантазії, пл.; 15.00 Фрагм. із пов. І. Ляма „Коронар у Галичині", Музика з пл.; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Гутірка музика з молодіжу; 16.15 Концерт солістів, форт., вол.; 16.50 20.00 Актуальна гутірка; 17.00 Про шлеський інститут; 17.15 Менше відомі увертури, 17.50 18.50 Спорт; 18.10 Бібліотека жінки; 18.20 Молодь перед мікрофоном: Весняна казка; 18.40 Листи та програми; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Театр Уявн: „Образ"; 19.40 Дитячий хор; 20.10 Розр. музика, орх., солі; 21.45 Літер. вечір; 22.00 Концерт любителів давньої музики; 22.50 Ост. вістки; 23.00—23.30 Із співаючого альбуму.

Пятниця, 25. березня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Для дітей: „Аннеця із Зеленого Горбка"; 11.40 Марші і симф. вальси, пл.; 12.03 Полудн. авдиція; 13.45 Сусп. гутірки; 13.50 Мендельсон: Гебриди, увертура з пл.; 14.00 Муз. авд. для дітей у вик. дитячої орх.; 14.30 Легка музика з пл.; 15.00 Фрагм. із пов. І. Лима „Коронар у Галичині", Музика з пл.; 15.20 Вікучі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 1.45 Стократне око, авд. для старших дітей; 16.00 Гутірка з хорами; 16.15 Концерт орх. мандоліністок; 16.50 19.35 20.55 Актуальна гутірка; 17.00 Школа в Устилузі; 17.15 Мельодії Греції, муз.-літер. авд.; 17.50 Огляд видань, 18.00 Сніговий комунікат; 18.10 Туристичний інформатор; 18.15 Респікі „Римські пінії", пл.; 18.35 Сильветки мислителів; 18.50 Спорт; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Концерт рел. музики у вик. хору; 19.45 „Пан Гельдгаб" ком. Ол. Фредро; 20.30 „Веселі часи в Києві" фантазія з пл.; 20.45 Веч. дениик; 21.00 Веселий коктейл, орх., форт., співи, 22.15 Форт. реціталь Едити Л'хт Аксенфельд; 22.50 Ост. вістки; 23.00—23.30 Мельодії зі звуковника, пл.

Субота, 26. березня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авд.; 11.15 Для дітей: Співаймо пісеньки; 11.40 Гумпердінк: Фрагм. з оп. „Івась і Гануся" пл.; 12.03 Полудн. авд.; 13.45 Концерт бажань; 15.20 Радіотехн. актуалії; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Театр Уявн для дітей „27. березня 1794"; 16.15 Квартетові мініятури; 16.50 18.35 19.50 Актуальна гутірка; 17.00 Пісні на Берлінській шлеський шицар-скрипок; 17.15 Форт. реціталь Франсіза де Гаєн; 17.50 Наша програма; 18.00 18.50 Спорт; 18.10 Суспільна гутірка; 18.15 Шотландська нар. музика, пл.; 18.30 Актуальна гутірка; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Для дітей: „Битва під Грунвальдом"; Вечір старих пісеньок; 20.00 „Чортівський перстень" оперетка Е. Кальмана; у перерві коло год. 20.45 Веч. дениик, Актуальна гутірка; 21.55 Школа поетів, спеч; 22.05 При катрані, легка муз. авд., співи, Гутірка; 22.50 Ост. вістки; 23.00—23.30 Вістки з оперетки, пл.; у перерві в год. 23.10 Дільог Шенне й Тонька.

Неділя, 27. березня 1938.

8.00 Сигнал часу, 8.30 „Хто береже себе, того Бог береже" хлоп. гутірка, 8.40 Бахтова музика з пл., 8.50 Як охороняти кошлошну від хвороб, 11.00 „Мадам Баттерфлай" фрагм. з оп. Пуччіні, пл., 12.03 Симф. поранок, орх., квінтет дутих інстр., 13.00 Режисерський спит, 13.10 Оповідання К. Шперн-Теньєдо, 13.30 Орх., співи, 14.00 Вислідн Зимового Радіоконкурсу, 14.45 Для села. Огляд ринків рільних продуктів, Музика з пл., 15.45 Для дітей: „Мої бобри" Грей Овда, Музика з пл., **16.00 Старі українські пісні у вик. муж. хору під дир. Івана Охримовича, Марія Сабат-Свірська сопран, Вол. Балтарович тенор, Н. Нижанківський акомпаніямент,** 16.45 „Амор. — понура тінь Сагари" говорена повість К. Йодко-Нарявнтка, 17.00 Підвечірок при мікрофоні, резолюції, співи, спеч, два форт., 17.50 Репортаж зі візиту вінок, 18.55 Театр Уявн: „Темногород", 19.35 Волицькі вечорниці, 20.00 Відгомони екрану — розр. концерт, пісеньки, кінферанс-серія, 20.35, 21.00 Спорт, 20.40 Політ. огляд, 20.50 Веч. дениик, 21.15 Американська сенсація, Веселе Сирена, 22.00 Оповідання про Вепровека „На верхи", 22.50 Останні вістки, 23.00—23.30 Лесна й танк. музика з пл.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Пятниця, 25. березня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Розр. музика, 20.00 Фінська музика; БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні; БУДАПЕШТ 12.30 Оп. орх., 18.00 Циг. музика, 20.00 21.00 22.00 Оперета; ВІДЕНЬ 15.15 Форт. соната г-моль Шопена. 17.20 Камер. концерт, 19.40 20.00 Нар. пісеньки та мельодії з усього світа, 20.20 21.00 22.00 „Мупулюс" ком. А. Равнера, 22.20 23.00 Сучасна музика, Прш-Формахер сопран; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Діточі пісні, 18.00 Смич. квартет, 20.00 Концерт, саксофон, сар.; КОШИЦІ 14.00 18.45 В'єтни, 18.00 М. Русинко: „Пісньки й мельодійки по Підк. Русі"; МІЛЯНО 17.15 Давні танки, 19.30 Розр. музика, 21.00 22.00 Симф. концерт, ПРАГА 16.40 Квартет ц-дур Тамлова, 20.15 21.00 „Пелеї і Мелісанда" оп. Дебісі; РАДІО ПАРІ 18.00 Камер. музика, 21.15 Пісні, 21.30 22.00 23.00 Театр Уявн; РИМ 17.00 Концерт квартету, 21.00 22.00 „Віденки" оп. Легара; РИГА 18.30 19.00 20.00 „Манон Леско" оп. Пуччіні; СОФІЯ 18.00 Популярна музика, 19.15 Співи; СТОКГОЛЬМ 18.00 Симф. концерт, 21.00 Скандинавська музика.

Субота, 26. березня 1938.

БЕРЛІН 15.30 Оповідання та пісні, 16.00 Вес. пополудне, 22.30 Легка й танк. музика; БІЛГОРОД 21.00 Нар. пісні; БРЕСЛЯВ 20.00 21.00 „Тайна" оп. Грамса; БУДАПЕШТ 13.30 Циг. музика, 17.00 Форт., 20.45 21.00 Твори Ів. і Йос. Штравса; ВІДЕНЬ 15.15 Концерт цитристів, 18.20 Камер. музика, 19.25 20.00 21.00 „Жайворонок" оп. Легара, 21.40 22.00 Пісня та краєвид: Твори Дебісія, М. Шуберт сопр. „Райненштраух форт.; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР Тріо на скр., арфу та форт.; КОШИЦІ 14.00 18.50 Вістки, 18.00 Концерт орх.; МІЛЯНО 17.15 Концерт хору, 21.00 Комедія, опісля розр. музика, 22.20 Концерт смичк. орх., форт.; ПРАГА 14.00 Нім. авд. Веселий вікенд, 22.35 Джез; РАДІО ПАРІ 18.00 Для дітей, 18.20 Для найменших, 19.00 Солісти, 21.15 Пісні, 21.30 22.00 Театр Уявн, 22.10 Кабарет, 23.05 Симф. музика; РИМ 17.15 Співи, скрипка, 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 24.00 „І квятро рустеї" оп. Вольф Ферарія; СОФІЯ 18.00 Популяр. музика, **19.05 Авд. у честь Тараса Шевченка,** 20.00 Вечір сопат у вик. братів Владигерових.

Неділя, 27. березня 1938.

БЕРЛІН 16.00 Китиця мельодій, 18.00 Вес. мельодії, БІЛГОРОД 20.00, 21.00, 22.00 Транс. з театру. БУДАПЕШТ 12.30 Орх., 17.00 Циг. орх., 20.25 Квінтет, 22.50 Симфонічна оркестра ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 10.40 Форт. концерт ц-дур Бетовена, 14.00 Казка для дітей, КОШИЦІ 17.20 Трансм. з Свалови: Хор сиалявських дітей співає нар. пісні, 18.00 „Вбогість приносить доброту" пєска для дітей. Сиалявські діти співають пісні, 18.45 Вістки, ЛЯЙПЦІГ 18.00, 19.00, 20.00, 21.00 „Трістан і Ізольда" оп. Вагнера, МІЛЯНО 17.00, 18.00 Симф. концерт, 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00 Комедія, ПРАГА 15.00 Словацькі нар. пісні, 17.50 Хор, солісти, РАДІО ПАРІ 18.00, 19.00 Сценка, 19.30 Театр Уявн, 20.15 Пісні, РИМ 17.00, 18.00 Розр. муз. 21.00 Концерт, СОФІЯ 18.00 Легка й танк. музика, 19.30 Співи, 20.00 Скрипка, ФЛЬОРЕНТІЯ 15.00, 18.00 „Вертер" оп. Масснета.

Радіокутик.

„ТРИ ДУШІ" Т. ШЕВЧЕНКА.

Місяць березень є від багатьох літ традиційним місяцем святкування Шевченкових роковин. Скрізь, де живуть українці, вшановується це святкування спеціяльними концертами, академіями, вечірками, чи хочби скромними сходинами, на яких читають поезії цього безсмертного Пророка українського народу та пригадують його мученицьке життя. Культ Шевченка, хоч ми щораз дальші від дня його смерти, не слабне ні серед примарних умовин, в яких українському народові доводиться жити під Москвою, й важко уявити собі місяць березень без того національного атрибуту, якими стали Шевченкові свята й Шевченкові поминки. Зокрема актуальну й постійну вартість мають, та ще бувши актуалізіють силою сучасних політичних умовин ось політичні поеми Тараса, що підходять своїм протестом, оплакуванням надій, міркуваннями про й джерело та надії на воскресення народу як не можна краще до сучасного большевицького ярма України і панування над нею нащадків тих самих „недолядків" москалів, проти яких увесь час виступав Шевченко і які досі вважають його ворогом. До тих політичних поем належить і Шевченкові „Три душі", які символізують три рівні українські покоління, що несвідомістю причинилися до закріпощення України й досі караються. За всі злочини, що символізують рівні національні хиби у відношенні до ворога, три душі не можуть дістатись ні до пекла ні до неба, покутують між одним і другим. Але поет, що любить всіх й співає і навіть зрадників виправдує, не хоче, щоб три душі загинули у вічній муці: він їм обіцює небо тоді, коли Великий Льох — символ тюрми, де карається Україна під москалями — розвалиться і Україна встане з нього до нового життя.

Глибоку філософічно та безсмертну актуальність цю поему передбачене в березні, місяці Шевченка, й Польське Радіо, — саме 28. березня ц. р. в год. 18.35 до 18.50 у виконанні школи рецит. Л. Кривицької.

БІРЖА.

Львів, 24. березня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Белъги бельг. 89·62 —89·15, Доляри американські 5.29·50, 527·0 Доляри канад. 5·28·50—5.26·90. Фльорени гол. 294·34—292·60, Франки фр. 16·42 — 15·90, Франки швайцарські 122·00—121·21, Фунти англ. 26·4·—26·26. Гульдени данц. 100·25—99·75, Корони ч. 16·70—15·80 Кор. дан. 1·7·90—117·95 Кор. норв. 132·73—131·75. Корони шв. 1·6·15—13·15, Ліри італ. 21·60—21·00, Марки фінлянд. 11·63 —11·25, Марки нім. 102·00 — 97·00 Шилінги австр. 89·00—84·00, Тель Авів 26·20 —25·95, Марки нім. срібні 110·00 — 105·00

Акції.

Банк Польський 112·00 Цукор. 35·50 Вуголь 30·50, 30·00, Лісьпол 66·00, Можеїв 14·25, Островець 34·75, Старахович 38·25, 38·00, Габербуш 45·00.

Папери

4 і пів пром. внутр. 65·50, 65·50, 3 інв. 1 ем. 82·75 серія 90·50, 3 пол. інв. 2 ем. нот. серія 89·50, 5. конверс. 71·00 преміов. 41·25, 4 консол. 66·75

Тенденція здержана.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 24. березня 1938 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 3·25 зол.
1 кг. масла бочков. вид. з опак. 3·50 зол.
молоко . . . . 18—19 сот.
(яйця копа) . . . . 2·80—2·85 зол.

Попит на масло й яйця здержаний, на молоко сильний.

Подяка.

Усім інституціям, товариствам і приватним особам, котрі були ласкаві прислати мені співчуття з нагоди смерти мого Батька, — складаю найбільшу подяку.

Ці листи були для мене справжньою підтримою у моєму горі.

Володимир Січинський.

ОПОВІСТКИ.

ЖЕРТВИ злосної в Адміністрації „Діла": Роман Будзан. Голосує, по 1 зол. на Рідну Школу, Просвіту і Інвалідів.

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

Примар Др. Шварц

недуги шкірні, венеричні і косметична лік.
СЛОВАЦЬКОГО 4. проти гол. почти.
Тел. 216-81.
619 ВЕРНУВСЯ. 3-5

ОГОЛОШЕННЯ.

До Вп. Пана Олександра Костина
відпов. редактора „Діла" **у Львові.**

Згідно з 19. §. пресового закону прошу в найближчому числі „Діла" помістити моє спростування інформації про Загальні Збори „Нового Села", поміщене в 49. числі „Діла" з 6. III. 1938 під поміщим заголовком: **Загальні Збори „Нового Села".** Неправда, що я розсилав „вищеприведені вістки", мовляв, в останній хвилині у Виділовій мали політичний підклад". Зате правдою є, що я ще 21. с-ічня 1938 р. зараз таки після загального нападу на мене в сінях і домівці „Нов. Села" подав був вістку до „Діла", що напад на мене зорганізовано тому, бо я перед контрольною комісією поінформував гостро осудив лінію та маніпуляцію господарку двох інших членів управи. Але на прохання організаторів нападу „Діло" тої вістки не надрукувало. Далі правдою є, що саме те, поріжні керманичі „Нового Села" спарячуться дати справі політичний підклад, мабуть тому, щоб виправдати себе перед громадянством за той напад. Вопиж то у виголошені в „Новім Селі" з 13. II. виразно писали, що ніби причиною було те, що Н. Рада не призначила моїх пропетих зобовязань з часів, коли „Нове Село" було органом У. Сел. Партії". Ціле те виголошення минулося з правдою.

Далі правдою є, що на сьогоднішніх Заг. Зборах „Нов. Села", яких речинець чомусь двічі змінювано, в давніших членів кооперативи вперед 21. I. 1938. було лише 6 членів зі всіх коло 200 і то тільки один такий, який не належав ні до Нади. Ради ні до Управи. Решта приявних, коло 26 осіб, це нові члени, майже усі з трьох підшляхетських сіл, найбільше зі Старого Села, прийняті по 21. I. 1938, вчим незаслужені для Видавництва. Не дивниця, що вони на вимоги тих, що зорганізували напад на мене, з таким легким серцем осудили мене за те, що я тому 8 років основав „Нове село" і за 8 років тяжких зусиль розбудував його на один з найбільших українських часописів. Замітно також, що саме на тих Заг. Зборах члей Управи заявив, що РСУК, як передумовину прийняти до кооперативи в члени, поставив вимогу, щоб мене виключити з членів кооперативи. Якщо ця неймовірна вістка правдива, то вона потроки вияснювала би куліси того дивного нападу на мене.

Віктор Воробець.

Зі свіжих пупянків і квітів

Сік Серцевинка зміцнює і успокоює серце, Магістер Едвард Гобш. Варшава, Міодова 14. Продажа: Аптеки і Дрогерії. 472 7-15

БРИТВИ

найліпші, гарантовані, світових марок продає по найнижчих цінах виключно фірма

С. ФЕДЕР

ЛЬВІВ Коперника ч. 15 а
„ Сикстуські ч. 7
„ Галицька 16

Приписові почтові друки і книжки до вжитку часописів

якими кожне видавництво послуговується можна купити в Адміністрації „Діла" Львів, Ринок 10. Для провінції вислання за післяплатою.

Цінник друків:

Zawiadomienie wysyłkowe
1 пр. 6 сот.

Gazetowa książka nadawcza
оправлена (200 карток) зол. 3.50

Książka rozsyłkowa
на 480 урядів зол. 2.50
на 960 урядів зол. 5.—

Різного роду **ОВОЧІ — ЦУКОРКИ** і т. п. у великому виборі поручає по найнижчих цінах

К. БРУННЕР

Львів, Сикстуська 31. Тел. 293-75.
3—8

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10

Ч. 66 (14.598). Львів, субота 26. березня 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. РІК LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкерні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
Квартально . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБСЯЗІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

В Басарабії заборонено богослуження у старославянській мові.

Як подає черновецький „Екстрапост", басарабська православна єпископська рада наказала правити богослуження в церквах і капличах виключно в румунській мові.

Богослуження у старославянській мові можна правити лиш у приватних домах.

Зміна литовського уряду.

НАЧАЛЬНИЙ КАПЕЛЯН — ПРЕМІЄРОМ.

Литовський президент Сметона приняв у-чора вечором димісію уряду Тубеліса і заімеянував новий уряд у такому складі: премієр: о. Міронас (начальний капеляи); закорд. справи: Лозорайтіс (тимчасово); внутрішні справи: полк. Леонас (президент воєнного суду); війська: ген. Рашінкіс (тимчасово); рільництво: Тубеліс (б. премієр); комунікація: Станіставскіс (як дотепер); освіта: Тонкунас (як дотепер); скарб: Індрістунас (б. віцеміністр скарбу); справедливість: Мачуліс (як дотепер); державний контрольор: Шакеніс.

Усі членн уряду належать до партії тавтінінків.

ЯК ДІЙШЛО ДО ЗМІНИ УРЯДУ?

Як це ми згадували, прем. Тубелісові продовжено відпустку до 19. квітня, — значило це, що до того часу відложено зміну уряду. Тимчасом давні президенти і премієри Литви ьислали до през. Сметони, уряду та проводу армії меморіял з домаганням нового уряду та радикальних внутрішньо-політичних змін, бо цього вимагає теперішня ситуація. Союз б. комбатантів домагався, щоби премієром став ген. Разтікіс.

През. Сметона відповів, що бере на себе відповідальність за недавні події.

СКЛАД ПОЛЬСЬКОГО ПОСОЛЬСТВА У КОВНІ.

До польського посольства у Ковні приділено як першого секретаря М. Заленського, як дгташе — С. Дзерчиковського.

Назначений на становище посла Харват був на авдієнції у през. Мосціцького і марш. Сьмігілого-Ридза.

Чи постачання зброї для червоної Еспанії не противиться засаді неінтервенції?

ДИВНЕ СТАНОВИЩЕ ФРАНЦУСЬКОГО МІНІСТРА ЗАКОРДОННИХ СПРАВ.

Мін. Поль Бонкур виголосив перший раз перед сенатською комісією закордонних справ свою програму закордонної політики, яку більшість приняла дуже холодно.

Він заявив, що **Франція не навяже дипльоматичних переговорів з Бургосом.**

Поголоску про висилку французької дивізії до Каталюнії Поль Бонкур заперечив, але **на запит у справі висилки французької зброї та муніції до червоної Еспанії він відповів, що це лише питання інтерпретації.**

Переможний похід національних військ в Арагонії.

Червоне міністерство оборони повідомляє: На арагонському фронті йшли завзяті бої. Червоні мусіли евакувати Нуено й Араскас (на північ від Гуески). На відтинку Піни національні війська при підтримці літаків і повзів дійшли до перехрестя шляхів до Хельси й Сарагоси. На південь від Ебра національні війська пішли вперед коло Алькорізи.

Національний комунікат потверджує ці вістки і додає, що нац. війська заняли крім того ще Нуено, Елеабалле, Апіес, Єкеду, Торремору, Пунту Айре, Полізон та 8 інших сіл, крім того гори Дао.

ЧЕРВОНІ ВТРАТИЛИ 6 ЛІТАКІВ.

Як повідомляють урядово з Барсельони, 2 червоні ескадри завтакували 3 національні бомбові літаки, але тимчасом надлетіло коло сотки національних літаків, що перемогли червоних зістрілюючи 6 їхніх літаків.

Чому Велика Британія не дасть ґарантій Чехословаччині?

ПРОМОВА ПРЕМІЄРА ЧЕМБЕРЛЄНА.

Премієр Чемберлен виголосив у палаті громад велику промову на тему закордонної політики. Підкресливши на вступі, що Англія могла би заангажуватися у війну лише, якщоб цього вимагав мир і якщо вона буде досить сильна. Премієр заналізував теперішню міжнародню ситуацію. Події в Австрії нарушили міжнародне довіря — тепер необхідно його привернути; до тої справи британський уряд привязує чималу вагу. Під цю пору Англія має військові зобовязання супроти Франції, Бельгії, Португалії та Єгипту, крім того є обовязана до участи в акції з ініціятиви Ліги Націй. Чехословаччині не може дати ніяких гарантій, бо ця держава лежить поза обсягом безпосереднього британського заінтересування. Зрештою навіть без формального зобовязання Англія може бути вмішана у війну. Зрештою годі міркувати, щоби Чехословаччині щось загрожувало, — вонаж дістала запоруку від Німеччини. Британський уряд вдоволений, що празький уряд обіцяв заспокоїти домагання німецької меншини.

Про переговори з Італією висловився прем. Чемберлен оптимістично

ЗБРОЄННЯ.

Британський уряд скріпив темпо збройонь; до военного промислу заангажують 100.000 безробітних: праця йтиме на 2 зміни на добу.

Радикалізація настроїв.

Львів, 25. березня 1938.

Нема ніякого сумніву, що в цілому краю зазначилась радикалізація настроїв і що вона не вгавае, а поступає далі і поглиблюється. Явище сумне, никому непотрібне, небезпечне для світа конструктивної праці та грізне своїми можливими наслідками, що можуть знову потрясти всім нашим життям. А проте — це явище психольогічно зрозуміле та прагматично льогічне, себто воно стоїть у природному звязку з розвитком загальних обставин, з розвитком політичних польсько-українських відносин.

Пригадаймо, що на весну-літо 1935. року польсько-українські настрої зазнали деякого відпруження, і ті, що були активно заангажовані в новому „нормалізаційному" курсі, і ті, які стояли збоку та з ним не погоджувались чи мали далекойдучі застереження, здавали собі справу, що треба почекати, поки не покажуться конкретні висліди тієї зміни політичної тактики. В усякому разі (як це стверджено вже в анкетних підсумках мин. року) ніхто з української сторони активно новозаініційованій тактиці не шкодив і навіть така небувала в дотогочасній історії польсько-українських взаємин подія, як напр. поклик голосувати на двох кандидатів, українського і польського, не викликала масового спротиву, дарма, що вже тоді чимало одиниць здавало собі справу з помилковости такої постанови, надовго передтим, заки посол Войцеховський здискредитував її своїм відзиком до „своїх українських виборців". Фактом є, що навіть найбільш неприхильна новій тодішній тактиці українська опозиція, та, яка отверто разом з цілою польською опозицією бойкотувала вибори, займала вичікуючу позицію.

Так було по українській стороні і подібні настрої були й по стороні польській. Польська вулиця була фактом розмов і виборчого компромісу між найбільшою українською політичною партією та урядом заскочена й збентежена. Але міродайний для польських настроїв ввесь бюрократичний апарат стояв під вражінням подорожі мін. Косцялковського, равту у львівському воєвідстві, комунікатів ПАТ-а про наради й конференції, і той бюрократичний апарат був приготований, що це приходить тривкий перелім у цілій національній політиці держави і що в реалізації тієї політики прийдуть обовязуючі законн й розпорядки. І тому по всіх державних установах в краю, головно по установах державної адміністрації, повіяв інший дух: не то, що виразно українцям прихильний, бо цього годі булоб і вимагати, але так само — вичікуючий і „неатральний". Витворилася атмосфера, в якій можливою стала поява і з польського боку — голосувати на українського кандидата, а під відповідними заявами стояли підписи „Стшельца" і інших польських організацій, відомих зі свого підходу до українства. Словом — атмосфера розрідилась, стала лекша.

Той стан тривав страшенне коротко. Вже підчас найближчої соймової сесії 1935-6. рр. почали маркантно розхилюватись „ножиці" між українською та польською тактикою: у відповідь на цілу низку українських примирних та просто переломових з політичного погляду заяв — приходила або мовчанка або слова, за якими не йшли діла. Українські слова були політичними подіями, бо створювали нову ситуацію, були великим і поважним ділом, бо українці нічого більше не могли дати польській державі й польському урядові, як інший підхід до засадничих справ держави й уряду. Зате польські слова, за якими не пішли діла, не були ніякою позитивною подією і тому не тільки не викликали у тодішній опінії додатніх наслідків, але навпаки — приспішили реакцію. Українське громадянство було щораз більше огірчене, розчароване.

озлоблене, польська сторона (маємо на увазі польське гал. громадянство й урядничий апарат) переконувалась, що „нормалізація" зводилась тільки до виборчого компромісу, себто після виборів вже не обов'язує. До того долучилось кардинальне непорозуміння з самим поняттям „нормалізація": українське громадянство уявляло собі, що нарід дістане більше прав, що бодай частинно звернуть йому його давні надбання у ділянці національної культури, зліквідовані за польських часів (шкільництво, поміч науковим установам і т. д.), — польська сторона уявляла собі, що „нормалізація" означає зречення українців з їхніх прав, аспірацій і амбіцій. Відгук того непорозуміння чули ми навіть у цілком останніх днях, серед буджетової дебати в сенаті, де навіть поважні польські сенатори, далеко не шовіністи, висловлювали здивування, чому то українці не хотять лучитися з поляками у спільних організаціях, себто резигнувати зі своєї організаційної окремішности, та утотожнювали такий український національний „сепаратизм"з мало не протидержавною сепаратистичною ірредентою! До відповіди, яку польська сторона дістала на ті свої претенсії, можнаб додати ще цей короткий запит: чомуж поляки тепер у Чехословаччині чи Литві хотять мати власне, окреме, польське шкільництво, окремі польські культурні й господарські організації, чому на цілому світі кожна нація у тому й розуміє свій розвиток, своє природне призначення, щоб виказувати свою конструктивну здібність, свою амбіцію, власною працею на рідному терені?!

Але поруч із ствердженням факту, що національна політика уряду супроти українців зачишається та сама, що була й перед „нормалізацією", польське громадянство, польський місцевий бюрократичний апарат та польська вулиця почали добачувати корисну кон'юнктуру для кампанії — протиукраїнської. Українці звернули були всю свою увагу на фронт протимосковський, ретельно віруючи, що енергія, витрачувана на польсько-українську боротьбу, має йти на боротьбу зі спільним ворогом — Москвою. Краєві ж поляки не тільки не виказали для тієї тези найменшого зрозуміння і признання, але — навпаки — протимосковську мобілізацію українців використали для своєї мобілізації — проти українців. Розпочалися відомі герці з „українською небезпекою", котра акуратно саме тоді виринула, коли українці задекларували своє позитивне відношення до армії і ФОН-у, почалися масові протиукраїнські збори, віча, протести, нагінка, яка врешті прийняла організовані форми під проводом Комітету Порозуміння Польських Суспільних Організацій. Загострився режім, пішов протиукраїнський наступ на „шляхотському" й віроісповідному відтинку, попередній політичний регіоналізм, що його мала ліквідувати „нормалізація", прийняв ще яскравіші форми, загострилась аграрна політика, словом, дійшли ми до того стану, в якому є сьогодні.

Очевидно, що рівнобіжно наступала й радикалізація українських настроїв: соціяльна й національна, при чому обидві ці ділянки тісно зазублювались, творячи неоднократно амальгам — своєрідного націоналістичного „комунарства" чи комунізуючого націоналізму. У дивогляднім відносинах можливі всякі суспільні дивогляди! Одночасно зі зростом совітофільських настроїв, для яких найбільшим гамульцем є московсько-большевицьке безглуздя, укоронова не московськими процесами, мусять відроджуватись концепції проросійської орієнтації.

У наддзбручанських повітах, найбільш відпорних проти всякого совітофільства і тому, що тамошні люди найкраще знають, що діється по другому боці, і тому, що на тамошньому поділь ському чорноземі панує ще розмірний добробут, — трапилися — як відомо — випадки перебіжництва на той бік Збруча. У Тернополі — відбувся перший збірний комуністичний процес. Одночасно мали ми в 1936. і 1937. рр. цілу низку актів націоналістичного підпілля.

Для чужинця такий образ відносин зовсім незрозумілий. Чужинець не всилі ніяк второпати, як можна в нинішніх часах витворювати в прикордонних воєвідствах такі обставини, серед яких не меншала би, а зростала ворожнеча між двома національними групами населення, в яких загострювались би щораз більше політичні відносини, а через те й радикалізувались по обох сторонах настрої?! Річ цілком незрозуміла, як можна в часах, коли вся державна верхівка ставить як головне гасло „оборону силу держави", робити щонеділі у Львові протиукраїнські віча, виголошувати у сеймі провокаційні промови проти голови Церкви, видавати за державні гроші розкладові протиукраїнські часописи та робити безліч інших історій, які викликують як реакцію — радикальні настрої серед мільонових мас українського населення.

Покищо цей процес триває далі, і покищо радістю сповняється душа і серце „того третього", якому залежить на щораз гірших відносинах у тій частині Польщі і на щораз більшій національній та соціяльній радикалізації настроїв. Українці від віків мали до діла з дилемою „Польща або Росія". Провал „нормалізації" немов автоматично відсуває чимало громадянам думку: як не Польща, то хто?! І знову гробить відродження ери „Ради", „Праці" й „Нових Шляхів". Кому на користь і кому на шкоду?! І чи про це хтонебудь з польської сторони думає? Чи може вважає це щасливим явищем, бо дасть лише притоку до евент. репресій? Але — що далі?!

На всі ці питання нема відповіди, бо живемо в часах, коли найтрудніше дістати відповідь на запит — найпростіший.

ік.

Фірма **Кратц і Райс** Львів, Казимира Великого ч. 22

Найновіші матеріяли ориг. англійські і бельські, спеціяльність вироби Морген штерна.

Польський ультимат у дзеркалі чехословацької преси.

(Від нашого кореспондента).

Прага, 22. III. 1938.

Почнемо з крайностей — лівої і правої. Комуністи або свідомо стараються викликати паніку і примусити соціялістів, щоби під впливом переляку створити спільний фронт, або справді ними вже опанував смертельний острах.

Бо ось центральний орган чехословацької комуністичної партії **„Руде Право"** ч. 67. містить вступну статтю під назвою: „В дванадцятій годині", в якій читаємо: „Людство стоїть на самому краю пропасти. Лише крок далі й покотиться до катастрофи — війни. Захоплення Австрії, загострена інтервенція фашистівських держав в Еспанії, ультимат Польщі Литві, загрожения Чехословаччини — на всіх цих місцях тліють іскри, що можуть розгорітися у велику пожежу...

„...У проводі мира стоїть СССР і Літвінов. Тов. Літвінов виголосив кілька днів тому промову, в якій підкреслив вірність СССР союзницьким обовязком щодо Франції і Ч. С. Р. Далі тов. Літвінов розвинув смілу й нову ініціятиву у боротьбі за мир. Запропонував, щоби скликати спільну конференцію всіх (!) демократичних великих держав — Франції, Англії, Спол. Держ. Півн. Америки й СССР, котрі створилиб могутній фронт мира на цілому світі. Москва-Париж-Вашингтон-Льондон з фронтом, до якого кличе тов. Літвінов. Створення такого фронту, зєднання цих могутніх мировых сил, відразу змінило би цілу світову ситуацію, зберіглоб світовий мир у годині дванацятій..."

Далі закликає „Руде Право" до єдности комуністів і соціялістів, до єдности працюючої кляси Ч. С. Р. Але з сумнівом запитує: „робітники цю правду зрозуміли, але чи зрозуміють соціялістичні провідники, бодай у цій 12-ій годині?"

На щастя, ініціятива Літвінова, як відомо з преси, не зустріла ніякого співчуття ані в Парижі ані в Льондоні. А в німецьких офіційних колах пропозиції Літвінова вважають „кельським жартом". Японський представник міністерства закордонних справ висловився про ініціятиву Літвінова: „Коли другої групи держав не закличуть, то ця пропозиція безглузда".

„Народні Політика" у вступній статті пише: „Усі ознаки вказують на те, що протикомінтерновий фронт розпочав боротьбу проти Совітського Союзу. Першою метою є виявити слабість Москви і цим відтягнути від неї союзників та ізолювати її. Другою і головною метою є війна проти Совітів з метою розподілу Росії та скинення совітської влади. Німеччина кинула до Австрії військові сили та велику силу летунства, але метою не може бути сама Австрія, яка взагалі не боронилася, лише під покришкою оборони Мадярщини й Румунії — спільний наступ із цими державами проти кордонів Сов. Союзу. Через те й рішено окружити Чехословаччину, щоб вона не могла ані подумати про свій обовязок допомогти Москві, навіть колиб їй помагала Франція"...

Ультимат Литві вважає автор статті за початок цієї акції. Порівнює цей ультимат з ультиматом Відня Сербії в 1914 р. „За порадою Росії й останньої Антанти приняв тоді Пашіч в основі ультимат. Але для Відня цього не було досить, бо він хотів війни з Сербією. Так і тепер Литва за порадою Москви й західних держав може приняти в основі ультимат Польщі, але для неї цього не вистане або зараз або при дальших переговорах, коли вона хоче викликати війну з Москвою. Бо Польща має безсумнівну за собою Німеччину, Японію та Італію. Йде їй про те, щоб не мусіла сама атакувати Совітів, лише щоб Совіти, охороняючи Литву, перші напали на Польщу. Тоді Румунія булаб зобовязана йти на поміч Польщі, формально нападеній Совітами. І коло буде злучене — бо Букарешт не тільки не міг би відхилити військову допомогу Німеччини через Мадярщину й околиці, але й мусів би витати таку поміч"..."

Автор признає, що коли Литва приняла ультимат, небезпека війни віддалена. Однак він усетаки підозрівае, що тут іде лише про „перепинку" чи про пересунення терміну війни.

„Венков", орган республиканців (аграрників), так виясняє польсько-литовський конфлікт:

„Приняття польських вимог Литвою значить заспокоєння над Балтиком. Цей розвиток подій ми передбачали, не вірючи у панічні вістки, немов Польща хотілаб забрати Литву. Це суперечилоб політичній концепції покійного маршала Пілсудського, якої сторожем почуває себе теперішній польський міністр Бек. Польща співпрацює у згоді з балтійськими державами, тому, що хоче витворити смугу невтральних держав між СССР та Німеччиною. Пересунення кордонів між балтійськими державами відкинулоб ці держави до одної з великих держав і то напевне проти Польщі. Через те балтійські держави вплинули на Литву, щоби вона приняла т. зв. „мировий ультимат" Польщі. Польська нота мала ультимативну рису, але її вимоги не мали цієї риси. З ліквідацією литовського конфлікту можна вважати, що вісти про можливости виміни Данцігу на Литву не відповідають дійсности... Скора ліквідація польсько-литовського випадку сприяла мирові і є передовсім заслугою англійської та французької дипльоматії..."

Подібно висвітлюють ситуацію **„Лідове Новіни"**, орган поступової інтелігенції, близької до президента д-ра Е. Бенеша, подібно як „Венков" до голови ради міністрів д-ра М. Годжі: „...Було давнім бажанням Польщі витворити під своїм проводом пасмо країн від Балтійського до Чорного Моря, яке віддільлоб від Европи Совітський Союз. Польща гадає, що Европа булаб охоронена цим поясом невтральних земель перед большевизмом і таким чином булаб унеможливлена ймовірна війна між Німеччиною та СССР. Зусилля Польщі і досі розбивалися об спротив Литви, що відмовлялася від співпраці з Польщею з огляду на невияснені взаємини. Тому Литва взяла таку горячу участь у балтійському союзі, що обеднує Литву, Латвію й Естонію. З другого боку Польща незражена невдачею на півночі, продовжувала зеднювати собі приятелів на півдні. Навязала зносини з Мадярщиною і скріплювала свої союзні звязки з Румунією. Пояс від Балтійського Моря до Чорного мали творити Естонія, Латвія, Литва, Польща і Румунія. У звязку з цими планами згадувала польська й мадярська преса вже частіше також про необхідність мати спільний польсько-мадярський кордон, щоб також Мадярщина, як протибольшевицька держава, ввійшла до фронту країв, що віддільюють Совіти від Европи. Теперішнє полагодження польсько-литовських відносин приведе без сумніву до того, що Польща буде до реалізації цього пляну прямувати ще завзятіше..."

Таким робом, як бачимо, вся чеська преса оцінює останні події, як дуже некорисні для Чехословаччини.

М. О-вич.

Нужда українського села.

Перенаселення і спролетаризування нашого села — це загально відома справа. Людей рік на рік прибуває, вузенькі нивки діляться на щораз то вужчі, що не в силі вигодувати їхніх власників. Заробітків нема, тож недоїдання, а навіть голод, це звичайний гість у галицькому селі.

На доказ, що це не пусті фрази, представлю стан підльвівського села Гаїв. Табличка вкаже найкраще, який страшний у ньому брак землі. І так:

мають землю:	родин:	душ:
від 0—1 га	123	555
від 1—2 га	99	485
від 2—3 га	70	379
від 3—4 га	15	85
від 4—5 га	13	75
від 5—6 га	5	32
від 6—7 га	0	0
від 7—8 га	3	15
від 8—9 га	2	16

Коли зважимо, що щойно господарство від 5—8 га землі може приносити дохід і прогодувати своїх власників, то стане ясним, що населення Гаїв — це самі пролетарі, що в голоді і холоді коротають свої дні.

Перед війною люди давали собі лекше раду. Частина знаходила сякий-такий заробіток на двох місцевих фільварках. Богато йшло до Львова, де працювали переважно на будовах і приносили готовий гріш до села. Та по війні і цього не стало. Запас землі на фільварках через парцеляцію і поселення на двірських грунтах „оборонцуф Львова" зменшився більш як на половину. Через те і заробітки на фільварках сильно зменшилися. Відпали також заробітки у Львові і небагато є щасливців, що по великих трудах можуть там заробити марний гріш.

Наслідки цього жахливі. За багачів уважають у селі тих, що не купують для свого прожитку збіжжя. А що більшість не має його за що купити, тож в селі панує хронічно недоїдання і голод. Нема також мови про теплішій одяг. Більшість молоді ходить у зимі в мешках, а жіноцтво в більшости приходить в зимі до церкви в самих блюзках, навіть без теплих хусток. Санітарний стан села страшний. Згідно зі свідоцтвами лікарів, яких 70—80% населення хворіє туберкульозою. Хороби, на які вмирає найбільше людей, — це чахотка і рак. Очевидно, що в селі незвичайно поширене злодійство. Безробітні, передусім безробітна молодь, у безділлі деморалізується і дає щораз більше заняття карним судам. З великим зусиллям удалося здушити щораз частіші прояви бандитизму в селі. На жаль, ніхто не дошукується коріня зла, а кожний вчинок, що колідує з законом, уважають антидержавним актом. Внаслідок цього Гаї мають — зовсім неслушно — марку антидержавно настроєного села, про що свідчить хочби переведення в ньому 1930. р. пацифікації, в часі якої потерпіли зовсім невинні люди.

Не можна сказати, що населення не думало про те, щоби знайти вихід з цього жахливого положення. Багато помогли йому в цьому наші господарські й економічні організації, в першій мірі „Сільський Господар". Завдяки викладам і курсам, що їх уладжували ці установи, село зачало раціонально господарити і взялося плекати молочарство. В ім'я правди треба зазначити, що влада довгий час з неохотою дивилася на ці спроби економічного піднесення села і не тільки їх не підтримувала, але навіть схильна була нераз дошукуватися в них ворожої для себе діяльности. Та хоч завдяки молочарству село не скотилося в пропасть, то не врятувалося і не може врятуватися від нужди. Бо в селі нема пасовиська і люди мусять тримати цілий рік худобу у стайні. Сіножатей мало і всі підмоклі, так, що сіно не надається до годівлі корів. Орного поля за мало, щоби можна засівати потрібну кількість пашних рослин і кормів. Тому молочарства не можна поставити на відповідній висоті і воно не виплачується. Придбаний з молока гріш йде на податки, сіль, нафту, опал (стіс дров з доставою коштує понад 60 зол.), а на прожиток і одяг вже нічого не лишається. Цей стан буде з року на рік погіршуватися, бо кілька готень дорастаючої молоді витягає руки по свої пайки з цих мініятурних скибок поля. Та недалекий час, коли не буде вже взагалі що ділити.

Здавалосяб, що єдиний спосіб зарадити бодай в частині грядучій катастрофі — це розпарцелювати між населення землю обох фільварків. Підчас теперішньої соймової сесії відповів міністр хліборобства Понятовський на інтерпеляцію посла Гуттен-Чапського в справі купна землі при парцеляції колишніми військовими, що ustawowe pierwszeństwo przy nabyciu ziemi z parcelacji mają byli pracownicy folwarczni, tracący pracę wskutek parcelacji, drobni dzierżawcy rolni parcelowanego objektu i miejscowi małorolni, uzupełniający swe drobne gospodarstwa." Та ми є свідками чогось зовсім іншого. Саме цього року парцелюють один (більший) гаївський фільварок і на його грунтах поселюють понад тридцять родин із заможного підльвівського польського села Пасіс. Таким чином в Гаях кільканацять родин знову стратить заробіток, а загал населення надію поліпшити свою долю. Кажуть, що цим польським родинам забракло землі при комасації в їхньому селі. Але невже не можна було знайти іншого місця на їх поселення, тільки якраз Гаї, де такий голод землі? Зрештою і Гаї внесли подання за комасацію, але досі не дістали навіть відповіди на своє письмо.

Такі невеселі, просто розпучливі вигляди перед Гаями. Нема мови про покращання відносин, навпаки, вони будуть певно з кожним роком погіршуватися. Великих, просто надлюдських зусиль коштувало церкву і священика, щоб здушити зародки комунізму в селі Але що буде далі? Голод і розпука — це найгірші дорадники. Повинні подумати про це чинники, яких обовязком дбати про добробут і задоволення громадян, цього фундаменту сили та могутности держави.

Агроном.

РИЧАЛТОВІ ДЕШЕВІ ЛІКУВАННЯ ВІД 1. ТРАВНЯ Зол. 155·—
Інформації:
ІВОНІЧ-ЖИВЕЦЬ 11—65

МИКОЛА ФЕДЮК.

Основи малювання й оцінки іконостасу.

(Докінчення).

Треба ще розглянути питання кваліфікаційного осуду парохіян. Ясне всім, що на те, щоб видати справедливий осуд, чи образ має мистецьку вартість і в якій мірі — треба на цьому розумітися. Парохіяни, люди з маси не можуть під цим оглядом дорівняти фаховим знавцям. Вони мають якийсь свій, сказатиб збірний ідеал доброго іконостасного малювання. Ось такий Святопятницький, Богородчанський чи Скварявський іконостас хіба певно стрінувся був з повним признанням, а може і захопленням усіх, що його вперше побачили, і годі собі уявити, щоб було інакше. Але це були люди XVII. ст. — замітить дехто зовсім правильно. Із свого боку додамо, що XVI—XVII. століття називають теж деякі історики мистецтва „золотою добою". Не було в тих часах такого розгардіяшу понять, а був стиль, не було ярмарочних і відпустових танденітних образків святих, які сьогодні має кожна дитина у своєму молитовнику, та через них викривляє свій ідеал національного вигляду церковного образу.

Певно — найкраща розвязка питання була така, що іконостас по рівній частині повинен бути і мистецьким твором і рівночасно подобатися загалові. Однак з огляду на щойно наведене скривлення понять — ми не можемо признати беззастережно права осуду загалові, не тому, що люди в цій дисципліні „не вчені", а тому, що вони (особливо по містах) серед натовпу всяких бачених образів та образків в своїх осудах дуже розбіжні. Сказане торкається найбільше всякої стилевої роботи. Треба признати, що тут дійсно не легко мистцеві вивязатися із завдання, коли взяти під увагу ще й той момент, що чейже, де як де, а тут засада „мистецтво для мистецтва" — ні при чому, бо іконостас призначений для церкви і для загалу.

Але візьмемо під увагу ось такий конкретний випадок, коли в письмі люди ремствують, що „св. Николай намальований у фіолетових рукавичках, що виглядає здалека, ніби мав мертві руки" — то знову годі цим парохіянам відмовити слушности. Це доводило й доводить у практиці до ріжних менше або більше неприємних ударів між замовниками й виконацями. Та запобігти їм можна тільки через піднесення продукції на якусь означену висоту, змагання до якоїсь норми. На жаль це тяжко в часах, коли іконостаси малює хто хоче, хто спритніший, кому вдасться дістати замовлення від кого, а продукцію не нормують ніякі законні застереження.

Ось візьмемо ще такий випадок, що іконостас виконає хто з молодих мистців за зразком наймодерніших сучасних напрямків. Аж лячно подумати, що сказаліб люди, побачивши в церкві скорреалістичний або кубо-конструктивістичний іконостас? Чи слушно обурювались би? А вжеж! Хочби тому, що досі на Україні ніде нема ще церкви побудованої на концепціях сучасного західньо-европейського мистецтва. Зрештою анархічний неспокій, що разом з цими напрямками ввійшов би до церкви, стояв би в різкій суперечности із гармонійним спокоєм, що в такому місці повинен панувати. Діло в тому, що мистецька творчість в даному випадку не призначена до заспокоєння індивідуальних мистецьких уподобань, а для загальної вжиткової потреби з усіми відомими даними. Тут більше, як всюди інде допущене послідовно тільки обмежене число вагань щодо ладу, а оригінальність полягає у степенуванні виконання, яке може бути поправне, можливе, добре, дуже добре і вище, або невдатне. Досвід повчає, що у межах цих можливостей малювали іконостаси не тільки ремісники, а й мистці загально відомі. І давали собі якось раду з опінією відборців і ті, що працювали у стилю, і то з іншим підходом як Панькевич або Сосенко, як і ті, що приступали до малювання без стилевих ідей, як Пилиховський, Устиянович, Курилас. Отож треба теж вірити, що українська маса і при повени всякої крамарщини — не пересякла тандитою аж так, щоби утримала всякий смак і почуття краси. Доказом того хочби поворот до т. зв. простонародного мистецтва або мода на вишивку.

І тому не мають рації ті малярі, які на оправдання чому вилизують своїх святців, побільшуючи їх то більше то менше вдатно із ярмарочних образків — кажуть, що тільки такі малюнки добрі, які відборцям подобаються. Цими своїми безнадійними виробами йдуть ці ремісники по найлекшій лінії опору, не можуть спромогтися на щось ліпше, бо це вимагає більшого зусилля, хисту і вишколу. Не поможе тут також заводити побутові вставки як вишивки чи сорочки на постатях, мовляв ось вони українські, тимсамим це „український національний стиль". Ці дешевенькі ефекти ображовані на „патріотичні" почування, в дійсности з мистецтвом і стилем не мають нічого спільного й занадто прозоро служать плащиком, що має покрити недостачу поважних мистецьких даних. У церкві ці малюнки, коли не вжиті дуже дискретно, попросту невідповідні.

Не від речі буде ще й коротко зясувати відношення мистця до церковного малярства, окремо до іконостасного. Небажані тут якісь сильніші скоки, чи диверзії, які вражаліб усіх, як нетактовні, чи то що до самої теми, чи й малярсько-мистецької розвязки. Призначення церкви — як дому молитви, богослужень, співу — все має характер торжественний, сакральний, сказатиб навіть архаїчний і до нього мусить малярство достроїтися.

В тому сенсі говорили ми про обмеження, які безумовно обовязують мистця, що береться малювати у церкві. Одначе в рямцях цих обмежень вміщується безліч розвязок, поміж яких аж

ЗНОВУ ГРИНЬКИ!

Wojewoda Wołyński. Nr. BPO — 10 38.
Łuck, dn. 15. III. 38.

DECYZJA.

Na podstawie art. 6. ust. 3 Rozp. P. Prez. z dn. 23. XII. 27 r. o granicach Państwa (Dz. Ust. Nr. 11, poz. 83 z 1927 r.) **zabraniam Panu zamieszkiwania i przebywania** na obszarze **strefy nadgranicznej** na przeciąg lat 3-ch ze względu na bezpieczeństwo i ochronę granicy.

Decyzji niniejszej nie uzasadniam, gdyż decyzje oparte na podstawie prawnej powołanej powyżej są pozostawione całkowicie swobodnej ocenie władzy i jako takie, zgodnie z art. 75, ust. 3 zdanie pierwsze rozp. P. Prez. R. P. z dn. 22. marca 1928 r. o postępowaniu administracyjnym (Dz. ust. Nr. 36, poz. 341) uzasadnienia nie wymagają. Zgodnie z art. 87, ust. 4 powołanego wyżej rozporządzenia o postępowaniu administracyjnym **nadaję decyzji niniejszej moc natychmiastowej wykonalności ze względu na ważny interes publiczny.** Od tej decyzji wolno Panu wnieść odwołanie do Ministra Spraw Wewnętrznych za moim pośrednictwem w terminie dni 14-tu, tj. czas od dnia następnego po doręczeniu Panu niniejszej decyzji

Wojewoda (—) H. Józefski.

Таку постанову волинського воєводи одержали мешканці с. Гриньок — Кипріян Дубовий — 34 р., Гаврило Цимбалюк — 53 р., Мусій Зиска — 30 р., Юхим Гаврилюк — 66 років і Остап Зиска — 28 р. Яка причина висилки — в постанові не подано, хіба тільки та, що вони залишилися православними і переконували своїх сусідів, що не треба боятися погроз і через те міняти віру. Тепер прийшлося на власній шкурі відчути, що такі погрози здійснилися. Постанову воєводи доручила їм поліція 20. березня опівночі та наказала до 4-ох годин зібратися і покинути прикордонну смугу, що вони і змушені були під ескортою поліції виконати, залишаючи свої родини в розпучливому стані, особливо тепер, коли починаються полеві роботи. Що вислані мають робити і де знайдуть пристановище — невідомо?

Ця висилка зробила пригноблююче враження на місцеве православне населення, котре цю акцію уважає початком нових репресій проти православних, щоб знову оживити справу навертання православних на католицизм. Дивно тільки одно, що рішення про висилку підписане самим воєводою Юзефським, котрого досі не вважали прихильником політики, яку застосували льокальні чинники в Гриньках.

Від священника Малюжинського, що приїхав до Гриньок правити Службу Божу, відібрали перепустку та „довуд особісти" і наказали виїхати з Гриньок. Тепер він нікуди з Лановець не може рушитися, хоч є деканом і має обовязок відвідувати свій деканат. Православні богослуження в Гриньках припинилися. Учитель у Гриньках п. Внук не дозволив ходити на вечірні курси для дорослих православним селянам с. Гриньок, кажучи, що курси ці призначено лише для католиків

З польської преси.

Крик на показ і признання внутрі.

„Слово Народове" — як це бачимо з його статті п. н. „Ревіндикація польскості на Волині" (ч. 94. з 25. березня ц. р.) — гадає, що найважнішим польським завданням тепер є „одзискаць утрачони жонд душ, повруціць польскості зрущоних люб зрусифікованих"

„Ця справа актуальна у Східній Галичині і ще більше на Волині. В Галичині ми могли частинно звести боротьбу за „зрущоних" поляків за часів автономії в б. Галичині. Тільки частинно, бо властива боротьба повинна була розігратися у відновленій Польщі. На жаль, ми спізнилися у цій акції головно тому, що нема у Польщі справжнього національного уряду. Але ще більше спізнилася Волинь, яка до останнього часу залишалася під денаціоналізаційним царським гнетом, а пізніше перейшла ще німецьку окупацію з її підтримкою українства і делегуванням січових стрільців з б. Галичини до агітації на волинському селі. За польських часів Волинь стала вкінці терном відомої українізаційної політики під владою воєводи Юзефського.

„І тому треба тішитися і сердечно радіти, що навіть на тій Волині, на яку спадають важкі допусти, всупереч т. зв. офіційній дійсности дійшло якби до вибуху національних сил, до масового в деяких околицях повороту до польскости".

І далі „Слово Народове" наводить як приклад історію в Гриньках, каже, що цей рух поширився на 29 місцевостей в кремянецькому та здолбунівському повіті і твердить, що він „міг би прибрати просто революційний характер для національних відносин у волинському воєвідстві,

„якби не — скажім отверто — відомі відносини в державній адміністрації на Волині. Бо проти Гриньків виступили не тільки православні кола і не тільки соймові посли з т. зв. Волинського Українського Обєднання (ВУО, ці ініціяли випадково нагадують відоме УВО), але й місцеві адміністраційні чинники".

„Слово Народове" обурюється, що в соймі виступали в цій справі солідарно посли з УНДО, посли з ВУО і польські посли з Волині.

„Особливо обурюючий був виступ посла Якуба Гофмана, який є жидом з походження, сином Акіби і Фами з Коломиї. Цей неофіт дозволив собі окреслити ревіндикаційну акцію як „вибрики окремих одиниць" і апелював до премієра, щоб „не входити в душу людини вульгарно з кальошами". На жаль, ніхто не прикликав неофіта до порядку і не вияснив йому, що не має морального права мішатись до справ польського народу старших, як його формальна приналежність до польського громадянства"

чадто свобідно, як показує історія, може проявитися й талановитість та хист виконавця, його мистецька культура та індивідуальність. Ці обмеження зовсім не є путами, що звязують творчу одиницю: вона всюди знайде для себе поле виявити свої творчі задуми. Над церквами й іконостасами працювали в нас цілі покоління мистців, а — які величезні різниці в обробці тої самої теми в різному розумінні щодо цілости і подробиць! Чи славний тенор, „обмеживши себе" і співаючи в церкві очевидно не оперову арію, — не зможе проявити сили й краси свого голосу? Тимто ці обмеження зводяться властиво до відповідної пошани для місця, та звязаних з цим місцем дій, осіб і живої традиції. А вже деяке помітне обезцінення церковного мистецтва в користь суто світської „чистої творчости" слід уважати зовсім неоправданим.

Вивінувати по митецьки церкви та іконостаси — це справа важна, не тільки з погляду релігійного та обрядового. — Цілими століттями церква серед нашого народу сповняла не тільки словом, але зверхнім і внутрішнім виглядом велике культурно-виховне діло. Ритміка форм і барв у церкві, давала численні спонуки до народньої творчости, в котрій можна прослідити безліч мотивів, що їх у відповідній інтерпретації й модифікації віднаходимо в орнаментиці, вишивках, писанках і т. д. Аналогічно і в українській устній словесности знаходимо відгомін усього, що звязане з поняттям церкви, в тому числі й церковного малярства. І церква для цього народу завсіди була не тільки домом молитви, але від віків рівночасно музеєм і галерією картин. Цю свою велику, славну, традиційну ролю сповняла вона досі; булоб побажано, щоб її сповняла і далі.

Ось чому це справа далеко не байдужа, навпаки вельми важна не тільки для церковних комітетів і парохіян, але для всякого, хто усвідомлює собі якслід культурно виховне значіння церкви для українського народу на цілі покоління.

Що писало „Діло" 50 рэків тому.

Ч. 59. Понеділок, 26 (14) березня 1888.

ШЛЯХОТСЬКИЙ ПОДАТОК.

Українське громадянство чимало хвилював новий податок від горілки, над яким радив віденський парлямент. Річ в тому, що „коло польське" годилося на той податок, який мали наложити на власників горалень в Галичині, головно польських поміщиків, під умовинсю, що уряд сплатить до пропінаційного фонду Галичини 21 мілионів зр. відшкодування, сплачуючи по одному мілионові річно. Цей компроміс між австрійським урядом та власниками горалень мусів відбитися на шкірі української людности. Саме про те пише „Діло" у своїй статті п. н. „Компроміс на чужій шкірі":

„Пересічний консумент пізнає, що крім підвищеного значно державного податку, який він заплатить у формі консумційного податку від горілки і який виясннть собі що може скарбовими потребами держави, мусітиме ще платити окремий шляхотський податок на покриття цих 21 мілионів зр., котрих хоче „коло" і які уряд може евентуально признати „за капітандам беневелєнціям" польської делегації".

АПРОБАТА ПОЛІТИКИ БІСМАРКА.

У статті п. н. „Теперішнє становище Німеччини" читаємо між іншим: „Франція не перестане уважати Альзацію і Льотарингію за свої забрані провінції, а Німеччина чейже не дасться наклонити якоюсь одною до свого цісаря до того, щоб віддала їй добровільно ці край. Цісар Фридрих зазначив ясно у своїй відозві до цих країн їх нероздільність з німецькою державою і що готов боронити кожної хвилини прав держави. Тож з цього боку Німеччина не позбулася небезпеки. Друга небезпека, хоч у теперішній порі ще невелика, але зато далеко більша в будуччині загрожує Німеччині від славянської Росії".

Навівши з відозви нового цісаря до парляменту уступ про творення воєнної сили для забезпеки держави, „Діло" пише: „Виходить з цього, що новий цісар годиться з потребою збільшення воєнної сили Німеччини і цим дав апробату політиці кн. Бісмарка, який головно цього домагався."

ЗАВІЩАННЯ САМОГУБНИКА.

В новинці під цим наголовком читаємо: „Перед кількома днями застрілився у Відні адвокат д-р Фр. Найман. Своїм дітям залишив він завіщання, в якому подав такі правила життя: 1. Не беріть ніколи карт до рук. 2. Стережіться позичок. Радше голодуйте, аніж позичте крейцар, — а ніколи не жадайте крейцара рахуючи на завтрішній дохід. 3. Як будете женитися, беріть дочку здорових батьків."

На думку „Слова Народового" з польських послів у соймі ніхто не виступив у цій справі рішуче, бо волинські посли поляки „залежні від свого протектора воєводи Юзефського", а посли з інших воєвідств або цієї справи не знають, або солідаризуються з волинськими послами. А тимчасом — обурюється „Слово Народове" — спеціяльна політика волинського воєводи і як вислід тієї політики акція адміністраційних чинників утруднюють „ревіндикацію" польскости на Волині.

„Від польського громадянства в пропагандовій ревіндикаційній акції беруть участь старшини і підстаршини КОП, ксьондзи, учителі та самоврядні урядовці, але ці останні тільки тоді, коли живуть в районі КОП, бо тільки там можуть почуватися безпечними перед натиском політичних адміністраційних чинників. А цей натиск є і то навіть дуже сильний"

І „Слово Народове" уважає ненормальним станом, те, що в одному воєвідстві може вести хтось якусь спеціяльну політику, суперечну з інтересами польського народу і польської держави. „Слово Народове" кричить з цього приводу. Воно вимагає, щоб політика воєводи Юзефського на Волині раз скінчилася, бо щойно тоді „акція ревіндикації того, що польське, на Волині пішла би живіше вперед".

Ендеки добре знають суть урядової політики воєводи Юзефського на Волині. Як може навіть не знали, то могли довідатися про це на минулорічному процесі, який вони вели з редакцією „Волиня" і на якому їм свідками доказали, що курс теперішньої політики на Волині нічим не ріжниться від ендецької програми. Тому цей ендецький крик з приводу політики воєводи Юзефського робить враження, що це тільки крик на показ, причому внутрі ендеки можуть висловлювати і напевно висловлюють цій політиці повне признання.

І Велика Британія домагається відшкодування від Японії.

Британський амбасадор у Шангаю зажадав від японського уряду відшкодування у висоті 180.000 фунтів шт. за затоплений на ріці Янтце пароплав „Токво" та знищені забудування британських корабельних товариств у Шангаю і Нанкіні.

ПОЛЯГЛО 12.000 КИТАЙЦІВ.

Як стверджує японський комунікат, підчас відвороту з південного Шантуну від 14. ц. м. полягло 12.000 китайців.

Економічний огляд.

Господарський патріотизм і господарська „тромтадратія".

(ВІДГУК НА СТАТТЮ В ЧАСОПИСІ „ЖІНКА".)

Наше господарське життя має свої куліси. Розвивають там свою активність різні актори і режисери, починаючи від людей ідеї і посвяти та кінчаючи зручними грачами, що жонглюють дейними гаслами і патріотизмом. Не про все, що проходить на сцені перед очима сотень і тисячів глядачів можна покищо писати. Тим менше можна писати про куліси. В аналізі дійсности український господарський публіцист, відповідальний своїм прізвищем, **більше звязаний**, ніж публіцист політичний, а вже тільки з тутою може він глядіти на свободу аналізи таких явищ, як наукові, літературні, музичні, тощо, завдяки тим, що беруть перо в руки зі свідомістю свободи вислову і думки.

Та трапляється нерідко, що за перо беруть **пригадні люди**, законспіровані автори, що в господарську публіцистику впроваджують зайву дозу „патріотичної" емоції, непродуманість, ба навіть звичайний примітивізм. Може навіть роблять вони це в добрій вірі, в поріві шляхотних почувань. Але часто не вистачає мати тільки національний нерв правильно розвинений. Треба ще **відчувати господарську доцільність**, а це вимагає **господарської культури**, якої в нашому народі, зокрема в інтелігенції — чіде правди дітн — таки дуже бракує. Насаджування духової культури розвинуло в нас нерв національний, тоді коли господарський нерв, донедавна заниділий, проявляє тепер усі прикмети **новородка**, невиплеканого з відповідною дбайливістю під цілющим промінням сонця традиції і знання.

З багатьох прикладів, що в нашому житті бракує змислу господарської доцільности, хочу тут вибрати один. Є це приклад **надмірного та при тому поверховного патріотизму** в господарських справах, приклад безплідного, ба навіть шкідливого шовінізму, звичайної собі „тромтадратії".

Видрукував орган Союзу Українок „Жінка" статтю криптонімної авторки п. н. **„Домагаємось українських шильдів"**. Видрукував її без застережень, що їх робить звичайно редакція, коли порушена справа — обективно беручи — спірна і може підлягати дискусії. Коли значити, що є це пресова трибуна зорганізованого українського жіноцтва і що взагалі жіноцтву (не тільки в нас, але в усіх народів) треба признати переможний вплив на ринок консумційних дібр, тоді поява згаданої статті в часописі „Жінка" матиме свою питому вагу і особливу красномовність.

Чого хоче авторка статті? **Хоче українських вивісок** (чи як пише вона „шильдів"). Вимога зовсім очевидна і слушна тільки не тоді, коли й ставимо в абсолютній формі (це для нас, мовляв, „кондіціо сіне ква нон", „ми, жінки, можемо **примусити** наших купців і підприємців щоб вони шанували рідну мову та українську клієнтелю", тощо). Авторка статті признається, що не знає, як є на провінції (до речі: на провінції наші підприємці майже поголовно мають українські вивіски). Її йде про Львів, де „українські шильди поволі майже зовсім зникають, хоч наших купців і промисловців щораз більше".

Може це й сумна правда. Але чи патріотична авторка завдала собі труду, щоб прослідити: чому воно так? Для неї існує тільки національна рація, а не існує мабуть зовсім рація господарська, ця єдино міродайна „раціо екзістенціє", яку вона примітивізує до поняття „матеріяльних користей", до проскрибованого в нас (на жаль!) збагачування себе...

А тимчасом воно найчастіше йде про Гамлетове „бі ор нот ту бі" („бути чи не бути!"). Візьмім споживчо-кольоніяльну крамницю: вона мусить рахувати на найближчу околицю, на кілька чи кільканадцять найближчих камениць. Чи творимо ми денебудь у Львові (з виняткомрайону т. зв. „Власної Хати") **компактну осе**лю, яка запевнювалаб повний прожиток такій крамниці? Ні! Візьмім інші бранжі: галянтерійну, текстильну, білизнярську, косметичну, бюрово-машинову, тощо. Вони вже можуть рахувати на ширший засяг української клієнтелі. І тут знову зустрічаємось з іншим прикрим явищем: **практичні** прояви господарського патріотизму українського громадянства далеко стоять позаду теоретичних можливостей і патріотичної вербальности. Теоретично моглиб ми у Львові мати бодай по десятці крамниць із згаданих та багатьох ще інших бранж. Практично: істнуюча одна-дві з тих бранж у найкращому разі доходить до 50 пр. української клєнтелі, а частогусто тільки до 10 чи 20 відсотків.

„Жінка" ставить як зразок кооперативні крамниці у Львові: Маслосоюзу, Центросоюзу та Нар. Торговлі. Мовляв: їм не шкодять двомовні вивіски. Поминаючи те, що таке твердження ледви чи вповні слушне, треба мати на увазі ще те, **чим** вони торгують („М. С." і „Ц. С.") власні вироби і то з даної бранжі в повному комплєті), їх традицію („Н. Т"), віру в деякої частини клєнтелі, навіть польської і жидівської, у вищість купецької етики кооператив, більшу вірність української клєнтелі у відношенні до кооперативних станиць (назвім це: корисна „психосфера" з відомих причин пропагандивного характеру), можливість бодай якийсь час працювати дефіцитово в даній крамниці чи на даному відтинку, „відбиваючись" на іншій крамниці, чи на іншому відтинку, тощо. Отож спроба „Жінки" такого доказу „мешкідливости" українських вивісок при деякій застанові дуже мало переконлива, таксамо, як спроба викликати вражіння, немов би то польська клєнтеля ставилась толерантно до українських вивісок, ще й у часі сильно напияої енергії польської вулиці.

Не будемо тут покликуватись на зразок передвоєнного Познання, де польська кооперація йшла з відкритим шеломом (як суспільницька організація мусіла!), а багатий (бо обережний і розумний!) приватно-господарський сектор затаював наверх своє польське обличчя і відслонив його щойно в слушний час, віддаючи безцінні послуги, тоді і пізніше польській справі. Зате відкличемось до здорової льогіки: що важніше — форма чи зміст? Невжеж і в нашій економіці будемо гнатись за блудними вогниками шовіністичних гасел, не дивлячись на те, що доктринерський шлях чи шлях фразерства збудований є все з лихого матеріялу, який не дозволяє йти по ньому сильним і твердим кроком.

Пише авторка статті в „Жінці", що українське жіноцтво може змусити наших купців і підприємців вивісити над їх крамницями написи в рідній мові. Певно, що так, але дуже жаль, що вона не скінчила так, як повинна була скінчити, турбуючись не тільки про зверхній вигляд Львова, але і про те, щоб наш купецько-промисловий стан зростав і могутнів: може змусити **зосереджуючи свої закупи виключно в українських купців** і маючи на це моральну легітимацію. Так пані! Не так у руках купців є справа частинної зміни зверхнього характеру Львова, як саме **в руках нашого жіноцтва**. Його патріотичний (але справжній, а не вербальний!) підхід до преважної проблеми нашого господарського відродження у значній мірі причиниться до зросту нашої господарської сили, нашого міщанства, нашого добробуту, змінюючи рівночасно в нашу користь зверхній і внутрішній зміст Львова. В іншім випадку не тільки щезати будуть українські вивіски, про що пише авторка статті (і не тільки в тому міститься „лєргельд", що його платить нераз купець за молодечу віру в заавансований вже господарський патріотизм українського громадянства), але „забріханість" — як висловлюється вона про кривлення душі купцем у присутности польської клієнтелі, — загрозить дійсно **поважно і не вперше** національному характерові дозріваючого тепер нашого третього стану. Бо „раціо екзістенціє" має свою велику силу.

В. Несторович.

КОРОТКА ХРОНІКА.

— У краєвій і загранічній пресі помічені хвилювання з приводу **обєднання Австрії з Німеччиною**. Коли притихнули політичні пристрасті, починають спливати господарські наслідки. **„Рейніш-Вестфаліше Цайтунг"** пише, що ніхто не може спинити цього процесу втягання австрійського господарського організму в орбіту загально-німецької господарки. Чеська і польська преса чимало огорчована правдоподібним зменшенням торговельних оборотів у напрямку „анщлюсу".

— Японський уряд представив парламентові проект закону про **господарську мобілізацію в Японії**. Це буде спеціяльна інтервенція держави не тільки в сировій господарці, але теж у промислі, торговлі і навіть у **диспозиції людським матеріялом**. Уряд буде спрямовувати громадян до тої галузі продукції, де вони будуть потрібні, буде устійнювати умовини праці, контролювати торговлю, реґулювати те, що потрібне, керувати рухом капіталів, контролювати ціни, тарифи і прасу.

— На світових ринках зазначився **упадок цін на всі роди збіжжа**. Польський ринок проявив від початку року таку тенденцію, здебільша у зниженому напрямі.

— Політична непевність в Европі звела рушення **течію золота** в сторону Америки.

— В Празі появилась монументальна (з точки змісту) епопея відомого реформатора чеської валюти **д-ра Карла Енґліша**. Твір, що обіймає два томи з сумі 1650 великих сторінок, має наголовок: **Система народнього господарства**.

—o—

З нашої кооперації.

КУРСИ ОРГАНІЗАТОРОК І ПРОПАГАТОРОК КООПЕРАЦІЇ У ЛЬВОВІ.

Під цю пору Т-во „Сільський Господар" і Центр. Жіноче Т-во „Союз Українок" у Львові переводять два курси вишколу організаторок, сільсько-господарських інструкторок та кооперативних пропагаторок. В курсі Сільського Господаря бере участь 18 курсанток, а в курсі улаштованім Союзом Українок 22 курсантки з різних областей нашої країни — а тому і Волині.

Крім організаційних та сільсько - господарських предметів у програму обох курсів входять виклади з ділянки кооперації. В кооперативній частині цих курсів викладають пропаганди з РСУК, Центросоюзу, Маслосоюзу, Народної Торговлі та Центробанку про історію, теорію, всі форми нашого кооперативного будівництва, засади книговедення, пропаганду кооперації і т. д. Курс Сільського Господаря є річний і триватиме ще до травня, а курс Союзу Українок є 3-місячний та закінчиться в половині квітня.

ПРОПАГАНДИВНІ КОМІТЕТИ ПРИ НАШИХ МІСЬКИХ СПОЖИВЧИХ КООПЕРАТИВАХ

Народна Торговля видала доручення до тих наших місцевих споживчих кооператив у тім завзятті, щоби при кожній кооперативі працював окремий пропагандивний комітет, який має дбати про поширення членства, збирання уділів і піднесення торговельної вірности членів супроти своєї кооперативи. При деяких міських споживчих кооперативах існують вже такі комітети і їх діяльність дає дуже гарні вислідн.

ЗМАГАННЯ ЗА НАЙКРАЩИЙ ВИСЛІД ПРАЦІ У МІСЬКИХ СПОЖИВЧИХ КООПЕРАТИВАХ.

Перед десяти роками Р. С. У. К. взяв у цій нашій кооперації широкі змагання за найкращий вислід праці поодиноких кооператив. Минулого року розіслано вже нагороди у формі почесних грамот РСУК. кооперативам-переможцям у цих змаганнях за 1936 рік. Вислідн змагань у 1937 р. ще не установлені. Міська споживча кооперація зверне в 1938 році пильну увагу на ці змагання, які є дуже добрим товчком до посиленої діяльности. При провірці вислідів праці з кінцем 1938 р. будуть у торговельних видах кооперацій рішальні: відсоток скооперування і придбання нових членів та уділів, найбільші обороти з членами, успішна боротьба зі споживчими боргами, відсоток торговельної вірности, поширення торговельної діяльности на нові ділянки чи на нові станиці і білянсовий вислід.

ВИСЛІДИ ПРОТИБОРГОВОЇ АКЦІЇ.

Згідно з дорученнями Р. С. У. К. чимраз більше, у нас таких кооператив, що зовсім не боргують, або не мають більших залеглих боргів з давніших лат. Одною з таких зразкових кооператив є кооператива „Згода" в Дідилові пов. Кам'янка Струмилова. Ця кооператива має на 314 господарств у селі 301 членів з 443 уділами по 10 зол., а чого є 44 жінки. Кооператива побудувала недавно власний мурований одноповерховий дім, має в селі дві крамниці і неґлібню, а в побличньім містечку Яритові власний збіжевий магазин. Загальний торг товарами і продуктами в обох крамницях дав в 1937 р. перевищо 282 зол. деньо. В тому році торги зросли в порівнянні з попереднім роком на 100%. Це незбитий доказ, що приміщення боргування у кооперативі не тільки, як деякі думають, не зменшує, а навпаки збільшує торги.

Добре порадили собі з боргами кооператива для загального закупу і збуту в Угорниках коло Стрия. Голова. В члени вкладають у місцевій кооперативі на спадщість якусь суму, до висоти якої кооператива для загального закупу і збуту уділом їм виродовжує місце. Якщо член після першого не зверне цього боргу кооператива на основі окремої декларації того члена перебирає на себе його спадщість. Така процедура є обтягнена в Угорницях тим, що більшість населення цього села після кожного першого одержує виплати за довголітнє до місти молоко, городовину і т. п.

В. Л.

Сторінка без політики.

Забобонність американського часописного короля.

Кілька літ тому славний американський король преси Герст купив собі в Англії старе абатство і шпихлір із XVI. ст. Оба будинки розібрали і камені понумерували. Абатство велів Герст перенести до свого шотляндського маєтку Сан Донат, де він має цілий замок. Шпихлір завантажили на корабель і перевезли до Каліфорнії. Герст хотів показати в Америці рідку старинну будівлю. В Америці цілий будинок, камінь за каменем відбудували і він простояв там два роки. Відтак шпихлір знову розібрали, завантажили на пароплав і небавом він знову приїде до Шотляндії.

Цілий той перевіз шпихліра до Каліфорнії, його відбудова, розбірка і знову перевіз до Шотляндії коштують часописного короля 100.000 долярів. Та він зовсім не рахується з таким видатком.

Бо Герст незвичайно забобонний чоловік. У центральнім архіві його агенцій та видань лежать приготовлені вже докладні аж до найменших подробиць некрольоги всіх більше й менше славних людей із цілого світу, разом із світлинами. На випадок смерти когонебудь із славних людей, часописи Герста дістають негайно потрібний матеріял. Тільки одного некрольогу нема в архіві Герста, а саме некрольогу самого Герста. Часописний король боїться панічно смерти.

Циганка виворожила йому, що він житиме до тієї пори, доки не закінчать будову його замку в Сант Донаті. Тому теж у шотляндському замку не переривають робіт, руйнують одні частини замку й добудовують інші. Абатство і шпихлір з XVI. ст. теж входять у плян замку в Сант Донаті. Щоб відложити речинець закінчення праць, Герст велів перевезти старинний шпихлір до Америки, притримав його там два роки і знову перевозить до Шотляндії, де, ясна справа, з його будовою теж не будуть спішитися.

Співак конкурентом президента.

Відомий тенор-співак із Голівуду „граф Джон Мак Кормік" рішив виставити свою кандидатуру при найближчих виборах президента в Ірляндії. Цю вістку, що викликала в Голівуді зрозумілу сензацію, подав за посередництвом американських радіостацій сам Мак Кормік.

— Ніхто мене офіційно не просив — заявив славний тенор перед мікрофоном — виставити мою кандидатуру. Одначе я маю багато приятелів в Ірляндії і вони запропонували мені виступити до боротьби з де Валерою. Я телеграфував до сина, який живе у Деблінї і питав його, чи я ще маю право бути вибраний на президента. Йому відповіли, що до моєї кандидатури ніхто не може мати ніяких застережень.

Чи мене виберуть? На це питання, очевидно я не можу дати ніякої відповіди. Одначе будьте всі переконані, що не зважаючи на мою любов до мистецтва, я покину його, Америку, всі мої багатства і полечу до Ірляндії виконати волю моїх виборців.

Мак Кормік заявив ще, що його „конкурент" де Валера має куди менше підстав, щоб займати становище президента: бо він, Мак Кормік, чистокровний ірляндець, а батько де Валери був еспанцем.

— Я мистець-співак... Хіба воно може бути перешкодою? Адже Падеревський був першим головою відродженої Польщі.

Мак Кормік прийняв американське громадянство в 1918. р. В 1920. р. папа надав йому гідність графа. Його несподівана кандидатура на президента Ірляндії — це, не важко здогадатися, черговий, характеристичний для Голівуду, реклямовий трік.

Шпіонажа підчас війни.

У звязку з призначенням нових фондів на розвідчу службу, англійські часописи подають дсякі нові подробиці зі шпигунської діяльности в ріжних краях, підчас світової війни.

У перших місяцях війни в 1914. р. французька розвідча служба була краще зорганізована від німецької.

Лючіето

Одним із найкращих французьких шпигунів був Лючіето. Він перебував у Німеччині, одначе мав змогу контактуватися з французьким генеральним штабом. Йому першому вдалося попасти на слід тайної підготови Німеччини до газової війни.

Якось одного разу побачив він на залізничій стації кілька величезних вагонів-збірників, які мали відїхати до Ессену. Лючіето виїхав негайно до Ессену, щоб там довідатися, що міститься в таємничих збірниках.

Там почав він пильно заходити до всіх перегонів та пиварень, в яких сходилися робітники, що працювали в ріжних військових заведеннях. Один із робітників проговорився перед ним, що німецькі гармати стрілятимуть небавом на ворога газовими стрільнами. Лючіето видивився на робітника счудований, буцімто він не довіряє йому. Тоді ображений робітник заявив, що дасть Лючіетові нагоду побачити пробу тих стрілен, яка відбудеться в найближчих днях у присутності цісаря.

Лючіето справді бачив ту пробу. Він бачив як приїхав цісар, як із гармати вистрілили газове стрільно у напрямі невеликого стада овець. Овець заслонив раптом густий жовтавий дим і коли він розсіявся, всі вівці лежали мертві. Лючіето негайно повідомив про цю пробу Францію і переслав теж кусник стрільна, який йому вдалося знайти.

Аронсон.

Найсміливішим розвідчиком був не француз і не англієць, лиш молодий жидок із Палестини на прізвище Аронсон. Він мешкав разом із своєю сестрою у Яфі і в нього на квартирі станув якийсь німецький генерал, який доволі часто залишав на своїм столі ріжні важні документи. Аронсон ненавидів турків, які були в союзі з Німеччиною і тому рішив помагати англійцям (очевидно не лиш з ідеї, але й за добрі гроші). Він починав із генералом дуже часто ріжні балачки і в них зручно перескакував на військові теми та вимаячував від генерала цікаві тайни. Відтак уночі переїздив на човні до англійців і повідомляв їх про все те, що йому вдалося видобути від генерала і що довідалися теж його знайомі. Вкінці вони запримітили, що їх пляни хтось зраджує англійцям і обвинуваачували у шпигунстві сестру Аронсона. Її арештували, почали випитувати, але коли не вдалося від неї нічого видобути, її вбили. Аронсон утік до англійців і вернувся до Яфи разом з англійським військом.

Чоловік, що забув замкнути крамницю.

Рада префектури в Ніці розглядала недавно дивну справу. Купець із Іеру Фортуне Мартен запрацювався так сильно 5. серпня 1933. р. у своїх торговельних книгах і при тому так утомився, що рішив трохи відпочати, забувши перед тим замкнути на долівці будинку крамницю-магазин, що був його власністю.

Перед порожнім, освітленим магазином збиралася юрба цікавих. Хтось пустив поголоску, буцімто Мартен зійшов із глуздів і покінчив із собою. Тоді покликали поліцію. Поліція ввійшла спершу до магазину і відтак на перший поверх до мешкання Мартена. Мартен так сильно спав, що зовсім не чув їх приходу. Вкінці галас і крики на вулиці його розбудили. Не прочунявши ще якслід, здогадався, що на його магазин напали злодії. Він узброївся в револьвер і заявив, що боронитиме до останку свого майна.

Поліцай ударив його по руках. Револьвер упав на землю і вистрілив. В юрбі під домом думали, що Мартен убив поліцая. Нещасного купця окружили, повалили на землю, важко побили і відтак надягнули на нього кайдани безпеки та відвезли до лічниці.

Коли Мартен вийшов із вязниці, виступив з претенсіями до управи міста Ніци, бо у Франції міська управа все відповідає за вчинки поліції. У своїй скарзі подав він, що поліція мала його рятувати перед юрбою і не годилася була його рятувати перед юрбою і не зратити холоднокровности і разом із безпричинною юрбою кидатися на невинну людину.

Рада префектури признала частинно претенсії Мартена за оправдані і присудила йому 50.000 франків за шкоди, що він їх у звязку з тою пригодою зазнав.

—o—

НЕБУВАЛА ОПЕРАЦІЯ ОКА.

З Америки повідомляють про подію, що справді має архиамериканський посмак. У Новому Орлеані (Злучені Держави) вдалося перевести неімовірну операцію, яка вповні вдалася і викликала серед фахівців небувалу сенсацію.

До лічниці зголосився молодий коваль, якому кусник сталі скочив при куванні коня до ока і спричинив таким чином утрату зору. Лікарі ствердили таке важке ушкодження рогівки, що ніяка операція не могла її вже вилічити.

Довідався про те якийсь сімдесятьлітній старець, який перебував у тій самій лічниці. Він запитав лікарів, чи його око не придалося би молодому ковалеві. Один із лікарів скористав із пропозиції старця і зняв рогівку з його ока та переніс її відтак на око коваля. Ця операція вдалася знаменито. Навіть хірург не сподівався такого висліду. Коваль відзискав зір. Вістка про цю подію викликала величезне вражіння в науковому світі.

ДОЧКА ДЕНТИСТА — ЖІНКА КНЯЗЯ И ПОЛІЦАЯ.

Марта Рокафорт — це жінка, що про неї розписуються тепер американські часописи на цілих шпальтах. Марта жила ще недавно на Кубі й була дочкою тамошнього зубаря. При тім славна вона була на цілий острів із своєї краси.

Кубайська красуня вийшла заміж за б. інфанта гр. Кавандога й таким чином вона стала княгинею б. еспанського короля Альфонса XIII. Одначе князеві доволі швидко знудилася красуня, він залюбився в іншій кубайській красуні і взяв розвід із Мартою. Марта не дуже побивалася по страті першого мужа й вийшла заміж за поліційного урядовця, з яким почувається дуже щаслива.

—o—

РОЗГУБЛЕНІ АНГЛИЧІ.

Англієць без парасолі — це щось гейби лиш половина англійця. Чи сонце, чи дощ, чи мряка, чи погода — англієць носить залюбки при собі парасолю. Міг би хтось подумати, що англієць береже своєї парасолі, як ока в голові — ні! Льондонська статистика подає, що в минулому році (1937) англійці забули на залізничих стаціях, в автобусах і таксівках 120 тисяч парасоль.

ВЕСЕЛЕ.

Добрий спосіб.

– Я запримітив, що всі ваші урядовці залюблені по самі вуха в новій вашій секретарці Я цього не стерпів би!

— Чому? Від часу, як я її маю, ніодин з моїх урядовців, не опустив навіть годинки урядування.

Молода кухарка

Молода жінка спекла перший раз лакомінку, яка не дуже смакує її мужові. Вона бентежиться й каже:

— Ох, Данку, кухарська книжка...

— Що? — перебиває їй чоловік. — Бійся Бога, то й кухарська книжка є також усередині?

Час до надуми.

— Панно Іро, якщо ви мене не вислухаєте, то я кинуся під поїзд, що їде в шестій годині

— Дайте мені ще дві години часу до надуми. У восьмій годині їде ще один поїзд.

Коломия, 2. III. 38. П. Т. Пром-банк, Львів. Прошу й на цей рік дописати мені дивіденду від сплачених уділів — на рахунок нового. Минулого року я мав від моїх 8 уділів зол. 10.—, а цього року вже зол. 14.—. За два роки я придбав з дивіденди новий уділ і крім свідомости, що підписуючи уділ Пром-банку, співділаю теж при розбудові рідного ремесла, торговлі і промислу маю ще й певність, що уділ Пром-банку це найкраща льоката капіталу. — З поважанням — Іванюх.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ

Пром-банку,

ЛЬВІВ, ГРОДЗІЦЬКИХ 1, І. П.

тел. 292-15, 200-15.

ТАКИ ДЕКРЕТ, А НЕ СОБОР.

ЧОГО ОЧІКУЮТЬ У ПРАВОСЛАВНИХ КОЛАХ?

Варшава, 20. березня 1938.

Справа скликання православного Собору починає бути знов актуальна. Підчас останньої бюджетової сесії польських законодатних установ вилли кількакратно зі сторони православних українських послів і сенаторів повні зневіри запити: коли і чи взагалі відбудеться цей від 3-ох років очікуваний та урочисто проголошений декретом найвищого державного чинника Собор?

„Діло" широко насвітлювало у недавній частинно сконфіскованій статті настрої і моменти, що впливають на такий а не інший підхід української опінії до справи спору, чи вірніше кажучи — до справи організації самого соборного зїзду, як законодатного тіла православної Церкви. А тимчасом, як довідуємося з дуже добре поінформованих джерел, **справа собору є вже майже пересуджена.**

У найвищих церковних православних колах ніхто до неї — на превеликий жаль — не привязує вже тепер поважної ваги. Ще недавно, бо на початку цієї буджетової парляментарної сесії, міністр освіти Свєнтославський з власної ініціятиви запевнював, що собор внедовзі відбудеться, але вже 2. ц. м. підчас дискусії над буджетом його ресорту в сенаті, не відповів ані словечком на конкретний запит волинського сенатора Маслова в справі речинця собору.

Якою-ж дорогою будуть поладнані взаємини між правосл. Церквою та державою?

У цій справі голоси покищо поділені. На цьому тлі — як довідуємося — виявилася різниця становища між поодинокими недуховними членами відомої Мішаної Передсоборної Комісії, до якої — як відомо, — крім митрополита Діонизія, арх. Олександра і арх. Олексія, входять представники двох міністерств (освіти та внутрішніх справ) і волинський воєвода.

Назагал панує тут погляд, що справу розв'яже **таки декрет президента, виданий на підставі повноважень.** Це ніби не виключає скликання Собору, який мав би тільки одно завдання: так мовити, адораційне та технічно-формальне. Тільки з **кого** такий собор буде складатись?!

Варта зазначити тут одно цікаве явище: рішальні православні чинники, що чейже ентузязмувалися ідеєю собору — пішли від деякого часу беззастережно на руку урядовій концепції — заступити суттєве завдання Собору декретом. Своє становище у цій справі православна сторона пояснює тим, буцімто Собор не міг би виконати свого завдання з таких причин: 1) серед православного духовенства брак спеціялістів для опрацювання низки соборних питань у комісіях; 2) сойм, складений з подавляючої більшости неправославних, ворожо потрактував би постанови Собору; 3) католицькі чинники ожівали би далекойдучої пресії на якнайбільше обмеження прав і привілеїв православної Церкви, використовуючи свої широкі впливи. З тих головних причин вища духовна православна влада воліє мати до діла з готовим президентським декретом, який — як кажуть — має скріпити досьогочасні права православної Церкви.

Не потрібуємо хіба додавати, що **четвертою** причиною такого а не іншого становища згаданих церковних чинників є **острах перед національно-реформістичними чинниками,** які могли би підчас Собору явитися в особах **делегатів українського, білоруського чи навіть російського** православного населення.

Залишається врешті одно питання: **коли** вийде декрет?

Під цим оглядом панує одностайність. Декрет з проголошенням правного стану православної Церкви мав би вийти у днях побуту у Варшаві **румунського патріярха і премієра Мирона Крістеа, отже з кінцем травня, чи на початках червня** н. р. Тоді саме голова румунської Церкви мав би вшанувати своєю присутністю державний польський акт, про який свого часу, промовляючи на врочистому обіді у честь митрополита Діонізія у Букарешті, 26. вересня 1937 р., м. і. сказав: „...Оскільки нам відомо, небавом має ввійти в життя основний закон про положення православної Церкви у Польщі".

Загально було відомо, що ревізита румунського церковного достойника мала відбутися ще восени м. р. і ми знаємо напр., що варшавська православна митрополія поробила вже була далекойдучі приготування до неї, але згодом її відкладали, бо деякі проекти не були ще готові.

Знали про ці проекти добре католицькі польські кола, які через те й зробили тоді в пресі бучу з приводу... здогадного креування у Варшаві православного патріярхату, отже бучу довкола досить фантастичної справи, якої можливости розглядало зрештою перше „Діло" ще минулої весни, маючи тоді до цього відповідні реальні підстави.

Одно є покищо певне: чи речинець проголошення президентського декрету підляже таким чи іншим змінам, чи ні — православний Собор у такій формі, яким його хотіли бачити зажурені долею православного населення і Церкви українські патріоти-церковники — належить до проектів, яким не суджено — бодай у теперішніх обставинах побачити денне світло. **Гром.**

КЛЯВДІЯ ГАВРИЩАК.

З Нюйорку до Маямі.

2. РАСОВА ПРОБЛЄМА.

Три і пів дня дороги автом. Щось немов наші подорожування почтовими диліжансами: тоді, коли наші „коні" дістають свіжий запас газоліни, води, оливи — ми на тій самій газоліновій стації, що має і ресторанне підприємство снідаємо, їмо обід чи вечерю. Цих стацій та туристичних домів намножилося вздовж шляху немов грибів по дощі. І у кожному, навіть коли захопить тебе ніч серед непролазних мокляків чи пралісу, де на десятки миль автомобілева шоса є єдиним слідом людського життя, — дістанеш чепурну кімнату з лазничкою, водопроводною холодною та теплою водою і всіми вигодами. Тому, коли ранком всідаєш у авто, щоб провести у ньому знову один день — почуваєш себе таким свіжим і випочатим, якби розкладався у вигідний кіновий фотель, щоб глядіти на цілоденну преміеру довгої фільми, яку вирежісерувала природа враз із людиною.

Незвичайно цікавою частиною нашої фільми, що зранку до вечора миготіла крізь автомобілеву шибку були полудневі муринські степи: Вірджінія, Північна та Південна Кароліна та Джорджія. Це батьківщина американських муринів — сюди спершу привозили їх торговці, щоб продавати як робучу силу плянтаторам бавовни та тютюну. Тепер ці колишні невільники розрослися до 14-мільйонової нації і стали в американському суспільному житті тою чорною, кошмарною явою, що зганяє сон з очей усім білим „расистам" цього континенту. Парадоксальна життєва проблєма: білі власною кровю пролитою в домашній війні та життям геніяльного Лінкольна заплатили за скасування невільництва муринів. І ті самі білі досі ведуть безупинну біольогічну боротьбу з чорним суспільним елітнем, бажаючи утримати білий расовий характер американського континенту. Повне товариське відокремлення обидвох рас істнує навіть на Півночі, що славиться найліберальнішим відношенням до муринів. І тут мурини мають свої окремі мешкальні дільниці, власні церкви, школи, театри, яких не відвідують білі, не допускаючи чорних до своїх. Расовомішані подружжя є великою рідкістю і білий через такий звязок виключає себе з білої товариської спільноти і прояви погорди для білого „відступника" видко на кожному кроці.

На Півдні цей білий сепаратизм прибрав далеко гострішу, більш визивну форму. Тут білий не сяде поруч чорного в автобусі, залізниці, призначує чорному іншу ждальню на двірці — не впустить його до свого заїзду, ресторану, навіть — туалєти. Написами „Тільки для білих" значені всі південні стейти. Але коли американцеві, який горить обуренням на хвилю расовних антагонізмів, що бушує по Европі, підсунете аналогію з їх поведінкою на Півдні, — дістанете відповідь у відомому нам стилі „Те зовсім інша річ".

Рямці фейлєтону за вузькі, щоб глибше змалювати цю расову проблєму. Поділимося лише вражіннями, які робить ця частина З. Д. А. на туриста, що вперше в кільканацяти годинах перерізує її автом і старається схопити зором те, що найбільш типове. Зрештою це вистачає, коли зважити, що на тих рідко населених просторах ціле життя зосереджується коло головної шоси: при шосі є школи, церкви, фарми — до неї туляться мешкальні будинки, туристичні домівки, ресторани, крамниці. Шоса означає звязок зі світом — вона стає джерелом заробітку. Переїхавши попри муринські оселі чи міські муринські дільниці приходимо до двох висновків: американські мурини рішуче не признають осторог і засад „свідомого материнства", а обі поли мають органічну нехіть до праці.

Правда, хліборобський Південь це не промислові осередки — багатії центральних і північних стейтів, з високою заробітною платнею, шалом консумції і манією комфорту, а нижчий рівень прожитку вражає тут таксамо, як сучасна хронічна недуга хліборобського стану. Фарми убогі, примітивні деревляні доми, — господарські будинки немов наборзі склеєні. Але всеж біля хозяйства білих видно запопадливу руку: викорчована земля, стежки, квітник, коло хати — у хаті чисті вікна, завіски. Зате кожна муринська хата, з якої висипується на вулицю з тузин чорних смотриків і мокососів із невідступною усмішкою „від вуха до вуха", повбираних у страшенно колірове лахміття — це немов хатка на курячій ніжці проекту Баби Яги. З десяти дощок збита коробка застромлена на пару високих каменях чи колодах (забезпека перед гаддям та вогкістю) з повибиваними шибами, а то й без вікон, та деревляною будою побіч, де безладно накидано залізних відпадків та подібного „господарського знаряддя". Побіч кусень рілі на тютюн чи бавовну — з пообоpюваними пеньками, бо для кожного тут господаря викопати їх із землі це надто виснажлива та морочлива праця. Ці пообоpювані пеньки — це щось таке типове для муринського господарства, що дозволяє вже здалека і без інших ознак відгадати, який колір шкури має власник грунту. Коли додати до того, що на одного стрічного білого побачите тут двацять чорних — уявляєте собі трівогу за майбутній вигляд континенту, яка огортає запопадливого та цивілізованого білого американця на вид примітивізму і не дуже надійних расових прикмет цієї великої вітки громадян З. Д. А. що викочується з Півдня немов велитенська чорна повінь.

Скок зі зими у весну, коли робити його на 60-кінній Форді направду невеликий і вже третього дня нашої їзди стрічаємо сіячів (3. січня!), а рістня за кожною проїханою сотнею

Сойм ухвалив закон про втрату громадянства.

На засіданні сойму, що відбулося в пятницю 25-го березня ц. р. між іншими справами прийшла на порядок дня справа закону про втрату польського громадянства. Згідно з цим законом польський уряд може відібрати польське громадянство тим громадянам, що: а) діють за кордоном на шкоду польської держави, б) перебуваючи безперервно за кордоном принаймненше 5 літ після створення польської держави втратили звязок з польською державністю, або в) перебуваючи за кордоном не вернулися до Польщі в означеному речинці на заклик закордонного уряду польської держави.

Проти цього закону промовляли посли Моравський, Зоммерштайн і від УПР посол д-р Степан Витвицький. На випадок, якби сойм таки приняв цей закон, пос. д-р Витвицький зголосив цілу низку поправок, щоби бодай частинно змінити його постанови. Поправки зголосив і жидівський посол Зоммерштайн.

Сойм відкинув усі поправки і приняв закон так, як його передала комісія.

Наймодніші матеріяли жіночі і мужеські
з першорядних бельгійних фабрик дістала і поручає по фабричних цінах фірма
Мецґер і Берґнер ЛЬВІВ, КАЗИМИРА ВЕЛИКОГО 12
Телєфон ч. 239 43. 5-10

З ВОЛИНСЬКОГО ЖИТТЯ.

ОЗН ПОКАЗУЄ ПОВОЛІ ОБЛИЧЧЯ.

Алярм ендецької преси, що буцімто на Волині польськість у відступі та що довів до цього відступу воєвода Г. Юзефський, зробив ге, що сюди раз-ураз приїзджають зі столиці та інших міст ріжні красномовці, щоб дати настроєві інекції та вказати шляхи до ріжних наступів.

Недавно, з ініціятиви луцького ОЗН, відбувся тут виклад дир. В. Альбрихта з Варшави на тему: „Ідеольогія ОЗН як історичний розвиток польської політично-господарської думки".

Для нас цікаве те, що характеризує відношення ОЗН до національних меншин і взагалі нової загальної націоналістично-антидемократичної курс, А сказав про це п. Альбрихт таке:

„Соймовладство" усунене і влада концентрується в руках президента РП. Ті, що противдіють обединанню народу, роблять мимоволі прислугу **чужим силам, що діють на шкоду держави".** (Підкреслення наше).

А у висновку — боротьба:

„Обединаний політично нарід бере у свої руки національну господарку. **Мусить це викликати боротьбу з чужою стихією...** ОЗН ставить собі, як одно з головних завдань, „підтягнути Польщу вгору, передовсім під господарським оглядом".

Отже ОЗН на Волині стає на чолі **внутрішньої економічної боротьби з чужою стихією,** ясна річ — з національними меншинами, які або займалися досі торговлею, як жиди, або мусять нею займатися, бо витиснені з інших ділянок праці (українці). Зрештою, початки цієї економічної боротьби „з чужою стихією" вже бачимо: поважна частина молодих українських купців уже примусово відпочиває...

Про це п. Скрипник сказав на плєнум сойму (дослівно цитуємо за луцьким офіціозом, тижневиком „Волинь" ч. 10, ц. р.):

„Але перейду до практики прокураторських урядів. Отже я казав про те, що для неї прикметна масовість арештувань... Цим шляхом створюється психічну пресію на громадянство"...

ЦЕ ТЕЖ ВІДСТУП ПОЛЬСЬКОСТИ.

„Польська Мацеж Школьна" веде на Волині: дві купецькі гімназії, 5 ремісничих шкіл, 3 бурси, 8 дошкіль і 66 вселюдних шкіл. До цього додаймо всі школи ріжних типів, міські й сільські, з польською мовою навчання і у значній більшості з польським учительським персоналом.

А українці, що складають 80 відсотків усього населення, по селах у дійсности не мають вже ніодної чисто-української школи. Щодо приватного шкільництва, то „Т-во ім. Лесі Українки" в Луцьку веде дві українські гімназії в Луцьку й Кремянці, товариство „Українська Школа" в Рівному — початкову школу ім. гетьмана Ів. Мазепи в Рівному й приватний концесіонар — українську гімназію теж в Рівному. Ось і все. Є ще в Кремянці православна духовна семинарія, але й ту хочуть зліквідувати, тобто перенести її до Варшави й перетворити в польсько-російську.

Отакий то відступ польськости на Волині в ділянці народньої освіти!

В ПЯТИЛІТНІ РОКОВИНИ СМЕРТИ
бл. п.
Осипа Турянського
автора „Поза межами болю"
відправиться в понеділок 28. ц. м.
в год. 8.30 зранку в церкві св. Юра
ПОМИНАЛЬНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ
на яке запрошує українське громадянство
СИН.

НА ЩО ЙДУТЬ ГРОШІ ХЛІБОРОБІВ.

В репрезентаційній салі волинського воєводського уряду відбулося звичайне засідання Волинської Хліборобської Палати при участи делєгата міністерства хліборобства й земельних реформ та делєгата союзу палат і хліборобських організацій і в присутності представників ріжних добровільних організацій Волині (польських, бо українських нема).

Рада хліборобської палати ухвалила буджет на час від 10. квітня 1938. р. до 31. березня 1939. р. в сумі: по стороні видатків 725.291 зол., а по стороні прибутків 726.125 зол., підвищуючи буджет на найближчий рік на 57.227 зол.

Волинська Хліборобська Палата має обслуговувати й українських селян, які складають понад 90 відсотків усього хліборобського стану Волині й поважну частину ухваленого буджету мають покрити з кишені власне наших хліборобів (з податкових сум).

Щож за це дістає наше селянство? Ні одної української хліборобської організації на Волині нема (недавно закрили єдину філію „Сільського Господаря" в Луцьку). Всю роботу ведуть тільки польські організації — „кулка ролніче" „кулка господинь", головним чином у польських кольоніях, бо українські хлібороби не знаходять у них нічого рідного і справді корисного (правда, є вони й по українських селах, залюжені здебільша примусово, або „щоб не було якої кари" й істнують найчастіше на папері). Агрономи самоуправи та палати вживають тільки польської мови й їхня наука або не цікавить українських хліборобів, або, як і слухають її „страха ради юдейска", то не доходить вона до їхньої свідомости і вони її не засвоюють. Єдиному службовикові палати українцеві, б. лекторові Подебрадської Академії, виповіли працю.

Якуж користь принесуть українським хліборобам ці **три четверті міліона золотих?** Яку користь дадуть вони взагалі хліборобській культурі Волині поза польськими „осадниками", кольоністами й поміщиками? Яка користь буде з них державній економіці?

Знавці твердять, що волинська хліборобська палата має дуже малий вплив на зріст сільсько-господарської культури серед української маси хліборобів, себто серед основної маси хліборобського стану. Правда, можна помітити деякий поступ (черепашим кроком), але він відбувається майже виключно завдяки українським хліборобським часописам і книжкам та взаємній науці: одні від одних запозичають нові способи і хліборобське знання.

Зате ідея господарської боротьби з „чужою стихією", що її проповідує від імени ОЗН п. Альбрихт, і що оплескувало 200 слухачів у Луцьку, здійснюється. Одним словом „боротьба" йде.

X.

По широкому світі.

Польський міністр рільництва Понятовський виїхав літаком на відпочинок до Єгипту. По дорозі він спинився в Букарешті.

Совітський уряд признав високі відзначення учасникам експедиції Папаніна.

Данціг має тепер 407.517 мешканців, з чого 256.403 припадає на саме місто. Простір вільного міста обіймає 1.893 кв. км.

—o—

ДАЛЬША КОНСОЛІДАЦІЯ НІМЕЦЬКОЇ МЕНШИНИ У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ.

Провід німецької християнсько-суспільної партії рішив одноголосно, щоб її посли й сенатори вступили до судетсько-німецької партії (Генляйна) та щоби представник тієї партії вступив з уряду.

Тепер партія Генляйна має 55 послів і 26 сенаторів.

КУПУЙТЕ КНИЖКИ ВИДАВНИЦТВА „ДІЛО"!

миль дістає більш соковитий відтінь зелені та чепуриться екзотикою. Шоса втискається у джунглю густо підшиту пальмами. З дерев аж до дахів авт звисають сиві пасма мохів, а кількість пальм більшає з такою скорістю, що під вечір глядимо вже на них звисока, як на збудження ніле явище.

Від до стейту Джорджії перегороджує типово підтропікальна ріка Саванна з жовтими водами, немов водостоями та плоскими берегами, що губляться у високенних травах — зливаються з непролазними мочарами. Не дуже то гостинний напис у воріт стейту відрухово зменшує скорість нашої машини, а нам увижається незабутня креація Поля Муні з фільми „Я втікач". — „Будь осторожний на шосі, бо кожний засуд у цьому стейті означає працю в оковах".

Джорджія це стейт, що досі вдержав т. зв. „чейн-генг" — заковування вязнів ланцюгами в час робіт поза вязничними мурами. Іншої „атракції" він мабуть не має — принаймні мимоза бідністю білих та чорних мешканців та природою, що виглядає, немов поставила собі за ціль не дати людям можливости прожитку нічого не могли доглянути. Сковані ланцюгами люди при праці роблять пригноблююче враження (расова ворожнеча і тут зазначена; ми не стрінули ніодного „генгу", де білі вязні працювали всуміш з чорними; навіть на „ланці" держаться обі раси в „пристойній" віддалі). При шосі працюють групи по кількацять мужчин, одягнених в чорно-білі пасмисті одяги, скованих одним довгим ланцом. Праця йде під оком вязничої сторожі, що окружає „генг" з рушницями, готовими до вистрілу. Якщоб якимсь „магічним" чи іншим надприродним способом удалося вязневі видерти ноги з оков та оминути стрілів рушниць — це й так не далобй йому ніяких виглядів на втечу, бо сама природа має всі прикмети непрохідних вязничних мурів: мокляки, багна, де кожний крок западається у безвість, а їдовите гадля загрожує смертю від одного дотику їдких зубів...

(Далі буде).

Прем. Геринг виїхав до Австрії.

Прем. Геринг виїхав у четвер вечором до Австрії, у першу чергу, щоби полагодити господарські справи звязані з аншлюсом та ввести в Австрії 4-літній план. З Лінцу до Відня переїде він пароплавом — по дорозі переведе важні розмови на господарські й політичні теми, в яких возьмуть участь м. ін. австрійські міністри. Опісля Геринг звидить важніші господарські осередки та військові обекти Австрії.

ПРОЄКТ МІЖНАРОДНЬОГО КОМІТЕТУ ПОМОЧІ АВСТРІЙСЬКИМ І НІМЕЦЬКИМ ЕМІГРАНТАМ.

Американський державний секретар видав наказ проєкт міжнароднього комітету, що заопікувався б емігрантами з Німеччини й Австрії.

ЛІКВІДАЦІЯ ТУРЕЦЬКОГО ПОСОЛЬСТВА У ВІДНІ.

Турецький уряд повідомив німецький уряд, що він ліквідує своє посольство у Відні та творить там генеральний консулят.

—o—

Смерть словацького діяча.

У Словаччині вмер в 73. році життя відомий словацький діяч довголітній співробітник о. Глінки та співавтор програми словацької народньої партії, о. Йосип Качка. За його національну діяльність мадярська військова влада засудила була його в часі війни на кару смерти, яку на інтервенцію духовенства, між іншим і о. Глінки замінили були на 12 літ вязниці. Похорон покійного був великою словацькою національною маніфестацією. В ньому взяло участь багато провідників словацького національного руху з о. Глінкою у проводі.

—o—

У СПРАВІ ПОУНІЙНИХ ЗЕМЕЛЬ.

Після конференції мін. Свєнтославського з кардиналом Гльондом підписали проєкт умови між Апостольською Столицею і польським урядом у справі поунійних земель.

Вже надійшли **весняні матеріями' убрання і плащі**
ШАПІРА вул. Личаківська ч. 1.

НОВИНКИ.

— **Справу** познанської харчівні полагоджено позитивно. **У. С. Г.** 667

— **Усім членам Кооперативи „Український Театр"** пригадуємо, що річні Загальні Збори Кооперативи відбудуться в понеділок, 28. III. 1938. в годині 5. вечором у власній домівці (вул. Шашкевича 5 партер). З огляду на важні справи, що стоять у звязи з істнуванням Кооперативи, дирекція просить численно явитися.

— **Дискусійні сходини** у львівській філії Т-ва прихильників астрономії відбудуться в суботу 26. ц. м. в год. 18. вечором у салі Геольог. Інституту при вул. Длугоша 8., з відчитом м-ра Антона Опольського п. н. „Хемія зірок" зі світлинами. Вступ вільний. Гостям раді.

— **Літературний вечір „сім книжок"** — (про нагороджені твори 1937. року) відбудеться у Львові в салі „Української Бесіди" в неділю 27. березня ц. р. в 6. год. веч. — Прелєгент — д-р М. Гнатишак, рецитаторка: м-р Ірина Гургула.

— **Нове обмежування прав української мови.** В останньому часі стрінулися адміністрації українських часописів з новою, дотепер невідомою вимогою почтових урядів, а саме, щоб на грошевих відтинках з розрахункових переказів змінити українські печатки на печатки з написом латинкою. Цю вимогу висувають почтові уряди не зважаючи на те, що при зголошеннях картотеки розрахункового переказу були прийняті поруч українських підписів теж і печатки з українській мові, зложені кирилицею. Тепер саме чомусь печатки з українськими написами втратили право громадянства на почті. В обороні української мови повинні виступити представники УПР перед компетентними чинниками.

— **Нагінка на священників.** Парох Зборова о. Роман Ганас дістав від старости письмо такого змісту: Starosta zborowski Nr. B. 42. Zborów dnia 22. marca 1938. Do Greckokat. Urzędu Parafialnego na ręce Wielebnego ks. Romana Hanasa w Zborowie. W czasie przeglądu ksiąg kasowych Powiatowega Sojuzu Kružków Ridnoji Szkoły w Zborowie stwierdziłem że gr. kat. Cerkiew w Zborowie w dniu 15. stycznia 1938 r. ofiarowała na rzecz Ridnej Szkoły kwotę 86 zł. 95 gr. zaś w dniu 5. marca 1938 r. udzieliła tytułem pożyczki Ridnej Szkole kwotę 1oo zł. Proszę o wyjaśnienie z jakich funduszów cerkiewnych kwoty powyższe zostały wręczone Powiatowemu Sojuzowi Kružków Ridnej Szkoły w Zborowie; na jaki cel; oraz z czyjego upoważnienia. Odpowiedzi pisemnej oczekuję do dnia 26. marca br. — Starosta powiatowy Pawlikowski wr. Як бачимо відомий напад пос. Войцеховського в соймі і нікчемна кампанія польської преси проти Митрополита Шептицького та гр.-кат. священників видає свої овочі. Домагання ендеків не пішли в ліс.

— **Великий дар для Т-ва „Відродження".** На закінчення широкої кампанії Т-ва „Відродження" в цьому році т-во дістало перший запис майна від д-ра Володимира Моравського, активного відродженця зі Стрия, нині заточеця на далекій чужині. Отже д-р Моравський склав у лютому ц. р. у т-ві „Відродження" свій заповіт такого змісту: „На випадок моєї смерти установляю власником моєї реальности (дім з городом) у Стрию, при вул. Лелевеля 38, Українське Протиалькогольне і Протинікотинне Т-во „Відродження" у Львові". З чистого річного доходу з цієї реальности установить Т-во „Відродження" 2 рівні стипендії, для найближчої родні фундатора української народности обох полів під умовинами; а) кандидат (ка) мусить бути дійсним членом „Відродження"; б) першенство щодо стипендії мають ті, що довше належать до Т-ва „Відродження", чи пак є активними членами Т-ва „Відродження". Якщоб забракло рідні фундатора, про стипендію може старатись кожний активний відродженець. Цей заповіт є великим моральним капіталом для Т-ва і доказує, що Т-во „Відродження" здобуває сьогодні серед українського громадянства щораз то більшу прихильність і підтримку у своїй важкій і не обхідній праці для добра і росту української нації.

— **Гіероґліфами** називає українську мову Володислав Динисевич управитель утраквістичної школи в Любичі—Кулайці, який набрав у крамниці товарів і не хотів за них заплатити. Тому дістав позов написаний згідно з постановами закону в українській мові, щоб заплатив гроші за побрані товарі. Позваний В. Динисевич звернув позов домагаючись, щоб доручено йому позов у державній мові, бо „чужих гіероґліфів не обовязаний читати і приймати до відома" (ч. акт. I. C. 297. 37. суду городоського в Раві Руській). Слід додати, що селяни цього села мали з ним справу за зневагу, якої цей пан допустився підчас шкільної науки (була це зневага народу, але не хоронена законом), і тоді п. Динисевич зобовязався звернути кошти, а селяни відступили від позву.

— **Суд так, а поліція ні!** Недавно суд у Рівному видав присуд того змісту, що кольпортажа видань „Відродження" його членами на Волині дозволена, якщо кольпортер не бере ніякого рабату. Тимчасом у практиці далі забороняють продавати видання „Відродження". Ось дня 18. м. м. відбулася в селі Боголюбах к. Луцька ревізія в домі Олександра Хлопецького. Ревізію переводила поліція з Уляник. Дня 18. ц. м. Хлопецький дістав зі староства в Луцьку письмо, яким староста покарав Хлопецького за кольпортажу видань „Відродження" грівною 10 зол. — Дня 7. III. ц. р. прийшла на адресу Олекси Кузьмиченка зі села Даничова, п. Межиріче к. Корця поручена посилка з виданнями Т-ва „Відродження". На почті видали адресатові пачку, але по дорозі відібрав йому пачку поліцай Міхальський і заніс на станицю поліції у Харалузі й опісля переслали до староства в Рівному. Комендант станиці поліції отверто заявив, що всякі посилки буде відбирати адресатові. Отже суд у Рівному увільняє від вини і кари за кольпортажу видань Т-ва „Відродження", а поліція далі конфіскує посилки. Що на це компетентні чинники?

— **Хто так виховує: школа чи батьки?** Малі діти у віці від 5—8 літ бавилися коло води пускаючи човен по калюжці. На човні повісили між іншим жовто-блакитний прапорчик з паперу. Саме тоді надійшло 6—8 учеників з 2-ої та 3-ої гімназійної і по короткій нараді один з них хопив за камінюку та кинув ним на малу дитину. Камінь вдарив дитину в ногу і вона з плачем побігла до хати, а гімназійні ученики по „геройськи" втікли чимшвидше. Хто їх цього вчить: школа чи дім? Не слід забувати, що це були сини равських інтелігентів.

— **Напад учителя на хлопця у Верхраті.** Солтис громади Верхрата доручив Теодорові Балух дати підводу і відвезти двох учителів на конференцію до Рави Руської. В означеному часі селянин вислав свого сина Михайла. Коли він приїхав і зголосився в учителя Адольфа Заблоцького, цей наказав йому приготовити сидження на 5 осіб. Хлопець заявив, що коні не довезуть тільки осіб, бо дорога тяжка. Тоді учитель побив його по голові і по лиці. Коли хлопець почав утікати — злозив за батіг, побіг за ним і бив батогом. Лікар ствердив у хлопця невдатність до праці на 7 днів.

— *Львівська хроніка.* Марта Червінська при вул. Кордецького повідомила поліцію, що її чоловік вийшов у середу з хати і дотепер не вернувся. — При вул. Пярів шофер О. Ткачишин наїхав на невідомого хлопчика, якого відвіз сам до шпиталю для дітей. — 21-літня кельнерка Ольга Москаяк кинулася минулої ночі з мосту на залізничий шлях Львів — Станиславів і згинула. Причиною самогубства — нещаслива любов. — Окружний суд у Львові засудив за фальшиві зізнання та обманства при тестаментах Казимира Панькевича на півтора року вязниці, Казимира Ценка, Франца Кольола, Вільгельма Коваля по 10 місяців, Степанію Коваль і М. Скариша по 8 місяців та Яна Білобчука на один рік; трьох підсудних увільнив від вини і кари.

— **Краєва хроніка.** У присілку Кушніри села Вишенка, пов. Городок згоріли будинки Михайла Кушніра і 7-ох господарів. Шкода сягає 12.000 зол. — Робітники Антін Косак і Броніслав Кумєга з Рудника, пов. Ніско, шукали на терені колишньої порохівні за старим залізом і металями. Між румовищами знайшли запальник гранату, що вибух і вбив обох робітників.

— **Загадочна пошесть.** У селі Пониковиця пов. Броди вибухла грізна пошесть, похожа на сепенку, злучена з мізковими комплікаціями. За два дні захворіло понад сто осіб, із них 12 померло. До Пониковиці приїхав професор-бактеріольог д-р Гонсьоровський зі Львова. Школи в цьому селі та довколичних замкнені. Довіз молока до міста з тих сіл здержано.

— **Канал короля Альберта,** що унезалежнить полудневу Бельгію від голяндських каналів, відкриють з весною найближчого року. Канал тягнеться від Ліеж до Антверпії; його будова тревае вже 10 років. Ініціятором будови каналу був король і тому на початку цього каналу збудують великий памятник короля, що його відслонять разом із відкриттям каналу.

— **Розладдя шлунка і кишок.** Спеціялісти недуг шлунка заявляють, що природну гірку воду „ФРАНЦІШКА ЙОСИФА" можна гаряче поручати як дуже доцільний домашній засіб.

— **Дуже часто** вже по першім прочищенні пастою Хльородонт зуби стають сніжно білі, а при постійним систематичнім плеканні кожного рана і ввечір, вони лишаються на все білі. Паста до зубів Хльородонт має ту прикмету, що зберігає чисто зуби і не шкодить емалії.

Наймодніші матеріяли жіночі і мужеські сукна
поручає у великім виборі
Дім Моди Львів Марійська Площа
Новий Европейський Готель

—o—

✝ Посмертні згадки.

Олександер Петро Літинський, лікар української кооперативи „Здоровля" в Ременові, помер дня 25. III. ц. р. у Львові, в 29. році життя. В. Й. П!

Спорт.

УКРАЇНА—ДОМБ.
УКРАЇНА—ЛЬВОВЯНКА.

В суботу відбудеться мєтч Україна—Домб на гриші Погоні в год. 4. попол. В неділю гратиме комбінована дружина України з А-клясовою Львовянкою на гриші Сокола-Батька. Початок цього мєтчу в год. 11. перед полуднем.

СПОРТОВІ НОВИНКИ:

Зоря—П.К.С.: Товариські змагання між Т-вом „Зоря" і Поліційним Спортовим Клюбом, одним із най повалиших суперників „Зорі" у розгрисках за вхід до Б-клясси, відбудуться у неділю 27. ц. м. на гриші Цегадені в вул. 12, а не, як було подано; в 10-ій.

ШАФКОВІ КУФРИ

валізи, міхи на постіль, коробки на капелюхи та комірці, багажові паси по цінах найнижчих поручає

Робітня рамарсько-галантерійна **Н. БАРЕР**

Львів, Сикстуська ч. 2, побіч ф-ми „Салямандра"

Театри.

Великий Театр:

Субота 26. III. год. 7.30 Оперовічська Елегія.

Театр Різнородностей.

Субота 26. III. год. 7.30 „Ми були молодші" (для молоді недозволене).

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича

СИНЬОВІДСЬКО ВИЖНЕ:
26. III. Циганський барон.
27. III. Лісова пісня.

БОЛЕХІВ:
28. III. Орфей у пеклі.
29. III. Під куратолею.
30. III. Орлеяя.
31. III. Процес Мері Дегва.
1. IV. Лісова пісня.

Український Народній Театр ім. М. Садовського:

ПІДГАЙЦІ:
26. III. Маруся Богуславка.
27. III Гейша.
28. III. Мазепа.

ЗАВАЛІВ:
29. III. Пісня Бескиду.
30. III. Гетьман Полуботок.
31. III. Мазепа.

МОНАСТИРИСЬКА:
1. IV. Пісня Бескиду.
2. IV. Маруся Богуславка.
3. IV. Гетьман Полуботок.
4. IV. Супружий мегч.
5. IV Мазепа.

ЛУЧАЙ:
6. IV. Пісня Бескиду.
7. IV. Гетьман Полуботок.
8. IV. Мазепа.

КІНА.

АПОЛЬО: „Буревій" екзот. фільма.
АТЛЯНТИК: „Шлях у невідоме".
БАЛТИК: „Іх сто, вона одна".
ВАНДА: „Камелієва дама" і „Продавець тракторів".
ГРАЖИНА: „Косцюшко під Раславицями".
ЕВРОПА: „Хлопці з Тиролю".
КАСІНО: „Пірати".
КОПЕРНИК: „Шеф розвідки" з Конрадом Файдтом.
МАРУСЕНЬКА: „Шулерів роман", комедія гротеска та найновіший тижневик.
МЕТРО: „Забута симфонія". „Клопаки й пазурі".
МІРАЖ: „Криза сьвічилася" (Даніель Дарріє, Альбер Прежан).
МУЗА: „Моя панна-мама".
ПАКС: „Вірна ріка".
ПАЛЯС: „Кафе Метрополь".
РАЙ: „Обожана" з Мартою Егерт.
РІЯЛЬТО: „Палкі серця".
СВІТ: „Одна на мільйон", „Голос серця"
СТИЛЕВИЙ: „Звехтована" і ревія.
ТОН: „Стрілець із Бенгалії", „Боротьба за золоті поля".
УТІХА: „Промені загляди" і ревія.
ХІМЕРА: „Танок щастя та розпуки" з Лія Гарвей.

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Вальсуґана та Дольоміти".

ФОТОПЛЯСТІКОН „Сонтовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
„Росія та Сибір"

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Субота, 26. березня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авд.; 11.15 Для дітей: Співаймо пісеньки; 11.40 Гумористика. Фрагм. з оп. „Івась і Ганусся" пл.; 12.03 Полудн. авд.; 13.45 Концерт балянь; 15.20 Радіотехн. актуалії; 15.30 Господарські вісти; 15.45 Театр Уявн. для дітей „27. березня 1794"; 16.15 Квартетові мініятури; 16.50 18.35 19.50 Актуальна гутірка; 17.00 Пані на Боркавді, цікавий лицар-опришок; 17.15 Фортеп. рецталь Франсіз де Гаєн; 17.50 Наша програма; 18.00 18.50 Спорт; 18.10 Суспільна гутірка; 18.15 Шотландська нар. музика, пл.; 18.20 Актуальна гутірка; 19.55 Програма на завтра; 19.00 Для дітей: „Битва під Грунвальдом"; Вечір старих пісеньок; 20.00 „Чортівський вершник" оперета К. Кальмана; у перерв. коло год. 20.45 Веч. денник, Актуальна гутірка; 21.55 Школа поетів, скеч; 22.05 При патрам, легка муз. авд., сам. гітара; 22.50 Ост. вістки; 23.00—23.30 Вигадки з опереток, пл.; у перерв. в год. 23.10 Дівчата Шешк й Тонька.

Неділя, 27. березня 1938.

8.00 Сигнал часу, 8.30 „Хто бережеться, того Бог береже" хлоп. гутірка, 8.40 Балетова музика з пл., 8.50 Як охоронити коноплину від капелюх, 11.00 „Мадам Баттерфляй" фрагм. з оп. Пуччіні, пл., 12.03 Симф. порепок, орх., квінтет дутих інстр., 13.00 Режисерський сьвіт, 13.10 Оповідання К. Пшерви-Тетмаєра, 13.30 Орх., сп.в, 14.00 Виспади Зимового Радіоконкурсу, 14.45 Для села. Огляд ринків рільних продуктів. Музика з пл., 15.45 Для дітей: „Мої бобри" Грей Овля, Музика з пл., **16.00 Старі українські пісні у вик. муж. хору під дир. Івана Охримовича, Марія Сабат-Свірська сопран, Вол. Балтарович тенор, Н. Нижанківський акомпанімент,** 16.45 „Амор. — понура тінь Сатара" говорена повість К. Йодко-Нарбеванса, 17.00 Підвечірок при мікрофоні, револьверси, спів, скеч, два форт., 17.50 Репортаж зі їзду жінок, 18.55 Театр Уявн: „Темногород", 19.35 Вонцьві вечорниці, 20.00 Відгомони сезону — розр. концерт, а-сенька, конферансієрки, 20.35, 21.00 Спорт, 20.40 Політ. огляд, 20.50 Веч. денник, 21.15 Американська сенсація, Весела Сирена, 22.00 Оповідання про Бетговена „На верхи", 22.50 Останні вістки, 23.00—23.30 Легка й танк. музика з пл.

Понеділок, 28. березня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція, 11.15 Для шкіл: Із мікроскопом на відкриття нових світів, гутірка для старших дітей, Брамсові твори з пл., 11.40 Інтерв'ю з оптиком, 12.03 Полудн. авдиція, 13.45 Чайковський: Симфонія ч. 10. ф-моль, пл., 14.20 Легка музика з пл., 14.55 Біржа, 15.00 Пісеньки у вик. Люби Мішкевич і рецитації Дан. Кудьової, 15.20 Бікуч. вістки з міста та провінції, 15.30 Госп. вістки, 15.45 З пісенею по краю, 16.15 Розр. орх., 16.50, 19.50; 20.55 Актуальна гутірка, 17.00 Фільма у школі, 17.15 Форт. рецталь — англійська музика, 17.50, 18.50 Спорт, 18.10 Мендельсонові увертури, пл., **18.35 „Три Душі" фрагм. із поеми Тараса Шевченка, у вик. школи Л. Кривіцької, рецитації, вступне слово вик. ред. Р. Пашківський,** 18.55 Програма на завтра; 19.00 Магія спорту, 19.30 Продуцент чи споживач, 20.00 Калейдоскоп, легка музика: тенор, нім. вок. квартет, два форт., дамсь. квінтет, 20.45 Веч. денник, 21.00 У перші роковини смерти К. Шимановського: Симф. концерт, орх., сопран, тенор, хор; у перерві коло год. 22.00 Літер. новини, 22.50 Останні вістки, 23.00—23.30 Концерт балянь.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Субота, 26. березня 1938.

БЕРЛІН 15.30 Оповідання та пісні, 16.00 Вес. полудне, 22.30 Легка й танк. музика; БІЛГОРОД 21.00 Нар. пісні; БРЕСЛЯВ 20.00 21.00 „Татяна" оп. Грамса; БУДАПЕШТ 13.30 Цит. музика, 17.00 Форт., 20.45 21.00 Твори Із. і Йос. Штравса; ВІДЕНЬ 15.15 Концерт цитристів, 18.20 Камер. музика, 19.25 20.00 21.00 „Жайворонок" оп. Легара, 21.40 22.00 Пісня та краєвид: Твори Дебсія, М. Шуберт сопр. „Райзенштраєс форт.; ДАЙТШ ЛЯНДЗЕНДЕР Тріо за скр., арфу та форт.; КОШИЦІ 14.00 18.50 Вістки, 18.00 Концерт орх.; МІЛЯНО 17.15 Концерт хору, 21.00 Комедія, оповіли розр. музика, 22.20 Концерт симфч. орх., форт.; ПРАГА 14.00 Ням. авд. Веселий вікенд, 22.35 Джез; РАДІО ПАРІ 18.00 Для дітей, 18.20 Для найменодших, 19.00 Соністи, 21.15 Пісні, 21.30 22.00 Театр Уявн. 22.10 Кабарет, 23.05 Симф. музика; РИМ 17.15 Спів, скрипка, 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 24.00 „І квадро рустеґі" оп. Вольф Ферарія; СОФІЯ 18.00 Популяр. музика, **19.05 Авд. у честь Тараса Шевченка,** 20.00 Вечір сонат у вик. братів Владігерових.

Неділя, 27. березня 1938.

БЕРЛІН 16.00 Китиця мельодій, 18.00 Вес. мельодії, БІЛГОРОД 20.00, 21.00, 22.00 Транс. з театру, БУДАПЕШТ 12.30 Орх., 17.00 Цит. орх., 20.25 Квінтет, 22.50 Симфонічна орхестра ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 10.40 Форт. концерт п-дур Бетовена, 14.00 Казка для дітей, КОШИЦІ 17.20 Трансм. з Сваляви: Хор свалявських дітей співає нар. пісні, 18.00 „Вбогість приносить доброту" пєєса для дітей, Свалявські діти співають пісні, 18.45 Вістки, ЛЯЙПЦІГ 18.00, 19.00, 20.00, 21.00 „Трістан і Ізольда" оп. Вагнера, МІЛЯНО 17.00, 18.00 Симф. концерт, 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00 Комедія, ПРАГА 15.00 Словацькі нар. пісні, 17.50 Хор, солісти, РАДІО ПАРІ 18.00, 19.00 Сценка, 19.30 Театр Уявн. 20.15 Пісні, РИМ 17.00, 18.00 Розр. муз., 21.00 Концерт, СОФІЯ 18.00 Легка й танк. музика, 19.30 Сніг, 20.00 Скрипка, ФЛЬОРЕНТІЯ 15.00, 18.00 „Вертер" оп. Масенета.

Понеділок, 28. березня 1938.

БЕРЛІН 17.00 Пісні, 17.30 Вес. репортаж, 18.00, 19.00 Розр. музика, 20.00 Військ. орх., БІЛГОРОД 18.00 Нар. пісні, 22.15 Сніг. рецталь, БУДАПЕШТ 12.05 Солісти, 18.45, 19.00 Цит. музика, 20.10, 21.00, 22.00 Симф. концерт, БРЮСЕЛЯ ФР. 20.15, 21.00 „Ріпард Львяне Серце" кол.-оп. Гретрія, БРЕСЛЯВ 19.10 Вилійські пісні, КОШИЦІ 14.00, 18.45 Вістки, 18.00 Нат. Шпірман: „Лопатки" відділ учениці держ. учит. семінарії; ЛЯЙПЦІГ 19.05; 20.00 „Пори року" оркт. Гайдна; МІЛЯНО 20.30 Розр. музика; 21.00 концерт тріо; ПРАГА 19.30; 20.00 21.00 „Пташник" із Тароло" оп. Целяра; РАДІО ПАРІ 20.15 Пісні, 20.30; 21.00 22.00 концерт, РИМ 17.15; 22.25; Розр. музика, 21.00; 22.00 комедія; СОФІЯ 17.30; 18.10 легка музика; 19.30; 20.00; 21.00 симф. концерт.

БІРЖА.

Львів, 25. березня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 59·47 59·00. Доляри американські 5.29·50, 527·00 Доляри канад. 5 28·50—5.26·00. Фльорени гол. 294·39—292·65, Франки фр. 16·55 — 13·05, Франки швайцарські 122·00—121·20, Фунти англ. 26·39—26·23, Гульдени данц. 100·25—99·75, Корони ч. 16·70—15·80 Кор. дан. 117·85—117·00 Кор. норв. 132·58—131·60 Корони шв. 135·89—134·90, Ліри італ. 21·60—21·00, Марки фінлянд. 11·67—11·25, Марки нім. 102·00 — 97·00 Шилінги австр. 89·00—84·00, Тель Авіви 26·20—25·95, Марки нім. срібні 110·00 — 105·00

Акції.

Банк Польський 112·00, Цукор, 35·50, Вуголь 30·50, 30·00, Лісопол 55·50, Можеїв 14·25, Остроленць 54·75, Стараховичі 38·25, 37·25, Габербуш 45·00.

Папери.

4 і пів проц. внутр. 65·50, 65·50, 3 інв 1 ем. 82·50 серія 90·50, 3 поз. інв. 2 ем 82·00, серія 89·50, 5. конверс. 71·25 прем дол. 41·50, 4 консол. 67·00

Тенденція спальніша.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 25. березня 1938 р.

1 кг. масла десер. більш. без оп. 3·25 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак. 3·30 зол.
молоко 18—19 сот.
(ціна копа) 2·80—2·85 зол.

Попит на масло й яйця вдержаний, на молоко сильний.

ОПОВІСТКИ.

Звичайний Загальний Збір „Народньої Гостинниці" кооп. з обм. відповідальністю у Львові відбудеться 29-го березня ц. р. год. 17-та в домівці „Моск. Громади" при вул. Коперника 1а, І пов.

Рахункове замкнення та білянс виложені в канцелярії установи для перегляду членам. 665

Присилайте передплату!

Позір! Єдині українські шоферські курси ім. Ярослава Білинського

Провадяться українською фаховими силами, получаються всім, що хочуть здобути всесторонне знання в ділянці моторизації та забезпечити собі певний прожиток. — **Інформації і вписи щодня.**

Львів, вул. Сикстуська 43. — Телефон 271-55.

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

ГОСПОДИНЯ дагідної вдачі, мила, літ 28, приїме працю у самітнього. Ласкаві зголошення до адміп. під „Пристійна". 662 1—1

КУПНО - ПРОДАЖ

ГИТАРИ вісїки від 18.— вол. та вісїлкі реперації, ціна конкурен ціна, поручає фірма Кіс. Львів, Жовк вська 17. 571 5-9

ГОДИННИКИ, бікутеріо, столове срібло, платери, кришталі, найдешевше купиш. Панцер, Ринок 23. 21-)

ФОРТЕПІЯНИ — ПІЯНІНА вживані, відновлені як нові, поручає дешево Гаван, Львів, Пілсудського 21. 523 1.-9

РІЖНІ

ФРАНЦІШОК ГЛЯСГАЛЬ — упр. тех.. дентист тепер Львів, Пасаж Гавсмана 7. 375 18-56

УКРАЇНСЬКА ПРАЛЬНЯ І ФАРБАРНЯ повідомляє П. Т. Клієнтів, що в цьому сезоні обнижила ціни на 50% на всілку роботу, пральня комірчина 10 сот. Марія Процикова, Вірменська 14. 528 4-5

ПЕРЕРІБКА ковдри 3 зол. Романова, Городіцьких 4 (побіч Ринку). 520 6-8

УКРАЇНСЬКА КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ що істнує від 20 літ ІВАН МАРІЯШ, приймає всякі роботи мужеського, жіночого і святешничого відділу по помірковапих цінах. Львів, ул. Петра ч. 3. І. 2719 28-30

ЗА 1 ЗОЛ. переробляє капелюхи жіночі, мужеські, за **2 зол.** прасує мужеські убрання, чистить, направляє гардеробу жіночу і мужеську. Коперника 25 (в подвірю). 395 17-20

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

ЛЯБОРАТОРІЯ ЛІКАРСЬКА
аналізи хемічні, серольогічні і бактеріольогічні

Д-ра А. Лібесмана

перенесена у Станиславові до дому п. Д-ра Ціфера, вул. Голуховського 26

ОГОЛОШЕННЯ.

ХТО?!

хоче купити найліпші косметичні і гігієнічні артикули по найдешевших цінах купує тільки у найсолідніщій

ПЕРФУМЕРІЇ

С. ФЕДЕРА

Львів СИКСТУСЬКА 7 Філія КОПЕРНИКА 15а Філія ГАЛИЦЬКА 16.

Кожний покупець, що покличеться на оце оголошення „Діла" дістане ЗА ДУРНО гарний дарунок.

Й. Гехт
ЛЬВІВ
Гороховська 57
тел. 233-31

Фабричний склад інструментів дутих, смичкових, струнних, джезбендових, саксофонів, акордеонів (гармоній) фортепіян., патефонів, українських плит і роверів.
Ціни фабричні.

Тільки оголошуючись у **„ДІЛІ"** можете успішно продати, купити або завіяти реальність.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеві шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . вол. 0.35
1 мм. одношпальтовий в тексті і повинках . вол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . вол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по . . вол. 0.15
куплю, продаж, вимін і т. п. . . . . вол. 0.10
шукаючі праці . . . . . вол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . вол. 480.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . вол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . вол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . вол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів. Ринок 10.

Ч. 67 (14.899). Львів, неділя 27. березня 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-28
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060. Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не вертають.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 20 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБСЯЗІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

ПАЛЬТА оригінальні англійські продає ФАБРИКА ОДЯГІВ Рот і Рудерфер Львів, Легіонів 3/I. п. (над кіном Паляс)

Складайте свої ощадности і всяку часову зайву готівку в ЦЕНТРОБАНКУ У ЛЬВОВІ ПРИ ВУЛИЦІ ТРЕТЬОГО МАЯ Ч. 15, бо це не тільки безпечна і корисна для Вас льокатя, але це рівночасно живчик для нашого господарсько-кооперативного організму. Центробанк акредитує наші кооперативні централі, Українбанки, Повітові Союзи, Районові Молочарні та ввесь кооперативний промисл, а на це потрібні мільони своїх ощадностей.

Кооперативний Банк „ДНІСТЕР" ЛЬВІВ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20 поладнує всі банкові чинности, зокрема під найкориснішими умовами приймає вкладки ощадности, отвирає чекові рахунки, переводить ескомт векслів, торговельні операції, купно і продаж цінних паперів.

ОБІЙМАЄ СВОЇМ ЗАСЯГОМ СКО ЦІЛИЙ КРАЙ ФІЛІЯРОМ ТВОГО ДОБРОБУТУ НАЙСТАРША УСТАНОВА ОЩАДНОСТЕВА В КРАЮ

Велика Британія остерегла Францію

перед збройною помічю для червоної Еспанії

Паріський „Ле Жур" приніс сенсаційну вістку, що французький уряд перевів енергійно підготову помочі для червоної Еспанії, не лише технічну, але й військову.

Британський уряд, який про це дізнався, остеріг Францію, що всяку французьку інтервенцію в Еспанії вважав би він дуже необережним кроком і не міг би з ним солідаризуватися. Під впливом Льондону Париж врезигнував з помочі для Барсельони.

ВЕЛИКА БРИТАНІЯ ХОЧЕ ВІДШКОДУВАННЯ.

Британський уряд повідомив еспанський національний уряд, що він застерігає собі права жадати відшкодування за затоплений британський корабель „Ендиміон".

Фінляндія висилає дипльоматичного представника

ДО НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕСПАНІЇ.

Як говорять у Гельзінках, фінляндський уряд хоче акредитувати дипльоматичного представника при еспанському національному уряді.

Фінляндське міністерство закордонних справ заявило, що фінляндський уряд ще не вирішив цієї справи. За подіями в Еспанії покищо слідкує фінляндський посол у Лісабоні.

Національні війська знову перервали червоний фронт.

Офіційний комунікат національної головної кватири стверджує, що на північ від Гуески національні війська перейшли ріку Флюмен і здобули низку місцевостей. Околицю Гуески вже очищено, ворога відкинено далеко від міста.

І на південь від Гуески національні війська пішли вперед, беручи в полон коло 400 червоних.

Війська, що перейшли Ебро, перервали ворожий фронт і заняли Агілар де Ебро й Озеру і навязали контакт із частинами, що оперують на південь від Гуески. Інша група нац. військ пішла на схід і заняла місцевости ель Альмода, Бухаральоз, Альбарі і Сінко Олівар.

На південь від ріки Ебро, на відтинку Альторіза, нац. війська відбили кілька ворожих атаків. Червоні відступили в неладі за ріки Гвадальопе і Беркентес.

З Барсельони повідомляють офіційно, що на відтинку Гуески нац. війська дійшли до Сан Хуліен Дебранзо, Барлюенга і Монфльоріте. На відтинку Бухаральоз відбито наступ ворожої кінноти. Червоні літаки бомбардували нац. піхоту на відтинку Озера і на шляху Сельза — Мадрид.

У пятницю в год. 17. заняли національні війська Бахаральоз; Ебро перейшли вони у трьох місцях, по понтонових мостах. На північ і південь від Гуески червоні евакували чимало сіл.

Архикнязь Отто Габебург протестує проти аншлюсу?

„ВИТРЕВАЙТЕ — ПОМІЧ НАДІЙДЕ!"

Як говорять у віденських поінформованих колах, архикнязь Отто вислав до держав протест проти анексії Австрії; у звязку з тим почались арештування австрійських легітимістів.

З цих самих джерел подають, що один визначний легітиміст попросив телеграфічно Оттона звільнити його від присяги. Отто відмовив і візвав його витревати, ждучи на поміч, що небавом прийде.

Гострий атак лейбуристів на Чемберлена.

Начальна рада британської партії праці зібралась учора на засідання, на якому ухвалене декларацію з гострим осудом прем. Чемберлена, якому лейбуристи закидують, що він не веде конструктивної політики, оминає лігову процедуру: його політика загрожує мировій

У понеділок лейбурівська парляментарна фракція зложить внесок недовіря для уряду Чемберлена, що зрештою матиме лише значіння демонстрації.

КУПУЙТЕ КНИЖКИ ВИДАВНИЦТВА „ДІЛО"!

Кермоване законодавство.

РЕФЛЕКСІЇ НА ОДНОМУ ЗАСІДАННІ ПОЛЬСЬКОГО СОЙМУ.

Варшава, 25. березня 1938 р

Навмисне залишаємо в наголовку цей не дуже зрозумілий для українського читача вислів. Слово „кермований" не зовсім окреслює суть, про яку нам ідеться. Суть у тенденції і готовости бути веденим, а не в самому факті, що **хтось** веде. „Кермована" демократія це не те, що демократія з провідним осередком, справді істнуючим і діючим. Це демократія з потенціалом — піддатися з готовістю проводній і кермуючій волі.

У цих двох словах укрита на нашу думку — суть сьогоднішнього польського парляменту. Це робітня кермованого законодавства. Осередком „керунку" неконче все був уряд. Каже про це однодушність польської більшости, з якою недавно на комісії, а сьогодні на пленумі, вона ухвалила цілковите скасування ритуального заріку — всупереч рішучому спротивові представників уряду, всупереч його наказним господарським аргументом, що це скасування шкідливе для широких кол рільників. Джерелом, наказом для такої чи іншої законодатної енергії, творчости, темпа сьогоднішнього польського сойму є навіть не „раціо" „нус", хоч би національна. Про якийнебудь розумовий аргумент здебільша шкода й згадувати. Стидливо ховався він у звукових сутінках — і так мало акустичної салі — коли припадково пролунав із трибуни з уст поляка-посла н. пр. Желіговського, Войтовіча, або сьогодні Моравського, при ухвалюванні закону про позбавлення польського громадянства. „Не поглиблюйте пропасти між частиною польського народу та режімом", казав він, розуміючи при тому людовців з Вітоса, якого „обивательство" стало загрожене. „Хочемо піднести цензус гідности цього польського горожанства, не перешкаджайте нам панове!" — була відповідь референта закону, лідера молодо-полковніківської групи, п. Гоппе. Ось тут суть тієї дискусії. Не набуте право, законність і справедливість, лише хвилева доцільність, не поправне відношення до польської держави, отже паспорт і консулярна опіка, лише бажання, яке пливе з глибин „польської раси" та її емоціональної душі, причинюватися і працювати на кожному кроці до збільшення сили й могутньости польської держави, — це критерії польського громадянства. Мало того, щоб була формальна лучність з державою, мало того, щоби виконати обовязки крови чи майна в разі потреби, в хвилині, коли держава цього домагається: треба ще

РИЧАЛТОВІ ДЕШЕВІ ЛІКУВАННЯ ВІД 1. ТРАВНЯ Зол. 155·—
Інформації:
ІВОНІЧ-ЖИВЕЦЬ 12—65

польського емоціонального підходу до неї і то все і всюди, щоб заслужити собі на право її громадянства. Громадянство, це не обективний звязок, як державна приналежність, як територіяльне походження, як змога піднести хочби господарські добра в інших (закордонних) умовинах. Це афект, фантом, ціль життя, покладена на жертвеннику візії польської великодержавної могучости. Між членом польської держави, що живе за кордоном і громадянином, який демонструє на вулицях Варшави чи Львова з нагоди Литви, неповинно бути ріжниці. Емоціональне відношення до польського народу і його сили, яке стає щораз більше критеріем т. зв. льояльности супроти держави, розтягнено — з хвилиною ухвалення закону про позбавлення громадянства — на ввесь світ, на кожне місце земної кулі, де зустрінеться хоч би один обиватель, один атом польської національної субстанції. „Обивательство паньствове" перемінилось в „обивательство народове".

І тому сучасний польський парлямент, це робітня „кермованого законодавства". Законодавства, яким кермує перш усього емоція, польська націоналістична стихія, а далі вже польський державний і національний інтерес, окреслений якоюсь формою, планом, конструкцією. Польська націоналістична стихія, націоналістичний тоталізм, бажання з емоції творити силу, а з неї право — це наказ, джерело сьогоднішнього польського законодавства, яке стало субєктивне, визначно національне і перестало вже бути державне, понаднаціональне.

Ідеали, які колись ставили сьогоднішньому польському парляментові його творці, мають сьогодні вже лиш вартість... музеальну. Експонати в архіві політичних памяток. Кожний признасть, що лиш таку вартість мають слова п. Світалського, що як тодішній премієр креслив у варшавській фільгармонії у 1929 р. візію нинішнього парляменту, „зложеного з послів, які ходять люзом і голосують від припадку до припадку, у спільнотах, формованих під впливом переконання, особливо у ході дискусії"... Якою ж цвіллю архаїзму прикриті є міркування властивого творця нинішнього парляменту, полк. Славека, коли перед нами, на першому і єдиному засіданні регіональної групи східно-галицьких послів 13. XII. 1935 р. він ставив питання: „яким прикметам відповідає індивідуальна праця людини-посла, що управнює його до одиничних рішень"? Безумовно сьогодні аргумент слова в дискусії, одиничні рішення, право до них, критерій розуму, отже те все, що було тараном, який розбивав партійництво колишніх польських парляментів, — сьогодні це — категорії міркувань „вечорів над Леманем" або „животу чловека почцівего"...

Треба було сидіти на посольській лавці у хвилині, коли приймали закон про охорону імени Йосифа Пілсудського. „Подих подій", „тиск опінії" — це були фрази, які прибирали тоді неначе конкретні, матеріяльні форми. Їх легіт, чи пошум вичувалось ось тут, на салі. Чи міг би був тоді зважитися хтонебудь з послів на аргумент розсудку, взагалі відізватися у хвилині, в якій партійне завзяття і ненависть до противників режіму чергувалась з повагою, майже урочистістю процедури? На літературу, а не політику подабають слова, які з цього приводу сьогодні читаємо у пресі („Політика" з 25. III): „Алже подлости і глупости і нікчемности не витребимо з людей криміналом". „Чести для Пілсудського — не можна нам відгороджувати від молоді мертвою літерою права". Ніхто не поважився тоді щось подібного сказати, хоч напевно неодин з поляків щось подібного думав.

Прикметне, характеристичне для буджетової сесії сьогоднішнього польського парляменту, на нашу думку, не те, що він ухвалює буджет, чи виконує свій конституційний обовязок, контролюючи уряд. Типічне, характеристичне для нинішнього польського парляменту є ухвалення таких законів, як закон про устрій адвокатури, про позбавлення права польського громадянства, скасування ритуального зарізу, а навіть закон про... винокурні напитки, теж сьогодні ухвалений. Напр. у цьому останньому змінили на комісії одно слово, щоби піти назустріч жидівському релігійному ритуалові; однак вистало, щоб найшовся на салі, скоро після тієї ухвали, комплет антисемітський, щоб комісія свою ухвалу негайно зреасумувала і прихильну жидам поправку відкинула...

Не є завданням цих рядків перебільшувати ті акти сьогоднішнього польського парляменту, які є лише одним відтинком його діяльности. Має свою сторінку, дуже цікаву і повчальну, в його праці пряме його завдання, окреслене конституцією як „контроля над діяльністю уряду", „устійнення буджету і накладання тягарів на громадян". Ще цікавіший був би мабуть огляд заходів вирятувати, що вирятувати можна, яких уживали посли українці та жиди, хоч ті заходи краще назвати сизифовою працею, або, як наш нарід каже, биттям води у ступі. Однак усе те важко змістити в одному дописі. Нам іде про тип, про характеристичну прикмету цілого складного явища, яким є польський парлямент. Думаємо, що в цій третій з черги буджетовій сесії ця прикметна риса польського парляменту виявилась найкраще з усіх дотеперішніх сесій: він остаточно перекреслив доктрину, з якої повстав. Тіло, яке нарівні з урядом і збройною силою має співрішати в істнуванні держави, не може спертись на волі припадкової більшости одиниць. Залишивши в своєму історичному розвиткові на боці керуючу волю партій як рацію своєї динаміки, те тіло найшло іншу рацію: польського націоналізму. Дарма, чи вона в поодиноких своїх виявах розумна, чи ні, сьогодні корисна, хоч колись може шкідлива. Сьогоднішній польський парлямент слухає одної волі: волі польської націоналістичної стихії.

В. Кузьмович.

Вже надійшли **весняні матеріями, убрання і плащі**
ШАПІРА вул. Личаківська ч. 1.

ВЕСНЯНІ
НОВИНИ З ЧИСТОЇ ВОВНИ
LESZCZKOW
і мілянівські шовки
ФАБРИЧНИЙ СКЛАД ЛЬВІВ, КОПЕРНИКА 2
тел. 258-88.
Для замісцевих:
Висилкова продаж детайлічна і висилка зразків просто з Лещкова — почта — телеграф — телефон: Лещків — воєв. львівське.

Шляхтичі є теж на Волині...

Дехто з українців думав, що після компромітації у Гриньках, поверхня волинського життя заспокоїться і гриньківські події вже не повторяться. Тимбільше, що вже коло півтори сотні гриньківців вернулося до свого народу й церкви, бо кажуть: „Совість замучила".

А тимчасом доходять вістки про подібну роботу в інших селах і повітах, оперту на ці самі методи. Головний аргумент цієї акції той, що українські православні селяни, які мають прізвища закінчені на „ський", „цький" і „ич", — це буцімто нащадки зрусифікованих неукраїнських родин і повинні вернутися до свого рідного пня та батьків.

А через те, що на селян сильніше впливають „намацальні" докази, то одним кажуть про ріжні для них небезпеки, головно — земельні, а іншим, дальшим від кордону, — про привілеї, свобідне купно землі й т. п.

В останньому часі почала входити в життя ще одна форма цієї самої роботи: спроба організації по наших селах дрібної шляхти. Робота в цьому напрямі почалася дуже жваво, енергійно. До неї запрягаються головним чином осадники, яким підпомагають і міські інтеліґенти.

Має повстати на Волині спеціяльна дрібношляхетська організація, покищо-ж вербують майбутніх її членів зпосеред тих українських селян, що мають прізвища закінчені на „ський", „цький" і „ич".

Правда, по селах Волині знайдете дуже багато селян, що носять прізвища колишньої шляхти, як Боремські, Хлопецькі, Пашковські, Рогозинські, Вишневецькі, Джуси, Вовчки, Борейки чи Борейчуки і т. д.

Але все це нащадки колишньої української православної чи потім уніятської шляхти.

Зустрічаємо серед наших селян багато й таких, що носять прізвища колишнього православного й уніятського духовенства українського походження. Надибуємо на кожному кроці й прізвища українського міщанства — ремісників.

Над питанням, звідки взялися ці нащадки українських шляхтичів, духовних і міщан під селянськими стріхами, наша інтелігенція не задумувалася, бо це питання досі не було актуальне; що більше: нікому й у голову не могло прийти, щоб воно могло колинебудь актуалізуватися. Ще менше думали про походження своїх прізвищ на „ський", „цький" і „ич" ті, що їх носять, навіть молодша інтеліґентська генерація.

І сьогодні, коли питання прізвищ стало дуже пекуче і спішне, ми не маємо ні одної праці з цієї ділянки, не маємо необхідного підручника, якого потребу відчувають десятки тисяч родин.

Це питання нагазал нескладне. Роздрібнена до краю колишня українська шляхта, прибирала собі одночасно а тим, як перебирала від батьків чи купувала за гроші маєтки містечок і сіл, цілком нові прізвища: або від імени батька або від своїх володінь — назв своїх резиденцій, як: Тишкович (від Тишко), Дедеркалович (від Дедеркал), Деникович (від Деникa Мукосія), Жабокрицькі (від с. Жабокрики), Смордовські (від с. Смордва), Несвіцькі (від с. Несвіч біля Луцька) і т. д. Зубожілі чи дуже побожні шляхтичі, часто-густо переходили в духовний стан (епископи Хрептович, Борискович ігумен Жуковський, Деникович і багато священників).

Універсал короля Жигмонта І Августа про те, щоб українська шляхта дала згоду на постанови люблинської унії 1569 р. та ствердила її своєю присягою й підписом, виконали не всі українські шляхтичі, і за це втратили свої маєтки та мусіли шукати собі засобів до життя або на службі в інших панів, або в духовному стані, або навіть, на ріллі в характері дрібних вільних кліборобів.

У часі релігійної боротьби (XVII й XVIII ст.) частина духовенства теж опинилася поза своїм станом і вливалася чи то в міщанські, чи то в селянську верству. А коли магдебурське право стало політичним знаряддям і цехи почали замикати свої двері перед українськими міщанами-ремісниками, частина міщанства теж перейшла в селянську масу, про що свідчать прізвища сьогоднішніх селян.

Отже сьогоднішні селяни з прізвищами, що кінчаться на „ський", „цький" і „ич" це нащадки найсвідоміших (національно й релігійно) та найвитриваліших колишніх українських шляхтичів, духовних і міщан.

На верху утрималися тільки ті, що зріклися своєї національности й віри. Від них і пішла та сьогоднішня польська інтеліґентська верства, що складає значну частину сьогоднішнього польського громадянства Волині.

І тут виринає непорозуміння. Польські інтеліґенти, не знаючи свого українського походження й зустрічаючи серед українських міщан та селян свої прізвища чи прізвища інших польських громадян, уважають цих наших людей за зрусифікованих поляків і запалюються до того, щоб „навертати їх на лоно рідного народу й костела". Наші ж селяни й міщани, зустрічаючи свої прізвища серед польського громадянства, особливо на „ський", „цький" і „ич", починають впадати в сумнів, чи справді вони не походять від поляків, зрусифікованих царським урядом? Найтемніші-ж, найменше свідомі селяни, навіть дають себе переконати в тому і, як це було у Гриньках та інших місцях, відходять від свого рідного народу та від віри своїх батьків. Коли-ж потім довідуються, що їх пошили в дурні, повертаються назад до свого українського народу та до своєї церкви.

Треба зазначити, що не всі польські інтеліґенти не цікавилися походженням своїх прізвищ і добре знають, що їх предки були українцями — православними чи уніятами, знають і те, що наші селяни із згаданими прізвищами — це українці споконвіку. Але шал асиміляції, який прищепили тут в останньому часі ендеки, навіть зпід даху ОЗН, наштовхує їх використовувати те, що наші селяни — не знають свого проводу та у свідомості неправди — вмовляти в них, що прізвища свідчать про їх польське походження, що їх предки були римо-католиками й т. д. І треба ствердити, що ця акція „навертання" українських селян розмахується на Волині щоб

ПЕРШОРЯДНИЙ САЛЬОН
МУЖЕСЬКОГО КРАВЕЦТВА
Павло Галавин
ЛЬВІВ, ВУЛ. СОБІСЬКОГО 4. 639 -3

сильніше. Ті, що ведуть цю акцію, вишукують по селах „шляхтичів" та намовляють їх якщо не відразу декларувати свою польську національність та переходити на римо-католицтво, то бодай признаватися до польського шляхетства й приступати в члени запроектованої дрібношляхетської організації на Волині.

І з тривогою мусимо сказати, що в деяких наших селян, між іншим і на Луччині, вдалося вмовити, що вони справді нащадки польської шляхти.

Та цей успіх дуже непевний. З державного-ж погляду — шкідливий. Бо... за якийсь час селяни спамятуються, довідуються історичної правди й у своїй душі знаходять уже зовсім інші почуття до тих, що їх навертали. Отак асиміляційна акція, яку влучно називають „шляхетським контрдансом" (одні туди, другі сюди, то сходяться то розходяться), заганяє ще один клин між два громадянства Волині на радість третього, що лише хіхікає в кулак за недалекою межею.

А що це так, свідчать факти: найохочіше згоджуються на шляхетство колишні (а може й теперішні) сельробівці й комуністи. Вони нічого не мають і проти зміни релігії (бо хіба безбожникові не все одно, як його десь запишуть?). Отак на Луччині є село Радомишль, яке вважали центром радянофільства в південній частині повіту: тут що не хата — то були сельробівці чи комуністи; звідси поштою висилали гроші на „Мопр"; сюди боялися люди й заглядати. А тепер там шляхтичі, що мріють про кращі наділи землі з комасації, навіть на виділення їх в окрему шляхетську кольонію.

Хіба-ж не привабливі перспективи для тих, що хотіли б у спокою та достатку перетривати? Українському народові зовсім не шкода таких шляхтичів, бо без них буде йому менше клопоту.

Але шкода того, що сліпі організатори волинського, буцімто польського дрібношляхетства псують міжнаціональні взаємини на Волині до краю, — до того краю, який вже вимагає інтервенції міродайних чинників.

Чи дочекаємось цієї інтервенції?!

О. С-ський.

Година у Швеції без пашпорту.

ВИСТАВА ШВЕДСЬКОГО МИСТЕЦЬКОГО ПРОМИСЛУ.

Варшава, березень 1938.

Стаєте на вулиці і коли ви українець, почуваєте тепліші лоскоти серця: довгі, вузькі, вільливі жовто-блакитні стяги тріпочуться на стрункових стовбурцях щогол. Що це? Тут, у Варшаві?...

Підходите ближче і читаєте: **Вистава шведського мистецького промислу.** І не жаліючи розчарування, купуєте білет.

З вестибулю Інституту Пропаганди Мистецтва входите простісінько на вулиці Стокгольму. Попадаєте у крутіж авт, оглядаєтесь на сторони і в першому кіоску на розі купуєте мистецький катальог виставки, щоб почати блукання від... столика до столика, зі світлиці до світлиці (бо ми не на вулиці, а у виставових сальонах, а це все — декорації) та придивлятися, що створили шведи власного, оригінального у ділянці національного мистецького промислу.

АРХІТЕКТУРА ВИРОСТАЄ З МОРЯ.

Стокгольм називають північною Венецією. І тут і там архітектура виросте з моря. Архітектура Венеції — наче прозорий блакит вод Адріятику стрункаста й коронкова. У Стокгольмі море більш суворе і холодне, така й архітектура.

На виставі оглядаєте стінні плякати з видами північної столиці. Стаєте передовсім перед вежою наймолодшого европейського ратуша. Його могутня вежа так і пригадує дзвінницю Корняктів!

Від хвилини, коли у червні 1923 р. урочисто посвячено новий стокгольмський ратуш у цілому світі чути було ентузіястичні похвали для дивної краси тої будівлі: архітект Рагнар Естберг переніс на шведську північ компіляцію цілої европейської культури, створивши комунальну будівлю в історичному стилі. З „чернечих" цегол, зі старовинними шведськими замковими подвірями, з венецькими лоджіями на тлі лискучої тафлі води, з бароковими портиками, золоченими різьбами, — вифантазував фарандолю історичних настроїв, чудовий комплекс форм і барв.

Інавгурація стокгольмського ратуша означає теж кінець цілої епохи, названої у шведській архітектоніці епохою народнього романтизму. Ствердите це відразу, поглянувши на моделі найновіших імпозантних останніх будівель, чи хочби заглянувши у двері звичайного мешкального шведського дому. Сучасна шведська молода архітектура змагає до суворої простоти та примітивізму. Швеція має таких архітектів, що простоту поручених їм до виконання будівель посувають до того, що **заощаджують** мільонові суми з проекційного буджету, призначеного на будову. Погляньте на модерне шведське місто: біленькі або тинковані мури; червоні дахівкової стрімкі дахи. Доми одного бльоку ріжної висоти, а це проганяє одноманітність і пожвавлює ритм ліній. Усе це разом — плястичне і робить враження деякої архаїзованости.

Особливу увагу звертають „земельні бльоки" з великими зеленими подвірями для дітвори. Ці доми — твори переможної струї шведської архітектоніки **функціоналізму**, що переміг перестарілий традиціоналізм це здебільша заслуга велитенської будівничої акції т. н. Архітектурного Бюра Коопер. Союзу, єдиної того роду европейської організації, що від південних берегів Швеції аж до лапонських сіл, розсипаних під кругами полярної зорі — вибудувала крамниці, склади, сільоси, цілі комплекси домів і магазинів.

Сьогоднішня шведська архітектура не підкреслює надто сильно кістяка конструкції, але з правдивою дбайливістю плекає культ свободи архітектурних форм.

МОВЧАЗНА ЛЕГЕНДА ШКЛА.

У прозорій від молошного леонардіївського світла, довгій, зеленавій салі закляли північні мистці фантастичну легенду свого порізаного фйордами краю у шклі.

Артистичні шклянні вироби з Орреформу манять око глядача і важко від них відорватися. Грубі вазони, делікатні келихи, фантастично інкрустовані металями сервіси, достойні карафки — живуть, мають якусь таємну притяжну світляну душу. Шведи мають свою оригінальну техніку: знають шкло декоративне, виливане і різане, передовсім люксусове шкло Грааля, прикрашене кольоровим, втопленим в ясну масу і органічно з нею звязаним шклом фантазійним.

У суворому грубому кришталі можете побачити задуману Мадонну, містерію таємної морської глибини, або сміливі, стрімголові скоки прекрасних юнаків. Віконне світло оживлює якесь замкнуте в пеклі лице; лице займається наче вогнем козацьких, степових очей...

— Хто це — питаєте чарівну шведську дівчину Мерту, кого мали на думці ваші різьбарі?

— Маєте пояснення у катальозі, ось де, бачите, цей вазон називається: чара Мазепи...

— Аа!

ВІДПОЧИВАЄМО У СВІТЛИЦЯХ З СЕРІЙНИМИ МЕБЛЯМИ.

Шведська кімната дає людині спокій і простоту почувань. Шведська світлиця може розяснити найтемнішу душу.

Само підсоння тої країни примушує її громадян спеціяльно дбати за домашню обстанову, серед якої швед довше перебуває ніж італієць чи грек.

Середина шведського дому вибивається тепер на перший плян соціяльних питань і є предметом дбайливої опіки влади та спеціяльно до цього покликаних установ.

Уряд дбає, щоб поліпшувати людські садиби, спеціяльно на селах, кожний швед, коли хоче, сам при помочі родини може збудувати собі власну хату. За допомогою уряду ставить собі **смастугор** — стандаризований дімок, та ще й, коли він недавно оженився, може скористати з „босеттінгеляну" — державної позички на влаштування хатньої обстанови.

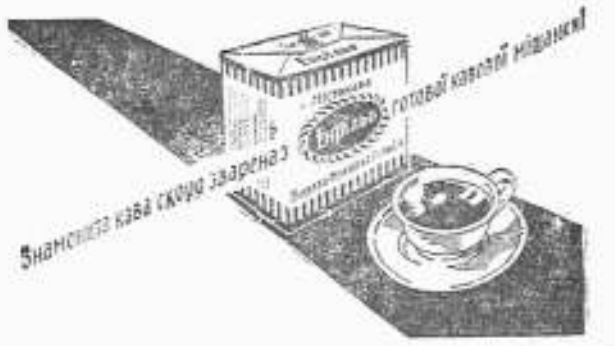

Сидимо у модерній, пересічній шведській кімнаті у вигідних плетених зі шкіри фотелях. Всі меблі — з дерева і шкіри, стоять групками. При головній стіні ватран із чудовою кованою з заліза кратою. У шведській хаті нема окремої спальні; шведи надто привязані до родинного вогнища і для них власна хата — стоїть настіж — для всіх.

Чарівна дівчина Мерта пояснює:

— У вас говорять так: у кожній хаті спальня, хочби ви мали пересиджувати у ній і вдень; ми шведи гадаємо інакше: в кожному мешканні вітальня, хочби мала бути уночі спальнею.

Мерта має блакитні очі, біляве спокійно схвилюване волосся і темну, скромну сукню. На сукні білі рядок дрібних перел. Вона каже:

— Ваші жінки люблять яскраві барви, вони дуже говірливі, зате деякі мають справді стрункі гарні ноги.

Але мене цікавить щось інше.

— Не вважаєте, Мерто, що ноги столика, при якому сидите, нагадують лінією стільці фараонів?

Я подекуди маю рацію: шведські модерні меблі втягнули в себе багато античних перелів, а сучасна меблярська продукція видала серії преріжних комбінацій усіх стилів із сучасними вимогами. Враження — надсподівано приємне.

На малих столиках лежать чудово переплетені книжки. Беру одну в руки: майстерна робота! „Книга з Сан Мікеле" Акселя Мунте у шкіряній червоній оправі. Горою летять золоті меви в далечінь багрового від заходу неба — кілька золотих ліній надолі, тягне глибиною морською води. Скільки думок можна втопити в самій окладинці тієї книжки! Тут зараз подорожні несесери; тільки в руки і — гайда за мевами в світ! Швед любить подорож.

На стінах шведської кімнати спокій аристократично-вибагливих у дискретній кольористиці тканин, найчастіше домашнього виробу. Килими, дивани; фльоесси, котари, диванні покривала, драперії, золотом виткані капи, обруси, цельофановані завіси, оригінально скомпоновані коронки, золоті гапти з перлами — все це оглядаєте, як легко захмарене небо і не болять вас очі від крикливої фарби, розбуджується у вас почуття настроєвої дистинкції. Деякі дивани живо нагадують стандаризовані стрижені рушники, а деякі таки пахнуть українською гетьманською орнаментикою. Хто зна, як там було, чейже шведи були і в Україні.

Секція Торговельної Молоді при С. У. К. у Львові
улаштовує дня 27. III. в год. 18.
Шевченківський Концерт
в малій салі Лисенка.

СЕРЕД ДИТЯЧИХ ЗАБАВОК ВЕДЕМО ПОВАЖНУ РОЗМОВУ.

Зустрічає мене пресимпатична несподіванка, а властиво це я зустрічаю рідкого знайомого, шведського журналіста, з яким колись уже довелося провести разом багато цікавих хвилин.

— Що ви тут робите?

— А ви що?

— Я? Оглядаю вашу чудову виставу.

— Знаменито! А я тут трохи бачите — комісар, а це — показує на Мерту — моя жінка, дозвольте вас представити.

Відчуваю, що паленію, а пані Мерта довго сміється. На щастя стоїмо саме при столику з дитячими забавками і є від чого почати розмову. Шведські діти мають скромніші забавки від наших, прості деревляні коники, віяльця, цеголки до будови домів. Тільки коники інакше помальовані, не такі сорокаті, холодніші, з пістолів, вовків і гарматок нема зовсім. Зате є майстерні кораблики, яхти та пароплави. Малі нащадки вікінгів від колиски мусять глядіти на море!

Мій знайомий великодушно відповідає на всі ставлені мною запити:

Розумію, що ваше захоплення нашим мистецьким промислом це радше куртуазія, але знаю, що наша шведська культура цікавить вас, як культура краю, що не зазнав великих воєнно економічних катаклізмів. Наша культура стара і сягає епохи бронзу і вікінгів, а в 18-ім столітті ми суперничали без остраху із Францією.

На початках XX ст. в нашій мистецькій культурі переважали консервативні риси, як наслідок романтичних гасел повороту до народньої старовини. Тоді отворили шведи свій славний музей нордичного фольклору і культури, відомий під назвою північного музею.

„Ця сама романтична струя виявилась у безсмертних творах найбільшого сучасного шведського письменника Вернера фон Гайденстама, що творами своїми про епоху св. Біргітти і Карла XII. створив символи найшляхотніших прикмет шведського національного характеру.

„Завдяки відродженню романтизму у нашому мистецтві врятували шведи майже всі свої культурні скарби і розвинули великий рукодільний мистецький промисл.

— А чи ваші часи користають з його витворів?

— Очевидно, наші товариства ведуть послідовну пропаганду. В кожній місцевости відбуваються покази, як влаштовувати середину хати, які вибрати меблі, як запевнити виховання дітям. Пропагандою займається наша студентська молодь, що, мандруючи, пізнає край, має розвагу і заробляє на зимові студії.

— Чи романтизм ще й досі у вас модний?

— Ні. Усі наші зусилля в напрямі мистецького розвитку зосередилися на славній стокгольмській виставі 1930 року, що стала переломовим моментом. Саме там народилася нова струя — **функціоналізм**, стиль програмової простоти, що відкинув традиційні прикраси, які заслоняли конструкційний кістяк будівлі або предмету. Тепер ми осягнули естетичний тип масової продукції з відповідним місцем для індивідуальної мистецької концепції...

Знайомий скінчив, я почав прощатися. Пані Мерта приспяла мені до клапи маринарки жовто-блакитну стяжечку.

— Тільки не згубіть її, бо такі барви як у вас, наші народи віддавна чейже заприязнені.

До побачення у Стокгольмі!

Ром. Гучв.

Наймодніші матеріяли жіночі і мужеські

в першорядних бельських фабрик дістала і поручає по фабричних цінах фірма

Мецґер і Берґнер ЛЬВІВ, КАЗИМИРА ВЕЛИКОГО 12
Телєфон ч. 239 43. 7-10

Фахове шкільництво у жидів і у нас.

Поширюванням фахової освіти серед жидів займається окрема установа „Вузет", що має свої відділи у цілому краю. Вона охоплює своєю діяльністю фахові школи і курси, хліборобські фарми, та опіку над ремісничим нарибком і абсольвентами шкіл.

Жидівських фахових шкіл є 3: у Львові, у Стрию і Станиславові. Усі вони мали в минулому шк. році 382 учнів. Дівочих було 9: у Львові, Кракові, Перемишлі, Станиславові, Самборі, Коломиї, Городенці, Жовкві і Бориславі. Усі вони мали 1.366 учениць. Доповнюючих шкіл було 2 у Львові. Учениць (ків) було 206. Разом у всіх 14 школах тобто 10 дівочих і 4 хлопячих було 1.956 учеників (ниць). Значно переважали в тому числі дівчата, яких було у всіх школах 1.488 на 468 хлопців. На одну дівочу школу припадало пересічно 149, на хлопячу 117 учеників. Школи покінчило в останньому році 944 шкільної молоді, крім цього 1.282 дорослих, які доповняли освіту і перешколювалися на курсах для дорослих, щоби познайомитися з технічним поступом у своєму фаху. Ці курси охоплювали столярство, слюсарство, лучення ацетиленом та електрикою, ніклювання, а у жінок крій, шиття, моделювання, гафт, галянтерію, ткацтво, трикотарство, горсетярство домашне господарство, дієтетику і ведення пасіонів.

В останньому шкільному році у звязку з реформою фахового шкільництва у Польщі 4 школи перемінили на фахові гімназії, тобто повстала механічна гімназія ім. Коркіса і кравецька гімназія у Львові та гімназії у Кракові і Перемишлі. Йде підготова до заснування хліборобської школи у Слобідці, де початок науки назначили на 24. квітня 1938. р., бо у фахових школах не обовязує початок року принятий в загально-освітніх школах.

Ученики (ниці) жидівських фахових шкіл походили з ріжних верств, та найбільше, бо 57 прц., було дітей купців і страганярів, потім діти ремісників (20 прц.), урядовців і умоаних робітників (11 прц.), а найменше, бо нижче від 5 прц. було дітей зарібників і хліборобів. Між учнями був поважний відсоток з кількома клясами, або й матурою середньої школи, а навіть люди з дипльомами високих шкіл.

Крім цього безпосереднього виховання молоді у фахових школах і на хліборобських фармах (напр. в Чижикові) „Вузет" позакладав **патронати** для опіки над ремісничою молодю, що вчиться у приватних варстатах і доповнює свою науку у фахових школах. Такі патронати є по ріжних містах, а число молоді (термінаторів) під їх опікою дійшло до 1.212. Крім цього є ще в 41 місцевостях **комітети для справ ремесла**, що дають інформації і субвенції не тільки молоді, але й ремісникам. Патронати є в постійному контакті з варстатами, досліджують їх потреби та працю. Уся ця праця вимагає поважних коштів, бо на самі школи пішло в 1936-37 поверх 400 тисяч зол., тому „Вузет" веде живу пропаганду в хосен фахового шкільництва в Америці, яка дає поважні висліди. Тепер плянують окрему пропагандову акцію, яку має перевести федерація галицьких жидів в Америці при участи делегата т-ва на кошт федерації. Американські жиди хочуть зорганізувати на тамошнім ринку збут виробів абсольвентів фахових шкіл.

У плян праці „Вузету" входить поширення і розбудова фахового шкільництва, сітки патронатів і опіки над ремеслом через заведення інструкторів, щоби піднести ремісничі варстати під фаховим оглядом, організація мандрівних курсів для ремісників і вивіновування варстатів у новітні знаряди праці. На чолі цієї акції стоять визначні представники жидівського громадянства: лікарі, адвокати, посли, директори установ, купці і ін. з цілого краю.

А як стоїть справа фахового шкільництва у нас?

Передовсім мусимо ствердити, що у нас нема такого всеохоплюючого опікуна фахового шкільництва, як у жидів, бо ці школи веде у нас аж 6 (шість) установ, що не стоять зі собою майже в ніякому контакті у шкільних справах. Вони усі, разом беручи, ведуть 14 шкіл і курсів, в цьому 8 хлопячих, 5 дівочих, 1 коедукаційну.

З цього найбільше шкіл має т-во „Рідна Школа". Вона веде **Торговельну Школу** у Львові, що тепер перемінюється в купецьку гімназію, річну школу торговельної підготови у Яворові та 5 фахово-доповнюючих шкіл, з цього дві: хлопяча і дівоча у Львові та 3 хлопячі у Перемишлі, Станиславові і Тернополі.

Хліборобських шкіл і курсів маємо чотири: т-во „Просвіта" веде садівничо-городничу школу в Миловані, Маслосоюз молочарську у Стрию а в Шибалині проф. М. Васьків веде під опікою Р. Ш. господарські курси для дівчат. Єдиною хліборобською школою вищого ступня є український Державний Хліборобський Ліцей в Чернилі. Ремісничі школи є: кравецько-білизняр-ська, яку веде Т-во „Труд", а СС. Василіянки мають кравецьку гімназію — обі ці школи у Львові. В Перемишлі є дівочі кравецькі варстати тамошнього „Труду".

У всіх школах „Р. Ш." було в 1936-37 р. 944 учеників (ниць), в інших школах було разом 395 учнів (ниць) так що всіх учнів (ниць) в наших фахових школах було 1.339. Всі школи за винятком Хліборобського Ліцею приватні. Їх молодь походить з усіх верств нашого громадянства та найбільше є в них дітей селян і робітників. Зацікавлення цими школами у нас росте (в цьому році особливий зріст фреквенції виказує львівська купецька гімназія) та всеж воно ще не таке, якого з уваги на вагу цих шкіл слід би бажати. У нас все ще те, що зветься гімназією, має таки більше атракційної сили.

При цьому слід замітити і підкреслить, що наші фахові школи **замало зріжничковані** і недостає нам багатьох дуже хосенних і потрібних родів шкіл, як напр. столярських, слюсарських, ковальських і ін. Також не може в нас задовольнити кількість цих шкіл і з уваги на число нашого населення і з уваги на наше запотребування в цьому напрямі. Якщо ми хочемо відтяжити перенаселене село та його під господарським оглядом піднести, то мусимо мати куди густішу і ріжнороднішу сітку фахових шкіл. Вони відтягнуть зі села „надмір рук з хліборобських варстатів, даючи сільській молоді підготову до праці в торговельно-промисловій ділянці на селі і в місті. З другого боку через хліборобський вишкіл молоді наші фахові школи причиняться до піднесення продукції села під оглядом якости і кількости чим піднесуть добробут села. Не маючи змоги побільшувати наділів землі підносім її видатність, випускаймо на ринок перероблений продукт села, та торговлю ним берім у свої руки. До цього всього треба нам людей і людей теоретично і практично підготованих до цієї праці. Цих людей дасть нам тільки **фахова школа, тож її розбудова це одна з найбільш пекучих наших потреб.**

Треба також вкласти багато праці в те, щоб **перешколити** наших хліборобів, купців і ремісників та взагалі фахівців. Багато в цьому напрямі робить вже РСУК, який перевихозує людей занятих в кооперації, Сільський Господар, що дбає про хліборобів, а особливо про їх нарибок у кружках хліборобського вишколу молоді, в яких є понад 11 тис. учасників, вкінці тими слідами пішов Союз Українських Купців і Промисловців, який уладжує в купецькій гімназії бранжеві курси для купців, що тішаться великою фреквенцією.

Тепер треба подумати про перешколення і дошколення наших ремісників всякими курсами і викладами. В цьому напрямі є вже деяка традиція, звязана теж з нашою торговельною школою, бо в її мурах відбувалися вже перед кільканацяти роками рисунково-технічні курси. **Фаховий орган**, а покищо бодай сторінка для ремісників, могла би причинитися до того, щоб піднести загал нашого ремісництва до того рівня, на якому стоїть вже частина наших ремісників по більших містах, а на якому мусять стояти всі, щоб встоятися у конкуренційній боротьбі.

Треба теж подбати про дальші **бурси**, в яких могли би знайти дешеве приміщення й опіку кандидати торговельно-промислового звання, учні наших і чужих фахових шкіл і варстатів.

Та чи не найважніша справа — покликати до життя **окреме тіло**, що поклалоб собі завдання: 1) розслідити наше запотребування на фахові школи, (цінні матеріяли до цієї праці можна знайти між іншим у репортажах, що їх містив ГКЧ про наш промисл); 2) устійнити авторитетно їх сітку (знову до цього є цінні вказівки в уложенній перед парою роками сітці фахових шкіл Р. Ш.; 3) вести постійну і систематичну пропаганду фахового шкільництва і фахової освіти; 4) організувати і подавати поміч та пораду в основуванні і веденні фахових шкіл, курсів, викладів та бурс для молоді; 6) вести інструкторську працю для істнуючих промислових станиць і варстатів; 7) організувати

на кооперативних основах сирівцеві і магазинові спілки для закупу сирівців і збуту ремісничих виробів, машинові галі, в яких ремісники могли би користуватися спільними машинами (подібно як це роблять наші хліборобські спілки „Центросоюзу" для закупу і збуту хліборобських машин), і вкінці, як їх завершення, кооперативні варстати, що допомогли би незасібним ремісникам бути своїми господарями, у підприємствах, під вибраним власним проводом, де ремісники могліб мати користь з фабричного ведення продукції і не тратили своєї самостійности; 8) усіми силами підтримати усі наші фахові школи, зокрема „Рідну Школу" в утриманні і розбудові її фахових шкіл та зробити її й педагогічним осередком для усіх фахових шкіл.

Ці думки піддаю під увагу наших компетентних чинників і усього громадянства, зацікавленого в переверствуванні нашого роду, що у 86 прц. складається з хліборобів. Час подбати за нові варстати праці для тисячів наших безробітних селян.

Д. Коренець.

Для пікування запору у жінок спеціяльно поручають природну гірку воду „Францішка Йосифа, завдяки своєму певному і незвичайно дешевому діланні.

Твоя цера може бути гарніша ніж ти думаєш.

Природа обдарувала кожну жінку чистою, гарною і чарівною церою. Але багато жінок довгі роки занедбують цей дар природи. Коли-ж вони бажають привернути свіжість і красу дівочої цери, не повинні журитися.

Відомий косметичний засіб Пальмолів, поручають тисячі спеціялістів косметики на цілім світі. Масуй лице, шию і рамена багатою і лагідною піною мила Пальмолів. Воно вироблюване на маслиновім олійку, прочищує докладно пори шкіри, оживлює наскірень і привертає цері, в короткому часі, давню свіжість.

ШАМПУН ПАЛЬМОЛІВ ПЛЕКАЄ ВОЛОССЯ — ЯК МИЛО ПАЛЬМОЛІВ ЦЕРУ.

Маслинові і пальмові олії, вживані до виробу цього знаменитого Шампуну, миють докладно і привертають волоссю пушистість і природну красу та дозволяють укладати його хвилясто.

В КОЖНІЙ КОПЕРТІ 2 ТОРБИНКИ ШАМПУНУ.

БІЛЬШЕ НІЖ МИЛО — ЗАСІБ КРАСИ

Мило Пальмолів можна дістати у всіх перфумеріях і дрогеріях та у крамницях Народної Торговлі, міських українських кооперативах і Центросоюзі.

Хроніка совітської України.

ПРО ПАМЯТКИ НА СОВІТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

Харківський обласний виконавчий комітет асигнував 20 тисяч карбованців на памятник Григорієві Сковороді в селі Сковородинці Золочівського району, де довгий час жив і помер цей український фільософ і поет XVIII. віку.

Цього року в Києві відкриють памятник Олександра Пушкіна. Пригадується, як ще 10. квітня 1935 року, уряд УССР ухвалив спорудити у Києві памятник Шевченка, з тим що його відкриють у 75 роковини смерти поета — в березні 1936 року... Але рік 1936 проминув, проминув і 1937. Недавно в совітській пресі були вгадки про відкриття цього памятника в березні 1938 року.

Проминув і цей речинець... „Товаріщ Хрущов" вирішив, що краще покищо заступити українцям Шевченка памятником Пушкіна...

ГОСТИННІ ВИСТУПИ В МОСКВІ І ЛЕНІНГРАДІ „ДУМКИ", ВИЧИЩЕНОЇ І БЕЗ „ТРЮКІВ".

Державна українська мандрівна капеля, „Думка" утворена ще року 1921, про яку щось не було чути за останніх часів на Україні, виступає тепер у Москві і Ленінграді. Приймають її дуже добре, а московська преса пояснює, що „Думка" не так давно „пережила творчу кризу", а саме „буржуазні націоналісти чимало попрацювали над тим, щоб навязати капелі формалістичні „трюки". І далі дізнаємося, що „Думка" виступає тепер уже в обновленому складі, з новим диригентом Сорокою, який висунувся із складу хористів. Виявляється, що „в порівнянні з минулим" пісні „Думки" тепер „свіжіші, безпосередніші, гарячіші". Особливу увагу притягує у виконанні „Думки" пісня Козицького „Про батька народнього, про Сталіна рідного" (що то значить позбавитися „трюків"?!!).

Але мусить визнати московська преса, що і пісні Лисенка, Леонтовича та інших клясиків української музики капеля виконує дуже добре. Заспівує в хорі Богун, раніше шлюсар, а тепер один із найкращих, найсильніших тенорів.

ДЕЯКІ ДАНІ ПРО ПОЧАТКОВУ І СЕРЕДНЮ ОСВІТУ НА СОВІТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

На недавньому зїзді професійної спілки робітників початкової і середньої освіти УССР у Києві наведено деякі дані, а саме: року 1936—37 на совітській Україні було 17.736 шкіл, де навчання провадилось українською мовою. Вчилося по них 4,319.000 дітей, що складало 82,8% загальної кількости учнів. Учителів було 174.000.

ГАЗЕТИ РОСІЙСЬКОЮ МОВОЮ НА СОВІТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

Виявляється, що крім київської „Советской Украины" та харківського „Красного Зна-

КЛЯВДІЯ ГАВРИЩАК.

З Нюйорку до Маямі.

3. ЧУДО ПРИРОДИ.

Візд до стейту Фльориди з увічливим написом „Витайте у Фльориді" ми стрінули, як ворота до раю. Краєвид досить різко змінюється — може ще й тому, що знечева визирнуло сонце, а в його промінні екзотична рістня набирає прикмет біблійної оселі наших прародичів. Біля перших помаранчевих дерев зупиняємо авто та глядимо в мовчазному захопленні на рясні овочі, що наче золотисті кулі обвішали чорне дерево, закриваючи всю зелень, встелюючи собою землю в садах. Ніхто їх там не визбируе, ніхто не лакомиться підвести — урожай такий щедрий, що за 20 центів купиш ціле ведро памаранч, мандаринок чи грейпфрутів щойно зірваних з дерева, за 5 центів витиснуть тобі з них соку стільки, скільки лише зможеш випити. Щораз більше овочевих фарм, дбайливо утриманої городини, де вся рістня буйна, здорова, немов виплекані зразки у ботанічному саді. Так, начеб життедайні соки землі з цілого континенту сплили на час зимової негоди у цю чарівну закутину, щоб під тропікальним сонцем показати людям чудо природи.

Дохідність садівничо-городовинної культури впарі з інтенсивною туристикою відбивається на зверхньому вигляді осель — доми, фарми, туристичні захисти, це гарні літні вілі, що чепурним виглядом чи обіцянкою комфортової внутрішньої обстанови ідуть навзаводи — стараються усіми можливими способами притягнути до себе увагу туристів. Розуміється, що — як зрештою по цілій Америці — по обох сторонах шоси немов сторожа стоять сорокаті реклямові таблиці, які захвалюють і переконують тебе купувати все, що лиш можливе: мило до голення, авта, сос помідоровий, черевики — побіч цитат із біблії поміщених сектою, що проповідує недалекий прихід на землю Христа. Залізнична компанія великим плякатом кидає дискретну змістом осторогу автомобілістам, що на цілі дні сідають за керму авта, щоб дістатися сюди: „На другий раз — спробуй таки залізниці..." Та на нашу кліентелю і за десятим разом вона не моглаб числити: автомобілева туристика дає нам так багато насолоди та своєрідних переживань, що з нею не може суперничати ніякий інший засіб комунікації. Дискусію на цю тему закінчуємо трикратним „whoopee" на честь Форда і женемо далі.

Тимчасом на землю сходить правдивий липневий вечір з теплим леготом, міліонами зір на шафіровому небі та автентичним рахманням жаб. Чи можете уявити собі, як жагуче втягали його наші вуха, які ледви три дні тому пашіли від морозу?! При електричному світлі оглядаємо найстарше на американському континенті місто Сент Огюстін (засноване еспанцями 1565. р.), яке досі зберегло сліди первісної окупації. Вузенькі вулички з еспанськими назвами — типові доми з балькониками, закратованими вікнами та обмурованими подвірями. Сніжнобілі стіни потапають у повені екзотичної рістні, сповиті романтизмом давньо-минулого. Пяним зором шукаємо мимохіть між пальмами закоханого Дон Хуана у віконній граті ввижаються палкі очі чарівної любки... Та скоро переконуешся про анахронізм твоїх мрій: донна з темпераментом розбиває ся на колісцятах по асфальтовій шосі. Дон Хуан валить з товаришами у мяч, аж гомін котиться. Обіцюємо собі вступити сюди ще раз при повороті, щоб за дня краще оглянути місто, а самі добираємося до Дейтон-Біч на останній нічліг нашої циганської мандрівки.

Четвертої днини зполудня ми у Міямі. Це найдальше на полудне висунена надморська купелева місцевість, під теперішню пору найсільша на Фльориді туристична атракція.

Про неї можна писати десятки статтей для тих, що спеціяльно цікавляться виглядом та організацією цього американського модерного купелища, де суперкомфорт погодиш ідеально із красою та емоціями, що їх дає гостям первісна екзотична природа. Можна також у поетичному захопленні над кольорами океану і неба чи маєстатичною вродою королівських пальм творити римовані гимни у честь природи, яка на цьому чарівному відтинку побережжя має першорядного мистця-декоратора.

Щоб заспокоїти Вашу цікавість і дати найбільше відомостей про те, що ми зачували з газетних репортажів чи фільмових новин, які здебільша зображують Маямі як місце міліонерської екстравагантности та дурійки — попробую бути інформатором, не зрікаючися приємности вилити на папір пару слів „нерічевого" ентузіязму, що залишився ще з подорожі у спогадах про Маямі.

Якщо щукати ідеального місця відпочинку для сучасного американця з його звичкою до комфорту, розваг та невгавною потребою (навіть у часі відпочинкового безділля) контакту з новинами, що їх щоднини несе політика, мистецтво, торговля, мода, чи інші прояви збірного життя, то треба вважати Маямі найближчим місцем на шляху до цього ідеалу. А коли до того брати ще під увагу американський смак спортової активности та нахил... до азарту — побут у Маямі дає кожному право твердити, що тут він мав нагоду закоштувати американського раю на землі...

Дістанешся сюди (більш як 300 анг. миль дали на полудне, між Каїром) усяким засобом

чені" виходять також російською мовою вже газети: у Дніпропетровському „Днепровская Правда", в Миколаєві „Южная Правда", в Сталіні „Донецкая Правда". Все це органи обласних партійних комітетів. Треба думати, що газети російською мовою виходитимуть (якщо вже не виходять) по всіх обласних осередках, при чім безумовно за який час зовсім витіснуть газети українською мовою.

ДЕКАДИ РОСІЙСЬКОЇ МУЗИКИ.

По всіх обласних містах УССР роспочато декади російської музики. Вони мають на меті обізнати населення з російською музикальною народньою творчістю взагалі і з творами, що відбивають боротьбу російського народу з ворогами його батьківщини.

АЛЕ ЦЬОГО ЩЕ ЗАМАЛО.

Бригада російських письменників виїхала до Тбилісі, щоб там ознайомити грузинський нарід з „найстаршим твором російського письменства" — „Словом о полку Ігоревім". Грузинські письменники, захоплені цим „твором російського письменства", збираються перекладати його з „російської мови" грузинською мовою.

У Полтаві відкрито виставу картин відомого „російського" маляра Ярошенка, уродженця Полтави. Чому саме Ярошенко став російпином це вже секрет московської „Правди", якого вона не розкриває.

„КУРС ІСТОРІЇ УКРАЇНИ".

Інститут історії України Академії Наук УССР випускає велику працю для вищих шкіл „Курс історії України", який виходитиме окремими нарисами.

Вийшов нарис про Київську Русь та феодальні князівства XII—XIII. сторіч. Готуються до друку „Україна під владою Литви" і „Боротьба українського народу проти польських панів (Богдан Хмельницький і приєднання України до Росії)".

Одночасно інститут працює над христоматією в історії „Коліївщини". **Гл. Л.**

комунікації — залежно від твоїх фінансових спроможностей, нахилів чи вільного часу. Кораблі, яхти, автобуси, залізниці, три летунські майдани, що роблять з Маямі один із провідних центрів пасажирської авіятики у цілому світі — і десятки знаменитих автомобілевих шос біжать на всі сторони Зединених Держав.

Друга обставина своєрідна для американських відносин: можеш жити тут за ціну, на яку тебе стати. Ніхто в Європі не вибереться на Рівіеру, у швайцарські Альпи чи навіть над польське море не маючи запасу готівки, який вказує на його приналежність до краще „ситуованої" суспільної кляси. Маямі подбало для багачів за готелі-хмародери, віллі-палати, ресторани, клюби найвищої кляси архітектонічного, садового та декораційного мистецтва, із обстановою, наче для „коронованих голов" передвоєнного люксусового монархізму. Але побіч цього це місце простягає свої гостинні рамена і до того, кого не стати на 30 чи більше долярів удень за кімнату у Вітмана, Роней Пляз-і чи у Джека Демпсея, даючи під пальмами за кількадесять центів постій для „трейлера" (цілі міста „трейлерів" стрічаєш по усій Фльориді), чи за 2—3 доляри удень комфортову кімнату в чепурному, затіненому пальмами та квітущими олеандрами домику.

У „бізнесовій" дільниці крамниці найдорожчих льондонських, паризьких чи віденських фірм, — такі, яких ми навіть у Ню Йорку не бачили. І не лиш з конфекційної чи подібної бранжі, але найдете тут філії світової слави ювілірських і меблярських фірм, спеціяльні магазини дорогої порцеляни, антиків, перських диванів — три континенти розставляє тут свої сіти на мільонерські чеки. Побіч цього торгують тут популярні американські „центові крамниці", де за ціну не вищу, як 1 доляр купиш безліч речей щоденного вжитку.

(Далі буде.)

Субота, 14. травня 1938.

Великі Весняні Вечерниці

в салях Касина Почтовців, Японська 9

„Кадра Млодих" починає діяти.

ЩЕ ОДНА УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ.

Варшава, 24. березня.

В нещодавній кореспонденції про „нові пляни у волинській політиці" писало „Діло" про наміри деяких тутешніх кол, наближених до волинського воєводи, створити нову українсько-польську організацію волинської молоді, при чому у згаданій кореспонденції обширно цитовані винятки зі статуту цього нового товариства, а крім цього насвітлені куліси і пружини, що при їх помочі воно постало.

До цих інформацій можемо тепер додати ось що:

Новостворена організація вже зареєстрована і називається офіційно „Кадра Млодих". В завдання прецизує головна точка статуту, з якої довідуємося, що ціль т-ва: „виховати повновартісного громадянина Річпосполитої, що був би готовий і вмів виконувати службу на кожній стійці, що розумів би **історичні завдання Річпосполитої".** Крім цього завданням „Кадри" буде: „Необхідність уводити у життя державні сили й вартости **братніх національностей зі східніх та півд.-схід. земель Р. П.".**

Діячі і організатори „Кадри Млодих" — це здебільша молоді активні провідники Союзу Волинської Молоді, „Зжешеня" б. вихованців кремянецького ліцею тощо. Ідеольогами нової групи стали співробітники таких пресових органів, як: „Кресовяк", „Млода Весь — Молоде Село", „Волинь", „Дрога Працы" і „Зеспул" (новозаснований демократичний тижневик під ред. п. Кржичковського з міністерства хліборобства).

Практична діяльність „К. М." має полягати на **обединуванні української і польської інтеліґентської молоді найперше з Волині а в міру** успіхів також і з Галичини для того, щоб шукати можливостей співжиття і взаймного зрозуміння.

Як зачуваємо, деякі з українських студентів-волинян дістали вже пропозицію співпраці в цій організації, а з польського боку вступає до неї студентська молодь з різних польських земель.

Слід додати, що організатори „К. М." не але орієнтуються в українських питаннях і тому правдоподібно матимуть деякі успіхи на волинському терені, де, як відомо, панують специфічні відносини. Це все перелякало іншу „умінну" організацію, відому зі своїх гумористичних виступів „Конфедерацію Млодих" **М. Бобжинського,** яка бачучи, що не видержить „конкуренції" (а з одним звербованим білоруським хлопцем годі щось починати) — намагається з усіх сил — прилучитися до „Кадри", яка знов не охоче приймає в свої ряди „труп-гербових ігнорантів" в українських справах.

Твердити, що „Кадра М." є „молодою гвардією волинського воєводи у Варшаві", нема — як дотепер — підстав, а принайменше самі провідники кадри від цього відпікуються.

Гром.

*

До цих інформацій нашого варшавського кореспондента слід — за польською пресою — додати, що новозалегалізована „Кадра Млодих" буцімто знаходиться під впливами міп. **Понятовського,** має довести до злуки між „Віцями" і „Молодим Селом" та що активними її членами є п. Барбара Понятовська — дочка міністра та п. Хомич — як пишуть — небіж воєв. Юзефського.

ПЕРЕВОЗИ: меблів, товарів
Власні магазини: **ГАРМА** Львів ул. Потоцького ч. 11 А тел. 111-21

„Пропоную вам просити, щоб вас перенесли.."

ДО ХАРАКТЕРИСТИКИ НИНІШНЬОЇ ШКІЛЬНОЇ ДІЙСНОСТИ В ГАЛИЧИНІ

(З учительських кол — під увагу п. кураторові Купчинському.)

З відходом куратора Гадомського — відійшло наше вчительство. Здавалося, що минулися часи масових дисциплінарних кар, перенесень та розлучування подружих пар. Учителі сподівалися, що з приходом нового куратора настануть дійсно правові відносини у шкільництві. На жаль, скоро українському вчительству прийшлось розчаруватися.

„Бог високо — цар далеко". На місцях лишилися ті самі інспектори, котрі продовжують нещасні відносини гадомщини. Ось деякі маркантніші випадки, нечисленні з многих: У Перемищині перенесли вчителя Степана Крентуї з Ліщави Горішньої в кольбушівський повіт. Його жінку, Наталю Крентову, що розхорувалась з журби, залишили в Ліщаві з дітьми. П. Крента мав на посаді пасіку, господарку, матеріял на будову хати, — і те все мусів покинути та їхати. Перенесли його без доходжень, без усякої доказаної вини, знищили родину, — а для чийого добра? Бог вість! „Для добра школи". П. Заклинського Богдана й п. Заклинську Осипу з Пяткової, пов. Добромиль (шкільний інспекторат Перемишль) перенесли восени 1937 у Чортківщину, на відокремлені посади до Монастириськ і Медведовець. Таких випадків знаємо більше і на бажання можливо їх подати.

А тепер з інших сторін краю. У Турчанщині на днях доручили 13 (тринацятьом) українцям (кам) зпосеред учительства такі документи часу (подаємо в буквальному українському перекладі): „Запитую, чи задумуєте звести просьбу, щоби перенести Вас з... (місцевість) до іншої місцевости. Зазначую, що ев. подання треба зголосити до 31. березня 1938. додаючи витяг з виказу стану служби і заяву про зречення з коштів перенесення. У цій справі перед зголошенням подання можете порозумітися зі мною. Інсп. Бонковський."

Учительство схвильоване ходить, радить, їздить по всіх сильних міра й ніхто нічого не знає, а п. Бонковський на запит про причину „перенесення" — має одну відповідь: **„пан мусі пуйсьць".**

Знаємо, що нема такого закону, який радив би вчителеві просити інспектора перенести його і тому вважаємо розпорядок п. Бонковського протизаконним та шкідливим не тільки для учительства і школи, але і для держави, бо викликує тільки непотрібний ферментів і озлоблення серед учителів та батьків дітей. Рівнимо теж „запитаним" нічого не писати, ні не просити п. Бонковського.

Зокрема звертаємося до п. Купчинського, куратора Льв. Шк. Округи, як людини поваж-

зої та справедливої, яка може й зуміє загоїти рани гадомщини, щоб поцікавився справою „пропозицій" п. Бонковського і повчив його, що добро школи і держави не завжди ідентичне з примхою інспектора. Зазначимо, що п. Бонковський післав 3 (три) такі самі „пропозиції" до вчителів поляків, але вони — очевидно — міцніше себе почувають і публично говорять, „ані мі сен сьні ехаць до п. Б., — нех пробуе нас пшенесьць, то сам прендзей вилеці".

Очевидна річ, що тих учителів не рушать

що пан інспектор ці три „запитання" післав „на омасту", щоб мати аргумент національної „об'єктивности". Гра шита надто білими нитками, які видні і нам і заінтересованим польським учителям, які собі з неї кепкують.

Може справді пора булоб залишити давні методи — дошкулювати вчителям, розділювати подружжя, переносити без потреби з місця на місце, тільки тому, що п. інспекторам не подобається коротке „гр.-кат."...

—o—

Кожний Ваш ощадностевий вклад

до рідного банку, то цеголка в господарській розбудові народу, тому складайте ощадности в

Земельнім Банку Гіпотечнім у Львові

вул. Словацького 14. **(Філія: Станиславів, Собіського 14)**

Без зміни обряду не пускають на сезонові роботи.

У Кречовичах, Ніжатичах, Сінній, Канчудзі та інших довколичних селах перевірського повіту вербують рільних робітників на сезонові роботи до Німеччини. Війт Ян Зайонц з Канчуги відмовив дозволу на виїзд усім робітникам греко-католицького обряду кажучи, що має такі доручення від влади. На виїзд дозволяє лише тим робітникам греко-католикам, які принесуть свою метрику і змінять греко-католицький обряд. Що на таку самоволю скажуть компетентні чинники? Цією справою повинні зацікавитися теж негайно представники УПР та інтервеніювати в компетентних чинників, щоб притягнули винуватців до відповідальности та дали змогу голодним українським безробітним виїхати на заробітки до Німеччини та до Естонії.

Довг вдячности двом покійним.

У відступі кількадесяти днів довелося українському громадянству відпровадити на вічний супочинок двох із найкращих його членів. Щирі сльози полилися над домовинами директора Миколи Заячківського та отця митрата Тита Войнаровського, а правдивий жаль супроводив їх у серцях тих, що проводили їх до могили. Болючу втрату відчуло наше громадянство, небагате на людей із досвідом, спокійних, зрівноважених. Їх заслуги вичислили вже у своїх прощальних промовах друзі, товариші праці, представники народніх установ, а преса — своя й чужа — теж пригадала їх прикмети людські та громадянські. Але за слабим відгомоном пролунали слова розстання тих, що мали покійним неодне завдячити.

Я почуваюся до обовязку сплатити довг вдячности памяті дорогих покійних. Складаю його не лише від себе, але і в імені мого підприємства і занятих у ньому працівників.

Обом покійним маємо завдячити те, що колись маленька робітня, загрожена навіть тимчасово в дальшому своєму існуванні, могла розгорнутися до нинішніх розмірів, а жменька кількадесяти працівників побільшитися на округлу сотню. Оба піонірі і творці нашого господарського життя, розуміли, що народ прямуючи до волі, мусить передовсім створити собі позитивні надбання, розбудувати торговлю і покласти міцні підвалини під власний промисл. Оба, вірні цій ідеї, звернули всі свої сили на економічне поле та ще й інших спонукували творити нові варстати праці, не опускати рук при вже заснованих. Люди великого ума й голубиного серця, вони вміли нераз стати у пригоді словом і ділом тим, що зверталися до них за порадою, навіть тоді, коли цим наражували власну особу.

До квітів і слів правдивого жалю із приводу великої втрати долучаю цих кілька слів щирої подяки нашим великим опікунам і добродіям. Повсякчас збережемо в наших серцях вдячну память про їх велике діло!

К. Авдикович-Глинська.

—o—

Чи „пінії" ростуть у Чорногорі?

(Відповідь на запит.)

В „Ділі" з 24. ц. м. п. д-р Вол. Левицький виступив проти мене з закидами щонайменше дивними. Відомо, що за зміст кожної книжки відповідають: 1) автор, 2) редактор. П. Левицькому припало до вподоби всю вину за переклад в одній книжці польського слова „limba" звалити чомусь на мене...

Щоб баламуцтво не ширилося, заявляю, що не я написав книжку п. н. „Мандрівні дні", а Іван Ковалисько. Стверджую, що при Держ. Сі-ві Шкільних Книжок редактором українських книжок є інша особа, а не я, і тому дивний це закид п. Лев., що йменував мене аж „надцензором, надкоректором і редактором" В. Ш. К. у Львові. Моя роля дуже скромна; я тільки — коректор і більш нічого. За зміст книжок названого видавництва відповідає, як і всюди на світі, тільки редакція. Тому всі закиди з цього приводу вважаю незгідними з дійсним станом справи!

Тому, що не можна бути спеціялістом у всіх ділянках науки, на оправдання автора (що, на жаль, уже не живе та оправдуватися не може), але і в обороні редактора можна вказати на факт, що автори українсько-польського та польсько-українського словника д-р Е. Грицак і д-р К. Кисілевський (II., 197 ст.) перекладають „limba" по українськи „пінія", а слово „кедрина" по польськи „cedr" (I. ч., 258 ст.). Великий польсько-німецький словник Конарського—Іменденера—Гольдшайдера—Ціпера перекладає слово „limba": „Lembrafichte, Pinie . Pinienbaum".

Ще менше я можу відповідати за ріжниці між математичними термінами „круг" і „коло". Мій український переклад книжки Ж. Хвялковського редагували математики, м. і. відомий наш учений математик і добрий знавець мови д-р М. Зарицький, що не тільки виправив рукопис, але й зладив, чи виправив словничок українсько-польської математичної термінольогії та двічи читав коректу!

Від себе дозволю собі завважити, що в словнику математичної термінольогії (Всеукр. Ак. Наук, Київ, 1925, I. т.) наведена ось як ріжниця: „Коло=колова лінія, кружінь, по рос. окружность, по нім.: Kreis, Kreislinie, по франц.: circonférence, cercle" (43 ст.). — „Круг=поверхня кола, поле, коло, колесо; по рос.: круг; по нім.: Kreisfläche, Kreis; по франц.: cercle" (51 ст.).

В основу цієї, може й справді „баламутної" термінольогії „лягли матеріяли до математичної термінольогії д-ра Вол. Левицького" („Передмова" до наведеного математичного словника Академії VII. стор.).

П. Вол. Левицький був візитатором і знає дуже добре, що всі шкільні підручники апробує, виправляє, або відкидає комісія спеціялістів при кураторії. У склад цієї комісії ввійшли, після того, як п. Лев. перейшов на емеритуру, інші математики, що також розуміють своє діло. Якщо в перекладі є якісь „абсурди", то булиб їх завважили математики-редактори та члени наведеної комісії.

В мому перекладі (на 30 ст.) надруковано (згідно з оригіналом):

„5 разів по ²/₃ або ²/₃ помиожених пятьма."

Це методична „маніра" не тільки „варшавських учителів", але й українських (придніпрянських) математиків, а також і наших львівських математиків, що виправляли мій переклад. Отже з усією своєю критикою „нефаховости" у математиці повинен п. д-р В. Л. вернутися до математиків.

Але коли йде про українську мову, я приушений ось що заявити: Крім германістики студіював також і славянську фільольогію; українську мову вивчаю вже 35 років, так, що маю право також і п. В. Левицькому зробити поважний закид. У його шкільному підручнику фізики українська мова — **страшна**, стиль — **жахливий!** Для дітей це справжня мука вчитися з його підручника! Якщо Шановний Автор бажає, я можу виписати не три, але сотні невибачних прогріхів проти української мови з його книжки!

Володимир Калинович.

—o—

Перед виставою Василя Перебийноса.

Львівське громадянство мало вже кілька разів нагоду оглядати олійні образи Василя Перебийноса, зокрема на виставах паризької групи українських малярів та запрошених чужинних майстрів у 1931 і 1933 рр. в Національному Музею. Та оце вперше виступить сам Перебийніс із малощо не всім своїм мистецьким дорібком.

Вистава Василя Перебийноса, яку в найближчих днях відкриють у салях Національного Музею у Львові, обіймає поверх дві сотні рисунків і гвашів. Твори Перебийноса замітні багатством і ріжноманітністю своєї тематики та сміливою мистецькою інвенціею. Мистець плекає здебільшого такі роди мистецтва, які в нас найменше відомі, щоб згадати лише проекти театральних і балевих костюмів, декорацій сцени і архітектурного нутра, чи композиції афішів. Поруч того вистава має велике число актів і пейсажів.

У творах Перебийноса вражає щирість, простота і безпретенсійність поруч розмаху столичного паризького життя. Українські національні первні гармонійно сплітаються з чужими, подих минулих епох з елементами модерного мистецтва, мрійливість в опрацюванні східних мотивів Шехерезади з простонародним українським гумором.

Вистава розкриває перед видцем широкий світ мистця з великої, гамірливої столиці, а разом із тим замріяного поета, захопленого красою ліній і барв, з великим розмахом і ще більшими можливостями.

Здорове зерно — здоровий збір!

Сійте тільки

НАСІННЯ

„Центросоюзу"

По широкому світі.

Мадярський регент Горті виздоровів.

В Еспанії появився закон про організацію молоді, якої зверхником буде начальний вожд армії.

Мексиканський уряд рішив виплатити відшкодування британським і американським нафтовим товариствам, що їх вивласнив; цей видаток покриє з внутрішньої позички.

Британська фльота покінчила маневри та вернулася до своїх баз.

Американський торговельний білянс виказує збільшення вивозу та зменшення ввозу.

В Уругваю відбуваються нині вибори президента. Один із кандидатів ген. Бальдомір, виявив симпатію для фашизму.

Німецький уряд злучив у одну провінцію Ґлеськ, а провінцію Ґренцмарк (зложену з обрань Познанщини і Зах. Прусії, що залишилися при Німеччині) прилучив до Бранденбургії.

Японія висилає до Італії та Німеччини „місію миру", зложену з 30-ох парляментаристів.

ДАЙТЕ ДОКАЗ, ЩО ПАМЯТАЄТЕ ПРО ІНВАЛІДІВ У.Г.А.!

Невдача Блюма у французькому сенаті.

МАЮТЬ УЖЕ ДОСИТЬ ГОСПОДАРСЬКОЇ ПОЛІТИКИ ЛЮДОВОГО ФРОНТУ.

Французький сенат на пленарному засіданні відкинув 190-ма голосами проти 88-ох фінансові проекти уряду; замість 9 міл. кредиту, признано йому лише 3 міл. Довгу промову Блюма, що боронив своїх фінансових планів, прийняв сенат холодно і неприхильно. У дискусії більшість сенаторів осудила фінансову політику уряду людового фронту, домагаючися, щоб уряд Блюма уступив і щоб на його місце прийшов новий, понадпартійний кабінет.

УКРАЇНСЬКА ЩАДНИЦЯ В ПЕРЕМИШЛІ
ЄДИНА
Українська Каса Ощадности
із правом пупілярности. Веде всі банкові чинности.
ПЕРЕМИШЛЬ, РИНОК 5. І. п. Тел. 1207. Чекове конто ч. 144.755. 2—3

Чи справді пропало народнє майно?

До Хвальної Редакції „Діла"
у Львові.

Прошу ласкаво помістити у своїм часописі мою відповідь на лист п. Олександра Ониська з 17. III. 1938. р. п. з.: „Запропастили народне майно".

Правдою є, що п. Олександер Ониско, бориславський громадянин, тепер купець у Львові, подарував у 1913 р. для Т-ва „Українська Захоронка" в Бориславі свою реальність, складену з малої партерової деревляної хати (2-кімнатної) і куска городу. В домі тім, який і досі є власністю Т-ва „Українська Захоронка", приміститась у 1914 р. кооператива „Торговля", знищена й ограблена підчас російської інвазії. Війна перервала діяльність Т-ва „Українська Захоронка". Щойно восени 1917 р. Т-во „Українська Захоронка" спровадило СС. Служебниць та отворило захоронку в хаті п. І. Яворського (недалеко церкви), бо хата п. Ониська була занімала і положена в невідповіднім місці на захоронку. В домі п. Ониська містилась далі торговля, а комірне з винайму йшло на утримання захоронки. Нині в домі п. Ониська є склад „Народньої Торговлі" зі Львова. Бориславські українці відчували брак власної хати на приміщення товариств і через те Видід Т-ва „Українська Захоронка", не маючи фондів на будову власного дому, відступив у році 1923 частину задньої площі (коло 400 м²) п. Ониська під будову „Народнього Дому", який повстав заходами і коштом п. Юрія Сасика і деяких одиниць. Відступивши площу під будову Народнього Дому, дістала захоронка за це 40% уділів, п. Сасик 50%, а решта припала на дрібних уділовців. Так створено окреме тіло, кооперативу „Народній Банк". В Народнім Банку знайшли приміщення всі українські установи Борислава. Народній Банк вів також Позичкову Касу та на домагання громадян подвійно поширив і розбудував дім у найдорожчому часі, що коштувало майже 50.000 золотих. Велику помилку зробила Управа Народнього Банку, бо взялась до розбудови хати, не маючи покладних прошей; вона надіялася, що комірним з кіна і субвенціями від громади Борислава та християнської громади сплатить затягнені довги на прибудівку дому. Тимчасом настала несподіванка. Комірне з кіна, яке першого року дало 8.000 зол., упало на 3.000 зол., субвенції від громад воєвідство зменшило, а потім зовсім посчеркало, наші установи, як звичайно у нас водиться, не платили комірного, а в додатку довжники Народнього Банку не сплачували довгів. У той спосіб Земельний Банк, не дочекавшися сплати затягненої позички в сумі 2.000 долярів, ненадійно зліцитував дім Народнього Банку. Якби Народній Банк не був розбудовував хати, то певно не булоб прийшло до кріз. Т-во „Українська Захоронка" рішила відкупити цей дім від Земельного Банку і по переговорах з Земельним Банком приготовило все потрібне до контракту. Тимчасом перед двома тижнями — за намовою деяких одиниць з Борислава — випередив Захоронку наш Пром.-Банк зі Львова і задаткував купно дому. Може Пром.-Банк не піде наперекір Захоронці, бо йому не потрібно хати, лише льокалю на власну філію, а льокаль Захоронка у разі купна хати дуже рало Пром.-Банкові відступить. Треба сподіватися порозуміння між Пром.-Банком і Захоронкою, як первісною власничкою площі. Т-во „Українська Захоронка" по 10-літнім істнуванні захоронки в домі п. Яворського постаралось заходами свого голови, що християнська громада вибудувала величавий двоповерховий дім, куди 10 літ тому спровадилась захоронка СС. Служебниць. Цей дім, хоч є власністю християнської громади, має у фондаційнім статуті, затвердженім Міністерством Суспільної Опіки, виразне призначення „на захоронку для гр.-катол. дітей". Ця захоронка найвеличавіша з усіх українських захоронок у краю і всі, що приїзджають до Борислава, подивляють її зразково-комфортову обстанову. В тій захоронці мешкають СС. Служебниці, мають гарну каплицю, ведуть захист (30 сиріт) і захоронку дітей зпоза захисту (коло 100) та найважніше: 3-літню консеціоновану школу шиття і крою (70 учениць річно). Утримання захоронки покриває з власних фондів „Фондація християнської громади", а Т-во „Українська Захоронка" виконує лиш моральний нагляд над нею.

Гадаю, що мету, зазначену п. Ониським Т-во „Українська Захоронка" якнайкраще осягнуло. Площа, чи на ній буде дім Пром.-Банку чи захоронки, буде у своїх руках та буде приміщенням для наших установ і тому не можна сказати, що „громадяни запропастили народне майно".

З листу п. Ониська пробивається жаль до нашого громадянства, що його не підтримує і він нині опинився у прикрих відносинах матеріяльних. Захоронка з Борислава тут невинна. Певно, що п. Онисько, як колишній добродій наших гуманітарних установ, заслуговує на підтримку і поміч наших фінансових установ. Але що вдіяти? З наших установ часом чужі більше користають, як ті свої, що колись ці установи своїми грішми підтримували.

З поважанням
о. Іван Ліщинський,
основник і довголітній голова Т-ва
„Українська Захоронка в Бориславі.

Коломия, 2. III. 38. П. Т. Пром-банк, Львів. Прошу й на цей рік дописати мені дивіденду від оплачених уділів — на рахунок нового. Минулого року я мав від моїх 8 уділів зол. 10.—, а цього року вже зол. 14.—. За два роки я придбав з дивіденди новий уділ і крім свідомости, що підписуючи уділ Пром-банку, співділаю теж при розбудові рідного ремесла, торговлі і промислу маю ще й певність, що уділ Пром-банку це найкраща льоката капіталу. — З поважанням — Іванюх.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ
Пром-банку,
ЛЬВІВ, ГРОДЗІЦЬКИХ 1, І. П.
тел. 292-15, 200-15.

800 комуністичних віч.

У відповідь на акцію Генляйна комуністи заповіли на неділю 27. ц. м. 800 віч у цілій Чехословаччині, на яких агітуватимуть за зміцненням союзу між Чехословаччиною і СССР та червоною армією. Побоюються, що дійде до зудару з прихильниками Генляйна і тому в деяких місцевостях поліція є в гострому поготівлю.

Анна Левицька
вдова по інженірі-будівничім,
померла 26. березня 1938. р. у 89. році життя у Самборі.
Панахида відбудеться в неділю в год. 12. впол. у домі жалоби, Самбір, вул. Голувка 7. Похорон відбудеться в понеділок 28-го ц. м. у родиннім селі Добрачин, коло Сокаля, куди — до родинного гробівця — буде перевезене тіло Покійної.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Ч. 60. Вівторок, 27 (15) березня 1888.

УТРАКВІСТИЧНА МОВА.

Дописувач з Тернополя пише: „Хто хотів би навчитися нової „утраквістичної" мови, нехай піде до тернопільської учительської семинарії, де цю мову викладають. Сам директор п. Боберський викладає в цій „утраквістичній" мові науку господарства, а проф. Зубчевський математику й історію природи. Ось кілька зразків цієї мови: пелегнувати — освабадати — газовати — тхірльовати (хирліти) — кран, краки — небеский — кшепачнотий (крілатий) — уломки — залічкувати — натихмістова сплата — середиця — кутомижник — камінь проберчий — глейсовий — айзенглянцовий — втеклий — венгляни — венгльорід — пулєрувати і т. д. Наші кандидати не згірше справляються в цій „утраквістичній" мові деяких пп. учителів, бо напр. проф. Барвінський, який не знає цієї мови, мусить викладати історію і географію в польській мові".

ВІЙНА — МИР...

„Якби на даний знак заперечують тепер з різних сторін вістки будьто би Росія лагодилась до війни і збирала військо. Як відомо, говорили ще перед кількома днями, що в Севастополі стоїть десятитисячний корпус, який чекає тільки наказу, щоб всісти на кораблі та відплисти, куди йому скажуть. Тепер вже цього корпуса нема, він щез, це був тільки фантом в очах всевідучих журналістів. Також і пересування російського війська втратило згідно з найновішими вістками своє первісне значіння і свій небезпечний характер, хоч ще зовсім не закінчилося.

„Характеристичне, що мирний настрій в Европі зазначує також і брукселський „Норд", котрий каже, що вміру того, як надходять щораз кращі вістки про стан здоровля цісаря Фридрика, публичний дух переймається щораз більше мирними ідеями.

„Факт, що від кількох неділь не чути вже в Европі побренькування зброєю і що не чувати про зле укритий союз, що мабуть свою мирну ціль опирає на мільонах багнетів, загально всіх вдоволяє".

ПОЛІТИКА БІСМАРКА.

Берлін, 27. марта. „Національ Цайтунг" повідомляє, що цісар затвердив на останній конференції всі пункти у справі закордонної політики, які предложив йому кн. Бісмарк і висловив канцлерові своє повне довіря.

НОВИЙ КИТАЙСЬКИЙ УРЯД У НАНКІНІ.

В понеділок 28. ц. м. проклямують новий китайський уряд у Нанкіні, який співпрацюватиме в політичній ділянці з тимчасовим урядом у Пекіні.

КРИЛЕНКО АРЕШТОВАНИЙ.

З Москви надійшли вістки, що Г. П. У. арештувало Криленка, б. комісаря справедливости і першого прокуратора СССР.

ГОРЯЧКОВЕ ЗБРОЄННЯ ІТАЛІЇ.

В неділю 27. ц. м. в Італії відкриють 60 нових летунських уладжень, а саме: 29 летовищ, 26 мобілізаційних складів і 5 нових летунських інститутів.

Літературна сторінка.

Кооперативна повість.

(О. П. Білозерський: „ДИМАРІВКА ЖИВЕ", сучасна повість. Львів 1938. Накл. Т-ва українських кооператорів, ст. 206.)

Нераз, коли автор приходить до видавництва з рукописом і дістане відповідь, що нема виглядів, щоб хтось видрукував його твори, він може почути фразу, що єдині установи, де є гроші на видавництва це кооперативи. Не дивно, появляються в нас уже кооперативні віршики, пески, оповідання і появилася повість про велику силу кооперації. Її автор О. Білозерський старається яко мога омінути тенденційного шаблону. Від такого шаблону не вільні в нас часто твори, які мають претенсії до справжньої літератури. Коли автор має перед собою завдану тему, то нелегко йому йти за рисами свого таланту. Як виглядають замовлені і силувані твори найкраще бачимо на совітській літературі.

„Димарівка живе" має передовсім значіння книжки для пропаганди і з цього погляду вона написана дуже добре. Село, читаючи її, не буде відчувати від першої сторінки приховану тенденцію і не буде нудьгувати при лектурі. Ясно, що авторові тяжко придумати щось інше на місці коршмара-жида, коли жидівські шинки та крамниці були і є в нас найбільшими ворогами кооперативного руху на селі. Але і тут цей жид не такий, як „сатана в бочці". До історії боротьби кооперативного діяча на селі зручно вплетені картини громадського життя — загальнішого характеру; їх оживляє теж криміняльний мотив і поодинокі сценки, що створюють тло дій.

Повість складена з коротких сценок, які пробують освітлити тло дій з ріжних сторін так, щоб не томити читача довгими описами та міркуваннями. Міркування передані зручно у діяльогах. Чим ближче до кінця повісти, тим важче авторові утримати настрій інтриги; він сам, як і читач, знає, до чого вона мусить йти. Тимто останні глави щораз покватніші і сама розвязка приходить занадто скоро та механічно.

Повість написана добрим стилем і доброю мовою; всеж не шкодилоб було обчистити її з таких залишків як „невиносний" (нестерпний), „таке ставлення справи", „готових на всяке зломання голови", „грижа (!) сумління", „мав призоту з приводу (через) сина", „оживлюючий вплив", „на бий-забий" (поль.), „початкую чий артист", „штука" у знач. пєса, „біля (коло) години", „торочиться (!) гуркіт", „з точки погляду", „трус" у знач. боягуз, „суматоха" (рос.) метушня, „опал" (поль.) зам. паліво, „карність" (поль.) у значінні дисципліна, „хибнево" (поль.) зам. покищо, тимчасово, „пошевельнувся" (рос.) ворухнувся, „попоювнти" (поль.) самогубство", „таяли" (поль.) зам. гасли, „присмаки" (поль.) зам. ласощі...

м. р.

Ковдри Білля постелеве Подушки
МИХАЙЛО ПРОЦЬ ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 14 (зупинка трамваєва)
поручає: білля жіноче і мужеське, рушники, краватки, панчохи, шарпетки, хустинки до носа.
Великий вибір. Ціни конкуренційні.

Роковини Ф. Геббеля.

18. ц. м. пригадали в Німеччині 125-ліття народин Фридриха Геббеля і 75-ліття його смерти (1813—1863). Він був сином муляра і мав тяжке життя; злидні залишили слід на всій його праці і не дали йому перейти пятьдесятки. Власними силами пробивався крізь університетські студії в Гамбургу, Гайдельбергу і Мінхені, важуваючи власних сил, замісць залізниці при зміні місця побуту.

Перша пєса Геббеля „Юдита" (1839) виставлена в Гамбургу та Берліні, виробила йому літературне імя. Після неї написав трагедію „Геновефу" і комедію „Діямант". Завдяки стипендії данського короля виїхав на два роки до Парижа та Італії. У Парижі написав „Марію Магдалину" (1844), яку можна вважати предтечею драми в дусі Ібсена.

У повороті з Італії Геббель познайомився у Відні з багатими чужинцями, які захоплені його талантом, дали йому підмогу, щоб він міг спокійно працювати. У 1846. р. він оженився із гарною та багатою артисткою Христиною Енгавс, що допомогала йому в його літературній діяльности і відтворювала головні ролі в його драмах. Це подружжя Геббеля було свідомим компромісом, щоб рятувати свій талант перед нуждою, яка йому загрожувала. Він відчував тоді, що зраджує свої щирі почування, бо кохав віддавна бідну гамбурську швачку Елізу Ленсінг, якій обіцяв залишитися вірним. Христина Енгавс почувши щире признання поета влекшила приїзд Елізі до Відня і дружба цих двох жінок є рідким зразком шляхотности та взаємного зрозуміння у таких випадках. Після смерти Елізи в 1855. р. Геббель написав епічну поему „Мати і дитина", їй присвячену.

Головні трагедії Геббеля: „Герод і Маріямна", „Юлія", „Мікельанджельо", „Агнес Бернауер", „Гигес і його перстень" і трильогія „Нібелюнги", за яку він дістав Шіллерову премію. Пєси Геббеля досі не зійшли із сцени; деякі з них повні пристрасти та сили. Його ліричні поезії багаті у рефлексії.

Найцінніший документ його життя „Щоденник", який він вів від 20. р. до смерти. Це один із найглибших щоденників у світовій літературі, пребагатий у думки, пляни та матеріяли для зрозуміння професії письменника. Вибираємо з нього кілька афоризмів.

—o—

З думок Геббеля.

Птах і клітка створені для себе. Але людина не хоче меншої клітки, ніж цілий світ.

Німці бачать, що дикі звірі — свобідні і через те бояться, що свобода зробить їх дикими звірами.

Люди, що мусять довго жити одне з одним, мусять часом задиратися, і краще, щоб задиралися без причини, ніж з якоїсь причини.

Деякі речі требаб увести в моду, щоб нарешті вийшли з моди.

Ми завсіди такі малі, як наше щастя і такі великі, як наше нещастя.

Підготовлятися до життя і водночас жити — ось найвище завдання.

Прикмета незвичайних людей та, що вони до звичайних річей доходять незвичайною дорогою і що можна їх тільки вродити, а не створити.

Хто хоче пізнати людей, нехай студіює, тим вони виправдуються.

Страшний це досвід, що не тільки найменші, але і найвищі та найбільші справи звязані у людській природі зі звичкою.

Публіка оплескує штучні вогні, а не схід сонця.

Людина не може ніколи поклонитися одній правді, щоб другій не станути на ногу.

Деяких людей більше успокоює чужа брехня, ніж їх власна правда.

Сатира, яка не є твором зовсім свобідного ума, ще прикріша, ніж педантство.

Життя має тільки ту мету, щоб людина могла пізнавати свої сили, недостачі та потреби.

Маєвий день це категоричний імператив молодости.

Багато джерел комізму скриваються в тому, що люди прямують до зовсім чогось іншого, ніж повинні би.

Деякі політичні герої тому так начиняють себе чеснотою, щоб пізніше могли тим більше казати собі платити за чужі гріхи.

Фридр. Хр. Геббель.

Літературна хроніка.

НАЙКРАЩА АМЕРИКАНСЬКА ПОВІСТЬ 1937 Р.

Є в Америці славна премія Пуліцера за найкращу шорічну повість. Цього року її дістав Т. С. Стрібллінг за повість „Полковник Байден". На 500 сторінках автор змальовує один із найцікавіших періодів Сполуч. Держав і Пів. Америки. Громадянська війна м'ж південними стейтами і північчю американців; минуло 20 років заки Лінкольна звільнив невільників. З доби великої завірюхи випливла нова проблема: що зробити з муринами і мішанцями! що зробити з безоружними полями без дешевих чорних рук!

Полковник Байден бреа участь у громадянській війні. Після неї він не може вже вернутися до мирного життя. Він був проти мурнів, але тепер відчуває, що щось тут не тек... Він відчував трагедію мурнів без землі, без завтрішнього дня; тому що вони вираз... свобідні й не знають, як ту свободу використати. Ще гірше почувають себе мішанці, що хотіли пристати до білих, але не знаходять симпатій; ними всі погорджують. Полковник Байден сам має в жилах — мішанців; у його домі довгі роки послугували чорні рабині. Він не може звикнути до нових законів і пристосуватися до нового суспільного ладу. Так повстають конфлікти і непорозуміння. Нема в цій повісти сенсацій, ані одної історії, а довга низка картин, що відтворюють широке тло суспільних відносин — барвисто, цікаво, сміливо. Це не тільки повість: а історично-культурний документ. Читати її нелегко, — треба зупинятися, задумуватися. Головний тип полковника відтворений сильно та яскраво.

ЖИВ І ПИСАВ БЕЗ УПИНУ.

Російський письменник М. Осоргін помістив свої короткі спомини про недавно померлого рос. письменника Александра Амфітеатрова. „Не було ні одного визначного рос. сучасника — пише О. — з ким Амфітеатров не листувався би. Він був учасником літературних починів усіх політичних відтінків від „Русских Ведомостей" та „Нового Времени" до революційних видань „Возрождения". Щойно в останні роки свого життя та незвичайно товариська людина стала пустельником". Коли він відїжджав десь у самотні гори і жив із дикими тубільцями не хотів ніяк подавати своєї адреси. В Італії він жив скрізь напереміну, раз як великий пан на віллі. Рівєрі в містечку Кавіглі-Леванія у домі повнім дітей, гостей і служби, то знов у Леванто у мешканні, де було 18 осіб: учені; політики, емігранти; артисти; то в єпископській автоці Федозо, в одній із найкращих закутин на світ, то в Римі у старій палаті, де було так холодно і темно: що ніхто там не хотів мешкати. Амфітеатров жив завжди так щиро і відкрито, що важко уявити собі, як він міг працювати. Він працював водночас на кількох столах; часто говорив у диктафон і диктував машинистці. Його твори виповнили б цілу шафу. Між його приятелями були київський митрополит, папський архиєпископ, два професори духовної академії. Він полишив величезний архів.

АПОЛЬОГІЯ АНГЛІЇ.

Відомий в Англії (і тільки там) письменник поет і журналіст Едвард Шенкс видав повість „Моя Англія", що зустріла найвищі признання англ. критики. Хто вже, чи її читатимуть на чужині, а вглиду на загадку своєрідні її прикмети — англосаксонського духа. Це повість складена із ріжних епізодів англійської історії та сучасних, хоч і традиційних звичаїв, усталених домовин та привабливих сторінок англ. життя і побуту. Автор починає від легендної доби, переходить до початків історичної Англії і дає по вподобі до ріжних періодів. Він відтворює духову атмосферу Англії з великих подій, як їх будівничих звичок, в яких коханься. Навіть страхітлива англійська кухня нестрашна для европейців теж заслуговує в його очах на оборону. Один з критиків пісі книжки приріняв її до звіднки молодого спортсмена, що їдучи на Велодень, насоїх побирає усякі потрібні і приємні для себе речі — люльку; теж повісті із... тисячами білих фіялок, які хоче засадити собі для приємности. Автор відтворює собі світ так, як би в ньому не існували туманиці, тільки жили самі англійці. Книжка має рідку прикмету серед сучасних — захоплюючий, бальорний настрій; усе на що глядає автор варте погляду, та усміху. При цьому нема тут патосу і сліпого звеличування національних зиб.

ПОВІСТЬ З СУЧАСНОЇ ІРЛЯНДІЇ.

Англійська письменниця Елізабета Коннор дала нову повість „Світло зникомої зірниці" на тлі конфлікту старої та нової Ірляндії. Повість починається нещасливим випадком у 1918 р. коли під колесами авта гине якийсь невідомий. Поліція не знаходить винуватців убійства, але одна із приявних при цій події вміє її використати для шантажу. Приходить війна між досьвідченими Ірляндії, — один із героїв емігрує до Америки і вертається після 13 років до давніх повних обставин, щоб занотатися в домі свого знеславленого противника і настроїти проти себе своїх приязнюючих. Повість написана дуже добре і цікаво.

Сторінка без політики.

Маратон матерей.

Наші читачі пригадують собі мабуть славний „маратон матерей" — перегони матерей, які між канадійськими матеріями викликали справжню гарячку: кожна хотіла мати якнайбільше дітей, щоб дістати нагороду.

Для пригадки подамо кількома словами історію цієї оригінальної події. Багатий канадійський дивак — старий парубок записав, уміраючи 500.000 долярів для такої матері канадійки, яка за 10 літ уродить найбільше дітей. Це завіщання наробило чимало шуму і якщо наші читачі собі пригадують, до конкурсу стануло кільканацять матерей, які хотіли конче дістати нагороду. Деякі з них уживали навіть ріжних засобів, щоб якнайбільше „придбати" собі дітей. Між ними вибухли сварні і кандидатки почали одні одних „сипати" відмовляючи собі взаємно прав до нагороди. До того прилучилася ще скарга деяких свояків, які хотіли уневажнити дивоглядне завіщання. Частина прилюдної опінії станула за матерями, частина за свояками. Остаточно до материнсько-дитячої халепи мусів вмішатися найвищий суд в Онтеріо, який своїм рішенням завершив цілу історію.

На підставі рішення суду суму 500.000 долярів розділять між чотири жінки, які привели на світ по девятеро дітей. Претенсії інших „плодючих" матерей відкинули.

Претенсії одної матері відкинули тому, що хоч вона й породила 10 дітей, то пятеро з них записані в метрикальних книгах як діти „невідомого батька". Інша не могла дістати нагороди тому, що на 11 її дітей уроджених за 10 літ, троє прийшло на світ неживими. Мати зареєструвала їх при помочі обману в метрикальних книгах як живі

Переможцями в „материнських перегонах" вийшли чотири жінки: одна з них жінка пожежника Анні Сміт, друга — жінка урядовця Ізабеля Мак Лін, третя — жінка огородника Люсі Тімлек і жінка боднаря Катлін Негль

Лови з грамофоном.

Колись у добрі часи лови відбувалися без ніяких технічних уладжень, — зовсім просто, як за батьків і дідів. Щоб заманити звірину, уживали дуже примітивних уладжень: якісь свиставки тощо. Вовків приманювали ще простішими засобами. До грубого мішка клали живе порося і відтак мішок привязували за оглоблями санок. Сани гнали і порося при тім пронизливо пищало. На його крик надбігав вовк.

Тепер змінилися часи, змінилися теж лови. Змінилися теж і звірі та якимінебудь штучками важко їх тепер заманити. Тепер увійшов у моду грамофон як засіб примани. Очевидно, як кожний дивогляд, прийнявся ловецький грамофон спершу в Америці, але тепер зайшов він і до Европи.

Недавно в околицях Штрасбургу господар, власник великого замку, роздав гостям-ловцям грамофони з колекцією плит: крик, галас, лайка, воркування, рев, клекіт і т. і. Всі голоси записані з природи і грамофон із такими плитами функціонує без заміту. Обманути можна кожну птицю, кожну звірину.

Одначе трапилася трагікомічна пригода. На ловах, один із запрошених гостей, недотепа, чи сміхун, узяв зі собою не ті плити, що слід — і от у лісі, коли ледви залунали ніжно-привабливі голоси тетура, раптом у лісі залунав несамовито дикий рев льва.

Лови мусіли припинити. Дичина розбіглася у страшнім перестраху на кільканацять кільометрів довкола.

—o—

Невже прийде до ревізії процесу Гавптмана?

Судові органи стейту Ню Джерзі звернулися до поліції стейту Вашінгтона з проханням арештувати 45-літнього приватного агента Носовицького, замішаного у справу зі схопленням і вбивством сина Ліндберга. Носовицького обвинувачують в обмані. Носовицький — це незвичайно таємничий тип. Кажуть, що він був давніше агентом ГПУ, відтак стояв на службі „Інтелідженс Сервіс" — тайної англійської розвідки.

В Америці появився Носовицький 12 літ тому. Він служив спершу в податковім уряді і його завданням було демаскувати людей, які подавали неправдиві податкові декларації. Одначе пізніше він покинув службу і став приватним агентом. При допомозі якогось Гастона Мінса він перевів на власну руку слідство у звязку зі схопленням та убивством сина Ліндберга. Внаслід його слідства мав доволі замітний вплив на хід процесу Гавптмана.

Вашінгтонські часописи здогадуються, що у звязку зі здемаскуванням ролі Носовицького, справу Гавптмана можуть ще раз на ново розглядати.

Міліонер-будівничий.

Гарі Вордмен приїхав до Америки 35 літ тому із семи шилінгами в кишені. Минулого понеділка помер він як власник 30-міліонового майна.

Ціле своє майно придбав собі Вордмен як будівничий. Він був власником кількох сотень домів і гостинниць. Він побудував будинок Британського посольства у Вашінгтоні, що коштував міліон долярів.

Вордмен приїхав до Америки внаслідок непорозуміння. Він згодився помічником кухаря на пасажирський пароплав, думаючи, що корабель їде до Австралії. Автім Вордмен не мав причини жалувати тієї зміни. В часі першого року свого побуту в Америці брався він за кожну роботу, яка йому лиш попалася під руки. Зібравши трохи грошей, він почав займатися доставою будівельного матеріялу. Під ту пору Вашінгтон дуже скоро розбудовувався і молодий підприємець виставив цілий ряд домів для урядовців, які досі жили в умебльованих гостинницях. Кілька літ тому майно Вордмена доходило до суми 100 міліонів долярів, але підчас кризи і депресії стратив він велику частину своїх капіталів.

—o—

Сан Маріно веде ще війну

З ТУРЕЧЧИНОЮ.

Для двох держав, які забули в 1918 р. заключити мир, війна все ще незакінчена... Відчув це на власній шкірі незвичайно поважний турецький купець Ізмаїл Галеджан, який приїхав за торговельними справами до республики Сан Маріно.

У 1915. р., одночасно з Італією, Сан Маріно виповіло війну Туреччині. На версальській конференції мініятурна республика не мала свого заступника і мирові договори підписала в її імени Італія. Через неувагу дипльоматів, Сан Маріно не підписало мирового договору з Туреччиною.

Минуло 20 літ. Недавно приїхав до Сан Маріно Ізмаїл Галеджан, перший турок, який заглянув до тієї республики від часів світової війни. На другий день, після приїзду, в гостинницю прийшов поліційний комісар і поважно заявив:

— З уваги на те, що ви є громадянином держави, яка веде війну з республикою Сан Маріно, арештую вас.

Турок не вірив власним вухам... Та не було іншої ради як послухати комісаря і піти з ним до тамошньої вязниці, де його придержали 48 годин. Звільнили Галеджана завдяки інтервенції італійської влади. „военного полоненого" доставили під конвоєм до границі і там пустили на чотирі вітри.

Коли Галеджан вернувся до Анкари, звернувся негайно до міністерства закордонних справ з жалобою, що його у Сан Маріно скривдили. Урядовці почали провірювати справу і мусіли признати, що мирового договору між Сан Маріном і Туреччиною справді нема.

Тепер треба сподіватися, що обі держави заключать зі собою офіційно мир і то навіть не будуть скликувати спеціяльної мирової конференції. Мир заключать просто за посередництвом італійських дипльоматів.

„Порядок мусить бути!"

—o—

Свідомість і ощадність.

Французький економіст Зей каже: „Народи, що не вміють працювати і щадити, мусять щезнути з землі!" Один державний муж сказав: „Нарід, позбавлений змислу ощадности, подібний до корабля без керми й вітрил, що ним вітри кидають по океані мов лушпинкою, раз-у-раз загрожують йому загибіллю й не дають дійти до мети". А що таке нарід? Це ми всі, члени того народу, — і що народові загрожує, те й нам загрожує. У чомуж лежить таємна сила ощадности? В тому, що заощаджений капітал, очевидно в рідних банках — збагачує не тільки тих, що щадять, але збагачує цілу націю, робить її сильною під економічним оглядом, робить нарід самовистарчальним. Нарід, сильний економічно, стає одночасно сильний і політично; тому невідлучною прикметою та рисою свідомого громадянина мусить бути не тільки його культурна, політична чи інша праця для загалу, але й замилування до ощадности, систематичної ощадности і спрямованої тільки до рідних фінансових установ. І коли наш загал стане на такому рівні свідомости, що ощадність стане наче його другою вдачею і що до ощадности не треба вже буде „агітувати", щойно тоді можна буде сказати, що ми опинилися на правдивому шляху, близько нашої мети.

(З. Б.)

ВЕСЕЛЕ.

НА БУДОВІ.

— Слухай Петре, а чи майстер уже знає, що руштування завалилося?

— Думаю, що так, адже він лежить під руштованням.

У СУДІ.

Суддя: „Отже підсудний мав сказати, що пекар Мучка є скінчений голодранець — так?"

Свідок: Очевидно, що так, але щоби підсудний таке сказав, то я того не чув.

НЕВДЯЧНЕ ЗВІРЯ.

Якийсь старший добродій з важким трудом утік перед розюшеним биком і виліз на дерево. Ще задиханий, ломить він руки над биком:

„Ох ти невдячна звірино! Чи то така подяка за те, що я ціле життя був вегетеріянцем?

—o—

Жінка в анекдотах.

ВЕНТИЛЯТОР.

Один із паризьких часописів розписав конкурс на веселі дотепи й анекдоти. При цій нагоді помістили вони знамениту анекдоту:

Містер Сміт віддав духа. Як чесний і солідний громадянин пустився він відразу до раю. Та тоді була ще доволі рання пора і ворота раю були ще зачинені. Щоб перебути якось час, містер Сміт рішив заглянути, що діється в пеклі.

Там зустрінули його незвичайно ввічливо й дали навіть провідника.

— Ось приміщення для жінок які обманули своїх мужів не більше, як тричі — сказав провідник. — Вони привязані раз на завжди до осі, що робить три обороти на мінуту.

— Нещасна жінка — крикнув із співчуттям містер Сміт.

— Ось вам приміщення, де находяться жінки, які обманули своїх мужів більше, як десять разів. Вони вертяться зі скорістю 10 оборотів на мінуту.

— Який жах! — крикнув знову містер Сміт. — Який я щасливий, що моя покійна жінка була зразком чесности. Я ніколи не міг би погодитися з думкою, що вона тут.

При тих словах підніс він очі до неба. Високо на вікні крутився вентилятор, який раптом заговорив:

— Джанні, невже ти мене не пізнаєш?

Це був голос пані Сміт.

З життя наших установ.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ФІЛІЇ „СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРЯ“ У ЛЬВОВІ.

Минулого вівторка відбулися в салі „Української Бесіди“ у Львові загальні збори філії „Сільського Господаря“ львівського повіту.

Збори своєю численністю і зацікавленням учасників господарськими справами вказували найкраще на силу і зорганізованість українського селянства львівського повіту. Заслуга в тому з одного боку двох інжинірів агрономів, ветеринарного лікаря та інструктора Х. В. М., а з другого боку в тому, що наше село зрозуміло вже значіння своєї організації і тим самим дало змогу своїй філії повести працю правильним шляхом. У зборах взяло участь понад 220 осіб з 65 сіл як представники кружків „С. Г.“, кооператив, Районових Молочарень. Прийшли теж представники централі „Сільського Господаря“, Центросоюзу, Маслосоюзу, філії Союзу Українок, а з преси „Нове Село“.

Збори відкрив в год. 10-ій голова філії о. Т. Ковалюк, згадуючи тих, які відійшли від нас, а саме о. мітрата Тита Войнаровського, який дуже багато причинився до піднесення с.-г. культури, дальше згадав про смерть П. Карпинця, члена кружка „С. Г.“ в Рісні Руській і б. члена Ради філії, опісля привитав членів і представників установ.

По відчитанні протоколу з попередніх загальних зборів зложили звідомлення з праці за минулий рік інж. агр. П. Зелений і д-р Р. Лехницький. Зі звітів присутні довідалися, що в діловому році агрономи та інструктори відбули 600 поїздок по селах. Філія обединує 70 кружків, які мають 4.200 членів (3.216 мужчин, 981 жінок в окремих секціях „Сільських Господинь“). Кружки відбули 430 засідань, 680 сходин членів, 36 свят. При кружках працює: 5 шпихлірових секцій, 2 садівничо-городничі, 5 годівлі рогатої худоби, 6 плекання дробу, 22 секції Хліборобського Вишколу Молоді (дівчат 269 і 253 хлопців від 14 до 18 р. життя), 11 жіночих та 6 ліково-промислових рослин. Рухомого майна мають кружки на 750 зол., нерухомого на 3.945 зол. Оборот кружків у 1937. р. осягнув 8.538 зол. Передплатників часопису „Сільський Господар“ є 1.203, „Хліборобська Молодь“ — 389 прим. „Український Пасічник“ — 53. Крім фізичних членів філія має між членами: 42 кооперативи для заг. закупу і збуту, 11 Районових Молочарень із 51 збірнями та 3 інші товариства, разом правних членів 56.

В минулому році філія уладила 14 районових курсів годівельно-ветеринарних (що їх вислухало коло 600 членів господарів), 3 садівничі, 2 курси для передовиків (узяло участь 77 передовиків і передовичок із 26 сіл), 15 для господинь, 6 управи лікарських рослин. Книжок господарського змісту продано на суму 1.105.07 зол. В цілі поправи гігієнічних умовин тварин відбувалися анкети. До лічення хорої худоби було 251 поїздок, хорих штук худоби в діловому році було 564.

З касового звідомлення довідалися присутні, що всіх приходів було 6.695.97 зол., розходів 6.591.79 зол., стан каси на 1. січня ц. р. 104.18 зол.

Зі звіту ревізора М. Козланюка в імени контрольної комісії присутні довідалися, що надвишка за минулий рік сягає 104.18 зол. Це оказує на живучість і силу станової організації українського селянства, що не зважаючи на найріжнородніші труднощі все більше й більше організується і працює над собою.

По оживленій дискусії (промовляло 22 бесідники) збори одноголосно признали абсолюторію уступаючій Раді. На внесок голови Комісії-Матки о. Слижа з Пустомит збори вибрали нову Раду в такому складі: о. Т. Ковалюк — голова, дир. І. Грабар, дир. І. Лисий, о. Волинець М., парох Вовкова к. Львова, дир. І. Фур (Ременів), дир. В. Трощь (Щирець), інж. П. Зелений. Заступниками: Г. Москву (Підберізці) та М. Крохмального (Чижиків). До Контрольної Комісії ввійшли: дир. П. Ковальський, рев. М. Козланюк та п. Тютько, як заступник: о. В. Кулик (Збоїська).

План праці та прелімінар буджету на 1938 збори одноголосно постановили, що кожний кружок має вплатити хочби найдрібнішу квоту на „Фонд Хліборобської Освіти“ ім. о. Т. Войнаровського. Зборами проводили: о. Землинський і о. о. Ковалюк, секретарювала інж. Н. Сасківна.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ „ОБНОВИ“.

Минулої неділі відбулися в авлі Богословської Академії загальні збори Т-ва українських студентів католиків „Обнова“. Поладнавши формальности, збори приняли через акламацію внесок президії, щоб вислати до Митрополита Шептицького делегацію з висловами синівської любови і привязання та заявою постійної готовости боронити Церкву і націю перед усіми нападами, звідкіля вони не походили б. Опісля склав привіт від всесвітнього союзу католицьких студентських організацій „Пакс Романа“ член Екзекутиви „Пакс Романа“ д-р Микола Чубатий, підчеркуючи великий успіх праці „Обнови“ на міжнародньому терені; від Т-ва „Орли“ — ред. Василь Глібовицький, від Марійської Дружини Студенток — м-р Ярка Гроців.

З черги складали звіти члени Виділу. Зі звіту голови Василя Кордюка присутні довідалися, що Т-во в діловому році зробило знову поважний крок вперед. У першому триместрі щотижня, у другому і третьому що два тижні відбувалися сходини членів з цікавими рефератами. Для поглиблення релігійного духа відбулись у травні м. р. замкнені реколекції для студентів. 31. січня ц. р. уладило Т-во традиційну Просфору, в якій взяли участь крім членів запрошені гості, прихильники та сеніори Т-ва „Обнова“. Тепер має Т-во 75 членів. Т-во має власну книгозбірню (380 книжок) та читальню, де кожного дня між 18—20-ою год. члени перечитують щоденну пресу, грають у шахи, чи в пін-понг. Каса Т-ва мала в діловому році 1.098 зол. приходу, 1.001 зол. розходу. Крім цього Т-во „Обнова“ працює теж на закордонному терені. Т-во є дійсним і рівноправним членом Міжнародньої Федерації „Пакс Романа“ і Союзу Славянських Академічних Організацій т. зв. „Слявія Католіка“. Заходом цих організацій відбуваються щороку міжнародні конгреси, що в них беруть участь і відпоручники Т-ва „Обнова“. В минулорічному XVI. конгресі в Парижі репрезентували „Обнову“ д-р Микола Чубатий, о. д-р Іван Гриньох, ред. Василь Глібовицький, студ. Юрій Тершаковець, студ. Богдан Лончина та інж. Микола Граб з Брюсселі. Крім пропаганди для спільної нашої справи і звязків, що їх „Обнова“ вдержує постійно зі студентськими організаціями цілого світу, може вона похвалитись нині ще й тим здобутком, що головою одного зі секретаріятів Міжнародньої Федерації „Пакс Романа“ став проф. д-р М. Чубатий. Одночасно як голова комісії входить він до головної Екзекутиви цієї міжн. організації.

По оживленій дискусії збори одноголосно признали Виділові абсолюторію та вибрали новий Виділ у такому складі: голова — Богдан Лончина, заступник голови — Яків Моторук, секретар — Марія Горбачевська, скарбник — Зенон Боднар, бібліотекар — Мирослав Чавяк, домівкар — Володимир Кліщ і вільний член Виділу — Омелян Пріцак. Заступники: М. Рудко, Т. Горникевич, Л. Бігун. Контрольна Комісія: Ю. Тершаковець, Василь Кордюк, І. Наук. Треба сподіватися, що Т-во під проводом нового Виділу ще краще розвине свою корисну діяльність.

—o—

З відчитової салі.

Ом. Терлецький: КНЯЖА УКРАЇНА й ЕВРОПА, УКРАЇНА КОЗАЦЬКОЇ ДОБИ й ЕВРОПА — два виклади в Т-ві ім. П. Могили.

В минулому році дир. Терлецький мав змогу виголосити тільки один із намічених трьох викладів про Україну й Европу. Цього року виголосив уже два, а найближчих днях говоритиме про Україну й Европу в XIX. стол.

Сам заголовок збудив зацікавлення серед нашої не такої то скорої до зацікавлень громади — викладач виправдали це зацікавлення. Прелегент склав собі ясну й прозору диспозицію, згрупував історичні факти без зайвого балясту і з методично доброї прелекції виводив висновки.

Звужуючи надто широкий конспект історичного матеріялу, із комплексу явищ та подій вибрав тільки головні моменти походів цивілізації в Україні й Европі. Поставив запит: чи суспільно-політичний розвій України був аналогічний до европейського та яке було темпо цього розвою?

У першому викладі обмежився прелегент до романської і германської Европи. Часове обмеження теж було вказане: прелегент обняв шість століть (від VIII—XIV). В другому викладі простір поширився частинно на середню Европу, час видатно змалів до півтора століття (половина XIV. до кінця XVIII).

Геополітичне становище України, до татарського лихоліття корисне (додатній вплив високої культури в Малій Азії і ще вищої у Византії) змінилося після татарської катастрофи на некористь. Від півдня і південного сходу дістала козацька Україна варварське сусідство, дотогож із розростом степу територія і населення України видатно зменшились. Етнічні відносини дуже ускладнила безнастанна міграції, вонаж завжди вносить плинність, розхитує рівновагу духа і суспільну дисципліну.

З цілої низки фактів і аналогій наглядний висновок: до XI. століття темпо цивілізації на Україні перевищало Европу, від XIII. ст., тобто після монгольського наїзду, Европа переганяє Україну. Такий стан уже не зміниться, а ближчі звязки з Московщиною, основані на переяславському договорі (1654 р.), диспропорція між Україною й Европою зросла. Всеж тільки велика, незміруща життєва сила українського племени видвигнула з міграційного хаосу Запорізьку Січ на уходах, що мілітарну республіку. На середньому Подніпрові спромоглась найсильніша українська верства, козацтво на станову державу, Гетьманщину, оформлену Б. Хмельницьким.

Дуже цінним вкладом у відчиті було додатне насвітлення історичних подій та відносин на Україні. Докладно проведена аналогія виказала, що в нас не було темніше ані гірше між у інших европейських державах. Регабілітація княжої доби підбадьорила авдиторію, натомість повалення пересудів („демократія“, „суспільна рівність“) про козацьку державу не засмутило.

В дискусії забрав голос відомий дослідник Т. Коструба. Начитаний у літописах і джерельній літературі подав цікаві доповнення викладу про княжу добу. Д. Лукіянович теж вніс доповнення, вичисляючи династичні спорідненя українських князів із европейськими володарями, активно культурну ролю України на Литві, політику Хмельницького і Мазепи; назвав праці Бершака і Степанківського, з яких можна простудіювати зацікавлення Европи Україною, головно Франції й Англії в 17. і 18. столітті; вкінці провів державно-правну аналізу переяславського договору з 1654 року

Д. Л.

III. ПОЛІСЬКИЙ ВЕЧІР.

24. III. ц. р. відбувся III. в черги поліський вечір у Музею НТШ у рямцях Вистави Полісся. Вечір відкрив директор Музею д-р Яр. Пастернак, який у вступному слові пояснив, що сьогоднішній народній фольклор це єдине джерело пізнання доісторичних вірувань, бо з тих часів маємо тільки матеріяльні знаки народньої культури, а тодішні вірування можемо тільки відгадати на підставі аналогій. М-р Каліструт Добрянський відчитав реферат на тему „Поліські народні повіря та звичаї“. Прелегент подав загальну характеристику краєвиду та людей Полісся, зазначивши, що поліські звичаї й повіря дуже старовинні, а Полісся це своєрідний етнографічний резерват. Дальше зобразив

поліські повіря, релігійний культ, погляд на світ і природу, пошану до воґню та значіння води, лікувальне значіння деяких рослин, повіря звязані із тваринним світом, чари та заклини, віру в ріжні надприродні єства та відношення їх до людини. Після цього згадав про народні обряди та звичаї, спершу родинні, звязані з народинами, весіллям і смертю людини, дальше народні обряди та звичаї впродовж цілого року, а саме поминальні обряди „дзеди", різдвяні обряди, весняні (кликання весни), великодні, святоюрські, величаве народне свято Івана Купала, звичаї підчас жнив і осінні звичаї. Хоч поліські повіря та звичаї у деяких випадках типові тільки для Полісся, то основний тон їх подібний і спільний із звичаями та віруваннями на всіх інших українських землях, одним словом — поліські звичаї й вірування загальноукраїнські.

Після реферату висвітлив цікаву, дуже гарну краєзнавчо-побутову фільму з Полісся проф. Сітницький, за що належиться йому прав дива подяка.

Черговий поліський вечір з рефератом м-ра Б. Романенчука „Полісся в красному письменстві" та рецитацій школи Лесі Кривицької, відбудеться в жовтій салі „Нар. Дому" у четвер 31. III. 1938.

Вибори Управи фундації кн. Острожського.

Тернопіль, в березні 1938.

Справа Фундації Конст. Кн. Острожського знана вже і поза Тернополем і його найближчою околицею кочби і з „Діла", де було кілька дописів у звязку з розв'язанням Управи Фундації в березні 1936 р. та урядуванням наставленого комісаря, А. Фаленди́ша, і прибічної Ради.

Після дволітньої майже господарки комісаря розписало тернопільське староство оголошенням з дня 24. І. ц. р. збори виборців для вибору Управи Фундації в 10 людей на день 15-го лютого 1938 р. в салі Міщанського брацтва. В оголошенні зазначено, що право активного вибору мають „русини греко-кат. обряду, управнені до голосування при виборах до міської ради", та повідомлено, що листу виборців можна переглянути в магістраті до 5. II. 1938.

Зараз після того гуртом людей скликав зібрання, на якому явилося коло 100 громадян всіх верств в салі Міщанського Брацтва, щоб обговорити справу виборів. На цьому зібранні вибрали т. зв. ініціятивний комітет, якому доручили для спопулярнізування і винесення справи вибору, як теж для самого вибору виборчого комітету скликати віче всіх виборців. Згідно з цим дорученням комітет скликав віче на день 28-го січня ц. р., розсилаючи всім виборцям поіменні запрошення.

Тимчасом групка людей, тзв. Фаленди́шівців, яка колись своїми чолобитнями у влади довела до розв'язання виборної управи Фундації, хоч знала, що скликають загальне віче всіх виборців, зібрала невеличку кількість своїх прихильників, головно ремісників і робітників, занятих у будівничого Фаленди́ша, до льокалю „Зорі". Для нікого не було тайною, що його завданням є перевести за всяку ціну на голову управи Фундації А. Фаленди́ша. Це відомий на тернопільському грунті будівничий, що, доробившися при сприятливих обставинах значного маєтку, забажав ще й почестей. Ставши перед двома роками урядовим комісарем у Фундації, поставив собі за ціль стати головою управи з вибору. До цієї ціли змагала запропонована зміна статуту Фундації з виключенням інтеліґенції від пасивного права вибору. Коли ж влада розписала вибори, зачав в цьому напрямі акцію, але не особисто, тільки через своїх прихильників.

Віче, що його скликав ініціятивний комітет, зібрало велику масу виборців, бо понад 700 людей. Явилися на ньому і члени комітету „Зорі" з групкою сторонників і зараз на початку намагалися вибрати свою президію. Та це їм не вдалося, бо і замало їх було і ніхто з пропонованих ними кандидатів не годився на те. Провід на вічу мав д-р Чумак, реферат виголосив проф. Дяків. Він подав історію Фундації та вказав, яке значіння для реалізування завдань Фундації має вибір відповідальної управи і закликав, щоб у склад управи ввійшли люди з усіх верств, з громадянською настановою. Для підготови виборів і устійнення листи кандидатів до управи вибрало віче виборчий комітет з 15 людей, приймаючи листу, яку запропонував ініціятивний комітет. Члени тзв. комітету „Зорі" ставили свої пропозиції, послуговуючися демаґогічними гаслами і криком, але вони перепали, бо за ними заявлялося найбільше 50 людей. Треба зазначити, що у склад вибраного комітету ввійшло теж 5 членів комітету „Зорі", бо ініціятивний комітет бажав за всяку ціну довести до одної компромісової листи управи.

Тай після віча були заходи, щоб довести до порозуміння. Відбулося кілька спільних засідань, але надармо, бо група „Зорі" ставила нераз просто дивовижні пропозиції, як нпр. „вибирайте собі 4 інтеліґентів, а ми виберемо 6 ремісників". Стало ясним, що цій групі не залежить на виборі відповідної управи Фундації, але вона має на увазі особисті справи. Часті забігання комітетових до староства казали догадуватися, що справа вже укартована з адміністраційною владою. На кілька днів перед виборами член тимчасової управи, А. Коблюк, колишній творець польсько-руської „Згоди"[1] на тернопільському терені, що теж брав активну участь у підготові виборів, заявив, що це виключене, щоб не перейшла листа Фаленди́ша. Правда, II комітет скликав два рази збори в будинку Фундації, але вони кінчилися тільки криками. Справа стояла весь час так, що при нормальному переведенні виборів фаленди́шівці не мали ніякої надії на виграну. Найважніше, що вони не мали навіть з кого взоржити хоч на око поважну листу кандидатів. Вони зверталися до багатьох людей з офертою прийняти кандидатуру з їх листи, але стрінулися з відмовою і серед інтеліґенції і серед хліборобів і серед ремісників. Кожному було ясно, що листа комітету „Зорі" веде тільки до розбиття.

Та певність, з якою говорила про свою перемогу фаленди́шівська партія, хоч не мала за собою голосів, казала сподіватися якихсь тріків при самих виборах. А всього можна було сподіватися, коли зважити, що навіть не можна було знати, як вибори будуть відбуватися. Статут каже тільки загально, що вибори переводить староство, а староста в оголошенні заповів тільки збори виборців на день 15-го лютого ц. р. на год. 12-ту в полудне без означення часу, в якому буде відбуватися голосування. Не було виключене, що вибір відбудеться через піднесення рук і такі чутки кружляли по місті. В останніх днях перед виборами розійшлася вістка, що змінять виборчий льокаль. Тому представники громадянського комітету, м-р Гринкевич і д-р Лисий, звернулися до старости за вияснюванням, де і як відбудеться вибір, та з домаганням, щоби утворити більше виборчих комісій і покликати до них представників обох сторін, або хоч мужів довіря. Староста заявив, що вибори переводитиме його заступник і він на місці покличе до комісії людей з обох груп і дасть кожному змогу віддати голос. Тому, що, мовляв, льокаль Міщанського Брацтва не запевнює повної безстронности у переведенні виборів, треба буде перенести їх до дому Фундації. Колиж йому звернули увагу, що й дім Фундації не дає забезпеки перед впливом одної групи на вислід виборів та що він за тісний для великої кількости виборців, і запропонували салю магістрату, він обіцяв порозумітися з президентом міста і, як не буде його спротиву, вибори там перевести. Але сталося інакше. Вже 12-го появилися оголошення, що вибори відбудуться в домі Фундації. У цьому напрямі староство пішло без застережень за домаганням фаленди́шівців. Кожному стало ясно, що там вони будуть у себе дома і зможуть робити вибори як їм треба.

Тимчасом фаленди́шівці вели неперебірливу, демаґогічну агітацію між найтемнішою біднотою, що осьто інтеліґенція і хлібороби хочуть захопити Фундацію у свої руки, щоби з неї самим користати, тому треба масово голосувати на листу Фаленди́ша, бо там є люди, які подбають за бідних. Як до управи виберуть Фаленди́ша з його листою, то не арендуватимуть фундаційного поля, але розділять його по моргові чи два поміж бідаків, а крім того даватимуть запомоги у збіжжі та грошах. Посипалися теж грошеві запомоги з Фундації у більшій кількості, як звичайно. Очевидно така агітація знайшла послух у деякої кількости темних бідаків, які боялися втратити нормальні запомоги та надіялися на більші. Свідоме, зорганізоване робітництво за тими гаслами не пішло. Але й така агітація не давала ще виглядів на більшість, бо подавляюча маса виборців всіх верств стояла за листою громадянського комітету. Входили до неї представники всіх верств громадянства, а чоловим кандидатом був судовий радник Віктор Цебровський. Замітна річ, що на засіданнях комітету представники хліборобів, ремісників і робітників самі домагалися, щоб до комітету поставити більшість з інтеліґенції.

Не маючи виглядів на перемогу у чесній виборчій кампанії сягнули фаленди́шівці до давних виборчих практик, випробуваних ще за австрійських часів при виборах. В цьому дуже помічним було для них те, що вибори відбувалися в домі Фундації. Для виборців призначили дві тісні кімнати на І-ому поверсі. В них мало відбутися голосування коло 2.000 виборців (фактично голосувало 1.080). Треба замітити, що дім Фундації знаходився на високому горбі. З вулиці треба входити до нього по стрімких сходах (коло 30), а в середині на І-ий поверх по дерев'яних сходах, 1 м. широких. Для слабої людини велика мука дістатися туди в нормальних відносинах, а вже просто неможливе стало при натовпі кількасот людей. Не диво, що люди вистояли по кілька годин і вернулися до дому не віддавши голосу.

В день виборів, в год. 12-тій всі коридори і кімнати на І-ому поверсі були щерть забиті виборцями, а в партері, в канцелярії Фундації фаленди́шівці ладили собі виборчий льокаль. Всюди повно було виборчих наганячів цієї групи, навіть не українців. До переведення виборів явився зі староства заступник старости Завіонц і в першій мірі затримався у виборчому льокалі фаленди́шівців, де був Фаленди́ш і його компанія. Коли вже привели виборчу урну, віце-староста з одним урядовцем пішов до льокалю виборів на І-ому поверсі і покликав до комісії 2-ох членів з групи Фаленди́ша, тобто маляра Різничка і маляра Боднарчука. Коли представник комітету звернув увагу, щоби до комісії покликати і представників другої групи, віцестароста заявив, що ніяких груп не знає і свого рішення не змінить. Так само не згодився, щоби при виборі були мужі довіря.

Зачалося голосування, яке йшло дуже пинявo, бо виборча листа складена дуже хаотично, а члени комісії з трудношами вишукували виборців. Комісія урядувала в меншій кімнаті, куди фаленди́шівці впускали своїх виборців, а на протест людей, що просто дусилися в другій кімнаті, відповів віцестароста, що він тут не господар і не має людей до того, щоб тримати порядок. Очевидна річ, що серед такого натовпу могли витримати тільки люди сильного здоровля, з сильними лктями і кулаками. Коли звакити, що в такому натовпі і стиску стояли виборці по 4 і більше годин, заки дісталися до урни, не буде дивно, що кількоро людей на салі зімліло. Але це комісара не зворушувало і він в таких умовинах преспокійно переводив вибори. Щойно на рішучу інтервенцію представників громадянського комітету у старости прийшло після 3-ох годин виборів 2-ох постерунковнх, а коли й вони не могли втримати ладу, явилося вечором ще 3-ох постерунковних і щойно їм удалося завести денний порядок, уставити виборців гуськом по коридорах і всіх кімнатах і дати змогу так поволі посуватися до урни. Ще й тоді треба було найменше 3 годині чекати, щоби віддати голос. Перейше чекали і по 5—6 годин.

Голосування відбувалося в той спосіб, що виборець називав своє прізвище, комісія вишукувала його в листі, а предсідник відбирав картку і не перевіряючи точно, кілько карток є, кидав до урни. Тому, що була велика метушня і гамір, нераз взіпала до урни і картка такого, що його в списі не знайшли. Ідентичности особи ніхто не стверджував; навіть тоді, коли хтось з прибічних звертав увагу віцестарості, що голосуючий не є ідентичний з виборцем записаним у листі, діставав поучення, що не має права робити ніяких заввг. Не диво, що деякі виборці, дістався до урни, не могли віддати голосу, бо вже за них хтось голосував. Часто приходилося виборцеві чути від членів комісії, що його нема в листі і щойно на енергічний протест його там знаходили. Після другої години предсідник комісії покинув виборчий льокаль на добру годину і залишився тільки один урядовець. Вибори відбувалися дальше без предсідника. Пополудні виборча комісія збільшилася ще трьома членами фаленди́шівської групи, які, ніким не покликані, робили в листі зачеркнення і записки, хто ще не голосував. Увесь час по коридорах вештались агітатори, підступно перемінювали картки менше свідомим виборцям, накидалися з лайками, зневагами, погрозами, а то й побоями на своїх противників. Раз-у-раз являлися на коридорі то Фаленди́ш то Онуферко, то інші їх помічники, перешіптувалися зі своїми наганячами та закликали їх до виборчого льокалю. А вже справжня виборча вакханалія йшла вечором, коли вже здавалося заведено лад і можна було свобідно у ряді наперед посуватися. Між виборців ставали запиті індивідуа й терорнзували їх зневажливими заввагами й дотинками. Міжтим фаленди́шівські агітатори відсилали людей до свого виборчого льокалю в партері, звідти вони виходили з карточками, входили бічними дверми перед комісію і віддавали голос, причому ніхто їх не спиняв. Це повторювали по кілька разів, а коли на коридорі хто звертав на це увагу, стрічався з погрозами і зневагами підпитих типів. Таке голосування продовжува-

Видїл Українського Лїкарського Т-ва сповіщає про смерть члена Т-ва, бл. п.

Олександра, Петра Літинського

лікаря першої кооперативи здоровля в Ремеснові, що помер 25. березня 1938 у 29-ому році життя.

Похорони відбудуться в неділю 27. п. м. в год. 14-ій з каплиці Анатомій, при вул. Пекарській 52 на Личаківський цвинтар.

До правильности в похоронах закликає Видїл усіх своїх львівських членів.

Видїл Українського Лїкарського Т-ва.

Свідома і добра господиня вживає
ПОРОШКУ ДО ПЕЧИВА
ВАНІЛЕВОГО ЦУКРУ
ОЛИЙКІВ
тільки виробу КООП. „П Л А С Т".

РОБІТНЯ ЖІНОЧИХ ОДЯГІВ
О. Остаповичевої
ЛЬВІВ, МАЛЕЦЬКОГО 10
поручає НАЙНОВІШІ ВЕСНЯНІ МОДЕЛІ.

лося поза 12-ту годину в ночі. Хто бачив, як воно відбувалося, не міг мати сумнівів, щодо висліду виборів.

Після замкнення голосування віцестароста опорожнив виборчий льокаль та перенісся з комісією і урною до другої кімнати. Коли представник громадянського комітету попросив дозволу бути німим свідком при обчислюванні голосів, стрінувся з відмовою віцестарости. Після двогодинного обчислювання голосів віцестароста проголосив, що вийшла листа з Фалендишом на чолі, бо здобула 110 голосів більше. Приявному при проголошенні д-рові Онуферкові віцестароста сказав, що, правда, було більше карток як голосуючих, але їх треба уневажнити.

Проти способу переведення виборів внесли протест з наведенням річевих аргументів, між іншими і того, що після виложення листи, ще поза реклямаційною процедурою, втягнено на листу виборців понад 200 осіб. Протест вислали до староства, львівського воєвідства, як влади над фундаціями, міністерства внутрішніх справ і суспільної опіки.

Поведінка і роля Фалендиша стрінулися з загальним осудом в кругах інтеліґенції і міщанства і то навіть таких, що досі вірили в його громадянську настанову і ставали в його оборонї. Потішаючим при цьому є факт великого зацікавлення виборами серед широких кол міщанства. Дуже багато людей, старших і немічних, не зважаючи на величезний стиск, горяч і змучення, з нараженням здоровля, по кілька годин чекали, щоб віддати голос. Дарма що дуже часто не довелося їм його віддати. З цієї причини коло 150 виборців, що не могли добитися до урни, внесли кожний вокрема протест проти переведених виборів.

І. Брикович.

—o—

НОВИНКИ.

— **Лиси,** пелеринки, краватки з футер виконує і поручає Юліян Глушевський, Львів, пл. Капітульна 3, І. телефон 254-46. Приймаю футра до перехову літом. 3229

— **Веснянок, угрів, акни,** всяких дефектів шкіри, позбудетеся, пані, в Інституті **„Космео"**, Миколая 7. 143 т—7

— **Особисте.** В четвер, 24. ц. м. відбулася у львівському університеті промоція лікаря Михайла Дубового зі Самбора на доктора медицини. 676

— **Найкращим і найціннішим дарунком** є все книжка. Легкий вибір з катальогу дешевих книжок, який висилає даром **Книгарня Шевченка, Львів, Ринок 10.** 477

— **Шевченківські концерти у Львові.** В неділю, 27-го березня ц. р. Т-во українських доворців „Воля" уладжує в салі театру „Уль" (вул. Оссолінських 10) концерт у честь Тараса Шевченка. Початок в год. 17.30. — Цього самого дня, в год. 18.30 память Тараса Шевченка вшанує читальня „Просвіти" в Замарстинові.

— **Загальні Збори Краєвого Господарського Товариства „Сільський Господар" у Львові** відбудуться 31-го березня ц. р. в годині 10-ій рано у жовтій салі „Народнього Дому", вул. Рутовського 22. Порядок нарад проголошено в часописі „Сільський Господар" та у щоденній пресі.

— **Поліська вистава в Музею НТШ** буде виняткова в неділю 27. березня ц. р. зачинена для сторонніх гостей з приводу наукових сходин у Музею НТШ, які улаштовує Виділ НТШ у память свого патрона Тараса Шевченка.

— **Наукові Сходини, присвячені памяті Т. Шевченка,** як патрона Т-ва влаштовує Наукове Т-во ім. Шевченка у Львові 27. березня в „Культурно-історичному Музею", вул. Чарнецького 24, І. пов. в год. 12. впол. з такою програмою: 1. Наукова праця Т-ва у 1938. р. — Голова Т-ва проф. І. Раковський; 2. „Шевченко в товариському і громадському житті" — виклад дійсного члена Павла Зайцева. Вступ тільки для членів.

— **Перед ювилеєм школи ім кор. Данила.** Ширші сходини і проба хору до ювилею школи ім. короля Данила у Львові відбудуться в неділю 27. березня в год. 3. попол. при вул. Бальоновій 3. Прохаємо явитися на сходинах всіх колишніх учеників (ниць) школи ім. кор. Данила, а співочих з них взяти участь у хорі **О. А. Каштанюк,** голова Кружка Р. Ш.

— **Концерт у честь Т. Шевченка** відбудеться в неділю 27. ц. м. в салі читальні „Просвіти" при вул. Крупярській ч. 15 заходом усіх українських установ личаківської дільниці. Початок концерту в год. 7-ій вечором.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Ентузіястка німецької мови.

До редакції — як відомо — приходить щодня багато газет. Французьких, англійських німецьких — не кажучи вже про наші чи польські. Лежать вони якийсь час на редакційному столі, довший час у редакційній шафі, а потім виходять з редакції як макулятура, продана на кільограми.

Одного дня зявилася в редакції панночка. Нічого собі: струнка, висока, з чорними очками і з перчиком на свіжих щічках. Підійшла до першого экрану і відважно запиталася:

— Чи моглаб я позичати старі „Вінер Журналі"?

— Та... замнявся запитаний. — Остаточно... Що правда ми нікому... але... — і подивився допитливо по старших редакторах.

Панночка повела зором по кімнаті і всміхнулася. Вичула прихильну атмосферу.

— То значить: можу?!...

Кожний з присутніх кивнув головою, а головний редактор відповів за всіх:

— Коли вам не йде про найновіші...

— Зовсім ні! Можуть бути і аперед року.

— А чому саме „Вінер Журналь"?

— Бо знаю, що редакція цю газету дістає. Вона легко писана, а я хочу вправлятися в німецькім.

Супроти краси дівчини, її скромних вимог і похвальної цілі не можна було не дати дозволу.

І дівчина почала брати „Вінер Журналі".

— Подобається мені та дівчина — сказав хтось по її відході. — Її відвага направду може заімпонувати. Цеж у нас просто неймовірне: прийшла до незнайомих і без заікнення виложила свою просьбу.

— Мені здається, що це не відвага! — відповів один з редакторів, визначний авторитет у справах жіночої психіки і загалом. — Це буде скоріше пекуча конечність. Тут щось, мої панове не ясне...

Приходила щотижня в суботу, діставала цілий жмут нових, віддавала майже цілий жмут старих і йшла задоволена додому.

Тривало це не місяць, не два і за той час ми всі ближче познайомились, мало того — заприятелювали з ентузіясткою германської мови.

— Панно Славцю! Скажіть правду, нашо вам німецької мови?

— Бо... гарна. Справді, німецька мова така гарна, що я просто захоплена! — відповіла не моргнувши й оком.

Але що при тім трошки почервоніла, то ми більше не допитувались.

Зате наша знайома щораз то про щось допитувалася.

— Панове! Чому по німецьки не можна сказати: „Ві філь ягре гаст ду"?...

— Чому? Гм!... Як би вам це витолкувати!?... — почав редакційний фільольог.

— Я вам скажу, панно Славцю! — вихопився знавець жіночої психіки. — Це так само але, як по-українськи... наприклад... наприклад: „Булабим вчера прийшла, але малам раидку з німцем і тому не моглам".

— А ви звідки знаєте?! — трохи зі сміхом, трохи злісно промовила панна Славця.

— Були такі, що вас бачили.

— Ну, то що з того! Хіба це гріх!?

— Зовсім ні, але тепер нам ясний ваш нахил до німецької мови. Нічого собі хлопець, той ваш німчик. Тільки, чи часом він не жид?!

— Слово даю, що ні. Зрештою я ніякого німця не знаю.

Доказавши отак безпідставність підозріння вийшла з редакції не забравши звичайної своєї пайки „Вінер Журналів".

— Бачиш — образилася і тепер уже більше не прийде — дорікали знавцеві товариші,

— Не бійтеся, прийде! Хіба я не я...

— Але звідки ти знаєш про цього німчика?

— Зовсім не знаю. Разом з вами нині довідався про нього. Я так навгад сказав, бо воно мені на те виходило.

Справдилася і друга його теза: дівчина зявилася знов і вже не відхрещувалась від німчика.

Аж одного разу прийшла, побалакала, а відходячи вже газет не взяла.

— Ов, а то чому? — спитав котрийсь. — Чи вже так добре вмієте по німецьки?

— Ні. Але мій німчик ліпше навчився за той час по українськи, як я по німецьки.

Тільки її з того часу й бачили. Шкода їм було, привикли, заприязнились... Серед сірини редакційного будня була вона милим промінчиком.

Але може Бог дасть, що ще зявиться. Адже до Львова приїзджають і англійці і французи, а ми маємо і „Таймса" і „Журналь де Женеф"...

Галактіон Чіпка.

— **Повідомляємо** загал читачів, що читальня часописів і журналів з вул. Сикстуської 19, перенесена на пл. Марійську 4. (Готель Европейський). Читальня чинна від год. 9-ої зранку

— **Зливний дощ із громовицею** перейшов минулої пятниці пополудні над Львовом. Вечором по дощі і в суботу рано похолодніло. Першим весняним дощем зраділи головно селяни, бо вітер і кількаденна соняшна прегарна погода дуже висушили землю.

— **Самогубство чи вбивство у В. Театрі?** В суботу 26. ц. м. в год. 8.15 рано робітники Великого Театру у Львові почули нагло стріл у кімнаті ч. 63, де працював 48-літній М. Пірог, реквізитор. Побігли туди і побачили М. Пірога тяжко раненого на підлозі в калюжі крови, а біля нього один з крісів, що його вживали артисти підчас вистави пєси „Доного Тонка". Зараз прибув лікар — М. Пірог помер. Покищо слідство не устійнило, чи в цьому трагічному випадку слід дошукуватися самогубства, чи було це вбивство. Відомо лише, що товариші М. Пірога, які розмовляли з ним, не запримітили ніяких наглих змін в його поведінці, щоб могли підозрівати, що він хоче скінчити самогубством.

— **Львівська хроніка.** Вчора пополудні помер наглo на удар серця власник пекарні „Новий Сніп" Казимир Маковський при вул. Слодовій ч. 3. — До крамниці при вул. Саніги — напроти кіна „Гражина" віхало авто. Подорожний Ксаверій Долянський вийшов з авта зі зломаною рукою. Його відвезли до шпиталю. — З почекальні лікаря д-ра М. Музики при вул. Чарнецького ч. 26, злодії вкрали гардеробу вартости 200 зол.

— **750 нафтових піль** зголошено до впису минулого року в окружному суді в Тарнові з повітів: тарнівського, мелецького і дембіцького.

— **За зловживання в ропчицькім старостві** відповідає перед окружним судом у Тарнові б. урядовець староства Брониславь Борек. Слідство виявило, що він допускався зловживань при видаванні ремісничих карт.

— **Краєва хроніка.** В Дубрівці пов. Самбір пожежа знищила будинки Марії Смереки. Кількa годин пізніше вибухла пожежа в будинках Андрія Пилецького і знищила їх до тла. Причина пожежі невідома. — Вантажне авто броварy в Підгірцях наїхало на мур залізничого віядукту у Плугові пов. Золочів. Мотор авта знищений, шофер Чорнобай і два робітники важко ранені. — Окружний суд у Тернополі засудив Августина Камінського за вбивство Марії Голди в Ладичині пов. Тернопіль на 8 років вязниці; його жінку Марію увільнив від вини і кари. — В Сокільниках пов. Львів згоріло кілька господарств. Вогонь знищив теж дах стодоли римокатолицького священника. Щойно по кількагодинній рятунковій акції вдалося пожежу зльокалізувати. — В селі Острів пов. Дембіца згоріла одна дитина, а 80-літній Йосиф Цвонка та його 6-літній внук важко попарилися. Їх відвезли до шпиталю. Пожежу спричинив припадково старенький Цвонка, який пішов до стайні з вогнем, від якого почала горіти солома, а далі будинки і хата. — Окружний суд у Самборі засудив 25-літнього Івана Турчина з Хишевич пов. Рудки на 6 років вязниці за комуністичну діяльність підчас рільного страйку минулого року в Рудеччині.

— **Клієнти обікрали адвокатку** Наталю Помперову у Варшаві. До неї зголосився якийсь мужчина з жінкою за порадою у справі крадіжі. По відході клієнтів Помперова ствердила, що клієнти вкрали її торбину з грішми.

— **У стяшній мряці** загубився в англійському каналі один з найбільших трансатлянтійських кораблів „Нормандії", 300 пасажирів, які їхали човнами до корабля „Нормандії" мусіли вернутись до берега по кількагодинним блуканні серед мряки. Подорожні кількох інших кораблів ждуть уже 19 годин, щоб могли висісти на беріг. Понад 30 кораблів жде в англійських пристанях, бо побоюються, щоб серед мряки не зударитися з іншими кораблями. Не зважаючи на найбільшу обережність зударився корабель „Альберт" з англійським пароплавом.

— **Дві велики катастрофи.** Страшна катастрофа трапилася минулої ночі в Новій Зеляндії, де поспішний поїзд скотився з насипу недалеко місцевости Ратана. Зпід розбитих вагонів

витягнули 6 осіб убитих, кількадесять осіб тяжко ранених. — В околиці Гайделєн на Литві вантажне авто наїхало на придорожне дерево. Дві особи вбиті, одну важко ранену відвезли до шпиталю. Авто зовсім знищене.

— **Моторову комунікацію** відкриють в найближчих днях між Ковном і Клайпедою. Дотепер особовий поїзд їхав з Ковна до Клайпеди 9 годин. Моторові поїзди потребуватимуть на це 4 години. Покищо будуть курсувати дві пари поїздів.

— **Згоріло 100 домів** в місцевости Різня на Ораві. Пожежа знищила теж костел та уладження всіх домів. Троє дітей згоріло, 10 згинуло, дуже багато осіб попарилось.

— **Нові марки з нагоди обєднання Австрії з Німеччиною** видасть німецький поштовий уряд дня 8. квітня ц. р. вартости 7 фенігів. Марки курсуватимуть у Німеччині та Австрії до 31. грудня 1938 р. На марках виднітимуть постаті двох мужчин, які держатимуть спільно хорунгов зі свастикою. В горішній частині марки буде напис: „Один нарід, одна держава, один вождь" і дата „10. квітня 1938. р.", вдолині слово: „Німеччина".

— **Насмішка химерної долі.** В Австрії починають відбирати вже почесне громадянство архикнязеві Оттонові Габсбургові, який недавно дістав його в кількох тисячах громад. Покищо відобрало йому почесне громадянство м. Віллях у Каринтії. Сподіються, що за цим прикладом підуть теж інші міста та громади.

— **Обнижка білєтів і підмога театрам.** Австрійська артистична секція під націонал-соціялістичним проводом передає щодня своїм членам 4.000 білєтів до театрів. Найдешевший білєт можна купити за 50 сот., найдорожчий за 2 і пів шилінга. Обнижено теж оплати за гардеробу, що від років викликувала невдоволення театральної публики. Міністр пропаганди Гебельс призначив 30.000 шилінгів на негайну допомогу для віденських приватних театрів.

— **Понад 20.000 глухонімих дітей у Туреччині.** На прохання і заходом організації глухонімих у Туреччині міністерство освіти рішило оснувати великий інститут для глухонімих, бо дотепер істнувала для них лише одна школа. Управителя інституту спровадять зза кордону.

— **Ріжні вістки.** Північно-західній двірець у Відні, що його скасовано перед кількома роками, перемінили на велитенську галю, в якій будуть виголошувати пропагандивні промови. — 74-літній емеритований полковник французької армії Ройн рішив відвідати околиці Верден. Підчас оглядин побоєвища при форті Домон, де вкрився славою, полковник так зворушився, що мертвий упав на землю. — Генеральна дирекція румунських залізниць рішила збудувати на всіх більших залізничих станціях протиґазові схови. — Американські капіталісти зложили оферту Греції, призначуючи 100 міліонів долярів на будову ріжних металюрґічних, промислових і хліборобських підприємств. Поліція в Палестині конфіскує всі ґрамофонові плити, з піснями та промовами, які торкаються політичного чи соціяльного положення з Палестині. — В Анатолії зростає страшенно число прокажених. Для них створили новий великий концентраційний табор Ель Азіс у Курдистані, що примістить 5.000 прокажених. — В околиці Халіско напали бандити на село Ель Кольомо, знищили його і вкінці підпалили. Десятьох мешканців села згоріло, багато ранених. — У. Лягоре помер один із найбагатших магараджа з Патіялі, феваральної держави, що має півтора міл. мешканців. — Під Ліоном самохід пожежної сторожі з 14 членами залоги наїхав на дім, пробив стіну і вїхав до аптики. Чотирьох членів сторожі важко ранених.

— **Тільки 5 хвилин...** заощаджених щодня при праці — дає річно ощадженних 30 годин. Можна ще більше заощадити часу приладжуючи щодня каву ЕНРІЛЬО, яка є вже змелена і готова до уживку мішенкою. Вистарчає всипати її до води, раз або два рази закипіти і маємо готову каву. Кава Енріло сьомує знакомито без жадної домішки, дотого ще дешева.

Зі судової салі.

СПРАВА МЕТРИК ПЕРЕД АПЕЛЯЦІЙНИМ СУДОМ.

Почалося від того, що адміністраційна влада зажадала від парохів спростування в метрикальних книгах українських родинних прізвищ на польські спираючися на тім, що деякі парохи в старих метрикальних книгах вписували українські прізвища в польській мові думаючи, що для латинських метрик надаються краще прізвища в польській мові. І сталося так, що ці прізвища подані у старих метриках, були де факто фальшиві, бо парохіяни не називалися ніколи Вільками, Зайонцами, Добжанськими, лише Вовками, Заяцями і Добрянськими і тому в новіших часах наші парохи вписували вже Вовк, Заяць і Добрянський. Це саме повторилося при прізвищах закінчених на -цький і -ський, бо давні парохи в латинських метриках записували Левіцкі, Дубровскі і т. д.

Гр. Католицька львівська Метрополія у своїм органі „Львівські Архієпархіяльні Відомости" за липень 1937 р. ч. VII. видала комунікат до отців парохів п. н. „Прізвища в метрикальних книгах" — де м. і. навела декрет надворної канцелярії з 21. X. 1813 р., як також розпорядження міністерства внутрішних справ з 10 V. 1863 ч. 1424, в яких м. і. кажеться, що о. парохи **мають право на домагання сторін поправити** помилки щодо прізвищ, якщо вони були недокладно, чи помилково вписані. На жаль отці парохи не пристосувалися до цього розпорядку, не поправили метрик. Тому коли адміністраційні власти зажадали від них відписів з метрикальних книг, які провадив підсудний, вони в тих відписах подали прізвища не так як було фальшиво вписано в метриках, але подали так, як сторони фактично називаються. Адміністраційні власти зробили доноси за здогадне фальшування урядових документів проти о. парохів і тепер відбувається низка розправ, де засуджено їх за провину зі ст. 287 к. к., а саме, що вони як урядники (які ведуть метрики), посвідчили неправду й їх суд засуджує майже в усіх випадках.

І саме тепер відбулася перша **апеляційна** розправа о. Аркадія Ґуглевича, пароха в Якторові, перемишлянського повіту, якого золочівський суд засудив за провину зі ст. 287 к. к. на кару 6 місяців вязниці з припиненням на 5 літ. Обвинувачений вніс апеляцію і 24. ц. м. відбулася апеляційна розправа. Акт обвинувачення закинув о. Ґуглевичеві, що на домагання старости в Перемишлянах у відписі з метрикальних книг подав Дубровський, а не Домбровський. Апеляційний Суд затвердив присуд золочівського суду. У своїх мотивах подав, що підсудний видав відпис з оригінальної метрики, де є Домбровський, а не Дубровський. Одначе якщо парохіянин називається Дубровський, то повинен був передтим прізвище в метриці поправити. Далі апеляційний суд станув на становищі, що підсудний ділав свідомо, бо писав власноручно, а зрештою є урядовцем, бо веде книги цивільного стану. Проти цього присуду підсудний заповів касацію. Розправу вів суддя **д-р Двожак**, обвинувачував прок. **Саранецький**, боронив адв. **д-р Лев Ганкевич.**

—o—

† Посмертні згадки.

У Самборі упокоїлася вчора вранці **Анна Левицька**, доживши пізнього віку 89 літ. Покійна була вдовою по інжинірі, похоронила теж найстаршого свого сина-інжиніра, Івана, й діти — це Марія, дружина радника апел. суду Федусевича, о. Петро, парох у Дитятичах, та д-р Дмитро Левицький, б. голова УНДО і УНР. В останніх роках Покійна жила при своїх внуках.

Покійна — це був зразок тих наших жінок-громадянок, які в другій половині мин. століття вміли витворити та зберігати у своїх родинах високопатріотичну атмосферу та виховувати дітей на українських патріотів. Людина повна прикмет серця і вдачі, майже до останніх днів зберігала живість ума та зацікавлення справами рідного народу. Вічна Їй Память!

Шахи.

В пятницю 25. ц. м. вечором в домівці „Молодої Громади" почався шаховий турнір за мистецтво українського Львова. Провідник турніру п. м-р Кашт привитав учасників і висловив побажання, щоб цьогорічний турнір причинився до відродження та поширення цієї геніяльної, королівської гри серед українців міста Львова. Участь у турнірі беруть: пп. Миськів В., Петрушевич, Романишин М., Мороз Я., Лозинський Л., Турневич Л., Попель С., Іваньо Л., Вербицький М., Витвицький І.: Одалинський П., Ковдуба В.

Спорт.

УКРАЇНА — ДОМБ (КАТОВИЦІ) 2:1 (0:1).

В першій половині замітна перевага Домбу, який грає увесь час із сильним вітром. Метч на самім початку заповідається сензаційно, бо вже по кількох перших хвилинах Домб веде зі стрілу лівого лучника 1:0. Україна не може собі рішучо дати рали зі швидким противником і сильним вітром. Босий має в тому часі повні руки роботи і боронить в безліч небезпечних ситуаціях. Напад України переводить лиш дуже рідко доволі гарні акції, одначе вони рвуться на слабо диспонованім Хомишинцеві, або їх розбиває знаменита заїога Домбу. Воротар шлеської дружини мав ледви кілька разів м'яч у своїх руках.

У другій половині грає Україна з вітром і з місця опановує грище та вже у 6. хвилині здобуває ворота зі стрілу Магоцького, який притомно використав помилку воротаря. Після того Домб обмежується до оборони і щойно по кількаканацяти хвилинах переходить до протинаступу і в тому часі Босий обороняє знаменито кілька небезпечних ситуацій. Другі ворота здобув у 34 хвилині Богурат, який добив стріл Мікльоша. Тепер Домб стратив зовсім голову і до кінця не був уже грізним противником для України.

Видців 1.500. Суддя В. Кухар д. добрий.

Докладне звідомлення подамо у черговому числі.

КРАЄВІ ПРИЛАДОВІ ЗМАГАННЯ.

В пятницю 25. березня відбувшися в руханці Сокола-Батька І. Краєві Приладові Змагання. Змагунів привитав голова Сокола-Батька інж. Михайло Хромовяк, який у своїй промові звернув увагу на виховне значіння всяких спортів, а в першій мірі рухавки. Рівночасно змагуни вложили приречення на совїтський прапор, що будуть змагатися чесно. Дещо пізніше почалися змагання. Самі змагання є так подумані, що змагуни змагаються у чотирьох ступнях: початковому, низькому, середньому та вищому. Приналежність до якогось ступня залежить від технічного опанування приладдями. Найтрудніший є високий ступінь. Змагуни вищого ступня змагалися в руханковому десятиметрі. Змагуни в середньому, нижчому і початковому ступні змагалися в руханковому триметрі.

Виспіди змагань такі:

1) „Стефа" С-Б 72.20; 2) Огній С-Б 71.50; 3) Фусва С-Б 69.80; 4) Стецькович С. IV 62.60; 5) Гемсьма С-Б 61.40; 6) Кітвіна С. V 58.80; 7) Турчин С-Б 56.40; 8) Яскілевська С. IV 52.80.

Середній ступінь: 1) Зорочок (С. Тернопіль) 37.75; 2) Продан С-Б 36.75, 3) Лесевнич С. IV 36.50; 4) Гірків на С III 36.25; 5) Булка С-Б 35; 6) Стецюк С. IV 34; 7) Сорока С IV 32.25; 8) Михалевич І. С. III 22.25; 9) Михалевич II С. III 17.

Нижчий ступінь: Ковальська С. III. 30; Рудєва С. Золочів 37.25, Стасишин С-Б 37; Богівна С. Золочів 31.

Початкуючий ступінь: Лаврівська С IV 38.50; Фрей С-Б 33.25.

Продовження змагань в суботу і в неділю в год. 17.

ВЕСНЯНИЙ БІГ НАВПРОСТЕЦЬ РЕМІСНИЧО-РОБІТНИЧОЇ ТА ТОРГОВЕЛЬНОЇ МОЛОДІ У ЛЬВОВІ.

Заходом „Орлів" ім. Князя Ярослава Осьмомисла у Львові при співучасти всіх організацій і секцій ремісничо-робітничої та торговельної молоді, відбудеться 10. квітня ц. р. в год. 11 на Пасіках за Личаківською рогатков весняний біг навпростець ремісничо-робітничої та торговельної молоді.

Траса бігу 2.500 м., для юніорів 1.500 м. Зголошення гурткові та індивідуальні приймає Старшина „Орлів" ім. Князя Я. Осьмомисла у Львові, Пасічна 2 або тов. М. Шуровський „Українська Ґуртівня" Львів, Балхарська 14 до дня 8. квітня ц. р. Докладний плян бігу й інші подробиці подамо в найближчих числах преси.

Старшина „Орлів".

ПРОГРАМА НЕДІЛЬНИХ ЗМАГАНЬ.

Грище Сокола-Батька: год. 12 весн. товариський метч **Україна (комбінована) — Львовичка.**

Грище Цитаделі: год. 12. вполудне товариський метч **Зоря — П. К. С.**

Грище РКС-у: год. 12.30 вполудне товариський метч **Степ — Графіка.**

Грище Погонї: год. 2. попол. товариський метч **Україна І Б — Погонь І Б.**

Таможе: год. 3.45 (не 4.15 як мн вчора подали) товариський метч **Погонь (ліга) — Домб (Катовиці).**

—o—

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Д-р Йосиф Дудикевич: НА МАРҐІНЕСІ БІДИ ПІД КАРПАТСЬКОЇ РУСИ. Спостереження й замітки. Видавництво „Українського Слова". Ужгород, 1937. 16-ка, стор. 64,

Р. Левицький: ВІДСОТКОВІ ТАБЕЛІ. Бібліотека Ревізійного Союзу Українських Кооператив. Львів, 1938. 8-ка. стор. 30.

ОГОЛОШЕННЯ

Жіночі торбинки

речки, портфелі, портмонетки, валізи, несесери, поручає і направляє по найдешевших цінах робітня римарсько-галянтерійна Н. БАРЕР, Львів, Сикстуська ч. 2 побіч фірми Салямандра.

Театри.

Великий Театр:

Неділя 27. III. год. 3.30 попол. „Пан Довіяльський"; год. 7.30 веч. „Доногоо Тонка".

Понеділок 28. III. год. 7.30 „Доногоо Тонка".

Вівторок 29. III. год. 7.30 „У мети".

Середа 30. III. год. 7.30 „У мети".

Театр Різнородностей.

Неділя 27. III. год. 3.30 попол. „Ми були молодші" (для молоді недозволене); год. 7.30 „Ми були молодші".

Понеділок 28. III. год. 7.30 „Ми були молодші". (Для молоді недозволене).

Вівторок 29. III. год. 7.30 „Ми були молодші". (Для молоді недозволене).

Середа 30. III. год. 7.30 „Ми були молодші". (Для молоді недозволене).

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

СИНЕВІДСЬКО ВИЖНЯ:
27. III. Лісова пісня.

БОЛЕХІВ:
28. III. Орфей у пеклі.
29. III. Під курателю.
30. III. Орлеяня.
31. III. Процес Мері Дуган.
1. IV. Лісова пісня.

Український Народній Театр ім. М. Садовського:

ШІДГАЙШ:
27. III Гейша.
28. III. Мазепа.

ЗАВАЛІВ:
29. III. Пісня Бескиду.
30. III. Гетьман Полуботок.
31. III. Мазепа.

МОНАСТИРИСЬКА:
1. IV. Пісня Бескиду.
2. IV. Маруся Богуславка.
3. IV. Гетьман Полуботок.
4. IV. Супружий мечт.
5. IV. Мазепа.

БУЧАЧ:
6. IV. Пісня Бескиду.
7. IV. Гетьман Полуботок.
8. IV. Мазепа.

КІНА.

АПОЛЬО: „Буревій" еквот. фільма.
АТЛЯНТИК: „Шлях у невідоме".
БАЛТИК: „Їх сто, вождь один".
ВАНДА: „Пекло"; „Аннаполіс".
ГРАЖИНА: „Коспюшко під Раплавицями".
ЕВРОПА: „Хлопці з Тиролю".
КАСІНО: „Пірати".
КОПЕРНИК: „Шеф розвідки" з Конрадом Файдром.
МАРУСЕНЬКА: „Шулярів роман", дозірова гротеска та найновіший технікольор.
МЕТРО: „Забута симфонія". „Клинки в пазурі".
МІРАЖ: „Криза сповідальна" (Даніель Дарріє, Альбер Прежан).
МУЗА: „Моя панна-муза".
ПАКС: „Вірна ріка".
ПАЛЯС: „Кафе Метрополь".
РАЙ: „Обожана" з Маргот Егерт.
РІЯЛЬТО: „Пала! серця".
СВІТ: „Одна на мілйон", „Голос серця"
СТИЛЕВИЙ: „Знехтована" і ревія.
ТОН: „Скрілець із Бенгалії", „Боротьба за золоті поля".
УТІХА: „Промені загади" і ревія.
ХИМЕРА: „Танок щастя та розпуки" з Лія. Гарвей.

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Австрія — Грац; Клягенфурт".

ФОТОПЛЯСТІКОН „Святовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
„Росія та Сибір".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Неділя, 27. березня 1938.

8.00 Сигнал часу, 8.30 „Хто береженьким, того Бог береже" хлоп. гутірка, 8.40 Балетова музика з пл., 8.50 Як охороняти коноплину від шапники, 11.00 „Мадам Батерфляй" фрагм. з оп. Пуччіні, пл. 12.03 Симф. порайок. орх., квінтет духових інстр., 13.00 Режисерський сеанс, 13.10 Оповідання К. Шперин-Тетмаєра, 13.30 Орх., співи, 14.00 Висліди Зимового Радіоконкурсу, 14.45 Для села. Огляд ринків рільних продуктів, Музика з пл., 15.45 Для дітей: „Мої бобри" Грей Овля, Музика з пл., **16.00 Старі українські пісні у вик. муж. хору під дир. Івана Охримовича, Марія Сабат-Свірська сопран, Вол. Балтарович тенор, Н. Нижанківський акомпаніямент,** 16.45 „Амер. — пожура тінь Сагари" говорена повість К. Йодко-Наркевича, 17.00 Підвечірок при мікрофоні, ревелерон, співи, скеч, два форт., 17.50 Репортаж зі їзду жінок, 18.55 Театр Улян: „Темногород", 19.35 Воєнські вечорниці, 20.00 Відгомони екрану — розм. концерт, пісеньки, конферансєрки, 20.35, 21.00 Спорт, 20.40 Політ. огляд., 20.50 Веч. денник, 21.15 Американська сенсація, Весела Сирена, 22.00 Оповідання про Бетовена „На верхи", 22.50 Останні вістки, 23.00—23.30 Легка й танк. музика в пл.

Колік терпиш — Пий Святоіванський Сік Зілля („діробий") успішний при болях і кольках нирках, жовчі, болях шлунка і кишок, нирковому камінню і мохура, невральгічних болях і нервових корчах і болях голови. Продаж в аптиках і дрогеріях. Головний склад: Варшава, Міодова 14, телефон 5.42.99 Магістер Едвард Гобец. 9-20

Понеділок, 28. березня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція, 11.15 Для шкіл: Із мікроскопом на відкриття нових світів, гутірка для старших дітей, Брамсові твори в пл., 11.40 Інтервю з оптиком, 12.03 Полудн. авдиція, 13.45 Чайковський: Симфонія ч. 10. ф-моль, пл., 14.20 Легка музика в пл., 14.55 Біржа, 15.00 Пісеньки у вик. Люби Мінкевич і рецитації Дан. Куцької, 15.20 Бігучі вістки з міста та провінції, 15.30 Госп. вістки, 15.45 З піснею по краю, 16.15 Розр. орх., 16.50, 19.50; 20.55 Актуальна гутірка, 17.00 Фільма у школі, 17.15 Форт. реціталь — англійська музика, 17.50, 18.50 Спорт, 18.10 Мендельсонові увертури, пл., **18.35 „Три Душі" фрагм. із поеми Тараса Шевченка, у вик. школи Л. Кривіцької, рецитацій, вступне слово вик. ред. Р. Пашківський,** 18.55 Програма на завтра; 19.00 Магія спорту, 19.30 Продуцент чи споживач?, 20.00 Калейдроскоп, легка муз. авд.: тенор, жін. вок, квартет, два форт., джез. квінтет, 20.45 Веч. денник, 21.00 У перші роковини смерти К. Шимановського: Симф. концерт, орх., сопран, тенор, хор; у перерві коло год. 22.00 Літер. новини, 22.50 Останні вістки, 23.00—23.30 Концерт бажань.

Вівторок, 29. березня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Для шкіл: Веселий звіринець; 11.40 Французька музика з пл.; 12.03 Полудньова авдиція; 13.45 Камер. музика в пл.; 14.20 Легка музика з пл.; у перерві о год. 14.43 Авд. ККО; 14.55 Біржа; 15.00 Фрагм. із пов. І. Ляма „Коронар у Галичині"; Музика з пл.; 15.25 Бігучі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 При ватрині, авд. для старших дітей; 16.05 Фін.-госп. актуалії; 16.15 Орх. концерт; 16.50 19.50 Актуальна гутірка; 17.00 Від Кайра до Лянсоре; 17.15 Скрипка та форт.; 17.50 Сірка у Польщі; 18.00 18.50 Спорт; 18.10 Женева забави у звірів і людей; 18.20 Форт. реціталь; 18.40 Гутірка в нагода 35-ліття „Погонь"; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Вечір пісні 19, і 20. століття; 19.80 Муз. хор; 20.00 Танк. мельодій, орх.; 20.30 Веч. денник; 20.45—24.00 Трансм. з Мілана „Золото Рейну" оп. Вагнера; після трансмісії Останні вістки, огляд преси, метеорольог. комунікат.

Зі свіжих пупянків і квітів

Сік Сердешника заміцнює і успокоює серце, Магістер Едвард Гобец. Варшава, Міодова 14. Продажа: Аптики і Дрогерії. 472 8-15

Середа, 30. березня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Для шкіл: „Не хочу!"; Шкільний хор; 11.40 Мендельсон: Фрагменти в трія д-моль оп. 49. пл.; 12.03 Полудньова авдиція; 13.45 Інформаційна газетка в українській мові; 13.55 Моцарт: Форт. концерт д-моль, пл.; 14.20 Легка музика з пл.; 14.55 Біржа; 15.00 Фрагм. із пов. І. Ляма „Коронар у Галичині"; Музика з пл.; 15.20 Бігучі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 „Івась із ліса" опов. для дітей; 16.00 Кутов мови; 16.15 Сальон. музика; 16.50 20.55 Актуальна гутірка; 17.00 Людина будучої війни; 17.15 Бах: Камер. орх., форт.; лит; 17.50 Молодь перед вибором ліцею; 18.00 18.50 Спорт; 18.10 Експрес Львів-Льондон, кабарет із пл.; 18.55 Програма на завтра; 19.00 „Розбитак" новеля з життя рибалок; 19.20 Забуті пісні у вик. Мик. Салецького тенор. у супр. форт.; 19.35 Слово про книгарську полицю; 19.50 Прологова шлеського воєводи в авг. Тишки Зах. Союзу; 20.00 „Зимтеї — Ну то послухайте!" розр. концерт, пісеньки, форт.; 20.45 Веч. денник; 21.00 Шопенівський концерт; 21.45 Поетична чвертьгодина; 22.00 Популярний концерт, орх., співи; 22.50 Ост. вістки; 23.00—23.30 Легка музика в пл.

Терпиш
НА ПЕЧІНКУ ШЛУНОК, КИШКИ НИРКИ АБО МІХУР
пий сік
СВЯТОІВАНСЬКОГО ЗЕЛА МАҐІСТРА ГОБЄЦА
ВАРШАВА, МІОДОВА 14
АПТИКИ І ДРОГЕРІЇ

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Неділя, 27. березня 1938.

БЕРЛІН 16.00 Китиця мельодій, 18.00 Вес. мельодії, БІЛГОРОД 20.00, 21.00, 22.00 Транс. з театру, БУДАПЕШТ 12.30 Орх., 17.00 Цик. орх., 20.25 Квінтет, 22.50 Симфонічна орхестра ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 10.40 Форт. концерт ц-дур Бетовена, 14.00 Казка для дітей, КОШИЦІ 17.20 Трансм. зі Свалави: Хор свалявських дітей співає нар. пісні, 18.00 „Вбогість приносить доброту" поска для дітей, Свалявські діти співають пісні, 18.45 Вістки, ЛЯЙПЦІГ 18.00, 19.00, 20.00, 21.00 „Трістан і Ізольда" оп. Вагнера, МІЛЯНО 17.00, 18.00 Симф. концерт, 20.30 Розр. музика, 21.00, 23.00 Комедія, ПРАГА 15.00 Словацькі нар. пісні, 17.50 Хор, солісти, РАДІО ПАРІ 18.00, 19.00 Сценка, 19.30 Театр Улян. 20.15 Пісні. РІМ 17.00, 18.00 Розр. муз., 21.00 Концерт, СОФІЯ 18.00 Легка й танк. музика, 19.30 Спів, 20.00 Скрипка, ФЛЬОРЕНТІЯ 15.00, 18.00 „Вертер" оп. Масенета.

Понеділок, 28. березня 1938.

БЕРЛІН 17.00 Пісні, 17.30 Вес. репортаж, 18.00, 19.00 Розр. музика, 20.00 Військ. орх., БІЛГОРОД 18.00 Нар. пісні, 22.15 Спів. реціталь, БУДАПЕШТ 12.05 Солісти, 18.45, 19.00 Цик. музика, 20.10, 21.00, 22.00 Симф. концерт, БРЮСЕЛЯ ФР. 20.15, 21.00 „Ришард Львине Серце" пом.-оп. Гретрія, БРЕСЛЯВ 19.10 Валійські пісні, КОШИЦІ 14.00, 18.45 Вістки; 18.00 Нат. Шіфнаг: „Лопатки" відіграють учениці держ. учит. семінарії; ЛЯЙПЦІГ 19.05; 20.00 „Пори року" орат. Гайдна; МІЛЯНО 20.30 Розр. музика, 21.00 концерт трія; ПРАГА 19.30: 20.00 21.00 „Пташник" із Тиролю" оп. Целера; РАДІО ПАРІ 20.15 Пісні, 20.30; 21.00 22.00 концерт. РІМ 17.15; 22.25; Розр. музика, 21.00; 22.00 комедія; СОФІЯ 17.30; 18.10 легка музика; 19.30; 20.00; 21.00 симф. концерт.

Вівторок, 29. березня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Розр. музика, 19.10 Танки всього світа, 19.40 21.00 Веселі мельодії; БІЛГОРОД 18.20 Рос. романси, 20.00 22.15 Нар. пісні; БУДАПЕШТ 17.00 20.00 Форт.; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Спів і форт. дует, 20.00 Фрагм. з Вагнерових опер. 22.30 Соната б-дур на скр. і форт. Дутеродорфа; КОШИЦІ 14.00 18.45 Вістки, 18.00 Відчит, концерт; МІЛЯНО 17.15 Легка музика, 21.00 22.00 23.00 „Золото Рейну" оп. Вагнера; ПРАГА 14.00 Нім. авд.: Концерт солістів; 17.30 Співи; РАДІО ПАРІ 20.15 Квартет, 20.45 21.00 22.00 22.00 „Морський розбишака" драма Ашара; РІМ 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 Оперетові мельодії, 22.15 Фортеп. дует.

СІК ЦВИТУЧОГО ЛОПЯНУ

успішний при шкірних висипах, болячках, скрофулях, коростах, червоній шкірі, лишаях і веснинках. Продажа в аптиках і дрогеріях. Головний склад: Варшава, Міодова 14. Тел. 5.42-99 Магістер Едвард Гобец. -15

Середа, 30. березня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Оп. і фільм. мельодії, 19.45 Веч. гомін, 20.30 21.00 Симф. концерт; БІЛГОРОД 20.00 Сніда. реціталь, 20.30 21.00 Гумор, 21.30 Пісні й арії; БУДАПЕШТ 12.05 Концерт солістів. 17.00 Цик. музика, 19.30 20.00 21.00 22.00 „Дон Хуан" оп. Моцарта; БРНО 20.45 21.00 „Русалка" оп. Дворжака; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Оп. мельодії, 18.15 Скрипка, 21.15 Військ. орх.; ГАМБУРГ 20.10 21.00 „Польська кров" оп. Надболи; КОШИЦІ 14.00 18.45 Вістки; КЕНІГСБЕРГ 19.10 20.00 21.00 „Тоска" оп. Пуччіні; МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 21.00 22.00 23.00 „Вальхірія" оп. Вагнера; ПРАГА 18.05 Пісні шлеських композиторів; РАДІО ПАРІ 20.15 Для молоді. 20.30 Солісти, 21.00 22.00 „Свято весни" розр. програма; РІМ 17.15 Форт., 21.00 22.00 Симф. концерт; СОФІЯ 18.30 Легка музика, 19.00 20.00 21.00 „Аіда" оп. Верді.

БІРЖА.

Львів, 26. березня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·47 89·00, Доляри американські 5.29·50, 527·00 Доляри канад. 5 28·50—5.26·00. Фльорени голл. 294·44—292·70, Франки фр. 16·91—15·01, Франки швайцарські 122·05—121·25, Фунти англ. 26·40—26·24, Гульдени данц. 100·25—99·75, Корони ч. 16·40—15·50 Кор. дан. 117·85—117·00 Кор. норв. 132·66—131·60, Корони шв. 136·09—135·10, Ліри італ. 22·30—21·50, Марки фінлянд. 11·67—11·25, Марки нім. 103·00 — 99·00 Шиляги австр. 89·00—84·00, Тель Авів 24·20—23·95, Марки нім. срібні 110·00 — 105·00

Акції.

Банк Польський 111·50 Цукор, 35·25. Зуголь 30·50, 30·00, Ліквол 65·50. Мокеїв 14·25, Островець 54·75, Стараховичі, 38·25, 36·75, Габербуш 45·00.

Папери

4 і пів пром. внутр. 65·50, 65·50, 5 інв. ен. 82·00 серія 90·50, 3 пов. інв. 2 ем. 31·50, серія ненот. 5. конверс. 70·25 прем. кол. 41·00, 4 конвер. 67·00

Тенденція вдержана.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 26. березня 1938 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 3·25 зол.
1 кг. масла бочков. вид. в опак. 3·30 зол.
молоко . . . 18—19 сот.
(яйця кона) . . . 2·80—2·85 зол.

Попит на масло й яйця вдержаний, та молоко сильний.

МАТРИМОНІЯЛЬНІ

ПАННИ освічені, інтелігентні, матеріяльно забезпечені шукають панів на становищах літ 45. Листи зі світлинами до Адміністрації „Діла". Вільсадяма, панянка. 678 1-2

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

КОНКУРЕНЦІЙНИЙ Василковий Дім нас, мануфактури і галантерії, шукає агента з християн до продажі по селах. Łódź, skrytka 338.

ПРАСОВАЧКИ (чі), прачки (чі) прийме зараз „СТЕЛЛЯ", Марчина 15. 675 1-1

КУПНО - ПРОДАЖ

ДЛЯ ЕМЕРИТІВ новий дім 2-3 кімнатове мешкання до виміну або продажі, центр міста, гарне положення над річкою в Тисьмениці біля Станиславова. Відомість Львів, Шумлянських ч. 15 м. 3. 636 2-2

МОТОЦИКЛІ TWN модель 1938, мотоциклетки вільні від податку і права їзди без педалів продає Міхальський, Львів, Фредри 7. На відповідь залучити марку. 637 2-5

„МОТОР" Пекарська 18, тел. 209-68 поручає МОТОЦИКЛІ „Векер, Вікторія" — вільні від податку і прав. їзди. 638 3-3

ВИПРАВИ кухонні комплетні, емалія зол. 65.—, алюміній 99.—, із мішками, залізом і т. д. поручає Ренчнер, Легіонів 87. 586 4-5

КАМЯНИЦЯ нова комфортова, без такси. 14 літ вільних, бічна Потоцького, 23.000 готівка і 2.000 банк.

ГАРНИЙ ДІМ, город, сад, при трамваю, Потоцького, 16.000.

ПОВЕРХОВА КАМЕНИЧКА, нова, Личаків, побіч парку, при трамваю, готівкою 9.000, довг 11.000.

Бічна Потоцького, НОВА, ПОВНОКОМФОРТОВА КАМЕНИЦЯ, гарний город, без такси. 15 вільних літ, готівкою 55.000, банк 15.000.

ДІМ НОВИЙ, поверховий, при трамваю, готівка 10.000, банк 5.000.

ПАРЦЕЛІ більші і менші в цілім Львові. Інформації і поради зовсім безплатні. — Українське бюро „ТРАНСАКЦІЯ" Львів, Длугоша 1, рог Миколая. 679 1-8

РІЖНІ

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, черевні, яєчкові, проти усування матиці під гарантією виконує відоме УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА, Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2041 41-1 o 0

РОБІТНЯ АРТ. БРОНЗІВНИЧА Ст. Фединського Львів, Вірменська 25 (дім „Зорі") виконує всякі церковні предмети зі срібла і бронзи. Позолочує старі чаші. 673 1-?

СТАРУ ГАРДЕРОБУ мужеську — міняємо на найновішу бельгійську матеріяли.

ПЕЧАТКИ, монограми, ТАБЛИЦІ, виконує найдешевше перше та єдине українське ритівне заведення ВОЛОДИМИР ЯРОШ, Львів, ул. Сенкевича ч. 3. 502 6-6

Український Текстильний Склад
„Manufactura" Львів, Капітульна Площа 3.
Подаємо до відома наших Вельмишановних Клієнтів, що найновіші весняні матеріяли на мужеські та жіночі одяги маємо вже на складі. Радо теж служимо інформаціями про моду, колорів матерій, виробів та десенів. 4-15

Найгарніші глинянські КИЛИМИ власного виробу
поручає фабричний склад
СТ. ҐАЛАНА Львів, Сикстуська ч. 20 (рог Костишки)
Низькі ціни. — Продаж за готівку і на оплати. Приймаємо Облігації Позички Народ. та інші вартісні папери.
Спеціяльність фірми: півгобелінові портієри, капи на ліжка і столи.

ПОВІДОМЛЯЮ П. Т. Публіку, що відкрито контори хемічного чищення і фарбування одеж „Мар я"
М. СОРОКА
Централя: Кохановського 45
філія: Льва Сапіги 4
„ Пілсудського 11 а
Робітня: вул. Дунін Вонсовича ч. 24. 1—3

НОВА ХРИСТІЯНСЬКА ШВАЛЬНЯ приймає всілякі білля мужеське, жіноче, постелеве, охоронні плащі, ашкани, шлафроки та дитяче білля Кохановського 3. 656 2-5

ВІЧНІ ПЕРА направляє найкраще „ПРЕЦИЗІЯ", тепер Шайнохи 1. 674 1-10

ШАФГАВЗЕН, ЛЬОНЖІН, ЗЕНІТ, ОМЕГА, ДОКСА та ін. годинники найрепутаційніше направить фірма Ц. Карпінець. Домініканська 7. Купує золото, срібло.

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

Спец. скірн., венер. недуг і косметики
Др. ФІШЕР
б. лікар (асистент) Клінік у Берліні, Празі, Відні орд. КІЛІНСЬКОГО 3 (напроти Від. Казарні) тел. 251-68. 2143

Примар Др. Шварц
недуги шкірні, венеричні і косметика лік. СЛОВАЦЬКОГО 4. проти гол. почти. Тел. 216-61.
619 ВЕРНУВСЯ. 4-5

ОГОЛОШЕННЯ.

БРИТВИ
найліпші, гарантовані, світових марок продає по найнижчих цінах оказійно фірма
С. ФЕДЕР
ЛЬВІВ Коперника ч. 15 а
„ Сикстуські ч. 7
„ Галицька 16

Заведення технічно-дентистичне
Т. КЛЯНҐА
тепер Костельна 8.
Будинок Ремісничої Палати. 3—3

Смачні снідання, обіди і вечері, добрі напитки та перекуски тільки В РЕСТОРАНІ
М. Кузишина
Перемишль, пл. На Брамі.

Повідомляю Шанованих Клієнтів, що я вернувся зі спеціяльного КУРСУ ВІДЕНСЬКОГО І АНГЛІЙСЬКОГО КРОЮ та поручаю на весняний сезон убрання, загортки, військові мундури, жіночі костюми і також реверенди для Всечеснішого Духовенства з власних і припоручених матеріялів. — Ціни приступні!
Павло Андрус
ЛЬВІВ, УЛ. НА СКАЛЦІ 5.
(бічна Зибликевича) тел.: 237-32.

МЕБЛІ їдальні, спальні, кабінети, сальони, клюби, тапчани, матраци і декорації поручає віденська вирібня столярсько-тапіцерська
ІВАН ОРТНЕР
Львів, Сикстуська 41. Тел. 292-79.
498 4-50

Ріжного роду ОВОЧІ — ЦУКОРКИ і т. п. у великому виборі поручає по найнижчих цінах
К. БРУННЕР
Львів, Сикстуська 31. Тел. 293-75.
4—8

Вибір найвразливішої ЦЕРИ і для НОВОРОДКІВ І НЕМОВЛЯТ
Аптикаря Візля
ніжне мило для лиця і для дітей
головна продаж Аптика „Звіздою"
без шкідливої речі
Перемишль

Огородові дротяні СІТКИ
найдешевше і найсолідніше доставляє фабрика
„СІТКОЦЕНТР"
Львів, Красіцьких 18. Тел. 246-76.

НАСІННЯ
ГОРОДОВИННІ, КВІТОВІ І ГОСПОДАРСЬКІ, теж байци до опорядування дерев поручає фірма —
ЕмільФреєге
Львів, Трибунальська ч. 3. — Тел. 225-70.

ПАРАСОЛІ городові жіночі-мужеські і дитячі майже даром з найтривкіших матерій і найновіших взорів — поручає першорядна вирібня парасолів „СІКО" віддавна відома фірма ЗІХЕ і КОРКЕС Львів, Легіонів 29 — в пасажі, праворуч зараз біля „Орбісу" — всякі направи і покриття виконує прецизійно на місці задурно. — Увага на властиву адресу і число дому. 1—10

ФОРТЕПІЯНИ, ПІЯНІНА
світової марки
Б. СОММЕРФЕЛЬД
Експорт: до Англії, (Steinway & Sons-Londyn) Америки, Франції, Голяндії, Палестини, Швеції, Цейльону і т. д.
виключне заступництво:
С. Новацький
Львів, вул. Пілсудського ч. 17.

Купуйте тільки знаної доброти
ГОЛУБСЬКІ ДЕЛІКАТЕСОВІ СИРКИ
ЕМЕНТАЛЬСЬКІ лагідні в смаку,
ТИЛЬЖИЦЬКІ пікантні в смаку,
КМИНКОВІ служать доброму травленню
САРДЕЛЕВІ побуджують апетит
з назвою „ROTR", бо це товар поживний і дешевий. Вистерігайтесь фальсифікатів. Домагайтеся всюди, замовляйте у фірмі „ROTR", Golub, Pomorze.

КІР
Львів, Усійського 6
Тел. 260-88.
Станиславів, 3-го Мая 6.
ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошенні шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . зол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинах . зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . зол. 0.30

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . зол. 0.10
шукаючі праці . . . . . зол. 0.05
слова товстим друком подвійне.

Остання сторінка 1/1 . . . . . зол. 480.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . зол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . зол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло" З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів. Ринок 10.

Ч. 68 (14.900). Львів, вівторок 29. березня 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060. Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не вертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБСЯЗІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Австрійський єпископат за аншлюсом.

ПАСТИРСЬКИЙ ЛИСТ З ПОХВАЛАМИ ДЛЯ НАЦІОНАЛ-СОЦІЯЛІЗМУ.

В неділю відчитали в усіх австрійських церквах пастирський лист австрійського епископату з нагоди аншлюсу.

Єпископи стверджують, що націонал-соціялістичний рух дав дуже добрі висліди з національного, політичного й господарського погляду, для держави, народу і зокрема для найширших народніх мас.

Націонал-соціялістичний рух **усунув небезпеку безбожницького большевизму. Цій акції дають єпископи своє благословення** та обіцюють увімкнути в цьому напрямі своїх вірних.

В день плебісциту **австрійські єпископи як німці признаються до німецької держави та сподіються, що всі вірні знають свій обовязок супроти свого народу.**

У письмі до Гітлерового повновласника для переведення плебісциту

кард. Інніцер висловлює надію на добру співпрацю; письмо закінчене окликом: „Гайль Гітлер!"

ШУШНІГ СТАНЕ ПЕРЕД СУДОМ.

Прем. Герінг виголосив у Відні 3-годинну промову, в якій гостро критикував Шушніґа, підкреслюючи, що ним ще займеться суд. Факт, що „патріотичний фронт" розлетівся, як лиш німецькі війська ввійшли до Австрії, вказує, що був це лиш великий блеф.

ШИРОКІ ПЛЯНИ ГОСПОДАРСЬКОЇ РОЗБУДОВИ АВСТРІЇ.

Дальше Герінґ намітив пляни розбудови Австрії, м. ін. експльоатацію копалень, використатння водної енергії, перерібку дерева, будову залізниць, шляхів, судохідного каналу, пристані у Відні і т. п.

Накінець Герінґ торкнувся політичних питань. Він ствердив, що націонал-соціялізм не є ворожий для Церкви, лише для розполітикованого духовенства. Відень мусить до 4-ох років стратити жидівський характер. Справа Габсбургів раз на все програна, легітиміям є державною зрадою.

СУМНІ РЕФЛЄКСІЇ СОВІТСЬКОГО ОФІЦІОЗУ ПІСЛЯ АНШЛЮСУ.

З нагоди подій в Австрії „Ізвестія" писали: „За напасництво німецького імперіялізму в Европі ціла відповідальність спадає на Вел. Британію. В очах прихильників миру вхід німецького війська до Відня дає яскравий приклад зовнішньої політики Чемберлена..." Далі орган московського уряду гірко бідкається над долею румунської нафти, югославянського збіжжа, угорської пшениці та інших дібр південного сходу Европи, які мають дістатися Німеччині. Крім того Кремль турбується навіть про „життеві інтереси самої Великої Британії, що їх англійський премієр готовий пожертвувати Італії." (Офінор).

Національні війська у Каталонії.

ЕСПАНСЬКА ДОМАШНЯ ВІЙНА ЗБЛИЖУЄТЬСЯ ДО КІНЦЯ.

Вчорашній день уважають найщасливішим від початку операцій на араґонському фронті. **Війська ґенерала Яґа перейшли у 72-ох годинах 115 миль** і скоро зближаються до Леріди. Є це дуже важний комунікаційний вузол, бо там сходяться шляхи зі Сарвґоси, Гуески й Барсельони.

Загально вважають, що здобуття Леріди вирішить кінець війни.

НАЦІОНАЛЬНІ ВІЙСЬКА ПІШЛИ 29 КМ. ВПЕРЕД.

Національна головна квартира повідомляє, **що ліве крило національних військ заняло 13 сіл і гору Ляс Коронас;** на відтинку Орна здобули вони 4 села. Інші частини заняли Перальта де Альколеа, Торміяльо й гору Сан Севастіян. На тому відтинку нац. війська **взяли в полон понад 500 червоних.** На шляху до Юнкери нац. війська пішли на 29 км. вперед і заняли мостовий причілок Фраґа.

В КАТАЛЬОНІЇ.

Національні війська перейшли ріку Сінка і заняли місцевости Веліллю, Сінка і Фраґа в Араґонії та Мазалькарейс у Каталонії. **Червоні втратили кілька тисяч полонених і чимало военного матеріялу.** Між Каспе і Ґандезою нац. війська зломили опір ворога і **заняли кільканайцять сіл і гір.** На правому крилі заняли вони місцевости Кана, Маррондо, ля Сієрра де льос Монханес і Теза.

25 КІЛЬОМЕТРІВ ВІД СЕРЕДЗЕМНОГО МОРЯ.

Національні війська перейшли в неділю границю Каталонії; тепер вони віддалені **лише на 25 км. від моря.** Червоні не боронятся, лише відступають без опору на оборонну лінію коло Леріди.

Національні війська заняли село Мазальґрейґ та зовсім окружили місто Фраґа. На лівому березі ріки Сінка здобули вони простір широкий на 10 км., ґлибокий на 3—5 км.

КОМУНІКАТ ІЗ БАРСЕЛЬОНИ.

Червоне міністерство оборони подає, що наступи нац. військ на Кандазнос і Фраґу не пощастили, але нац. війська заняли важні позиції на оборонній лінії здовж ріки Сінка; опісля дійшли вони до села Сінка, вживаючи 200 літаків.

У ПОВІТРІ.

З Саляманки повідомляють, що протилетунські ґармати зістрілили 4 червоні літаки. З Барсельони подають, що нац. літаки збомбардували Розеллю та Леріду; втрати великі. 5 нац. літаків зістрілено.

Остаточний виспід болгарських виборів.

ЗІ 160-ОХ ПОСЛІВ 103-ОХ ПІДТРИМУЄ УРЯД.

В неділю відбулась остання фаза виборів до болгарського парляменту, а саме у столичній окрузі. Вибрано там 30-ох послів, з яких 17-ох стоїть по стороні уряду.

Разом вибрано 160 послів, з того 103-ох з проурядового табору.

Хід виборів був спокійний, лиш у селі Лесіє 100 людей вдерлось до виборчого льокалю — зрештою поліція превернула лад.

БОЛГАРІЯ ВИЗНАЛА АНЕКСІЮ АБІСИНІЇ.

Приймаючи нового італійського посла, болгарський король називав італійського „цісарем". Значить це, що Болгарія визнала анексію Абісинії.

Міжнародня ситуація та пропаґанда української справи.

Львів, 28. березня 1938.

Ми є свідками дуже дивного явища, характеристичного однаково для нинішніх міжнародніх відносин, як і для відносин внутрішньо-українських. Маємо на увазі розвиток міжнародніх подій, який щораз більше актуалізує питання війни та який створює для всеукраїнської проблеми надзвичайно **корисну** конюнктуру. Адже для кожного сірого чоловіка у всьому світі, що як-так орієнтується у нинішніх міжнародніх течіях, ясно, що найближча війна **мусить** поставити руба визволення нинішніх поярмлених народів Росії (Сов. Союзу). Адже кожному ясно, що найближча европейська війна без огляду на те, які обхопить держави, на протисовітському терені буде вестись під тими самими ґаслами, під якими велась в останній війні на терені протиавстрійському. Розпад Совітів на національні держави — це одна з кардинальних справ, довкола яких буде вестись вся военна пропаґанда і довкола якої буде крутитись головний военно-політичний план. І коли хтось ще мав сумніви щодо міжнародніх розвоєвих тенденцій, то ті сумніви відпали в останній історії „аншлюсу": в усіх статтях і вістках, які згадували про небезпеку для цілости Чехословаччини, казалось одночасно, що польсько-угорсько-німецькі пляни щодо „звороту" мадярам українського Закарпаття чи німцям чесько-німецьких Судетів — що ці пляни найтісніше звязані з думкою відрізати Совіти від Европи та зліквідувати базу евент. военних операцій совітських військ. Так само історія останнього польсько-литовського конфлікту викликала в широкій світовій пресі безліч статтей на тему ситуації у Сході Европи, конкретно — про можливости війни з Совітами. Після висилки ультиматуму до Литви ніхто не звертав уваги, які настрої на Литві, тільки на те, що скаже — Москва. І нині не говориться про ліквідацію формально-престіжевого спору між Польщею і Литвою, тільки про реалізацію плянy „смуги невтральних держав від Балтику до Чорного Моря", з тим, що у тих державах були б зліквідовані совітські впливи і що на випадок війни ледви чи ті держави змогліб зберегти свою невтральність, будучи загроженими тривко й постійно — велитнем „єдиної неподільної" Росії.

Але від цього місця починається містерія. Про війну говориться більше, ніж колинебудь, про те, що війна — без огляду на її формальний початок і точку виходу — буде фактично вестись під ґаслом хрестоносного походу проти осередка комуни, не підлягає сумніву для кождого із тих політиків, що стверджують посилену діяльність держав протикомуністичного фронту. І ясно теж кожному, що Совіти будуть у тій війні боротись за свою екзистенцію і як держави і як твердині світової революції. Та країна і той нарід, що **в першу чергу** мають відновити свою державність — це Україна й українці, і про це теж усі ніби знають. Зрештою, пригадують про це всьому світові самі московські большевики, в кожному своєму монструальному процесі та при кожних масових репресіях кричучи про український визвольницький сепаратизм. Але разом з тим про українські справи у світовій пресі в останньому часі — не тільки місяцях, але й останніх роках — страшенне мало, а українська інформаційна служба серед чужинців не займає в діяльности українських краєвих політичних чинників майже ніякого місця.

Не хочемо цим казати, що ніхто з українців нічого не робить на терені пропаґанди україн-

РИЧАЛТОВІ ДЕШЕВІ ЛІКУВАННЯ ВІД 1. ТРАВНЯ Зол. 155·—

Інформації:

ІВОНІЧ-ЖИВЕЦЬ 13—65

ської справи. Зокрема не будемо тут порушувати діяльности центрів української наддніпрянської політичної еміграції, признаючи згори, що та еміграція, хоч бідна та обмежена у своїх засобах і свободі рухів, проте активна і працює по змозі своїх сил. Але тут маємо на увазі виключно українські політичні чинники в краю. Не кажемо теж, що все те, що колись під цим оглядом робилось, робилося добре і правильно. Може підлягати дискусії питання, чи напр. правильний був український підхід до установи Ліги Націй та чи правильна була стосована у давніших роках тактика пропаганди українських справ на чужині. Все це — повторяємо — речі дискусійні. З роками змінюються можливости праці, змінюються умовини, які диктують інші методи, ба навіть інший терен діяльности. Для заспокоєння пп. цензорів зазначимо відразу, що не маємо тут теж на увазі ніякої протидержавної пропаганди, яка зрештою є вимкнена законом і підлягає ригорові карного кодексу. Обмежуємося тільки до одної точки, а саме, до ствердження, що взагалі якийнебудь відгомін із цілого комплексу проблеми української інформаційної служби серед чужинців **якось немов перестав цікавити відповідальні українські політичні кола.**

І тут сам собою накидається висновок, що коли навіть у нинішній ситуації, навіть у такій знаменитій кон'юнктурі для пропаганди всеукраїнської проблеми міжнародня преса, така хапчива на все, що має якийнебудь зв'язок з медитаціями на тему війни, так розмірно мало і рідко згадує про українство, що тут чимало винуваті ми самі. Ми, які в першу чергу зацікавлені в тому, щоб про нас, українців, писали, **найменше в цьому напрямку витрачуємо зусиль.**

На цьому місці не говоримо про інформування чужинців про українську дійсність у Польщі — це зовсім окрема тема, на яку доводилось собі в найближчому часі висловити окремих кілька уваг. Обмежуємось тут виключно до справи пропаганди української проблеми в її актуальному міжнародньому значінні, про яке ми згадували на вступі. І тут з притиском треба зазначити, що найбільша активність еміграційного наддніпрянського центру не вспіє заступити активности краєвого політичного центру, бо для чужинецького світа це не те саме, що говорять наддніпрянські політичні емігранти, а що — представники кількамільонового відлому українського народу, який компактною масою живе по цьому боці Збруча. І тому не можна залишати цієї справи виключно лише закордонному емігрантському центрові, бо це **зовсім окремі завдання,** яких один за другого не виконає.

У звязку з нездоровими нинішніми нашими політичними відносинами чули ми недавно на одних сходинах заміт: панове, міжнародня ситуація вимагає того, щоб заперестати внутрішню сварґу та щоб у першу чергу не викликувати, борони Боже, враження, що „Діло" і наші відповідальні політичні чинники не йдуть рука в руку у найбільшій взаємній гармонії. Замітнадзвичайно влучний: **ніколи ще міжнародня ситуація так нетерпляче, так рішуче не накидувала внутрішньої української консолідації, як тепер!** Ніколи ще в обличчі міжнародньої ситуації не виглядали такими маленькими внутрішні наші суперечки, як тепер! Але ми не ведемо суперечок. Ми боремось саме за **активізацію української політики,** закидаючи їй м. і., що це **вона** собі саме видно не здає справи з поваги нинішньої міжнародньої ситуації, не проявляючи потрібної на тому грунті діяльности. Що нам поможе найбільша **формальна** „згода в семействі", коли **фактично** нічого у стані річей не зміниться, себто, коли надалі має панувати та інерція, та апатія, той маразм і якийсь параліж волі та діла, що панують — на превеликий жаль — тепер?!

Нема ніякого національного інтересу заперечувати тому, що дійсно позитивного на терені закордонно-інформаційної служби робиться. Ось напр. знаємо, що наші чинники використали деякі міжнар. зїзди для поінформування чужинців про міжнародне значіння української проблеми, про що своєчасно ми наших читачів інформували. Але чи істнує у цій справі якийсь план? Якась зорганізована акція? Якась власна ініціятива? Чи бувають використовувані всякі обективні можливости? Чи наприклад не було дійсно можливости використати таку знамениту нагоду, як дві великі останні події — „аншлюс" та литовську справу — щоб дати світові почути український голос?!

Критичне становище „Діла" супроти нинішніх наших внутрішньо-українських відносин не суперечить українському національному інтересові, не шкодить українській справі за кордоном. Навпаки: ми **мусимо** давати вислів нашим критичним міркуванням саме **з огляду на український національний інтерес, який кровно терпить на нинішньому стані.** Не маючи ніякої іншої змоги впливати на зміну цього нинішнього стану, як тільки шляхом прилюдної газетної критики — робимо її тому, що вважаємо продовжування нинішнього стану річчю абсолютно неможливою і анормальною: так каже сама льогіка нинішньої і польсько-української і міжнародньої ситуації.

НА ДОГІДНІ СПЛАТИ вбирається кожний **дешево**
в магазині конфекції мужеської і жіночої
Плащі імпреґновані — жіночі, мужеські і хлопячі,
в великім виборі.
Д. Шранца
ЛЬВІВ, Трибунальська 4

Технічний і будівельний ярмарок у Ляйпцігу.

Поїздка до Ляйпцігу на ярмарок*) дає дуже добру нагоду пізнати новітню техніку. Поверх 5.000 машин в руху; 3.300 фабрикантів машин і технічних засобів показують висліди праці своїх заведень. Ціла низка подібних виробів ріжних фірм дає змогу зацікавленому промисловцеві чи купцеві порівнювати й підбирати собі відповідне, тим більше, що суперництво приневолює продуцентів машин показувати у Ляйпцігу тільки найкращі, найбільш удалі вироби. Хоч більшість експонатів не має наразі в нашому промислі застосування, не булоб без користи, якби наші інжиніри й промисловці відвідували цю велику ревію технічної творчости й, вертаючись з новими ідеями до своїх підприємств, модернізували наші варстати й методи праці. Поступ можливий і потрібний усюди, незалежно від величини й роду фабрики.

*) У Ляйпцігу відбуваються кожного року на весну і восени великі ярмарки-виставки. Крім цілої низки т. зв. „Мустерміссе" (ярмарки зразків), розкинених у центрі міста, важну ролю відграє т. зв. „Гросе Техніше Мессе унд Бауміссе" (Великий технічний і будівельний ярмарок).

До цього і саме місто Ляйпціг дуже цікаве. Торговельний центр, невеликий, з вузькими, крутими вуличками, переповнений світлом, ріжнородною товпою, автами. Поліція ледви дає собі раду з цим нещоденним для неї рухом. А все тут, включно з програмами у кабаретах, під знаком „месси".

Цьогорічний, великий технічний будівельний ярмарок у Ляйпцігу — це найбільша дотепер у світі імпреза цього роду. Дає вона перегляд творчости й поступу новин та поліпшень у всіх ділянках німецької техніки й промислу. З малих початків у 1918. р. (тоді був він ще разом з ярмарком зразків у середмісті) почав він щораз більше розростатися та прибирати на значінні. В місті ставало тісно. Треба було перенести ярмарок на окрему виставову площу в південно-східній частині міста. Заєдно зростала кількість виставців і відвідувачів. Від 1933. до 1937. р. збільшилася кількість виставців приблизно на 50 відсотків. В 1938. році напр. зголосило свою участь поверх 9300 фірм. Дотеперішні галі не вистачали. Кожного року повставали на виставовій площі нові будівлі, то залізо-бетонові, то чисто сталеві, що своїми

розмірами й конструкцією відповідали вимогам ярмарку. Простір 400.000 квадратових метрів покрито галями 137.000 м².

Цього року до 18-ти дотеперішніх прибули ще дві нові, великі галі. Про їх розміри й уладження свідчать ось які дані: тягар сталі, вжитої на їх будову дає разом 1400 тон; до огрівання цих галь служить газовий огрівач повітря, що в одній годині видає 4.000.000 кільограмових кальорій тепла. До перегону теплого повітря служить 6 вентиляторів, що разом зужитковують 320 механічних коней справности. Щоб зберегти відповідні гігієнічні умовини в галях, де в часі вистави працює ціла низка рошин і газових моторів, домішують при перегоні повітря третину свіжого повітря з додатком водної пари, для необхідної вогкости.

Важко за кілька днів докладно оглянути цілий ярмарок. Щоб тільки перейти коло всіх стійлів, треба зробити коло 25 кільометрів дороги. На виставі заступлені всі ділянки технічної творчости, — крім фабрикацій авт і мотоциклів; показ виробів цього промислу відбувся кілька тижнів раніше на автомобілевій та мотоциклевій виставі у Берліні.

З головніших відділів ярмарку треба відмітити галю, де були зібрані машини до обробки металів (Веркцайґмашінен): токарні, тиблярки, вертарки, фрезарки, машини до шліфування й т. п. Усюди змагання збільшити швидкість праці й упростити обслугу. У протиставленні до американських моделів, німецькі машини сконструовані дуже часто так, щоб по зміні деяких частин можна було вжити їх до ої праці й таким чином зменшити кількість типів машин, що, розуміється, корисно відбивається на коштах. Так напр. одна фірма зуміла зменшити за 15 літ кількість типів з 76 на 20. Ця тенденція проявлялася також виразно на автомобілевій виставі у Берліні — як ось уживання цих самих моторів до ріжних типів возів і т. п.

В одній із галь — текстильні машини. Тут зміна конструкції пішла в напрямі достосування машин до кращої перерібки синтетичних волоконних матеріялів, яких не тільки в Німеччині, але також і в країнах, що не відчувають браку природного сирівця, щораз більше вживають. У найбільшій галі, з поверхнею 17 000 квадр. метрів, поміщені уладження загальної будови машин, далі машини до продукції засобів поживи, холодільні, машини до пакування і транспортові уладження. В дальшій галі розміщені металеві півпродукти, окремо — сталь. Штучні матеріяли, т. зв. „кунстштоффе" — в „домі електротехніки". Їх кількість і застосування заєдно зростає. Належать до них целюльоїд, цельон, штучний ріг (з казеїни), кавчук, лінолеум, фібра та інші. Оцих штучних матеріялів щораз більше вживають, як виказують виставлені зразки, до виробу частин машин, зубатих кол, ложищ (замість необхідного у воєнному промислі бронзу), автомобілевих каросерій, хемічних апаратур, матеріялу до відливання друкарських черенок (замість стопу олова, антимону й цини, навіть у машинах до складання) ізоляційних засобів.

На ярмарку можна було бачити у двох галях будівельні матеріяли, уладження, а в дальших двох галях мотори: від 2.000 м. к. корабельного Дізля до малих однокінних вибухових моторів, призначених для вжитку у дрібному ремеслі й сільському господарстві. Крім моторів Дізля ріжних типів і величин, звертали на себе увагу мотори, до яких, у залежности від того, який матеріял у даній околиці стоїть до диспозиції, можна вживати плинного або

язового рушійного матеріялу. Технічно розв'язали цю проблему в той спосіб, що при слинних матеріялах мотор працює згідно з принципом Дізля, тобто з самозапалюванням, при газі, як ось в бензиновому моторі до запалювання служить електрична іскра. Мотор перемінюють так, що замість помпки й вентиля дають свічку й магнет і переставляють довжину корби. Ця праця при деякій вправі вимагає не більше години часу. Крім моторів можна було бачити в цих галях промислові печі, уладження до огрівання й вентиляції, помпи, компресори і т. і.

Не тільки промислові варстати, але й бюра все більше й більше користають з машин. Перегляд цих бюрових машин давав прохід до окремій галі (друга виставa бюрових машин і уряджень була в середмісті, на ярмарку зразків), де можна було бачити, переважно в руху, машини до кореспонденції, до писання нот, до книговодства, до рахування, до відбивання, до писання адрес, до числення грошей і ін. При нормальних машинах до кореспонденції бачили ми новину: регуляцію сили удару; дальше поліпшення — це притишення тріскоту машини. Цікава була машина до писання фірми Мерседес з електричним погоном. Силу мускулів заступає тут електричний моторик; при писанні досить легко дотикати клявішів пальцями. Також пересування візка, зміну рядка, переключення на великі букви, виконує електричний струм. Це збільшує швидкість писання і зменшує втому. І машина і стенотипістка, що демонструвала прикмети машини — обі виявили дуже високу справність. Швидкість писання оцінював я на 8 ударів на секунду, тобто коло 480 на мінуту. Стенотипістка розказувала, що при одномінутовій пробі осягнула темпо 720 букв на мінуту, а як нормальне темпо, при піврічній пробі, 500 букв на мінуту. Задемонструвала темпо 720 букв на мінуту. Я перевірив текст: на 263 букви не було ніодної помилки.

Варто було побачити галі з машинами до обробки дерева, та з відділом: фото-кіно-оптика. Цей німецький промисл добре знаний на міжнародньому ринку. Багато уваги присвячено тут коліровій фотографії на нових плівках „Агфа-Кольор" і „Кодахром". Ці фільми внаслідок браку зерна можна сильно побільшувати й через те вони добре надаються до проекції і, не вважаючи на свої малі розміри, як підклад до колірових витягів у кольоровій ілюстраційній техніці.

Крім згаданих на виставі була ще ціла низка галь з ремісничим знаряддям, з продуктами колишніх німецьких кольоній, з машинами для тропікальних країн, з роверами, машинами до шиття і т. і. Чимале зацікавлення викликали розкладені під голим небом уладження й машини до наземної й підземної будови, будови доріг і транспортові машини. Сенсацією була тут машина до дренування ґрунтів. Вона, порушаючись зі швидкістю 4 метри на мінуту, копає рів і вкладає туди руру з порованого бетону. До машини треба тільки всипати пісок, цемент і воду — решту вона вже сама виконує.

Жалко, що недостача місця не дає змоги докладніше описати цієї країни технічних див, якою справді був цьогорічний технічний і будівельний ярмарок у Ляйпцігу.

Інж. Ом. Колодницький.

Подяка.

Високоповажаному Докторові Едм. ЕРЛІХОВІ, домашньому лікареві Суспільної Обслуги, зам. у Львові Мончинського 62, за виліковання мене з тяжкої недуги і дуже дбайливу опіку в часі тої хвороби складаю цим подяку.

З. Рутковський.

Львів, 28. 3. 1938.

З польської преси.

Відповідь на „аншлюс" над Каспійським і Чорним Морем.

Факт, що з хвилиною прилучення Австрії до Німеччини, Гітлер має під своїми наказами 75 мілюнів німців, приневолив політиків суседніх з Німеччиною держав поміркувати над всякими можливостями, що можуть прийти як наслідок останнього Гітлерового кроку. Коли мова про польську пресу, в якій „аншлюс" відбився теж широким відгомоном, то знаходили ми в ній з одного боку голоси про те, що Польща мусить мати якийсь реванж за збільшення Німеччини, з другогож міркування над тим, яка повинна бути конкретна відповідь Польщі на „аншлюс". У цій справі забрала, між іншими, слово й варшавська „Політика" у статті п. н. „Суттєвий змисл успіху" (ч. 8. з 25-го березня ц. р.), в якій мова про успіх у литовській справі.

„Загальну радість поляків з приводу навязання взаємин з Литвою заколочує думка про те, що наш західний сусід значно скріпився внаслідок того, що злучився з Австрією... Остаточно не треба тратити голови. Франція і Польща спільними силами можуть з успіхом протиставитися німецькій державі з Австрією чи без Австрії. Небезпека для Польщі не випливає з того, що на нашому західному кордоні є трохи сильніша чи трохи слабша Німеччина. **Те, що для нас страшне — це небезпека німецько-російських кліщів.** І тому разу-раз повторюємо на наших шпальтах, що не незначні розмірно зміни в національній німецькій державі, яка в добі націоналізмів є сталим чинником у міжнароднім політиці — але тільки великі зміни в російській імперії національностей можуть в суттєвий спосіб зміжити наше положення. **Тільки там над Каспійським і Чорним Морем можемо шукати відповіди на „аншлюс".** Приєднання Данціга чи навіть Східної Прусії, навязання взаємин з Литвою — це чисто престіжеві перемоги, що не вспіють зміжити основно положення. На рішальні зміни ще не прийшов час. Бо, як досі, ми не зуміли підготовити їх не назовні, але внутрі держави, саме тут ми не зуміли приєднати собі союзників у майбутній розплаті з Росією. **Тому єдина сьогодні реальна відповідь на те, що Німеччина приєднала собі 7 мілюнів громадян поза межами своєї держави був — приєднати для нашої державної ідеї 7 мілюнів громадян внутрі держави.** Маємо на думці національні меншини.

Між двома кольосами.

Треба гадати, що це наслідок звичайного випадку, що майже в цьому самому часі заговорив про ці німецько-російські кліщі, про два кольоси, що стискають Польщу з двох боків, **Станіслав Лось** на сторінках „Бюлетину Польско-Українськ-ого" (ч. 13. з 27. березня ц. р.). Це свого роду відповідь чи може радше висновки з дискусій, що відбулася в „Суспільно-політичному Клюбі" над рефератом автора п. н. „За конструктивну політику на Червоній Руси". Хоч у цьому рефераті автор не сказав нічого новішого від того, що є в його книжці під цим наголовком, то всеж над рефератом розвинулася ширша дискусія і крім цього реферат знайшов широкий відгомін у польській пресі.

„Це доказ, що не вважаючи на зверхні ознаки, наша опінія інстинктовно вичуває, що над цією справою варто поміркувати".

П. Ст. Лось реагує на два закиди польської преси. Перший: що він „морально-інтелектуально обтяжений" і другий: що він „будівничий України". Щодо першого то автор признається, що справді має за собою важку спадщину, бо його родина має на „Червоній Руси" маєтки від 1499-го року і продовж століть 8 відсотків простору цієї ділянці перейшло через її руки, а таких пів тисячі літ може справді завважити на поглядах. Щож торкається другого закиду, то:

КЛЯВДІЯ ГАВРИЩАК

З Нюйорку до Маямі.

4. НА ПЛЯЖІ. — ІНДІЯНСЬКІ ОСЕЛІ.

На вулицях десятки тисяч авт: ми начислили їх зі сорокпяти стейтів С. Д. і трьох канадійських провінцій! Якою атракціею є під теперішню пору Маямі вказує факт, що приїжджають сюди люди навіть з далекої і неменше заквітчаної взимі Каліфорнії. А „буржуї" таксівкарі їздять Лінкольнами — і то лише найновішої продукції...

Вісім миль гарно виплеканої, засадженої пальмами пляжі — це від ранку до ночі найбільш відвідуване місце у Маямі. Техніка надморського відпочинку на всіх восьми милях та сама: витягнені на цілу довжину бронзові тіла у такому безрусі, що з ним можна лише порівняти післяобідню непорушність наїджених алігаторів. Час від часу вибігає між лежачих розколихані хвилі океану дитячий шах, тепло розколихані хвилі океану дитячий шах, що захоплює всіх, не поминаючи сивих та лисих голов. Океан перемінюється на „кіндергартен". Усі кричать, скачуть, обризкують себе водою, вивертають козли — виглядає це так, ніби ці старі дідугани та бабки десятками років шукали місця, де можнаб проявити тугу за радощами „козенячого віку", і ось тепер найшли його на Маямі...

Маямі має ще одну пристрасть — рибольство, а рибальські терени у цих сторонах мають славу одних із найкращих у Америці. Знавці начислили 600 родів риби у цій стороні океану, а цілі ріки риб серед моря, ми оглядали навіть у досить близькій віддалі від берега. Кого стати на моторівку, той виїжджає з вудкою на далекий океан, хто не пан той випробовує свій терпець вистоюючи на мостах, що лучать заливи — кожний висунений у глибину моря кусень побережа вкритий густим лісом будок. Із святошною повагою вистоюють годинами риболови, що ледви від землі відросли, потяться немилосерно двістіфунтові старі американки, розсміяні „герльси" мабуть вправляють на вудці методу, як ловити на гачок подружжя мілюнерських синків... Побіч рибальського приладдя порозкладані пляшки з молоком, овочі, коші з їжою; — завзяті рибалки не випускають вудки з рук навіть у часі їжі.

Крім водних спортів гольф і тенніс находять тут найбільш аматорів, а дванацять великих гольфових площ та більш сотні теннісових кортів ледви вміщують охочих спортовців.

З полудня Маямі днює азартом: починається кінськими та песячими перегонами (площа для кінських перегонів у Гіялеаг-парку з алеями „королівських пальм" найкраща в Америці), а тягнеться до білого ранку при багатому репертуарі азартних гор у всіх забавових льокалях, клюбах, готелях. Кожна сензація у азартовому світі знаходить зараз відгук у місцевій численній пресі, немов першорядної ваги політична чи економічна новинка. День 8. січня, коли на кінських перегонах вигравали за 2 дол. — 600, хто зна, чи не перейде до офіціяльних місцевих свят...

Індіянські оселі семінолів в околицях Маямі та в державному резерваті „Еверглейдс", де користають зі станової опіки поруч рідких зоольогічних та ботанічних зразків, що живуть у цих преріях — це також одна з більших атракцій Фльориди. Перед цілковитою загибіллю, яка стрінула інші червоношкірі племена від білих наїздників врятувала їх — болотяність: тоді, коли племена могіканів, апашів і ірокезів боронили свого континенту до останньої краплі крови — семінолі менше по геройськи, зате здорово утікали... (Слово „семіноля" в одній з індіянських говірок значить „утікай"). Та всеж білі втиснули їх у цей кут Фльориди, де доводилося їм зводити боротьбу з тяжкою і небезпечною природою — з трьохтисячного племени залишилося ледви 200, які опісля при опіці та охороні держави розросись до числа пятисот, репрезентуючи автохтонну людність Фльориди. Живуть семіноли з соломою критих, бестінних „вігвамах" зберігши мову, оригінальну та гарну ношу, вигодовують для промислових цілей вужів та алігаторів — мужчини у вільних годинах їздять витами та грають футбол... Відповідно до своєї ролі на американському континенті вони мають цілком комерційний підхід і деруть з туристів останню шкуру за найменшу щілину у мурі, яким відгородили свій побут, звичаї та обичаї.

— — — — — — — —

Наша щоденна „маямська" програма ріжнилася багато чим від американської. Вже в восьмій зранку розкладаємося на пляжі, під

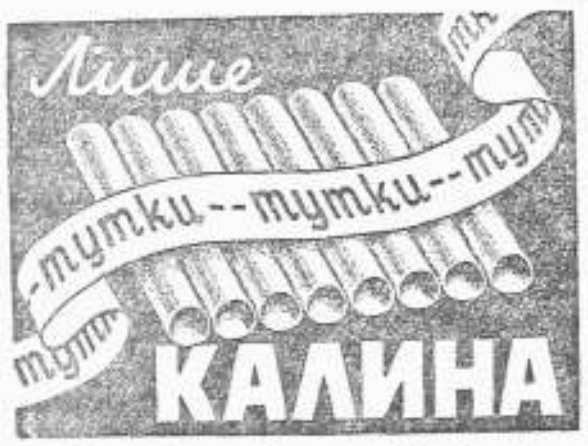

„Не вибираюся будувати України, бо навіть якби хотів, то її не збудую. Бо України не збудує ніякий не-українець. Ми бачили і то вже два рази такі спроби і знаємо, на чому скінчилися. Україна — якщо повстане — повстане 1) завдяки сприятливим зовнішнім обставинам, 2) внаслідок зусилля і волі українського народу. Доки не зайстнують одночасно оба ці сполучники і то не заістнують у відповідній до величини завдання натузі та силі, дотя українська державність істнуватиме єдино в країні мрій і надій так, як в XIX-ому столітті польська державність".

Автор ніколи не обіцяв ані не намагався накинути українському народові польської помочі при будові держави — це справа обох народів, як вони наладнають свої взаємовідносини. Автор цікавився тільки українською справою як поважною внутрішньо-політичною проблемою Польщі, і то Польщі в межах, які створили мирові договори останнього двадцятиліття. Його студії обмежовувалися тільки до терену колишньої австрійської займанщини.

„Цей терен цікавив мене тому, що його треба було збройно здобувати і то здобувати не на якомусь зовнішньому ворогові, але на якійсь частині місцевої людности. Можна твердити, що це частина дуже невеличка та що діяла вона всупереч волі переважної частини людности, та всеж була вона настільки сильна, щоб нам у тодішніх умовинах накинути кількамісячну нелегку війну. А факт, що така війна була, мусів вплинути на психіку мешканців области".

У цьому місці автор промахнувся. Ця „невеличка частина" — це була стотисячна Українська Галицька Армія. Та це надто відома справа і шкода над нею розводитись. Автор лише далі:

„Збройно ми перемогли і спірна область в наших руках, маємо сильну волю її при Польщі втримати. Насувається тільки питання — в якій цілі і як. На це питання я чув і таку відповідь: „Ця область нам необхідна, бо там є нафта й инші речі, яких нам треба. Тому її затримаємо і затримаємо, бо ми сильніші і кінець".

парасолею з пальмового гилля — на самому крайчику суші, щоб мати перед очима доволі водного простору. Ми надивилися вже на цей Атлянтик досхочу — проїхали його впоперек, виділи його береги від Канади по Фльориду. Оглядали його зі залісених берегів стейту Мейн, де високими зеленими хвилями розбиває із грізним шумом дикі скали — зжилися з ним у Ню Йорку, де надто багато має він у собі риє порту та комунікаційного терену. Дотого, коли глядиш там на Атлянтик, він стає прозорий — показуючи десь-далеко за шибками уяви Старий Край...

Маямський Атлянтик — це пливка мистецька картина колірових нюянсів, пребагатої гами барв розкинених кистю природи — мистця у момент найбільшого розквіту творчого таланту. При березі починається він стяжкою ґендітного селедину, зарубленого кучерявим мереживом білої піни — і крізь десятки відтінків зелені та блакиту торкається на овиді неба пасмом соковитого сафіру. Тропікальне сонце кидає на цілий краєвид фосфоричну ясність, а білі вітрила човнів блищать немов крила янголів на святих картинах. Може тому, що це час Різдва, насувається така релігійна метафора... Глядиш на цю красу, втягаючи її всіми змислами, кожним нервом — заплющуючи очі, щоб втиснути цілу зяву у найбезпечніший сховок памяти, щоб там заховалася на ціле життя, немов безцінний скарб...

(Докінчення буде).

Автор твердить, що це не кінець, що це тільки початок, бо ніхто ніде не втримав нічого тільки силою. Сила у взаєминах між народами необхідний чинник, але вона повинна бути тільки остаточним засобом тоді, коли всі інші вичерпані. Перед нею повинна йти мудра політика, пристосована до людської вдачі та людської психіки, що веде не до механічної, але до органічної споєности держави. Політика, якою держава переконує частину своєї людности, що втримує її тільки силою у своїх межах — найгірша, бо тоді треба зуживати багато сили й енергії на те, щоб стримувати енергію й розвиток своїх співгромадян. Говорити про те, що область з більшістю іншої національности треба тримати тільки силою, може тільки той, хто вірить, що в державі, в якій є більше як одна національність, не можна вимінути національної боротьби.

„Я вірив завжди в що инше — пише Ст. Лось. — Вірю сильно, що нема вічних ситуацій, що нема вічно тривких почувань і що нема проблеми, яку вкінці не розв'язала би творча політика, яка вміє використати чинник часу і спирається на відповідне знання людської вдачі. Галицькі українці не є ані наднародом, ані піднародом. Це просто нарід і як такий підлягає усім історичним законам, що кермують починаннями народів. Отож історичний досвід показує, що є дві методи вести народи. Одна — це тягнути їх за карк, перемагаючи чинний і пасивний опір того, кого тягнуть, друга — це розбуджувати в них переконання, що шлях, який їм вказуємо, правильний та довести до того, щоб добровільно радо та з охотою ним пішли.

„Цю другу методу уважаю за більш вказану, особливо для народу, що хоче чи пак мусить кермувати долею не надто великої, але зате бідної держави, що втиснена між два кольоси і має понад 30 відсотків инородців. Зуживати енергію 30-ти відсотків людности держави на те, щоб невтралізувати починання других 30-ти відсотків, це значить редукувати сили самої держави на 60 відсотків можливостей, які можна осягнути. Це зводить трицятькількамільйонову Польщу до рівня держави з 11-ти міліонами активної людности. Як на державу, що лежить між Німеччиною та Росією — це трохи замало".

Автор стоїть на становищі, що єдиним виходом, який може зробити Польщу сильною і передати в польські руки ініціятиву у формуванні долі середньо-східної Европи — це правильна національна політика. Він радий, що в дискусії над його рефератом багато учасників заявилися за його тезами. А ці тези такі:

„1) Держава, у якій живе у суцільній масі більше як один нарід, мусить витягнути практичні і політичні консеквенції зі своєї національної структури.

2) Якщо національности, які живуть на її области, не змагають до того, щоб злитися в один надрядний нарід, то багатонаціональна держава мусить у власному інтересі — змагати до того, щоб зорганізувати в означених рямах життя кожну з окремих національностей так, щоб а) площина тертя була між ними якнайменша, б) щоб якнайменша кількість сил і держави і передового в державі народу марнувалася на невтралізування змагань инших народів, що живуть на терені держави і в) щоби звязок цих народів з державою мав можливо найбільш органічний, не чисто механічний. Одним словом не треба створювати підложжя для відосередкових змагань.

3) Багатонаціональна держава мусить у всіх національностей, що живуть у її межах будити свідомість інтересів, що лучать їх з державою, а це можна зробити вможливлюючи їм розвиток і створюючи стан посідання, за який булиб відповідальні та за втрату якого мусіливб у власному інтересі боятися. Тільки якщо мова про національно-культурну ділянку життя.

4) Держава, що перешкоджувала би в господарській праці значній частині власних громадян, робилаб дуже поважну помилку. Бо зубожування цієї частини мешканців зубожувалоб посередньо всю людність, яка складає один господарський організм".

Наприкінці своєї статті автор виказує недоцільність господарської боротьби, яку ведуть поляки й українці в Галичині особливо, коли разом вони мають всього 23 відсотки уділу в господарському обороті, а 77 відсотків мають жиди.

Що писало „Діло" 50 рокiв тому.

Ч. 61. Середа, 28. (16) березня 1888.

ПРОТИ СЕЦЕСІЇ З СОЙМУ.

В цьому числі „Діло" вмістило на передовому місці довгу статтю відомого діяча і посла до сойму о. Стефана Качали. Це відповідь „Червоній Руси", яка пропагувала думку, що „руських послів так мало в соймі, що вони нічого не можуть зробити, тому вони повинні вийти з сойму, а щойно тоді уряд звернув би увагу на положення „русинів" та причинився б до того, що воно покращалоб. „Червона Русь" зробила виразний закид: „Але більшости наших послів ходило не про загальне народне діло, але про посольські мандати, які вони боялися втратити".

Стефан Качала у своїй відповіді висуває ціву низку аргументів проти сецесії. „Чи уряд звернув би увагу на наше положення, бачимо ось з чого. На Буковині є більше русинів як румунів — а всеж не. ма там ані одного русина ані в соймі ані в державній раді. Чи уряд цим дуже турбується? І нами так само турбуватиметься після сецесії маючи послів вибраних виборцями-русинами... Отже так довго галицьку Русь будуть недоцінювати, доки руські виборці не поступлять в освіті і не перестануть вибирати поляків. Тут сецесія не поможе, хочби і всі русини виступили... Бо можна бути певним, що місця русинів, які виступилиб, заняліб поляки".

КОМПРОМІС

Читальня в Ожидові, що вже істнувала 7 літ, відбула свої річні загальні збори. На зборах явилося коло 30 членів, які вибрали новий виділ. Цей новий виділ записав читальню в члени „Просвіти" і Общества ім. Качковського.

НОВИНКИ.

ВИЛИВ ДНІПРА. В Києві побоюються виливу Дніпра і вже заздалегідь підготовили засоби охорони. На ріці стоїть 15 човнів, щоб можна рятувати прибережних мешканців у часі повени.

ГОЛОД В ЧОРНОГОРІ. В гористих околицях Чорногори панує страшний голод, а мешканці їх доходять до крайної нужди. Худоба гине цілими стадами. В Антіварі є великі склади збіжжя призначеного для чорногорців, але їх через великі сніги не можна доставити до краю.

ПРОТЕКТОР ЛІТЕРАТУРИ. В історичному архіві в Дрездені знаходиться лист Фридриха Вільгельма I, батька Фридриха Великого, який він писав в р. 1717-ому до свого генерала Гапне: „З Вашого листа бачу, що маєте охоту знову якісь книжки друкувати. Я цього зовсім не бажаю; а якби Ви цьому спротивилися, скажу Вас повісити, а Ваші книжки спалить кат".

Страйки у Франції.

Від 4-ох днів триває у північній Франції страйк — тепер до нього прилучилося вже 35 000 робітників. Генеральна конфедерація втратила вплив на робітництво, яке страйкує під впливом комуністів, намагаючися тим способом змусити уряд до отвертої помочі червоній Еспанії.

ХОТЯТЬ ПОНАДПАРТІЙНОГО УРЯДУ.

На вічу б. комбатантів, де зібралося понад 10.000 людей, ухвалено резолюцію з домаганням утворити понадпартійний уряд; подібне домагання висловлює 77-ох послів. На становище голови того уряду висувають марш. Петена.

Сторінка без політики.

ДЕРЖАВА З 7 ВОЯКАМИ.

У звязку з останніми подіями в Австрії ціла Европа звернула свою пильну увагу на мініятурну державу-князівство Ліхтенштайн, про яку досі мало хто чував, або знав її тільки з назви. Тепер завдяки аншлюсові Ліхтенштайн опинився в крутіжі европейської політики і ця мініятурна держава переживає мабуть останні дні своєї незалежности. Тому теж усі почали раптом цікавитися тою малесенькою державою.

Князівство Ліхтенштайн займає територію 160 кв. км. яка входить клином між Швайцарію і Австрію. Тепер, після аншлюсу, Ліхтенштайн став сусідом третьої Німеччини. Покищо німецькі війська строго зберігають границю і не переходять на територію князівства, щоб не попасти у конфлікт із Швайцарією, опікункою Ліхтенштайну.

ДВА ВОЛОДАРІ ЗА 80 ЛІТ.

Ліхтенштайн є конституційною монархією. Її передостанній володар Йоган II. вступив на престол в 1858 р. Він панував 71 літ і помер в 1929 р. у глибокій старості. Його наслідником став Франц, який має тепер 85 літ. Він, жонатий із жидівкою, баронесою Ельзою фон Ґуліман, дочкою відомого віденського банкиря. Вже ця одна причина вистане, щоб Німеччину настроювати вороже до мініятурного князівства.

15 ПОСЛІВ І 7 ВОЯКІВ.

Великий князь Ліхтенштайну ділиться своєю владою з парляментом, який нараховує аж... 15 послів. Четвертий розділ конституції Ліхтенштайну каже, що: „на послів повинні вибирати громадян, відомих зі своєї миролюбивости". Армія Ліхтенштайну є найменшою армією на світі і має всього ...7 людей, які виконують поліційну службу на цілій території держави. Вязниць у Ліхтенштайні нема. Від 1771 р. в якім створено князівство Ліхтенштайн, не було до нинішнього дня ні одного вбивства, ні одного більшого злочину. Кару за менші злочини відбувають громадяни Ліхтенштайну в одиноким поліційнім арешті при комісаріяті Вадузн, столиці князівства. Одначе назагал той арешт стоїть пусткою.

СЕЙФ ЕВРОПИ.

Як ми вже замітили, Ліхтенштайн є під опікою Швайцарії, яка веде пошту й митний уряд. Грошевою одиницею князівства є швайцарський франк. Саме ця обставина дала змогу зайняти опереткові державі доволі важне місце в післявоєнній Европі.

Користуючися тим, що законодавство Ліхтенштайну не передбачує майже ніяких податків від капіталів, багато французьких, англійських, німецьких та інших установ перенесло свої управи на територію князівства. Завдяки такій фікції вони не потребували платити у своїй державі високих податків та оплат, хоч позатим їх праця відбувалася зовсім правильно. Раз на рік члени управи їздили до Ліхтенштайну підписувати протоколи засідань. За свою гостинність уряд брав лиш невеличкий відсоток з основного капіталу установ і ці доходи давали йому змогу істнувати, не зазнавши зовсім біди, ні кризи. Ліхтенштайн був одинокою державою в Европі, яка свій буджет закінчила в 1937 р. чистим доходом 100.000 швайцарських франків. Очевидно, самі громадяни князівства не платять ніяких податків.

На вид коровячої крови дістала нервовий напад.

Одна молода, загониста власниця люксусового авта з Торіно, пережила недавню в Римі незвичайну пригоду. Вона їхала дуже необережно одною з вулиць Риму. Хоч вона знала добре автомобілеві приписи, всеж таки гнала вулицями своїм автом і не спинювала теж швидкости на перехрестях вулиць.

На однім перехресті зовсім несподівано виїхав з бічниці наколесник, який зачіпив колесом за болотник. Наколесник упав у ційже хвилині на землю і до нього підбігло кількох прохожих. Одначе його ніхто не рухав, бо всі думали, що мають перед собою трупа. Цей здогад потверджувала калабаня крови, яка розлилася по вулиці.

Загониста автомобілістка затримала авто, зіскочила з нього і підбігла до своєї жертви. Але коли побачила на вулиці кров, вибухла спазматичним сміхом і впала на вулицю у судорогах. Негайно надбіг поліцієнт, який замість арештувати вбивницю, мусів покликати до неї лікаря. Одночасно повідомив він судово-лікарську комісію, яка мала ствердити причину смерти і ситуацію цілої події. Коли лікар приїхав, він запримітив, що жертва випадку починає рухатися, що підноситься. І справді „жертва катастрофи" позбиралася й почала натирати потовчені місця. Коли прохожі побачили несподіване „воскресення", спершу заніміли з дива, відтак вибухли сміхом.

Відки взялася калабаня крови?

Це питання, яке всі ставили, вияснив сам пошкодований. Він був різницьким помічником і віз зі собою 8 літрів коровячої крови, яка підчас зудару вилилася йому на вулицю.

Таким чином ціла катастрофа, яка заповідалася трагічно, закінчилася весело, але одночасно стала вона знаменитою пересторогою і наукою на будуче для загоністої і необережної автомобілістки, яка ще до того мусітиме стануть перед судом за необережну їзду.

—o—

Малолітні ґанґстери.

Останніми часами населення Чехословаччини тероризувала в ріжних околицях якась таємна організація п. н. „Чорна рука". Виявилося, що членами тієї банди були учні середніх шкіл. „Чорна рука" мала на своїй совісти багато вломів, що їх виконували ґоловно на Закарпатті (в Мукачеві).

Перед кількома днями вдалося чеській поліції в Середущій Чехословаччині попасти на слід тієї банди і викрити її касу, в якій були зібрані доволі великі суми. Ті гроші творили т. зв. „залізний фонд" банди, який мав забезпечувати членам, на випадок, якби поліція попала на їх слід, утечу до Америки. Виявилося, що ця банда обікрала до тла одну з великих книгарень, щоб продати книжки та мешкання директора одної зі середніх шкіл.

Поліція зранила одного з членів банди, який намагався втікати. Коли він видоровів, признався до всіх учинків та зрадив цілу банду. Небавом банда малолітніх ґанґстерів опиниться перед судом. Процес викликав зрозумілу сенсацію.

Три сестри альбанського короля в Америці.

До Америки приїхали три сестри альбанського короля Зогу. Їх приїзд викликав зрозумілу сензацію і ріжні сплетні. Часописи повідомляли спершу, що княжни приїхали до Америки тому, що посварилися з братом. Відтак говорили, що вони приїхали шукати кредитів для Альбанії. Хоч остаточно причини приїзду сестер не вияснили і важко сказати, чого вони шукають в Америці, то всеж таки вони дуже радо дозволяли знимати себе до часописів і до кінових хронік, відвідували запопадливо модні ресторани та музикголі і хоч недавно зняли зі себе традиційну чадру (заслону), відразу почали вести життя „сучасної світської жінки".

Очевидно, Голівуд рішив використати побут в Америці трьох альбанських княжен і поставив їм дивоглядну пропозицію. За посередництвом альбанського посольства у Вашінґтоні, відомий кіновий підприємець і багач Гольдвін вислав до сестер таку телеґраму:

„Ми хотіли би навязати переговори з княжнами у справі їх співпраці, як експертів від дворської етикети при накручуванні фільми „Ґравсторк", в якій буде змальоване маленьке мітичне королівство в Середущій Европі.

Побажане будоб для нас теж довідатися, чи можлива була би теж участь княжен у самій фільмі, в якій вони виконували би ролі осіб королівської крови. Ми готові платити гонорар кінових зірок. На випадок прийняття наших пропозицій, хотіліб ми теж мати дозвіл короля Зогу.

Відповідь альбанського посолства ще не відома. Імовірно вона буде така, як і відповідь египетського уряду, якому голівудські фабриканти запропонували за високу оплату використовування пірамід для світляної реклями.

—o—

ЗРУБАЛИ „РОВЕСНИКА" ЛЮДВИКА XIII.

Із Валянсіену повідомляють, що минулого вівторка (22. III.) зрубали там найстаршу тополю в цілій Франції, що її посадили вже більше як 300 літ тому у лісі Бонсекур, недалеко Валянсіяну.

Чотирьом рубачам, які разом мають 250 літ життя, припала честь зрубати 300-літню тополю.

Коли дерево, що важило 30 тон, падало, знищило воно при тім кілька сусідніх дерев. Сова, яка мала гніздо на одній із велитенських галузей тополі, приглядалася с чудованим рубачам і численним туристам, які приїхали подивитися як рубають старезне дерево. Вона покинула дерево щойно тоді, коли тополя захиталася.

—o—

ЛИСТ, ЩО ПРИЙШОВ ПО 22 РОКАХ.

Якийсь Ляфлєр із департаменту Крез у Франції, дістав лист, який він вислав до своєї матері ...22 роки тому.

Було воно в повному розгарі світової війни. Ляфлєр попав у 1916 р. в полон. За дозволом німецького командування вислав він до своєї старенької матері лист, в якому повідомив її, що він живе і що йому вільно писати.

Старушка листа не дістала.

Ляфлєр вернувся після війни домів. В його житті зайшли за той час доволі великі зміни. Він давно забув про всі злидні, що їх пережив був у неволі. Щойно кілька днів тому пригадав він собі ті часи, коли йому вручили з оправданням лист, який пролежав десь у поштовім уряді від 1916 р. Лист випав із великої скринки, в якій складали листування, що приходили від военних полонених. Лист пролежав між підлогою та дном скринки 22 роки. Віднайшли його щойно з нагоди ремонту уряду.

—o—

ОБОВЯЗОК ЛЕТУНА ПІДЧАС КАТАСТРОФИ.

„Чи командант літака має підчас нещастя покидати літак останній, так як і капітан корабля?"

Відповідь на таке питання повинен дати военний суд летунського майдану у Пільтоні. Перед судом станув сержант-летун Гарольд Сміт із 14 бомбової ескадри британської повітряної армії.

Сміт вів свій літак у мряці на висоті 2.000 м. Раптом мотор почав пристават. Тоді Сміт не надумуючися довго, кинувся з легкопадом уних, залишивши на поталу долі двох інших пасажирів літака: вістуна й вояка.

Вони оба теж вийшли ціло з тієї катастрофи. Вістун сів за керму апарату і йому вдалося причалити з важким літаком у полі, ушкодивши при тім лиш колеса та спід апарату.

Щоб задержати добру славу і традицію британської армії, військова команда поставила Гарольда Сміта перед военний суд.

Рішення цього суду матиме принціпіяльне значіння для цілої англійської повітряної фльоти.

БІБЛІЯ НА ЕКРАНІ.

З Льондону повідомляють, що в одній з англійських кіностудій відбувається накручування біблійних сцен у природних барвах. Управа кінового підприємства хоче показати на екрані сцени зі Старого і Нового Завіту у трьох окремих частинах.

Дирекція підприємства держить покищо в тайні, хто з акторів гратиме ріжні ролі. Відоме лиш те, що глядачі матимуть змогу оглядати на екрані всі важніші біблійні події. Кошти продукції обчислюють уже тепер на 400 тисяч фунтів штерлінґів.

СПОРТОВА СТОРІНКА.

Україна — Домб 2:1 (0:1).

Мабуть мало хто вірив, що Україна переможе рутинованому дружину катовицького Домбу. Адже Домб перейшов твердо школу в Державній Лізі, грає у шлеській Окружній Лізі, має своїм рівнем зовсім не відрізняється від Д. Л. Найважливіше те, що Домб має багато зіграних товаришів і те, що на Шлеську не признають заможної перерви, лише грають увесь час. Всетаки Україна, що виступила у своїм вспнайліпшім складі, виказала, що при частіших зустрічах із рутинованими позаміщеними противниками не лише вирівнає зовсім добрий рівень гри, але може теж сподіватися добрих успіхів.

По суботніх змаганнях виступила **Україна** в такому складі: Босий, Мікльош II, Воробець — Розанець, Гошовський, Каратницький (Данів), Магоцький, Красівський, Мікльош, Хомишинець (Сирегота), Богурат.

Домб: Гойдук, Галюс, Кравец — Шмура, Сарновський (Сковронський), Плихетка — Дзюба, Матушек Тромбка), Конець, Вассендель і Віхер.

Суботній матч можна поділити на два періоди. В першій частині безперечно переважав Домб, що мав не й до того за собою сильний вітер. В тому часі Домб виказав знаменитий стиль і кондицію та сильно переважав тими прикметами Україну. Грачі чорно-червоних спізнялися в тому часі навіть не на частини секунди до м'яча, але давали себе випереджувати навіть зовсім віддаленим від м'яча противникам. А що шлеські грачі вміють ще при тому добрі техніку й тактику гри, не дивно, що „притиснули" вони на добре стрімковану Україну. Ясно, що в тому часі про офенсивні акції чорно-червоних не могло бути й мови. А якщо вони були, то спиралися на знаменитих катовицьких заложників, або рейдів на Хомишинівець, який по більше як півгодинній перерві (з причини нелуги й операції), перший раз вийшов на грище. Зграв він у першій половині зовсім слабо і проте дивно стривало, чому провід дружини виставив грача без ніякого тренінгу відразу до таких важких змагань. У другій половині виступив Хомишинець Сирегота, який вніс до тієї лінії згоди та холоднокровність і в перших хвилинах був навіть позитивним вкладником. Одначе по кількох хвилинах відбилась на ньому фатальне недостача тренінгу. Найкращий у нападі був без сумніву Мікльош, який мудро керував цілою шкою нападників. Дуже добре зграв теж Магоцький, вкраде Богурат. Красівський вигляд слабше, як на матчу з Гасмоновею і виявив знову давню хибу: егоїзм. Як цілість виграв напад взагалі добре, очевидно у другій половині, коли наступи Домбу ослабли і коли поміч пхала напад раз-у-раз до переду.

В помочі був найкращий Гошовський, який теж був чи не найкращим грачем на гриші. В першій частині знаменито розбивав наступи шлеського нападу, у другій грав не лиш дуже добре дефензивно, але й офензивно. Бічні помічники зграли взагал добре, зокрема Розанець і Данів, слабше виявив Каратницький. Одначе коли йде про співпрацю з нападом, то всім трьом можна багато закинути. На обороні першенство належиться д. доброму тактикові Воробцеві, хоч і Мікльош II. теж виконав доволі добре своє завдання. Можна сподіватися, що згодом виробиться він на зовсім доброго заломника.

Зате на полі виявився разом із Гошовським, заслуговує Босий, який боронив притомно й ефектовно та причинився у великій мірі до гарного успіху чорно-червоних.

Хід гри: Вже перші хвилини приносять нагальні наступи Домбу, який спихає цілу дружину чорно-червоних під ворота. Над Україною повисло марево катастрофи, коли вже в першій хвилині Домб здобуває несподівано ворота зі стрілу Віхра, який зовсім спокійно скерував м'яч у лівий кут воріт. Домб переважає весь час, але його напасники не вміють собі дати ради, гублять м'яч, або перестрілюють. Найнебезпечніші ситуації ратує Босий. При такій безперервній перевазі Домбу минає перша половина, в якій напад України здобувся лиш на більш складніших акцій.

Зміна воріт приносить теж зміну ходу гри. Напад України відразу підкидає під ворота Домбу. Одна з численних підворітних ситуацій приносить Україні успіх. М'яч воротарем і заломниками Домбу настало непорозуміння, що його притомно використав Магоцький і стрілив до порожніх воріт. Після того Україна осягає на довший час перевагу, одначе її напасники, головно Красівський, марнують багато догідних ситуацій. Згодом гра вирівнюється. Домб переводить небезпечні противнаступи, які завдяки добрій поставі заложників та знаменитій грі Босого не дають успіху. Пятнадцять хвилин перед кінцем повела Україна знову сильний наступ і так сильно „притиснула" шлеську дружину, що її грачі тиняном кинець час по гриші мов влаштовані обмежовуючися до розпучливої оборони. Перемогу для дружини чорно-червоних дала у 34 хв. акція цілого нападу закінчена гострим стрілом Мікльоша. Матч відбився від вистрічки, але Богурат притомно спрямував його знову до сітки. Останні хвилини минають уже без змін: хоч шість дружина мала ще змогу підвищити вислід.

Перемога України була найбільшою несподіванкою для самого Домбу, який, як виходило зі слів його провідника, сподівався легкої перемоги над Україною. Із грачів України подобалися шлеським змагунам Гошовський, Воробець і Мікльош у нападі та Босий.

Суддював д. добре п. В. Кухар. Вибіцій 1500.

Поручаємо!
„Говерля" „Буй-тур"
ТА ІНШІ РОВЕРИ (КОЛЕСА)
КООП. „ПЛАСТ"
ЛЬВІВ, ВУЛ. ГОРОДЕЦЬКА 95.
ЖАДАЙТЕ ПРОСПЕКТІВ — ЦІННИКІВ.

Чому не відбувся матч Сян - Польонія?

Минулої неділі мав відбутися в Перемишлі товариський матч Сян — Польонія. Господарство цього матчу перебрала на себе Польонія, яка теж видрукувала афіші виключно в польській мові всупереч звичаєві. Досі афіші на товариські матчі Сяну з польськими дружинами були двомовні. Інтервенція Сяну в Польонії була безуспішна, тому Сян видрукував українські афіші, очевидно на спільний кошт.

Коли такі афіші появилися на місті, Польонія не повідомляючи Сяну, наліпила на своїх афішах в суботу вечором „штрайфи" з повідомленням, що „матч зі Сяном odwołany".

Вже перед двома тижнями з нагоди матчу Сян — Чувай „Зємя Пшемиска" взивала у провокаційній статті виділ Чуваю, щоб він уступив з приводу двомовних афішів. Чувай зігнорував домагання „Зємі Пшемискої" зате Ц. В. К. С. Польонія уладила таку шовіністично-патріотичну провокаційну шопку з афішами. Довідуємося, що Сян займеться цією справою на своїм окремім засіданні і буде домагатися для себе сатисфакції у відповідної спортової влади.

Справді нагінна україножерних часописів та істерія вулиці дає скандальні висліди.

—o—

Інші висліди.

ПОГОНЬ І Б — УКРАЇНА І Б 7:4 (4:1).

Дуже гарний вислід для запасної дружини України серед такої густо юніорами. Погонь виступила у своїм найкращім складі, в якім грає підчас мистецтва Зюр. Ліги. Та не зважаючи на формальну різницю кляси, на гриші не видно було тієї різниці. Погонь перевищала лиш молодих змагунів чорно-червоних рутиною та швидкою орієнтацією. В Україні добре грав Данів (у другій половині) та Вільк на обороні. Доволі складно комбінував теж напад чорно-червоних. Гра велася майже весь час при легкій перевазі Погоні і доволі скорому темпі та стояла на зовсім доброму рівні.

Ворота для України здобули: Зубач (2), Тихоній і Федун. Суддював у першій половині д. Білик у другій п. Бобрецкі.

УКРАЇНА II. — ЛЬВОВЯНКА 4:2 (3:0).

Друга дружина України, як радше належало сподівати, молодша дружина з молодших змагунів перемогла зовсім легко, хоч може за тихо Львовянку, яка в деяких моментах, грала безладдійно слабо.

Зате Україна, що грала в першій половині з вітром, мала величезну перевагу і вислід 3:0 рішуче за окремий. Молоді та при тім непогані запасники чорно-червоних мали бодай утрох стільки ідеальних ситуацій, стрільцем усіх воріт у першій частині був Кіндій.

У другій половині Львовянка грає з вітром і частіше гостить під воротами України, одначе всі її акції вколо та бліді. Все таки здобуває вона в тому часі двоє воріт, виключно з вини воротаря Гнурш, який цілковитим противника і не рахувався собі, що вітер може легко занести м'яч до воріт. Одинокі ворота для України здобув у тому часі теж Кіндій. Кілька виключних моментів змарнував Бучацький. Взагал гра погана й нецікава. Видно дуже мало.

ЗОРЯ — П. К. С. 4:1 (3:1).

Ці змагання Зоря виграла заслужено. Ворота здобув Крушельницький, другі використовує Мисловський з Бірушельницький з карного. По здобутті третіх воріт Зоря спочиває на лаврах і дає тим самим нагоду противникові розвинути гру. П. К. С. „тисне", але всі атаки кінчаться на знаменитій обороні: Зінкевський—Мисловський, а всі грізні стріли приємно виловлює Баландин. В тій фазі гри судля диктує одинадцятку, одначе її не використав П. К. С. Ще кілька атаків і догідних позицій і судля вічить полосовну. По перерві завдає в ці втома змагунів Зорі. Напасники П. К. С-у переслідують під її воротами, але не можуть здобути воріт. При кінці гри Зоря доходить до голосу і Крушельницький з перебою стріляє останні ворота.

СТЕП — ГРАФІКА 2:1 (1:0).

Перші в цьому сезоні змагання виграшив Степ певно у свою користь. В першій половині сильна перевага Степу, одначе напад постійно перестрілює. Щойно в 20 хв. Петрівський, стрілом не до оборони, добуває перші ворота. У другій половині Графіка вирівнена новими грачами переходить до противаступу і в 50 хв. вирівнює. З черги наступає серія стрілів Степу і в 70 хв. Конал добуває переможні ворота.

ТЕРНОПІЛЬ. **Сгуда — Поділля 5:1 (2:0).** Подільця грали доволі слабо й без щастя. Гра, при легкій перевазі Сгуди, була доволі цікава. На обох дружинах, особливо на Поділлі, сильно було недостачу тренінгу. О. дивної: ворота дав Поділлю здобув Королюк.

САМБІР. **Корона — Дністер 6:0 (2:0).** В першім товариськім матчі цього сезону Дністер програв високо а заслужено, бо виступила з новим заломником. Хоч Дністер програв високо, грав взагал зовсім добре. Найкраще з Дністра грали: Лемчицький, Тебельський і Глухий.

ІНШІ ВИСЛІДИ.

ЛЬВІВ. **Чорні — Сокіл 3:1 (2:0).** Ворота для Чорних здобув Журковський 2 і Немец.

ТШЛ — РКС 1:0 (1:0). На цьому матчу замість ТШЛ Шумовський вложив собі ногу.

Лехія — Знесінчання 5:0 (3:0). Лехія виказує легку поправу форми. Ворота здобув Кінкицький, Охендуцький і Передпиньский (2).

Гасмонея — II. Сокіл 1:0 (0:0). Дуже амбітна гра Сокола, який виявив добру комбінацію. Гасмонея грала доволі слабо.

ПЕРЕМИШЛЬ. **Польонія — Електровня 2:1 (0:0).**
ЖУРАВИЦЯ. **Чувай — Електровня 3:1 (1:0)**
РЯШІВ. **Ресовія — Резерва 11:1 (2:1).**
ДРОГОБИЧ. **Юнак — Стшелец 2:1 (4:0).**
КРАКІВ. **Шлеськ — Краковія 4:1 (1:1).**
ВИЛЬНО. **Сьмігли — Гаповель 14:0.**
Огнісько — Макабі 1:1; Сьмігли — Огнісько 4:1; Макабі — Гаповель 13:0.

ЧЕСЬКА ДЕРЖАВНА ЛІГА.

Жіденіце — Вікторія Пільзень 1:1; Славія — Пардубіце 4:3; СК Пільзень — Шл. Острава 2:2; Вікторія Жіжков — Братислава 4:3; Спарта — Простейов 3:1; Нахід — Кладно 1:0.

МАДЯРСЬКА ЛІГА.

Будафок — Немзеті 3:2; Електровош — Угарія 1:1; Уйпешт — Фебуе 2:1; Ференцварош — Терезварош 6:0; Бочкай — ЕТО 4:1; Будаї — Сіретвасі 2:2; Сегед — Уйпешт 3:1.

ВІДЕНСЬКА ЛІГА.

Фльорідсдорф — Вакер 3:2; Сперкльоб — Вінна 1:0; Фаворіттнер — Вакер 3:2; Австрія — Сшеріпг 3:2; Адміра — Рапід 2:1.

Спортові новинки.

Загальні збори Гарту у Здолбунові відбудуться 13. ц. м. Збори вибрали нову управу в такому складі: голова: п. Качмарський, заст. голови: Дубляньский, секретар Шпхуцький, скарбник Шевчук, господар Якубчик. Членами управи вибрано: п. Богуславську і Семенюка. Контрольна Комісія: Новицький, д-р Бачинський, Михалюк і Хомейко.

Перший тренінговий матч Пролому з Гаковахом закінчився сухою перемогою преполяків 3:1 (2:0). Змагання, що на них Пролом випробовував змагунів нецікаві. Ворота для Пролому здобули: Уреський 2 і Лельонич.

Комунікат мандрівничої секції С. Т. Україна. Провід мандрівничої секції при С. Т. Україна повідомляє, що організує в неділю 3. цвітня н. р. автобусову прогульку до Самбора на матч України з Корона. Зголошування можна до пятниці 1. цвітня н. р. в домівці Т-ва при вул. Сапіги 40, І. у вечірніх годинах. Кошти переїзду в обі сторони 4.50. — **Провід Секції.**

Загальні Збори Сокола-Батька.

В неділю 27. ц. м. відбулися у Львові 44-ті Загальні Збори Сокола-Батька, які виказали, що Сокільська Організація не зважаючи на ріжні несприятливі умовини та на перешкоди з боку адміністраційних чинників — розвивається якнайкраще.

Збори відкрив голова С.-Б інж. М. Хроновят незвичайно змістовою та глибокою промовою, підкреслюючи в ній потребу скріплення праці в терені, подвоєння організаційної праці і справности, щоб таким чином зрівноважити всі несприятливі умовини та перешкоди у праці. Минулий діловий рік треба вважати наскрізь успішним, бо число членів Товариства збільшилося на 4493 та на 1582 руховників. Переведено теж підготову до IV. Сокільського Здвигу і придбано сокільську водну пристань на Дністрі в Галичі. Крім цього Т-во перевело багато інструкторських курсів у цілому краю та подбало про збільшення передплатників сокільського органу „Сокільські Вісти".

Присутніх було 72 фізичних членів, 15 делегатів із краю і 12 представників преси та 11 гостей. Після виголошення вступного слова і згадки про померших членів Т-ва, відчитав голова привіти від Союзу Українських Соколів за кордоном у Празі та Т-ва „Відродження". Відтак Збори рішили вислати привіти проф. Ів. Боберському, Сокільській Організації за кордоном, Т-ву „Відродження" та хорому заступникові голови п. Олександрові Карпінському.

Відтак побр. Тріль відчитав протокол. З черги здав звіт голова з діяльности Старшини, що зупинився над зовнішніми і внутрішніми труднощами в діяльности Т-ва в діловому році і підкреслив, що змінений і приноровлений до вимог закону та життя Сокільської Організації статут, вже 4 роки жде на затвердження. Діяльність Старшини стояла в діловому році під знаком праці й підготови до IV. Краєвого Здвигу, що має бути великим іспитом для українського Сокільства. Чи Здвиг відбудеться в рямцях ювілею „Просвіти", як цього бажає собі Старшина С.-Б., чи в іншому річниці — покищо невідомо. Звіти організаційного референта М. Тріля і начальника С.-Б. Вальчика були взірцем совісности й солідности.

Після звіту провірної комісії, дискусії над звітами і затвердження річного звіту доповнено попередню Старшину на чолі з інж. Мих. Хроновятом і заст. голови інж. А. Палієм та п. Карпінським, такими **членами:** радн. Михалевичем Володимиром, Ничаївною Іваниою, д-ром Лопатюком Василем та проф. Жарським Едвардом (на 3 роки). **Заступниками** Збори вибрали: пп. Бродовича Василя, Данчевського Матвія, Кашубинського Романа і Чорного Евгена (на 1 рік). **Провідниками:** Вальчика Олега, Козачка Осипа, Тихоліза Володимира та інж. Чайківську Олену (на 1 рік). Контрольну Комісію: нач. Павлика Івана, інсп. Фарину Петра і проф. Антоновича Адама.

Стрий, 8. III. 38. До Пром-банку. Складаючи п'ятирічну заяву на дальших 10 уділів і вплачуючи їх одночасно, прошу **признати мені на біж. рах. кредит до двадцятикратної висоти вплачених уділів.** Свідомість, що Хв. Дирекція прихильно розгляне моє прохання, тим більше, що моє майно і **добре розвинена крамниця** є добрим запорукою, про що Хв. Дирекція мала нагоду переконатись, ставочи мені перед у пригоді. — З повагою Сидір Роман.

УДІЛ

Пром-банку,

ЛЬВІВ, ГРОДЗІЦЬКИХ 1,

уможливлює затягнути позичку до двадцятикратної висоти вплачених уділів.

Совітська дипльоматична акція в минулому й майбутньому

В турінській „Ґазета дель Пополь" помістив колишній совітський шарже д'аффер Румунії Федір Бутенко велику статтю, в якій остерігає Европу перед політичною акцією московського уряду. Він описує в ній „дипльоматичні" шахрайства Літвінова по принятті СССР до Ліги Націй. Коли представники Москви промовляли в Женеві і цілій Европі про совітську акцію для рятування миру, до політичних осередків Европи прибували масово московські агенти з дипльоматичними пашпортами, агітатори, шпигуни і провокатори. Разом із тим розпочато енергійну акцію в Китаю, китайському Туркестані, в Еспанії, Франції і ЧСР. Пакти взаїмної допомоги, заключені з Францією та ЧСР мали довести до війни в Европі в найближчому часі. Титулеску й Островський приготовили були вже текст румунсько-совітської умови, згідно з якою совітська армія мала би право перейти через румунську територію до ЧСР, і лише уступлення Титулеску ударемнило цю умову. Після погрому совітську дипльоматію зреформують та поставлять під провід ГПУ; опісля московський уряд розпічне нову акцію в Европі. (Офінор).

—o—

Кінець польсько-литовських перегорорів у справі комунікації.

Польсько-литовські переговори в Августові покінчилися. Ще в суботу закінчила працю комісія поштової, телефонічної і т. п. комунікації. Друга комісія, що займається залізницями і шляхами, працювала цілу ніч зі суботи на неділю та цілу неділю.

Нині лиш устійнять тексти договорів у обох мовах. Переговори покінчаться найдальше у вівторок.

Найкраща подяка Рідній Школі за святочні бажання приходить чеком Рідної Школи.

Шевченківський концерт торговельної молоді.

Торговельна молодь, згуртована при Союзі Українських Купців у Львові, улаштувала в неділю, 27. березня Шевченківський Концерт у малій салі Музичного Інституту ім. М. Лисенка. Поза важкою, цілоденною працею за лядою в крамниці знайшли молоді будучі купці час на старанне опрацювання багатої програми свого концерту.

Концерт почався відспіванням „Заповіту". Вступне слово мав п. **Я. Гайвас,** що получив найкращі, сильні місця із творів поета у мистецьку, дуже гарно виголошену цілість. Деклямація п. **Затварського** була виголошена не найгірше, хоч тенор його голосу не надається для рецитаційних виступів. Першу частину програми концерту закінчила гарним, умілим відспіванням пісень Лисенка п-на **Ірина Ярошевич** при супроводі проф. Н. Нижанківського.

У другій половині концерту відіграла **оркестра** п. Яблонського „Фантазію" Шуберта' вибір українських мельодій. Хоч слідно було місцями деяке невикінчення тих точок, оркестра зібрала грімкі оплески. П-на **Домбровська** деклямувала „Осії гл. XIV." з дещо може занадто неприродною мімікою і рухами. Гра на бандурі п. **Ю. Сінгалевича** була настроєва і зробила на слухачів велике враження, пригадуючи славне минуле. Наприкінці програми деклямував молоденький торговельний практикант **Ю. Данько** „Івана Підкову", що хоч мав трохи трему, але виголосив деклямацію бездоганно.

Несподіванкою для публики був виступ поза програмою маленького 6-річного **Святослава Трохименка,** що відважно виголосив Шевченкове „Село".

Хори, мішаний і мужеський, під проводом п. **Пушкаря** були старанно опрацьовані. Можемо сміло сказати, що хор торговельної молоді належить до одного з кращих у Львові.

Мала Саля Лисенка не могла помістити великої скількости гостей. Частина публики слухала концерту крізь двері із коридорів.

Цим першим публичним виступом перед ширшою публикою дала торговельна молодь доказ своєї зорганізованости. Тішимося тим, що росте новий, свідомий нарибок українського купецького стану.

О. Попович.

Знаменитий смак
Найліпша якість
Велика в'дживність
це прикмети
бриндзі і сирів
Маслосоюзу

АРЕШТУВАННЯ В УЖГОРОДІ.

ПАТ повідомляє, що на внесок прокуратури в Ужгороді, арештували там предсідника мадярської християнсько-соціяльної партії д-ра Ст. Керекеша, який має вже більше як 80 літ життя. Арештували теж секретаря мадярської національної партії Кесера. Кружляють поголовски, що арештували там 10 осіб.

Для осіб, що працюють умово, недужих і недужих жінок шклянка природної гірської води „Францішка Йосифа", взята натще зранку, є знаменитим, скорим і приємно проносильним засобом чищення і кишок. Спитайте Вашого лікаря.

СТУДЕНТСЬКІ СПРАВИ.

Загальні Збори Товариства Українських Студентів Медицини й Фармації „Медична Громада" у Львові.

Звичайні Загальні Збори „Медичної Громади" відбулися 13-го березня 1938 р. Відкрив їх предсідник, заст. голови Товариства Ю. Терлаковець. Потім слідували звіти членів Виділу, з яких приємні довідуємся, що „Медична Громада" має під цю пору 91 членів, у цьому 66 медиків і 25 фармацевтів. Т-во має власну домівку при вул. Чарнецького 26, а його інвентар виказує такі важні позиції, як: понад 300-томова бібліотека, складена з цінних підручників і наукових теорій, а крім цього з фахових журналів, кістяк, мікроскоп, комплєти медичного знаряддя і т. ін.

Праця „Медичної Громади" йде у двох напрямах: як самодопомогове товариство дає вона матеріяльну поміч своїм членам підчас студій, даючи їм змогу користати безплатно з дорогих підручників, які є в бібліотеці Т-ва, й розділюючи довго- і короткочинцеві позички. Хоч під цю пору університетська влада не дає „Медичній Громаді" майже ніяких субвенцій, ані теж Т-во не дістало за останній рік ані сотика від компетентного у цій справі Польського Т-ва Приятелів Акад. Молоді, в той час, коли Український Комітет Допомоги Студентству не існує, „Медична Громада" всеж дала своїм членам допомог на суму 400 зол.

З другого боку Т-во дбало про поглиблення освіти й фахового знання своїх членів, запрошуючи визначних прелєгентів із лікарського й позалікарського світа.

Позатим Т-во звертало увагу на зовнішню працю, яку вела Культурно-освітня Комісія. Праця ця — це передусім пропаганда гігієни і наладнування здорових відносин серед українського народу; тут білянс за минулий рік виказує 92 реферати й курси, причому інтензивність цієї праці раз-у-раз зростає.

В цій ділянці взялася „Медична Громада" ще й за одно важке діло: дати початок до створення санаторії для українського студентства, серед якого у великій мірі поширені сухоти, й на цю ціль — на „Дім Українського Медика" зібрала власними силами дотепер 1.500 зол.

Після звітів та уділення абсолюторії уступаючому Виділові, Збори вибрали новий Виділ у складі.

Василь Келеман — голова; Зенон Боднар — заступник голови; Степан Барвінський — секретар; Антін Озеров — скарбник; Володимир Кастарзба — бібліотекар; Евстахій Юркевич — господар; заступники: Михайло Цегельський і Роман Турало. Контрольна Комісія: Володимир Балтарович, Константин Будзинський, Петро Мельничук.

На закінчення Збори ухвалили вислати делєгацію до великого Протектора українського студентства, Їх Екси. Митрополита Шептицького у звязку з останніми нападами на Його Особу.

Еміграційні справи.

ЕМІГРАЦІЯ ДО БЕЛЬГІЇ.

Паспортове бюро бельгійського посольства у Варшаві повідомило Еміграційний Синдикат, що згідно з розпорядком бельгійської влади, всі особи, що їдуть до Бельгії, а обтичили 15 літ, мусять мати окремий паспорт і не можна їх вписувати на паспорті родичів. Емігрантка, що неповнила 15 років і не будуть мати окремого паспорту, не перепустять через бельгійську границю, тимсамим не зможуть дістати бельгійської візи. Це торкається не лише сенсорництва, але звичайної усіх подорожніх до Бельгії, за винятком осіб, що лише переїздять через Бельгію; розпорядок обовязує від березня 1938 р. Наречені, які їдуть до Бельгії, щоб заключити подружжя, мусять представити свідоцтво про его-мощні сповіді, подаючи дату вінчання. Свідоцтва без дати вінчання консулят не приймає і не дає візи.

Наймодніші матеріяли
жіночі і мужеські сукна
поручає у великім виборі
Дім Моди Львів Марійська Площа
Новий Европейський Готель

ПАЧКУВАННЯ ГРОШЕЙ.

Хоч постійно повторяються остороги і постійно інформують емігрантів про можливості вивозу грошей за границю, бувають досі випадки, що подорожі рішені, переначкувальники грошей за границю. Недавно приїхав до Варшави родина Теодора Поліщука, що їхали до Парижу. Поліцію поінформували про те, що Поліщук хоче перепачкувати гроші сховані в спеціальному мішку. Ревізія справді це показала. Поліщука арештували і він пересидів дві неділі у вязниці. Коли звільнили Поліщука з вязниці з огляду на виняткові обставини і дали конфіскату з грошей, девізова комісія дозволила вивезти йому лише частину грошей, а саме 1.500 зол., а решту в 4.000 зол. помістити на забльокованому рахунку.

Вже надійшли весняні матеріями убрання і плащі
ШАПІРА вул. Личаківська ч. 1.

ДЕКРЕТ ПРО ЕМІГРАЦІЮ ДО УРУГВАЮ.

Уругвайська влада видала декрет, що норонує імміграційні справи. Цей декрет кладе головний наголос на нову процедуру, як діставати дозвіл на виїзд для емігрантів. Нова процедура досить складна, треба мати рівні докази, які має долучити петент в Уругваю при прозбі. Частину документів виробляти будуть у Польщі й пересилати до потенц до Монтевідео. З хвилиною оголошення декрету уругвайська влада приняла вказу нових „пермісів" (дозволів). Генеральний уругвайський консулят у Варшаві дістав виконання до згадкого вище декрету. З виконання виходить, що всі особи, які мають „пермісо де лібре десембарко" і не покінчать 18 року життя у хвилині, як діставть візу, можуть без перепон виїхати в Уругваю.

Що вони треба долучити згадане пермісо, свідоцтво моралі, лікарське свідоцтво та в залежности від пермісо довати споріднення, які на місці в Варшаві перекладають на еспанську мову. Від осіб вище 12 літ свідоцтва моралі не вимагають. Консулят виставляє лише свідоцтво подорожі, за яке побирає 40.50 зол. Емігрант мусить мати гроші за переклад особистих документів (споріднення) та інших. Пересічний переклад документу разом з відписом коштує 14 зол. Для осіб поникче 18 літ консулят не виставляє той звання політично-поліційного цертифікату. Діти, поникче 18 літ, що фігурують разом з матірю, батьком і старшою рідною, хоч пермісо дан них спільне, коли в ньому не буде клавзулі про поникчість спільного виїзду в порті, можуть дістати візу. Решта мусить подбати про новий документ.

Усі власники пермісо повище 18 літ, мусять старатися за нове пермісо. Треба довідуватися, що ця категорія емігрантів (зі старими пермісо) в першу чергу дістане нові дозволи візу. Усі, що дістали пермісо по дні 28. листопада 1937 р. візи до Уругваю дістануть. Тому треба добре перевіряти дату виставлення пермісо.

Справа оплат за свідоцтва подорожі буде окремо устійнена. Поки що побирають за не 40.50 зол. від особи від 18 літ або від молодшої особи, коли їде сама. Попередню оплату обчислюють не від особи, але від паспорту, незалежно від числа осіб, що фігурують на паспорті.

АПОЛЬО Ще тільки до пятниці
Буревій
Останні дні! Виняткові ціни!
49, 70, 99 сот. — Балькон 1·50

Шевченківська Академія в Науковому Т-ві ім. Шевченка.

У неділю 27-го ц. м. Наук. Т-во ім. Шевченка присвятило свої щорічні святочні сходини в честь патрона свого Т-ва короткій, але цікавій програмі. Голова Т-ва **д-р І. Раковський** поділився із членами Т-ва у звязку реферату думками про намічену наукову працю на 1938. р. Він звернув головну увагу на потребу ожинити появу видань поодиноких секцій, для яких Управа Т-ва призначила на цей рік приблизно 50 арк. друку так, щоб кожна секція могла поділитись у випусках „Записок" бодай із найбільше необхідними вислідами своєї праці. Наукова праця Т-ва повинна теж йти в напрямку, який був одним із перших його завдань при заснованах, щоб плекати та розвивати всі ділянки українознавства. З цією метою Т-во почне від осени видавати окремий науковий місячник „Сучасне і минуле" призначений для нашої інтелігенції та для славянознавства на чужині, щоб знайомити читачів у приступній та ядерній формі з усіма здобутками нашого знання про наш край. Одним із давніх статутових завдань Наук. Т-ва ім. Шевченка як наукової установи є теж заходи для забезпечення одного з найважніших засобів наукового розвитку — окремого українського університету. Закон принятий польським соймом у 1922. р. про створення українського університету досі нездійснений. Обовязком Наук. Т-ва ім. Шевченка як нашої найвищої наукової установи є пригадувати цю одну з найнеобхідніших і слушних культурних потреб нашого народу.

На закінчення голова Т-ва пригадав, що всі особисті непорозуміння членів Т-ва повинні щезнути з атмосфери наукової праці, щоб не принижували поваги установи і гідности її членів.

Запрошений на Академію з Варшави новообраний дійсний член **Павло Зайцев** мав виклад про „Шевченка в товариському і громадському житті". Прелегент вийшов від помічення, що мало хто із нас уявляє собі Шевченка як людину; величина поета і національного пророка закрила нам його людську постать. Коли переглянемо пребагатий життєписний матеріял поета, здивує нас кількість його знайомостей і численні сповнини його сучасників про нього. Всі, що колинебудь зустрічалися з ним, затямили собі його індивідуальність. Навіть по смерти поета односельчани з Керелівки пригадували собі ще молодого хлопчину Тараса. У петербурській Академії його знали всі і він знав усіх. Шевченко мав таке багате духове життя, що з нього виходили на всіх довкола життєдайні промені. Він умів усіх розуміти, всіма цікавитися, на кожний прояв людської душі відгукуватися. Його поетичний талант був тільки одним із проявів його пребагатої геніяльної природи, він був маляр, незрівняний співак та інтерпретатор, артист, режисер. Навіть серед безлюдної пустелі, між чужими, грубими людьми він умів віднаходити приятелів і спонукувати своє сузоре „начальство" ставитися до нього як до вийняткової людини. Шевченко не знав різниці між людьми; до всіх він підходив з однаково щирим серцем, перед усіма відкривав себе, не підозріваючи, що люди можуть бути злі та нечутливі. Його наскрізь товариська та громадська вдача зєднувала йому незабутніх друзів на все життя і серед петербурської аристократії, серед великих письменників і мистців, як і серед простих салдатів у вязниці та диких киргізів. Шевченко не вмів навіть захоплюватися красою мистецтва та природи сам для себе, не поділившися своїми переживаннями з іншими, і всі, з якими він ділився своїми враженнями та думками, головно мистці, вчені та дослідники відчували в ньому винятковку, геніяльну людину.

П. Зайцев як великий знавець життєпису та творів Шевченка ділився із своїми рефлексіями у такій легкій та прозорій формі, що з неї міг був скористати всяка авдиторія. Як першорядний промовець і незвичайно сугестивний прелегент має П. Зайцев рідкий у нас хист користуватися живою конкретною мовою, реальними образами, без штучної абстрактної термінольогії, що так часто томить слухачів на наукових викладах

—o—

П. В. Калиновичеві у відповідь.

На пояснення п. Калиновича в „Ділі" з 27. III. заявляю ось-що:

1) З моїх заміток, поміщених у „Ділі" з 24. III. не беру назад ані слова; вони подиктовані виключно журбою про добро нашої школи та молоді і подають ноторичні факти.

2) На книжках, що я їх подав у моїх замітках, підписаний п. К. або як перекладач, або як редактор — і тому за них відповідає виключно він, а не якийсь анонімовий редактор, про якого згадує п. К.

3) Про природописну і математичну номенклятуру і термінольогію та мій вклад у її не буду дискутувати з нефаховою людиною, якою є п. К., не береться також видавати осуду про українську мову виданих ним книжок, бо це не моє діло, ані ціль моїх заміток.

4) Джерелом термінольогії і номенклятури природописних чи інших фахових наук можуть бути **виключно** фахові словники (а вони в нас вже є!), тому відклик п. К. до підр. словника п. д-ра К. Кисілевського чи польського словника не звільняє його від обовязку подавати в шкільних книжках вірні назви.

5) Перекладачем математичних чи природничих книжок для школи може бути лише фахова людина, а не дилетант, таксамо як математик чи природник не компетентний перекладати напр. граматики чи фільольогічної книжки з чужої мови. Такі вийнятки як напр. пок. Верхратський, визначний природник і фільольог, є лиш рідким вийнятком.

6) Чому п. К. спеціяльно атакує мій передвоєнний підручник фізики, виданий перед **двацять шістьма роками** (друге **скорочене** воєнне видання видано **чотирнацять літ** тому!), ніяк не розумію, бо не добачую звязку моєї книжки з темою моєї статті. Констатую лиш це, що з тої книжки вчилися і користали в краю та поза ним цілі покоління молоді вищих та середніх шкіл, що вона лягла в основу всеукраїнської наукової фізичної термінольогії та найшла признання у славянських та неславянських учених. Особисто буду дуже вдоволений, коли по чвертьстоліттю найдеться врешті якийсь український фізик, що напише оригінальний виклад (не переклад!) модерної фізики в українській мові; це буде велике діло!

Д-р Вол. Левицький.

•

Поміщуємо цю відповідь на відповідь виключно з уваги на особу автора, зазначуючи загори, що всю цю дискусію ми друкували дуже нерадо, вважаючи спір за поодинокі рідкі терміни у шкільних книжках за несуттєвий. Коли річ іде про переклад фахових книжок, то одна або дві неточности є зовсім нормальним явищем. Зокрема дуже важко найти для таких перекладів людину, що будучи фахівцем з даної ділянки, зналаб теж добре мову. Усім відомо, що і словників із ріжних ділянок знання у нас — на жаль — майже нема.

НОВИНКИ.

— **Лиси**, пелеринки, краватки з футер виконує і поручає Юліян Глушевський, Львів, пл. Капітульна 3, І. телефон 254-46. Приймаю футра до перехову літом. 3229

— **Касацію проти присуду Кука, Качора і Цици** заповіли письмово їхні оборонці д-р Шухевич та д-р Шевчук. Присуд оборонцям підсудних доручать за яких дві неділі і тоді оборонці внесуть касацію. На випадок скасування присуду підсудні ледви чи стануть перед судом присяглих з огляду на скасування судів присяглих. Мабуть вони стануть перед трибуналом.

— **Скорочена їзда зі Львова до Варшави.** Від 15. травня ц. р. поспішні поїзди зі Львова до Варшави і з поворотом вполудне і вночі будуть їхати через Скаржиска-Радом. Дотепер

поспішні поїзди ділились в Розвадові й одна частина вагонів їхала через Люблин, друга через Радом. Крім того на шляху Львів-Варшава курсуватиме через Розвадів і Люблин новий прискішений поїзд. Дотепер прискішений поїзд їхав до Варшави на Раву Руську. Години відїзду зі Львова залишуться ті самі. В літньому сезоні від 22. червня до 5. вересня цей сам поїзд буде їхати до Ворохти, а від 6. вересня до 16. жовтня до Заліщик. Крім того від 15. травня до 1. жовтня курсуватиме між Львовом і Варшавою ще один поспішний поїзд і відїзджати зі Львова в год. 7.40 рано.

— **Персональні зміни** в адміністраційній владі відбуваються покищо на терені станиславівського воєвідства. Крім персональних змін у воєвідському уряді прийшли теж зміни на становищі старостів у Калуші і в Долині.

— **Влом до церкви.** Невідомі зломники влізли крізь вікно до церкви в Ославиці пов. Сянік, розбили касу і забрали з неї 140 зол. Поліція шукає за злодіями.

— **Львівська хроніка.** При вул. Казимира Великого ч. 17 дійшло минулої неділі вечором до вибуху кітла центрального огрівання підчас якого згинув 33-літній В. Бриляньский, помічник палія кітла, а сторожа цього дому Василя Стефурака відвезли тяжко раненого до шпиталю. Стефурак помер у шпиталі в понеділок.— В неділю над ранком закінчився великий комуністичний процес у Львові проти Свари Брін і товаришів увільненням 11-ох підсудних. Щодо 4-ох підсудних трибунал застосував вердикт присяглих суддів. Зате Сару Брін трибунал засудив на 10 років вязниці, Г. Цімера та Маліновіцера по 8 років, Л. Ротштайн на 7 років, Д. Айхель на 5 років, М. Лева на 6 років і Л. Руштайн на півтора року вязниці.

— **Таємниче вбивство.** У присілку Хатки під Клебанівкою, пов. Теребовля, двох селян Малиновський і Луцьків кинулися в погоню за якимсь незнаним чоловіком, що на їх запит, не дав ніякої відповіди, лиш почав утікати. Оба селяни почали кидати за втікачем камінням і один камінь поцілив незнайомого у зад голови так міцно, що він упав трупом на місці. Справників мимовільного вбивства арештували. Поліція веде слідство, щоб устійнити тожсність убитого.

— **Грабунковий напад.** Невідомі грабіжники напали минулої неділі вечором на дижурного залізничого руху Зиґмунта Вішневського на стації Бобровники під Ловічем і вбили його. Опісля забрали револьвер, залізну касетку з грішми і втікли. Поліція шукає за грабіжниками. На основі проданих білетів виходить, що грабіжники забрали 8 зол.

— **Кровавий напад на фільварок.** Минулої суботи вечором Ян Кузьма прийшов до фільварку Ірени Ластовецької в Ситісі, пов. Перемишлянський і почав сварку з її сином за звільнення його з праці. Підчас суперечки випав Кузьмі короткий військовий кріс. Тоді Казимир Ластовецький швидко вернувся до помешкання та озброїв 19-літнього льокая й управителя горальні Генриха Франьчика. Одночасно Кузьма вбіг до помешкання за Ластовецьким і почав бити присутніх. В обороні нападених схвильований льокай почав стріляти і вбив не лише напасника Кузьму, але й управителя горальні та тяжко зранив землевласничку Ластовецьку.

— **Краєва хроніка.** Невідомі злодії влізли до канцелярії управи збірної громади в Бірках Великих, розпоролм вогнетривалу касу, з якої забрали 740 зол. і щадничі книжечки на 41 зол. та облігацію інвестиційної позички. — В Боратині пов. Броди знищено тріянгуляційну вежу. Полїція шукає за винуватцем. — У лісі гр. Ст. Заденія у Виткові Новім пов. Радехів згоріло листя і галузя дерев на просторі 10 моргів і деревостан на просторі 1/4 морга. Загальна шкода 500 зол. Здогадуються, що пожежу спричинила мала дівчинка. Пожежу загасили селяни з Виткова за годину. — Невідомі злочинці добулися в ночі крізь дах до мешкання Марії Королюк у Топорівцях, її побили та вбили 14-літнього сина Михайла. Злочинців було трьох.

— **Підмога для вдови і дітей винахідника.** Вдова і діти Генриха Герца, відомого винахідника т. зв. хвиль Герца, дістали минулого тижня чек від папи на 1.250 фунтів штерлінгів. Родина відомого ученого мешкає від довшого часу в Кембрідж і опинилася тепер у дуже поганих життєвих умовинах. Чек доручив в імені папи єпископ Маршаль. Слід згадати, що ні вдова ні діти Герца не є католиками.

— **Безпосередню летунську поштову комунікацію** між Парижем і Полудневою Америкою відкрили минулої неділі. З летовища в Паранжі вилетів у неділю рано три-моторовий літак, який буде вже у Наталю в Полудневій Америці в понеділок рано.

— **В СССР постійно збільшуються катастрофи.** Заступник голови колегії найвищого суду в СССР заявив, що число пароплавних катастроф у СССР постійно збільшується. Минулого року в порівнанні з 1934. р. число катастроф зросло двократно. Страти сягають 45 міліонів рублів і збільшилися півтора разу. Одною з головних причин катастроф є повний занепад дисципліни внаслідок пияцтва моряків. Грінберг подає докази, що підчас подорожі капітани кораблів уладжують забави в каютах. Були випадки, що пяний заступник капітана заснув при кермі корабля і тому корабель наїхав на судно або що пяний капітан упав з чердака до води.

— **Страшний визиск робітників в СССР.** Вуглекопи домагаються перед зїздом до копалень за кожним разом від управи, щоб забезпечила їм бодай найнижчий заробіток, бо робітники не мають змоги виконати визначеної їм норми тому, що уладження копалень не відповідне до праці. Управи копалень побоюються, щоб робітники не покинули праці і тому йдуть їм на уступки. В одній лише тресті вугілля в Артемівську буджет платень збільшився на півтора міліона рублів.

Михайло Посацький

ГРЕЦІЯ — усміх життя

20 ілюстрацій

Ця книжка це не звичайні враження подорожі ані наукова студія про Грецію з ріжними фактами Це погляд на давню Грецію з часів її слави і на теперішню оком людини, що прирівнює її з нашою культурою. — —

ЦІНА КНИЖКИ зол. 3·—, з почт. пер. 3·30.

Дістати можна у Видавництві „Діло", Львів, Ринок 10 або у всіх книгарня

— **Проти праці дітей в Америці.** Сойм в Ольбані, Ню Йорк, приняв резолюцію з покликом, щоб конгрес у Вашингтоні заборонив міжстейтовий перевіз товарів, виконаних працею дітей. Цю резолюцію має теж підтримати і стейтовий сойм в Ольбані. Посадник Ню Йорку, Герберт Леман, і з ним стейтовий сойм та сенат, хотіливб, щоби конгрес у Вашингтоні приняв таку постанову замість планованого додатку до конституції про заборону праці дітей. Проти цієї резолюції звернулись були представники робітництва кажучи, що це противники додатку до конституції викручуються резолюцією, з якої ніщо не вийде.

— **Страх перед налетом літаків.** Португальська преса веде кампанію за будовою підземних сховів для населення перед налетом літаків та розбудовою та поширенням доріг, щоб на випадок налету літаків населення могло швидко втекти з міста. Лісабона з 600.000 населення має ледви сім вузьких доріг зі закрутами, що їх можуть затарасувати два або три вантажні авта.

— **1.000 осіб ранених у кіні.** В одним з кінотеатрів в Олівейра де Бейро в Португалії вибухла пожежа підчас висвітлювання фільми. Між публикою повстав переполох, підчас якого 1.000 осіб було ранених.

— **Не хочуть платити большевикам.** Уряд Манджу-Ко не заплатив до 23. ц. м. чергової сплати у квоті 6 міліонів ен за куплену східно-китайську залізницю. Совітський амбасадор у Токіо звернувся до японського уряду з енергійним протестом тому, що він загарантував сплату грошей за залізницю. Одначе протест залишився без ніяких наслідків і тому совітський уряд вислав до Токіо і Гсін-Конг, столиці Манджу-Ко, новий енергійний протест.

— **Цивільне летунство** починає розбудовувати Туреччина, яка не мала дотепер ні комунікаційних летунських шляхів, ні відповідних летовиць. 40 км. від Істамбулу в Ешільке будують вже летовище з усіми уладженнями. Крім того збудують летовища в Анкарі, Смирні й Седані. Щойно тоді турецький уряд відкриє летунські лінії. Одночасно турецький уряд почав переговори з міжнародніми летунськими товариствами, щоби здійснити свої плани.

— **В Англії не будуть вже бити в шкіру.** Англійський уряд підготовляє закон про скасування кари биття в англійських школах і засу-

Володимир Крушельницький

(брат Сальомеї) помер дня 27. березня ц. р.

Похорони відбудуться у вівторок, 29. ц. м. в год. 3. попол. з криптн Анатомії при вул. Пекарській на Янівський цвинтар.

дженних в суді. Міністерство освіти видало обіжник до шкіл, щоб уже не били дітей за провини, бо незадовго появиться новий закон, що скасує кару биття.

— **Подружжя в Англії.** Статистичні дані цивільного уряду в Англії виказують, що в 1936 р. 179 дівчат і 32 молодці заключили подружжя у віці 16 років. У 32 подружжях чоловік і жінка мали однаковий вік, а інші дівчата вийшли заміж за старших чоловіків у віці до 53 років життя.

— **Різні вістки.** Чотирьох замаскованих бандитів напало на віллю мілїонера з Ню Йорку Шарльза Мільґріма недалеко Ню Йорку. Бандити стероризували службу банкира і забрали йому 100.000 долярів. — Еспанський національний уряд у Бургосі уповажнив міністерство публичних робіт закупити 3.000 вантажних та особових ваґонів і залізничого матеріялу за 158 міліонів пезет. — У середу 30. ц. м. Мусоліні виголосить велику промову в парляменті про видатки на зброєння.

— Краще запобігти, як лікувати. Тому треба кожного разу і вечір плекати зуби пастою Хльородонт, яка зберігає зуби чисто і здорово аж до пізньої старости.

Посмертні згадки.

Д-Р ОЛЕКСАНДЕР ЛІТИНСЬКИЙ

лікар першої української кооперативи „Здоровля" у Ременові,

помер у львівському шпиталі дня 25. III. 1938. р. на висипний тиф. Молода 29-літня людина упала жертвою свого звання. Покійник, талановитий лікар, зараз після скінчення студій і шпитальної практики — пішов назустріч новим формам лікарської служби для народу і перед роком занів становище лікаря у першій українській кооперативі здоровля. — У своїй короткій, бо тільки однорічній праці на селі вправця бл. п. д-р Літинський — не тільки велике лікарське знання, але теж гарні прикмети характеру. Покійник був одним із цих лікарів, що свого звання не вважають тільки заробковим варстатом, але у службі для середовища, для рідного народу находять справжню суть лікарського покликання. Бл. п. д-р Літинський — за короткий час своєї праці у кооперативі здоровля дав гарний зразок, як повинен виглядати лікар такої установи, лікар-громадянин.

Похорон Покійника відбувся у неділю 27. III. в 2. год. попол. із каплиці анатомії на Личаківський цвинтар. Піхотою і фірами прибуло безліч людей із далекого Ременова і довколишніх сіл. — Більше як тисяча селян уформувалась у похоронний похід. Несли багато вінків із стяжками від сільських установ району, в якому працював Покійник. Похорон вело сімох священників із о. кан. Кишакевичем на чолі. За домовиною крім рідні йшло чимало представників нашого громадянства, головно лікарів, товаришів Покійного.

Над могилою промовляли: о. Демчук — від установ Ременова, о д-р Гриньох — від товаришів зі шкільної лавки, сен. О. Луцький від кооперації, д-р Подолинський від Українського Лікарського Т-ва, абс. мед. Б. Олесницький від Українського Гігієнічного Т-ва та проф. Ластовецький від Рідної Школи.

Покійник, що помер як лікар на громадській стійці, залишив по собі справжній жаль, а сльози селян, що серед них Він працював були справді щирі, зворушливі. Бл. п. д-р Літинський осиротив дружину і маленького синка. В. И. П!

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

ПРОГРАМА ВИКЛАДІВ Українського Вільного Університету в Празі в літнім півроці 1938.

НАПРЯМНІ ПРОМ-БАНКУ у праці 1937. р. з рахунком оборотів та білянсів. Львів, лютий 1938. 8-ка, стор. 20.

ДАЙТЕ ДОКАЗ, ЩО ПАМЯТАЄТЕ ПРО ІНВАЛІДІВ У.Г.А.!

Направа жіночих торбинок

та продаж найновішої шкіряної галантерії по найнижчих цінах тільки в

Робітні Римарсько-Галантеріяної

Н. БАРЕР, Львів, Сикстуська 2 побіч фірми Саламандра.

Театри.

Зелений Театр:

Вівторок 29. III. год. 7.30 „У мети".
Середа 30. III. год. 7.30 „У мети".

Театр Миниатюр.

Вівторок 29. III. год. 7.30 „Ми були молоди". (Для молоді недозволено).
Середа 30. III. год. 7.30 „Ми були молоди". (Для молоді недозволено).

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

ВОЛЕХІВ:
29. III. Під курателю.
30. III. Орлеяк.
31. III. Процес Мерк Дегея.
1. IV. Лісова пісня.

Український Народній Театр ім. М. Садовського:

ЗАВАЛІВ:
29. III. Пісня Бескиду.
30. III. Гетьман Полуботок.
31. III. Мазепа.

МОНАСТИРИСЬКА.
1. IV. Пісня Бескиду
2. IV. Маруся Богуславка.
3. IV. Гетьман Полуботок.
4. IV. Супружий метч.
5. IV. Мазепа.

БУЧАЧ:
6. IV. Пісня Бескиду.
7. IV. Гетьман Полуботок.
8. IV. Мазепа.

КІНА.

АПОЛЬО: „Буревій" екзот. фільма.
АТЛЯНТИК: „Шлях у невідоме".
БАЛТИК: „Герої моря".
ВАНДА: „Панік"; „Апокаліпсіс".
ГРАЖИНА: „Косцюшко під Рацлавицями".
ЕВРОПА: „Перли корони" (Шапа Гітрі).
КАСИНО: „Пірати".
КОПЕРНИК: „Шеф розвідки" з Конрадом Файдтом.
МАРУСЕНЬКА: „Шульрів роман", комічна гротеска та найновший тижневик.
МЕТРО: „Благословення землі".
МІРАЖ: „Помідора".
МУЗА: „Моя панна-мама".
ПАКС: „Вірна ріка".
ПАЛЯС: „Кафе Метрополь".
РАЙ: „Обожана" з Мартою Егерт.
РІЯЛЬТО: „Несправедлива година".
СВІТ: „Варвара Радзивіллівна"; „Не мала баба клопоту".
СТИЛЬВЕ: „Без свідків" і ревія.
ТОН: „Стрілець із Бенгалі", „Боротьба за золоті поля".
УТІХА: „Магічний блеск" і ревія.
ХИМЕРА: „Танок щастя та розпуки" з Ліл. Гарвей.

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Австрія — Грац; Клягенфурт".

ФОТОПЛЯСТІКОН „Святовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
„Росія та Сибір".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Вівторок, 29. березня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Для шкіл: Веселий звіринець; 11.40 Французька музика з пл.; 12.03 Полуднева авдиція; 13.45 Камер. музика з пл.; 14.20 Легка музика з пл.; у перерві в год. 14.48 Авд. КІО; 14.55 Біржа; 15.00 Фрагм. із пов. І. Люма „Коронер у Галичині"; Музика з пл.; 15.25 Бікучі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 При ватрані, авд. для старших дітей; 16.05 Фін.-госп. актуалії; 16.15 Орх. концерт; 16.50 19.50 Актуальна гутірка; 17.00 Від Каїра до Люксора; 17.15 Сирія та форт.; 17.50 Сірка у Польщі; 18.00 19.50 Спорт; 18.10 Генеза забавки у звірів і людей; 18.20 Форт. рецїталь; 18.40 Гутірка з нагоди 35-ліття „Погоні"; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Вечір казок 19. і 20. століття; 19.30 Муз. хор; 20.00 Танк. мельодій, орх.; 20.30 Веч. денник; 20.45—24.00 Трансм. з Мілана „Золото Рену" оп. Вагнера; після трансмісії Останні вістки, огляд преси, метеорольог. комунікат.

Середа, 30. березня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Мазовецькі пісні й танки; 11.40 Грав Колета Франц. скрипка, гр. пл.; 12.03 Полуднева авдиція; 13.45 Комунікат Хл. Палати; 13.50 Із екзотичних тем, інт.; 14.20 Розр. музика з пл.; 14.55 Біржа; 15.00 Фрагм. із пов. І. Люма „Коронер у Галичині". Музика з пл.; 15.25 Бікучі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Муз. мандрівки; 16.15 Легка музика у вик. військ. орх., 16.50 Актуальна гутірка; 17.00 Людина під мікроскопом: 17.15 Форт. рецїталь Аги Жамбор (Бахові твори); 17.50 18.50 Спорт 18.10 „Станіславія" гутірка, вик. д-р Юрій Зарицький; 18.20 З оп. музики, пл.; 18.35 Для сіль. молоді; 18.40 Радіові конкурси й імпрези; 18.55 Програма на завтра; 19.00 „Протекція" комедія Аге Говманда (Данія); 19.30 Вибрані пісні у вик. нар. хору; 19.50 Промова поморського воєводи; 20.00 Легка й танк. музика, орх., співи; у перерві в год. 20.45 Веч. денник; 21.45 Гутірка про повість; 22.00 Камер. концерт; симфон. квартет, форт.; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Із спікерового альбуму.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Вівторок, 29. березня 1938.

БЕРЛІН 15.00 Розр. музика, 19.10 Танки всього світа, 19.40 21.00 Веселі мельодії; БІЛГОРОД 18.20 Рос. романси, 20.00 22.15 Нар. пісні; БУДАПЕШТ 17.00 20.00 Форт.; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Спів і форт. дует, 20.00 Фрагм. з Вагнерових опер. 22.30 Соната б-дур на скр. і форт. Дітерсдорфа; КОШИЦІ 14.00 18.45 Вістки, 18.00 Відчит, концерт; МІЛЯНО 17.15 Легка музика, 21.00 22.00 23.00 „Золото Рену" оп. Вагнера; ПРАГА 14.00 Нім. авд.: Концерт солістів; 17.30 Спів; РАДІО ПАРІ 20.15 Квартет, 20.45 21.00 22.00 23.00 „Морський розбійник" драма Ашара; РІМ 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 Оперетові мельодії, 22.15 Фортеп. дует.

Середа, 30. березня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Оп. і фільм. мельодії, 19.45 Веч. гомін, 20.30 21.00 Симф. концерт; БІЛГОРОД 20.00 Співи, рецїталь, 20.30 21.00 Гумор, 21.30 Пісні й арії; БУДАПЕШТ 12.05 Концерт солістів, 17.00 Циг. музика, 19.30 20.00 21.00 22.00 „Дон Хуан" оп. Моцарта; БРНО 20.45 21.00 „Русалка" оп. Дворжака; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Оп. мельодії, 18.15 Сирінга, 21.15 Вірськ. орх.; ГАМБУРГ 20.10 21.00 „Польська кров" оп. Недбала; КОШИЦІ 14.00 18.45 Вістки; КЕНІГСБЕРГ 19.10 20.00 21.00 „Тоска" оп. Пуччіні; МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 21.00 22.00 23.00 „Валькірія" оп. Вагнера; ПРАГА 18.05 Пісні німецьких композиторів; РАДІО ПАРІ 20.15 Для молоді, 20.30 Соліст, 21.00 22.00 „Свято весни" розр. програма; РІМ 17.15 Форт., 21.00 22.00 Симф. концерт; СОФІЯ 18.30 Легка музика, 19.00 20.00 21.00 „Аїда" оп. Верді.

Четвер, 31. березня 1938.

БЕРЛІН 16.15 Форт. твори Бахівців, 19.10 Тріо на форт., скр. і вїол. Шуманна, 20.00 21.00 Ветр танку; БІЛГОРОД 21.30 Нар. пісні; БРЮСЕЛЯ ФЛЯМ. 20.00 21.00 „Христя ліснянівна" оп. Ярна; БУДАПЕШТ 13.00 Концерт військ. музики, 17.35 Арфа, 19.15 20.00 Нар. пісні в супр. циг. орх., 21.15 форт. сонати Бетовена у вик. Ерне Дохнаїй; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Вальдштайнівська соната Бетовена, 20.00 21.00 Концерт орх., скр., вїол. 22.30 Соната г-дур на вїолю да гамба Баха; КОШИЦІ 13.30 Про лїкування курей, 14.00 18.45 Вістки, 18.00 Культ. огляд: Дбайте дітям добру книжку; МІЛЯНО 21.00 Сцени, 21.30 22.00 Концерт квартету; ПРАГА 11.05 Сальон. музика, 15.15 Розр. музика, 21.25 Квартет з-моль Бетовена, 22.35 Концерт воєнгу, РАДІО ПАРІ 20.15 Віол., 20.30 21.00 22.00 Симф. концерт; РІМ 21.00 22.00 23.00 „Аїдлезіянка" оп. Чілеї; СОФІЯ 20.45 Спів.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"
Львів, 28. березня 1938 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 3·25 зол.
1 кг. масла бочков. вид. з опак. 3·30 зол.
молоко . . . 18—19 сот.
(цїна попит) . . . 2·80—2·85 зол.
Попит на масло й яйця здержаний. на молоко сильний.

ОПОВІСТКИ.

Обвинуваченій Андрій Трелля замилк, що статтю помїщену в ч. 259 „Орендовника" з дня 10. XI. 1937 р. під заголовком „З цїлою під нашим дахом — під шляхом віри" — повістав том через неточну інформацію місцевого кореспондента. Тепер, переконавшися, що поставлені в цій статті заміти приватному обвинувачеві о. Омелянові Константиновичеві, греко-католицькому парохові парохії в Сяноку, не відповідають правді і приватного обвинувача у високій степені кривдять, заяви ті відкликує і приватного обвинувача за заподіяну йому кривду перепрошує.

МАТРИМОНІЯЛЬНІ

ПАННИ освічені, інтелігентні, матеріяльно забезпечені шукають панїв на старших лїт 45. Листи зі світлинами до Адміністрації „Діла". Більшість, шатинка. 678 2-2

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

АПЛІКАНТ, 2 і пів року практики, шукає на машині — шукає патрона. Оферти з умовинами слати до 15. 4. до Адміністрації „Діла" під „Адм. концінієнт".
682 1-2

КУПНО - ПРОДАЖ

КАМЯНИЦЯ нова комфортова, без такси, 14 лїт вільних, бічна Потоцького. 28.000 готівка і 2.000 банк.
ГАРНИЙ ДІМ, город. сад. при трамваю. Потоцького, 16.000.
ПОВЕРХОВА КАМЕНИЧКА, нова. „Личаків, побіч парку, при трамваю, готівкою 9.000, довг 11.000.
Бічна Потоцького, НОВА, ПОВНОКОМФОРТОВА КАМЕНИЦЯ, гарний город, без такси, 15 вільних лїт, готівкою 55.000, банк 15.000.
ДІМ НОВИЙ, поверховий, при трамваю, готівка 10.000, банк 5.000.
ПАРЦЕЛІ більші і менші в цїлім Львові. Інформації і поради зовсім безплатні. — Українське бюро „ТРАНСАКЦІЯ" Львів, Длугоша 1, рог Миколая. 679 2-2

РІЖНІ

ФРАНЦІШОК ГЛЯСГАЛЬ — упр. тех., дентист тепер Львів, Пасаж Гавсмана 7. 875 19-30

НОВДРИ вовняні пухові найдешевше виробки Романова, Городецьких 4 (побіч Ринку). 520а 6-7

УКРАЇНСЬКА КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ що істнує від 20 лїт ІВАН МАРІЯЦ, приймає всякі роботи мужеського, жіночого і священичого відділу по помірковання цінах. Львів, ул. Петра ч. 3. І. 2719 29-30

ЗА 1 ЗОЛ. переробляє капелюхи жіночі, мужеські, а **2 зол.** прасує мужеські убрання, шиє, направляє гардеробу жіночу і мужеську. Коперника 26 (а подвірє). 895 18-20

НОВА ХРИСТІЯНСЬКА ШВАЛЬНЯ приймає всілякі білля мужеське, жіноче, постелеве, охоронні пашці, шлафроки та дитяче білля Коханівського 3. 656 3-3

РОБІТНЯ АРТ. БРОНЗІВНИЧА Ст. Федиського Львів, Вірменська 25 (дім „Зорі") виконує всякі церковні предмети зі срібла і бронзи. Позолочує старі чаші. 673 2-2

Я ПРИВЕЗЛА найновші роди ганту до суконь. КОЗЛОВСЬКА, Академічна 22, І. п. тел.: 235-43. Шкільні шапки всяких родів. 5/22 1-2

СТАРУ ГАРДЕРОБУ мужеську — міняємо на найновіші бельові матеріяли. Телефон 270-25. 673 2-5

ОГОЛОШЕННЯ.

ХТО?!

хоче купити найліпші косметичні і гігієнічні артикули по найдешевших цінах купує тільки у найсолідніщій

ПЕРФУМЕРІЇ

С. ФЕДЕРА

Львів СИКСТУСЬКА 7
Філія КОПЕРНИКА 15а
Філія ГАЛИЦЬКА 16.

Кожний покупець, що покличеться на оце оголошення „Діла" дістане ЗА ДУРНО гарний дарунок.

КІР

Львів, Усійського 6
Тел. 280-88.
Станиславів, 3-го Мая 4.
ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ.

Приписові почтові друки і книжки до вжитку часописів

лишки повне видавництво послуговується можна купити в Адміністрації „Діла" Львів, Ринок 10. Для провінції виеилаємо за післяплатою.

Цїнник друків:
Zawiadomienie wysyłkowe
1 пр. 5 сот.
Gazetowa książka nadawcza
оправлена (200 карток) зол. 3.50
Książka rozsyłkowa
на 480 урядів зол. 2.50
на 960 урядів зол. 5.—

Оголошуйтеся в найстаршім укр. щоденнику „ДІЛО".

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . зол. 0.35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках . зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . зол. 0.10
шукаючі праці . . . . . зол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . зол. 480.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . зол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . зол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . зол. 70.—

За оголошення відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів Ринок 10.

Ч. 69 (14.501). Львів, середа 30. березня 1938. Орган рускої національної робітничої партії. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ И АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-28
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060. Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 2.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБСЯЗІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

ПАЛЬТА оригінальні англійські продає ФАБРИКА ОДЯГІВ Рот і Рудерфер Львів, Легіонів 3/І. п. (над кіном Паляс)

Посол Харват приїде завтра до Ковна.

ЛИТОВСЬКИЙ ДИПЛЬОМАТ ПРИХАВ ДО ВАРШАВИ

Посол Харват приїде до Ковна в середу пополудні і замешкає в готелі „Метрополь". В четвер в год. 12.30 „ложить він през. Сметоні дипльоматичні повновласти.

В неділю вечором приїхав до Варшави молодий литовський дипльомат Капрукштіс, що має приготовити литовське посольство. Перший литовський посол, Казимир Скірпа, приїздить до Варшав у вівторок вечором.

Лєріда піддалась нац. військам.

Радіостація зі Саляманки принесла вістку про капітуляцію міста Лєріди; офіційно ще не потверджено цієї вістки.

Зі Сарагоси подають, що нац. війська відкинули червоних на 5 км. від Каспе, на правий беріг ріки Гваделюпи. Під Алькорізою нац. частини під командою ген. Аранди пішли на кільканадцять кілометрів вперед.

Комунікат національної головної кватири стверджує, що ліве крило національних військ здобуло кількадесять місцевостей.

СССР хоче вислати воєнні л'таки через Францію

ДО БАРСЕЛЬОНИ?

СТАНОВИЩЕ ПАРИЖА.

„Івнінг Стандард" пише, що з огляду на безнадійне положення армії червоних совітський уряд розглядав можливість вислати більшу скількість літаків найновіших типів повітряним шляхом до Барсельони. — Совітський амбасадор у Парижі вже від трьох днів домагається, щоб французький уряд приготовив у північній Франції відповідні терени до злетів; на випадок відмови Совіти хочуть, щоби Франція доставила сама ці літаки та обіцюють, що покриють втрати, на які це наразило би Францію. Англійські кореспонденти твердять, що ці плани не дістали апробати французького уряду, бо перший план важко дикомати, а другий був би рівнозначний з інтервенцією.

РИМ І ЛЬОНДОН ОСТЕГІРАЮТЬ.

В італійському журналі „Інформаціоне Дільоматіка" появилася сензаційна стаття в еспанській справі, яку вважають загально осторогою для Франції. Стаття стверджує, що всяка **інтервенція на терені Еспанії б'улаб рівнозначна з війною.**

Цікаве, що ця стаття появилася безпосередньо після розмов Чіяна з Пірсом — це має бути спільний британсько-італійський погляд.

Чехословацький уряд заповів нову політику супроти меншин.

ПРАГА ВДОВОЛЕНА НІМЕЦЬКИМИ ЗАПЕВНЕННЯМИ.

Чехословацький премієр Годжа виголосив в імени свого уряду декларацію, в якій м. ін. заявив, що офіційні німецькі чинники впевнили Чехословаччину, що Німеччина не думає встрявати до внутрішніх чехословацьких справ та не має ніяких агресивних плянів супроти Чехословаччини. Премієр Годжа обіцяв, що справи національних меншин у Чехословаччині поведе відповідно до теперішньої ситуації і заповів нову фазу у меншинній політиці чехословацького уряду.

ПОЛІТИЧНА АКТИВІЗАЦІЯ СУДЕТСЬКИХ НІМЦІВ.

Судетсько-німецька партія зорганізувала мин. неділі низку віч у ріжних містах. У Ліберці промовляв посол Нойвірт; він у гострій промові домагався адміністраційної автономії для судетських німців і нових виборів.

На шляху до порозуміння між Римом і Ватиканом.

Заяву льояльности австрійського епископату приняли в цілій Німеччині радісно; німецька преса вяже ту подію з недавньою візитою папського нунція в Берліні. Нунцій переговорював з міністром закордонних справ фон Ріббентропом у справі нового конкордату Великої Німеччини; конкордат мав би заступити ті поодинокі договори, що їх заключила дотепер Німеччина й Австрія з Ватиканом. Візита папського нунція в Берліні створила відповідний ґрунт до порозуміння.

ГІТЛЄР ВІДВІДАЄ ПАПУ?

У звязку з тим у Берліні сподіються зміни у програмі візити Гітлера в Римі: Гітлер буде на авдієнції у Ватикані.

ГАБСБУРГИ ЗАНЕХУЮТЬ БОРОТЬБУ ЗА АВСТРІЙСЬКИЙ ПРЕСТІЛ?

Деякі будапештенські часописи пишуть, що архикнязь Отто Габсбурґ наказав усім провідникам легітимістів у Австрії припинити свою діяльність та подумати про власну долю і про свої родини.

Репресії Злучених Держав проти Мексику.

У відплату за те, що мексиканський уряд націоналізував деякі американські нафтові підприємства, рішив уряд Злучених Держав не купувати в Мексику срібла аж до відкликання. Ця постанова дуже прикра для мексиканської господарки, бо закупи срібла в Мексику для Злуч. Держав були великі. Вже тепер ціна мексиканського срібла поважно обнизилася. Зрештою, ці репресії подекуди однобічні, бо мексиканські копальні срібла здебільша належать до американців.

ТРЕБА ДВИГНУТИ НАШЕ ГОСПОДАРСТВО.

ПЕРЕД ЗАГАЛЬНИМИ ЗБОРАМИ КРАЄВОГО ГОСПОДАРСЬКОГО ТОВАРИСТВА „СІЛЬСЬКИЙ ГОСПОДАР У ЛЬВОВІ.

Львів, 29. березня 1938.

Дня 31-го березня ц. р. відбудуться чергові Загальні Збори Краєвого Господарського Товариства „Сільський Господар" у Львові. Наша господарська централя складатиме звідомлення зі своєї цілорічної праці, а делєгати наших хліборобів з краю дискутуватимуть над дальшими напрямними праці цієї установи. Перед цими зборами хотілиб ми кинути декілька гадок, що освітилиб працю, її висліди та обставини, серед яких „Сільському Господареві" доводилося працювати в останньому році.

Розбудований дуже сильно перед війною і підчас війни завдяки невтомній праці та небуденному організаторському хистові незабутнього д-ра Евгена Олесницького, став „Сільський Господар" одною з головних українських установ в краю. Але умовини праці були тоді цілком інші від теперішніх. Широкий розмах її спирався тоді на великій свободі праці та поважній матеріяльній підтримці краєвого і центрального уряду. Сильна політична організація давала теж тривкі плечі для нашого господарського розвитку. Буйний розвиток національного життя давав можливість притягнути широкі маси селян також і до господарської організації. Але повоєнні роки майже в цілости зліквідували цю нашу організацію, а найживіші елементи з „Сільського Господаря" взялися організувати кооперацію, яка найшла теж у своїх перших роках у „Сільському Господарі" опору та моральну і матеріяльну підставу для свого розвитку. А сам „Сільський Господар", не маючи програми праці у змінених умовинах, де треба спиратися виключно на власні сили, майже цілковито занепав. Щойно по повороті з еміграції нашого молодого покоління, яке вернулося відповідно фахово підготоване до господарської роботи, змінилося положення і в „Сільському Господарі". Від 1928. р. або від 10-ти літ почалася повільна, систематична і сперта на новій програмі праця, яку вели вже не люди доброї волі, але фахівці. Переживав „Сільський Господар" у цій відбудові і свої дитячі хороби, беручи зразу за великий розмах, пропорціональний може до молодечих задумів, але у великій мірі непропорціональний до реальних тоді можливостей. Прийшла криза що казала провідникам

Нема доброго снідання
без кави з цикорієм
ЛУНА
— яку виробляє єдина —
українська кооп. фабрика
Суспільний Промисл
Львів 24, вул. Жовківська ч. 188

„Сільського Господаря" розбудовувати може поволіше, але певніше цю нашу установу. На Загальних Зборах „Сільського Господаря", що відбулися в березні 1929. року, коли обговорювали нову програму праці Товариства, один з фахових керманичів Товариства зазначив, що на його повну розбудову треба 10 років часу, з того 5 років на розбудову централі, і 5, щоби організація станула сильною ногою на нашому селі. І оце по близько 10-ти роках такої праці знову стає перед нами „Сільський Господар", щоб дати звідомлення з того, що він зробив.

На день 31. грудня 1937. р. мав „Сільський Господар" 60 повітових філій 1840 кружків, у цих кружках 126.450 членів, які вплатили вклад ки за 1937. рік, а між ними 19.152 жінок. Крім цього обединював „Сільський Господар", як своїх членів, 2216 кооператив усіх видів і спучнів. Разом усіх членів „Сільського Господаря", тобто філій, кружків, кооператив та фізичних членів було 130.566. Фахову працю вело в централі 12, а у краю 127 фахових працівників. Між цими фаховими працівниками було в централі 7, а у краю 58 інжинірів-агрономів, себто фахівців з високою освітою. Інші фахівці — це інструкторки для праці серед господинь, інструктори для Хліборобського Вишколу Молоді, інструктори садівництва, пасічництва і т. д. Таким чином велику фахову працю вело чимало спеціялістів, які зуміли підтягнути працю Товариства на відповідний щабель.

Не будемо наводити докладних даних про працю „Сільського Господаря", бо вона зібрана в окремій книжечці, „Звідомленні", яку сьогодні має в руках цілий край. Зазначуємо тільки, що „Сільський Господар" розвивається тепер добре, чого доказом є хочби те, що в цьому році прибуло 157 кружків (11.3 прц.), 23.085 членів (23.3 прц.), в цьому 5587 жінок (41 прц.). Самі кружки і філії „Сільського Господаря" зібрали на свою працю поверх 183.000 зол., з чого близько 2/3 припадає на самі членські вкладки, а пова цим зібрали ще близько 100.000 зол. з інших доходів, про які вони подбали. Вказує це не тільки на динамізм у розвитку „Сільського Господаря", але й на те, що він твердо стануа на власних силах та розбудувався на здорових основах. Так отже по 10-ти роках праці керманичі „Сільського Господаря" дотримали слова і розбудували нашу господарську установу так, як це потрібно для нашого села.

Та не легко було працювати „Сільському Господареві" в цьому році. Вказуємо хочби на такі факти, як необоснованє ніякими господарськими мотівами розвязання філії „Сільського Господаря" в Луцьку на Волині та 52 кружків, що їх ця філія оснувала та довгі роки з великою користю вела. Була це одна з кращих філій „Сільського Господаря", де працювало 6 фахівців, де різні ділянки господарської праці були справді на відповідній висоті. І не було поважнішої причини до того, щоб цю філію розвязати. Але невмолима волинська дійсність подиктувала інакше, тож філію розвязали, хоч вона була справді дуже добрим осередком господарської праці на Волині.

Згадаймо теж, що не вважаючи на заходи богатьох сіл нашої Лемківщини не дозволили у краківському воєвідстві оснувати ні одного кружка „Сільського Господаря", а це мотивували у більшості випадків тим, що населення є проти такої організації, як „Сільський Господар". Але звідки це населення мало виробити собі гадку про працю „Сільського Господаря", коли воно цієї праці ніколи не бачило, і чому саме малоб виступати проти такої корисної для селян організації? Це ніби загадка, але й у лемківських відносинах неважко розгадати.

Від „Сільський Господар" у 425 селах Секції Охорони Тварин, які обединували поверх 37.000 членів-господарів, та опікувалися поверх 50.000 штук худоби. Працювало у цій ділянці кільканацять ветеринарних лікарів, що намагалися піднести гігієну та годівельні умовини для худоби, а тимсамим врятувати величезні гроші для нашого селянства, які пропадають через загибіль худоби. Але в цій акції доглянула влада обезпеченеву діяльність та розвязала у цьому році цілу цю ділянку праці „Сільського Господаря". Цих прикладів досить, щоби побачити, які непередбачені труднощі стрічала ця наша організація на шляху своєї праці.

„Сільський Господар" є не тільки нашою фаховою господарською установою, яка вчить, як треба господарювати. „Сільський Господар" веде теж другу дуже важну ділянку праці, якою є оборона прав та заступництво інтересів нашого селянства. Отже це Товариство є також становою хліборобською організацією нашого селянства, а великий розділ у звідомленні, дуже багатий змістом, вказує, що цю ділянку, яку започаткував бл. п. д-р Е. Олесницький, і яка стала змістом праці „Сільського Господаря", ведуть у нас з великою користю для нашого села. Цим теж треба пояснити великий наплив членів нашого селянства до цього нашого селянського товариства, яке займається селянством не тільки для того, щоб піднести його господарську культуру, але також стоїть на сторожі селянських прав.

Наприкінці приходиться ще згадати, що Товариство „Сільський Господар" веде Хліборобський Вишкіл Молоді, що є 4-літньою господарською школою для молоді від 14—18 літ, і обединує сьогодні 11.000 хлопців та дівчат. Щоб наше громадянство познайомилося ближче наглядно з цією муравлиною виховною працею, яку „Сільський Господар" веде для молодого сільського покоління „Сільський Господар" задемонструє цю ділянку праці у Педагогічній Виставі, що відбудеться незабаром у Львові.

Дуже цікавою працею „Сільського Господаря" є організація нашого сільського жіноцтва у т. зв. „Секціях Господинь" при кружках „Сільського Господаря". Зріст числа жінок, членів „Сільського Господаря" на 41 прц. в останньому році каже ясно, що ця жіноча господинська організація була не тільки корисна, але й необхідна. Господарську працю серед жінок може вести тільки „Сільський Господар" тому, бо він єдиний має сьогодні поверх сотні фахівців, що можуть і вміють учити господарства наше жіноцтво. Минули часи коли з аматорства можна було вчити господарства, тепер часи спеціялізації: тільки фахівці можуть дати селянству відповідне знання. А таких фахівців має саме „Сільський Господар", єдина селянська організація, що найближча своєю працею до душі і серця нашої селянки і нашого селянина.

Загальні Збори „Сільського Господаря" — це сьогодні відзеркалення стану нашого українського села, його болячок, його недомагань, його радощів і турбот. Тому радіючи зростом „Сільського Господаря" і співчуваючи його труднощам чекаємо на ці Загальні Збори, де наш селянин матиме слово, щире та безпосереднє, до якого повинні прислухуватися всі, що для села у інших ділянах національної роботи працюють

Фірма Кратц і Райс Львів, Казимира Великого ч. 22
Найновіші матеріяли ориг. англійські і бельгійські, спеціяльність вироби Моргенштерна.

Традиція московської тиранії.

У звязку з ріжними московськими судовими розправами, на яких сучасний московський володар „судить" своїх найвищих достойників і урядовців, варто пригадати дещо зі старої історії Московщини в освітленні сторонніх чужинців, що на власні очі бачили „країну чудес". З тих описів, реляцій та цілих розправ зможемо краще зрозуміти московську психольогію чи то психопатію, спосіб правління, характер адміністрації, податкову систему, „колективістичне" господарство, судівництво, засоби пропаганди та загалом цілу московську тиранію — як вона виглядала в дійсности.

Одною з найбільш цікавих таких книг про Московію була праця англійця Джільса Флетчера, видана в Льондоні в 1591. р. під наголовком: „Of the Russe Common Wealth, or manner of government by the Russe Emperour (commonly called the Emperour of Moskovia)", себто „Про російську державу або спосіб правління російського царя (котрого звичайно називають московським царем)". Сам автор Д. Флетчер — доктор юридичних наук, посол при московському дворі в 1588. р., людина дуже освічена, вдумлива і спостережлива, влучно характеризує московські відносини. Цікаво, що перша спроба видати переклад Флетчера у російській мові скінчилася невдачею. Переклад Д. Флетчера спорядив відомий український учений професор московського університету О. Бодянський та видрукував у 1858. р. в „Чтеніях" Т-ва історії і старовини при московському університеті. Але російський уряд сконфіскував і знищив цілий наклад цього видання, а самого проф. О. Бодянського „суспендував" і заслав до провінціонального казанського університету.

Про спосіб управління московською державою Д. Флетчер пише:

„Правління в них (московських царів) чисто тиранське; всі вчинки царя йдуть на те, щоби були корисні лише для одного царя, а крім того провадяться найбільш безоглядним і варварським способом." В податковій системі московський уряд — каже Флетчер — „не притримується найменшої справедливости. Шляхта і прості люди у відношенні до свого майна не хто інші, як лише охоронці царських прибутків, тому, що все придбане ними, раніше чи пізніше переходить до царських скринь." Флетчер торкаючись податкової системи Московщини, у спеціяльному розділі під наголовком „Про засоби збогачення царської скарбниці майном підданих" пише, що цар притримується таких засад: „Не противитися насильству, видиранню і всякого роду хабарам, яких уживають князі, „дяки" та інші урядовці над простим народом в областях (на місцях), але дозволяти їм все це до закінчення річниця їх служби, доки вони цілком не нажеруться; потім поставити їх на „правеж" (або під батіг) за їх поведінку і вимордувати з них усю або більшу частину здобичі (як мед виточується бджолою), награбованої ними у простого народу і зложити її до царської скарбниці, але ніколи, не повертаючи нічого справжньому власникові, яка не булаб велика і очевидна спричинена їм (власникам) шкода. Для цієї мети дуже „корисні" бідні князі і „дяки", яких посилають до областей на місця, а котрі переміняються дуже часто, а саме кожнорічно, не вважаючи на те, що як самі по собі, так і за прикметами народу, могліб залишатися далі. В дійсности настановлені знову над простим народом, вони ссуть з новим завзяттям, як оси цісаря Тиверія, котрі прилітали завжди свіжі на стару рану і а котрими він порівнював, звичайно, своїх преторіїв та інших областних урядовців.

Показувати іноді прилюдно приклад справедливости (суворости) над урядовцями, що грабували нарід, коли якийсь із них став особливо відомий з найгіршого боку, щоб нарід міг думати, що цар обурюється гнобленням народу, і таким чином скинути вину на погані прикмети його урядовців. Так, між іншим, зробив покійний цар Іван Валевич з „дяком" однієї своєї области, котрий крім ріжних поборів і хабарів приняв печену гуску, начинену грішми. Його урядовця привели на ярмаркову площу в Москві, де цар був присутній особисто і промовив: — От, добрі люди, ті, котрі готові вас зїсти, як хліб і т. д.

Потім він запитав своїх катів, хто з них вміє різати гуску, і наказав одному з них спочатку відрубати дякові (губернаторові) ноги на половину литок, потім руки вище ліктя (усе запитуючи його, чи смачне гусяче мясо), і нарешті звелів відрубати голову, щоб він зовсім був подібний до печеної гуски. Це могло би служити достаточним прикладом справедливости (як розуміють судову правду у Московії), колиб вона не мала на оці хитру мету закрити той гніт, якого допускається сам цар"

Подав **В. С.**

ПАШПОРТ І ЗАРІЗ.

Варшава, 28. березня 1938.

На засіданні сойму, що відбулося в пятницю 25. березня ц. р., між іншими справами прийшли на порядок дня дві справи, які є незвичайно характеристичні для сьогоднішніх настроїв уряду і польського громадянства супроти національних і віроісповідних меншин. Тими справами були проєкти законів про втрату польського громадянства і про заборону ритуального зарізу.

Справу втрати польського громадянства обговорив я обширно на сторінках „Діла" ч. 51 з 20. березня ц. р. у статті „Тяжкий удар для емігрантів" і подав там теж і генезу цього урядового проєкту, ухваленого радою міністрів на засіданні 18. березня ц. р. Міністр внутрішніх справ ген. Складковський зголосив цей проєкт тогож самого дня у соймі вже в часі пленарного засідання; урядуючий віцемаршал Шецель поставив його додатково на порядок дня за згодою більшости сойму. Проєкт відослали до правничої комісії, що його приняла з дуже незначними змінами, а сойм ухвалив його вже на засіданні 25. березня ц. р., себто в тиждень після ухвали ради міністрів. Прийме його очевидно і сенат і внедовзі проєкт стане обовязуючим законом.

Згідно з тим законом польський міністр внутрішніх справ може відобрати польське громадянство тим громадянам, що: а) діють за кордоном на шкоду польської держави, б) перебуваючи безперервно за кордоном щонайменше пять літ після створення польської держави, втратили звязок з польською державністю, або в) перебуваючи за кордоном, не вернулися до Польщі в означеному речениці на підставі дотичного консуляту польської держави.

Куліси й мотиви того проєкту, чи пак за тиждень-два обовязуючого закону, виясняв я у цитованій моїй статті і їх у цілости потвердили посли Моравський (в обороні польської політичної еміграції, зокрема В. Вітоса), д-р Ритвицький і д-р Зоммерштайн, члени соймової правничої комісії, яких усі поправки соймова більшість відкинула. Нема ніякого сумніву, а це і слідно було у соймі зі слів референта комісії, що вже в дуже короткому часі відчують діяння цього нового польського закону десятки тисяч наших емігрантів за морем, що походять з теренів сучасної Польщі і проживаючи за морем більше як 5 літ, не постарались досі за місцеве громадянство.

Польські консулярні уряди надзвичайно пильно — далеко більше, як думають самі емігранти, — стежать за нашим національним життям на еміграції і напевне ведуть окремі картотеки всіх наших емігрантів галичан, що чимнебудь виявляють назовні своє українське національне обличчя і своє становище до польської національної політики. Уся без винятку українська заморська еміграційна преса не мала і не має причини ентузіязмуватися тією політикою в українській справі і до цієї політики ставилася завжди щонайменше критично, якщо не гостро негативно. І не тільки наші заморські (на европейському континенті теж) діячі, але і звичайні сірі люди, що живуть ще з формальним польським пашпортом, чи і без нього як формальні польські громадяни на підставі місця свого уродження і постанов повоєнних мирових договорів (санжерменського), стануть небаром громадянами без батьківщини, бо на нове громадянство треба ждати нераз кілька літ від дня зголошення.

Поворот до своєї батьківщини тих людей сіре патрія буде справила майже неможливий. Можуть вони вернутись до Польщі тільки за попередньою згодою міністра внутрішніх справ і то лише на короткий час, бо у Польщі на постійне не можуть поселитися ніколи такі особи, яким відібрали польське громадянство. А дозволу і на часову візиту у рідні в Старому Краю наші емігранти напевно не одержать.

Одним словом, буде відрізана тепер українська еміграція з Польщі від рідного краю і те навіть сірі маси, що з широкою політикою не мали досі нічого спільного. Наша політична еміграція, що ще залишилась з давніших часів, і так зовсім не спішиться до Польщі, а деякі її маркантні постаті сюди напевне не вернуться. Величезній частині нашої еміграції польський уряд відбере сьогодні чи завтра і формальне польське громадянство, що вона його досі мала. Не буде вже у неї польського пашпорту, але останеться у неї українська душа, якої не можна усунути ніяким спеціяльним польським законом. Останеться у нашої еміграції і любов до рідного краю та зацікавлення його дальшою долею, врешті свідомість, що треба помогти своїй батьківщині і то всіми засобами, що їх має і може мати наша еміграція. Новий польський закон не вдіє тут нічого — і пашпорт теж.

РИЧАЛТОВІ ДЕШЕВІ ЛІКУВАННЯ ВІД 1. ТРАВНЯ Зол. 155·—

Інформації:

ІВОНІЧ - ЖИВЕЦЬ 14—6)

Справа пашпортів і позбавлення громадянства торкається не тільки нас, торкається вона і жидів, хоч в іншій площині і з інших мотивів. Звичайно, не з політичних, з винятком жидівських комуністів у Польщі. Строгість нового закону спаде передовсім на ріжних жидівських гешефтярів чи навіть торговців живим товаром, які у величезній більшости рекрутуються зі східно-европейських жидів. За такими типами не будуть жаліти чесніші жиди з Польщі. Зате новий закон про втрату громадянства вдарить болюче тисячі галицьких жидів у Відні, що раді би тепер вернутись до Польщі, а не зможуть втративши отсе польський пашпорт.

Справа зі зобороною ритуального зарізу вже чисто жидівська, товчеться вже третій рік і перед двома роками наробила в Польщі й у світі великого шуму. Тоді внаслідок інтервенції уряду змодифіковано значно проєкт посолки Присторової і врятовано ритуальний зріз, обмежуючи споживання мяса з ритуального зарізу виключно до жидівського населення з означеним згори контингентом. По двох роках пос. Дудзінський підняв наново основний проєкт Присторової у формі окремої новелі і польська соймова більшість остентаційно всупереч внескові уряду ухвалила новелю Дудзінського. І внедовзі в Польщі не буде вже „кошерного" мяса.

Повища справа зі скасуванням „кошер" не наробила вже такого шуму, як перед двома роками, бо і жиди самі і політичний світ зацікавлений нині у першу чергу справою „аншлюсу" Австрії до Німеччини та іншими важливими політичними справами. І ритуальний зріз відійшов у тінь і затрівожена своєю найближчою майбутністю жидівська вулиця в Польщі, не має часу, а то й більшої охоти зайняти ся ним.

Вже надійшли **весняні матеріями, убрання і плащі**

ШАПІРА вул. Личаківська ч. 1.

КЛЯВДІЯ ГАВРИЩАК.

З Нюйорку до Маямі.

5. У ПАРКУ-ДЖУНГЛІ. — ПРЕРІЯ.

Коли на пляжі стає надто глітно і гамірно сідаємо в авто, та робимо якусь „тропікальну" ескападу. (Ми кажемо „тропікальну", бо якщо лише трохи віддалитися від моря — полудневе сонце зараз пригадує, що тут воно має подвійну силу і „припікає" як розжарена піч).

Одної днини їдемо до „Королівського Державного Пальмового Парку" — джунглі з пребагатою екзотичною рістнею, де навіть рука американця з хоробливою пасією цивілізувати все, що попаде — поза прорубаною вузенькою стежкою впоперек не важилася нічого більше зробити. Лишивши авто на краю джунглі входимо наче до святині: Зразу огортають нас сутінки, бо крізь густу стелю рістні немов крізь темні шибки церковних вітражів сонце ледви протискається. Тиша післябогослужебної пори, а лише дивний уривчастий голос крикливого представника екзотичної пташині перериває її немов різкий удар по металевому дзвоні, який нагло, без відгомону втихає. Ніодин звук тут далеко не залетить: позаплітувана мясистою лляною густою рістня немов груба оксамитна завіса глушить його, втягає, заздро зберігаючи те, що так мало лишилося у сучасному світі — тишу. Велитенські дерева витискають з місця одні одних, пнуться під небеса по трупах побратимів — кожний мертвий стовбур повваленого віком дерева двигає на своїм кістяку нове покоління, членне, буйне, квітуче.

Ціле щастя, що ніхто з нас тут не природник, бо якби подив ліпша замінити фаховістю та захопленням спеціяліста, який зумів би зорієнтуватися у цьому зеленому кожусі рістні, чи назвати по імені всі дивовижно позаплітувані колачі пнів та галуззя — забраклоб нам не лише дня, але цілого нашого побуту на Фльориді.

Велитенські дуби, пальми, кипариси, гумове дерево, винна лоза, кущі дикої кави, алігаторська груша — врешті незвичайно рідке „ковбасне дерево" з овочами, що так і виглядають на порозвішувані на довгих шнурках ковбаси! На цьому кінчається наша знайомість тропікальної фльори і вона каже нам соромитися за нашу вищу освіту, коли попри десятки таких зразків природи проходимо німі, не змігши їх назвати...

Очима уяви розміщуєш тут серед кущів кровожадних екзотичних хижаків, обзиваєш спорохнявілі пнюки довгунами та тарахкавцями і одним махом джунгля тратить велич та достойність святині, а стає пащею небезпек та небажаних пригод. Факт, що ти забрів сюди голіруч морозить легко шкуру на хребті і починаєш роздумувати над тим, чи скринька з фотографічним апаратом в потребі не могла би спаралїжувати виголодніло хижака.., Але, що цей спосіб геройської самооборони не дуже тебе переконує — пригадуєш товариству обідню пору і конечність скорого повороту до цивілізації...

Іншим разом їдемо на захід від Маямі, в сторону мексиканського заливу на т. зв. „Таміямі Трейл". Це єдиний шлях, що перетинає фльоридські прерії, яких більшу частину т. зв. „Еверглейдс" замінено на національний парк. Поза цією шосою (врештою не менше модерною та вигідною як напр. під Нюйорком) карта Фльориди у цьому місці чиста, а малі семінольські оселі чи фарми з городовиною зуміли ледви кількадесятьметровими площами вдертися у прерії. Кожну пядь землі треба видирати тут запід верстви степових трав та коріння, немов запід гранітної скелі. Але віддячується вона за це стократно: найкращі роди городовини, що родяться і дозрівають кілька разів у рік заманюють сюди до праці охочих, що стають до тяжкого піонірського змагу з труднощами дикої природи.

Для очей — незабутні образи: де гляне — жовта височенна трава, посеред якої густо сторчать білі безлисті стовбури якоїсь екзотичної рослини, що подобає на вкриті інеєм кущі. Вздовж шосе, що пнеться 54 милі просто, без найменшого закруту, а на другій пятьдесятці має ледви два невеликі! — Канал, де кишить від риб та істівних черепах. Ці останні великими зелено-бурими та чорними плямами пообсідали також прибережне каміння та витягнуши довгі шиї гріються до сонця. Високоногі чаплі та велитенські чорні супи проходжуються біля авт у розгоні чи розсідаються з добичю на сніданку таки на самій шосі. Цікаве, як швидко звикла тут екзотична фавна до машини: із великого, крикливого авта ніхто нічого собі не робить; можеш трубіти досхочу, чи криком крізь віконо пробувати сполошити черепаху чи птицю — ніхто з них не ворухнеться. Але лише на хвилину спиниш авто та вийдеш з нього в надії, що котренебудь з них вдасться тобі схопити на фільму — почуєш лише швидкий, голосний плюскіт по воді чи шум у повітрі — і довкола як вимерло...

На вузенькім довгім човні дві семінольки вибрались по каналі на рибу. Їхні барвисті одяги мерехтять у сонці немов вскраві червоно-жовті квіти... Випалюють трави, а полумя, хопившися сухої трави немов льону, заливає на очах цілий красвид огненим морем...

— — — — — — —

Коли вертаєшся домів і Маямі зустрічаючи тебе в позолоті західного сонця з гордощами багатиря показує тобі свої білі палатки-віллі, довжезні алеї квітучих олеандрів, розгойдані на хвилях яхти та моторівки, а на обсаджених пальмами шосах (до кожного дерева допроваджена водотягова рура для доливу води!) безконечні ряди колірових авт — рішеш ще раз, що і природа і цивілізація роблять тут усе, щоб зробити Маямі незабутнім...

—o—

дягнся справою ритуального зарізу, хоч як вона важна для релігійно практикуючих жидівських мас у Польщі.

Українські представники і в комісії і на пленумі сойму заявилися проти знесення ритуального зарізу і піддержали у цьому жидів. Зробили це зі засадничих причин, щоб держава не мішалась у внутрішні відносини і релігійний ритуал. Українське становище стояло теж під вражінням сучасного натиску на греко-католицьку і православну Церкву та духовенство. До проєкту пос. Дудзінського поставилась негативно наша соймова репрезентація *і з мериторичних причин*, бо знесення ритуального зарізу зменшить споживання мяса у жидів — як це документно ствердили вже тепер на підставі дволітньої практики представники уряду, — що відібеться тепер відемно на ціні мяса та що можуть відчути безпосередньо і наші продуценти-хлібороби.

Паспорт і заріз характеризують у Польщі під цю пору сучасний курс уряду і польського громадянства супроти усіх, хто не вродився поляком.

Д-р Степан Баран.

ПОГЛЯДОВА ТРАДИЦІЯ.

(ПРО УКРАЇНСЬКУ ПЕДАГОГІЧНУ ВИСТАВУ).

Думка влаштувати Педагогічну Виставу та згодом і Педагогічний Музей виринула ще перед війною. Але війна перешкодила її здійснити. Віджила ця думка безпосередньо по війні. Працю над організацією вистави перебрала на себе Рідна Школа та продовжувала її під проводом професорів небіжчика Михайла Галущинського й Володимира Радзикевича.

Нововідкрита велика УКРАЇНСЬКА РОБІТНЯ СТОЛЯРСЬКО-ТАПІЦЕРСЬКА

СТОЛЬ-ТАП

ЛЬВІВ. ЛЕНАРТОВИЧА 4.

Виконує наймодерніші МЕБЛІ СТОЛЯРСЬКІ І ТАПІЦЕРСЬКІ. Виконання солідне по найдешевших цінах.

Але безпосередні повоєнні роки не були сприятливі для влаштування вистави. Час минав і годі було вийти поза межу теоретичних міркувань. Аж прийшов 1931-ий рік, рік 50-ліття Рідної Школи. Тоді стала також актуальна Педагогічна Вистава. Мали й влаштувати разом з Педагогічним Конгресом, що відбувся в днях 2. й 3. листопада 1935 р. Та здійснення таких двох важких починів рівночасно було не під силу і Рідній Школі й українському громадянству. Цього року має відбутися у Львові просвітянське свято з нагоди 70-ліття „Просвіти". Рідна Школа постановила влаштувати свою Педагогічну Виставу разом зі святом „Просвіти".

Вистава відбудеться у Львові, де в 1586 році повстала при Ставропигійському Братстві перша українська нижча й середня школа. З того часу розвиток українського шкільництва ніколи вповні не переривався. Вистава саме має представити цей 350-літній розвиток української школи, працю вчительства й молоді. Отже ціллю вистави буде представити в загальних обрисах розвиток, досягнення й потреби української школи, українського дошкільного й позашкільного виховання з окремою увагою на ціллу низку складних обставин, що допомагали розвиткові українського шкільництва або його перепиняли.

Праця над улаштуванням вистави сконцентрувалася в Рідній Школі. В організації Української Педагогічної Вистави беруть чинну участь усі ті українські товариства й організації, що мають якенебудь практичне відношення до справ освіти й виховання народу. З представників усіх тих товариств та організацій утворився Головний Комітет Педагогічної Вистави. Технічними працями над організацією вистави керує Діловий Комітет у такому складі: проф. Іван Галущинський — голова, та члени: о. дир. Дзерович, д-р Петро Білинюк, д-р Вс. Метельський, д-р М. Терлецький, проф. С. Сидорович, проф. Є. Ю. Пеленський, інсп. П. Будз, дир. Л. Ясінчук і ред. І. Ющишин. Репрезентаційний провід над Педагогічною Виставою перебере Почесний Комітет.

З ріжних причин Педагогічна Вистава мусить бути територіяльно й часово обмежена. Головно охопить вона Українське шкільництво Совітської України, бо кордони на схід від Збруча для тутешніх українців замкнені та немає ніякого безпосереднього контакту з українськими шкільними працівниками й педагогічними колами над Дніпром.

Тематично вистава подумана широко. Має вона охопити всі роди й ступні шкіл від найнижчих до найвищих — отже загальноосвітні, фахові, мистецькі, дошкільне та позашкільне виховання. Педагогічна Вистава буде природним і доцільним доповненням Першого Українського Педагогічного З'їзду. Зібрані матеріяли повинні дати конкретний початок Педагогічному Музеєві, що повинен згодом повстати чи то як окрема установа, чи як самостійний відділ при Національному Музеєві у Львові.

Програмово подумана Педагогічна Вистава так, що повинна пластично представити дотеперішні наші виховні осяги в таких пяти відділах: I. Видавництва: 1) Педагогія, 2) Історія й устрій шкільництва, 3) Шкільні підручники, 4) Видання для дітей і молоді. — II. Організація шкільництва: 5) Мапи місцевостей, 6) Діяграми і статистика, 7) Видавництва, 8) Плани й світлини, 9) Організації, що займаються вихованням. — III. Життя й праця школи: 10) Навчальні засоби, 11) Світлини, 12) Друки, рисунки й діяграми, 13) Шкільні бібліотеки. — IV. Життя й праця молоді: 14) Вироби шкільних дітей та учнів, 15) Побут сільських дітей, 16) Пласт, 17) Зимовні оселі молоді, 18) Інші організації молоді, 19) Шкільні кооперативи, 20) Фізичне виховання. — V. Учительство: 21) Світлини, 22) Вироби й праця вчителів, 23) Учительські організації.

З уваги на цю програму й завдання організація Педагогічної Вистави й зав'язку майбутнього Українського Педагогічного Музею мусить спиратися й спирається на якнайширших громадянських, наукових і фінансових основах.*)

Іван Ющишин.

*) Інформації про Педагогічну Виставу дає Діловий Комітет Педагогічної Вистави при Рідній Школі — Львів, вул. Сикстуська 46, тел. 277—52.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Ч. 62. Четвер, 29 (17) березня 1888.

Галицьке намісництво не затвердило статуту „Товариства братньої помочі ремісників" у Микулинцях. З цього приводу „Діло" містить передову статтю, в якій вказує, що намісництво завжди робить труднощі, коли йде про такі самодопомогові українські товариства, чим спинює економічний розвиток нашого краю. Одночасно намісництво без перешкод затверджує статути подібних польських товариств. „Діло" звертається до послів державної ради, щоб вносили в цій справі інтерпеляції в парламенті.

„А почище — пише „Діло" — не пора нам ждати не пора загинати руки. Кривджені товариства повинні йти за прикладом „Народньої Ради" і вносити свої кривди перед Трибунали публичного права. Чей може цим способом ми доберемось до того, що найкращі змагання нашого народу не стрічатимуть перешкод не то вже в боротьбі за політичні права, але й економічне істнування за хліб насущний!"

МАЙБУТНІСТЬ СЛАВЯНСТВА.

Українські товариства вислали привіт хорватському єпископові Стросмаєрові з нагоди його ювилею. Єп. Стросмаєр, визначний національний хорватський діяч, надіслав на руки голови Т-ва „Просвіта" подяку за привіт, в якому між іншим писав:

„Майбутність славянства, його свобода, просвіта, перемога і слава очевидно лежать у поспільній його любови, згоді і братній взаємности. Коли думаємо визволитись від чужого напору і чужої неправди, то очевидна річ, що ми самі один супроти другого на тільки все а все справедливість, але і братню любов сповняти мусимо. Я те святе правило тут на Півдні по змозі заступаю і ширю; Ви-ж славні мої Панове і чесні братя там на Півночі. Нехай Бог нас і тут і там благословить і дасть нам, щоб ми кріпкою вірою нашою і всякою християнською чесностею і силою були по віки звязувані і достойні тих святих і невмируших цілей, до котрих нас Божа провидіння покликало".

ЕВРОПЕЙСЬКА ВІЙНА.

Берлін, 29. марта. „Крайццайтунг" доказує, що европейської війни не дасться вимінути і вона раніше чи пізніше мусить вибухнути.

СПАДЩИНА ПО ЦІСАРЮ ВІЛЬГЕЛЬМІ.

Покійний німецький цісар Вільгельм лишив 48 мілїонів марок. Велику частину цієї суми записав він на коронний скарб, що його оснував Фридрих Вільгельм III. Ледви дві пяті частини цілої спадщини діставлися по рівній половині теперішньому цісареві Фридрихові і вдові цісаревій Августі.

С. СЕВЕРИНА Ч. С. В. В.

ЗНАВЕЦЬ ДИТЯЧИХ СЕРДЕЦЬ.

Памяті о. Теодозія Лежогубського.

Ворожі війська перервали їй звязки з батьками. Була тоді на другому році фільософії. Хоч як шадила кожний гріш, хоч обмежилася до найменших вимог, прийшла важка година. Заставила памятковий перстенець; вкінці призналася мені, що голодує. Жалувалася, що зверталася до деяких інституцій, але ніхто не подав їй помічної руки.

Мені блиснула щаслива думка. Близько нас стоїть чоловік, що кожному поможе, коли хтось помочі потребує. Він певно щось порадить. І вислухав мене о. Теодозій Лежогубський. Відповів лаконічно: „Нехай внесе поданнє і долучить індекс. Зроблю все, що зможу." Куди звертався, не знаю. Минуло кілька днів і студентка дістала підмогу. Віджила, скасала на радощах. А коли зложила подяку й піднесла особисто свого добродія, сказала: „Щасливі учениці, що мають такого директора. Колись історія нашого шкільництва запише золотими буквами імя такого незвичайного виховника."

Саме нашій гімназії пощастило мати такого директора. Це був не тільки першорядний промовець, з Божої ласки, а людина у повному значінні цього слова. Його вчинки йшли впарі з тим, чого навчав. Про його людяність можна би написати багато. Розумів молодь, розумів сироту, спочував з тими, що терплять, радів зі щасливими. Більшого приятеля молоді я не стрічала. Кожна дитина відкривала душу перед своїм директором більше, як перед рідними батьками.

Нераз була я свідком, як о. Лежогубський давав бідним ученицям на залізницю, коли вони не мали на їзду додому. Не моралізував молоді, його діла говорили за нього.

Ось в інституті СС. Василіянок музичний конпс. Це учениці бл. п. Софії Лопатинської, сестри бл. п. композитора Ярослава, попису́ються своїм музичним знанням. В їдальні, що для потреби перемінювалася в концертову салю, нечисленні гості. В часі першої точки входить мати одної учениці. В сільському одязі з станиславівського повіту виглядала маєстатично. Станула несміло. О. Лежогубський устав, взяв жінку під руку і посадив на першому місці. Одним жестом навчив міських дітей на ціле життя, як поводитися з гостями.

Мені пощастило бути префектою за директури о. Лежогубського. Чого я не навчилася від нашого директора! Досі не затерлася в памяті одна картина. Роздаю інституткам листи й листівки з „фронту!" Дві учениці вибухують спазматичним плачем. Одній упав брат на італійському фронті, другій — знайомий. Не вміла я їх успокоїти. А все-ж директор зумів промовити їм до серця та розуму. Дівчата прийшли до рівноваги. Тоді я зрозуміла, чому мистець уміє виграти чудові акорди на струнах людської душі. Від того часу не легкова-ку дитячого терпіння, хоч в очах дорослої людини воно видається пустим.

Молодь уміє любити, вміє бути вдячна. Неодна з наших учениць пригадує собі настрій у школі перед імянинами свого улюбленого директора. Не забула Ірця Макух, як певно працювала над музичними точками програми, не забули співачки, не забули декляматорки. Ще й нині оживаю на згадку тих часів. Усім було добре, бо за всіма стежив чоловік чистий серцем, чоловік повний посвяти.

А його екзорти? Гадка за гадкою прибрала в слова плила, мов тиха вода. Неодно слово, як перлина западало глибоко у серця слухачок. Він умів загріти до любови Бога та народу, до боротьби, до праці, до жертви за батьківщину. Памятаємо, як у малій церковці при вулиці Зибликевича правив Службу Божу за долю народу у радісні і жахливі дні. Після тої Служби більше не переступив порогу тої церкви. Саме вчора 19 років минуло, як церковні дзвони заголосили за приятелем молоді і чистою людиною. На час його похорону заговорили гарматні стріли вояків, за яких успіх молився.

ПРАВНИЧА СТОРІНКА.

Знайдена річ у світлі законодавства.

Дуже часто трапляється, що особа, яка знайде чужу річ, має добру волю її звернути тому, хто її згубив, одначе не знає, як віднайти власника або того, до кого вона належить і що в даним випадку має зробити.

Розгляньмо цю справу, таку дуже часту в щоденному житті, якої епільог звичайно відбувається в карнім суді, бо незнання законів не звільняє даної особи від відповідальности.

Між цивільним і карним законодавством, які нормують спосіб процедури з найденою річею, існують деякі відхили, прогалини і навіть суперечности. Законодавство цивільне постановляє, що знайдену річ треба звернути тому, хто її згубив і не знає, де вона знаходиться або навіть забув про неї. Колиж годі знайти власника річи або того, до кого вона належить, а вартість річи перевищає квоту 1 зол., треба у такім випадку про знайдену річ оповістити в громаді найдальше до 8 днів, у спосіб в даній місцевости принятий. Коли-ж вартість річи перевищає квоту 12 зол., треба, якщо її знайшли, повідомити місцеву владу, яка оповіщує у спосіб принятий у даній місцевости, а якщо і в цей спосіб не знайдеться власника, а вартість річи перевищає квоту 25 зол., тоді влада обовязана оповістити трикратно в часописах.

Знайдену річ звичайно можна лишити на перехів даної особи, хіба є небезпека шкоди, тоді влада може продати її на публичній ліцитації, а гроші зложити в суді, або переховати у третьої особи. Коли до одного року від оповіщення не зголоситься власник речі, особа яка знайшла дану річ, має право знайдену річ або її вартість узяти на свій ужиток. Якби до року зголосився власник речі, тоді обовязаний винагородити всякі видатки і на жадання виплатити 10% від вартости особі, яка знайшла річ, а у випадках, коли винагорода перевищає вже квоту 1000 зол., тоді від дальшої надвишки належиться лише 5%.

Колиж власник не зголоситься у потрібнім часі до засидження річи (у трьох аж до 6 років), особа, яка знайшла річ, стає її власником.

Хто цих приписів не зберігає, відповідає за всяку шкоду власникові, тратить право жадати винагороди за знахідне і відповідає карно.

Стаття 56. закону про проступки говорить, що хто до 2 тижнів від знайдення чужої річи вартости понад 10 зол., чужих актів або документів, або від дати, коли приблукається чужа тварина, не повідомить про це поліційної або громадської влади, або в інший властивий спосіб не пошукає посідача, підлягає карі арешту до 2 тижнів або гривни до 500 зол.

Подані вище постанови цивільного закону наказують повідомити владу до 8 днів і то тоді, коли вартість знайденої речі перевищує квоту 12 зол., зате згаданий припис закону про проступки наказує повідомити владу або пошукувати в інший властивий спосіб власника до 2 тижнів і то тоді, коли вартість знайденої річи перевищає квоту 10 зол. Хто не повідомить влади і не пошукає в інший спосіб власника при вартости до 10 зол. є на основі повищого припису некаральний. З чого недвозначно виходилоб, що знайдену річ при вартости до 10 зол. вільно собі задержати, якби не стаття 262, § 3. карного кодексу, що каже карати за присвоєння чужих знайдених річей, без огляду на висоту їх вартости.

Про присвоєння знайденої речі можна говорити тоді, коли якась особа, нехтуючи постановами цивільного і карного закону про знайдені речі, розпоряджається чужою власністю, як своєю, себто продає її, дарує, сама зуживає і т. д.

За присвоєння собі знайденої речі стаття 262, § 3 к. к. передбачує кару арешту до 6 місяців або гривни, при чому гривна може бути вимірена у межах від 5 до 200.000 зол. Постанова §. 3. ст. 262 к. к. торкається всіх випадків присвоєння знайденої річи без огляду на висоту її вартости. Зате постанова ст. 56. закону про проступки торкається лише випадку, коли присвоєння знайденої річи взагалі не входить у гру. Ст. 56. закону про проступки торкається тільки випадку, коли обходиться припис, що має на меті недопустити до присвоєння знайденої річи мовчанкою, що знайдено таку то і таку річ. На цьому становищі стоїть юдикатура Найвищого Суду.

М-р М. Небелюк

Резолюції І. Конґресу Українських Аплікантів,

ухвалені 20. лютого 1938 р. у Львові.

Конгрес Українських Адвокатських Аплікантів у Львові у дні 20. лютого 1938 стверджує і взиває всіх українським аплікантів здійснювати такі засади:

І. Загальні:

1. Конгрес стверджує, що українська адвокатура, як вільний і незалежний стан, завжди була, є і буде одним з головних чинників у розбудові українського національного життя в найвищих змаганнях Української Нації.

2. У зрозумінні великих завдань українського адвоката як громадянина — апліканти українці, як майбутні адвокати, вважають своїм обовязком і взивають усіх товаришів:

а) брати живу участь у загальному громадянському житті у всіх його ділянках, а особливо в обороні загрожених прав і інтересів української нації;

б) впоювати почуття правовости і конечности правного порядку у зорганізованому житті українського народу;

в) стояти на сторожі моральним та етичних засад, що мають скріпити силу та відпорність Українського народу.

ІІ. Станові:

3. Для здійснювання цих засад Конгрес зобовязує всіх українських аплікантів:

а) змагати і причинятися до підвесення на щораз вищий рівень української адвокатури, а саме:

б) всесторонньою працею над собою в напрямі громадянського вироблення прикмет і фахового знання, гідно виконати завдання заступства правових інтересів суспільности й клієнтів;

в) якнайстрогіше перестерігати засад станової моралі у відношенні до патронів та у відношенні до товаришів-аплікантів;

г) зберігати національну та станову гідність у виступах назверх, у судах та інших урядах, а зокрема:

д) домагатися у справах української сторони виготовлення присудів та інших судових постанов в українській мові — та взагалі вживати в Судах і інших урядах виключно української мови в письмі і слові, згідно з мовними законами.

4. Конгрес поручає товаришам зацікавитися студіями правничих, економічних, політичних та інших суспільних наук для добра і розвитку української науки у тим напрямах.

5. Конгрес стверджує, що внаслідок переважно безплатних або замало платних практик, як теж не завжди відповідної поведінки патронів у відношенні до своїх аплікантів, становище аплікантів під оглядом матеріяльним, а також подекуди моральним є дуже важке і часто не відповідає становій гідности аплікантa. Дуже невідрадне є теж становище тих товаришів, що не мають патронів, стоять перед загрозою, що попадуть на листу аплікантів на випадок, коли вийде новий закон про устрій адвокатури.

6. Тому Конгрес уважає, що:

а) обовязком кожного українського адвоката є вписувати у себе тільки українських аплікантів;

б) відношення між патроном і аплікантом повинно опиратися на взаїмній пошані і довірю;

в) патрони повинні винагороджувати аплікантів відповідно до приходів канцелярії;

г) обовязком патрона є давати аплікантам в канцеляріях тільки таку працю, яка відповідає особистій і становій гідности аплікanta;

д) обовязком аплікантів є совісно і з фаховим знанням виконувати поручену їм у канцелярії працю.

7. Конгрес взиває всіх аплікантів українців, що стоять на національному ґрунті обєднатися у Секції Аплікантів при Союзі Українських Адвокатів у Львові. Конгрес визнає, що єдиною становою організацією українських аплікантів є Секція Аплікантів при Союзі Українських Адвокатів у Львові.

8. Конгрес стверджує і зазначує, що законопроект про новий устрій є спрямований передусім на обмеження адвокатської самоуправи і незалежности адвокатури як вільного звання. З тої причини цей законопроект є шкідливий для адвокатури як цілости і Конгрес висказується рішуче проти законопроекту.

Дальше стверджує Конгрес, що цей законопроект вдаряє у першу чергу в українську адвокатуру, як незалежне і вільне звання, бо має на цілі:

а) спинити доплив нових українських сил до адвокатури, вводячи примус судової практики для адвокатських аплікантів;

б) відобрати українським адвокатам їх незалежність вільного звання введенням постанови, що заборонять свобідно поселитися в довільних округах, а навіть дозволяє примусово переселяти адвокатів.

9. Отже зясовуючи собі докладно небезпеку, яка загрожує українській адвокатурі від цього законопроекту, та свідомі того, що українська адвокатура не має змоги не допусити до ухвалення цього законопроекту як закону — українські аплікanти стверджують, що українська адвокатура може найти охорону перед тою небезпекою тільки сама у собі і у власному громадянстві. Обеднана у своїй власній становій організації, якою є Союз Українських Адвокатів у Львові — та творячи інтеґральну частину всього українського громадянства, Українська адвокатура зможе встоятися супроти всім небезпек, що загрожують їй від нового законопроекту про устрій адвокатури — та і надалі гідно сповняти свої завдання супроти власного стану і власної нації.

10. Конгрес взиває усіх українських аплікантів підтримувати єдиний український правничий журнал „Життя і Право" передусім обовязковою передплатою його, як також постійним дописуванням статтей та постачанням матеріялів до його редакції.

КІНЕЦЬ ПОДАТКОВИХ ПОЛЕКШ.

З днем 31. березня вигасають загальні полекші, що їх признав розпорядок міністра скарбу з 15. квітня 1935 р. для податкових залеглостей. Від 1. квітня ц. р. податкові уряди будуть стягати податкові залеглости, якщо їх не зліквідовано до 31. березня ц. р. на основі згаданого розпорядку.

Деякі полекші матимуть лише ті селяни, які мали шкоди в 1937 р. від стихійних нещасть та якщо ці шкоди сягають бодай 15% на основі устійнення скарбових урядів. Ці полекші торкаються лише залеглостей ґрунтового і доходового податку, що їх відложено до 31. березня ц. р. на основі згаданого розпорядку. Отже залеглости ґрунтового і доходового податку відложать селянам, які мають шкоди від стихійних нещасть, до 31. грудня 1938 р. і в цьому часі можна буде їх сплачувати без відсотків. Крім того селянам, які не заплатили до 31. березня ц. р. ґрунтового або доходового податку, визначеного їм у 1937/38 буджетовім році, відпишуть 25% податкових залеглостей, відложених їм на основі розпорядку з 15. квітня 1935 р., якщо заплатять ґрунтовий і доходовий податок до 31. грудня 1938 р. Міністерство скарбу оголосить в найближчому часі розпорядок з подрібними постановами в цій справі і тоді їх зреферуємо.

—o—

ВУЛИЧНІ КІОСКИ НЕ ПІДЛЯГАЮТЬ ПОДАТКОВІ ВІД НЕРУХОМОСТЕЙ І ВІД ЛЬОКАЛІВ.

Міністерство скарбу вияснило, що вуличні кіоски, в яких продають часописи, тютюневі вироби, поштові марки, стемплі і т. п. не підлягають податкові від нерухомостей, ні податкові від льокалів, якщо не злучені з ґрунтом, на якому находяться.

Сторінка без політики.

Той, хто найшов під північним бігуном Ф. Нансена.

У Льондоні помер у 77 р. життя майор Фредерик Г. Джексон, якого називали „Джексон Північного Бігуна" у честь його героїських учинків у підбігунових просторах. Він вибирався на півн. бігун нераз, але найславніша його виправа звязана з моментом, коли він відшукав Фрідтіофа Нансена.

Було це в році 1893. Один англійський міліонер рішився оплатити кошти виправи до півн. бігуна під проводом Джексона. Джексон узяв на корабель „Віндворд" 33 товаришів-фахівців з тим, що може прослідити невідому тоді „Землю Франца Йосифа". Чотири роки тривала ця праця.

Виправа Нансена до бігуна.

Саме тоді, незалежно від нього, вибрався на бігун з Норвегії Ф. Нансен з дуже сміливою ідеєю: він хотів плисти серед криг і ледами добитися до північного бігуна. Його корабель „Фрам" занесла морська течія від сибірського побережжа щораз вище на північний захід, але не просто до бігуна, як це обрахував собі Нансен. Усю цю очайдушну подорож описав пізніше Нансен у своїй чудовій книжці „Серед ночі та ледів". Коли минуло сім місяців від такої подорожі, Нансен побачив, що кораблем не добереться до бігуна. Тоді взяв свого приятеля Йогансена і покинувши корабель попробував добитися до бігуна на санчатах запряжених псами. Серед метелиці, голоду і студені він добився до найдальшого місця, на яке ступила тоді людська нога під 86 ступ. 4 м. перед бігуном, але звідти мусів завернути. Надійшла зима і він мусів із своїм товаришем перезимувати на одному острівці. Минуло 15 місяців і світ був певний, що Нансен уже не живе. Ніхто не вірив, щоб людина могла витримати так довго серед сніжних, безлюдних просторів.

Як віднайшли Нансена.

Фредерик Джексон, що теж мандрував тоді в підбігунових просторах побачив 18. червня 1896 р. перед одною сніжною заметою на схід-ім березі Землі Франца Йосифа двох людей, що важко пробивалися крізь крижане поле. Вони були зовсім виснажені і не вірили своїм очам, коли побачили в кожусі людину. Перші слова Джексона були: „До чорта! Якже я тішуся, що вас тут віднаходжу. Ви Нансен, правда? Ходіть до моєї хати. Чи хочете раніше щось зїсти чи викупатися?" Оці слова перейшли до історії. Нансен вернувся влітку з Джексоном на кораблі до дому. Норвежці витали обидвох як героїв. Три роки вони не знали нічого про долю свого славного вченого та дослідника. Нансен залишився на все життя приятелем Джексона. Джексон описав у своїх книжках неодну пригоду. Одна з найбільше драматичних — бійка із раненим медведем, коли треба було боронитися не рушницею, а ножем.

Музей лиховісних предметів.

Цими днями померла в багатій льондонській дільниці пані Едита Калькот, що віддавна мала славу чудачки. Від довгих років ніхто не зустрічався з нею, крім поштаря, що приносив їй часописи та ріжні пачки. Старий колись гарний дім розпадався непоправлюваний. Хто зна, як довго сусіди не знали б, чи вона жива, якби припадково хтось не був звернув уваги, що в домі нема ознак життя. Коли поліція ввійшла до дому і знайшла його власничку — мертву, перед очима агентів і цікавих розгорнулася колекція предметів, яку нелегко було б найти у світових музеях. Меткі репортери ствердили, що п. Калькот збирала всякі предмети, що приносили людям нещастя.

Фільтровий апарат.

Звідки прийшла їй до голови така ідея? У 1922 р. п. Калькот помер чоловік. Саме тоді перенесли її брата поручника Гленвенор до II. сотні 14-го індійського полку. Сестра дала йому маленький водний фільтровий апарат, якого вживають у тропікальних країнах для захисту перед водою небезпечного клімату. Два місяці пізніше Гленвенор упав смертельно ранений на афганістанському кордоні саме тоді, коли хотів напитися води із фільтрового апарату. Його сестра п. Калькот так узяла собі до серця ту подію, що від того часу почала збирати предмети, які стали причиною виняткового нещастя людей. Той фільтровий апарат, який звернула їй військова команда дістав число 1 з таким написом: „Той апарат був дарунком для мого коханого брата; він мав зберегти йому життя, а приніс йому смерть".

Як родиться „ідея фікс"?

П. Калькот витворила собі „ідею фікс", що вона може зарадити неодному лихові, коли почне збирати лиховісні предмети. Збирала потроїки, якими люди вішалися, автомобілеві опони, що вилетівши спричинили смерть, пера, якими люди писали перед смертю останні листи. Серед її колекції є окуляри, через які хтось попав під колеса авта, забувши їх дома, годинники, що зупинилися разом із серцем власника, ботузи верхолазів, що перервалися над гірською безоднею, всякі отрути, цяжки, білети, рукавички... все те, що може для людей стати причиною нещасливого випадку чи злочину. Її колекція має 1435 чисел. За поодинокі предмети Е. Калькот платила великі гроші: за якийсь шнурок самовбивника 75 фунт., за якийсь ножик 500 фунт.

Міліонерка в нужді.

Як чудачка збирала ці предмети? Передплачувала ріжні газети і вичитувала хроніку нещасливих випадків, відтак зверталася до рідні або знайомих нещасливого, щоб купити предмети звязані безпосередньо із причиною його смерти. Її чоловік залишив їй величезний маєток 300.000 фунтів. За 10 років вона витратила його на всі ті дурниці, переконана, що бореться із злою долею. Останніх 5 років жила вже в нужді. Навіть доходи з її дому не вистачали на примхи її колекції. Вона голодувала, але не хотіла продати дому, де лежали скрізь розкинені „знаряддя смерти". Безпосередньо перед смертю знайшовся якийсь другий чудак в Америці, що після довгих листовних торгів запропонував їй 12.000 фунт. шт. за весь її музей. У дні смерти найшли на її столі запечатаний лист, де був чек на 12.000 фунт. від американця Филипа Гольдстона. Чек прийшов запізно; Калькот вмерла з нужди, з голоду, а може і з розпуки, що мусить розстатися із своєю збіркою. Ця збірка поїде тепер до Америки. Може новий її власник Гольдстон помістить у ній теж свій чек, що мав звязок із смертю льондонської чудачки.

Ворожба, що віщувала долю Австрії.

Ще в 1802. р. вийшов у Парижі „Альманах думок і віщувань" абата Ділью. „Альманах" подібний до багатьох інших того роду видань і тому теж його доволі скоро забули.

Його забули, та не всі. Бож є люди, які постійно порпаються в архівах, щоб знайти ріжні давні віщування, які сповнилися. А що Нострадамус обрид уже, Нострадамус „постарівся" і вийшов із моди, то годі вже з ним виказити. В такім випадку можна покликатися й на абата Ділью.

У згаданому „Альманасі думок і віщувань" серед безлічі туманних і неясних фраз є ще така фраза:

„Австрія вступає у період, який означає її кінець. Той кінець триватиме не довше як півтора століття, рахуючи від того дня, коли вкерла мученця названа австрійкою."

Австрійкою називали у Франції Марію-Антуанету. Її вбили в 1793. р. — значить сторік літ тому. Виходить, що речинець доволі точно у ворожбі означений.

У ворожбах Ділью є ще місце, в якому сказано, що „до заходу сонця нове світло заблисне над Віднем і Франція буде радуватися з того." Який то „захід сонця" буде, важко відгадатися, але коли Франція „буде радуватися", значить в Австрії ще повинні прийти якісь зміни.

Поживемо, побачимо.

КУПУЙТЕ КНИЖКИ ВИДАВНИЦТВА „ДІЛО"!

ПОВІТРЯНИЙ ДВОБІЙ БРУНА МУСОЛІНІЯ.

До Ню Йорку тільки що вернувся американський летун Дірік Дікінсон, який перебув на еспанському фронті 16 місяців. Він оповів про свій летунський двобій із сином Мусолінія.

Двобій зорганізували на визов сина дуче, який перебував під ту пору в таборі еспанських націоналістів у Пальмі. Мусоліні вислав радіом до Валенсії заклик, що він готов зустрінутися з найкращим летуном червоного уряду.

Визов прийняв Дікінсон. Двобій мав відбутися згідно з умовою на висоті 15.000 стіп, у віддалі десяти миль від берегу, при чому як судді з обох сторін мали бути присутні три літаки.

Син Мусолінія летів на літаку марки „Фіят", Дікінсон на машині „еспанської конструкції" в найчистішім американськім виданні.

Двобій тривав приблизно пів години, при чому оба летуни виявили незвичайну проворність і зручність у маневруванні. Вкінці, коли в обох не стало вже ні стрілен, ні бензини, Мусоліні скинув рукавичку, на знак, що кінчить бій. Дікінсон прийняв пропозицію і оба летуни відлетіли до своїх баз. Коли відтак Дікінсон оглядав свою машину, знайшов у ній більше як триста дір.

ФІЛЬМОВА ХРОНІКА.

НОВІ ЛИЦЯ.

Фірма „20-центурі-фокс", яка дала вже багато визначних зірок екрану, намагається тепер пропагувати нові зірки. Мабуть цій фірмі вдасться небавом виконати свій плян і на екранах світу блиснуть своєю славою нові лиця. Ці нові лиця — це Осса Массен та Арлена Велян. Осса Массен це знаменита артистка данських сцен, Арлена Велян була досі манікюристкою у студіо Фокса. Ловці зірок виловили її з фризієрні. Обі кандидатки на зірки стануть по закінченні 6-тижневого драматичного конкурсу у світлі фільмових рефлекторів і гратимуть у двох великих фільмах.

ФІЛЬМА, ЩО ДАЄ НАЙБІЛЬШУ КАСУ.

Найбільш касовою фільмою Америки під цю пору є без сумніву третя з черги фільма Соні Геніє п. н. „Гепі Лендінг" яка йде тепер у Ню Йорку в кіні „Роксі". Вже чотири тижні йде ця фільма в тому великому кінотеатрі, який має 6.000 місць. Це небувале навіть як на Ню Йорк і справжній рекорд. В тому самому часі Соня Геніє виступає у „Медісон Сквері" зі своїм славним „цирком", що складається із 150 професійних совгарів.

ВЕСЕЛЕ.

ВАЖКІ УМОВИНИ НАЙМУ.

— Ви хочете винаймити мешкання? Маєте діти — питається власник дому.

— Ні, пане Шпилька.

— Добре. Маєте собак?

— Ні, пане Шпилька.

— Добре. Маєте фортепіян?

— Ні, пане Шпилька.

— Маєте кравецьку машину?

— Ні, але я маю старий чайник, який свище, коли в ним кипить вода. Чи він буде вам теж перешкаджати?

ДОБРИЙ МУЖ.

— Жінка цього Гички важко хора, а він сидить у ресторані і пє.

— Так, але він каже, що пє за її здоровля.

РОЗКОШІ ПОДРУЖЖЯ.

Слинявий недавно оженився. До нього приходить у гостину його приятель і дивується:

— По що ти женився, коли ти мусиш собі сам гудзики пришивати.

Слинявий сміється:

— Алеж дурниця, хіба не бачиш, що це плащ моєї жінки, не мій?

Справа пресових конференцій.

Комунікат Ради Т-ва Письменників і Журналістів ім. Івана Франка.

Бувають деякі такі пресові конференції, які викликують сумніви у Редакцій щодо їх доцільности та спричинюють нарікання перетяжених працею редакторів. Трапляються також випадки, коли у звязку з конференцією треба раніш виявнити засадниче становище даної організації чи установи, що скликує конференцію, до світа української преси. З огляду на те Рада ТОПІЖ-у повідомляє цією дорогою всі українські установи та товариства, які мають замір у майбутньому улаштовувати якінебудь конференції для представників української преси, що українські журналісти, зорганізовані в ТОПІЖ-і, згідно з ухвалою Ради Т-ва з дня 23. III. ц. р., на будуче будуть брати участь тільки в тих пресових конференціях, які будуть скликані за попереднім порозумінням і згодою Ради ТОПІЖ-у. Згода Ради ТОПІЖ-у на дану конференцію мусить бути зазначена виразно у запрошеннях, що їх установа чи товариство буде висилати до поодиноких Редакцій. Одно запрошення мусить бути спрямоване до Ради ТОПІЖ-у.

За Раду Т-ва:

Р. Купчинський, голова. Ів. Кедрин, секретар.

Незабутній „Капітан Блюд" **Ерроль Флін** створив нову знаменну креацію у фільмі реж. Михайла КУРТІЗА

Герой наших днів яка викликала велике захоплення в цілім світі.

Наступна програма **„Атлянтику"**

З наших театральних справ.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ „КООПЕРАТИВИ УКРАЇНСЬКИЙ ТЕАТР".

Звичайні Загальні Збори „Кооперативи Український Театр" у Львові відбулися 28. ц. м. у домівці Кооперативи під проводом голови Надз. Ради радн. Й. Дрималика; секретарював О. Боднарович.

Голова Надз. Ради відкриваючи Збори вшанував згадкою разом із усіми присутніми, що встали з місць, покійних членів Кооперативи, які вмерли за останній рік: дир. Заячківського, І. Т. Войнаровського, д-ра С. Голубовича, А. Луківняновича, І Григоровича, д-ра П. Войтовича, д-ра В. Гуркевича, о. І. Винницького, д-ра Т. Соневицького, д-ра М. Конрада і д-ра О. Прийму.

Звіт із діяльности Управи відчитав заступник директора А. Шересмета, д-р Ю. Савчак відчитав звіт Контрольної Комісії і звіт Ревізійного Союзу Українських Кооп.

Кооператива згідно з рішенням минулорічних Загальних Зборів помістила свій фонд у камянищу, щоб оминути його девалюації. Мала скромна камянниця при вул. Шептицького 12, має вартість приблизно 40.000 зол. Тому, що цей невеличкий капітал не може бути самостійною підставою будови театральної салі, „Кооператива Український Театр" мусить чекати аж до хвилини, коли теперішні правні власники колишньої театральної площі при вул. Сапіги об-єднані в Кооперативі „Український Дім" дадуть почин до будови театральної салі. Без площі під будову „Кооп У. Т." не може сама нічого зробити.

Рух у випозичальні гардероби тепер дуже слабий тому, що майже всі аматорські гуртки засоблюються у власні костюми; те саме торкається перук.

Серед великої кількости членів „Кооп. Укр. Театр" дуже тяжко розбудити давнє зацікавлення театральною справою тому, що засоби „Кооперативи" занадто слабі, щоб вона могла самостійно взятися до здійснення єдиної важної справи, що має першорядну вагу для наших театральних труп і для розвитку нашого драматичного мистецтва: до будови окремої театральної салі, якої головною метою буде служити театрові.

Саме довкола цієї теми йшла на Заг. Зборах найживіша дискусія, в якій забирали слово: радн. Й. Дрималик, д-р М. Волошин, С. Волинець, В. Блавацький, Л. Лепкий, о. Застирець, М. Рудницький, дир. Гладкий і п. Галяревич.

Загальні Збори висловили окрему подяку голові Надз. Ради радн. Й. Дрималикові за всі клопоти при переведенні купна камянниці та безкорисну працю в усіх справах звязаних із діяльністю кооперативи.

Єгипет буде мати 40.000 війська.

Після нарад єгипетських вищих старшин з членами британської військової місії єгипетське міністерство війни рішило у двох роках підвищити стан єгипетської армії до 40.234 вояків.

ЄГИПЕТ ТАКИ ДОМАГАЄТЬСЯ УЧАСТИ В АНГЛЬО-ІТАЛІЙСЬКИХ ПЕРЕГОВОРАХ.

Єгипетські політичні кола не вдоволюються запевненнями, що Англія підчас переговорів з Італією не торкнеться справ Єгипту без порозуміння з Каїром; вони домагаються участи в самих переговорах.

У цій справі король Фарук відбув нараду з премієром.

ЗАВОРУШЕННЯ В АЛЕКСАНДРІЇ.

На тлі виборчої акції дійшло в деяких дільницях Александрії до сутичок з поліцією, у яких було ранених 50 демонстрантів і 20 поліцаїв. Поліція арештувала 45 осіб.

Наймодніші матеріяли жіночі і мужеські

з першорядних бельгійських фабрик дістала і поручає по фабричних цінах фірма

Мецґер і Берґнер ЛЬВІВ, КАЗИМИРА ВЕЛИКОГО 12 Телефон ч. 239 43. 8-10

Військове порозуміння між Італією та Англією.

Лондонська „Нюз Кронікл" подає подробиці англійсько-італійського порозуміння, над яким тепер радять у Римі. Воно буде мабуть зводитися до двох головних точок:

1) Обі сторони давatимуть собі взаїмно інформації про свої морські, летунські та сухопутні сили, крім того про розміщення цих сил довкола Середземного й Червоного Моря. Ця вимінa інформацій, як твердить щоденник, вже почалася.

2) Обі сторони зобовязуються не закріплювати своїх фортифікацій на Середземному й Червоному Морі. Італія вдержить свої фортифікації, зокрема на острові Пантелярія, островах Додеканезу напроти Адену, у проливі Баб ель Мандеб. Англія збереже форти Кипру, Мальти, Гібральтару й Суезького каналу.

ДАЙТЕ ДОКАЗ, ЩО ПАМЯТАЄТЕ ПРО ІНВАЛІДІВ У.Г.А.!

Свіжі як з дерева

ЯФСЬКІ

помаранчі і ґрейпфрути

є найбільш соковиті

Палестинський овоч.

ПОЛЬСЬКА ХАРЧЕВА ПОЛІТИКА.

У вівторок відбулась у Варшаві пресова конференція, на якій віцеміністр рільництва Верушковальський зясував пляни уряду в ділянці прохарчування краю. Він ствердив, що ці справи входять у компетенцію міністерства рільництва, яке відповідною політикою змагатиме до розвитку ділянок продукції, необхідних до прохарчування підчас війни та підтримуватиме консервовий промисл, що підготовлює припаси харчів на випадок війни.

—o—

КОМІТЕТ НЕІНТЕРВЕНЦІЇ ЗБИРАЄТЬСЯ В ЧЕТВЕР.

Лондонський комітет неінтервенції скликано на четер 31. ц. м. Минуле засідання комітету відбулося 3-го лютого ц. р.

—o—

ТУРЕЧЧИНА ВВІЙШЛА У ДИПЛЬОМАТИЧНІ ВЗАЄМИНИ З НАЦІОНАЛЬНОЮ ЕСПАНІЄЮ

У висліді порозуміння між турецьким міністром закорд. справ і представником еспанського нац. уряду маркізом де Браш дійшло до порозуміння у справі вимін дипльоматичних представників, згідно з постановою Балканської Антанти.

НОВИНА

Безконкуренційні

ОЛІЙКИ

ДО ПЕЧИВА

КОО. „ПЛАСТ"

ЧЕРЧІЛЬ ВЕРНУВСЯ З ФРАНЦІЇ.

Провідник британських консерватистів В. Черчіль вернувся до Льондону після кількаденного побуту в Парижі, де він перевів розмови у тамошніх політичних колах. Перед відїздом заявив він представникові „Парі Суар"-у що він приїхав поінформуватися про можливости англо-французької співпраці. Появилася поголоска, що Черчіль намагався вплинути на те, щоб у Франції повстав тривкий уряд, опертий на ширшій платформі.

ХОЧЕТЕ ДОБРЕ ПРОДАТИ

СВОЮ РЕАЛЬНІСТЬ

АБО ЇЇ ЗАМІНЯТИ?

ДАЙТЕ ОГОЛОШЕНЯ ДО НАШОГО ЩОДЕННИКА

САБОТАЖІ В АНГЛІЙСЬКОМУ ЛЕТУНСТВІ.

В одній з найбільших англійських фабрик літаків під Манчестером трапився акт саботажу: в чотирох літаках перетяв хтось електричні проводи. Мабуть є це акція комуністів, що хотять противдіяти англійській програмі зброєнь.

Найкраще поручення.

Славко Єзерський вернувся до дому посоловілий і знеохочений. Спустив голову низько вже з порога сказав:

— Нічого, мамо. Знову нічого. Де тільки йду, зараз жадають поручень. А я не маю ніяких поручень крім свідоцтва з сьомої кляси. Толкую їм, що я втратив батька, що маю недужу маму... Так! Так! — відповідають, — але маєш щойно шіснацять літ, як можемо знати, що будеш добре працювати, коли не маєш ніяких свідоцтв. — Боже, звідки я візьму свідоцтва?.. Та-ж я мушу вже раз почати працювати, буду працювати совісно, а тоді вже за добре свідоцтво не буде так тяжко.

— Що-ж робити, Славку? — зідхнула Єзерська. — Мусимо нарушити запаси, ці останні запаси з твоєї ощадностевої книжечки. Не жалій, синку. Дістанеш працю і зложиш назад те, що нині вибереш. Не жалій — прийшла чорна година... а на чорну годину ти складав ті гроші, які давав тобі батько...

Славко з книжечкою в руці вийшов з дому. „Мій Боже — гірко роздумував — та-ж я не на чорну годину складав... За молодий я, щоб вже про чорну годину думав... Просто... ровер. На ровер..."

І збиралося Славкові на щирий плач.

„Скочу ще до тієї фабрики, яка шукає практиканта. Може там приймуть?" — подумав Славко і з новою надією приспішив кроку.

Кандидатів на практикантів приймав сам управитель фабрики. Хотів мати в себе людей працьовитих, совісних, а в оцінці людей йде тільки за власним осудом. Фірма, якою керував, була багата, добре платила і багато давніх практикантів стали нині добрими урядовцями — так не було чого дивуватися, що управитель дуже перебирав серед великого числа зголошених кандидатів.

Славко довго чекав, заки приняв його управитель у своїм кабінеті.

Те, що зайшло в кабінеті — перейшло найсміліші мрії Славка.

Управитель приняв його запитом:

— Які маєте поручення?

Славко відразу збентежився і почав несміло оповідати про свого батька, муляра, який згинув підчас праці, про свою недужу маму...

— Але поручення, поручення!.. — нетерпеливився управитель. — Справді, ви подобаєтеся мені і охоче я вам поміг би, одначе мушу бачити поручення.

Славко мовчав.

Управитель поглянув на нього зі співчуттям і нагло запитав:

— А що це ви маєте в руці?

Славко змішався ще більше.

— Це... це... книжечка М. К. О.... Саме мушу з неї...

— Ваша книжечка? Прошу показати мені.

Славко тремкою рукою подав управителеві книжечку. Не знав, що має думати і дивився здивований в лице управителя.

Лице управителя розяснилося усміхом.

— Знаменито. Приймаю вас на практиканта до нашої фабрики. Приділюю вас до адміністрації. Ця книжечка є найкращим порученням... Чи знаєте про це? Хто вмів щадити гроші так як ви, буде вміти теж добре працювати. Зголосіться до нас від першого.

Славко гнався великими кроками до дому.

— Прийняли мене... — кричав радісно з порога — прийняли мене... а завдячую це книжечці Міської Комунальної Каси Ощадности у Львові... Чи повіриш, мамо, що саме вона заступила мені найкращі поручення?

—o—

З ГОРЕЦЬКИХ
АЛІНА ВАХНЯНИН
дружина лікаря
померла в Бозі по коротких і тяжких терпіннях дня 28. березня 1938 р.
Похорони відбудуться 30. березня н. р. в год. 3. попол. з дому жалоби вул. Потоцького 52 на Личаківський цвинтар до родинної гробниці, на які запрошують Свекля, Знайомих і Приятелів горем прибиті
Муж, донька, зять і внучка.

НОВИНКИ.

—**В Українськім Лікарськім Т-ві** чергові сходини членів у пятницю дня 1. квітня ц. р. в год. 7. увечір. На сходинах виголосить д-р Роман Крупка реферат п. н.: „Тиск крови". 687

— **Україна в XIX столітті й Европа** — це наголовок викладу дир. Терлецького в Т-ві ім. П. Могили. Саля Української Бесіди, середа 30. ц. м., год. 18.

— **Полісся в українському письменстві.** В циклі „Поліських Вечорів" виголосить реферат на цю тему м-р Б. Романенчук у четвер 31. березня ц. р. в год. 18. в Музею НТШ. Реферат буде ілюстрований рецитаціями п. Лесі Кривіцької. Відчитають поезії Д. Фальківського, П. Дорошка, М. Ковальчука та уривки прозових оповідань О. Слісаренка й Клима Поліщука. Вступ за добровільними датками, для членів Т-ва Прихильників Музею НТШ. вільний.

— **Засідання комісії** національної економіки, соціольогії і статистики при Науковім Товаристві ім. Шевченка у Львові відбудеться 6. квітня ц. р. в год. 18. у Бібліотеці Товариства. На порядку нарад: 1) реферат інж. Окрима: Бюджет одного селянського господарства; 2) реферат д-ра Коберського: Проект промислових корпорацій у Польщі; 3) Перевибори президії. Участь членів обовязкова. — Президія комісії.

— **„20-ліття української політики"** — такий реферат виголосить в четвер 31. ц. м. в год. 7. веч. в „Молодій Громаді" д-р Павло Лисяк. Вступ для членів Т-ва та учасників Клюбу.

— **Виставa української графіки** в Римі відбудеться у квітні ц. р. На виставі буде заступлений теж відділ книжкової графіки. Отже українські видавці повинні взяти це під увагу. В першу чергу слід надсилати книжки з репродукціями творів українських мистців та мистецько оформлені видання, що могли б гідно репрезентувати нас перед чужинцями. По виставі ці книжки пішли б до українського відділу Бібліотеки Королівського Інституту в Неаполі. Посилки просимо надсилати ласкаво до 5. IV. на адресу: Reggio Istituto Orientale (A. Chmaruk) Piazza s. Giovanni Maggiore 3o, Napoli, Italia.

— **Протижидівські заворушення в Тернополі** тревали минулого тижня цілих три дні. Вулицями проходили цілі громади громил, що в їхні „упорядовлених" торговлі ножами, боксерами і залізними ломами нападали на жидів тж, що є кількадесять пошкодованих і кілька тяжко ранених жидів. Один з них, 37-літній Бомзе зі с. Богданівки мусів піддатися операції черепу.

— **Кольпортер „Фаринги" конфідентом.** У Кракові відбулась розправа проти студ. Тадея Булевського за зневагу поліцая. На розправі виявилось, що св. Бялек був кольпортером часопису „Фаланга" та летючок О. Н. Р. і рівночасно був тайним агентом поліції. Суд увільнив студента Булевського, бо станув на становищі, що акт обвинуваченни опирався лише на зізнаннях конфідента.

— **Трагічний епільог прогульки.** Минулої неділі вибралося двох старшин зі Стрия на прогульку каюком не зважаючи на те, що рівень води піднісся на півтора м. понад норму. Оба старшини поїхали до Синевідська, звідкіля каюком задумували вернутись до Стрия. По дорозі каюк звернувся й оба прогульковці опинилися в холодній воді Стрия. Один з них підпор. Рибка вирятувався, пор. Людвіг затонув.

— **Чи дійде до страйку будівельних робітників?** Будівельний сезон у Львові ще не розпочався тому, що будівельні робітники домагаються підвищки платень. На днях відбулося віче будівельних робітників при участи 3.000 робітників які висловили заяву довіря управі професійної організації фахових робітників. Присутні на вічу уповажнили управу, щоб оголосила загальний страйк у будівельнім промислі, щоб підтримати домагання будівельних робітників.

— **Історичну нагороду м. Львова** за 1937. р. у квоті 2.500 зол. дістав професор львівського університету д-р Франц Буяк за свою дотеперішню наукову діяльність.

— **Львівська хроніка.** 25-літній Михайло Таратула зі Скнилова важко зранився вистрілом з револьвера в голову. Причиною нещасного самогубства були важкі матеріяльні умовини життя. Раненого відвезли до шпиталю. — При вул. Пелчинській вантажний самохід штовхнув 4-літнього хлопчика М. Винницького, який легко потовкся. Шофер відвіз негайно хлопчика до рятункового поготівля. — При вул. Замарстинівській віз наїхав на 76-літнього Я. Рабіша, якого відвезли до шпиталю. Власничка крамниці при вул. Браєрівській повідомила поліцію, що чоловік погрожує їй вбивством. — Перед окружним судом у Львові станув Осип Баран з Любіня Великого, якому закидає акт обвинуваченя, що він намовляв Василя Очеркевича вбити Осипа Дуневського, а Івана Очеркевича намовляв убити Маріяна Задору. Підсудний не признається до вини. Оба Очеркевичі обтяжили Барана. Інші свідки ствердили, що Баран був „льояльним" громадянином, членом ББ, Стшельца, змінив греко-католицький на римо-католицький обряд. Тому українці не любили його як „перекінчика".

— **Краєва хроніка.** З невідомих причин вибухла пожежа в лісі над Дністром у Луці нов. Городенка. Згоріло коло 20 моргів лиса і 5 сотсів дерева. Шкоди великі. — Львівське восаідство дало 3.000 зол. беззворотної позички для селян кольбушівського повіту, що його навістила минулого року посуха. Крім того Рільний Банк дав Повітовому Виділові 9.000 зол. позички на закупно засівного зерна для селян. — У лісі села Княже пов. Золочів найшли тіло 60-літнього Василя Браницького. Поліція веде слідство.

— **Масова втеча жидів** з Австрії до Галичини тревае далі. Найбільше вернулося жидів до Борислава, 300 до Львова, 100 до Станиславова і т. д. Між утікачами багато жінок і дітей.

— **Смерть двох жінок у вогні.** Минулого понеділка над ранком вибухла пожежа з невідомих причин в одній з підміських альтанок при вул. Лукашевича в Познані. У вогні згоріли дві жінки, які мешкали в альтанці, а саме 51-літня К. Мудра та її служниця. Здогадуються, що вогонь підложили.

— **На 8 місяців вязниці** засудив окружний суд у Тарнові б. пос. А. Цьолкоша за зневагу президента Польщі на вічу і за поширювання неправдивих вісток, що могли викликати неспокій. Тому що суд не припинив засудженому виконання кари б. пос. Цьолкош мусить посидіти у вязниці.

— **Памятник внявом приязни двох народів.** Саме тепер перебуває в Токіо італійська фашистівська місія. З нагоди її побуту японська преса веде акцію за будовою памятника відомого італійського композитора Пучінія, який скомпонував відому оперу „Мадам Батерфляй". Тому, що акція цієї опери відбувається в Нагасакі, — задумують у цьому місті вибудувати памятник.

— **Залір.** Свідоцтва лікарських нопат стверджують лікувальне діяння природної гіркої води **„Францішка Йосифа".**

З кіна.

КІНО „ЕВРОПА": „ХЛОПЦІ З ТИРОЛЮ".

Головну ролю грає у цій фільмі славний хлопячий хор із Відня т. зв. „Зенгерюнабен", що обіхали світ із концертами. Зовсім таксамо як на фільму з Падеревським люди приходять послухати передовсім гри славного піяніста, так і тут переважає зацікавлення для музики. А проте австрійські сценаристи та режисери не обмежуються до будьякого банального тексту, щоб тільки вивести хор, а всю фабулу звести до підрядних додатків. Талант віденців у тому, що вони вміють скласти дотепну, добре передуману історію так, щоб поява хлопців виходила природно. Є це історія молодого вчителя у тирольських горах, що любить своїх малих учнів і зеднує собі їх серця. У селі є теж симпатична дівчина, готова для туристів, що приїжджають на лещета, багатий кандидат до подружжя і все це складається на безпретенсійну, цікаву історію. Гра малих хлопців і спів незрівнані.

Посмертні згадки.

Дня 28. III. ц. р. померла в Дрогобичі **Мальвина з Дрогомирецьких Левицька,** вдова по сл. п. інж. Филипі Левицькім, проживши 86 літ. Відійшла від нас громадянка непересічних чеснот. У високопатріотичному домі п-ства Левицьких находили все розраду і поміч ті, що її найбільше потребували. Відійшла від нас тихо й незамітно так як тихе було її життя, хоч побите добрих діл. Похорони відбудуться в Дрогобичі в дні 30. березня 1938 р. в год. 15 з дому при вул. Вартоломея. В. Ій П.!

Д-Р МАРІЯН ГАРДЕЦЬКИЙ.

У понеділок 28. ц. м. помер нагло д-р Маріян Гардецький, адвокат у Косові. Похорон відбудеться в четвер 31. ц. м. у Соколівці коло Косова. В. Й. П.!

Денник.

ГОРОДЕНЩИНА.

Виступ театральної трупи „Богема". Цими днями з гостин до Глушкова к. Городенки наш мандрівний театр „Богема" під проводом Кузь.-Кузенка. Відограв дей театр у нас три вистави: фантомонтаж на 3 дії з повісті Горліс-Горського „Отаман Хмара", оперетку на три дії „Запорожський скарб" та драму Гогобочного „Каїн і Авель". Вже першого дня публіка вишовнила по береги салю. Наша інтелігенція і свідоме селянство не мають великого довіря до невідомих театрів. Тим то й и нього на виставу театру „Богема" більше з виконального обовязку. Та аустрінло мене миле розчарування. Театр „Богема", хоч і мала трупа, але добре зіграла і як цілість добре складена. Має добрі костюми (чого звичайно найбільше бракує нашим мандрівним театрам) і із смаком виконані декорації. П. Осип Кашко в ролі отамана вилазав багато хисту; він грав свою ролю раз рішуче, то знову з великим сентиментом, відповідно до того, як вимагала цього дія й зовсім слушно з вінцем другої дії збирав рясні оплески. В ролі комісаря Г. П. У. Галіцького виступав п. Борис Макогон. На сцені ще незнатий, але молодий, талановитий актор. При більшій праці і добрій режисурі може вибитися на добру акторську силу. Добрий тип Лупевського створив Кузь.-Кузенко. П. Діна Королевич в ролі Фані, отого чорта в спідниці, була добра. Театр „Богема" виїхав з нашого села з повним матеріяльним і моральним успіхом. **Прилюдний.**

ПАНЧОХИ ГАРАНТОВАНІ, рукавички, білля мужеське, жіноче і ін. поручає по найдешевших цінах фірма

„РОЗКВІТ" Львів, Руська 8.

ПЕРЕМИШЛЬ.

У Шевченкові роковини. Заходами Т-ва „Перемиський Боян" з нагоди 77-их роковин смерти Великого Пророка Українського Народу відбувся в четвер 17. п. м. в салі Народнього Дому традиційний святочний Концерт. Програма Концерту доволі багата і різноманітна, добре обдумана та добрана. На салі настрій дуже святочний, на перших місцях видно елігу перемиського громадянства, між яким почесне місце заняв Преосвященний Кир Григорій. Сцена прибрана якомога скромно, одначе з відповідним хистом. Концерт розпочався „Заповітом" композиції О. Кошиця у виконанні міш. хору. Вступне слово виголосив ред. І. Кедрин зі Львова, займаючись аналізою культурно-історичних та історично-політичних причин культу Т. Шевченка. На загальну програму злożились: Шевченко-Стеценко: „Сон" у виконанні міш. хору. Після цього п. Л. Немцівна відспівала Лисенка: „Ой одна я, одна", „Садок вишневий" і Стеценка: „Плавай, плавай лебедоньку". Муж. хор виконав Стеценка: „Прометей". Полк. Ал. Красицький відіграв на віолончелі три твори: „Розпука" — Марічко, „Пісня" — Шуберта та „Лебідь" Сваєнса. П. Леся Кривіцька з повним чуттям деклямувала „До живих і мертвих...", „Плач Ярославни" та при супроводі фортепіяну „Минають дні" — укладу Безкоровайного. Останню точку концерту виконав міш. хор, відспівавши Лисенковича „Літні тони". Концерт закінчено відспіванням гимну. В цілости програма свята, почавши від першої точки до останньої була поставлена на високому рівні і ввесь концерт робив дуже культурне вражіння. Таким концертом міг би похвалитися і „сам" Львів! Вкінці слід підчеркнути, що на салі панував зразковий порядок, концерт почався в точно означений час і спізнених гостей не впускали на салю. Хорами проводив проф. Вітошинський, акомпаніювала п. Сонсядська і п. Ляховичівна.

З викладової салі. Заходом Видїлу Учительська Громада і Т-во ім. П. Могили чергову виклад виголосила в неділю 20. п. м. проф. Марта Гарматій на тему „Враження з подорожі до Мінхену".

Літературний вечір. В суботу дня 19. п. м. Комітет емігрантів влаштував в салі Т-ва „Українська Бесіда" чайний вечір полученний з літературною гутіркою, у якій взяли участь лавреатка п. Н. Лівицька-Холодна і арт. п. Леся Кривіцька. Вечірку розпочав п-р П. Шкурат привітом від численно зібраної перемиської інтелігенції; промовець підчеркнув потребу тухового звязку громадянства та ближчого взаємного пізнання. Опісля п. Лівицька-Холодна відекламувала кілька своїх творів, захоплюючи слухачів щирістю та глибокою душею своїх поезій. Арт. п. Л. Кривіцька представила в великим чуттям зимки з творів сучасних українських письменників Г. Журби, Ю. Косача і В. Антоніча. На закінчення першої частини вечірки промовляли: д-р В. Загайкевич, дякуючи лавреатці п. Лівицькій-Холодній та арт. п. Л. Кривіцькій підчеркнув велику вагу спільного взаємодії творчости у загальну національну скарбницю. П-і проф. О. Цісьовська, що хоч постійно живе тепер у Львові— підтримує звязок з Перемишлем і часто сюди попізджує, висловила своє вдоволення і гордість, що саме тепер розпочалася праця над збиранням. Наддніпрянщини. По літературній частині учасники вечірки провели вечір при чайку та при милій дружній гутірці у просторому вистрої. **К. К.**

Для дітей! На весну!

НАЙНОВІШІ ОДЯГИ І ПЛАЩИКИ та ВСЯКІ НОВИНИ у великім виборі можна дістати ТІЛЬКИ у фірмі

„Pałac Dziecka"

Львів, ул. Рутовського 1. (дім Шпрехера).

КОЛОМИЯ.

Звичайні загальні збори „Покутського Союзу", кооперативного банку Покуття відбулися в неділю дня 6. п. м. зі звичайним порядком дня. Заступлених було 27 місцевостей Покуття. Проводив д-р О. Козакевич, голова Нада. Ради, та в його заступстві д-р О. Коссак, секретарював д-р Л. Рубінгер. Отвердивши правосильність зборів, вільав предсідник зібраних членів вшанувати 1-мінутовою мовчанкою покійних членів дир. П. Мостовича, о. Вергуна з Дебеславців та сол. Мих. Дубинського зі Слобідки Лісної. Опісля відчитано протокол минулорічних заг. зборів, звіт ревізії інсп. Павлюва й порівняльне письмо РСУК, а за ним склав дир. Пашкевич докладне та прозоре звідомлення з діловодства банку за минулий 1937 рік, ілюструючи його числами й таблицями. Друковане рахункове зістановлення мали члени у своїх руках, а це облегшувало їм орієнтацію. Контрольна комісія устами д-ра Коссака стверджала зразкову точність і правильність цілого діловодства та поставила внесок на уділення абсолюторії. Розвинулася дискусія, в якій забирали слово м. ін. д-р Новодворський, д-р Турянський, д-р Кузьмич, інж. Кузик, П. Чукур, дир. Гелета та дир. Берлад. Одні домагалися пояснень різних дрібниць, про які сказано було у звідомленні дир. Пашкевича, другі реагували на недотягнені видатки й претенсії. Дир. Пашкевичеві довелось удруге виясновати виложені вже раз дрібниці, розвіяти сумніви, відсилати інтерпелянтів до друкованого звідомлення, яке вони мали в руках і т. д., а то й дещо виложення з ділянки громадянської етики. Остаточно звідомлення прийнято й абсолюторію уділено одноголосно. Опісля пішли своєю чергою дальші точки порядку зборів м. ін. розділ вини у висоті 306.05 зол., з якого признано інвалідам і філії „Сільський Господар" по 100 зол., Просвіті, Р. Т. Бурсі по 25 зол., Захоронці 15 зол., амбулаторії 16.05 зол. Тут треба додати, що за рік членів П. Союз титулом різних датків і жертв понад 2000 зол. На місце пок. Мостовича вибрали й заступники членів Надзірної Ради дир. Андрійовича з Печеніжина. Збори залишили позитивне вражіння. Загально помічна поправа. Сума окремих рахунків збільшилася, довжники платять краще. Більші льокати держить банк як підготову під весняну кампанію, яку вже реалізується. Видїлив він теж 10.000 зол. з власних капіталів на безпроцентові позички для промислу, купецтва й ремесла — і з них уже люди користують. Обмежено треба ствердити, що „Пок. Союз" під кермою теперішньої дирекції представляє зразково впорядковану й адміністровану економічну станицю Покуття. Ми вповні піддержуємо погляд дир. Берлада, висловлений підчас дискусії: „Пок. Союз" здобув собі в загалу велике довіря і значіння; під його впливом переміняється загал перш за все нашого селянства: розуміє обовязковість, точність і солідність і перейнається цими приметами. Маємо повне право бути горді на працю „Пок. Союзу" і, додаймо, обовязок бути вдячними тим що його тепер ведуть. **О. Я.**

Пізрічний попис елевів Філії Музичного Інституту в Коломиї відбувся дня 7-го березня. На програму злożилося 24 точки з тим, що не всі елеви взяли участь у попису. Першу частину програми виповнили найменші: піснями та скрипками. Майже у всіх завважилося певність удару чи потягнення смиком, правильне схоплення ритмів, зате гірше було з динамічними тонкостями. Це недомагання загалі треба поборювати. Те ще й твори, які вони виконували, були часом не на їхні сили, так що виконавці при найбільших зусиллях подекуди не могли собі з ними дати ради. Такі експерименти часом гамлів підпихають угору, але бувають і рискові. Друга частина була цікавіша. І так: Гелярову „Тарантелю" на фортепіяні виконала Оксана Яремич. На загал спанувала вона твір бездоганно, тільки характер тарантелі, що вимагає острого до боковівки престо, затратився через надто повільне темпо. С. Вишпрський виказав значний поступ, хоч завважилося, що скрипок не вміє ще вживатися в музичні ролі та ситуації, через це й виходить вони блідо-безбарвно. Куди краще запрезентувався В. Запутович у XXII. Концерті Віотті І. ч. Цей послуговується вже справою й певно вміє технічними засобами. Вже сьогодні можна йому при дальшій пильности й солідности побавляти гарної майбутности в скрипковій сфері. Н. Надільська виконала „Пересторогу матери" Людкевича й „Весняну пісню" Мендельсона бездоганно, витримала їх у стилю загалі й ніжно. „Цигансьні мельодії" Сарасат-ого відіграла М. Стефанів. Попри високо технічні досягнення вичувалося, що цей твір не підходить до вдачі скрипачки. Специфічний контраст сентиментальної, романтичної цигансьної пісні та горячого південного темпераменту не вийшов зовсім. З черги О. Шипайлівна виконала Ам. прошитні п'єс-моль Райнгольда. Перемагаючи справно неабиякі писаєові труднощі твору, дала довід, що набула вже багато легкости й техніки в грі; динамічні нюанси вийшли в неї пересічно просто. Е. Свенти виказав іншу певну техніку й мистецьку інтенсивність у концерті Вєнявського (I—II. частина). К. Ковалів відіграв „Пасторале" Скарлятті та Чайковського Скерцо ф.-дур. Перший твір знівав гарно в цитовим йому характером; при другому здавалося, що піяніст не дорів до нього. Попис закінчила М. Витвицька концертовим етюдом дес-дур Ліста. Повнота тону і глибина чуття, а з ними тонність гри та правдиве розуміння композитора і його твору злилися в одну прекрасну гармонію, що переносила слухача в чарівну країну тонів і фантазії. Було би побажане, щоб управа школи уладжувала частіше попіси або музичні вечорі. Це дозволяє нашому осьвоюватися зі сценою (треба не робила би тільки неспоїданок виконавців) а й ширша публіка взнайомлювалась би краще з мистецтвом тонів. **М.**

Спорт.

УЖГОРОД. РУСЬ — КАЦ (КОШИЦІ) 2:0 (1:0).

Найважніші змагання Русі зі своїм найгрізнішим суперником КАЦ-ом із Кошиць, вирішила Русь у свою користь. **Ворота для Руси стрілив Кобзяр.** Русь грала майже цілу другу половину в десятку тому, що Радж зійшов у 10 хв. розбитий із гриша. **На матчу було 5.000 глядачів.** Суддював д. добре п. Сацок з Мор. Острави.

Після цієї перемоги Русь наблизилася вже лиш на 1 пункт до КАЦ-у, який має ще кілька важних виїздових матчів.

Інші вислідки завершальної дивізії: БФТЦ — МШЕ 3:1, ЧСК (Кошиці) — УАЦ (Ужгород) 3:0, СТ. Нова Весь — ЧСК (Ужгород) 5:2.

СПОРТОВІ НОВИНКИ

Серце творця Олімпіяди спочило в Олімпії. В суботу, 26 п. м. відбулося в Олімпії святочне злożення серця новітнього барона де Кубертона, творця новітніх Олімпіяд. У тому святі взяли участь представники уряду, грецький престолонаслідник кп. Павло, представники міжнародного олімпійського комітету та представники різних держав. Серце злożили у мавзолеї грецький митрополит в асисті духовенства.

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

УКРАЇНСЬКА КНИГА. Місячник присвячений бібліольогії та бібліофільству. Орган Бібліольогічної Комісії Наук. Т-ва ім. Шевченка та Українського Т-ва Бібліофілів. Ч. 2. Лютий 1938. Львів. Зміст: М. Рудницький: Чи можна в нас говорити про книжки. — Л. Биковський: Бібліотечна педагогіка. — Б. Бучинський: Галицькі рукописи XV—XVI. ст. — І. Крип'якевич: До історії львівського книгарства в XVII. ст. — М. Андрусяк: Описки підручних книжок архимандрита Баєвецького й еп. Святославського. — Є. Ю. П.: „Атлас України і сумежних країв". — В. Романевичук: Бібліографія. — Хроніка. — Рецензії.

РІДНА ШКОЛА. Ілюстрований часопис для всіх. Двотижневик. Рік VII. Ч. 5. Березень 1938. Львів. Зміст. А. Ш.: Роковини. — Др. Мамотюк: Надгробна промова. — Д-р П. Єдинюк: Батьки та їх діти. — Преміовір Міз. Освіти на будж. Комісії сойму. — Промова пос. В. Кузьмовича в соймі. — До чого доводить алькоголь. — П. С.: Справа поширення бібліотек та читання Р. Ш. — Д-р О. Когут: Дітячі бібліотеки в Городенчанщині. — Педагогічна Вистава. — Ю. Мушак: Переклади класиків: — М-р М. Хомишинський: Равшиця. — З життя Р. Ш. — Бібліографія. — Різні вісті.

ШЛЯХ. Релігійно-громадський часопис для народу. Видання Т-ва ім. П. Могили. Рік II. Ч. 3 (11). Березень, 1938. Луцьк.

УКРАЇНСЬКЕ ЮНАЦТВО. Виховний журнал української молоді. Рік V. Ч. 2. Лютий 1938. Львів.

НАШ ПРИЯТЕЛЬ. Рік 17. Ч. 6. за лютий і 7. за березень 1938. Львів.

СВІТ ДИТИНИ. Журнал для українських дітей. Рік XIX. Ч. 3. Березень, 1938. Львів.

ЛИЦАРСТВО ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ. Місячник присвячений поширенню почитання й набожества до Пресв. Діви Марії. Рік III. Ч. 3. Березень, 1938. Львів.

НА СЛІДІ. Журнал молоді. Рік III. Ч. 3. Березень, 1938. Львів.

ЄДНІСТЬ. Орган української самостійної соборницько-державної думки. Видає та редагує Т. Мошук. Рік II. Ч. 2 (4). Лютий, 1938. (Відбито на гектографі).

РІДНОШКІЛЬНІ ВІСТИ. Виходить раз у місяць на правах рукопису. Рік I. Ч. 3. Комінна. Струмилова. Відбито на шапірографі.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Шкірян. каганці

і ремінці для псів в найліпшім гатунку, довжина величина по зол. 1.40, лицяк по 30 сот., гарантія по 1.50 — продає Роб тня Римарсько-Галантерійна Н. БАРЕР, Львів, Сикстуська 2, побіч фірми „Саламандра". 519

Український Текстильний Склад

„Manufactura" Львів, Капітульна Площа 3.

Подаємо до відома наших Вельмишановних Клієнтів, що найновші веснянні матеріяли на мужеські та жіночі одяги вже маємо вже на складі. Радо теж служимо інформаціями про моду кольорів матерій, виробів та десенів. 2-15

Театри.

Великий Театр:

Середа 30. III. год. 7.30 „У мети".
Четвер 31. III. год. 7.30 „У мети".
Пятниця 1. IV. год. 7.30 „У мети".

Театр Різнородностей:

Середа 30. III. год. 7.30 „Ми були молоди". (Для молоді недозволене).
Четвер 31. III. виступи нема.
Пятниця 1. IV. год. 7.30 „Подружжя. чих мало", прем'єра.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

БОЛЕХІВ:
30. III. Ордена.
31. III. Процес Мері Дегей.
1. IV. Лісова пісня.

Український Народній Театр ім. М. Садовського:

ЗАВАЛІВ:
30. III. Гетьман Полуботок.
31. III. Мазепа.

МОНАСТИРИСЬКА:
1. IV. Пісня Бескиду.
2. IV. Маруся Богуславка.
3. IV. Гетьман Полуботок.
4. IV. Супружий метч.
5. IV. Мазепа.

БУЧАЧ:
6. IV. Пісня Бескиду.
7. IV. Гетьман Полуботок.
8. IV. Мазепа.

КІНА.

АПОЛЬО: „Буревій" амер. фільма.
АТЛЯНТИК: „Шлях у невідоме".
БАЛТИК: „Герої моря".
ВАНДА: „Пекін"; „Аннаполіс".
ГРАЖИНА: „Косцюшко під Раславицями".
ЕВРОПА: „Перли корони" (Шанца Гірі).
КАСІНО: „Пірати".
КОПЕРНИК: „Шеф розвідки" з Конрадом Файдтом.
МАРУСЕНЬКА: „Шулерія роман", коміркова гротеска та найновіший технікольор.
МЕТРО: „Благословенна земля".
МІРАЖ: „Лошівара".
МУЗА: „Коли ти закоханий".
ПАКО: „Остання сальва".
ПАЛЯС: „Кафе Метрополь".
РАЙ: „Обожана" з Мартою Егерт.
РІЯЛЬТО: „Неопрадана година".
СВІТ: „Варвара Радзивілівна"; „Не мала баба клопоту".
СТИЛЯГЕ: „Без свідків" І ревія.
ТОН: „Стрілець із Бенгалі", „Боротьба за золоті поля".
УТІХА: „Магічний ключ" І ревія.
ХИМЕРА: „Талок щастя та розпуки" з Л. Гарвей.

ФОТОПЛАСТІКОН:
(вул. Марійська 5).
„Австрія — Грац; Клягенфурт".

ФОТОПЛАСТІКОН „Світовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
„Росія та Сибір".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Середа, 30. березня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Для шкіл: „Не хочу!"; Шкільний хор; 11.40 Мендельсон: Фрагменти з трія д-моль оп. 49. пл.; 12.03 Полудньова авдиція; 13.45 Інформаційна газетка в українській мові; 13.55 Моцарт: Форт. концерт д-моль, пл.; 14.20 Легка музика з пл.; 14.55 Біржа; 15.00 Фрагм. із пов. І. Ляма „Коронар у Галичині"; Музика з пл.; 15.20 Бічні вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вісті; 15.45 „Івась із ліса" опов. для дітей; 16.00 Куток мови; 16.15 Сальон. музика; 16.50 20.55 Актуальна гутірка; 17.00 Людина будучої війни; 17.15 Бах: Камер. орх., форт.; лет; 17.50 Молодь перед вибором ліцею; 18.00 18.50 Спорт; 18.10 Експрес „Львів-Лондон", кабарет зі пл.; 18.55 Програма на завтра; 19.00 „Розбиток" новеля з життя рибалок; 19.20 Забуті пісні у вик. Мик. Салецького, тенор, у супр. форт.; 19.35 Слово про книгарську полицю; 19.50 Промова шлеського воєводи з наг. Тижня Зах. Союзу; 20.00 „Знаєте? — Ну то послухайте!" розр. концерт. пісеньки, форт.; 20.45 Веч. дениик; 21.00 Шопенівський концерт; 21.45 Поетична чвертьгодинка; 22.00 Популярний концерт, орх., спів; 22.50 Ост. вістки; 23.00—23.30 Легка музика з пл.

Четвер, 31. березня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Мазовецькі пісні й танки; 11.40 Грає Колєта Франц, скрипка, гр. пл.; 12.03 Полудньова авдиція; 13.45 Комунікат Хх. Полатн; 13.50 Із екзотичних тем. пл.; 14.20 Розр. музика з пл.; 14.55 Біржа; 15.00 Фрагм. із пов. І. Ляма „Коронар у Галичині", Музика з пл.; 15.25 Бічні вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Муз. мандрівки; 16.15 Легка музика у вик. військ. орх., 16.50 Актуальна гутірка; 17.00 Людина під мікроскопом; 17.15 Форт. реціталь Аги Жамбор (Бахові твори); 17.50 18.50 Спорт 18.10 „Станіславів" гутірка, вид. д-р Юрія Зарицький; 18.20 З оп. музики, пл.; 18.35 Для сіль. молоді; 18.40 Радіові конкурси й імпрези; 18.55 Програма на завтра; 19.00 „Протекція" комедія Аге Гозмаєя (Данія); 19.30 Виленські пісні у вик. нар. хору; 19.50 Промова поморського воєводи; 20.00 Легка й танк. музика, орх., спів; у перерві в год. 20.45 Веч. денник; 21.45 Гутірка про повість; 22.00 Камер. концерт; симфч. квартет, форт.; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Із співочого альбуму.

Пятниця, 1. квітня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Для шкіл: „Пріома Апріліс" вес. авд. з участю Шепка й Тонька; 11.40 Тенор Фр. Морлі в дуетах, пл.; 12.03 Полудньова авдиція; 13.45 Суєц. гутірка; 13.50 Музика з гр. пл.; 14.50 Біржа з участю орх., солістів і хору; 15.00 Невідома поема Ол. Фредра про Львів; 15.15 Плітка: Містечко Львів; 15.20 Бічні вістки теплі та холодні; 15.30 Господарські вісники; 15.45 „Гокус-покус" вес. авд. для дітей; 16.00 Гутірка з хорізм; 16.15 Легка словацьк. муз. авд.; 16.50 19.50 Актуальна гутірка; 17.00 Посередництво праці; 17.15 Із теки львівських композиторів, Евгенія Зарицька мецосопран, скрипка, форт.; 17.50 Огляд видань; 18.00 Сніговий комунікат; 18.10 Туристичний інформатор; 18.15 Музика з пл. (трансм. з Вежі Айфля); 18.20 Програма на завтра; 18.35 Львівські портрети; 18.50 Спорт; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Старосвітський курант: „Пан Евгеній"; 19.30 Мандолінова фесіталь; 20.00 Концерт інстр. ансамблю, Збоїньска-Рущиновська сопр., віол.; у перерві коло год. 20.50 Веч. денник; 21.55 Перша краєва телевізійна авдиція; 22.50 Останні вістки; 23.—23.30 Концерт бажань із продукціями радіослухачів.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Середа, 30. березня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Оп. і фільм. мельодії. 19.45 Веч. гомін, 20.30 21.00 Симф. концерт; БІЛГОРОД 20.00 Співи, реціталь 20.30 21.00 Гумор, 21.30 Пісні й арії; БУДАПЕШТ 12.05 Концерт солістів, 17.00 Цик. музика, 19.30 20.00 21.00 22.00 „Дон Хуан" оп. Моцарта; БРНО 20.45 21.00 „Русалка" оп. Дворжака; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Оп. мельодії. 18.15 Скрипка, 21.15 Військ. орх.; ГАМБУРГ 20.10 21.00 „Польська кров" оп. Недбала; КОШИЦІ 14.00 18.45 Вістки; КЕНІГСБЕРГ 19.10 20.00 21.00 „Тоска" оп. Пуччіні; МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 21.00 22.00 23.00 „Валькірія" оп. Вагнера; ПРАГА 18.05 Пісні німецьких композиторів; РАДІО ПАРІ 20.15 Для молоді. 20.30 Сонати, 21.00 22.00 „Свято весни" розр. програма; РІМ 17.15 Форт., 21.00 22.00 Симф. концерт; СОФІЯ 18.30 Легка музика, 19.00 20.00 21.00 „Аіда" оп. Верді.

Четвер, 31. березня 1938.

БЕРЛІН 16.15 Форт. твори Вайсзіпа, 19.10 Тріо на форт., скр. і віол. Шуманн, 20.00 21.00 Вечір танку; БІЛГОРОД 21.30 Нар. пісні; БРЮСЕЛЯ ФЛЯМ. 20.00 21.00 „Христя ліщиківна" оп. Ярна; БУДАПЕШТ 12.00 Концерт військ. музики, 17.35 Арфа, 19.15 20.00 Нар. пісні в супр. цит. орх., 21.15 форт. сонати Бетовена у вик. Ерне Дохнаня; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Вальдштайнівська соната Бетовена, 20.00 21.00 Концерт орх., скр., віол., 22.30 Соната г-дур на віоля да гамба Баха; КОШИЦІ 13.30 Про племення курей, 14.00 18.45 Вістки, 18.00 Культ. огляд; Давайте дітям добру книжку!; МІЛЯНО 21.00 Співи, 21.30 22.00 Концерт квартету; ПРАГА 11.05 Сальон. музика, 15.15 Розр. музика, 21.25 Квартет а-моль Бетовена, 22.35 Концерт нонету. РАДІО ПАРІ 20.15 Відл., 20.30 21.00 22.00 Симф. концерт; РІМ 21.00 22.00 23.00 „Аргезіяна" оп. Чілеї; СОФІЯ 20.45 Співи.

Пятниця, 1. квітня 1938.

БЕРЛІН 17.00 Форт. твори Шуманна, 18.00 Веселі мельодії, 22.30 Розр. концерт; БІЛГОРОД 18.20 Співи, 21.30 Нар. пісні; БУДАПЕШТ 13.30 18.10 Цик. музика, 17.30 Віол., 21.45 22.00 Легка музика; КОШИЦІ 14.00 18.45 Вістки, 16.10 Трансм. з Нересниці: Хор сільської молоді співає нар. пісні, 18.00 Авсрченко: „Іллєк з каштанами". Музика з пл.; МІЛЯНО 17.00 Форт., 20.00 Сонати на альтівку та клявесин; ПРАГА 16.25 Форт. квінтет ф-моль Брамса. 19.15 Хор. 21.15 Муз. розр. програма; РАДІО ПАРІ 20.15 Пісні, 20.30 21.00 22.00 Театр Уяви, 23.00 Концерт; РІМ 19.30 Розр. концерт, 21.00 22.00 23.00 „Зігфрид" оп. Вагнера; СОФІЯ 19.15 Співи.

БІРЖА.

Львів, 29 березня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·62 —9·15, Доляри американські 5·30·50, 5·37·50 Доляри канад. 5·28·50—5·26·00 Фльорени гол. 294·40—292·50, Франки фр. 16·26 — 15·76 Франки швайцарські 121·80—121·00, Фунти англ. 26·39—26·23 Гульдени данц. 100·25—99·75, Корони ч. 16·47—15·50 Кор. дан. 117·80—116·95 Кор. норв. 132·63 — 131·65 Корони шв. 126·04—125·05, Ліри італ. 22·30—21·50, Марки фінлянд. 11·65 —11·25, Марки нім. 104·00 — 99·00 Шіллінги австр. 89·00—84·00, Тель Авів 26·20 —25·95, Марки нім. срібні 110·00 — 105·00

Акції.

Банк Польський 111·00 Цукор. 35·00. Вугіль 30·50, 28·00, Ліквон 65·25, Можейів 13·25, Островець 54·75, Старахованні 38·25, 30·25, Габердубы 44·00.

Папери

4 і пів проц. внутр. 65·50, 65·50, 3 і пів 1 ем. 81·2 серія 91·00, 3 пів пів. 2 ем 87·75, серія ненот. 5. конверс 70·25 прем дол. 40·75, 4 консол. 66·00

Тенденція слабша.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 29. березня 1938 р.

1 кг. масла десер. більок. без оп. 3·25 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак. 3·30 зол
молоко . . . 18—19 сот
(нове) копа . . . 2·80—2·85 зол

Попит на масло й яйця вдержаний на молоко сильний.

КУПНО - ПРОДАЖ

УКРАЇНСЬКУ ЗАГАЛЬНУ ЕНЦИКЛЬОПЕДІЮ, комплєти та поод. томи купуємо та міняємо на інші. Книгарня Шевченка, Львів, Ринок 10. 604 4-5

ХМЕЛЕВІ ПЛЯНТАЦІЇ! Чеські гранули дешево продає Рейтнер, Легіонів 37. 546 6-7

ГОДИННИКИ, біжутерію, столове срібло, плятери, кришталь, найдешевше купиш, Панцер, Ринок 23. 3-10

РІЖНІ

ПРОПУКЛИННОВІ БАНДАЖІ гумові, черевні, жиркові, проти усування матиці під гарантією виконує відоме **УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА** Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2041 42-10

ВІЧНІ ПЕРА направляє найкраще „ПЕЛІКАНІЯ", тепер Шайнохи 1. 674 21-0

СТАРУ ГАРДЕРОБУ мужеську — міняємо на найновіші бальові матеріяли. Телефон 270-25. 672 2-5

РОВЕРИ, мотороверн, мотоциклі гуртово поручає Ігнаци Ромм, Ска з обм, под Львів, Легіонів 27. Цінники на бажання даром. 15/55 1-20

ОГОЛОШЕННЯ.

Коли терпиш — Пий Святовацівський Сік Зілля („Здоровій") успішний при болях і кольках печінки, катарах, болях шлунка і кишок, нирковому камінню і жовтяниці, невральгічних болях і нервових корчах і болях голови. Продаж в аптеках і дрогеріях. Головний склад: Варшава, Міодова 14, телефон 5.42.99 Магістер Едвард Гобец. 10-0

ФОРТЕПІЯНИ, ПІЯНІНА

першорядних марок нові й оказійні.
Догідні кредитові умовини.
Новацький
ЛЬВІВ, ПІЛСУДСЬКОГО 17.
Тел. 235-21.

БРИТВИ

найліпші, гарантовані, світових марок продає по найнижчих цінах оказійно фірма

С. ФЕДЕР

ЛЬВІВ Коперника ч. 15 а
„ Сикстуська ч. 7
„ Галицька 16

МЕБЛІ їдальні, спальні, кабінети, сальони, клюби, тапчани, матраци і декорації поручає Віденська вирібня столярсько-тапіцерська

ІВАН ОРТНЕР

Львів, Сикстуська 41. Тел. 282-78.
498 9-50

Меблев покриття хідники, дивани, церати, лінолеум капи і намітки, в найбільшім виборі

ФРЕНКЕЛЬ і ЛІДЕР

Львів, Легіонів 29, в подвірю, тел. 285-38

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . вол. 0.35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках . вол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . вол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . вол. 0.10
шукаючі праці . . . . . вол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . вол. 480.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . вол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . вол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . вол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.

Ч. 70 (14.902). Львів, четвер 31. березня 1938. Оплата поштова відготована ryczałtowa. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060. Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не вертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБСЯЗІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Польсько-литовський кордон отворений лише для дипльоматів.

Договір у справі наладнання комунікації між Польщею та Литвою підписали в Августові. Покищо нормального звязку між обома державами ще не наладнано — кордон можуть переходити лиш особи з дипльоматитчними паспортами, щоби оба новоутворені посольства мали змогу комунікуватись зі своїми урядами.

Окупаційний страйк спараліжував

французький воєнний промисл.

У вівторок вечором вибух окупаційний страйк у 14-ох великих фабриках зброї та інших металюрґічних заведеннях. Професійна спілка металевих робітників годиться перервати страйк, якщо працедавці провізорично підвищать платні, але Блюм на те не погоджується. Фабриканти відмовляються від усяких переговорів, доки фабрики окуповані.

Страйкує коло 30.000 робітників.

ПЕРЕД МІЛІТАРИЗАЦІЄЮ ЛЕТУНСЬКОГО ПРОМИСЛУ?

З огляду на те, що страйк перешкоджує у здійсненні планів зброєнь, з кол міністерства нац. оборони висувають проект частинної мілітаризації летунського промислу, що дало би змогу урухомити їх.

ФРАЦУСЬКІ МЕТАЛЕВІ РОБІТНИКИ ЗАРОБЛЯЮТЬ НЕСОҐІРШЕ...

Як обчислює париський „Журналь де Деба", викваліфікований металюрґічний робітник заробляє у Франції 18.3% більше, ніж поліційний комісар (з правничою освітою!), 30% більше ніж скарбовий інспектор, 34.5% більше ніж учитель і 39.4% більше ніж четар; за годину праці платять йому 12.20 фр.

Це вказує, що теперішній страйк має чисто політичний підклад.

Еспанські національні війська заняли Барбастро.

НЕВДАТНІ ПРОТИНАСТУПИ ЧЕРВОНИХ.

Червоне міністерство оборони подає в комунікаті, що нац. війська заняли Барбастро і перейшли ріку Сінку між Пнейо і Заїдан та між Абізандою і Ельґрадо. На відтинку Фраги йдуть бої на лівому березі Сінки.

На правому крилі арагонського фронту здобули нац. війська шлях до делля Мазоґа і ґори коло Зоріти, Хінетроци, Торревеліллі та Сан Хозе. На відтинку Каспа розбили вони червону бриґаду і заняли вершок Пунта де Сан Пебля.

На відтинку Фраги попали в руки нац. військ Сарос і Айтона; під Санта Леліне перейшли нац. війська Сінку і заняли Бельвар, Осco й Альдугевар; на всьому фронті дійшли вони до каналу Заїдін.

Зі Саляманки офіційно повідомляють, що на відтинку Альбаррасін нац. війська відбили ворожий наступ.

На арагонському фронті йдуть вони скоро вперед. Також не пощастив червоний протинаступ на ліве крило арагонського фронту. Понад 200 червоних полягло; подібно й на відтинку Параледа.

ПЕРЕМОҐИ НАЦІОНАЛЬНИХ ВІЙСЬК У ПІВДЕННІЙ ЕСПАНІЇ.

На відтинку Пеннароя нац. війська здобули Монт Маноде Ґіерро; припала їм багата добича (18 гармат і чимало муніції). В Андалозії на відтинку Валензуелля нац. війська заняли гору де Метагалянт і інші важні становища.

Защо стане Шушніґ перед судом?

ГЕБЕЛЬС У ВІДНІ.

Як подає Райтер, Шушніґ стане небавом перед судом у Ляйпцігу. Він відповідатиме за намагане сфальшування плебісциту та за неправедливий присуд на Плянетту, засудженого за вбивство Дольфуса. Підчас процесу у справі вбивства Дольфуса Шушніґ був міністром справедливости, тому й на нього скидують відповідальність.

У вівторок пополудні прилетів до Відня мін. Гебельс. Повитав його намісник Зайс-Інкварт і посадник Відня Нойбахер.

ЛІКВІДАЦІЯ АВСТРІЙСЬКОЇ АРМІЇ.

1. квітня утворять команду 5. німецької армійської ґрупи, до якої буде належати 17. корпус (Відень) і 18. (Зальцбурґ). Полки, що мають назви з багатою історичною традицією, зберегуть.

ФОН ПАПЕН — АМБАСАДОРОМ У ТУРЕЧЧИНІ.

Турецький уряд погодився на іменування фон Папена німецьким амбасадором в Анкарі.

Обурюються, що в українських бібліотеках

НЕМА РОСІЙСЬКИХ КНИЖОК.

„Учітельская Ґазєта" жаліється, що в українських школах ігнорують російську мову: у шкільних бібліотеках твори великих російських письменників є лише в українських перекладах, у російській мові нема ніяких книжок. При цій нагоді „Учітельская Ґазєта" атакує українських „буржуазних націоналістів".

АРЕШТУВАННЯ В ЧЕРВОНІЙ АРМІЇ.

ҐПУ арештувало начальника ветеринарного відділу київської военної округи Шаповала, якому закидують, що він ширив епідемію серед коней, та політичного комісаря сибірської военної округи Шардіна, що вів опозиційну акцію. (АТЕ.)

РОБІТНИЧІ СТРАЙКИ.

Щойно тепер прийшла вістка, що підчас першої сесії найвищої ради СССР дійшло до страйків: у ярославських текстильних фабриках робітники страйкували тиждень, у Ленінградщині 5 фабрик унерухомлено на кілька днів.

КРІМ ВІДСОТКІВ ПРЕМІЮ ЗА ОЩАДНІСТЬ
дає Вам Кооперативний Банк
„ДНІСТЕР"
у Львові, вул. Руська 20, тел. 280-50
за вкладни на ПРЕМІЙНІ КНИЖЕЧКИ.
Складаючи щомісячно впродовж року щонайменше зол. 5.— на премійну книжечку, можете одержати крім відсотків ще й нагороду за ощадність у висоті 25 до 100 золотих.

Упривілеєні та покривджені національні меншини.

КРИК ПРО НІМЦІВ І ПОЛЯКІВ У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ І ЛИТВІ ТА МОВЧАНКА ПРО УКРАЇНЦІВ У ПОЛЬЩІ.

Львів, 30. березня 1938.

Несподівано знову „вибухла" справа національних меншин, як поважна міжнародня проблема, що грозить — чи може грозити — навіть воєнними конфліктами. Дійшло до того, що не тільки міністр закордонних справ Польщі п. Бек, але й премієр Великої Британії п. Чемберлен говорить про національні меншини у Чехословаччині — один про польську меншину, другий про німецьку — та зовсім виразно заявляє, що їх справа є предметом дипльоматичних міждержавних розмов. Поведена рівнобіжно голосна пресова кампанія про кривди даних меншин та про їх права до повної рівности з чеськими громадянами в усіх вирішних для держави справах та до територіяльної, у крайньому випадку — національно-культурної автономії, і поруч із цією кампанією вже деякі доконані зміни національної чехословацької політики у користь поляків і німців, — усе це не тільки одна з найважніших міжнародніх подій останнього часу, але й одно з найцікавіших явищ XX-го століття.

Бо це раптове зацікавлення розмірно малими, ба навіть — коли мова йде про поляків у Чехословаччині — дуже дрібними національними меншинами є надзвичайно знамените для всього великого руху охорони прав народів, що найшлись у чужонаціональних державах як національні (расові, віроісповідні) меншиневі відлами, того руху, який істнував і перед останньою світовою війною, але який щойно в останній війні зріс до засади, за яку йшла війна. Розпад Австро-Угорщини і Росії та створення незалежних держав: Польщі, Чехословаччини, Фінляндії, Естонії, Латвії і Литви — був наслідом перемоги засади, що т. зв. малі народи мають таке саме право до власної держави, що й народи великі. Знаємо аж надто добре, наскільки та перемога була частинна і як разом із нею діялися речі, що йшли у зовсім протилежному напрямку. Деякі новостворені молоді держави забули і про недавню власну долю і про засаду національного самоозначення та у своїй і зовнішній і внутрішній політиці почали мерщій виправдувати приповідку, що каже про апетит, який зростає з їдою. Всеж, версайський договір, який був складений не так з любови до малих народів, як радше з ненависти до центральних держав, вставив 86-ту і 93-тю статтю, що торкаються національних меншин Чехословаччини й Польщі, прийшла ціла низка міждержавних договорів про охорону національних меншин, м. і. договір із Польщею, підписаний у Версалі 28. червня 1919. року, загарантований Радою Ліги Націй 13. II. 1920. р. та важний разом із версайським договором від 10. січня 1920 року. Польща мала ще окремі умови щодо охорони національних меншин з Вільним Містом Данцігом, т. зв. женевську конвенцію щодо охорони меншин на Шлеську, умови з ЧСР з 23. IV. 1925.

ню і 7 статтю риського мирового договору зі Совітами.

23. IX. 1934 року міністр Бек „виповів" вищезгаданий договір про охорону національних меншин, мотивуючи, що та умова, яка не обовязує нарівні всіх держав, понижує державний престіж Польщі, бо дозволяє чужим чинникам вмішуватись в її внутрішні справи. Таке становище Польщі — престіжево-формальне — не шкодилоб непольським народам у Польщі, якщо одночасно польська національна політика пішлаб іншими дорогами ніж ті, що раніш викликували повінь скарг на женевському терені З другого боку одностороннє зірвання міжнародньої умови не обовязує ані тих міжнародніх чинників, які гарантували національним меншинам деякі означені права, ані не обовязує заінтересованих меншин. Однак у даному випадку рішило не польське становище, тільки повний упадок поваги і політичного значіння Ліги Націй: цей момент був тільки зручно використаний польською дипльоматією і польською внутрішньою політикою. Вже тільки мимоходом можна зазначити, що смертельним ударом для морального та реально-політичного значіння Ліги Націй у справі охорони прав національних меншин — було прийняття Совітів до Ліги, які не залежать від міжнародньо-правної охорони меншин та які одночасно своєю внутрішньою національною політикою глузують просто з самого поняття „права національних меншин" (адже у Совітах навіть така „меншина", як 30-мільйоновий український нарід є сьогодні підтяганий під знаменник „одного великого совітського народу").

Таким робом здавалось би, що саме останніх кілька літ це повний сумерк міжнародньої охорони меншиневих прав, що хвиля ексклюсивного націоналізму буде щораз більше намагатися втопити національні бездержавні відлами у морі державного тоталізму і що настала строга реакція проти славних Вільсонових гасел та її — хоч і кволого, а проте таки реального — висліду з рр. 1918-19. Ця надія „тоталістів", які націоналізм і державний імперіялізм утотожнюють з насильною асиміляцією недержавних народів, ця надія розбивається на наших очах у дребезги. Передусім саме тотальна і націоналістична ІІІ. Німеччина низкою офіційних актів і декларацій заперечила вищезгаданій примітивній тезі, проголошуючи зі свого боку, що націоналізм саме має шанувати права інших народів і не кріпшати — їхнім коштом. Ті словесні заяви дістали потвердження у двосторонньому порозумінні між Німеччиною та Польщею, яке у свою чергу спаралїжувало грузіх міжнародніх і внутрішніх польських чинників, що за всяку ціну змагали до використання польсько-німецького меншиневого спору для того, щоб узагалі зірвати польсько-німецьку приязнь. Далі фашистівська Італія не завагалася зробити для своїх славянських меншин уступки, необхідні для збереження добрих звязків з Югославією. Вже в останніх днях читали ми офіціальну заяву італійського уряду, що він не думає винищувати тирольських німців асимілящійною політикою і нема сумніву, що доля цих останніх у звязку з аншлюсом — покращає.

Однак осередком міжнародньої уваги стали меншиневі відносини у Чехословаччині. Це така цікава тема і стільки викликує вона рефлєксій, що безумовно прийдеться нам ще неодноразово до неї вертатись та подрібніше розглядати її по суті. Сьогодні обмежимось до стверджения двох аксіом: 1) нема сумніву, що чеська національна політика була заражена тією самою мегальоманією та асиміляційними апетитами, як і політика інших переможних держав, що дістали більші державні границі, ніж цього раніш сподівались і 2) нема сумніву, що німецьким народам у ЧСР велось розмірно краще, ніж іншим національним меншинам в інших державах. І колиб не нинішня міжнародня некорисна для чехів кон'юнктура, то напевне не булоб того крику, що сьогодні знявся. Фактом є, що німці від самого початку істнування ЧСР мали свій попередній державний університет у Празі і дві державні політехніки і прегарно розбудоване середнє і нижче шкільництво, свій прегарний та субвенціонований театр у Празі, мали своїх міністрів у чеському кабінеті, а президент держави виголошував у своїх подорожах по німецьких провінціях у ЧСР промови по німецьки. Фактом теж є, що у 1933 році на 13.790 всіх польських дітей у шкільному віці у шлеско-моравському краю 12.759 дітей ходило до польських шкіл. Як сказано — може у будучому займемося докладною аналізою стану німецької та польської меншини у ЧСР, але згори мусимо підкреслити з притиском: **у нашому українському інтересі лежить, щоб ті меншини, так само, як мадяри і — очевидно — словаки дістали у ЧСР якнайбільші права, включно до територіяльної автономії (не фікційної, лиш фактичної), тому нашими цитатами стану посідання національних меншин у ЧСР не думаємо в найменшій мірі шкодити у їхній боротьбі.** Хочемо тільки вказати на шалену диспропорцію, що істнує в міжнародній охороні ріжних національних меншин: між ними є так само меншини упривілеєні та покривджені, як між великими і малими державами, між державами з більшими та меншими можливостями робити натиск на інші держави і ввесь міжнародній хід подій.

Яка шалена диспропорція між станом 3 і пів міліона німців у ЧСР, яким діється така „кривда", що аж п. Чемберлен інтервеніює в їх обороні, лякаючись збройної атаки Німеччини на ЧСР, та станом 6-ти (в офіціяльній статистиці „тільки" 4 і пів) міліонів українців у Польщі, за якими сьогодні ніяка собака у світі хвостом не махне! А проте, коли пп. Войцеховські і ріжні Секретаріяти та зїзди виводять із цього факту такий висновок, що проголошують засаду — здушити всі національні меншини у Польщі до того ступня, щоб разом не творили 25% населення держави, коли польська вулиця істеризує на найменший прояв життєздатної сили українського народу, коли польська офіціяльна політика ані на крок не сходить з давніх своїх шляхів у шкільній, господарській, персональній, адміністраційній політиці — то це груба і груба польська помилка.

Бо коли за нами, українцями, ніхто сьогодні не заступається, коли ми творимо у світі єдиний свого роду дивогляд, що один із найбільших народів зданий всеціло тільки на власні сили — то висновок з того подвійний: 1) **той нарід сам собі мусить здобувати таку повагу, щоб із ним рахувались** і 2) **засада, що національні меншини мусять бути респектовані та їх права збережені і розбудовані, не може обмежитись тільки до відтинку нинішніх упривілеєних меншин.** Невідхильні історичні вимоги мають уже ту питому собі рису, що находять свій вияв в усякий — найбільш непередбачений — спосіб і що їх ніяк не можна завернти ані омминути. Коли польська сторона масу енергії витрачує сьогодні на зберігання фікції однородно-національної держави, то з того не виходить, що фікція однородности стане тривкою дійсністю. Коли-ж нинішній стан українського маразму та брак належного відпору на польський наступ заохочує продовжувати й посилювати той наступ, то це теж польська помилка: бо живий нарід найде в собі завжди стільки сили, щоб похінчити з хворобливими проявами свого політичного маразму.

ік.

Без труду можна приготовити смачні зупи з

MAGGI^ого зупних кісток

Хроніка Совітської України.

ТИСЯЧА ПЕРША МАНІФЕСТАЦІЯ „УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ" ВІДДАНОСТИ „ВОЖДОВІ".

На засіданні президії Центрального Виконавчого Комітету УССР „президент" совітської України Петровський уважав за потрібне, беручи слово в імені всього „українського народу", висловити безмежне задоволення цього народу з приводу присуду в московському процесі і запевнити Москву, що „український нарід" ще більше тепер згуртується навколо рідної комуністичної партії, навколо „улюбленого вождя українського народу Сталіна"...

Ніяка статистика ні совітська ні „буржуазна" не має змоги підрахувати кілько то разів на місяць складає такі заяви Київ, від якого чомусь то вимагає таких заяв без кінця Москва...

ПРЕЗИДЕНТ „УКРАЇНСЬКОЇ" СОВІТСЬКОЇ РЕСПУБЛИКИ ВЧИТЬ УКРАЇНСЬКОГО ХЛОПЦЯ., РОСІЙСЬКОЇ МОВИ.

Учень кременчуцької школи Бондаренко написав до Петровського привіт з приводу його 60-ліття, Петровський подякував йому і зазначив, що Бондаренкові треба ще багато вчитися, бо на 9 рядків свого листа він зробив 17 помилок, наприклад, він написав „Петровський" з „ь" після „с", Донбас він пише через одне „с", він пише слово роботи замість „работи", „Нью Йоркьої" замість „Нью Йорской" вживає слово „бажаю" замість „желаю", літеру „і" замість „и" тощо.

Деяке незрозуміння цих завваг Петровського розсіється, коли довідаємося, що листування це йшло російською мовою і що президент Української Совітської Республики, прочитавши написаного ламаною російською мовою листа до нього відповів на нього не мовою народу, над яким він „президентує", не запропонував звертатися до нього мовою українською, видно значно зрозумілішою його кореспондентові, а відповівши російською мовою, ще повчально додав: „Мусиш добре знати російську мову!"...

А чи не повстане у того самого Бондаренка думка: „Чому я, українець, мушу звертатися до свого президента російською мовою, а не своєю рідною?"

А ВСЕЖ ДУЖЕ ЦІКАВЛЯТЬСЯ УКРАЇНОЮ В МОСКВІ.

Вийшла нова книжка в Москві „Я сын трудового народа", роман одного з видатних і справді талановитих совітських російських письменників Катаєва.

Зміст її, як видно з рецензій, складає „героїчна боротьба українського народу проти навали німецьких окупантів, поміщицько-монархічної диктатури Скоропадського, петлюрівщини і інших ворогів трудящих". Досі якось не доводилось помічати зацікавлення Україною в творчості Катаєва.

Автор описує як „владу захопив гетьман. Починається жорстока розправа з трудящими. Поміщики й куркулі здійснюють свою диктатуру... Починаються каральні експедиції, розстріли сотень і тисяч українського народу"... „Теплотою, ніжністю, любовю до народу, повагою до народніх звичаїв, традицій, побуту пройняті сторінки оповідання", зазначає рецензент, багато у автора нагадує... Гоголя.

Ну, і зрозуміло провідний мотив кожного такого оповідання з українського життя: „український нарід в гарячій і нерозривній дружбі з братнім російським народом почував себе дужим, непереможним, вбачав єдиний спосіб завоювати собі щастя".

Мова оповідання має слова і цілі звороти української мови, там, де розмовляють представники народу, або де автор змальовує українське село. Дуже це модний, той своєрідний екзотизм у сучасній російській совітській літе-

ратурі, починаючи від роману Серафимовича „Железный поток", де, наприклад, вираз „бабо Горпино" автор вживав, як назовний відмінок.

Видимо спокусився на цей екзотизм і Катаєв, коли вже рецензент „Вістей" закидає йому вживання слова „злидні" як епітету про німців, що мусів би означати щось неначе російське слово „злодеи" в перекладі українською мовою, або таку цитату з Шевченка „Шуме та стогне Дніпр широкий".

Дуже характеристичне це „шуме", вміщене в книжці, виданій у столиці СССР, де президент української республики наказує українському хлопцеві вивчати російську мову, ну а подібні каліцтвення української мови!!. „Сайдет для хахлов"!..

Але мимоволі приходить до голови, яке страшне лихо в історії України була Скоропадщина, як справді вона скомпромітувала ввесь національний український рух в очах несвідомого ще тоді українського села й яка це була чудесна канва для вишивання більшовицької протиукраїнської демагогії. Справді, якби не було Скоропадщини, большевики мусілиб були й вигадати!

„УКРІЇНІКА" І В РОСІЙСЬКІЙ ОПЕРІ.

Російський композитор Ширшов пише оперу „Петр I.", що має на меті показати створення російської міцної національної держави. Опера починається „славетною перемогою під Полтавою над Карлом XII. і зрадником Мазепою".

—o—

Закарпаття.

ЯК ЗАКАРПАТТЯ БОРЕТЬСЯ ЗА СВОЮ МОВУ І КУЛЬТУРУ.

Щоб ознайомитися зі станом річей на Закарпатті, Українське Педагогічне Т-во у Празі запросило посла празького парляменту Ю. Ревая з викладом на тему — „Боротьба за мову та голосування у справі підручників на Закарпатті". Посол Ревай, учитель з фаху, краще як хто інший визнається в усіх перипетіях мовної боротьби у краю. У своєму викладі він зазначив між іншим і те, що українське населення Закарпаття ніколи не переставало боротися за свою рідну мову і національну культуру. За ці народні цінности воно боролося за часів мадярського деспозитизму, бореться тепер і буде боротися й далі аж до остаточної перемоги.

Одним із проявів цієї боротьби був шкільний плебісцит з р. 1937. Цей т. зв. плебісцит був незаконним, надприродним і незнаним досі у культурному світі явищем. У більшості випадків до плебісциту ставали збаламучені, неграмотні батьки і в присутности представників москвофільської влади явним порядком голосували за ті чи інші підручники навчання у школі

Всеж перше голосування випало 70% у користь українських підручників. Такий вислід голосування не задовольнив ані ініціяторів плебісциту ані його організаторів. Села, які голосували за українськими книжками, мусіли голосувати другий, третій, а то й четвертий раз, аж поки московські підручники не добули більшости.

Після цього, влада наказала негайно завести до тих шкіл, де населення „свідомо висловило свою волю" за московську мову, наперед приготовані московські підручники. Вже підчас перших годин навчання з нових підручників у трьох четвертинах закарпатських шкіл, сталося те, чого й треба було очікувати. Діти московської мови не розуміють. У класах лемент, плач, нарікання... Батьки загрозили, що коли й далі так піде, вони не пустять більше дітей до школи. До уряду посипалися протести та скарги за обман. Щоб як-так рятувати ситуацію, шкільні інспектори на Закарпатті наказують учителям учити з московських підручників, але „без провокативного проізношенія", що значить — учити по московськи, але з українською вимовою (?!).

Справа опинилася в парляменті. Інтерпеляції посла Ревая відіслали до Культурної Комісії. А ця цими днями звернулася до влади, щоб вона розвязала мовне питання на Закарпатті науковим способом, через комісію фахівців. Москвофіли повели наступ проти такої ухвали Культурної Комісії. Вони знають, що наука не по їх стороні.

Як довго ця справа не тягнулась би, одно певне: плебісцит, який мав знищити раз на завжди українську мову на Закарпатті, вийшов на користь українському населенню краю і наблизив його до остаточної перемоги. дк.

В КОЛОЧАВІ УКРАЇНЦІ ПЕРЕМОГЛИ.

При кінці січня ц. р. відбулося голосування за підручниками в Колочаві-Лазах. Батьки зовсім не бажали „русских" підручників", тому восени минулого року голосування показалось непотрібним і його не було.

Та все-ж місцевий священник М. Чорний готовів до того, що голосування відбулося. Він рахував на те, що колочавці ще не дуже національно свідомі та сподівався, що вдасться йому відповідною агітацією причинитися до того, що голосування випаде на користь „русских" підручників. У тій цілі він 19-го січня ц. р. коло церкви накликав не вірити українцям та запевняв, що граматика Сабова не московська, але наша, карпаторусская, бо, мовляв, „і я учився з неї, а ви мене розумієте".

Крім священника М. Чорного ще й інші агітували за тим, щоб голосування таки перевести. Та всі вони перерахувалися. В Колочаві Лазах, що були ще донедавна гордощами москвофілів, „русскіе" зі своїми „учебниками" при голосуванні провалились.

РОКОВИНИ ГУЦУЛЬСЬКОГО ПОВСТАННЯ В ЯСІНЮ.

Дня 6-го лютого ц. р. закарпатська Гуцульщина відсвяткувала дуже врочисто 19-ті роковини свого повстання. Девятнацять років тому гуцули, як найсвідоміша частина людности Закарпаття, виступили зі зброєю в руках, щоб скинути з себе мадярське ярмо, яке ціле століччя гнобило наші народні маси. Повстання було відважне, за зброю взялися молоді і сміливі гуцули, які не шкодували свого життя для визвольної справи.

РИЧАЛТОВІ ДЕШЕВІ!
ЛІКУВАННЯ ВІД 1. ТРАВНЯ
Зол. 155·—
Інформації:
ІВОНІЧ-ЖИВЕЦЬ
15—69

В. ЛІХТЕНБЕРГ.

СКРОМНА ЖІНКА.

I.

Льона (зустрічається зі своєю приятелькою Алісою та обіймає її міцно): Алісо! Як тішуся, що тебе бачу! (Нараз скрикнула).

Аліса: Що тобі таке, що аж кричиш?

Льона (збентежена, притишеним голосом): Ні, нічого... О, ти щось маєш. Це-ж новий шаль! Алісочко! Звідки ти взяла такий чудовий, попросту веселковий шаль, якби з казки!

Аліса (дивиться на неї здивована): Алеж Льоно! Ти переборщуєш! Це-ж зовсім собі звичайний шаль, такий скромненький за двацять шилінгів. Мені купив його мій чоловік.

Льона (із глибоким зідханням): Такого чоловіка я хотілаб мати!

Аліса: Але-ж Льоно! Ти попросту себе свідомо принижуєш. Я певна, що коли скажеш Артурові одно слівце, то він купить тобі ще гарніший шаль.

Льона: Я ніколи не малаб відваги прохати Артура люксусових дарунків. А він сам ніколи не догадається. Ти знаєш, що я скромна жінка... І що я ніколи не передаю Артурові своїх бажань.

Аліса: Це я знаю. Але ти повинна вже раз позбутися своєї несміливости. Мужчини не вміють оцінити якелід скромних жінок. Відома річ, що людям найбільшу приємність робить те, що багато коштує.

Льона: Чи справді?

Аліса: Я знаю це із власного досвіду. Можеш попробувати. Я певна, що для Артура двацять шилінгів це ніякий видаток.

II.

Артур (приходить додому у дуже доброму настрою): Добрий вечір, моя кохана!

Льона (якби стримувалася... має таку міну, як жінка у хвилині великого переживання): Добр... веч... Арт... Що чувати?

Артур: Дякую. Дуже добре. А коло тебе?

Льона (мовчить, глибоко відхнула).

Артур (здивований, підносить її похнюплену головку і питається ніжно): Що тобі бракує, котику?

Льона (болісним голосом): Ні-чо-го.

Артур (поважно перелякани): Ні, таки щось тебе журить. Я бачу це. Ти не така як завсіди. Признайся щиро. (Хвилина мовчанки. Артур хвилюється). Льона! Моя кохана! Бачиш, що я прийшов нині додому в такому гарному настрою. Я так тішився на зустріч з тобою, а ти якась така... Не псуй мені вечора! Скажи врешті, що тебе журить?

Льона (після перерви, придушеним голосом): Не маєш чого лякатися, Артуре. Це дрібничка... Справді дрібна річ... таке собі малє бажання...

Артур (щиро сміється): Чудово! моя Льона нарешті чогось бажає! І лотого щось дуже мале! Обіцюю згори його сповнити. Но, тільки сміливо, скажи!

Льона (несміливо): Ти ще готов собі подумати, що я нескромна ...в нинішніх часах...

Артур: Але-ж нічого собі не подумаю. Тільки ти не потребуєш зараз зідхати. Ані дивитися в землю так, якби від цього залежало наше подружне щастя.

Льона: Отже... я бачиш зустріла свою приятельку Алісу. Її чоловік, ми це знаємо, заробляє багато більше від тебе... І він може багато лекше дозволити собі на всякі дрібні чемности супроти своєї жінки.

Артур: Ага! вже щось мені проясниється. Аліса дістала від свого чоловіка якийсь доказ уваги... І ти хотілаб теж, щоб і я...?

Льона: Так.

Артур: А саме?

Льона: Це... Ні, я сама цього сказати не можу. Якось неприємно звератися з проханням, щоб...

Артур: Але ти можеш тільки мені допомогти якимсь натяком.

Льона: Можу. (Мовчить і після хвилини зіби-то зважується): Щось коло шиї.

Артур (зразу не розуміє): Коло шиї? Стрівай хвилину. Ага! що жінка може носити коло шиї? Уже знаю... Брошку, медальйонік! Так, так... Твоя приятелька Аліса має чоловіка, що багато заробляє... Я поруч нього — звичайний пролетар (пестить її). Але коли твоє серце забажало мати брошку чи медальйон... Щож ти задоволена?

Льона (мовчки перечить головою).

Артур: Отже я не вгадав?

Льона: Ні.

Артур: Чекай... Що це може жінка носити на шиї чи довколя шиї! Я розумію, що сам мушу це відгадати, коли це має бути дарунок від мене (ходить по кімнаті, бормочучи під носом). Ані

Тепер Гуцульщина масово віддала честь тим борцям, що почали визвольну збройну боротьбу. Товариство „Січ“ дня 6-го лютого влаштувало врочисту академію в честь полеглих під Сиготом у 1919-ому році. На сцені стояв березовий хрест, а на ньому терновий вінок. На хресті жовто-блакитні стяжки. Посередині гри рушниці складені в козел, а перед рушницями жертвенник, на якому палав огонь. Виглял сцени робив на приявних глибоке і врочисте враження.

На святі виступали промовці-учасники повстання, які розказали про цю історичну подію та оцінили її вагу для нашого народу.

З польської преси.

„Сни людносьці рускей Земі Червєньскей“

АБО НІСЕНІТНИЦІ КРАКІВСЬКОГО ІКЦ.

У завзятій польській боротьбі з українцями в Галичині за т. зв. польський „стан посідання“ чи за „польскость Малопольскі“ веде перед польська преса ріжних політичних напрямків та відтінків. Ріжні часописи роблять це на свій посіб. Але у безцеремонности проти українських випадів своїми статтями, повними нісенітниць та вигаданих неймовірних історій, здобув першенство краківський „Ілюстровани Курієр Цодзенни“. Ми нераз вже звертали увагу на його протиукраїнські статті, в яких редактори чи співробітники цього часопису вмовляють у своїх читачів ріжні речі, включно з твердженням, що українців взагалі нема. А все це, очевидно, спертe на історії, всякого роду документах і т. д., то як воно не має переконувати? Ось хочби остання стаття п. н. „Від „Головної Ради“ до „нормалізації“ (ч. 89. з 30-го березня ц. р.). Нап.:

„Не було ніякої ідейної ріжниці між поляками і русинами на цій землі. Всі наше визвольні рухи, ціла наша культурна праця стрічали серед русинів горячий відгомін і знамодили жертвенних боевників. Чи маємо згадувати Михайла Вагилевича (?) і Маркіяна Шашкевича, чи маємо сягнути думкою до Тимка Падури і Плятона Костецького, чи вкінці маємо пригадати багатьох героїв наших національних повстань? Треба на цьому місці з притиском підкреслити, що до 1848 р. на Червенській Землі не було національних ріжниць. Була тільки ріжниця церковного обряду.“

Отже Маркіян Шашкевич був тільки грекокатолицького обряду, а щодо національности то був — як це виходить з горячкового маячіння ІКЦ — поляк з крови і кости. Дарма, що він причисляв себе до руського народу, дарма, що писав, що в нього „серце руське і віра руська“. Для ІКЦ тоді не було національних ріжниць.

Або ось що довідуємося з цієї „надзвичайної“ статті про 1848-ий рік:

„В цьому часі, здавалося, що здійсняться найсміливіші польські сни, і разом з цим сни руської людности Червенської Землі, що повстане незалежна Річпосполита. Але в цьому році, наслані Австрією німці і чехи, що боялися втратити свої інтратні становища у бюрократії, вирішили ще раз сягнути до давніх російських метод і вбити клин між польську і руську людність. Знайшли вони союзників серед горстки вищого уніятського духовенства, що групувалася на святоюрській горі. Зєднали цю групу до ширення ненависти проти поляків та до боротьби з польським незалежницьким рухом“.

Отже тільки горстка уніятського духовенства вела боротьбу з польським незалежницьким рухом, а ціла „руска людность“ снила сни про те, що повстане „вольна Ржечпосполіта“. Цікаве, як це воно стається, що вибори до державного сойму у Відні в 1848 р. на 96 послів з Галичини дали **35 українських** (тоді: руських) послів, а саме **23-ох селян,** здебільша неграмотних, 8 священників і 4-ох світських інтелігентів. Якби було правдою те, що твердить незрівняний писака з ІКЦ, що „людность руска“ в 1848-ому році снила про „вольну Ржечпосполіту“, то напевно при виборах до віденського сойму булаб повимодила сама польська шляхта. А тимчасом...

При оцінці цих виборів до першого віденського парляменту в 1848 р. мусимо взяти під увагу те, що це-ж діялося тому 90 літ, тобто в часах, коли передвиборча агітація була без порівнання трудніша як сьогодні, хочби тільки з уваги на тодішні комунікаційні засоби. Чи можна подумати, що ця „горстка уніятського духовенства зі святоюрської гори“, про яку пише ІКЦ так раптом загітувала „руску людность“, що вона замість вибрати самих польських послів, вибрала 35 українців і в цьому числі 23-ох селян? Видно, що поза тією святоюрською „горсткою“ було в краю більше таких, що стояли на становищі, яке так виразно зайнувала „Головна Руська Рада“ у пропамятному письмі до цісаря Фердинанда та яке підкреслили українські посли у своєму внеску на першій сесії першого австрійського парляменту.

Не хочемо цим переконувати панів з ІКЦ, бо не віримо в їх добру волю у поглядді на українську справу. Хочемо тільки тим українським читачам, що їм може випадково попасти в руки ІКЦ з подібними статтями про українців, показати на прикладі, якими аргументами послуговується та якими методами воює з українцями цей часопис. У згаданій статі багато більше таких тверджень і аргументів, як ті, що їх ми навели.

медалик, ані брошка. (Нараз зупиняється і всміхається): Це певне якийсь лис на шию! О, Аліса має дуже щедрого чоловіка! Мушу тобі сказати, що такі приятельки жінок, як твоя приятелька, коштують нас мужчин забагато! (Ніжно): Но, що я вгадав?

Льона заперечує головою.

Артур (уже смільований): І лис ні? Я вже справді не знаю! Що це сучасна жінка може носити на шиї? Я не маю ясновидного таланту... Требаб ніби бути телепатом і дотикатися всяких предметів.

Льона (починає плакати): Ти вже не мучся! І так не відгадаєш. Я вже зрікаюся!

Артур (дуже схвильований): Алеж чому ти зрікаешся? Чи я такий чоловік, щоб тобі чого відмовляти? Я не хочу залишитися позаду інших! Я хочу дати тобі доказ, що я тебе кохаю! Не менше, як чоловік Аліси. Хоч я в порівнанні з ним жебрак, але... (Видко, як він напружено думає). Ані медалик, ані брошка, ані лис, а щось на шию... Страшна річ! попросту голова може тріснути! (Нараз скликує): Льона!

Льона (підскочила перелякана): Чого ти так кричиш?

Артур: Льона! Я вже знаю... Це може бути тільки шнур перел?

Льона (вся почервоніла і замовкла з дива): Т-а-л-ак...

Артур: Дорога думка! Дарунок недешевий! Але нехай Аліса не гордиться, що стоїть вище від тебе. Ти дістанеш від мене шнур перел.

Льона (кидається йому на шию): Я не мала сумніву, що ти вгадаєш, як добре подумаеш. Я була цього певна...

Пер. а. б.

Сенат закінчив свої наради.

ЗАКОН ПРО ВТРАТУ ГРОМАДЯНСТВА ПЕРЕПШОВ БЕЗ ПОПРАВОК.

У вівторок, 29. березня ц. р. відбулося останнє пленарне засідання сенату в цій сесії. Між іншими справами, які сенат полагодив на цьому засіданні, приняв він закон про втрату громадянства у такій формі, в якій ухвалив його сойм.

В дискусії над цим законом забирав між іншими слово від УПР сен. **Децикевич**. Закон — говорив промовець — дає право відібрати польське громадянство людині, що за кордоном діє на шкоду польської держави. Але цього діяння на шкоду не можна заслоновати тайною, його треба доказати. Сен. Децикевич критикував ще й інші постанови цього закону, виступаючи особливо проти другої статті. Від жидів промовляв у цій справі сен. Трокенгайм, який зголосив низку поправок і застерігся, що як сенат тих поправок не прийме, він голосуватиме проти закону.

В голосуванні сенат відкинув усі поправки і приняв закон.

Тому, що це останнє засідання сенату перед святами, маршал Пристор закриваючи наради побажав сенаторам веселих свят.

—o—

Що писало „Діло“ 50 років тому.

Ч. 83. Пятниця, 30 (18) березня 1888.

СЛАВЯНСЬКА ЄДНІСТЬ.

З приводу письма хорватського єпископа-ювіляра Стросмаєра, яким він відповів на привіт українських товариств і в якому писав про те, яких передумов треба для кращої майбутности слазян, „Діло“ писало:

„Не на любови і взаємности, не на пошанованні національних прав, не на взаємній допомозі, але на нівеляції, гегемонії, егоїзмі, на нетерпимости, а буває, навіть на расовій ненависти навчились славяни будувати свою будучу долю. Ані на Балканському півострові, ані на згаданій Півночі не знайшли вони досі способу збліжитись до себе: хорвати з сербами, серби з болгарами, поляки з русинами, почасти чехи зі словаками станули до завзятої боротьби. А до того всього приходить нетерпимість і нівеляційна політика, що її проголошує та практично пристосовує Росія до славянських народів немосковського племени.

„ХОТІЛИБ ТАКОЖ СВОЮ ЦЕГОЛКУ ДОКЛАСТИ“.

Пані Ольга Л. у своїй відповіді на новинку „Червоної Руси“, в якій „Червона Русь“ накинулась на неї за статтю в „Ділі“ про необхідність реформи жіночого виховання, пише:

„Дивіться, господинове, і бийтеся в груди, куди ви зайшли? Щира праця і явна дорога тих народовців, що виписали на своєму народньому стязі: „Служімо Правді, Любові та Людству!“ — потягнула за собою всіх, молодих і старих, — навіть під сільською стріхою пізнали, хто їм брат. І до цієї народньої святині, що її будують брати, жертвуючи життя і цілою сутю посвячуються, служать для добра Руси, для добра свого невченого брата — і ми побратими, щирі оборонці народніх святощів, хотіли-б також свою цеголку докласти.

СКАРГИ В АДМІНІСТРАЦІЙНОМУ ТРИБУНАЛІ.

З новинки п. н. „З Адміністраційного Трибуналу“ довідуємося, хто тому пядесять літ, в колишній Австрії вносив найбільше скарг до Адміністраційного Трибуналу. „Зі всіх зажалень внесених перед Трибунал припадає на Галичину 18 відс., на Чехію 33, Долішню Австрію 12.5, Тироль 8, Мораву 7.5, Стирію 4, Шлеськ 3, Горішню Австрію, Нариитію, Трієст і Дальматію по 2, Зальцбург і Буковину по 1.5, Форальберг і Країну по 1, на Гориціо та Істрію по 0.5 відс.“ Бачимо з того, що чехи найчастіше доходили вперто своїх прав спираючись аж на Адміністраційний Трибунал.

ДИВОГЛЯДНА МОДА.

В новинці під цим наголовком читаємо: „Найновіша паризька мода завела жіночі капелюхи у формі вазонів з цвітами. Капелюх зроблений з соломи або тюлю та виповнений мохом, в який вкладають живі цвіти. Так недавно вбралися в Парижі дві жінки: одна мала у своїм капелюсі кілька корчинів фіялок, друга всадила в капелюх конвалію. Доки ще цвітуть дрібні весняні цвіти, то ще пів біди, але як прийдеться всадити в капелюх соняшник, то вже буде на що подивитись“.

Мит. Євштославський у Львові.

В середу 30. ц. м. рано приїхав до Львова мін. Свєнтославський по візитації на Волині, де між іншим у Луцьку приняв послів з ВУО Тимошенка, Скрипника та представників українського населення, які вручили міністрові освіти меморіял. У Львові міністр відбув коротку нараду з воєводою А. Біликом, опісля відбув довшу нараду з куратором Купчинським та начальниками виділів у справі шкільництва в Галичині.

Чи у Вашому повіті та у Вашій громаді відбувається уже домашнє навчання неписьменних? Таким навчанням повинні зайнятися всі Філії та читальні „Просвіти“ й окремі свідомі громадяни. Для цієї мети видала „Просвіта“ дуже цікавий буквар із читанкою „ДО СОНЦЯ“, що коштує всього 50 сот.

З природи і життя.

Таємниця невидних живин.

Найменші живини — бактерії є невидні оком: їх можемо побачити лише під мікроскопом, що побільшує оглядданий предмет кількасот разів. Бактерії відограють велику і важну ролю в житті людини, головно як причина багатьох хвороб. Бактерії усяких форм і родів находяться скрізь, так, що людина безупинно стикається з ними. Колиж не хворує від цього, то завдяки тому, що піддається вплівові бактерійних заразків і недуг лиш тоді, коли її організм з якоїнебудь причини (напр. перестуди) попадає у стан зменшеної відпорности на зараження. Тоді бактерії, що находяться на поверхні тіла і в початку кормового і віддихових доріг (ніс, рот, горло) зміцнюються і використовуючи ослаблення людини атакують якийсь орган її тіла (легені, кишки, шкіра, очі і т. п.), викликуючи в нім і у цілому тілі хворобу.

Форми бактерій.

Оглядаючи бактерії оком мікроскопу бачимо, що вони мають дуже ріжні форми і величину. Пересічно вони довгі на 4—80 тисячних міліметра. Найчастіші форми бактерій подібні до папіроски, кулі та коркотяга. Бактеріольогія називає перші бацилями, другі коками (мікрококами), треті спіралями. Вони викликують звичайно характеристичні для себе хвороби, напр. репрезентантом бактерій-„папіросок" може бути бацил Коха, що викликує сухоти, — репрезентантом бактерій-кульок рожний гронович, що виглядає як гроно винограду і викликує рожиння, а представником бактерій-коркотягів може бути т. зв. бліда спірохета, що викликує широко поширену венеричну хворобу — сифіліс.

Не всі бактерії є подібні до одного з трьох повищих типів. Часом можна видіти постаті посередні між ними або звироднілі, одначе назагал кожну бактерію можна влучити до одного з згаданих типів.

Бактерії щодо своєї будови є дуже маленькими одноклітинними грудками живої матерії т. зв. плязми. Одначе чим вони є в дійсности, не можна ще нині сказати. Деякі їх прикмети дозволяють зарахувати їх до тваринного світа, деякі до рослинного. Нинішня бактеріольогія (наука про бактерії) зараховує їх до тваринного світа.

Бактерії є неоднакової величини. Пересічною довготою бактерії вважають 1 мікрон (= 1/1000 міліметра). Одначе знані є деякі спірилі довгі на 40 мікронів і більше, а з другої сторони істнують бактерії, яких навіть під найсильнішим мікроскопом не можна побачити. Про них довідуємося лиш з їх годівлі і з хворобових проявів, які заражують організм людини.

Прояви життя бактерій.

Одним із найважніших проявів, що свідчить про те, що бактерії це живі істоти є **рух**. Рух бактерій проявляється у двоякий спосіб: або вони згинаються в лук і випростовують ціле тіло немов би, викидаючи себе вперед, або (частіше) вони мають спеціяльний ворушкий орган на кінці тіла, наче хвіст з багатьох волосків, які тремтять і через те запроваджують бактерію в рух.

В деяких бактерій є тільки один „хвіст", в інших на двох кінцях тіла, а в ще інших ціле тіло покрите тими корчливими точками.

Бактерії жахливо скоро **розмножуються**;— тому їх так багато всюди. Розмножуються найпростішим у живих творів способом через поділ. Попросту така „папіроска" переломлюється на дві — і з одної бактерії повстає дві і т. д. Деякі бактерії діляться навіть що 20 мінут. Один англійський лікар обрахував, що коли навіть бактерія ділиться раз на годину, то по трьох добах число їх нащадків зросло би вже до 5000 трильонів, а в шестім дні їх маса, що в одної бактерії довгої на 2 мікрони, а грубої на 1 має одну білйонову частину грама, — перевищилаб цілу масу земної кулі!

Одначе природа охороняє світ перед такою катастрофою. Не допускають до цього такі чинники як брак поживи, недостаток вогкости (бо бактерії можуть правильно жити лиш у вогкім середовищі), невідповідна температура і шкідливі отрути, що повстають при розпаді тіл, де живуть бактерії.

Бактерії і температура.

Дуже велике значіння для життя бактерій має відповідна температура. Кожний рід має свою найнижчу температуру (мінімум) і найвищу (максімум), поза якими не може жити, і свою найліпшу (оптимальну) температуру, в якій найліпше живе і розмножується. Ці температури є для ріжних родів бактерій ріжні, напр. для бактерій, що живуть у морі оптімум температури є 5° Ц, для теплолюбних 70 Ц.°.

Коли бактерії виставимо на вплив температури вищої чи нижчої від максимальних, вони гинуть. Одначе деякі бактерії дуже витримали на низьку температуру, навіть на несамовитий холод, яким є температура в сусідстві абсолютного зера (— 273° Ц).

Деякі роди бактерій хороняться перед смертю від шкідливого впливу температури витворюючи т. зв. **спори** (зародні). Давніше вважали ці спори за один із способів розмножування, одначе витворювання споров не має на цілі розмножування; — коли бактерія не може витримати убивчої для неї температури, витворює зі свого тіла спору, а потім гине. В тих спорах життєві функції є зредуковані до мінімум. Життя у бактерійній спорі ледви тліє. Завдяки грубій і дуже витривалій охоронній оболоні спори витримують шкідливий вплив чинників, яка вже давно забилиб бактерію. У такій формі можуть бактерії перетревати довший час голоду чи холоду. Цей стан життя як спора можнаб у бактерій порівняти із зимовим сном вищих звірят.

Під оглядом фізіольогічним є це стан спочинку життя, чи то притаєного життя, підчас якого здібність до нового повного життя може зберегтися навіть на століття. Коли настануть добрі умовини для життя бактерії, тоді болона спори тріскає, а бактерія зачинає нове життя.

Мандрівка чере всесвіт?

Процес творення бактерійних спорів, витриманих на температуру близьку до абсолютного зера (— 273° Ц), що панує в міжпланетних просторах, дав притоку до цікавої теорії про повстання життя на землі.

При кінці XIX. в. дослідники переконалися, що світло спричинює деякий тиск, наслідком чого малесенькі частинки матерії линуть за електромагнетними хвилями, які творять світло. Тому славний фізик Сванте Аренюс подав свою теорію, що в міжпланетних просторах ширяють „зародні життя", які попавши на пусту планету, можуть там дати початок новому життю.

Химери земного клімату.

Не лише в нас погода мінлива, як гарна жінка змінюється, даючи нам по кількох днях прегарної весни і усміху сонця знов холод зими. У нас ще клімат справді райський в порівнянні з багатьома околицями, де людина мусить переносити такі примхи клімату на своїй шкірі, про які нам і не сниться.

Де слина мерзне в повітрі.

Багато людей гадає, що на бігуні землі є найхолодніше. А проте найнижчу температуру ствердили в м. Верхоянську на Сибірі, де студінь доходить узимі пересічно до —62 ст. Ц. Одначе часто термометер показує понижче 70 ступнів холоду. В тій самій околиці влітї спека доходить до 30° Ц. Отже розмах температури підчас року рівний там коло 100 ст. Ц. Факт, що там живуть люди свідчить про величезну снагу людського організму, що вміє пристосовуватись до таких ріжних температур. Одначе витривалість мешканців Верхоянська блідне перед тою, яку витримує шкіра мешканців м. Льоп-Нор у китайськім Туркестані, де ріжниця між температурою полудня і півночі доходить до 70° Ц. Тоді як мешканець Верхоянська має кілька місяців часу, щоб перейти від низької зимової температури до літньої спеки, мешканці Льоп-Нор мусять 70-ступневі скоки температури переносити підчас одної доби!

Під розжареним сонцем.

Зате істнують на землі також місця, де навіть найбільший змерзлюх зможе загрітися. Довгий час уважали за найгарячіший пункт землі м. Варгля в Альжирі. Одначе по відкритті Америки натрапили подорожні на т. зв. Долину Смерти в Каліфорнії, де в тіні панує 58 ст. Ц. горячі. Подібно високу температуру найшли також на Сагарі, де находиться велика пустиня-солянка Морт, яку звуть тубильці „чортівська піч". Так само не нарікають на холод мешканці Синайського півострову, де в пастирській місцевости Ель Торб понад квітучими рослинністю скелями температура доходить до 62 ст. Ц.

Вітрове місто.

Шікаго — це велике, кількамільйонове місто Америки, здобуло собі славу найбільше вітрого міста на землі. Воно побивав рекорд щодо числа вітровим днів у році.

Одначе в останніх часах рекорд вітрів перейшов до країни Аделі, що належить до околиць полудневого бігуна землі. У цій країні гуляють невпинні жахливі бурі, що зі силою пересічно сто кільометрів на годину перебігають цю країну. Дещо на північ від цієї буревійної країни лежить царство вічної мряки, що повстає там з перемішання велитенських мас теплого повітря, яке приливає безупинно з полудневого Атлянтику, з холодним полярним повітрям. Через те у тій країні вічної мряки є так багато островів, ще не відкритих людським оком, бо вони вічно сповиті заслонами непроглядної мряки.

Великі буревії, що часом появляються в Европі є справжніми літними зефірами, коли порівнити їх з ґураганами, що часто шаліють в північній Америці та Індіях. В Европі вважають за страшний буревій такий, що жене зі скорістю 50 км. на годину, тимчасом у вересні 1915 р. в Америці при устю р. Місісіпі шалів ґураган зі скорістю 225 км. на годину, а два роки раніше над стейтом Небраска ґуляв торнадо із силою 500 км. на годину. Він порвав у повітря цілі доми, і розкидав цілі людські оселі як домики з карт.

Країна вічних сутінків

Істнують на землі околиці, де небо цілий рік покрите темними хмарами. Це рівночасно країни вічним дощів. До таких сумних країн належать м. ін. острови Євангелистів, що лежать на захід від дороги Магеллана. Там падає дощ пересічно 317 днів на рік. Подібно і на островах Маршалля на Тихому Океані, де нема більше як 20 гарних днів на рік. Найвогкішою околицею світа є високорівня Шерраппі в Ассам (передні Індії). Там з неба течуть попросту ріки води, а річна висота атмосферичних опадів рівна пересічно 1.077 цм., отже майже 11 метрам. Це вже справжній потоп!

Одначе рекорд побиває Америка, бо в м. Мавнт Майкель на гавайських островах, де за рік висота опадів атм. дає пересічно 1500 цм. (15 м.) води.

Де не знають дощу.

Тоді як мешканці таких околиць ніколи не мають сухої одежі, то на другім кінці нашої землі, в Чілє, там, де вона межує з державою Перу, лежать простори землі, де майже ніколи нема дощу. Країна ця багата на złożа азотових сполук, з яких виробляють славну чілійську салітру. Там повітря таке сухе, що трупи людей можуть там лежати цілими віками і не розложаться. На рік там паде всього коло коло 8 міліметрів (!) дощу. Щоб зрозуміти яка це мала кількість вогкости, досить сказати, що у нас сама роса зібрана за рік може дати стовп води високий на 26 міліметрів. Ця країна вічної суші не єдина на землі, бо подібні мертві місця находяться в пустинях Африки, Азії і Австралії.

—o—

ХТО ТАКИЙ ЛІКАР?

Лікарі — тільки адвокати хворого; смерть і природа — його судді. (Ґі Патен).

Сторінка без політики.

Чотири франки за 1 кг. живого чоловіка.

Мініятурна республика Андора положена між Францією та Еспанією відрізана під цю пору зовсім від світа. З еспанського боку дорога замкнена від самого початку еспанської війни. Від Франції відділюють її глибокі сніги. Все таки найвідважніші пачкарі пускаються що ночі в дорогу з Еспанії до Франції та переходять андорський кордон. Тепер пачкарі закинули всі давні роди „промислу". Вони торгують тепер виключно „живою вагою".

Цей товар — дезертири і втікачі з Еспанії. На початку еспанської громадянської війни можна було запримітити зовсім інше явище: добровольці потайки переходили з Франції до Еспанії. Тепер з Еспанії втікають усі до Франції. Окремий дописувач „Парі Суар" оповідає, що по ночах можна там запримітити таку картину: по глибокім, замерзлім снігу гусаком тягнеться довга кольона людей. Багато з них не зважаючи на мороз і сніг одягнені лиш у сандали чи постоли і мають позавивані ноги шмагами. Французькі „летві частини" заквартировані в Андорі для піддержки ладу, замикають на те явище очі.

Для пачкарів була давніше одна тарифа: 4 франки за 1 кг. Тепер цю тарифу стосують до живих людей. Полковник Боляр командант французького гарнізону в Андорі заявив таке представникові „Парі Суар":

— У засаді тарифа не змінилася. Ви важите 70 кг. Щоб вас перепачкувати до Франції, мусите заплатити 280 фр. Ціну змінять лиш у таких випадках, коли втікач багатий, або коли він займав в Еспанії видне становище. В таких випадках беруть кілька тисяч пезетів.

Воно не дуже дорого, коли зважити великезний риск пачкарів. Недавно група втікачів перейшла кордон при 10 ст. морозу у провалі Ос. Там кордон доволі слабо обсаджений. Прикордонні стовпи тонуть у снігу. Втікачі думали, що вже опинилися на території Андори і розпалили ватру. Вояки еспанської прикордонної сторожі наблизилися і почали стріляти. Одного втікача вбили, шістьох зловили і на другий день розстріляли. Двох утекло до Франції і там мусіли їм ампутувати відморожені ноги. Ціла халена вийшла з того, що вони хотіли перейти пачкарським шляхом безплатно, не заплативши 4 фр. за кільо „живої ваги".

Чи знаєте Ви, кілько є неписьменних у Вашій громаді? Чи Ви особисто причинилися до того, щоб вони стали письменні та свідомі? В допомогу стане Вам книжечка-буквар із читанкою „ДО СОНЦЯ", що її видала „Просвіта" в ціні 50 сот. за примірник. Придбайте собі її як-стій! УЧІТЬ НЕПИСЬМЕННИХ!

Скорострільні зперед 2.000 л т.

„Технічний поступ перед двома тисячами літ" — це наголовок незвичайно цікавої студії відомого англійського археольога проф. Гарінгтона. Англійський учений каже, що старинні знали вже гучномовці і що в старинним Римі вживали таксівок і скорострілів.

Правда, скорострільні й таксівки ріжнилися трохи від нинішніх, у кожнім разі ні таксівки, ні скорострільні не були такі небезпечні для життя, як сьогодні, хоч виконували приблизно таку саму ролю.

120 стрілен на хвилину.

Скорострільний, який сьогодні є жахливою зброєю підчас новітньої війни, мав уже свого попередника у давніх часах — перед 2000 літ. Професор Гарінгтон оповідає у своїм творі, що великий старинний завойовник Цезар ужизав підчас своїх походів приладу, який міг вистрілювати 120 стрілен на мінуту. Той старинний скорострільний не був нічим іншим, як величезним луком, що його натягали при помочі окремого оборотового апарату. Очевидно, той апарат обертали рукою. За кожним новим натягом апарат вкладав автоматично нове стрільно на тятиву і вистрілював його. Такі старинні скорострільні продукували в „римській фабриці зброї" при Вія Аппія.

Старинний скорострільний викликував справжню паніку серед ворогів і деморалізував їх ряди. І то ширив він паніку й деморалізацію не лиш великою скількістю жертв, що падали від стрілен по ворожому боці, як радше від того незрозумілого явища: безлічі стрілен, що безупинну вилітали на ворожі ряди. За кожним разом, коли на полі бою починали „грати скорострільні" ворог ішов у розтіч і тому той прилад приносив римським полководцям куди більше користи, як геройство їх легіонів.

Таксівки у старинним Римі.

Та скорострільний не був одиноким технічним осягом старинного світу. Давні римляни користувалися так як і ми сьогодні таксівкою. Очевидно, воно йшло не про таксівки в нашому розумінні: авта, що їх гонить бензиновий мотор. Тодішні таксівки зі силою двох, чи чотирьох коней зуживали найбільше вівса, як потінної сили. Візники обчисляли ціну, зовсім так як нині, за перехану дорогу. Таксометер був так уладжений:

До колеса возу було прикріплене друге зубчасте колесо, яке за кожним оборотом оси заскакувало на один зубець дальше і при повному обороті до окремої коробки вкидало одну кульку. Коли візник скінчив їзду, відчиняв коробку і на підставі скількости кульок обчислював віддаль та одночасно визначував ціну.

Коли двері святині самочинно відчинялися.

Професор Гарінгтон відкрив ще із багатьох єгипетських папірусів приписи до ріжних церемоній. Сьогодні можемо на цій підставі познайомитися з чудами, які колись так людей хвилювали й дивували.

Напр. на підставі тих папірусів, зовсім ясне стає явище, чи пак чудо святині в Тебах, якої двері відчинялися після того, як духовник розпалював святий вогонь під її воротами.

Двері святині Озиріса замикалися при помочі пружинового замку, приміщеного в паленій глинці, що дуже легко товклася. До того прилучений ще був спеціяльний молоточок, прикріплений срібним дротом. Святий вогонь розгрівав дріт, що під впливом тепла напружувався і спускав молоточок на палену глинку. Глинка розсипалася, звільнювала пружину й автоматично відчиняла двері назовні.

Перший гучномовець світу.

Таким звичайним способом можна пояснити містерію божка святині в Тебах, який промовляв до вірних і ворожив їм будуччину. Це явище викликували при допомозі гучномовця — першого у світі. Відповідні слова вимовляв жрець скритий у святині, який говорив перед металевою плиткою. Звукові хвилі переходили на свого роду мембрану, приміщену в роті божка. Таким чином віщування виходили з уст божка скріплені і викликували серед побожних велике враження.

—o—

Проходжувався голий, щоб попасти до вязниці.

Прохожі, що вийшли одного гарного березневого вечора на Елізейські Поля в Парижі, щоб трохи відпочати по цілоденних турботах і надихатися трохи свіжого повітря, побачили раптом дивного вершника. А саме на Полях з'явився на коні якийсь чоловік зовсім нагий. Нічого дивного, що особливий вершник викликав сензацію і прохожі думали, що мають до діла з якоюсь божевільною людиною.

Та виявилося, що голий вершник був зовсім нормальною людиною, хоч може мав дрібку забагато фантазії.

Коли його поліцай арештував, дивний вершник заявив:

— Я стомлений життям і виснажений нервово. Мені здавалося, що тільки вязниця забезпечить мені повну тишу і спокій. Тому теж я хотів до неї за всяку ціну дістатися. Одначе я не хотів виконати ніякого поважнішого злочину і тому теж з надумою зробив цей проступок, за який дістану не більше, як три місяці вязниці.

КУПУЙТЕ КНИЖКИ ВИДАВНИЦТВА „ДІЛО"!

Кінова хроніка.

У КРАЮ „РУБАЧІВ ГОЛОВ".

Це не екзотичний роман, або заінсценізована в декораціях Голівуду любовна історія з далекоморських островів. Це строге, правдиве, найправдивіше життя, схоплене наче „на гарячому". Таємниче й невідоме життя, чуже але при тім цікаве і зворушливе. Борнео — край рубачів голов, край безлічі загадок і небезпек, недоторкнений ще в багатьох місцях ногою білого чоловіка — це тема нової фільми славних подорожників Асі й Мартина Джонсона.

Десять літ праці у найтрудніших, найпримітивніших умовинах, десять літ безупинної боротьби з дикою природою. Вислід тих 10 літ — 16 прегарних фільм-документів Джонсонів.

Борнео є їх останньою і найкращою фільмою. Мартин Джонсон, який не любив авторекламі і пустих фраз, сказав кілька днів перед своєю смертю:

— Ця фільма не є лиш документом, але є без сумніву епопеєю дикої і гарної природи, що ми її не хотіли створити. Вона повстала самочинно. Ця фільма не є нашим твором, лиш твором величавої природи.

Ця фільма тримає глядачів у напрузі як найкраща фільма сензаційна. Свій успіх завдячує фільма знимкам, вибраним із 60.000 м. негативу накрученого на Борнео. Світлини змальовують тисячі небезпек, що чатують на подорожніх у тому дикому краю. Свій успіх завдячує вона теж темі, що перейде до історії документарних фільм призначених для найширших верств громадянства.

ФІЛЬМОВІ НОВИНКИ.

Чотирьох мужчин і вбивник. Такий сензаційний наголовок має фільма Льорети Юнґ у режисерії славного Джона Форда. У цій фільмі виступить крім Льорети Юнґ ще Жорж Сандаре, герой фільми „В чотири очі", Регінальд Ленні, Обрей Сміт і Дуґ Фейрбенкс юніор.

До Східної Африки (британської) виїхала перед кількома днями експедиція фірми „20-Центурі Фокс" у складі 27 акторів і велитенського технічного персоналу. Ця експедиція має сфільмувати сцени в джунглях із життя славних подорожників Станлея і Лівінґстона.

Сімона Сімон зробила цілому Голівудові правжню несподіванку фільмою „Любов і непорозуміння", в якій приваблива парижанка дивувала всіх своїм прегарним кольоратуровим сопраном. Тепер накрутили у Голівуді другу фільму зі Сімоною Сімон п. н. „Йосетте".

Ноги Соні Геніє обезпечені на 3 мільони долярів. Фірма Фокса обезпечила її фільми на мільон долярів. Згадана фірма накручує зі Сонею Геніє третю фільму п. н. „Геппі Ленднґ" (Щасливий причал). Акція тієї фільми відбуватиметься на двох суходолах: в Европі (Парнж і Норвегія) та в Америці.

Вже надійшли **весняні матеріями, убрання і плащі**

ШАПІРА вул. Личаківська ч. 1.

ВЕСЕЛЕ.

СВОЯК ЦІСАРІВ

Архикнязь Франц Карло, батько Франца Йосифа дуже любив самітні прогульки по лісах і дальших селах, щоб при цій нагоді відпочати по томлячім двірськім житті. Одного разу він зайшов до селянської хати та почав із господарем вести розмову, яка по короткім часі зійшла на родинні справи.

Підчас розмови селянин запитав архикнязя:

— А чим є ваш старший син?

— Цісарем — відповів князь.

Господар подивився на нього з недовірям і запитав знову:

— А другий?

— Також цісарем (Максиміліян у Мексику).

— А хто був вашим батьком?

— Цісар.

— Маєте може брата?

— Так, він теж є цісарем.

Селянин уже не знав, чи їсть купить собі з нього, чи може справді говорить правду. Хвилинку подумав і відтак запитав:

— А ви хто такий?

Архикнязь усміхнувся і відповів:

— Я малощо не став цісарем.

Стрий, 8. III. 38. До Пром-банку. Складаючи підписану заяву на дальших 10 уділів і вплачуючи їх одночасно, прошу **признати мені на бім. рах. кредит до двацятикратної висоти вплачених уділів.** Сподіюсь, що Хв. Дирекція прихильно розгляне мої прохання, тим більше, що моє майно і **добре розвинена крамничка** є доброю запорукою, про що Хв. Дирекція мала нагоду переконатись, ставши мені нераз у пригоді. — З повагою Сидір Роман

УДІЛ
Пром-банку,
ЛЬВІВ, ГРОДЗІЦЬКИХ 1,
уможливлює затягнути позичку до двацятикратної висоти вплачених уділів

ПОЛІТИКА ВБИВАЄ ЕКОНОМІКУ.

З ВОЛИНСЬКОГО ГОСПОДАРСЬКОГО ЖИТТЯ.

I.

Політика й економіка звязані між собою, але цей звязок виходить на добре тільки тоді, коли він органічний, здоровий. В економічній політиці Волині, якщо взагалі можна про таку політику тут говорити, дошукатися такого нормального звязку дуже важко. Навпаки, багато явищ говорить про те, що тут „політика" вбиває економіку. Чия це вина, годі категорично сказати, бо й у цій ділянці життя кожний робить, як хоче.

Відповіді на питання, яка кінцева мета сьогоднішнього господарського курсу на Волині, можна в деякій мірі догадатись у заяві голови місцевого ОЗН, дир. Левіцького про зміцнення польського елементу на Волині та звязання її з центральною Польщею. Зрештою, про це, хоч і іншими словами, говорили тут і Гертих, (що єдиний господар тут — польське громадянство), і місцеві ендецькі політики, аранжери свята польського купця, кооператори і т. д.

У звичайній людській мові все це звучить так: **перебрати у свої руки не тільки провід над цілим економічним життям, як це було досі, але й обсадити своїми людьми всі його ділянки,** усуваючи з них інонаціональні елементи, а саме: хліборобські станиці, кооперацію, самоуправну господарку, приватну торговлю, ремесла, фінанси, землю, народній український промисл та всякі сезонові роботи.

Щодо жидівської меншини, то ця політика зовсім ясна і отверта. Але у відношенні до українців це загортають в ріжні папірці. Бо коли можна мріяти про усунення з Волині малочисельних меншин, то подібні мрії вже зовсім нереальні щодо українців, які складають 80 відсотків усього населення Волині.

І маючи це на увазі, політики й „економісти" Волині подали собі руку для спільної праці: для того, щоб опанувати ціле господарське життя, й одночасно здійснити далекосяглі політично-меншинні пляни, добре нам відомі з інших, позагосподарських ділянок.

Отак-то „політика" на Волині осідлала економіку і, як побачимо далі, заїздила її до смерти та кинула на роздоріжжя. Через те шезають українські господарські організації, звідси дуже низький відсоток українців у самоуправі, примусовий відпочинок деяких молодих українських купців, велика кількість безробітних українців і т. д.

II.

Для кожного ясне, що така, як теперішня меншинна політика й економіка взаємно себе виключають; що там, де маси населення відсунули від господарської самодіяльности, не може бути господарського розвитку; що в економіці моральний чинник грає велику ролю. А тимчасом економісти та політики Волині, місцеві та імпортовані, надумали створити чудо: погодити економічні правди з теперішньою політикою; нечуцією здобути собі продуцентів, спільників і клієнтелю; на спиненні природного хліборобського гону населення збудувати економічний розцвіт; наладнати імпорт того, чого місцевий ринок не може ввібрати в себе через порожні кишені; зорганізувати експорт низькокультурних продуктів і по цінах, які відбивають охоту продукувати; доливати зовні людські маси, коли місцеві голодують; розпоряджатися чужим господарством, коли місцеве населення прагне самодіяльности. І так до безконечности!

Звязування Волині з центральною Польщею почалося перед десяти роками нагальним імпортом найріжніших фабрикатів. Господарські машини й знаряддя сипалися на села (на рати, на векслі!) як з рогу обильности; дівчата одяглися в шовк, плюш, дорогі вовняні тканини, лякерки, шовкові панчішки; хлопці — в дорогі гранатові й чорні вбрання (обовязково!), в сільських крамницях багато місця займали туалетні мила, перфуми, пудри, креми та ріжного роду галантерія, про яку перед тим нікому й не снилося.

Звязування Волині з центральною Польщею (промисловою) йшло повною парою. В той час ріжні банки, каси та лихварі робили „кокосові інтереси": „споживчі" (так, „споживчі"; не інвестиційні) позички множилися і то за великі проценти. Розгону набрали також і ремесла, ресторани, пиварні. Бо-ж то за гріш було так легко! Підпиши тільки якийсь папірець чи вексель!

Волинь „зацвіла" добробутом. Слава пішла про це дуже далеко. Добробут волинського Ельдорада почав притягати до себе шукачів щастя.

Селянин хлібороб перший спазнався, бо застукали до нього: платити! Що? Землю продавати? Та якже так! Треба братися до споживчої кооперації, до молочарства, до того, щоб піднести продукцію, бо з торбою підеш. Деякі вже продавали „морги", щоб заплатити векслі. Треба й у самоуправі взяти участь, бо там завеликі локальні видатки. Треба взятися й за освіту, за Просвіти, за книжку, за сільсько-господарські організації. Треба агрономів, треба гуртуватися, мати спільні машини, книжки, знаряддя, власні шкілки овочевих дерев, пасіки. Щоб усе дешевше коштувало та щоб було більше прибутку. Бо... треба платити.

В той саме час банки, каси, лихварі почали, як ті надуті гумові чортики, з пронизливим писком корчитись, меншати, завмирати: селяни не платили.

Над Волинню гомоном пішло:

— Рятунку!

Криза, що прийшла сюди ззовні, знайшла тут уже власну, місцеву кризу й відразу подвоїлась. Селянин замкнув гаманець. Від цього застогнали купці, ремісники, ресторани й пиварники, а сільські жиди-крамарі почали ліквідувати свої крамнички.

Селянське: „Чуєш, батьку?" зворушило українську інтелігенцію, і вона, хоча особисто не була зацікавлена, іноді несла останнього золотого до тієї чи іншої господарської організації, щоб допомогти меншому братові; несла туди й свою безплатну працю, щоб дати можливість народові вилізти з господарської халепи. Допомоги треба було — тимбільше, що нарід обсіли численні шукачі щастя, які прийшли сюди в надії на добрі заробітки, а знайшли вже кризу, — і село мусіло годувати їх, як безробітних.

Та найстрашніше ще мало прийти. Мудрі „економісти" в селянській рятунковій акції добачили небезпечний український рух (а може тільки вдавали, що добачили його!). Політики порозумілися з „економістами" й вирішили одним вистрілом вбити двох зайців: по-перше, спинити „небезпечний" рух, а по-друге взяти його у свої руки й мати з нього подвійну користь: і господарську й політичну якої треба... Вони були переконані, що український селянин, який гукає: „рятунку!", душу свою продасть, щоб тільки звільнитися від петлі, що її заморгнуша йому на шию подвійна криза. За ним і пішло „дубенське право", відірвання від „Українського Ревізійного Союзу" й перебирання в свої руки всіх рятункових засобів, що їх створив для себе сам нарід.

III.

Минулий 1937 р. приніс вищі ціни на сільсько-господарські продукти. Криза злагіднілa. Селянин трохи відідхнув. Де міг урятувати свої економічні станиці, там боровся за них, тягав їх далі й підносив до зразкового стану. Де не міг, ліквідував. В інших місцях крутив, хитрував і „співпрацював". Отже господарське коло, зокрема кооперативне, все ще денеде крутилося. Але вже розгону не було.

Політика вбила кооперативну ідею. Кооперація втратила для українського народу ввесь рятунковий змисл, який мала перед кількома роками, втратила колишню живу силу. І хоча вона ще існує, але крутиться тільки по інерції, будучим економічним чинником уже не є й не буде. Бодай не буде в такій мірі, якої вимагає сумний економічний стан Волині.

Українське селянство стануло на роздоріжжі: куди йти? який змисл розбудовувати кооперацію, в якій не можна бути господарем та яка не може дати того, що далаб у власних руках?

Праця над поліпшенням хліборобства сьогодні вже цілковито в неукраїнських організаціях. **Вона культурного рівня волинського хліборобства не підійме, бо величезні українські маси цураються її.**

Наплив людей поза меж Волині і факт, що багато українських господарських станиць зникло — збільшили число безробітних українських інтелігентів, які, щоб їсти хліб, мусять творити свої власні варстати праці, між іншим — у ділянці приватної торговлі та промислу, навіть у ремеслі. Але й у цьому саморятунку українців дехто, по старій звичці, теж добачив політичний рух. А частина селянства емігрує, щоб рятуватися на чужині.

І в той час, як Волинь вгинається під тягарем власних безробітних, поза її межами йде пропаганда: йти на Волинь і опановувати тут міста — торговлю, промисл і ремесла, які самому місцевому елементові вже не можуть запевнити існування через зубожіння головного чинника — хліборобської верстви. Ця пропаганда не має на увазі економічної доцільности. Керму цим рухом виключно меншинна політика, що до решти вбиває тут економіку.

Справді, чи мають виглад на успіх ті купці, що йдуть на Волинь? Ось уже першу відповідь дає саме життя. В Луцьку були дві польські книгарні, одну з них зліквідували, а на її місце після деякого часу повстала нова; чи довго вони обидві будуть існувати? Б. комісар поліції завчав тут споживчу крамницю, втопив деяку суму гроша і зліквідував, а на другому боці вулиці повстала нова польська споживча крамниця; чи довго вона проіснує? Повстають нові кав'ярні, зате старі ледви вже дихають і лише глядять, що їх замкнуть. І т. д. Політика й тут вбиває торговлю, на цей раз уже приватну. Те саме бачимо і в ділянці ремесла.

Економічна правда мститься за втручання політики в приватну торговлю таксамо, як і в кооперацію та в інші ділянки життя. А правда ця така: **волинський ринок не вбере в себе більше, ніж може ввібрати.** Правда, торговля на Волині теж якось крутиться. Але вона зовсім не є показчиком економічного розвитку міст Волині, розвитку цієї землі: вона в деякій мірі тримається тими грішми, які через урядничі кишені зливаються на місцевий ринок. Заберіть з того чи іншого міста урядові інституції, і торговля в ньому відразу пропаде. Цим треба пояснювати завзяту боротьбу купецького світу, напр. за перенесення волинської шкільної куратор'ї з Рівного до Луцька, за деякі уряди у Ковлі й т. д. Отже торговля Волині, внаслідок хліборобського застою селянства, тримається на плинному елементі, яким є урядництво. Це дуже характеристична риса міст Волині.

Самоуправна господарка, що таксамо йде під диктатом політики і то меншинної політики та знаходиться в руках не місцевого елементу, майже скрізь викидає гроші на те, що не випливає з місцевих економічних міркувань, але з міркувань сторонніх. Часто-густо ріжні інвестиції мають одне виправдання: дати працю, змисло, з політичною метою спровадженому сюди елементові. Навіть самий розріст бюрократичного самоуправного апарату викликує часто така потреба, або чисто меншинно-політичні міркування: зміцнити тут свій елемент коштом економічного стану громад.

Щоб утримати та рятувати від голоду надлишковий робітничий елемент переводять ріжні інвестиційні роботи, що знову-ж вимагають державних грошей: з фонду праці, інвестиційних позичок і т. д.

IV.

Є ще одне явище, яке нічого спільного з правдивою економікою не має: **витрачають гроші на піднесення культури чи розбудову господарств тільки одної частини населення — польських кольоністів — і обминають місцеве українське населення.** Можна сказати навіть більше: що гроші, призначені на оживлення хліборобства, на позички, на утримування ріжного

роду персоналу та на численні організації, ідуть у величезній своїй частині виключно на меншинну політику під економічною вивіскою. Не перечимо, з політичного погляду — це має якийсь зміст, але з економічного не витримує ніякої критики, бо Волинь, як така, не розвивається, й державна економіка має від цього самі мінуси.

Проте, коли наші хлібороби звертаються: — Дайте нам ратуватися, дозвольте організуватись, здобувати собі знання, налагоджувати продукцію та збут, не позбавляйте нас цього права? — чують на кожному кроці відмову з таким виправданням:

— Цього вимагає державна рація.

А тимчасом село знову хвилюється і скрізь чуємо те саме:

— Йде нова криза, ціна на збіжжя паде, гроша щораз менше!...

І ціле волинське життя стоїть на роздоріжжі та чекає на ще тяжчі несподіванки.

О. С-кий.

Один із творців славних „14 пунктів Вільсона".

СМЕРТЬ ПОЛК. ГАВСА.

Американський діяч і дипльомат Едвард Мандель Гавс, що помер передучора у 80. р. життя, відограв у політичних подіях Европи чималу ролю. Він походив з англійської родини емігрантів, що осіли в Мексику, де його батько брав живу участь у громадянській війні. Гавс виховався в Англії до 22. р. життя, жив у Техасі більш як 30 років як плянтатор, не переставши цікавитися політикою. Він був дорадником ріжних губернаторів, за якими він виборчу кампанію.

У 1912. р. Гавс відограв велику ролю при виборі на президента Злуч. Держав Вільсона. Як звичайно він відмовився від державної посади при президенті, залишаючися тільки його приятелем і політичним прихильником. Вільсон радився з Гавсом при найважніших державних законопроєктах. Гавс цікавився европейською політикою, знав багато европейських дипльоматів особисто. У 1913. р. він був посередником у конфлікті з Англією у справі Панами, у 1914. вів дипльоматичні переговори з Аргентиною, Бразилією і Чілє у справі панамериканського мирового пакту. У 1914. р. він передбачував війну в Европі і з цією метою переговорював особисто з цісарем Вільгельмом, представниками німецької армії та фльоти, щоб довести до англо-німецького порозуміння. Вже підчас війни Вільгельм II. заявив: „Відвідини полковника Гавса в Берліні та Льондоні на весну 1914. р. малощо не перешкодили світовій війні".

Підчас війни полк. Гавс вернувшись до Америки старався впливати на німецьких амбасадорів, щоб закінчити якнайшвидше війну та зменшити її страхіття. У січні 1915. р. Вільсон вислав його до Европи для мирових заходів і Гавс після побуту в Льондоні, Берліні та Парижі висунув плян „свободи морей", щоб добитися компромісу для прискорення миру. Коли німці затопили „Люзитанію", цей проект упав автоматично.

У лют. та вересні 1916. р. Гавс вів живу агітацію за новим вибором Вільсона на президента. Коли Злуч. Держави виступили на боці Антанти проти Німеччини, він був звязковим між великими організаторами війни у Франції та Англії. У 1917. р. Вільсон призначив його головою окремої американської місії, що мала обєднати ріжні сили Антанти у фінансах, постачанні харчів та рекрутів. Славних 14 Вільсонових пунктів вийшло при його співробітництві.

Підчас мирової конференції Гавс відограв велику ролю завдяки своїм особистим звязкам із европейськими дипльоматами та державними мужами і як найближчий приятель Вільсона. У 1921. р. він видав спомини п. з. „Що справді відбулося в Парижі" при співучасти членів американської мирової делегації в Парижі. У 1912. р. видав анонімово політичну повість п. з. „Филип Дрі". На тему політики він помістив статті у ріжних поважних журналах.

Члени української делегації на Мирову Конференцію в Парижі мали нагоду нераз зустрічатися з Гавсом, що виявив для нашої справи велике зрозуміння. На жаль, наші делегати не використали якслід його щирих порад, — що ще колись пригадять ближчі спомини з того часу.

Припинили діяльність „Українського Народнього Дому" в Красній.

Urząd Wojewódzki Lwowski, Wydz. Spol. Pol. L. P. B. S. IX. 275/38.

We Lwowie, dnia 5. marca 1938.

DECYZJA.

Urząd Wojewódzki Lwowski na podstawie art. 16. rozp. Prez. R. P. z dnia 23. grudnia 1927 r. o granicach Państwa (Dz. U. R. P. Nr. 11, poz. 83 z 1937 r.) zabrania czynnego udziału w działalności stowarzyszeniu p. n. „Ukraiński Narodny Dom" z siedzibą w Krasnej, pow. Krośnieńskiego na obszarze pasa granicznego, ponieważ działalność wymienionego stowarzyszenia nie jest wskazana ze względów bezpieczeństwa publicznego.

Decyzja niniejsza jest natychmiast wykonalna i nie wymaga uzasadnienia stosownie do art. 16. cyt. rozporządzenia.

Od niniejszej decyzji wolno wnieść odwołanie do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych przez Urząd Wojewódzki Lwowski w ciągu dni 14-tu po doręczeniu. — Za Wojewodę Charewicz, wz. Zdzisław Charewicz, nacz. Wydz.

Starostwo Powiatowe Krośnieńskie, L. Pol. 253/1/11/38.

Krosno, dnia 23. marca 1938.
za recepisem zwrotnym.
Do Pana D-ra Juliana Nałysnyka, adwokata
w Dukli.

Urząd Wojewódzki Lwowski reskryptem z dnia 5. marca 1938 L. PBS IX. 275/38 zakazał rozwijania działalności stowarzyszenia p. n. „Ukraiński Narodny Dom" w Krasnej, o czym został Pan zawiadomiony jako przewodniczący wymienionego stowarzyszenia.

Z uwagi na natychmiastową wykonalność decyzji Urzędu Wojewódzkiego wzywam Pana do natychmiastowej likwidacji stowarzyszenia w myśl przepisów statutu stowarzyszenia — w szczególności — § 17 tegoż statutu, pod rygorem następstw karnych przewidzianych w art. 57 prawa o stowarzyszeniach i art. 24 rozporządzenia Prezydenta R. P. z dnia 23. grudnia 1927 — o granicach Państwa (Dz. U. R. P. Nr. 11, poz. 83 ex 1937).

Starosta powiatowy:
Frankowski, wr

Загальні Збори Міщанського Брацтва.

В неділю 27. ц. м., в 10 год. ранку, в домівці Т-ва „Зоря", відбулися річні Загальні Збори Міщанського Брацтва, у присутности понад 80 членів. Зі звіту з діяльности видно було, що Т-во зроявляє свою активність на полі організації міщанського стану, зокрема міщанського дорасту. Створено м. і. кілька фахових секцій, з котрих найважніші — секція кравецька, столярська і шевська. Т-во приготовляє справу самостійних українських ремісничих цехів та заходиться коло придбання інвентаря і побільшення своєї домівки.

Після ділової дискусії прийшло до вибору комісії-матки для намічення кандидатів до нового Виділу. Тут уперше виявилось, що на Зборах є дві групи, при чому чимало присутніх не орієнтувалось, у чому річ, і падало жертвою непорозуміння. Фактично річ ішла про деякі персональні порахунки, яких тлом були нинішні внутрішньо-політичні українські відносини: тому і для людей, незорієнтованих у нюансах тих внутрішніх політичних відносин, боротьба за кандидатури на Загальних Зборах виглядала дивовижною та й незрозумілою. Дезорієнтацію, головно серед молодих членів Т-ва, викликала поява майже цілої верхівки УНДО з головою і генеральним секретарем, чого досі ніколи не було: тому молоді члени Т-ва виступали спершу і проти тих старих заслужених членів Т-ва, міщан, яких підозрівали, що це вони хотять на Загальних Зборах використати для себе впливи політичних чинників, не знаючи, що саме проти цих чинників виступали. Остаточно вислід був такий, що листа комісії-матки не була голосована в цілости, лиш голосовано на поодиноких кандидатів, при чому величезною більшістю були вибрані люди, ненамічені комісією-маткою. Вислід виборів такий: голова — посол др Ст. Біляк, пп. Бабяк, Бобеляк, Галібей, Гнатів, Дуфанець, Івасівка, Керницький, Кушик, Маріяш, Процишин, Стефаніївський і Янчишин.

Тому, що вибраний голова Т-ва був активно заангажований у боротьбі проти тих громадян, які всетаки ввійшли до Виділу, новий Виділ ледви чи буде працездатний. Тому можна сподіватися у приписаному статутовому речинці або надзвичайних загальних зборів або кризи на становищі голови Т-ва. Через те покищо не відбудеться конституюче засідання нового Виділу.

Ми зумисне стримались від того, щоби негайно подавати звіт зі Зборів, бо чекали вияснення цієї непримітної ситуації. Але справа стала вже голосна і викликує у місті поголоски, які може й не відповідають правді. Треба висловити свій найглибший жаль, що на терені Міщанського Брацтва хоче дехто провадити особисту гру, яка до того терену не лицює. Добре сталося, що ця спроба вдалася тільки у дуже маленькій мірі та не осягнула головної мети — усунути з Виділу Т-ва невигідні собі особи.

Надузі сліпої кишки можна перешкодити очищуючи один до двох разів у тижні кишковий прохід природною гірською водою „Францішка Йосифа".

НОВИНКИ.

— **Нова книжка.** Видавнича Кооператива „Хортиця" у Львові видала нову книжку відомого українського культурно-політичного діяча, **проф. Олександра Лотоцького** п. н. **„НА РІКАХ ВАВИЛОНСЬКИХ".** Є це збірка політичних статтей на пекучі теми нашої сучасности в звязку з завданнями української політичної еміграції. Ціна книжки (200 стор.) — 2.40 зол. Адреса для замовлень: „В-во „Хортиця", Львів, Ринок 10. (ПКО ч. 503.110). 698 1—1

— **Вже появився** з друку II-ий том повісти Галини Журби **„Революція йде".** Обем книжки 264 стор. Ціна з почтовою пересилкою 2.50 зол. Замовляти: Видавництво „Батьківщина", Львів, вул. Чарнецького ч. 8. 1—5

— **З музичного життя.** В неділю 3. квітня, год. 19.30 відбудеться в Малій Салі Муз. Т-ва ім. Лисенка Камерний Вечір. У програмі твори Гайдна, Бетовена і Брамса у виконанні: І. Николишин, В. Цісик, Р. Согор, Б. Задорожний, О. Березовський, ансамблю відомого з успіхів на полі камерної музики. 697 1—2

— **Лиси,** пелерники, краватки з футер виконує і поручає Юліян Глушевський, Львів, пл. Каїтульна 3, І. телефон 254-46. Приймаю футра до перехову літом. 3229

— **Веснянок, угрів, акни,** всяких дефектів шкіри, позбудетеся, пані, в Інституті **„Космео",** Миколая 7. 143 1—7

— **„Нинішня Франція та її духове обличчя".** На цю тему відбудеться 3. квітня ц. р. у Стрию, в салі Нар. Дому, відчит проф. д-ра М. Чубатого. Відчит іде у рямцях Академічних вечорів Богословського Т-ва.

— **Нагороду м. Львова** у квоті 2.500 зол. дістав проф. К. Бартель за свою наукову діяльність.

— **Ревізії й арештування.** В понеділок 28. ц. м. вранці перевели поліцаї зі станиці поліції у Журавиці ревізію у студ. Павлишина в Бушовичах. По ревізії Павлишина арештували і відставили до комісаріяту в Перемишлі. Причина ревізії й арештування невідома.

— **Запротестовані векслі.** Згідно з обчисленнями головного статистичного уряду в цілій Польщі за один місяць лютий ц. р. було запротестованих 144.580 векслів на суму 17,175.000 зол. Рік тому було 124.057 запротестованих векслів на суму 14,968.000 зол.

— **Розкинули могилу б. УСС-а.** Дня 21-го березня ц. р. на полі коло Ригайлихи, повіт Підгайці, невідомі справці розкинули могилу УСС-а Квасниці, убитого в 1915 році, вибрали з неї тлінні останки та повезли в невідомому напрямі. Яму залишили незакриту, а коло ями загубили гребінець та зеркальце покійного. Могилою УСС-а Квасниці постійно опікувалася власничка цих грунтів, дідичка Медицька з Львова.

— **144-ох кримінальних вязнів** помилував президент Польщі тому, що совісно працювали при публичних роботах. Літом минулого року влада рішила вжити вязнів до публичних робіт. Тому створено 15 окремих осередків для вязнів так, що при будові каналів, упорядкуванні рік і т. п. працювало понад 5.500 вязнів. На волю

вийде 144 вязнів, яких засудили за ріжні прочини на кару до одного року.

— **Б. посол Грушка на волі.** Окружний суд у Перемишлі рішив випустити на волю б. пос. Брунона Грушку, відомого діяча „Строництва Людового", якого вибрали на останньому конгресі у Кракові головою начальної ради цієї партії. Тому, що слідство проти Грушки за участь у селянському страйку вже закінчене прокуратура в Перемишлі підготовляє акт обвинувачення і Грушка відповідатиме перед судом.

— **Львівська хроніка.** При вул. Сонячній притримали 5-літню дівчинку Софію Дейман з листом від своєї матері Марії до куміця Здіслава М. без ближчої адреси, в листі Марія Дейман пише, що живе у страшній нужді і не може забезпечити прожитку своїй дитині, дівчинькою заопікувався міський уряд ін. дальніц. — У трамваю ч. 2 при вул. Городецькій невідомі злодії вкрали І. І райоахові золотий годинник з ланцюшком вартости 600 зол. — При вул. Жигайлонській невідомі злодії вкрали Янині Либлінг портмонетку з 290 зол. — У ночі з понеділка на вівторок поліція перевела облаву і притримала 80 осіб, між ними 12 осіб, яких шукала влада за ріжні провини. У притриманого Й. Романовського та Г. Волошинської поліція відобрала дамську торбинку, що її вирвали 27. м. м. з рук Р. Нехтель.

— **Краєва хроніка.** На залізничому шляху у Коросні вантажний поїзд штовхнув емер. учительку Р. Рисевичівну, яка важко потовклася і зломила праву руку. Важко ранену відвезли до шпиталю у Коросні. — У Грабівниці пов. Березів згинув у лісі робітник Петро Добик якого придавило дерево.

— **Кріваря бійка поліції з бандитом.** У селі Ґрабно під Войничем дійшло до крівавої бійки між бандитом М. Батком і поліційною стежею, що хотіла перевести ревізію в одному з домів у селі. Бандит засипав поліцію градом куль. Бандит зранив важко команданта станиці поліції з Войнича Диклевського, лекше поліцая Дильонга. Обох ранених поліцаїв відвеали до шпиталю в Тарнові. Бандит утік до ліса. Поліція уладила за ним облаву.

— **Вибух вулкану.** На Камчатці вибух вулкан Аванчинськ, віддалений 60 км. від Петропавловська, що від 10-ох років був недіяльний. Останній сильний вибух вулкану був ще перед 40 роками.

— **Жахливі катастрофи.** Підчас морських маневрів недалеко Бресту впав бомбовий гидроплян з шістьома членами залоги та одним кжурналістом. Тіло журналіста знайшли, доля членів залоги невідома. До Бресту приїхав англійський паровик „Консет", який плив з Ню-Кестль і видобув тіло військового летуна, що впав до моря 30 км. від Кесан. — Минулого понеділка рано дійшло до вибуху у фабриці вибухових матеріялів недалеко Пардубиць у Чехословаччині. Один із будинків зовсім знищений, багато осіб ранених.

— **Цінні археольогічні знахідки в Єгипті.** Д-р Ахмед Фахрі, головний інспектор старовини в середущім Єгипті, відкрив у лібійській пустині підчас дослідів оази Фарфра та Багаже три нові святині з часів фараона Агмеса II. (XXII. династія, 559—326 перед Христом), частинно відслонив три інші святині і безліч гробівців. На мурах одної святині віднайшов портрет короля Агмеса II., якому товаришить жрець Зеїд Хонсу Анке складаючи жертви ріжним богам. Брами цієї святині були замуровані камінням і глиною, мабуть у перших віках християнства, щоб унеможливити поганам доступ до святині.

— **Рекорд німецьких летунів.** Минулої неділі пополудні німецький гидроплян „Дорніе" вилетів з авіоматки „Вестфален" недалеко англійського порту Пліймавт і за 43 год. перелетів 8.500 км. та осів у вівторок в год. 10-ій рано у Караверяс у Бразилії. Таким чином німецькі летуни побили рекорд довжини лету італійця Стопані (7020 км.) та установили новий рекорд.

— **Канал Рен-Дунай.** Німецький уряд рішив приступити ще цього року до будови каналу, що получить Рен з Дунаєм. Ще цього року будову каналу доведуть до Вірцбургу. Будову каналу Рен-Мен-Дунай контролюватиме 6 водних урядів.

— **Тайні доми гри в СССР.** На тлі нужди, що щораз-то більше дається у знаки совітським громадянам, повстають мов гриби по дощі нові тайні доми гри. На днях совітська влада викрила в Києві тайний дім гри, де арештувала кількадесять осіб. Між арештованими є робітник кравецького тресту Шац, який попереднього дня адефравдував у тресті 70.000 рублів і всі ці гроші програв. Одночасно виявилося, що тайні доми гри розвиваються знаменито тому, що совітські урядовці управляють азарт і навіть вищі урядовці НПУ дуже радо ходять до цих спелюнок.

— **21 р.к з кулею в серці** прожив воєнний інвалід Бертіє в Парижі. Важко раненого Бертіє під Верден вилучили у шпиталі залишаючи кулю в лівій коморі серця. Тепер Бертіє помер на запалення легенів.

— **Нафта на пустині Лібії.** В ріжних місцях на пустині Лібії, що належать до Єгипту, відновлюють старинні криниці, що їх побудували ще рімляни і вертять нові, щоб бедуїни мали воду. Недалеко Марса Матруг відкрили підчас верчення криниці нафтову ропу. Роботи коло криниці негайно перервали і повідомили губернатора та міністерство військових справ. Криницю з ропою береже військовий віддїл. У найближчому часі вестимуть дальші досліди за нафтовою ропою.

— **Ріжні вісти.** Японський цісар гостив снїданям членів уряду і членів парляменту, разом 900 осіб. — Над Евфратом коло місцевости Ракка дійшло до битви між бедуїнами, в якій згинуло 40 бедуїнів. — Підчас маневрів воєнної фльоти злучених держав на Тихому Океані заслабло 900 членів залоги на запалення мигдалів. — Недужих відвезли до шпиталю до Гонолюлю. — Єгипетський уряд задумує побудувати автостраду на півострові Синаї, щоб наладнати краще комунікацію з Палестиною. —

— **По тяжких спортових вислідах,** довгих самохідних подорожах на сніжному повітрі, на плавні, в горах з вітрі і снігу, по журбі і обезсиленні — мусимо все бути готові до товариських обовязків. Щоб скоро відзискати себе і мобілізувати всі життєві сили, треба вживати найповажніший засіб — проголоскати уста О.ДО.ЛЕМ. ОДОЛЬ прохолоджує і дає свіжий відділ.

Ковдри **Біллє постелеве** **Подушки**

МИХАЙЛО ПРОЦЬ ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 14 (зупинка трамваєва)

поручає: біллє жіноче і мужеське, рушники, краватки, панчохи, скарпетки, хустинки до носа. Великий вибір. Ціни конкуренційні.

З театру.

ВЕЛИКИЙ ТЕАТР: „ПРИ МЕТІ", КОМЕДІЯ НА 4 ДІЇ К. Г. РОСТВОРОВСЬКОГО.

Комедія на межі драми, коли не трагедії. Є хвилини, коли легко всміхаємося, не сміємося ні разу. Як моглаб стати комедією історія людини, за якою тягнеться вина матері, що вбила рідного сина і батька, що вмер у вязниці? „При меті" це третя частина трильогії початої жахливою „Несподіванкою". Вона найцікавіша, найкраща з погляду драматичної техніки. Песа для себе самостійна і не треба знати двох попередніх, щоб її розуміти або сприймати з більшою приємністю.

30-кількалітній дуже талановитий професор університету жениться з молодою, гарною панною, вихованою серед вибагів, донькою скоробагатьків. З любови до неї він скрие своє низьке походження та трагедію своїх батьків. Правду знає тільки його тесть, що теж перейшов через тверде життя і не вагався бруднити собі рук для щастя доньки. Таємниця проф. Шибальського (колись звичайного Шибали) вибухне як бомба скандальної хроніки вже на його шлюбі, коли там зявиться його шурин, звичайний шофер, що приїхав непрошений із Варшави подивитися на весілля того, якому допоміг покінчити студії у найтяжчих хвилинах його життя. Дві родини пічнуть уживати всіляких заходів, щоб склеїти розбите щастя молодої пари; кожний із таких заходів відкриватиме якусь нову рану.

Дехто із критиків хоче вважати песу Ростворовського за якусь суспільну сатиру та дошукуватися в ньому суворого мораліста, що відкривав болячки свого сучасного громадянства. А проте всі комедійні типи в цій песі є тільки тлом для драми, яка моглаб відбутися і в іншому середовищі, двацять чи сорок літ раніше або пізніше. Вона нагадує неолною своєю рисою песи Зудермана „Честь" та „Огні Іванової ночі" або драму Ґольсуерті „Шкурна справа". Ростворовський наскрізь оригінально, з великим драматичним хистом дав іще одну песу на загальнолюдську проблему конфлікту чесної та талановитої одиниці, що паде жертвою у боротьбі з суспільними пересудами. Ця проблема зачіпає за неодну іншу і хвилює більше живою, добре відтвореною подією, ніж теоретичними міркуваннями, які можуть бути дуже ріжні.

Песу виставили як святошний спомин по недавній смерти письменника дуже дбайливо і незвичайна гра артистів дала чи не найкращу виставу за нової управи театру. Перші ролі відтворили по мистецьки Махальський, Мадалінський, Анквіч-Шийковська та Шиндлер. В інших дорівнювали першим: Межеевський, Лєсліва, Шлетинський, Сташевський, Збежовська, Зелінська і Ратчка. м. п.

З кіна.

КІНО „КОПЕРНИК": „ШЕФ РОЗВІДКИ"

Стокгольм у 1918 р. як осередок шпигунської мережі на всі боки. Тут працюють агенти Німеччини та Антанти. Молода директорка фірми жіночої моди переїжджає сміливо з Парижа до Стокгольму із сукнями та капелюхами. Вона працює в контакті з філією німецької розвідки у Стокгольмі. Там зявляється несподіваний молодий барон, німецький капітан-дезертир. Він звертає свою особливу увагу на молоду жінку, яка йому дуже до вподоби. Із взаємної симпатії народжується кохання. За той час арештують возного у фірмі мод, як німецького шпигуна. Капітан-барон і модистка роблять одного дня революції одне одному: вона знає, що він — шеф німецької розвідки, а він, що вона не швайцарка, а француженка, і не німецька шпигунка, хоч підтримує контакт із німецькою розвідкою, а саме агентка французької розвідки. Виринає дилема обовязку супроти батьківщини та особистого щастя. Фільма переводить цікаву інтригу, місцями таки добре попутану. Коли доходить до трагічних сцен обстрілу ворожих кораблів, які потапають — — можна спокійно чекати погідного закінчення всупереч тому, що знаємо, як поводилися підчас війни зі шпигунами. Конрад Файт має гарну молоду партнерку, яку бачимо вперше на екрані.

—o—

Спорт.

МАДЯРСЬКИЙ „БУДАФОК" У ЛЬВОВІ

По переговорах з рішними европейськими клюбами (Адміра і Спортклюб — Відень та Фебус — Будапешт) змонтрактувала Україна остаточно відому мадярську І-клясову дружину Будафок з Будапешту. Ці змагання відбудуться в неділю 17. цвітня н. р. у Львові. В понеділок 18. IV. отримається з Будафоком Погонь

КОМУНІКАТИ С. Т. УКРАЇНА.

Секція спортових гор і легкоатлетична.

В понеділок 4. IV. н. р. в год. 7. вечором відбудуться в домівці С. Т. „Україна" сходини членів секції спортових гор і легкоатлетичної. Всіх членів та охочих стати членами згаданих секцій просить видїл прийти на сходини.

Миколесницька секція.

У вівторок 5. IV. н. р. в год. 7. веч. відбудуться в домівці С. Т. „Україна" сходини членів миколесницької секції. Всі члени та охочі стати членами згаданої секції повинні прийти на ті сходини.

Мандрівнича секція.

Мандрівнича секція С. Т. „Україна" уладжує в неділю 3. IV. н. р. прогульку автобусами до Самбора на змагання Україна — Корона. Кошти переїзду в обі сторони 4.50 зол. Зголошення разом з оплатою приймають кожного дня від год. 7—9 веч. (до пятниці 1. IV. включно) в домівці Т-ва „Л. Сапіги 49. І). Видїл.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

ШАФКОВІ КУФРИ

налізи, міхи на постіль, коробки на капелюхи та комірці, обтяжує паси по цінах найнижчих поручає

Робітня ремарсово-галантерійна **П. БАРЕР**

Львів, Вірменська ч. 2, поміч ф-ки „Салямандра"

повідомляю П. Т. Публіку, що відкрито контору хемічного чищення і фарбування одежі **„Мар я"**

М. СОРОКА

Централя: Кохановського 45
Філія: Площа Галицька 4
„ Пилипа Кулика 11 а

Робітня: вул. Дідушицького ч. 24. 2—3

Театри.

Великий Театр:

Четвер 31. III. год. 7.30 „При меті".
Пятниця 1. IV. год. 7.30 „При меті".
Субота 2. IV. год. 7.30 „При меті".

Театр Миниатюр.

Четвер 31. III. виставу нема.
Пятниця 1. IV. год. 7.30 „Подружжя, яких мало", премєра.
Субота 2. IV. год. 7.30 веч. „Подружжя, яких мало".

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича

ЗОЛОТИХ:
31. III. Процес Мері Дегеш.
1. IV. Лісова пісня.

Український Народній Театр ім. М. Садовського:

ЗАВАЛІВ:
31. III. Мазепа.
МОНАСТИРИСЬКА:
1. IV. Пісня Бескиду.
2. IV. Маруся Богуславка.
3. IV. Гетьман Полуботок.
4. IV. Суцружий метч.
5. IV. Мазепа.
БУЧАЧ:
6. IV. Пісня Бескиду.
7. IV. Гетьман Полуботок.
8. IV. Мазепа.

КІНА.

АПОЛЬО: „Буревій" екзот. фільма.
АТЛЯНТИК: „Шлях у невідоме".
БАЛТИК: „Герої моря".
ВАНДА: „Пенні"; „Аншалоліс".
ГРАЖИНА: „Косцюшко під Рацлавицями".
ЕВРОПА: „Перли корони" (Шапа Гірі).
КАСІНО: „Пірати".
КОПЕРНИК: „Шеф розвідки" з Конрадом Файдтом.
МАРУСЕНЬКА: „Шульрів роман", комічна гротеска та найновіший тижневик.
МЕТРО: „Благословенна земля".
МІРАЖ: „Йошіяра".
МУЗА: „Дами та залюблена".
ПАКС: „Остання сальва".
ПАЛЯС: „Де Де" звук. комедія та Даніелею Дарьє та Альбером Прежаном).
РАЙ: „Обожана" з Мартою Егерт
РІАЛЬТО: „Неоправдана година".
СВІТ: „Варвара Радзивіллівна"; „Не мала баба клопоту".
СТИЛЕВЕ: „Без свідків" і ревія.
ТОН: „Стрілець із Бенгалі", „Боротьба за золоті поля".
УТІХА: „Магічний ключ" і ревія.
ХІМЕРА: „Танок щастя та розпуки" з Л. Гарвей.

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(вул. Марійська 6).
„Австрія — Грац; Клягенфурт".

ФОТОПЛЯСТІКОН „Святовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
„Росія та Сибір".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Четвер, 31. березня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Мазовецькі пісні й танки; 11.40 Грає Колєта Франц, окарина, гр. пл.; 12.03 Полудньова авдиція; 13.45 Комунікат Хл. Палата; 13.50 Із екзотичних тем, пл.; 14.20 Розр. музика з пл.; 14.55 Вірова; 15.00 Фрагм. із пов. І. Лиса „Коронар у Галичині". Музика з пл.; 15.25 Біжучі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Муз. мандрівки; 16.15 Легка музика у вик. військ. орх., 16.50 Актуальна гутірка; 17.00 Людина під мікроскопом; 17.15 Форт. реціталь Аґи Жамбор (Бахові твори); 17.50 18.50 Спорт 18.10 „Станіславів" гутірка, вик. д-р Юрій Зарицький; 18.20 З оп. музики, пл.; 18.35 Для сіль. молоді; 18.40 Радіові конкурси й імпрези; 18.55 Програма на завтра; 19.00 „Протекція" комедія Аге Говмана (Данія); 19.30 Вилевські пісні у вик. нар. хору; 19.50 Промова поморського воєводи; 20.00 Легка й танк. музика, орх., спів; у перерві в год. 20.45 Веч. денник; 21.45 Гутірка про повість; 22.00 Камер. концерт; смичк. квартет, форт.; 22.50 Зет. вістки; 23.00 Із співаючого альбуму.

Пятниця, 1. квітня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Для шкіл: „Пролог Апрілісе" вес. авд. з участю Шепка й Тонька; 11.40 Тенор Фр. Мерлі в дуетах, пл.; 12.03 Полудньова авдиція; 13.45 Суон. гутірка; 13.50 Музика з гр. пл.; 14.50 Бірва з участю орх., соліста і хору; 15.00 Невідома поема Ол. Фредра про Львів; 15.15 Плита: Містечко Львів; 15.20 Бажучі вістки теплі та холодні; 15.30 Господарські вістки; 15.45 „Гокус-покус" вес. авд. для дітей; 16.00 Гутірка з хорами; 16.15 Легка словенська муз. авд.; 16.50 19.50 Актуальна гутірка; 17.00 Посередництво праці; 17.15 Із теки львівських композиторів, Евгенія Заринська мецосопран, скрипка, форт.; 17.50 Огляд видань; 18.00 Світовий комунікат; 18.10 Туристичний інформатор; 18.15 Музика з пл. (транс. з Вежі Ратуші); 18.20 Програма на завтра; 18.35 Львівські портрети; 18.50 Спорт; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Старосвітський курант: „Пан Євгеній"; 19.30 Мандолінівий реціталь; 20.00 Концерт інстр. ансамблю, Збойнська-Рушковська сопр., віол.; у перерві коло год. 20.50 Веч. денник; 21.55 Перша краєва телевізійна авдиція; 22.50 Останні вістки; 23.—23.30 Концерт бажань із продукціями радіослухачів.

Субота, 2. квітня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція, 11.15 Для шкіл: Співаймо пісненьки, 11.40 Моцарт: Серенада, пл., 12.03 Полудньова авдиція, 13.45 Концерт бажань, 15.20 Технічна скринька, 15.30 Господарські вістки, 15.45 Театр Уяви для дітей: 16.15 Концерт солістів: Легка музика, сопран, форт., 17.50 Наша програма, 18.00, 18.50 Спорт, 18.10 Камер. музика: скрипка, альтівка, 18.35 19.50 Актуальна гутірка, 18.55 Програма на завтра, 19.00 Авд. для дітей: Гутірка про Міцкевича, 20.00 Розр. концерт, орх., тенор, два форт., у перерві в год. 20.45 Веч. денник, Актуальна гутірка, 21.45 Для мономовки Сінг.-Ельтона, 22.00 Оркестра, 22.50 Останні вістки, 23.00 Легка музика з пл.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Четвер, 31. березня 1938.

БЕРЛІН 16.15 Форт. твори Вайсмана, 19.10 Тріо на форт., скр. і віол. Шумана, 20.00 21.00 Вечір танку; БІЛГОРОД 21.30 Нар. пісні; БРЮСЕЛЯ ФЛЯМ. 20.00 21.00 „Христя лісникіана" оп. Ярна; БУДАПЕШТ 18.00 Концерт військ. музики, 17.35 Арфа, 19.15 20.00 Нар. пісні в супр. циг. орх., 21.15 форт. сонати Бетовена у вик. Ерне Догнанія; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Вальдштайнівська соната Бетовена, 20.00 21.00 Концерт орх., скр. віол., 22.30 Соната г-дур на віолю да гамба Баха; КОШИЦІ 13.30 Про плекання курей, 14.00 18.45 Вістки, 18.00 Культ. огляд; Давайте дітям добру книжку; МІЛЯНО 21.00 Співаки, 21.30 22.00 Концерт квартету; ПРАГА 11.05 Сальон. музика, 15.15 Розр. музика, 21.25 Квартет а-моль Бетовена, 22.35 Концерт кометуру, РАДІО ПАРІ 20.15 Віол., 20.30 21.00 22.00 Симф. концерт; РИМ 21.00 22.00 23.00 „Аріядна" оп. Чілеї; СОФІЯ 20.45 Співи.

Пятниця, 1. квітня 1938.

БЕРЛІН 17.00 Форт. твори Шумана, 18.00 Веселі мельодії, 22.30 Розр. концерт; БІЛГОРОД 18.20 Співи, 21.30 Нар. пісні; БУДАПЕШТ 13.30 18.10 Циг. музика, 17.30 Віол., 21.45 22.00 Легка музика; КОШИЦІ 14.00 18.45 Вістки, 16.10 Трансм. з Нересниць; Хор сільської молоді співає нар. пісні, 18.00 Аверченко: „Індик з каштанами", Музика з пл.; МІЛЯНО 17.00 Форт., 20.00 Співаки на альтівку та клявесин; ПРАГА 16.25 Форт. квінтет ф-моль Брамса, 19.15 Хор, 21.15 Муз. розр. програма; РАДІО ПАРІ 20.15 Пісні, 20.30 21.00 22.00 Театр Уяви, 23.00 Концерт; РИМ 19.30 Розр. концерт, 21.00 22.00 23.00 „Зигфрид" оп. Вагнера; СОФІЯ 19.15 Співи.

Субота, 2. квітня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Розр. музика, 19.45 Веч. гомін, БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 17.30 Два форт., 19.20, 20.00 Циг. музика, 20.50, 21.00, 22.00 Симф. концерт, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Співи, форт., акордеон, трактофоном, КОШИЦІ 14.00, 18.50 Вістки, 18.00 Трансм. з Хусту Ю. Грим „Господний" пєса, КЕНІГСБЕРГ 20.00, 21.00 „Палестровіт" оп. Мілєвера, ЛІЛЬ 20.30, 21.00, 22.00 „Країна усміху" оп. Легара МІЛЯНО 21.00, 22.00, 23.00 „Аїда" оп. Верді, ПРАГА 12.35 Військ. орх., 20.50, 21.00 Симф. концерт, 22.30 Танк. музика, РАДІО ПАРІ 13.15 Форт., 20.15 Пісні, 20.30, 21.00 Театр Уяви, 21.10 Кабаретт, 22.05 Симф. музика, РИМ 15.00 „Прозерпіна" оп. Бішнія, 21.00 Комедія, 21.40 22.00 Розр. мельодії; СОФІЯ 16.30 Камер. музика, 19.15 Скрипка.

БІРЖА.

Львів 30 березня 1938

Гроші.

Купно-продажа. Бельги бельг. 89·63—9·15 Доляри американські 5 30·50, 5 27·50 Доляри канад. 5 28·50—5 26·50 Фльорени гол. 294·4—292·50. Франки фр. 16·26—16·76. Франки швайцарські 121·80—121·00, Фунти анга. 26·39—26·23 Гульдени данц. 100·25—99·75. Корони ч. 16·41—15·50 Кор. дан. 117·0—116·95 Кор. норв. 132·63—131·65, Корони шв. 116·04—135·05. Ліри тюр. 22·30—21·50, Марки фінлянд. 11·63—11·25, Марки нім. 100·00 — 99·00 Шилінги австр. 83·90—84·00, Тель Авів 26·20—25·95, Марки нім. срібні 110·00 — 105·00

Акції.

Банк Польський 111·00 Цукор. 35·00 Вуголь 30·50. 28·00, Дівонор 65·25. Мокеів 13·25, Островець 54·75 Старахович 58·25, 30·75, Габербуш 44·00.

Папери

4 і пів проц. внутр. 65·50, 65·50, 3 пів 1 ем. 81·25 серія 90·75. 3 поз. пів. 2 ем 8·75, серія 89·50, 5. конверс. 71·15 преміов. 40·75, 4 консол. 66·00

Тенденція вдержана.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 30 березня 1938 р.

1 кг. масла десер. більок. без оп. 3·45 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак. 3·50 зол.
молоко 18—19 сот.
(я ціна копа 2·25 зол.

Тенденція на масло звишкова, на молоко та яйця вдержана.

КУПНО - ПРОДАЖ

МАШИНИ до писання ТРІЮМФ найдешевше, на догідних умовинах продає МІХАЛЬСЬКИЙ, Львів, Фредри 7. 2-3

ВИПРАВИ кухонні комплетні, емалія вол. 65.—, алюміній 90.—, із мливинами, заліазом і т. д. поручає Рейчнер, Легіонів 37. 586 3-3

КАМЯНИЦЯ нова комфортова, без такси. 14 літ вільних, бічна Потоцького, 23.000 готівка і 2.000 банк.

ГАРНИЙ ДІМ, город, сад, при трамваю. Потоцького, 16.000.

ПОВЕРХОВА КАМЕНИЧКА, нова, Личаків, побіч парку, при трамваю, готівкою 9.000, довг 11.000.

Бічна Потоцького, НОВА, ПОВНОКОМФОРТОВА КАМЕНИЦЯ, гарний город, без такси. 15 вільних літ, готівкою 55.000, банк 15.000.

ДІМ НОВИЙ, поверховий, при трамваю, готівка 10.000, банк 5.000.

ПАРЦЕЛІ більші і менші в цілім Львові. Інформації і поради зовсім безплатні. — Українське бюро „ТРАНСАКЦІЯ" Львів, Длугоша 1, кам. Миколая. 679 3-3

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

АПЛІКАНТ, 2 і пів року практики, пише на машині — шукає напрова. Оферти з умовинами слати до 15. 4. до Адміністрації „Діла" під „Адв. концепіст".
682 2-2

РІЖНІ

ШАФГАВЗЕН, ЛЬОНЖІН, ЗЕНІТ, ОМЕГА, ДОКСА та ін. годинники найпрецизійніше направить фірма П. Карпинець, Домініканська 7. Купує золото, срібло.

ПЕРЕРІБКА ковдри 3 зол. Романова Городіцьких 4 (побіч Ринку). 520 3-3

СТАРУ ГАРДЕРОБУ мужеську — міняємо на найновішні бельські матеріяли. Телефон 270-25. 672 3-3

РОБІТНЯ АРТ. БРОНЗІВНИЧА Ст. Фединського Львів, Вірменська 25 (дім „Зорі") виконує всякі церковні предмети зі срібла і бронзи. Позолочує старі чаші 673 3-4

ЗА 1 ЗОЛ. переробляє капелюхи жіночі, мужеські, за **2 зол.** прасує мужеські убрання, шиє, направляє гардеробу жіночу і мужеську. Коперника 26 (в подвірю). 395 19-20

ОГОЛОШЕННЯ.

КОНКУРС

„Кооперативна Здоровля" в Ремонові оголошує конкурс на посаду кооперативного лікаря. Зголошення до 15. квітня н. р. приймає і подає умови Ревізійний Союз Українських Кооператив — Львів, вул. Технічна ч. 1. 669

Революційний під оглядом доброти пудер Й. Й. Б. ШАХА надає цері ідеальний матовий, свіжий і молодечий вигляд.

ХТО?!

хоче купити найліпші косметичні і гігієнічні артикули по найдешевших цінах купує тільки у найсолідніший

ПЕРФУМЕРІЇ

С. ФЕДЕРА

Львів СИКСТУСЬКА 7
Філія КОПЕРНИКА 15а
Філія ГАЛИЦЬКА 16.

Кожний покупець, що покличеться на оце оголошення „Діла" дістане ЗА ДУРНО гарний дарунок.

КІР

Львів, Усійського 6
Тел. 280-88.
Станиславів, 3-го Мая 4.
ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ.

ХУСТКИ І ШАЛІ ШОВКОВІ
всякого роду а також БЛАВАТНІ МАТЕРІЯЛИ у великім виборі поручає
ГУРТІВНЯ **І. й. Марель**
Львів, — Фірманська 14. Тел.: 272-08.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.